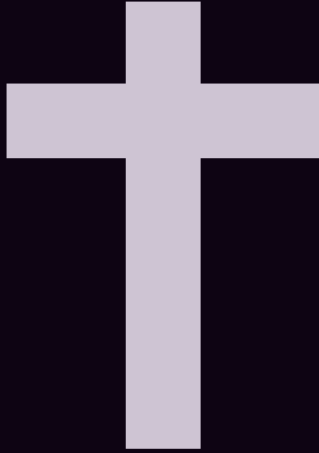

Riusu cocabera: mai ëjaguë Jesucristo ba'iyete

toyani jo'case'e'ë

New Testament in Siona (CO:snn:Siona)

Riusu cocabera: mai ëjaguë Jesucristo ba'iyete toyani jo'case'e'ë

New Testament in Siona (CO:snn:Siona)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siona

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Siona [snn], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siona

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
ce8413d6-ff57-5b18-bda5-72d8f77005b2

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	49
SAN LUCAS	78
SAN JUAN	130
HECHOS	168
ROMANOS	217
1 CORINTIOS	238
2 CORINTIOS	259
GÁLATAS	273
EFESIOS	282
FILIPENSES	290
COLOSENSES	295
1 TESALONICENSES	301
2 TESALONICENSES	305
1 TIMOTEO	308
2 TIMOTEO	314
TITO	318
FILEMÓN	321
HEBREOS	323
SANTIAGO	340
1 SAN PEDRO	346
2 SAN PEDRO	353
1 SAN JUAN	357
2 SAN JUAN	362
3 SAN JUAN	363
1 SAN JUDAS	364
APOCALIPSIS	366

Riusu Cocareba SAN MATEO Toyani Jo'case'e

Los antepasados de Jesucristo

¹ Yureca, Jesucristo ira bain ba'isi'cuare toyani jo'case'e ba'iji. Baguë ira bain ru'ruña ba'isi'cua yua David, Abraham, ja'ancia bateña.

² Abraham yua Isaac pè'caguë baquëña. Isaac yua Jacob pè'caguë baquëña. Jacob yua Judá, Judá yo'jecua, bacua pè'caguë baquëña. ³ Judá yua Tamarni huejani, Fares, Zara, bacua pè'caguë baquëña. Fares yua Esrom pè'caguë baquëña. Esrom yua Aram pè'caguë baquëña. ⁴ Aram yua Aminadab pè'caguë baquëña. Aminadab yua Naasón pè'caguë baquëña. Naasón yua Salmón pè'caguë baquëña. ⁵ Salmón yua Rahabni huejani, Booz pè'caguë baquëña. Booz yua Rutni huejani, Obed pè'caguë baquëña. Obed yua Isai pè'caguë baquëña. ⁶ Isai yua mai ira taita ba'isi'quë David pè'caguë baquëña. Mai ira taita ba'isi'quë David, yua Israel bain què're' ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëbi yua Uriás rënjo hua'jesi'coni huejani, Salomón pè'caguë baquëña.

⁷ Salomón yua Roboam pè'caguë baquëña. Roboam yua Abías pè'caguë baquëña. Abías yua Asa pè'caguë baquëña. ⁸ Asa yua Josafat pè'caguë baquëña. Josafat yua Joram pè'caguë baquëña. Joram yua Uzías pè'caguë baquëña. ⁹ Uzías yua Jotam pè'caguë baquëña. Jotam yua Acaz pè'caguë baquëña. Acaz yua Ezequías pè'caguë baquëña. ¹⁰ Ezequías yua Manasés pè'caguë baquëña. Manasés yua Amón pè'caguë baquëña. Amón yua Josías pè'caguë baquëña. ¹¹ Josías yua Jeconías, Jeconías yo'jecua, bacua pè'caguë baquëña. Ba'iguëna, ja'anrën yua Israel bain preso zeanni sasirën baquëña, Babiloniana sasirën.

¹² Ja'nca preso zeanni sasi'cua ba'ijëna, ja'nrëbi Jeconías yua Salatiel pè'caguë baquëña. Salatiel yua Zorobabel pè'caguë baquëña. ¹³ Zorobabel yua Abiud pè'caguë baquëña. Abiud yua Eliaquim pè'caguë baquëña. Abiud yua Eliaquim pè'caguë baquëña. Eliaquim yua Azor pè'caguë baquëña. ¹⁴ Azor yua Sadoc pè'caguë baquëña. Sadoc yua Aquim pè'caguë baquëña. Aquim yua Eliud pè'caguë baquëña. ¹⁵ Eliud yua Eleazar pè'caguë baquëña. Eleazar yua Matán pè'caguë baquëña. Matán yua Jacob pè'caguë baquëña. ¹⁶ Jacob yua José, María ënjë, baguë pè'caguë baquëña. María yua Jesusni té'ya raco'ë, Cristo hue'eguëni.

¹⁷ Ja'nca ba'iguëna, Abraham ba'isirënbi David ba'isirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguë sanhuë zin jojosi'cua bateña. Ja'nrëbi, David ba'isirënbi Israel bain preso zeanni Babiloniana sasirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguë sanhuë zin jojosi'cua bateña. Ja'nrëbi, preso zeanni sasirënbi Cristo té'ya raisirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguë sanhuë zin jojosi'cua bateña.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸ Yureca Jesucristo té'ya raise'ere quëato, ñaca bají'i. Baguë pè'cago María yua Joseni huejaja'go baco'ë. Yuta huejama'cua ba'ijëna, Riusu Espiritubi bagona tí'anni, Ta'yejeiguë sëani, Riusu zin té'yajeija'ye re'huabi. Re'huaguëna, bago bainbi masihuë. ¹⁹ Ja'nca masijëna, bago huejaja'guë José hue'eguë, re'o bainguë ba'iguëbi bainni gu'aye caye güeguë, Bagote ro yahue jo'cani senjoza ro'taguë bají'i. ²⁰ Ja'nca ro'taguë ba'iguëna, Riusu anje hua'guëbi gaje meni, Josebi ëoruna canni ëñaguëna, baguëni quëani achobi:

—José, David bainguë, Maríani huejaye huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Riusu Espiritubi bagona tí'anni, zin té'yajeija'ye re'huaguëna, zimbë ba'igo. ²¹ Ja'nca zimbë ba'igobi zinre té'ya raigona, baguë mamire JESUS hue'yojé'ën. Baguë bain gu'a juchana zemosi'cuare téani, bacua juchare senjoni, bacuani baja'guë sëani, ja'nca baguëte hue'yojé'ën, anjebi guanseguë cabi.

²² Yua Riusu ira coca caní jo'case'e, baguë ira bainguë raosi'quë toyani jo'case'e, ja'anre ro'tani, güina'ru ba'ija'guë caguë, yure ba'iyete cuencueni si'aye re'huabi. Ba coca toyani jo'case'e yua ñaca bají'i:

²³ Romi zingobi zin nëcani, zinre té'ya raija'go'co. Té'ya raigona, baguë mami yua Emanuel hue'yosi'quë ba'ija'guë'bi, toyani jo'case'e bají'i.

Ja'an mami yua bain cocabi cato, Riusu yua mai naconi te'e ba'iji, caji.

²⁴ Ja'nrëbi, Josebi sëta rani, Riusu anje guanseni jo'case'e'ru güina'ru yo'obi. Maríani huejani babi. ²⁵ Ja'nca huejani baguëta'an, bago zin ru'rureba té'ya raisi'quëni té'ya raiye tëca, Josebi María naconi zin cu'emaji'i. Cu'ema'iguëbi, bago zin té'ya raigona, baguëte JESUS hue'yobi.

¹ Jesús tē'ya raisi jobo yua Belén hue'ebi, Judea yija ba'i jobo. Bain ta'yejeiye ějaguē Herodes hue'ebi ja'anrēn. Ja'nca ba'iguēna, ma'choco ěñajēn ye'yesi'cuabi ěnsēguē eta rai ca'ncobi rani, Jerusalenna ti'anni, ² coca senni acha bi'rahuē:

—Judío bain ta'yejeiyereba ějaguē ba'ija'guē yuara tē'ya raisi'quē, ějarore ba'iguē'ne baguē? Yēquēnabi ěnsēguē etajei yijare ba'ijēn, ba ma'chocote ěñani, baguē tē'ya raise'ere masihuē. Ja'nca ěñani, ma'chocobi saguēna, be'teni ti'anhue. Ti'anni, baguēna gugurini rēañu cajēn ba'iyē yēquēna, senni achajēn baē'ē.

³ Senni achajēn ba'ijēnna, bain ta'yejeiye ějaguē Herodesbi achani, gue ro'taye beoye ba'iguē, ai quēquēbi. Si'a Jerusalén bain'ga baguē naconi te'e quēquējēn baē'ē. ⁴ Ja'nca quēquējēnna, Herodesbi pairi ějacua, ira coca ye'yocua, si'acuani choini, ñē'coni, bacuani si'a jēja senni achabi:

—Ba Cristo ba'ija'guē ějarona tē'ya raisi'quē ba'ija'guē'ne? senni achabi.

⁵ Senni achaguēna, bacua sehuohuē:

—Belén huē'e jobo, Judea yija ba'i jobo, ja'anruna tē'ya raisi'quē ba'ija'guē'bi. Riusu ira bainguē raosi'quēbi ñaca toyani maina jo'cabi:

⁶ Belén huē'e jobo bain, Judea yijare ba'icua, mēsacuabi yua ai ta'yejeiyereba ba'icua ba'ija'cua'ē. Judea yija ěja bain ba'ija'cuare ro'tato, te'eguēbi mēsacua huē'e jobobi rani, yē'ē bain Israel bain cacuare guansegūē ba'ija'guē'bi, maina toyani jo'cabi, quēani achohuē bacua.

⁷ Quēani achojēnna, ja'n'rēbi Herodes yua ba ma'choco ěñajēn ye'yesi'cuare yahue choini, bacua ma'choco ěñasirēnrebare senni achabi. ⁸ Senni achani, masini, ja'n'rēbi, bacuare Belenna saoguē cabi:

—Mēsacua sani, ba zin hua'guē ba'iyete re'oye senni achani cu'ejē'ēn. Cu'eni, tinjani, ja'n'rēbi yē'ēna quēa rajjē'ēn. Yē'ē'ga baguēna sani gugurini rēanza, cabi.

⁹ Ja'nca caguēna, bacua saē'ē. Sani ěñato, bacua ma'choco ěnsēguē etajei yija ěñase'e yua ja'ansirure sēji'i. Ja'nca sē'iguē, bacuare sabi. Sani, ba zin hua'guē ba'i huē'ena ti'anni, ja'anruna nēcajaji'i. ¹⁰ Nēcajaguēna, ma'choco ěñajēn ye'yesi'cuabi ba ma'chocore ěñajēn, ai bojoreba bojōjēn baē'ē. ¹¹ Ja'nca bojōjēn, ba huē'ena cacani ěñato, ba zin hua'guē yua baguē pē'cago María naconi bajji'i. Ba'iguēna, bacua yua baguēna gugurini rēanjēn, baguē ta'yejeiye ba'iyete ro'tajēn, ai bojohuē baguēre. Ja'nca bojōjēn, bacua gajonguanre a'nqueni, ai ro'i bonsere inni, baguēna ro insihuē. Zoa curi, incienso, mirra, ja'an ma'ña sēñete baguēna ro insihuē. ¹² Insini, ja'n'rēbi ěoruna canni ěñato, Riusu quēabi: Herodes ba'iruna se'e go'ima'ijjē'ēn, canni ěñobi. ěñoaguēna, bacua yua tin ma'abi sani, bacua yijana go'imate.

La huida a Egipto

¹³ Ja'nca gotena, Josebi ěoruna canni ěñato, Riusu anjebi ěoruna cabi:

—Yua huēijjē'ēn. Ba zin hua'guē, baguē pē'cago, bacuare sani, Egipto yijana gatijjē'ēn. Baruna ti'anni, yē'ē quēaye tēca bēani ba'ijjē'ēn. Herodes yua ba zin hua'guēte huaza caguē, baguēte cu'e ganoji, ěoruna cabi.

¹⁴ Caguēna, José yua ja'ansirēn huēni, ba zin hua'guē, baguē pē'cago, bacuare ñamibi sani, Egipto yijana gatini saē'ē. ¹⁵ Sani ti'anni, Herodes junni huesēye tēca bēani baē'ē. Riusu ira bainguē raosi'quē canni jo'case'e'ru: “Yē'ē Zinre Egipto yijabi etaye choē'ē” ja'an canni jo'case'e'ru güina'ru yo'o güesebi Riusu.

Herodes manda matar a los niños

¹⁶ Yureca Herodes yua ma'choco ěñajēn ye'yesi'cuare ějoni jēhuabi. Bacua yijana go'ise'ere achani, Yē'ere ro coquehuē caguē, ai bēinreba bēnji'i. Ja'nca bēinguēbi si'a zin hua'na samu tēcahuēan bacua go'ye ba'icua, ěmēcua, Belén huē'e jobo ca'nco ba'icua, ja'ancuare huani senjojē'ēn guansegūē cabi. Ma'choco ěñajēn ye'yesi'cua case'ere ro'tani, zin hua'na ba'i tēcahuēanre cuencueni, ja'nca guansegūē cabi. ¹⁷ Ja'nca ba'iguēna, Riusu ira bainguē raosi'quē Jeremias hue'eguē, baguē coca canni jo'case'e'ru güina'ru bajji'i:

¹⁸ Ramá yijana achato, ai ba'iyē ai jēja ota oiye bajji'i. Ira pē'cago ba'isi'co Raquel baco'ē. Bago mamacua junni huesēs'i'cua ba'ijjēnna, ai ota oco'ē bago. Zin hua'na beogo sēani, yequēcuabi bagoni bojo güeseye poremaē'ē, canni jo'cabi Jeremias.

¹⁹ Ja'n'rēbi, Herodesbi junni huesēguēna, Riusu anjebi gaje meni, José yua Egipto yijare ba'iguēna, baguē ěo cainsiruna ěñoni, baguēni cabi:

²⁰ —Yua huēijjē'ēn. Ba zin hua'guē, baguē pē'cago, bacuare sani, Israel yijana go'ijjē'ēn. Zin hua'guēni huani senjoñe yēcuabi yua junni huesēhuē, cabi.

²¹ Caguēna, José yua ja'ansi'quē huēni, ba zin hua'guē, baguē pē'cago, bacuare sani, Israel yijana go'ē'ē. ²² Goni, ti'an bi'rani achato, Arequelao hue'eguēbi yua Judea bainni guansegūē bajji'i. Baguē pē'caguē Herodesbi junni huesēguēna, baguēbi bēani, bainni guansegūē bajji'i. Ja'nca ba'iguēna, Josebi achani, Judeana saiye ai huaji yēguē bajji'i. Ja'nca ba'iguēbi ěoruna canni ěñato, Riusu anjebi baguēni coca yihuoguē cabi. Ja'nca caguēna,

Josebi huëni, ba zin hua'guë, baguë pë'cago, bacuare sani, Galilea yijana quëñëni saji'i. ²³ Ja'nca quëñëni sani, ti'anni, Nazaret huë'e jobona bëani baji'i. Riusu ira bain raosi'cua cani jo'case'e: "Nazareno bainguë casi'quë ba'ija'guë'bi" zoe cani jo'carena, güina'ru baji'i Jesusre.

3

Juan el Bautista en el desierto

¹ Ja'n'rëbi jë'te, Juan Bautizaguëbi Judea yija beo re'otona ti'anni, bainni coca quëani acho bi'rabi:

² —Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësa'cua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijë'ën, quëani achoguë baji'i Juan.

³ Juan ba'iyete cato, Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguëbi baguë ba'ija'yete zoe cocare toyani jo'cabi:

Riusu bainguëbi beo re'otona ti'anni, ai jëja coca bainni quëani achoja'guë'bi: "Mai Èjaguë rai ma'a re'huaye'ru re'huajë'ën. Te'e ruin ma'are baguëte yo'ocaijë'ën" quëani achoja'guë'bi, toyani jo'cabi Isaías.

⁴ Ja'nca toyani jo'caguëna, Juanbi ti'anni güina'ru yo'obi. Baguë cañare ëñato, camello rañabi tëonse'e baji'i. Ga'ni tëinme baguë sëri seihuëte tënji'i. Baguë aonre ëñato, ba yija bu'nsu, o'a baya, ja'an baji'i. ⁵ Ja'nca ba'iguëna, ai jai jubë bainbi, Jerusalën huë'e jobo, Judea yija, Jordán ziyaya ca'nco, ja'anruanbi rani, Juanni achañi cajën ra'ë'ë. ⁶ Ja'nca raicuabi bacua gu'a jucha beoru quëareba quëatoca, Juanbi bacuare Jordán ziyana bautizabi.

⁷ Ja'nca bautizaguëbi, fariseo bain, saduceo bain, ja'ancuabi bautiza güesejañu cajën rajjënna, bacuani bëñe ëñani cabi:

—jMësacua yua ro aña jubë se'ga'ru ro coquejën raisi'cua'ë! Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua sëani, ¿queaca jëaye ro'taye'ne? ⁸ Mësacua yua gu'a juchare senjoni, mësa'cua recoyo mame re'huani ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, te'e ruñe ro'tajën ba'ijë'ën. ⁹ Ro mësa'cua coca, Yëquëna yua taita Abraham mamacua sëani, Riusubi yëquëni bëinma'iji catoca, ro huacha ro'tayë mësa'cua. Riusubi ënjo'on ba'i gatabëanbi inni, Abraham mamacuare re'huaye yënica, ja'nca re'huaye poreji. ¹⁰ Gu'a sunqui cueye'ru yo'oji Riusu. Zu'ubobi inni, re'oye guë'tosibo ba'iguëna, si'a sunquire ëñani, gu'a sunqui ba'itoca, aon quëinma'itoca, yua ba sunqui sita ru'rubi cueni, sunquire taonni, toana ëoji. Ja'nca yo'oye'ru gu'a bainni yo'oye ro'taji Riusu, caguë quëabi Juan. ¹¹ Mësacua gu'a jucha ro'tajën ba'ise'ere beoru jo'cani senjotoca, mësa'cua oona bautizayë yë'ë. Ja'nca bautizaguëta'an, yequë, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi yuara raiye ba'iji. Baguëca yua Riusu Espiritu naconi, toa naconi, mësa'cua bautizaja'guë'bi. Quë'rë ta'yejeiye ëjaguëre sëani, yë'ë'ga ro yo'o conguë yo'oye'ru, baguë guëon ju'iyete sacaiye porema'inë yë'ë. ¹² Trigo aonra'carëan tutuna huëaye'ru yo'ogüë rajji. Baguë huëa macabi inni, aonra'carëanre tutuna huëani, hui'ya sëohuëan senjoguëna, trigo aon se'ga baguë aon re'huaruna ayani baji. Ja'n'rëbi, hui'ya sëohuëanre chiani, toana senjoni ëoji. Ba toare cato, gare yayaye beoye ba'iji. Baguë bain conjën ba'icuan ja'nca'ru re'huani baji. Yequëcua conma'icuan toana senjoni ëoji, quëabi Juan.

Jesús es bautizado

¹³ Ja'nca bautizaguë ba'iguëna, Jesusbi Galilea yijabi rani, Jordañana ti'anni, Juanni bautiza güeseye ro'taguë rajji'i. ¹⁴ Ja'nca ro'taguë raiguëna, Juanbi baguëni ënse ëaye cabi:

—Yë'ë yua ro yo'o conguëre'ru ba'iguëna, më'ë yua yë'ëni bautizare'ahuë. Ja'nca sëani, ¿më'ë guere ro'taguë yë'ëna raiguë'ne? cabi.

¹⁵ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Re'oji. Yureca Riusu re'oye ro'taguë ba'iyete güina'ru yo'ojën ba'ina'a. Ja'nca sëani, yë'ëre yureca bautizajë'ën, caguë sehuobi.

Ja'nca sehuoguëna, Juanbi baguëte bautizabi. ¹⁶ Bautizaguëna, ja'n'rëbi Jesús yua ziyabi etabi. Etani, ja'ansirën guënamë re'otore ëñato, pico re'otobi joni a'nqueguëna, Riusu Espiritubi eta rani, ju'ncubo ba'iyë'ru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. ¹⁷ Tuaguëna, ja'n'rëbi guënamë re'otobi coca achoni raobi:

—Ènquë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'bi ba'iji. Baguëni ai bojoyë yë'ë, quëani achoni raobi.

4

Jesús es puesto a prueba

¹ Ja'n'rëbi, Jesús yua Riusu Espiritute baguëna, Espiritubi baguëte beo re'otona sabi. Saguëna, zupai huatibi Jesusni coqueza caguë, baguëte choji'i.

² Jesús yua cuarenta umuguseñare ja'anrute ba'iguë, gare aon aiñe beoye ba'iguëna, ai aon gu'abi baguëre. ³ Aon gu'a ju'inguëna, ja'n'rëbi, zupai huatibi baguëna ti'anni cabi:

—Më'ë yua Riusu Zin bani'ga, ën gatabëanre inni, aonbëan'ru re'huani ainjë'ën, cabi.

⁴ Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Bañë. Riusu coca ñaca toyani jo'case'e ba'iji: “Aon aiñe se'gabi ba'ima'icua'ë bain. Riusu cocarebare cato, si'ayebi recoyo aon sëani, ja'anbi recoyo huajëreba huajëjën ba'iyë bain” caguë sehuobi.

⁵ Sehuoguëna, ja'nrëbi, zupaibi baguëte sani, Riusu huë'e jobo Jerusalén casi jobona ti'anni, Riusu uja huë'e mi'chiyona mëani, nëconi, ⁶ baguëni cabi:

—Më'ëbi Riusu Zin bani'ga, yijana chajë'ën. Riusu coca yua ñaca caji:

Riusu anje sanhuëni më'ëre cuiraye guanseji. Guanseguëna, gatana junjama'ïñe cajën, më'ëre ëñajën cuirajën, më'ëre tëani bayë, toyani jo'case'e ba'iji, cabi zupai.

⁷ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yequëru'ga toyani jo'case'e ba'iji ën coca: “Mai Ëjaguë Riusuni ro coquejën choima'ijë'ën.” Ja'nca toyani jo'case'e sëani, më'ë case'ere yo'oma'ïñe yë'ë, caguë sehuobi.

⁸ Sehuoguëna, ja'nrëbi zupaibi yua baguëte ëmë cubë na'miñona mëani, si'a ën yija re'otoña, ta'yeyeyë ba'i joboan ba'iguëna, te'e jëana baguëni ëñoni, ⁹ baguëni cabi:

—Ai re'otoña si'ayere më'ëna insini, ba re'otoña ëjaguëre më'ëre re'huayë yë'ë. Yë'ëna gugurini rëantoca, ja'an beoru më'ëna insiyë yë'ë, cabi.

¹⁰ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yë'ë ba'irubi quëñëni saijë'ën, zupai huati. Riusu coca yua ñaca caji: “Mai Ëjaguë Riusu se'gana gugurini rëanni, baguë se'gani conjën ba'ijë'ën” toyani jo'case'e sëani, më'ë case'e ru yo'oma'ïñe yë'ë, caguë sehuobi.

¹¹ Ja'nca caguë sehuoguëna, zupai huatibi baguëte jo'cani saji'i. Saiguëna, Riusu anje sanhuëbi rani, Jesusre conjën cuirahuë.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹² Ja'nrëbi, Jesús yua Juan ba'iyete achato, preso zeansi'quë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, ja'nrëbi Jesús yua Galilea yijana saji'i. ¹³ Sani, Nazaret huë'e jobore jo'cani, Capernaum huë'e jobona ti'anni, baruna bëani bajji'i. Capernaum yua jai zitara yëruhua bajji'i. Zabulón, Neftalí, ja'an yija re'oto huë'e jobo bajji'i. ¹⁴ Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguë ba'isi'quëbi coca toyani jo'caguëna, yure güina'ru yo'obi Jesús. Isaías coca toyani jo'case'e yua ñaca bajji'i:

¹⁵ Zabulón yija, Neftalí yija, ja'an yijaña yua jai zitara yëruhua ba'i ma'a ca'ncorete ba'iji. Jordaña que ca'ncona ti'anji. Ja'an yija si'aye yua Galilea casi yija ba'iguëna, judío bain jubë ba'ima'icuaabi ja'anruna ti'anjën ba'iyë.

¹⁶ Ja'an yija bain yua Riusu ba'iyete ro huesë hua'na ba'ijën, zijeji re'oto ba'iyë'ru baë'ë. Ja'nca ba'icuaabi, ai mia re'oto ëñoguëna, ai bojojën ëñahuë. Junni huesëse'ë'ru ba'icuaabi, zijeibëte ba'ijën, ai sa'nti hua'na ba'ijëna, mame umuguse ñatani saoye'ru bacuani ëñose'e ba'iji. Ja'nca ëñose'e ba'iguëna, ai bojoye huanoji bacuare, toyani jo'cabi Isaías. Toyani jo'caguëna, Jesús yua baruna yure ti'anbi.

¹⁷ Ti'anni, ja'nrëbi, si'a bainni quëani acho bi'rabi:

—Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësacua gu'a juchare jo'cani, mësacua ro'tajën ba'ise'e beoru mame re'huani ba'ijë'ën, quëani achoguë cabi.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁸ Ja'nrëbi, Jesús yua Galilea zitara yëruhuana sani, mejabëbi ganiguë, ëñato, Simón caguëbi, baguë yo'jeguë Andrés hue'eguë naconi ba'ijën, hua'ire yojën baë'ë, hua'i yoye ye'yesi'cua sëani. ¹⁹ Hua'ire yojëna, Jesusbi bacuani coca caguë choji'i:

—Mësacua yua yë'ëni te'e conjën raijë'ën. Mësacua yua hua'i yoye ye'yesi'cua ba'ijëna, bainre yoye mësacuani ye'yoyë yë'ë, caguë choji'i.

²⁰ Caguë choiguëna, bacua hua'i yorëanre ja'ansiruna gare jo'cani, baguëni te'e conjën saë'ë.

²¹ Saijëna, baguëbi se'erë sani ëñato, Zebedeo mamacua samucua, Santiago hue'eguë, baguë yo'jeguë Juan naconi baë'ë. Bacua pë'caguë Zebedeo naconi yogute ba'ijën, bacua hua'i yorëanre ta'nëjën ñuë'ë. Ja'nca ñu'ijëna, Jesusbi bacuani choji'i. ²² Choiguëna, bacuabi ja'ansirën bacua pë'caguëte jo'cani saë'ë. Ba yogute gare jo'cani, Jesusni te'e conjën saë'ë.

Jesús enseña a mucha gente

²³ Ja'nrëbi, Jesús yua si'a Galilea yijana saiguë, bain ñë'ca huë'ëñana cacani ye'yoguë, Riusu ba'i jobore bojo cocare quëani achoguë, si'a rau bacuare huachoguë ganiguë bajji'i.

²⁴ Ja'nca yo'oguë ba'iguëna, si'a bain Siria yijare ba'icuaabi achaní, bacua bain rauna ju'incua, ja'si yo'ocua, huati bacua, hue'nhue rau bacua, gara rau bacua, ja'ancuare Jesusna sani ëñohuë. Sani ëñojëna, bacuare huachobi. ²⁵ Huachoguëna, ja'nrëbi, yequëcua ai jai

jubë bain, Galilea yija, Decápolis yija, Jerusalén huë'e jobo, Judea yija, Jordaña que ca'nco, si'aruan ba'icua bi Jesús naconi te'e conjën saë'ë.

5

El sermón del monte

¹ Bain jubëbi rajjënna, Jesús bi bacuare ëñani, cubë na'miña quëñëni mëji'i. Mëni ti'anni bëaguëna, baguë bain concuabi baguëna ti'an raë'ë. ² Rajjënna, Jesús bi yihuo cocare bacuani ye'yoguë cabi:

La verdadera dicha del hombre

³ —Ro porema'i hua'nabi Riusu Espíritute cu'etoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusu ba'i jobo ëjacua'ru ruinj'a'cua'ë.

⁴ Bain gu'a juchare ro'tajën ota oitoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi bacua oiyete senjoni jo'caja'guë'bi.

⁵ Riusu yëye se'gare yo'oye cu'ejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Bacua yua ëja bain ba'iyë cu'ema'iñe cayë. Riusubi si'a yija ëjacuare bacuare re'huaguë ba'ija'guë'bi.

⁶ Aon gu'ana ju'incua aon cu'eye'ru re'oye yo'oye ai cu'ejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi yajisi'cuare bacuare re'huaguë ba'ija'guë'bi. Riusubi re'oye yo'oye bacuare conja'guë'bi.

⁷ Bainni ai oijën conjën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi bacuare'ga ai oiguë congüë ba'ija'guë'bi.

⁸ Gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'an ba'icua bi Riusuni ëñajën ba'ija'cua'ë.

⁹ Bainni sa'ñeña bojo güesejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Bacua yua Riusu mamacua casi'cua ba'ija'cua'ë.

¹⁰ Yequëcuabi yë'ë bain re'oye yo'oyete ëñani, bacuani je'o batoca, yë'ë bainbi ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusu ba'i jobo ëjacua ruinj'a'cua'ë.

¹¹ Mësa'cuare'ga je'o bani, mësa'cuani hui'ya cani, yë'ëre concua ba'iyete ai bëinjën, ro coquejën, gu'aye cajën ba'itoca, mësa'cu'a'ga bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ¹² Riusu ira bain raosi'cuare'ga ai gu'aye yo'ojën baë'ë, ja'anrë. Yureca, mësa'cuare'ga ai je'o bajën ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, mësa'cu'a yua Riusu ba'i jobona ti'anni, baguë bayete ro coreba coja'cua sëani, mësa'cu'a ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën.

Sal y luz del mundo

¹³ Mësa'cu'a yua onhua huanofne'ru bainni re'oye ëñojën ba'icua'ë. Ja'nca ëñojën, re'oye yo'ojën ba'ijënna, bacuabi huaji yëjën, gu'aye yo'oye yëma'iñe. Ja'nca ëñojën ba'icua'ta'an, onhua huanofne'bi carajeitoca, se'e mame re'huaye gare porema'iñë. Gu'a onhua ba'itoca, senjoñe se'ga ba'iji, bain za'nguruna.

¹⁴ Mësa'cu'a yua mia re'oto ëñoñe'ru ba'ijën, bainni re'oye ëñojën ba'icua'ë. Huë'e jobote cubëna yo'otoca, si'a bainbi ëñañe poreyë. ¹⁵ Majahuëte zëonni, guënarobi meñe jaoni ta'pimajën ba'iyë mai. Si'a huë'e bainbi ëñaja'bë cajën, ëmëna reoyë. ¹⁶ Ja'nca sëani, mësa'cu'a yua mia re'oto ëñoñe'ru, bainni re'oye ëñojën ba'ijë'ën. Ja'nca ëñojën ba'itoca, bainbi mësa'cu'a re'oye yo'ojën ba'iyete ëñani, mësa'cu'a Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëte ro'tani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai re'oye cajën bojoyë.

Jesús enseña sobre la ley

¹⁷ Riusu ira guansesi coca toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'anre cato, gare quëñoni senjoguë raimaë'ë yë'ë. Ba coca case'e yua Riusu te'e ruinë ba'i coca ba'iji. Ja'anre bainni masi güeseguë raisi'quë'ë yë'ë. ¹⁸ Ja'an cocare cato, guënamë re'oto, yija re'oto carajeiye tëca, te'e cocara'huërëte gue toñe beoye ba'ija'guë'bi. Ru'ru Riusu coca cani jo'case'e'ru si'aye güina'ru yo'ose'e ba'ija'guë'bi. ¹⁹ Ja'nca sëani, bainguëbi te'e guansesi coca cani jo'case'e'ru tin yo'oni, yequëcuani tin yo'oye ye'yotoca, ja'anguëbi yua Riusu ba'iruna ti'anni quë'rë yo'jereba ba'iguë hue'eguë ba'ija'guë'bi. Bainguëbi si'a guansesi coca cani jo'case'ere te'e ruinë yo'oni, yequëcuani te'e ruinë yo'oye ye'yotoca, ja'anguëbi Riusu ba'i jobona ti'anni, quë'rë jaiguëreba ba'iguë hue'eguë ba'ija'guë'bi. ²⁰ Mësa'cuani ganreba yihuoguë cayë yë'ë. Ira coca ye'yocua, fariseo bain, bacua re'oye yo'oye'ru quë'rë re'oye yo'ojën ba'ima'itoca, mësa'cuabi yua Riusu ba'i jobona ti'añe porema'iñë.

Jesús enseña sobre el enojo

²¹ Mësa'cu'a yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Bainre huani senjoñe beoye ba'ijë'ën, caji. Bainre huani senjotoca, Riusu bënni senjoñe ba'ija'guë'bi. Ja'an coca guanseni jo'case'e ba'iji. ²² Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësa'cuani ñaca yihuoguë cayë: Mësa'cu'a bainni bëinjën ba'itoca, bënni senjoñe mësa'cuare ba'ija'guë'bi. Mësa'cu'a bainni gu'aye catoca, ëja

bain bënni senjoñe mësacuare ba'ija'guë'bi. Mësacua bainni, Gu'a bainguë'ë më'ë, mësacuabi catoca, Riusubi bënni, baguë toana senjoni ëoye ba'ija'guë'bi.

²³ Ja'nca ba'iguë sëani, më'ëbi më'ë gue jo'ya ma'carëte Riusuna ro insiza caguë, misabëna sani jo'ca bi'rani, ja'n'rëbi më'ë bainguë bëinguë ba'iyete ro'tatoca, ²⁴ më'ë gue ma'carë bayete Riusuna insima'ijë'ën. Ja'anre ru'ru ca'ncorëna jo'cani, ja'n'rëbi më'ë bainguëna sani, baguëni menajë'ën. Baguë naconi te'e bojoguë ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguë, ja'n'rëbi yo'je, Riusu misabëna sani, më'ë gue ma'carë bayete Riusuna ro insiye poreyë.

²⁵ Yequëbi rani, më'ë gu'aye yo'oye më'ëni cani, më'ëre ëja bainna sa ëaye yo'otoca, ru'ru baguëni besa ro'ini baguëni menajë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, baguë yua ëja bainguë bënni senjoñete më'ëre jo'caji. Jo'caguëna, ëja bainguëbi më'ëre soldado ëjaguëna insiji. Insiguëna, soldado ëjaguëbi më'ëre preso zeanni, ya'o huë'ena guaaji. ²⁶ Guaoguëna, më'ë si'a curi ro'iyë tëca gare etaye beoye ba'iyë. Ja'anre si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre el adulterio

²⁷ Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Romini yahue baye beoye ba'ijë'ën caji. Ja'an coca guanseni jo'case'e ba'iji. ²⁸ Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë cayë: Yeconi yahue ba'ëye gu'aye ro'taguë ba'itoca, yua gu'a bainguë ruiñë më'ë. Bagoni yahue basi'quë'ru gu'aye yo'osi'quë ba'iyë.

²⁹ Më'ë jëja ñacogabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ñacogate rutani senjoñë'ën. Te'e ñacoga se'gare beoguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji më'ëre. Si'a më'ë ga'nihuë Riusu toana senjoni ëose'e ba'itoca, quë'rë ai gu'aye ba'iji. ³⁰ Më'ë jëja ëntë sarabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ëntë sarare tëyoni senjoñë'ën. Te'e ëntë sara se'gare beoguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji më'ëre. Si'a më'ë ga'nihuë Riusu toana senjoni ëose'e ba'itoca, quë'rë ai gu'aye ba'iji.

Jesús enseña sobre el divorcio

³¹ Ira coca guanseni jo'case'e yua ñaca'ga caji: "Më'ë rënjore jo'cani senjotoca, ru'ru senjo cocare utina toyani, bagona insijë'ën" caji. ³² Ja'nca case'e ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë cayë: Si'a bain rënjore jo'cani senjocua, bagobi yequëni yahue bama'itoca, ja'ancuabi bagoni ai gu'aye yo'oyë. Bagote gu'a romigore re'huayë. Y si'a bain jo'cani senjos'coni huejani bacua, ja'ancua yua bagoni yahue baye'ru bajën ba'icua'ë, cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre los juramentos

³³ Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Mësacuabi Riusuni cuencueni ganreba catoca, ro coqueye beoye Riusuni cuencueni ganreba cajën ba'ijë'ën. Riusuni cuencueni case'e'ru güina'ru yo'o'jën ba'ijë'ën, guanseni jo'case'e ba'iji. ³⁴ Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë: Mësacua yua ganreba coca canica, Riusuni cuencueye beoye ba'ijë'ën. Guënamë re'oto mamire cuencueye beoye ba'ijë'ën, Riusu jëja ba'i jobo sëani. ³⁵ Yija re'oto mamire'ga cuencueye beoye ba'ijë'ën, mai Ta'yejeiye Riusu jëja guanseguë ba'i jobo sëani. ³⁶ Mësacua sinjobëre'ga cuencueye beoye ba'ijë'ën. Mësacua yua te'e raña ju'inse'e re'huaye gare poremá'ñë. ³⁷ Ja'nca sëani, mësacuabi "Ja'nca ba'iji" caye yëtoca, ja'an se'gare cajë'ën. Mësacuabi "Bañë" caye yëtoca, ja'an se'gare cajë'ën. Quë'rë jëja catoca, gu'aye se'ga cayë, yihuoguë cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre la venganza

³⁸ Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Yequëbi më'ëni ja'si yo'otoca, më'ë ñacogare totaye, o më'ë gunjiñëre hua'huaye, ja'anre yo'otoca, më'ë yua baguëni güina'ru ja'si yo'o güeseyë poreyë, guanseni jo'case'e ba'iji. ³⁹ Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë yë'ë: Më'ëni gu'aye yo'oguëni güina'ru baguëni gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Yequëbi më'ë jëja huayohuana huaitoca, yequë huayohuare'ga baguëna bonëni huai güeseyë'ën. ⁴⁰ Yequëbi më'ë ëntë sara canre tëatoca, më'ë guayoni se canre'ga baguëna insijë'ën. ⁴¹ Yequëbi baguë carga te'e kilómetro hue'oye më'ëni guansetoca, baguë naconi samu kilómetro hue'oni saiguë bojojë'ën. ⁴² Yequëbi bonsere sentoca, baguëna insijë'ën. Yequëbi më'ë bonsere prestaye sentoca, baguëni ënsese beoye ba'ijë'ën.

El amor a los enemigos

⁴³ Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere masiyë. Mësacua gaje bainni ai yëjën ba'ijë'ën. Mësacuare je'o bacuani ai güereba güejën ba'ijë'ën, guanseni jo'case'e ba'iji. ⁴⁴ Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë: Mësacuare je'o bacuani quë'rë yëjën ba'ijë'ën. Mësacuani bëinjën ganicuata'an, bacua ba'iyete Riusuni ujañën ba'ijë'ën. ⁴⁵ Ja'nca re'oye yo'o'jën ba'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi baguë mamacuare mësacuare re'huani baji. Baguë yua gu'a bain re'o bain, si'acuani te'e cuiraguë conjí. Ënsëguëte mia güeseguë, oco güeseguë, si'acuana jo'caguë, te'e conjí. ⁴⁶ Mësacuani ai yëjën ba'icua se'gani ai yëjën ba'itoca, Riusu ro insija'ye ai caraji mësacuare. Impuesto curi tëacua,

ja'ancua yua gu'a bain ba'icuata'an, bacuabi sa'ñeña ai yějën ba'iyë. ⁴⁷ Mësacua bain se'gani saludaye cajën ba'itoca, ai caraji mësacuare. Ro ën yija bain yo'oye'ru quë'rë yo'omajën ba'iyë mësacua. Judío bain jubë ba'ima'icua'ga ja'anre yo'ojën ba'iyë. ⁴⁸ Mësacua yua te'e ruiñereba yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi te'e ruiñereba yo'oguë ba'iyë'ru, guina'ru yo'ojën ba'ijë'ën.

6

Jesús enseña sobre las buenas obras

¹ Mësacuabi re'oye yo'oto, bainbi ëñaja'bë gare ro'taye beoye ba'ijën, mësacua re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi mësacua coja'yete gare insima'ija'guë'bi.

² Ja'nca sëani, mësacua yua bonse beo hua'nana curi insijën, yequëcuani quë'aye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'o bain'ë cajën, ro coquejën, bain ñë'ca huë'eña, huë'e joboreba ba'iruan, bain ba'iruanna sani, yëquëna re'oye yo'oyete ëñani re'oye caja'bë cajën, curi beo hua'nana curi insiyë. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete coñu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Ja'nca ro'tajën yo'oye'ru mësacua yo'oye beoye ba'ijë'ën. ³ Curi beo hua'nana curi insinica, mësacua yua caye beoye ba'ijën, ⁴ ro yahue insijën ba'ijë'ën. Ja'nca insijën ba'itoca, mësacua Taita Riusu se'gabi ëñani, baguë bayete mësacuana insireba insija'guë'bi.

Jesús enseña a orar

⁵ Mësacua yua Riusuni ujato, yequëcuabi yë'ë ujayete ëñaja'bë ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'o bain'ë cajën, ro coquejën, bain ñë'ca huë'eña, huë'e joboreba ba'iruan, bain ba'iruanre nëcani ujaye ai yëyë bacua. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete coñu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Ja'nca ro'tajën yo'oye'ru mësacua yua yo'oye beoye ba'ijë'ën. ⁶ Mësacuabi Riusuni ujato, mësacua cain sonohuëna cacani, anto sa'rore ta'pini, ja'nrëbi te'e hua'guë ba'iguëbi yua më'ë Taita Riusuni yahuera'rë uja'jë'ën. Ja'nca uja'jënna, më'ë Taita se'gabi ëñani, baguë bayete më'ëna insireba insija'guë'bi.

⁷ Riusuni ujato, zoe rajei'yereba ujaye beoye ba'ijë'ën. Gu'a bainbi ai zoe rajei'yereba uja cocare cani achotoca, Riusubi quë'rë re'oye achaji ro'tajën, ro ta'yeyeye cajën ba'iyë. ⁸ Mësacua yua bacua uja'jën caye'ru caye beoye ba'ijë'ën. Mësacua Taita Riusuni senni achajënna, baguëbi mësacua carayete ru'ru masiji. ⁹ Ja'nca sëani, mësacua yua ñaca uja'jën ba'ijë'ën:

Yëquëna Taita, guënamë re'otore ba'iguëna, si'acuabi më'ë ta'yeyeye ba'iyete ruiñereba ro'tajën ba'ija'bë.

¹⁰ Më'ë ba'i jobo yuara yëquënana ti'anja'guëta'an ba'ija'guë.

Si'acua ën yija ba'icuabi më'ë yëye'ru yo'ojën ba'ija'bë, guënamë re'oto ba'icua yo'ojën ba'iyë'ru.

¹¹ Yëquëna aon aiñe, yure umuguse aiñete insijë'ën.

¹² Yëquëna gu'aye yo'ose'ere huanë yeni ro'tama'ijë'ën. Yëquënabi yequëcua gu'aye yo'ose'ere huanë yeni ro'tamajën ba'iyë'ru, më'ë'ga ja'nca yo'ojë'ën.

¹³ Ai guaja ba'iyete yëquënani jo'cama'ijë'ën. Yëquënani gu'a ma'a ganiñete quëñoni bajë'ën. Më'ë se'gabi ta'yeyeyereba pore ëjaguë sëani, më'ëni caraye beoye go'sijei cocare cani tonjën bojojën bañuni. Ja'nca raë'ë.

¹⁴ Mësacuabi Riusuni uja'jën, mësacuani gu'aye yo'osi'cua banica, bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajë'ën. Ja'nca catoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'ere'ga huanë yeye caji. ¹⁵ Mësacuabi ja'nca huanë yeye cama'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'ere gare huanë yema'iji.

Jesús enseña sobre el ayuno

¹⁶ Mësacuabi aon aiñe jo'canica, ro sa'nti hua'naru ëñojën ba'ima'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'o bain'ë cajën, ro coquejën, yëquëna aon aiñe jo'cayete ëñani yëquëna re'oye yo'oyete masija'bë cajën, bacua ziañare sa'nti ziaña ba'iyë'ru ai yo'ojën re'huayë. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete coní bañu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Mësacua yua bacua yo'ojën ba'iyë'ru yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁷⁻¹⁸ Mësacuabi aon aiñe jo'canica, Bainbi masima'ija'bë cajën, mësacua sinjobëte ëcobi so'onni, mësacua ziare zoani, yahue aon aiñe jo'cajë'ën. Mësacua Taita Riusu se'gabi masija'guë cajënna, baguë se'gabi ëñani, baguë bayete mësacuana insija'guë'bi.

Riquezas en el cielo

¹⁹ Ën yija bonse yua ro bu'juni si'aji. Ro pu'ncani si'aji. Jiancuabi ro inni sayë. Ja'nca sëani, ja'an bonsere ro bëyoni baye beoye ba'ijë'ën. ²⁰ Riusu ba'i jobo baja'yete quë'rë

ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'anre cojëna, gare bu'juma'ïne ba'ija'guè'bi. Gare pu'ncani si'ama'ïne ba'ija'guè'bi. Jiancuabi gare inni saye porema'ija'cua'è. ²¹ Riusu ba'i jobo baja'yete ro'tajèn ba'itoca, ai recoyo bojojèn ba'iyè mësacua. Èn yija bonsere ro'tajèn ba'itoca, ja'an se'gare coni baja'cua'è mësacua.

La lámpara del cuerpo

²² Mësacua ñaco yua recoyo majahuè'ru ba'iji. Mësacua ñacobi te'e ruiñe yo'oye yètoca, si'a recoyo yua miañereba miaji. ²³ Mësacua ñacobi gu'aye yo'oye yètoca, si'a recoyo yua zijepè'ru ruinjì. Ja'nca sèani, mësacua yua èñare bajèn, re'oye ro'tajèn ba'ijè'èn. Yequèrè mësacuabi mia recoyo baye ro'tacuata'an, izijei recoyo se'ga bajèn ba'ima'ïne!

Dios y el dinero

²⁴ Samu èjacuani sehuoye mësacua porema'inë. Ja'nca sehuojèn ba'itoca, yequèni ai gu'aye ro'tani, yequèni ai yèreba yèyè. Ru'ru ba'iguèni conreba conni, yequèni ai je'o bayè mësacua. Ja'nca sèani, Riusuni ai yèjèn ba'itoca, bonsere te'e yèye porema'inë mësacua.

Dios cuida de sus hijos

²⁵ Yureca, mësacuanì yihuoreba yihuoyè yè'è. Mësacua bonse carayete oiye beoye ba'ijè'èn. Mësacua aon aïne, gono uncuye, can ju'iyè, ja'anre oiye beoye ba'ijè'èn. Riusubi mësacuare ro aon aincuare re'huamaji'i. Riusubi mësacua ga'nihuèanre re'huaguè, ro caña ju'iyè se'ga re'huamaji'i. ²⁶ Mësacua yua bi'an hua'na ba'iyete èñani ye'yèjè'èn. Ba hua'nabi aon tanma'icua ba'iyè. Aon tèama'icua ba'iyè. Aon aya hué'èña beoyè. Ja'nca ba'icua'reta'an, mësacua Taita Riusu guènamè re'otore ba'iguèbi bacua aonre insiji. Ja'nca insiguèbi mësacuare ro'taguè, bi'an hua'nani bojoye'ru mësacuani què'rè ta'yejeiye bojoguè ro'taguè cuiraji. ²⁷ Mësacua bonse carayete oitoca, gare què'rè zoe ba'iyè mësacua porema'inë.

²⁸ ¿Mësacua queaca ro'tajèn, caña ju'iyete conì baja'ma cajèn oiye'ne? Jo'ya corore irayete èñani ye'yèjè'èn. Jo'ya corò se'gabi re'o canre tèonma'iji. Riusubi jo'ya corò re'oye èñoñe jo'cabi. ²⁹ Mai ira bonse èjaguè ba'isi'què, Salomón hue'eguè ba'isi'què, baguè caña ju'iguè ba'ise'e yua ai re'o cañara ba'ise'eta'an, jo'ya corobi ta'yejeiye ai re'oye èñoji. ³⁰ Riusu se'gabi jo'ya corore cuiraji. Yure umuguse jorini, ja'nrebi miato güeanni si'aguèreta'an, Riusubi jo'ya corore ai re'oye cuiraji. Ja'nca cuiraguèbi mësacuare'ga què'rè ta'yejeiye ai re'oye cuiraye masiji. Ja'nca sèani, mësacua ro ro'tajèn ba'iyete jo'cani, baguèni si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. ³¹ Riusubi mësacuani ai re'oye cuiraye masiguè sèani, mësacua bonse carayete oiye beoye ba'ijè'èn. "Aonre bani ainja'ma, gonore bani uncuja'ma, cañare bani ju'ija'ma" ja'anre caye beoye ba'ijèn, bonsere oimajèn ba'ijè'èn. ³² Gu'a bain se'gabi ja'an bonsere cu'ejèn ba'ijè'èna, mësacua bonse caraye si'ayete masiji Riusu. ³³ Ja'nca ba'iguèna, Riusu ba'i jobo ba'iyete ru'ru si'arèn ro'tajèn, baguè re'oye yo'oye'ru re'oye yo'ojèn ba'ijè'èn. Ja'nca yo'ojèn ba'itoca, mësacua bonse caraye si'ayete mësacuana insireba insija'guè'bi Riusu. ³⁴ Mësacua miato ba'ija'yere'ga oiye beoye ba'ijè'èn. Miato ti'áne tèca èjoni, ja'nrebi ja'an umuguse ba'iyete ro'taye poreyè. Yure umuguse ba'iyè ai yo'ojèn ro'taye se'gare ba'iyè.

7

No juzgar a otros

¹ Yequècua gu'aye yo'ose'ere cama'ijè'èn. Ja'nca cama'itoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ose'ere cama'iji. ² Mësacuabi yequècua gu'aye yo'ose'ere bëinjèn cajèna, Riusubi güina'ru mësacua gu'aye yo'ose'ere bëinguè caja'guè'bi. Mësacua cuencue ro'rohuèbi güina'ru cuencueni insiguèna, Riusubi ja'ansi ro'rohuèbi cuencueni mësacuana insija'guè'bi. ³⁻⁴ Mè'è bainguè ñacogana èñani, Hui'yara'carète rutacaza caguè, yua jai hui'ya maca mè'è ñacogate ba'iguèna, ja'anre ro ro'taguè rutama'itoca, ¿queaca mè'è bainguè ñaco ba'i macare ruta-caiguè'ne? ⁵ Mè'è ñaco ba'i macare rutaye ro'tama'itoca, ro coqueguè yihuoyè mè'è. Ru'ru mè'è ñacoga ba'i maca, ja'anre rutani, ja'nrebi, ai re'oye èñañe poreguèbi sani, mè'è bainguè ñacogana re'oye èñani, baguè hui'yara'carète guaja beoye rutacaiye poreyè mè'è. Mè'è bainguè jucha yo'ose'ere senjoñe yihuoye yènica, ru'ru mè'è gu'a juchare jo'cani senjojè'èn.

⁶ Riusu insini jo'case'ere gu'aye yo'ocuaana insima'ijè'èn. Jo'ya yai hua'nana insiye'ru ba'iji. Bacuabi ro coca yo'oni, mësacuani cuncuyè. Ai re'o gatara'carèan ai ro'ira'carèan cuchi hua'nana insiye'ru ba'iji. Bacuabi ro za'nguni senjoñè.

Pedir, buscar y llamar a la puerta

⁷ Mësacua yèyete jo'caye beoye senreba sentoca, Riusubi insiji. Mësacua yèyete jo'caye beoye cu'ereba cu'etoca, mësacua cu'eyete tinjañè. Huè'ena ti'anni, jo'caye beoye je'njuni achotoca, huè'e ba'icuabi mësacuana ancuyè. ⁸ Riusuni jo'caye beoye sentoca, Riusubi insiji. Riusuni jo'caye beoye cu'etoca, Riusu ba'iyete tinjañè. Riusu anto sa'rona jo'caye beoye je'njuni achotoca, Riusubi ancoji.

⁹ Mésacua zin hua'nabi aonbête mėsacuanı sentoca, ¿gatabête insiye mėsacua? Bañë. ¹⁰ Ziaya hua'ıre sentoca, ¿añare insiye mėsacua? Bañë. ¹¹ Mėsacua yua gu'a bain ba'ıcuabi mėsacua zin hua'nana re'o aon insiye masıcuata'an, mėsacua Taita Rıusu guėnamė re'oto ba'ıguėbi yua, sı'acua baguėni senni achajėnna, bacuana quė'rė ta'yejeıye baguė bayete ai re'oye insiye masıji.

¹² Ja'nca ba'ıguėna, yequėcuanı re'oye yo'oye cato, bacua yua mėsacua yėye'ru mėsacuanı re'oye yo'ojėnna, mėsacua'ga gũina'ru bacuanı re'oye yo'ojėn ba'ıjė'ėn.

La puerta angosta

¹³ Se'e baguė bainni ye'ogüė yihuobi Jesús. Mėsacuabi Rıusu ba'ı jobona ti'anni carajeyıe beoye ba'ıye yėnica, rėño sa'robi cacajė'ėn. Yequė sa'ro jai sa'ro sėani, ai jai jubė bainbi cacani, jai ma'aja'an guaja beoye ganıcuata'an, gare huesėni ñaca ba'ıruan carajeyıė. ¹⁴ Ba rėño sa'robi cacato, ba ai yo'ojėn ba'ı ma'aja'an ai guaja ganıcuata'an, Rıusu ba'ı jobona ti'anni carajeyıe beoye ba'ıjėn, huajėreba huajėjėn ba'ıja'cua'ė. Rėño jubė bain se'gabi ja'an ma'are tinjani ganini ti'añė.

El árbol se conoce por su fruto

¹⁵ Yequėcuabi rani, Rıusu coca quėacua'ė yėquėna ro coquejėn cajėnna, mėsacua ěñare bajė'ėn. Bacua yua Rıusu bain ba'ıye, oveja hua'na ba'ıye, ja'an ba'ıye'ru ěñocuata'an, airu yai hua'na yo'oye'ru Rıusu bain jubėte ro huesoni sı'aye ro'tajėn raiyė bacua. ¹⁶ Bacua yo'o yo'oyete ěñani, bacua ba'ıyete masıye poreyė mėsacua. Sunqui quėıñete ro'tani, bacua ba'ıyete masıye poreyė. Mıu sunquiñare ěñato, ěyere tinjama'ıñė. Susina ěñato, hıgo uncuere tinjama'ıñė. ¹⁷ Re'o sunqui banica, re'o uncuere quėınji. Gu'a sunqui banica, gu'a uncuere quėınji. ¹⁸ Re'o sunqui banica, gu'a uncuere gare quėınma'ıji. Gu'a sunqui banica, re'o uncuere gare quėınma'ıji. ¹⁹ Sı'a sunqui yua re'o uncuere quėınma'ıtoca, ro cueni taonni, tė'canı, toana senjoni ěose'e ba'ıja'guė'bi. ²⁰ Ja'nca sėani, gũina'ru re'o bain, gu'a bain, bacua ba'ıyete masıye yėnica, bacua yo'o yo'ojėn ba'ıyete ěñani masıjė'ėn.

No todos entrarán en el reino de Dios

²¹ Ai jai jubė bainbi yė'ėni, ějaguė, ějaguė cajėn ba'ıcuata'an, bacua yua Rıusu ba'ı jobona gare ti'anma'ıja'cua'ė. Yė'ė Taita Rıusu guėnamė re'oto ba'ıguė, baguė yėye'ru yo'ojėn ba'ıcua, ja'ancua se'gabi baguė ba'ı jobona ti'anja'cua'ė. ²² Yė'ė ěñojai umugusebi ti'anguėna, ai jai jubė bainbi yė'ėni cajėn ba'ıja'cua'ė: "ějaguė, ějaguė, yėquėna ai re'oye yo'ojėn ba'ıse'ere masıyė mė'ė. Mė'ė ba'ıyete ro'tajėn, mė'ė cocare quėani achojėn ba'ė'ė. Mė'ė ba'ıyete ro'tajėn, huati hua'ıre etoni saojėn ba'ė'ė. Mė'ė ba'ıyete ro'tajėn, ai ta'yejeıye yo'o yo'ojėn, bainni ěñojėn ba'ė'ė yėquėna. Ja'nca sėani, mė'ėna ti'ansi'cua'ė yėquėna" cajėn ba'ıja'cua'ė. ²³ Ja'nca cajėn ba'ıjėnna, yė'ėbi bacuanı bėınguė sehuoja'guė'ė: "Mėsacuare huesėguė'ė yė'ė. Yė'ė ba'ıru quėñeni saıjė'ėn. Ro gu'aye yo'ojėn ba'ıcua'ė mėsacua" sehuoja'guė'ė yė'ė.

Las dos bases

²⁴ Ja'nca sėani, yė'ė coca case'ere achani te'e ruıñe yo'ocua ba'ıyete cato, gatabana huė'e yo'osi'quė'ru ba'ıyė bacua. Masıguėbi ja'nca yo'oji. ²⁵ Ja'nca yo'oguėna, ja'nrebi ai tėñe ocoguėna, ai co'jeya raıguėna, ai jėja tutuguėna, ba huė'ebi tainmajı'ı. Jai gatabana guı'ısi huė'e sėani, ai jėja babi. ²⁶ Yequėcua yė'ė coca case'ere ro achani te'e ruıñe yo'oma'ıcua ba'ıyete cato, mejabėna huė'e yo'osi'cua'ru ba'ıyė bacua. Ro ro'tajėn ba'ı hua'nabi ja'nca yo'oyė. ²⁷ Ja'nca yo'ojėnna, ja'nrebi ai tėñe ocoguėna, jai co'jeya raıguėna, ai jėja tutuguėna, ba huė'ebi ma'mani gurujajı'ı. Ai jėja gurujani meani huesėbi" cabi Jesús.

²⁸ Ja'nca caguė, baguė yıhuo cocare canı tėjıbi. Tėjıguėna, sı'a bain hua'nabi ai bojojėn achahuė. ²⁹ Bacua ira coca ye'yocua ye'yojėn ba'ıse'ru quė'rė ai ta'yejeıyera ye'ogüė bajı'ı Jesús.

8

Jesús sana a un leproso

¹ Ja'nrebi, Jesusbı ba cubėbi gajeguėna, ai jai jubė bainbi baguė naconi sa'ė'ė. ² Saıjėnna, yureca yequėbi, gu'a ca'nmi rauna ju'ınguėbi Jesusbına ti'anni, baguėna gugurını rėanni, baguėni cabi:

—ějaguė, mė'ėbi yė'ėre onica, yė'ė gu'a raure tėnonı huachojė'ėn, huachoye poreguė sėani, cabi.

³ Caguėna, Jesusbı baguė ěntė sarare mı'nani, baguėni pa'ronı cabi:

—Mė'ėni oıguė huachoyė yė'ė. Huajė hua'guė ba'ıjė'ėn, cabi.

Caguėna, ja'ansi'quė baguė gu'a ca'nmi rau yua gare tėnosı'quė bajı'ı. Huajė rajı'ı baguė.

⁴ Huajė raıguėna, Jesusbı baguėni yıhuoguė cabi:

—Achajë'ën. Më'ë huajë raise'ere yequëcuanì gare quëaye beoye ba'ijë'ën. Ëñe se'gare yo'ojë'ën. Pairina sani, më'ë huajë raise'ere ëñojë'ën. Ëñoni, Moisés ira coca guansegüë ba'ise'e'ru, jo'ya hua'guë case'ere inni, pairini quëani achoni, misabëna tëoni ëocajja'guë caguë, pairina insijë'ën, më'ë yua huajë raisi'quë sëani. Ja'nca yo'otoca, bain hua'nabi më'ë huajë raise'ere ëñani masiyë, cabi Jesús.

Jesús sana al criado de un capitán romano

⁵ Ja'nca canì, ja'nrëbi sani, Capernaum huë'e jobona ti'anbi. Ti'anguëna, soldado ëjaguëbi baguëna ti'an rani, ⁶ cocare senni achaguë cabi:

—Ëjaguë, yë'ë yo'o conguëbi huë'ere ba'iguë, garasi'quë uinguë, ai yo'o'ji, cabi.

⁷ Caguëna, Jesusbi:

—Ja'nca ba'ito, baguëni huachoguë saiyë, cabi.

⁸ Caguëna, soldado ëjaguëbi ënsegüë cabi:

—Yë'ë huë'ena raima'ijë'ën, Ëjaguë. Më'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguëte sëani, yë'ë huë'ena caca güeseyë porema'inë yë'ë. Si'aye ëñaguë sëani, so'obi ëñani huachojë'ën. Ja'nca huachoye catoca, yë'ë yo'o conguëbi huajë raija'guëbi. ⁹ Yë'ë yua ja'nca senni achaguëbi yequëcua yë'ë ëjacuani sehuoye bayë. Yequëcua soldado hua'nani guanseye bayë yë'ë. Te'e soldado hua'guëni, Saijë'ën catoca, baguë saiji. Yequëni, Raijë'ën catoca, baguë raiji. Yë'ë yo'o conguëni, Yë'ë case'e'ru yo'ojë'ën catoca, güina'ru yo'oji baguë. Ja'nca sëani, më'ë raima'ijë'ën caguë señë yë'ë, cabi.

¹⁰ Ja'nca caguëna, Jesús yua gue ro'taye beoye achaguë, yua bain jubë baguë naconi raisi'cuana bonëni, bacuani yihuoguë cabi:

—Ënquë soldado ëjaguëbi yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'taji. Si'a Israel bain recoyote ëñato, baguë recoyo ro'taye'ru ai caraji bacuare. ¹¹ Më'sacuani ganreba cayë yë'ë. Ai jai jubëan bain yequëruan bain ti'an raisi'cua yua Riusu ba'i jobona ti'anni, Abraham, Isaac, Jacob, bacua naconi guënamë re'otona në'ë canì aonre ainjën bojojën ba'ija'cua'ë. ¹² Ja'nca ba'ijëna, Israel bainreba Riusu cuencuesi'cuata'an, bacuabi ti'ani raisi'cuana bonëni, bacuani yihuoguë cabi:

—Ënquë soldado ëjaguëbi yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'taji. Si'a Iñe porema'ija'cua'ë. Zijeï re'otoreba ba'iruna bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'icuabi ai oijën, zemeñoana cuncujën, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

¹³ Ja'nca canì, ja'nrëbi soldado ëjaguëna bonëni, baguëni cabi:

—Yua më'ë huë'ena go'ijë'ën. Më'ëbi si'a recoyo ro'taguëna, güina'ru yo'ose'e ba'iji, cabi.

Caguëna, baguë yo'o conguëbi te'e jëana huajë raji'i.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴ Ja'nrëbi, Jesús yua Pedro huë'ena cacani ëñato, Pedro huagobi rau jayoni unco'ë.

¹⁵ Ja'nca uingona, Jesusbi bago ëntë sarana pa'robi. Pa'roguëna, bago rau jayoye tëni saji'i. Tëni saquëna, bagobi huajë hua'go huëni, baguëni cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

¹⁶ Ja'nrëbi na'iguëna, ai jai jubë bain huati bacuare Jesusna sani ëñohuë. Ëñojëna, baguë yua te'e coca se'ga canì, huati hua'ire etoni saobi. Saoni, si'a rauna ju'incuare'ga huachobi.

¹⁷ Ja'nca huachoguëbi Riusu ira banguë raosi'quë Isaías canì jo'case'e'ru güina'ru yure yo'oguë bajji'i. "Maire pa'npo ëaye ba'iguëna, maire conreba conjì. Maibi rauna ju'injëna, maire huachoyereba huachoji" canì jo'case'e ba'iguëna, güina'ru yure yo'oguë bajji'i Jesús.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸ Ja'nrëbi, quë'rë jai jubëan bainbi Jesusre të'ijeïye nëcajëna, Jesusbi bacuare ëñani, baguëre concuani: Que të'huina je'ëñu cabi. ¹⁹ Caguëna, yequëbi ira coca ye'yoguëbi ti'anni, Jesusni cabi:

—Ëjaguë, më'ëni conguë saza, si'a më'ë ganijeija'ruan, cabi.

²⁰ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Airu hua'i hua'nabi gojeñana caincua'ë. Ca hua'i hua'nabi ziaroan tuijën caincua'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua umeni cainru gare beoguë'ë yë'ë, sehuobi.

²¹ Sehuoguëna, yequë, baguëte conguë ba'iguëbi cabi:

—Ëjaguë, ru'ru yë'ë taita ju'insi'quëni tañë bayë. Tanni tëjini, më'ëre conguë te'e saiyë, cabi.

²² Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Yë'ëna te'e conguë raijë'ën yurera'rë. Yë'ëre recoyo bojoma'icua, junni huesësi'cua'ru ba'ijën, ja'ancua se'gabi bacua bain junni huesësi'cuare tanja'bë, cabi.

Jesús calma el viento y las olas

²³ Cani, ja'nrebi yoguna cacaguëna, baguëre concuabi baguë naconi je'enni saë'ë. ²⁴ Sani, jobo zitara ba'ijëna, ai jëja tatu rabi. Raguëna, ai jai të'a jë'cani, yoguna cacaguëna, oco bu'i bi'rabi. Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua cainsi'quë unji'i. ²⁵ Ja'nca uinguëna, bacuabi sëtoni cahuë:

—Ĳjaguë, huëni ëñajë'ën! ĲMaibi huesëni carajeyë! huaji yëjën cahuë.

²⁶ Cajëna, baguë cabi:

—ĲMësacua guere yo'ojën, yë'ëni si'a recoyo ro'tama'ijën, ro quëquëjën ba'iyë'ne? cabi.

Cani, ja'nrebi huëni, Tutu saojë'ën, zitara të'a cuaujajë'ën caguë guansebï. Guanseguëna, tutu'ga, zitara'ga ja'anse'ebi nëcäjaji'i. Gare tutuye beoye bajji'i. ²⁷ Ja'nca ba'iguëna, bacuabi ai ëñajën rëinjën, sa'ñëña senni achajën cahuë:

—ĲYua gue bainguëguë'ne ba hua'guë? Baguëbi guanseguëna, tutu'ga, jai zitara'ga ja'anse'ebi achani, jaë'ë cani guajaji'i, cahuë.

Los endemoniados de Gadara

²⁸ Ja'nrebi, que të'huina jenni, Gadara yijana ti'anhuë. Ti'anjënna, samucua huati zemosi'cuabi bain tansi re'ohuëbi etani, Jesusna tëhuo raë'ë. Huati zemosi'cua sëani, ai coca cu'ejën ba'ijëna, yequëcuabi baruna saïye huaji yëhuë. ²⁹ Yureca Jesusna tëhuo rani, ai güijën cahuë:

—ĲMë'ë guere ro'taguë raquë'ne ëñjo'on? Më'ë yua Riusu Zin ba'iguë'ë. ĲYëquëñani ai yo'o güeseja'guëbi quë'rë ja'anrë raquë? güijën senni achahuë.

³⁰ Senni achajënna, cuchi jubë ai ba'i jubëbi so'orë ba'ijën, aonre cu'ejën, aonre ainjën baë'ë. ³¹ Ba'ijëna, huati hua'i zemosi'cuabi Jesusni senreba sen'ë:

—Yëquëñani etoni saotoca, ba cuchi jubëna saojë'ën. Bacuana cacaye yëyë, senni achajën cahuë.

³² Cajëna,

—Saijë'ën, cabi.

Caguëna, huati hua'ibi bainre jo'cani, etani sani, cuchi jubëna te'e cacahuë. Cacajëna, ja'ansirën si'a jubëbi hue'nhue raguëna, jaba të'ntëbana huë'huëni, rëi zitarana tonni runi huesëhuë.

³³ Runi huesëjënna, cuchi cuiracuabi quëquëni, gatini saë'ë. Huë'e jobona sani, si'aye quëani achomate. Huati zemosi'cua ba'iyere'ga quëani achomate. ³⁴ Quëani achojënna, ja'nrebi huë'e jobo bain si'acuabi Jesusni tinjajën raë'ë. Rani, Jesusni ëñani, yëquëna yijabi etani gare saijë'ën sen'ë.

9

Jesús sana a un paralítico

¹ Ja'nca senni achajënna, Jesusbi yua yoguna cacani, baguë huë'e jobona go'i bi'rabi. ² Goni ti'anguëna, ja'nrebi, yequëcuabi garasi'quëte camare uinguëna, Jesusna sani ëñohuë.

Ĳñojënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua recoyo ro'tayete masini si'ani, garasi'quëni cabi:

—Bojo recoyo bajjë'ën, mami. Më'ë gu'a jucha yua gare tënose'e ba'iji, cabi.

³ Caguëna, ja'nrebi, ira coca ye'yocuabi sa'ñëña yahue ro'tajën ñuë'ë: "Baguë yua Riusuni gu'aye caji" ro'tajën bën'ë. ⁴ Ro'tajën bëinjënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masini, bacuani cabi:

—ĲMësacua guere gu'aye ro'tajën bëiñe'ne? ⁵ Bainbi "Më'ë gu'a jucha yua tënose'e ba'iji" caye porecuata'an, "Huëni ganijë'ën" catoca, bacua huachoye porema'ifñete masi güeseyë.

⁶ Ja'nca ba'iyeta'an, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bain gu'a juchare tënoñe poreguë'ë. Ja'anre mësacuani ëñoñë yë'ë, cabi.

Cani, ja'nrebi garasi'quëni cabi:

—Yureca huëjje'ën. Më'ë camare inni, më'ë huë'ena saijë'ën, cabi.

⁷ Ja'nca caguëna, baguë yua huëni baguë huë'ena saji'i. ⁸ Ja'nca saiguëna, bain hua'nabi quëquë ëaye ro'tajën, Riusuni bojoreba bojojën, ro bainre huachoye poreguë re'huasi'quëre sëani, baguëni ai re'oye cajën baë'ë.

Jesús llama a Mateo

⁹ Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani ëñato, Mateo hue'eguëbi impuesto curi co huë'ere ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, Jesusbi:

—Yë'ëna te'e rani conjë'ën caguë choji'i.

Choiguëna, baguë yua huëni, baguëna te'e conguë saji'i.

¹⁰ Saiguëna, ja'nrebi jë'të, Jesusbi huë'ere ba'iguë, aon ainguë ñu'iguëna, yequëcua impuesto curi cocua, yequëcua gu'a bain casi'cua, ai jai jubëbi rani, Jesús, baguëre concua naconi aon ainjën te'e bëahuë. ¹¹ Bëajënna, fariseo bainbi ti'anni ëñahuë. Ja'nca ëñacuabi Jesusre concuani bëinjën senni achahuë:

—¿Mésacua éjagué guere yo'ogué, impuesto curi cocua, gu'a bain, bacua naconi aon aingué te'e ñu'igué'ne? senni achahué.

¹² Senni achajënna, Jesusbi achani, bacuani sehuobi:

—Huañjën ba'icuabi éco yo'oguéte senma'íñë. Rauna ju'incua se'gabi éco yo'oguéte señë.
¹³ Riusu coca toyani jo'case'e éñere ye'yejé'ën: “Bain oijën concuare cu'eyé yé'ë. Hua'ire huani misabëna éocuare cu'ema'íñë yé'ë.” Ja'an cocare ye'yejé'ën. Yé'ë re'o baingué'ë cajën ba'itoca, bacuare choigué raimaé'ë yé'ë. Yé'ë gu'a baingué'ë cajën ba'itoca, ja'ancuare choigué raisi'qué'ë yé'ë, cabi Jesús.

La cuestión del ayuno

¹⁴ Ja'n'rëbi, Juan Bautizaguére concuabi rani, Jesusni senni achahué:

—Yé'ë quëna, fariseo bain, yua aon aiñe jo'cajënna, ¿mé'ère concua guere ro'tajën, aon aiñe jo'cama'íñe'ne? senni achajën cahué.

¹⁵ Cajënna, Jesús sehuobi:

—Ro huacha ro'tajën ba'iyé mésacua. Huejaja'guébi yuta ba'iguëna, bagué huejaye concuabi aon aiñe jo'caye gare porema'íñë. Ja'nca porema'ijënna, huejaja'guére preso zeanni quëñoni gare sai umuguse ti'anguëna, ja'anrën bacuabi aon aiñe jo'caja'cua'ë cabi.

¹⁶ Cani, ja'n'rëbi bacuani yeque yihuo cocare quëabi:

—Mame canbi ira canna ja'chemajën ba'iyé. Ja'nca ja'chetoca, mame canbi gué'nguëguëna, ira canbi qué'rë se'e ye'reni gu'ajeji. ¹⁷ Bisi éye jo'cha huajé jo'chare yua ira ga'ni jo'cha corohuéanna ayamajën ba'iyé. Ayatoca, huajé jo'chabi ira ga'ni corohuéanre juejueni jañuni si'aji. Ga'ni corohuéan'ga gu'a corohuéan'ru ruinjí. Huajé bisi éye jo'cha banica, mame ga'ni jo'cha corohuéanna ayajé'ën. Ja'nca ayatoca, bisi éye jo'cha, ga'ni corohuéan'ga gare hueséye beoye ba'iji, cabi Jesús.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

¹⁸ Ja'an cocare cagué ba'iguëna, yequé baingué, bain éjagué ba'iguébi caca rani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni coca senni achagué cabi:

—Yé'ë mamacobi yurera'rë junco'ë. Ja'nca ba'igoreta'an, raijé'ën. Mé'ë éntë sarare bagona pa'rotoca, go'ya raija'go'co, cabi.

¹⁹ Ja'nca caguëna, Jesusbi huëni, bagué naconi saji'i. Baguëre concua'ga te'e conni saé'ë.
²⁰ Ja'nca saijënna, yeco, u'chu rauna ju'ingobi, si'a sara samu técahuëan ju'in hua'go ba'igobi bagué yo'jeja'an rani, bagué can yëruhuete pa'rogo. ²¹ “Bagué can se'gare pa'roni huajéza” cago pa'rogo. ²² Ja'nca pa'rogona, Jesusbi bonëni, bagoni éñani cabi:

—Bojo recoyo bajé'ën, mami. Mé'ëbi yé'ëni si'a recoyo ro'tasi'co sëani, huajé raé'ë mé'ë, cabi.

Caguëna, bagobi ja'ansi'ru huajé raco'ë.

²³ Ja'n'rëbi, Jesús yua bain éjagué hué'ëna ti'anni éñato, bain hua'nabi ai ota oijën, ro hui'ya güijën baé'ë. Yequëcuabi músicäte sa'ntijën jué'ë. ²⁴ Ja'nca yo'ojënna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mésacua etani saijé'ën. Mamacobi ju'inmaco'ë. Ro canni uingo bago, cabi.

Ja'nca caguëna, baguëni bëinjën, ai jayajën chohué. ²⁵ Chojënna, yequëcuabi bacuare hue'sena etohué. Etojënna, Jesusbi cacani, ba romi zin hua'go éntë sarana zeanguëna, bagobi huëni nëcago. ²⁶ Ja'nca nëcagona, bainbi Jesús huachose'ere éñani, si'aruanna quëani achohué.

Jesús sana a dos ciegos

²⁷ Ja'n'rëbi, Jesusbi barubi sani ganiguëna, samucua ñaco éñama'icuabi bagué yo'jeja'an be'tejën, ai jëja güihué:

—Taita David baingué, yëquëna hua'nani oigué conjé'ën, güijën cahué.

²⁸ Cajënna, Jesús yua hué'ëna cacani ba'iguëna, ñaco éñama'icuabi baguëna caca raé'ë. Raijënna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—¿Mésacua yé'ë huachoye poyete si'a recoñoa ro'taye? senni achabi.

Senni achaguëna,

—Ro'tayé, Éjagué, sehuohué.

²⁹ Ja'nca sehuojënna, Jesusbi bacua ñacore pa'roni, bacuani cabi:

—Mésacuabi yé'ëni recoyo ro'tajënna, yé'ë'ga güina'ru mésacuani huachogué ba'iyé cabi.

³⁰ Caguëna, bacua ñaco yua ja'ansirën sëtani éñani huajé raisi'cua baé'ë. Ba'ijënna, Jesusbi bacuani si'a jëja yihuogué cabi:

—Mésacuare huachose'ere yequëcuani gare quëani achoye beoye ba'ijé'ën, cabi.

³¹ Caguëna, ba hua'nabi sani, Jesús re'oye yo'oni conse'ere si'a bainni quëani achojën ganihué.

Jesús sana a un mudo

³² Ja'nca saijëna, ja'ansirën yequëcuabi yi'o ma'tëbë ba'iguë, gu'a huati baguë, ja'anguëte Jesusna sani ëño huë. ³³ Eñojënna, Jesusbi baguë gu'a huatire etoni saoguëna, ba bainguëbi coca ca bi'rabi. Ja'nca ca bi'raguëna, bain hua'nabi ai ëñajën rëinjën cahuë:

—Yure yo'ose'e'ru Israel yija bainbi gare ëñama'isi'cua ba'iyë, cahuë.

³⁴ Cajënna, fariseo bainbi ti'an rani, bëinjën cahuë:

—Gu'aye yo'oji baguë. Zupai huatibi conguëna, ja'nca huati hua'ire etoni saoye poreji, cajën bën'ë.

Jesús tiene compasión de la gente

³⁵ Ja'n'rëbi, Jesús yua si'a huë'e joboña, si'aruan bain ba'iruanna saiguë, bacua ñë'ca huë'eñana cacani ye'yoguë, Riusu ba'i jobo cocare quëani achoguë, rauna ju'incua, si'a rau ba'iyë bacuani huachoguë, ja'anre yo'oguë baji'i. ³⁶ Ja'nca ba'iguëbi bain jubëni ai sa'ntiguë, oireba oiguë ëñabi. Chao hua'na caguë, ro porema'i hua'nabi oveja hua'na cuiraguë beo hua'na'ru ba'iyë ëñoñë bacua, ro'taguë ëñabi Jesús. ³⁷ Ja'nca ëñani, ja'n'rëbi, baguëte concuani cabi:

—Queruna ëñajë'ën. Aon tanse'ebi yuara ya'jise'e sëani, yuareba tëaye ba'iji. Riusu ba'i jobo cu'ecare tëani baye cayë. ³⁸ Ja'nca sëani, mai E'jaguë Riusu yua bainre tëani ba E'jaguë ba'iguëna, baguëni ñaca senreba senni achajën ba'ijë'ën: Më'ë bainre tëani baye ro'taguë sëani, më'ëre yo'o concua, më'ë tanse'ere tëacaicua, ja'ancuare cuencueni, më'ë bainre tëaye raojë'ën, senni achajën ba'ijë'ën, cabi Jesús.

10

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹ Ja'n'rëbi, Jesusbi baguëte concua si'a sara samucuaire choiguëna, baguëna ti'an raë'ë. Ti'an raijënna, bacuare gu'a huati hua'ire etoni saoye porecuare re'huabi. Si'a bain ju'incua, si'a rau ju'incua huachoye porecuare bacuare re'huabi. ² Ba cuencueni re'huasi'cua yua ñaca hue'ecua baë'ë: Ru'ru, Simón caguëni Pedro hue'yobi. Yequë, Andrés, Pedro yo'jeguë baji'i. Yequë Santiago, yequë Santiago yo'jeguë Juan, ja'an samucua Zebedeo mamacua baë'ë. ³ Yequë Felipe, yequë Bartolomé, yequë Tomás, yequë Mateo impuestro curi coguë baji'i. Yequë Alfeo zin Santiago, yequë Lebeo, Tadeo'ga hue'eguë baji'i. ⁴ Yequë Simón hue'eguë celote jubë baji'i. Yequë Judas Iscariote, Jesús je'o bacuana insini senjoja'guë baji'i. Ja'an hue'ecuaire cuencueni re'huabi Jesús.

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

⁵ Ja'ancua si'a sara samucuaire cuencueni re'huani, bacuani coca guanseguë saobi:

—Judío jubë ba'ima'icua saima'ijë'ën. Samaria yija huë'e joboñana gare saimajën ba'ijë'ën. ⁶ Israel bain se'gana saijë'ën. Riusu bain quëñëni saisi'cua, oveja hua'na ro quëñëni huesësi'cua'ru ba'iyë, ja'ancua se'gana sani, ⁷ bacuani ñaca quëani achojë'ën: “Riusu ba'i jobo yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji” quëani achojën ba'ijë'ën. ⁸ Ja'nca ba'icua'ru rau ju'incuaire huachojë'ën. Junni huesësi'cuaire go'ya rai güesejë'ën. Gu'a ca'nmi rau bacuare tënoni huachojë'ën. Huati hua'ire etoni saojë'ën. Ja'nca yo'oye porecuaru ro'iyë beoye re'huasi'cua sëani, më'sacua yua bainre conjën, bacua ro'iyë senma'ijë'ën.

⁹ Më'sacua yua curire gare saye beoye ba'ijë'ën. ¹⁰ Bonse turubète sama'ijë'ën. Te'e ëntë sara can se'ga saijë'ën. Guëon ju'iyete sama'ijë'ën. Ro'ojën sai tubëte sama'ijë'ën. Yo'ore concuani ba'icua aonre ro insiye ba'icua sëani, më'sacua ja'nca saijë'ën.

¹¹ Sani, huë'e jobona ti'anto, re'o bain banica, bacuare cu'eni, më'sacua saiyë tëca, bacua huë'ëna bëani ba'ijë'ën. ¹² Ja'an huë'ëna ti'anni, baru baimni saludajë'ën. ¹³ Re'o bain ba'itoca, më'sacua bojojën saludase'ere bacuana jo'cajë'ën. Gu'a bain ba'itoca, jo'cama'ijë'ën. Më'sacua saludase'ere go'iyë quëñojë'ën. ¹⁴ Yequë'rë baru bainbi më'sacuanibojomajën, më'sacua coca quëani achoyete achaye güejën ba'itoca, barubi quëñëni saijë'ën. Ba huë'e jobobi saijën, ba bainbi ëñajënna, më'sacua guëon ba'i ya'ore cue'nconi tonjë'ën. Ja'nca yo'otoca, bacua gu'a jucha yo'ose'ere masiyë. ¹⁵ Më'sacuanibai ñaca ganreba quëayë. Sodoma, Gomorra, ja'an huë'e jobo baimni bënni senjoja'ñe'ru, bacua yua quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë, Riusu ëñojai umugusebi ti'anguëna.

Persecuciones

¹⁶ Yureca, më'sacuaire saoguëna, më'sacua yua oveja hua'na airu yai jubëna ti'anja'cua'ru ba'ijën, më'sacua saiyë. Ja'nca sëani, aña hua'na masiyë ro'tareba ro'tayë'ru ai masiyë ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icua'tan, ju'ncubo hua'na gu'aye yo'oye beoye ba'iyë'ru, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁷ Më'sacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi më'sacuanibëinjën, më'sacuaire preso zeanni bacua ëja bainna sani nëcoja'cua'ë. ¹⁸ Yequëcuabi më'sacuaire zeanni, yë'ë bain concuare sëani, më'sacuaire bain ta'yejeiye ëjacua ba'iruanna sani nëconi ëñoja'cua'ë. Ja'nca ëñojënna, më'sacua yua yë'ë ba'iyete gu'a baimni quëani achoye poreyë. ¹⁹ Ja'nca preso

zeanni nëcojënna, mësacua sehuoja'yete ru'ru ro'taye beoye ba'ijën, huaji yëmajën ba'ijë'ën. Mësacua sehuoja'rën ti'anguëna, Riusubi mësacua coca sehuoja'yete quëaji. ²⁰ Mësacua se'gabi ba sehuo cocare ro'tama'ija'cua'ë. Mësacua Taita Riusu Espiritubi quëaguëna, ja'an cocare sehuoja'cua'ë mësacua.

²¹ Ja'anrën ti'anguëna, bainbi ba yo'jecuani preso zeanni huani senjo güeseja'cua'ë. Yequëcua'ga ba mamacuare preso zeanni, huani senjo güeseja'cua'ë. Yequëcua'ga ba pë'caguë sanhuëre preso zeanni, huani senjo güeseja'cua'ë. ²² Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, si'a bainbi mësacuani ai je'o ëñaja'cua'ë. Je'o ëñaja'cuata'an, yë'ëni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tatoca, carajei umuguseña ti'anguëna, Riusubi mësacuani tëani baja'guë'bi. ²³ Mësacuabi te'e huë'e jobona sani, mësacuare je'o batoca, yequë huë'e jobona gatini saijë'ën. Ja'nca saijënna, mësacuani yihuoreba yihuoyë yë'ë: Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yë'ë gaje rai umuguse ti'anguëna, si'a Israel bain huë'e joboña ëñajën saie porema'inë mësacua.

²⁴ Ye'yeguëbi yua baguë ye'yoguë'ru quë'rë ta'yejeiye baye porema'iji. Yo'o congüëbi baguë ëjaguë'ru quë'rë ta'yejeiye baye porema'iji. ²⁵ Ye'yecuabi bacua ye'yocua te'e masijën te'e ta'yejeiye ba'iyë'ru ruintoca, re'oji. Yo'o concuabi bacua ëjacua ba'iyë'ru ruintoca, re'oji. Yë'ë yua Riusu ba'i jobo ëjaguë ba'iguëna, bainbi yë'ëni Beelzebú Zupai Huati cahuë. Ja'nca cacuabi quë'rë se'e yë'ë bainrebare gu'aye caju'cua'ë.

A quién se debe tener miedo

²⁶ Ja'nca caju'cua ba'ijënna, bacuani huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Riusubi bacua gu'aye yo'oni yahuese'e beorure ëñoni, si'acuani masi güeseja'guë'bi. ²⁷ Yë'ëbi mësacuani yahue coca caguëna, beoru si'a bainni quëani achojën ba'ijë'ën. Mësacuabi bain yahue coca cayete achato, si'a bainni güijën quëani achojën ba'ijë'ën. ²⁸ Ro ën yija bainni huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Mësacua ëmëje'en ga'nihuë se'gare huani senjoñe poreyë. Riusu se'gani huaji yëjën ba'ijë'ën, bain recoyere gare carajei güeseje poreguëre sëani.

²⁹ Samu bi'an hua'nare te'e curi so'corë naconi coye poreyë. Ja'nca choa ma'carë ro'icua'reta'an, Riusubi ga bi'an hua'guëni ro'taguë, gare huanë yeye beoye ba'iji. Riusubi yëma'itoca, bi'an hua'guë te'eguë se'gabi junni to'inma'iji. ³⁰ Mësacua sinjobë rañare'ga cuencueguë, mësacua ba'iyë si'ayete masiji Riusu. ³¹ Ja'nca sëani, bainni gare huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Si'a bi'an jubë'ru mësacuani ai re'oye ëñaguë, mësacuani quë'rë ta'yejeiye ai yëguë ba'iji Riusu.

Los que reconocen a Jesucristo delante de los hombres

³² Bain jubëbi achajënna, mësacua yua ñaca cajë'ën: Yëquëna yua Jesucristo baincua'ë cajë'ën. Ja'nca catoca, Yë'ë'ga, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi achaguëna, yë'ë bainreba concua ai re'o hua'na'ë caguë quëayë yë'ë. ³³ Yequëcua, bain jubëbi achajënna, yë'ë ba'iyete gu'a güeye catoca, yë'ë'ga, yua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi achaguëna, bacuare gu'a güeye cayë yë'ë.

Jesús, causa de división

³⁴ Bainni sa'ñëña huaiye beoye ba'iyete jo'caguë raimaë'ë yë'ë. Mësacuabi ja'anre huacha ro'tama'ijë'ën. Bainni sa'ñëña huai güesequë raë'ë yë'ë. ³⁵ Yequëni baguë pë'caguëte huaiye ro'ta güeseyë yë'ë. Yeconi bago pë'cagote huaiye ro'ta güeseyë yë'ë. Yeconi bago huagote huaiye ro'ta güeseyë yë'ë. ³⁶ Je'o bacuare cu'eto, bain te'e huë'e ba'icua'ë cayë.

³⁷ Pë'caguë sanhuëte yë'ëre'ru quë'rë yëguëbi yë'ë bainguë ba'iyë porema'iji. Mama hua'nare yë'ëre'ru quë'rë yëguëbi yë'ë bainguë ba'iyë porema'iji. ³⁸ Yë'ë naconi te'e yo'o congüë ba'iyë baji. Yë'ë yua ai yo'oye'ru güina'ru ai yo'oye yëma'iguëbi yua yë'ë bainguë ba'iyë porema'iji. ³⁹ Bainbi ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, junni si'aye se'ga ba'iji bacuare. Yë'ë ba'iyë ro'ina güeye beoye junni huesëtoca, ja'ancuabi go'ya rani, huajëreba huajjën ba'ija'cua'ë.

Premios

⁴⁰ Yequëcua'bi mësacuani te'e ruinë ëñajën ba'itoca, yua yë'ëre'ga te'e ruinë ëñajën ba'iyë. Yë'ëni te'e ruinë ëñajën ba'itoca, yua yë'ë Taita yë'ëre raosi'quëre'ga te'e ruinë ëñajën ba'iyë. ⁴¹ Yequëcua'bi Riusu bainguë raosi'quëni te'e ruinë ëñani bojotoca, Riusu bainguë raosi'quë bojoja'ye'ru bojojën ba'ija'cua'ë. Yequëcua'bi re'o bainguëni te'e ruinë ëñani bojotoca, re'o bainguëni bojojën ba'ija'ye'ru bojojën ba'ija'cua'ë. ⁴² Yequëcua'bi yë'ë bainguë yë'ëre congüë te'eguë se'gani te'e ruinë ëñani, quë'rë yo'jereba ba'iyë'ru baguëni oco se'gare uncuatoca, Riusubi baguë ro'insija'ye ro'tase'ere baguëni gare jo'caye beoye insija'guë'bi, yihuogüë cabi Jesús.

Los enviados de Juan el Bautista

11

¹ Ja'n'rēbi, Jesusbí baguēre concua si'a sara samucuaní coca yihuoni tējini, baguēbi sani, bain huē'e joboñana ti'anni, baguē cocare quēani achoni, bainre ye'yoguē bajji'.

² Ba'iguēna, Juanbí, ya'o huē'ere preso guaosi'quēbi Cristo yo'oguē ba'iyete achani, baguēre concua samucuaré choini, bacua naconi ³ Jesusbí coca caguē saobi:

—¿Mē'ē yua ba Cristo rajja'guē ba'iguē'guē? Ba'ima'itoca, ¿yequē rajja'guēni ējoye baye mai? Jesusbí senni achaguē saobi.

⁴ Saoguēna, Juanre concuabi Jesusbí ti'anni, senni achahuē. Senni achajēna, Jesús sehuobi:

—Mēsacua yua Juanna go'ini, mēsacua yure ēñase'e, mēsacua yure achase'e, ja'anre baguēni quēajajj'ēn. ⁵ Ñaco ēñama'icuabi yua ñaco huajj'ē. Guēon garasi'cuabi yua ganiñē. Gu'a ca'nmi rau bacuabi tēnosi'cua ba'ijēn, huajj'ē raiyē. Ganjo achama'icuabi ganjo achayē. Junni huesēsí'cuabi go'ya raiyē. Riusu bojo coca yua bonse beo hua'nani quēani achose'ebi ba'iji. ⁶ Yē'ēni güeye beoye recoyo ro'tajēn ba'icuabi ai ba'iyē ai bojoreba bojojēn ba'iyē, sehuoguē cabi Jesús.

⁷ Cani, bacuabi go'ijēna, Jesús yua bain jubēni Juan ba'iyete quēa bi'rabi:

—Mēsacua yua beo re'otona sani, Juanre ēñañu cajēn, ¿neni ēñañe ro'tare'ne? “Ro jēja beo hua'guē, jē'je sahua tutu taonse'e'ru ba'iyē ēñajaiñu” ja'anre ēñañe gare ro'tamaē'ē mēsacua. ⁸ ¿Neni ēñañe ro'tare'ne mēsacua? “Éjaguē caña ju'iguēte ēñajaiñu” ja'anre ēñañe gare ro'tamaē'ē mēsacua. Éja bain caña ju'icua, yua me'najēñe ba'icua, ja'ancia yua ta'yejeiye éja bain huē'ēñare ba'iyē. ⁹ ¿Neni ēñañe ro'tare'ne mēsacua? “Riusu coca quēaguēte ēñajaiñu” catoca, mēsacua yua te'e ruiñe ro'tahuē. Aito. Riusu coca quēacua si'acua'ru yua quē'rē ta'yejeiye éjaguēte mēsacua ēñahuē. ¹⁰ Riusu ira coca toyani jo'case'ere ēñato, ēn coca yua Juanre toyani jo'case'e ba'iji:

Mē'ere quēaguēte ru'ru saohuē, mē'ē rai ma'are re'huacuiguēte, toyani jo'case'e ba'iji.

¹¹ Ja'nca toyani jo'caguēna, mēsacuani quēareba quēayē yē'ē. Juan Bautizaguēbi yua Riusu coca quēaye raosi'cua si'acua'ru quē'rē ta'yejeiye éjaguēbi ba'iji. Ja'nca ba'iyeta'an, Riusu ba'i jobo ba'icuaré ēñato, baru ba'iguē quē'rē yo'jeguēreba ba'iguēbi yua Juan'ru quē'rē éjaguē'ru ba'iji.

¹² Juan Bautizaguē ba'isirēni yurerēn tēca gu'a bainbí Riusu ba'i jobona huañu cajēn, ai je'o ēñajēn ba'iyē. ¹³ Riusu ira bain raosi'cua, ira bainguē ba'isi'quē Moisés naconi, si'acuabi Riusu ba'i jobore quēani achojēn, Juan ba'iyē tēca ja'nca cajēn baē'ē. ¹⁴ Mēsacuabi recoyo ro'taye poretocha, Juan yua Riusu ira bainguē raosi'quē Eliás hu'e'eguē te'e ba'iguē'bi. Ja'anguēbi yua bainna rajja'guē bajji'. ¹⁵ Yureca ganjo banica, achani ye'yejē'ēn.

¹⁶ Yureca, bain hua'na yureña ba'icua ¿queaca yo'ojēn ba'iyē'ne? Zin hua'na sa'ñeña huere yo'ocua'ru ba'iyē. Yequēcuabi yua yequēcuani coca cayē: ¹⁷ “Yēquēnabi jurihuēnabi juijēn ba'iyeta'an, mēsacua conjēn pairamaē'ē. Sa'ntiye gantajēn ba'iyeta'an, mēsacua conjēn ota oimaē'ē.” Ja'nca cajēn ba'iyete yureña bain ba'iyē. ¹⁸ Juanbí rani, baguē aon aiñe jo'cani, bisi ēye jo'cha gare uncuye beoye ba'iguēna, mēsacuabi Ro ro'taguē yo'o hua'guē'bi ba'iji, baguēte cajēn baē'ē. ¹⁹ Ja'n'rēbi yē'ē, Riusu Raosi'quēreba ba'iguēbi rani, aonre anni, gonore uncuguēna, mēsacuabi yeque cocabi yē'ere cajēn, Aon ain huati'bi. Jo'chana güebe huati'bi. Gu'a bain, impuesto curi cocua, ro bacua gu'a gajeguē ba'ite, yē'ere cajēn, yē'ere jayayē mēsacua. Ja'nca cacuata'an, Riusu masiyete ēñañe yēnica, Riusuni ye'yereba ye'yecua bacua yo'oyete ēñajē'ēn, cabi Jesús.

Los pueblos desobedientes

²⁰ Cani, ja'n'rēbi, baguē huē'e joboñana sani ta'yejeiye yo'o yo'oni ēñosiruanre ai bēinguē ca bi'rabi, baruan bainbí bacua gu'a juchare gare jo'caye beoye ba'icuaré séani:

²¹ —Mēsacua Corazín huē'e jobo bain, ai bēni senjoñe ba'ija'guē'bi mēsacuare, cayē. Betsaida bainre'ga, ai bēni senjoñañe cani jo'cayē mēsacuare. Riusu ta'yejeiye yo'ose'e, mēsacuana ēñose'e, ja'anre Tiro bain, Sidón bain, bacuani ēñose'e ba'itoca, ai ba'irēn bacua gu'a juchare jo'cani senjore'ahuē. Costal cañare sayani, yē'tēbi bacua sinjobēanna yu'yujēn ba'ire'ahuē, bacua jucha senjose'ere eñojēn ba'icua. ²² Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Tiro, Sidón, ja'an bainre bēni senjoñañe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye ai jēja bēni senjosi'cua ba'ija'cua'ē. ²³ Mēsacua Capernaum bainre'ga ai bēni senjoñañe cani jo'cayē yē'ē. ¿Mēsacua yua Riusu ba'i jobona ti'añe ro'taye? Bañē. Ba toana senjoni saoye se'ga ba'ija'guē'bi mēsacuare. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'ose'e, mēsacuana ēñose'e, ja'anre yua Sodoma bainní ēñose'e ba'itoca, ja'an huē'e jobobi yureña tēca ba'iguē ba'ire'abi. ²⁴ Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Sodoma bainre bēni senjoñañe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye jēja bēni senjosi'cua ba'ija'cua'ē, cabi Jesús.

Vengan a mi y descansen

²⁵ Cani, ja'n'rëbi, Jesús yua Taita Riusuni ujaguë cabi:

—Taita, më'ë yua guënamë re'oto, yija re'oto, si'a re'oto ta'yejeiye Èjaguë'ë. Yë'ë coca yure quëani achoguëna, bain masi èjacua si'aye ye'yesi'cua'ë cajën ba'icuata'an, ja'an cocare masiye porema'inë bacua. Bacua masiyete ënsehuë më'ë. Yequëcua zin hua'na ba'iye'ru ba'icuabi “Ye'yeye caraji yë'ëre” cajënna, ja'ancuani yë'ë cocare masi güesehuë më'ë. Ja'nca sëani, më'ëni ai bojoguë, surupa cayë yë'ë. ²⁶ Më'ë yëse'e se'gare yo'osi'quë sëani, më'ë bainre ai re'oye conhuë më'ë, ujaguë cabi.

²⁷ Ujani ja'n'rëbi bainni yihuoguë cabi:

—Yureca, yë'ë Taitabi yë'ëna si'ayete insini jo'cabi. Yë'ë Taita se'gabi yë'ëre masiji. Yequëcua bañë. Yë'ë se'gabi yë'ë Taitare masiyë. Yequëcua bañë. Yë'ëbi yë'ë Taita ba'iyyete yë'ë bain cuencuesi'cuani ëñoguëna, ja'n'rëbi yë'ë Taitani masiye poreyë bacua. ²⁸ Ai jëja yo'o yo'ojën guajasi'cua, ai rëquëye hue'ojën guajasi'cua, mësacua si'acua yë'ëna raijë'ën. Raitoca, mësacuani te'e ruifë bëani huajë güeseyë yë'ë. ²⁹ Yë'ëna rani, yë'ë ba'iyyete ye'yeye, ja'an se'gare hue'ojën ba'ijë'ën. Huëjeiye'ru ba'iji. Yë'ë yua jëja guanseye beoye ba'iguë'ë. Ro yo'jereba ba'iguë'ru ëñoguë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ëna rani, te'e ruifë bëani huajë'ën. Mësa'cua yua recoyo re'o huanofë ba'ijë'ën. ³⁰ Ja'nca ba'icuabi yë'ë ba'iyyete ye'yejën, rëquëye beoye hue'ojën, yë'ëre guaja beoye conjën ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

12

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

¹ Ja'n'rëbi, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesús yua trigo aon zio re'otobi ganiguë, baguë concuare aon gu'aguëna, aon za'zaboanre tëani, aonra'carëanre ain bi'rahuë. ² Ja'nca yo'ojënna, fariseo bainbi ëñani, Jesusni bëinjën cahuë:

—Èñajë'ën. ¿Më'ëre concua queaca ro'tajën, aonre tëaye'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse sëani, mai ira coca toyani jo'case'ere'ru ün yo'oye porema'inë, bëinjën cahuë.

³ Cajënna, Jesusbi sehuobi:

—Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, David yo'ose'ere cato, ¿ja'an quë'rore mësa'cua ëñamate'ne? Baguëre concua naconi ganini, aon gu'aguëna, ⁴ Davidbi Riusu huë'ena cacani, baru ba'i aonbëan Riusuna jo'case'ere inni ainguë ba'nji. Pairsi bain se'gabi aifë porejënna, yequëcuabi aifë porema'inëta'an, Davidbi inni ainguë, baguëte concuare'ga aonguë ba'nji. ⁵ ¿Yequë quë'rore'ga mësa'cua ëñamate'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, pairsi bainbi Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'ocuata'an, jucha beoyë caji. ⁶ Yureca mësa'cuani quë'areba quë'ayë yë'ë. Riusu huë'e ta'yejeiye ba'iyyete cato, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi quë'rë ta'yejeiye ba'iguë'ë. ⁷ Mësa'cua yua ën coca toyani jo'case'ere: “Bainre oijën concuare cu'eyë yë'ë. Hua'ire huani misabëna ëocaicuare cu'ema'inë yë'ë.” Ja'an cocare re'oye ye'yejën ba'itoca, mësa'cua yua jucha beo hua'nare ëñajën, Gu'a bain'ë ro'tajën bacuare cama'ire'ahuë. ⁸ Yureca Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua yo'oma'i umuguse èjaguë'ë yë'ë, cabi Jesús

El hombre de la mano tullida

⁹ Cani, ja'n'rëbi se'e sani, bacua në'ca huë'ena cacabi. ¹⁰ Cacani ëñato, guë'nguësi sara baguëbi bajji'i. Ba'iguëna, baru bainbi Jesusni senni achahuë:

—¿Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, bainre huachoye poreyë'ne? senni achahuë. Ro coquehuë. Baguë sehuoja'yete achafu. Re'oye sehuoma'itoca, Gu'aye cahuë më'ë cañu ro'tajën, baguëni ja'nca senni achahuë.

¹¹ Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Mësa'cua jubë ba'iguëbi oveja jo'yare baguë, yo'o yo'oma'i umugusebi gojena to'itoca, baguë ovejare oire bani, baguëte zeanni, huëani etoma'iguë? ¹² Ja'nca oire bani contoca, bainre coñë quë'rë ta'yejeiye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca sëani, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, re'oye yo'oye poreyë mai, cabi.

¹³ Cani ja'n'rëbi guë'nguësi sara baguëni:

—Më'ë ëntë sarare mi'najë'ën, cabi.

Caguëna, mi'nabi. Mi'nani, baguë yequë sara ba'iye'ru huajë sara re'huabi. ¹⁴ Ja'n'rëbi, fariseo bainbi sani, sa'ñëña coca senni achajën: “¿Queaca yo'oni Jesusre huani senjoñë'ne mai?” senni achajën bën'ë.

Una profecía acerca de Jesús

¹⁵ Ja'nca senni achajën ba'ijënna, Jesusbi masini, barubi etani saji'i. Sani, ai jai jubë bainbi raijënna, si'a rau bacuare huachobi. ¹⁶ Huachoni, Yë'ë yo'ogué ba'iyyete yequëcuani quëani achoye beoye ba'ijë'ën, caguë yihuobi bacuare. ¹⁷ Ja'nca yihuoguë, Riusu ira bainguë raosi'quë Isaiás hue'eguë ba'isi'quë, baguë coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'ogué bajji'i: ¹⁸ Yureca, yë'ë yo'o conguëte cuencueni bainna saoja'guë'ë.

Yë'ë ai yësi'quë'bi ba'iji.

Yë'ë recoyobi baguëni ai bojoguë ba'iyë yë'ë.

Baguëte saoguë, yë'ë Espiritute baguëna jo'caguëna, si'a bain judío bain jubë ba'ima'icua're'ga, si'acuana sani, Riusu ëñojai umuguse ti'anja'ñete bacuani quëani achoguë ba'ija'guë'bi.

¹⁹ Bain huai cocare caye beoye ba'ija'guë'bi.

Jëja güiye beoye ba'ija'guë'bi.

Ai jëja coca cani achoma'iguëbi bain huë'e jobona ganini, güiye beoye ba'ija'guëbi.

²⁰ Jëja recoyo beo hua'na banica, bacua recoyo ro'taye conja'guë'bi.

Yequëcua yua ja'ancuare ro jo'cani senjoñe'ru gare yo'oye beoye ba'ija'guë'bi.

Riusu ëñojai umuguse ti'añe tëca, ja'nca ba'ija'guë'bi baguë.

²¹ Ja'nca ba'iguëna, si'a bainbi baguë ba'iyete ro'tajën, baguë conja'ñete ëjojën ba'ija'cua'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

²² Ja'nrëbi, yequëcuabi ñaco ëñama'iguë, yi'o ma'tëbë ba'iguë, huati baguë, ja'anguëte Jesusna rani ëñohuë. Rani ëñojënna, Jesusbi baguëte huachoguëna, ñaco ëñani, coca ca bi'rabi. ²³ Ja'nca huachoguëna, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, coca cahuë:

—¿Yureca gue'ne? ¿David mamaquëma'iguë baguë? cahuë.

²⁴ Ja'nca cajënna, fariseo bainbi achani, bëinjën cahuë:

—Gu'a huati ëjaguë Beelzebú hue'eguëbi conguëna, huati hua'ire ja'nca etoni saoye poreji baguë, cahuë.

²⁵ Cajënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani cabi:

—Te'e jobo bainbi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. Te'e jubë bain, te'e huë'e bain, ja'ancuabi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. ²⁶ Ja'nca ba'iguëna, güina'ru, zupai huati concuabi sa'ñeña huatoca, bacua'ga huesëni carajeyë. Ro huacha ro'tayë mësacua. Zupaire concuabi ja'nca yo'oma'inë. ²⁷ Mësuacuabi cajën, Beelzebú conse'ebi huati hua'ire etoni saoyë yë'ë cajën, ro huacha cayë mësacua. Ja'nca catoca, mësacua bainbi huati hua'ire etoni saojënna, ¿nebi bacuare conguë'ne? ¿Zupai huatibi conma'iguë? Ja'nca etoni saocuabi mësacua gu'aye yo'ose'ere ëñojën ba'ija'cua'ë. ²⁸ Yë'ëbi huati hua'ire etoni saoguëna, Riusu Espiritu se'gabi yë'ëre conji. Ja'nca conguëna, Riusubi baguë ta'yejeiye ba'iyete mësuacuana yuara ëñoguë ba'iji.

²⁹ Yequëcuabi jëja baguë huë'ena jian cacaye yëtoca, ru'ru jëja baguëni preso hueñe bayë. Baguëte preso huenma'itoca, baguë bonsere jiañe porema'inë. Zupai huati'ga ja'ncara'ru jëja baguëna, yë'ëbi baguëni preso huenja'guë'ë.

³⁰ Yë'ë naconi te'e conma'icua'bi yua yë'ëni je'o bayë. Yë'ë naconi te'e yo'o yo'ojën ba'ima'icua'bi yua yë'ë bain ñë'cosi'cuare saoni senjoñë.

³¹ Ja'nca sëani, mësuacuani yihuoreba yihuoguë cayë yë'ë. Bain gu'a coca ro bëyoni case'e si'ayete Riusubi huanë yeye poreji. Riusu Espirituni gu'a coca ro bëyoni catoca, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'iji. ³² Yequëcua, yë'ëni Riusu Raosi'quëreba ba'iguëna, gu'a coca ro bëyoni catoca, Riusubi huanë ye güeseyë poreji. Riusu Espirituni gu'a coca ro bëyoni catoca, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'iji. Yure ba'irën, Riusu ëñojairën'ga, gare jo'caye beoye huanë yema'iji Riusu.

El árbol se conoce por su fruto

³³ Re'o sunquiñë banica, re'o uncuere quëinji. Gu'a sunquiñë banica, gu'a uncuere quëinji. Ba sunqui uncuere ëñani, si'a sunquiñë ba'iyete masiye poreyë. ³⁴ Mësuacuana yua aña hua'na ba'iyë'ru ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca sëani, mësuacuana yua re'oye caye gare porema'inë. Bain recoyo ro'tayete masiye yëtoca, baguë yi'obo cayete achani ro'tani masijë'ën. ³⁵ Re'o bainguë banica, baguë recoyo re'oye ro'tani, ai re'oye conji. Gu'a bainguë banica, baguë recoyo gu'aye ro'tani ai gu'aye yo'o'ji. ³⁶ Mësuacuani ganreba yihuoguë cayë yë'ë. Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, Riusubi si'a bain gu'aye cani tonse'ere ro'ta güeseni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere senni achaja'guë'bi. ³⁷ Ja'nca sëani, mësuacuabi re'o coca cajën ba'itoca, Riusubi re'o bain'ë mësuacuana, caja'guë'bi. Mësuacuabi gu'a coca cajën ba'itoca, Riusubi gu'a bain'ë mësuacuana, caja'guë'bi, cabi Jesús.

La gente mala pide una señal milagrosa

³⁸ Caguëna, ja'nrëbi, ira coca ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi Jesusna sani, coca senni achahuë:

—Ëjaguë, më'ë ta'yejeiye ba'iyete ëñojë'ën. Ëñañu, cahuë.

³⁹ Cajënna, Jesús sheuobi:

—Yureña bainbi Riusure ro jo'cani senjojën, yë'ëni ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñete señë. Ja'nca sencuareta'an, Riusu ira bainguë raosi'quë Jonás yua samute umuguseña na'ijani ñatajani ba jai ziaya hua'ibi rêonsi'quë ba'iguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi güina'ru samute umuguseña na'ijani ñatajani yijana tansi'quë ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁴¹ Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, Ninive huë'e jobo bainbi huëni, yureña bain gu'aye ba'iyete ëñoja'go'co. Bago yua Salomón masiye güeseja'cua'ë. Jonás coca quëani achose'ere achani mame recoyo re'huasi'cua sëani, mësacua gu'aye ba'iyete masi güesejë bacua. Yurera ba'iguëna, Jonas'ru quë'rë ta'yejeiye ye'yoguëbi mësacuana ti'anhuë yë'ë. ⁴² Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, sëribë ca'nco re'oto, baru ba'i ëjago ba'isi'cobi huëni, yureña bain gu'aye ba'iyete ëñoja'go'co. Bago yua Salomón masiye ye'yoyete achaza cago, ai so'ona sani baguë cocare achago ba'nco. Yurera ba'iguëna, Salomon'ru quë'rë ta'yejeiye ye'yoguëbi mësacuana ti'anni yë'ë ta'yejeiye ba'iyete mësacuani ëñoñuë yë'ë.

El espíritu impuro que regresa

⁴³ Gu'a huatibi bainguëte etani saiguë, beo re'otona ganiguë, bëani huajëye ba'irute cu'ëji. Cu'eni, re'orute tinjama'iguëbi yua ⁴⁴ Yë'ë etasi huë'ena se'e goza caji. Ja'nca caní, baruna go'ini ëñato, yua huati beo huë'e, re'oye re'huani re'oye yuase'e baji'i, bainguë recoyo. ⁴⁵ Ja'nca ba'iguëna, baguë yua se'e saní, yequëcua huati hua'i, te'e ëntë sara samucuaru cu'ëji. Baguë'ru quë'rë gu'a huati hua'ire cu'eni, bacuare choini, rani, si'a jubëbi ba etasi huë'ena cacani bëayë, bainguë recoyona. Ja'nca bëajëna, ba bainguë yua quë'rë se'e ai ba'iyë ai gu'ajaiguë baji'i. Ru'rureba ba'ise'e yua quë'rë re'oye baji'i. Yureña bain'ga ai gu'aye ba'ijën, quë'rë se'e gu'ajeijën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

⁴⁶ Yuta caní tējima'iguëna, yureca Jesús pë'cago, Jesús yo'jecua, bacuabi ti'an rani, hue'se ca'ncore ëjojën, baguëte choni raohuë. ⁴⁷ Raojënna, bacua raosi'quëbi Jesusni quëabi:

—Më'ë pë'cago, më'ë yo'jecua, bacuabi hue'se ca'ncore ëjojën, më'ëni choiyë, quëabi. ⁴⁸ Quëaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Yë'ë pë'cago, yë'ë yo'jecua, jarocua'ne? senni achaguë sehuobi.

⁴⁹ Ja'nca senni, ja'nrëbi baguë concuare ba bainni ëñoñi cabi:

—Yë'ë pë'cago, yë'ë yo'jecua yua ëño'jon ba'icua'ë. ⁵⁰ Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguë, baguë yëye'ru yo'ojën ba'icua, ja'ancuabi yua yë'ë yo'jeguë sanhuë, yë'ë yo'jego sanhuë, yë'ë pë'cago sanhuë ba'icua'ë, cabi.

13

La parábola del sembrador

¹ Caní, ja'ansi umuguse, Jesús yua baguë ba'i huë'ebi etani, zitara yëruhuana sani bëabi. ² Bëani, ai jai jubë bainbi ñë'ca raë'ë. Ai jai jubë bain sëani, Jesús yua yoguna cacani bëaguëna, bain jubëbi mejagu yëruhuate achajën nëcahuë. ³ Achajën nëcajënna, ja'nrëbi ye'yo cocabi bacuani ai ba'iyë ai yihuoguë quëani achobi:

—Bainguëbi zio yo'oguë saji'i. ⁴ Sani, yijare re'oye re'huani tējini, aonra'carëanre mo'gasi yijana yu'yuguë ganibi. Yu'yuguë ganiguëna, yequëra'carëanbi ma'ana to'inguëna, bi'an hua'nabi chiani angueni si'ahuë. ⁵ Yequëra'carëanbi gata yijana to'inguëna, ya'obi bean-guëna, ai besa ticubi. ⁶ Ja'nca ticuguëna, ja'nrëbi ai ja'suye ënsëguëna, sita beo sahua sëani, ticubi cueneni junji'i. ⁷ Yequëra'carëanbi miubëna to'inguëna, miubi irani hueanguëna, aonbi quëinmaj'i. ⁸ Yequëra'carëanbi yua re'oye re'huasi yijana to'inguëna, aonbi irani, jorini, re'oye quëñji'i. Quëinguëbi yequë sahuafabi cienra'carëan quëñji'i. Yequë sahuafabi sesentara'carëan quëñji'i. Yequë sahuafabi treintara'carëan quëñji'i, caguë ye'yobi. ⁹ Ye'yoní ja'nrëbi, Mëacuabi ganjo banica, achani ye'yëj'ën, cabi.

El porqué de las parábolas

¹⁰ Ja'nca caguëna, ja'nrëbi baguëre conjën ba'icuaabi rani, baguëni coca senni achahuë:

—¿Më'ë guere ja'ancuani ye'yo cocabi yihuoguë caguë'ne? senni achahuë.

¹¹ Senni achajënna, sehuobi:

—Riusubi baguë ba'i jobo ba'iyete mësacuani te'e ruñe quëani, baru ba'i yahuese're mësacuani te'e ruñe masi güeseji. Ja'ancuareta'an, banji. ¹² Mëacuabi ai ba'iyë ai batoca, quë'rë ai ba'iyë mësacuana insise'e ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguëna, mësacuabi aireba coní baja'cua'ë. Ai ba'iyë beotoca, mësacua baye choa ma'carë se'ga batoca, beoru quë'ñeni tëase'e ba'ija'guë'bi. ¹³ Ja'nca ba'iyë sëani, ja'ancuani yihuoguë, ye'yo coca se'gabi bacuani quëayë. Ñaco bacuata'an, ëñañe porema'ñë. Ganjo bacuata'an, achaye porema'ñë. Gue ye'yeye beoye ba'icua'ë. ¹⁴ Riusu ira bainguë raosi'quë, Isaías hue'eguë ba'isi'quëbi coca caní jo'caguëna, ja'ancuabi güina'ru yo'ojën ba'icua'ë. Ñaca caní jo'cabi Isaías:

Mésacuabi ganjo bacuata'an, mėsacua achaye güecua'ë.

Ñaco bacuata'an, mėsacua ẽñañe güecua'ë.

Ja'anre bacuani quėani achojė'ën.

¹⁵ Bacuabi yė'ė ro'taye'ru ro'taye güecuare sėani, ja'nca bacuani quėajė'ën.

Bacua recoñoa bain huanoma'ĩne'ru ro'tajėn ba'iyė.

Bacua ganjo gui'ise'e'ru ba'iyė.

Bacua ñaco ta'pise'e'ru ba'iyė.

Ruiñe ẽñañe beoye baza cajėn, ruiñe achaye beoye baza cajėn, ruiñe ye'yeye beoye baza cajėn, yė'ėre güecua'ru ruėn'ė bacua.

Yė'ėna bonė rani, huacho güeseye gare güejėn ba'icua'ė, Isaíasni cani jo'cabi Riusu.

¹⁶ Ja'nca ba'icuaata'an, mėsacua ñacobi te'e ruiñe ẽñañe sėani, bojojėn ba'ijė'ën. Mėsacua ganjobi te'e ruiñe achacua sėani, bojojėn ba'ijė'ën. ¹⁷ Mėsacuani yihuoreba yihuoguė cayė. Riusu ira bain ba'isi'cua, yequėcua re'o bain ba'ijėn ba'isi'cua, bacuabi mėsacua yure ẽñañete ẽñañe ẽjocuata'an, bacuabi ẽñañe porema'ė. Mėsacua yure achayete achaye ẽjocuata'an, bacuabi achaye porema'ė.

Jesús explica la parábola del sembrador

¹⁸ Ja'nca ba'isi'cua ba'ijėnna, mėsacua yureca achajė'ën. Zio yo'oguė cocare mėsacuani te'e ruiñe quėayė yė'ė. ¹⁹ Bainbi Riusu ba'i jobo cocare achani, ro huesė ẽaye achajėn ba'itoca, zupai huatibi rani, bacua coca achase'ere bacua recoyo bayete tėani senjoji. Aonra'carėan ma'ana to'inse'e'ru ba'iyė bacua. ²⁰ Yequėra'carėan gata yijana to'inse'ere ro'tato, ẽñere ye'yeyė'ën. Bainbi Riusu cocarebare achani, ja'ansirėn bojojėn ba'ijėn, ba cocare ro'tayė. ²¹ Ja'nca ro'tacuata'an, sita beo sahua ba'iyė'ru ba'ijėn, jėja recoyo beocua'ru zoe ro'tama'ĩnė. Yequėcuabi jė'o ẽñajėn, hui'ya yo'ojėnna, bacua yua Riusu cocareba ro'ire ai yo'ojėn, ba cocare recoyo ro'tayė jo'cayė. ²² Yequėra'carėan miubėna to'inse'ere ro'tato, ẽñere ye'yeyė'ën. Bainbi Riusu cocarebare achajėn ba'icuaata'an, ro ẽn yija ba'iyė se'gare ro'tajėn, coquesi'cua'ru ruiñe. Bonse se'gare bani bojoza cajėn, aonra'carėan hueanni si'ase'e'ru Riusu cocarebare recoyo ro'tayė gare jo'cayė. Ja'nca jo'cajėn, re'oye yo'oye gare ẽñomajėn ba'iyė. ²³ Yequėra'carėan re'oye re'huasi yijana to'inse'ere ro'tato, ẽñere ye'yeyė'ën. Bainbi Riusu cocarebare achani, recoñoa re'huani, re'oye yo'oye ai ba'iyė ai ẽñojėn ba'iyė. Ja'nca ba'icuaabi yequėcua yua cienra'carėan quėĩne'ru ba'iyė. Yequėcua yua sesentara'carėan quėĩne'ru ba'iyė. Yequėcua yua treintara'carėan quėĩne'ru ba'iyė, yihuoguė quėabi Jesús.

La parábola de la mala hierba entre el trigo

²⁴ Quėani ja'nrebi, se'e yeque ye'yo cocare bacuani yihuobi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yėtoca, ẽn cocare achani ye'yeyė'ën. Yequė bainguėbi baguė ziore tanguė, aonra'carėan re'ora'carėanre tanbi. ²⁵ Tanguėna, ja'nrebi baguė bainbi ñamibi cainjėnna, jė'o baguėbi yahue rani, ro tayara'carėanre ba ziona yahue tanni saji'i. ²⁶ Tanni saquėna, ja'nrebi re'hue aon sahuañabi irani quėinguėna, ba hui'ya taya'ga ba ziona ca'nquese'e baji'i. ²⁷ Ba'iguėna, ba zio cuiracuabi yua bacua ẽjaguėna sani quėani achohuė: “Ejaguė, mė'ė aonra'carėan tanse'e yua re'ora'carėan ba'itoca, ¿hui'yabi queaca huiguė'ne?” senni achajėn cahuė. ²⁸ Cajėnna, baguė sehuobi: “Je'oguėbi tanguėna, hui'yabi huiji” sehuobi. Sehuoguėna, bacuabi cahuė: “Ja'nca ba'itoca, hui'ya tayare rutan senjoñu” cahuė. ²⁹ Cajėnna, baguėbi cabi: “Bañe. Ja'nca yo'oma'ijė'ën. Hui'ya tayare rutatoca, aon sahuañare'ga yequėrė hui'ya naconi huacha rutama'ĩne. ³⁰ Si'aye te'e irani, aon tėarėn tėca te'e iraja'guė. Ja'nrebi aon tėarėn ti'anguėna, aon tėacuani quėaja'guė'ė yė'ė: Ru'ru mėsacua yua hui'ya tayare rutani, jurėanre gueonni ẽojaiñu cajėn bėyojė'ën. Ja'nca bėyoni ja'nrebi, aonre tėani, yė'ė aon ayaruna ayajė'ën” caja'guė'ė yė'ė, cabi ba ẽjaguė. Ja'nca cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeyė'ën, yihuoguė quėabi Jesús.

La parábola de la semilla de mostaza

³¹ Quėani ja'nrebi yeque coca, ye'yo cocare bacuani yihuoguė quėabi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yėtoca, ẽn cocare achani ye'yeyė'ën: Yequė bainguėbi mostazara'carė te'era'carėte sani, baguė ziona tanbi. ³² Si'ara'carėan'ru quė'rė zinra'carė ba'ito'ga, yijana tanse'ebi irani, yua si'a sunquĩnė'ru quė'rė jai sunquĩnėbi iraji. Ja'nca iraguėna, ca hua'i hua'nabi rani, bacua ziaroanre mostaza sunquĩñe cabėanna suaye poreyė, yihuoguė quėabi Jesús.

La parábola de la levadura

³³ Quėani ja'nrebi yeque coca, ye'yo cocare bacuani yihuoguė quėabi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yėtoca, ẽn cocare achani ye'yeyė'ën: Romi hua'gobi aonre boza cago, harina samute ro'rohuėanre cuencueni, ja'nrebi aon huo'co macare inni harinana ayani ja'mego. Ja'nca ja'megona, harinabė si'abėbi huo'cojaji'i, yihuoguė quėabi Jesús.

El uso que Jesús hacía de las parábolas

³⁴ Ja'nca yihuogüé, ye'yo coca se'gare bain jubëanni quëani achobi. Ja'an coca se'gabi quëagué,

³⁵ Riusu ira baingué ba'isi'quë coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë bajji'i. Ën coca toyani jo'case'e' bajji'i:

Yé'ë yua bainni yihuozu cagué, ye'yo coca se'gare bacuani yihuogüé quëaja'guë'ë yé'ë.

Ën yija re'huani jo'casirën ba'iguëna, Riusubi ja'an cocare ro'tani, bainni zoe quëamaji'i.

Quëama'iguëna, yurera bainni quëaja'guë'ë yé'ë, toyani jo'case'e' ba'iji.

Jesús explica la parábola de la mala hierba entre el trigo

³⁶ Ja'n'rëbi, bain jubëanre yihuoni tējini, bacuare jo'cani, huë'ena goji'i. Go'iguëna, baguëre concuabi baguëna ti'an rani, coca senni achahué:

—Mé'ë coca quëase'e, gu'a hui'ya taya ziona tanse'e, ja'anre yëquënnani te'e ruiñe quëajë'ën, baguëni senni achahué.

³⁷ Senni achajëna, baguëbi sehuobi:

—Ba aonra'carëan re'ora'carëanre tansi'quë yua yé'ë'ë. Baingué'ru Raosi'quëreba'ë. ³⁸ Ba zio yua si'a ën yija re'oto'ë. Ba aonra'carëan re'ora'carëanre ro'tato, yua Riusu bain'ë. Riusu ba'i jobore ba'ija'cua'ë. Ba hui'ya taya tanse'ere ro'tato, gu'a bain'ë. ³⁹ Ba je'o baguë hui'ya tanse'ere ro'tato, ja'angué yua zupai huati'bi ba'iji. Aon tëarënnre ro'tato, ën yija carajeirënnre cayë. Aon tëacuare ro'tato, Riusu anje sanhuë'ë cayë. ⁴⁰ Gu'a hui'ya taya rutani gueonni ëoyete ro'tato, ën yija carajeirën ti'anguëna, ja'nca ba'ija'guë'bi. ⁴¹ Yé'ë yua Baingué'ru Raosi'quërebabi yé'ë anje sanhuëre choini, bain jubëan n'ë'casi'cuana saoja'guë'ë yé'ë. Saoguëna, bacuabi gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuare cu'eni, si'a gu'a bainre quë'ñeni, ⁴² baru ba'i toana senjoni saoja'cua'ë. Saojënna, bacuabi ai oijën, ai ja'siye ai yo'ojën, bacuabi bacua zemeñoa cuncujën ba'ija'cua'ë. ⁴³ Ja'nca ba'ijëna, ja'n'rëbi yequëcua re'oye yo'ojën ba'isi'cuabi Taita Riusu ba'i jobore ba'ijën, ënsëguë miañe'ru ai go'sijeiyi ba'ija'cua'ë. Yureca, ganjo bacuabi achani ye'yëjë'ën, yihuogüé cabi Jesús.

La parábola del tesoro escondido

⁴⁴ Cani, ja'n'rëbi se'e ye'yo cocare yihuogüé quëabi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yëjë'ën: Bainguëbi yequëcua ba yijana no'ani, a'ta bonse yahue tanni ta'pise'e ba'iguëna, tinjabi. Ja'nca tinjaguëbi ai bojoguë, ba bonse se'e ta'pini, ja'n'rëbi baguë baye si'aye bendieni, ba yija ëjaguëna sani, baguë yijare coní babi.

La parábola de la perla de mucho valor

⁴⁵ Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yëjë'ën: Go'sijeí curi ëjaguëbi re'o curi perlara'carë te'era'carë quë'rë ta'yeyiye ai ro'ira'carëte tinjabi. ⁴⁶ Ja'nca tinjaguëbi baguë baye si'aye bendieni, ja'anra'carëte coní babi.

La parábola de la red

⁴⁷ Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare'ga achani ye'yëjë'ën: Yequëcua huanterëte sani, jai ziyana senjoni, ziaya hua'i hua'na si'a hua'i hua'nare yoni bahuë. ⁴⁸ Ja'nca yoni bacuabi ziaya yëruhuana bëani, ba hua'ire cuencuehuë. Cuencueni, re'o hua'i hua'na ba'itoca, bacua sotoroanna ayani bahuë. Gu'a hua'i hua'na ba'itoca, senjohuë. ⁴⁹ Ën yija carajeirën ti'anguëna, Riusu anje sanhuëbi güina'ru yo'oja'cua'ë. Bain jubëanna sani, gu'a bainre quë'ñeni, re'o bainre re'huani baja'cua'ë. ⁵⁰ Ja'n'rëbi, gu'a bainre sani, ba toana senjoja'cua'ë. Senjojëna, bacuabi ai oijën ai ja'siye ai yo'ojën, bacua zemeñoa cuncujën ba'ija'cua'ë, yihuogüé quëabi Jesús.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹ Ja'nca yihuogüé quëani, baguëre concuani senni achabi:

¿Mësacua yua yé'ë coca yihuose'e si'aye achare? senni achabi.

Senni achaguëna,

—Jaë'ë. Achahuë, Ëjaguë, cajën sehuohuë.

⁵² Sehuojëna, bacuani se'e yihuogüé quëabi Jesús:

—Ja'nca achatoca, mësacua yua Riusu ba'i jobo ba'iyete re'oye ye'yësi'cua ba'ijën, Riusu ira coca ye'yocua'ru si'a bainni ye'yoye porecua'ë. Mësacua ja'anrë masise'e, mësacua yurera mame ye'yese'e, mësacua si'aye masiyete ro'tani, yequëcuaní te'e ruiñe ye'yojën ba'ijë'ën. Jai huë'e ëjaguë baye, ira ma'carëan, mame ma'carëan, ja'anre bani, baguë yo'o yo'oye yëtoca, si'a ma'carëanre ëñani, baguë yësi ma'carëte cuencueni, baguë yo'o yo'oye masiji. Ja'anguë ba'iyë'ru ba'iyë mësacua'ga, yihuogüé quëabi Jesús.

Jesús en Nazaret

⁵³ Ja'nca quëani, baguë ye'yo cocare yihuoni tëjini, baguë yua huëni, baguë zinrën ba'isi jobona saji'i. ⁵⁴ Sani ti'anni, bain nê'ca huë'ëña, baru ba'i huë'ëñana cacani, bainre ye'yobi. Ye'yoguëna, bain hua'nabi ai achajën rëinjën cahuë:

—¿Baguë coca ye'yose'e queaca ja'anre masiguë'ne baguë? ¿Baguë ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñose'e, queaca yo'oye poreguë'ne baguë? ⁵⁵ Ro bainguë se'ga ba'iguëbi sunqui te'ntoguë mamaquë ba'iguë'bi. Baguë pë'cago yua María hue'ego. Baguë yo'jecua yua Santiago, José, Simón, Judas, ja'an hue'e hua'na ba'iyë. ⁵⁶ Baguë romi yo'jecua si'acua yua mai naconi ba'iyë. Ja'nca sëani, ro mai hua'na ba'iyë'ru ba'iguëbi ¿queaca ja'an yo'oye poreguë'ne? cajën, ⁵⁷ baguë cocare achaye güejën, baguëte te'e ruiñe ëñamajën ba'ë'ë. Baguëni ëñañe gu'a güejën ba'ë'ë.

Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Riusu bain raosi'cua banica, si'acuabi bacuani te'e ruiñe ëñajën bojoyë. Bacua te'e jobo bain, bacua te'e huë'e bain, bacua se'gabi bacuani gu'aye ro'tajën, bacuani ëñañe gu'a güejën ba'iyë, cabi Jesús.

⁵⁸ Ja'nca caguë, baru ba'icuabi baguëni recoyo ro'taye güecua sëani, baguë ta'yejeiye masiyete yua bacuani masi güeseye poremaj'i.

14

La muerte de Juan el Bautista

¹ Ja'an umuguseñabi si'a re'oto bainbi Jesús ba'iyete achani masijëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodesbi achani, ² baguë bain concuani cabi:

—Juan Bautizaguë'bi ba'iji baguë. Junni huesësi'quëbi yua go'ya raj'i. Ja'nca go'ya raiguëbi ta'yejeiye masiguë ëñoñe poreji, cabi.

³ Herodes yua ja'anrë Juanre preso zeanni, ya'o huë'ena preso gueoñe guansebi. Herodías yua baguë yo'jeguë Felipe rënjo ba'igona, Herodesbi bagote tëani babi. ⁴ Ja'nca tëani baguëna, Juanbi Herodesni bëinguë caguë baj'i.

—Bagote ja'nca tëani baguëbi ai gu'aye yo'ohuë më'ë, caguë baj'i. Ja'nca sëani, Baguëre preso zeanjë'ën, caguë guansebi.

⁵ Guanseni, baguëni huani senjoja'ma ro'taguë yo'omaji'i, bain jubëni huaji yëguë sëani. Bacuabi Juanre ëñajën, Riusu raosi'quë'bi ba'iji ro'tajën ba'ë'ë. ⁶ Ja'nrëbi, Herodes të'ya raisi tëcahuë'ru ba'iyë ti'anguëna, baguë bain choisi'cuabi nê'ca rajjëna, Herodías mamaco romi zingobi cacani pairago. Pairagona, Herodesbi bagoni ëñani bojobi. ⁷ Ja'nca bojoguëbi bagoni cani jo'cabi:

—Më'ëni te'e ruiñe cayë yë'ë. Më'ë gue gu'a ma'carëanre sentoca, më'ëna roreba insiyë yë'ë, cabi. ⁸ Caguëna, ja'nrëbi pë'cagobi yihuogona, ba romi zingobi Herodesni senni achago cago:

—Juan Bautizaguë sinjobëte tëyoni, guëna re'ahuana tëoni, ënjo'ona rani, yë'ëni ëñojë'ën, cago senco'ë bago.

⁹ Cagona, Herodesbi ai sa'nti hua'guë runji'i. Ja'nca ruinguëta'an, baguë cani jo'case'e'ru tin yo'oye yëmaji'i, ba bain gajecuabi achasi'cua sëani. Ja'nrëbi, Juanni huani senjojë'ën caguë, ¹⁰ ya'o huë'ena coca saobi. Saoguëna, bacuabi Juan sinjobëte tëyoni, ¹¹ guëna re'ahuana tëoni raoni, ba romi zingona insihuë. Insijëna, bago pë'cagona sani ëñogo.

¹² Ja'nrëbi, Juanre conjën ba'icuabi rani, baguë ga'nihuëte sani tanhuë. Tanni ja'nrëbi, Jesusna sani quëahuë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹³ Quëajëna, ja'nrëbi, Jesús yua yoguna cacani, bain beo re'otona quëñëni saji'i. Saiguëna, si'a bain jubëanbi achani, si'a huë'e joboanbi etani, ma'abi saijën, baguëni be'tehuë. ¹⁴ Ja'nrëbi, Jesús yua baguë sairuna ti'anni, jeni, mëni, ai jai jubë bainre ëñabi. Ja'nca ëñani, bacuani ai oire babi. Bacua ju'in hua'nare huachobi. ¹⁵ Ja'nrëbi na'iguëna, baguëre concuabi ti'anni, baguëni cahuë:

—Yua na'iji. Bain beo re'oto'ë ënjo'on. Ja'nca sëani, bacuare saojë'ën. Huë'e jo'borëanna sani bacua aon aiñe coja'bë, cahuë.

¹⁶ Cajëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Ja'nca saoma'ina'a. Mësa'cua se'gabi bacuani aon cuiraje'en, cabi.

¹⁷ Caguëna, bacua cahuë:

—Yëquëna hua'na yua cinco jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i hua'na, ja'an se'ga bayë ënjo'on, cahuë.

¹⁸ Cajëna:

—Ja'an aonre yë'ëna rani insijë'ën, cabi.

¹⁹ Cani ja'nrëbi, si'a bain hua'nani re'o tayahuëanna bëaye guansebi. Guanseni ja'nrëbi, ba cinco jo'jo aonbëan, ba samu ziaya hua'i hua'nare inni, guënamë re'otore mëiñe ëñani,

Riusuni surupa cani, aonbëanre jê'yeni, baguëre concuana insibi. Insignuëna, bacuabi yua bain hua'nana insihuë. ²⁰ Insijëna, si'a hua'nabi anni yajihuë. Ja'nrëbi, aon anni jêhuasi mi'chirëanre chiani, doce jê'eña bu'iyë ayahuë. ²¹ Ba bain ainsicuare ëmëcua se'gare cuencuejëna, cinco mil ba'ë. Romi hua'nare, zin hua'nare cuencuemaë'ë.

Jesús camina sobre el agua

²² Ja'nrëbi, Jesús yua baguëre concuare choini, yoguna cacani, Tê'huina je'enjë'ën caguë guansebi. Guanseni, saijëna, baguë yua bain jubëanre quëani saobi. ²³ Saoni tējini, ja'nrëbi, cu re'otona sani, te'e hua'guë ba'iguëbi Riusuni coca ujabi. Ujani na'ijani, te'e hua'guë baji'i. ²⁴ Ba'iguëna, baguëre concuabi yogute ba'ijën, jobo zitarate huahuajëna, ai jêja tutu raguëna, tê'abi ai huëji'i. Huëiguëna, bacuabi ai yo'ojëna, ²⁵ ñata ñamibi Jesusbi zitara canja'an ganiguë, bacuana ti'an raji'i. ²⁶ Ti'an raiguëna, baguëre concuabi ëñani, ai quëquëreba quëquëjën güihuë:

—jHuatibi rajii! quëquëjën güihuë.

²⁷ Güijëna, Jesusbi ja'ansi'quë bacuani cabi:

—jMësacua jêja recoyo bajë'ën! Yë'ë'ë. Quëquëye beoye ba'ijë'ën, cabi.

²⁸ Caguëna, Pedrobi baguëni cabi:

—jËjaguë, më'ë ba'iyë te'e ruiñe ba'itoca, yë'ëre'ga zitara canja'an ganiñe guansejë'ën. Më'ë ba'iruna ti'anza, cabi.

²⁹ Caguëna, Jesusbi:

—Raijë'ën, sehuobi.

Sehuoguëna, Pedro yua yogubi etani, zitara canja'an ganini, Jesús ba'iru tëca saji'i. ³⁰ Sani, ja'nrëbi ba jêja tuture ro'tani, ja'nrëbi huaji yë bi'rani, baguë yua ruca bi'rabi. Ruca bi'rani, ai jêja güibi:

—jËjaguë, yë'ëre zeanni huëajë'ën! cabi.

³¹ Caguëna, Jesús yua ja'ansi'quë baguë ëntë sarare mi'nani, Pedrote zeanni, baguëni cabi:

—jMë'ë guere yo'oguë huaji yëguë'ne? jYë'ë ta'yejeiye yo'oye poreyete recoyo ro'taye caraji më'ëre! cabi.

³² Caguëna, ba hua'nabi yoguna cacajëna, tutubi carajaji'i. ³³ Carajeiguëna, yogu ba'icuaibi Jesusna gugurini rëanni bojohuë.

—Riusu Zinreba'ë më'ë, cajën yo'ohuë.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

³⁴ Ja'nrëbi, bacuabi je'enni, Genesaret yijana ti'anhuë. ³⁵ Ti'anni mëijëna, baru bainbi baguëni masini, si'a ba re'otona coca saoni, ju'in hua'nare raye guansehuë. Ja'nca guanseni, ju'in hua'nare rani, Jesusni ëñoni, ³⁶ baguëni cahuë: Më'ë can na'mire pa'roye se'ga yëyë cajën sen'ë. Senni, si'a hua'na baguë canre pa'rocua, ja'ancuabi huajë raë'ë.

15

Lo que hace impuro al hombre

¹ Ja'nrëbi, fariseo bain, ira coca ye'yocua, Jerusalenbi raisi'cuabi Jesusna ti'anni baguëni bëinjën senni achahuë:

² —jMë'ëre concuabi guere yo'ojën, mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru tin yo'oye'ne? Bacua ëntë abumajën, aonre aincua sëani, ai gu'aye yo'ohuë bacua, bëinjën senni achahuë.

³ Senni achajëna, Jesús sehuoguë cabi:

—jMësacua'ga guere yo'ojën, ro mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru yo'oñu cajën, Riusu guanseni jo'case'e'ru tin yo'oye'ne? ⁴ Riusu coca guanseni jo'case'ere ro'tajë'ën: "Më'ë pë'caguëni, më'ë pë'cagoni te'e ruiñe ëñajën ba'ijë'ën" cani jo'cabi. "Bainguëbi baguë pë'caguë sanhuëni gu'aye catoca, baguëni huani senjojë'ën" cani jo'case'e'ga ba'iji. ⁵ Ja'nca cani jo'case'e' ba'iguëta'an, mësacuabi ro tin guansejën ba'iyë: "Mësacuabi mësacua pë'caguë, pë'cago, bacuani: Yë'ë baye si'aye Corbán ba'iji. Riusuna cuencueni jo'case'e'ë cayë. Ja'nca sëani, mësacuana insiye porema'inë, ja'anre catoca, mësacua pë'caguë sanhuëni conni cuiraye yo'oma'ijë'ën." Ja'an cocare ro huacha ye'yojën ba'iyë mësacua. ⁶ Ja'nca ye'yojën, mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere ye'yoñu cajën, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro huesoni senjojën ba'iyë mësacua. ⁷ Ja'nca sëani, mësacuabi re'o bain ba'iyë ro cajën, ro coqueyë. Riusu ira bainguë ba'isi'quë, Isaias hue'eguë ba'isi'quëbi mësacua yure ba'iyete ai masiye quëabi: ⁸ Judío bainbi Riusuni te'e ruiñe ëñañe'ru ëñojën, ro bacua yi'obooan se'gabi re'oye cajën, ro coqueyë.

Ja'nca cajën, bacua recoñoabi baguëni ro'tamajën ba'iyë.

⁹ Ro coquejën, Riusuni ro gugurini rëanjën ba'iyë.

Ro ën yija bain ro'tase'e se'gare ye'yojën, Riusu cocareba'ë cajën, ro coqueyë, toyani jo'cabi Isaias, cabi Jesús.

¹⁰ Ja'nca cani, ja'n'rëbi, bain hua'nare choini, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. ¹¹ Bain aon ainse'ebi gu'ajeiye beoye ba'iyë. Bain recoyo ro'tani case'e se'ga, ja'an se'gabi gu'ajeijën ba'iyë, cabi.

¹² Caguëna, ja'n'rëbi, baguëre concuabi baguëna sani quëahuë:

—Më'ëbi yure coca caguëna, fariseo hua'na chao hua'nabi ai oijën, ai yo'ojën achahuë, quëahuë.

¹³⁻¹⁴ Quëajënna, Jesús sehuobi:

—Bacua oijën ba'iyete ro'tama'ijë'ën. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi si'a sunquire, si'a sahuare ëñani, baguë tanma'ise'e banica, gare rutani senjoja'guë'bi. Ja'nca case'e sëani, bacua coca ye'yoyete achama'ijë'ën. Bainni te'e ruin ma'are ëñoñu cajën ba'icua'ta'an, ro coqueyë. Ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë. Ñaco ëñama'iguëbi yua yequë ñaco ëñama'iguëni ma'are ëñoza caguë, baguëte satoca, ba samucuabi ro yorobëna tonni huesëyë, caguë sehuobi.

¹⁵ Caguëna, ja'n'rëbi, Pedrobi baguëni coca senni achabi:

—Më'ë ye'yo coca yure case'e yëquëni te'e ruiñe quëajë'ën, senni achabi.

¹⁶ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Mësacua yua ro huesë ëaye achare? ¹⁷ Ja'nca ba'itoca, mësacua te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. Bain aon ainse'ebi guëtábë se'gana ti'anni, ja'n'rëbi ro anni saoye se'gabi etani huesëji. ¹⁸ Bain recoyo ro'tani yi'obobi case'e'ga ja'anbi cajën, ro gu'ajeijën ba'iyë. ¹⁹ Bainbi ro recoyo ro'tajën, gu'aye se'gare ro'tani, gu'aye yo'ojën ba'iyë. Bainre huani senjōjën, ëmëcua romicua sa'ñeña ro yahue bajën ro a'ta yo'ojën, bonsere jianjën, ro coquejën bain gu'aye yo'ose'ere tinja cajën, bainre gu'aye cajën, ja'anre gu'aye yo'ojën ganiñë. ²⁰ Ja'nca gu'aye ro'tajën, gu'ajeijën ba'iyë bain hua'na. Ëntë abumajën aon aintoca, bainbi gare gu'ajeiye beoye ba'iyë, cabi Jesús.

Una extranjera que creyó en Jesús

²¹ Ja'n'rëbi, Jesusbi sani, Tiro, Sidón, ja'anruan ba'i yijana etani saji'i. ²² Sani, ti'anguëna, yureca baru ba'i romigo, cananea baingobi Jesusna rani, ai güigo quëago:

—Ëjaguë, mai ira taita David bainguë, yë'ëre oire bani conjë'ën. Yë'ë zin hua'gobi huati zemosi'co ai yo'ogo, güigo quëago.

²³ Güigo quëagona, gare sehuoye beoye baji'i baguë. Ba'iguëna, baguëre concuabi baguëni senreba sen'ë:

—Bagote saojë'ën. Yëquëni ai hui'ya güigo bago, senni achajën cahuë.

²⁴ Cajënna, Jesús sehuobi:

—Israel bain yua Riusu bain quëñëni saisi'cua, oveja hua'na ro quëñëni huesësi'cua'ru ba'ijënna, ja'ancua se'gana raosi'quë'ë yë'ë, sehuobi.

²⁵ Sehuoguëna, ba hua'go yua Jesusna gugurini rëanni cago:

—Ëjaguë, yë'ë hua'goni conjë'ën! cago.

²⁶ Cagona, baguë sehuobi:

—Tin bainre ru'ru contoca, gu'aji. Bain zin hua'na aonre tëani, jo'ya yai hua'nana aofne, ja'nca'ru yo'otoca, gu'aji sehuobi.

²⁷ Sehuoguëna, bagobi cago:

—Te'e ruiñe cahuë më'ë, Ëjaguë. Ja'nca caguëta'an, jo'ya yai hua'nabi bacua ëjaguë aon zi'nga mesabi to'inse'ere aiñë, cago bago.

²⁸ Ja'nca cagona, Jesusbi sehuobi:

—Mami, yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'tago, re'oye sehuohuë më'ë. Ja'nca sëani, më'ë yëye'ru ba'iyë, güina'ru yo'ose'e'ë, sehuoguë quëabi.

Ja'nca quëaguëna, bago mamacobi ja'ansi'co huajë raco'ë.

Jesús sana a muchos enfermos

²⁹ Ja'n'rëbi, Jesusbi etani sani, Galilea zitara yëruhuana ti'anni, ja'n'rëbi, cu re'otona mëni, ja'anruna bëani baji'i. ³⁰ Ba'iguëna, ai jab jubëan bainbi baguëna ti'an raë'ë. Bacua bain ëntë saraña guëña garasi'cua, ca'jacua ñaco ëñama'icua, yi'o ma'tëbëan ba'icua, yequëcuare'ga Jesús guëon na'mi tëca rani umeni, baguëni ëñoñuë. Ëñojënna, bacuare huachobi baguë.

³¹ Huachoguëna, bain hua'nabi ëñani, yi'o ma'tëbëan ba'isi'cuabi coca cajënna, ëntë saraña guëña garase'e ba'isi'cuabi huajë rajjënna, ca'jajën ba'isi'cuabi te'e ruiñe ganijënna, ñaco ëñamajën ba'isi'cuabi ëñajënna, ja'nca huajë rajjënna, bain hua'nabi ai ëñajën rëinjën, Israel bain Riusubi ai ta'yejeiye ëñasi'quë'bi ba'iji cajën, baguëni ai ta'yejeiye cajën bojohuë.

Jesús da de comer a cuatro mil hombres

³² Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëte concuare choini, bacuani cabi:

—Ën bainbi samute umuguseña yë'ë naconi ba'ijën, aon aiñe beojënna, bacuani ai oire bayë yë'ë. Bacua yua ro aon gu'ana ju'incuabi ma'ana ro pa'npani gurujëima'iñe caguë bacuare saoye yëma'iñë, cabi.

³³ Caguëna, baguëre concuabi sehuojën senni achahuë:

—Yua ën re'oto beo re'oto ba'iguëna, ¿bacua aon aiñe jarona cu'eye'ne mai? Ai jai jubë bain sëani, porema'iñë, sehuohuë.

³⁴ Sehuojënna, Jesusbi senni achabi:

—¿Mësacua jo'jo aonbëan quejeibëan baye'ne? senji'i. Senni achaguëna:

—Te'e ëntë sara samubëanre bayë. Ziaya hua'ire'ga rëño hua'na, samu hua'nare bayë, sehuohuë.

³⁵ Sehuojënna, Jesusbi bain hua'nani yijana bëa güesebi. ³⁶ Bëa güeseni, ja'nrëbi, jo'jo aonbëan te'e ëntë sara samubëanre, ba ziaya hua'ire inni, Riusuni surupa cani, ja'nrëbi jë'yeni, baguëre concuana insibi. Insiuguëna, bain jubëanna huo'hueni insihuë. ³⁷ Insijënna, si'a hua'nabi anni yajihuë. Yajijënna, aon anni jëhuase'ere chiani, te'e ëntë sara samu jë'ëña bu'ie ayahuë. ³⁸ Ba aon ainsicuare ëmëcua se'gare cuencuejënna, cuatro mil baë'ë. Romi hua'nare, zin hua'nare cuencuemaë'ë. ³⁹ Ja'nrëbi, Jesús yua bain hua'nare saoni, ja'nrëbi yoguna cacani, Magdala yijana saji'i.

16

Los fariseos y los saduceos piden una señal milagrosa

¹ Ja'nrëbi, fariseo bain, saduceo bain, bacuabi Jesusna tēhuo rani, Baguëni huacha sehuo güeseñu cajën, Riusu ta'yejeiye yo'oni ëñoñe baguëni sen'ë. ² Senjënna, baguëbi yua sehuobi:

—Mësacua yua na'ito ba'iguëna, guënamë re'otona ëñani, “Majei pico sëani, re'o ñami ba'ija'guë'bi” cayë. ³ Ja'nrëbi ñataguëna, mësacuabi ëñani, “Majei picobi ëñoguëna, oco ca'niji” mesacua cayë. Mësacuabi: Ai masiye ro'tani quëayë mai, cajën, ro coquejën ba'iyë. Guënamë re'oto ba'iyete masini cacuata'an, yureña ba'ija'yete masini cayë mësacua gare huesëcua'ë. ⁴ Yureña bainbi ai gu'aye yo'ojën yë'ëni ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñe señë. Ja'nca sencuareta'an, gare ëñoñe beoye ba'iyë. Riusu ira bainguë raosi'quë Jonás hue'eguë ba'isi'quë, baguë ba'ise'e se'gare quëani masi güeseyë yë'ë, sehuoguë cabi Jesús.

Ja'nca cani, bacuare jo'cani saji'i.

La levadura de los fariseos

⁵ Sani, baguëre concua naconi que të'huina jen'ë. Jenni ti'anni, baguëre concua yua aonre saye huanë yehuë cajën baë'ë. ⁶ Ja'nca cajën ba'ijënna, Jesusbi bacuani yihuoguë cabi.

—Mësacua ëñare bajë'ën. Fariseo bain, saduceo bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijë'ën, yihuoguë cabi.

⁷ Caguëna, bacuabi sa'ñeña coca ca bi'rahuë:

—Aonre saye huanë yesi'cuare sëani, ja'nca maini yihuoji baguë, cahuë.

⁸ Cajënna, Jesusbi bacua case'ere masini, bacuani bëinguë cabi:

—Yë'ëni recoyo ro'taye mësacuare ai caraji. ¿Mësacua queaca ro'tajën, aon saye huanë yese'e sa'ñeña caye'ne? ⁹ Mësacuabi ñaco bajën, ¿guere ëñama'iñe'ne? Mësacua yua ro huesë ëaye ba'ijën, yuta ye'yemajën ba'iyë. Yë'ëbi te'e ëntë sara jo'jo aonbëan naconi cinco mil bainni aonguëna, ¿mësacua ja'anre huanë yete? ¿Mësacua chiasë'e, quejei jë'ëña chiasë'ere ro'tamajën huanë yete? ¹⁰ Ja'nrëbi, yë'ëbi te'e ëntë sara samu jo'jo aonbëan naconi cuatro mil bainni aonguëna, ¿mësacua ja'anre huanë yete? ¿Mësacua chiasë'e, quejei jë'ëña chiasë'ere ro'tamajën huanë yete? ¹¹ Mësacuabi ja'an ba'ise'ere huanë yema'itoca, yë'ë yure yihuoguë case'ere achani, aon sayete camaë'ë yë'ë. Mësacua yua ja'anre ro'tani masijë'ën. Mësacua yua ëñare bajë'ën. Fariseo bain, saduceo bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijë'ën, cahuë yë'ë, cabi.

¹² Caguëna, ja'nrëbi, bacua yua se'e ro'tani, baguë coca yihuose'ere masihuë. Ro aon huo'coyete camaji'i baguë. Fariseo bain, saduceo bain, bacua coca ye'yoye, ja'anre ëñare bajën ro'tamajën ba'ijë'ën, cabi baguë.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

¹³ Ja'nrëbi, Jesús yua Cesarea Filipo casi re'otona ti'anni, baguëre concuani coca senni achabi:

—Bainbi yë'ëre, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

¹⁴ Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Yequëcuabi më'ëre cajën, Juan Bautizaguë'bi më'ëre cayë. Yequëcuabi, Elías'bi më'ëre cayë. Yequëcuabi, Jeremías'bi, o yequë Riusu ira bainguë raosi'quë'bi më'ëre cayë, sehuohuë.

¹⁵ Sehuojënna, baguëbi senni achabi:

—Mësacua'ga cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

¹⁶ Senni achaguëna, Simón Pedrobi sehuobi:

—Mê'ë yua Riusu Raosi'quëreba'ë. Ba Cristo ba'iguë'ë mê'ë. Mai Taita Riusu huajëreba huajëguë ba'iguë, baguë Zinreba ba'iguë'ë mê'ë, sehuoguë quëabi.

¹⁷ Ja'nca quëaguëna, Jesusbi sehuoguë cabi:

—Simón, Jonás mamaquë, ai ta'yejeiye ai re'oye ba'ija'guë'bi mê'ëre. Ro ën yija bain hua'nabi ja'an cocare mē'ëni quëamaë'ë. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguë'bi ja'anre quëaguëna, mē'ëbi achani masihuë. ¹⁸ Yureca, mē'ëni ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Mē'ë yua Pedro hue'eyë. Hue'eguëna, mē'ë coca yure quëase'e yua te'e ruinë quëase'e sëani, jai gatabë jëja baye'ru gare carajeiye beoye ba'ija'guë'ë mē'ë. Ja'nca ba'iguëna, yë'ëbi ja'an coca quëase'ere jo'caguë, yë'ë bainreba jubëte ta'yejeiye re'huanu yo'oja'guë'ë yë'ë. Ja'nca yo'oguëna, si'a zupaire concua gu'aye guansejën ba'icuabi yë'ë bainreba jubëte quëñoni senjoñe gare porema'ija'cua'ë. ¹⁹ Ja'n'rëbi, Riusu ba'i jobo caca sa'ro re'hua ëjaguëre mē'ëre re'huaja'guë'ë yë'ë. Mē'ëbi ën yija ënseye guanseguëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguë'bi guïna'ru te'e jo'caye caja'guë'bi, Pedroni yihuoguë cabi Jesús.

²⁰ Cani ja'n'rëbi, baguëre concuani si'a jëja yihuoguë, baguë Cristo ba'iyë, Riusu Raosi'quëreba ba'iyë, ja'anre yequëcuani gare quëama'ijë'ën bacuani yihuoguë baj'i'i.

Jesús anuncia su muerte

²¹ Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre concuani ñaca yihuoguë quëa bi'rabi:

—Yë'ë yua Jerusalén huë'e jobona sani, ai ta'yejeiye ai ja'siye ai yo'oye bayë. Ira ëja bain, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ja'ancuabi yë'ëni ai je'o bajën, ai gu'aye yo'ojën, yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjocureta'an, samute umuguseña bani, go'ya raija'guë'ë yë'ë, caguë, bacuani yihuoguë quëabi.

²² Quëaguëna, Pedro yua baguëte ca'ncona sani, baguëni bëinguë ca bi'rabi:

—jËjaguë, mē'ë case'ru gare beoja'guë'bil jMē'ëni gare ja'nca yo'oma'ija'cua'ë! cabi.

²³ Caguëna, Jesusbi Pedrona bonëni cabi:

—jQuëñëni saijë'ën! Mē'ëbi zupai huati cayë'ru caguë, yë'ë yo'oja'yete ro gu'aye ënse ëaye yo'oyë mē'ë. Ja'nca sëani, Riusu ro'taye'ru tin ro'tayë mē'ë. Ro ën yija bain ro'taye'ru te'e ro'tayë mē'ë, cabi.

²⁴ Cani, ja'n'rëbi baguëre concuani yihuoguë cabi:

—Bainbi yë'ëni te'e coñe yëtoca, bacua ba'iyete ro'tamajën ba'ija'bë. Yë'ë ai yo'oja'ye'ru ai yo'oye ro'tajën ba'icuabi yë'ë naconi te'e yo'o conjën raija'bë. ²⁵ Ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi huesëni si'ayë. Ro bacua ba'iyete ro'tamajën, yë'ë yo'ore satoca, bacuabi carajeiye beoye huajëreba huajëja'cua'ë. ²⁶ Bainbi si'a ën yija ba'iyete bani, ja'n'rëbi junni huesëtoca, bacua bonse base'ere coye gare porema'inë. Ro guaja yo'o yo'osi'cua ba'iyë. Bacuabi gare se'e huajë rani bonse baye gare porema'inë. ²⁷ Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë'bi yë'ë guënamë re'oto yo'o concua naconi raiguë, yë'ë Taita Riusu ta'yejeiye go'sijejiye'ru ai ta'yejeiye ai go'sijejiyë'bi ti'an raija'guë'ë yë'ë. Ti'an rani, ja'n'rëbi, si'a bain yo'o yo'ojën ba'ise'ere cuencueni, bacua ro'ija'yete insija'guë'ë yë'ë. ²⁸ Yureca, mëacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Mëacuajubë ba'icua yequëcua ënjo'on nëcacuabi yuta junni huesëma'inë. Ru'ru yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë'bi ai ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë'ru guënamë re'otobi raiguëna, mëacuabi ëñaja'cua'ë, cabi.

17

La transfiguración de Jesús

¹ Cani ja'n'rëbi, te'e ëntë sara te'e ba'i umuguse, Jesusbi yua ëmë cubëna mëji'i. Mëni, Pedro, Santiago, Santiago yo'jeguë Juan, bacua se'gare ja'anruña mëabi. ² Mëani, bacuabi ëñajëna, baguë ba'iyë yua tin ëño'bi. Baguë zia yua ënsëguë ma'ñoñë'ru ai go'sijei ziara runji'i. Baguë caña yua mia re'oto ñatani saoye'ru ai ta'yejeiye ai pojeiyereba ai go'sijei cañara runji'i. ³ Ja'n'rëbi, Moisés, Elías, bacuabi gaje meni nëcahuë. Jesús naconi coca cajën nëcahuë. ⁴ Ja'nca nëcajëna, Pedrobi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, jmaibi ënjo'onre ba'ijëna, ai re'oye ba'iji! Ja'nca sëani, mē'ëbi yëtoca, samute huë'erëanre yo'ozaniñë. Te'e huë'erë mē'ëre yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Moisesre yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Elíasre yo'ocaiyë yë'ë, cabi.

⁵ Yureca, Pedrobi yuta coca cani tējima'iguëna, picobë ai miañe ba'ibëbi nëca meni, bacuare na'oguëna, picobë sa'nahuë'bi bain cocare achoni raobi:

—Ënquë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'bi ba'iji. Baguëni ai ba'iyë ai bojoyë yë'ë. Baguë'bi coca caguëna, mëacuajachajën ba'ijë'ën, achoni raobi.

⁶ Ja'nca achoni raoguëna, Jesusre concuabi ai ba'iyë ai achajën ruinjën, yijana tanni umehuë. ⁷ Tanni umejëna, ja'n'rëbi Jesús yua bacuana pa'roni cabi:

—Mëacuaj huë'ijë'ën. Huaji yëye beoye gare ba'ijë'ën, cabi.

⁸ Caguëna, bacuabi mëiñe ëñani cu'eto, Jesús se'gabi bacua naconi baji'i.

⁹ Ja'nrëbi, cubëbi gajejën, Jesusbi bacuani coca guansebi:

—Mësacua guënamë toya yure ëñase'e yua yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijë'ën. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonni go'ya raiye tëca ja'nca quëaye beoye ba'ijë'ën, guansegüë cabi.

¹⁰ Caguëna, baguëre concuabi baguëni senni achahuë:

—Ira coca ye'yocuabi, Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji cajën, ¿guere ro'tajën caye'ne? senni achahuë.

¹¹ Senni achajëna, sehuoguë quëabi:

—Te'e ruñe cayë bacua. Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji. Si'aye mame re'huaguë rajii. ¹² Yureca, mësacuaní ganreba cayë yë'ë. Elíasbi yuara ti'an raisi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, baguëre je'o bacuabi baguëte huesëjën, ro bacua gu'a ëase'ere baguëni gu'aye yo'ojën baë'ë. Ja'nca yo'ojën ba'icuabi yë'ëre'ga, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yë'ëni ai gu'aye yo'ojëna, ai ba'iyë ai yo'oja'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

¹³ Ja'nca quëaguëna, baguëre concuabi achani, Juan Bautizaguë ba'iyete quëaguëna, masihuë.

Jesús sana a un muchacho que tenía un demonio

¹⁴ Ja'nrëbi, bain jubë ba'iruna ti'anjënna, yequëbi Jesusna ti'an rani, gugurini rëanni cabi:

¹⁵ —Ejaguë, yë'ë zinni ai oire bani conjë'ën. Hue'nhue neni, toana tainguë yua ziyayana tonni ruiguë yo'oji. ¹⁶ Ja'nca yo'oguëna, më'ëre concuabi huachocha'bë caguë, baguëte rahuë. Raguëna, bacua poremaë'ë, cabi.

¹⁷ Caguëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Yë'ëni si'a recoyo ro'taye ai caraji mësacua! ¡Ro ën yija bain gu'aye ro'taye'ru ro ro'tajën ba'iyë mësacua! ¿Mësacuaní yuta quejei zoe ye'yoye baye'ne? ¿Mësacua ye'yeye quejei zoe yuta ëjoye baye'ne yë'ë? Ba hua'guëre yua yë'ëna rajë'ën, cabi.

¹⁸ Cani, baguëte rajëna, ba gu'a hue'nhue huatini bëinguë guanseni cabi. Caguëna, huatibi etani saiguëna, zin hua'guëbi ja'ansi'quë huajë rajii.

¹⁹ Ja'nrëbi jë'te, ba concua se'gabi Jesusna rani senni achahuë:

—¿Yëquëna hua'na guere ba huatire etoni saoye poremate'ne? senni achahuë.

²⁰ Senni achajëna, sehuobi:

—Mësacua yë'ëni recoyo ro'taye caraguëna, huatire etoni saoye poremaë'ë. Mësacuaní ganreba yihuoguë cayë. Mostazara'carë ai zinra'carë ba'iguëna, mësacuabi ja'an se'gare'ru yë'ëni recoyo ro'tatoca, que cubëna, Ja'anse'e quëñëni yequëruna saijë'ën guansejënna, ja'anse'ëbi quëñëni saiji. Mësacuabi yë'ë poreyete te'e ruñe recoyo ro'tajën ba'itoca, si'aye yo'oye poreyë mësacua. ²¹ Ja'an huati hua'ire etoni saoye yëtoca, mësacuabi aon aiñe jo'cajën, Riusuni ujareba uajën ba'ijë'ën, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

²² Ja'nrëbi, bacuabi se'e Galilea yijare te'e ba'ijën ganijënna, Jesusbi bacuani yihuoguë quëabi:

—Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, gu'a bainna insija'cua'ë. ²³ Insijënna, bacuabi yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjorena, ja'nrëbi, samute umuguseña bani, yë'ëbi go'ya rajia'guë'ë, quëabi. Ja'nca quëaguëna, bacuabi achani, ai ba'iyë ai sa'nti hua'na baë'ë.

El pago del impuesto para el templo

²⁴ Ja'nrëbi, Capernaum huë'e jobona ti'anjënna, Riusu huë'e impuesto curi cocuabi Pedrona sani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë ëjaguë yua ba impuesto curire ro'iguë? senni achahuë.

²⁵ Senni achajëna:

—Jaë'ë. Ro'iji, sehuobi.

Ja'nca sehuoni, ja'nrëbi huë'ena ti'anni, ro'i cocare Jesusni senni achaza caguëna, Jesusbi ru'ru baguëni senni achabi:

—¿Guere ro'taguë'ne, Simón? Ën yija bain ta'yeyeyë ëjacuabi impuesto curire senni achajën, ¿jarocuaní seña'ne? ¿Bacua te'e bainni, o tincuaní ro'iyë seña? senni achabi.

²⁶ Senni achaguëna, Pedrobi:

—Tincuaní ro'iyë señë, sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi cabi:

—Te'e ruñe cahuë më'ë. Ja'nca ba'iguëna, ta'yeyeyë ëjacua te'e bain yua gare ro'iyë beoye ba'icua'ë. ²⁷ Ja'nca ba'itoca, impuesto curi sencuabi bëinma'iñe cajën, ba curire roñu. Zitarana sani, huitose'enre senjoni, hua'ire maujë'ën. Ru'ru mausi'quëre inni,

baguë y'i'obote ya'oni ëñato, curi so'cohuare tinjaja'guë'ë më'ë. Ja'an so'cohuate sani, mai samucua impuesto ro'iyete ba impuesto sencuana insijë'ën, cabi.

18

¿Quién es el más importante?

¹ Caguëna, ja'nrëbi, Jesusre concuabi baguëna rani, baguëni senni achahuë:

—Riusu ba'i jobona ti'anjën, yëquëna jubë ba'icuaire ba'iguë, çjaroguëbi quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ija'guë'ne? senni achahuë.

² Senni achajëna, baguë yua zin hua'guëre choini, bacua jobona nëconi ëñoni, ³ bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacuan ganreba yihuoguë cayë yë'ë. Mësacua ro'tajën ba'iyete jo'cani, zin hua'na ro'tajën ba'iyë'ru ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ima'itoca, Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'inë. ⁴ En hua'guë zin hua'guë ba'iyë'ru ba'itoca, yequëcua ba'iyë'ru quë'rë yo'jereba ba'iguë'ë yë'ë ro'taguë ba'itoca, ja'anguëbi Riusu ba'i jobona ti'anni, quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ija'guë'bi. ⁵ Yë'ë ba'iyete ro'tajën, zin hua'na ënquë'ru ba'icuan conjën ba'itoca, yë'ëre'ga güina'ru ai conjën ba'iyë.

El peligro de caer en pecado

⁶ Zin hua'na ënquë'ru ba'icuan yë'ëni si'a recoyo ro'tajëna, bacuare gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Bainguëbi yua te'eguëni gu'a jucha yo'o güesetoca, baguëni ai bëinreba bënni senjoja'guë'bi Riusu. Ru'ru jai gata to'obëbi inni, baguë ñaje tęcana gueonni, baguëte jai zia yana senjoni rëotoca, baguëte quë'rë re'oye ba'ire'abi. ⁷ Bainbi gu'aye yo'o'jën, yequëcuan jucha yo'o' güesëjën ñu'ñujeima'inë. Ja'nca ba'ijëna, bacuani ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji.

⁸ Yureca, më'ë ëntë sarabi, më'ë guëonbi gu'a juchare yo'o' ëaye ro'tatoca, tëyoni senjotoca, quë'rë re'oye ba'ire'abi. Te'e ëntë sara se'ga, o te'e guëon se'ga baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu ëntë saraña, samu guëoña baguëbi jai toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. ⁹ Më'ë ñacogabi gu'a juchare yo'o' ëaye ro'tatoca, më'ë ñacogate rutani senjotoca, quë'rë re'oye ba'ire'abi. Te'e ñacoga se'ga baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu ñacogaña baguëbi jai toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'nca sëani, gu'a jucha yo'oye gare jo'cani senjojën ba'ijë'ën.

La parábola de la oveja perdida

¹⁰ Ja'nca sëani, mësacua ëñare bajën, zin hua'na ënquë zin hua'guë ba'iyë'ru gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Te'eguëtere'ga gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Mësacuan ganreba yihuoguë quëayë. Bacua anje hua'na ëñajën cuiracuabi yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëte gare jo'caye beoye baguë naconi te'e ba'ijën ba'iyë. ¹¹ Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi gu'a ma'ana ganijën huesëcuare cu'eni, bacuare tëani baza caguë, ja'an raisi'quë'ë yë'ë.

¹² Mësacua yua ën cocare ro'tani ye'yëjë'ën. Jo'ya baguëbi yua cien oveja hua'na baguëbi, te'eguëbi quëñëni huesëguëna, çqueaca yo'oguë'ne? Baguë oveja jubë, noventa y nueve ba'icuaire cu jabana jo'cani, ba quëñëni huesësi'quëni cu'eguë saiji. ¹³ Cu'eni, baguëte tinjatoca, mësacuan ganreba quëayë, baguëte ai ta'yejeiye ai bojoi. Baguë oveja jubë noventa y nueve ba'icua quëñëni huesëma'isi'cuare bojoye'ru baguëte quë'rë ta'yejeiye ai bojoi. ¹⁴ Ja'nca ba'iguëna, yë'ë Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi ëncua zin hua'nani ëñaguë, Huesëni si'aye gare beoye ba'ija'bë caguë ëñaji.

Cómo se debe perdonar al hermano

¹⁵ Më'ë te'e bainguëbi më'ëni gu'aye yo'otoca, baguëna sani, baguë juchare quëajë'ën. Quëaguëna, më'ëni achani bojotoca, re'oji. Më'ë bainguë naconi recoyo te'e zi'inni ba'iyë. ¹⁶ Më'ëni achaye güetoca, yequëcua më'ë baincua, te'eguë o samucuaire choini sani, më'ë te'e bainguë gu'aye yo'osi'quëni coca senni achajë'ën. Senni achaguëna, më'ë bain concuabi baguë sehuose'ere achani, baguë juchare te'e ruinë masiye poreyë. Riusu ira coca toyani jo'case'ru güina'ru ba'ija'guë: Samucuan bi o samutecuanbi te'e quëatoca, te'e ruinë quëayë, toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁷ Ja'nca senni achaguëna, ja'nrëbi, gu'aye yo'osi'quëbi më'ë bain concua yihuojën cayete yuta achaye güetoca, baguë gu'aye yo'ose'ere si'a hua'na Riusu bainreba jubë ba'icuan quëajë'ën. Quëaguëna, bacuanbi yihuojëna, ja'nrëbi yuta achaye güetoca, ro gu'a bainguë ba'iyë'ru baguëni ëñamajën ba'ijë'ën. Më'ë bain jubë ba'ima'iguë, impuesto curi coguë, bacua gu'aye ba'iyete ëñañe'ru, baguëni ëñamajën ba'ijë'ën.

¹⁸ Mësacuan ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Mësacua ën yija ënseye cajëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e ënseye caja'guë'bi. Mësacuanbi ën yija yo'oye jo'caye cajëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e jo'caye caja'guë'bi.

¹⁹ Ñaca'ga mësacuaní yihuogüë quëayë. Mësacua jubë ba'icua samucua se'gabi te'e ro'tajën, Riusuni te'e sentoca, yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi gare ênseye beoye mësacuarë yo'ocaija'guë'bi. ²⁰ Samucua o samutecua, yë'ë ba'iyete recoyo ro'tajën ba'icua'bi te'eruna ñë'ca rajjënna, yë'ë'ga bacua naconi te'e ba'iyë yë'ë, yihuogüë cabi Jesús.

²¹ Caguëna, ja'nrëbi, Pedrobi rani, Jesusni coca senni achabi:

—Ëjaguë, yë'ë bainguëbi yë'ëni gu'aye yo'oni, ja'nrëbi ba'iyete huanë yeye sentoca, yë'ëbi huanë yeye cayë. Ja'nrëbi, se'e gu'aye yo'oni se'e huanë yeye sentoca, ¿quejei viaje baguëni huanë yeye cayë baye'ne yë'ë? ¿Siete tēca cayë baye yë'ë? senni achabi.

²² Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'n se'ga catoca, ai caraji më'ere. Më'ë huanë yeyete senni achaguëna, gare jo'caye beoye baguëni setenta y siete tēca huanë yeye caguë ba'ijj'ën, cayë yë'ë, caguë sehuobi.

La parábola del funcionario que no quiso perdonar

²³ Sehuoni ja'nrëbi, bacuani se'e coca yihuogüë quëabi Jesús:

—Riusu ba'í jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, bain ta'yejeiye ëjaguë yo'ose'ere ro'tani ye'yejë'ën. Baguëre yo'o concua curi debese'ere senni achaza caguë, bacuani te'ena, te'ena, choji'í. ²⁴ Choiguëna, te'eguë, ai ta'yejeiye debe baguë, millón ja'o quë'rë ta'yejeiye debe baguëre ba ëjaguëna nëcohuë. ²⁵ Nëcojënna, baguë debese'ere ro'iyë porema'iguëna, ëjaguëbi baguëte bendieye guansebi. Baguë, baguë rënjo, baguë zin hua'na, si'a jubëte bendieni, curi coní, ja'n curibi baguë debese'ere ro'iyë ba'iji, caguë guansebi. ²⁶ Guanseguëna, ba yo'o conguëbi ëjaguëna gugurini rëanni, baguëni senreba senni achabi: “Ëjaguë, yuta bëife beoye ëjojë'ën. Si'aye bojora'rë ro'iyë yë'ë” senreba senji'í. ²⁷ Ja'nca senni achaguëna, ëjaguëbi baguëni oire bani, baguë debese'e beorure tēnoni, si'aye huanë yeye caní, baguëte debema'iguëte re'huani etobi. ²⁸ Etoiguëna, ba yo'o conguëbi etani, yequë baguë gajeguë cien ja'o debesi'quëre tēhuobi. Tēhuoni, bënni, baguë ñajemona zeanni, Më'ë curi debese'ere ro'ijj'ën cabi. ²⁹ Caguëna, baguë gajeguëbi gugurini rëanni baguëni senreba senni achabi: “Yuta bëife beoye ëjojë'ën. Si'aye bojora'rë ro'iyë” senreba senji'í. ³⁰ Senguëna, baguë yua ëjoye güeguëbi baguë gajeguëte preso zeañe guansení, Më'ë ro'iyë tēca ya'o huë'ere ba'ijj'ën caní jo'cabi. ³¹ Jo'caguëna, yequëcua baguë gaje concuabi baguë yo'ose'ere ëñani, ai oire bajën, bacua ëjaguëna sani, si'aye quëani achohuë. ³² Quëani achojënna, ëjaguëbi baguëte choini, baguëni bëinguë cabi: “¡Ai gu'aye yo'ohuë më'ë! Më'ëbi senreba senni achaguëna, më'ë debese'e si'aye tēnoni, huanë yeye cahuë yë'ë. ³³ Ja'nca më'ëni oire bani conguëna, më'ë gajeguëni güina'ru oire bani conre'ahuë më'ë” caguë bënni'í. ³⁴ Ja'nca bëinguëbi baguë ya'o huë'e si'nsecuare choini, Baguë si'aye ro'iyë tēca baguëni si'nsejën ba'ijj'ën, caguë guansebi, quëabi Jesús.

³⁵ Ja'nca quëani, ja'nrëbi bacuani ñaca yihuoni tējibi:

—Mësacua'ga më'ë te'e bainni te'e ruiñe oire bani, bacua gu'aye yo'ose'ere güina'ru huanë yeye cajë'ën. Ja'nca cama'itoca, yë'ë Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi mësacuaní güina'ru si'nseja'guë'bi, yihuogüë cabi Jesús.

19

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Ja'nrëbi, baguë cocare yihuoni tējini, Galilea yijabi sani, Judea yija, Jordán ziaya que ca'nco ba'í re'otona sani bají'í. ² Sani ba'iguëbi, jai jubëan bainbi be'tejënna, bacua ju'in hua'nare huachobi.

³ Huachoguëna, ja'nrëbi fariseo bainbi ti'an rani, Baguëni huacha sehuo güeseñu cajën, baguëni cocare ro coquejën senni achahuë:

—Bainguëbi baguë rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, ¿ro baguë yëse'ere ru bagote jo'cani senjoñe poreguë? senni achahuë.

⁴ Senni achajënna, sehuobi:

—¿Mësacua yua Riusu cocare queaca yo'ojën ye'yemate'ne? Ru'rureba ba'isiren, Riusubi bainre re'huaguë, ëmëguëte, romigote, re'huabi. ⁵ Ja'nca re'huaguë, yua ñaca caní jo'cabi: “Yureca ëmëguëbi baguë pë'caguëte pë'cagote gare jo'cani, baguë rënjoni zi'inni ba'ijj'ën. Ja'nca ba'iguëna, ba samucua'bi te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë” caní jo'cabi Riusu. ⁶ Ja'nca caní jo'caguëna, bacua yua samucua ba'iyë'ru ba'ima'ñë. Te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ijjënna, Riusu re'huani zi'ins'icuarë sëani, ro bainbi gare quëñoñe beoye ba'ija'bë, cabi Jesús.

⁷ Caguëna, baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿Moisesbi queaca ro'taguë, tin guansení jo'caguë'ne? Bain rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, bagote senjo cocare utina toyani bagona insijj'ën, caní maina jo'cabi, senni achahuë.

⁸ Senni achajënna, sehuobi:

—Mésacua achaye gu'a güecua sëani, Moisesbi mésacua rënjore jo'cani senjoñe ënsemaji'i. Ja'nca ënsema'iguëna, Riusubi ru'rureba ba'isirëmbi ja'nca ro'tamaji'i. ⁹ Yë'ë'ga yureca ñaca yihuoguë cayë: Si'a bain rënjore jo'cani senjoni, bagobi yequëni yahue bama'itoca, ja'nrebi yeconi huejatoca, ai gu'aye yo'oyë. Si'a bain yua romigo jo'cani senjosi'coni huejani bacua, ja'ancua'ga ai gu'aye yo'oyë, cabi Jesús.

¹⁰ Caguëna, baguëre concuabi baguëni cahuë.

—Yureca, bainbi bacua rënjo naconi ja'nca bajën ba'itoca, bainbi romi beocua ba'ire'ahuë, cahuë.

¹¹ Cajëna, Jesús sehuobi:

—Si'a bainbi mésacua case'ere achani masiye porema'iñë. Riusu cuencuesi'cua se'gabi achani masiye poreyë. ¹² Ja'ancuabi huejaye porema'iñë cajën ba'iyë. Yequëcua yua zin cu'eye porema'icua'ru të'ya raisi'cua ba'iyë. Yequëcua yua, bainbi re'huajëna, zin cu'eye porema'icua're'ru re'huasi'cua ba'iyë. Yequëcua yua Riusu yo'ore yo'ozca cajën, ja'an ro'ire romi beocua ba'iyë. Ja'an coca cani jo'case'ere achani masiye porecua se'gabi ja'nca huejamajën ba'ija'bë, cabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹³ Ja'nrebi, yequëcuabi bacua zin hua'nare rani, bacuare Jesusni ëñoni cahuë. Më'ë ëntë sarañabi bacuana pa'roni, uja'j'ën cajën, ëñohuë. Eñojëna, Jesusre concuabi bacuani bëinjën cani ënsehuë. ¹⁴ Eñsejëna, Jesusbi cabi:

—Zin hua'nabi yë'ëna raija'bë. Bacuare ënseye beoye ba'ijë'ën. Zin hua'na recoyo ro'taye'ru ba'icua, Quë'rë yo'je bainguë'ë yë'ë cacua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobo ba'icua'ë, cabi.

¹⁵ Cani ja'nrebi, baguë ëntë sarañabi zin hua'nana pa'roni, re'oye cani jo'cani, ja'nrebi saji'i.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁶ Saiguëna, ja'nrebi yequë bainguëbi Jesusna ti'an rani, baguëni senni achabi:

—Ejaguë, Riusu ba'i jobona sani, carajeiye beoye huajëreba huajëye yëyë. Baruna ti'anto, ¿ru'ru gue re'o yo'o yo'oye baye'ne yë'ë? senni achabi.

¹⁷ Senni achaguëna, sehuobi:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, yë'ëni re'oye yo'o cocare senni achaguë'ne? Riusu se'ga re'oguë'bi ba'iji. Baguë ba'i jobona sani, carajeiye beoye huajëreba huajëye yëtoca, baguë coca guanseni jo'case'ere jo'caye beoye yo'oguë ba'ijë'ën, sehuobi.

¹⁸ Sehuoguëna, baguë yua:

—¿Jaro coca? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Bainre huani senjoma'ijë'ën. Yeconi yahue bama'ijë'ën. Bonsere jama'ijë'ën. Co-quema'iguë ba'ijë'ën. ¹⁹ Më'ë pë'caguëte, më'ë pë'cagote te'e ruiñe ëñaguë ba'ijë'ën. Më'ë ja'ansi'quë yëye ba'iyë'ru, më'ë te'e jubë bainre güina'ru ai yëguë ba'ijë'ën. Ja'an coca guanseni jo'case'ere yo'oguë ba'ijë'ën, cabi Jesús.

²⁰ Caguëna, ba bainguëbi cabi:

—Ja'an si'aye yë'ë zinrënna achani yo'oguë ba'iyë yë'ë. ¿Guere yuta yë'ëre yo'oye caraguë'ne? cabi.

²¹ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ë yua gare re'ojeiye yënica, më'ë bonse si'aye injani bendiejë'ën. Bendieni, ba curi cose'ere curi beo hua'nana ro'insijë'ën. Ja'nca insitoca, Riusu bayete ai ta'yejeiye ai coreba coja'guë'ë më'ë. Ja'nca coja'guë sëani, yë'ëre te'e congüë raijë'ën, sehuobi.

²² Sehuoguëna, ba hua'guëbi achani, ai sa'ntiguë, ro' recoyo oiguë saji'i, ai ba'iyë ai bonse baguëbi ro'insini jo'caye yëma'iguë sëani.

²³ Ja'nca saiguëna, Jesús yua baguëre concuani yihuoguë cabi:

—Mésacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Bonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai jëjaji. ²⁴ Ja'anre ai yihuoguë quëayë yë'ë. Bonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai jëjaji. Camello hua'guëbi guëna miu gojena cacaye'ru Riusu ba'i jobona ti'añe quë'rë ta'yejeiye ai jëjaji bacuare, yihuoguë cabi.

²⁵ Caguëna, baguëre concuabi ai achajën rëinjën, baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿jarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? Riusu bain tëani baja'cuabi gare beoye, ro'tayë yëquëna, senni achahuë.

²⁶ Senni achaguëna, Jesusbi bacuani ëñani cabi:

—Bain hua'na ja'ansi'cuabi ti'añe gare porema'icua'ë. Riusu se'gabi bacuare tëani baye poreji. Si'aye yo'oye poreguë ba'iguë'bi, cabi.

²⁷ Caguëna, Pedrobi sehuobi:

—Yëquënabi yua yëquëna bonse si'aye gare jo'cani, më'ëni te'e conjën zi'inhuë. Ja'nca sëani, ç'Yëquëna guere coja'ye'ne? sehuoguë senji'i.

²⁸ Senguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuani ganreba quëani achoyë yë'ë. Riusubi si'aye mame re'huanu jo'caguëna, yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi yë'ë jëja guëna seihuëna bëaguë, ai ta'yejeiye ba'iguëbi bëani ba'ija'guë'ë. Ja'nrëbi, mësacua'ga, yë'ëni te'e conjën zi'incua sëani, mësacua jëja guëna seihuëan si'a sara samuhuëanna bëani ba'ija'cua'ë. Bëani ba'ija'cuabi si'a Israel bain jubëan si'a sara samubëanne ëñani, bacuani ai jëja guansejën ba'ija'cua'ë. ²⁹ Yureca, bainguëbi baguë huë'e, baguë ma'yë sanhuë, baguë yo'je sanhuë, baguë pë'caguë, baguë pë'cago, baguë zin hua'na, baguë ba'i yija, ja'anre yë'ë ba'iyë ro'ina gare jo'catoca, baguë yua quë'rë se'e cien viaje'ru ta'yejeiye coni baja'guë'bi. Baguë'ga yua si'arën ba'iguë, gare carajeiye beoye ba'ija'guë'bi. ³⁰ Yequëcua quë'rë ëja bain ba'iyë yëcuareta'an, quë'rë yo'je ba'icuaire re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Yequëcua quë'rë yo'je bain ba'icuaireta'an, quë'rë ëja bainre re'huasi'cua ba'ija'cua'ë.

20

La parábola de los trabajadores

¹ Riusu bainbi baguë ba'i jobore ba'ijën, ja'nca ba'iyë. Zio ëjaguë cocare achani, ja'anre ye'yejë'ën. Yo'o concuare cu'ëni choza caguë, zijeirën sani, bainre tëhuobi. ² Tëhuoni, “Mësacua si'a umuguse yo'o contoca, te'e denario so'core ro'iyë” caguëna, “Re'oji. Conñu” cajën saë'ë. ³ Satena, ja'nrëbi rëno ñëse ba'iguëna a las nueve'ru ba'iyë së'iguëna, ba ëjaguëbi se'e huë'e jobona sani ëñato, yequëcua yo'o cu'ecuabi ro'ëjojën baë'ë. ⁴ Ba'ijëna, ba ëjaguëbi choini cabi: “Mësacua sani yë'ë ëye ziona yo'o conjë'ën. Mësacua yo'o yo'oni tëjjëjënna, re'oye ro'iyë” cabi. Caguëna, yo'o conjën saë'ë. ⁵ Ja'nrëbi, mëñereba së'rëren, ja'nrëbi a las tres'ru ba'iyë, ja'anrëan'ga se'e huë'e jobona sani, yequëcua yo'o concuare choini, baguë ziona güina'ru saobi ba ëjaguë. ⁶ Ja'nrëbi, a las cinco'ru ba'iyë se'e sani ëñato, yequëcua yo'o beo hua'na choima'isi'cua baë'ë. Ba'ijëna, ba ëjaguëbi, “Mësacua ç'guere ro'ëjojën nëcaye'ne ënjo'on?” senni achabi. ⁷ Senni achaguëna, “Ëja bainbi yëquënaire choimajëna, ro ba'iyë” sehuohuë. Ja'nca sehuojëna, ba ëjaguëbi cabi: “Mësacua'ga yë'ë ziona sani, yë'ë yo'ore conjë'ën” cabi. Caguëna, saë'ë. ⁸ Ja'nca sani tonni, ja'nrëbi na'i si'aguëna, ba ëjaguëbi baguë curi coni cuiraguëte choini, baguëte cabi: “Yua'ë. Yë'ë yo'o consi'cuare choini, bacuare ro'ini saojë'ën. Quë'rë yo'je raisi'cuare ru'ru ro'ini, quë'rë ru'ru raisi'cuare quë'rë yo'je ro'ini saojë'ën” cabi. ⁹ Caguëna, ja'nrëbi a las cinco choisi'cuabi curi ro'iruna rajëna, te'e denario so'core ga bainguë ba'iyë roji'i. ¹⁰ Ja'nca ro'iguëna, zijeirën choisi'cuabi ëñani, “Quë'rë ta'yejeiye maire ro'ija'guë'bi” ro'tahuë. Ja'nca ro'tacuareta'an, bacuare'ga, ga bainguë ba'iyë te'e denario so'core roji'i. ¹¹ Ro'iguëna, bacuabi coni ëñani, ba ëjaguëni bëinjën ¹² cahuë: “Quë'rë yo'je raisi'cuabi te'e hora se'ga yo'o yo'ojëna, yëquënaire ro'iyë'ru te'e so'core ro'ë'ë më'ë. Yëquënabi si'a umuguse yo'o yo'ojën, ai ja'su yajijëna, ai guaja yo'ohuë. Ja'nca sëani, yëquënaire ai gu'aye yo'ohuë më'ë” cahuë. ¹³ Cajëna, ba ëjaguëbi sehuobi: “Banhuë. Mësacuani gu'aye yo'omaë'ë yë'ë. Mësacuani yo'o coñe choiguë, te'e denario so'co ro'iyë cahuë. Mësacuabi ja'anre masijën, ¹⁴⁻¹⁵ mësacua denario so'co ro'ise'ere bani saijë'ën. Yë'ë curi sëani, yë'ë yëse'e'ru ro'iyë poreguëbi quë'rë yo'je raisi'cuana mësacuare ro'ise'e'ru te'e ro'ë'ë yë'ë. Ja'nca bacuare re'oye ro'iguëna, ç'mësacua guere gu'aye ro'tajën bëiñe'ne?” cabi ba ëjaguë. ¹⁶ Yureca ja'an cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yejë'ën. Quë'rë yo'je ti'ansi'cuabi quë'rë jëja ba'icuaire re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Quë'rë ru'ru ti'ansi'cuabi quë'rë yo'je ba'icuaire'ru re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Riusubi ai jai jubë bainre choiguëta'an, rëno jubë se'gare baguë bainrebare cuencueni re'huaji.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

¹⁷ Ja'nrëbi, Jesusbí Jerusalén huë'e jobona saiguë, baguëre concua si'a sara samucuare yahue sani, yihuoguë quëabi:

¹⁸ —Yureca maibi Jerusalén huë'e jobona saiyë. Sani ti'anjëna, yequëcua yë'ëre Bainguë'ru Raosi'quërebare preso zeanni, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ja'ancuana yë'ëre preso insija'cua'ë. Insijëna, ja'ancuabi yë'ëre gu'aye cajën, yë'ëre huani senjoñe caju'cua'ë. ¹⁹ Ja'nca caní, judío bain jubë ba'ima'icuana yë'ëre insija'cua'ë. Insijëna, bacuabi yë'ëre jayajën, yë'ëre si'nsejën, yë'ëre huani senjoja'cua'ë. Huani senjoja'cuareta'an, samute umuguseña bani, Riusubi yë'ëre huajëguëte go'ya rai güeseni jo'caja'guë'bi, yihuoguë quëabi Jesús.

Lo que pidió la madre de Santiago y Juan

²⁰ Ja'n'rēbi, Zebedeo mamacua, Santiago, Juan hue'ecua, bacua pē'cago naconi Jesusna ti'an rajjēna, pē'cagobi baguēna gugurini rēanni, Mē'ēbi yēnica, yē'ēre re'oye yo'ocaijē'ēn cago senco'ē. ²¹ Sengona, Jesús yua bagoni senni achabi:

—Mē'ē ¿guere senni achago'ne? senni achabi.

Senni achaguēna, bago sehuogo:

—Mē'ē ta'yejeiye re'otona ti'anni ba'iguē, yē'ē mamacuare re'oye ēñani, te'eguēni mē'ē jēja ca'ncona bēa güesejē'ēn. Yequēni mē'ē ari ca'ncona bēa güesejē'ēn, sehuogo senni achago.

²² Senni achagona, Jesús yua bago mamacuani sehuobi:

—Mēsacuabi ro huesē ēaye sen'ē. Yequēcuabi yē'ēni ai ja'si yo'oja'cua'ē. ¿Mēsacua güina'ru ai ja'siye ai yo'oye poreja'cua'ne? sehuoguē senni achabi.

Senni achaguēna, bacuabi:

—Ja'nca poreja'cua'ē yēquēna, sehuohuē.

²³ Sehuojēna, yua bacuani cabi:

—Mēsacua yua yē'ē ai yo'oye ba'iyē'ru ai yo'ojēn ba'ija'cuata'an, yē'ē jēja ca'ncona, yē'ē ari ca'ncona bēaye, ja'anre cuencueni caye porema'inē yē'ē. Yē'ē Taitabi ja'anre cuencueguē, baguē se'gabi ja'anruan bēani ba'ija'cuare cuencueni caja'guē'bi, cabi Jesús.

²⁴ Caguēna, baguēre concua yequēcua si'a sara ba'icuabi achan, Santiago, Juan, bacuani bēinjēn ēñahuē. ²⁵ Ja'nca ēñajēna, Jesusbi si'acuare choini, yihuoguē cabi:

—Ro ēn yija bain ta'yejeiye ējacuabi bacua bain, bacua yo'je ējacua, si'acuani ai jēja guansejēn ba'iyē. ²⁶ Ja'nca ba'icuata'an, mēsacuaca yua ja'nca guansema'ija'cua'ē. Mēsacua jubē ba'iguēbi ēja bainguē ba'iyē yētoca, mē'ē gajecuan conni cuiraguē ba'ijē'ēn. ²⁷ Ru'ru ba'iguē ba'iyē yētoca, mē'ē gajecua yo'o congüē'ru ruinguē, bacuare cuirani congüē ba'ijē'ēn. ²⁸ Yē'ē'ga Bainguē'ru Raosi'quērebabi ba'iguē, yē'ēre cuirani concuare cu'eguē raimaē'ē. Yequēcuani conni cuiraza caguē, bain zemosi'cuare etoye ro'taguē, junni tonguē raisi'quē'ē yē'ē, yihuoguē cabi Jesús.

Jesús sana a dos ciegos

²⁹ Ja'nca cani tonni, Jericó huē'e jobobi saiguēna, ai jai jubē bainbi baguēni conjēn saē'ē. ³⁰ Saijēna, yureca ñaco ēñama'icua samucuabi ma'a yēruhuate ñuē'ē. Nu'icuabi Jesús rayiete achan, ai jēja güijjēn cahuē:

—Ījaguē, mai ira taita David mamaquēbi ba'iyē mē'ē! Īyēquēnani oire bani conjē'ēn! güijjēn cahuē.

³¹ Cajēna, bain hua'nabi bacuani bēinjēn, Güima'ijē'ēn, bacuani cahuē. Ja'nca cayeta'an, bacua yua quē'rē jēja güijjēn cahuē:

—Ījaguē, mai ira taita David mamaquēbi ba'iyē mē'ē! Īyēquēnani oire bani conjē'ēn! güijjēn cahuē.

³² Güijjēn cajēna, Jesusbi nēcajani, bacuare choini, bacuani senni achabi:

—Mēsacua ¿guere yē'ēre señe'ne? senni achabi.

³³ Senni achaguēna, bacuabi sehuojēn sen'ē:

—Ījaguē, yēquēnare ñaco re'huacaijē'ēn, sehuojēn sen'ē.

³⁴ Ja'nca senni achajēna, Jesusbi bacuani ai oire bani, bacua ñacore pa'robi. Pa'roguēna, bacuabi te'e jēna ñaco ēñani, baguē naconi te'e conni saē'ē.

21

Jesús entra en Jerusalén

¹ Ja'n'rēbi, Jesús yua Jerusalén huē'e jobona ti'an bi'rani, Betfagé huē'e jo'borē cueñe ba'ijēn, Olivo cubē ca'nchorē ba'ijēn, Jesusbi baguēre concua samucuare choini, ² bacuani coca cabi:

—Mēsacua que huē'e jo'borēna saijē'ēn. Burra hua'go, bago zin hua'guē naconi gueonni rēonsi'cuare tinjañē. Tinjani, ba hua'nare jo'chini, yē'ēna rajjē'ēn. ³ Yequēcuabi mēsacuani ēnseto ñaca yē'ē case'ru sehuojē'ēn: Mai Ījaguēbi bacuare yēji. Jē'te bacuare go'yaji, cajjēn sehuojē'ēn, cabi Jesús.

⁴ Yureca ja'an cocare caguēna, Riusu ira bainguē raosi'quē quēani jo'case'ere ro'tajjē'ēn. Riusubi baguē cani jo'case'ru güina'ru ba'ija'guē caguēna, yureca Jesusbi baguēre concuani burrote inja'ñe guansebi. ⁵ Riusu ira bainguē raosi'quēbi ru'ru ñaca quēani jo'cabi:

Yureca, Jerusalén huē'e jobo bain ba'ija'cuani quēani achojē'ēn: Mēsacua quē'rē ta'yejeiye ĩjaguēbi ti'an raiguēna, baguēte ēñajē'ēn.

Īja bain re'oye ēñoñe'ru re'oye ēñoñe beoye ba'iguēbi burrote tuiguē rajji, quēani jo'cabi.

⁶ Ja'n'rēbi, Jesusre concuabi baguē guanseni case'ere achan, güina'ru yo'ojēn saē'ē. ⁷ Sani, ba burra hua'go, bago mamaquē naconi, ba hua'nare injani rani, bacua cañate ba hua'nana teojēna, Jesusbi tuabi. ⁸ Tuani saiguēna, ai jai jubē bainbi bacua cañate baguē sai ma'ana

uanjënna, yequëcuabi ju'cahuëanre tëyoni, ma'ana baguë sairuna uanhuë. ⁹ Ai jai jubë bainbi ja'anrëna saijën, yo'jena saijën, ai bojora bojojën güihüë:

—¡Hosana! ¡Ai bojoreba bojoñuni! ¡Mai ira taita ba'isi'quë David mamaquëbi raiguëna, bojojën bañuni! ¡Mai Ta'yejeiyereba E'jaguë Riusubi raoguëna, mai E'jaguëni ai bojoreba bojojën bañuni! ¡Hosana! güijën cahüë.

¹⁰ Ja'n'rëbi, Jesús yua Jerusalén huë'e jobona ti'anguëna, si'a bain hua'na baru ba'icuabi huë'huë ganojën, gue ro'taye beoye ëñajën,

—¿Gueguëguë'ne? senni achahuë.

¹¹ Senni achajënna, baguë naconi raicuabi sehuohüë:

—Riusu bainguë raosi'quë'bi ba'iji. Nazaret huë'e jobo, Galilea ba'i jobobi raisi'quë'bi ba'iji, sehuohüë.

Jesús purifica el templo

¹² Ja'n'rëbi, Jesús yua Riusu uja huë'ena ti'anni cacabi. Cacani, bonse insicua, bonse cocua ba'ijënna, bacuare etoni saobi. Curi sa'ñecua ba'ijënna, bacua mesañare bonani taonbi. Ju'ncubo insicua ba'ijënna, bacua ñu'i seihuëanre bonani taonbi. ¹³ Ja'nca yo'oni, bacuani bëinguë cabi:

—Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Yë'ë huë'e yua si'a re'oto bain uja huë'e case'e'ë.” Ja'nca toyani jo'case'eta'an, mësacuabi ro jiancua gati huë'ere yë'ë huë'ere re'huahuë, bëinguë cabi Jesús.

¹⁴ Caguëna, ja'n'rëbi ñaco beocua, yequëcua ca'jacua, bacuabi Riusu uja huë'ena cacani Jesusna ti'anjënna, bacuare huachobi. ¹⁵ Ja'nca huachoguëbi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, pairi ëjacua, a coca ye'yocua, bacuabi ëñani, ai bën'ë. Zin hua'na'ga Riusu uja huë'ere ba'ijën, “Mai ira taita David mamaquëbi raiguëna, ai bojoreba bojojën bañuni” cajën ba'ijënna, bacuabi ai bëinjën, ¹⁶ Jesusni senni achahuë:

—¿Ba zin hua'na coca cajënna, më'ë guere yo'oguë ënsema'iguë'ne? senni achahuë.

Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Bacuare ënsema'iñë. ¿Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ën cocare ëñamate?

Zin hua'na, chuchu hua'na yuta ba'icuareta'an, Riusuni re'o coca bojojën ca güesehuë më'ë, toyani jo'case'e ba'iji, sehuoguë cabi Jesús.

¹⁷ Ja'nca sehuoni, bacuare jo'cani, jai huë'e jobobi sani, Betania casi jo'borëna ti'anni, baruna canji'i.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹⁸ Canni ñatani, jai huë'e jobona go'iguëna, ai aon gu'abi baguëre. ¹⁹ Aon gu'aguëna, higo uncuere tëani uncueza caguë, bañëna ti'anni ëñato, higo uncue gare beobi. Ja'o se'ga bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua bañëna bënni senjoñe cani jo'caguë:

—¡Gare se'e higo uncuere quëiñe beoye ba'ijë'ën, cani jo'cabi.

Cani jo'caguëna, ba higo sunquiñëbi te'e jëana cueneni si'abi.

²⁰ Cueneni si'aguëna, Jesusre concuabi ai ëñajën rëinjën, baguëni senni achahuë:

—¿Bañë queaca yo'oguë cueneni si'aguë'ne? senni achahuë.

²¹ Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Mësacua yua huaji yëye beoye ba'ijën, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca recoyo ro'tajën ba'itoca, yë'ë yua higoñëna yure yo'ose'ru quë'rë ta'yejeiye yo'oye poreja'cua'ë mësacua. Que cubëre'ga ta'yejeiye yo'oye poreja'cua'ë. Ën cocare cajën, “Ënjo'onbi gare quëñëni, ja'anse'ebi jai ziyana runi huesëjé'ën” ja'anre guansejënna, Riusubi ba cubëte ja'nca quëñoni rëoni huesoji. ²² Mësacuabi Riusuni coca senni achajënna, Riusubi si'aye gare ënseye beoye mësacuana insiji, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, yihuoguë cabi Jesús.

La autoridad de Jesús

²³ Cani, ja'n'rëbi Riusu uja huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rabi. Ye'yo bi'raguëna, pairi ëjacua, judío bain iracua, bacuabi ti'an rani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ënjo'ona rani ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Nebi më'ëre guanseni raore'ne? senni achahuë.

²⁴ Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë'ga yua mësacuani coca senni achayë. Senni achaguëna, mësacua yua te'e ruiñe sehuojë'ën. Ja'nca sehuotoca, ja'n'rëbi, yë'ë ëjaguë ba'iyete mësacuani quëayë yë'ë. ²⁵ ¿Nebi Juanni bain bautizaye guanseni raore'ne? ¿Riusu raosi'quë o ën yija bain raosi'quë baquë baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi sa'ñëña yahue ca bi'rahuë:

—Baguë senni achase'ere sehuoye ai jējaji maire. Riusu raosi'quë baji'i sehuotoca, Jesusbi maini: “¿Mësacua queaca ro'tajën, baguëni recoyo ro'tamate'ne?” cama'iguë. ²⁶ Ja'nca ba'iguëna, “Bain raosi'quë baji'i” caye güeyë mai. Si'a bainbi Juan ba'ise'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu bainguë raosi'quë baji'i ro'tajën ba'icua sëani, tin caye huaji yëyë mai, sa'ñeña cahuë bacua.

²⁷ Ja'nca cani, ja'nrëbi, Jesusni sehuohuë:

—Juan raose'ere huesëyë yëquëna, sehuohuë.

Ja'nca sehuojënna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mësacua ja'nca sehuotoca, yë'ë ëjaguë ba'iyete, yë'ë raose'ere mësacuani gare quëaye beoye ba'iyë yë'ë, cabi Jesús.

La parábola de los dos hijos

²⁸ Cani ja'nrëbi, yeque coca bacuani yihuoguë cabi:

—Ën cocare achani ro'tani ye'yej'ën. Yequë bainguëbi samu mamacuani babi. Ma'yë ba'iguëna sani, “Mami, yure umuguse më'ë sani, ziona yo'o yo'oguë ba'ijë'ën” cabi. ²⁹ Caguëna, “Bañë. Yëma'inë” sehuobi. Ja'nca sehuoguëbi j'ëte “Gu'aye sehuohuë yë'ë” se'e go'iyë ro'tani, ziona sani yo'o yo'obi. ³⁰ Ja'nrëbi, baguë taitabi yequë mamaquë, ba yo'jeguë ba'iguëna sani, güina'ru cabi. Caguëna, baguë yua “Ja'ë. Saiyë, Taita” sehuobi. Ja'nca sehuoguëbi yo'o yo'oguë saimaji'i. ³¹ Ja'nca ba'iguëna, mësacua ro'tani quëajë'ën. ¿Jaroguëbi baguë taita case'ere'ru yo'oguë'ne? ¿Ru'ru ba'iguë o yo'je ba'iguë re'oye yo'oguë'ne? senni achabi Jesús.

Senni achaguëna:

—Ru'ru ba'iguëbi re'oye yo'obi, sehuohuë.

Sehuojënna, Jesús yua bacuani bëinguë cabi:

—Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Impuesto curi cocua, gu'a romi hua'na, gu'areba gu'ana ba'icua mësacua'ru quë'rë re'oi bain'ë. Riusu ba'i jobona ti'anjënna, mësacuaca bañë. ³² Juan bautizaguëbi yua mësacuana ti'an rani, re'o bainguë'ru ëñoguëna, baguë quëani achose'ere gare ro'tamaë'ë mësacua. Ja'nca ro'tama'icua'tan, impuesto curi cocua, gu'a romi hua'na, bacuabi achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ro'tajënna, mësacuabi ëñani, mësacua gu'a juchare senjoñe beoye gare baë'ë. Juan coca case'ere gare ro'taye beoye baë'ë mësacua.

La parábola de los labradores malvados

³³ Yureca yeque cocare achani ro'tani ye'yej'ën. Yequë bainguëbi bisi ëye ziore tanbi. Tanni, tu'ahuëte baguë zio të'ijeije yo'oní, ëye tumu ro'rohuëte gatabëna te'ntoni, ja'nrëbi ëmë huë'ere nëcobi, ba zio ëñañete.

Ja'nca yo'oní tëjini, zio cuiracaicare choini, baguë ziore bacuana jo'cani, yequë yijana saji'i. ³⁴ Sani, ja'nrëbi, ëye tëarën ti'anguëna, zio ëjaguëbi baguëre yo'o concuare choini, ëye tëase'ere injajj'ën caguë, baguë zio cuiracuana saobi. ³⁵ Saoguëna, ja'nrëbi ti'anjënna, ba zio cuiracuabi te'e yo'o conguëte zeanni huani, ja'nrëbi yequëni huani senjoni, yequëni gatabi senjoñën huani senjohuë. ³⁶ Ja'nca yo'ojënna, ba ëjaguëbi se'e yequëcua quë'rë jai jubë yo'o concuare saobi. Saoguëna, ba zio cuiracuabi bacuani güina'ru gu'aye yo'ohuë.

³⁷ Yo'ojënna, ja'nrëbi yo'je, ba ëjaguëbi baguë zinre choiguë, “Yë'ë zinre saotoca, baguëni te'e ruiñe ëñañë bacua” ro'taguë, baguë zinre saobi. ³⁸ Saoguëna, zio cuiracuabi baguëte ëñani, sa'ñeña coca cahuë: “Ëñajë'ën. Mai ëjaguë zinbi ra'ite. Baguë taita bayete coní baja'guëre sëani, rajjë'ën. Baguëni huani senjoñu. Ja'nca yo'otoca, baguë yija baja'yete coní bayë mai” sa'ñeña cahuë. ³⁹ Ja'nca cani, baguëte zeanni, baguëte huani senjoni, baguë ga'nihuëte zio hue'se ca'ncona jo'cani senjohuë, yihuoguë cabi Jesús.

⁴⁰ Cani ja'nrëbi, ba bain achacuani senni achabi:

—Ja'nca huani senjoñënna, ba zio ëjaguëbi rani, ¿ba cuiracuani guere yo'oja'guë'ne? senni achabi Jesús.

⁴¹ Senni achaguëna, bacuabi sehuohuë:

—Ba zio cuiracuani ai jēja si'nseni, bacuani huani senjoni, ja'nrëbi yequëcua, ba zio tëaja'yete re'oye insicua, ja'ancuana cuiraye jo'caja'guë'bi, sehuohuë.

⁴² Sehuojënna, Jesús yua bacuani cabi:

—Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere ëñajën, çën cocare ro'tamate'ne? Ñaca caji: Riusubi baguë gatabëte jo'caguëna, ro'ën yija bain yo'o concua huë'e yo'ocuabi ba gatabëte ëñani, gu'aji cajën, babëre senjohuë.

Senjocua'tan, ba gatabëbi yua quë'rë ze'en gatabë'ru re'huase'e baji'i.

Mai Ëjaguë Riusubi ja'nca re'huaguëna, maibi ai ëñajën re'ijnën ba'iyë, caji Riusu coca.

⁴³ Ja'nca case'e sëani, mësacuani ñaca quëareba quëayë. Riusu yua baguë ba'i jobore mësacuana jo'casi'quëbi yurera mësacuare quëñoni senjoni, yequë bain re'oye cuirani conja'cua, ja'ancuana jo'caja'guë'bi. ⁴⁴ Riusu gatabë jo'case'ere cato, bainguëbi ja'an

gatabëna gurutoca, hua'huani si'asi'quë'ru ruinjì. Ja'an gatabëbi bainguëna to'intoca, ya'obë'ru ruinjì. Bainbi yë'ere senjotoca, gurujani huesëyë. Si'nseni senjosi'cua'ru ruinë, bacuana bëññe cabi Jesús.

⁴⁵ Caguëna, pairi ëjacua, fariseo bain, bacuabi Jesús coca yihuose'ere achani, "Maire gu'aye cani jo'cabi baguë" cajën, ⁴⁶ baguëni preso zeanja'ma cajën ëñahuë. Bain hua'na si'a jubëbi Jesusre re'oye ëñajën, "Riusu bainguë raosi'quë'bi ba'iji" cajën baë'ë. Ja'nca ba'ijëna, bainre huaji yëjën, baguëte preso zeanmaë'ë.

22

La parábola de la fiesta de bodas

¹ Ja'n'rëbi se'e, Jesusbi bainre yihuoguë, bacuani coca cabi:
² —Riusu ba'i jobo ba'iyete masiye yëtoca, hueja fiesta yo'ose'ere achani ye'yejë'ën. Bain ta'yejeiye ëjaguëbi baguë zin huejaja'yete ro'tani, ai re'o aon fiestate yo'ocaji'i.
³ Baguëre yo'o concuare choini, bain choisi'cua raiye quëajajë'ën caguë saobi. Saoguëna, ba bain choisi'cuabi raima'iñë cahuë. ⁴ Cajëna, se'e yequë yo'o concuani cabi: "Ba bain choisi'cuana sani quëajë'ën. Yureca aon fiestate re'huahuë. Huaca hua'na, toro zin hua'na jujusi hua'na, ja'an hua'nare huani, si'a aonre re'huani, mësacua raiyete ëjoyë yë'ë. Ja'anre bacuani quëajë'ën" cani saobi. ⁵ Saoguëna, yo'o concuabi quëajatena, ba choisi'cuabi ro güeye cani, yequëruanna saë'ë. Yequëbi baguë ziona saji'i. Yequëbi baguë bonse insiruna saji'i. ⁶ Yequëcuaca ba ëjaguëre yo'o concua raosi'cuare ro zeanni, ro gu'aye yo'oni, bacuani huani senjohuë. ⁷ Ja'nca yo'ojëna, bain ta'yejeiye ëjaguëbi ai bëñreba bëñji'i. Ja'nca bëinguëbi baguë soldado jubëte bacuani huaye saobi. Saoguëna, bain huani senjosi'cuare sëani, bacuani huani senjoni, bacua huë'e jobore ëoni senjohuë. ⁸ Ja'nca yo'ojëna, ba ëjaguëbi se'e baguëre yo'o concuani cabi: "Yua hueja fiesta yo'oyete gare re'huahuë yë'ë. Re'huaguëna, choisi'cuabi jo'aye sehuojëna, bacuani gare ruinë ëñama'iñë yë'ë. ⁹ Ja'nca sëani, mësacua yua huë'e jobo ma'añana sani, si'a bainre cu'ejani, fiestana raiye choijë'ën" cani, bacuare saobi. ¹⁰ Saoguëna, baguëre yo'o concuabi sani, bacua bain tinjasi'cuare choë'ë. Re'o bain, gu'a bain, si'acuare choijëna, bacuabi rani, ba ëjaguë fiesta huë'e bu'iyë tëca ti'anhuë.

¹¹ Ti'anjëna, ëjaguëbi cacani ëñato, te'eguëbi yua hueja fiesta can beoguëna, ¹² ëjaguëbi baguëni bëinguë cabi: "¿Më'ë queaca ro'taguë, hueja fiesta canre coma'iguëbi raquë'ne?" caguëna, gare sehuoye beoye baji'i. ¹³ Ja'nca ba'iguëna, ba ëjaguëbi baguë bain concuani cabi: "Baguëni zeanni, baguë guëñare baguë ëntë sarañare huenni, baguëte quëñoni, hue'se re'oto, zizei re'otona senjojë'ën. Ja'anru yua bain ai yo'ojën ba'iru'ë. Bacuabi ai oijën, bacua zemeñoare cuncujën ba'iyë cabi baguë" yihuoguë quëabi Jesús. ¹⁴ Ja'nca yihuoni, ba achacuani se'e cabi: Riusubi ai jai jubë bainre choiguëta'an, rëño jubë se'gare baguë bainrebare cuencueni re'huaji, cabi Jesús.

El asunto de los impuestos

¹⁵ Ja'nca caguëna, fariseo bainbi bacua gajecuana sani, bacua naconi coca cahuë: "Jesusbi huacha sehuoja'guë cajën, baguëni coquejën senni achafu" cahuë. ¹⁶ Cani ja'n'rëbi, bacua bain concua Herodes gu'a gajecua naconi, bacuare Jesusna saohuë. Saojëna, bacua yua Jesusna ti'anni, baguëni coca senni achahuë:

—Ëjaguë, yëquënabi më'ë coca masiye ye'yose'ere achani, te'e ruinëreba'ë ro'tajën ba'iyë. Ro ën yija bain ye'yojën ba'iyete achama'iguë, te'e ruinë ye'yoguë'ë më'ë. Ëja bain achacua ba'itoca, më'ëbi gare huaji yëye beoye te'e ruinë ba'i coca se'gare ye'yoguë'ë. ¹⁷ Ja'nca sëani, më'ëni coca senni achajën raë'ë yëquëna. Bain ta'yejeiye ëjaguëbi impuesto curi ro'iyë senni achaguëna, ¿maibi baguëni ro'iyë baye? senni achahuë.

¹⁸ Senni achajëna, Jesús yua bacua ro coque ëaye case'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani sehuoguë cabi:

—¿Mësacua gu'aye ro'tajën, guere yë'ëni ro coquejën, yë'ëni ro zemo cocare senni achaye'ne? ¹⁹ Impuesto curi so'core injajë'ën. Ëñaza, cabi.

Caguëna, denario so'cohuate injani rahuë.

²⁰ Rani ëñojëna, bacuani senni achabi:

—¿Jaro bainguë ziabi curi so'cohuate së'iguë'ne? ¿Gue mami hue'eguëbi së'iguë'ne? senni achabi.

²¹ Senni achaguëna:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi së'iji, sehuohuë.

Sehuojëna, baguë cabi:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë ba ma'carëan ba'itoca, bain ta'yejeiye ëjaguëna go'yani insijën ba'ijë'ën. Riusu ba ma'carëan ba'itoca, Riusuna go'yani insijë'ën, cabi Jesús.

²² Caguëna, bacuabi ai achajën rëinjën quëquësi'cuabi ro jo'cabi saë'ë.

La pregunta sobre la resurrección

²³ Ja'n'rēbi, yequēcua, saduceo bain hue'ecuabi Jesusna eñajēn saē'ē. Ja'ancua yua, Bain ju'insi'cua yua go'ya raima'icua ba'iyē, ja'anre cajēn ye'yojēn ba'iyē. Ja'nca ba'icuabi Jesusna sani, baguēni coca senni achajēn, ²⁴ baguēni cahué:

—Ējaguē, Moisés coca canī jo'case'ere mē'ēni senni achajēn raē'ē. Maina ñaca toyani jo'cabi baguē: Bainguēbi zin beoguē banica, ja'anguēbi junni huesēto, baguē yo'jeguēbi baguē rēnjo jo'casi'core huejaye baji. Bagote huejani, baguē ma'yēre zinre cu'ecaiye baji baguē, toyani jo'cabi Moisés. ²⁵ Ja'nca toyani jo'caguēna, yureca yequēcuabi yēquēna jubēte baē'ē. Ma'yēreba ba'iguēbi baguē yo'jecua, te'e ēntē sara te'ecua naconi baē'ē. Ma'yēreba ba'iguēbi baguē rēnjoni huejani, zin beoguēbi junni huesēni, baguē rēnjore ba yo'jeguēna jo'cabi. ²⁶ Jo'caguēna, ba samu ba'iguēbi ba hua'jegoni huejani, gūina'ru junni huesēbi. Ja'n'rēbi samute ba'iguē, te'e ēntē sara samu ba'iguē tēca, si'acuabi bagoni huejani, gūina'ru zin beocua junni huesēhuē. ²⁷ Junni huesējēna, ja'n'rēbi yo'je, ba hua'jēgo'ga junni huesēgo. ²⁸ Ja'nca junni huesēsī'cuabi se'e go'ya raitoca, ¿bago yua jaroguē rēnjo ba'ija'go'cone? Si'acua te'e ēntē sara samucua bagoni basi'cua sēani, ¿mē'ē guere quēaguē'ne? baguēni senni achani, baguē huacha sehuoye ējojēn nēcahuē.

²⁹ Ējojēn nēcajēna, Jesusbi bacuani sehuoguē cabi:

—Mēsacua yua ai huacha ro'tajēn ba'icua'ē. Riusu cocareba toyani jo'case'ere gare huesējēn ba'icua'ē. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete gare huesējēn ba'icua'ē mēsacua. ³⁰ Bain junni huesēsī'cuabi go'ya rajēn, sa'ñeña gare huejama'icua ba'iyē. Riusu anje sanhuē guēnamē re'otore ba'icua'ru ba'iyē bacua. ³¹ Yequē cocare'ga mēsacuani yihuoye bayē yē'ē. Mēsacua yua Moisés toyani jo'casi pēbēte anconi, toa zēinsi sahua quē'rona eñani, bain ju'insi'cua go'ya raiyete ye'yējēn. Riusubi yua Moisesni ñaca quēaguē ba'nji: ³² “Abraham yua yē'ēni Taita Riusu caji. Isaacbi yē'ēni Taita Riusu caji. Jacobi yē'ēni Taita Riusu caji” Riusubi quēaguē ba'nji. Ja'nca quēasi'quē sēani, mai Ējaguē Riusubi bain junni huesēsī'cua, bacua Riusu beoguē'bi ba'iji. Bain huajēcua, bacua Riusu se'ga ba'iguē'bi, sehuoguē cabi Jesús.

³³ Ja'nca sehuoguēna, bain hua'nabi achani, baguē coca yihuoguē ye'yose'ere ai achajēn rēn'ē.

El mandamiento más importante

³⁴ Jesús yua saduceo bainni ja'nca sehuoguēna, gare caye beoye baē'ē. Ja'nca ba'ijēna, fariseo bainbi ja'anre achani, bacuabi ñē'cani baē'ē. ³⁵ Ba'ijēna, bacua jubē ba'iguē, ira coca ai re'oye ye'yēsī'quēbi Jesús sehuoja'yete masiza caguē. Jesusna sani coca senni achabi:

³⁶ —Ējaguē, Riusu coca guanseni jo'case'ere cato, ¿Gue cocabi quē'rē ta'yejeiye ba'i coca ba'iguē'ne? senni achabi.

³⁷ Senni achaguēna, Jesús sehuobi:

—“Mē'ē Ējaguē Riusuni ai yēreba yēguē ba'ijē'n. Mē'ē recoyo, mē'ē yacahuē, mē'ē ro'taye, ja'anbi mē'ē porese'e ru si'a jēja baguēni ai yēreba yēguē ba'ijē'n.” ³⁸ Ja'an coca yua quē'rē ta'yejeiye ba'i coca'ē cayē yē'ē. ³⁹ Yequē coca ai ta'yejeiye ba'i cocare'ga maina guanseni jo'case'e ba'iji. Ñaca caji: “Mē'ē te'e bainni ai yēreba yēguē ba'ijē'n. Mē'ē ja'ansi'quē yēguē ba'iyē'ru mē'ē te'e bainni ai yēreba yēguē ba'ijē'n” guanseni jo'case'e ba'iji. ⁴⁰ Ja'an coca, samu guanseni jo'casi coca yua Riusu coca quē'rē ta'yejeiye ba'i coca ba'iji. Moisés coca toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, si'ayete eñani masito, ja'an samu coca yure quēase'ebi quē'rē te'e ruñe ye'yoni eñosi coca ba'iji, sehuoguē cabi Jesús

¿De quién desciende el Mesías?

⁴¹ Ja'n'rēbi, fariseo bainbi barure ñē'casi'cua ba'ijēna, Jesusbi bacuani ⁴² coca senni achabi:

—Mēsacua yua ba Cristo Raosi'quēreba ba'iyete ro'tato, ¿ja'an hua'guē, jaroguē zinguē'ne? Quēajē'ēn yē'ēre, caguē, senni achabi.

Senni achaguēna:

—Mai ira taita ba'isi'quē David, ja'anguē zin ba'iji, sehuohuē.

⁴³ Sehuojēna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—Ja'nca sehuoto, eñere ro'tani sehuojē'n. Riusu Espiritubi Davidni ro'ta gūeseguēna, Davidbi ñaca canī jo'cabi:

⁴⁴ Riusubi yē'ē Ējaguēni cabi:

“Yē'ē jēja ca'ncona bēani, mē'ē je'o carajei ñēsebē tēca ba'ijē'n” canī jo'cabi.

⁴⁵ Ja'nca canī jo'caguē, Cristo raosi'quēre David zin caye poremajī'i, baguēte Ējaguē casi'quē sēani, sehuoguē cabi Jesús.

⁴⁶ Ja'nca sehuoguēna, si'acuabi ro caye beoye ba'ijēn baē'ē. Ja'an umugusebi baguēni se'e coca senni achaye huaji yējēn baē'ē.

23

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

- ¹ Ja'nrebi Jesús yua bain jubè, baguère concua, bacuani coca yihuoguè cabi:
- ² –Ira coca ye'yocua, fariseo bain, bacua yua Moisés coca toyani jo'case'ere èñajèn, bannin ye'yojèn què'acua ba'iyè. ³ Ja'nca ba'ijènna, bacua què'aye si'aye achani re'oye ro'tajèn, te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'èn. Bacua yo'ojèn ba'iyete cato, ja'anre giùina'ru yo'oye beoye ba'ijè'èn. Bacuabi ai coca yihuojèn què'acuata'an, bacua què'aye'ru te'e ruiñe yo'oma'icua ba'iyè. ⁴ Bain hua'nani coca guansejèn, Te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'èn cajèn, ai jèja yo'ojèn guajayè. Ja'nca guajajènna, bacuaca gare coñe beoye ba'icua'è. ⁵ Bacua yo'oyete cato, bainbi èñani maire re'oye ro'tajèn ba'ija'bè cajèn, ja'anre ro'tajèn, bacua yo'o ma'carèanre yo'ojèn ba'iyè bacua. Riusu coca toyani bacua canna sè'quese'ere ai ba'iyè ju'ijèn èñoñu cajèn, què'rè zoa ma'carèan can yèruhuabi re'oye reojèn èñoñu cajèn, ja'anre yo'ojèn ba'icua'è. ⁶ Aon fiestana saito, què'rè èja bain ba'iruna bèani ba'ijèn bojoñu cayè. Riusu coca ye'ye huè'ena saito, què'rè re'oruanna bèani ba'ijèn bojoñu cayè. ⁷ Huè'e joborebana saito, bain saladayete ai bojojèn èjoyè. Bainbi bacuare saludato, Ta'yejeiye èjaguè catoca, ai bojojè.
- ⁸ Ja'nca ba'icuata'an, mèsacua yua ja'an saludayete cu'eye beoye ba'ijè'èn. Mèsacua yua te'e èjaguè se'gare achaye bayè. Mèsacua si'acua yua te'e bain ba'iyè. ⁹ Mèsacuabi èn yija bainre saludatoca, Taitareba gare caye beoye ba'ijè'èn. Taita Riusu yua guènamè re'otore ba'iguèna, ja'anguè se'gani Taitareba saludajèn cajèn ba'ijè'èn, gañaguère sèani. ¹⁰ Bainbi mèsacuani èjaguè caye, ja'anre cu'eye beoye ba'ijè'èn. Cristo se'gabi mèsacua èjaguè'bi ba'iji, gañaguère sèani. ¹¹ Mèsacua jubè ba'iguèbi què'rè èja bainguè ba'itoca, mè'è èjajecuanì conni cuiraguè ba'ijè'èn. ¹² Què'rè èja bainguè'ru re'huasi'què baza catoca, què'rè yo'je bainguè'ru re'huasi'què ba'ija'guè'bi. Què'rè yo'je bainguè'ru, ro yo'o con hua'guè'ru re'huasi'què baza catoca, èja bainguè'ru re'huasi'què ba'ija'guè'bi, yihuoguè cabi Jesús.
- ¹³ Ja'nca canì, ja'nrebi fariseo bain, ira coca ye'yesi'cua, bacuare ai bèinguè canì jo'cabi:
–Mèsacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyè yèquèna cajèn, ro coquejèn ba'iyè. Riusu bai' jobona ti'añe yècuanì ènsejènna, ai bènni senjoñe canì jo'case'e ba'iji mèsacuare. Mèsacua baruna ti'anma'icua'bi ba ti'añe yècuare ènseyè.
- ¹⁴ Mèsacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, re'o bain ba'iyè yèquèna cajèn, ro coquejèn ba'iyè. Romi hua'je hua'na huè'eñare tèani, bacuare senjoni ja'nrebi, Re'o bain ba'iyè èñoñu cajèn, uja coca ro zoe senreba sencua sèani, ai bènni senjoñe canì jo'case'e ba'iji mèsacuare. Mèsacua yua què'rè ta'yejeiye bènni senjosi'cua ba'ija'cua'è.
- ¹⁵ Mèsacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyè yèquèna cajèn, ro coquejèn ba'iyè. So'o bainguète cu'eni Riusu bainguère baguète re'huaza cajèn, si'a èn yija re'otona ro ganijèn ba'ijèn, baguète cu'eni tinjani, mèsacua cocare ye'yoni tèjijènna, baguè yua mèsacua'ru què'rè gu'a bainguè re'huasi'quèbi ba'iji. Mèsacua naconi Riusu toana te'e saiji. Ja'nca yo'ocuaire sèani, ai bènni senjoñe canì jo'case'e ba'iji mèsacuare.
- ¹⁶ Mèsacua yua Riusu ma'a èño'cua ba'iyè yèquèna cajèn, ro ñaco beocua'ru ba'ijèn, Riusu ma'a èñoñe huesè'cua'è. Ja'nca sèani, ai bènni senjoñe canì jo'case'e ba'iji mèsacuare. Èn cocare ro huesè èaye cajèn ba'iyè mèsacua: “Bainbi Riusu uja huè'ere ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, bacua ganreba coca cuencueni case'ru yo'oye jo'caye poreyè. Ja'nca porecuabi Riusu uja huè'e zoa curire ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'ru yo'oye bayè” cajèn ba'iyè mèsacua. ¹⁷ Ja'nca cacuabi ro ro'tajèn, ñaco beocua'ru ba'ijèn, gu'aye yo'ojèn ba'iyè. Ba zoa curire ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, gare huacha yo'ojèn ba'iyè. Riusu uja huè'ere què'rè ro'tajèn ba'ijè'èn. ¹⁸ Ja'nrebi yeque coca mèsacuabi ro ro'tajèn guansejèn ba'iyè: “Bainbi misabète ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'ru yo'oye jo'caye poreyè. Ja'nca porecuabi Riusuna insise'e, misabèna jo'case'e, ja'anre ro'tajèn ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'ru yo'oye bayè” cajèn ba'iyè mèsacua. ¹⁹ Ja'nca cacuabi ro ro'tajèn ñaco beocua'ru ba'ijèn, ro huesè hua'na'ru ba'iyè. Riusuna insisi ma'carète ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, gare huacha yo'ojèn ba'iyè. Riusu huè'e misabète què'rè ro'tajèn ba'ijè'èn. Ba insisi ma'carète misabèna tèoguèna, re'o maca'è caji Riusu. ²⁰ Ja'nca ba'iguèna, misabète ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, babèna tèose'ere'ga ro'tajèn, ganreba coca cuencueni cayè. ²¹ Riusu uja huè'ere ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, Riusu yua ba huè'ere ba'iguè, ja'anguè're'ga ganreba coca cuencueni cayè. ²² Guènamè re'otore ro'tajèn, ganreba coca cuencueni catoca, Riusu jèja guèna seihuè're'ga ro'tajèn ganreba coca cuencueni cayè. Riusure'ga ro'tajèn, ganreba coca cuencueni cayè.
- ²³ Mèsacua, ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyè yèquèna cajèn, ro coquejèn ba'iyè. Menta, anís, comino, ja'an re'o sèn ja'ore ro'tajèn, décima parte ba'iyete quèñoni, ja'anre Riusuna insijèn ba'icua'è. Ja'nca insijèn ba'icuata'an, Riusu jèja coca guanseni jo'case'ere ro ro'tajèn, ro yo'omajèn ba'iyè mèsacua. Re'oye yo'oye, bainni oire bani coñe,

Riusuni si'a recoyo ro'taye, ja'anre guanseni jo'case'e ba'iguëna, quë'rë jëja ro'tajën yo'ojën ba'ijë'ën mësacua. Ja'nca ro'tamajëna, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua. Re'o sën ja'ore Riusuna insijëna, re'oye yo'ohuë. Ja'anre yo'ojën, Riusu jëja coca guanseni jo'case'ere'ga ru'ru quë'rë ta'yejeiye yo'ojën ba'ire'ahuë mësacua. ²⁴ Ja'nca yo'oma'isi'cuabi Riusu ma'are bainni ëñocua ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën, ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë mësacua! Mësacua aonre ainjën, taya hui'yare ëñani, ru'cuni senjoñë. Ja'nca senjocuabi camello hua'guë jaiguëte ëñamajën, ja'anguëte ro ro'tajën rëoñë mësacua.

²⁵ Mësacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Tasa ro'rohuë, guëna re'ahuë, ja'anre zoajën, guërëbë ca'nco se'gare zoajën ba'iyë mësacua. Yacahuëte zoaye beoye ba'iyë. Güina'ru, mësacua yua re'oye abujën, re'o bain'ru ëñojën, ro coqueyë. Mësacua recoyo ro'tayete cato, ai gu'aye yo'ocua ba'iyë. Ro coquejën jianjën, yequëcua bayete ro coquejën tëani bayë mësacua. Ja'nca ba'icuanu ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji. ²⁶ Mësacua fariseo bain, ro ñaco ëñama'icua'ru huacha yo'ojën, ru'ru guëna re'ahua yacahuëre zoajë'ën. Mësacua recoyo ro'taye, si'aye mame re'huani ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, re'o bainreba ruinjën ba'iyë mësacua.

²⁷ Mësacua, ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Mësacua yua bain tansiruan, pojei re'cobi re'oye tënosiruan, ja'anruan'ru ba'iyë mësacua. Ëmëje'en ba'i ca'ncona ëñato, ai re'o hua'na'ru ëñoñë mësacua. Ja'nca ëñocuata'an, ju'insi'cua gu'an tansiruan sa'nahuë ba'iyë ja'anra'ru ai gu'a recoñoa bayë mësacua. Si'si recoyo ro'tajën ba'icua'ë mësacua. Ja'nca ba'icua'e séani, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua. ²⁸ Bain hua'nabi mësacuanu ëñato, re'o hua'na'ru ëñojën ba'iyë mësacua. Ja'nca ëñocuata'an, ro coquejën ëñoñë. Gu'a hua'na se'ga ba'iyë mësacua.

²⁹ Mësacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë mësacua. Riusu ira bain raosi'cua, si'a re'o bain, junni huesësi'cuare ro'tajën, mësacua yua bacua tansiruanre re'oye re'huani ai re'o gatere nëconi jo'cajën, ³⁰ ñaca cayë: "Yëquënabi ba ira bain ba'isi'cua naconi ba'ijën ba'itoca, bacua naconi Riusu bainni te'e huani senjoma'ire'ahuë, gu'aye yo'ose'e séani" cayë mësacua. ³¹ Ja'nca cacua séani, mësacua gu'aye yo'oyete ëñojën ba'iyë. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu bainni huani senjoñëna, mësacua yua bacua mamacua séani, güina'ru yo'ocua ba'iyë mësacua. ³² Yureca, mësacua ira bain ba'isi'cua, bacua gu'a yo'o, ja'an yo'ore sani, Riusu ta'yejeiyereba raosi'quëni yuareba huani senjoja'cua'ë mësacua.

³³ Mësacua yua aña hua'na'ru ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'icuaabi Riusu bënni, ba toana senjoja'fiete gare jëaye beoye ba'iyë mësacua. ³⁴ Ja'nca ba'ijëna, yureca yë'ëbi yua Riusu bain raosi'cua, re'o bain masiye ëñocua, Riusu cocare yi-huocua, ja'ancuare mësacuanu saoni jo'cayë. Saoni jo'caguëna, mësacuaabi yequëcuanu crusu sa'cahuëna reoni, huani senjoja'cua'ë. Yequëcuanu mësacua coca ye'yo huë'ëñana sani, si'nseni, ja'nrebi si'a huë'e joboñana bi'rajën, bacuanu je'o bajën ba'ija'cua'ë. ³⁵ Ja'nca ba'ijëna, Riusubi si'a baguë re'o bain huani senjosi'cuare ro'tani, mësacua jucha'ë caguë bënja'guë'bi. Ru'ru Abel, re'o baingüë ba'isi'quë huani senjosi'quë, ja'anguëte ro'tani, ja'nrebi yo'je, Berequías mamaquë Zacarías, Riusu huë'e misabë ca'ncore ba'iguëna huani senjosi'quë, si'acuaire ro'tani, Mësacuabi huani senjohuë caguë ba'iji Riusu. ³⁶ Ganreba mësacuanu caguë quëayë yë'ë. Riusubi bënni senjoñe ro'taguë, yurera güina'ru mësacuanu yo'oye ro'taji baguë.

Jesús llora por Jerusalén

³⁷ Jerusalén bain, Jerusalén bain, mësacuanu coca quëaye bayë yë'ë. Riusu ira bain raosi'cua si'acuanu huani senjohuë mësacua. Riusu coca quëaye raosi'cuanu gatabi senjoñën, huani senjohuë mësacua. Mësacua mamacuare ai ta'yejeiye choini jëhuahuë yë'ë. Cura hua'gobi bago zin hua'nare choini, bago ganhua cabëan yijacuanu ta'pini cuirago yo'oye'ru mësacua mamacuare güina'ru cuiraye yëhuë yë'ë. Ja'nca yëgüëbi choiguëna, mësacua raiye güereba güehuë. ³⁸ Ja'nca séani, mësacuanu bënni senjoñe cani jo'cayë yë'ë. Mësacua huë'e yua senjosi huë'e'ru ruinjü. ³⁹ Yureca ën coca: "Riusu cuencuesi'quëbi raiguëna, baguëni bojoreba bojojën bañuni" ja'an coca cani jo'case'e ba'ija'ye tëca, mësacua yua yë'ëni gare se'e ëñama'icua ba'iyë, cani, ja'nrebi bacuare jo'cani saji'i Jesús.

24

Jesús anuncia que el templo será destruido

¹ Jo'cani saiguë, Riusu uja huë'ere jo'cani saiguëna, baguëte concuabi tēhuo rani, ba uja huë'ëña jai huë'ëñare Jesusni ëñohuë. ² Eñojëna, Jesús yua bacuanu quëabi:

—Mësacuabi ën huë'ëñare ëñajëna, mësacuanu ganreba quëayë yë'ë. Si'a huë'ëña yua ñañoñi taonsi huë'ëña ba'ija'guë'bi. Gare te'e gatabë tuiye beoye ba'ija'guë'bi, quëaguë cabi Jesús.

Señales antes del fin

³ Ja'nca quëani, ja'nrëbi, Olivo casi cubëna mëni bëaguëna, baguëte concua se'gabi tëhuo rani, baguëni yahue senni achahuë:

—¿Riusu huë'e quejeito taonni huesoye'ne? ¿Më'ë se'e raija'ye, ën yija carajeiye, ja'anrën ti'anja'fiete queaca masiye poreye'ne yëquëna? senni achahuë.

⁴ Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mësacuani ro coquemai'ne cajën, mësacua ëñare bajë'ën. ⁵ Bainre coquecua ai ba'icuabi rani, “Riusu Raosi'quëreba'ë yë'ë. Ba Cristo'ë yë'ë” cajën, ro coquejën ba'ija'cua'ë. ⁶ Mësacua yua si'aruan guerra huayete achajën, quëquëye beoye ba'ijë'ën. Bain guerra huaja'ye yuara cuencuese'e ba'iguëna, ën yija carajeirën yuta ti'anma'iji. ⁷ Bain jubëan yua sa'ñëña ai guerra huani ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Si'aruan yija ñu'cueye, aon gu'ana ju'i'ne, ja'anna ai yo'ojëna, ⁸ yuta ai yo'ojën ba'iyë ai caraji.

⁹ Ja'nrëbi, yequëcuabi mësacuani preso zeanni, mësacuani ai yo'o güeseja'cua'ë. Mësacua huani senjoja'cua'ë. Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, si'a re'oto bainbi mësacuani bëinjën, je'o bajën ba'ija'cua'ë. ¹⁰ Ja'nca ba'iguëna, yequëcua yë'ë bainreba cacua, ai jai jubëbi yë'ë ma'a ëñose'ere gare jo'cani senjoja'cua'ë. Sa'ñëña ro coquejën preso zean güesejën, sa'ñëña je'o bajën ba'ija'cua'ë. ¹¹ Yequëcua, Riusu bain raosi'cua'ë yëquëna cajën, ro coquejën, ai jai jubë bainni ai gu'aye yo'o güesejën ganija'cua'ë. ¹² Ja'nrëbi, bain hua'nabi ai ta'yejeiye gu'ajëjën, bacua sa'ñëña ai yëjën ba'ise'ere gare jo'caja'cua'ë. Riusute ai yäi jo'cajën ba'ija'cua'ë. ¹³ Ja'nca ba'ija'yeta'an, yë'ëni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, carajeirën ti'anguëna, Riusubi mësacuani tëani baja'guë'bi. ¹⁴ Yureca Riusu ba'i jobo ba'iyë, ja'an cocareba ru'ru si'a ën yija bainna quëani achose'e ba'ija'guë'bi. Si'a re'oto bainbi ja'anre masija'bë caguë, ba cocare si'aruanna quëani achose'e ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguëna, ja'nrëbi, ën yijabi carajeija'guë'bi.

¹⁵ Yureca Riusu bainguë ja'anrë raosi'quë Daniel hue'eguë, ja'anguëbi carajeirën ba'ija'guë, ba gu'aye huesoni si'aja'guë, ja'anguëte cani toyani jo'cabi. Ro ën yija bainbi ja'an ag'uëni inni sani, Riusu uja huë'ena nëconi baja'cua'ë. Ën cosa ëñacuabi te'e ru'ne ye'eni masija'bë cayë. ¹⁶ Ja'nca nëconi bajëna, Judea yija ba'icuabi yua cu re'otona sani gatija'bë. ¹⁷ Yequëcua, bacua huë'e ëmëje'en ba'irute banica, bacua huë'e bonsere injën gajema'ija'bë. ¹⁸ Yequëcua huë'e jobo ca'ncoña ba'icua banica, bacua cañate injën go'ima'ija'bë. ¹⁹ Romi hua'na zimbë ba'icua, zin chuchajën ba'icua, ja'ancua banica, jibacuare ai yo'ojën ba'ija'guë'ë! ¡Chao hua'na! ²⁰ Bacua sani gatija'rën ti'anguëna, sëserën, yo'o yo'oma'i umuguse, ja'anrën ba'ima'ija'ne cajën, Riusuni uajjën ba'ijë'ën. ²¹ Ja'an umuguseña ti'anguëna, bainbi ai ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Bainbi si'a Riusu re'huani jo'casi umuguseña ai yo'ojën ba'iyë ru' quë'rë ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. ²² Ja'nca ai yo'ojën ba'ijëna, mai Èjaguë Riusubi zoe ai yo'oma'i güeseji. Ai yo'o güesetoca, si'a bainbi gare huesëni carajeijën ba'ire'ahuë. Riusu bainreba cuencuesi'cuan ai yëguë sëani, bainbi zoe ai yo'ojën ba'ima'ija'cua'ë.

²³ Ja'an umuguseña ti'anguëna, yequëcuabi mësacuani coque ëaye yo'ojën ba'ija'cua'ë. Bacuabi cajën, “Èñajë'ën. Querute ba'iji Cristo” o “Èñajë'ën. Ènjo'onre ba'iji” ja'anre catoca, bacuani achaye beoye ba'ijë'ën. ²⁴ Jai jubë bainbi Cristo'ë yë'ë cacua, Riusu raosi'quë'ë yë'ë cacua, ja'ancuabi rani, bainni ro coquejën, Riusu ta'yejeiye masini ëñoñë'ru ëñojën, Riusu bain cuencuesi'cuare'ga coqueñu cajën ba'ija'cua'ë. ²⁵ Yureca yë'ëbi mësacuani ru'ru quëaguëna, bacua coquejën case'ere ëñare bajën, achaye beoye ba'ijë'ën. ²⁶ Ja'nca sëani, bacuabi, “Èñajajë'ën. Cristo yua beo re'otore ba'iji” catoca, sani ëñama'ijë'ën. Yequëcuabi, “Huë'e sa'nahuëreba ba'iji Cristo” catoca, bacua cocare ro'tama'ijë'ën. ²⁷ Mëjobi ënsëguë etajei ca'ncobi jue'neni, ënsëguë rucajai ca'nco tëca miaguëna, ja'anre ro'tani, yë'ë se'e ti'an raija'yete masijë'ën. Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi te'e jëana gaje raija'guë'ë yë'ë. ²⁸ Ga'nihuëbi pu'ncaguë uinguëna, guëta caro hua'nabi në'ca raiyë. Ja'anre ro'tani, ëñë se'ga masijë'ën: Bainbi gare gu'ajajjën ba'ijëna, Riusubi yua te'e jëana bënni senjoguë raija'guë'bi.

El regreso del Hijo del hombre

²⁹ Ja'anrën ti'anguëna, bainbi ai yo'oni si'ajëna, ja'nrëbi ja'an umuguseña bani, ënsëguëbi gare yayajëja'guë'bi. Nañaguë'ga gare se'e ëñoma'ija'guë'bi. Ma'choco hua'l'ga guënamë re'otobi tonni huesëni si'aja'cua'ë. Guënamë re'oto si'a re'otobi ai jëja ñu'cueja'guë'bi. ³⁰ Ja'nrëbi bain hua'nabi pico re'otona ëñato, yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi gaje raija'guë'ë yë'ë. Gaje raiguë ba'iguëna, si'a ën yija bain jubëanbi ëñani, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tani, ai ota oijjën güija'cua'ë. Yë'ë yua ai ta'yejeiye ba'iguë, ai go'siyeiye ba'iguë, pico re'otobi gaje raiguëna, yë'ëre ëñaja'cua'ë. ³¹ Ja'nca gaje meni ëñoja'guëbi yua coneta ai jëja juni, yë'ë guënamë re'oto yo'o concuan coca guansegüë caja'guë'ë

yë'ë: "Mésacua si'a yija ca'ncoña, si'a guënamé ca'ncoña, si'aruanna sani, yë'ë bainreba cuencuesi'cuare ñë'cojani rajë'ën" guansegüë cani, yo'o concuare saoja'guë'ë yë'ë.

³² Mésacua yua higo sunquinië ja'o sariyete ëñani ye'yeyë'ën. Bañëbi juinja cabëanbi irani, ja'nrëbi ja'o sari bi'raji. Sari bi'raguëna, mésacuabi ëñani, Ënsërën ti'anji cajën ba'iyë. ³³ Yë'ë coca yure case'ere'ga ro'tajën, ja'an ba'ija'ye ti'anguëna, güina'ru, mésacua yua Carajei umuguseña ti'anbi cajën, ja'anre masijën ba'ijë'ën, te'e jëana ti'anja'ñe sëani. ³⁴ Mésacuani ganreba yihuogüë quëayë yë'ë. Yureña bainbi yuta junni huesëma'ijëna, yë'ë coca case'e'ru si'aye ru'ru ba'ija'guë'bi. ³⁵ Guënamé re'oto, yija re'oto, ja'anbi gare carajeito'ga, yë'ë cocareba cani jo'case'ebi yua carajeiye beoye ba'ija'guë'bi.

³⁶ Ja'an umuguse ba'ija'ye, ja'an hora ba'ija'ye, ja'anre senni achatoca, bainbi gare huesëjën ba'iyë. Riusu guënamé re'oto yo'o concuaga gare huesëjën ba'iyë. Yë'ë'ga, Riusu Zin ba'iguëca gare huesëguë ba'iyë. Taita Riusu se'gabi masiji.

³⁷ Yë'ë gaje rajia'yete masiye yëtoca, ira bainguë ba'isi'quë Noé, baguë ba'isi umuguseña'ru ba'ija'guë'bi. ³⁸ Ja'an umuguseña, co'jeya yuta raimaquëna, bain hua'nabi bacua aon ainjën gono uncujën, yequëcuabi romire huejajën, ja'nca yo'ojën ba'nhuë. Noebi baguë yoguna cacaguëna, ja'an umuguse tëca ja'nca yo'ojën ba'nhuë. ³⁹ Ja'nrëbi co'jeyabi rani, bacuani gare huesoni si'aguëna, ba co'jeya rajia'yete gare huesëjën ba'nhuë. Ja'nca huesëjën ba'ijëna, yë'ë gaje rairën'ga güinajeiñe ba'ija'guë'bi. ⁴⁰ Ja'anrën ti'anguëna, samucuabi ziore ba'ijën, te'e yo'o yo'ojëna, te'eguëte sayë. Yequëni jo'cayë. ⁴¹ Romi hua'na samucuabi huea toarote te'e ba'ijën, hueare toajëna, te'egote sayë. Yeconi jo'cayë.

⁴² Ja'nca ba'iguëna, mésacuaca ëñajën ba'ijën, Riusuni jo'caye beoye uajjën ba'ijë'ën. Mésacua Èjaguë ti'anja'rënre huesëcua sëani, ja'nca ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. ⁴³ Èñe'ga achani masijë'ën. Huë'e ëjaguëbi jiangüë rajia'yete, ñami gure hora rajia'yete masitoca, ëñaguë ëjoguë ba'ire'abi. Baguë huë'e bonsere jian güesema'ire'abi. ⁴⁴ Mésacua'ga güina'ru yë'ë gaje rajia'yete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi gaje rajia'ye cato, mésacuabi ro'tama'ijëna, te'e jëana gaje rajia'guë'ë yë'ë.

El criado fiel y el criado infiel

⁴⁵ Èja bainguëre yo'o concua yo'ose'ere ro'tajë'ën. Te'eguëbi te'e ruinë recoyo ro'taguëna, baguë ëjaguëbi so'o sai bi'raguë, baguë huë'ere cuiraye guanseni, baguëni cani jo'cabi. "Yë'ëre yo'o concuani bacua yo'o yo'oye guansegüë, bacua aon aine insigüë ba'ijë'ën" cani jo'cani saji'i. ⁴⁶ Sani ja'nrëbi jë'te, se'e rani ëñato, baguëre yo'o conguëbi baguë huë'ere ai re'oye cuiraguë ba'itoca, baguëni ai bojoguë, baguëni ai conguë ba'ija'guë'bi. ⁴⁷ Ja'nca ba'iguë, baguë huë'e, baguë yija, baguë bonse, si'ayete baguëre yo'o conguë re'oye yo'osi'quëna insini, baguë yo'je ëjaguëre re'huaguëna, ai bojoguë ba'ija'guë'bi. ⁴⁸ Ja'nca ba'iguëna, yequë yo'o conguë re'oye yo'oma'iguëna, ja'anguëna güina'ru jo'cani so'ona saitoca, ja'anguëbi gu'aye yo'oji. "Yë'ë ëjaguëbi zoe sani raima'iji" caguë, ⁴⁹ baguë gaje concuani huani, güebe ëyae ba'icua naconi aon anni jo'cha uncuni ba'iguëna, ⁵⁰ baguë ro'taguë ba'ima'i umuguse, baguë huanë yeni ba'iguëna, baguë ëjaguëbi joë ba'irëni ti'an rajia'guë'bi. ⁵¹ Ja'nca ti'an rani ëñani, baguëni ai bënni senjoguë, gu'a bain ba'iruna jo'cani senjoja'guë'bi. Re'o bain'ë yëquëna, casi'cuabi ro' coquejëna, ja'anruna jo'cani senjosi'cua ba'ijën, ai ta'yejeiye oijën, bacua zemeñoare cuncujën ba'ija'cua'ë.

25

La parábola de las diez muchachas

¹ Yureca, Riusu ba'ij jobo ba'iyete masiye yëtoca, yequëcua romi zincua si'a sara ba'icuaire quëaguëna, achani ye'yeyë'ën. Hueja fiestana saicuabi bacua majahuëanre sani, hueja'guëni ëjoñu cajën saë'ë. ² Bacua jubë ba'icua, te'e ëntë sara ba'icuaabi ro'ro'tajën huesë hua'na baë'ë. Yequëcua te'e ëntë sara ba'icuaabi ai masiye ro'tajën baë'ë. ³ Ro huesë hua'nabi saijën, maja ro'rohuëanre samaë'ë, bacua majahuëana queoyete. ⁴ Masiye yo'ocuaa maja ro'rohuëanre bacua majahuëan naconi sahuë. ⁵ Ja'nca sani ëjojëna, ba huejaja'guëbi yuta raimaquëna, si'acuabi umeni cainjën ëjohuë. ⁶ Ja'nca ëjojëna, ñami jobo ba'iguëna, bainbi quëani achojën güihuë: "Èñajë'ën! Huejaja'guëbi rajiji. Baguëni tëhuojën saifñu" güihuë. ⁷ Güijëna, ba romi zincuabi huëni, bacua majahuëanre re'huahuë. ⁸ Re'huani, ba huesë hua'na te'e ëntë sara ba'icuaabi bacua masi gajecuanani cahuë: "Yëquëna majahuëan yaya bi'raji. Mésacua majare choa ma'carë insijë'ën" cahuë. ⁹ Cajëna, maja bacuabi sehuohuë: "Bañë. Ja'nca yo'otoca, majabi ti'anma'iji. Mésacua yua maja bendiecuana sani con bajë'ën" sehuohuë. ¹⁰ Ja'nca sehuojëna, cojën saë'ë. Saisi'cua ba'ijëna, ba huejaja'guëbi ti'anbi. Ti'anguëna, yequëcua re'o majahuëan re'huasi'cuabi baguë naconi hueja fiesta huë'ena te'e cacahuë. Cacajëna, anto sa'ro yua ta'pise'e baji'i. ¹¹ Ja'nrëbi ba maja cojën saisi'cuabi rani, anto sa'rona choë'ë: "Èjaguë, ëjaguë, ancojë'ën" cajën choë'ë.

12 Ja'nca choicureta'an, huejaja'guëbi sehuobi: "Mësacuanì ganreba caguë quëayë. Mësacua yua tincure seëni, mësacuanì huesëguë'ë yë'ë" sehuobi. 13 Ja'nca ba'iguëna, ëñere achani ye'yejë'ën. Mësacua yua Èjaguë t'ian raiyete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Baguë rai umuguse, baguë rajja'rën, ja'anre gare huesëja'cua'ë mësacua.

La parábola del dinero

14 Èn cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yejë'ën. Èja bainguëbi so'o yijana saiza caguë, baguëre yo'o concuare choini, baguë bonsere bacuana jo'ca bi'rabi.

15 Ru'ru ba'iguëna curi so'co cinco mil so'coña insibi. Yequëna samu mil so'coña insibi. Yequëna te'e mil so'coña insibi. Insini, bacuani cabi: "Mësacua porese'ru negociajajjën, curi jajjei güesejën ba'ijë'ën" caguë, baguë curire hu'o'hueni jo'cabi. Insini tëjini, ja'nrebi saji'i. 16 Saquëna, cinco mil so'coña cosi'quëbi ja'ansi'quë sani, negociajani, se'e yequë cinco milre ganani babi. 17 Samu mil so'coña cosi'quë'ga sani, se'e yequë samu milre güinajeiñe ganani babi. 18 Te'e mil so'coña cosi'quëca sani, yijana no'ani, baguë èjaguë curire yahueni re'huanì babi.

19 Ja'nca yo'ojënna, ai zoe ba'iguëna, ba èjaguëbi se'e goni, baguëre yo'o concuare choini, baguë curi insise'ere cuencueza caguë senji'i. 20 Senguëna, cinco mil so'co cosi'quë yua se'e yequë cinco milre ganasi'quëbi rani, èjaguëni quëabi: "Èjaguë, më'ëbi cinco mil so'coña yë'ëna insiguëna, se'e yequë cinco mil më'ëre ganaca'ë. Më'ë curi seëni, se'e conì bajë'ën" cabi. 21 Ja'nca caguëna, èjaguëbi sehuobi: "Ai re'oye jajjeini curi ganahuë më'ë. Yë'ë yua choa ma'carëte insiguëna, yë'ëre jo'cani senjoma'isi'quëbi ai re'oye yo'ohuë më'ë. Ja'nca seëni, quë'rë ta'yejeie èjaguëre më'ëre re'huayë yë'ë. Yë'ë naconi te'e bojoguë ba'ijë'ën" cabi. 22 Caguëna, ja'nrebi samu mil so'co cosi'quëbi baguë èjaguëna rani quëabi: "Èjaguë, më'ëbi samu mil so'coña yë'ëna insiguëna, yureca se'e samu milre më'ëre ganaca'ë yë'ë. Më'ë curi seëni, se'e conì bajë'ën" cabi. 23 Ja'nca caguëna, èjaguëbi sehuobi: "Ai re'oye jajjeini curi ganahuë më'ë. Yë'ë yua choa ma'carëte insiguëna, yë'ëre jo'cani senjoma'isi'quëbi ai re'oye yo'ohuë më'ë. Ja'nca seëni, quë'rë ta'yejeie èjaguëre më'ëre re'huayë yë'ë. Yë'ë naconi te'e bojoguë ba'ijë'ën" cabi. 24 Caguëna, ja'nrebi te'e mil so'co cosi'quëbi rani, èjaguëni quëabi: "Èjaguë, më'ë yua ai jëja guanse èjaguë ba'iguëna, masihuë yë'ë. Yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani baguë'ë më'ë. Yequëcua zioña tanse'ere tëani baguë'ë më'ë. 25 Ja'nca ba'iguëna, më'ë curire huesoma'ine caguë, më'ëni huaji yëhuë yë'ë. Më'ë te'e mil so'coña conì, sani, yijana no'ani yahueni re'huaca'ë. Ja'nca yahueni re'huase'e ba'iguëna, më'ë curire conì bajë'ën" cabi. 26 Ja'nca caguëna, èjaguëbi bëinguë sehuobi: "Ai gu'aye yo'ohuë më'ë. Ro ñame hua'guë se'ga ba'iyë. ¿Yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani baguë'ë yë'ë, caguë? ¿Yequëcua zioña tanse'ere tëani baguë'ë yë'ë, caguë? 27 Ja'nca catoca, yë'ë curire sani, curi re'hua huë'ëna jo'care'ahuë më'ë. Ja'nca jo'catoca, yë'ëbi se'e rani coto, rédito naconi, curi jajjaquëna, conì bare'ahuë yë'ë" cabi. 28 Cani, yequëcua, baru nëcacuana bonëni cabi: "Baguë te'e mil so'coña tëani, diez mil baguëna insijjë'ën. 29 Ai ta'yejeie cosi'quëna quë'rë ai ta'yejeie insise'e ba'ija'guë'bi. Baguëte carajeyie beoye ba'ija'guë'bi. Choa ma'carë cosi'quëni baguë bayete tëase'e ba'ija'guë'bi, cayë. 30 Yureca ba yo'o conguë gu'a ñame hua'guëni zeanni, hue'se ca'nco, zijei re'otoreba ba'iruna baguëte senjojë'ën. Ja'anru ba'icuabi ai oijën, bacua zemeñoare ai cuncujën ba'ija'cua'ë" cabi ba èjaguë.

El juicio de las naciones

31 Yureca yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi, yë'ë guënamë re'oto yo'o concua si'a jubë naconi se'e gaje raiguë, yë'ë jëja guëna seihuë go'sijei seihuëna bëani, 32 si'a ën yija re'oto bain në'cosi'cuani ëñaja'guë'ë yë'ë. Èñani, yequëcuare ca'nco'ëna quë'ñeni, yequëcuare jo'caga'guë'ë yë'ë. Jo'ya èjaguë yo'oye'ru, oveja hua'nare chivo jubëni quë'ñe'ru, bainre quë'ñeja'guë'ë yë'ë. 33 Oveja hua'nare jëja ca'ncona quë'ñeñi. Chivo hua'nare ari ca'ncona quë'ñeñi. Ja'nca quë'ñe'ru bainre quë'ñeja'guë'ë yë'ë. 34 Ja'nca quë'ñe'ru quë'ñeni, ja'nrebi, yë'ë yua Ta'yejeie Èjaguë ba'iguëbi jëja ca'ncona quë'ñe'cuani caga'guë'ë yë'ë: "Mësacua rajjë'ën. Yë'ë Taitabi mësacuanì cuencuenì, mësacuanì ai re'oye yo'oye ro'tani, baguë ba'i jobore ën yija re'huanì jo'casirëni mësacua re'huacaiguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, ja'an jobona ti'anni, si'arën ba'ijën, bojojën ba'ijë'ën. 35 Yë'ë yua aon gu'a ju'inguë ba'iguëna, yë'ëre aon aonhuë mësacua. Oco ëa ju'inguë ba'iguëna, yë'ëre gono uncua huë. Tinrubi raisi'quëbi ba'iguëna, yë'ëni bojojën, mësacua huë'ëna cacaye choë'ë. 36 Can beohuë ba'isi'quë ba'iguëna, yë'ëna canre insihuë. Ju'inguë ba'iguëna, yë'ëre ëña raë'ë. Ya'o huë'ëna zeansi'quë ba'iguëna, yë'ëna rani conhuë." Ja'an cocare bacuani caga'guë'ë yë'ë. 37 Caguëna, ja'nrebi ba jubë re'o bainbi yë'ëni sehuoja'cua'ë: "Èjaguë, më'ë case'ere achama'iñë yëquëna. ¿Më'ë aon gu'a ju'inguë ba'iguëna, yëquëna quejeito aon aonre'ne? ¿Më'ë oco ëa ju'inguë ba'iguëna, yëquëna quejeito gono uncua'ne'ne? 38 ¿Më'ë tinrubi raisi'quë ba'iguëna, quejeito yëquëna huë'ëna chote'ne? ¿Më'ë can beohuë ba'isi'quë ba'iguëna, quejeito më'ëre can

insire'ne? ³⁹ ¿Më'è ju'in hua'guë ba'isirën, më'è ya'o huë'ena zeansirën, ja'anrëan ba'iguëna, quejeito më'ëni ëñajën sate'ne, Ëjaguë?" sehuojën senni achaja'cua'ë. ⁴⁰ Senni achajënna, yë'è yua bacuani sehuoja'guë'ë: "Mësacuani quëareba quëayë yë'è. Yë'è bainreba, quë'rë yo'je ba'icua, ja'ancuani re'oye yo'oni conjën, ja'nca yë'ëni ai re'oye yo'oni conhuë mësacua" sehuoja'guë'ë yë'è.

⁴¹ Ja'nca sehuoni, ja'nrëbi ari ca'nco ba'icuaana bonëni, bacuani bëinguë caja'guë'ë yë'è: "Mësacua bënni senjosi'cua yua yë'è ba'irubi quëñëni saijë'n. Ba toa yayaye beoye ba'iguëna, zupai huati, baguë huati concua, bacua ba'i re'oto re'huani jo'case'e, ja'anruna sani, si'arën ba'ijë'n mësacua. ⁴² Yë'è yua aon gu'a ju'inguë ba'iguëna, mësacua yua yë'ère aon aonmaë'ë. Oco ëa ju'inguë ba'iguëna, yë'ère gono uncuaamaë'ë. ⁴³ Tinrubi raisi'quë ba'iguëna, mësacua huë'ena cacaye choimaë'ë. Can beohuë ba'iguëna, yë'ère can insimaë'ë. Ju'inguë ba'iguëna, ya'o huë'ena zemosi'quë ba'iguëna, mësacuabi gare yë'ère ëñajaimaë'ë" bacuani bëinguë caja'guë'ë yë'è. ⁴⁴ Caguëna, bacuabi sehuoja'cua'ë: "Ëjaguë, më'è case'ere achama'inë yëquëna. ¿Më'è aon gu'a ju'inguë ba'isi'quë, më'è oco ëa ju'inguë ba'isi'quë, më'è tinrubi raisi'quë, can beohuë ba'isi'quë, ju'inguë ba'isi'quë, ya'o huë'ena zemosi'quë, ja'an ba'iguëna, quejeito më'ëni conmate'ne yëquëna?" sehuojën senni achaja'cua'ë. ⁴⁵ Senni achajënna, yë'ëbi bacuani sehuoja'guë'ë: "Mësacuani quëareba quëayë yë'è. Yë'è bainreba, quë'rë yo'je ba'icua, ja'ancuare gare conmajën, ja'nca yë'ère güinaje'ine conmaë'ë mësacua" sehuoja'guë'ë yë'è. ⁴⁶ Ja'nca sehuoguëna, bacuabi sani, yua gare caraye beoye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Re'o bainca yua caraye beoye si'arën bojojën ba'ija'cua'ë" cani, baguëre concuani yihuoni tējibi Jesús.

26

Conspiración para arrestar a Jesús

¹ Ja'nca yihuoni tējini, Jesusbi baguëre concuani cabi:

² —Yureca samu umuguseña bani, pascua umugusebi ti'anji. Ja'anre masiyë mësacua. Ja'nca ti'anguëna, judío ëja bainbi yë'è, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë, yua yë'ère preso zeanni, yë'ëni crusu sa'cahuëna reoñu cajën, yë'ëni huani senjo güeseja'cua'ë, cabi.

³ Ja'nrëbi, pairi ëja bain, bain iracua, ja'ancuabi quë'rë ta'yejeiye pairi ëjaguë, Caifás hue'eguë, baguë huë'ena ñë'cani, ⁴ sa'ñëña coca cajën, Jesusni yahuera'rë preso zeanni, baguëni huani senjoñu cahuë. ⁵ Ja'nca cajën:

—Fiesta ta'yejeiye umuguse ba'itoca, preso zeañe porema'inë. Zeantoca, bain hua'nabi ai jai jubë ba'ijën, yequëre maini bëinjën maini je'o ëñama'inë, cahuë.

Una mujer derrama perfume sobre Jesús

⁶ Yureca, Jesusbi Betania huë'e jo'borëte baji'i. Simón hue'eguë, ira ca'mi raure junni huajë raisi'quë, baguë huë'ere baji'i Jesús. ⁷ Ja'nca ba'iguëbi aon ainguë ñu'iguëna, romigobi ti'anni, ma'ña re'co, nardo casi re'co, alabastro gata ro'rohuëna rago. Ai roji'i ba re'co. Ja'anre rani, ba re'core Jesús sinjobëna jañuni tongo. ⁸ Jañuni tongona, Jesusre concuabi ëñani, bagoni bëinjën, sa'ñëña cahuë:

—¿Queaca ro'tago bago, ba re'core ro jañuni tonni huesogo'ne? ⁹ Ba re'core bendietoca, ai curi con, bonse caracuana ro insiye porere'ahuë, sa'ñëña cajën, bagoni bën'ë.

¹⁰ Bëinjënna, Jesusbi bacuani ëñani cabi:

—Mësacua ¿guere ro'tajën ënseye'ne? Ma'ña re'core yë'ëna jañuni tongo, ai re'oye yo'ogo bago. ¹¹ Bonse caracuare cato, bacua yua mësacua naconi si'arën ba'iyë. Mësacua yëse'era'ru bacuana insiye poreyë. Yë'ëca mësacua naconi zoe ba'ima'inë ënjo'on. ¹² Yureca bagobi yë'è junni tanja'ñete ro'tago, yë'è ga'nihuëte ma'ña re'cobi ru'ru re'huago. ¹³ Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'è. Yë'è bainbi Riusu cocarebare si'aruanna quëani achojën, ënco ba'iyete gare huanë yema'inë cajën, bago yure yo'ose'ere'ga quëani achojën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁴ Ja'nrëbi, Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre concua jubë si'a sara samucua ba'ijubë, ja'an jubë ba'iguëbi yua pairi ëja bainna sani, ¹⁵ bacuani senni achabi:

—Jesusre mësacuana insitoca, ¿mësacua quejeiye yë'ère ro'iyë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacua yua treinta curi so'coña, plata so'coñare baguëna insihuë. ¹⁶ Insijënna, ja'nrëbi, Judas yua Jesusre insini senjoñe ro'ta bi'rabi.

La Cena del Señor

¹⁷ Ja'nrëbi, judío bainbi Aon huo'coma'ise'ere aiñu cajën, ja'an fiesta umuguse ru'ru ba'i umugusebi ti'anguëna, Jesusre concuabi baguëni senni achahuë:

—¿Mai pascua aon ainru jarona sani re'huayë'ne yëquëna? senni achahuë.

¹⁸ Senni achajënna, Jesús yua bacuani cabi:

—Mésacua yua huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni, Ja'anguë hue'eja'guëni tēhuoni, ñaca quëajë'ën: “Mai Èjaguëbi më'ëni coca senni achaguë raobi: Yë'ë carajeirën ti'anbi. Më'ë huë'ëna sani, yë'ëre concua naconi pascua aonre ainzaniñë” quëajë'ën, cani, bacuare saobi. ¹⁹ Saoguëna, bacuabi sani, Jesús quëase'e'ru güina'ru yo'oni, pascua aonre re'huahuë.

²⁰ Re'huajëna, ja'n'rëbi, na'i si'aguëna, Jesusbi ti'an rani, baguëre concua si'a sara samucua naconi bëani, aonre ain bi'rabi. ²¹ Ja'n'rëbi, ainjëna, Jesús cabi:

—Mésacua ganreba caguë quëayë yë'ë. Mésacua jubë ba'iguë, te'eguëbi yë'ëre yequëcuana preso insini senjoja'guë'bi, cabi.

²² Ja'nca caguëna, bacuabi ai sa'ntijën, te'ëna, te'ëna, baguëni senni acha bi'rahuë:

—¿Yë'ë'ye, Èjaguë? senni acha bi'rahuë.

²³ Senni achajëna, sehuobi:

—Yë'ë naconi te'e guëna re'ahuana aon ainguë, ja'anguëbi yë'ëre insini senjoja'guë'bi. ²⁴ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni toñe ba'iyë quëaji. Ja'nca quëase'eta'an, yë'ëre insini senjoja'guëte ai bënni senjoja'ñe cani jo'case'e ba'iji. ¡Baguë bënni senjoja'ñete ro'tato, chao hua'guë ai yo'oja'guë'bi! Baguë të'ya raise'e beotoca, quë'rë re'oye ba'ire'abi baguëre, sehuoguë cabi Jesús.

²⁵ Caguëna, ja'n'rëbi Judas hue'eguë, baguëte insini senjoja'guëbi Jesusni:

—¿Èjaguë, yë'ë'ye? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi:

—Ja'ë'ë. Më'ë case'e'ru güinajeiñe ba'ija'guë'bi, sehuobi.

²⁶ Ja'n'rëbi, aonre ainjëna, Jesusbi ba'jo'jo aonbëte inni, Riusuni ujaguë, Surupa cabi. Cani ja'n'rëbi, aonbëte jë'yeni, baguëre concuana huo'hueni, bacuani cabi:

—Mésacua coní ainjë'ën. Yë'ë ga'nihuë'ë, cabi.

²⁷ Cani ja'n'rëbi, uncu ro'rohuëte inni, se'e Riusuni ujaguë, Surupa cani, ja'n'rëbi ba uncu ro'rohuëte bacuana insini, bacuani cabi:

—Mésacua si'acuabi coní uncuje'ën. ²⁸ Yë'ë zie meni tonse'e'ë. Ai jai jubë bain gu'a juchana zemosi'cuare tëani re'huani baza caguë, bainni mame coca cani jo'caja'guë'ë cayë yë'ë. Ja'an ro'ire yë'ë zie yua meni tonse'e ba'ija'guë'bi. ²⁹ Yureca, mésacua ni'ëreba quëayë yë'ë. Bisi ëye gonore gare se'e uncuma'iñë yë'ë ënjo'on. Yë'ë Taita ba'i jobona ti'anni, ja'n'rëbi ba gono mame re'huase'ere mésacua naconi te'e uncu ni'ba'ija'guë'ë yë'ë, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³⁰ Caguëna, ja'n'rëbi, Riusuni bojojën gantani, bacuabi Olivo casi cubëna saë'ë. ³¹ Sani, Jesús yua bacuani quëabi:

—Yure ñami, mésacua si'acuabi, yë'ëre güejën, yë'ëre ro'jo'cani senjoja'cua'ë. Riusu coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'oja'cua'ë mésacua. Ën coca toyani jo'case'ere achajë'ën: “Oveja èjaguëni huani senjojëna, oveja jo'ya hua'nabi ro bacua yësiruanna gatini saiyë” toyani jo'case'e ba'iji. ³² Ja'nca huani senjojëna, yua go'ya rajaja'guë'ë yë'ë. Go'ya rani ja'n'rëbi, Galilea yijana mésacua ru'runa sani, mésacua re'huo'ja'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

³³ Quëaguëna, ja'n'rëbi, Pedrobi baguëni cabi:

—Si'acuabi më'ëre güejën senjocua'reta'an, yë'ëca bañë, cabi.

³⁴ Caguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Më'ëni ganreba quëayë yë'ë. Yure ñami, curabi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë Jesusre ëñama'iguë'ë yë'ë caja'guë'ë më'ë, cabi.

³⁵ Caguëna, Pedro yua baguëni cabi:

—Ja'nca cama'ija'guë'ë yë'ë. Më'ë naconi te'e junni tonza ru'ru, cabi.

Caguëna, si'acuabi Jesusni güinajeiñe cahuë.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶ Cajëna, bacua naconi sani, ja'n'rëbi jo'ya re'ohuë, Getsemaní hue'eruna ti'anni, bacuani cabi:

—Mésacua yua ënjo'ona bëani ëjojë'ën. Yë'ëbi queruna ujaguë saiyë, cabi.

³⁷ Cani ja'n'rëbi, Pedro, Zebedeo mamacua samucua, bacuare quë'rë so'orë sabi. Ja'nca saguëbi recoyo ai sa'ntireba sa'ntiguë, ai yo'oguë baji'i. ³⁸ Ja'nca ba'iguëbi bacuani cabi:

—Ai recoyo sa'ntiye huanoji yë'ëre. Junni tonja'ñe huanoji yë'ëre. Ja'nca ba'iguëna, mésacua yua ënjo'ona bëani, yë'ë naconi te'e ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, cabi.

³⁹ Cani ja'n'rëbi, se'erë quëñëni, yijana gugurini umeni, Riusuni senreba senni achabi:

—Yë'ë Taita, më'ëbi si'aye yo'oye poreyë. Yë'ë ai yo'oja'ye yurera ti'anguëna, më'ëbi yë'ëre tëaye poreyë. Ja'nca poreguëta'an, ro yë'ë yëse'e se'gare yo'oma'ijë'ën. Më'ë yëye se'gare yo'ojë'ën, ujaguë cabi.

⁴⁰ Cani ja'n'rëbi, baguëre concua jo'casiruna goni ëñato, cainsi hua'na uën'ë. Ja'nca uinjëna, Jesús yua Pedroni bëinguë cabi:

—¿Mésacua yua te'e hora se'ga yë'ë naconi ëñajën ëjoye poremate'ne? ⁴¹ Zupai huatibi coqema'ija'guë cajën, ëñajën uajën ba'ijë'ën. Mésacua recoyo jëja bacuata'an, mésacua ga'nihuëte pa'npoye se'ga ba'iji, cabi Jesús.

⁴² Cani ja'nrëbi, se'e samu ba'iyë quëñëni, se'e Riusuni ujaguë cabi:

—Yë'ë Taita, yë'ë ai yo'oja'ye ba'ima'ija'ma caguëta'an, më'ë yëye'ru ai yo'oye baja'guë'ë yë'ë ujaguë cabi.

⁴³ Cani ja'nrëbi se'e goni ëñato, baguëre concuabi cainsi'cua uën'e, ai ëo caifë bacua sëani.

⁴⁴ Ja'nca uinjënna, baguë yua se'e samute ba'iyë quëñëni, se'e Riusuni ujan, güina'ru coca cabi. ⁴⁵ Cani ja'nrëbi, se'e baguëre concuana go'ini, bacuani cabi:

—¿Mésacua yua zoe canni huajëye ro'taye? Yureca re'oji. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte preso zeanrën ti'anbi. Yureca yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, yë'ëre gu'a bainna insija'cua'ë. ⁴⁶ Ja'nca sëani, huëijë'ën. Saiñu. Yë'ëre ro coqueguë insija'guëbi yuara ti'anji, cabi Jesús.

Arrestan a Jesús

⁴⁷ Ja'nca caguë, baguëre concuani yuta coca cani tëjima'iguëna, Judas hue'eguëbi ti'anbi. Jesusre concua si'a sara samucua, bacua naconi ba'iguëbi bajji'i. Ja'anguëbi yua yequëcua naconi, ai jai jubë bain guerra hua hua'tiña, bain huai cabëan, ja'anre bajën, Jesusre zeanjën raë'ë. Pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, bacuabi guansejënna, raë'ë. ⁴⁸ Ja'nca raijënna, Judasbi Jesusre insiza caguë ro'taguë, yua ba bainni ru'ru ën cocare quëasi'quë bajji'i:

—Jesús ba'iruna ti'anni, baguëni muchaguë saludayë yë'ë. Ja'nca saludaguëna, ja'anguëni zeanni bajën, baguëte preso sajë'ën, quëasi'quë bajji'i Judas.

⁴⁹ Ja'nca quëasi'quëbi yureca Jesusna ja'nsi'quë tëhuoni:

—¿Ba'iguë më'ë, Èjaguë? cani, ja'nrëbi baguëni muchabi.

⁵⁰ Muchaguëna, Jesús yua baguëni:

—¿Më'ë gue raquë'ne? Senni achabi.

Senni achaguëna, ja'nrëbi ba bainbi Jesusre tëhuoni, baguëni preso zeanni bahuë.

⁵¹ Zeanni bajënna, joë ba'irën, Jesús naconi ba'iguëbi baguë guerra hua hua'tire rutani, pairi ta'yejeiye ëjaguë yo'o congüeni huaguë, baguë ganjorote jue'reni tonbi. ⁵² Tonguëna, Jesús yua ja'anguëni cabi:

—Më'ë guerra hua hua'tire se'e hua'ti re'hua corohuëna jëojë'ën. Se'e yo'oma'ijë'ën. Si'acua ja'an hua'ti naconi huatoca, ja'ansi hua'tibi huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë. ⁵³ Aito. ¿Porema'inë yë'ë Taitare ujaguë señe? Yë'ëbi Taita Riusuni ujan sentoca, baguë güenamë re'oto yo'o concua si'a sara samu jubëan jai jubëanre te'e jëana yë'ëna raoni coñe poreji. ⁵⁴ Ja'nca coñe poreguëta'an, yureca ja'nca yë'ëre conma'iji. Ja'nca contoca, baguë cocareba toyani jo'case'e'ru güinajëiñe yo'oma'ire'abi. Junni toñe ba'iji yë'ëre toyani jo'case'e sëani yë'ëre jëa güesema'iji cabi Jesús.

⁵⁵ Cani ja'nrëbi, bain jubëanni coca cabi:

—Mésacua yua guerra hua hua'tiñare bajën, bain huai cabëanre bajën, ¿queaca ro'tajën, jianguëre'ru yë'ëre yahue zeanjën rate'ne? Mésacua naconi si'a umuguseña Riusu uja huë'ere baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mésacuani coca ye'yoguë ba'iguëna, mésacuabi yë'ëni preso zeañe beoye baë'ë ja'anrë. ⁵⁶ Ja'nca ba'iyeta'an, Riusu ira bain ba'isi'cuabi baguë cocare toyani jo'cajënna, Riusubi bacua case'e'ru ba'ija'guë caguëna, yureña bacua cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ose'e ba'iji, cabi Jesús.

Ja'nca caguëna, baguëre concua si'acuabi baguëte jo'cani senjoni, ro gatini saë'ë.

Jesús ante la Junta Suprema

⁵⁷ Ja'nrëbi, preso zancuabi Jesusre sani, Caifás hue'eguë, pairi ta'yejeiye ëjaguë, baguë ba'iruna nëcohuë. Ira coca ye'yocua, ira ëjacua, bacuabi ñë'casi'cua baë'ë. ⁵⁸ Pedro'ga Jesusre so'o be'teguë, yua pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'e yija tëca ti'anbi. Ti'anni, Jesús carajeyete ëñaza caguë, soldado hua'na naconi bëani bajji'i.

⁵⁹ Ba'iguëna, pairi ëjacua, si'a ëja bain ñë'casi'cua naconi, bacuabi Jesusre huani senjoñe cañu cajën, baguë gu'aye yo'ose'ere tinjañu cajën ba'icuata'an, baguëte gu'aye caye poremaë'ë. ⁶⁰ Yequëcua, ai jai jubë ba'icua, Baguë gu'aye yo'ose'ere ëñahuë yë'ë cajën, ro coquejën quëacuata'an, baguëni huani senjoñe caye yuta poremaë'ë. Ja'nrëbi gu'aye cacua samucuabi nëca rani ⁶¹ cahuë:

—Ënquëbi gu'aye caguëna, yëquëñabi achahuë: “Riusu uja huë'ë, bain yo'osi huë'ere taonni senjoñë yë'ë. Taonni senjoni, ja'nrëbi, samute umuguseña bani, ba huë'ere se'e yo'oyë yë'ë” cabi baguë, gu'aye cajën coquehuë.

⁶² Ja'nca cajënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi nëceni, Jesusni senni achabi:

—¿Gare sehuoye beoye ba'iguë më'ë? Bacuabi më'ë gu'aye yo'ose'ere quëajënna, ¿më'ë guere yo'oguë sehuoma'iguë'ne? senni achabi.

⁶³ Senni achaguëna, Jesús gare caye beoye nëcabi. Gare sehuoye beoye baji'i. Ja'nca ba'iguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguëni bëinguë cabi:

—Mai huajëguë ba'i Riusubi ëñaguëna, cuencue coca canì te'e ruinë quëajë'ën. ¿Më'ë yua ba Cristo Raosi'quë'guë? ¿Mai Èjaguë Riusu Zin'guë më'ë? Te'e ruinë sehuojë'ën, bëinguë cabi baguë.

⁶⁴ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ë case'e'ru ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mai Ta'yejeiyereba Èjaguë Riusubi baguë Bainguë Raosi'quëre yë'ëre re'huanì raoguëna, baguë jëja ca'ncona bëani ba'ija'guë'ë yë'ë. Bëani ba'iguë, ja'n'rëbi pico re'otobi gaje raiguëna, mësacuabi yë'ëre ëñaja'cua'ë.

⁶⁵ Ja'nca caguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi bëinreba bëinguë, baguë cañate zeanni ye'reguë cabi:

—Riusuni gu'aye cabi baguë. Yua baguë gu'a jucha quëacuare se'e cu'ema'ina'a. Baguëbi Riusuni gu'aye caguëna, mësacuabi achahuë. ⁶⁶ Ja'nca sëani, ¿Queaca yo'oja'cua'ne mësacua caye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Baguëni huani senjoñe ba'ija'guë'bi, sehuohuë.

⁶⁷ Sehuoni, yua baguë ñacona canbi gueonni nëcojënna, yequëcubi baguë ziana go tutuhuë. Yequëcubi baguëre jëja huac'ë. Yequëcubi bacua ëntë abëbi baguëni huac'ë.

⁶⁸ Ja'nca huajën, baguëni bëinjën senni achahuë:

—¿Jaroguëbi më'ëni huac'ë'ne? ¿Më'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iye caguë sëani, masini quëajë'ën! cahuë.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁹ Yureca Pedrobi huë'e yijare ñu'iguëna, romi zingo yo'o congobi baguëni tëhuoni cago:

—Më'ë'ga Jesús, ba Galilea bainguë, baguë naconi baë'ë, cago.

⁷⁰ Cagona, Pedrobi sehuoguë, si'acuabi achajënna, cabi:

—Banhuë. Më'ë caye achama'iguë'ë yë'ë, cabi.

⁷¹ Ja'nca canì, bain caca sa'ro tëca quëñëni gatiguëna, yeco romi zingobi baguëte ëñani, baru ba'icuanì coca quëago:

—Ènquëbi Jesús Nazareno naconi te'e baji'i, quëago.

⁷² Quëagona, Pedro yua Riusu achayete senni achaguë, bacuani cuencue cocare ganreba cabi:

—Banhuë. Ba bainguëte gare ëñama'iguë'ë yë'ë. Baguëte huesëguë'ë yë'ë, cabi.

⁷³ Caguëna, ja'n'rëbi jë'te, baru ba'icubi Pedroni tëhuoni cahuë:

—Aito. Jesusre consi'quë baë'ë më'ë. Më'ëbi Galilea bain caye'ru caguëna, masihuë yëquëna, cahuë.

⁷⁴ Cajënna, baguë yua ai jëja sehuobi:

—Banhuë. Yë'ëbi te'e ruinë cama'itoca, Riusubi ëñani, yë'ëni huaija'guë. Mësacuabi ba bainguëte cajënna, baguëte gare huesëguë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

Caguëna, ja'ansirën curabi yuji'i. ⁷⁵ Ja'nca yu'iguëna, Pedrobi Jesús coca case'ere ro'tajaji'i: "Curabi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iye yë'ëre huesëye caja'guë'ë më'ë." Ja'an coca case'ere ro'tani, ja'n'rëbi sani, si'a recoyo oireba oji'i.

27

Jesús es entregado a Pilato

¹ Ja'n'rëbi ñataguëna, pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, si'a ëja bainbi ñë'canì, sa'ñëña coca cajën, Baguëre sani huani senjo güeseñu cajën, ² baguëte preso zeanni huenni, romano bain ta'yejeiye ëjaguë Pilato hue'eguëna sani nëcohuë.

La muerte de Judas

³ Yureca Judas hue'eguë, Jesusre insini senjosi'quëbi Jesús huani senjoja'ñete ëñani, Baguëni ai gu'aye yo'ohuë yë'ë caguë, baguë treinta so'coña plata so'coñare inni, pairi ëjacua, ira ëja bain, bacuana go'yani ⁴ quëabi:

—Ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Gu'aye yo'oma'iguëni ro zean güesehuë yë'ë, quëabi.

Quëaguëna, bacuabi sehuohuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an cocare yëquëñani quëaguë raquë'ne? Më'ë se'ga masijë'ën, sehuohuë.

⁵ Ja'nca sehuojënna, baguë plata so'coña Riusu huë'e ba'iruna ro senjoni jo'canì saji'i. Sani ja'n'rëbi, bisimebi baguë ñaje tëcana gueonni, ja'nsi'quëbi huajë gui'ini reani junji'i.

⁶ Ja'n'rëbi, pairi ëja bainbi ba plata curi senjose'ere chiani, sa'ñëña cahuë:

—Yureca, ën curi yua bainguëni huani senjoñe ro'ise'ere sëani, Riusu huë'e gajonguna ayaye porema'ñë cajën, ⁷ guere yo'oye'ne senni achajën, bacuabi sani, sotoroan re'huacua

yija, ja'an casi yijare ba curibi cohuë. Yequë yijaña raisi'cuabi junni huesëtoca, ba yijana bacuare tañu cajën, ba yijare cohuë. ⁸ Ja'nca ro'tani cojën, ja'an yija yua zie yija hue'yohuë. Hue'yojënna, yure umuguseña tēca ja'nca hue'ejl. ⁹ Yureca Riusu ira bainguë ba'isi'quë Jeremías hue'eguëbi cocare cani jo'caguëna, bacua yo'ose'e yua ëñe'ru güina'ru bajl'i: "Ja'n'rëbi ba plata so'coña treinta so'coña Israel bain ro'tani bacua bainguëte ro'iyë, ja'an so'coñabi inni, ¹⁰ soto re'huacua yijare cohuë. Mai Ëjaguë Riusu yë'ëni ëñose'e'ru güina'ru cohuë" cani jo'case'e bajl'i.

Jesús ante Pilato

¹¹ Yureca Jesusbi romano bain ta'yejeiye ëjaguë ba'irute nēcabi. Nēcaguëna, ba ëjaguëbi coca senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

¹² Pairi ëja bainca, ira bainca baguë gu'aye yo'ose'ere cajënna, gare sehuoye beoye bajl'i Jesús. ¹³ Yureca ja'nca sehuoma'iguëna, Pilatobi baguëni jëja senni achabi:

—Bacuabi më'ëre aireba gu'aye cajënna, ¿më'ë guere yo'oguë achama'iguë'ne? cabi.

¹⁴ Caguëna, Jesús yua gare sehuoye beoye nēcabi. Ja'nca nēcaguëna, Pilatobi gue ro'taye beoye ëñabi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹⁵ Yua ja'an fiesta umuguseña ba'iguëna, Pilatobi si'a tēcahuëan preso zeansi'quë bain sensi'quë te'eguëte etoguë bajl'i. ¹⁶ Yure tēcahuë, ja'an gu'aye yo'osi'quë Barrabás hue'eguë yua preso zeansi'quë bajl'i. ¹⁷ Ja'nca ba'iguëna, bain nē'casi'cua ba'ijënna, Pilatobi bacuani senni achabi:

—¿Jaroguëni tijoni etoye seña'ne mēsacua? ¿Barrabasre etoye o Jesús, ba Cristo hue'eguëte etoye seña? senni achabi baguë.

¹⁸ Pairi ëjacua yua Jesusre ro bëinjën insijënna, Pilatobi ja'anre masibi. Ja'nca masiguëbi ja'an cocare bainni senni achabi.

¹⁹ Yureca baguë jëja ñu'i seihuëte ñu'iguëna, baguë rënjobi baguëna cocare quëago raogo:

—Ba re'o bainguëni gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Yure ñami ai gu'a ëo caingo ëñahuë. Baguë ba'iyete ëñani ai yo'ohuë yë'ë, quëago raogo.

²⁰ Ja'n'rëbi pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, bacuabi bain naconi coca cajën, Barrabasni etoye senjë'ën. Jesusni huani senjoñe senjë'ën, cajën bainni cahuë. ²¹ Cajënna, Pilatobi se'e bacuani senni achabi:

—Ba samucua preso zeansi'cuare ro'tajë'ën. ¿Jaroguëni tijoni etoye'ne yë'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Barrabasni tijoni etojë'ën, cajën sehuohuë.

²² Ja'nca sehuojënna, Pilato yua bacuani senni achabi:

—Ja'nca catoca, ¿ba Jesús, yua Cristo casi'quë, ja'anguëte guere yo'oye'ne yë'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, si'a jubëbi:

—¿Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën! sehuohuë.

²³ Sehuojënna, Pilatobi se'e senni achabi:

—¿Mēsacua queaca ro'tajën, ja'nca caye'ne baguëre? ¿Gue gu'a jucha yo'oguë baquë'ne baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, bain jubëbi quë'rë se'e ai güijën sehuohuë:

—¿Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën! güijën sehuohuë.

²⁴ Ja'nca sehuojënna, Pilatobi se'e sehuoye porema'ñe masibi. Guerra huëoye se'ga ba'iguëna, bacuani se'e sehuoye jo'cani, ja'n'rëbi ocore inni, baguë ëntë sarare zoani tonguë, bainni cabi:

—Mēsacuabi ënquë re'o bainguëni huani senjoñe yëtoca, mēsacua se'ga yo'ojë'ën. Yë'ëca baguë huani senjoñete sehuoma'ñë, cabi.

²⁵ Caguëna, si'a jubë bainbi sehuohuë:

—Baguëni huani senjoñe guanseguëna, yëquëna, yëquëna zin hua'na yuta raima'icubabi baguëre huani senjoñete Riusuni sehuoja'cua'ë, cajën sehuohuë.

²⁶ Ja'nca sehuojënna, Pilatobi Barrabasni tijoni etoni, ja'n'rëbi Jesusre si'nseni, huani senjoñe guansebi.

²⁷ Guanseguëna, Pilato soldado hua'nabi Jesusre Pilato huë'e yijana sani, bacua soldado gajecua, si'a jubëre choë'ë. ²⁸ Chojjënna, bacuabi sani, baguë cañate rutani, ja'n'rëbi bajacu can ëja bain canre inni, baguëna sayahuë. ²⁹ Sayani, miu ma ga'huare tēonni, baguë sinjobëna tēohuë. Ëja bain guanse tēcabëre'ga inni, baguë jëja ëntë sarana zean güesehuë. Ja'nca yo'oni, ja'n'rëbi baguëna gugurini, baguëni ai jayajën cahuë:

—Ja Carajeiye beoye huajëni ba'ijë'ën, judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë! jayajën cahuë.

³⁰ Ja'nca jayani ja'nrëbi, baguëna go tutuni, ja'nrëbi baguë jëja tëcabëbi rutani, baguë sinjobëna huaë'ë. ³¹ Ja'nrëbi, baguëni jayani tējini, baguë bajacu canre rutani, baguë cañate baguëna sayani ja'nrëbi, Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoñu cajën sahuë.

Jesús es crucificado

³² Sani, ja'nrëbi Cirene bainguë Simón hue'eguëni tēhuoni rantoni, Jesús crusu sa'cahuëte cuanni tēoni sajë'ën cajën guansehuë.

³³ Guanseni ja'nrëbi, Jesusre sani, Gólgota casiru, sinjo gu'anbë casiru, ja'an cubëna ti'anhue. ³⁴ Ti'anni, gu'a jo'cha sënje naconi ja'mese'ere inni, Jesusni rurajëna, baguë yua ro ne'neni jo'cabi.

³⁵ Ja'nrëbi, baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoni, soldado hua'nabi, Baguë cañate inni baja'cuare masiñu cajën, gata toyasira'carëanre sa'ñeña ña'goni tonni ëñahuë. ³⁶ Ja'nca ëñani, ja'nrëbi bëani, baguë ba'iyete re'oye ëñañu cajën yo'ohuë. ³⁷ Ja'nrëbi, baguë gu'a jucha yo'ose'ere ro'tani, ën cocare toyani, ba crusuna së'ohuë: “Ënquë Jesús hue'eguë yua judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji” toyani së'ohuë.

³⁸ Yequëcuare'ga bain huani bonse jiancua samucuaire, ja'ancuare'ga Jesús naconi bacua crusu sa'cahuëanna gueonni retohuë. Yequëre Jesús jëja ca'ncona reohuë. Yequëre Jesús ari ca'ncona reohuë. ³⁹ Ja'nrëbi, bain hua'na ca'nchorë ganijën saicuabi Jesusni bëinsi ziaña ëñajën, baguëni bain ëyëjën ⁴⁰ cahuë:

—Më'ëbi ro ro'tani caguë ba'isi'quë'ë. Riusu uja huë'ere taonni si'ani, ja'nrëbi samute umuguseña mame huë'e yo'oyë yë'ë casiquë sëani, yurera'rë ja'ansi'quë jëajë'ën. Më'ë yua Riusu Zin ba'itoca, crusu sa'cahuëbi gajejë'ën, bëinjën cahuë.

⁴¹ Ja'nca bëinjëna, pairi ëjacua'ga, ira coca ye'yocua, ira ëja bain, bacua naconi Jesusni jayajën, sa'ñeña cahuë:

⁴² —Yequëcuabi ai yo'ojëna, bacua jëayete ëñoguë baji'i baguë. Ja'nca ëñoguëta'an, ja'ansi'quëbi jëaye poremai'te baguë. Baguë yua Israel bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë banica, yurera'rë baguë crusu sa'cahuëbi tijini gajeja'guë. Tijini gajetoca, baguëni si'a recoyo ro'tayë mai. ⁴³ Baguë yua Riusuni si'a recoyo ro'tayë yë'ë caguëna, Riusubi yurera'rë baguëte tēani conja'guë. Yë'ë yua Riusu Zinreba'ë casiquë sëani, ja'nca yo'oja'guë Riusu, baguëni ai yëguë ba'itoca, baguëni jayajën, sa'ñeña cahuë.

⁴⁴ Cajëna, jiancua'ga, baguë naconi retosi'cua, bacua'ga baguëni güina'ru te'e jayajën cahuë.

Muerte de Jesús

⁴⁵ Ja'nrëbi mëñereba së'iguëna, si'a re'oto beoru na'i si'abi. Samute hora ba'iyë tēca zijei re'oto se'ga baji'i. ⁴⁶ Ba'iguëna, ja'nrëbi, ënsëguëbi a las tres'ru së'iguëna, Jesusbi si'a jëja coca güini achobi:

—Elí, Elí ¿lama sabactani? güini achobi. Bain cocabi cato, Taita Riusu, Taita Riusu, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre jo'cani senjoguë'ne? güini achobi Jesús.

⁴⁷ Güini achoguëna, yequëcua baru ba'icuaabi achani:

—Mai ira bainguë ba'isi'quë Elíasni choi'te baguë, cahuë.

⁴⁸ Cani, bacua jubë ba'iguëbi besa sani, can së'ohuëre inni, zoa huansoyo na'miñona huenni, sënje jo'cha re'cona huahuani saënni, Jesusbi zu'nzuja'guë caguë, baguë yí'obona nēcoguëna, ⁴⁹ baguë gajecuaabi cahuë:

—Yo'oma'ijë'ën. Yequëre Elíasbi rani, baguëte tijoni gachoma'iguë cajën, ëjoni ëñañu, cahuë.

⁵⁰ Cajëna, ja'nrëbi Jesús yua se'e ai jëja güini achoni, ja'nrëbi junni tonbi. ⁵¹ Junni tonguëna, ja'ansirën Riusu uja huë'e sa'nahuë retosi canbi samu tē'ntëña ba'iyë ja'anse'e yua jobora ye'reni saji'i. Ëmëje'enbi yijacua tēca ye'reni saji'i. Yija'ga ñu'cueguëna, gatabëanbi joni saji'i. ⁵² Bain tansiruan'ga a'nqueguëna, Riusu bainreba junni tonni tansi'cuani huajë hua'nare etobi Riusu. ⁵³ Etoguëna, Jesús go'ya rairën ti'anguëna, bacuaabi bacua tansiruanbi etani, Jerusalén huë'e jobo Riusu cuencuesi jobona sani ba'ijëna, ai jai jubë bainbi ëñahuë.

⁵⁴ Ja'nrëbi soldado ëjaguë, baguë naconi ba'ijën Jesusre ëñajën ba'icua, bacuaabi yija ñu'cues'e, yequë yo'oguë ba'ise'ere'ga ëñani, gue ro'tayë beoye quëquëni cahuë:

—Aito. Ënquëbi Riusu Zinreba baji'i, cahuë.

⁵⁵ Romi hua'na'ga so'orëbi ëñajën nēcahuë. Jesús naconi Galilea yijabi te'e rajjën, baguëni consi'cua baë'ë. ⁵⁶ Ja'nca ba'icuaire cato, yeco María Magdalena, yeco María, Santiago, José bacua mamá baco'ë. Yeco, Zebedeo mamacua, bacua mamá baco'ë.

Jesús es sepultado

⁵⁷ Ja'nrëbi, na'i si'aguëna, Arimatea huë'e jobo bainguë José hue'eguë, ai bonse baguë, ja'anguëbi ti'anbi. Baguë'ga Jesús bainguë consi'quë baji'i. ⁵⁸ Ja'anguëbi yua Pilatona sani,

Jesús ga'nihuète senji'i. Senguèna, Pilatobi baguèna insini saoye guansebi. ⁵⁹ Guanseguèna, Josebi Jesús ga'nihuète sani, re'o can pojei canbi ga'nebi. ⁶⁰ Ga'neni ja'n'rèbi. José tanja'ru, gata tè'ntèbana mame no'asi goje, ja'anruna sani, baguète uanbi. Ja'nca uanni, jai gatabèbi bonani, ba tansi gojere taunni ta'pini jo'cabi. ⁶¹ Ja'nca yo'oguèna, María Magdalena, yeco María naconi baè'è. Jesús tansiru ca'ncorète èñajèn ñuè'è.

La guardia ante el sepulcro de Jesús

⁶² Ja'n'rèbi yequè umuguse, yo'o yo'oma'i umuguse ja'anrè ba'i umuguse si'aguèna, pairi èjacuabi, fariseo bain naconi Pilatona sani, ⁶³ si'a jubèbi baguèni quèahuè:

—Èjaguè, ba Cristo ro coqueguè casi'quèbi yua huajèguè ba'i umuguseña ñaca caguè baji'i: “Samute umuguseña bani, go'ya raija'guè'è yè'è” caguèna, baguè case'ere yure ro'tahuè yèquèna. ⁶⁴ Ja'nca casi'què ba'iguèna, yure samute umuguseña tèca ba'iguèna, baguè tansirute re'oye èñajèn cuiraye guansejè'èn. Yequerè baguète conjèn ba'isi'cuabi baguè ga'nihuète jianni satoca, “Go'ya raisi'què'bi” quèani achoma'íne. Ja'nca ro coquejèn yo'otoca, baguè Cristo ba'iyè ro coqueguè case'e'ru què'rè ai gu'aye coquejèn ba'ire'ahuè maire, Pilatoni cahuè.

⁶⁵ Cajèna, Pilatobi sehuobi:

—Mésacua yua soldado jubète bacua sèani, ja'ancuare baguère tansiruna sani nèconi, mésacua porese'e ai re'oye èñajèn cuirajèn ba'ijè'èn, sehuoguè cabi.

⁶⁶ Ja'nca caguèna, bacua yua baguère tansiruna sani, ba gatabè ta'pisibète quèonni sè'queni jo'cahuè. Jo'cani, soldado hua'na tansiruna jo'cahuè. Ja'nca yo'ojèna, jiancuabi ti'añe poremaè'è.

28

La resurrección de Jesús

¹ Ja'n'rèbi, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse si'aguèna, semana ja'anrè ba'i umuguse, domingo umugusebi ñatani, María Magdalenabi, yeco María naconi Jesús tansiruna èñajèn saè'è. ² Sani èñato, yija ai jèja ñu'cuebi. Riusu anje conguèbi guènamè re'otobi gaje meni, ba gatabète bonani quèñoni, babère bèani ñuji'i. ³ Anje ga'nihuè ba'iyete cato, mèjo jue'neñe'ru èñobi. Baguè caña yua ai pojeiyereba ai pojei cañara baji'i. ⁴ Ja'nca ba'iguèbi gaje raiguèna, soldado hua'na tansirute èñacuabi ai quèquèreba quèquèjèn to'ntojèn, ja'n'rèbi junni garasi'cua'ru nècajèn èñohuè. ⁵ Ja'n'rèbi, Riusu anje conguèbi ba romi hua'nani cabi:

—Mésacua huaji yèma'ijè'èn. Mésacua yua Jesús, ba quenni reosi'què, ja'anguèni cu'ejèn raisi'cuare masiyè yè'è. ⁶ Ènjo'on'ga beoji baguè. Go'ya raji'i. Baguè sani jo'case'e'ru giüna'ru ba'iji. Raijè'èn. Baguè uinsirute èña rani masijè'èn. ⁷ Yureca besa sani, baguète concuani quèajajjè'èn: Ju'insi'quèbi go'ya raji'i baguè. Go'ya raisi'quèbi yureca Galilea yijana mésacua ru'ru sani, mésacuani èjoji. Ja'anruna sani, baguèni tèhuoni èñajè'èn. Ja'anre quèajajjè'èn. Yè'è case'e'ru yo'ojè'èn, cabi.

⁸ Caguèna, bacuabi ba tansirute jo'cani, besa saè'è. Huaji yèjèn, ja'n'rèbi ai bojoyereba bojojèn, Jesusre concuana quèajajjè'èn, huè'huèjèn saè'è. ⁹ Ja'nca saijèna, yureca Jesusbi bacuani tèhuoni saludabi. Saludaguèna, baguè guèòñare gugurini su'ncajèn, baguèni ai bojojèn baguèni ai yèhuè. ¹⁰ Ja'nca yo'ojèna, Jesús yua bacuani yihuoguè cabi:

—Mésacua huaji yèma'ijè'èn. Yè'è bainrebana sani quèajè'èn: “Galilea, yijana saijè'èn. Sani yè'ère tèhuoni èñaja'cua'è” quèajè'èn, cabi Jesús.

Lo que contaron los soldados

¹¹ Caguèna, romi hua'nabi quèajèn saijèna, ba soldado jubè ba'icuabi huè'e jobona sani, pairi èjacuani ba yo'oguè ba'ise'e si'aye quèahuè. ¹² Quèajèna, pairi èjacuabi si'a ira èjacua naconi nè'cani, sa'ñeña coca canì, ja'n'rèbi soldado hua'nana ai curire insijèn, ¹³ bacuani yahue yihuojèn guansehuè:

—Mésacua yua bainna sani, ñaca quèajè'èn: “Yèquènabi cainjèna, baguère concuabi ñamibi ti'anni, baguè ga'nihuète jianni samate” cajèn quèajè'èn. ¹⁴ Ja'nca quèajèna, Pilatobi achatoca, yèquènabi baguèni re'o coca cajèn, baguèni bojo güeseyè. Ja'n'rèbi mésacuani bèñe beoye ba'iji, cahuè.

¹⁵ Ja'nca cajèna, soldado hua'nabi bacua curire conì, pairi èja bain guansese'ere'ru coca quèani achohuè. Quèani achojèna, yure umuguseña tèca judío bainbi ja'an cocare sa'ñeña quèani achojèn ba'iyè.

El encargo de Jesús a los discípulos

¹⁶ Ja'n'rèbi, Jesusre concua, si'a sara bain te'e bainguè, bacuabi Galilea yijana sani, Jesús quèasi cubèna mè'è. ¹⁷ Mèni, ja'n'rèbi baguèni èñani, baguèna gugurini rèanni, baguèni ai yèjèn bojohuè. Bacua jubè ba'icua yequècuaca baguèni si'a recoyo ro'taye huaji yèhuè. ¹⁸ Ja'nca ba'ijèna, Jesusbi bacuana cueonni quèabi:

—Taita Riusubi cuencueguëna, guënamë re'oto, yija re'oto, si'aye bani, Ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iguëbi si'aye baru ba'icuanì guansegüë ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁹ Ja'nca séani, mësacua yua si'a jubëan bainna sani, yë'ë bainreba concuare re'huajë'ën. Ja'nca re'huajën, Taita Riusu, baguë Zin, baguë Espíritu, ja'ancua ba'iyete ro'tajën, yë'ë bainrebare oco bautizajën ba'ijë'ën. ²⁰ Ja'nca yo'oni, yë'ë yua mësacuanì guanseni jo'case'e ru si'aye güina'ru ye'yojën ba'ijë'ën, bacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'yete. Ja'nca ba'ijë'ëna, yureca, mësacuare gare jo'caye beoye ba'iguë, ën yija carajeirën tēca mësacua naconi te'e conguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

Riusu cocareba SAN MARCOS Toyani jo'case'e

Juan el Bautista en el desierto

¹ Yureca, Riusu cocarebare, baguë Zin Jesucristo ën yijana raise'ere toyani jo'cayë:

² Riusu ira bainguë raosi'quë, Isaías hue'eguëbi Riusu cocare uti pëbëna toyani jo'caguëna, ñaca toyase'e baji'i:
Achajë'ën, yureca.

Më'ère quëaja'guëte ru'ru saohuë, më'ë rai ma'are re'huacaiguëte.

³ Saoguëna, ja'anguëbi yua beo re'otona ti'anni, ñaca quëani achoja'guë'bi:

“Mai Èjaguë rai ma'are re'huaye'ru re'huajë'ën.

Te'e ruin ma'are yo'ocaijë'ën baguëre” toyani jo'case'e ba'iji.

⁴ Ja'nca ba'iguëna, yureca Juan Bautizaguëbi beo re'otona ti'anni, bainna ñaca quëani achobi: “Mësacua ro'tajën ba'ise'e beoru mame re'huani ba'ijën, bautiza güesejë'ën. Riusubi yë'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeni ro'tama'ija'guë cajën, ja'nca yo'ojë'ën” quëani achoguë baji'i Juan. ⁵ Ja'nca quëani achoguëna, si'a bainbi baguëni achajaiñu cajën, baguëni tëhuojaë'ë. Judea yija, Jerusalén huë'e jobo, ja'anruanbi etani, baguëni tëhuojaë'ë. Tëhuojani, bacua gu'a jucha beorure Riusuni quëajën, Juanni bautiza güesehuë, Jordán ziyana.

⁶ Yureca, Juanbi yua camello raña canre ju'iguë, ga'ni tëinme baguë sëri seihuëte tënji'i. Bu'nsu, o'a baya, baguë aon ja'an baji'i. ⁷ Ja'nca ba'iguëbi yua bainni ñaca quëani achoguë baji'i:

—Yequëbi, yë'ë ru'ru quë'rë ta'yejeiye Èjaguëbi yuareba raiye ba'iji. Yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye Èjaguëte sëani, yë'ë'ga gugurini rëanni, baguëni yo'o coñe gare ti'anma'iguë ba'iyë. Baguë guëon ju'iyete ti'jeye ti'anma'iguë'ë yë'ë, baguëre. ⁸ Yë'ëbi yua mësacuare oona bautizaguë'ë. Baguëca yua Riusu Espiritu naconi mësacuare bautizaja'guë'bi, quëani achoguë baji'i Juan.

Jesús es bautizado

⁹ Quëani achoguë ba'iguëna, ja'an umuguseñabi Jesusbi Nazaret huë'e jobo, Galilea yija ba'i jobo, ja'an jobobi sani, Juanna ti'anjani, Jordán ziyana bautiza güesebi. ¹⁰ Bautiza güeseni, ja'nrebi, guënamë re'otobi a'nqueni saoguëna, Riusu Espiritubi eta rani, ju'ncubo ba'iyë'ru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. ¹¹ Tuaguëna, ja'nrebi, guënamë re'otobi ñaca cani achobi:

—Më'ë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'ë. Më'ëni ai bojoyë yë'ë, cani achobi.

Jesús es puesto a prueba

¹² Cani achoguëna, ja'ansirën, Riusu Espiritubi Jesusre beo re'otona sabi. ¹³ Saguëna, cuarenta umuguseña barute ba'iguë, airu hua'i hua'na naconi ba'iguëna, zupai huatibi ti'an rani, Yë'ëna rani conjë'ën, coqueguë choji'i. Choquëna, conmaj'i. Conma'iguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi baguëni cuirahuë.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ Ja'nrebi jë'te, Juanni preso zeanni guaorena, Jesusbi Galilea yijana sani, Riusu cocarebare bainni quëani acho bi'rabi. ¹⁵ Ñaca quëani achoguë baji'i:

—Yua'ë. Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësacua ro'tajën ba'ise'e beoru mame re'huani, Riusu cocarebare achani, si'a recoñoa ro'tajën ba'ijë'ën, quëani achoguë baji'i.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁶ Ja'nca ba'iguëbi Galilea zitara yëruhuana sani, mejabëbi ganini ëñato, Simón hue'eguëbi, baguë yo'jeguë Andrés naconi ba'ijën, hua'ire yojën baë'ë, hua'i yoye ye'yësi'cua sëani. ¹⁷ Hua'ire yojëna, Jesusbi bacuani coca caguë choji'i:

—Mësacua yë'ëni te'e conjën raijë'ën. Mësacua yua hua'i yoye ye'yësi'cua ba'ijëna, bainre yoye mësacuani ye'yoyë yë'ë, caguë choji'i.

¹⁸ Caguë choiguëna, bacua yua ja'ansirën bacua hua'i yorëanre gare jo'cani, Jesusni te'e conjën saë'ë.

¹⁹ Saijëna, baguëbi se'erë sani ëñato, Zebedeo mamacua, Santiago hue'eguë, baguë yo'jeguë Juan naconi baë'ë. Bacua pë'caguë Zebedeo naconi yogute ba'ijën, bacua hua'i yorëanre ta'njën ñuë'ë. ²⁰ Ja'nca ñu'ijëna, Jesusbi bacuani choji'i. Choiguëna, bacuabi yua bacua pë'caguë Zebedeore jo'cani saë'ë. Yo'o concua naconi yoguna jo'cani, Jesusni te'e conjën saë'ë.

Un hombre que tenía un espíritu impuro

²¹ Sani ja'nrëbi, Capernaum huë'e jobona ti'anhüë. Ti'anrena, ja'nrëbi, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi bain ñë'ca huë'ena cacani, bainni coca ye'yo bi'rabi. ²² Ai ta'yejeiye Ëjaguë masiye ye'yoye'ru bacuani ye'yoguëna, bain hua'nabi ai achajën rën'ë. Bacua ira coca ye'yocua ye'yoye'ru quë'rë ta'yejeiyera ye'yoguë bajji'i Jesús. ²³ Ye'yoguë ba'iguëna, yequë bangué gu'a huati cacasi'quë yua bacua ñë'ca huë'ere bajji'i. Ja'nca ba'iguëbi yua te'e jëana güiguë cabi:

²⁴ —¿Yëquëna ba'iru queaca ro'taguë raquë'ne Jesús Nazareno? Yëquënani ro huesoni si'aguë raisi'quë'ë mè'ë. Më'ëre masiyë yë'ë. Më'ë yua Riusu Zin Raosi'quëreba ba'iguë'ë, güiguë cabi.

²⁵ Güiguë caguëna, Jesusbi gu'a huatini bëinguë guanseni cabi:

—¡Cama'ijë'ën, huati! ¡Ba bainguëte etani saijë'ën! cabi.

²⁶ Ja'nca caguëna, huatibi ba bainguëte ai jëja hue'nhue yo'oni, ai jëja güiguë, bainguëte etani jo'cani saji'i. ²⁷ Etani saiguëna, si'a bain hua'nabi quëquësi'cua ba'ijën, sa'ñëña senni achajën cahüë:

—¿Gue'ne, yureca? ¿Guerebare ye'yoguë'ne baguë? ¡Ai masi Ëjaguëbi rani, huati hua'ini coca guanseguëna, bacuabi achani yo'oyë! sa'ñëña cajën, ai ëñajën rëinjën baë'ë.

²⁸ Ja'nrëbi, si'a Galilea yija ca'ncoñana Jesús yo'ose'ere ai quëani achohuë.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

²⁹ Ja'nrëbi, ba ñë'ca huë'ebi etajëna, Jesusbi Simón, Andrés, bacua naconi bacua huë'ena sani cacabi. Santiago, Juan, bacuabi conjën saë'ë. ³⁰ Capani ba'ijëna, Simón huago, baguë rënjo pë'cagobi rau jayogo uingona, Jesusni quëahuë. ³¹ Quëajëna, baguë yua bago uinruna cacani, bago ëntë sarare zeanni, bagote huëabi. Huëaguëna, ja'ansirën rau go'yani huajëgo, yua bacuani cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

³² Ja'nrëbi na'iguëna, yua ënsëguë ruajaquëna, rau ju'incuare, huati cacasi'cuare'ga, si'acuare Jesusna sahuë. ³³ Sani, si'a huë'e jobo bainbi ti'anni, baguë anto sa'rore ñë'cani ëjohuë. ³⁴ Ëjojëna, Jesús yua ai jai jubë bain si'a rau ju'incuanu huachobi. Gu'a huati hua'i bain cacasi'cuare'ga guanseni, bacuare etoni saobi. Ja'nca saoni, huati hua'ibi coca cayë yëjëna, ënsëbi, baguëte masicuare sëani.

Jesús anuncia el mensaje en las sinagogas

³⁵ Ja'nrëbi, ñata ñamibi, yuta ënsëguë etama'iguëna, Jesusbi huëni, bain beoruna sani, Taita Riusu naconi coca uja bi'rabi. ³⁶ Ujaguë ba'iguëna, Simón, yequëcua baguë naconi ba'icubai Jesusni cu'ejën saë'ë. ³⁷ Sani, baguëte tinjani, baguëni cahüë:

—Si'a bainbi më'ëni cu'eyë, cahüë.

³⁸ Cajëna, Jesusbi sehuobi:

—Cueñe ba'i huë'e joboñana saiñu. Ja'anruan bainre'ga Riusu cocarebare quëani achoza caguë, ja'an raisi'quë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

³⁹ Ja'nca cani, si'a Galilea yija ca'ncoñana ganini, bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare bainni quëani achoguë, gu'a huati hua'ire etoni bi'rani saoguë bajji'i.

Jesús sana a un leproso

⁴⁰ Ba'iguëna, ja'nrëbi, gu'a ca'mi rau ju'inguëbi Jesusna rani, baguëna gugurini rëanni, baguëni senreba senji'i:

—Më'ëbi yënica, yë'ë gu'a raure tënoni huachojë'ën, huachoye pore Ëjaguë sëani, senguë cabi.

⁴¹ Ja'nca caguëna, Jesusbi baguëni oiguë bani, baguë ëntë sarare mi'nani, baguëni pa'roguë cabi:

—Huachoye yëyë. Më'ë yua huajë hua'guë ba'ijë'ën, cabi Jesús.

⁴² Caguëna, ja'ansirën gu'a ca'mi rau go'yani, yua huajë raji'i. ⁴³ Huajë raiguëna, Jesús yua baguëte sao bi'rani, baguëni si'a jëja coca yihuoguë cabi:

⁴⁴ —Achajë'ën. Më'ë huajë raise'ere yequëcuanu gare quëaye beoye ba'ijë'ën. Ëñe se'gare yo'ojë'ën. Më'ë pairina sani, më'ë huajë raise'ere baguëni ëñojë'ën. Ëñoni, Moisés ira coca guanseguë ba'ise'ru, baguë casi jo'ya hua'guëre inni, më'ë pairina sani, pairibi huani éocaija'guë caguë, jo'ya hua'guëre pairina insijë'ën, më'ë yua huajë raisi'quë sëani. Ja'nca yo'otoca, bain hua'nabi më'ë huajë raise'ere ëñani masiyë, cabi Jesús.

⁴⁵ Ja'nca cani saoguëna, ba huajë raisi'quëbi ro achani, baguë huajë raise'ere si'a bainna quëani achojaji'i. Ja'nca quëani achoguëna, Jesusbi, yua bainbi ëñajëna, huë'e jobona ti'añe poremajji'i. Beo re'otoña se'gare ba'iguëna, si'aruan ba'icubai baguëni ëñajën saë'ë.

2

Jesús sana a un paralítico

¹ Ja'nrèbi, yequè umuguseña ba'iguèna, Jesús yua Capernaum huè'e jobona go'ini, baguè huè'ere ba'iguèna, bainbi achahuè. ² Ja'nca achani, yurera, ai jai jubè bainbi baguè huè'ena ñè'ca rani, huè'e bu'iye ba'iye sèani, anto sa'ro ba'iruna ti'añe poremaè'e. Ja'nca ba'ijèna, Jesusbi Riusu cocarebare bacuani quèani achobi. ³ Quèani achoguèna, yequècua gajese'gacuabi garasi'quèni camare uinguèna, cuanni rahuè. ⁴ Rani, ai jai jubè bain ba'ijèna, Jesusna cacaye poremajèn, huè'e èmèje'ena mèani, Jesús èmèje'en ba'irute goje otani, garasi'quère camare uinguèna, Jesús ba'iruna meñe gachohuè. ⁵ Gachojèn, Jesusbi huachoye poreji ro'tajèna, Jesusbi baguè ñacobi èñani, bacua recoyo ro'tayete masini, ba garasi'quèni cabi:

—Mami, mè'è gu'a jucha yua gare ténose'e ba'iji, cabi.

⁶ Caguèna, ira coca ye'yocuabi achajèn ñu'ijèn, ja'ansi'cua bèinjèn ro'tajèn baè'è: ⁷ “¿Ba hua'guè queaca ro'taguè, ja'an cocare caguè'ne? Riusu se'gabi bain juchare ténofe poreji. Yequècuaabi porema'inë. Ja'nca sèani, baguè yua tèno cocare caguè, Riusure ro gu'aye caji” sa'ñeña ro'tajèn ñu'è. ⁸ Ro'tajèn ñu'ijèna, Jesusbi baguè ñacobi èñani, bacua bèinjèn ro'tase'ere masini, bacuani cabi:

—¿Mèsacua guere yo'ojèn, ja'nca ro'tajèn bèifne'ne? ⁹ Bainbi, “Mè'è gu'a jucha yua ténose'e ba'iji” caye poreyè. Ja'nca caye porecuata'an, “Huèni, mè'è camare inni ganijè'en” catoca, bacua huachoye porema'ifete èñoñè. ¹⁰ Ja'nca ba'yeta'an, yè'è yua Riusu Raosi'quèreba ba'iguèbi bain gu'a juchare ténofe pore Èjaguè'è. Ja'anre mèsacuani èñoñè yè'è, cabi.

Cani, ja'nrèbi, garasi'quèni cabi:

¹¹ —Yureca, huèijè'en. Mè'è camare inni, mè'è huè'ena go'ijè'en, caguè cayè yè'è, cani achobi Jesús.

¹² Caguèna, baguè yua ja'ansirèn huèni, baguè camare inni saji'i. Ja'nca saiguèna, si'a bainbi ai èñajèn rèinjèn, Riusuni bojoreba bojojèn, re'o cocare baguèni cahuè:

—Yure yo'ose'eru maibi gare èñama'isi'cua'è, cahuè.

Jesús llama a Levi

¹³ Ja'nrèbi jè'te, Jesusbi se'e Galilea zitara yèruhuana saji'i. Sani, si'a bain hua'nabi baguèna ñè'cajèna, bacuare coca yihuobi. ¹⁴ Yihuoni tējini, se'e sani èñato, Alfeo mamaquè Levi hue'eguèbi impuesto curi co huè'ere ñuji'i. Ja'nca ñu'iguèna, baguèni:

—Yè'èni te'e conguè rajjè'en, caguè choji'i.

Caguè choiguèna, Levibi huèni, Jesusni te'e conguè saji'i.

¹⁵ Ja'nrèbi jè'te, Jesusbi baguè bain concua naconi Levi huè'ere ba'ijèn, aonre ainjèn ñu'ijèna, gu'a bain impuesto curi cocua naconi ai jai jubèbi Jesusni te'e conjèn, aonre aèn'è. Ai jai jubè bainbi baguèni te'e conjèn baè'è. ¹⁶ Ba'ijèna, ira coca ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi ti'anni, Jesusbi gu'a bain naconi te'e aon ainguèna, èñahuè. Ja'nca èñani, Jesús bain concuani bèinjèn cahuè:

—¿Mèsacua èjaguè guere yo'oguè, impuesto curi cocua, gu'a bain, bacua naconi aon ainguè'ne? cajèn bèn'è.

¹⁷ Bèinjèna, Jesusbi bacua case'ere achani, bacuani coca sehuobi:

—Huajèjèn ba'icuabi èco yo'oguète senma'inë. Rauna ju'incua se'gabi èco yo'oguète señè. Yè'è re'o bainguè'è cajèn ba'itoca, ja'ancuare choiguè raimaè'è yè'è. Yè'è gu'a bainguè'è cajèn ba'itoca, ja'ancuare choiguè raisi'què'è yè'è, sehuoguè cabi Jesús.

La cuestión del ayuno

¹⁸ Ja'nrèbi jè'te, Juanre concua, fariseo bainre concua, bacuabi aon aiñe jo'cajèna, yequècuaabi Jesusna sani, coca senni achahuè:

—Juanre concua, fariseo bainre concua, bacuabi aon aiñe jo'cajèna, ¿mè'ère concua guere yo'ojèn aon aiñe jo'cama'inë'ne? senni achahuè.

¹⁹ Senni achajèna, Jesús sehuobi:

—Ro huacha ro'tajèn ba'iye mèsacua. Huejaja'guèbi fiestare yo'oguèna, ja'anre ro'tajèn ba'ijè'en. Huejaja'guèbi yuta ba'iguèna, baguè bain choisi'cuabi aon aiñe jo'caye gare porema'inë. ²⁰ Ja'nca porema'ijèna, huejaja'guère preso zeanni quèñoja'an umuguse ti'anguèna, ja'anrèn bacuabi aon aiñe jo'caja'cua'è, cabi.

²¹ Cani ja'nrèbi, bacuani yeque ye'yo cocare quèabi:

—Mame canbi ira canna ja'cheye bañè. Ja'nca ja'chetoca, mame canbi guè'nguèguèna, ira canbi què'rè se'e ye'reni gu'a can'ru ruinji. ²² Bisi èye jo'cha huajè jo'chare yua ira ga'ni jo'cha corohuèana ayaye bañè. Ayatoca, huajè jo'chabi ira ga'ni corohuèanre juejueni jañuni sani si'aji. Ga'ni corohuèan'ga gu'a corohuèan'ru ruinji. Huajè bisi èye jo'cha banica, mame ga'ni jo'cha corohuèana ayaye ba'iji, cabi Jesús.

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

²³ Ja'n'rëbi, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi baguëte concua naconi trigo aon zio re'otobi ganijën, baguëre concuabi aon za'zaboanre tëa bi'rahuë. ²⁴ Tëa bi'rajëna, fariseo bainbi ëñani, Jesusni bëinjën cahué:

—Ëñajë'ën. ¿Më'ëre concua guere yo'ojën, aonre tëaye'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse sëani, mai ira coca guanseni jo'case'e ru tin yo'oye porema'inë, bëinjën cahué.

²⁵ Cajëna, Jesusbi sehuobi:

—Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿David yo'ose'ere cato, ja'an quë'rore mësacua ëñamate'ne? Baguëre concua naconi ganini, aon gu'aguëna, ²⁶ pairi ta'yejeiye ëjaguë Abiatar ba'isirën ba'iguëna, Davidbi Riusu huë'ena cacani, baru ba'i jo'jo aonbëan Riusuna jo'case'ere inni ainguë ba'nji. Pairi bain se'gabi aife porejëna, yequëcuabi aife porema'inëta'an, Davidbi inni ainguë, baguëte concuare'ga aongüë ba'nji, sehuoguë cabi Jesús.

²⁷ Cani, bacuani se'e yihuoguë cabi:

—Riusubi ru'ru bainguëte re'huani jo'caguë ba'nji. Ja'n'rëbi yo'je, yo'o yo'oma'i umugusere re'huani jo'caguë ba'nji, bain bëa huajëyete. Yo'o yo'oma'i umugusere re'huaguë, bainni ro guanseye ro'tama'iji Riusu. ²⁸ Ja'nca sëani, yë'ë'ga yua Riusu Raosi'quërebabi yua yo'o yo'oma'i umuguse Ëjaguë'ë, cabi.

3*El hombre de la mano tullida*

¹ Ja'n'rëbi se'e, Jesusbi bain nê'ca huë'ere ba'iguëna, guë'nguësi sara baguëbi baj'i. ² Ja'nca ba'iguëna, fariseo bainbi yua Jesús huachoja'ye ëñañu cajën, yahue ro'tajën ëjohuë. Guë'nguësi sara baguëte huachotoca, "Ai gu'aye yo'ohuë më'ë" cañu, ro'tajën ëjohuë, yo'o yo'oma'i umuguse sëani. ³ Ja'nca ro'tajën ëjøjëna, Jesusbi guë'nguësi sara baguëni cabi:

—Huëni rajjë'ën. Bain joborana nëca rajjë'ën, cabi.

⁴ Cani ja'n'rëbi, baguëbi raiguëna, fariseo bain barute ba'icuan cabi Jesús:

—Mai ira ba'isi coca toyani jo'case'ere ëñato, yo'o yo'oma'i umuguse banica, ¿gue yo'o yo'oye poreye'ne mai? ¿Guere caguë'ne? ¿Bainni coñe o bainni ja'si yo'oye caguë? ¿Rauna ju'inguëte huachoye o baguëni huesoni si'aye caguë? bacuani senni achaguë cabi.

Ja'nca senni achaguëna, bacuabi gare sehuoye beoye ba'ë. ⁵ Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi si'acuaire bonëjeiñe ëñaguë bënji'i. Bacua achaye güejëna, ai sa'ntiguë baj'i. Ja'nca ba'iguëbi guë'nguësi sara baguëni cabi:

—Më'ë ëntë sarare mi'najë'ën, cabi.

Caguëna, baguë yua mi'nani, huajë rajji. ⁶ Huajë raiguëna, ja'n'rëbi, fariseo bainbi etani, Herodes bainna sani, bacuani coca senni achahuë:

—¿Queaca Jesusre huani senjoñe'ne mai? senni achahuë.

Mucha gente a la orilla del lago

⁷ Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre concua naconi etani, zitarana saë'ë. Saijëna, ai jai jubë bain Galileabi raisi'cua yua baguëni achajën be'tejaë'ë. ⁸ Judea, Jerusalén, Idumea, Jordán ziaya que ca'ncoña, Tiro, Sidón, ja'anruan bain'ga ai jai jubëbi Jesús yo'ose'ere achani, baguëna nê'ca raë'ë. ⁹ Rajjëna, baguëre concuani: "Yogute injani, yë'ëre re'huacaijë'ën" cabi. Bain jubëbi baguëni quëon ëaye ba'ijëna, ba yogute re'huacaiye guansebi. ¹⁰ Ai bainre huachosi'quë sëani, si'acua rau ju'incuabi ti'anni, baguëni pa'roni huajëñu cajën, baguëni quëon ëaye yo'ojën baë'ë. ¹¹ Gu'a huati hua'ibi yua baguëni ëñajën, baguëni gugurini rëanjën, baguëni güijën cahué:

—¡Riusu Zinreba'ë më'ë! güijën cahué.

¹² Ja'nca cajëna, Jesusbi bacuani si'a jëja guanseguë, Yë'ë ba'iyete quëani achoma'ijë'ën, cabi.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹³ Ja'n'rëbi yo'je, Jesusbi cubëna mëni ba'iguë, baguë bain jia'noni cuencueja'cuare choji'i. Choiguëna, baguëna mëni ba'icahuë. ¹⁴ Nê'cajëna, si'a sara samucuaire, baguë naconi conjën ba'icuaire, Riusu cocareba quëani achocuaire, ja'ancuaire jia'noni cuencuebi. ¹⁵ Cuencueni, ju'incuare huacho ëjacua, gu'a huati hua'ire etoni sao ëjacua, ja'ancuaire bacuaire cuencueni re'huabi. ¹⁶ Ba cuencueni re'huasi'cua yua ñaca hue'ecua baë'ë: Simón caguëni Pedro hue'yobi. ¹⁷ Ja'n'rëbi Santiago, ja'n'rëbi Santiago yo'jeguë Juan, Zebedeo mamacua ba'ijëna, jëja bacuaire sëani, Boanerges hue'yobi. ¹⁸ Ja'n'rëbi Andrés, ja'n'rëbi Felipe, ja'n'rëbi Bartolomé, ja'n'rëbi Mateo, ja'n'rëbi Tomás, ja'n'rëbi Alfeo mamaquë Santiago, ja'n'rëbi Tadeo, ja'n'rëbi Simón ja'an celote jubë ba'iguë, ¹⁹ ja'n'rëbi Judas Iscariote, Jesusre je'o bacuana insini senjoja'guë, ja'ancuaire cuencueni re'huabi Jesús.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

Ja'n'rëbi jë'te, Jesusbi baguëre concua naconi yequë huë'ena sani ti'anni, ²⁰ ai jai jubë bainbi ñë'ca rajjënna, bacua aon aiñe'ga poremaë'ë. ²¹ Ja'nca porema'ijënna, yequëcuabi, Loco hua'guë'ru ruinguë ba'iji baguë cajënna, Jesús te'e huë'e bainbi achani, Baguëte zeanni rañu cajën, baguëte zeanjën sailmate.

²² Yequëcua'ga ira coca ye'youcua, Jerusalem bi raisi'cuabi baguëte gu'aye cahuë:

—Baguë yua gu'a huati ëjaguë Beelzebú hue'eguë, ja'anguë naconi zemosi'quë'bi ba'iji. Ja'nca sëani, Beelzebubi conguëna, gu'a huati hua'ire etoni saoye poreji, cahuë.

²³ Cajënna, ja'n'rëbi, Jesús yua bacuare choini, ye'yo cocabi bacuare bëinguë yihuoguë quëabi:

—¿Mësacua yua zupai huatire concua sa'ñeña etoni saoye poreye ro'taye? Ja'nca yo'oma'inë. ²⁴ Te'e jobo bainbi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. ²⁵ Te'e huë'e bainbi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. ²⁶ Ja'nca carajeyë'na, güina'ru zupai huatire concuabi sa'ñeña huatoca, bacua'ga huesëni carajeyë. Zupa'ga huesëni carajeyë.

²⁷ Yequëcuabi jëja baguë huë'ena jian cacaye yëtoca, ru'ru jëja baguëni preso hueñe bayë. Baguëte preso huenma'itoca, baguë bonsere jiañe porema'inë. Huentoca, baguë bonsere tëani saye poreyë. Güina'ru, Zupaini huentoca, baguë zeansi'cuare tëani saye poreyë.

²⁸ Mësacuan ganreba yihuoguë caní achoyë yë'ë. Si'a bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e, bacua gu'aye caní tonse'e, ja'anre huanë yeye poreji Riusu. ²⁹ Ja'nca huanë yeye poreto'ga, Riusu Espiritute gu'aye caní tontoca, ja'an gu'a juchare gare huanë yeye beoye ba'iji Riusu. Ja'an gu'a juchare gare tënoñe beoye ba'iji, cabi Jesús.

³⁰ Bainbi Gu'a huati zemosi'quë'bi ba'iji cajënna, ja'nca coca yihuoguë cabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

³¹ Ja'n'rëbi jë'te, Jesus bi'ë'cago, baguë yo'jecua, bacuabi ti'an rani, hue'se ca'ncore ëjojën, baguëte choijajjë'ën caní raohuë. ³² Raojënna, bain hua'na Jesús të'ijeije ñu'icubi baguëni quëahuë:

—Më'ë mamá, më'ë yo'jecua, bacuabi hue'se ca'ncore ëjojën, më'ëni choiyë, quëahuë.

³³ Quëajënna, Jesús sehuobi:

—¿Yë'ë mamá, yë'ë yo'jecua, jarocua'ne? senni achaguë sehuobi.

³⁴ Ja'nca sehuoni ja'n'rëbi, si'acuaní bonëjeiñe ëñani, bacuaní se'e cabi:

—Yë'ë mamá, yë'ë yo'jecua yua ëñjo'on ba'icua'ë. ³⁵ Riusu yëyete yo'ojën ba'icua, ja'ancuaní, Yë'ë yo'jeguë, yë'ë yo'jego, yë'ë mamá, ja'anre bacuaní cayë yë'ë, cabi Jesús.

4

La parábola del sembrador

¹ Ja'n'rëbi jë'te, Jesusbi zitara yëruhuete ba'iguë, bainni coca yihuo bi'raguëna, ai jai jubë bainbi ñë'ca raë'ë. Ai jai jubë bain sëani, Jesús yua yoguna cacani bëaguëna, bain jubëbi mejabë yëruhuete achajën ñuë'ë. ² Achajën ñu'ijënna, Jesusbi ye'yo cocabi bacuaní ai yihuoguë quëabi:

³ —Mësacua achajë'ën. Bainguëbi zio yo'oguë saji'i. ⁴ Sani, yijare re'oye re'huani tëjini, aonra'carëanre mo'gasi yijana yu'yuguë ganibi. Yu'yuguë ganiguëna, yequëra'carëanbi ma'ana to'inguëna, bi'an hua'nabi chiani uncueni si'ahuë. ⁵ Yequëra'carëanbi gata yijana to'inguëna, bean yija ba'iguëna, ai besa ticubi. ⁶ Ja'nca ticuguëna, ja'n'rëbi, ai ja'suye ënsëguëna, sita beo sahua sëani, ticubi cueneni junji'i. ⁷ Yequëra'carëanbi miubëna to'inguëna, miubi quë'rë ta'yejeiye irani hueanguëna, aon quë'innaji'i. ⁸ Yequëra'carëanbi yua re'oye re'huasi yijana to'inguëna, aonbi irani, jorini, re'oye quë'nji'i. Quëinguëbi yequë sahuañabi treintara'carëan quë'nji'i. Yequë sahuañabi sesentara'carëan quë'nji'i. Yequë sahuañabi cienra'carëan quë'nji'i, caguë yihuobi Jesús.

⁹ Yihuoni ja'n'rëbi, bacuaní se'e cabi:

—Mësacubi ganjo banica, achani ye'yeyë'ën, cabi.

El porqué de las parábolas

¹⁰ Ja'n'rëbi jë'te, Jesusbi te'e hua'guë ba'iguëna, baguëre concua si'a sara samucuabi, yequëcua baru ba'icua, bacuabi yua Jesús ye'yo coca te'e ruiñe quëayete senni achahuë.

¹¹ Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Riusubi baguë ba'i jobo ba'iyete mësacuaní te'e ruiñe quëani, baru ba'i yahuese'ere mësacuaní te'e ruiñe masi güeseji. Yequëcuareta'an, banji. Baguë bain jubë beocuare sëani, ye'yo coca se'gabi bacuaní beoru quëani achoyë, ñaca toyani jo'case'e'ru ba'ija'ye: ¹² Ñaco bacuata'an, ëñani ye'yema'ija'bë caguë, ganjo bacuata'an, achani ye'yema'ija'bë caguë, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e yua mame re'huama'ija'bë caguë, ye'yo coca se'gabi bacuaní quëaji Riusu, caguë sehuobi Jesús.

Jesús explica la parábola del sembrador

¹³ Caguë sehuoni, ja'n'rëbi ba ye'yo cocare bacuani te'e ruiñe quëabi:
 —¿Mësacua yua yë'ë ye'yo coca case'ere achamate? Ja'nca achama'itoca, ¿mësacua yua si'a ye'yo cocare queaca achaye poreye'ne? ¹⁴ Aonra'carëan yu'yusi'quë yua Riusu cocareba quëani achoguë'ru ba'iji. ¹⁵ Quëani achoguëna, yequëcuabi achajën, aonra'carëan ma'ana to'inse'e'ru ba'iyë. Riusu cocarebare achajënna, ja'n'rëbi jë'te, zupai huatibi rani, ba cocareba bacua recoñoana re'huase'ere quë'ñeni si'aji. ¹⁶ Yequëcuabi achajën, aonra'carëan gata yijana to'inse'e'ru ba'iyë. Riusu cocarebare achani bojojën, ¹⁷ sita saima'ñe'ru ba'ijën, ja'nji recoñoa bacuabi zoe beoye recoyo ro'tama'ñë. Yequëcuabi je'o ëñajën, hui'ya yo'ojënna, bacua yua Riusu cocareba ro'ire ai yo'ojën, ba cocare recoyo ro'taye jo'cayë. ¹⁸ Yequëcuabi achajën, aonra'carëan miübëna to'inse'e'ru ba'iyë. ¹⁹ Riusu cocarebare achajën ba'icuata'an, ën yija bonsere ba ëaye ro'tajën, ro coquesi'cua ruiñë. Bonse se'ga si'ayete bani bojoza ro'tajën, aonra'carëan huenni si'ase'e'ru Riusu cocarebare recoyo ro'taye gare jo'cayë. Ja'nca jo'cajën, re'o yo'o yo'oye ëñomajën ba'iyë. ²⁰ Yequëcuabi achajën, aonra'carëan re'oye re'huasi yijana to'inse'e'ru ba'iyë. Riusu cocarebare achani, recoyona re'huani, re'o yo'o yo'oye ai ta'yejeiye ëñojën ba'iyë. Yequëcua yua treintara'carëan quë'ñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua sesentara'carëan quë'ñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua cienra'carëan quë'ñe'ru ba'iyë, cabi Jesús.

La parábola de la lámpara

²¹ Cani ja'n'rëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cabi:
 —Majahuëte zëonto, ¿ro gajongu sa'nahuëna meñe jaoni ta'piye? ¿o cama yijacuana nëcoye? Bañë. Si'aruanna miaja'guë cajën, ëmëna reoyë. ²² Ja'nca ba'iyë'ru ba'iguëna, bainbi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere yahueye yëcuareta'an, Riusubi si'aye ëñoni, si'acuani masi güeseji. ²³ Mësacua yua ganjo banica, achani ye'yejë'ën, yihuoguë cabi.
²⁴ Cani ja'n'rëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cabi:
 —Mësacua yua ye'yo cocare ëñare bajën, achajën ba'ijë'ën. Mësacua yua bainna cuencueni insijën ba'iyë'ru, Riusubi güina'ru mësacuana cuencueni inisji. Mësacua yua baguë cocarebare te'e ruiñe achajën ba'itoca, mësacuana quë'rë se'e ai ta'yejeiye insireba insiji Riusu. ²⁵ Mësacuabi ai batoca, quë'rë ta'yejeiye mësacuana insise'e ba'ija'guë'bi. Ai ba'iyë beotoca, mësacua baye choa ma'carë se'ga batoca, beoru quë'ñeni tëase'e ba'ija'guë'bi, yihuoguë cabi Jesús.

La parábola de la semilla que crece

²⁶ Cani ja'n'rëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cani achobi:
 —¿Riusu ba'i jobo queaca ba'iguë'ne? Aonra'carë yijana tanse'e'ru ba'iji. ²⁷ Bainguëbi yijana tanni, ja'n'rëbi yequë umuguseña canni ñataguëna, aonra'carëbi ticuni iraji. ¿Queaca jojoni ticuguë'ne? sento, huesëji. ²⁸ Yijana tanse'e yua ja'anse'ebi jojoni iraji. Ru'ru, ticu se'gabi jojoni irani, ja'n'rëbi aon za'zabo quëinji. Quënni, ja'n'rëbi yo'je, za'zabobi yayuni ya'jiji. ²⁹ Ya'jiguëna, aon tëa umuguse ti'anguëna, aonre tējajën saiye, yihuoguë cabi Jesús.

La parábola de la semilla de mostaza

³⁰ Cani ja'n'rëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cani achobi:
 —¿Riusu ba'i jobo queaca ba'iguë'ne? ¿Que ye'yo cocare quëaye'ne? ³¹ Mostazara'carë ai zinra'carë, ja'an'ru ba'iji. Si'ara'carëan'ru quë'rë zinra'carë ba'iguëta'an, ³² yijana tanse'ebi irani yua si'a sunquiñëa'ru quë'rë jai sunquiñë irani, jai cabëan quënnuëna, bi'an hua'nabi ba sunquiñë sësëyena ziarioan suani, bëa huajëye poreyë, yihuoguë cabi Jesús.

El uso que Jesús hacía de las parábolas

³³ Ja'nca ye'yoguë, ye'yo coca se'gare ye'yoguë, Riusu cocarebare bainni ye'yoguë, bacua achaye porese'e'ru yihuoguë quëabi. ³⁴ Bainre ye'yoguë, ye'yo coca se'gare quëabi. Baguëre concuare ye'yoguë, si'aye te'e ruiñera quëani yihuobi.

Jesús calma el viento y las olas

³⁵ Yihuoni, ja'n'rëbi na'iguëna, baguëre concuani:
 —Zitara que të'huina je'ëñu, cabi.
³⁶ Caguëna, bacuabi bain jubëte jo'cani, Jesusre, ba yogute ñu'iguëna, sahuë. Yequë bainbi bacua yoguanbi te'e conni saë'ë. ³⁷ Jesusre sajënna, ja'n'rëbi ai jëja tutu raguëna, të'a yua huëni, oco yua yoguna cacaguëna, oco bu'i bi'rabi. ³⁸ Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua yogu sëri seiñuëte ba'iguë, sinjo tëobëna tëoni cainguë unji'i. Cainguëna, baguëte sëtoni cahuë:
 —¡Jëjaguë! ¿Më'ë guere yo'oguë, mai huesëni si'ayete ëñama'iguë'ne? huaji yëjën cahuë.
³⁹ Cajënna, Jesusbi sëta rani, huëni, tutu can jëjoni saoni, zitarana guansegüë cabi:
 —¡ja'anse'e guajë'ën! ¡ja'anse'e carajijë'ën! cabi.

Caguëna, tutu'ga, zitaraga, ja'anse'ebi carajaji'i. Gue tutuye beoye baji'i. ⁴⁰ Ja'nca ba'iguëna, Jesusbi baguëre concuani cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën, yë'ëni si'a recoyo ro'tamajën, ro quëquëjën ba'iyë'ne? cabi.

⁴¹ Caguëna, ba hua'nabi ai huaji yëjën, ai ëñajën rëinjën, sa'ñëña cahuë:

—¿Yua queaca ba'iguë'ne ba hua'guë? Baguëbi guanseguëna, tutu'ga, jai zitaraga, ja'anse'ebi achani, Jaë'ë cani carajaji'i, cahuë.

5

El endemoniado de Gerasa

¹ Ja'nrebi, zitarate je'enni, Gerasa yijana ti'anhue. ² Ti'anni, Jesusbi mëi bi'raguëna, yua gu'a huati cacasi'quëbi bain tansi re'ohuëbi etani, tëhuo raji'i. ³ Ja'anguë yua bain tansi re'ohuëte ba'iguëna, yequëcubi que maca'ga, guëname'ga baguëni preso zeanni tayofu cajën yo'ocua'ta'an, jëja beohuë. ⁴ Baguëni preso zeansi'cuabi guëname'ñabi baguë guëña, baguë ëntë saraña, baguëni ai re'oye huento'ga, baguë yua ro tëtëni si'aye se'ga yo'oguë baji'i. Ja'ansi'quë yua baguë ëntë saraña bi ra'nteni tëtëni, ja'nrebi gatabi hua'huani guënameare jë'yeni si'aguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, baguëni zeanni hueñe porecubi beohuë. ⁵ Baguë yua umugusebi, ñamibi bain tansirute ba'iguë, cu re'otore ba'iguë, si'a jëja güiguë, gatabi ja'ansi'quë huaiguë, ja'si yo'oguë baji'i. ⁶ Ja'nca ba'iguëbi Jesusni, so'orëbi raiguëna, ëñani, baguëna ai jëja huë'huëni tëhuoni, baguëna gugurini rëanni, ⁷ baguëni cabi:

—¿Më'ë guere ro'taguë, yë'ë ba'iruna raquë'ne, Jesús? Më'ë yua ba ta'yejeiyereba E'jaguë Riusu Zin'ë. Riუსubi ëñaguëna, më'ëni senreba señë yë'ë: Yë'ëni ai yo'o güesema'ijë'ën, señë, güiguë cabi baguë.

⁸ Jesús yua ën coca:

—Etani saijë'ën, gu'aye yo'o huati, ja'anre casi'quë sëani, ai jëja güiguë cabi baguë.

⁹ Caguëna, Jesusbi baguëni senni achabi:

—¿Më'ë gue mami hue'eguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Jai Jubë hue'eyë, jai jubë huati hua'i ba'icua sëani, sehuobi baguë.

¹⁰ Sehuoni ja'nrebi, Jesusni senreba senji'i:

—Yëquëna huati jubëte ën yijabi gare etoni saoma'ijë'ën, senguë baji'i.

¹¹ Senguë ba'iguëna, cuchi jubë ai jai jubëbi cueñe ba'i cubë jabate ba'ijën, bacua aonre cu'ejën, aonre ainjën baë'ë. ¹² Ba'ijëna, huati hua'ibi Jesusni senni achahuë:

—Ja'an cuchi hua'nana yëquëñate saojë'ën. Ba hua'nana cacaye yëyë, senni achahuë.

¹³ Ja'nca senni achajëna, Jesusbi Saijë'ën cabi. Caguëna, huati hua'ibi ba bainguëte jo'cani, cuchi hua'nana sani cacahuë. Cacani ba'ijëna, samu mil cuchi hua'na ba'iyë'ru ba'ijën, ja'ansi'cua yua rëi t'ëntëbana huë'huëni, zitarana tonni runi huesëhuë.

¹⁴ Runi huesërena, cuchi cuiracuabi ai quëquëni, ja'nrebi huë'ë jobo, huë'ë jobo ca'ncoña, ja'anruan bainna sani quëamate. Quëajëna, bainbi ëñajën raë'ë. ¹⁵ Jesús ba'iruna rani ëñato, huati hua'i basi'quë yua caña sayasi'quëbi te'e ruine ro'taguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, bacuabi ai huaji yëjën ëñahuë. ¹⁶ Eñajëna, baru bain ëñasi'cuabi huati hua'i etosi cocare, cuchi hua'na huesësi cocare quëani achohuë. ¹⁷ Quëani achojëna, Jesusni bacua yijabi gare saiye guansehuë.

¹⁸ Guansejëna, ja'nrebi, Jesusbi baguë yoguna cacaguëna, huati hua'i etosi'quëbi Jesusni, Më'ë naconi te'e saza caguëna, ¹⁹ Jesusbi ënseni, baguëni yihuoguë cabi:

—Më'ë huë'ëna go'ijë'ën. Më'ë bainni yë'ë conse'e, yë'ë oiguë base'e, ja'anre quëani achojë'ën. Yë'ë ta'yejeiye E'jaguëbi yë'ëni ai re'oye conbi caguë, bacuani quëani achojaijë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

²⁰ Caguëna, baguë yua sani, si'a bain Decapolis huë'ë joboña ba'icuaire Jesús congüë ba'ise'e si'aye quëani achobi. Quëani achoguëna, bain hua'na si'acuabi ai achajën rën'ë.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

²¹ Ja'nrebi, Jesús yua yogubi jenni go'iguëna, ai jai jubë bainbi zitara yëruhuana ti'anni, baguëni tëhuo raë'ë. Tëhuo raijëna, baguë yua ba yëruhuate ba'iguëna, ²² bain ñë'ca huë'ë E'jaguë Jairo hue'eguëbi raji'i. Rani, Jesusni ëñani, baguë guëon na'mina gugurini rëanni, ²³ baguëni senreba senji'i:

—Yë'ë zin hua'gobi ai ju'in hua'go ba'igona, raijë'ën. Më'ë ëntë sarañaire bagona pa'roni huachojë'ën. Huajë raija'go caguë, bagote conjë'ën, senreba senji'i.

²⁴ Saiguëna, Jesusbi baguë naconi saji'i. Saiguëna, ai jai jubë bainbi baguëni be'tejën, ai quëon ëaye yo'ohuë. ²⁵ Ja'nca yo'ojëna, u'chu rau ju'ingobi, si'a sara samu tëcahuëan ju'in hua'go ba'igobi bain jubë naconi ba'igo, Jesusni be'tego baco'ë. ²⁶ Ba hua'go yua ai ëco yo'ocuaana saisi'cobi ai yo'ogo, bago curire bacuana ro'igo si'agoca gare huajë raima'igo, quë'rë ju'in hua'go runco'ë. ²⁷ Ja'nca ba'igobi Jesús ba'iyete achani, Jesusna sani, yurera

bain jubê naconi baguë yo'jeja'an sani, baguë canre pa'rogo. ²⁸ Baguë can se'gare pa'roni huajêza cago yo'ogo. ²⁹ Ja'nca pa'rogona, ja'ansirên u'chu rau tēcabi. Tēcaguëna, Yê'ere rau tēcaye huanoji ro'tago. ³⁰ Ro'tagona, Jesús yua baguë ta'yejeiye poreyebi huachoye huanoguëna, bain jubê ba'iguëbi go'iye bonëni, bainni êñani:

—¿Nebi yê'è can pa'roye'ne? senni achabi.

³¹ Senni achaguëna, baguëre concuabi baguëni cahuë:

—Êñajê'en, Êjaguë. Bainbi mē'ëna ai quëonjënna, ¿mē'è guere ro'taguë, mē'è can pa'rosi'cuare cu'eguë'ne? cahuë.

³² Cajënna, Jesús yua si'a bainna bonëjeiñe êñaguë, baguëni pa'rosi'core cu'ebi. ³³ Cu'eguëna, ba hua'go yua ai huaji yëgo to'ntogobi baguëna gugurini rêanni, bago yo'ose'e si'aye quëago. ³⁴ Quëagona, baguë yua bagoni yihuogüë cabi:

—Mami, mē'ëbi yê'ëni si'a recoyo ro'tasi'co sëani, huajê raë'è mē'è. Ja'nca huajê raisi'co yua bojogo saijê'en. Mē'è raure senjosi'cobi huajê hua'go ba'ijê'en, yihuogüë cabi.

³⁵ Ja'nrebi, Jesús yuta coca cani tējima'iguëna, ñê'ca huë'e êjaguë quë'robi Jaironi coca quëacuabi ti'anhüë. Ja'nca ti'ancuabi:

—Mē'è zin hua'gobi junni huesëgo. Ja'nca sëani, mai Êjaguëte choima'ijê'en, cahuë.

³⁶ Cajënna, Jesús yua bacua quëase'ere ro achani, ñê'ca huë'e êjaguëni yihuogüë cabi:

—Huaji yëye beoye ba'ijê'en. Yê'ëni si'a recoyo ro'taye se'ga ba'ijê'en, cabi.

³⁷ Ja'nca cani, bain jubêbi baguë naconi sai éaye ba'ijënna, ênsebi Jesús. Pedro, Santiago, Santiago yo'jeguë Juan, bacua se'gare sabi. ³⁸ Sani, ñê'ca huë'e êjaguë quë'rona ti'anni êñato, bain hua'nabi ota oijên, hui'ya güijên, ai gu'aye achohuë. ³⁹ Ja'nca yo'ojënna, Jesusbi cacani, bacuani cabi:

—¿Mësacua guere ro'tajên, ro ota oijên güiye'ne? Zin hua'gobi ju'inmaco'ë. Cainsi hua'go se'ga ba'igo, cabi. ⁴⁰ Caguëna, bacuabi baguëni ai jayajên chohuë. Ja'nca chojënna, Jesusbi si'a hua'nare etoni saobi. Saoni ja'nrebi, ba zin hua'go pë'caguë, pë'cago, baguë naconi raisi'cua, ja'ancua se'gare sani, zin hua'go uinruna cacahuë. ⁴¹ Cacani, baguëbi yua bago êntê sarare zeanni, bagoni:

—Talita, cumi, cabi. Bain cocabi cato, “Huëijê'en, mami, cayë” cabi.

⁴² Caguëna, ja'ansirên, zin hua'go si'a sara samu tēcahuëan ba'igobi sëtani huëni, gani bi'rago. Gani bi'ragona, bain hua'nabi ai êñajên rên'è. ⁴³ Êñajên rëinjënna, Jesús yua bacuani si'a jêja guansegüë, Yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijê'en cabi. Cani ja'nrebi, bagote aon cuiraye guansebi.

6

Jesús en Nazaret

¹ Ja'nrebi, Jesús yua barubi sani, baguëre concuabi conjënna, baguë yijana goji'i. ² Go'ini, ti'anni, yo'o yo'oma'i umugusebi bain ñê'ca huë'ena sani, bainni coca yihuo bi'rabi. Yihuo bi'raguëna, ai jai jubê bainbi ai achajên rëinjên, sa'ñeña coca cahuë:

—¿Baguë coca ye'yose'e queaca ye'jeni masiguë'ne baguë? Ai masi êjaguëbi ye'yoguëna, ¿nebi baguëni ye'yore'ne? Baguë ta'yejeiye masiguë êñoguëna, ¿nebi baguëte coñe'ne? ³ Ro bainguë se'ga ba'iguëbi ro María mamaquë'bi ba'iji. Baguë yo'jecua Santiago, José, Judas, Simón, baguë romi yo'jecua'ga, si'acuabi êñjo'on bain, mai naconi ba'icua'ë, cahuë.

Ja'nca cajên, baguë cocare achaye güejên, baguëte te'e ruiñe êñamajên ba'ë. ⁴ Ja'nca ba'ijënna, Jesusbi bacuani cabi:

—Riusu bain raosi'cua banica, si'acuabi bacuani te'e ruiñe êñajên bojoyë. Bacua te'e huë'e bain, bacua se'gabi bacuani gu'aye ro'tajên, bacuani te'e ruiñe êñamajên ba'iyë, cabi.

⁵ Ja'nca caguë, yua baguë ta'yejeiye masiye baru bainni masi güeseye gare poremaj'i. Rau ju'in hua'na, te'e hua'na se'gare baguë êntê sarañabi pa'roni huachobi. ⁶ Baru bainbi yua baguëni recoyo ro'taye güecua sëani, ja'an se'gare yo'oye poreguë, gue ro'taye beoye bacuani êñabi. Ja'nrebi jê'te, yequë huë'e joboña cueñe ba'iguëna, baguë yua baruanna sani, bainni coca yihuobi.

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

⁷ Ja'nrebi, Jesús yua baguëre concuare si'a sara samucüere choini, bacuani cabi:

—Mësacua yua huati hua'ire etoye porecuabi saijê'en caguë, bacuare samu baincua jubëanre cuencueni, tinruanna saicua re'huabi. ⁸ Ja'nca re'huani, bacuani coca yihuogüë cabi:

—Mësacua yua bonsere sama'ijê'en. Bonse turubë, aon, curi, ja'anre sama'ijê'en. Mësacua ro'ojên sai turubëan se'gare saijê'en. ⁹ Guëon ju'i pe'perëanre ju'ijê'en. Te'e êntê sara can ju'ijê'en. Samu caña sama'ijê'en. ¹⁰ Mësacua yua huë'e jobona ti'anni, ba huë'e jobobi saiye tēca te'e huë'e se'gare ba'ijê'en. ¹¹ Yequëre baru bainbi mësacua bojomajên, mësacua coca quëani achoyete achaye güejên ba'itoca, barubi quëñëni saijê'en. Saijên, bacuabi

ëñajëнна, mëсacua guëon ba'i ya'ore cue'nconi tonjë'ën. Ja'nca yo'otoca, bacuabi bacua gu'a jucha yo'ose'ere masiyë. Ja'nca yo'ocua banica, Sodoma, Gomorra, ja'anruan bain bënni senjoja'ñe'ru, bacua yua quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

¹² Ja'nca caguëna, bacuabi sani, Riusu cocare bainni quëani achohuë:

—Mëсacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere beorure jo'cani, mame recoyo re'huanu ba'ijë'ën, quëani achojën saë'ë.

¹³ Ja'nca quëani achojën, gu'a huati hua'ire ai ta'yejeiye etoni saojën, olivo hui'yabebi ja'ñuni tonjën, rau ju'ñcua ai ta'yejeiye huachojën baë'ë.

La muerte de Juan el Bautista

¹⁴ Ja'nca yo'ojëнна, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodes hue'eguëbi achabi. Si'a bainbi Jesús yo'oye porese'ere achani masihuë. Herodesbi ja'anre achani, coca cabi:

—Juan Bautizaguë'bi ba'iji baguë. Junni huesësi'quëta'an, baguë yua go'ya raimaguë. Ja'nca go'ya raiguëbi baguë ta'yejeiye masini ëñoñe poreji, cabi.

¹⁵ Caguëna, yequëcuabi:

—Riusu ira bainguë raosi'quë Elías'bi ba'iji, cahuë.

Cajëнна, yequëcuabi:

—Banji. Yequë'bi. Riusu ira bain raosi'cua ba'icua, te'eguëbi ba'iji, cahuë.

¹⁶ Cajëнна, Herodesbi achani cabi:

—Banji. Juan'bi ba'iji. Baguë sinjobëte tëyoye guansehuë yë'ë. Guanseguëna, yurera go'ya raji'i baguë, cabi.

¹⁷ Herodes yua ru'ru Juanre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoye guansebi. Herodías ro'ina ja'nca yo'obi. Ja'ango yua Herodes yo'jeguë Felipe rënjo ba'isicobi ba'igona, Herodes yua bagote tëani babi. ¹⁸ Tëani baguëna, Juanbi baguëni bëinguë cabi:

—Më'ë yo'jeguë rënjore sëani, bagote tëani baye porema'inë më'ë, cabi.

¹⁹ Caguëna, Herodíasbi yua Juanni bëingo, Baguëni huani senjoza cagoreta'an, Herodesbi ënsebi. ²⁰ Juan ba'iyete ëñani, re'o bainguë, jucha beo hua'guë ba'iguëna, Herodesbi ja'anre masiguë, bagote ënsebi. Juanbi Riusu cocare quëani achoguëna, Herodesbi ro huesë ëaye achaguëta'an, baguëni bojogüë achabi. ²¹ Ja'nca bagote ënseguëna, jë'te ba'iguëna, Herodíasbi Juanni huani senjoñe poreyete ro'tago. Herodes të'ya raisi tëcahuë'ru ba'iyete ti'anguëna, Fiestare yo'ozca caguë, baguë yo'je ëjacua, baguë soldado ëjacua, Galilea ëjacua, bacuare choini, aon fiestare yo'obi. ²² Ja'nca yo'oguëna, Herodías mamaco, romi zingobi fiesta yo'oruna cacani pairagona, Herodes, baguë choisi'cua naconi, bacuabi bagoni ai ëa ëñani bojohuë. Pairani tējigona, Herodes yua bagoni cabi:

—Më'ëbi gue gu'a ma'carëanre sentoca, më'ëna ro insiyë yë'ë. ²³ Ro coquema'inë yë'ë. Më'ëbi yëtoca, yë'ë guanse jobore cuencueni, jobo ba'iyete tëca më'ëna ro insiyë yë'ë, cabi.

²⁴ Caguëna, bagobi etani, bago pë'cagoni senni achago:

—Mamá, ¿guere se'ne yë'ë? senni achago.

Senni achagona, Herodíasbi sehuogo:

—Juan Bautizaguë sinjobëte senjë'ën, sehuogo.

²⁵ Ja'nca sehuogona, ba romi zingobi ja'ansirën Herodesna go'ini, baguëni sengo quëago:

—Juan Bautizaguë sinjobëte tëyojë'ën. Tëyoni ja'nrëbi, guëna re'ahuana tëoni, yurera'rë yë'ëna rani ëñojë'ën, cago sengo bago.

²⁶ Ja'nca sengona, Herodesbi ai sa'nti hua'guë runji'i. Ja'nca ruinguëta'an, baguë ganreba case'ru tin yo'oye yëmaji'i, baguë gajecua achasi'cuare sëani. ²⁷ Ja'nca ba'iguëna, Herodes yua ja'ansirën soldadote choini, Juan sinjobëte tëyoni rajë'ën caguë guansebi.

²⁸ Guanseguëna, soldadobi ya'o huë'ena sani, Juan sinjobëte tëyoni, guëna re'ahuana tëoni, Herodesna rani jo'cabi. Jo'caguëna, Herodes yua ba romi zingona insiguëna, bago'ga sani, bago pë'cagona jo'cajaco'ë.

²⁹ Jo'cagona, ja'nrëbi, Juanre consi'cuabi baguë huani senjose'ere achani, baguë ga'nihuëte injën raë'ë. Rani, baguë ga'nihuëte sani tanhuë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

³⁰ Ja'nrëbi jë'te, Jesús bain cuencueni saosi'cuabi se'e baguëna në'ca rani, bacua yo'ojën ba'ise'e, bacua yo'ojën ba'ise'e si'aye baguëni quëani achohuë. ³¹ Quëani achojëнна, Jesusbi bacuani cabi:

—Re'oji. Yureca rajjë'ën. Bain beoruna sani, bëani huajëñu, cabi.

Ai jai jubë bainbi ëñajën, rajjën ba'ijëнна, Bacuare conñu cajën yo'ojën, bacuabi yuta bacua aon aïne poremaë'ë. Ja'nca sëani, Jesusbi bëani huajë cocare bacuani cabi. ³² Cani, bacua se'gare sabi. Sani, yoguna cacani, bain beo re'otona saë'ë. ³³ Saijëнна, ai jai jubë bainbi bacuare ëñani, Jesusre masini, bacua saija'runa ma'abi ru'ru sani ti'anhuë. Si'a joboña bainbi sani, baruna ti'anni ëjohuë. ³⁴ Ejojëнна, ja'nrëbi, Jesusbi ti'anni, yogubi etani mëni, ai jai jubë bain raisi'cuani ëñabi. Ja'nca ëñani, bacuare ai oire babi. Oveja

hua'na cuiraguë beocua'ru ba'ie ëñoñë bacua caguë, bacuani ai ba'ie coca yihuo bi'rabi.
³⁵ Yihuoni na'ijaiguëna, baguëre concuabi rani, baguëni coca cahuë:

—Yua na'iji. Ën re'oto yua bain beo re'oto sëani, ³⁶ bainre go'i güesejë'ën. Bacua yua cueñe ba'i huë'e jo'borëanna sani, bacua cainruan, bacua aon aiñe, ja'anre cu'ejabë caguë, bacuare go'i güesejë'ën. Aon beocua'ë bacua, cahuë.

³⁷ Cajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua se'gabi bacua aonre aonjë'ën, sehuobi.

Sehuoguëna, bacua senni achahuë:

—¿Yua yëquëna sani, samu cien denario so'coña ro'ie aonre coní rani bacuani aonre yëguë mē'ë? senni achahuë.

³⁸ Senni achajëna, Jesusbi sehuoguë senni achabi:

—¿Mësacua jo'jo aonbëan quejeibëan baye'ne? Sani ëñajë'ën, cabi.

Caguëna, sani ëñani rani quëahuë:

—Te'e ëntë sarabëanre bayë. Samu ziaya hua'ire'ga bayë yëquëna, quëahuë.

³⁹ Quëajëna, Jesusbi si'a bainni guanseguë cabi:

—Mësacua yua jubëan ñë'cani, re'o tayahuëanna bëani huajjë'ën, cabi.

⁴⁰ Caguëna, yequëcua cien ba'icua'ru ba'ie, yequëcua cincuenta ba'icua'ru ba'ie, jubëan ñë'cani bëahuë. ⁴¹ Bëajëna, ja'nrëbi, Jesús yua ba te'e ëntë sara jo'jo aonbëanre, ba samu ziaya hua'ire inni, mëñe ëñani, Riusuni bojoguë, Surupa cabi. Cani, aonbëanre jë'yeni, baguëre concuana insibi, bainni aonfete. Insini, güina'ru, ba samu ziaya hua'ire inni jë'yebi, si'a hua'na aiñete. ⁴² Ja'nca jë'yeni aonni, si'a hua'nabi anni yajihuë. ⁴³ Anni yajirena, ja'nrëbi, Jesusre concuabi ba aon anni jëhuasi mi'chirëanre chiani, ziaya hua'i mi'chirëanre chiani, si'a sara samu jë'ëñana bu'ie ayahuë. ⁴⁴ Ba aon ainsí'cua, ëmëcua se'gare cuencueto, cinco mil baë'ë.

Jesús camina sobre el agua

⁴⁵ Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi baguëre concuani guanseguë cabi:

—Mësacua yua yoguna cacani, Betsaida huë'e jobona je'enni, ru'ru saijë'ën. Yë'ëbi yua bainre bacua huë'ëñana go'i güesejë, guanseguë cabi.

⁴⁶ Caguëna, baguëre concuabi saë'ë. Saijëna, baguë yua bainre go'i güeseni, ja'nrëbi cubëna mëni, Riusu naconi ujabi. ⁴⁷ Ujaguë na'iguëna, ñami ti'anguëna, Jesusbi cubëte te'e hua'guë ba'iguëna, baguëre concuabi jobo zitarate ba'ijën, go'ie tutuguëna, ai jëja ro'ajën, ro guajahuë. ⁴⁸ Guajajën ñatajajëna, ñata ñami ba'iguëna, Jesusbi ëñani, bacua ba'iru tëca zitara canja'an ganiguë raji'i. Rani, bacuare tayojeie saiye'ru ëñoguëna, ⁴⁹ bacuabi ëñani, Huatibi raji ro'tajën, ⁵⁰ ai quëquëreba quëquëjën, ai jëja güihuë. Güijëna, Jesusbi bacuani cabi:

—¡Mësacua jëja recoyo bajë'ën! ¡Yë'ë'ë! ¡Quëquëye beoye ba'ijë'ën! cabi.

⁵¹ Cani ja'nrëbi, bacua yoguna cacaguëna, tutubi carajaji'i. Carajaguëna, bacuabi gue ro'taye beoye ai ëñajën rën'ë. ⁵² Eñajën rëinjën, Jesús ta'yejeie yo'oni ëñoguë ba'ise'e, bain jubë aonguë ba'ise'e, ja'anre te'e ruiñe ye'yemaë'ë. Yuta bacua ye'yeni si'a recoyo ro'taye ai carabi bacuare.

Jesús sana a los enfermos de Genesaret

⁵³ Ja'nrëbi, zitarate je'enni, Genesaret yijana ti'anhuë. Ti'anni, yogute gueonni, ⁵⁴ mëjëna, bain hua'na baru ba'icubi Jesusre ëñani masihuë. ⁵⁵ Masini ja'nrëbi, si'a ca'ncoñabi bacua ju'incuare camañare uinjëna, Jesús ba'irute quëajëna, baguëna cuanni rahuë. ⁵⁶ Ja'nca rajëna, bacuare huachobi. Si'a baru ba'i huë'e joboñana ti'anni, huë'e joboña ca'ncoñana ti'anni ba'iguëna, bacua rau ju'incuare rani, bacua huë'e jobo ma'a yëruhuana uanni ëjoni, Jesusbi raiguëna, Më'ë can na'mi se'gare pa'roni huajjë'abë cajën, Jesusni sen'ë. Senjëna, si'acua baguëni pa'rocuabi huajë hua'na go'ya raë'ë.

7

Lo que hace impuro al hombre

¹ Ja'nrëbi, fariseo bainbi ira coca ye'yocua naconi, Jerusalenbi rani, ² Jesusre concuare ëñato, yequëcubi bacua ëntë saraña si'si sarañare bajën, bacua aonre ainjën baë'ë. Eñtë abuma'isí'cuare sëani, fariseo bainbi bacuani bëinjën ëñahuë. ³ Fariseo bain, si'a judío bainbi bacua aonre aiñe yëto, ru'ru ai tayejeie ëntë abuyë. Bacua ira bain ba'isí'cua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë. ⁴ Aon coruna sani rani, bacua ëntë yua re'oye abuma'itoca, bacua aonre ainma'ñë. Ro bacua ira bain ba'isí'cua yo'ojën ba'ise'e'ru yo'ojën, bacua gono ro'rohuëanre zoaye, bacua sotoroanre, bacua guënaroanre re'oyera zoaye, ja'anre ai cuirajën yo'oyë. ⁵ Ja'nca yo'ojën ba'icua, fariseo bain, ira coca ye'yocua, bacuabi Jesusre tëhuoni, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ère concua queaca yo'ojën, mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru tin yo'oye'ne? Ro si'î ëntë sarañate bajën, bacua aonre ainjën, ai gu'aye yo'oyë, senni achajën bën'ë.

⁶Ja'nca bëinjënna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coqueyë. Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguëbi mësacua ba'iyete ro'tani, ai masiye toyani jo'cabi: Judío bainbi Riusuni te'e ruiñe ëñañe'ru ëñojën, ro bacua yi'oboan se'gabi ro re'oye achoye cajën, ro coqueyë.

Ja'nca cajën, bacua recoñoabi baguëni ro'tamajën ba'iyë.

⁷Ro coquejën, Riusuni ro gugurini rëanjën ba'iyë.

Ro bain ro'tase'e se'gare ye'yojën, Riusu cocareba'ë cajën, ro coqueyë, toyani jo'cabi Isaías. ⁸Mësacua'ga Isaías toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën, ro coquejën ba'iyë. Riusu cocarebare ro jo'cani senjojën, ro bain yo'ojën ba'iyeru yo'ojën ba'iyë. Mësacua ocobëan, uncu ro'rohuëan, ja'anre re'oye zoañu cajën, ro mësacua ira bain yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru ro ta'yeyeiye yo'ojën ba'iyë. ⁹Mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru yo'oñu cajën, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro jo'cani senjohué mësacua. ¹⁰Riusu bainguë Moisesbi coca guanseni jo'cabi: “Më'ë pë'caguë, më'ë pë'cago, bacuare te'e ruiñe ëñañe'ru ba'ijë'ën. Bainguëbi baguë pë'caguë sanhuëni gu'aye catoca, baguëni huani senjojë'ën” guanseni jo'cabi. ¹¹Ja'nca guanseni jo'caguëta'an, mësacuabi ro tin ye'yojën, bainre ñaca cayë: “Mësacuabi mësacua pë'caguë, pë'cago, bacuani: Yë'ë baye si'aye Corbán ba'iji. Riusuna insise'e'ë cayë. ¹²Ja'nca insise'ere sëani, mësacuana insiye poremãñë, ja'anre catoca, mësacua pë'caguë sanhuëni conni cuiraye yo'oma'ijë'ën.” Ja'an cocare huacha ye'yojën ba'iyë mësacua. ¹³Ja'nca ye'yojën, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro carajei güesejën, ro mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere ro ye'yojën ba'iyë. Ja'nca yo'ojën, mësacua yequë yo'o ai ta'yeyeiye ro yo'oreba yo'ojën ba'iyë, cabi Jesús.

¹⁴Ja'nca caní, ja'nrebi, bainre se'e choini, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua si'acua yë'ère achani ye'yeyë'ën. ¹⁵Bain aon ainse'ebi gu'a bain'ru ruiñe beoye ba'iyë. Bain recoyo ro'tani case'e se'ga, ja'an se'gabi gu'ajeyjën ba'iyë. ¹⁶Mësacua ganjo banica, achani ye'yeyë'ën, caní achobi.

¹⁷Ja'nca caní, ja'nrebi, bainre jo'cani, baguë huë'ena go'ini cacaguëna, baguëre concuabi baguë ye'yo coca yure case'ere senni achahuë. ¹⁸Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—¿Mësacua'ga ro huesë ëaye achare? Ja'nca ba'itoca, mësacua te'e ruiñe achani ye'yeyë'ën. Bain aon ainse'ebi bacuani gu'aye yo'o güesema'iji. ¹⁹Bain aon ainse'ebi bacua recoyona ti'anma'iji. Guëtabë se'gana ti'anni, ja'nrebi, ro anni saoye se'gabi etani huesëji, sehuobi.

Ja'nca sehuoguë, si'a aon re'o aon ba'iyë cabi. ²⁰Ja'nca caní, bacuani yihuoguë quëabi:

—Bain recoyo ro'tani yi'obobi case'e, ja'anbi cajën, ro gu'ajeyjën ba'iyë. ²¹Bainbi ro recoyo ro'tajën, gu'aye se'gare ro'tani gu'aye yo'ojën ba'iyë. Ëmëcua, romicua, sa'ñeña ro yahue bajën, ro a'ta yo'ojën, ²²bonsere ro ëa ëñajën, bainre gu'aye cajën, bacua se'gare'ru huanofne ro'tajën, ro huesë ëaye yo'oreba yo'ojën ba'iyë. ²³Ja'nca gu'aye ro'tajën, recoyo se'gabi ro'tani yo'ojën, gu'ajeyjën ba'iyë bain hua'na, yihuoguë quëabi Jesús.

Una extranjera que creyó en Jesús

²⁴Ja'nrebi, Jesusbi sani, Tiro, Sidón, ja'anruan ba'i yijana ti'anbi. Ti'anni, Bainbi yë'ë ëño'on ba'iyete achama'ija'bë caguë, baru ba'i huë'ena cacani, te'eguë ba'iyeru ro'tabi. Ja'nca ro'taguëta'an, te'eguë ba'iyeru poremaji'i. ²⁵Yeco romigobi baguë ba'iyete achani, baguëna rani, baguë guëon na'mina gugurini rëango. ²⁶Judía baingo beogo. Tin baingo, Sirofenicia baingo ba'igona, bago zin hua'gobi gu'a huati cacasi'co baco'ë. Ja'nca ba'igona, pë'cagobi Jesusna rani, bago gu'a huati etoni saoye senco'ë. ²⁷Sengona, Jesusbi ye'yo cocabi sehuobi:

—Yë'ë bain se'gare coñe bayë ru'ru. Tin bainre ru'ru contoca, gu'aji. Bain zin hua'na aonre tëani, jo'ya yai hua'nana aofne, ja'nca yo'otoca, gu'aji, sehuobi.

²⁸Sehuoguëna, bagobi cago:

—Te'e ruiñe cahuë më'ë Ëjaguë. Ja'nca caguëta'an, zin hua'nabi aonre ainjën, bacua aon zi'ngare mesa yijacua tonjënna, jo'ya yai hua'nabi chiani aiñë, cago.

²⁹Ja'nca cagona, Jesusbi bagoni quëabi:

—Ai re'oye sehuohué më'ë. Ja'nca sëani, më'ë huë'ena go'ijë'ën. Gu'a huatibi më'ë zin hua'gore gare jo'cani saji'i, quëabi.

³⁰Quëaguëna, bagobi go'ini ëñato, zin hua'gobi camate unco'ë. Gu'a huati gare etani saisi'quëbi bají'i.

Jesús sana a un sordomudo

³¹Ja'nrebi, Jesús yua Tirobi sani, ja'nrebi Sidonbi sani, Decápolis huë'e joboñabi sani, Galilea zitarana ti'anbi. ³²Ti'anguëna, yequëcuabi bacua bainguëte baguëna sani ëñoñuë. Ja'anguë yua ganjo achama'iguë, hue'nhue coca caguë bají'i. Ja'nca ba'iguëna, baguëte ëñojën, Jesús ëntë sarabi pa'roni huachoye sen'ë. ³³Senjënna, Jesusbi baguëte bain ba'irubi

quëñoni, ca'ncona sabi. Sani ja'nrëbi, baguë mëoñoabi yua ba banguë ganjoroanna guioni, ba banguë zemeñona gore tonni tëobi. ³⁴Ja'nca yo'oni ja'nrëbi, mëiñe ëñani, ba banguëni oire bani, ja'nrëbi:

—¡Efatal! cabi. Bain cocabi cato, ¡ja'anse'e ti'jija'guë! cabi.

³⁵Ja'nca caguëna, ba banguë ganjo, baguë zemeño, yua ja'anse'e ti'jiguëna, baguë yua huajë raji'i. Re'oye coca caye porebi. ³⁶Ja'nca huajë raiguëna, Jesusbi bain hua'nani guansegüë, “Yequëcuani gare quëani achoma'ijë'ën” guansegüë cabi. Cani, quë'rë guanse-ese'eta'an, ba hua'nabi quë'rë cani achohuë. ³⁷Ja'nca cani achojën, ai ëama'iñereba ëñajën rëinjën, coca cahuë:

—Baguë yo'o yua si'aye ai re'oye yo'oji. Ja'nca yo'oguëna, ganjo achama'icuabi achaye poreyë. Yi'o ma'tëbë ba'icua'ga coca caye poreyë, cajën bojohuë.

8

Jesús da de comer a cuatro mil personas

¹Ja'nrëbi, ja'an umuguseña ba'iguëna, ai jai jubë bainbi në'ca raijënna, bacua aon aiñe beobi. Beoguëna, Jesusbi baguëre concuare choini, bacuani cabi:

²—Ën bainbi samute umuguseña yë'ë naconi ba'ijën, aon aiñe beojënna, bacuani ai oire bayë yë'ë. ³Bacua huë'ena go'i güesetoca, bacua yua ro aon gu'ana ju'incuabi ma'ana ro pa'npani gurujaiyë. Yequëcua yua ai so'o raisi'cua ba'iyë, cabi.

⁴Caguëna, baguëre concuabi sehuo senni achahuë:

—Yua ën re'oto beo re'oto ba'iguëna, ¿guere bacuani aon aon'e'ne mai? senni achahuë.

⁵Senni achajënna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—¿Mësacua jo'jo aonbëan quejeibëanre baye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Te'e ëntë sara samubëanre bayë, sehuohuë.

⁶Sehuojënna, ja'nrëbi, Jesusbi bainre yua yijana bëaye guansebi. Ja'nca guanseni, ba aonbëan te'e ëntë sara samubëanre inni, Riusuni Surupa cani, ba aonbëanre jë'yeni, baguëre concuana insibi. Insiguëna, bacuabi yua bain hua'nana huo'hueni insihuë. ⁷Ziaya hua'ire'ga samu rëño hua'nare bahuë. Ja'an hua'ire Jesusna insijënna, Jesusbi ba hua'ire re'oye cani, bainna huo'hueye guansebi. ⁸Guansegüëna, si'a hua'nabi aon anni yajihuë. Anni yajirena, ja'nrëbi, aon anni jëhuase'ere chiani, te'e ëntë sara samu jë'eña bu'iyë ayahuë. ⁹Ba aon ains'cuare cuencueto, cuatro mil ba'icua'ru ba'ë'ë. Ja'nrëbi, Jesús yua bacuare go'i coca cani, ¹⁰baguëre concua naconi yoguna cacani, Dalmanuta yijana saë'ë.

Los fariseos piden una señal milagrosa

¹¹Sani ti'anjënna, ja'nrëbi, fariseo bainbi Jesusre tëhuo rani, baguëni coca senni acha bi'rahuë. Baguëni huacha sehua güeseñu cajën, baguëni: “Ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñojë'ën. Guënamë re'otobi etoni ëñojë'ën” senni achahuë. ¹²Senni achajënna, Jesusbi ai sa'ntiguë, bacuani bëinguë cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñojë'ën yë'ëre caye'ne? Mësacuani ganreba caguë quëayë. Ta'yejeiye yo'o yua mësacuani gare ëñoma'iñe yë'ë, cabi.

¹³Cani ja'nrëbi, bacuare jo'cani, yoguna se'e cacani, zitara të'huina se'e je'enni saji'i.

La levadura de los fariseos

¹⁴Ja'nca saiguëna, baguëre concuabi yogute ba'ijën, aonre saye huanë yehuë. Te'e jo'jo aonbë se'gare bahuë. ¹⁵Ja'nca bajënna, Jesusbi bacuani guansegüë cabi:

—Mësacua ëñare bajë'ën. Fariseo bain, Herodes bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijë'ën, guansegüë cabi.

¹⁶Caguëna, baguëre concuabi sa'ñeña coca ca bi'rahuë:

—Aonre saye huanë yesi'cua sëani, ja'anre maini guansegüë cabi baguë, cahuë.

¹⁷Cajënna, Jesusbi bacuani bëinguë cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, aonre saye huanë yehuë caye'ne? Mësacua yuta ye'yema'icua ba'iyë. Yuta ro huesë ëaye achajën ba'iyë. Mësacuare recoyo ro'taye ai caraji. ¹⁸Mësacua ñaco bajën, ¿guere yo'ojën ëñama'iñe'ne? Mësacua ganjo bajën, ¿guere yo'ojën achama'iñe'ne? Mësacuabi ro ro'tajën, ro huanë yejën ba'iyë. ¹⁹Yë'ëbi te'e ëntë sara jo'jo aonbëanre jë'yeni cinco mil bainre aonguëna, mësacuabi aon anni jëhuase'ere chiani, ¿quejei jë'eñara bu'iyë ayare'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Si'a sara samu jë'eña, sehuohuë.

²⁰Sehuojënna, baguë yua se'e senni achabi:

—Yë'ëbi te'e ëntë sara samu aonbëanre jë'yeni, cuatro mil bainni aonguëna, mësacuabi aon anni jëhuase'ere chiani, ¿quejei jë'eñara bu'iyë ayare'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Te'e ëntë sara samu jë'eña, sehuohuë.

²¹ Sehuojëmma, baguë yua bacuani:

—¿Yuta achama'iñe mësacua? senni achabi.

Jesús sana a un ciego en Betsaida

²² Ja'nrëbi jë'te, Betsaidana ti'anhue. Ti'anjëmma, yequëcuabi ñaco ëñama'iguëte Jesusna rani, Baguëte pa'roni huachojë'en, sen'ë. ²³ Ja'nca senjëmma, Jesusbi ñaco ëñama'iguëni ëntë sarana zeanni, huë'e jobo ca'ncona sabi. Sani ja'nrëbi, baguë ñacona gore tonni tëoni, baguë ëntë sarañabi baguëna pa'roni, ja'nrëbi, baguëni coca senni achabi:

—¿Më'e guere ëñaguë'ne? senni achabi.

²⁴ Senni achaguëna, ñaco ëñama'iguëbi sëtani ëñani sehuobi:

—Bainre ëñañë yë'ë. Bain ganicia ba'icua'eta'an, sunquiñëa ba'ie'ru yë'ëre ëñoñë, cabi.

²⁵ Caguëna, ja'nrëbi, Jesús yua se'e baguë ëntë sarañabi baguë ñacona pa'roguëna, baguëbi se'e sëtani ëñato, si'aye te'e ruiñe ëñaguë baj'i. Gare huajë raisi'quë baj'i. ²⁶ Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Ba huë'e jobona se'e saima'ijë'en. Yë'ë yure huachose'ere yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijë'en caguë, më'ë huë'ena go'ijë'en guanseni jo'cabi Jesús.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

²⁷ Ja'nrëbi jë'te, Jesús, baguëre concua naconi, bacuabi yua Cesarea Filipo huë'e joboña tëca saë'ë. Sani, ma'abi ganijëmma, Jesusbi baguëre concuani coca senni achabi:

—Bainbi yë'ëre coca cajën, ¿agueguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

²⁸ Senni achaguëna, sehuohuë:

—Yequëcuabi më'ëre cajën, Juan Bautizaguë'bi, më'ëre cayë. Yequëcuabi, Elías'bi, më'ëre cayë. Yequëcuabi, Riusu banguë raosi'quë'bi, më'ëre cayë, sehuohuë.

²⁹ Sehuojëmma, bacuani se'e senni achabi Jesús:

—Mësacua'ga cajën, ¿agueguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, ja'nrëbi, Pedrobi sehuobi:

—Më'ë yua Riusu Raosi'quëreba'ë. Ba Cristo ba'iguë'ë më'ë, sehuobi.

³⁰ Ja'nca sehuoguëna, Jesusbi bacuani guanseguë:

—Mësacua yua ja'anre yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijë'en, cabi.

Jesús anuncia su muerte

³¹ Ja'nrëbi, baguëre concuare yihuoguë ca bi'rabi:

—Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba sëani, ai ta'yejeiye ja'siye ai yo'oye bayë yë'ë. Israel bain ira ëjacua, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ja'ancuabi yë'ëre ai je'o bajën, yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjocua'ta'an, samute umuguseña ba'ini, go'ya raija'guë'ë yë'ë caguë, bacuani te'e ruiñera quëabi.

³² Ja'nca quëaguëna, Pedro yua baguëte ca'ncona sani, baguëni ai bëinguë cabi. ³³ Caguëna, Jesusbi yua baguë yequë concuana bonëni, Pedroni bëinguë sehuoguë cabi:

—¿Quëñëni saijë'ën! ¿Zupai huati caye'ru cayë më'ë! Riusu ro'taye'ru tin ro'tayë më'ë. Ro bain ro'taye'ru te'e ro'tayë më'ë, cabi Jesús.

³⁴ Cani ja'nrëbi, baguëre concua, bain hua'na baru ba'icua, bacuare choini, bacuani coca yihuoguë quëabi:

—Bainbi yë'ëni te'e coñe yëtoca, bacua ba'iyete ro'tama'ijën ba'ija'bë. Bainbi crusu sa'cahuëna ju'iñe ro'tani, yë'ë naconi te'e ganijën raija'bë. ³⁵ Ro bacua ba'ie se'gare ro'tatoca, bacuabi huesëni si'ayë. Yë'ë ba'ie, Riusu cocareba, ja'anre quëani achojën, ja'an ro'ina junni huesëtoca, bacuabi go'ya rani huajëreba huajëja'cua'ë. ³⁶ Bainbi si'a ën yija ba'iyete coni bani, ja'nrëbi junni huesëtoca, bacua bonselere baye gare porema'inë. Ro guaja yo'o yo'osi'cua ba'iyë. ³⁷ Bacuabi gare se'e go'ya rani bonse baye gare porema'inë.

³⁸ Yë'ëre gu'a güeni senjoñe ro'tatoca, yë'ë cocareba ye'yose'ere gu'a güeni senjoñe ro'tatoca, yë'ë'ga bacuare güeni senjoja'guë'ë. Ën yija bainbi ai gu'aye yo'ojën, sa'ñeña ro a'ta yo'ojën ba'ijëna, mësacuabi bacua naconi te'e conjën ba'itoca, yë'ë bënni senjo umuguse ti'anguëna, mësacuare güeni senjoja'guë'ë yë'ë. Yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi, yë'ë Taita Riusu naconi, baguë guënamë re'oto yo'o con hua'na naconi, ai ta'yejeiye ai go'siyeiye raiguë, yë'ë bainrebare inguë raija'guë'ë yë'ë, yihuoguë quëabi Jesús.

9

¹ Ja'nca quëani, ja'nrëbi, bacuani se'e yihuoguë cabi:

—Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'icua yequëcua ënjo'on nëacuabi yuta junni huesëma'inë. Ru'ru, Riusubi ënjo'ona ti'anni, baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreyete ëñoguëna, mësacuabi ëñaja'cua'ë, cabi Jesús.

La transfiguración de Jesús

² Ja'nrëbi, te'e ëntë sara te'e umuguseña ba'ini, Jesusbi yua ai ëmë cubëna mëji'i. Mëni, Pedro, Santiago, Juan, bacua se'gare ja'anruna mëabi. Mëani, bacuabi ëñajëna, baguë ba'iyë yua tin ëñobi. ³ Baguë caña yua ai ta'yejeiye pojeiyereba ai go'sijei cañara runji'i. Caña zoacua si'acuabi baguë cañate zoatoca, ta'yejeiye pojei caña zoaye gare porema'inë. ⁴ Ja'nrëbi, Elías, Moisés, bacuabi gaje meni nëcahuë. Jesús naconi coca cajën nëcahuë. ⁵ Ja'nca nëcäjëna, Pedrobi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, ¡maibi ënjo'onre ba'ijëna, ai re'oye ba'iji! Ja'nca sëani, samute huë'erëanre yo'oñu. Te'e huë'erë më'ëna yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Moisesna yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Elíasna yo'ocaiyë, cabi.

⁶ Jesusre concuabi ai quëquësi hua'na ba'ijëna, Pedrobi ro huesë ëaye coca cabi. ⁷ Caguëna, ja'nrëbi, oco picobi nëca meni, si'acuare na'oguëna, picobë sa'nahuëbi bain coca achoni raobi:

—Ënquë yua yë'ë Zin'bi. Yë'ë ai yësi'quë'bi. Baguëbi coca caguëna, mësacua achajën ba'ijë'n, achoni raobi.

⁸ Ja'nca achoni raoguëna, ba hua'nabi bonëjeiñe ëñani, Jesús se'gare ëñahuë. Yequëcuabi gare beohuë.

⁹ Ja'nrëbi, cubëbi gajëjën, Jesusbi bacua ëñase'ere yequëcuani quëani achoye beoye ba'ijë'n guansegüë cabi. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonni go'ya raiguëna, ja'nrëbi, yequëcuani quëani achojë'n cabi. ¹⁰ Ja'nca caguëna, bacua se'gabi bacua ëñase'ere yahue masijën, yequëcuani quëani achomaë'ë. Quëani achoma'icua'ga yua sa'ñeña coca senni achajën, baguë junni tonni go'ya raiye caguë, guere caguë'ne, sa'ñeña senni achajën baë'ë. ¹¹ Ja'nca senni achajën, ja'nrëbi Jesusni senni achahuë:

—Ira coca ye'yocuabi, Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji cajën, ¿guere ro'tajën caye'ne? senni achahuë.

¹² Senni achajëna, baguë sehuobi:

—Te'e ruiñe cayë bacua. Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji. Si'aye mame re'huaguë raiji. Ja'nca re'huaguë raiguëta'an, Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yë'ë ba'iyere'ga quëaji. Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi ai ta'yejeiye ja'siye ai yo'oguë ba'iguëna, yequëcuabi yë'ëni je'o ëñajën ba'ija'cua'ë. ¹³ Elías ba'iyete cato, mësacuaní ñaca quëayë yë'ë. Yua ti'an raisi'quë'bi baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Elíasre je'o bacuabi ro bacua gu'a ëase'ëru baguëni güina'ru gu'aye yo'ojën baë'ë, sehuoguë quëabi Jesús.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu impuro

¹⁴ Ja'nrëbi jë'te, baguë yequë concua ba'iruna ti'anni ëñato, ai jai jubë bain, ira coca ye'yocua naconi baë'ë. Ira coca ye'yocuabi yua baguëre concua naconi bëin coca cajën baë'ë. ¹⁵ Ja'nca ba'ijën, ja'nrëbi, Jesusni ëñani, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, baguëna besa sani saludahuë. ¹⁶ Saludajëna, Jesusbi baguëre concuani senni achabi:

—¿Mësacua yua gue coca bacua naconi cajën ba'iyë'ne? senni achabi.

¹⁷ Senni achaguëna, yequë bainguë ba jubë bain naconi ba'iguëbi sehuoguë quëabi:

—Ëjaguë, yë'ë zin hua'guëte më'ëni ëñoguë raë'ë. Gu'a huati cacasi'quë sëani, yi'o ma'tëbë ba'iji. ¹⁸ Baguëbi pasiaguë saiguëna, ba huatibi baguëni hue'nhue yo'oni, baguëte yijana ro jëjoni saoni taonguëna, baguë yi'obobi chiri mëani to'inji. Mëani tonni, gunjire ai jëja guëonni, si'a ga'nihuë garaní, ai yo'oji. Ja'nca ba'iguëna, më'ëre concuanni huati etoye sen'ë yë'ë. Senguëna, bacuabi etoye poremaë'ë, cabi baguë.

¹⁹ Caguëna, Jesusbi ai sa'ntiguë, baguëre concuani cabi:

—¡Yë'ëni si'a recoyo ro'taye ai caraji mësacua! ¡Ro bain ro'taye'ru ro'tajën ba'iyë mësacua! ¿Mësacua ye'yeyete quejei zoe yuta ëjoye ba'iyë'ne yë'ë? Ba hua'guëre yua yë'ëna rajë'n, cabi.

²⁰ Caguëna, ba zin hua'guëre rajëna, ba gu'a huatibi Jesusni ëñani, zin hua'guëni ai jëja hue'nhue yo'obi. Yo'oguëna, baguë yua yijana tanni, bo'neguë uinguë, baguë yi'obobi chirire mëani tonni, ai yo'obi. ²¹ Ai yo'oguëna, Jesús yua baguë pë'caguëni senni achabi:

—¿Quejei zoe huatire baguë'ne baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, pë'caguëbi sehuobi:

—Baguë zitrëna gu'a huatire baji. ²² Gu'a huatibi cue'yonica, baguëni huani senjoza caguë, yua toabo, ziaya, ja'anruanna jëjoni saoni tonji. Ja'nca ba'iguëna, më'ëbi poretoza, yëquënani oireba oiguë conjë'n, cabi.

²³ Caguëna, Jesús cabi:

—Më'ëbi yë'ë poreyete si'a recoyo ro'tatoca, baguëni huachoyë yë'ë. Bainbi yë'ë yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi bacuare si'aye yo'ocaiji, cabi.

²⁴ Caguëna, ja'nrëbi, ba pë'caguëbi si'a jëja güiguë sehuobi:

—¡Më'ëna si'a recoyo ro'tayë yë'ë! ¡Më'ëni si'a recoyo ro'taye caratoca, yë'ëre oireba oiguë conjë'n! güiguë cabi.

²⁵ Caguëna, ai jai jubë bainbi ñë'ca raijënna, Jesusbi ëñani, ba gu'a huatini bëingüë guansegüë cabi:

—Më'ë gu'a huati, yi'o ma'tëbë huati, ganjo achama'i güese huati, ja'an ba'iguëna, më'ëni si'a jëja guansegüë cayë yë'ë. Ba zin hua'guëre gare etani saijë'ën. Baguëte gare se'e caca raima'iguë ba'ijë'ën, cabi.

²⁶ Caguëna, gu'a huatibi ai jëja güini, zin hua'guëni se'e hue'nhue yo'oni, ju'insi'quë'ru jo'cani, gare etani saji'i. Saiguëna, bain hua'nabi, Yua junji'i baguë, cahuë. ²⁷ Cajënna, Jesusbi baguë ëntë sarare zeanni, baguëte huëabi. Huëaguëna, zin hua'guëbi huajë rani nëcabi.

²⁸ Ja'nrëbi, Jesús yua baguë huë'ena go'ini ba'iguëna, baguëre concuabi baguëni senni achahuë:

—¿Yëquëna hua'na guere yo'ojën, gu'a huatire etoni saoye poremate'ne? senni achahuë.

²⁹ Senni achajënna, sehuobi:

—Mësacua yua aon aiñe jo'cäjën, Riusuni ujareba ujajën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, ja'an huati hua'ire etoni saoye gare porema'iñë, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

³⁰⁻³¹ Ja'nrëbi, bacuabi barubi sani, Galilea ma'aja'an ganijaë'ë. Jesús yua baguëre concuani coca yihuoguë sëani, yequëcuabi baguë ganiñete masima'ija'bë caguë, bacua naconi yahue ganiguë saji'i. Baguëre concuani coca yihuoguë, baguë ba'ija'yete quëabi:

—Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, gu'a bainna insija'cua'ë. Insijënna, bacuabi yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjorena, ja'nrëbi, samute umuguseña ba'ini, yë'ëbi go'ya raija'guë'ë, quëabi.

³² Quëaguëna, baguëre concuabi ro huesë ëaye achahuë. Baguë coca yihuose'ere senni achaye huaji yëjën baë'ë.

¿Quién es el más importante?

³³ Ja'nrëbi, bacuabi Capernaum huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, bacua huë'ena cacani ba'ijënna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—¿Mësacua gue coca cajën rate'ne? senni achabi.

³⁴ Senni achaguëna, ro sehuoye beoye achahuë. Bacuabi ma'a raijën, bacua quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ija'yete sa'ñëña ro'tajën, sa'ñëña cajën bëinjën raë'ë. ³⁵ Ja'nca sëani, Jesusbi bëani, baguëre concua si'a sara samucuaire choini, bacuani yihuoguë cabi:

—Bainguëbi quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë yëtoca, quë'rë yo'je ba'iguë ruiñe baji. Si'a bain yo'o con hua'guë'ë cajën, si'acuaní conni cuiraguë ba'ijë'ën, cabi.

³⁶ Cani ja'nrëbi, zin hua'guëre choini, bacua joborana rani nëcobi. Ja'nrëbi, baguëte cuanni, si'nquina ñoni, bacuani yihuoguë cabi:

³⁷ —Bainbi yë'ëni re'oye yo'oni coñe ro'tatoca, zin hua'guë, ënquë ba'iguëre'ru re'oye ro'tani yo'ojën conjë'ën. Ja'nca yo'otoca, yë'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'iyë. Yë'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'itoca, yë'ë Taitare'ga, yë'ëre raosi'quë, ja'anguëre'ga te'e ruiñe ëñajën ba'iyë, yihuoguë cabi Jesús.

El que no está contra nosotros está a nuestro favor

³⁸ Caguëna, ja'nrëbi, Juanbi baguëni quëabi:

—Ejaguë, yequë bainguë Më'ëni te'e coñë yë'ë, caguëbi huati hua'ire etoni saoguëna, yëquëñabi ëñahuë. Eñani, mai naconi te'e ba'ima'iguëre sëani, baguëte ënsehuë, cabi.

³⁹ Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Ja'an yo'ocuaire ënsema'ijë'ën. Yë'ëni coñe cacuabi ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoni, ja'nrëbi jë'te, yë'ëre gu'aye caye gare porema'iñë. ⁴⁰ Maini gu'aye yo'omajën ba'icuaabi maire te'e conjën ba'iyë. ⁴¹ Si'a bainbi, mëscuaire, Cristo bainrebare sëani, Mësacuaire re'oye conñu cajën, oco se'gare mëscuana uncuatoca, Riusubi baguë ta'yejeiye insija'ye ro'tase'ere bacuana jo'caye beoye insija'guë'bi, cabi Jesús.

El peligro de caer en pecado

⁴² Cani ja'nrëbi, bacuani yihuoguë cabi:

—Zin hua'na ënquë'ru ba'icuaabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajënna, ai bojoyë yë'ë. Bainguëbi yua te'e zin hua'guë se'gani gu'a jucha yo'o güesetoca, baguëni ai bënni senjoja'guë'bi Riusu. Ru'ru, jai gata to'obëbi inni, baguë ñaje tęcana gueonni, baguëte jai ziayana senjoni rëotoca, baguëre quë'rë re'oye ba'ire'abi. ⁴³ Më'ë ëntë sarabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ëntë sarare të'cani senjojë'ën. Te'e ëntë sara se'gare baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu ëntë sarañare baguëbi ba toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'an toare yayoye gare porema'iñë. ⁴⁴ Baru ba'i peco hua'nabi gare carajeiye beoye ba'ijënna, baru ba'i toabi gare yayaye beoye ba'iji. ⁴⁵ Më'ë guëonbi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë guëonre të'cani senjojë'ën. Te'e guëon se'gare baguëbi Riusu ba'i jobona

ti'antoca, què'rè re'oye ba'iji. Samu guëofnare baguëbi ba toana senjonsi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'an toare yayoye gare porema'inë. ⁴⁶ Baru ba'i peco hua'nabi gare carajeiye beoye ba'ijëna, baru ba'i toabi gare yayaye beoye ba'iji. ⁴⁷ Mè'è ñacogabi gu'a juchare yo'o èaye ro'tatoca, mè'è ñacogate rutani senjojè'ën. Te'e ñacoga se'gare baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, què'rè re'oye ba'iji. Samu ñacogañare baguëbi ba toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'an toare yayoye gare porema'inë. ⁴⁸ Baru ba'i peco hua'nabi gare carajeiye beoye ba'ijëna, baru ba'i toabi gare yayaye beoye ba'iji.

⁴⁹ Jo'ya hua'nare huani, Riusu misabëna uanni, toabi ëoni insito, ru'ru onhuabi so'oñe bayë. Riusu bain hua'na'ga Riusuna insisi'cua sëani, toana ëosi'cua ba'iyè'ru, yè'è ro'ina ai yo'oye bayë. Ja'nca ai yo'o'jèn ba'itoca, què'rè ai re'oye ba'iji. ⁵⁰ Onhuabi so'ontoca, hua'ibi ai hua'i senguë ba'iji. Gu'a onhua ba'itoca, onhua huanoma'inë ba'itoca, hua'i sënma'iji. Gu'aji. Mësacua'ga ëñare bajèn, recoyo gu'ajeiye beoye ba'ijè'ën. Sa'ñeña bojojèn ba'ijè'ën, yihuoguë cabi Jesús.

10

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Ja'n'rëbi jè'te, Jesusbi Capernaum huè'e jobobi sani, Judea yija, Jordán ziaya que ca'nco, ënsëguë eta rai ca'nco, ja'anruna saji'i. Sani, bainbi ñë'ca raijënna, baguë yo'oguë ba'ise'ru bacuani coca yihuoguë ye'yoguë baji'i. ² Ba'iguëna, fariseo bainbi ti'an rani, Baguëni huacha sehuo güesënu cajën, baguëni cocare ro coquejën senni achahuë:

—¿Bainguëbi baguë rënjore jo'cani senjoñe poreguë? senni achahuë.

³ Senni achajënna, Jesús sehuoguë senni achabi:

—Moisesbi coca guanseni jo'caguë, ¿guere mësacua ni guansenguë'ne? senni achabi.

⁴ Senni achaguëna, sehuohuë:

—Moisés coca guanseni jo'case'ere ëñato, bain rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, bagote senjo cocare utina toyani, bagona insijè'ën, cani jo'case'e baji'i, sehuohuë.

⁵ Sehuojënna, Jesús cabi:

—Mësacua achaye güecuare sëani, Moisesbi ja'an cocare mësacua ni guanseni jo'cabi.

⁶ Ja'nca jo'caguëta'an, ru'rureba ba'isirën, Riusubi si'aye re'huani jo'caguë, bainre re'huaguë, ëmëguëte, romigote, re'huani jo'cabi. ⁷ Ja'nca re'huani jo'cani, ën cocare guanseni jo'cabi: “Èmëguëbi baguë pè'caguëte pè'cagote gare jo'cani, baguë rënjoni zi'inni ba'ijè'ën. ⁸ Ja'nca ba'iguëna, ba samucuabi te'e bainguë ba'iyè'ru ba'iyè” guanseni jo'cabi Riusu. Ja'nca guanseni jo'caguëna, bacua yua samucua ba'iyè'ru ba'ima'inë. Te'e bainguë ba'iyè'ru ba'iyè. ⁹ Ja'nca ba'ijëna, Riusu re'huani zi'nzi güesese'e sëani, ro bainbi gare què'ñema'ija'bë, cabi Jesús.

¹⁰ Cani, ja'n'rëbi huè'ëna ti'anni ba'ijëna, baguëre concuabi ba coca guansese'ere ro'tani, baguëni se'e senni achahuë. ¹¹ Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Èmëguëbi baguë rënjore senjoni, yeconi huejatoca, ja'anrè ba'isi'coni ai gu'aye yo'o'ji.

¹² Romigobi bago ënjëre senjoni, yequëni huejatoca, ai gu'aye yo'ogo, cabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹³ Ja'n'rëbi jè'te, yequëcua ni bacua zin hua'nare rani, Jesusbi baguë ëntë sarañabi bacuana pa'róni, bacuare re'oye cani jo'caguë cajën, baguëni tēhuohuë. Tēhuojënna, Jesusre concuabi bacuani bëinjën cani ënsehuë. ¹⁴ Ènsejënna, Jesusbi ëñani, baguëre concuani bëinguë cabi:

—Zin hua'nabi yè'ëna raija'bë. Bacuare ënsema'ijè'ën. Zin hua'na recoyo ro'taye'ru ba'icua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobo ba'icua'ë. ¹⁵ Mësacua ni ganreba caguë quëayè yè'è: Bainbi Riusu ba'i jobona ti'añe yëtoca, zin hua'na recoyo ro'tajën ba'iyè'ru yè'ëni si'a recoyo ro'taye bayë. Ja'nca recoyo ro'tama'icua ni Riusu ba'i jobona gare ti'anma'ija'cua'ë, cabi Jesús.

¹⁶ Cani ja'n'rëbi, zin hua'nare cuanguë, baguë ëntë sarañabi bacuana pa'róni, bacuare re'ococare cani jo'cabi.

Un hombre rico habla con Jesús

¹⁷ Ja'n'rëbi, Jesusbi se'e saiguëna, yequë bainguëbi baguëna huè'huë rani, baguëna gugurini rëanni, coca senni achabi:

—Èjaguë, mè'è yua re'ococare sëani, mè'ëni coca senni achaguë ra'è'è. Riusu ba'i jobona sani, carajeiye beoye si'arën huajëguë ba'iyete yèyè yè'è. Baruna ti'anto, ¿guere ru'ru yo'oye baye'ne yè'è? caguë senni achabi.

¹⁸ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Mè'è queaca ro'taguë, yè'ère re'ococare bainguë ba'iyete caguë'ne? Riusu se'ga re'oye yo'oguë'bi ba'iji. Yequëcua re'oye yo'ocua beoyë. ¹⁹ Mè'ëbi carajeiye beoye huajëguë ba'iyete yëtoca, Riusu coca guanseni jo'case'ere yo'oguë ba'ijè'ën. Riusu cocare ëñato, “Yequëni

yeconi yahue bani a'ta yo'oma'ijë'ën. Bainre huani senjoma'ijë'ën. Bonsere jianma'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete coquemajën ba'ijë'ën. Ro coqueye yo'oma'ijë'ën. Më'ë pë'caguëni pë'cagoni te'e ruiñe ëñaguë ba'ijë'ën" ja'an cocare toyani jo'case'e ba'iguëna, më'ëbi masiyë, seuhoobi Jesús.

²⁰ Seuhoaguëna, ba banguëbi cabi:

—Ëjaguë, Riusu coca guansese'ere yë'ë zinzëna achani yo'oguë ba'iyë yë'ë, cabi.

²¹ Caguëna, Jesusbi baguëni oiguë ëñani, baguëni yihuoguë cabi:

—Te'e yo'oye se'ga caraji më'ëre. Më'ë bonse si'ayete injani, bonse beo hua'nana ro insijë'ën. Ja'nca insitoca, Riusu bayete ai ta'yejeiye coreba coja'guë'ë më'ë. Ja'nca coja'guë sëani, yë'ëre te'e conguë, ro junni tonja'guë'ru ba'iyë yë'ë naconi te'e conguë rajijë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

²² Ja'nca caguëna, ba hua'guëbi achani, ai sa'ntiguë, ro recoyo oiguë, ai ba'iyë bonse banguëbi ro conma'iguë saji'i.

²³ Saiguëna, Jesusbi bonëjeiñe ëñani, baguëre concuani cabi:

—¡Bonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai guaja'ë bacuare! cabi.

²⁴ Ja'nca caguëna, baguëre concuabi baguë cocare achani, ai sa'nti hua'na ruën'ë. Ru-injënna, Jesusbi bacuani se'e yihuoguë cabi:

—Mami sanhuë. ¡Bonse ba ëaye ro'tacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai guaja'ë bacuare! ²⁵ Camello hua'guëbi guëna miu gojena cacaye yëtoca, ai guaja'ë baguëre. Bonse ëjaguë'ga Riusu ba'i jobona ti'añe yëtoca, quë'rë ai guaja'ë baguëre, cabi.

²⁶ Caguëna, bacuabi ai achajën rëinjën, sa'ñeña senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿jarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? Riusu bain tëani basi'cua gare beoyë, cahuë.

²⁷ Cajënna, Jesusbi bacuani ëñani cabi:

—Ro bain hua'na ja'ansi'cuabi ti'añe gare porema'iñë. Riusu se'gabi bacuare tëani baye poreji. Si'aye yo'oye poreguë ba'iguë'bi ba'iji baguë, cabi Jesús.

²⁸ Caguëna, Pedrobi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, yëquëñabi yua yëquëna bonse si'aye gare jo'cani, më'ëni te'e conjën zi'inhuë, cabi.

²⁹ Caguëna, Jesús seuhoobi:

—Mësacuani ganreba yihuoguë cayë yë'ë: Banguëbi baguë bonse, baguë huë'e, baguë ma'yë sanhuë, baguë yo'je sanhuë, baguë pë'caguë, baguë pë'cago, baguë rënjo, baguë zin hua'na, baguë ba'i yija, ja'anre yë'ë ro'ina, yë'ë cocareba quëani achoye ro'ina gare jo'cani, yë'ëni te'e conguë zi'intoca, ³⁰ baguë yua quë'rë se'e yure ba'irënra cien viaje'ru quë'rë coni baja'guë'bi. Huë'ëña, ma'yë sanhuë, yo'je sanhuë, pë'cago sanhuë, zin hua'na, baguë ba'i yijaña, ja'anre ai coreba cono baja'guë'bi. Baguëna, yequëcua baguëni je'o bajënna, ai ja'siye aireba yo'oguë baja'guë'bi. Ja'nrëbi, ën yija carajeirën ti'anguëna, baguë yua gare ju'iñe beoye si'arën ba'ija'guë'bi. ³¹ Yureña bain, ai ta'yejeiye ba'icuabi quë'rë ëja bain ba'iyë yëcuata'an, quë'rë yo'je ba'icua'ru re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Yure ba'icua quë'rë yo'je bain ba'icua'eta'an, quë'rë ta'yejeiye ëja bain re'huasi'cua ba'ija'cua'ë, seuhooguë cabi Jesús.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

³² Yureca, bacuabi ma'aja'an saijën, Jerusalén huë'e jobona ti'añe ro'tahuë. Jesusbi ru'ru saiguëna, baguëre concuabi quëquësi'cua ba'ijën, baguë yo'jena huaji yëjën be'teni saë'ë. Saijënna, Jesusbi bonëni, baguëre concua si'a sara samucuaire choini, yequëcua baguëre gu'aye yo'oja'yete bacuani quëani achoni, ³³ bacuani yihuoguë cabi:

—Yureca, maibi Jerusalenna saijënna, mësacua masiyë. Ja'anruna ti'anjënna, yequëcua bi yë'ë, Banguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yë'ëre zeanni, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, bacuana preso insija'cua'ë. Insijënna, bacuabi yë'ëre huani senjoñe cano, gu'a bainna insija'cua'ë. ³⁴ Insijënna, gu'a bainbi yë'ëre jayajën, yë'ëni huajjën, yë'ëre go tutujën, ga'ni za'zabobi yë'ëre si'nsejën, ja'nrëbi yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjojënna, ja'nrëbi, samute umuguseña ba'ini, go'ya rajia'guë'ë yë'ë, yihuoguë quëabi Jesús.

Santiago y Juan piden un favor

³⁵ Quëaguëna, ja'nrëbi, Santiago, Juan, Zebedeo mamacua ja'an hue'ecua, bacuabi Jesusna sani cahuë:

—Ëjaguë, yëquëñabi senjënna, yëquëñani re'oye yo'ojë'ën, cahuë.

³⁶ Cajënna, Jesusbi:

—¿Mësacua guere yë'ëni senni achaye'ne? senni achabi.

³⁷ Senni achaguëna, bacua cahuë:

—Yëquëñabi më'ë go'sijei re'otona ti'anni ba'ijënna, yëquëñani re'oye ëñani, te'eguëni më'ë jëja ca'ncona bëa güesejë'ën. Yequëni më'ë ari ca'ncona bëa güesejë'ën, cahuë.

³⁸ Cajënna, Jesusbi cabi:

—Mēsacuabi ro huesë äaye senni achajën ba'iyë. Yequëcuabi yë'ëni ai ja'si yo'oni, yë'ëre huani senjoja'cua'ë. ¿Mēsacua güina'ru ai ja'siye ai yo'oye poreye? caguë senni achabi.

³⁹ Senni achaguëna, bacuabi:

—Ja'nca poreyë yëquëna, sehuohuë.

Sehuojëna, Jesús cabi:

—Mēsacua yua yë'ë ai yo'oye ba'iyë'ru ai yo'ojën ba'ija'cuata'an, ⁴⁰ yë'ë jëja ca'ncona, yë'ë ari ca'ncona bëaye, ja'anre cuencueni caye porema'ñë yë'ë. Yë'ë Taitabi ja'anre cuencueguë, baguë se'gabi ja'anruan bëani ba'ija'cuare cuencueni caju'guë'bi, cabi Jesús.

⁴¹ Ja'nca caguëna, baguëre concua yequëcua si'a sara ba'icuabi achani, Santiago, Juan, bacuani bëinsi'cua ëñahuë. ⁴² Ja'nca ëñajëna, Jesusbi si'acuare choini, yihuogüë cabi:

—Ro bain ta'yejeiye ëjacuabi bacua bain, bacua yo'je ëjacua, si'acuani ai jëja guansejën ba'iyë. ⁴³ Ja'nca ba'icuata'an, mēsacua yua ja'nca guansema'ija'cua'ë. Mēsacua jubë ba'iguëbi ëja bainguë ba'iyë yëtoca, më'ë gajecuaní conni cuiraguë ba'ijë'ën. ⁴⁴ Ru'ru ba'iguë ba'iyë yëtoca, më'ë gajecua yo'o conguë ruinguë, si'acuare conni cuiraguë ba'ijë'ën. ⁴⁵ Yë'ë ga Bainguë'ru Raosi'quë'bi ba'iguë, yë'ëre conni cuiracuare cu'eguë raima'ë. Yequëcuani cuirani conza caguë, bain zemosi'cua etoye ro'taguë, junni tonguë raisi'quë'ë yë'ë, yihuogüë cabi Jesús.

Jesús sana a Bartimeo el ciego

⁴⁶ Ja'nca cani tonni, Jericó huë'e jobona ti'anni, baguëre concua naconi ganini, ja'an huë'e jobobi saiguëna, ai jai jubë bainbi baguëni conjëna, ñaco ëñama'iguë, Bartimeo hue'eguëbi ma'a yëruhuate ñu'iguë, curi senguë baji'i. Timeo mamaquë baji'i. ⁴⁷ Ja'nca ba'iguëbi Jesús Nazareno raiyete achani ai jëja güiguë cabi:

—Jesús, mai ira taita David mamaquëbi ba'iguë'ru ba'iyë më'ë! ¡yë'ëni oire bani conjë'ën! güiguë cabi.

⁴⁸ Güiguëna, bain hua'nabi baguëni bëinjën, Güima'ijë'ën, baguëni cahuë. Ja'nca cacuareta'an, baguë yua quë'rë se'e jëja güiguë cabi:

—¡David mamaquë, yë'ëni oire bani conjë'ën! güiguë cabi.

⁴⁹ Ja'nca caguëna, Jesusbi nëcäjani, bain hua'nani:

—Baguëte choijë'ën, cabi.

Caguëna, bain hua'nabi ñaco ëñama'iguëte choini cahuë:

—Jëja bani huë'ijë'ën. E'jaguëbi më'ëre choiji, cahuë.

⁵⁰ Ja'nca cajëna, baguëbi yua baguë se canre tijoni senjoni, ja'nrëbi besa huëni cha'caguë, Jesusna saji'i. ⁵¹ Saiguëna, Jesusbi baguëni senni achabi:

—¿Më'ë guere yë'ëre senguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, ñaco ëñama'iguëbi Jesusni:

—E'jaguë, ñaco ëñañe yëyë yë'ë, sehuobi.

⁵² Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Yua huajëguë saijë'ën. Yë'ëni si'a recoyo ro'taguë sëani, huajë raë'ë më'ë, cabi.

Caguëna, baguë yua te'e jëana ëñani, Jesús naconi ma'aja'an te'e conni saji'i.

11

Jesús entra en Jerusalén

¹ Ja'nrëbi, Jerusalén huë'e jobona ti'an bi'rani, Betfagé, Betania, ja'an huë'e jo'borëan cueñe ba'ijën, Olivo cubë ca'nchorë ba'ijën, Jesusbi baguëre concua samucuare choini, ² coca cabi:

—Mēsacua yua que huë'e jo'borëna saijë'ën. Burro bonsëguë yoni rëonsi'quë, yuta bain tuama'iguë ba'iguëna, ja'an hua'guëre tinjañë mēsacua. Tinjani ja'nrëbi, baguëte jo'chini rajë'ën. ³ Yequëcuabi ¿Mēsacua guere yo'ojën ba burrote jo'chiye'ne? senni achatoca, mēsacua yua bacuani ñaca sehuojë'ën: Mai E'jaguëbi baguëte yëji. Jë'terë baguëte go'yaji, cajën sehuojë'ën, cabi Jesús.

⁴ Caguëna, bacuabi sani ëñato, bain ba'i huë'e ma'a yëruhuate ba'iguëna, burro bonsë hua'guë yoni rëonsi'quë baji'i. Ba'iguëna, bacuabi baguëte jo'chihuë.

⁵ Jo'chijëna, yequëcua baru ba'icuabi bacuani coca senni achahuë:

—¿Mēsacua guere yo'ojën, burro hua'guëre jo'chiye'ne? senni achahuë.

⁶ Senni achajëna, bacua yua Jesús quëase'e'ru güina'ru bacuani sehuohuë. Ja'nca sehuoni, bacuare se'e ënsema'ijëna, ba burro hua'guëte sahuë. ⁷ Sani ja'nrëbi, Jesús ba'iruna ti'anni, bacua cañate burrona tëojëna, Jesusbi baguëna tuabi. ⁸ Tuaguëna, ai jai jubë bainbi bacua cañate baguë sai ma'ana uanjëna, yequëcuabi ju'cahuëanre tëyoni, ma'ana uanhuë.

⁹ Ai jai jubë bainbi ja'anrëna saijën, yo'jena saijën, ai bojora bojojën güihuë:

—jAi bojoreba bojoñuni! jMai ta'yejeiyereba Eǰaguë Riusu Raosi'quëbi maina ti'an raji'!
 10 jMai ira taita ba'isi'quë David guansegüë ba'ise'e'ru quë'rë ta'yejeiye maini guansegüë
 conguë raji'i baguë! jRiusuni ai bojoreba bojojën bañuni! güijën cahuë.

11 Ja'nca güijën cajëna, Jesusbi Jerusalenna ti'anni, Riusu uja huë'ena cacabi. Cacani,
 si'a ca'ncoña ba'i ma'carëanre ëñani, ja'nrëbi, na'iguëna, baguëre concua si'a sara samucua
 naconi Betaniana sani caën'ë.

Jesús maldice la higuera sin fruto

12 Canni ñatani, ja'nrëbi, Betaniabi saijëna, Jesusre aon gu'abi. 13 Aon gu'aguëna, Jesusbi
 so'ona ëñato, higo sunquiñë ja'o sarisiñë baji'i. Ba'iguëna, bañëna sani uncue cu'eguëna,
 beobi. Higo ya'jirën yuta ti'anmaji'i. 14 Ja'nrëbi, Jesús yua bañëre bëinguë cabi:

—Bainbi yua më'ë uncüere gare se'e uncüeyë beoye ba'ija'bë, cabi.

Ja'nca caguëna, baguëre concuabi achahuë.

Jesús purifica el templo

15 Ja'nrëbi sani, bacuabi Jerusalenna ti'anhüë. Ti'anni, Jesusbi Riusu uja huë'ena cacani,
 bonse insicua, bonse cocua ba'ijëna, bacuare etoni sao bi'rabi. Curi sa'ñecua ba'ijëna,
 bacua mesañare bo'neni tantobi Jesús. Ju'ncubo insicua ba'ijëna, bacua ñu'i selhuëanre
 bo'neni tantobi. 16 Yequëcuabi bacua bonse ma'carëanre Riusu huë'e sa'nahuëbi rë'rëjënna,
 Jesusbi ënsebi. 17 Ja'nrëbi, Jesusbi bain hua'nare coca yihu bi'rabi:

—Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Yë'ë huë'e yua si'a re'oto bain uja
 huë'e case'e'ë.” Ja'nca cani jo'case'eta'an, mësuabi ro'jiancua gati huë'ere yë'ë Taita huë'ere
 re'huahuë, bëinguë cabi Jesús.

18 Ja'nca caguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, bacuabi achani, baguëni bëinjën, Baguëni
 huani senjoñu cacuata'an, baguëni huani senjoñe huaji yëhuë, ai bain hua'nabi baguë
 ye'yose'ere ai bojojën achacuare sëani. 19 Ja'nrëbi na'i si'aguëna, Jesusbi ba huë'e jobobi
 saji'i.

La higuera sin fruto se seca

20 Sani ñataguëna, baguëre concua naconi se'e rani, ma'abi ganini ëñato, higo sunquiñë
 baji'i. Gare güëanni si'a sita ju'insiñë baji'i. 21 Ja'nca ba'iguëna, Pedrobi yequë umuguse
 case'ere ro'tani, Jesusni cabi:

—Eǰaguë, ëñajë'ën. Më'ëbi ja'an sunquiñëna bënni senjoni jo'caguëna, yure hueanni
 ju'insiñë ba'iji, cabi.

22 Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua yua Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. 23 Mësacuani ganreba yihuoguë
 quëayë yë'ë. Mësacua huaji yëye beoye ba'ijën, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a
 recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Bainbi ja'nca recoyo ro'tajën ba'itoca, bacuabi que cubëna coca
 guansejën: “Ja'anse'ebi quëñëni, ja'anse'ebi jai ziyana tonni runi huesëjë'ën” ja'an cocare
 guansejënna, Riusubi ja'nca tonni rëoni huesoji. Bainbi Riusuni te'e ruiñe si'a recoyo
 ro'tatoca, Riusubi bacua ujase'e'ru güina'ru yo'o'ji. 24 Ja'nca sëani, mësuacuani ganreba
 yihuoyë yë'ë. Mësacuabi Riusuni coca senni achajën, Riusubi yë'ë sensi ma'carë si'aye
 yë'ëna ënseyë beoye insiji ro'tajën ba'itoca, Riusubi si'aye gare ënseyë beoye mësuacuana insiji.
 25 Mësacuabi Riusuni ujañë, mësuacuani gu'aye yo'osi'cua banica, bacua gu'aye yo'ose'ere
 huanë yeye cajë'ën. Ja'nca catoca, mësuacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësuacua
 gu'aye yo'ose'e'ga huanë yeye caji. 26 Mësacuabi ja'nca huanë yeye cama'itoca, mësuacua Taita
 Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësuacua gu'aye yo'ose'ere gare huanë yema'iji, cabi Jesús.

La autoridad de Jesús

27 Cani ja'nrëbi, baguëre concua naconi Jerusalenna sani ti'anhüë. Ti'anni, Jesusbi Riusu
 uja huë'ena cacani, si'a ca'ncoña ganiguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, judío bain iracua,
 bacuabi Jesusna tēhuoni, 28 baguëni coca senni achahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ënjo'ona rani, ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Nebi më'ëre raore'ne?
 senni achahuë.

29 Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë'ga yua mësuacuani coca senni achayë. Senni achaguëna, mësuacua te'e ruiñe se-
 huojë'ën. Ja'nca sehuotoca, ja'nrëbi, yë'ë Eǰaguë ba'iyete mësuacuani quëayë yë'ë. 30 ¿Nebi
 Juanni bain bautizaye raore'ne? ¿Riusu raosi'quë, o ro bain raosi'quë baquë baguë? Mësacua
 te'e ruiñe sehuojë'ën, cabi Jesús.

31 Caguëna, bacuabi sa'ñëña yahue senni acha bi'rahuë:

—Baguë senni achase'ere sehuoye ai huaji yaye'ë maire. Riusu raosi'quë baji'i sehuotoca,
 Jesusbi maini: “¿Mësacua guere yo'ojën, baguëni recoyo ro'tamate'ne?” cama'iguë. 32 Ja'nca
 ba'iguëna, “Bain raosi'quë baji'i” cayë güeyë mai, sa'ñëña senni achajën baë'ë.

Bainre huaji yëcua sëani, Bain raosi'quë baji'i caye güehuë bacua. Si'a bainbi Juan ba'ise'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu bainguë raosi'quë baji'i, ro'tajën baë'ë. ³³Ja'nca ro'tajën ba'ijënna, judío bain ëjacuabi huaji yëjën, Jesusni ñaca sehuohuë:

–Juan raose'ere huesëyë yëquëna, sehuohuë.

Ja'nca sehuojënna, Jesusbi bacuani cabi:

–Mësacuabi ja'nca sehuotoca, yë'ë Ëjaguë ba'iyete mësacuani gare quëaye beoye ba'iyë yë'ë, cabi Jesús.

12

La parábola de los labradores malvados

¹Caní ja'nrëbi, Jesús yua ye'yo cocabi bacuani caguë, ñaca yihuoguë quëabi:

–Yequë bainguëbi bisi ëye ziore tanbi. Tanni, tu'ahuëte baguë zio bonëjeife ta'ntani, ëye tumu ro'rohuëte gatabëna te'ntoni, ja'nrëbi ëmë huë'ere gatabi nëcobi, ba zio ëñañete.

Ja'nca yo'oni tējini, zio cuiracaicare choini, baguë ziore bacuana jo'cani, ja'nrëbi yequë yijana saji'i. ²Sani, ja'nrëbi ëye tëarën ti'anguëna, zio ëjaguëbi baguëre yo'o conguëte choini, ëye tëase'ere injaijë'ën caguë, baguë zio cuiracuana saobi. ³Saoguëna, baguë yua sani ti'anguëna, bacuabi yua baguëte zeanni, huani, ro'ëye beo hua'guëre saoni senjohuë.

⁴Senjojënna, ëjaguëna go'iguëna, ëjaguëbi yequë yo'o conguëte choini, zio cuiracuana saobi. Saoguëna, baguëre'ga ai gu'aye yo'ohuë. Gatabi baguëni senjojën, baguë sinjobëna huaijën, baguëte saoni senjohuë. ⁵Senjojënna, ëjaguëbi yequëre'ga bacuana saobi. Saoguëna, ba hua'guëre huani senjohuë. Huani senjojënna, ëjaguëbi yequëcuaire'ga te'enate, te'enate saobi. Saoguëna, zio cuiracuabi yequëcuani gu'aye huaë'ë. Yequëcuani huani senjohuë.

⁶Ja'nca yo'ojënna, ja'nrëbi, zio ëjaguëbi baguë zin ai yësi'quëre ro'tani, “Yë'ë zinre bacuana saotoca, baguëni te'e ruiñe ëñañë bacua” caguë, baguë zinre saobi. ⁷Ja'nca saoguëna, zio cuiracuabi baguëte ëñani, sa'ñeña coca cahuë: “Ëñajë'ën. Mai ëjaguë zinbi rai'te. Baguë taita bayete coní baja'guëre sëani raijë'ën. Baguëni huani senjoñu. Ja'nca yo'otoca, baguë yija baja'yete coní baja'cua'ë mai” cahuë sa'ñeña. ⁸Ja'nca caní, baguëte zeanni, baguëte huani senjoni, baguë ga'nihuëte zio ca'nconca jo'cani senjohuë, yihuoguë quëabi Jesús.

⁹Quëani ja'nrëbi, ba bain achacuani senni achabi:

–Ja'nca huani senjojënna, ¿ba zio ëjaguë guere yo'oja'guë'ne? Baguë yua zio cuiracuana sani, bacuare huani senjoni, ja'nrëbi, baguë ziore yua yequëcuana cuiraye jo'caga'guë'bi.

¹⁰Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿ën cocare ëñamate'ne? Ñaca caji:

Riusubi baguë gatabëte jo'caguëna, ro' bain yo'o concua huë'e yo'ocuaibi ba gatabëte ëñani, Gu'aji cajën, babëte senjohuë.

Senjocuat'a'an, ba gatabëbi yua quë'rë ze'en gatabë re'huase'e baji'i.

¹¹Mai Ëjaguë Riusubi ja'nca re'huaguëna, maibi ai ëñajën rëinjën ba'iyë, caji Riusu coca, bacuani quëabi Jesús.

¹²Ja'nca quëani tonguëna, bacuabi Jesusni ai bëinjën, Baguë ye'yo cocabi yihuoguë, maire gu'aye caji cajën, baguëni preso zean ëaye ba'icuat'a'an, bainni ro'huaji yëjën, baguëni preso zeanmaë'ë. Baguëte ro'quëñëni saë'ë.

El asunto de los impuestos

¹³Ja'nrëbi jë'te, judío ëja bainbi fariseo bain, Herodes gu'a gajecua, bacuare choini, coca guansehuë:

–Mësacua yua Jesusna sani, baguëni coquejën, coca senni achajë'ën. Huacha sehuoja'guë cajën, baguëni senni achajë'ën. Huacha sehuoguëna, ja'nrëbi, baguëni preso zean güeseyeporeyë mai, guansejën cahuë.

¹⁴Cajënna, bacuabi Jesusna sani, baguëni senni achajën cahuë:

–Ëjaguë, yëquënabi më'ë coca masiye ye'yose'ere achani te'e ruiñereba'ë ro'tajën ba'iyë. Ro' bain ye'yojën ba'iyete achama'iguë, te'e ruiñe ye'yoguë'ë më'ë. Ëja bain ye'yose'e ba'ito'ga, më'ëbi bacua ye'yose'e'ru güina'ru ye'yoma'iguë'ë. Riusu ma'ana ganiñe se'gare te'e ruiñe ye'yoguë ba'iyë më'ë. Ja'nca sëani, më'ëni coca senni achaye yëyë yëquëna. Bain ta'yejeiye ëjaguëbi impuesto curi ro'iyë senguëna, ¿maibi baguëni ro'iyë baye? ¿Ro'iyë, o ro'ima'ñe'ne? Quëajë'ën yëquënate, senni achajën cahuë.

¹⁵Senni achajënna, Jesús yua bacua ro'coque ëaye case'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani sehuoguë cabi:

–¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ëni ro'coquejën, yë'ëni zemo cocare senni achaye'ne? Curi so'corëte injaijë'ën. Ëñaza, cabi.

¹⁶Caguëna, bacuabi inni rani ëñoñuë. Ëñojënna, baguë yua bacuani senni achabi:

–¿Gue bainguë ziabi curi so'corëte së'iguë'ne? ¿Gue mami hue'eguëbi së'iguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi së'iji, sehuohuë.

¹⁷Ja'nca sehuojëna, Jesusbi bacuani yihuoguë cabi:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë ba ma'carëan ba'itoca, bain ta'yejeiye ëjaguëna go'yaye insijën ba'ijë'ën. Riusu ba ma'carëan ba'itoca, Riusuna go'yaye insijë'ën, cabi.

Ja'nca caguë sehuoguëna, bacuabi ai quëquësi'cua achahuë.

La pregunta sobre la resurrección

¹⁸Ja'n'rëbi, yequëcua, saduceo bain hue'ecuabi Jesusna ëñajën saë'ë. Ja'ancua yua, Bain ju'insi'cuabi gare go'ya raima'icua ba'iyë, ja'nca ye'yojën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi Jesusna sani, baguëni coca senni achajën cahuë:

¹⁹—Ëjaguë, Moisés ira coca toyani jo'case'ere më'ëni senni achaye bayë yëquëna. Ën cocare maina toyani jo'cabi baguë: “Bainguëbi zin beoguë banica, ja'anguëbi junni huesëtoca, baguë yo'jeguëbi baguë rënjo jo'casi'core huejaye baji. Bagote huejani, baguë ma'yëre zinre cu'ecaiye baji baguë” toyani jo'cabi Moisés. ²⁰Ja'nca toyani jo'caguëna, yequë bain ba'ise'ere më'ëni quëaye bayë yëquëna. Ma'yëreba ba'iguëbi baguë yo'jecua, te'e ëntë sara te'ecua ba'ijën ba'nhuë. Ma'yëreba ba'iguëbi baguë rënjoni huejani, zin beoguëbi junni huesëguë ba'nji. ²¹Ja'nca junni huesëguëna, baguë yo'jeguë samu ba'iguëbi junni huejani, baguë'ga güina'ru zin beoguëbi junni huesëguë ba'nji. Junni huesëguëna, samute ba'iguëbi güina'ru bagoni huejani, zin beoguëbi junni huesëguë ba'nji. ²²Si'a hua'na, te'e ëntë sara samucuabi ja'nca bagoni huejani, zin beocuabi junni huesëjën ba'nhuë. Ja'nca junni huesëjënna, ja'n'rëbi, bago'ga junni huesëgo ba'nco. ²³Ja'nca junni huesësi'cuabi se'e go'ya raitoca, ¿bago yua jaroguë rënjo ba'ija'go'ne? Si'acua, te'e ëntë sara samucuabi bagoni basi'cua sëani, ¿më'ë guere quëaguë'ne? baguëni senni achani, baguë huacha sehuoja'ye ëjojën nëcahuë.

²⁴Ëjojën nëcajënna, Jesusbi bacuani sehuoguë cabi:

—Mësacua yua ai huacha ro'tajën ba'icua'ë. Riusu cocareba toyani jo'case'ere gare huesëjën ba'icua'ë. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete gare huesëjën ba'icua'ë mësacua.

²⁵Bain junni tonsi'cuabi go'ya rajën, sa'ñëña gare huejama'icua ba'iyë. Bacua romi zincuare yequëcuana huejaye gare jo'cama'icua ba'iyë. Riusu guënamë re'eto yo'o concua'ru ba'iyë bacua. ²⁶Yequë cocare'ga mësacuan yihuoye bayë yë'ë. Mësacua yua Moisés toyani jo'casi pëbëte anconi, toa zëinsi sahua quë'rona ëñani, bain ju'insi'cua go'ya raiyete ye'yëjë'ën. Riusubi yua Moisésni ñaca quëabi: “Yë'ë yua quë'rë ta'yejeiyereba Riusu ba'iguë'ë. Më'ë ira bain ba'isi'cua Abraham, Isaac, Jacob, ja'ancuabi yureña yë'ëni recoyo te'e z'i'nni ba'icua'ë” quëabi Riusu. ²⁷Ja'nca quë'ësi'quë sëani, bain junni huesësi'cuabi Riusuni recoyo z'i'ñe beoye ba'iyë. Bain huajëcua, junni tonni go'ya raisi'cua, ja'ancuabi Riusuni recoyo te'e z'i'nni ba'icua'ë. Ja'nca ba'icua sëani, mësacuabi ai huachareba huacha ro'tajën ba'iyë, cabi Jesús.

El mandamiento más importante

²⁸Ja'nca caguëna, yequë, ira coca ye'yoguëbi Jesús coca yure ye'yose'ere achani, Ai re'oye masiye sehuobi caguë, Jesusni coca senni achabi:

—Riusu coca guanseni jo'case'ere cato, ¿Gue cocabi quë'rë ta'yejeiye ba'i coca ba'iguë'ne? senni achabi.

²⁹Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Quë'rë ta'yejeiye ba'i coca yua ëñe ba'iji: “Achajë'ën, Israel bain. Mai Ëjaguë Riusubi yua gañaguë'bi ba'iji. Yequë ëjaguë beoji. ³⁰Ja'nca ba'iguëna, më'ë Ëjaguë Riusuni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë recoyo, më'ë ro'taye, më'ë ba'iyë, ja'anbi më'ë porese'e'ru si'a jëja baguëni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën” maina guanseni jo'case'e ba'iji. Ja'an coca guanseni jo'case'e yua quë'rë ta'yejeiye ba'i coca'ë cayë yë'ë. ³¹Yequë coca ai ta'yejeiye ba'i cocare'ga maina guanseni jo'case'e ba'iji. Ëñe ba'iji: “Më'ë te'e baimni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë ja'ansi'quë yëguë ba'iyë'ru më'ë te'e baimni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën” guanseni jo'case'e ba'iji. Yequë guanseni jo'casi cocare cu'eto, quë'rë ta'yejeiye ba'i coca beoji, cabi Jesús.

³²Caguëna, ba ira coca ye'yoguëbi Jesusni cabi:

—Ai masiye quëahuë më'ë, Ëjaguë. Te'e ruiñereba ba'iji më'ë coca ye'yose'e. Mai Ëjaguë Riusu yua gaña Ëjaguë'bi ba'iji. Yequë ëjaguë beoji. Ja'anre caguë, te'e ruiñe quëahuë më'ë.

³³Mai Ëjaguë Riusuni ai yëreba yëjën, mai recoyo, mai ro'taye, mai ba'iyë, ja'anbi mai porese'e'ru si'a jëja baguëni ai yëreba yëjën bañuni. Mai te'e bainre'ga ja'ansi'cua yëye'ru ai yëreba yëjën bañuni. Ja'nca yëjën ba'itoca, Riusubi si'a mai misabëna ëoni insiye, ja'anna bojoye'ru quë'rë ta'yejeiye bojoguë ëñaji maire, cabi baguë.

³⁴Caguëna, ja'n'rëbi, Jesús yua baguë case'ere achani cabi:

—Te'e ruiñe masiye sehuohuë mè'ë. Ja'nca yëguë ba'itoca, Riusu ba'i jobona ti'añe ba'ija'guë'ë mè'ë, cabi Jesús.

Ja'nca caguëna, ja'n'rëbi, bain hua'nabi Jesusni se'e coca senni achaye gare huaji yëhuë.

¿De quién descende el Mesías?

³⁵ Ja'n'rëbi, Jesusbi Riusu uja huë'ere ba'iguë, bainre coca ye'yoguë cabi:

—Ira coca ye'yocuabi Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, Cristo hue'eguëte bainni quëajën, Mai ira taita David, ro baguë mamaquë se'ga ba'iji Cristo, quëajën, ro huacha ro'tajën ba'iyë. ³⁶ Riusu Espiritubi Davidni ro'ta güeseguëna, Davidbi ñaca cani jo'cabi:

Riusubi yë'ë E'jaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani, mè'ë je'o carajei ñësebë tëca ba'ijë'ën” cani jo'cabi.

³⁷ Ja'nca cani jo'caguëna, Cristo raosi'quëre baguë mamaquë caye poremaji'i, baguëte E'jaguë casi'quë sëani, ye'yoguë cabi Jesús.

Ja'nca caguëna, bain hua'na ai jai jubë ba'icuabi baguëni ai bojojën achahuë.

Jesús acusa a los maestros de la ley

³⁸ Ja'n'rëbi, Jesusbi se'e ye'yoguë, ñaca cabi:

—Ira coca ye'yocuabi coca ye'yojënna, mësacua yua ëñare bajën, bacuare achamajën ba'ijë'ën. E'ja bain ba'iyë se'ga ëñoñe yëyë bacua. Zoa can re'o canre sayani, si'aruanna ëño ëaye ba'ijën ganiñë bacua. Bainbi re'oye achoye saludajënna, ai acha ëaji bacuare. ³⁹ Bain ñë'ca huë'eñana sani, ëja bain bëaruan se'gare cu'ejën ba'iyë. Aon fiestana sani, quë'rë re'oruan se'gare cu'eni bëayë bacua. ⁴⁰ Ja'nca ba'icuata'an, hua'je hua'nani ro coquejën, bacua huë'eñare ro tëtëni bayë. Riusuni zoe coca uajën, Bain ëñaja'bë caye se'ga ba'ijën, ro coqueyë. Ja'nca yo'ojënna, Riusubi bacuani quë'rë ta'yejeiye bënni senjoja'guë'bi, cabi Jesús.

La ofrenda de la viuda pobre

⁴¹ Ja'n'rëbi jë'te, Jesusbi Riusu huë'e curi gajongu ba'iruna sani, ca'ncorëna bëani ëñato, bain hua'nabi bacua curire Riusuna insijën, gajonguna ayajën ba'ë. Yequëcua curi ëjacuabi ai ta'yejeiye ai curire ayajën insihuë. ⁴² Ja'nca insijënna, ja'n'rëbi, hua'je hua'go bonse beo hua'gobi rani, samu curi so'corëan, te'e centavo ro'irëan, ja'an se'gare ayago insigo. ⁴³ Insigona, Jesusbi baguëre concuare choini, bacuani cabi:

—Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Ja'an hua'je hua'go bonse beo hua'gobi bago curire Riusuna insigo, si'a bain insiye'ru quë'rë ta'yejeiye insigo bago. ⁴⁴ Bacuabi a'ta curire bajën, ro bacua jëhuase'e se'gare ayajën insiyë. Bagoca bonse beo hua'gobi bago gaña so'corëanre insini si'ago, cabi Jesús.

13

Jesús anuncia que el templo será destruido

¹ Ja'n'rëbi, Jesusbi Riusu huë'ebi eta bi'raguëna, baguëte congüë te'eguëbi baguëni cabi:

—¡E'jaguë, ëñajë'ën! ¡Ën huë'e ai re'o huë'e bëajil! ¡Ai re'o gatabi re'huase'e ba'ijil! bojoguë cabi.

² Caguëna, Jesús sehuoguë cabi:

—Më'ëbi ën huë'eña jai huë'eñare ëñaguë, yë'ë quëayete te'e ruiñe achajë'ën. Si'a huë'eñare ëñaguë, yë'ë quëayete te'e ruiñe achajë'ën. Si'a huë'eña yua ñañoni taonsi huë'eña ba'ija'guë'bi. Gare te'e gatabë tuiye beoye ba'ija'guë'bi, cabi Jesús.

Señales antes del fin

³ Cani ja'n'rëbi, Olivo casi cubë, Riusu huë'e ca'ncorëte ba'iguëna, bacuabi mëni bëahuë. Bëani ja'n'rëbi, Pedro, Santiago, Juan, Andrés, bacuabi Jesusni tëhuo rani, baguëni yahue senni achahuë:

⁴ —¿Riusu huë'e quejeito tanni huesëguë'ne? ¿Më'ë coca yure quëase'e'ru ba'ija'ye queaca masiye poreye'ne yëquëna? senni achahuë.

⁵ Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Mësacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mësacuani ro coquemaiñe cajën, mësacua ëñare bajë'ën. ⁶ Bainre coquecua ai jai jubë ba'icuabi rani, “Riusu Raosi'quëreba'ë yë'ë. Ba Cristo'ë yë'ë” cajën, ro coquejën ba'ija'cua'ë.

⁷ Mësacua yua si'aruan guerra huayete achajën, quëquëye beoye ba'ijë'ën. Bain guerra huaja'ye yuara cuencuese'e ba'iguëna, ën yija carajeirën yuta ti'anma'iji. ⁸ Bain jubëan yua sa'ñeña ai guerra huani ai yo'oja'cua'ë. Si'aruan yija ñu'cueye, aon gu'ana ju'ñe, ja'anna ai yo'ojën, yuta quë'rë se'e ai yo'ojën ba'ija'cua'ë.

⁹ Mësacuaca ai ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mësacuare preso zeanni, ëja bain ñë'casiruanna nëconi, mësacuare gu'aye caja'cua'ë. Mësacuare bain ñë'ca huë'eñana sani, mësacuani gu'aye huaija'cua'ë. Mësacua yua yë'ë cocare quëani achocuare sëani, ëja bain ba'iruan, ta'yejeiye

ējacua ba'iruan, ja'anruanna mēsacuare rērēni nēcōjēnna, mēsacuabi nēcāni coca sehuojēn ba'ija'cua'ē. Ja'nca nēcāni sehuojēn, yē'ē ba'iyete bacuani te'e ruiñe quēani achoye poreja'cua'ē mēsacua. ¹⁰ Ēn yija carajeirēn ti'anguēna, ru'ru si'a joboña bainbi Riusu cocarebare achaye bayē. ¹¹ Mēsacuare preso zeanni nēcōjēnna, mēsacua coca sehuoja'yete ru'ru ro'tamajēn, huaji yēye beoye ba'ijē'ēn. Mēsacua sehuorēn ti'anguēna, Riusubi mēsacua coca sehuoja'yete quējāi. Mēsacua se'gabi sehuo cocare ro'tama'ija'cua'ē. Riusu Espiritubi mēsacuani quēaguēna, ja'an cocare sehuoja'cua'ē mēsacua. ¹² Ēn yija carajeirēn ti'anguēna, bainbi bacua yo'jecuani preso zeanni bacuare huani senjo güeseyē. Pē'caguē sanhuē'ga bacua zin hua'nare preso zeanni huani senjoja'cua'ē. Yequēcua'ga bacua pē'caguē sanhuēre preso zeanni huani senjo güeseja'cua'ē. ¹³ Mēsacua yua yē'ē bainrebare sēani, si'a bainbi mēsacuani ai je'o ēñaja'cua'ē. Je'o ēñaja'cuata'an, yē'ēni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajēn ba'ijē'ēn. Ja'nca ro'tatoca, carajeirēn ti'anguēna, Riusubi mēsacuani tēani baja'guē'bi.

¹⁴ Riusu baingüē ja'anrē raosi'quē Daniel hue'eguē, ja'anguēbi carajeirēn ba'ija'guē, ba gu'aye ñu'ñujei güeseni si'aja'guē, ja'anguēte canī toyanī jo'cabi. Ro bainbi ja'anguēte innī sani, Riusu bain ñē'ca huē'ena nēcōni baja'cua'ē. Ēn cocare ēñacuabi te'e ruiñe ye'yeni masija'bē cayē. Ja'nca nēcōni bajēnna, judea yija ba'icuabi yua cu re'otona sani gatija'bē. ¹⁵ Yequēcua bacua huē'e emēje'en ba'irute banica, bacua huē'e bonsere injēn gajema'ija'bē. ¹⁶ Yequēcua huē'e jobo ca'ncoña ba'icua, zihre ba'icua banica, bacua cañate injēn go'ima'ija'bē. ¹⁷ Romi hua'na zinbē ba'icua, zin chuchajēn ba'icua, ja'ancua banica, ꞑbacuare ai ta'yejeiye ai yo'ojēn ba'ija'cua'ē! ꞑChao hua'na! ¹⁸ Bacua sani gatija'rēn ti'anguēna, Sēsērēn ba'ima'ija'ñe cajēn, Riusuni uajēn ba'ijē'ēn. ¹⁹ Ja'an umuguseña ti'anguēna, bainbi ai ta'yejeiye ai yo'ojēn ba'ija'cua'ē. Bainbi si'a Riusu re'huani jo'casi umuguseña ai yo'ojēn ba'ise'eru quē'rē ta'yejeiye ai yo'ojēn ba'ija'cua'ē. ²⁰ Ja'nca ai yo'ojēn ba'ijēnna, mai Ējaguē Riusubi, Zoe ai yo'oma'ñe caji. Cama'itoca, si'a bainbi gare huesēni si'are'ahuē. Riusu bainreba cuencuesi'cuani ai yēguē sēani, bainbi zoe ai yo'oma'iñē.

²¹ Ja'an umuguseña ti'anguēna, yequēcuabi mēsacuani coque ēaye yo'ojēn ba'ija'cua'ē. Bacua coca, "Ēñajē'ēn. Querēte ba'iji" o "Ēñajē'ēn. Cristobi ēnjo'onre ba'iji" ja'anre catoca, bacuani achamajēn ba'ijē'ēn. ²² Jai jubē bain, Cristo'yē'ē, cacua, Riusu raosi'quē'ē yē'ē cacua, ja'ancuabi rani, bainni ro coquejēn, Riusu ta'yejeiye masini ēñoñe'ru ēñojēn, Riusu bain cuencuesi'cuare'ga coquejēn ba'ija'cua'ē. ²³ Ja'nca coquejēn ba'ija'cuabi rajēnna, yē'ēbi mēsacuani ru'ru quēaguēna, bacua coca coqueja'yete ēñare bajēn, achamajēn ba'ijē'ēn.

El regreso del Hijo del hombre

²⁴ Ja'an umuguseña ti'anguēna, bainbi ai yo'ojēn carajeirēnna, ja'n'rēbi, ēnsēguēbi gare na'ini huesēja'guē'bi. Ñañaguē'ga gare se'e miama'ija'guē'bi. ²⁵ Ma'choco hua'iga guēnamē re'otobi tonni huesējēn ba'ija'cua'ē. Guēnamē re'oto si'a re'otobi ai jēja ñu'cueja'guē'bi. ²⁶ Ja'n'rēbi, pico re'otona ēñato, yē'ē, Baingüē'ru Raosi'quēbi ai ta'yejeiye ba'iguē, ai go'sijeie ba'iguē, yijana gaje meni ēñoja'guē'ē yē'ē. ²⁷ Gaje meni ēñoni yua yē'ē guēnamē re'oto yo'o con hua'nani coca guanseguē caja'guē'ē: "Mēsacua si'a rija ca'ncoña, si'a guēnamē ca'ncoña, si'aruanna sani, yē'ē bainreba cuencuesi'cuare ñē'coni rajē'ēn" guanseguē caja'guē'ē yē'ē.

²⁸ Mēsacua yua higo sunquiniē ja'o sariyete ēñani ye'yejē'ēn. Ja'añēbi juinja cabēanbi irani, ja'n'rēbi ja'o sari bi'raji. Sari bi'raguēna, mēsacuabi ēñani, Ēnsērēnbi ti'anji cajēn ba'iyē. ²⁹ Yē'ē coca yure case'ere'ga ro'tajēn, ja'an ba'ija'yete ti'anguēna, güina'ru, mēsacua yua, Carajei umuguseña ti'anbi cajēn, ja'anre masijēn ba'ijē'ēn, te'e jēana ti'anja'ñe sēani. ³⁰ Mēsacuani ganreba yihuogüē quēayē yē'ē. Yureña bainbi yuta junni huesēma'ijēnna, yē'ē coca case'e'ru si'aye ru'ru ba'ija'guē'bi. ³¹ Guēnamē re'oto, yija re'oto, ja'anbi gare carajeiguēta'an, yē'ē cocareba canī jo'case'ebi yua carajeiye beoye ba'ija'guē'bi.

³² Ja'an umuguseña ba'ija'yae, ja'an hora ba'ija'yae, ja'anre senni achatoca, bainbi gare huesējēn ba'iyē. Riusu guēnamē re'oto yo'o con hua'na'ga gare huesējēn ba'iyē. Yē'ē'ga, Riusu Zin ba'iguēca gare huesēguē ba'iyē. Taita Riusu se'gabi masiji.

³³ Ja'nca ba'iguēna, mēsacuaca ēñajēn ba'ijēn, Riusuni jo'caye beoye uajēn ba'ijē'ēn. Ba joē ba'irēn ti'anja'ñe huesēcua sēani, ja'nca ēñajēn ējojēn ba'ijē'ēn. ³⁴ Baingüē so'o yijana saiyete ro'tani ye'yejē'ēn. Ru'ru, bague're yo'o concuare choini, bague huē'ere cuiracaiye guansenī, si'acuani bacua yo'ore guansenī, ja'n'rēbi bague huē'e anto sa'ro cuiraguēni, Yē'ē raiyete ai ēñaguē ējoguē ba'ijē'ēn canī, ja'n'rēbi bacuare jo'cani saiji. ³⁵ Mēsacua'ga güina'ru ēñajēn ējojēn ba'ijē'ēn. Ba huē'e cuiracuabi bacua ējaguē rajia'yete huesēyē. Mēsacua'ga yē'ē ti'an rajia'rēnre huesēyē. Ēnsēguē ruajairēn, ñami jobo, cura yu'irēn, zijerēn, zquejeito ti'an raigüē'ne? cajēn, mēsacuabi huesēyē. ³⁶ Yequērē cainsi hua'nabi yē'ē ti'an rajia'rēn ēñamajēn ba'itoca, yē'ēbi te'e jēana ti'an rani, mēsacuare ēñani bojoma'iñē. ³⁷ Mēsacuani yihuoye'ru si'a bainni yihuoreba yihuogüē cayē yē'ē: Yē'ē ti'an rajia'rēnre ēñajēn ējojēn ba'ijē'ēn, yihuogüē canī jo'cabi Jesús.

14

Conspiración para arrestar a Jesús

¹Ja'nrëbi, judío bain pascua umuguse, bacua aon huo'coma'ise'e aiñe, ja'an umuguse yuta samu umuguseña carabi. Pairi ëja bain, ira coca ye'yocua naconi ñë'cani, Jesusni yahue preso zeañu cajën, Baguëni huani senjoñu cajën baë'ë. ²Ja'nca ba'icuabi sa'ñeña cahué:

—Fiesta ta'yejei umuguse ba'itoca, baguëni preso zeañe porema'iñë. Zeantoca, bain hua'nabi ai jai jubë ba'ijën, yequërë maire coca huajën ënsema'iñe, cahué.

Una mujer derrama perfume sobre Jesús

³Yureca, Jesusbi Betania huë'e jobore baji'i. Simón hue'eguë, ira ca'mi raure junni huajë raisi'quë, baguë huë'ere baji'i Jesús. Ja'nca ba'iguëbi aon ainguë ñu'iguëna, romigobi ti'ango. Ma'ña re'co, nardo casi re'co alabastro gata ro'rohuëna rago. Ai roji'i ba re'co. Ja'anre rani, ja'nrëbi, ro'rohuëte hua'huani, ba re'core Jesús sinjobëna jañuni tongo. ⁴Jañuni tongona, yequëcua barute ñu'icuabi bëinjën ëñahuë. Bëinjën ëñacuabi sa'ñeña coca cahué:

—¿Queaca ro'tago bago, ba ma'ña re'core ro jañuni tonni huo'ogo'ne? Ai gu'aye yo'ogo bago. ⁵Ba re'core bendietoca, samute cien denario so'core coní, bonse beo hua'nana ro insiye porere'ahuë, sa'ñeña cajën, bagoni bëinjën ëñahuë.

⁶Bëinjën ëñajënna, Jesusbi cabi:

—Mësacua yua bago yëse'e yo'ogona, ëseye cama'ijë'ën. Ma'ña re'core yë'ëna jañuni tongo, ai re'oye yo'ogo bago. ⁷Bonse beo hua'nare cato, mësacua naconi si'arën ba'ijënna, mësacua yëse'e'ru bacuani re'oye yo'oye poreyë. Yë'ëca mësacua naconi zoe ba'ima'iñë ënjo'on. ⁸Ja'nca ba'iguëna, ëncobi bago porese'e'ru yë'ëni re'oye yo'ogo. Yë'ë junni tanja'ñete ro'tago, yë'ë ga'nihuëte ma'ña re'cobi ru'ru re'huago. ⁹Mësacuaní ganreba yihuogüë quëayë yë'ë. Yë'ë bainbi Riusu cocarebare si'aruanna quëani achojën, ënco ba'iyete gare huanë yema'iñe cajën, bago yure yo'ose'ere'ga quëani achojën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

Judas tradiciona a Jesús

¹⁰Ja'nrëbi, Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre concua jubë ba'iguëbi, yua pairi ëja bainna sani, Jesusre mësacua naconi achabi. ¹¹Senni achaguëna, bacuabi, Curire më'ëna ro'iyë cajën, baguë senni achase'ere bojohuë. Ja'nca bojojënna, Judasbi sani, Jesusre insini senjoñete re'huajaza caguë baji'i.

La Cena del Señor

¹²Ja'nrëbi, judío bainbi, Aon huo'coma'ise'ere aiñu cajën, ja'an fiesta umugusebi ti'anguëna, bacua pascua aonre re'hua bi'rahuë. Oveja jo'yare huani, Riusubi y'i'eni bojoja'guë cajën, ja'an hua'ire boye ro'tahuë. Ja'nca ro'tajën huo'o'jënna, Jesusre concuabi baguëni senni achahuë:

—¿Mai pascua aon aiñe jarona sani re'huaye'ne yëquëna? senni achahuë.

¹³Senni achajënna, baguë yua samucua baguëre concuare choini, bacuani guansegüë cabi:

—Mësacua yua huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anjënna, ocobë cuanguëbi mësacuaní tëhuoja'guë'bi. Tëhuoguëna, baguë naconi saijë'ën. ¹⁴Baguë ba'i huë'ena cacaguëna, mësacua yua ba huë'e ëjaguëni ñaca quëajë'ën: “Mai Èjaguëbi më'ëni coca senni achaguë raobi: ¿Jaro sonohuëna cacani, yë'ëre concua naconi pascua aonre aiñe'ne yë'ë?” Ja'an cocare ba huë'e ëjaguëni senni achajë'ën. ¹⁵Senni achajënna, ja'nrëbi, baguë yua mësacua samu ba'ihuë'ena mëani, ëmëje'en ba'i sonohuë jai sonohuëte mësacuaní ëñoja'guë'bi. Ja'nca ëñoguëna, mësacua ja'anruna cacani, mai pascua aonre re'huajë'ën, guansegüë cabi Jesús.

¹⁶Caguëna, baguëre concua saosi'cuabi huë'e jobona sani ti'anjënna, Jesús quëase'e'ru giüna'ru baji'i. Ba'iguëna, ba huë'e sonohuëna cacani, bacua pascua aonre re'huahuë.

¹⁷Re'huajënna, ja'nrëbi, na'i si'aguëna, Jesusbi baguëre concua si'a sara samucua naconi ti'anni, ¹⁸bëani, ba aonre ain bi'rani, bacuani coca quëa bi'rabi:

—Mësacuaní ganreba quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'iguëbi, yë'ë naconi te'e aonre ainguë ñu'iguëbi, ja'anguëbi yua yë'ëni ro coqueguë, yë'ëre yequëcua naconi preso insini senjoja'guë'bi, quëabi.

¹⁹Ja'nca quëaguëna, bacuabi ai sa'ntijën, te'ena, te'ena baguëna cueonni, baguëni senni acha bi'rahuë:

—¿Yë'ë'ye? ¿Yë'ë'ye? ¿Yë'ëbi ba'ija'guë'ye? baguëni senni acha bi'rahuë.

²⁰Senni achajënna, bacuani sehuobi:

—Mësacua jubë si'a sara samucua ba'i jubë ba'iguë, yë'ë naconi te'e guëna re'ahuana aon ainguë, ja'anguëbi yë'ëre insini senjoja'guë'bi. ²¹Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni toñe ba'ija'ye quëaji. Ja'nca quëase'eta'an, yë'ëre insini senjoja'guëte ai bëñe caní jo'case'e ba'iji. ¡Baguë bëñni senjoja'ñete ro'tato,

chao hua'guë ai yo'oja'guë'bi! Baguë të'ya raise'e beonica, quë'rë re'oye ba'ire'abi baguëre, sehuoguë cabi Jesús.

²² Ja'n'rëbi, bacua aonre ainjënna, Jesusbi ba jo'jo aonbëte inni, Riusuni ujaguë, Surupa cabi. Cani ja'n'rëbi, aonbëte jë'yeni, baguëre concuana huo'hueni, bacuani cabi:

—Mësacua conì ainjë'ën. Yë'ë ga'nihuë'ë, cabi.

²³ Cani ja'n'rëbi, baguë uncu ro'rohuëte inni, se'e Riusuni ujaguë, Surupa cani, ja'n'rëbi ba uncu ro'rohuëte bacuana insini, si'acuabi conì uncuhuë. ²⁴ Uncujënna, bacuani cabi:

—Yë'ë zie meni tonse'e'ë. Ai jai jubë bain gu'a juchana zemosi'cuare tëani baza caguë, bainni mame coca jia'noni jo'caja'guë'ë yë'ë. Ja'an ro'ire yë'ë zie yua meni tonse'e ba'ija'guë'bi. ²⁵ Yureca, mësacua te'e ruiñe quëayë: Bisi ëye gonore gare se'e uncuma'ifñë yë'ë ënjo'on. Riusu ba'i jobona ti'anni, ja'n'rëbi ba mame gono re'huase'ere uncuni bo-joja'guë'ë yë'ë, cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

²⁶ Caguëna, ja'n'rëbi, Riusuni bojojën gantani, bacuabi yua Olivo casi cubëna saë'ë. ²⁷ Sani, Jesusbi bacuani quëabi:

—Yure ñami, mësacua si'acuabi, yë'ëre gu'a güeyë ro'tajënna, yë'ëre ro'jo'cani senjoñë. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oyë mësacua. Ën coca toyani jo'case'e ba'iguëna, mësacua achajë'ën: “Oveja ëjaguëni huani senjojënna, oveja jo'ya hua'nabi ro'gatini saiyé” toyani jo'case'e ba'iji. ²⁸ Ja'nca huani senjosi'quë ba'ija'guëbi yua go'ya raija'guë'ë yë'ë. Go'ya rani ja'n'rëbi, Galilea yijana mësacua ru'runa sani, mësacuare tëhuoja'guë'ë yë'ë, cabi Jesús.

²⁹ Caguëna, ja'n'rëbi, Pedrobi baguëni cabi:

—Si'acuabi më'ëre gu'a güeni jo'cani senjocuata'an, yë'ëca bañë, cabi.

³⁰ Caguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Më'ëni ganreba quëayë yë'ë. Yure ñami, curabi yuta samu ba'iyë yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë yë'ëre huesëye caja'guë'ë më'ë, cabi.

³¹ Caguëna, Pedrobi si'a jëja sehuoguë cabi:

—Ja'nca yo'oma'ija'guë'ë yë'ë. Më'ë naconi te'e junni tonza ru'ru, cabi.

Caguëna, si'acuabi Jesusni güina'ru cahuë.

Jesús ora en Getsemaní

³² Ja'n'rëbi jë'te, jo'ya re'ohuë, Getsemaní casiruna ti'anjënna, Jesusbi baguëre concuani cabi:

—Mësacua yua ënjo'ona bëani ëjojë'ën. Yë'ë ujaguë saiyé, cabi.

³³ Cani ja'n'rëbi, Pedro, Santiago, Juan, bacuare quë'rë so'orë sabi. Ja'nca saguëbi recoyo ai sa'ntireba sa'ntiguë, ai yo'ogué bají'i. ³⁴ Ja'nca ba'iguëbi bacuani cabi:

—Ai recoyo sa'ntiye huanoji yë'ëre. Junni toñe'ru ba'iji yë'ëre. Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua ënjo'ona bëani, ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, cabi.

³⁵ Cani ja'n'rëbi, se'erë quëñëni, yijana gugurini rëanni, Riusuni senreba senji'i:

—Taita, më'ëbi porenica, yë'ë ai yo'oni junni tonja'ñe jëayete yë'ëre ëñojë'ën. ³⁶ Yë'ë Taita, më'ëbi si'aye yo'oye poreyë. Yë'ë ai yo'oja'ye yurera ti'anguëna, më'ëbi yë'ëre tëaye poreyë. Ja'nca poreguëta'an, ro yë'ë yëse'e se'gare yo'oma'ijë'ën. Më'ë yëse'e yo'ojë'ën, ujaguë senji'i Jesús.

³⁷ Senni ja'n'rëbi, baguë concuare jo'casiruna go'ini ëñato, cainsi hua'na uën'ë. Ja'nca uijënna, Jesusbi Pedroni bëinguë cabi:

—Simón, ¿më'ë guere yo'ogué cainguë'ne? ¿Rëño ñë'serë se'ga huajëguë ëjoye poremaquë?

³⁸ Zupaibi coquema'ija'guë cajën, ëñajën uajën ba'ijë'ën. Mësacua recoyo jëja bacuata'an, mësacua ga'nihuëte pa'npaye se'ga ba'iji, cabi Jesús.

³⁹ Cani ja'n'rëbi, se'e ujaza caguë quëñëbi. Quëñëni, baguë ja'anrë ujase'e'ru güina'ru ujabí.

⁴⁰ Ujani, ja'n'rëbi se'e go'ini ëñato, baguëre concua ai ëo canni ju'incua sëani, yua se'e cainsi hua'na uën'ë. Ja'nca uincua bi sëtani, Jesusni coca sehuoye ro'tamajën baë'ë. ⁴¹ Ba'ijënna, Jesusbi se'e ujaguë sani, ja'n'rëbi se'e go'ini, bacuani cabi:

—¿Mësacua yua zoe canni huajëye ro'taye? Yureca, re'oji. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte preso zeañe ti'anbi. Yureca, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, yë'ëre gu'a baina insini senjoja'cua'ë. ⁴² Ja'nca sëani, huëijë'ën. Saiñu. Yë'ëre insini senjoja'guëbi yuara ti'anji, cabi Jesús.

Arrestan a Jesús

⁴³ Ja'nca caguë, baguëre concuani yuta coca cani tëjima'iguëna, Judas hue'eguëbi ti'anbi. Jesusre concua si'a sara samucua ba'ijubë ba'iguëbi bají'i. Ja'anguëbi yua yequëcua naconi ai jai jubë bain guerra hua hua'tiña, bain huai cabëan, ja'anre bajën, Jesusni zeanjën raë'ë. Pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, judío bain ira ëjacua, bacuabi raojënna, raë'ë. ⁴⁴ Ja'nca

raijënnä, Judasbi Jesusre insini senjoñe ro'taguë, yua ba bainni ru'ru ën cocare quëasi'quë bajji'i:

—Jesus ba'iruna ti'anni, baguëni muchaguë saludayë yë'ë. Ja'nca saludaguëna, ja'anguëni zeanni bajjën, ëñajën ba'ijën, baguëte preso sajë'ën, quëasi'quë bajji'i Judas.

⁴⁵ Ja'nca quëasi'quëbi Jesús ba'iruna ti'anni, Jesusni tëhuoni saludaguë cabi:

—¿Ba'iguë më'ë, Eñaguë? cani, ja'n'rëbi baguëni muchabi.

⁴⁶ Ja'nca muchaguëna, ja'n'rëbi, Jesusre preso zeanni sahuë.

⁴⁷ Sajënnä, ja'ansirën, Jesús naconi ba'iguëbi baguë guerra hua hua'tire rutani, pairi ta'yejeiye ëjaguë yo'o congüëni huani, baguë ganjorote cue'reni tonbi. ⁴⁸ Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëte zeancuani cabi:

—Mësacua yua guerra hua hua'tiñare bajjën, bain huai cabëanre bajjën, ¿queaca ro'tajën, jiansi'quë ba'iguëretä'an, yë'ëni yahue preso zeanjën rate'ne? ⁴⁹ Mësacua naconi si'a umuguseña Riusu uja huë'ere baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani coca ye'yoguë ba'iguëna, mësacuabi yë'ëre gare preso zeanmajën baë'ë ja'anrë. Ja'nca ba'ise'eta'an, Riusubi baguë coca toyani jo'case're ru yë'ëre preso zeañe ënsema'iji, cabi Jesús.

⁵⁰ Caguëna, baguëre concuabi baguëte jo'cani senjoni, ro gatini saë'ë.

⁵¹ Ja'n'rëbi yequë, bonsëguëbi Jesús naconi te'e saiguëbi bajji'i. Ga'ne can se'gare ju'iguëna, Jesús zeansi'cuabi bonsëguëte zeanjënnä, ⁵² baguë canre jo'cani senjoni, can beohuë gatini saji'i.

Jesús ante la Junta Suprema

⁵³ Ja'n'rëbi, preso zeansi'cuabi Jesusre sani, pairi ta'yejeiye ëjaguë ba'iruna nëcohuë. Nëcojënna, pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, ira coca ye'yocua, bacuabi ñë'cahuë. ⁵⁴ Pedro'ga Jesusre so'orë be'teguë, yua pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'e yija tëca ti'anbi. Ti'anni, soldado hua'na naconi bëani, bacua toana cuin bi'rabi.

⁵⁵ Cuin bi'raguëna, pairi ëjacua, si'a ëja bain ñë'casi'cua naconi, bacuabi Jesusre huani senjoñe cañu cajën, baguë gu'aye yo'ose'ere cu'ejën ba'icuata'an, baguëte gu'aye caye ti'anmaë'ë. ⁵⁶ Yequëcuabi ro coquejën, baguë gu'aye yo'ose'ere tinja cajën, bacua yua te'e camaë'ë. ⁵⁷ Yequëcua'ga nëcäni, baguë yo'oguë ba'ise'ere coquejën quëahuë:

⁵⁸ —Baguëbi gu'aye caguëna, yëquëñabi achahuë: “Riusu uja huë'e, bain yo'osi huë'ere taonni senjoja'guë'ë yë'ë. Taonni senjoni ja'n'rëbi, samute umuguseñabi yequë huë'e, bain yo'oma'isi huë'ere yo'oja'guë'ë yë'ë” cabi baguë, coquejën quëahuë.

⁵⁹ Ja'nca quëacua'ga gare te'e quëamaë'ë.

⁶⁰ Ja'n'rëbi, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi bacua jobona nëcäni, Jesusni senni achabi:

—¿Gare sehuoye beoye ba'iguë më'ë? Bacuabi më'ë gu'aye yo'ose'ere quëajënnä, ¿më'ë guere yo'oguë sehuoma'iguë'ne? senni achabi.

⁶¹ Senni achaguëna, Jesús gare caye beoye nëcäbi. Gare sehuoye beoye bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguëni se'e senni achabi:

—¿Më'ë yua ba Cristo Raosi'quë'guë? ¿Mai Eñaguë Riusu Zin'guë më'ë? senni achabi.

⁶² Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mai ta'yejeiyereba Eñaguë Riusubi baguë Bainguë'ru Raoja'guëre yë'ëre re'huani raoguëna, baguë jëja ca'ncona bëani ba'ija'guë'ë yë'ë. Pico re'otobi gaje meni raija'guë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, mësacuabi yë'ëre ëñaja'cua'ë, sehuoguë cabi Jesús.

⁶³ Ja'nca caguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi bëinreba bëinguë, baguë cañate ye'reguë cabi:

—¡Yua baguë gu'a jucha quëacuare se'e cu'ema'ina'a! ⁶⁴ Baguëbi yure gu'aye caguëna, mësacua achahuë. Riusuni gu'aye casi'quëre sëani, ¿mësacua gue si'nseyete caye'ne? senni achaguë cabi.

Caguëna, si'a jubëbi baguëni huani senjo güeseñu cahuë.

⁶⁵ Cajënnä, yequëcuabi baguëre go tutuni, ja'n'rëbi, baguë ziare canbi huenni ta'pini, baguëni cuehuë. Ja'nca cuejën, baguëni jayajën cahuë:

—¿Nëbi më'ëni cuere'ne? Masiye ëñajë'ën, cahuë.

Soldado hua'na'ga Riusu huë'ere ëñacuabi baguë ziare cuejën huaë'ë.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁶ Ja'n'rëbi, Pedro yua huë'e yijare ba'iguë, toa ba'irute cuinguë ñu'iguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëre yo'o concua jubë ba'igobi ti'anni, ⁶⁷ baguëni ëñani, coca cago:

—Më'ë'ga Jesús Nazarenote te'e consi'quë baë'ë, cago bago.

⁶⁸ Cagona, Pedrobi sehuobi:

—Banhuë. Baguëte gare huesëguë'ë yë'ë. Më'ëbi coca cagona, baguëre gare ëñama'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

Ja'nca sehuoni, bain caca sa'ro tëca quëñëni gatiguëna, ja'n'rëbi curabi yuji'i. ⁶⁹ Yu'iguëna, ja'n'rëbi, ba yo'o congobi Pedroni se'e ëñani, baru ba'icuanu coca quëa bi'rago:

—Jesús Nazareno te'e consi'quë'bi. Baguëreba'bi, quë'ago.

⁷⁰ Quë'agona, Pedrobi se'e huesëye seuhobi. Ja'n'rëbi jë'te, baru ba'icuabi Pedroni se'e cahuë:

—Aito. Jesús consi'quë baë'ë më'ë. Galilea bain coca caye'ru cayë më'ë, cahuë.

⁷¹ Cajëna, Pedrobi ai jëja seuhobi:

—Banhuë. Yë'ëbi te'e ruiñe cama'itoca, yë'ëre huaijë'ën. Më'sacuabi ba bainguëte cajëna, baguëte gare huesëguë'ë yë'ë, seuhobi.

⁷² Seuhoaguëna, ja'ansirën curabi samu ba'iyë yuji'i. Yu'iguëna, Pedrobi Jesús coca case'ere ro'tabi: “Curabi yuta samu ba'iyë yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë yë'ëre huesëye caja'guë'ë.” Ja'an coca case'ere ro'tani, si'a recoyo oi bi'rabi.

15

Jesús ante Pilato

¹ Ja'n'rëbi ñataguëna, pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, ira coca ye'yocua, si'a ëja bainbi ñë'cani, Jesús yua preso gueonsi'quë ba'iguëna, baguëte bain ta'yejeiye ëjaguë Pilato hue'eguëna sani nëcohuë. ² Nëcojëna, Pilatobi baguëni senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús seuhobi:

—Më'ëbi ja'nca caguëna, ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, seuhobi.

³ Ja'n'rëbi, pairi ëja bainbi ai ta'yejeiye Jesusre gu'aye cani jëhuahuë. ⁴ Cani jëhuajëna, Pilatobi baguëni se'e senni achabi:

—Bacuabi më'ëre ai ta'yejeiye gu'aye cajëna, ¿më'ë guere yo'oguë, seuhoma'iguë'ne? senni achabi.

⁵ Senni achaguëna, Jesús yua gare caye beoye seuhomaji'i. Seuhoma'iguëna, Pilatobi gue ro'taye beoye ëñabi.

Jesús es sentenciado a muerte

⁶ Yua ja'an fiesta umuguseña ba'iguëna, Pilatobi si'a tëcahuëan preso zeansi'quë, bain sensi'quë, te'eguëte etoguë bajji'i. ⁷ Yure tëcahuë, guerra huañu caguë, bain huani senjosi'quë Barrabás hue'eguë yua preso zeansi'quë bajji'i. ⁸ Yureca, bain jubëbi Pilatoni, Më'ë yo'oguë ba'ise'e'ru yurera yo'ojë'ën cajën, te'e preso zeansi'quëre tijoni etojë'ën sen'ë. ⁹ Senjëna, Pilatobi bacuani senni achabi:

—¿Judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë, ja'anguëte tijoni etoye seña më'sacua? senni achabi.

¹⁰ Pairi ëjacua yua baguëte ro bëinjën insise'ere masiguëbi bacuani ja'nca senni achabi.

¹¹ Ja'nca senni achaguëna, pairi ëjacuabi bainni tin ro'ta güesejën, Barrabás tijoni etoye seña bainre ca bi'rahuë. ¹² Ca bi'rajëna, Pilatobi bainni senni achabi:

—Ja'nca tijoni etoye sentoca, ¿më'sacua quë'rë ta'yejeiye ëjaguë, judío bain ëjaguë casi'quë, ja'anguëni guere yo'oye'ne yë'ë? senni achabi.

¹³ Senni achaguëna, si'a jëja güijën seuhohuë:

—¡Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën! seuhohuë.

¹⁴ Seuhojëna, Pilatobi bacuani se'e senni achabi:

—¿Më'sacua queaca ro'tajën baguëre caye'ne? ¿Gue gu'a jucha yo'oguë baquë'ne baguë? senni achabi.

Ja'nca senni achaguëreta'an, bain jubëbi quë'rë jëja güijën seuhohuë:

—Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën, güijën seuhohuë.

¹⁵ Ja'nca güijën seuhojëna, Pilatobi, Bainbi bëinma'iñe caguë, bacua yëse'e'ru yo'obi. Barrabasre tijoni etoni, ja'n'rëbi, Jesusre si'nseye guanseni, baguëte quenni reoja'cuana jo'cabi.

¹⁶ Ja'nca jo'caguëna, soldado hua'nabi baguëte güenaro huë'e yijana sani, bacua soldado gaje concua si'acuare choë'ë. ¹⁷ Choini ja'n'rëbi, bajacu can, ëja bain canre inni baguëna sayahuë. Sayani, miu ga'hua marote tëonni, baguë sinjobëna tëohuë. ¹⁸ Ja'nca yo'oni ja'n'rëbi, baguëni jayajën saludajën güihuë:

—¡Carajeiye beoye huajëni ba'ijë'ën, judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë! güijën cahuë.

¹⁹ Ja'nca cajën, baguë sinjobëna tëcabëbi huaijën, baguëre go tutujën, baguëni gugurini rëanjën, ai jayajën yo'ohuë. ²⁰ Ja'nca jayani tējini, baguë bajacu canre rutani, baguë cañate baguëna sayahuë. Sayani ja'n'rëbi, baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojën sahuë.

Jesús es crucificado

²¹ Sajëna, ja'n'rëbi, Cirene bainguë Simón hue'eguë, Alejandro, Rufo, bacua taita ba'iguëbi yua zio re'otona saisi'quëbi rajji'i. Raguëna, soldado hua'nabi baguëte tëhuoni rantoni, Jesús crusu sa'cahuëte cuanni sajë'ën guansehuë.

²² Guanseni ja'n'rëbi, Jesusre sani, Gólgota casiru, sinjo gu'anbë casiru, ja'an cubëna ti'anhüë. ²³ Ti'anni ja'n'rëbi, gu'a jo'cha mirra ma'ña naconi ja'mese'ere inni, Jesusni

rurajëna, uncumaji'i. ²⁴ Ja'n'rëbi, baguëte crusu sa'cahuëna quenni reohuë. Reoni, soldado hua'nabi, Baguë cañate coni baja'cuare masifu cajën, gata toyasira'carëanre sa'ñeña senjojën ëñahuë.

²⁵ Baguëte quenni reosirënte cato, ënsëguëbi las nueve'ru sëji'i. ²⁶ Quenni reoni, ja'n'rëbi, baguë gu'a jucha yo'ose'ere ro'tani, ën cocare toyani, ba crusuna së'ohuë: "Judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji" toyani së'ohuë. ²⁷ Yequëcuare'ga bonsere tëtëjën huaicua samucure Jesús naconi bacua crusu sa'cahuëanna reohuë. Yequëre Jesús jëja ca'ncona reohuë. Yequëre Jesús ari ca'ncona reohuë. ²⁸ Ja'nca reojëna, Riusu ira coca zoe toyani jo'case'e'ru güina'ru baji'i: "Gu'a bain naconi cuencuesi'quë ba'ija'guë'bi" toyani jo'case'e ba'iguëna, bacuabi Jesusni güina'ru yo'ohuë.

²⁹ Ja'n'rëbi, bain hua'na ca'nacorë ganijën saicuabi Jesusni bëinsi ziaña ëñajën, baguëni bain ëyëjën cahuë:

—Ja! Më'ëbi ro ro'taguë casi'quë'ë. Riusu uja huë'ere taonni si'ani, ja'n'rëbi samute umuguseña mame huë'e yo'oja'guë'ë yë'ë casi'quë sëani, ³⁰ yurera'rë ja'ansi'quë jëajë'ën. Crusu sa'cahuëbi gajejë'ën, bëinjën cahuë.

³¹ Cajëna, pairi ëja bain, ira coca ye'yocua, bacua'ga Jesusni jayajën, sa'ñeña coca cajën baë'ë:

—Yequëcuabi ai yo'ojëna, bacua jëayete ëñoguë baji'i baguë. Ja'nca ëñoguëta'an, ja'ansi'quëbi jëaye gare porema'iji baguë. ³² Baguë yua Riusu Raosi'quëreba, ba Cristo hue'eguë, Israel bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë, ja'anguëbi ba'itoca, yurera'rë baguë crusu sa'cahuëbi tijini gajeja'guë. Tijini gajetoca, baguëni si'a recoyo ro'tayë mai, sa'ñeña cajën baë'ë.

Cajën ba'ijëna, baguë ca'nacorëan reosi'cua'ga baguëni te'e jayajën cahuë.

Muerte de Jesús

³³ Ja'n'rëbi, mëñera së'iguëna, si'a re'oto beoru na'i si'abi. Samute hora ba'iyë tëca zijei re'oto së'ga baji'i. ³⁴ Ba'iguëna, ja'n'rëbi, ënsëguëbi las tres'ru së'iguëna, Jesusbi si'a jëja coca güini achobi:

—Eloi, Eloi ¿lama sabactani? güini achobi. Bain cocabi cato: Taita Riusu, Taita Riusu, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre jo'cani senjoguë'ne? güini achobi Jesús.

³⁵ Güini achoguëna, yequëcua baru ba'icuabi achaní, sa'ñeña cahuë:

—Achajë'ën. Riusu ira baingüë raosi'quë Elías hue'eguëte choiji baguë, cahuë.

³⁶ Caní, bacua jubë ba'iguëbi besa hua'guë sani, sayabëte inni, sënje jo'chana ja'njeni, tëcabëbi jëoni, Jesusna mëani, baguëni rurani, baguë bainni cabi:

—Yua ëjojën bañuni. Yequëre Elíasbi rani, baguëte tijoni gachoma'iguë cajën, ëjoni ëñañu, cabi.

³⁷ Caguëna, ja'n'rëbi, Jesusbi ai jëja güini achoni, ja'n'rëbi junni reabi. ³⁸ Junni reaguëna, ja'ansirën Riusu uja huë'e sa'nahuë reosi canbi samu t'ëntëña ba'iyë ja'anse'e yua joboraja'an ye'rebi. Ëmëje'en ca'nco bi yijacua ca'nco tëca ye'rebi. ³⁹ Jesusbi güini achoni, junni reaguëna, soldado ëjaguëbi nëcaguë ëñani, ja'n'rëbi coca cabi:

—Riusu Zinreba baji'i baguë, cabi.

⁴⁰ Romi hua'na'ga so'orëbi ëñajën nëcahuë. Yeco María Magdalena baco'ë. Yeco María, Santiago bë'jeguë, José, bacua mamá baco'ë. Salome'ga baco'ë. ⁴¹ Ja'ncuabi yua Jesús Galilea ba'isirën baguëte te'e conjën, cuirajën baë'ë. Yequë romi hua'na'ga ai jai jubë Jesús naconi Jerusalenna raisi'cuabi baguëni ëñajën nëcahuë.

Jesús es sepultado

⁴² Ja'n'rëbi na'iguëna, yo'o yo'oma'i umuguse ja'anrë ba'i umuguse sëani, bain yo'o yo'oma'ine re'huaye baji'i. ⁴³ Ja'nca ba'iguëna, Arimatea huë'e jobo baingüë José hue'eguëbi Pilatona sani, Jesús ga'nihuëre senji'i. Judío ëja bain jubë ba'iguëbi ba'iguëna, si'a bainbi baguëni ai ruñe ëñajën baë'ë. Ja'anguë yua Riusu ba'i jobo ti'an rajja'yete ëñaguë ëjoguë ba'iguëbi yua jëja recoyo re'huani, Pilatona sani, Jesús ga'nihuëre senji'i. ⁴⁴ Senguëna, Pilatobi, ¿Yure'ne junquë baguë? senni achaní, ja'n'rëbi, baguë soldado ëjaguëte choini, Jesús ju'inse'ere senni achabi. ⁴⁵ Senni achaguëna, soldado ëjaguëbi, Yua ju'insi'quë ba'iji baguë, sehuobi. Ja'nca sehuoguëna, Pilatobi Jesús ga'nihuëte Josena insiye guansebi. ⁴⁶ Guanseguëna, Josebi re'o can pojei canre coní, Jesús ga'nihuëte gachoni, ba canbi ganobi. Ganoni ja'n'rëbi, bain tan goje gata t'ëntëbana te'ntose'e ba'iguëna, baguëte sani, ba gojena uanni, ja'n'rëbi, jai gatabëbi bonani, ba gojere ta'pibi. ⁴⁷ Ja'nca uanni ta'piguëna, María Magdalena, yeco María José mamá, bacuabi ëñahuë.

¹ Ja'nrebi, yo'o yo'oma'i umuguse si'aguëna, María Magdalena, María Santiago mamá, Salomé, bacuabi, Jesús ga'nihuëte ma'ña so'onjën saifu cajën, ma'ñare cohuë. ² Coni ja'nrebi, semana ja'anrë ba'i umuguse ñataguëna, zijeirën ba'iguëna, bacuabi Jesús tansiruna saë'ë. ³ Saijën, sa'ñeña cahuë:

—Ba gatabëbi tansi gojena ta'pisibë ba'iguëna, znebi maire bonani otacaija'cua'ne? cahuë.

⁴ Cani ja'nrebi, ti'anni ëñato, ba gatabë ai jaibë ba'iguëretan, yua otani quëñose'e bajji'i. ⁵ Ja'nca ba'iguëna, bacuabi ba tansi gojena cacani ëñato, bonsëguëbi jëja ca'ncore ñuji'i. Zoa can pojei canre ju'iguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, romi hua'nabi gue ro'taye beoye ëñajën quëquëhuë. ⁶ Quëquëjënna, bonsëguëbi bacuani cabi:

—Mësacua quëquëma'ijë'ën. Mësacuabi Jesús Nazareno crusu sa'cahuëna quenni re-osi'quëre cu'ejënna, ënjo'on beoji baguë. Yua go'ya rani saji'i. Baguëre uansirute ëñani masijë'ën. ⁷ Yureca, mësacua sani, Jesusre concua, Pedro sanhuëni quëajajjë'ën: "Jesusbi mësacua ru'ru, Galilea yijana saji'i. Ja'nca saquëna, mësacua yua ja'anruna baguëte tēhuojën saijë'ën. Mësacuabi baguë quëase'eru, ja'anruna baguëte tēhuoni ëñaja'cua'ë" quëajjë'ën, bonsëguëbi quëani achobi.

⁸ Quëani achoguëna, romi hua'nabi ai quëquëreba quëquëjën, tansi gojebi besa etani sani gatihuë. Huaji yëjën ba'icuabi yequëcuani gue quëaye beoye saë'ë.

Jesús se aparece a María Magdalena

⁹ Yureca, semana ja'anrë umuguse ñataguëna, Jesusbi go'ya rani, María Magdalenana ru'ru gaje meni ëñobi. Ja'ango yua te'e ëntë sara samu gu'a huati hua'i cacasi'co ba'igo ba'ncu. Ja'nca ba'isi'co ba'igona, Jesusbi ba huati hua'ire etoni saoguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëbi yureca bagona gaje meni ëñobi. ¹⁰ Eñoguëna, ja'nrebi, bago yua, baguëre conjën ganisi'cua ai sa'ntijën ota oijën ba'ijënna, bacuana sani quëago. ¹¹ Jesusbi go'ya rajji'i. Baguëni ëñahuë yë'ë, quëagona, bacuabi bago cocare achani, Te'e ruiñe cama'inë më'ë, cahuë.

Jesús se aparece a dos de sus discípulos

¹² Ja'nrebi jë'te, Jesusbi baguëre concua samucua zio re'otona ganijën ba'ijënna, tin re'huasi'quë'ru gaje meni, bacuani ëñobi. ¹³ Eñoguëna, bacuabi sani, yequë bacuare conjën gajecuaña quëajaë'ë. Quëajajjënna, bacua cocare'ga achani Te'e ruiñe cama'inë mësacua, cahuë.

El encargo de Jesús a los apóstoles

¹⁴ Ja'nrebi jë'te, Jesusre concua si'a sara te'ecuabi aon ainjën ñu'ijënna, Jesusbi bacuana gaje meni ëñobi. Eñoni, baguëni te'e ruiñe ro'tama'isi'cua, recoyo ro'taye güesi'cua, ja'an ba'isi'cuare sëani, bacuani bëinguë cabi. Baguë go'ya raise'ere ëñasi'cuani te'e ruiñe recoyo ro'taye güecuare sëani, bacuani bëinguë cabi. ¹⁵ Ja'nca can, ja'nrebi bacua yo'ore guanseni jo'cabi:

—Mësacua yua si'a yija re'otona sani, si'a bainni Riusu cocarebare quëani achojën ba'ijë'ën. ¹⁶ Ba cocarebare si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuare tēani baja'guë'ë yë'ë. Ba cocarebare ro'taye güecuare ai ta'yejeiye bënni senjoja'guë'ë yë'ë. ¹⁷ Ba cocarebare si'a recoyo ro'tajën ba'icuaresi masiye yëtoca, ën cocare ëñani, bacuare masijë'ën: Yë'ë ta'yejeiye ba'iyete cajën, gu'a huati hua'ire etoni saoye poreyë. Tin cocare caye ye'yema'icua'tan, te'e jëana ba cocare caye poreyë. ¹⁸ Aña hua'nare zeantoca, aña hua'nabi bacuani ja'si yo'oma'inë. Eore uncutoca, gare ja'siye beoye ba'iyë. Yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi bacua ëntë sarañabi rau ju'incuaresi pa'roni huachoye poreyë. Ja'anre ëñani, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuaresi masijë'ën, guanseni jo'cabi Jesús.

Jesús sube al cielo

¹⁹ Ja'nca guanseni jo'cani tējiguëna, Riusubi baguëte guënamë re'otona mëabi. Mëaguëna, Riusu jëja ca'ncona bëani bajji'i. ²⁰ Ba'iguëna, ja'nrebi, bacuabi sani, Riusu cocarebare si'a re'oto bainni quëani achajaë'ë. Quëani achojajjënna, mai E'jaguë Jesusbi bacuani congüë bajji'i. Bacuabi ba cocarebare quëani achojajjënna, Jesusbi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguë, baguë cocareba te'e ruin cocareba ba'iyete si'a bainni masi güeseguë bajji'i. Ja'nca raë'ë. Amén.

Riusu cocareba SAN LUCAS Toyani jo'case'e

Prólogo

¹ Yë'ë bainguë Teófilo: Cristobi mai naconi yo'oguë ba'ise'ere quëato, ai bain hua'nabi ja'an cocare toyani jo'cahuë. ² Yequëcua, baguë yo'oguë ba'ise'e beoru ëñasi'cuabi quëani achojënna, ai bain hua'nabi toyani maina jo'cahuë. ³ Ja'nca jo'cajënna, yë'ë'ga bacua quëani toyase'e si'ayereba te'e ruiñe ëñani ro'taguë ye'yehuë. Ye'yeni, ja'n'rëbi, baguë yo'oguë ba'ise'ere re'oye toyani jo'caza caguë, ën cocare te'e ruiñe toyani, më'ëna saohuë, ëjaguë. ⁴ Bain ye'yose'ere te'e ruiñe masijë'ën, caguë, ën cocare re'oye re'huaní, më'ëna saohuë yë'ë.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵ Herodes yua Judea yija ëjaguë ba'isirën ba'iguëna, pairi bainguë Zacarías hue'eguë baji'i. Abias jubë bainguë ba'iguëna, baguë rënjo Isabel hue'egobi yua pairi jubë bain romigo baco'ë. Bago ira bainguë ba'isi'quë Aaron hue'eguë ba'nquëña. ⁶ Ai re'o bain baë'ë, ba samucua. Riusubi ëñaguëna, gare te'e ruiñereba yo'ojën baë'ë. Riusu guanseni jo'case'e beoru achani, si'aye te'e ruiñe yo'ojën baë'ë. Ja'nca sëani, yequëcuabi bacuare gu'aye cañu ro'tacuata'an, poremaë'ë. ⁷ Ja'nca ba'icuabi, bago gare zin beogo baco'ë. Zin garasi'co baco'ë. Si'a jubë yua ai ahuelo hua'n na baë'ë.

⁸ Ja'n'rëbi, Zacarías yua Riusu huë'e ba'i ma'carëanre ëñaguë ba'iguë, baguë yo'o yo'obi, baguë yo'o yo'o umuguse cuencuese'e sëani. ⁹ Ja'an umuguse cuencuesi'quë sëani, Riusu huë'ëna cacani, baguë ira pairi bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru ma'ñare misabëna ëoni, Riusuna mëobi. ¹⁰ Ja'nca cacani ëoguëna, bain jubëbi hue'sere uajën nëcahuë, ma'ña ëorën ba'iguëna. ¹¹ Ujajën nëcajënna, ja'n'rëbi, Zacarías yua ma'ñare ëoni mëoguëna, Riusu anje hua'guëbi yua misabë jëja ca'ncona gaje mejí'i. ¹² Gaje mequëna, baguë yua ai quëquë huesësi'quëbi caye beoye ëñabi. ¹³ Ja'nca ëñaguëna, anje hua'guëbi cabi:

—Zacarías, quëquëma'ijë'ën. Më'ëbi Riusuni senni achaguëna, Riusubi achani conji. Ja'nca congüëna, më'ë rënjo Isabelbi yua më'ë zinre të'ya raija'go'co. Të'ya raigona, baguë mami Juan hue'yojë'ën. ¹⁴ Aireba bojoguë ba'ija'guë'ë më'ë, zinre baguë sëani. Yequëcua'ga ai jai jubë bainbi më'ë naconi te'e bojojën ba'ija'cua'ë. ¹⁵ Riusubi ëñaguëna, ai re'o ëjaguë ba'ija'guë'bi. Jo'cha gare uncuye beoye ba'ija'guë'bi. Baguë të'ya rai umugusebi Riusu Espiritu naconi te'e zi'insi'quë bojo recoyo baguë ba'ija'guë'bi. ¹⁶ Ja'nca ba'iguëbi Israel bain gu'a ma'a ganicuani cu'eni rani, ba E'jaguë Riusuni recoyo se'e zi'in güeseja'guë'bi. ¹⁷ Riusu bainguë raosi'quë ba'ija'guë'bi. Riusu ira raosi'quë Elias hue'eguë, baguë jëja recoyo baguë, yua Riusu Espiritu naconi te'e zi'insi'quë ba'iguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëna, më'ë zin yua güina'ru ba'ija'guë'bi. Yequëcuabi bacua zinca naconi je'o bajënna, yequëcuabi bacua pë'caguë sanhuë naconi je'o bajënna, baguëbi yua sa'ñeña je'o beoye ba'i güeseja'guë'bi bacuare. Achaye yëma'icuaní Jaë'ë sehüo güeseja'guë'bi. Sa'ñeña bojojën ba'i güeseja'guë'bi. Ba'i güesejüëna, se'e te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'cua'ë. Bainbi bacua E'jaguë Riusuni te'e ruiñe ro'taja'bë caguë, bacua recoyo ro'tayete mame re'huaja'guë'bi baguë, caní jo'cabi Riusu anje hua'guë.

¹⁸ Caguëna, Zacarías yua baguëni senni achabi:

—Më'ëbi coca quëaguëna, ¿queaca masiye'ne yë'ë? Yë'ë, yë'ë rënjo, yëquënabi ai ahuelo hua'na ba'ijënna, huesë ëaji, cabi.

¹⁹ Caguëna, anje sehuobi:

—Yë'ë yua Gabriel hue'eguë, yua Riusu raosi'quë'ë. Baguëbi guansegüëna, më'ëna gaje meni, baguë bojo güese cocare quëahuë yë'ë. ²⁰ Quëaguëna, më'ëbi te'e ruiñe ro'tama'iguë achamaë'ë. Ja'nca achama'isi'quë sëani, yua yi'o ma'tëbë ba'ija'guë'ë më'ë. Më'ë zin të'ya raima'i nësebë, coca yare gare porema'ñë më'ë, yë'ë case'e'ru ba'ija'ye tëca, anjebi sehuobi.

²¹ Ja'n'rëbi, bain jubë yua hue'se ca'ncore nëcajën, Zacaríasni ëjojën, ¿Guera yo'oguë baguë, sa'nahuë zoe ba'iguë'ne? cahuë. ²² Cajënna, ja'n'rëbi baguëbi yua etani, bacuani coca caye porema'i hua'guë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, baguë guënamë toya ëñase'ere masihuë. Baguë ëntë sarañabi bacuani ro'ña'queye se'ga quëabi.

²³ Ja'n'rëbi, baguë cuencuesi umuguseña si'aguëna, Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'oni tējini, baguë huë'ëna goji'i. ²⁴ Go'iguëna, ja'n'rëbi yo'je, baguë rënjo Isabelbi yua zin nëcago, te'e ëntë sara ña'ñaguë hua'ire huë'ëna bëago, huë'ere etaye beoye baco'ë. ²⁵ Ja'nca ba'igobi ja'ansi'co ro'tago: Yë'ë E'jaguë Riusubi yë'ëre ai re'oye congüëna, bainbi se'e yë'ë zin të'ya raima'ñetë gu'aye caye beoye ba'ija'cua'ë, ro'tago bojogo.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶ Ja'n'rēbi, te'e éntē sara te'e ñaṅaguē hua'i zimbē ba'igona, Riusubi baguē guēnamē re'oto yo'o conguē, Gabrielni guanseni, Galilea yija huē'e jobo, Nazaret huē'e jobo, ja'an jobona baguēte saobi. ²⁷ Ja'anru ba'i romi zingo María hue'egoni coca quēaguē saobi Riusu. Bago yua José hue'eguē, ira ējaguē ba'isi'quē David baingūē, ja'anguēni huejajaca cago ro'tago ba'igona, ²⁸ Riusu anje hua'guēbi bagona ti'anni, bagoni saludaguē cabi:

—Bojogo ba'ijē'ēn. Riusubi mē'ē naconi ba'iguēna, baguē quē'rē ta'yejeiye consi'co'ē mē'ē. Mē'ēni ai re'oye ēṅaguē sēani, si'a romicua'ru mē'ēni quē'rē ai conji Riusu, cabi.

²⁹ Caguēna, Mariabi ai quēquēni huesēs'i'cobi caye beoye ēṅago. ³⁰ Ja'nca ēṅagona, anjebi bagoni cabi:

—Quēquēma'ijē'ēn, María. Riusubi mē'ēni re'oye ēṅaguē, mē'ēni ai re'oye conja'guē'bi.

³¹ Mē'ēbi yua zin nēcago, emēguēni tē'ya raija'go'ē. Tē'ya rani, baguē mami Jesusre hue'yojē'ēn. ³² Ai ta'yejeiye ējaguē ba'ija'guē'bi. Mai ta'yejeiyereba Riusu Zin casi'quē ba'ija'guē'bi. Riusu anje baguē bain ta'yejeiye ējaguēre baguēre re'huaye ro'taji, baguē ira ējaguē ba'isi'quē David ba'ise'e'ru. ³³ Israel bain ējaguē si'arēn ba'ija'guē'bi. Gare carajeiye beoye guanseguē ba'ija'guē'bi, anjebi quēabi.

³⁴ Quēaguēna, Mariabi cago:

—Ēnjēre beogo sēani, ¿queaca zin ba'ija'go'ne? cago, senni achago.

³⁵ Senni achagona, anjebi quēabi:

—Riusu Espiritubi mē'ēna ti'anni, mai ta'yejeiyereba Ējaguē Riusubi mē'ēni guēnamē pico naconi gaje meni, mē'ēni na'oni baguēna, Riusu Zinre tē'ya raija'go'ē mē'ē. Tē'ya raigona, Riusu Zin casi'quēbi Riusu cuencuesi'quē ba'ija'guē'bi. ³⁶ Mē'ē baingo Isabelre'ga ro'tajē'ēn. Tē'ya raima'igo garasi'co case'eta'an, bago yua te'e éntē sara te'e ñaṅaguē hua'i zimbē ba'igo. Ai ahuera hua'go ba'igota'an, ja'nca tē'ya raija'gota'an ba'igo. ³⁷ Bain yo'oye porema'icua'ta'an, Riusubi si'aye yo'oye poreji, anjebi quēabi.

³⁸ Quēaguēna, Mariabi cago:

—Riusu yo'o con hua'go se'ga ba'i hua'go'ē yē'ē. Mē'ē quēase'e'ru ba'iyē yē'ēre yo'oja'guē Riusu, cago sehuogo bago.

Cago sehuogona, anjebi quēani tonni huesēbi.

María visita a Isabel

³⁹ Ja'n'rēbi, Mariabi huēni, Yē'ē baingo Isabelni ēṅajaza cago, cu re'oto huē'e jobo, Judea yija huē'e jobo, ja'anruna besa saco'ē. ⁴⁰ Sani, Zacarias huē'ena ti'anni, Isabelni saludago. ⁴¹ Saludagona, Isabelbi achagona, Isabel zinbi bago guētābē sa'nahuē yua ñu'cuebi. Ñu'cuguēna, Isabel yua Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'igobi bojo recoyo bago runco'ē. ⁴² Runni, ja'n'rēbi, re'oye achoye Mariāni bojogo ai jēja ujago cago:

—Riusubi si'a romicuare ēṅaguēta'an, mē'ēre quē'rē ta'yejeiye conguē baji. Mē'ē zin tē'ya raija'guēre'ga ai conji Riusu. ⁴³ Mē'ēbi, mai Ējaguē pē'cagobi yē'ēni ēña raigona, ai bojoyē yē'ē. Riusubi bojo güeseguē, yē'ē hua'go, ro baingo ba'igote ai re'oye ēṅani, Riusu re'huabi.

⁴⁴ Mē'ēbi yē'ēni saludagona, yē'ē zin sa'nahuē ba'iguēbi ja'ansirēn ai bojoguē ñu'cuebi. ⁴⁵ Mē'ēbi Riusu coca quēase'ere achani, ja'nca ba'ija'guē ro'tago, ai bojogo ba'iyē mē'ē, cago Isabel.

⁴⁶ Cagona, Mariabi cago:

Yē'ē recoyo ai bojoyereba bojogo ba'iyē yē'ē.

⁴⁷ Riusu ai ta'yejeiguē'bi ba'iji, cayē yē'ē hua'go, yē'ēre tēani baja'guēre sēani.

⁴⁸ Baguē yo'o con hua'go se'ga ba'igona, yē'ēna re'oye ro'tani, yē'ēre tēani baji yē'ē hua'gore. Ja'nca sēani, si'a bainbi yē'ēre ēṅani, Bagoni ai re'oye ai conji Riusu cajēn bojoja'cua'ē.

⁴⁹ Ta'yejeiyereba Riusubi yē'ēre conreba conguēna, ai bojoreba bojoyē yē'ē, Riusu se'ga re'oye ba'iguē sēani.

⁵⁰ Si'a hua'na baguēna oijēn gugurijēn ba'itoca, bacuani oiguē, bacuani conji Riusu.

Ja'nca conguē, gare carajeiye beoye baguē bainre oiguē conji.

⁵¹ Yequēcua ro bacua se'gare'ru huanoguēna, bacuabi ai huacha ro'tajēna,

Riusubi yua bacuare te'e jēana etoni senjobi.

⁵² Yequēcua bain ta'yejeiye ējacua ba'icua'reta'an,

Riusubi bacuare etoni saoni, yequēcua ro porema'icua se'gare ēṅani, bacuani ēja bain re'huani baji Riusu.

⁵³ Yequēcua aon caracure ēṅani, bacuani ai re'oye conreba conguē insibi.

Yequēcua a'ta bonse bacuareta'an, ro bonse beo hua'nare etoni saobi Riusu.

⁵⁴ Mai ira bain ba'isi'cuani coca cani jo'case'ere ro'tani, güina'ru yo'oji Riusu.

Baguē bain Israel hue'ecuanī gare huanē yeye beoye conji.

⁵⁵ Abrahamre'ga ro'tani, baguēni ai oiguē ai re'oye conbi Riusu.

Abraham bain ba'ija'cua, yureña ba'icua, yequécua yuta ba'ima'icua're'ga, si'acuare ro'tani, gare carajeiye beoye conreba conji Riusu, cago María.

⁵⁶ Ja'nca cani, ja'nrebi samute ñañaguë hua'i Isabel naconi bëani ba'igo, ja'nrebi bani tējini, bago huë'ena goco'ë.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷ Ja'nrebi, Isabel tē'ya rai umuguse ti'anguëna, ëmëguëni tē'ya raco'ë. ⁵⁸ Tē'ya raigona, bago bain gaje hua'nabi bagona ti'anni ëñajën, bago naconi bojoreba bojohuë, Riusu ai re'oye conse'ë sëani. ⁵⁹ Ja'nrebi, zin hua'guëbi te'e ëntë sara samute umuguseña baguëna, bainbi baguë go neño ga'nirëte tēyojën rani, Baguë pë'caguë mami Zacarías hue'eja'guë, cahuë.

⁶⁰ Cajënna, pë'cagobi:

—Banji. Juan hue'eja'guë'bi, cago.

⁶¹ Cagona, bacua cahuë:

—¿Më'ë guere cago'ne? Më'ë bain Juan hue'ecua beoyë, cahuë.

⁶² Ja'nca cani, ja'nrebi, baguë pë'caguëna bonëni, bacua ëntë saraña se'gabi ro ña'queni, mamaquë mami hue'eja'yete senni achahuë. ⁶³ Senni achajënna, Zacaríasbi uti ja'ore senni, ja'nrebi, Juan hue'eji, toyani eñobi. Ja'nca toyani ëñoguëna, bacuabi ai ëñajën rën'ë. ⁶⁴ Eñajën rëinjënna, ja'ansirëni, Zacaríasbi, yi'obobi ti'jiguëna, yua Riusuni re'o cocareba bojoguë ca bi'rabi. ⁶⁵ Ca bi'raguëna, baincuabi ai huaji yējën, ba huë'ebi sani, si'aye quëajënna, ba yo'ose'e si'a Judea yija cu re'oto ba'iruan'ga quëani achojaise'e baji'i. ⁶⁶ Si'acua ja'an cocare achani ro'tani, sa'ñeña senni achahuë:

—¿Gueguë ba'ija'guëguë'ne ba zin hua'guë? senni achahuë.

Riusubi oiguë, baguëre ëñani consi'quëre sëani, si'a bainbi ëñani, ja'anre sa'ñeña senni achahuë.

El canto de Zacarías

⁶⁷ Ja'nca ba'iguëna, Juan pë'caguë Zacaríasbi Riusu Espiritu naconi zi'inni, bojo recoyo runji'i. Runni, Riusu coca yi'huoni raose'ere quëani acho bi'rabi:

⁶⁸ Israel bain, mai Ta'yejeiye E'jaguë Riusu, baguë ba'iyete ro'tajën bojojën gantañuni.

Baguë bain jucha zemosi'cuani conguë raisi'quë'bi ba'iji.

Maire huajëreba ba'icua're etojeiguë raisi'quë'bi ba'iji.

⁶⁹ Riusu raoja'guë, baguë bainguë David yo'je ba'ija'guë, maire tëani baja'guë, ja'anguëre mai ta'yejeiye ëjaguëre re'huani, maina raobi Riusu.

⁷⁰ Baguë ira bain raosi'cua naconi quëani jo'case'e ba'iguëna, güina'ru maina quëani jo'cabi Riusu:

⁷¹ Yequëcuabi maini je'o bajën, maire hueso ëaye yo'ojënna, Riusubi maire tëani, maini baye cabi.

⁷² Mai ira bain ba'isi'cuani oiguë, bacuani coca cani jo'case'ere ro'taguë, baguë cani jo'case'e'ru güina'ru yo'obi Riusu.

⁷³ Riusu coca cani jo'case'e, mai ira bainguë ba'isi'quë Abrahamni ganreba cani jo'case'e ën coca baji'i:

⁷⁴ Yequëcuabi maini je'o bajënna, maire tëani, maini baye cabi Riusu.

Maini baguë, baguë yo'o con hua'nare re'huani, Mësa'cua gare huaji yëye beoye yë'ëni conjën ba'ijë'ën, cabi.

⁷⁵ Si'a mai ba'i umuguseñabi baguë naconi ba'ijën, baguë ai yëreba yësi'cua ba'ijënna, te'e ruiñe yo'ocua're maire re'huani baye cabi Riusu, cabi Zacarías.

Cani ja'nrebi, baguë zin hua'guëre ëñani, baguëte cabi:

⁷⁶ Ja'nca sëani, yë'ë mami, më'ë yua mai ta'yejeiyereba Riusu cuencueni raosi'quë'ë.

Baguë coca quëaja'guëre më'ëre re'huabi Riusu.

Më'ëbi ru'ru sani, mai E'jaguë rai ma'are re'huaye bayë.

⁷⁷ Baguë bainna sani, bacua gu'a juchare jo'cani senjojënna, Riusubi bacua're tëani bani, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare ro'tama'ife caja'guë'bi Riusu.

Ja'anre bacuani quëani achoye bayë më'ë.

⁷⁸ Mai E'jaguë Riusubi maini ai oiguë conji.

Mai hua'nabi ro porema'icua'reta'an, maini ai re'oye cuiraguë oiguë conji.

Go'sijei umuguse ñatani saoye'ru maina ti'an rani, bojo recoyo ba hua'nare maire re'huani jo'caji.

⁷⁹ Ja'nca re'huani jo'caguëbi zije re'oto ba'icua, gare bënni senjosi'cua ba'ija'cua, ja'ancuani baguë go'sijei re'otore te'e ruiñe masi güeseji Riusu.

Mësa'cua gare huaji yëye beoye yë'ëni te'e zi'inni conjën ba'ijë'ën caguë, maire choiji Riusu, gantaguë cabi Zacarías.

⁸⁰ Caguëna, ja'nrëbi, baguë zin hua'guëbi irani, jëja baguë, te'e ruiñe ba'i recoyo re'huani baji'i. Irani tējini, ja'nrëbi, bain beo re'otona sani, bëani baji'i. Israel bainna sani quëa umuguse ti'añe tëca baruna bëani ba'iguë ëjobi Juan.

2

Nacimiento de Jesús

¹ Ja'nrëbi, bain ëjaguëreba, Augusto hue'eguëbi si'a bainni guansegüë, Si'acua mamire ëja bain uti pëbëna toya güesejë'ën caguë guanseni jo'cabi. ² Ja'nca guanseni jo'caguë, bain cuencuese'e, ru'ru ba'iye cuencuese'e baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Cirenio hue'eguëbi yua Siria yija bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë baji'i, ja'anrën. ³ Bainre cuencueye guansegüë, Si'acuabi mësacua të'ya raisi huë'e jobona go'ini, mësacua mamire ëja bain uti pëbëna toya güesejë'ën, guanseni tonni jo'cabi. ⁴ Ja'nca guanseni jo'caguëna, Josebi baguë huë'e jobona sai bi'rabi. Nazaret huë'e jobo, Galilea yija ba'i jobobi sani, Belén huë'e jobo, baguë ira ëjaguë ba'isi'quë David hue'eguë, baguë huë'e jobo, Judea yija ba'i jobo, ja'anruna sani, baguë mamire toya güesejaji'i. ⁵ Toya güesejaguë, Mariare'ga sabi, bago naconi huejaye ro'taguë sëani. Yua ira zimbë ba'igoni sabi. ⁶⁻⁷ Ja'nca sani, Belenna ti'anni, bain cain huë'ëna cainru cu'eni jëhuani, cainru beoguëna, jo'ya hua'na be'jerëna sani cacani baë'ë. Ba'ijën, bago të'ya rairën ti'anguëna, bago zin ru'ru ba'iguëte të'ya rani, canbi ganoni, jo'ya hua'na aon aonguna uango.

Los ángeles y los pastores

⁸ Ja'nrëbi, ja'ansi ca'nco jo'ya hua'na cuiracua baë'ë. Cuirajën ba'icuabi bacua oveja jo'ya hua'nare ñamibi ëñajën baë'ë. ⁹ Ja'nca ëñajën ba'ijënna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'guëbi bacuana gaje meni ti'anbi. Ti'anguëna, ai go'siye re'otora ti'anguëna, jo'ya ëñacuabi ai quëquësi'cua ëñajën baë'ë. ¹⁰ Ja'nca ba'ijënna, yo'o con hua'guëbi bacuani quëabi:

—Quëquëma'ijë'ën mësacua. Bojo güese cocare mësacuani quëaguë raisi'quë'ë yë'ë. Si'a bainbi achani ai bojoreba bojoyë'ë. ¹¹ Yure, ira ëjaguë David huë'e jobo, Belenre ba'iguë, Riusu raosi'quë të'ya raisi'quë'ë ba'iji. Mësacuana ti'an rani, mësacuare Riusu bainre-bare re'huani baza caguë raji'i. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë ba'ija'guëbi Cristo hue'ëji baguë. ¹² Mësacuabi huë'e jobona sani cu'eto, Riusu Zin raosi'quëre tinjani ëñaja'cua'ë. Canbi ganosi'quëbi jo'ya hua'na aon aongute uinguëna, baguëte ëñani masija'cua'ë, cabi. ¹³ Caguëna, ja'nrëbi, ai jai jubë anje hua'nabi te'e jëana gaje meni ti'anhüë. Ti'anni, si'a jubëbi Riusuni bojoreba bojojën gantahuë:

¹⁴ Mai ta'yejeiyereba Riusubi guënamë re'oto ëjaguëreba'bi ba'iji.

Baguë bain ai yësi'cua, yija re'otore ba'icuani bojoguë, huaji yëye beoye ba'ija'bë caji, Riusure yo'o con hua'nabi gantajën quëahuë.

¹⁵ Gantani tonni, yua guënamë re'otona go'ijënna, jo'ya hua'na cuiracuabi sa'ñeña ca bi'rahuë:

—Belenna saiñu. Riusu raosi'quëre yure quëani achosi'quëni sani ëñajaiñu cahüë.

¹⁶ Cani, besa sani ëñato, María, José baë'ë. Zin hua'guëbi jo'ya hua'na aon aongute uinguëna, ëñahuë. ¹⁷ Ja'nca ëñani, ba zin hua'guë ba'iye, anje hua'guë cani jo'case'ere bacuani quëahuë. ¹⁸ Ja'nca quëajënna, si'a hua'nabi ai bojoreba bojojën achahuë. ¹⁹ Ja'nca bojojënna, Mariabi ja'an si'aye ro'tani, bago recoyona re'huani, gare huanë yeye beoye baco'ë. ²⁰ Ja'nrëbi, jo'ya hua'na cuiracuabi yua Riusu quëani achose'e beoru achani, Riusu yo'oni jo'case'e beoru ëñani, Riusuni bojoreba bojojën, baguëni gantajën goë'ë. Riusure yo'o conguë quëase'ë ru güina'ru baji'i, cajën bojojën goë'ë.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹ Ja'nrëbi, te'e ëntë sara samute umuguseña ba'ini, ba zin hua'guë go neño ga'nirëte tëyo güeseni, baguë mami Jesús hue'yohuë. María yuta zin nëcama'irën, Riusure yo'o conguëbi gaje meni quëaguëna, ja'an mamire yure baguëte hue'yohuë.

²² Hue'yoni ja'nrëbi pë'caguë sanhuë pa'roma'i umuguseña carajeiye tëca ba'ijën, Moisés coca cani jo'case'e ru yo'o'jën, tënosi hua'na runni tonni, ja'nrëbi Zin hua'guëre Riusu huë'ëna sani, Riusu conja'guëte re'hua güeseñu cajën, Jerusalén huë'e jobona sani, Riusu huë'ëna cacahuë. ²³ Moisés coca toyani jo'case'e ru güina'ru yo'ohuë:

Si'a zin hua'na ru'ru të'ya raisi'cua banica,

Riusu conja'cuare re'hua güesejë'ën,

cani jo'case'e

sëani, Jesusre sani, Riusu conja'guëte re'hua güesehuë.

²⁴ Ja'nca re'hua güesejën, Moisés coca toyani jo'case'e ru yo'o'jën, jo'ya ca hua'i hua'nare inni, samu jure hua'na, o samu ju'ncubo hua'na, ja'an hua'nare inni, misabëna ëoni Riusuna mëojën, zin hua'guëre Riusu conja'guëte re'hua güesehuë.

²⁵ Ja'nca re'hua güesejënna, yequë Simeón hue'eguëbi Riusu huë'ena cacani baj'i. Ja'an ba'iguëbi ai re'o bainguë ba'iguë. Riusuni caraye beoye yo'o congüë te'e ruiñe yo'oye se'ga baj'i. Israel bain etojeirënre ai ro'taguë, Riusu etojeiyete caraye beoye ëñaguë ëjoguë baj'i. Ja'nca ba'iguëna, Riusu Espiritubi baguë recoyona gaje meni bëani, ba'iguë baj'i. ²⁶ Bëani ba'iguëbi Simeonni masi güesequë baj'i: Më'ë yija yuta ba'iguë, Riusu raoja'guëte ëñaja'guë'ë më'ë, masi güesebi Riusu. Ja'nca masi güesequë sëani, ²⁷ yureca Riusu Espiritubi saguëna, Simeonbi Riusu huë'ena cacani baj'i. Cacani ba'iguëbi, Jesús pë'caguë sanhuëbi Riusu coca cani jo'case'e'ru yo'ojënna, bacuana ti'anbi. ²⁸ Ti'anni, zin hua'guëre inni cuanni ëñaguë, Riusuni ai bojoreba bojoguë cabi:

²⁹ Ah, Ëjaguë, më'ë coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'osi'quë sëani, yë'ë hua'guë më'ë yo'o con hua'guë se'ga ba'iguëbi më'ëni ai bojoreba bojoyë yë'ë.

Më'ë raosi'quërebabi ti'anguëna, yurera baguëni ai bojoguë ëñañë yë'ë.

Ja'nca ëñaguë, yureca bojo hua'guëbi junni, ën yijare gare jo'caye poreyë yë'ë, Ja'quë.

³⁰ Më'ë bainrebare re'huanu baja'guëre raoguëna, baguëte yure ëñahuë yë'ë.

³¹ Si'a bainni baguëre ëñani masija'bë caguë raoguëna, yurera ti'an raisi'quë'bi ba'iji baguë.

³² Si'a ën yija bainni go'sijei re'otorebare ëñoni masi güeseja'guë'bi ti'anguëna, bojoyë yë'ë.

Judio bain jubë ba'ima'icuaire'ga go'sijeyete te'e ruiñe ëñoni, Israel bainre quë'rë ëja bainre re'huanu jo'caga'guë'bi ba'iji ëñaguë, bojoguë cabi Simeón.

³³ Ja'nca caguëna, ba zin hua'guë pë'caguë sanhuë, José, María, bacuabi ai bojo recoyo re'huanu baë'ë, bacua zinre case'e sëani. ³⁴ Ba'ijënna, Simeonbi bacuani ai re'oye caguë, ëñani jo'cani, ja'nrëbi Jesús pë'cago Mariani jë'te ba'ija'yete cani achobi:

—Achaj'ën. Riusubi ënquëre cuencuni raoguëna, ai bain Israel ba'icuaibi baguë yo'oguë ba'iyete ëñaja'cua'ë. Ëñani, yequëcuabi baguëni zi'inni re'oye ba'ija'cua'ë. Yequëcuaca baguëni gu'a güejën, gu'aye ba'ija'cua'ë. Baguëte Riusu raosi'quërebare ro jo'cani senjojën, ³⁵ bacua gu'a recoyo ro'tayete te'e ruiñe masi güesejën ba'ija'cua'ë. Baguëte ro jo'cani senjojën gu'aye yo'ojënna, më'ëbi aireba sa'ntigo, si'a recoyo oireba oigo ba'ija'go'ë, cani jo'cabi Simeón.

³⁶ Cani jo'caguëna, yeco'ga Ana hue'egobi querë baco'ë. Riusu baingobi baguë cocare masini quëago baco'ë. Aser jubë baingo ba'igo, bago taita Fanuel hue'eguëna, ai ahuera hua'go baco'ë. Romi zingo ba'isirën huejani, bago ënjë naconi te'e ëntë sara samu tëcahuëan ba'igona, junni huesëguëna baguë. ³⁷ Junni huesëguëna, bago hua'jeni ba'irën yua ochenta y cuatro tëcahuëan te'e hua'go baco'ë. Ja'nca ba'igobi Riusu huë'e se'gare ba'igo, Riusu yo'o coñe se'ga ba'igo. Aon aiñe jo'cago, Riusuni ujago, jo'caye beoye Riusu yo'o se'gare yo'ogo.

³⁸ Ja'nca ba'igobi ja'ansirën Jesús pë'caguë sanhuëna ti'an rani, Riusu zin hua'guëni ëñani bojogo. Riusuni ai bojoreba bojogo, surupa cago, zin hua'guë ba'ija'yete bago bainni quëani acho bi'rago. Quëani achogona, bacuabi achani, Maire etoja'guëni ëjojën ba'icuaire'tan, yua ti'anbi cajën bojojën achahuë.

El regreso a Nazaret

³⁹ Ja'nrëbi, Jesús pë'caguë sanhuëbi Moisés coca toyani jo'case'e'ru yo'oni tëjini, bacua huë'e jobo Nazaretna goë'ë, Galilea yija huë'e jobo. ⁴⁰ Go'ini ti'anni ba'ijënna, zin hua'guëbi irani, ai jëja bani, ai masiye ye'yequëna, Riusubi baguëni ai re'oye conni cuiraguë baj'i.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Yureca, Jesús pë'caguë sanhuëbi Nazaret huë'e jobore ba'ijën, si'a tëcahuëan Pascua umuguseña ba'iguëna, Riusuni bojojën yo'ojaiñu cajën, Jerusalén huë'e jobona saijën baë'ë. ⁴² Ja'nca ba'ijënna, Jesusb si'a sara samu tëcahuëanre bani, baguë bain yo'ojën ba'iyeru yo'oguë, Pascua umuguseñabi Riusuni bojoñu cajën saijënna, baguë yua te'e congüë saji'i. ⁴³ Sani, Pascua umuguseña yo'oni tëjini, baguë bainbi go'ijënna, Jesusb Jerusalenna bëabi. Bëaguëna, baguë pë'caguë sanhuëbi huesëjën. ⁴⁴ Mai jubë bain naconi ba'ima'iguë baguë cajën, ma'abi go'ijën na'ijaë'ë. Na'ijani, ja'nrëbi bacua bain ba'iruanna baguëre cu'e ganocuata'an, ⁴⁵ gare baguëre tinjamaë'e. Tinjamajën, ja'ansirën Jerusalenna bonëni, baguëni cu'ejën, se'e goë'ë.

⁴⁶ Go'ini, samute umuguseña baguëte cu'eni, ja'nrëbi Riusu uja huë'ena cacani ëñato, Riusu coca masiye ye'yocua naconi ñu'iguë baj'i baguë. Ja'nca ñu'iguëbi bacuani ai coca senni achaguë baj'i. ⁴⁷ Senni achani bacua cocare'ga masiye sehuoguë ba'iguëna, ba hua'nabi ai achajën rëinjën, sa'ñeña cajën, ¿Queaca masiye sehuoye poreguë'ne baguë? ro'tajën cajën, baguëre ëñahuë. ⁴⁸ Ja'nca cajën ëñajënna, baguë pë'caguë sanhuë'ga ti'anni, ¿gue'ne? sa'ñeña cajën, pë'cagobi Jesusni cago:

—Mami, ¿më'ë guere yo'oguë, bëani ba'iguë'ne? Më'ë taita, yë'ë, yëquënabi më'ëni ai cu'ejën ai sa'ntijën baë'ë, cago.

⁴⁹ Cagona, Jesús sehuobi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ëni cu'eye'ne? Yë'ë Ja'quë yo'o ma'carëanre yo'oguë bëaguëna, mësacua ro'tama'iñe? caguë sehuobi.

⁵⁰ Ja'nca sehuoguëna, baguë coca case'ere ro huesë ëaye achahuë.

⁵¹ Ja'n'rëbi, bacua naconi Nazaret huë'e jobona goji'i Jesús. Go'ini ba'iguë, bacua guanseyete achani jaë'ë caguë yo'oguë baji'i. Yo'oguë ba'iguëna, baguë pé'cagobi ja'an si'aye ro'tani, bago recoyona re'huani, gare huanë yeye beoye baco'ë. ⁵² Ja'n'rëbi, Jesusbi irani, ai jëja baguë'ru runni, ai masiye ye'yesi'quë'ru ruinguëna, Riusubi baguëni ëñani bojoguë baji'i. Bain'ga baguëni re'oye ëñajën baë'ë.

3

Juan el Bautista en el desierto

¹ Ja'n'rëbi, bain ta'yejeiye ëjaguëreba Tiberio hue'eguëbi bëani, quince tëcahuëan ba'iguëna, ja'an tëcahuë ti'anguëna, Judea bain ëjaguë Poncio Pilato baji'i. Herodes'ga Galilea bain ëjaguë baji'i. Herodes yo'jeguë Felipe yua Iturea, Traconite, ja'an bain ëjaguë baji'i. Lisantias yua Abilinia bain ëjaguë baji'i. ² Ja'an tëcahuë, judío bain pairi ta'yejeiye ëjacua, Anás, Caifás, ja'ancua baë'ë. Ja'nca ba'ijëna, ja'an tëcahuë, Zacarías mamaquë Juanbi bain beo re'otore ba'iguëna, Riusubi baguëna ti'anni, Ën cocare bainni quëani achojë'ën, caguë guansebi. ³ Caguë guanseguëna, Juanbi si'a Jordán ziaya ba'i re'otobi ganini, Riusu cocare quëani achoguë baji'i:

—Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e beoru jo'cani senjoni, bautiza güesejë'ën. Ja'nca yo'otoca, Riusubi mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere huanë yeni, gare mësacua recoyore mame re'huani tënnoni baja'guë'bi quëani achoguë baji'i Juan.

⁴ Yua Juanre cuencueni raose'ere ro'tato, Riusubi baguëte ai zoe cuencuebi. Riusu ira bainguë ba'isi'quë Isaíasbi ñaca toyani jo'cabi:

Riusu bainguëbi beo re'otona ti'anni, Riusu cocare si'a jëja cani achoja'guë'bi: Mësacua recoyore mame re'huani ba'ijë'ën.

Mai ëjaguë rai ma'are re'huaye'ru re'huani, te'e ruin ma'are yo'ocaijë'ën baguëre.

⁵ Si'a yorobëan ba'itoca, yua beoru ya'obi pé'npëye ba'iji.

Cubëan ba'itoca, yua beoru quëroni ñañoni tonni, senjoñe ba'iji.

To'nqueboan ba'i ma'a ba'itoca, yua te'e ruin ma'a ba'iye re'huaye ba'iji.

Gu'a ma'a ba'itoca, te'e ruiñe gani güeseye ba'iji.

⁶ Ja'nca re'huani ba'iguëna, Riusubi baguë bainre tëani, baguë ba'i jobona sani baguëna, si'a bainbi ëñaja'cua'ë, toyani jo'caguë ba'nji Isaías.

⁷ Ja'nca ba'iguëna, ai bainbi Juanna ti'anni, Bautiza güesejañu cajëna, Juanbi bacuani si'a jëja yihuoguë cabi:

—Mësacua yua aña hua'na'ru gu'aye ro'tajën raë'ë. Riusu bënni senjosi'cua yuara ba'ija'cua sëani, ¿mësacua queaca jëaye ro'taye'ne? ⁸ Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, mësacua mame recoyo re'huani ba'ijë'ën. Te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua sa'ñëña coca cajën ba'iye'ru gare se'e cama'ijë'ën: “Yëquëna yua Abraham re'o bain yo'je ba'icure sëani, Riusubi bënni senjoma'iji” ro huacha ro'tayë mësacua. Mësacuan ganreba cayë. Riusubi Abraham re'o bainre re'huaye yëtoca, ënjo'on ba'i gatabëanre inni, baguë re'o bainre guaja beoye re'huaye poreji. ⁹ Gu'a sunqui cueye'ru yo'o'ji Riusu. Zu'ubo re'oye guë'tosibobi inni, si'a sunquire ëñani, gu'a sunqui ba'itoca, aon quëinma'iñe ba'itoca, yua si'a sunqui sitare cueni, sunquire taonni, toana senjoni ëoji. Ja'nca yo'oye'ru yo'oye ro'taji Riusu, yihuoguë cabi Juan.

¹⁰ Caguëna, bainbi baguëni senni achahuë:

—Ja'nca yo'oye ro'tatoca, yëquëna ¿queaca yo'oja'cua'ne? senni achahuë.

¹¹ Senni achajëna, bacuani sehuobi Juan:

—Mësacua bainni oijën conjë'ën. Samu ëntë sara cañare banica, te'e canre ëntë sara can beo hua'guëna ro insijë'ën. Mësacua aonre bajën, aon beocuana huo'hueni ro insijë'ën, sehuobi.

¹² Ja'n'rëbi, impuesto curi cocuabi Bautiza güeseñu cajën, Juanna ti'anni, baguëni senni achahuë:

—Yequëna'ga ¿queaca yo'oja'cua'ne, Ëjaguë? senni achahuë.

¹³ Senni achajëna, bacuani yihuoguë cabi:

—Ëja bain guansemi jo'casi cocare ëñani, ja'an coca caye se'gare'ru yo'ojën, impuesto curire con bajë'ën. Coqueye beoye yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye con bama'ijë'ën, cabi.

¹⁴ Caguëna, ja'n'rëbi soldado hua'nabi Juanna ti'anni, baguëni senni achahuë:

—Yequëna'ga ¿queaca yo'oja'cua'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Juan sehuobi:

—Bain bonsere coqueye beoye tëtëma'ijë'ën. Mësacua jubë yequëcuabi gu'aye cajën, Bain bonsere tëtëni baza cajën, bainre ro huai ëaye yo'ojën tëtëyë. Yequëcuabi bainre preso zean

ëaye yo'ojën tëtëyë. Ja'an yo'oye'ru yo'omajën ba'ijë'ën. Mësacua ëja bain curi ro'ise'ere coní, ja'an se'gare bani, bojojën ba'ijë'ën, caguë sheuobi Juan.

¹⁵ Ja'nca shehuoguëna, bainbi achani, baguëte re'oye ëñajën, ¿Riusu raosi'quërebama'iguë baguë? sa'ñëña senni achajën ba'ë'ë. ¹⁶ Ja'nca senni achajën ba'ijëna, Juanbi si'acuaní quëareba quëabi:

—Ocona bautizaye se'ga ba'iguë'ë yë'ë. Yequëca yë'ë ba'iyë'ru quë'rë ta'yeyeiye ëjaguërebabi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Baguëbi bainre bautizato, Riusu Espiritu naconi, toa naconi, ja'anre gaje me güeseni, bainre bautizaja'guë'bi. Ai ta'yeyeiye ëjaguërebare sëani, baguëni yo'o coñe gare ti'anma'iguë'ë yë'ë. Baguë guëon ju'i co'rore ti'jeyë'ga gare ti'anma'iguë'ë yë'ë. ¹⁷ Bain recoyo ro'tayete masiza caguë, baguë ñacobi ëñani, bain re'oye ro'taye, bain gu'aye ro'taye, ja'anre te'e ruiñe masija'guë'bi baguë. Trigo aonra'carëanre tutuna huëaye'ru yo'oguë rajji. Baguë huëa macabi inni aonra'carëanre tutuna huëani, hui'ya sëohuëan senjoguëna, trigo aonra'carëan se'gare baguë aon re'huaruna ayani bají. Ja'nca bani, ja'nrebi hui'ya sëohuëanre chiani, toana senjoni ëoji. Ja'an toare cato, gare yayaye beoye ba'iji. Baguë bainrebare re'huani baja'yete quëayë. Yequëcua, baguëte güeni senjocuare toana senjoni ëoja'guë'bi, bainni quëabi Juan.

¹⁸ Ja'nca quëaguë, si'a bainni ai yihuoguë, Riusu bojo güese cocarebare quë'rë ai ba'iyë quë'ani achoguë bají'i. ¹⁹ Ja'nca quëani achoguë, bain ëjaguë Herodesni ai bëinguë cabi: Më'ë yo'jeguë Felipe rënjore ro'tëani baguë sëani, ai gu'aye yo'ohuë më'ë, bëinguë cabi. Herodías hue'egote ro'tëani baguëre sëani, ai bëinguë cani, yequë baguë gu'aye yo'ose'ere'ga baguëni ro'ta güeseni, Herodesni bëin coca cani jo'cabi Juan. ²⁰ Cani jo'caguëna, Herodes yua achaye güeguë, quë'rë se'e ai gu'aye yo'oguë, Juanni preso zeanni, baguëte ya'o huë'ena guao güeseni babi.

Jesús es bautizado

²¹ Juanre zeanni guao güesesirën yuta ti'anma'iguëna, Juan yua bainre bautizaguë ba'iguëna, Jesusbi ti'an rají'i. Ti'an rani, Juanbi baguëte bautizaguëna, Jesusbi ja'quë Riusu naconi coca ca bi'rabi. Ca bi'rani mëiñe ëñato, guënamë re'otobi ja'anse'e a'nqueni saoguëna, ²² Riusu Espiritubi eta rani, ju'nucbo ba'iyë'ru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. Tuaguëna, guënamë re'otobi coca cani achobi:

—Më'ë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'bi ba'iyë. Më'ëni ai bojoguë ëñañë yë'ë, guënamë re'otobi cani achobi.

Los antepasados de Jesucristo

²³ Jesucristo ën yija ba'iguë ba'iyete cato, baguë bainre con bi'raguë, yua treinta tëcahuëan baye'ru babi. Bainbi ro'tani cato, baguë pë'caguë yua José baquëña. José pë'caguë yua Elí baquëña. ²⁴ Elí pë'caguë yua Matat baquëña. Matat pë'caguë yua Leví baquëña. Leví pë'caguë yua Melqui baquëña. Melqui pë'caguë yua Jana baquëña. Jana pë'caguë yua José baquëña. ²⁵ José pë'caguë yua Matatías baquëña. Matatías pë'caguë yua Amós baquëña. Amós pë'caguë yua Nahum baquëña. Nahum pë'caguë yua Elsi baquëña. Elsi pë'caguë yua Nagai baquëña. ²⁶ Nagai pë'caguë yua Maat baquëña. Maat pë'caguë yua Matatías baquëña. Matatías pë'caguë yua Semei baquëña. Semei pë'caguë yua Josec baquëña. Josec pë'caguë yua Judá baquëña. ²⁷ Judá pë'caguë yua Joanán baquëña. Joanán pë'caguë yua Resa baquëña. Resa pë'caguë yua Zorobabel baquëña. Zorobabel pë'caguë yua Salatiel baquëña. Salatiel pë'caguë yua Neri baquëña. ²⁸ Neri pë'caguë yua Melqui baquëña. Melqui pë'caguë yua Adi baquëña. Adi pë'caguë yua Cosam baquëña. Cosam pë'caguë yua Elmadam baquëña. Elmadam pë'caguë yua Er baquëña. ²⁹ Er pë'caguë yua Jesús baquëña. Jesús pë'caguë yua Eliezer baquëña. Eliezer pë'caguë yua Jorim baquëña. Jorim pë'caguë yua Matat baquëña. ³⁰ Matat pë'caguë yua Leví baquëña. Leví pë'caguë yua Simeón baquëña. Simeón pë'caguë yua Judá baquëña. Judá pë'caguë yua José baquëña. José pë'caguë yua Jonam baquëña. Jonam pë'caguë yua Eliaquim baquëña. ³¹ Eliaquim pë'caguë yua Melea baquëña. Melea pë'caguë yua Mena baquëña. Mena pë'caguë yua Matata baquëña. Matata pë'caguë yua Natán baquëña. ³² Natán pë'caguë yua David baquëña. David pë'caguë yua Isai baquëña. Isai pë'caguë yua Obed baquëña. Obed pë'caguë yua Booz baquëña. Booz pë'caguë yua Sala baquëña. Sala pë'caguë yua Naasón baquëña. ³³ Naasón pë'caguë yua Aminadab baquëña. Aminadab pë'caguë yua Admin baquëña. Admin pë'caguë yua Arni baquëña. Arni pë'caguë yua Esrom baquëña. Esrom pë'caguë yua Fares baquëña. Fares pë'caguë yua Judá baquëña. ³⁴ Judá pë'caguë yua Jacob baquëña. Jacob pë'caguë yua Isaac baquëña. Isaac pë'caguë yua Abraham baquëña. Abraham pë'caguë yua Taré baquëña. Taré pë'caguë yua Nacor baquëña. ³⁵ Nacor pë'caguë yua Serug baquëña. Serug pë'caguë yua Ragau baquëña. Ragau pë'caguë yua Peleg baquëña. Peleg pë'caguë yua Heber baquëña. Heber pë'caguë yua Sala baquëña. ³⁶ Sala pë'caguë yua Cainán baquëña. Cainán pë'caguë yua Arfaxad baquëña. Arfaxad pë'caguë yua Sem baquëña. Sem pë'caguë yua Noé baquëña. Noé pë'caguë yua Lamec baquëña. ³⁷ Lamec

pë'caguë yua Matusalén baquëña. Matusalén pë'caguë yua Enoc baquëña. Enoc pë'caguë yua Jared baquëña. Jared pë'caguë yua Mahalaleel baquëña. Mahalaleel pë'caguë yua Cainán baquëña. ³⁸ Cainán pë'caguë yua Enós baquëña. Enós pë'caguë yua Set baquëña. Set pë'caguë yua Adán baquëña. Adán pë'caguë yua Riusu baquëña.

4

Jesús es puesto a prueba

¹ Yureca, Jesusbi Riusu Espírituna te'e zi'inni, recoyo bojoreba bojoguë, Jordán ziaya re'otore jo'cani saiguëna, Riusu Espiritubi baguëte beo re'otona sabi. ² Saguëna, cuarenta umuguseña ba'iguëna, zupai huatibi ti'an rani, Jesusni gu'aye yo'o güeseza caguë, baguëni coqueguë ca bi'rabi. Ca bi'raguëna, Jesusbi gare aon ainmaquë ba'iguëna, cuarenta umuguseña ba'iguëna, ai aon gu'abi baguëre. ³ Aon gu'aguëna, zupai huatibi Jesusni gu'aye ro'ta güeseza caguë, ti'anni, cabi:

—Më'ëbi Riusu Zin sëani, ën gatabëte inni, jo'jo aonbëte re'huani ainjë'ën, cabi.

⁴ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Bain hua'nabi aon aife se'ga yo'ojën ba'itoca, re'oye ba'ima'ifë. Riusu cocareba cani jo'case'ere te'e ruiñe ye'yejën ba'itoca, ai re'oyereba ba'ijën ba'ija'cua'ë.” Ja'an coca toyani jo'case'e sëani, më'ë case'ere yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁵ Sehuoguëna, ja'nrëbi zupai huatibi baguëte ëmë cubë na'miñona mëani nëconi, si'a ën yija re'otoñare te'e jëana ëñobi. ⁶ Eñoni, baguëni cabi:

—Ja'an si'ayete më'ëna insini, si'a ën yija re'otoña ëjaguëre më'ëre re'huayë yë'ë. Yë'ëna insini jo'case'e sëani, yë'ë yëse'e'ru më'ëna insini jo'caye poreyë yë'ë. ⁷ Ja'nca sëani, më'ëbi yë'ëna gugurini rëanni, ujatoca, si'a ëña re'otoña beoru më'ë se'gana ro insini jo'cayë yë'ë, cabi.

⁸ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yë'ëre gare jo'cani saijë'ën, Zupai. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Mai E'jaguë Riusu se'gana gugurini rëanni, baguë se'gana uja'jën ba'ijë'ën” caji. Ja'nca toyani jo'case'e sëani, më'ë caye'ru yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁹ Sehuoguëna, zupaibi baguëte se'e sani, Jerusalén huë'e jobona ti'anni, Riusu huë'e mi'chiyona nëconi, baguëni cabi:

—Më'ëbi Riusu Zin sëani, yijana chajë'ën. ¹⁰ Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: Riusubi guansequëna, baguë guënamë re'oto yo'o con hua'nabi më'ëre ëñajën cuirayë.

¹¹ Gatana ju'njema'ija'guë cajën, më'ëre ëñajën cuirajën, më'ëre tëani bayë, toyani jo'case'e ba'iji, cabi.

¹² Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca yequë ca'nco'ga ñaca caji: “Riusuni gu'aye yo'o güeseza cama'ijë'ën” toyani jo'case'e sëani, më'ë case'ere yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuobi Jesús.

¹³ Sehuoguëna, zupai huatibi baguëni se'e yo'o güeseyë ro'taye porema'iguë sëani, baguëte jo'cani sani, se'e zoe raimaji'i.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ Ja'nrëbi, Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'iguëbi ai ta'yejeiye yo'oguë, Galilea yijana go'iguëna, si'a bain ja'anruan ba'icuabi baguë ba'iyete ai cani achojën ba'ë. ¹⁵ Si'a huë'e joboñana sani ti'anni, bacua ñë'ca huë'ëñana cacani, bainni coca yihuoguëna, si'acuabi bojojën, baguë ta'yejeiye ba'iyete ai re'oye cani achojën ba'ë.

Jesús en Nazaret

¹⁶ Ja'nca ba'ijëna, ja'nrëbi, Nazaret huë'e jobo, baguë zinrën ba'isi jobona sani, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, baguë bain yo'ojën ba'ise'e'ru yo'oguë, bain ñë'ca huë'ëna cacani baj'i. Ja'nca ba'iguëbi bain jobona nëcani, ¹⁷ Riusu coca toyani jo'case'ere cani achoza caguë, Isaías toyani jo'casi pëbëte insijëna, baguëbi inni anconi ëñato, ën coca toyasiru baj'i:

¹⁸ Riusu cuencueni raosi'quëre sëani, baguë Espirituni yë'ëna gaje meni ba güesequëna, yë'ë yo'ore yo'ojë'ën, caguë guansebi yë'ëre.

Yë'ë bojo güese cocare bonse beo hua'nani quëani achojë'ën.

Recoyo ai yo'ojën sa'nti hua'nare bojo recoyo bacuare re'huajë'ën.

Jucha zemosicuana sani, bacua etojeiyete cani achojë'ën.

Ñaco ëñama'icuaire se'e ëña güesejë'ën.

Je'o base'e ro'ire ai yo'ojën ba'icuana sani, bacua etojeiyete masi güesejë'ën.

¹⁹ Riusu rani mame re'huaja'yete si'acuani quëani achoguë ba'ijë'ën caguë, yë'ëre cuencueni raobi Riusu, cani achobi Jesús.

²⁰ Cani achoni tējini, uti pēbēte se'e ganoni, uti pēbē re'hua ējaguēna go'yani, bēabi. Bēaguēna, si'a ñē'ca huē'e bainbi baguēni ai zoe ēñajēn baē'ē. ²¹ Zoe ēñajēna, Jesusbi bacuani coca ca bi'rabi:

—Ja'an coca cani jo'case'e ba'iguēna, yure umuguse Riusubi gūina'ru yo'o bi'raguē, baguē Raosi'quērebare mēsacuanī ēñobi, cabi Jesús.

²² Caguēna, si'acuari Jesus ba'iyete ai re'oye cajēn, baguē re'o coca cani achose'ere ai bojoreba bojōjēn baē'ē. Yequēcuaca sa'ñēña senni acha bi'rahuē:

—¿José mamaquēma'iguē baguē? baguēte jayaye'ru cahuē.

²³ Cajēna, bacuani sehuobi Jesús:

—Mēsacua ira bain coca cani jo'case'ere ro'tajēn, yequērē yē'ē ba'iyete gūina'ru caye'ne? “Mē'ēbi ēco uañe masinica, ja'ansi'quēre huachojē'ēn” ja'an cocare ro'tani, yē'ē ba'iyete ro'taye mēsacua? Yequē cocare'ga yē'ē ba'iyete ro'tajēn, yē'ēre cama'ñe'ne? “Mē'ēbi Capernaum huē'e jobo ba'iguē yo'ose'e, yēquēna achani masise'e, ja'an'ru gūina'ru yēquēnani re'oye yo'ojē'ēn, mē'ē zinrēn ba'iguē ba'isi jobore sēani” ja'an coca yē'ēre cama'ñe'ne mēsacua?

²⁴ Ja'nca ro'tajēn cacuare sēani, mēsacua gu'a recoyo ro'tayete masiyē yē'ē. Riusubi baguē bainre coca cani achocuare raoguēna, bacua zinrēn ba'ijēn ba'isi jobo bainbi bacuani te'e ruiñe ēñamajēn, bacuani bojoma'ñē. Ja'nca bojoma'ñe sēani, Riusubi tinruan ba'icuare quē'rē re'oye ēñaguē conjī. ²⁵ Riusu ira bainguē raosi'quē Elíasre ro'tajē'ēn. Baguē ba'i umuguseña ba'iguēna, ai romi hua'je hua'na Israel yijare ba'ijēn, ai yo'ojēn bateña. Samute tēcahuēan jobo ocoma'iguēna, ai aon gu'ana ju'ñe ba'iguēna, Riusubi Elíasni baguē yo'ore guanseguēna: ²⁶ Israel romi hua'je hua'nana congūe saima'ijē'ēn. Sarepta baingo, Sidón huē'e jobo ca'ncore ba'igona, ja'ango Israel bain jubē ba'ima'igore congūe saijē'ēn caguē, baguēte saoguēña Riusu. ²⁷ Riusu ira bainguē raosi'quē Eliseore'ga ro'tajē'ēn. Baguē ba'i umuguseña ba'iguēna, ai ira ca'mi rau bacua Israel yijare ba'ijēn, ai yo'ojēn bateña. Ja'nca ba'ijēna, Riusubi Eliseoni baguē yo'ore guanseguēna: Naamán hue'eguē, Siria yijabi raisi'quē, ja'anguē se'gare congūe, baguē ira ca'mi raure huachojē'ēn caguē, baguēte saoguēña Riusu, cabi Jesús.

²⁸ Caguēna, si'acua ñē'ca huē'ere ba'icuabi achani, ai bēinreba bēn'ē. ²⁹ Ja'nca bēinjēn, bacuabi Jesusre zeanni rērēni, huē'e jobo ca'ncona sani, ja'anru ba'i cubēna mēani, Ēmē tē'ntēbana senjoni baguēre tonñu cajēn, senjo ēaye yo'ojēna, ³⁰ Jesusbi tijini, bacua joborebabi etajani saji'i.

Un hombre que tenía un espíritu impuro

³¹ Ja'nca sani, yequē Galilea huē'e jobo, Capernaum huē'e jobona ti'anni, yo'o yo'oma'i umugusebi bainbi ñē'cajēna, bacuani coca yihuo bi'rabi. ³² Yihuo bi'raguēna, bain hua'nabi achani, ai bojo recoyo re'huani, Ai masiyereba te'e ruiñe caguē, maire yihuoji baguē, sa'ñēña cahuē.

³³ Ja'nrēbi, yihuoguē ba'iguēna, yequēbi gu'a huati recoyo cacasi'quēbi bain jobona nēcani, ai jēja güiguē cabi:

³⁴ —¿Mē'ē guere yo'oguē raquē'ne, Jesús Nazareno? Yēquēna jobore jo'cani, gare saijē'ēn. Yēquēnani ro carajē güeseguē raiguēna, gare saijē'ēn. Mē'ē yua Riusu raosi'quēreba ba'iguēna, mē'ēni masiyē yē'ē, güiguē cabi baguē.

³⁵ Güiguē caguēna, Jesusbi baguē huati cacasi'quēni ai bēinguē cabi:

—¿Caye beoye ba'ijē'ēn, huati! ¡Ba bainguēre jo'cani, etani saijē'ēn! bēinguē cabi Jesús.

Caguēna, gu'a huatibi ja'an bainguēte te'e jēana yijana taonni uanni, ja'nrēbi baguēte jo'cani etani saji'i. Baguēte ja'si yo'oye beoye saji'i. ³⁶ Saiguēna, si'a bain hua'nabi ai quēquējēn, sa'ñēña senni acha bi'rahuē:

—¿Gue'ne yureca? Ta'yejeiye ējaguērebabi coca guanseguēna, gu'a huati hua'ibi bainre jo'cani etani saiyē, sa'ñēña cajēn baē'ē.

³⁷ Ja'nrēbi, Jesus yo'ose'ere cani achojēn, si'a ca'ncoña bainbi achani, bojo coca sa'ñēña cahuē.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸ Ja'nrēbi, yihuoni tējini, Jesusbi ñē'ca huē'ebi etani sani, Simón huē'ena ti'anbi. Ti'anni bainbi quējēna achato, Simón rēnjo pē'cagobi ai rau jayoni uncoña. ³⁹ Uingona, baguē yua bago uinrua cacani, ja'an rau jayoyete bēin coca cabi. Caguēna, bago rau yua ja'anse'e tēquēna, go'yago. Go'yani, bago yua ja'ansi'co huēni, bain cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰ Ja'nrēbi ēnsēguē ruajaquēna, si'a bainbi bacua rauna ju'incua, si'a rau bacuare Jesusna sani ēñojēna, bacuare huachobi. Baguē ēntē sarañabi pa'roni ga ju'in hua'nani huachoguēna, si'a hua'nabi huajē hua'na saē'ē. ⁴¹ Gu'a huati hua'i cacasi'cuare'ga Jesusna

sani eñojëna, Jesusbi coca guanseguëna, huati hua'ibi ai güijën, bainre jo'cani etani gare saë'ë. Ja'nca güijën,

—Më'ë yua Riusu Zinreba'ë, güijën cajëna, Jesusbi bëin coca caguë, bacua coca güijëna, ënseguë baji'i. Riusu raosi'quërebare masijëna, Jesús yua bacua coca cayete ënseguë baji'i.

Jesús anuncia el mensaje en las sinagogas

⁴² Ja'nca ba'iguëbi canni ñatani, huë'e jobobi sani, bain beojën ba'iruna ti'anni baji'i. Ti'anni ba'iguëna, bain hua'nabi huëni, ¿Jaronasaguë'ne baguë? cajën, baguëni cu'ejäë'ë. Cu'ejani, baguëte tinjani, Yëquëna naconi gare bëani ba'ijë'ën cajën ba'icua'eta'an, ⁴³ bacuani sehuobi Jesús:

—Porema'inë. Si'a huë'e jobo bainna raosi'quë sëani, Riusu bainrebare mame re'huani ba'iyete yequë huë'e joboña bainni quëani achoguë saiyë yë'ë, cabi.

⁴⁴ Ja'nca canni, si'a Galilea yija huë'e joboña sana, bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë baji'i.

5

La pesca milagrosa

¹ Ja'nca ba'iguëbi yequë umuguse Genesaret zitara yëruhuana ti'anni ba'iguëna, ai ëama'ifereba bain jubëbi baguëna ti'an rani, Riusu cocarebare achafu cajën, si'a ca'ncoñabi baguëni jë'jejën guiojën baë'ë. ² Ba'ijëna, Jesusbi ca'ncore ëñato, samu yoguan mejabëna rërëni tëosiguan baji'i. Hua'i yocuabi mëani, bacua huanterëanre zoajën saimate. ³ Te'e yogu Simón yogu ba'iguëna, Jesusbi cacani, Simonni, Choa ma'carë quëñëni huahuañu cabi. Cani, ja'nca quëñëni, Jesusbi yogute ñu'iguë, bain hua'nani coca yihuobi. ⁴ Yihuoni tëjini, ja'nrebi Simonni cabi:

—Rëi zitara ba'iruna saifnu. Më'ë huanterëanre senjoni, hua'ire yojë'ën, cabi.

⁵ Caguëna, Simonbi sehuobi:

—Ëjaguë, yëquë'nabi yure ñami hua'ire yojën ñata hua'nata'an, ro hua'i beo hua'na raë'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, më'ëbi guanseguëna, huanterëte se'e senjoni, ëñana'a, cabi.

⁶ Cani, ja'nrebi huanterëte senjoni, ziaya hua'ire ai ta'yejeiye yohuë. Huanterë ye're ëaye ba'ie ai hua'i yohuë. ⁷ Ja'nca yoni, bacua gajecua yequë yogute ba'ijëna, bacua ëntë sarañabi ba'bojën choë'ë. Choni, bacuabi rajëna, samu yoguan ruca ëaye ba'ie tëca hua'ire bu'ie ayahuë. ⁸ Ayajëna, ja'nrebi, Simón Pedrobi ba hua'i yose'ere ëñani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni cabi:

—Ai gu'a bain hua'guë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, Ëjaguë, yë'ere jo'cani saijë'ën, cabi.

⁹ Ja'nca caguë, Simón, baguë naconi ba'icua, si'acuabi bacua hua'i yo'ose'e ai ba'ie yose'ere ëñajën, ai quëquëhuë. ¹⁰ Simón gajecua Santiago, Juan, ja'an Zebedeo mamacua, bacua'ga güina'ru ai quëquëhuë. Quëquëjëna, Jesusbi Simonni cabi:

—Quëquëma'ijë'ën. Yureca bainrebare yoguë ba'ijë'ën, cabi. Jesús.

¹¹ Caguëna, bacuabi bacua yoguanre rërëni mëani, si'ayete gare jo'cani senjoni, Jesús naconi te'e conjën, gare saë'ë.

Jesús sana a un leproso

¹² Sani, yequë huë'e jobona ti'anjëna, ira ca'mi rauna ju'inguëbi yua Jesusna ti'anni, gugurini rëanni, baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, më'ëbi yënica, yë'ë hua'guëre huachojë'ën. Ta'yejeiye ba'iguë sëani, huachoye poreyë më'ë, cabi.

¹³ Caguëna, Jesusbi baguë ëntë sarare mi'nani, baguëna pa'roguë cabi:

—Aito. Yëyë. Huajë hua'guë ba'ijë'ën, cabi.

Ja'nca caguëna, ja'ansirën, ira ca'mi rau beo hua'guë runji'i. ¹⁴ Ruinguëna, Jesusbi baguëni guanseguë cabi:

—Yequëcuani më'ë huajë raise'ere gare quëamaquë ba'ijë'ën. Pairi se'gana saiguë ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguë, më'ë huajë raise'ere baguëni eñojë'ën. Ja'nca ëñoni, ja'nrebi, ba hua'i ëoye, Moisés guanseni jo'case'ru inni, misabëna tëoni ëoni, Riusuna mëojë'ën. Ja'nca bojoguë yo'oguëna, bainbi më'ë huajë raise'ere masija'cua'ë, cabi.

¹⁵ Ja'nca caguëta'an, Jesús yo'ose'e, baguë ba'ie cato, bain hua'nabi yua quë'rë se'e sa'ñëna quëajën, si'aruanna quëani ganojaë'ë. Quëani ganojaijëna, ai bainbi, Baguë coca yihuoyete achafu cajën, bacua rau huacho güesejën raë'ë. ¹⁶ Rajëna, baguë se'gabi yua bain beo re'otona gatini sani, Taita Riusu naconi ujaguë baji'i.

Jesús sana a un paralítico

¹⁷ Ja'nrebi, yequë umuguse ba'iguëna, Jesusbi bainre coca yihuoguëna, yequëcua fariseo bain, yequëcua ira bain toyani jo'casi coca masiye ye'yocua, bacuabi achajën ñuë'ë. Si'a huë'e joboñabi raisi'cua baë'ë. Galilea huë'e joboña, Judea huë'e joboña, Jerusalén,

ja'anruanbi rani, Jesusre achajëna, Ja'quë Riusubi ai ta'yejeiyereba congüena, Jesusbi rau ju'incuare huachoguë bajji'i. ¹⁸ Huachoguë ba'iguëna, yequëcuabi garasi'quëni camare uinguëna, cuanni rahuë. Rani, Jesusna cacani, Ënquëre uanjaiñu cajën ba'icuata'an, ¹⁹ ai bain ba'ijëna, garasi'quë naconi cacaye gare poremaë'ë. Ja'nca séani, huë'e ëmëje'ena mëani, huë'e ja'ore otani, goje yo'ohuë. Yo'oni ja'n'rëbi, garasi'quëre cama uinguëna, bain jobona meñe gachoni, Jesús ba'iruna uanhuë. ²⁰ Ja'nca uanni, Jesusbi huachoye poreji cajën, baguëni recoyo ro'tajëna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua ro'tase'ere masibi. Ja'nca masini, garasi'quëni cabi:

—Mami, më'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'e yua gare huanë yeni tonse'e ba'iji. Më'ë recoyo yua mame re'huani tënose'e ba'iji, cabi Jesús.

²¹ Ja'nca caguëna, bain ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi achani, ja'ansi'cua ro'tajën, ¿Baguë guere yo'oguë, Riusure gu'aye caguë'ne? Ro bainguë séani, bain juchare gare huanë yeni toñe ti'anma'iji, ro'tajën ñuë'ë.

²² Ro'tajën ñu'ijëna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua ro'tase'ere masini, bacuana bonëni cabi:

—¿Mésacua guere yo'ojën ja'nca ro'tajën cajën ñu'iñe'ne? ²³ Si'a bainbi “Më'ë gu'a jucha yua huanë yeni tonse'e ba'iji” caye poreyë. Caye porecuata'an, “Huëni, më'ë camare inni ganijë'ën” catoca, bacua huachoye porema'iñete masi güeseyë. ²⁴ Ja'nca güesecuata'an, yë'ë yua Riusu raosi'quëreba ba'iguë séani, bain gu'a juchare huanë yeni toñe pore ëjaguë'yë'yë. Ja'anre mësucuani yure ëñoñë cabi.

Cani ja'n'rëni, garasi'quëni cabi:

—Achajë'ën. Më'ë camare inni, më'ë huë'ena go'ijë'ën cabi.

²⁵ Caguëna, si'acuabi ëñajëna, garasi'quëbi yua ja'ansirën huëni, baguë camare inni, Taita Riusuni ai bojo coca caguë, baguë huë'ena goji'i. ²⁶ Go'iguëna, si'a bainbi ai bojoreba bojojën, Riusuni ai re'oye ro'tajën cahuë:

—Riusurebabi ai ta'yejeiyereba ai re'oye yo'oguëna, gare ëñama'icuabi ëñañë mai, cahuë.

Jesus llama a Leví

²⁷ Ja'n'rëbi, Jesusbi etani sani ëñato, impuesto curi coguë, Leví hue'eguëbi baguë curi corute ñuji'i. Nu'iguëna, Jesús yua baguëni

—Yë'ëre te'e congüë rajjé'ën, caguë choji'i.

²⁸ Choiguëna, Levibi te'e jëana huëni, si'aye gare jo'cani senjoni, Jesusni te'e conni saji'i.

²⁹ Sani ja'n'rëbi jë'te, Jesusni bojoguë, Fiestare yo'oa caguë, baguë gajecuaré baguë huë'ena choji'i. Choiguëna, impuesto curi tëtëcua, yequëcua naconi, ai bainbi sani, Leví huë'ena ti'anni, Jesús naconi aon ainjën te'e bojojën ñuë'ë. ³⁰ Nu'ijëna, fariseo bain, bacua gaje ye'yocua naconi ti'anni, Jesusre yo'o concuani ëñani, bëin coca ca bi'rahuë:

—¿Mésacua guere yo'ojën, gu'a bain naconi te'e ñu'ijën, aon ainjën, gono uncuajën conni ba'iyë'ne? Impuesto curi tëtëcua naconi te'e ñu'ijën, ai gu'aye yo'oyë mësucua, senni achajën bën'ë.

³¹ Ja'nca senni achajëna, Jesusbi bacuani ye'yo coca caye'ru bacuani sehuobi:

—Huajë hua'nabi ëco yo'oguëte senma'iñë. Rauna ju'incua se'gabi ëco yo'oguëte señë.

³² Güina'ru, re'o bain casi'cua ba'itoca, bacuare choiguë raimaë'yë'yë. Gu'a bain se'gare choiguë raisi'quë'yë'yë, bacua gu'a juchare senjoni mame recoyo re'huacuare, caguë sehuobi Jesús.

La cuestión del ayuno

³³ Sehuoguëna, bacua yua yeque cocare baguëni senni achahuë:

—Juanre yo'o concua, fariseo bainre yo'o concua, bacuabi Riusuni ujaye se'ga yo'oñu cajën bacua aon ainmajëna, ¿më'ëre yo'o concua queaca ro'tajën, güina'ru yo'oma'iñe'ne? Ro aon ainjën, ro gono uncuajën yo'ocua'ë, senni achajën bën'ë.

³⁴ Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mésacua ¿queaca ro'tajën, bain hueja fiestana choisi'cuani aon ainma'iñë guanseye'ne? Huejaja'guëbi yuta ba'iguëna, aon aiñe gare jo'cama'iñë. ³⁵ Ja'nca jo'camajëna, jë'te yequëcuabi ba huejaja'guëte preso zeanni quëñoja'cua'ë. Ja'nca quëñojëna, ja'anrën ti'anguëna, yë'ëre yo'o concuabi aon aiñe jo'cama'cua'ë, sehuoguë cabi Jesús.

³⁶ Ja'nca cani, ja'n'rëbi se'e yeque ye'yo cocare bacuani quëa bi'rabi:

—Ira ye'resi canre re'huaye yëtoca, mame ju'i canbi ye'reni, ira canna ja'cheni ta'nëñe gare yo'oma'cua'ë. Ja'nca yo'otoca, mame can yua gu'a can'ru ruinguëna, ira can ja'chese'ebi ai si'si ëñoji. ³⁷ Bisi ëye jo'cha huajë jo'cha ba'itoca, ira ga'ni corohuëanna ayaye gare yo'oma'cua'ë. Yo'otoca, huajë jo'chabi huo'coni, ira ga'ni corohuëanre juejueni, jañuni huesëji. Ga'ni corohuëan'ga gu'a corohuëan'ru ruinjji. ³⁸ Ja'nca séani, maibi huajë jo'chare mame ga'ni corohuëanna ayayë. Ja'nca ayajëna, ba jo'cha, ba ga'ni corohuëan re'oye ba'iji.

³⁹ Bisi ëye jo'cha ira jo'cha, ja'anre uncuye ye'yesi'cuabi yua huajë jo'chare uncuye güeyë. "Ira jo'cha yua quë'rë hua'i sêñera ba'iji" cajën, huajë jo'chare güecua'ë.

6

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

¹ Ja'nrebi yequë umuguse, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi baguëre yo'o concua naconi trigo zio re'otobi ganijën, baguëre concuabi trigo za'zare têani, bacua ëntë sarañabi bo'teni, trigora'carëanre huajë ainjën saë'ë. ² Ja'nca ainjën saijëna, fariseo bainbi ti'anni, bacuani bëinjën, coca senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, mai ira coca toyani jo'case'e'ru tin yo'oye'ne, yo'o yo'oma'i umuguse sëani? senni achahuë.

³ Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua yua mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿David yo'osi cocare ëñamate'ne? Baguëre concua naconi sani, aon gu'aguëna, ⁴ baguë yua Riusu huë'ena cacani, Riusuna jo'casi aonbëan, jo'jo aonbëanre inni anquëña. Ainguë, baguëre concuare'ga aon huo'hueguëña. Riusu pairi bain se'gabi ja'an aonre ainja'bë cani jo'case'eta'an, David yua bain ta'yejeiye ëjaguë sëani, tin yo'oguëña. Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iguëna, ⁵ yë'é'ga Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yo'o yo'oma'i umuguse ëjaguë'ë yë'é, cabi.

El hombre de la mano tullida

⁶ Ja'nrebi, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi bain nê'ca huë'ena ti'anni, bainre coca yihuoguë baj'i'i. Yihuoguë ba'iguëna, yequëbi baguë jëja ëntë sara guë'nguësi sara ba'iguë, ja'anguëbi baj'i'i. ⁷ Ba'iguëna, fariseo bain, ira coca ye'yocua naconi ba'ijën, Jesusni yahue ëñajën ëjohuë. Ja'an bainguëni huachotoca, baguë gu'aye yo'oyete cani achoñu cajën, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusre yahue ëñajën ëjohuë. ⁸ Ja'nca ëjojëna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masini, guë'nguësi sara baguëte choiguë cabi:

—Huëni rajjë'ën. Bain joborana nëcani ba'ijë'ën, caguë choji'i.

Choni, ba bainguëbi huëni raiguëna, ⁹ Jesús yua bain hua'nani cabi:

—Yë'ëbi coca senni achaguëna, mësacua ro'tajë'ën. Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñato, yo'o yo'oma'i umuguse ba'itoca, ¿gue yo'o yo'oye poreye'ne mai? ¿Guere caguë'ne? ¿Bainni re'oye yo'oye, o bainni gu'aye yo'oye caguë? ¿Rauna ju'inguëte huachoye, o baguëte carajei güeseye caguë? ¿Guere caguë'ne mai ira coca toyani jo'case'e? senni achaguë cabi Jesús.

¹⁰ Ja'nca senni achaguë, si'acuan bonëjeiñe ëñani, ja'nrebi guë'nguësi sara baguëni cabi:

—Më'ë ëntë sarare mi'najë'ën, cabi.

Caguëna, ba hua'guë yua baguë ëntë sara mi'nani, ja'ansirën huajë ëntë sara baguë runji'i.

¹¹ Ja'nca ruinguëna, ja'an gu'aye ro'tacuabi ai bëinreba bëinjën, sa'ñeña coca ca bi'rahuë: ¿Queaca yo'oni baguëte carajei güeseja'ye'ne mai? senni achajën, Jesusni bën'ë.

Jesús escoge a los doce apóstolos

¹² Ja'nrebi jë'te, Jesusbi, Taita Riusu naconi uajaza caguë, jai cubëna mëni, si'a ñami ujaguë ñatajaji'i. ¹³ Natajani ja'nrebi, baguëre yo'o concuare choini, si'a sara samucuare cuencueni, Yë'é ta'yejeiye yo'ore yo'ojën ba'ijë'ën caguë jo'cabi. ¹⁴ Bacua mami hue'eyete cato, ñaca hue'ecua baë'ë: Simón hue'eguëte yua yequë mami Pedrote hue'yobi. Yequë Andrés, Simón yo'jeguë baj'i'i. Yequë Santiago, yequë Juan, yequë Felipe, yequë Bartolomé, ¹⁵ yequë Mateo, yequë Tomás, yequë Alfeo mamaquë Santiago, yequë Simón hue'eguë cananista jubë baj'i'i. ¹⁶ Yequë Santiago yo'jeguë Judas, yequë Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre preso zean güeseni senjo'aguë, ja'ancuare cuencueni, baguë ta'yejeiye yo'o concuare re'huabi Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷ Ja'nca re'huani tējini, bacua naconi gajeni, te'e ruin yija ba'iguëna, baguëre yo'o concua naconi ti'anni, bainre yihuo bi'rabi. Ai jai jubë bain nê'casi'cua baë'ë. Judea yija bain, Jerusalén huë'e jobo bain, Tiro, Sidón, ja'an huë'e joboña bain, ai jai jubëbi ti'an rani, Jesús cocare achañu cajën, Mai raure huacho güeseñu cajën raisi'cua baë'ë. ¹⁸ Ja'nca ba'ijën, gu'a huati cacasi'cua'ga ti'an rajjëna, Jesusbi si'acuare huachobi. ¹⁹ Ja'nca huachoguë ba'iguëna, bain hua'nabi, Baguë ta'yejeiyereba yo'oyete ëñani masiñu cajën, baguëni pa'ro ëaye yo'ojën baë'ë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰ Ja'nrebi, Jesusbi baguëre yo'o concuani ëñaguë, yihuo cocare cabi: Mësacua yua yo'jereba ba'i hua'na ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Riusu re'otorebare ba'ijën ai ta'yejeiye coreba cojën ba'ija'cua'ë.

²¹ Mésacua yua Riusu ba'iyete què'rè se'e masi ëaye ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijè'ën. Riusuni te'e ruiñereba masija'cua'ë.

Mésacua gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'ere ai oijèn ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijè'ën. Jè'te gare oye beoye chojèn bojojèn ba'ija'cua'ë.

²² Mésacua yua yè'ë bainreba, Riusu Raosi'quëreba re'huasi'cua ba'ijënna, yequëcuabi ja'an ro'ina mésacua ai je'o bajèn, mésacuare saoni senjojèn, mésacuare ro'a'ta gu'aye ro'tajèn, ai hui'ya cajèn, ja'an ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, mésacuabi ai yo'ojèn ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijè'ën. ²³ Ja'an umuguseñabi ai yo'ojèn ba'icuata'an, mésacua ai bojoreba bojojèn, Riusu guënamè re'oto insija'yete te'e jëana coja'yeta'an ba'iji yè'ëre cajèn, ai bojo recoyo re'huani ba'ijè'ën. Ja'an gu'a bainbi mésacuani je'o bajèn, bacua ira bain ba'isi'cua yo'ojèn ba'ise'e'ru, Riusu bainre gu'aye yo'ojèn ba'ise'e'ru, mésacuani güina'ru gu'aye yo'ojèn ba'ija'cua'ë.

²⁴ Yureca mésacua bonse ëjacua ba'ijèn, ja'an bonse se'gare bojojèn ba'itoca, ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji mésacuare. Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ë.

²⁵ Mésacua yua ro ën yija ba'iyete bojoreba bojojèn ba'itoca, mésacuare ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji. Mésacua yua ai aon gu'ana ju'injèn ba'ija'cua'ë.

Mésacua yua yureña ba'iyete se'gare ai bojojèn, sa'ñeña gue güihuara chojèn ba'itoca, ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji mésacuare. Mésacua yua si'a recoyo ai sa'ntireba sa'ntijèn ai oijèn ba'ija'cua'ë.

²⁶ Mésacua bainbi mésacua ba'iyete ai re'oye cajèn ba'itoca, Riusu ro'tayete te'e ruiñe masijè'ën. Mésacuani bënni senjoja'ñeta'an ba'iji. Mésacua ira bain ba'isi'cuabi güina'ru yo'ojèn bateña. Yequëcuabi ti'anjèn, Riusu raosi'quë'ë yè'ë coquejèn cajënna, mésacua ira bain ba'isi'cuabi bacua ba'iyete ai re'oye cajèn bateña. Mésacua bainbi yureña mésacuare'ga ai re'oye cajënna, Riusu bënni senjoja'ñete masijè'ën.

El amor a los enemigos

²⁷ Yureca, mésacua, yè'ë cocare achani Jaè'ë cajèn ba'icua, mésacuani ñaca yihuoyè yè'ë: Yequëcuabi mésacuani je'o batoca, bacuare ai oijèn conjèn, bacuani ai yëreba yèjèn ba'ijè'ën. Yequëcuabi mésacuani ai bëintoca, bacuare re'oye yo'oye se'ga ba'ijè'ën. ²⁸ Yequëcuabi mésacuani gu'aye catoca, bacuani re'oye cani jo'caye se'ga ba'ijè'ën. Yequëcuabi mésacuani ai hui'ya yo'otoca, bacuani oire bajèn, Riusuni senni achajèn, bacua ba'iyete uajèn ba'ijè'ën. ²⁹ Yequëbi më'ë huayohuana huaitoca, më'ë yequë huayohuare'ga baguëni huai güesejè'ën. Yequëbi më'ë guayoni se canre tëteni batoca, më'ë ëntè sara canre'ga baguëna ro insijè'ën. ³⁰ Yequëbi më'ë ba ma'carëanre sentoca, ënseye beoye baguëna ro insijè'ën. Mè'ë bayete ro tëteni batoca, baguë se'e go'yayete senma'ijè'ën. ³¹ Yequëcuani re'oye yo'oye ro'tato, mésacuani re'oye yo'oye, mésacua yëyete ro'tajèn, yequëcuare'ga güina'ru te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'ën.

³² Mésacuare ai yëcua se'gani ai yèjèn ba'itoca, mésacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua ba'iyè. Gu'a bainbi güina'ru re'oye yo'oye masiyè. ³³ Mésacuare re'oye yo'ocua se'gani re'oye yo'ojèn ba'itoca, mésacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua ba'iyè. Gu'a bainbi güina'ru re'oye yo'oye masiyè. ³⁴ Mésacua bonse go'yajaicua se'gani bonse prestajèn ba'itoca, mésacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua baesacua yëyete ro'tajèn, yequëcuare'ga güina'ru te'e ruiñe iyè. Gu'a bainbi bacua gu'a gajecuanu bacua bonserre prestajèn, Bacuabi ja'anre go'yaja'bè cajèn ba'iyè. ³⁵ Mésacuaca mésacuani je'o bacuani ai yèjèn ba'ijè'ën. Bacuani re'oye yo'oye se'ga ba'ijè'ën. Mésacua bonserre prestaye sentoca, ja'anre se'e conu baye ro'tamajèn, bacuana insijèn ba'ijè'ën. Ja'nca yo'ojèn ba'itoca, Riusu ta'yeyeiye insija'yete ai conu baja'cua'ë mésacua. Riusu ta'yeyeyereba ba'igüè sëani, mésacuani caraye beoye ai conreba conguè ba'iji. Baguè yua ro gu'a bain, baguëni surupa gare cama'icua, ja'ancuare ai re'oye conguè sëani, mésacuare'ga què'rè ta'yeyeiye conreba conguè'bi ba'iji. ³⁶ Ja'nca sëani, mésacua yua Taita Riusu oiguè bani coñete ro'tajèn, mésacua güina'ru bainre oijèn conjèn ba'ijè'ën.

No juzgar a otros

³⁷ Mésacua yua yequëcua gu'aye yo'oyete bëinjèn cama'ijè'ën. Bacuare bënni senjo cocare caye beoye ba'ijè'ën. Ja'nca ba'itoca, Riusu'ga mésacuare bënni senjoma'ija'guè'bi. Bacuabi gu'aye yo'ojënna, Mè'ë gu'aye yo'oni tonse'ere huanè yeye se'ga ba'iyè yè'ë, bacuani cajè'ën. Ja'nca catoca, Riusubi mésacua gu'aye yo'ojèn ba'ise'ere ëñani, mésacua gu'aye yo'ojèn ba'ise'ere huanè yeye se'gare caja'guè'bi Riusu. ³⁸ Mésacua bonserre ëñajèn, yequëcuana ro insijèn ba'ijè'ën. Ja'nca ro insijèn ba'itoca, Riusu'ga mésacuana ai insireba insija'guè'bi. Gare ënseye beoye insiguè, mésacua jai turubëna ayani, ña'goni guioni, turubè bu'iyete ai ayaye'ru mésacuana ta'yeyeiye ai insireba insija'guè'bi Riusu. Mésacua yua, Bonserre bendieza cajèn, bonserre cuencueni insijënna, Riusubi ëñani, mésacua cuencuese'e'ru güina'ru cuencueni mésacuana insija'guè'bi.

³⁹ Mésacua yua ên cocare'ga ro'tani ye'yejê'ên. Ñaco êñama'iguëbi baguë ñaco êñama'igajeguëni caguë: Raijê'ên. Saiñu. Ma'are mêm'êni êñoza caguë, ja'n'rêbi saitoca, çqueaca ma'are êñoñe poreguë'ne? Porema'iji. Si'a samucuabi saijên, yorobëna te'e gurujani tonni huesëyê. ⁴⁰ Masiye ye'yoguëna, baguë coca ye'yeguëbi ye'yoguë'ru quë'rê ta'yejeiye masiye ti'anma'iji. Ti'anma'iguë, baguë uti ye'yeni tējini, baguë ye'yoguë ba'iyë'ru te'e ba'ija'guë'bi.

⁴¹ Yureca, mêm'ê gaje hua'guëbi gu'aye yo'oguëna, baguëni bënni senjo cocare cama'ijê'ên. Baguë ñacogana êñani, Hui'ya zin'garête rutaza caguë, yua jai hui'ya maca mêm'ê ñacogate ba'iguëna, ja'anre ro ro'taguë rutama'itoca, ⁴² çqueaca mêm'ê gajeguë ñaco ba'i zin'garête rutaguë'ne? Mêm'ê ñacoga ba'i macare rutaye ro'tama'itoca, ro coqueguë yihuoyê mêm'ê. Ru'ru, mêm'ê ñacoga ba'i maca, ja'an jai hui'ya macare rutani, ja'n'rêbi ai re'oye êñañe poreguëbi sani, mêm'ê gajeguë ñacogana re'oye êñani, ja'an hui'ya zin'garête guaja beoye rutaye poreyê mêm'ê. Mêm'ê gajeguëni gu'a jucha yo'ose'ere senjojê'ên yihuoye ro'tatoca, ru'ru mêm'ê gu'a juchare jo'cani senjojê'ên.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³ Bain coca cayete achani, bacua recoyo ba'iyete masijê'ên. Re'o sunquiñê ba'itoca, gu'a uncue gare quëinma'iji. Gu'a sunquiñê ba'itoca, re'o uncue gare quëinma'iji. ⁴⁴ Mésacua yua si'a sunquire êñajên, ba uncue quëinse'ere êñajên, ja'an sunquiñê ba'iyete masijê'ên. Miu sunquiñê ba'itoca, higo uncuere ja'añëna tēaye porema'inë. Susihuë ba'itoca, êyere tēaye gare porema'inë. ⁴⁵ Güina'ru, re'o bainguëbi coca catoca, re'oye se'gare caji, re'o recoyo baguë sēani. Gu'a bainguëbi coca catoca, gu'aye se'gare caji, gu'a recoyo baguë sēani. Ja'nca sēani, bain recoyo ba'iyete masiye yētoca, bacua coca cayete achani masijê'ên.

Las dos bases

⁴⁶ Mésacua jubê ba'icua yequëcuaabi yê'ère cajên, Èjaguë, Èjaguë, cajên ba'icuata'an, yê'è cayete gare yo'oye beoye ba'iyê. ⁴⁷ Yê'ëna ti'an rani, yê'è cocare te'e ruiñe achani, gare güeye beoye yo'otoca, ⁴⁸ re'o huë'e yo'oguë'ru ba'iyê. Ja'an huë'ere yo'oguë, ai rēiye no'ani, gata yija tēca no'ani, huë'e ture gata naconi guoni, re'oye pē'npēni, re'o huë'ere nēcoji. Nēcoguëna, ja'n'rêbi, ziyabi ai co'jeya rēoni, ai saoya ti'anguëna, baguë huë'e gurujaima'iji, gata naconi guiose'e sēani. ⁴⁹ Yeguëbi yê'ëna ti'an rani, yê'è cocare ro achani, ro yo'oye beoye saitoca, gu'a huë'e yo'oguë'ru ba'iji. Ja'an huë'ere yo'oguë, bean goje no'aguë, huë'e ture re'oye guioma'iguë, huë'ere te'e ruiñe nēcoma'iji. Ja'n'rêbi, ziyabi ai co'jeya rēoni, ai saoya ti'anguëna, baguë huë'e yua te'e jëana gurujani meaji, yihuoguë cabi Jesús.

7

Jesús sana al criado de un oficial romano

¹ Cani, bainre yihuoni tējini, ja'n'rêbi Capernaum huë'e jobona sani baji'i Jesús. ² Ba'iguëna, romano bainguë soldado jubê èjaguëbi baguë yo'o conguëbi rau neni ju'inguë ba'iguëna, baguëte ai oire baguë, ³ Jesús ba'iyete achani, Yê'è yo'o con huaguëni huacho rajja'guë caguë, judío èja bainni caguë guansebi: Jesusni quëajajijê'ên: Yê'è yo'o con hua'guëbi rau neni ju'inguëna, huacho rajja'guë caguë guanseni saobi. ⁴ Saoguëna, bacuabi Jesusna sani, baguëni si'a jēja senni achahuë:

—Romano èjaguëbi ai re'oye yo'oguëre sēani, baguëte conjê'ên. ⁵ Yëquëna jubê judío bainni ai re'oye conguë, yëquëna ñê'ca huë'ere yo'oye guanseni, si'aye roji'i. Ja'nca sēani, baguë yo'o conguëte huacho rajjê'ên, senni achajên cahuë.

⁶ Ja'nca cajënna, bacua naconi saji'i. Sani, ti'an bi'rani, yuta so'orê ba'iguëna, romano èjaguëbi baguë gaje hua'na naconi Jesusna coca raobi:

—Èjaguë, mêm'êni ro guaja choë'è yê'è. Mêm'è yua ai ta'yejeiye èjaguërebare sēani, yê'è huë'ena cacayete mêm'êni choiye ti'anma'iguë'è yê'è. ⁷ Yê'è'ga sani, mêm'êni choiye ti'anma'iguë'è yê'è. Ja'nca ti'anma'iguëre sēani, yê'è huë'e ti'anma'ijê'ên. Mêm'è guanse coca se'gare caguëna, yê'è yo'o con hua'guëbi huajê rajja'guë'bi. Ja'an se'gare yo'ojê'ên caguë saoyê yê'è. ⁸ Ja'nca caguë saoguëbi yequëcua yê'è èjacuani sehuoye bayê yê'è. Yequëcua soldado hua'nare guanseye bayê yê'è. Yequëni, Saijê'ên catoca, baguë saiji. Yequëni, Raijê'ên catoca, baguë rajji. Yê'è yo'o con hua'guëre'ga, Yê'è case'ru yo'ojê'ên catoca, te'e ruiñe yo'oji baguë. Yê'è case'ru te'e yo'ocua sēani, mêm'è raima'iguë huacho coca guanseye se'ga cajê'ên, caguë raobi.

⁹ Caguë raoguëna, Jesusbi achani, romano èjaguë case'ere ai bojoguë, bain be'tejên raicana bonëni cabi:

—Ja'an soldado èjaguëbi yê'ëni ai recoyo ro'taji. Si'a Israel bain recoyo ro'tayete êñato, baguë recoyo ro'tayê'ru ro'tayê ti'anma'inë si'acua, cabi Jesús.

¹⁰ Caguëna, judío èja bainbi romano èjaguë huë'ena go'ini êñato, baguë yo'o con hua'guëbi gare huajê raisi'quë bajj'i.

Jesús resucita al hijo de una viuda

11 Ja'nca ba'iguëna, ja'n'rëbi, Jesús yua yequë huë'e jobo, Naïn huë'e jobona saji'i, baguëre yo'o conjèn ye'yecua naconi. Ai bain jubé be'tejèn saë'ë. 12 Sani, huë'e jobo caca sa'rona ti'anni ëñato, bain hua'nabi ju'insi'quëni tanza cajën, etajën baë'ë. Ju'insi'quë pë'cago hua'jeni ba'igobi gaña hua'guëni huanansi'co baco'ë. Ai bain jubëbi bagore conjèn saë'ë. 13 Ja'nca saijëna, Jesusbi ai oiguë, bagoni cabi:

—Oima'ijë'ën cabi Jesús.

14 Cani ja'n'rëbi, baguëre tan ganjoguna ti'anni pa'roguëna, bagu sacuabi nëc ajaë'ë. Nëc ajaijëna, ja'ansi'quëbi ju'insi'quëni coca cabi:

—Huëijë'ën, mami, yë'ëbi cayë më'ëre, cabi Jesús.

15 Caguëna, ja'n'rëbi ba bonsëguë junni uinguëbi huëni bëani, coca ca bi'rabi. Coca ca bi'raguëna, baguëte ba pë'cagoni ëñobi. 16 Ëñoguëna, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, Taita Riusuni ai bojojën cahuë:

—Riusu Raosi'quë ai ta'yejeiye ëjaguëbi maina ti'an raji'i. Baguë bainna rani, maini ai oiguë conjì. Baguë bainrebare re'huani, maire tëani baza caguë raisi'quë'bi, cajën bojohuë bacua.

17 Cajën bojojëna, ja'n'rëbi yequëcuabi achani, baguë yo'ose'ere si'a Judea huë'e joboñana quëani achojaë'ë.

Los enviados de Juan el Bautista

18 Quëani achojaijëna, Juanre concuabi achani, Juanna sani, si'aye quëahuë. Quëarena, Juan yua baguëre yo'o concuare samucuare choini, bacuani guansegüë cabi: 19 Mësacua yua Jesusni senni achajaijë'ën. ¿Më'ë yua Riusu Raoja'guëreba canì jo'casi'quë ba'iguë'guë? Ba'ima'itoca, ¿Riusubi yequëre raoja'guë'guë? Ja'an cocare baguëni senni achani rani quëajë'ën caguë, bacuare saobi. 20 Saoguëna, bacuabi Jesusna sani ti'anni, baguëre senni achahuë:

—Yëquëna yua Juan Bautizaguë raosi'cua'ë. Më'ëni coca senni achaye guansebi: ¿Më'ë yua Riusu Raoja'guëreba canì jo'casi'quë ba'iguë'guë? Ba'ima'itoca, ¿Riusubi yequëre raoja'guë'guë? Jesuni senni achahuë.

21 Ja'nca senni achajën ëñato, Jesusbi ai bain hua'nani huachoguë bajì'i. Yequëcuabi rauna ju'injënna, yequëcuabi huati hua'ire bajënna, yequëcuabi ñaco ëñama'ijënna, Jesusbi si'acuare huachoguë bajì'i. 22 Ja'nca huachoguë, bacuani sehuobi:

—Mësacua yua Juanna go'ini, mësacua ëñase'e, mësacua achase'e, ja'an si'ayete baguëni quëajaijë'ën. Ñaco ëñama'icuabi ñaco huajëyë. Ira ca'mi rau bacuabi huajë raiyë. Ganjo achama'icuabi ganjo huajëyë. Guëon garasi'cuabi se'e ganiñë. Junni huesësi'cuabi go'ya raiyë. Bonse beo hua'na'ga Riusu bojo güese cocare te'e ruiñë achaye poreyë. 23 Ja'nca sëani, yë'ëni jo'caye beoye recoyo ro'tajën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'ë. Ja'anre Juanna quëajaijë'ën caguë, bacuare Juanna saobi.

24 Saoni, gotena, Jesusbi bain jubëni Juan ba'iyete quëa bi'rabi:

—Mësacuabi beo re'otona sani, Juanre ëñañu cajën, ¿neni ëñañe ro'tare'ne? “Ro jëja beo hua'guë, jëjë sahua tutu taonse'e'ru ba'iguëte ëñajaiñu” cacuata'an, ai jëja recoyo babi Juan. 25 ¿Mësacua neni ëñañe ro'tare'ne? “Ëjaguë caña ju'iguëte ëñajaiñu” cacuata'an, ja'nca ju'imaji'i. Ëjaguë caña ju'icua yua me'najeiñe ba'icua, ja'ancua yua ta'yejeiye ëja bain huë'ëna se'gare ba'iyë. 26 ¿Mësacua neni ëñañe ro'tare'ne? “Riusu coca quëani achoguëte ëñajaiñu” catoca, mësacua te'e ruiñë ro'tahuë. Aito. Riusu coca quëani achocua si'acua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëni mësacua ëñahuë. 27 Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, yua Juanre ñaca toyani jo'case'ere ba'iji: Bain ëjaguë rai ma'are re'huacaija'guë caguë, yë'ë coca quëani achoguëte bainna ru'ru saohuë yë'ë, canì jo'cabi Riusu.

28 Ja'nca canì jo'caguëna, mësacuanì ganreba quëayë yë'ë. Juanbi yua Riusu coca quëaye raosi'cua si'acua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iji baguë. Ja'nca ba'iguëta'an, Riusu ba' jobona ëñato, baru ba'iguë quë'rë yo'je ba'ì hua'guëbi Juanre quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ba'iji, caguë quëabi Jesús.

29 Ja'nca quëaguëna, bain hua'na, impuesto curi cocua ja'ancua yua Juanna sani bautiza güesesi'cua ba'ijën, ja'ancuabi achani, Riusubi te'e ruiñë yo'oji cajën baë'ë. 30 Ja'nca cajën ba'ijëna, fariseo bain, ira coca ye'yocua naconi, bacuabi yua Juan bautizayete güejën, Riusu insini jo'caja'ye, baguë coñete gare gu'a güejën senjohuë. 31 Güejën senjojëna, Mai Ëjaguë Jesusbi bacuani quëabi:

—Yureña bain ba'iyete ¿queaca quëaye'ne yë'ë? 32 Zin hua'na sa'ñeña huere yo'ocua'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, bacua gajecuanì güijën cayë: “Yëquënabi jurihuëte juijënna, ¿mësacua guere yo'ojën pairamate'ne? Yëquënabi sa'ntiye gantajëna, ¿mësacua guere yo'ojën oimate'ne?” güijën cayë zin hua'na. 33 Ja'nca güijën cajënna, yureña bainbi güina'ru yo'ojën ba'iyë. Juan Bautizaguëbi rani, baguë aon aife jo'caguë, bisì ëye jo'cha uncuye beoye

ba'iguëna, mësacuabi Ro hue'nhue huati hua'guë'bi baguëte cajën baë'ë. ³⁴ Ja'n'rëbi yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi rani, aonre anni, gonore uncuguëna, mësacuabi yeque coca yë'ëre cajën, "Aon ain huati'bi. Jo'cha güebe huati'bi. Gu'a bain, impuesto curi cocua, ro bacua gajeguë'ru ba'i'te" yë'ëre ja'nca cajën ye'ere gu'a güeyë mësacua. ³⁵ Ja'nca cacuata'an, Riusu masiyete ye'yeye yë'nica, Riusu bain baguë ba'iyete masicuarë ëñani masijë'ën quëabi Jesús.

Jesús en casa de Simón el fariseo

³⁶ Ja'n'rëbi, fariseo bainguë Simón hue'eguëbi Jesusre choiguëna, Jesusbi baguë huë'ena sani, baguë naconi bëani aon anji'i. ³⁷ Aon ainguëna, yeco gu'a romigo ba'igobi ja'ansi huë'e jobore ba'igo yua Jesús ba'iyë, fariseo huë'ere aon ainguë ba'iyë, ja'anre achani, bago yua ma'ña sën re'core inni, alabastro gata ro'rohuëna bu'iyë tëca queoni ayani, ³⁸ fariseo huë'ena saco'ë. Sani ti'anni, Jesús yo'je, baguë guëña ba'iruna rëanni, ai oco'ë. Oni, bago oise'ebi baguë guëña ai meoni tonni zoago. Zoani, bago rañababi cuenani, baguë guëña ai muchani, bago ma'ña re'core baguë guëña jañuni zoani tongo. ³⁹ Ja'nca yo'ogona, ja'an fariseo bainguë Simónbi bago yo'ose'ere ëñani ro'tabi: "Ënquë yua Riusureba Raosi'quë banica, bago gu'aye yo'ogo ba'iyete masire'abi. Bagoni ëñani, gu'a romigo ba'iyete masini ënsere'abi" ro'taguë ëñaguë ñuji'i. ⁴⁰ Ro'taguë ñu'iguëna, Jesusbi cabi:

—Simón, më'ëni coca quëaye yëyë yë'ë cabi.

Caguëna,

—Cajë'ën, Èjaguë sehuobi.

⁴¹ Sehuoguëna, ye'yo cocare baguëni quëabi Jesús:

—Curi presta ëjaguëbi curi prestaguëna, samucuabi baguëni ro'ija'cua baë'ë. Yequëbi quinientos denario so'coña ro'ija'ye baji'i. Yequëbi cincuenta denario so'coña ro'ija'ye baji'i. ⁴² Si'a jubëbi baguëni ro'iyë porem'icua ba'ijëna, ba ëjaguëbi bacua ro'iyete se'e senmaji'i. Mësacua yua gare yë'ëre ro'iyë beoye ba'ijë'ën caguë, bacuani huanë ye cocare cani tonbi. Ja'nca huanë yeye caguëna, çjaroguëbi ba ëjaguëni quë'rë ta'yejeiye ai yëguë'ne? senni achabi Jesús.

⁴³ Senni achaguëna, Simón sehuobi:

—Baguëni quë'rë ro'ija'ye ba'isi'quëma'iguë sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi

—Te'e ruiñe sehuohuë më'ë cabi.

⁴⁴ Cani, ja'n'rëbi ba romigona bonëni ëñani, Simonni se'e cabi:

—Ënconi ëñani ro'tajë'ën. Yë'ëbi më'ë huë'ena caca rani ba'iguëna, më'ëbi yë'ëni bojoguë conmaë'ë. Yë'ë guëña zoaye ocore gare guansemä'ë më'ë. Ënco'ga bago oise'e se'gabi yë'ë guëña jo'caye beoye zoani tongo, bago rañababi cuenago, ja'an se'ga yo'ogo. ⁴⁵ Më'ëbi yë'ëni gare oiye beoye ëñani saludaguëna, ënco'ga yë'ë ti'ansirëni yë'ëni ai bojogo, yë'ë guëñare muchago gare jo'caye beoye yo'ogo. ⁴⁶ Më'ëbi hui'yabe re'core guansemä'ë, yë'ë sinjobëna queoni jañuñete. Ënco'ga ma'ña re'core rani, yë'ë guëña queoni jañuni tongo. ⁴⁷ Ja'nca yo'ogobi yë'ëni ai ta'yejeiye ai yëreba yëgo sëani, bago ai gu'a jucha huanë yesere bairi masi güesego. Yequëcua'ga choa ma'carë se'ga gu'aye yo'oni huanë ye güesëjën, yë'ëni ta'yejeiye yëma'icua ba'iyë cabi Jesús.

⁴⁸ Cani ja'n'rëbi, ba romigona bonëni cabi:

—Mami, më'ë gu'a jucha yo'ogo ba'ise'e si'ayete huanë yëyë yë'ë cabi.

⁴⁹ Caguëna, yequëcua ba aon aifñete choisi'cuabi yua sa'ñëña bëin coca ca bi'rahuë:

—ÇËnquë, bain juchare huanë yeye caguë, gueguëguë'ne? sa'ñëña senni achajën cahüë.

⁵⁰ Cajëna, Jesusbi bagoni cabi:

—Yë'ëni si'a recoyo ro'tani bojogo sëani, Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'go'ë më'ë. Yureca jucha beogo, bojogo saijë'ën cabi.

8

Mujeres que ayudaban a Jesús

¹ Ja'n'rëbi jë'te, Jesusbi sani, ai huë'e joboña, bain ba'iruanna ti'anni, Riusu bojo güese coca, Riusu bainreba re'huani baja'yete quëani achoguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o concua si'a sara samucuabi baguëni te'e conjën saë'ë. ² Conjën saijëna, yequë romi hua'na'ga baguëni conjën saë'ë. Romi hua'na ba'iyete ëñato, yequë romi hua'naca yua huati cacasi'cua baë'ë. Yequë romi hua'naca rauna ju'incua baë'ë. Ja'nca ba'isi'cua ba'ijëna, Jesusbi si'acuan huachoni gare huajë rai güesebi. María hue'ego'ga, Magdalena mami bago, yua te'e ëntë sara samu huati hua'i cacasi'co ba'igona, Jesusbi si'a huati hua'ire etoni saoni senjoguëna, querë huajë raco'ë bago. ³ Juana hue'ego'ga baco'ë. Bago ënjë Cuzabi Herodes meñe yo'je ëjaguë baji'i. Yeco Susana, yequëcua romi hua'na naconi ba'ijëna, Jesusbi si'acuan bacua

rau base'ere huachobi. Huachoguëna, ba hua'na yua bacua porese'e Jesusni conjën, insijën baë'ë.

La parábola del sembrador

⁴Ja'nrëbi, ai jai jubëan bainbi si'a huë'e joboñabi etani, Jesusna ti'anni ba'ijënna, bacuani ye'yo coca caní acho bí'rabi:

⁵—Bainguëbi Aonre tanza caguë saji'i. Sani, yijare re'oye re'huani tējini, aonra'carëanre re'oye mo'gasi yijana senjoguë, yequëra'carëanre ma'ana tonguëna, bain za'nguye, bí'an uncueye, ja'anna huesëbi. ⁶Yequëra'carëanre senjoguë, gata yijana tonguëna, ticubi irani, ja'nrëbi yija yaquima'iguëna, ro güeanbi. ⁷Yequëra'carëanre senjoguë, miubëna tonguëna, miubi irani huenni huesobi. ⁸Yequëra'carëanre senjoguë, re'oye re'huasi yijana tonguëna, aon sahuabi irani, aonre quënji'i. Aonra'carëan quëinse'ere cuencueto, cien viaje ba'iyë tëca quë'rë ta'yeyeyë quënji'i, cabi Jesús. Ja'an ye'yo cocare caní, bainni si'a jëja cabi:

—Mësacua yua ganjo banica, te'e ruiñe achani ro'tajën ye'yeyë'ën cabi.

El porqué de las parábolas

⁹Ja'nca caguëna, baguëre yo'o concuabi huesë ëaye achajën baguëni senni achahuë:

—¿Gue cocare ye'yoguë caguë'ne, Ëjaguë? senni achahuë.

¹⁰Senni achajënna, baguë sehuobi:

—Riusubi baguë ba'i jobo ba'ija'yete caní achoza caguë, mësacuani si'aye te'e ruiñe masi güeseji. Yequëcuareta'an banji. Bacuani caní achoto, ye'yo coca se'gare bacuani quëaji Riusu. Te'e ruiñe ye'yeyë yëma'icua sëani, yë'ë cocare achani, ro huesë ëaye ba'icua'ë. Yë'ë ëñoñere'ga ëñani, ro huesë ëaye ëñajën ba'iyë bacua, caguë sehuobi Jesús.

Jesús explica la parábola del sembrador

¹¹Caguë sehuoni, ja'nrëbi zio tanguë cocare bacuani te'e ruiñe quëabi:

—Baguë yua aonra'carëan senjoguëna, yua Riusu coca caní achoye'ru ba'iji. ¹²Ma'ana tonsira'carëanre cato, bain hua'nabi Riusu cocare achani, ja'nrëbi ro ro'tajën saiyë. Zupai huatibi rani, Riusu bënni senjoja'ñete jëama'ija'bë caguë, bacua coca achase'ere ro tëteni saoni senjoji. Bacuabi ro recoyo ro'tamajën saiyë. ¹³Gata yijana tonse'ere cato, Riusu coca achacua yequëcua ba'iyë. Riusu cocare achasi'cuata'an, ai bojoye achani, ja'nrëbi sani, zoe beoye ba'ijën, ba cocare gare huanë yeni jo'cani senjoñë. Be'su sita ba'iyë'ru ba'iyë bacua. ¹⁴Miubëna tonsira'carëanre cato, Riusu cocare achacua yequëcua ba'iyë. Riusu cocare achacuata'an, ën yija bonsere ba ëaye ba'ijën, ja'an se'gare yo'tani, Riusu yëyete gare se'e ro'tamajën, baguëte gare jo'cani senjoñë. Gare aon quëiñe beoye ba'iyë'ru ba'iyë bacua. ¹⁵Re'oye re'huasi yijana tonse'ere cato, Riusu cocare achacua yequëcua ba'iyë. Bacuabi achani, bacua recoyona re'oye re'huani, Riusu case'ere te'e ruiñe yo'oyë. Aon tëarën ti'añe tëca re'oye yo'o conjën, Riusu yëyete gare caraye beoye yo'ojën ba'iyë.

La parábola de la lámpara

¹⁶Bainbi majahuëte zëontoca, guënarobi ro meñe jaoni ta'pima'iñë. Cama yijacuana ro yahuma'iñë. Bañë. Huë'ena ti'ancuabi re'oye ëñaja'bë cajën, majahuëte zëonni, ëmëna reoyë. ¹⁷Ja'nca caní jo'caguëna, ëñere ro'tani ye'yeyë'ën. Bain hua'nabi gu'aye yo'oni gatiza cajën yo'ocua'eta'an, Riusubi si'aye ëñani, bacua yo'ose'ere si'acuani masi güeseja'guë'bi.

¹⁸Ja'nca sëani, mësacua yua yë'ë cocare achani, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu insise'ere ai coní batoca, quë'rë se'e ai coní baja'cua'ë. Riusu insise'ere choa ma'carë se'gare coní batoca, Riusubi ja'anre gare tëani, ro beo hua'guëre saoni senjoja'guë'bi, quëabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹Caguë quëaguëna. Jesús pë'cago, baguë yo'je hua'na naconi, bacuabi ti'an rani, ai jai jubë bain ba'ijënna, baguëna ti'añe poremaë'ë. ²⁰Porema'ijënna, yequëbi Jesusni cabi:

—Më'ë pë'cago, më'ë yo'jecua, bacua yua hue'se ca'ncore nëcajën, më'ëni cu'eyë cabi.

²¹Caguëna, Jesusbi sehuoguë, si'acuani cabi:

—Bacuabi yë'ëre cu'ecuata'an, yë'ë cocare achani te'e ruiñe yo'ojën ba'icua, ja'ancua se'gabi yë'ë bainreba ba'iyë. Yë'ë mamá, yë'ë yo'jecua, ja'anre cayë bacuare, cabi Jesús.

Jesús calma el viento y las olas

²²Ja'nrëbi, yequë umuguse, Jesús yua baguëre yo'o concua naconi ba'iguë, yua yoguna cacani, Que të'huina sañu caguëna, bacuabi conjën saë'ë. ²³Sani, jobo zitara ba'ijënna, Jesusbi umeni canji'i. Canni ba'iguëna, ai jëja tutu raiguëna, yogu yua oco bu'i bí'rabi. Bu'i bí'raguëna, Rucani huesëma'iñe cajën, ai huaji yëjën, ²⁴Jesusni sëtoni cahué:

—Ëjaguë, conjë'ën. Maibi rucani huesëyë cahué.

Cajënna, Jesusbi huëni, gue tutu, gue zitara të'a, ja'anre bëinguë caní, cuauye guanseguëna, si'aye beoru ja'anse'ebi cuauni carajaji'i. ²⁵Carajaguëna, Jesús yua baguëre yo'o concuani bëin coca cabi:

—¿Mésacua guere yo'ojën, yë'ëni recoyo ro'tama'iñe'ne? cabi.

Caguëna, bacuabi ai quëquëjën, sa'ñeña senni achahuë:

—¿Ba hua'guë gue bainguë'guë'ne? Baguë coca guanseye se'ga caguëna, tutu'ga, zitara të'a'ga ja'anse'ebi achani Ja'ë'ë cani cuabi, cahuë.

El endemoniado de Gerasa

²⁶ Cajëna, ja'nrëbi que të'huina ti'anni ëñato, Gerasa yija baji'i, Galilea je'eñera. ²⁷ Ti'anjënna, Jesusbì mëji'i. Mëiguëna, baru bainguë huati zemosi'quëbi baguëna tëhuo raji'i. Tëhuo raiguëbi yua huë'e ba'iyë jo'cani senjosi'quë baji'i. Can beohuë ba'iguë, bain tanru se'gare baji'i. ²⁸ Ja'nca ba'iguëbi yua Jesusbì ëñani, baguëna ti'anni, gugurini rëanni, baguëni ai jëja huaji yaye achoyereba güiguë cabi:

—Më'ë yua Ta'yejeiyereba Èjaguë Riusu Zin sëani, ¿më'ë queaca ro'taguë raquë'ne, Jesús? Më'ëni senreba señë. Yë'ëni bënni senjoñe beoye ba'ijë'ën, güiguë cabi baguë.

²⁹ Jesusbì baguë huati etaye guanseguë sëani, ja'nca güiguë cabi baguë. Baguë huatibi yua baguëni ai hue'nhue yo'oguë baji'i. Ba'iguëna, baru bainbi guënameanbi inni, baguëni gueonza cani yo'ojënna, baguë ëntë sara gueonse'e, baguë guëon gueonse'e, ja'anre ro'tëteni si'aguëna, huati hua'ibi ba bainguëre beo re'otona sani bahuë. ³⁰ Ja'nca ba'isi'quë ba'iguëna, Jesús yua baguëni senni achabi:

—¿Më'ë gue mami hue'eguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Yë'ë ai jai jubë hue'eyë sehuobi, ai jai jubë huati hua'i zemosi'quë sëani. ³¹ Sehuoguëna, ja'nrëbi, huati jubë yua Jesusbì senreba senni achahuë:

—Ja'an rëi gojena saoni senjoma'ijë'ën yëquëna, cajën sen'ë.

³² Senjënna, ja'nrëbi cubë jabare ëñato, ai jai jubë cuchi hua'na aon ainjën ba'ë. Ba'ijënna, huati hua'ibi, Yëquëna cuchi jubëna saojë'ën, baguëni senni achajën cahuë. ³³ Cani, Jesusbì bacuare saoguëna, huati hua'ibi ba bainguëte jo'cani sani, cuchi hua'nana cacahuë. Cacajënna, cuchi hua'na, si'a jubëbi ro ro'tajën, huë'huëjën sani, të'ntëbana tonni, zitarana chani runi huesëhuë.

³⁴ Runi huesëjënna, cuchi cuiracuabi ëñani, ja'nrëbi huaji yëjën, besa huë'huëni sani, si'aruan huë'e jobo ti'añe tëca sani, cuchi runi huesëse'ere quëani achoja'ë. ³⁵ Quëani achojaijënna, bainbi ëñajën ra'ë. Jesusbì rani, ëñato, huati etoni saosi'quëbi yua Jesús guëon na'mi ca'ncore ñuji'i. Caña yua ju'iguëbi, yua te'e ruñereba ro'taguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, si'a bainbi ai huaji yëjën ëñahuë. ³⁶ Èñajënna, baguë huajë raise'ere ëñasi'cuabi yua bacuani quëahuë. ³⁷ Quëajënna, si'acua Gerasa yija ba'icuabi ai huaji yëjën, Jesusbì ti'anni, Ènjo'onbi gare go'ijë'ën, cajën cahuë. Ja'nca cajënna, Jesús yua yoguna cacani go'i bi'rabi. ³⁸ Go'i bi'raguëna, huati hua'ire saosi'quëbi yua Jesusbì, Më'ë naconi saza senni achaguë cabi. Caguëna, Jesusbì baguëte sehuoguë cabi:

³⁹ —Ènjo'ona bëani ba'ijë'ën, mami. Më'ë huë'ena go'ini, Riusu conse'e, më'ëni ai re'oye yo'ose'e, ja'anre coca quëaguë go'ijë'ën, caguë guansebi Jesús.

Caguë guanseguëna, baguë sani, Jesús conni yo'ose'ere si'a bainni quëani achojaji'i.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

⁴⁰ Ja'nrëbi, Jesús yua go'ini, Galileana ti'anguëna, bain jubëbi baguëni zoe ëjocua sëani, baguëni ai bojojën, baguëni saludahuë. ⁴¹ Saludajënna, ñë'ca huë'e èjaguë Jairo hue'eguëbi raji'i. Rani, Jesusbì gugurini rëanni, baguëni caguë senni achabi:

—Yë'ë huë'ena sani, yë'ë zin hua'gore ëñajajë'ën cabi.

⁴² Baguë zin hua'go gaña hua'go ba'igo, si'a sara samu tëcahuëan bagobi, ai ju'in hua'go baco'ë. Ja'nca caguëna, Jesusbì conguë saji'i. Ma'abi saiguëna, ai bain be'tejën ba'ë. Si'a ca'ncoñabi baguëni jë'jejen sa'ë.

⁴³ Ja'nca saijënna, yecobi u'chu rauna si'a sara samu tëcahuëan ju'ingo baco'ë. Èco yo'ocuaña ëñogo ba'igobi bago curire bacuana insini si'agota'an, gare huajë raima'igo baco'ë. ⁴⁴ Ja'nca ba'igobi bain jubë naconi saigo, Jesús yo'jena ti'anni, baguë can na'mire pa'rogona, u'chu rau te'e jëna tëcabi.

⁴⁵ Tëcaguëna, Jesús cabi:

—¿Nebi yë'ë can pa'rore'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, si'acua, Banhuë cajënna, Pedro, baguë gajecua naconi, bacua cahuë:

—Èjaguë, bain hua'nabi si'a ca'ncoñabi më'ëna jë'jejenna, ¿queaca ro'taguë, Nebi pa'rore'ne senni achaguë'ne? cahuë.

⁴⁶ Cajënna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë huachose'e huanoguëna, yë'ëni pa'rosi'core cu'eyë yë'ë, cabi.

⁴⁷ Caguëna, huajë raisi'cobi yua se'e gatiye porema'igo, yua ai huaji yëgo to'ntogo, Jesús guëon na'mina gugurini rëanni, baguëni pa'rose'e, bago te'e jëana huajë raise'e, ja'anre beoru quëago, si'acua ëñajëna.

⁴⁸ Quëagona, Jesús cabi:

—Yë'ëni si'a recoyo ro'tago sëani, huajë raë'ë më'ë, mami. Ja'nca ba'igo sëani, bojogo saijë'ën, cabi.

⁴⁹ Caguë, yuta cani tējima'iguëna, ëjaguë Jairo bainguëbi coca quëaguë raji'i. Rani, Jaironi cabi:

—Më'ë zin hua'gobi yua junni huesëgo. Ja'nca sëani, yua mai ëjaguëre se'e cama'ijë'ën, cabi.

⁵⁰ Caguëna, Jesusbi achan, Jaironi cabi:

—Oima'ijë'ën. Më'ë recoyo ro'taye se'ga ba'ijë'ën. Bagobi huajë raija'go'co, cabi.

⁵¹ Ja'nca cani, baguë huë'ena sani ti'anni, yequëcuare cacaye ënsebi. Pedro, Santiago, Juan, ba romi zingo pë'caguë sanhuë, bacua se'gare baguë naconi sa'nahuëna guaobi. ⁵² Guaoni, si'a bainbi ba romi zingote aireba oijën sa'ntiye gantajën yo'ojëna, Jesusbi cabi:

—Mësacua oima'ijë'ën. Romi zingo ju'inmaco'ë. Ro cainsi'cobi uingo bago, cabi.

⁵³ Caguëna, si'acuabi baguëni ai jayajën ai chohuë, bago junni huesëse'ere masicua sëani.

⁵⁴ Ja'nca jayajëna, ja'nrëbi, Jesús yua romi zingo ëntë sarana zeanni, bagoni jëja cabi:

—Huëijë'ën, mami, cabi.

⁵⁵ Caguëna, go'ya rani, te'e jëana huëco'ë. Huëigona, Jesusbi bago bainni, Aon aonjë'ën bagore, caguë guansebi. ⁵⁶ Ja'nca ba'iguëna, bago pë'caguë sanhuëbi ai ëñajën rëinjëna, Jesusbi Bago go'ya raise'ere yequëcuani quëama'ijë'ën, caguë cabi.

9

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

¹ Ja'nrëbi, Jesús yua baguëre yo'o concua si'a sara samucuaire choini, huatire etoni saocuare, rau huachocuaire, bacuare re'huabi. ² Ja'nca re'huani, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua yua Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'yete quëani achojaijë'ën. Rauna ju'incuare huachojë'ën. ³ Mësacua sani, bonse, aon, ja'anre sama'ijë'ën. Ro'ojën sai tubë, turubë, curi, yequë ëntë sara can, ja'anre gare saye ro'tama'ijë'ën. ⁴ Ja'nca sani, mësacuani bojojën ba'icua, bacua huë'ena cacani, ba huë'e jobobi saiye tëca, ba huë'ena bëani ba'ijë'ën. ⁵ Yequëcuabi bacua huë'ena cacaye ënsetoca, mësacuabi ba huë'e jobobi saijën, ja'anru bainbi ëñajëna, mësacua guëon ba'i ya'ore cue'nconi tonjë'ën. Bacua gu'aye yo'ose'ere masija'bë cajën, ja'nca yo'ojë'ën, cabi Jesús.

⁶ Cani tējini, bacuare saoguëna, bacua saë'ë. Si'a huë'e joboñabi saijën, Riusu bojo güese cocare quëani achojën, si'a bain rau bacuare huachojën baë'ë.

Incertidumbre de Herodes

⁷ Ja'nca yo'ojëna, Galilea ëjaguë Herodes hue'eguëbi yua Jesús yo'ose'e si'aye achan, ai ro'taguë ëñabi. Bain hua'nabi Jesusre cajën, yequëcuabi, Juan Bautizaguë'bi junni go'ya raisi'quëma'iguë, cahuë. ⁸ Yequëcuabi, Riusu ira raosi'quë Elíasbi maina se'e gaje meni ba'ima'iguë, cahuë. Yequëcuabi, Mai ira bain ba'isi'cua Riusu coca casi'cua, ja'ancua'ru ba'ima'iguë. Maina gaje meni ba'ima'iguë, cahuë. ⁹ Cajëna, Herodes'ga cabi:

—Juanni huani senjo güesehuë yë'ë. Baguë sinjobëte tëyoye guansesi'quëta'an, ënquë ¿gue bainguëguë'ne? Bain hua'nabi baguë ta'yejeiye yo'ore cani achojëna, yë'ëbi achaguë, ¿guere yo'oye'ne yë'ë? senni achaguë cabi.

Cani, baguë yua quë'rë se'e Jesusna ti'an ëaye yo'oguë, Baguëni ëñaja'ma caguëta'an, poremaji'i baguë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰ Ja'nrëbi, Jesusre yo'o concua saisi'cuabi raë'ë. Rani, bacua yo'ose'e beoru baguëni quëahuë. Quëajëna, bacuani cabi:

—Re'oji, mami sanhuë. Raijë'ën. Bain beoruna bëani huajëjaiñu, caguë, bacuare Betsaida huë'e jobo cueñe ba'iruna huëoni sabi. ¹¹ Sani ti'anjëna, bain hua'nabi bacua sairute masini, Jesusna be'tejën saë'ë. Sani ti'anjëna, Jesusbi bacuani bojoguë ëñaguë, Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'yete bacuani quëani achoni, bacua jubë ba'icua rau bacuare huachobi.

¹² Ja'nca yo'oguëna, ënsëguëbi ruajaguëna, baguëre ta'yejeiye concua si'a sara samucua bi baguëni cueonni cahuë:

—Ëjaguë, bain hua'nare go'i güesejë'ën. Bacua aon, bacua cainru, ja'anre bain ba'iruanna sani cu'eni cainja'bë caguë, bacuare cani go'i güesejë'ën. Beo re'oto'ë ënjo'on, cahuë.

¹³ Cajëna, Jesús yua bacuani sehuobi:

—Mësacua se'ga aon aonjë'ën bacuare, sehuobi.

Sehuoguëna, bacua sehuojën quëahuë:

—Te'e ëntë sara jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i, ja'an se'gare bayë yëquëna. Bacua yua ai jai jubë bain ba'ijëna, ¿yëquëna baciare cuiraye aon cojani raye yëguë më'ë? senni achahuë.

¹⁴ Bain jubëre cuencueto, cinco mil ëmëcua ba'ie'ru baë'ë. Ja'nca senni achajëna, Jesús yua baguëre yo'o concuani cabi:

—Bain hua'nani jurëan bëa güesëj'ën, cincuenta ba'i jurëan'ru, cabi.

¹⁵ Caguëna, ja'nca yo'oni tējijëna, bainbi jurëan bëahuë. ¹⁶ Bëajëna, Jesusbi ba cinco jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i hua'nare, ja'anre inni, guënamëna mëiñe ëñaguë, Riusuni senni surupa cani, aonre jë'yeni, baguëre concuana insibi, Bainni cuirajë'ën caguë. ¹⁷ Ja'nrebi, si'a hua'nabi yajiyë tëca aën'ë. Anni tējijëna, Jesusre concuabi aon ainjën jëhuase'ere chiani, si'a sara samu jë'eña bu'ie ayahue.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

¹⁸ Ja'nrebi, Jesús yua te'eguë ba'iguë, Riusuni ujaguëna, baguëre yo'o concuabi baguëna raë'ë. Raijëna, bacuani senni achabi:

—Bainbi yë'ëre cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre, cajën ro'taye'ne bacua? senni achabi.

¹⁹ Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Yëquëcua bi cajën, Juan Bautizaguë'ë më'ë cayë. Yëquëcua bi, Elías ba'iguë'ë më'ë cayë. Yëquëcua bi, Mai ira bain ba'isi'cua Riusu raosi'cua, ja'ancua ba'ie'ru ba'iyë më'ë cayë. Junni tonni go'ya raisi'quë'ë më'ë cayë, sehuohuë bacua.

²⁰ Sehuojëna, bacuani se'e senni achabi:

—Mësacua'ga yë'ëre cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre, cajën ro'taye'ne mësacua? senni achaguë cabi Jesús.

Senni achaguëna, Pedro sehuobi:

—Riusu Raosi'quëreba'ë më'ë. Baguë Cristo'ë më'ë, sehuobi.

Jesús anuncia su muerte

²¹ Ja'nca sehuoguëna, Jesús yua bacuani yihuoreba yihuoguë guansegüë, Yëquëcua ni yë'ë ba'iyete quëaye beoye ba'ijë'ën caguë, ²² yua yeque cocare bacuani quëabi:

—Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, ai ja'si huanone ba'ija'guë'ë yë'ë. Ira bain, pairi ëjacua, ira ba'isi coca ye'yocua, bacuabi yë'ëre ai gu'a güejën, yë'ëni huani senjo güeseja'cua'ë. Huani senjo güesëjëna, samute umuguseña ba'iguëna, yë'ëbi go'ya raija'guë'ë, bacuani cabi Jesús.

²³ Cani ja'nrebi, si'a bainni cabi:

—Bainbi yë'ë naconi te'e zi'inni ba'ie yënica, bacua ba'iyete huanë yeni, jo'cani senjoñe bayë. Si'a umuguseña bacuabi crusu sa'cahuëna ju'iñe'ru ba'ie ro'tajën, bacua yëyete gare jo'cani, yë'ë yëye se'gare güeye beoye yo'ojën, te'e coñe bayë. ²⁴ Ro bacua ba'ie se'gare ro'tatoca, bacuabi ro huesëni si'ayë. Yë'ë ba'ie se'gare ro'tatoca, bacuabi huajëreba huajjën ba'iyë. ²⁵ Bacuabi te'e jëana carajëitoca, ¿queaca ro'tajën, si'a ën yija bayete coní baye ro'taye'ne? ²⁶ Yë'ëre gu'a güeguë senjoñe ro'tatoca, yë'ë coca ye'yose'ere gu'a güeguë senjoñe ro'tatoca, yë'ë'ga Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yë'ë Taita naconi, Riusu guënamë re'oto yo'o concua naconi, ba in rai umugusebi ënsëguë ma'ñoñe'ru quë'rë ta'yejeie rani, bacuare'ga güeguë senjoja'guë'ë yë'ë. ²⁷ Ganreba yihuoguë, mësacua ni quëani achoyë. Ënjo'on ba'icua re ëñato, yëquëcua bi Riusu ba'i jobore ëñañe tëca, bacua junni huesëma'iñe, cabi Jesús.

La transfiguración de Jesús

²⁸ Ja'nrebi, te'e ëntë sara samute umuguseña ba'ini, Jesús yua Pedro, Santiago, Juan, bacuare choini, Riusu naconi coca ujañu caguë, bacuare ëmë cubë na'miñona mëabi.

²⁹ Mëani, baguë yua ujaguëna, baguë zia yua tin zia ëñoguëna, baguë cañare ëñato, ai pojeiyereba go'sijei cañare ëñobi. ³⁰ Ëñoguëna, ja'ansirën samucua ëmëcua bi gaje meni eta rani, Jesús naconi coca cajën baë'ë. Moisés, Elías, ja'ancua baë'ë. ³¹ Riusu ta'yejeie go'sijeyereba ba'ijën, bacuabi gaje meni, Jesús naconi coca cajën, baguë junni tonja'ñete cahüë. Riusu re'huase'e sëani, Jerusalén huë'e jobore ba'iguë junni tonja'ñete sa'ñeña cahüë. ³² Ja'nca cajëna, Pedro sanhuëbi ai ëo caincuata'an, cainmajën, Jesús go'sijeyete ëñajën, baguë naconi ba'icua re'ga ëñajën baë'ë. ³³ Ja'nca ëñajën, ja'an raisi'cuabi go'ijëna, Pedro yua Jesusni cabi:

—Ëjaguë, maibi ënjo'on ba'ijëna, ai re'oye ba'iji. Ja'nca sëani, samute huë'erëanre yo'oñu. Më'ëna te'e huë'erë yo'ocaiyë. Moisesna yequë huë'erë yo'ocaiyë. Elíasna yequë huë'erë yo'ocaiyë, cabi Pedro.

Ro ro'taguë cabi Pedro. ³⁴ Yuta cani tējima'iguëna, oco picobi nëca meni, si'acua re na'oguëna, Jesusre concuabi ai quëquëhuë. ³⁵ Quëquëjëna, picobë sa'nahuëbi bain coca achoni raobi:

—Ĕnquē yua yē'ē Zin ai yēsi'quēreba'bi. Yē'ē cuencueni raosi'quēre sēani, baguēbi coca caguēna, mēsacua achajē'ēn, cani achobi.

³⁶ Cani tējiguēna, bacuabi ēñato, Jesús yua te'e hua'guē baji'i. Ja'nca ba'iguēna, bacua yua gare caye beoye ēñahuē. Bacua ēñase'ere ro'tato, yequēcuani gare quēaye beoye baē'ē.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu impuro

³⁷ Ja'n'rēbi, yequē umuguse ñataguēna, bacua ba'i cubēbi gajehuē. Gajejēna, ai jai jubē bainbi Jesusni tēhuojēn raē'ē. ³⁸ Tēhuojēn rajjēna, ba jubē ba'iguē te'egubēi Jesusni giūguē cabi:

—Ĕjaguē, mē'ēni senreba señe yē'ē. Yē'ē zin hua'guē gaña hua'guēre ēña rajjē'ēn. ³⁹ Gu'a huatibi baguēni hue'nhue yo'oguē, baguēte yijana taonni, yi'obobi chiri mēañe tēca yo'oguē, baguēte ai ja'si güeseyē gare jo'cama'iguē ba'iji. ⁴⁰ Ja'nca ba'iguēna, yē'ēbi yua mē'ere yo'o concuana rani, baguē huati etoni saoyete bacuani senni achahuē. Senni achato'ga bacua poremā'ē, cabi baguē.

⁴¹ Caguēna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mēsacua yua ro ro'tajēn, recoyo gu'aye ro'tajēn ba'iyē. ¿Quejei zoe ro ye'yemajēn ba'iyē'ne mēsacua? Ro guaja ye'yo coca mēsacuani caguē ba'iyē yē'ē, cani, ja'n'rēbi, ba bainguēni: Mē'ē zin hua'guēre yē'ēna rajjē'ēn cabi.

⁴² Caguēna, zin hua'guēbi rai bi'raguēna, gu'a huatibi se'e baguēni hue'nhue yo'oni, baguēte yijana jējoni taonbi. Taonguēna, Jesusbi ja'an huatini bēinguē cabi:

—Zin hua'guēre etani gare saijē'ēn caguēna, ja'ansirēn etani gare saji'i.

Ja'nca saiguēna, Jesús yua zin hua'guēre huachoni, baguē pē'caguēna sani, huajē hua'guēre baguēna ēñobi. ⁴³ Ja'nca ēñoguēna, bain hua'nabi ai bojoreba bojojēn, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ai cani achojēn baē'ē.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

Ja'nca ai bojoreba bojojēn cajēna, Jesusbi baguēre yo'o concuani coca quēabi:

⁴⁴ —Mēsacua yua yē'ē cocare achajē'ēn. Gare huanē yeye beoye achajē'ēn. Yē'ē, Riusu Raosi'quēreba ba'iguēna, yequēcuabi yē'ere gu'a jucha baguēre'ru zeanni, yē'ere gu'a bainna insini senjojēn ba'ija'cua'ē, cabi.

⁴⁵ Caguēna, baguē case'ere ro huesē ēaye achahuē. Riusu coca yuta masi ēama'iñere sēani, achani masiye ti'anmaē'ē bacua. Ja'nca huesē ēaye achacuabi Jesusni Te'e ruiñe quēajē'ēn caye huaji yēhuē bacua.

¿Quién es el más importante?

⁴⁶ Ja'n'rēbi, Jesusre yo'o concuabi sa'ñeña cajēn, Mai jubē ba'icua ¿güeguēbi quē'rē ta'yejeiye ējaguē ba'iguē'ne? cajēna, ⁴⁷ Jesusbi bacuani ēñani, bacua cayete masibi. Masini ja'n'rēbi zin hua'guēre choini rani, baguē ca'ncona nēcobi. ⁴⁸ Nēconi, bacuani yihuoguē cabi Jesús:

—Yē'ē ba'iyete ro'tajēn, ēnquē zin hua'guēni conjēn ba'itoca, yē'ere'ga güina'ru conjēn ba'iyē. Yē'ere conjēn ba'itoca, Ja'quē Riusu yē'ere raosi'quē, baguēre'ga güina'ru conjēn ba'iyē. Mēsacua jubē ba'icua, quē'rē yo'jereba ba'i hua'guē, ja'anguēbi mēsacua jubē quē'rē ta'yejeiye ējaguē ba'ija'guē'bi, cabi Jesús.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

⁴⁹ Caguēna, Juanbi baguēni cabi:

—Ĕjaguē, yequē bainguēni tēhuohuē yēquēna. Mē'ē ta'yejeiye ba'iyete caguē, gu'a huati hua'ire etoni saoguē baji'i. Ja'nca yo'oguēna, mai jubē ba'ima'iguēre sēani, baguēre ēnsehuē yēquēna, cabi.

⁵⁰ Caguēna, Jesús cabi:

—Baguēre ēnsema'ijē'ēn. Maini je'o bama'itoca, maini te'e yo'o conji, cabi Jesús.

Jesús reprende a Santiago y a Juan

⁵¹ Ja'n'rēbi, Jesús guēnamē re'otona go'irēn ti'anja'ñeta'an ba'iguēna, baguē yua, Yurera Jerusalén huē'e jobona te'e ruiñe saiza caguē, yo'o bi'rabi. ⁵² Ja'nca yo'oguē, baguē bainre ru'ru saobi. Saoguē, bacuani cabi:

—Yē'ē yure ñami cain huē'ere cu'eni, ja'an bain naconi re'hua coca cajē'ēn caguē, bacuare ru'ru saobi.

Saoguēna, bacuabi yua Samaria huē'e jo'borēna sani, cainrute senni achajēna, ⁵³ Samaria bainbi ēnsehuē. Jerusalenna te'e ruiñe saija'guēre sēani, bacua huē'e jobona choiye yēmaē'ē. ⁵⁴ Yēmājēna, Santiago, Juan, bacuabi masini, Samaria bainre bēiñe ro'tajēn, Jesusni cahuē:

—Ējaguë, yëquëna hua'nabi guënamë re'otona guanseni, toare gachoni, ja'an Samaria bainni ëoni si'añu. Riusu ira bainguë raosi'quë yo'ose'e'ru güina'ru yo'oñu cajëna, ¿më'ë queaca ro'taguë'ne? senni achajën cahuë bacua.

⁵⁵ Senni achajëna, Jesusbi bacuani ëñani, bëin coca sehuobi:

—Bañë. Ja'nca yo'oma'ijë'ën. Riusu Espiritubi mësacua naconi ba'iguë, ja'anre yo'oye gare güëji. Ja'nca sëani, mësacua ¿queaca ro'tajën bainre ñu'ñuëji güeseyë caye'ne? ⁵⁶ Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua bainre ñu'ñuëji güeseyë gare ro'tama'iguë'ë. Bainre mame recoyo re'huayë, ja'an se'gare yo'oye ro'taguë ba'iguë'ë yë'ë cabi Jesús.

Cani ja'nrëbi, bacuabi conjën, yequë huë'e jobona saë'ë.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷ Ja'nca sani, ma'aja'an saijën, yequë bainguëni tëhuojëna, baguë yua Jesusni cabi:

—Ējaguë, si'a më'ë sairuanna te'e conguë saiza cabi.

⁵⁸ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë ën yijare ba'iyë'ru ba'iyë yënica, rajjë'ën. Airu hua'i hua'nabi yija gojëñana caincua'ë. Ca hua'i hua'nabi bacua ziaroanre tujën caincua'ë. Ja'nca caincuata'an, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë yua umeni cainru gare beo hua'guë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

⁵⁹ Cani ja'nrëbi, yequë bainguëni choiguë:

—Yë'ëre te'e conguë rajjë'ën, cabi.

Caguëna, baguë sehuobi:

—Ējaguë, yë'ë taita ju'insi'quëni tanjaza ru'ru, sehuobi.

⁶⁰ Sehuoguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Yë'ëni recoyo bojoyë güecua, recoyo ju'insi'cua'ru ba'icua, ja'ancua se'gabi bacua bain junni huesësi'cuare tanja'bë. Më'ëca Riusu bojo güese cocare quëani achoguë rajjë'ën, cabi Jesús.

⁶¹ Caguëna, ja'nrëbi yequëbi Jesusni cabi:

—Ējaguë, më'ëre te'e conguë saiza caguë, ru'ru yë'ë bainna sani gare sai cocare bacuani quëajani raiyë cabi.

⁶² Caguëna, Jesús sehuobi:

—Riusu yo'ore coñe porema'iñë më'ë. Yë'ë yo'ore conza cani, ja'nrëbi yequë yo'ore yo'oye ro'tatoca, gu'aji, sehuobi Jesús.

10

Jesús envía a los setenta

¹ Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi yequë bain setentacuare cuencueni, baguë coca quëani achocuare re'huani, samucua ba'i jurëanre quë'ñeni, si'a huë'e jo'borëan baguë ëñaguë saijai joboñana bacuare sao bi'rabi Jesús. Sao bi'raguë, bacuani yihuoguë ² cabi:

—Mësacua yua saijën, ën cocare ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'quë Riusubi ai aonre tëani baye'ru tëani baye ro'taguëta'an, aon tëaja'cua yua choa jubë se'ga ba'iyë. Ja'nca sëani, Riusuni uajjën, Ja'quë, më'ë cocareba quëani achojaicua quë'rë jai jubëre huëoni re'huani raojë'ën. Më'ë aon tëani baja'cua ba'iyë'ru më'ë bain ba'ija'cuare ñë'coni re'huaja'bë cajën, Ja'quë Riusuni jo'cayë beoyë uajjën ba'ijë'ën. ³ Mësacua yua yë'ë cocare quëani achojën, ëñere'ga ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua yua jo'ya hua'na ba'iyë'ru ba'icua'eta'an, airu yai jobona saoye'ru mësacuare saoyë yë'ë. ⁴ Mësacua yua turubë, curi ayabë, guëon jui coro, ja'anre gare sama'ijë'ën. Te'e ruiñë se'ga saijën, ma'ana tëhuocuare gare saludamajën, te'e ruiñera saijë'ën. ⁵ Sani, ja'nrëbi bain huë'ëna ti'anni, bainre saludajën, “Ën huë'e ba'icua yua bojojën ba'ijë'ën” cajë'ën. ⁶ Cajëna, mësacuani bojojën sehuotoca, bacuani bojojën ba'ijë'ën. Bojojën sehuoma'itoca, bacuani bojoma'iñë cani, ja'nrëbi jo'cane se'e saijë'ën. ⁷ Bojojën sehuocua huë'ëna ti'anni, ja'an huë'ëna bëani ba'ijë'ën. Bacuabi cuirajjëna, bacua aon, bacua gono, Riusu insise'ere sëani, conic aijnjën, bacuani bojojë'ën. Ja'an huë'e jobore ba'ijjën, ja'an huë'e se'gare ba'ijë'ën. Yequë huë'ëñana cainjën saima'ijë'ën. ⁸ Ja'nca sëani, mësacuabi bain ba'iruna ti'anni, mësacuana bojojën ba'icuana cacani ba'ijjën, bacua aonre aijnjën, ⁹ bacua rau ju'incuare huachojën, bacuani quëani achojë'ën: Riusu bainrebare re'huani baja'yete cato, yua te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji, quëani achojën ba'ijë'ën. ¹⁰ Ja'nrëbi, yequë huë'e jobona ti'anni, mësacuani bojoma'itoca, bacua huë'e joboreba ba'iruna sani, si'acuani bëin coca cajë'ën: ¹¹ Mësacuabi yequëni bojoma'icua sëani, mësacua huë'e jobo ya'o së'ase'ere yëquëna guëoñabi cue'nconi tonni gare jo'cayë ënjo'on. Ja'nca yo'ojëna, mësacua yua ën cocare ro'tajë'ën: Riusu bainrebare re'huani baja'yete cato, yua te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'anre cajën, bacua bënni senjoja'ñete bacuani masi güesëjë'ën. ¹² Ja'an umuguse, Riusu cuencusi'cua umuguse ti'anguëna, Sodoma bainni bënni senjose'e'ru quë'rë ta'yëjeiyë bënni senjosic'cua ba'ija'cua'ë bacua, cabi Jesús.

Los pueblos desobedientes

¹³ Cani ja'nrëbi, yequë huë'e joboña bainni bënni senjoja'ñete quëa bi'rabi Jesús:

– Corazin huë'e jobo bain, Betsaida huë'e jobo bain, mësacua yua ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Riusu ta'yejeiye yo'ose'e, mësacuani ëñose'e, ja'anre Tiro bain, Sidón bain, ja'ancuani ëñoguë ba'itoca, bacua yua ai zoe ba'irën bacua gu'a juchare gare jo'cani senjore'ahuë. Bacua yua ai sa'ntiye ai oijën, costal cañare sayani, yë'tëbi inni, bacua sinjobëna yu'yujën ba'ire'ahuë. ¹⁴ Ja'nca sëani, Riusu cuencuesi umuguse ti'anguëna, Riusubi mësacuani ëñani, Tiro, Sidón, ja'an huë'e jobo bainni bënni senjoja'ñe'ru mësacuani quë'rë ta'yejeiye ai bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. ¹⁵ Mësacua Capernaum bainre'ga ai bënni senjoja'ñete quëayë yë'ë. Mësacuabi ro'tajën, Riusu ba'i re'otona ti'anja'cua'ë mai, cajën ba'icua'eta'an, ja'an jai toa se'gana ti'anja'cua'ë mësacua, cani jo'cabi Jesús.

¹⁶ Ja'nrëbi baguëre concuani se'e caguë quëabi Jesús:

– Si'a hua'na mësacua cocare te'e ruiñe achacuabi yë'ë cocare'ga te'e ruiñe achayë. Si'a hua'na, mësacuare gu'a güeni senjocuabi yë'ëre'ga gu'a güeni senjoñë. Si'a hua'na, yë'ëre gu'a güeni senjocua'ga Ja'quë Riusu yë'ëre cuencueni raosi'quëre'ga gu'a güeni senjoñë, cabi.

Regreso de los setenta

¹⁷ Ja'nca cani tonni, baguë bain setentacuare saobi. Saoguëna bacuabi sani, baguë case'ere yo'oni, ai bojo hua'na rani, Jesusni quëahuë:

– Ëjaguë, yëquënabi më'ë ta'yejeiye ba'iyete cani achojën, si'a yo'ore ta'yejeiye yo'oye porehuë. Gu'a huati hua'i'ga yëquëna cocare achajën, yëquëna case'ere achani yo'ohuë, cajën bojohuë.

¹⁸ Cajën bojojënna, Jesusbi quëabi:

– Ja'nca raë'ë. Zupai huati'ga guënamë re'otore ba'iguë, mëjo jue'neñe'ru te'e jëana tonni huesëguëna, ëñahuë yë'ë. ¹⁹ Ja'nca sëani, mësacua achajë'ën. Yë'ëbi mësacuare sao bi'raguë, ai ta'yejeiye ba'icua'ë mësacuare re'huahuë. Aña hua'na, buni hua'na, ja'an hua'nana za'nguto, gare ja'si yo'oma'iñë bacua. Zupai huatibi ta'yejeiye je'o baguëna, mësacuabi, baguëni quë'rë ta'yejeiye'ereba yo'oni, baguëre saoni senjoñë poreyë. Ja'nca porejënna, gare ja'si yo'oye beoye ba'iji mësacuare. ²⁰ Ja'nca porecua ba'ijën, zupaire concuabi mësacuare achani yo'ojënna, ja'anre ro'tajën bojomajën ba'ijë'ën. Mësacua mami yua Riusu uti pëbëna toyani jo'case'e ba'iguëna, ja'an se'gare ro'tajën, ja'an se'gare bojojën ba'ijë'ën, cabi Jesús.

Jesús se alegra

²¹ Ja'nca cani, Riusu Espiritu naconi bojo recoyo re'huani, ai bojoreba bojoguë, Riusuni ujaguë cabi:

– Taita Riusu, më'ëbi guënamë re'oto, yija re'oto, si'aye re'huani baguëna, më'ëni ai bojoreba bojoguë cayë yë'ë. Ro bain cocare ta'yejeiye ye'veni masicuabi më'ë masi güeseyete masiye yëcuareta'an, bacuani masi güesemaë'ë më'ë. Zin hua'na ro'taye'ru ro'tacua, bacua se'gani më'ë ba'iyete masi güesehuë më'ë. Aito, Taita. Më'ë yëse'e sëani, ja'nca bacuani masi güesehuë më'ë, ujaguë cabi Jesús.

²² Ja'nca ujani, baguëre concuare quëabi:

– Yë'ë Taita Riusubi si'aye yë'ëna insini jo'cabi. Yë'ë Taita se'gabi yë'ëre, baguë Zinre masiji. Yequëcuabi yë'ëre gare huesëyë. Yë'ë se'gabi yë'ë Taita Riusuni masiyë. Yequëcuabi baguëte gare huesëyë. Yë'ë, baguë Zin sëani, yë'ë yëye'ru yo'oguë, yequëcuani yë'ë Taita ba'iyete masi güeseyete poreyë. Ja'nca masi güeseguëna, bacua se'gabi baguëni masiyë, cabi Jesús.

²³ Ja'nrëbi baguëre yo'o concuare ëñani, bacua se'gani ñaca quëabi Jesús:

– Mësacua yua yë'ëni ëñajën, yë'ë yo'o yo'oyete ëñajën, bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ²⁴ Riusu ira bain raosi'cua, bain ta'yejeiye ëjacua, bacua yua yë'ë, Riusu Raoja'guëreba ba'iguëte ëñani masiye yëcuata'an, yë'ëre ëñamaë'ë. Yë'ë cocare achaye yëcuata'an, yë'ëre achamaë'ë. Mësacuaca yë'ëre ëñani, yë'ëre achani, yë'ëni masicua sëani, ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën, cabi Jesús.

Parábola del buen samaritano

²⁵ Caguëna, ja'nrëbi ira coca toyani jo'case'ere ye'yoguëbi ti'anni, Jesusni huacha sehoo güeseza caguë, baguëni coqueguë senni achabi:

– Ëjaguë, Riusu naconi carajeiye beoye si'arën ba'iyete yëyë yë'ë. Ja'an ba'ija'yete baza caguë, ¿gue yo'o yo'oye baye'ne yë'ë? senni achabi.

²⁶ Senni achaguëna, Jesús sheuobi:

– Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñaguë, ¿guere ye'yeguë'ne më'ë? ¿Gue coca cani jo'case'e ba'iguë'ne? senni achaguë sheuobi.

²⁷ Sheuoguëna, ba hua'guëbi cabi:

—Ja'an cocare ñnato, ñaca caji: “Më'ë Ëjaguë Riusuni si'a recoyo bojoguë, baguëni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë ba'iyë, më'ë ro'taye, ja'an naconi si'a jëja ta'yejeiye baguëni yëreba yëjën ba'ijë'ën. Më'ë ba'iyete te'e ro'taguë ba'iyë'ru më'ë te'e bain hua'nani re'oye ro'taguë, bacuare yëreba yëguë ba'ijë'ën.” Ja'anre caji Riusu ira coca toyani jo'case'e, caguë sehuobi baguë.

²⁸ Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Te'e ruiñera sehuohuë më'ë. Ja'an cani jo'case'e'ru yo'otoca, Riusu naconi carajeiye beoye ba'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

²⁹ Caguëna, ira coca ye'yoguëbi ja'ansi'quë ro'taguë, Bain hua'nabi yë'ë cocare achani, yë'ë masiye ro'tayete masija'bë caguë, Jesusni se'e senni achabi:

—Më'ëbi te'e bainre caguëna, ¿jarocua'ne? senni achabi baguë.

³⁰ Senni achaguëna, Jesusbi ye'yo cocare quëaguë, baguëni sehuobi:

—Yequë bainguëbi Jericó huë'e jobona saza caguë, Jerusalemni saiguëna, ja'nrebi bonse jiancuabi baguëni tēhuo rani, baguëni zeanni, baguë bonse, baguë caña, si'ayete tēteni, baguëni ai ja'si yo'oni, baguëni huani ya'tu güeseni, baguëte ju'in hua'guëre jo'cani senjoni saë'ë. ³¹ Senjoni satena, ja'nrebi pairo hua'guëbi ja'ansi ma'abi saiguë, ju'in hua'guëna ti'anni ñnaguë, ca'nco quëhuijani saji'i. ³² Saquëna, ja'nrebi Riusu huë'e yo'o congüë Levita bainguë'ga ti'anni ñnaguë, baguë'ga ro ca'nco quëhuijani saji'i. ³³ Saquëna, ja'nrebi Samaria bainguë tin jobo bainguëbi ti'anni ñnaguë, baguëca Chao hua'guë caguë, ju'in hua'guëni ai oire baguë, baguëre coñe se'ga ro'tabi. ³⁴ Ja'nca ro'taguë, Baguë ja'si nesiruanre re'huaza caguë, hui'yabe, jo'cha, ja'anbi ja'ñeni, canbi re'oye huenbi. Huenni, baguë burro hua'guëna tēni, bain cain huë'ena sani, baguëre cuira bi'rabi. ³⁵ Cuirani ñnani, ja'nrebi samu curi so'corëanre inni, ba huë'e ëjaguëna insini cabi: “Ënquëre re'oye ñnaguë cuirajë'ën. Quë'rë se'e ro'iyë banica, yë'ëbi se'e rani, më'ë ro'ise'ere go'yayë” cabi baguë, caguë quëabi Jesús.

³⁶ Quëani, Jesús yua baguëni senni achabi:

—Më'ë yua ñnere ro'tani quëajë'ën. Ya'tu güesesi'quëbi ma'are uinguëna, ¿jaroguëbi baguëni ñnaguë, baguë te'e bainre yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Queaca ro'taguë'ne më'ë? senni achabi Jesús.

³⁷ Senni achaguëna, ira coca ye'yoguëbi sehuobi:

—Baguëni ai oire baguë consi'quë, ja'anguë bajji'i. sehuobi.

Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Ja'anguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, më'ë'ga güina'ru sani, bainre güina'ru oire baguë congüë ba'ijë'ën, cabi.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸ Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani, baguëre concua naconi yequë huë'e jobona ti'anguëna, Marta hue'egobi baguëte choigona, bago huë'ena cacani ñnabi. ³⁹ Cacani ñnaguëna, yeco, María hue'ego, Marta yo'jego ba'igobi Jesús cocare achani ye'yeza cago, baguë guëon na'mi ca'ncona bëani achago baco'ë. ⁴⁰ Achago ba'igona, Martabi bago yo'o ma'carëanre zoe yo'oni ya'jani, Jesusna bonëni cago:

—Ëjaguë, yë'ë yo'jegobi ro cue'yoni, huë'e yo'o ma'carëanre conma'igona, yë'ë se'gabi yo'oye porema'ñë. Ja'nca sëani, ¿yë'ëre coñe bagoni guanseye ro'tama'iguë më'ë? cago.

⁴¹ Cagona, Jesús sehuobi:

—Marta, Marta, ai sa'nti hua'go cayë më'ë. ⁴² Yë'ë cocarebare achani ye'yetoca, re'oye ba'iji. Mariaca yë'ë cocare ja'nca te'e ruiñe achani ye'yegona, bagore gare ënsema'iguë ba'iyë yë'ë. Ja'an cocare bojogona, yequëcuabi bagoni gare sa'nti güeseyë beoye ba'ija'cua'ë, caguë sehuobi Jesús.

11

Jesús y la oración

¹ Ja'nrebi, yequë umuguseña ba'iguëna, Jesusbi sani, Riusuni ujaguë, coca senni tējiguëna, baguëre yo'o con hua'guëbi baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, yëquënanani ujaye ye'yojë'ën. Juanbi baguëre yo'o concuani ujaye ye'yoguëna, yëquënarë'ga güina'ru ujaye ye'yojë'ën senni achabi.

² Senni achaguëna, Jesús cabi:

—Mësacuabi Taita Riusuni ujanica ñaca ba'iyë cajë'ën:

Yëquëna Taita, quënamë re'otore ba'iguëna, si'a bainbi më'ë ta'yejeiyereba ba'iyete te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'bë.

Më'ë bainreba jobore re'huaguë, yëquënarë te'e jëana ëño rajjë'ën.

Më'ë guënamë re'oto ba'icuari më'ë yëye'ru yo'ojëna, ën yija bain'ga më'ë yëye'ru güina'ru yo'ojën ba'ija'bë.

³ Yëquëna aon aiñe, yure umuguse aiñe se'gare insijë'ën.

4 Yèquèna gu'aye yo'ojèn ba'ise'ere huanè yeni ro'tama'ijè'èn.

Yequècuabi yèquènani gu'aye yo'ojèna, bacua gu'aye yo'ose'ere huanè yeye cani se'e ro'tamaè'è yèquèna.

Ja'nca ro'tamajèna, mè'è'ga yèquènani gùina'ru yèquèna gu'aye yo'ose'ere ro'tama'iguè ba'ijè'èn.

Yèquènani gu'aye yo'oye ro'ta gùesema'ijè'èn.

Ja'anre yèquènare etojei gùesèjè'èn, cabi.

⁵ Cani, bacuani se'e yeque cocare ye'yo bi'rabi Jesús:

–Yeque bainguè yo'ose'ere ro'tajè'èn. Nami jobo ba'iguèna, baguè gajeguèbi èñaguè raiguèna, aon beoguèna, baguète cuirayete. Ja'nca beoguèbi yequè baguè gajeguè huè'ena sani, baguèni senni achaguèna: “Besa, samute jo'jo aonbèanre prestajè'èn. ⁶ So'o bainguèbi yè'è huè'ena ti'anguèna, baguèni aon cuiraye beoye yè'è” caguè quèaguèna. ⁷ Caguè quèaguèna, baguè gajeguè huè'e sa'nahuè ba'iguèbi sehuoguèna: “Porema'inë. Anto sa'rore ta'pini tèjihuè yè'è. Zin hua'na naconi yua cain umesi'cua sèani, huèni insiye porema'inë yè'è” sehuoguèna. ⁸ Ja'nca sehuoguèna, hue'se nècaguèbi jo'caye beoye se'e senni achaguèna, baguè gajeguèbi, Yè'ère se'e hui'ya senma'ija'guè caguè, baguè yua huèni, baguè yè'se'è insiguèna. ⁹ Ja'nca insisi'què sèani, mèsacua gùina'ru quèayè yè'è. Mèsacua yèyete senreba sentoca, Riusubi insija'guè'bi. Jo'caye beoye uajèna, Riusubi ai masiye sehuoja'guè'bi. Riusuni recoyo te'e zi'inni baza catoca, Riusubi baguè ba'iyete mèsacuanì masireba masi gùesèja'guè'bi. ¹⁰ Èn yija bain senreba se'ne'ru Riusuni senni achajèn ba'ijè'èn. Èn yija bainbi si'a jèja sentoca, bacua bainbi insiyè. Si'a jèja cu'etoca, bacuabi tinjañè. Si'a jèja je'njuni achotoca, bacua bainbi anconi caca gùeseyè.

¹¹ Mèsacua'ga èn cocare achani ye'yèjè'èn. Mèsacua zin hua'nabi ziaya hua'ire sentoca, çañare insiye mèsacua? Bañè. ¿Jo'jo aonbète sentoca, gatabète insiye mèsacua? Bañè. ¹² ¿Cura ziare sentoca, bunire insiye mèsacua? Bañè. ¹³ Mèsacua yua gu'aye yo'oye ye'yesi'cua ba'ijèn, mèsacua zin hua'nani re'oye insini cuiraye masijèna, mai Taita Riusu guènamè re'otore ba'iguèbi què'rè ta'yejeiye maini conni cuirareba cuiraye masiji. Maibi baguè Espiritu raoyete sentoca, gare ènseye beoye maina raoji Riusu, cabi Jesús.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

¹⁴ Ja'n'rèbi jè'te, Jesusbi yi'o ma'tèbè bainguèni tèhuoni, baguè gu'a huatire etoni saoguè bajji'. Etoni tèjiguèna, ja'an bainguèbi coca ca bi'rabi. Coca caguèna, bain hua'nabi ai bojoreba bojojèn èñahuè. ¹⁵ Èñajèna, yequècua'ga ai jayajèn cahuè:

–Huati hua'i èjaguè Beelzebú hue'eguè, ja'anguèbi conguèna, Jesusbi huati hua'ire etobi'te, jayajèn cahuè.

¹⁶ Cajèna, yequècua'ga Jesusni huacha sehuo gùesèñu cajèn, baguèni ñaca senni achahuè:

–Ta'yejeiyereba yo'ore yo'ojè'èn. Èñaza, senni achajèn cahuè.

¹⁷ Ja'nca gu'aye cajèna, Jesusbi bacua ro'tayete masiguè, bacuani sehuobi:

–Te'e yija bainbi si'a jurèanre re'huanì sa'ñeña guerra huatoca, si'a jubè gare ñu'ñujeiñè. Te'e huè'e bainbi sa'ñeña je'o batoca, si'acua gare ñu'ñujeiñè. ¹⁸ Ja'nca sèani, zupai jobobi gùina'ru sa'ñeña huatoca, gùina'ru jèja beoguè carajeiji. Mèsacuanì jaya coca cajèna, ja'nca sehuoyè yè'è. Yureca Beelzebubi ¿queaca yè'ère conguè'ne? ¹⁹ Mèsacua bain'ga huati hua'ire etoni saojèna, çjaro èjaguèbi ta'yejeiye conguè'ne? Bañè. Mèsacuabi yè'ère jayajèn cajèn, mèsacua ro huacha cayete si'acuanì masi gùeseyè. ²⁰ Riusu se'gabi yè'ère conguèna, huati hua'ire etoni saoyè yè'è. Ja'nca conguèna, baguè bainrebare re'huanì baja'yete ro'tajè'èn. Te'e jèana ti'anja'ñeta'an ba'iji.

²¹ Èn cocare'ga ro'tani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete masijè'èn. Yequè bainguè ai jèja baguèbi baguè hua guèna naconi baguè huè'ere re'oye èñaguèna, yequècuabi tèani saye porema'inë. ²² Yequè'ga baguè'ru què'rè jèja baguèbi baguè huè'ena ti'anni, baguèni què'rè ta'yejeiye huani saoni senjotoca, baguè huè'ena cacani, baguè hua guèna, baguè bonse beorru tèteni sani, baguè bainna huo'hueni insiji.

²³ Yureca, yè'ère re'oye èñama'icua ba'itoca, yè'èni gu'aye ro'taye se'ga ba'iyè. Yè'ère yo'o conma'icua ba'itoca, yè'è re'huase'ere ro ñu'ñu gùesèjani senjoñè.

El espíritu impuro que regresa

²⁴ Èn cocare'ga ro'tani, bain gu'ajeyete ye'yèjè'èn. Gu'a huatibi bainguète etani saiguè, beo re'otona ganiguè, çJarona bèani huajèye'ne yè'è? caguè, cu'eni jèhuani, se'e ro'tani, Yè'è etasi huè'ena goza cabi. ²⁵ Ja'nca cani, baruna go'ini èñato, yua re'oye re'huasi huè'e, yua re'oye yuase'e bajji', bainguè recoyo. ²⁶ Ja'nca ba'iguèna, baguè yua se'e sani, baguè gu'a gajecua te'e èntè sara samucuaire tèhuoni choji'i. Baguè'ru què'rè ta'yejeiye gu'aye ba'icuanì choini, rani, si'a jubèbi ba etasi huè'ena cacani bèahuè, bainguè recoyona. Ja'nca bèani

ba'ijëna, ja'an bainguë yua quë'rë ta'yejeiye ai gu'ajeiguë bajji'i. Ru'rureba ba'ise'e'ru quë'rë ta'yejeiye gu'aguë bajji'i, ye'yoguë cabi Jesús.

La felicidad verdadera

²⁷ Ye'yoguë caguëna, romi hua'go bain jubë naconi ba'igobi baguëni coca güigo cago:

—jMé'ë pé'cagobi mé'ëni tē'ya rani, mé'ëni chuchasi'co sēani, ai bojoreba bojogo ba'ija'go! güigo cago.

²⁸ Güigo cagona, Jesús sehuobi:

—Riusu cocare achani te'e ruiñe yo'ocua'ga bago bojore'ru quë'rë ta'yejeiye ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'ë, caguë sehuobi.

La gente mala pide una señal milagrosa

²⁹ Ja'nca sehuoni, bain hua'nabi quë'rë jai jubë ñë'cajënna, bacuani coca quëa bi'rabi:

—Yureña bainbi ai gu'aye ro'tajën, yë'ëni senni achajën, Ta'yejeiyereba yo'ore yo'ojë'ën. Eñaza, senni achajën cajënna, Riusu ira raosi'quë Jonás hue'eguë, baguë ba'ise'e se'gare yureña bainni masi güeseyë yë'ë. ³⁰ Jonás yua Nínive huë'e jobo bainna raosi'quë ba'ise'e'ru yë'ë'ga, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yureña bainna raosi'quë'ë yë'ë. ³¹ Yecore'ga, ira baingo ba'isi'co, sërübë ca'nco bain ta'yejeiye ëjago ba'isi'core ro'tani, Riusu bënni senjoja'ñete masijë'ën. Bain ta'yejeiye ëjaguë Salomonbi ai masiguë yihuoguëna, bagobi Salomón masiguë yihu cocare achani masijaza cago, ai so'o sani baguëna ti'anni achagoña. Ja'nca achani masi'core sēani, mēsacua yua bago yo'ogo ba'ise'ere ro'tani, yë'ë cocareba yureña quëani achose'ere quë'rë te'e ruiñe achani ye'yejën ba'ijë'ën. Achaye güetoca, yë'ë yua Salomon'ru quë'rë ta'yejeiyereba masiguë sēani, Riusubi mēsacuan quë'rë ta'yejeiye bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. ³² Riusu cuencuesi umuguse ti'anguëna, Nínive huë'e jobo bainre'ga eñaja'cua'ë mēsacua. Bacua yua Jonás coca quëani achose'ere achani, bacua gu'a juchare jo'cani senjoreña. Yureña'ga yë'ëbi ti'an rani, Riusu cocarebare quëani achoguëna, mēsacua yua achaye güetoca, ai ta'yejeiyereba bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë mēsacua, yë'ë yua Jonas'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iguë sēani.

La lámpara del cuerpo

³³ Mēsacua yua te'e ruiñe yo'ocua ba'iyë yënica, ën cocare achani ye'yejë'ën. Bainbi majahuëte zëonni, ro'rohuëbi meñe jaoni ta'pima'icua ba'iyë. Majahuëte gare yahueye beoye ba'iyë. Bain ti'ancuabi, re'oye eñaja'bë cajën, majahuëte zëonni ëmëna reoyë. ³⁴ Mēsacua ñaco yua mēsacua recoyo majahuë'ru ba'iji. Mēsacua ñacobi eñajën, te'e ruiñe yo'oye ro'tatoca, si'a recoyo miañereba miaji. Gu'aye yo'oye ro'tatoca, si'a recoyo yua zijeji recoyo'ru ruinjï. ³⁵ Ja'nca sēani, mēsacua eñare bajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tama'itoca, gu'a ëase'e se'gare ro'tatoca, zijejiye se'ga ba'iji mēsacua recoyore. ³⁶ Si'a recoyoreba te'e ruiñe ro'tajën ba'itoca, gare zijejiye beoye ba'itoca, mēsacua yua gare jo'caye beoye te'e ruiñereba masini re'oye yo'oye se'ga ba'iyë. Majahuë re'oye miañe'ru te'e ruiñe eñani, te'e ruiñe masini yo'oye porecua'ru ruiñe mēsacua, yihuoguë cabi Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

³⁷ Cani tējiguëna, fariseo bainguëbi baguëni choiguë, Yë'ë huë'ena sani, yë'ëre aon aiñe conjë'ën caguë choiguëna, Jesusbi te'e conguë saji'i. ³⁸ Sani ti'anni, fariseo bain yo'oye'ru yo'oma'iguë, baguë ëntë sarañare bacua zoaye'ru zoamaquëna, baguëre choisi'quëbi gu'aye ro'taguë eñabi. ³⁹ Ja'nca eñaguëna, E'jaguë Jesusbi baguëni cabi:

—Mēsacua fariseo bainbi guëna ro'rohuëanre zoajën, guë'rëbë ca'nco se'gare zoacua ba'iyë. Sa'nahuë ca'ncore zoaye ro'tama'icua ba'iyë. Güina'ru, mēsacua recoyo gu'a recoyoreba se'ga ba'iyë. Ro gu'aye ro'tajën, bain bayete ro tēteni bajën, ⁴⁰ mēsacua ¿queaca ro'tajën, ro huësë ëaye yo'ojën ba'iyë'ne? Mēsacuabi ëmëje'en ca'nco se'gare eñajën, Yë'ë ga'nihuë Riusu re'huani jo'case'ere sēani, re'oye zoani re'huaza cajën, mēsacua ¿queaca ro'tajën, mēsacua recoyo re'oye re'huani, Riusu yëyete yo'oma'ine'ne? ⁴¹ Mēsacua yua bonse beo hua'nana insijën, Riusu yëye'ru bacuana ro insiñu cajën, ro yo'omajën ba'ijë'ën. Mēsacua recoyo oire bajën, Bacuana te'e ruiñe conñu cajën, Riusu yëyete yo'ojën, bacuani te'e ruiñe conjën ba'ijë'ën.

⁴² Mēsacua fariseo bain gu'aye yo'ojënna, Riusubi mēsacuan ai bënni senjoja'guëbi. Mēsacua yua Riusu coca cani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oñu cajën, mēsacua ma'ña sēñete inni, décima parte ba'iyete cuencueni, Riusu cani jo'case'e'ru cuencueni, baguëna insiyë mēsacua. Ja'nca insicuata'an, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'omajën, Riusuni gare yëye beoye ba'icua'ë mēsacua. Ja'anre quë'rë ta'yejeiye ro'tajën, mēsacua cuencueni insiyë'ru yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye yo'ojën, Riusuni si'a recoyo yëjën ba'ijë'ën.

⁴³ Mēsacua fariseo bain gu'aye yo'ojënna, Riusubi mēsacuan ai bënni senjoja'guë'bi. Mēsacua yua bain ñë'ca huë'ena sani, ëja bain ñu'i seiñuë se'gana bëaye yëyë. Mēsacua yua

huë'e joborebana sani, bain saludayete ëjojën, Ëja bainre saludaye'ru yë'ëre saludaja'bë cajën, ëjoyë mësuca.

⁴⁴ Mësuca ira coca cani jo'case'ere ye'yocua, mësuca fariseo bain, si'acuabi re'o bain ba'iyë'ru ro coquejën ëñojënna, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi mësuca. Bain tansiruan se'ga'ru ba'iyë mësuca. Ro ëmëje'en ca'nco se'gare re'oye ëñocuata'an, ai ënto sëñe se'ga ba'iyë, sa'nahuë ca'ncore. Bain hua'nabi ëmëje'en ca'nco se'gare ëñajën, Bain tansiruan ai re'oye ëñoji cajën, mësuca gu'a recoñoa ba'iyete ro huesë ëaye ëñañë, bënguë cabi Jesús.

⁴⁵ Caguëna, ira coca cani jo'case'ere te'e ruiñe masiguëbi Jesusni cabi:

–Ëjaguë, më'ëbi ja'an cocare caguë, yë'ë, yë'ëre conjën ba'icuare'ga caguë, yëquënare gu'aye achoye cayë më'ë, cabi.

⁴⁶ Caguëna, Jesús sehuobi:

–Aito. Mësuca, ira coca cani jo'case'ere te'e ruiñe masicuare'ga ai bënni senjoja'guë'bi Riusu. Mësuca yua bain hua'nani ai guaja yo'o güesecuata'an, mësucaabi güina'ru yo'oye beoye ba'ijën, bacuani gare conmajën ba'icua'ë.

⁴⁷ Mësucaabi ai gu'aye ro'tajën ba'ijënna, Riusubi mësucauni ai bënni senjoñe ba'ija'guë'bi. Riusu ira bain cuencueni raosi'cua tansiruanre re'oye re'huajën, re'oruan ëñoja'guë cajën, bojojën yo'ojënna, Riusubi bënni. Mësuca ira bain ba'isi'cuabi Riusu bain raosi'cuani huani senjosi'cuare sëani, mësuca yua bacua ro'tajën ba'ise'e'ru güina'ru gu'aye ro'tajën ba'iyë. ⁴⁸ Mësuca yua ja'an bain tansiruanre re'oye re'huajën, mësuca ira bain ba'isi'cua huani senjose'ere re'oye ro'tajën, bacua ro'tajën ba'ise'e'ru te'e ro'tacua'ru ëñoñë mësuca. Bacuabi Riusu bainni huani senjosi'cua ba'ijënna, mësuca yua Riusu bain tansiruanre re'oye re'huajën, güina'ru gu'aye yo'ocua'ru ëñoñë mësuca.

⁴⁹ Riusubi mësuca yo'ojën ba'ija'yete te'e ruiñe masiguë sëani, ñaca cani jo'cabi: “Yë'ëbi yë'ë coca cani achocua, yë'ë ta'yeyeiye yo'ore concua, ja'ancuare re'huani, bainna saoguëna, bain hua'nabi ro cue'yoni, bacuani ro je'o bajën, yequëcuare ja'si yo'ojën, yequëcuare huani senjoja'cua'ë” cani jo'cabi Riusu. ⁵⁰ Ja'nca cani jo'casi'quë sëani, baguë bain cuencueni raosi'cuare ro'taguë, baguë ën yija re'huani jo'casirënbi raosi'cua huani senjosi'cua ba'ijënna, yureña bain gu'aye yo'ose'e ba'iji caguë, mësucauni sehuoye senja'guë'bi Riusu. ⁵¹ Baguë ira bainguë raosi'quë Abel hue'eguë, baguë huani senjose'ere ro'taguë, si'a jë'te raosi'cua huani senjose'ere ro'taguë, baguë bainguë Zacarías ba'isirën tëca raosi'cua, si'acuare huani senjoñëna, mësucauni sehuoye senja'guë'bi Riusu. Zacarías hue'eguë ba'isi'quëre cato, baguë yua misabë ca'nconrëte nëcaguëna, mësuca ira bain ba'isi'cuabi baguëni huani senjohuë. Ja'nca sëani, mësucauni ganreba caguë quëayë yë'ë. Riusu bain raosi'cua huani senjosi'cua si'acuare ro'taguë, yureña bainni sehuoye senji Riusu.

⁵² Mësuca, ira coca te'e ruiñe masicua, ai bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Riusubi baguë masiye ye'yose'ere bainna jo'caguëna, mësuca se'gabi ro yahue re'huani, bainni gare ye'yomaë'ë. Ye'yomajën, bain hua'nabi ye'yeye yëcuareta'an, gare ënsehuë mësuca. Ja'nca sëani, Riusubi mësucauni ai bënni senjoja'guë'bi, caguë quëabi Jesús.

⁵³ Ja'nca caguë quëaguëna, ira coca te'e ruiñe masicua, fariseo bain, bacuabi ai bëinreba bëinjën, baguëni ai hui'ya senni achajën baë'ë. ⁵⁴ Baguëni huacha sehuc güeseñu cajën, baguëni coque ëaye ro'tajën, baguëni hui'ya senjën, baguë sehuoyete ai achajën baë'ë.

12

Jesús enseña contra la hipocresía

¹ Ja'nca ba'icuata'an, quë'rë jai jubëan bainbi Jesús cocare achafnu cajën, sa'ñeña jë'jejën quëonjën, baguëna ti'anhuë. Ja'nca ti'anjënna, Jesusubi baguëre yo'o concuani ru'ru yihuoguë cabi:

–Mësuca yua ëñare bajën, fariseo bain aon huo'coye, bacua yo'ojën ba'iyë ja'anre ëñani, gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Bacua yua ëmëje'en ca'nco se'gare re'huajën, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'iyë. ² Bacuabi ro yahue gu'aye yo'ojënna, Riusubi si'aye ëñani masiji. Si'a bain yahue gu'aye yo'ojënna, Riusubi si'ayerëba masini, si'ayete si'a bainni masi güeseja'guë'bi. ³ Ja'nca sëani, mësuca yahue case'e, zizei re'oto cani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi si'a bainni te'e ruiñera masi güeseja'guëbi. Si'a bainbi te'e ruiñe achajën ba'ija'cua'ë. Mësuca huë'ena yahue quëajën ba'ise'e ba'itoca, si'a huë'e jobona quëani achose'e ba'ija'guë'bi.

A quién se debe tener miedo

⁴ Mësuca yua yë'ë gaje hua'na ba'ijënna, mësucauni yihuoguë quëayë yë'ë. Yequëcuabi mësucauni huani senjo ëaye yo'otoca, bacuani gue huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Bain ga'nihuë se'gare huani senjoñe porecuabi mësuca recoyo carajei güeseye gare porema'iñë. ⁵ Riusu bënni senjoja'ñe se'gare huaji yëjën ro'tajën ba'ijë'ën. Gu'a jucha yo'otoca, mësucaabi junni

huesëjënna, Riusu yua ja'an toana mësacuar senjoni saoye poreji. Ja'nca sëani, Gu'aye yo'oma'ïñe cajën, Riusuni bëin güesemajën ba'ijë'ën.

⁶ Ën cocare ro'tani, Riusu ta'yejeiye conreba coñete masijë'ën. Bi'an hua'na te'e ëntë sara ba'i hua'nare con misabëna ëoye yëtoca, samu curi so'corëan se'gare ro'iyë bayë mai. Ta'yejeiye ro'ima'ïñe ba'iguëna, Riusu'ga bi'an ba'iyete gare huanë yema'iji. ⁷ Bi'an hua'na ba'iyete ai ro'taguë, mësacua ba'iyere'ga quë'rë ta'yejeiye ai ro'taguë ba'iji Riusu. Mësacua sinjoñë rañare'ga cuencueni, ga rañañë ba'iyë masiji Riusu. Ja'nca sëani, mësacua yua gare huaji yëye beoye Riusu conreba coñete masijë'ën.

Los que reconocen a Jesucristo delante de los hombres

⁸ Ën cocare'ga mësacuan yihuoguë quë'ayë yë'ë. Bain hua'nabi achajënna, mësacua yua yë'ë ba'iyete quëani achojën ba'ijë'ën. Yë'ë yua Cristo bainguë'ë. Riusu Raosi'quëreba bainguë'ë yë'ë, quëani achojën ba'itoca, yë'ë'ga mësacua ba'iyete ëñaguë, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi achajënna, Yë'ë bainreba yo'o concua ai re'o hua'na'ë, cani achoja'guë'ë yë'ë. ⁹ Yequëcua yë'ë ba'iyete ro'tajën, bain hua'nabi achajënna, Cristo bain ba'iyete cani achoye yëma'ïñe yë'ë, catoca, yë'ë'ga, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi achajënna, bacua ba'iyete güeni senjoñë caja'guë'ë yë'ë.

¹⁰ Yë'ë ba'iyete gu'aye catoca, ja'nrëbi ja'an gu'aye case'ere huanë yeye senreba sentoca, Riusubi huanë yeni ro'tama'iguë ba'ija'guë'bi. Riusu Espiritu ba'iyete gu'aye catoca, ja'an gu'aye case'ere huanë yeye senreba sento'ga, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'ija'guë'bi.

¹¹ Yequëcua mësacuar preso zeanni, huë'e jobo ëcaca, bain ta'yejeiye ëjacua, bacua ba'iruanna nëconi gu'aye cajënna, mësacua sehuo coca caja'yete ru'ru ro'tamajën ba'ijë'ën. ¹² Mësacua sehuorën ti'anguëna, Riusu Espiritubi masi güeseguëna, ja'an cocare ëja bainni sehuojë'ën, cabi Jesús.

El peligro de las riquezas

¹³ Caguëna, yequë, bain jubë naconi ba'iguëbi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, yë'ë ja'yëbi yëquëna taita bonse jo'case'ere yë'ëna huo'hueni insiye yëma'iguëna, baguëni huo'hueye guansejë'ën, cabi.

¹⁴ Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Mësacua bonse huo'hueye cama'iguë'ë yë'ë, cabi.

¹⁵ Ja'nca cani, si'a hua'nani ñaca yihuoguë cabi:

—Mësacua ëñare bajën, bonse ba ëyete ro'tamajën ba'ijë'ën. Bonse se'gare batoca, quë'rë re'oye ba'iyë gare porema'ïñe mësacua, cabi.

¹⁶ Ja'nca cani, ye'yo cocare ñaca quëabi:

—Ai ta'yejeiye bonse ëjaguë baquëña. Baguë aon tanse'ere ëñaguë, ai aon tëa güeseguëña.

¹⁷ Ja'nca tëa güeseguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “¿Queaca yo'oye'ne yë'ë? Ai aon tëase'e ba'iguëna, ¿jarona ayani baye'ne yë'ë? Aon aya huë'eñana ayaye ti'anma'ïñe sëani, ¹⁸ yë'ë reño huë'eñare ñañoni taonni, senjoni, quë'rë jai huë'eñare yo'ozä, ro'taguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca yo'oni tëjini, yë'ë aonre ayani bani, ¹⁹ ja'nrëbi yë'ë se'ga bojoguë caja'guë'ë: Yë'ëre ai re'oye ba'iji. Surupa. Gare se'e aon carajeyiye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. Gare se'e gono uncuye carajeyiye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. Ja'anna ta'yejeiye bojoguë, re'o recoyo huanoñe se'ga ba'ija'guë'ë yë'ë” ro'taguëña baguë. ²⁰ Ja'nca ro'taguë ba'iguëna Riusubi baguëni caguëña: “Ro huesë ëyë ba'i hua'guë'ë më'ë. Yure ñami junni huesëja'guëta'an ba'iyë më'ë. Junni huesëguëna, më'ë re'o bonse ¿jarocuabi bëani baja'cua'ne?” caguëña Riusu. ²¹ Mësacua yua ja'an ye'yo cocare achajën, ñaca ro'tajën ba'ijë'ën. A'ta bonsere bëyoni ta'yejeiye bonse ëjacua'ru ruñu cajën yo'otoca, carajeyiye se'ga ba'ija'cua'ë. Riusuni yo'o conmajën, Riusu insija'yete gare cuye beoye ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

Dios cuida a sus hijos

²² Ja'nca cani tonni, ja'nrëbi jë'te, baguëre yo'o con hua'nani yihuoguë quëabi:

—Mësacua aon ainja'ñe, mësacua caña ju'ija'ye, ja'anre ta'yejeiye ro'tamajën ba'ijë'ën.

²³ Riusubi mësacuar ro aon aincuare re'huamaji'i. Riusubi mësacua ga'nihuëanre re'huaguë, ro caña ju'iyë se'gare caguë jo'camaji'i. ²⁴ Mësacua yua bi'an hua'na ba'iyete ëñani ye'yëjë'ën. Ba hua'nabi gare aon tanma'icuata'an ba'iyë. Aon tëani re'huama'icuata'an ba'iyë. Bain hua'na re'huani baye'ru ba'ima'icua'eta'an, Riusubi bacua aon ainjën ba'iyë insiji. Ja'nca insiguë, mësacua ba'iyete quë'rë ta'yejeiye ro'taguë, mësacuan quë'rë re'oye conreba conni insiye masiji Riusu. ²⁵ Mësacubi ro'tajën, Quë'rë jëja yo'oni quë'rë zoa hua'guë'ru runza ro'tajën ba'icuata'an, gare porema'ïñe mësacua. ²⁶ Ja'anre yo'oye poremajën, mësacua ¿queaca ro'tajën mësacua baja'yete ta'yejeiye cu'eye'ne?

²⁷ Jo'ya coro irayete ëñani ye'yëjë'ën. Jo'ya coro se'gabi re'o canre tëonni ta'nëñe porema'iguëna, Riusu se'gabi jo'ya corore re'oye ëñoñe re'huaye masiji. Bain ta'yejeiye ëjaguë Salomón hue'eguë ba'isi'quëbi ai re'o caña me'najei cañare ju'ini ai re'oye

ẽnoġereta'an, Riusu jo'ya corofna yua quẽ'rẽ ta'yejeiyereba ai re'oye ẽñoji. ²⁸ Jo'ya corofna yua rẽno ñesebẽ se'ga ba'iguẽ, ja'nrebi te'e jẽana junni huesẽguẽna, Riusubi ja'an corofnare ai re'oye re'huani jo'caji. Ja'nca re'oye re'huani jo'caye masiguẽbi mẽsacua're'ga quẽ'rẽ ta'yejeiyereba ai re'oye conreba coñe masiji. ²⁹ Ja'nca masiguẽ sãani, mẽsacua yua ¿Queaca aon conĩ aifne? ¿Queaca gonore conĩ uncuye'ne? ja'anre ta'yejeiye ro'tamajẽn ba'ijẽ'ẽn. ³⁰ Ro ẽn yija bainbi ja'an se'gare ai ro'tajẽn ba'icuata'an, mẽsacua Taita Riusu insiyete si'a recoyereba ro'tajẽn ba'ijẽ'ẽn, mẽsacua carayete ai masiguẽ sãani. ³¹ Riusu ba'i jobore ru'ru ro'tajẽn, Riusu yo'o coñe se'gare ro'tajẽna, Riusubi si'a ẽn yija carayete mẽsacua'na insija'guẽ'bi.

Riqueza en el cielo

³² Mẽsacua yua yẽ'ẽ bainreba ai yẽsi'cua sãani, gare huaji yẽye beoye ba'ijẽ'ẽn. Mai Taita Riusubi mẽsacua'ni ai bojoguẽ, baguẽ ba'i jobo ba'ija'yete mẽsacua'na ai insireba insija'guẽ'bi. ³³ Ja'nca sãani, mẽsacua bonserẽ bendieni, bonse beo hua'nana ro' insijẽ'ẽn. Ja'nca yo'onica, mẽsacua yua gare carajeiye beoye quẽ'rẽ ta'yejeiye conĩ baja'cua'ẽ. Riusu naconi guẽnamẽ re'otore ba'ijẽn, baguẽ insija'yete gare caraye beoye conĩ baja'cua sãani, ja'an se'gare ro'tajẽn ba'ijẽ'ẽn. Ja'anre bajẽna, gare huesẽni si'aye beoye ba'ija'guẽ'bi. Gare pu'ncaye beoye ba'ija'guẽ'bi. Gare jian gũeseyẽ beoye ba'ija'guẽ'bi. ³⁴ Riusu insija'yete conĩ baja'cua sãani, recoyo bojoreba bojõjẽn ba'ijẽ'ẽn. Ro ẽn yija bonse se'gare ba ẽaye ro'tatoca, rẽno ñesebẽ se'ga bojõjẽn, Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ẽ mẽsacua.

Hay que estar preparados

³⁵ Riusu cuencuesi umuguse yua te'e jẽana ti'anja'ñeta'an ba'iguẽ sãani, mẽsacua te'e jẽana sani ba'ija'yete re'oye ẽñajẽn ẽjojẽn ba'ijẽ'ẽn. Guẽon ju'i corore sa'yeni, Majahuẽre zẽonni saifnu cajẽn ba'iyẽ'ru ẽñajẽn ẽjojẽn ba'ijẽ'ẽn. ³⁶ Eja baingũẽ yo'o concua ẽñajẽn ẽjojẽn ba'iyẽ'ru ba'ijẽ'ẽn. Bacua ẽjaguẽbi hueja fiestana saisi'quẽ ba'iguẽna, Baguẽ yua joẽ ba'irẽn ti'anma'ija'guẽ cajẽn, baguẽ anto sa'rore ancoja'yete ẽjojẽn bateña. ³⁷ Ja'nca ẽjojẽn ba'icuana ti'anni, bacua'ni ai bojoguẽ, bacua'ni ai re'oye conreba congũẽna. Ja'an ẽjaguẽbi bacua'ni bea gũeseni, bacua'ni re'o aon cuiraguẽna. ³⁸ Quẽ'rẽ ñami jobo ba'iyẽ'ru ti'anni, baguẽre yo'o concua ẽjojẽn ba'icuare ẽñani, bacua'ni ai ta'yejeiye ai insireba insiguẽ bojoguẽna. ³⁹ Mẽsacua yua ẽn cocare'ga achani te'e ruiñe ro'taye ye'yejẽ'ẽn. Huẽ'e ẽjaguẽbi bonse jiangũẽ rairẽn masinica, baguẽ ti'anja'ñete ẽñaguẽ ẽjoguẽ, baguẽ huẽ'ere jian gũesema'ire'abi. ⁴⁰ Mẽsacua'ga yẽ'ẽ in rai umugusere ẽñajẽn ẽjojẽn ba'ijẽ'ẽn. Yẽ'ẽ ti'anja'ñete ta'yejeiye ro'tama'ijẽna, yẽ'ẽ, Riusu Raosi'quẽreba ba'iguẽbi te'e jẽana ti'anja'guẽta'an ba'iyẽ yẽ'ẽ, cabi Jesũs.

El criado fiel y el criado infiel

⁴¹ Caguẽna, ja'nrebi Pedrobi baguẽni senni achabi:

– Ẽjaguẽ, ẽn cocare ye'yoguẽ caguẽ, ¿yẽquẽna hua'na se'gani yihuoguẽ, o si'a bainni yihuoguẽ caguẽ mẽ'ẽ? senni achabi.

⁴² Senni achaguẽna, Jesũs sehuobi:

– Ẽja baingũere yo'o concua yo'ose'ere ro'tani masijẽ'ẽn. Baguẽre yo'o congũẽ te'eguẽbi te'e ruiñe recoyo ro'taguẽna, baguẽ ẽjaguẽbi so'o sai bi'raguẽ, baguẽ huẽ'ere baguẽna jo'caguẽ guansegũẽna: “Yẽ'ere yo'o con hua'nare bacua yo'o yo'oye guansegũẽ ba'ijẽ'ẽn. Bacua're aon cuiraye guansegũẽ ba'ijẽ'ẽn” canĩ tonni saquẽna. ⁴³ Sani, ja'nrebi zoe ba'irẽn se'e rani ẽñato, baguẽre yo'o con hua'guẽbi baguẽ huẽ'e ba'iyete ai re'oye cuiraguẽ baquẽna. Ja'nca ba'iguẽna, baguẽni ai bojoguẽ, baguẽni ai re'oye congũẽ ẽñaguẽna. ⁴⁴ Baguẽ huẽ'e, baguẽ yija, baguẽ bonse, si'ayete baguẽna jo'cane, baguẽ bain ẽjaguẽre baguẽre re'huani, baguẽni ai bojoreba bojõjẽ baquẽna. ⁴⁵ Yequẽ yo'o con hua'guẽ'ga baquẽna. Baguẽ ẽjaguẽbi so'o saisi'quẽ ba'iguẽna, yo'o con hua'guẽbi ro'taguẽ, Yẽ'ẽ ẽjaguẽbi zoe raima'iji caguẽ, baguẽ gaje yo'o concua'ni ai je'o baguẽ, baguẽ ẽjaguẽ aonre a'ta aingũẽ, baguẽ jo'chare uncuni gũebeguẽ, ⁴⁶ Yẽ'ẽ ẽjaguẽbi raima'iji caguẽna, baguẽ ẽjaguẽbi te'e jẽana ti'an rani, baguẽ gu'aye yo'ose'ere ẽñani, baguẽni zeanni, baguẽni ai ta'yejeiye bẽnni senjoni, achaye gũecua ba'iruna senjoni saoguẽna.

⁴⁷ Ja'nca ba'ise'e sãani, mẽsacua ro'tani masijẽ'ẽn. Ẽjaguẽre yo'o congũẽbi baguẽ ẽjaguẽ guanse'ere achani, baguẽ yo'o yo'oye masiguẽ, ja'nrebi baguẽ guanse'ere yo'oma'itoca, ẽjaguẽbi baguẽni ai ta'yejeiye bẽnni senjoja'guẽ'bi. ⁴⁸ Yequẽ yo'o congũẽbi baguẽ ẽjaguẽ guanse'ere huesẽguẽ, ja'nrebi baguẽ yo'o guanse'ere re'oye yo'oma'itoca, ẽjaguẽbi baguẽni ta'yejeiye bẽnma'ija'guẽ'bi. Gũina'ru, mẽsacua'ni ai ta'yejeiye insini, ai ta'yejeiye masi gũesetoca, mẽsacua yua quẽ'rẽ ta'yejeiye te'e ruiñe yo'o coñe bayẽ.

Jesũs es causa de división

⁴⁹ Yë'ëbi ën yijana raiguë, bainni ai yo'o güeseguë raë'ë, jai toa zëonse'e ba'iyë'ru. Yuta toa zëoñe'ru yo'oma'iguë, te'e jëana zëonni, jai toa re'huaye'ru yo'oye ro'taguë'ë yë'ë. ⁵⁰ Taita Riusubi ja'an toabi yë'ëni bautizaye ro'taguëna, ja'an bautizaja'ye tëca ai recoyo ja'siyereba ja'siguë ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁵¹ Mësacua yua yë'ë ba'iyete ro'tajën, ¿Bainni bojo güeseguë raisi'quë'bi ro'tajën ba'ima'ïne mësacua? Gare banhuë. Bainni sa'ñeña hua güeseguë raisi'quë'ë yë'ë. Sa'ñeña bën güeseguë raisi'quë'ë yë'ë. ⁵² Yureñabi te'e huë'e bain ba'icua, te'e ëntë sara ba'icua ba'ijën, si'a jubëbi sa'ñeña je'o bajën, sa'ñeña huaye se'ga ba'ija'cua'ë. ⁵³ Pë'caguëbi baguë mamaquëni je'o baguëna, mamaquëbi baguë pë'caguëni je'o baja'guë'bi. Pë'cago'ga bago mamaconi je'o bagona, mamacobi bago pë'cagoni je'o baja'go'go. Romi huacua banica, sa'ñeña ai je'o bajën ba'ija'cua'ë. Ja'nca sa'ñeña hua güeseguë raisi'quë'ë yë'ë, cabi Jesús.

Las señales de los tiempos

⁵⁴ Ja'nca cani tonni, ja'nrëbi, si'a bainni quëani achoguë cabi:

—Mësacua yua ënsëguë ruajai ca'ncona ëñani, oco pico ba'itoca, Oco ca'niji cayë mësacua. Ja'nca cajëna, mësacua case'e'ru oco raji. ⁵⁵ Ja'nrëbi, sërribë ca'ncobi tutu ratoca, mësacuabi, Ja'su umuguse ba'ija'guë'bi cayë. Cajëna, mësacua case'e'ru ja'su umuguse ruinji. ⁵⁶ Mësacua yua oco raja'ye, ja'su umuguse ruinja'ñe. ja'anre ai masiye quëacuata'an, ¿mësacua queaca ro'tajën, Riusu yureña yo'oja'yete ro huesë ëaye ba'iyë'ne? Mësacua yua re'o bain ëñocuata'an, ro coquejën ba'iyë mësacua.

Procura ponerte en paz con tu enemigo

⁵⁷ ¿Mësacua queaca ro'tajën, te'e ruiñe yo'oyete cani yo'oma'ïne'ne? ⁵⁸ Yequëbi më'ëni preso zeanni ëja bain guanse huë'ëna sa bi'ratoca, ru'ru më'ë porese'e'ru baguë naconi ro'i cocare cani tonjë'ën. Èjaguë ba'iruna yë'ëre rërëni sama'iguë caguë, ja'nca baguëni cani tonjë'ën. Ja'anruna satoca, ëjaguëbi më'ëre ëñani, soldado hua'nana insiguëna, ya'o huë'ëna guaoni baja'cua'ë. ⁵⁹ Më'ëre ja'nca guaoni batoca, më'ë curi beoru ro'iyë tëca, ya'o huë'ëbi gare etaye porëma'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

13

Importancia de la conversión

¹ Caguëna, bain jubë ba'icuabi Jesusni coca quëahuë:

—Èjaguë, Galilea bainbi Jerusalén huë'e jobona ti'anni, Riusuni bojoñu cajën, bacua jo'ya hua'nare huani, misabëna tëoni ëo bi'rahuë. Èo bi'rajëna, bain ëjaguë Pilatobi bacuare zeanni, bacuani huani senjoni, bacua zie yua bacua jo'ya hua'na zie naconi ja'meni jo'cabi quëahuë bacua.

² Quëajëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca huani senjosi'cua ba'ijëna, ¿Mësacua queaca ro'taye'ne? Mësacua yequëre ro'tajën, Ja'an Galilea bain yua bacua yija ba'icua'ru quë'rë gu'aye yo'ojën ba'isi'cua ba'imate, ro'tama'ïne mësacua? ³ Bañë. Te'e ruiñe ro'tama'ïne mësacua. Mësacua'ga mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoma'itoca, mësacua'ga güina'ru cara-jeija'cuata'an ba'iyë. ⁴ Yequëcua ëmë huë'e quëonsi'cuare'ga ro'tajë'ën. Èmë huë'e Siloere ba'iguë, ñañani taonni, ja'an dieciocho bain hua'nana quëongüëna, huajë junni huesëhuë. Ja'nca quëonni huesësi'cua ba'ijëna, mësacua ¿queaca ro'taye'ne? Si'a Jerusalén bain ba'iyë'ru quë'rë gu'aye yo'ojën ba'isi'cua ba'imate, ro'tama'ïne mësacua? ⁵ Gare banhuë. Mësacua'ga mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoma'itoca, mësacua'ga güina'ru cara-jeija'cuata'an ba'iyë, cabi.

La parábola de la higuera sin fruto

⁶ Ja'nca cani, ja'nrëbi ye'yo cocare caguë, bainni quëani achobi:

—Èn cocare achani, mësacua gu'a jucha jo'cani senjoñete te'e ruiñe ro'tajë'ën. Yequë ëjaguëbi higo sunquiñëte baguë ziona tanni, samute tëcahuëan ëjoni ëñato, higo uncuere gare quëinma'ïne baquëña. ⁷ Ja'nca quëinma'iguëna, ëjaguëbi baguë zio cuiraguëni cabi: “Ja'an sunquiñë gu'a sunquiñë'ë. Higo uncuere tëani uncueja'ma caguë, ro cu'eni jëhuahuë yë'ë. Cueni taonni senjoñë'ën, ro irani ba'ïñere sëani” cabi baguë. ⁸ Caguëna, zio cuiraguëbi sehuobi: “Banji. Cueni senjoma'ïnu. Se'e yequë tëcahuë ëjona'a, ëjaguë. Bañë yijare re'oye mo'gani, re'o yijare pë'npëni uanni, re'oye re'huazaniñë yë'ë. ⁹ Ja'nca re'huani ëjoguëna, ja'nrëbi yequë tëcahuë uncuere quëinma'itoca, cueni senjoñu” cabi baguë.

Jesús sana en día de reposo a una mujer jorobada

¹⁰ Ja'nrëbi, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesús yua bain ñë'ca huë'ëna cacani, bainre coca ye'yoguëna, ¹¹ romi hua'gobi me gurubë garani ju'ingo baco'ë.

Dieciocho tēcahuēan gu'a huati cacasi'cobi te'e ruiñe nēcaye porema'i hua'go baco'ë. ¹²Ja'nca ba'igona, Jesusbi ēñani, bagoni choini, ja'n'rēbi bagoni quēabi:

—Yē'ë baingo, mē'ë rau beo hua'go ba'ijē'ën. Huati beogo, huajē hua'go ba'ijē'ën, caguē quēabi.

¹³Ja'nca quēani, baguē ëntē sarañabi bagona pa'roguēna, ja'ansirēn te'e ruiñe nēcani, Riusuni ai bojoreba bojogo ca bi'rago. ¹⁴Ja'nca huajēni bojogona, ñē'ca huē'e ējaguēbi baguē yo'o yo'oma'i umuguse huachose'ere ēñani, ai bēinreba bēinguē, bainni cabi:

—Te'e ëntē sara te'e umuguseña yo'o yo'o umuguseña ba'iguēna, ja'an umuguseña se'gare rani huacho güesejē'ën. Yo'o yo'oma'i umuguse ba'itoca, huacho güeseye beoye ba'ijē'ën, bēinguē cabi.

¹⁵Caguēna, Jesusbi sehuobi:

—Mēsacua judío ēja bainbi Riusu cocare te'e ruiñe yo'oñu cajēn ro coqueyē. Mēsacua jo'ya hua'na, toro, burro, ja'an hua'na ba'iyete ēñajē'ën. ¿Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguēna, mēsacua yua bacuare jo'chini, oco uncuruna sani, ocore uncu güeseña'ñe? Aito. ¹⁶Ja'nca yo'ojēn ba'icua sēani, ¿mēsacua guere yo'ojēn, bago huachoyete ēnseye caye'ne? Ira taita Abraham baingorebare sēani, dieciocho tēcahuēan zupai huati cacani ba'iguēna, bagore yo'o yo'oma'i umugusebi huachoye ēnsema'ijē'ën, cabi Jesús.

¹⁷Ja'nca caguēna, Jesusni se'e je'o ēñamajēn, ro gati ēaye yo'o bi'rahuē. Bain hua'naca Jesús ta'yejeiye yo'o conse'ere ēñani, ai bojoreba bojojēn baē'ë.

La parábola de la semilla de mostaza

¹⁸Ja'n'rēbi, Jesús yua ye'yo cocare cabi:

—Mēsacua yua Riusu bainreba ba'i jubē re'huani baja'ye, ja'anre ye'yejē'ën caguē, ¿queaca mēsacuani quēaye'ne ye'ë? ¹⁹Mostazara'carē ba'iyete ro'tani ye'yejē'ën. Ai zinra'carē ba'iguēna, yijana tantoca, ai jai sunquiñē runni, jai cabēan quēnquēna, ca hua'i hua'nabi ja'añēna ti'anni, bacua ziarioanre suayē.

La parábola de la levadura

²⁰Mēsacua yua ēn cocare'ga achani, Riusu bain re'huani baja'yete ye'yejē'ën. ²¹Romi hua'gobi bago jo'jo aonbēanre yo'ogo, aon huo'coyete inni, harinabē naconi ja'mego. Ja'nca ja'megona, si'a harinabēbi ta'yejeiye huo'coni, ai jai bē'ru ruinjī, cabi Jesús.

La puerta angosta

²²Cani tonni, ja'n'rēbi se'e sani, Jerusalén huē'e jobona ti'añe tēca si'a bain huē'e jo'borēanna bonēni, bainre ye'yoguē bajī'i. ²³Ye'yoguē ba'iguēna, yequēbi baguēni coca senni achabi:

—Ējaguē, ¿mē'ë bain ba'ija'cua, Riusu bēnni senjoñe jējaja'cua, rēño jubē se'ga ba'ija'cua'ne? caguē senni achabi.

²⁴Senni achaguēna, Jesús sehuobi:

—Mēsacua yua Riusu ba'i jobona ti'añe ro'tanica, ja'an rēño sa'ro se'gabi cacani ba'ijē'ën. Ai jai jubē bainbi ja'an sa'robi cacaye güejēn, Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'ija'cua'ë.

²⁵Riusu cuencuesirēn ti'anguēna, Riusubi ja'an sa'rore gare ta'piguēna, ai bain hua'nabi hue'se ca'ncore nēcajēn, ja'an sa'rona je'njuni achojēn caja'cua'ë: “Ējaguē, yēquēna hua'nare ancojē'ën. Cacaye yēyē yēquēna” cajēna, baguēbi senni achaja'guē'bi: “Mēsacua ¿jaro bain'ne?” senni achaguēna, ²⁶bacua sehuoja'cua'ë: “Mē'ë bain'ë yēquēna. Mē'ëbi yēquēna huē'e jobona ye'yo raiguēna, mē'ë naconi te'e aon ainjēn, gono uncuñēn baē'ë yēquēna” sehuoja'cua'ë bacua. ²⁷Ja'nca sehuojēna, yē'ëbi bacuani quēaja'guē'ë: “Bañē. Mēsacua yua yē'ë bain beojēn, ro tin hua'na ba'icua'ë. Yē'ëni gu'aye yo'ojēn ba'isi'cua sēani, gare saijē'ën” quēaja'guē'ë ye'ë. ²⁸Quēaguēna, ba hua'nabi ai oijēn, recoyo ai ta'yejeiye sa'ntijēn, ai yo'ojēn, bacua zemeñoan uncuñēn nēcaja'cua'ë. Ja'nca nēcajēn, Riusu bainreba jubēte ēñajēn, mēsacua ira bain ba'isi'cuare ēñajēna, Abraham, Isaac, Jacob, si'a Riusu bain zoe re'huani raosi'cua ba'ijēna, mēsacua yua ro hue'se ca'ncona jo'cani senjosi'cua ba'ija'cua'ë. ²⁹Ja'n'rēbi mēsacuabi se'e ēñato, judío bain jubē ba'ima'icua'ga si'a ca'ncoñabi ti'an rani, Riusu ba'i jobona cacani ba'ija'cua'ë. Capani, Riusu naconi te'e bēani, baguē güenamē re'oto aonre ainjēn bojoja'cua'ë. Ja'nca ba'ijēna, hue'se ca'ncore nēcacuabi ai oireba oijēn ēñaja'cua'ë. ³⁰Ja'nca ēñaja'cua ba'ijēna, ēn yija ba'icua quē'rē ta'yejeiye beoye ba'icua ba'ijēna, Riusubi bacuare ēñani, baguē bainre quē'rē ta'yejeiye ējacuare re'huani baja'guē'bi. Yequēna ēn yijare ba'icua'ga quē'rē ta'yejeiye ba'icua ba'ijēna, Riusubi bacuare ēñani, quē'rē ta'yejeiye beoye ba'i hua'nare bacuare re'huani jo'caja'guē'bi, caguē quēabi Jesús.

Jesús llora por Jerusalén

³¹Quēaguēna, ja'ansi umuguse fariseo bainbi ti'an rani, Jesusni quēahuē:

—Achajē'ën. Herodesbi mē'ëni huani senjojaza caguēna, besa gatini saijē'ën, quēahuē.

³²Quēajēna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Mësacua yua ja'an ro ca huatina go'ini quëajajj'ën: “Yë'ëbi yure umuguse, miato, ja'an umuguseñabi huati hua'ire etoni saoguë, bain hua'nare huachoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Ja'nrebi que miato yë'ë yo'ore yo'oni tējija'guë'ë yë'ë” ja'an cocare baguëni quëajajj'ën. ³³ Ja'nca quëajajj'ën caguë, ja'an samute umuguseña yë'ë yo'ore yo'oguë, Jerusalenna ti'anja'guë'ë yë'ë. Ja'nca ti'anni, Riusu bain raosi'cua yua Jerusalén huë'e jobo se'gare ba'ijën, huani senjosi'cua ba'ijënna, yë'ë'ga ja'an huë'e jobona sani, güina'ru junni tonja'guë'ë yë'ë.

³⁴ Ja'an ba'ija'yete ro'taguë, Jerusalén huë'e jobo bain gu'aye yo'oyete ro'taguë, ai oireba oiyë yë'ë. Riusubi baguë bainre re'huani baguë coca quëani achoculare re'huani raoguëna, Jerusalén bainbi ro cue'yoni, bacuani huani senjoñu cajën, bacua gatabëanre inni, bacuani huani senjojën ba'icua'ë. Ja'nca yo'ojënna, bacuani ai zoe choini jëhuahuë yë'ë. Cura hua'gobi bago zin hua'nare choini, bago ganhua cabëan yijacuana jëoni guëoye'ru, yë'ë'ga ja'an bainni güina'ru cuirani baza caguë choiguëna, bacuabi ro cue'yoni yë'ëre gu'a güejën senjohuë. ³⁵ Ja'nca senjojënna, bacuani ai bëinguë cani jo'cayë yë'ë. “Mësacua jubë si'aculare jo'ceni senjoguëna, yë'ë bain ba'iyete gare porema'ija'cua'ë. Yë'ë cuencuesi umuguse ti'añe tēca mësacua gare se'e yë'ëni ëñama'ija'cua'ë. Ja'an umuguse ti'anguëna, mësacubi yë'ëre se'e ëñajën, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masijën, yë'ëre caja'cua'ë: Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an raiguëna, baguëni bojoreba bojojën cani achoja'ma, yë'ëre cajën ëñaja'cua'ë” caguë quëabi Jesús.

14

Jesús sana a un enfermo de hidropesía

¹ Quëani ja'nrebi, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, fariseo ëja bainguëbi baguëni aon choiguëna, baguë huë'ëna sani ëñato, fariseo bain hua'nabi baguë yo'oja'yete ro yahue ëñañu cajën baë'ë. ² Yequë'ga baji'i. Rauna ju'inguë, ëntë sara ai ri'risi'quë baji'i. ³ Ja'nca ba'iguëna, Jesusbi ja'an fariseo bain, ira coca cani jo'case'ere te'e ruiñe masicua, ja'an si'acuan senni achabi:

—Mësacua ¿queaca ro'taye'ne? ¿Mai ira coca cani jo'case'ere ru yo'otoca, yo'o yo'oma'i umugusebi bainre huachoye poreye mai? senni achabi Jesús.

⁴ Senni achaguëna, ba hua'na yua ro sehuoye beoye achahuë. Ja'nca sehuomajënna, Jesús yua ju'in hua'guëna bonëni, baguëte huachoni saobi. ⁵ Saoni ja'nrebi, fariseo bainni cabi:

—¡Mësacubi yë'ë yure yo'ose'ere bëinjën ëñajën, ro gu'aye ro'tayë! Mësacua jo'ya hua'na, burro, toro, ja'an hua'na ba'iyete ro'tani, yë'ë re'oye yo'ose'ere masiye ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua jo'ya hua'guëbi yo'o yo'oma'i umugusebi gojena gurujani to'intoca, mësacua yua ja'ansirën baguëte conjën rutayë, cabi Jesús.

⁶ Caguëna, ba hua'nabi achani, ro sehuoye poremajën, baguëni ro ëñajën nëcahuë.

Los invitados a la fiesta de bodas

⁷ Ja'nrebi ja'an bain hua'nabi ti'anni, aon airuna bëa bi'rajën, ëja bain ñu'i seihuëan se'gare ëñani bëahuë. Ja'nca ëñani bëajënna, Jesusbi bacuani yihuoguë quëabi:

⁸ —Mësacua yua huejaja'cua aon airuna choisi'cua banica, quë'rë jëja bain ñu'i seihuëanre cu'ema'ijë'ën. Ja'anruna bëatoca, yequëre më'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ti'anguëna, ⁹ huejaja'guëbi më'ëna ti'anni, më'ëni coca cama'iguë: “Ën ñu'i seihuë, ën ëjaguë ñu'i seihuë'ë” caguë ënsetoca, më'ë yua ro huaji yaye ba'iguëbi quë'rë yo'je ñu'i seihuëna bëaye bayë më'ë. ¹⁰ Ja'anre ro'tajë'ën. Huejaja'cua aon aña choisi'quë ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye beo hua'na ñu'i seihuëna bëajë'ën. Ja'nca bëasi'quëreta'an, yequëre huejaja'guëbi rani, më'ëni cama'iguë: “Raijë'ën, ja'yë. Quë'rë ta'yejeiye ëja bainguë ñu'i seihuëna bëajë'ën.” Ja'anre catoca, yequëcua baruna choisi'cuabi më'ëni ai re'oye ëñañë. ¹¹ Më'ëbi yua quë'rë ta'yejeiye ëja bainguë runza caguë yo'otoca, ta'yejeiye beo hua'guëre re'huasi'quë ba'ija'guë'ë më'ë. Më'ëbi yua ta'yejeiye beo hua'guë runza caguë yo'otoca, ai ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë ba'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

¹² Cani ja'nrebi, ja'an aon choisi'quëna bonëni cabi:

—Më'ëbi aon re'huani bainre choi bi'raguë, më'ë bain hua'na, më'ë gaje hua'na, yequëcua bonse ëjacua, ja'ancuare choima'ijë'ën. Choiguëna, bacua'ga aon re'huani, më'ëre'ga güina'ru aon choija'cua'ë. Ja'nca më'ëre choijën, më'ë aon re'huani choise're güina'ru go'yaja'cua'ë. ¹³ Ja'nca sëani, më'ëbi aon re'huani bainre choi bi'raguë, bonse beocua, guëon garasi'cua, ca'jacua, ñaco ëñama'icua, ja'ancuare aon choijë'ën. ¹⁴ Ja'nca choitoca, Riusubi më'ëna ta'yejeiye ai insireba insija'guë'bi. Bacuabi më'ëni sa'ñejën choiye porema'icua sëani, Riusu bainreba go'ya rai umuguse ti'anguëna, më'ëbi bacua naconi Riusu ba'ij jobona sani ba'iguëna, Riusubi baguë ba'iyete më'ëna ta'yejeiye ai insireba insija'guë'bi, cabi Jesús.

La parábola de la gran cena

¹⁵ Caguëna, yequëbi mesa ca'ncore ñu'iguëbi Jesusni cabi: Riusu bainreba baguë naconi te'e zi'inni aon ainjën ba'icua, ja'ancuabi ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'ë, cabi.

¹⁶ Caguëna, Jesusbi baguëni cabi:

–Yë'ëbi ye'yo cocare caguëna, achajë'ën. Yequë ëja banguë baquëña. Ai re'o aonre re'huani, ai jai jubë bainni choquëña. ¹⁷ Choni ja'nrebi, aonre re'huani tëjini, baguëre yo'o con hua'guëni guansegüëña: “Yë'ë bain choisi'cuana sani quëajajë'ën. Yua'ë. Mësacua rajjë'ën. Aonre re'huani tëjihue quëajajë'ën” caguë guanseni saoguëña. ¹⁸ Saoguëna, yo'o con hua'guëbi sani quëaguëna, si'a hua'na te'ena, te'ena, “Aon aingüë saiye porema'inë yë'ë. Yequë umuguse conja'guë'ë yë'ë” ca bi'rareña. Yequëbi “Mame zio yijare yure cohuë yë'ë. Ja'an yijana sani ëñañe bayë. Aon aife conguë saiye porema'inë yë'ë” caguëña. ¹⁹ Yequë'ga “Toro hua'na si'a saracuare yure cohuë yë'ë. Bacua rërëye poreyete masiye bayë yë'ë. Ja'an yo'oja'guë sëani, conguë saiye porema'inë yë'ë” sehuoguëña. ²⁰ Yequë'ga “Yuret'an romi hua'goni huejani bayë yë'ë. Mé'ë ëjaguëre aon aife coñe porema'inë” sehuoguëña. ²¹ Ja'nca sehuogüenna, yo'o con hua'guëbi go'ini, baguë ëjaguëni quëaguëña. Quëaguëna, ëjaguëbi ai bëinreba bëingüë, baguëre yo'o con hua'guëni caguëña: “Ja'nca raiye güesi'cua sëani, si'a huë'e jobona sani, bonse beo hua'na, guëon garasi hua'na, ca'ja hua'na, ñaco ëñama'i hua'na, ja'an hua'nani choijani rajjë'ën” guansegüë caguëña. ²² Caguëna, yo'o con hua'guëbi choijani rani, baguë ëjaguëni quëaguëña: “Bainre choni rahuë, ëjaguë. Bacuare rani bëa güeseguëna, yequëcua raitoca, bëani aon aife ti'anji” quëaguëña. ²³ Quëaguëna, ëjaguëbi caguëña: “Ja'nca ba'itoca, huë'e jobo ca'ncoña ma'añaja'an saiguë, si'a hua'na so'o ba'icuanani choijani rajjë'ën. Yë'ë aon ain huë'e bu'iyë tëca ja'an bainni bëa güesejë'ën.

²⁴ Yë'ë bain ru'ru choisi'cuabi cue'yoni saisi'cua sëani, yë'ë aonre conni aife gare porema'ija'cua'ë” bëingüë caguëña, cabi Jesús.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵ Yureca quë'rë jai jubëan bainbi Jesusni conñu cajën, baguëni be'tejajjënna, Jesusbi bacuana bonëni quëabi:

²⁶ –Mësacua yua yë'ëre yo'o conca ba'iyë yënica, mësacua yo'ojën ba'iyë si'aye gare jo'cajë'ën. Pé'caguë, pé'cago, rënjo hua'go, zin hua'na, ma'yë hua'na, yo'je hua'na, mësacua bain si'acuare ta'yejeiye ëñamajën, yë'ëre con rajjë'ën. Mësacua yëse'e'ga gare se'e yo'oye ro'tamajën, yë'ë yëye se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, yë'ëre yo'o con hua'na ba'iyë gare porema'inë mësacua. ²⁷ Yë'ë ai yo'oguë ba'iyë'ru güina'ru ai yo'oye yëmanica, yë'ëni con raima'ijë'ën. ²⁸ Jai huë'ere yo'oja'guëni ro'tani ye'yejë'ën. Jai huë'ere yo'ozca caguëbi ru'ru ¿Guebi ro'ija'guë'ne yë'ë? caguë, ja'an ro'ija'yete si'aye cuencueni masini, ja'nrebi huë'ere yo'o bi'raguëña. ²⁹ Ja'an ro'ija'yete cuencuemaniga huë'ere ro ro'taguë yo'o bi'rani, ja'nrebi se'nquehuë se'gare yo'oni, curi carajeiguëna, baguë bainbi ti'anni, ja'an huë'e tëjima'ise'ere ëñani, baguëre ai jayajën caju'cuayëña: ³⁰ “Ja'anguëbi jai huë'ere yo'ozca casi'quëta'an, yo'oni tëjiye ti'anmaji'i” jayajën caju'cuayëña. ³¹ Bain ta'yejeiye ëjaguë guerra huaja'yete ro'taguëna, mësacua achani ye'yejë'ën. Yequë ëjaguëbi je'o baguë, veinte mil soldado hua'na naconi ti'an rai bi'raguëna, baguë jëja bayete cuencueni ro'taguëña baguë. Baguë soldado hua'na naconi, diez mil ba'icua naconi quë'rë ta'yejeiye guerra huani, je'o baguëni saoni senjoñe porema'itoca, ³² je'o baguëbi yuta so'o ba'iguëna, baguëni coca saoguë, Huaye beoye ba'ina'a. ¿Guere më'ëna insiye'ne yë'ë? senni achaguë saoja'guëguëña baguë. ³³ Mësacua yua ja'anre ro'tajën, mësacua yo'o conja'ñete re'oye ro'tajë'ën. Yë'ëni yo'o coñe yëtoca, ru'ru mësacua baye si'ayete gare jo'cani, yë'ë yëyete yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oye yëma'itoca, yë'ëni yo'o coñe gare porema'inë.

Cuando la sal deja de estar salada

³⁴ Mësacua yua yë'ë bain ba'iyë yënica, mësacua onhua ba'iyë'ru ëñani ye'yejë'ën. Re'o onhua ba'iguëna, ai re'o huanoji maire. Re'o huanofne carajeitoca, re'o onhua ba'iyë gare se'e re'huaye porema'inë mai. ³⁵ Gu'a onhua ba'itoca, yija tanse'ena pë'npëni, ja'anruna tanni, re'oye iroye porema'inë. Abono pëbë naconi ja'metoca, gu'aji. Ja'an gu'a onhuare senjoñe se'ga ba'iji. Mësacua yua ganjo banica, achani ye'yejë'ën, cabi Jesús.

15

La parábola del pastor que encuentra su oveja

¹ Caguëna, ja'nrebi impuestu curi cocua, gu'a bain, ja'an si'acuabi Jesusna ti'anni, Baguë coca caguëna achani masiñu cajënna, ² fariseo bain, ira coca caní jo'case'ere masicuabi Jesusre ai bëinjën cahuë:

–Gu'a bainbi rajjënna, baguë yua ro bacuani bojoguë, bacua naconi te'e aon ain'te, bëinjën cahuë.

³ Ja'nca cajënna, Jesusbi ye'yo cocare bacuani quëabi:

4 —Mésacua yua oveja jo'ya hua'na cuiraguë yo'ose'ere achani ye'yejë'ën. Cien oveja hua'nare baguëna, te'eguëbi quëñëni sani huesétoca, ¿guere yo'oja'guë'ne baguë? Mésacua yua masiyë. Baguë jubë ba'icua, noventa y nueve ba'icuaere bacua aon ain yijana jo'cani, huesësi'quëni oiguë, baguëni cu'ejaguëña. 5 Cu'ejani, tinjani ëñani, ai ëama'iñereba bojoguëña. Ja'nca bojoguëbi baguë oveja hua'guëre zeanni, baguë tanta cubëna tëoni, hue'oni, 6 baguë huë'ena ti'anni, baguë gaje bainre choini quëaguëña: “Yë'ë naconi te'e bojëñ ba'ijë'ën. Yë'ë oveja hua'guëbi sani huesësi'quëreta'an ba'iguëna, baguëre tinjani rahuë yë'ë” caguëña. 7 Ja'nca bojoguë caguëna, Riusu guënamë re'oto ba'icuabi gu'a jucha yo'osi'quë mame recoyo re'huase'ere ëñani, güina'ru ai bojëñ ba'iyë. Te'e gu'aye yo'osi'quë se'gabi mame recoyo re'huaguëna, bacuabi ja'an hua'guëre ëñani, noventa y nueve re'o bainni bojoye'ru baguëni quë'rë ta'yejeiye ai bojoreba bojëñ ba'iyë. Ja'an re'o bain cacuabi “Gu'a jucha yo'oma'isi'quë'ë yë'ë. ¿Queaca yo'oguë, mame recoyo re'huaye'ne yë'ë?” ja'an cacua ba'ijëna, bacuarë ta'yejeiye bojoma'iñë Riusu guënamë re'oto ba'icua.

La parábola de la mujer que encuentra su moneda

8 Romi hua'go curi so'corë huesosi'core'ga achani ye'yejë'ën. Ba hua'gobi si'a sara so'corëanre bani, te'e so'corëte huesogoña. ¿Ja'nca huesoni, guere yo'ogo'ne? Mésacua yua masiyë. Majahuëte zëonni, bago huë'ere yuago, ba so'corë tinjañë tëca si'a ca'ncoña ëñago cu'ego yuagoña. 9 Ja'nca yuani tinjani, ai bojo hua'gobi si'a bago gaje bainre choini quëagoña: “Yë'ë naconi te'e bojëñ ba'ijë'ën. Yë'ë curi so'corë huesësi'quëreta'an ba'iguëna, tinjani bayë yë'ë” cago bojogoña. 10 Ja'nca bojogo cagona, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga gu'a jucha yo'osi'quë mame recoyo re'huase'ere ëñani, güina'ru ai bojëñ ba'iyë. Te'e gu'aye yo'osi'quë se'gabi mame recoyo re'huaguëna, bacuabi ai ta'yejeiye bojoreba bojëñ ba'iyë, caguë quëabi Jesús.

La parábola del padre que perdona a su hijo

11 Ja'an ye'yo cocare cani, ën cocare'ga ye'yoguë cabi Jesús:
—Ye'quë bainguëbi samu mamacuare baguëña. 12 Ja'nca baguëna, ba yo'jeguëbi caguëña: “Taita, yë'ëre insija'yete si'aye cuencueni te'e jëana yë'ëna insijë'ën” caguëña. Caguëna, pë'caguëbi si'aye cuencueni, baguë samu mamacua si'acuana hu'o'hueni insiguëña. 13 Insignëna, ye'quë umuguseña ba'iguëna, ba yo'jeguëbi baguë baye si'ayete re'huani, ja'nrebi so'o yijana saquëña. Sani ba'iguëbi baguë curi carajeiye tëca ro a'ta gu'aye yo'oguë baquëña. 14 Ja'nca curi si'aguëna, ja'an yija aon carajei bi'raguëna, ba hua'guë yua aon gu'ana ju'in bi'raguëña. 15 Ju'in bi'raguëbi ja'an yija ëjaguëna sani, baguëni yo'o yo'oye senquëña. Senguëna, baguë cuchi hua'nare cuiraye saoguëña. 16 Saoguëna, cuiraguë ba'iguëbi cuchi aon, aon hui'ya ga'ni, ja'anre ainja'ma caguëreta'an, ja'anru bainbi baguëna gare insimateña. 17 Insimateña, ba hua'guë ja'ansi'quë ro'taguëña: “Ai yo'oyë yë'ë hua'guë. Yë'ë taita yo'o con hua'nabi ai aonre anni jëhuajëna, yë'ë hua'guë ro aon gu'ana ju'inë. 18 Ja'nca ju'inguë, yë'ë taitana go'ini, baguëni caja'guë'ë yë'ë: Taita, Riusure, më'ëre ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. 19 Më'ë zin beoguë'ru huë'ena ti'anhuë yë'ë. Ro më'ë yo'o con hua'guëre re'huani yë'ëni bajë'ën, taitani caja'guë'ë yë'ë” ro'taguë ñuquëña. 20 Ja'nca ro'tani, baguë yua huëni, pë'caguë huë'ena go'i bi'raguëña.

Go'i bi'rani, yuta so'orë raiguëna, pë'caguëbi baguëni ëñaguëña. Eñani, baguëni recoyo ai oire baguë, yua baguëna huë'huëni tëhuojaquëña. Tëhuojani, baguëre su'ncareba su'ncani muchaguë bojoguëña. 21 Ja'nca bojoguëna, mamaquëbi caguëña: “Taita, Riusure, më'ëre, ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Më'ë zin beoguë'ru huë'ena ti'anhuë yë'ë” caguëña. 22 Caguëna, pë'caguëbi baguëre yo'o con hua'nare choini, bacuani ganseguë caguëña: “Besa, re'o canre inni, baguëni sa'yejë'ën. Sutijei ga'huare inni, baguë mëoñona jëojë'ën. Guëon ju'i corore inni, baguëni sa'yejë'ën. 23 Ja'nrebi ja'an toro bonsëguë jujusi'quëre zeanni huaijë'ën. Ai re'o aonre re'huani te'e ainjën bojoñuni. 24 Yë'ë mamaquë junni senjose'e'ru ba'iguëbi go'ya raji'i. Sani huesësi'quëbi maina ti'an raji'i” caguë bojoguëña. Ja'nrebi si'a hua'nabi aonre re'huani, sa'ñëña bojo bi'rareña.

25 Ja'nca bojëñna, ye'quë mamaquë ma'yë ba'iguëbi ziona saisi'quëbi huë'ena goquëña. Go'ini, huë'ena ti'anni achato, bain hua'nabi música huaijën, pairajën bojoreña. 26 Ja'nca yo'ojëna, ba hua'güi yua yo'o con hua'guëre choini, “¿Guere bojoye'ne rajijeie?” senni achaguëña. 27 Senni achaguëna, “Më'ë yo'jeguëbi ti'anguëna, ëjaguëbi toro bonsëguëre huani ainguë bojo güeseguëña, huajëguë ti'anse'ere bojoguë sëani” sehuoguëña. 28 Sehuoguëna, ba ma'yëbi bëinreba bëñquëña. Huë'e cacaye güeguëña. Güeguëna, pë'caguëbi etani, baguëni “Cacani bojoguë rani te'e conjë'ën” caguë, baguëni senreba senquëña. 29 Senguëna, sehuoguëna baguë: “Bañë. Ai zoe ba'irën më'ë naconi ai jëja yo'o yo'oguë ba'iguë, më'ë yo'ore guanseguëna, gare go'iye sehuoma'iguë baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguë, yë'ë gaje hua'na naconi ñë'cani te'e bojoza caguëreta'an, ro chivo bonsëguë se'gare yë'ëna gue insiye beoye baë'ë më'ë. 30 Ja'an hua'guë'ga, më'ë mamaquë caguë, më'ë baye beorur ro coní sani, ro

a'ta yo'oni, gu'a romi hua'nana ro insini senjosi'quë'bi. Ja'nca yo'oni se'e raquëna, më'e yua ja'an toro bonsëguë jujusi'quëre ro huaicaë'ë baguëre" bëinguë caguëña. ³¹ Caguëna, pë'caguëbi sehuoguëña: "Mami, yë'ë naconi si'arën ba'iyë më'ë. Yë'ë bayere'ga më'ë'ga te'e bayë. ³² Ja'nca masiguëta'an, yureña re'o aonre re'huani sa'fiëna te'e bojoñu cajën, tin yo'oye porema'inë mai. Më'ë yo'jeguë junni senjose'e'ru ba'iguëbi go'ya raji'i. Huesësi'quë ba'iguëbi yua huajë hua'guë maina ti'an raji'i" caguë sehuoguëña. Ja'an ye'yo cocare fariseo bainni quëabi Jesús.

16

La parábola del mayordomo que abusó de la confianza

¹ Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre yo'o con hua'nani ye'yo cocare yihuoguë cabi:
 –Yequë ëjaguë ta'yejeiye bonse ëjaguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi yequëre baguë bonse re'huaguëte cuencueni baguëña. Baguëna, baguë bainbi baguëna ti'an rani quëareña: "Më'ë bonse re'huaguëbi më'ë curi carajeiye tëca ro insini senjoji" quëareña. ² Quëarena, ba hua'guëre choini, baguëni bëinguë senni achaguëña: "Më'ë çguere yo'oguë, yë'ë bonsera te'e ruiñe re'huama'iguë'ne? Yureca yë'ë bonse re'huase'e, më'ë yo'ose'e beoru cuencueni toyani, yë'ëna rani ëñojë'n. Yë'ë bonsera quë'rë se'e re'huaye porema'inë më'ë. Më'ëre gare etoza caguë yo'oyë yë'ë" caguëña. ³ Ja'nca caguëna, ba hua'guëbi ja'ansi'quë ro'taguëña: "Yë'ë ëjaguëbi yë'ëre gare etotoca, çyë'ë guere yo'oye'ne? Yijana no'añe, ja'an yo'o yo'oye jëja beoyë yë'ë. Yequëcuani curi seña huaji yaye'ë yë'ëre. ⁴ Yua yë'ë yo'ojayete ro'tahuë. Yë'ë ëjaguëni ro'ija'cuare yë'ë gaje hua'nare re'huaza cayë yë'ë. Ja'nca re'huani, ëjaguëbi yë'ëre etoguëna, yë'ë yua bacua huë'ena ti'anguëna, yë'ëre bëa güeseja'cua'ë" ro'taguëña baguë. ⁵ Ja'nca ro'tani, ja'n'rëbi baguë ëjaguëni ro'ija'cuare te'enate, te'enate choi bi'raguëña. Choini, ru'ru ba'iguëbi ti'anguëna, "çyë'ë ëjaguëni quejeiye ro'iyë baguë'ne më'ë?" senni achaguëña. ⁶ Senni achaguëña, sehuoguëña: "Olivo hui'yabe cien ro'rohuëanre ro'iyë bayë yë'ë" sehuoguëña. Sehuoguëna, "Më'ë ro'iyë cuencuesi ja'ohuare inni, besa cincuenta ro'rohuëan ro'iyë toyajë'n" caguëña. ⁷ Cani tonni, ja'n'rëbi yequëbi ti'anguëna, "Yë'ë ëjaguëni çquejeiye ro'iyë baguë'ne më'ë?" senni achaguëña. Senni achaguëna, "Trigo aon cien ro'rohuëan ro'iyë bayë yë'ë" sehuoguëña. Sehuoguëna, "Më'ë ro'iyë cuencuesi ja'ohuare inni, ochenta ro'rohuëan ro'iyë toyajë'n" caguëña. Bacua ro'ija'yete gachoguëña. ⁸ Gachoguëna, ja'n'rëbi baguë ëjaguëbi ja'an cuencuesi ja'orëanre ëñani ro'tani, ja'ansi'quë caguëña: "Ai masiye coquebi yë'ëre" caguëña. Aito. Ën yijar ba'iyë ye'yesi'cuabi yua Riusu bainreba ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye masiye ro'tani yo'ocua'ë.
⁹ Ja'nca masiye yo'ocua ba'ijëna, bacua ba'iyete ro'tajën, mësacua'ga ën yija bonsere bajën, ën yija gaje bainre re'huañu cajën, ja'an bonsere bacuana huo'huejën ro insijën ba'ijë'n. Ja'nca ro insijën ba'icuabi ën yija bonse carajeiyete ëñani, Riusu guënamë re'totona ti'anni ëñato, ai bain gajecuabi mësacuani bojojën ba'ija'cua'ë.
¹⁰ Mësacua'ga rëño bonse ma'carëan se'ga bajën te'e ruiñe yo'ojën banica, ai bonsera bani'ga, güina'ru te'e ruiñe yo'ojacua'ë. Rëño bonse ma'carëan bajën, coquejën yo'ojën banica, ai bonse bani'ga güina'ru coquejën yo'ojacua'ë. ¹¹ Mësacua'ga ën yija bonsere bajën, te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi baguë guënamë bayë çqueaca mësacuana jo'caja'guëguë'ne?
¹² Yequëcua bonsera re'huacajjën, te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi baguë guënamë bayete mësacuana gare jo'cayë beoyë ba'ija'guë'bi.
¹³ Yo'o con hua'guëbi samu ëjacuani bani, bacuani te'e coñe gare porema'iji. Ja'nca contoca, yequëni je'o baguë, yequëni ai yëreba yëji. Yequëni te'e ruiñe yo'o conguë, yequëni yo'o coñe güëji. Güina'ru, Riusuni yëreba yëjën coñe yënica, mësacua bonsera te'e yëye gare porema'inë, cabi Jesús.
¹⁴ Caguëna, fariseo bainbi Jesús quëase'e si'aye achani, bonsera baye ai yëcua sëani, baguëni ai jayajën cahuë. ¹⁵ Jayajën cajëna, Jesús sehuobi:
 –Mësacua yua ëmëje'en ca'nco se'gare re'o bain ba'iyë ro coquejën ëñojëna, bain hua'nabi mësacuare re'oye ëñajën bojoyë. Riusu'ga mësacuare re'oye ëñama'iji. Mësacua gu'a recoyere ëñani, mësacua gu'aye yo'ojën ba'iyete masiji. Bain hua'nabi yequëcua ta'yejeiye ba'iyë'ru ba'iyete re'oye ëñani bojojëna, Riusu'ga tin ro'taguë, ja'an bojoma'iji. Gu'aye se'ga ba'iji caji Riusu.

La ley y el reino de Dios

¹⁶ Ru'ru, Moisesbi Riusu ira coca cani jo'case'ere bainna toyani jo'caguëna, ja'n'rëbi jë'te, Riusu ira bain raosi'cuabi coca toyani jo'cajëna, bain hua'nabi si'aye achani ye'yesi'cua baë'ë. Juan Bautizaguë ba'irën tëca achani ye'yesi'cua ba'ijëna, ja'n'rëbi Riusubi baguë bojo güese coca, mame recoyo re'huani baguëna zi'inni bojojën ba'i coca ja'an cocare cani acho bi'raguëna, si'a bainbi Riusuna ti'anni recoyo zi'inni ba'ifñu cajën, baguë cocare si'a recoyo

achani yo'o bi'rahuë. ¹⁷ Ja'nca ba'icuata'an, Riusu ira coca cani jo'case'ere gare carajei güeseye beoye jo'cabi Riusu. Guënamë re'oto, yija re'oto, ja'anbi ru'ru carajeija'guë'bi.

Jesús enseña sobre el divorcio

¹⁸ Bainguëbi baguë rënjo hua'gore jo'cani senjoni, ja'nrëbi yeconi huejani batoca, ro gu'aye yo'oye se'ga rëinji baguëre. Romigo jo'cani senjosi'coni huejani batoca, güina'ru ro gu'aye yo'oye se'ga rëinji.

El rico y Lázaro

¹⁹ Mësacua yua ën cocare achani, Riusu yo'oguë ba'ija'yete masijë'ën. Yequë bonse ëjaguë baquëña. Si'a umuguseña ai re'o caña me'najei cañare sa'yeguë, ai re'o aon se'gare caraye beoye ainguë bojoguë baquëña. ²⁰ Yequë'ga Lázaro hue'eguëbi bonse beo hua'guë si'a ga'nihuë ca'mi bu'isi'quë ba'iguë, yequëcuabi cuanni rajëna, bonse ëjaguë caca sa'ro ca'ncona bëani ëjoguë baquëña. ²¹ Eja bainguë aon zi'nga mesabi to'inguëna, porenica ja'anre coni anza caguë ro'taguë ñu'iguëna, yai hua'na'ga rani, baguë ca'mire ne'nejën bateña. ²² Ja'nca ba'iguëbi ai yo'oguë, yequë umuguse junni huesëguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi gaje meni, baguëte cuanni, Riusu guënamë re'otona mëani, Riusu aon choisiruna bëa güesereña, Taita Abraham can'cona. Ja'nrëbi bonse ëjaguë'ga junni huesëguëna, baguë bainbi baguëte tanreña. ²³ Tanrena, ba hua'guë yua ja'an gu'aruna ti'anni, ai ja'sireba uguë baguëña. Ja'nca ba'iguëbi mëiñe ëñato, Taita Abraham baquëña. Lázaro'ga baguë ca'ncore ñuquëña. ²⁴ Ja'nca ñu'ijën ba'ijëna, bonse ëjaguëbi güiguë caguëña: "Taita Abraham, yë'ë hua'guëre oire bajë'ën. Ën toare ai ja'sireba uguëna, Lázarote yë'ëna raojë'ën. Baguë mëoñobi yua ocona tanni, yë'ë zemeñona ti'ntini sësaye se'ga yo'oja'guë" güiguë caguëña. ²⁵ Caguëna, Abrahami sehuoguëña: "Më'ë yija ba'iguë ba'ise'ere ro'tajë'ën, mami. Më'ëbi ai re'oye ba'isi'quëbi me'najeiñe se'ga ba'iguëna, Lázarobi ai yo'oguë ba'isi hua'guëbi bajji'i. Yureca, Riusubi baguëni oire bani conni bojo güesequëna, më'ëreca uye se'ga ba'iji. ²⁶ Mai sa'ñeña ëñañe ai rëi yorobë ba'iguëna, më'ë ba'iruna saiye beoji ënjo'onbi. Güina'ru, më'ë ba'irubi etani ënjo'ona raiye gare porema'inë" sehuoguëña Abraham. ²⁷ Sehuoguëna, bonse ëjaguë ba'isi'quëbi caguëña: "Ja'nca porema'itoca, ën cocare më'ëni senreba señe yë'ë. Lázarote cuencueni, yë'ë bain huë'ena saojë'ën. ²⁸ Yë'ë yo'je hua'na te'e ëntë sara hua'na ba'ijëna, bacuana sani, bacua gu'a juchare jo'cani senjojë'ën caguë quëaja'guë. Yë'ë ai yo'oguë ba'i re'otona raima'ija'bë caguë, bacuani coca yihuoguëte saojë'ën, taita" caguë senquëña. ²⁹ Senguëna, Abraham sehuoguëña: "Saoye porema'inë. Më'ë bainbi Riusu coca, Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira raosi'cua toyani jo'case'e, ja'an cocare bacua sëani, ja'an cocare ëñajën ye'yeja'bë. Ye'yetoca, bacua gu'a juchare jo'cani senjoma'ïne yequëre" caguë sehuoguëña Abraham. ³⁰ Sehuoguëna, baguë caguëña: "Bañë. Ira coca case'ere achama'inë, taita. Ju'insi'quëbi etani sani, bacuani quëatoca, bacuabi achani mame recoyo re'huaja'cua'ë" caguëña. ³¹ Caguëna, Abraham sehuoguëña: "Bañë. Moisés coca toyani jo'case'e, Riusu ira raosi'cua toyani jo'case'e, ja'anre ro achajën, te'e ruiñe yo'oye güetoca, ju'insi'quë etani sani quëaye'ga güina'ru ro achajën te'e ruiñe yo'oye güeja'cua'ë bacua" sehuoguë, baguëni coca cani tonguëña Abraham, quëabi Jesús.

17

El peligro de caer en pecado

¹ Ja'nca cani, ja'nrëbi baguëre yo'o con hua'nani yihuoguë cabi:

—Bain hua'nabi yequëcuani gu'a jucha yo'o güesejën, gare carajeiye beoye gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'icuabi bënni senjoja'ñe se'ga ba'iji bacuare. ² Encua zin hua'nani iracuabi te'eguë se'gani gu'aye yo'oye ye'yoto, bacuare quë'rë ta'yejeiye bënni senjose'e ba'ija'guë'bi. Jai to'obëbi bacua ñaje tęcana gueonni, jai ziyana senjoni rëoto'ga, bacuare bënni senjoñe ti'anma'ija'guë'bi. ³ Ja'nca sëani, mësacua'ga ëñare bajën, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën.

Yureca më'ë yo'je hua'guëbi më'ëni gu'aye yo'otoca, baguëni bojora'rë bëin coca yihuoguë cajë'ën. Ja'nca caguëna, baguëbi mame recoyo re'huani, baguë gu'a jucha yo'ose'ere jo'cani, më'ë huanë yeni ro'tama'inëte sentoca, baguë gu'a juchare huanë yeni baguëni te'e bojoguë ba'ijë'ën. ⁴ Ja'ansi umuguse te'e ëntë sara samu ba'iyë më'ëni gu'aye yo'oni, ja'nrëbi më'ëni senni achaguë, Gu'aye yo'ohuë yë'ë. Se'e ro'tama'ijë'ën quëani sentoca, baguë gu'a jucha yo'ose'ere caraye beoye huanë yeyete sehuoni re'huani, baguëni bojoguë ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

El poder de la fe

⁵ Caguëna, ja'nrëbi baguëre ta'yejeiye yo'o concuabi baguëna ti'an rani, baguëni senni achahuë:

—Yëquënnani quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'taye conjë'ën, sen'ë.

⁶ Senjënnna, sehuobi:

—Recoyo ta'yejeiye ro'taye yëtoca, mostazara'carëte ro'tani masijë'ën. Ai zinra'carëte sëani, ta'yejeiye irani, jai sunquiñë ruinji. Mësacua'ga güina'ru ta'yejeiye recoyo ro'tajën ba'itoca, ai ta'yejeiye yo'oye porëyë mësacua. Ën sunquiñë sicómoroñëna coca caní guanseye poreyë: “Ja'ansi sunquiñë si'a seihuë tëtëni, huëni, jai ziyana sani tonni ruijë'ën” ja'an cocare caní guansetoca, bañë se'gabi achani ja'anse'e yo'ojí.

El deber del que sirve

⁷ Mësacua yua yo'o con hua'na yo'oye bayete ro'tani masijë'ën. Ëja bainguëre yo'o con hua'guëbi baguë yo'ore yo'oguë, zio yijare re'huani, oveja jo'yare cuirani, ja'an yo'ore yo'oni na'ijani, ja'nrebi huë'ena go'ini ba'iguëna, ba ëjaguë ¿gue coca baguëre caguë'ne? “¿Besa rani, më'é aonre ainjë'ën” caguë? ⁸ Banji. “Besa, yë'é aonre re'huani, yë'ëre aonjë'ën. Yë'é aonre ainguë, yë'é gonore uncuguë ba'iguëna, më'é yua yë'é yëyete injani rani insijë'ën. Yë'é aon anni tëjiguëna, ja'nrebi yo'je, më'ébi aiñë poreyë” ja'anre guansegüë caji ëja bainguë. ⁹ Ëja bainguëbi guansegüëna, yo'o con hua'guëbi si'aye te'e ruine yo'oni tëjiguëna, ëjaguëbi ¿guere caguë'ne? “Surupa. Ai re'oye yo'ohuë më'é” gare caye beoye ba'iji bain ëjaguë. ¹⁰ Ja'nca ba'iguëna, mësacua'ga Riusu yo'ore yo'o conjën, si'aye yo'oni tëjini, ñaca cajën ba'ijë'ën: “Yëquëna hua'nare yua Riusu yo'o con hua'na se'ga ba'ijën, gare ta'yejeiye beoye ba'icua'ë” cajën ba'ijë'ën, cabi Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

¹¹ Ja'nrebi Jesusbi se'e sai bi'raguë, Samaria, Galilea, ja'an yijañabi saji'i. ¹² Sani, yequë huë'e jo'borëna ti'anni ëñato, ira ca'mi rauna ju'incua si'a saracuabi baguëna tëhuo raë'ë. Tëhuo rani, so'orëbi ëñajën, ¹³ baguëni si'a jëja güijën cahuë:

—Ëjaguë Jesús, yëquënnani oireba oiguë conjë'ën güijën cahuë.

¹⁴ Ja'nca cajëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua yua pairi hua'na quë'rona sani, pairini ëñojë'ën, caguë sehuobi Jesús.

Sehuoguëna, bacuabi sai bi'rajën, ma'aja'an saijën, ëñatoca, yua ja'si tënosi'cua baë'ë.

¹⁵ Tënosi'cua ba'ijëna, bacua jubë te'eguëbi Jesusna bonëni raiguë, Riusuni ta'yejeiyereba bojoguë güiguë quëaguë baji'i. ¹⁶ Ja'nca quëaguë ba'iguë, Jesús ba'iruna ti'anni, baguë guëon na'mi ca'ncona gugurini, meñë rëanni Jesusni bojoguë, Surupa caguë baji'i. Ja'an ba'iguëbi Samaria yija bainguë baji'i. ¹⁷ Ja'nca bojoguë caguëna, Jesús yua bain jubëni cabi:

—Ira ca'mi rauna ju'incua si'a saracua ba'icuañi huachohuë yë'é. ¿Yequëcua nuevecua guere yo'ojën surupa cajën raimate'ne? ¹⁸ Ën hua'guë se'ga, tin yija bainguë ba'iguëbi Riusuni surupa caguë, Riusuni bojoguë raji'i. Yequëcua'ga raimaë'ë cabi Jesús.

¹⁹ Cani, ja'nrebi huachosi'quëni cabi:

—Yua huëni saijë'ën. Më'ébi yë'ëni si'a recoyo ro'tasi'quë sëani, huajë raisi'quë'ë më'é, cabi Jesús.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰ Caguëna, fariseo bainbi baguëna ti'anni, baguëni senni achahuë:

—Riusu bainreba mame re'huani baja'ye ¿quejeito ti'anguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi ëñañë porema'ija'cua'ë. ²¹ Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi Riusu ba'iyete recoyo huanoñë ba'ija'cua'ë. Ja'nca sëani, yequëcuabi ro ro'tajën, “Ëño'ona ti'anni ba'iji Riusu” cajën, o “Ja'anruna ti'anni ba'iji Riusu” cajën, ja'an cocare caji'cuabi ro huacha caji'cua'ë sehuobi Jesús.

²² Ja'nca sehuoni ja'nrebi, baguëre yo'o concuani yihuoguë quëabi:

—Mësacua yua yë'é, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yë'é gaje rairëre ëñajën ëjojën, ja'an umuguse raija'yete ai cu'e ëyae ba'ija'cuareta'an, yë'é ti'an raiye yuta caraguë ba'ija'guë'bi mësacua. ²³ Ja'nca ba'iguëna, yequëcuabi rani, mësacuañi coquejën caji'cua'ë: “Riusu Raosi'quëbi ti'anbi. Ëño'on ba'iji” catoca, o “Ja'anruna sani ëñañu” catoca, mësacua yua gare achamajën, bacua cayete yo'omajën ba'ijë'ën. ²⁴ Yë'é yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an rai bi'raguë, te'e jëana gaje raiguëna, si'a bainbi ëñañë poreja'cua'ë. Mëjo jue'neni si'a guënamë re'oto miafete ro'tani, yë'é ti'an raija'yete masijë'ën. ²⁵ Ja'nca ti'an raija'guë'ga yureca ta'yejeiye ai yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'é. Yureña bainbi yë'ëre gu'a güjëñ senjojëna, ai yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'é. ²⁶ Yureca, yë'é ti'an rai umuguse yua Noé ba'isi umuguseña'ru güina'ru ba'ija'guë'bi. ²⁷ Bain hua'nabi bacua aonre ainjën, bacua gonore uncujën, romi huejajën, ro bacua yëse'e yo'ojëna, ja'nrebi Noé yoguna cacajën ba'i umuguse te'e jëana ti'anbi. Cacani ba'iguëna, ja'nrebi ziaya co'je raguëna, ja'an bain hua'na si'a hua'nabi rucani caraja'ë. ²⁸ Yë'é ti'an rai umuguse ba'ija'yete masiye yënica, Lot ba'isi umuguseña'ga ro'tajë'ën. Ja'anrën bain'ga bacua aonre ainjën, bacua gonore uncujën, bonsere coní bajën, bonsere bendiejën, bacua zioñare tanjën, bacua huë'ëñare yo'ojën, ro bacua yëse'e yo'ojën

baë'ë. ²⁹ Yo'ojën ba'ijëna, Lotbi Sodoma huë'e jobobi gare saiguëna, ja'ansi umuguse Riusu toabi bacuana joë ba'irënbì tonni èobi. Toa zi'nga, toa gata, ju'ju sêñe ba'iguë guënamë re'otobi ai ja'suye tonni, si'a bainre joë ba'irën gare carajei güesebi Riusu. ³⁰ Ja'nca ba'iguëna, ye'ë'ga bainna ti'an rai bi'raguë, güina'ru joë ba'irën ti'anja'guë'ë ye'ë.

³¹ Ja'nca ti'an raiguëna, huë'e hue'se ca'ncore ñu'ijën ba'icua'ga bacua bonsere cacani imma'ija'bë. Ziore ba'icua'ga güina'ru huë'ena go'ima'ija'bë. ³² Lot rënjo yo'ogo ba'ise'ere ro'tani, bago yo'ose'ere yo'oma'ijë'n. ³³ Mësacua se'gabi re'oye baza cajën ro'tajën ba'icua'ga ro huesëni carajeija'cua'ë. Mësacua ba'iyete ro'tamajën, Riusuni coñe se'gare yo'ozca cajën ro'tajën ba'icua'bi gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mësacua.

³⁴ Yë'ë ti'an rai umugusere cato, ja'ansi ñami samucuabi te'e camana cainjën ba'ijëna, te'eguëte in rani saja'guë'ë ye'ë. Yequëre jo'caja'guë'ë. ³⁵ Romi hua'na samucuabi te'erute ba'ijën hueare toajëna, te'egore in rani saja'guë'ë. Yecore jo'caja'guë'ë. ³⁶ Ëmëcua samucuabi ziore ba'ijën te'e yo'ore yo'ojëna, te'eguëre in rani saja'guë'ë. Yequëre jo'caja'guë'ë ye'ë, quëabi Jesús.

³⁷ Quëaguëna, bacuabi achani, baguëni senni achahuë:

—¿Ja'an ba'ija'yete cato jarona ti'anja'guë'ne më'ë, Èjaguë? senni achahuë.

Senni achajëna, sehuobi:

—Huayo hua'na ñë'ca raiye'ru ba'ija'guë'bi. Ga'nihuëbi pu'ncaguë uinguëna, ba hua'nabi ñë'ca raiyë. Güina'ru, gu'a'jucha jo'caye beoye yo'ojën ba'icua'ba'ijëna, Riusubi yua te'e jëana bënni senjoguë raija'guë'bi, sehuobi Jesús.

18

La parábola de la viuda y el juez

¹ Sehuoni ja'nrëbi bacuani ye'yo cocare quëabi:

—Mësacua yua Taita Riusuni uajën, gare jo'caye beoye baguëni senreba senni achajën ba'ijë'n. Ja'anre te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'n caguë, ën cocare quëani achoguëna, achani yo'ojën ba'ijë'n. ² Yequë huë'e jobo èjaguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi Riusuni re'oye ëñama'iguë baquëña. Bain hua'nare'ga re'oye ëñama'iguë baquëña. ³ Hua'je hua'go'ga ja'an jobore ba'igobi, yequëbi bagoni ai je'o baguëna, ja'an èjaguëna sani, baguë coñete senreba senni achago bacoña. ⁴ Jo'caye beoye si'a umuguseña senni achago ba'igona, èjaguëbi coñe güeguë ba'isi'quëbi bago señete ya'jani, ja'ansi'quë ro'taguëña: “Yë'ë yua Riusuni re'oye ro'tama'iguë, bainre'ga re'oye ëñama'iguëta'an, ⁵ ja'an hua'je hua'gobi ye'ëni ai rajera senni achago raigona, ai ya'jahuë ye'ë. Bago yua se'e hui'ya senni achago raima'ija'go caguë, bago sense'e'ru conja'guë'ë ye'ë” cani conguëña.

⁶ Gu'a èjaguëbi ja'nca bagoni conguëna, mësacua'ga Riusu coñete ro'tajën ba'ijë'n. ⁷ Mësacua yua Riusu bainreba cuencuesi'cua ba'ijën, baguëni na'ijani ñatajani senreba senni achajën ba'ijëna, mësacuani gare èjoye beoye conreba conguë ba'ija'guë'bi. ⁸ Aito. Mësacuani te'e jëana conja'guë'bi Riusu. Ja'nca conguë ba'ija'guëta'an, ye'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi se'e raiguëna, ¿jarocuabi Riusuni si'a recoyo ro'tajën, baguëni jo'caye beoye coca senni achajën ba'ija'cua'ne? ¿Yequëre ye'ëni recoyo ro'tajën ujacuabi carajeima'ija'cua'ne? cabi.

La parábola del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹ Caguëna, ja'nrëbi yequëcua re'o bain ba'iyë cacuabi ti'anhuë. Ti'ancuabi yequëcua ba'iyete gu'aye cacua baë'ë. Ja'nca ba'icua'bi ti'anjënna, Jesusbi ye'yo cocare bacuani cani achobi:

¹⁰ —Samu bain hua'na ëmëcua'bi Riusu huë'ena cacani, Riusuni ujareña. Te'eguë yua fariseo ba'iguëna, yequë yua impuesto curi ro'iyë coguë baquëña. ¹¹ Ja'an fariseo hua'guëbi cacani nëcaguë, ñaca ujaguëña: “Ah, Taita Riusu, më'ëni ai bojoguë, më'ëni surupa cayë ye'ë. Yequëcua gu'a bain, bonse jiancua, ro coquecua, romicua emëcua sa'ñëna ro'a'ta yo'o èaye ba'icua, bacua yo'ojën ba'iyë'ru yo'oma'iguë'ë ye'ë. Ènquë'ga impuesto curi ro'iyë co hua'guë, baguë gu'aye yo'oguë ba'iyë'ru gare gu'aye yo'oma'iguë'ë ye'ë, re'o bainguë sëani. ¹² Yë'ë re'oye yo'oguë ba'iyete cato, ga semana ba'iyë samu umuguseña aon aiñe jo'caguë, si'a ye'ë curi conì base'ere ëñani, décima parte ñë'serë ba'iyete cuencueni më'ëna ro'insiguë yo'oyë ye'ë” ujaguë caguëña fariseo hua'guë.

¹³ Caguëna, impuesto curi ro'iyë coguëbi ca'nco se'gare ba'iguë, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete te'e ruiñereba ro'taguë, yija se'gare èñaguë, baguë coribana ai sa'ntiguë huaiguë, Riusuni ujaguë caguëña: “Ja'quë Riusu, ye'ë hua'guë ro'gu'a hua'guë se'ga ba'iguëreta'an, ye'ëni oire baguë conjë'n” ujaguë caguëña. ¹⁴ Ja'nca uajën cajëna, mësacuani yihuoguë quëayë ye'ë. Ba samucua si'a jubëbi huëni huë'ena go'ijëna, Riusubi ja'an impuesto curi ro'iyë coguë se'gani re'oye èñaguë bojo güesebi. Fariseo hua'guëca banbi. Si'a bain re'o bain ba'iyë ta'yejeiye cacua ba'ijëna, Riusubi bacuare ëñani, ta'yejeiye beo hua'nare bacuare

re'huani jo'caji. Si'a bain Ro ta'yejeiye beo hua'guë'ë yë'ë cajën ba'ijëna, Riusubi bacuare ëñani, baguë ta'yejeiye re'o bainre bacuare re'huani baji, quëabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹⁵ Ja'nrëbi bain hua'nabi bacua zin hua'nare Jesusna sani, Bacuani re'oye pa'roja'guë cajën, ti'an bi'rajëna, Jesusre yo'o con hua'nabi bainni bëin coca cajën, bacuani ënsehuë.
¹⁶ Ënsejëna, Jesusubi bain hua'na raiye choiguë, baguëre yo'o con hua'nani cabi:

–Zin hua'nabi yë'ëna rajjëna, ënseye beoye ba'ijë'ën. Riusu ba'i jobo ba'ija'yete ëñato, ëncua zin hua'na ba'iyere si'a jubë ba'ija'cua'ë. ¹⁷ Ja'nca sëani, mësacua re'oye ro'tajën yë'ë bainreba ba'ija'yete masijë'ën. Riusu bainreba ba'iyë yëcuabi zin hua'na ro'tajën ti'anja'ñe'ru güina'ru te'e ruiñe ro'tajën ti'anma'itoca, Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'ija'cua'ë, cabi Jesús.

Un hombre rico habla con Jesús

¹⁸ Ja'nrëbi judío ëja bainguëbi ti'anni, Jesusni senni achabi:

–Ëjaguë, më'ëbi re'o bainguë sëani, yë'ë senni achayete quëajë'ën. Yë'ë'ga Riusu bainguë runni baguë naconi carajeiye beoye ba'ijaza caguë, ¿gue yo'ore yo'oye baye'ne yë'ë? senni achabi.

¹⁹ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

–¿Më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre re'o bainguë ba'iyë caguë'ne? Riusu se'gabi re'oguë ba'iguë'bi. Yequëcua bañë. ²⁰ Ja'nca sëani, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro'taguë, ja'anre te'e ruiñe yo'oguë ba'ijë'ën: “Romini yahue bani a'ta yo'oma'iñe, bainni huani senjoma'iñe, bonsere jianma'iñe, bain ba'iyete ro coquejën cama'iñe, pë'caguë sanhuëni te'e ruiñe ëñañe” ja'anre te'e ruiñe yo'oguë ba'ijë'ën më'ë'ga, cabi Jesús.

²¹ Caguëna, ba hua'guë sehuobi:

–Ja'anre yë'ë zirnëna caraye beoye yo'oguë ba'iyë yë'ë sehuobi.

²² Sehuoguëna, Jesusubi achani, baguëni cabi:

–Ja'nca yo'oguëta'an, yeque yo'o yo'oye se'ga caraji më'ëre. Më'ë bonse beoru insini, curi coní, bonse beo hua'nana ro insijë'ën. Ro insiguëna, Riusubi baguë guënamë re'oto bayete më'ëna ai insireba insija'guë'bi. Më'ë'ën yija bonsere ja'nca gare insini jo'cani, ja'nrëbi yë'ëni te'e congüë rajjë'ën, cabi Jesús.

²³ Caguëna, baguëbi achani, ai bonse baguë sëani, ro sa'nti hua'guë runji'i. ²⁴ Ja'nca ruinguëna, Jesusubi cabi:

–Yua ai bonse bacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni ba'i ëaye yo'ojën, ai guaja yo'ojën ba'iyë.

²⁵ Camello hua'nabi guëna miu gojena cacani etajei ëaye yo'oto, ai guaja yo'oyë. Bonse bacua'ga Riusu ba'i jobona ti'anni ba'i ëaye yo'oto, quë'rë ta'yejeiye guaja yo'oyë bacua, cabi.

²⁶ Caguëna, ja'anre achacuabi baguëni cajën senni achahuë:

–Ja'nca ba'itoca, ¿jarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? cajën senni achahuë.

²⁷ Senni achajëna, Jesús sehuobi:

–Bain hua'nabi ro yo'ojën, ta'yejeiye yo'oye porema'icuata'an, Riusubi si'aye ai ta'yejeiyereba yo'oye poreji, sehuobi.

²⁸ Caguë sehuoguëna, ja'nrëbi Pedrobi cabi:

–Ëjaguë, yëquënabi si'aye gare jo'cani, më'ëni yo'o conjën, recoyo te'e zi'inhue cabi.

²⁹ Caguëna, Jesús sehuobi:

–Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Bain hua'nabi Riusu yo'o case'e se'gare yo'ozca cajën, bacua baye si'aye gare jo'cajën, bacua huë'e, pë'caguë sanhuë, ma'yë sanhuë, yo'je hua'na, rënjo hua'go, zin hua'na, ja'an si'ayete gare cu'e ëaye beoye jo'catoca, ³⁰ Riusubi quë'rë ta'yejeiye ai insireba insija'guë'bi. Ën yija baye, guënamë re'oto baja'ye, ja'anre quë'rë ta'yejeiye ai insireba insiguë, bacuani baguë naconi gare carajeiye beoye ba'i güeseja'guë'bi Riusu, cabi Jesús.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

³¹ Ja'nca caní, ja'nrëbi baguëre yo'o concuare ca'ncona sani, bacuani quëabi:

–Yureca mai hua'nabi Jerusalén huë'e jobona saiye. Ja'nca sani, ti'anni ba'ijëna, ja'an bain hua'nabi yë'ëni ai yo'o güeseja'cua'ë. Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e si'aye caní jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën, yë'ëre Riusu Raosi'quëreba ba'iguëre ai yo'o güeseja'cua'ë. ³² Yë'ëre zeanni, judío bain jubë ba'ima'icuana insini senjojëna, bacuabi yë'ëni jayajën, yë'ëre ai gu'aye yo'ojën, yë'ëre go tutujën yo'oja'cua'ë. ³³ Ja'nca yo'oni, ja'nrëbi ga'ni za'zabobi inni, yë'ëre si'nseni tējini, ja'nrëbi yë'ëre huani senjoja'cua'ë. Huani senjojëna, samute umuguseña ba'ini, ja'nrëbi go'ya raija'guë'ë yë'ë, cabi.

³⁴ Caguëna, ba hua'nabi ro huesë ëaye achahuë. Tin acho coca caguëre sëani, gare masiye porema'iñë mai, sa'ñeña cahuë.

Jesús sana a un ciego en Jericó

³⁵ Ja'nca cajën, Jericó hué'e jobona ti'an bi'rajëna, ñaco ëñama'iguëbi bacua ma'a yëruhuare ba'iguë, bain hua'nani curi so'corëanre senni achaguë ñuji'i. ³⁶ Ja'nca ñu'iguëbi achaguë, ai jai jubë bain saijëna, bacuani ¿Mësacua guere ëñajën saiye'ne? senni achaguëna, ³⁷ Jesús Nazarenobi raiji sehuojëna, ³⁸ ba hua'guë yua, ai jëja güiguë cabi:

—Yë'ë bainguë Jesús, David yo'je raisi'quë, yë'ë hua'guëre oireba oiguë conjë'en ai jëja güiguë cabi.

³⁹ Ja'nca güiguëna, Jesús ru'ru saicuabi baguëni bëinjën, Güiye beoye ba'ijë'en cahuë. Cacuat'an, ba hua'guë yua quë'rë ta'yejeiye güiguë cabi:

—David bainguë yo'je raisi'quë, yë'ë hua'guëre oireba oiguë conjë'en, güiguë cabi.

⁴⁰ Ja'nca güiguë caguëna, Jesusbi nëcajani, Ja'an hua'guëre yë'ëna rajë'en caguëna, baguëre cuanni rahuë. Rajëna, Jesusbi baguëni senni achabi:

⁴¹ —¿Guere yë'ëre senni achaguë'ne më'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Ëjaguë, yë'ëre ñaco ëña ëaji, sehuobi.

⁴² Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Më'ë ñaco ëñaguë ba'ijë'en. Yë'ëni si'a recoyo ro'taguë sëani, huajë raë'ë më'ë, cabi.

⁴³ Caguëna, ja'ansirën ñaco sëtani ëñabi. Riusuni ai bojoguë, surupa caguë, Jesusni te'e conguë saji'i. Ja'nca bojoguëna, bain hua'na'ga baguë ñaco sëtase'ere ëñani, Riusuni ai ta'yejeiye bojohuë.

19*Jesús y Zaqueo*

¹ Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani, Jericó hué'e jobona ti'anni, yequë ca'ncobi etani sai bi'raguëna, ² ai bonse ëja bainguë Zaqueo hue'eguëbi baji'i. Impuesto curi ro'iyë cocua, bacua ëjaguë baji'i. ³ Ja'nca ba'iguëbi Jesusni ëñani masiza caguë, bë'je hua'guë sëani, bain ñë'casi jubë ba'ijëna, ti'anni ëñañe gare poremaquë baji'i. ⁴ Ja'nca ëñañe porema'iguëbi quë'rë ru'ru huë'huëni, sicómoro sunquifë Jesús rai ma'a yëruhua ba'iguëna, tinja mëni ëjobi. ⁵ Ëjoguë tuiguëna, Jesusbi ti'anni, ñaco mëñe, Zaqueoni ëñani cabi:

—Zaqueo, besa gajeni, yë'ë naconi raijë'en. Yure umuguse më'ë huë'ena bëaye bayë yë'ë, caguë choji'i.

⁶ Caguë choiguëna, Zaqueobi querë gajeni, Jesusni ai bojoguë, baguë huë'ena sabi. ⁷ Ja'nca saguëna, bain hua'nabi ai bëinjën ëñajën, sa'ñeña cahuë:

—Ro gu'a bainguë huë'ena cacani bëaza caguë yo'o'ji baguë, cahuë.

⁸ Ja'nrebi, Zaqueobi baguë huë'ere ba'iguë, Jesusni te'e ruiñe ro'taguë cabi:

—Ëjaguë, yë'ë bonse, jobo ba'iyë quëñoni, bonse beo hua'nana ro insija'guë'ë yë'ë. Yequëcuare'ga, yë'ë coqueguë têtesi'cua ba'icua're'ga, gajese'ga ba'iyë bacua curire quë'rë se'e ba'iyë go'yaja'guë'ë yë'ë, cabi.

⁹ Caguëna, Jesusbi quëabi:

—Ënquë yua Taita Abraham bainguërebare sëani, Riusubi baguë recoyo ro'tayete ëñani, baguë bainguëre re'huani babi yure umuguse. ¹⁰ Yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bain hua'na so'ona sani huesësi'cuani cu'eza caguë, bacuare tëani baye ro'taguë raisi'quë'ë yë'ë, cabi.

La parábola del dinero

¹¹ Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani, Jerusalén hué'e jobo tëca sani ti'an bi'raguëna, baguë naconi saicua, Zaqueoni coca case'ere achasi'cuabi ro'tajën, "Riusu ba'i jobo yua te'e jëana ëñaja'ñeta'an ba'iji maire" ro'tajën ba'ijëna, Jesusbi bacuani ye'yo cocare ¹² quëa bi'rabi:

—Yequë bainguë, ta'yejeiye ëja bain jubë ba'iguëbi baquëña. Ja'nca ba'iguëbi ja'ansi'quë ro'taguë, "Quë'rë ta'yejeiye ëja bain huë'e jobona sani, ëño'on bain ta'yejeiye ëjaguë runni, ja'nrebi rani bainni guanse bi'raja'guë'ë yë'ë" caguëña. ¹³ Ja'nca cani, sai bi'raguë, baguëre yo'o concua si'a saracuare choiguëna, rateña. Ratena, ga bainguëna curi so'cohua ai ro'i so'cohuaire insi, bacuani yihuoguë caguëña: "Mësacua yë'ëna gu'a güecua sëani, bonsere con bendiejën, Curi so'cohua quë'rë jajei'ja'guë cajën, yë'ë se'e raiye tëca quë'rë beyojën ba'ijë'en" cani tonni, ja'nrebi bacuare jo'cani saquëña. ¹⁴ Saquëna, baguë yija bain ai jai jubëbi baguëni gu'a güejën, bacua bain hua'na reño jurëte cuencueni, ëjaguë saijai jobona saojën, ta'yejeiye ëja bainni quëa güesereña: "Ja'an saiguëni gu'a güecua sëani, yëquëna ta'yejeiye ëjaguëte baguëre re'huama'ijë'en" cajën saoreña. ¹⁵ Ja'nca cajën saocuareta'an, bacua ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë ba'iguëna, baguë yijana goquëña. Go'ini, ti'anni, ja'nrebi baguëre yo'o concuare, baguë curi so'coñare insi'cuare choiguë, bacua curi jajaise'ere achani masiza caguë choquëña bacuare. ¹⁶ Choiguëna, ru'ru ba'iguëbi ti'anni

quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua naconi bonse cojani bendieni, si'a sara so'coñare se'e conì bahuë yë'ë” quëaguëña. ¹⁷ Quëaguëña, ëjaguëbi sehuoguëña: “Ai re'oye yo'oguë, curi jaijei güesehuë më'ë. Yë'ë choa so'cohua se'ga naconi ai jaijei güesesi'quëre sëani, si'a sara huë'e joboñare më'ëna jo'caja'guë'ë yë'ë. Jo'caguëña, ja'an bainni ëñaguë guansegüë ba'ijë'ën” canì, baguëre saoguëña. ¹⁸ Saoguëña, samu ba'iguëbi ti'anni quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua naconi bonse cojani bendieni, te'e ëntë sara so'coñare se'e jaijeini conì bahuë yë'ë” quëaguëña. ¹⁹ Quëaguëña, ëjaguëbi sehuoguëña: “Re'oji. Ja'nca jaijei güesesi'quëre sëani, te'e ëntë sara huë'e joboñare më'ëna jo'caja'guë'ë yë'ë. Ja'an bainni ëñaguë guansegüë ba'ijë'ën” caguë, baguëre saoguëña. ²⁰ Saoguëña, ja'nrëbi yequë yo'o con hua'guëbi ti'an rani quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua insise'e, ja'ansi so'cohuare conì bajë'ën. Can tè'tërëna reani gueonni re'huanì bacae'ë yë'ë. Ja'ansi so'cohuare më'ëna go'yayë yë'ë. ²¹ Më'ë yua ai huaji yaguë ëjaguëre sëani, më'ë curi insise'ere jaijei güeseye ai huaji yëguë baë'ë yë'ë. Më'ëbi ai jëja guansegüë sëani, yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani bayë më'ë. Yequëcua tanse're'ega tëani bayë më'ë” caguëña. ²² Caguëña, ëjaguëbi ai bëinguë sehuoguëña: “Ai gu'aye yo'oguë, yë'ëre re'oye conmaë'ë më'ë. Më'ë coca case'e se'gare achani, më'ëre bënni senjoñe bayë yë'ë. Më'ë yua yë'ë ba'iyete ja'nca masiguë, Ai jëja guansegüë yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani bayë yë'ë caguë, ²³ më'ë çqueaca yo'oguë, yë'ë curi insise'ere curi re'hua huë'ëna jo'camaquë'ne? Jo'catoca, yë'ëbi raiguëña, ja'an curi quë'rë jaijeiguëña, conì bare'ahuë yë'ë” bëinguë caguëña. ²⁴ Canì, ja'nrëbi baguë bain ja'nruete nëcacuani guansegüëña: “Baguë curi so'cohuate tëani, si'a sara so'coña baguëña insijë'ën” caguë guansegüëña. ²⁵ Guansegüëña, ba hua'nabi sehuojën senni achareña: “Ëjaguë, më'ë çqueaca ro'taguë, si'a sara so'coña baguëña quë'rë ta'yejeiye insiye ro'taguë'ne?” senreña. ²⁶ Senjënna, sehuoguëña: “Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Ai jaijeiye re'huanì baguëña quë'rë se'e ai insise'e ba'ija'guë'bi. Choa ma'carë se'gare baguëña, baguë baye si'ayete tëase'e ba'ija'guë'bi. ²⁷ Yureca yë'ëni gu'a güesi'cuare te'e jëana zeanjani rajë'ën. Bacuabi yë'ëre gu'a güejën, bacua ta'yejeiye ëjaguë ba'ima'ija'guë casi'cuare yë'ë ba'iruna rani, bacuani huani senjojë'ën” caguë guansegüëña, quëabi Jesús.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸ Ja'nca quëani, Jerusalén ma'aja'an se'e sani ti'an bi'rabi. ²⁹ Ti'an bi'raguëbi baru so'o ca'ncoñare ëñato, Betfagé, Betania, ja'an huë'e jo'borëan baji'i. Olivo cubë casirute ba'iguëña, baguëre yo'o concua samucure choini, ³⁰ bacuani quëabi:

–Mësacua yua ja'an huë'e jo'borëna saijë'ën. Sani ti'anni, burro hua'guë bonsëguë yoni rëonsi'quëni ëñaja'cua'ë. Yuta bain tuama'iguë, ja'anguëni ëñani jo'chini rajë'ën. ³¹ Ja'nca jo'chi bi'rajëña, yequëcuabi “çMësacua guere yo'ojën, baguëte jo'chini saye'ne?” Ja'nca senni achatoca, “Mai Ëjaguëbi baguëte yëji” cajën sehuojë'ën, cabi Jesús.

³² Caguëña, bacuabi sani ëñato, Jesús quëase'e'ru güina'ru baji'i. ³³ Ja'nca ba'iguëña, burro hua'guëre jo'chijëña, ba burro bacuabi senni achahuë:

–çMësacua guere yo'ojën, burro hua'guëre jo'chiye'ne? senni achahuë.

³⁴ Senni achajëña:

–Mai Ëjaguëbi baguëte yëji, sehuohuë.

³⁵ Ja'nca sehuoni, burro hua'guëre sani, Jesusna ti'anni insihuë. Insini, bacua guayoni se canre burro guërëbëna tëoni, ja'nrëbi Jesusni tua güesehuë. ³⁶ Tua güeseni, Jesús yua Jerusalén ti'ane cueñe saiguëña, bacua guayoni se cañare baguë ru'ru sai ma'ana jaoni uan bi'rahuë. ³⁷ Uan bi'rajëña, ja'nrëbi Jerusalenna ti'anni, Olivo cubë jaba ba'irute ba'iguëña, baguëre yo'o con hua'na te'e ai jai jubë ba'icua baguëre concuabi Taita Riusuni ai bojoreba bojojën, Cristo ta'yejeiye yo'oguë ba'ise'ere quëajën, ³⁸ si'a jëja güini achohuë:

–Riusubi bojoguë raoguëña, mai ta'yejeiyereba ëjaguëbi maina ti'an raji'i. Ja'nca sëani, guënamë re'oto ba'icua si'acua ai bojoreba bojojën bañuni. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë Riusuni ai ëama'ifereba bojojën cañuni, güireba güijën cahuë bacua.

³⁹ Cajëña, fariseo hua'na, bain jubë naconi saicuabi Jesusni bëinjën cahuë:

–Ëjaguë, më'ëre concuani bëinguë canì, bacua cayete ënsejë'ën cahuë.

⁴⁰ Cajëña, sehuobi:

–Bañë. Ba hua'nabi caye beoye ba'itoca, ën gatabëan ja'anse'ebi huëni güina'ru te'e güire'abi, sehuobi.

⁴¹ Canì, Jerusalén huë'e jobona ti'an bi'rani, si'a jobore ro'tani oji'i. ⁴² Oiguë, ja'an huë'e jobo bainre ro'taguë cabi:

–Yure umuguse yë'ë yua mësacuani ta'yejeiye bojo güeseguë raisi'quëreta'an, mësacua achaye güehuë. Riusubi yë'ëre raoguëña, mësacua ñacobi ëñani masiye gare porema'icua baë'ë. ⁴³ Ja'nca porema'icua sëani, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë mësacua. Mësacuare je'o bacuabi ti'an rani si'a huë'e jobo tè'ijeyë nëcajën, etaye yëcuare ënsejën, mësacuare si'a ca'ncoñabi ai

ta'yejeiye huajën ba'ija'cua'ë. ⁴⁴ Ja'nca ba'icuabi mäsacuani gare carajei güesejën, mäsacua huë'e jobo tu'ahuëte gare ñañoni taonni, si'ayerebare gare ñu'ñujei güesejën, mäsacuani ai ta'yejeiye huaja'cua'ë. Mäsacua yua Riusu ëñaguë raisi umugusere gare ro'tamajën huesëcuare sëani, je'o bacuabi ja'nca carajei güeseja'cua'ë, cani tonbi Jesús.

Jesús purifica el templo

⁴⁵ Cani tonni, ja'nrëbi Riusu uja huë'ena cacani, bonse bendiecuare gare etoni saobi.
⁴⁶ Saoguë, bacuani cabi:

—Mäsacua yua Riusu coca toyani jo'case'e ën cocare ro'tajë'ën: “Yë'ë huë'e yua bain uja huë'e'ë” toyani jo'case'eta'an, mäsacuabi ti'anni, ro gu'a huë'e, jian hua'na gati huë'ere ro re'huani jo'cahuë mäsacua, caguë, bacuare etoni saobi.

⁴⁷ Ja'nrëbi, Jesús yua si'a umuguseña Riusu uja huë'ena cacani, bainni ye'yoguë bajji. Ye'yoguë ba'iguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, bain ëjacua, bacuabi Jesusni ai je'o bajën, sa'ñeña senni achajën, “¿Queaca baguëni huani senjoñe'ne mai?” cajën ba'icuata'an, ⁴⁸ bain hua'nabi baguë cocare ai re'oye achajën ba'ijënna, baguëni huani senjoñe poremaë'ë.

20

La autoridad de Jesús

¹ Ja'nrëbi, yequë umuguse ba'iguëna, Jesús yua Riusu huë'ere ba'iguë, bainbi achajënna, bacuani ye'yoguë, Riusu bainreba mame recoyo re'huani baja'yete quëani achoguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ira bain ëjacua, bacuabi ti'anni, ² baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ëñjo'ona rani, ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Jaro ëjaguëbi më'ëre ta'yejeiye caye guanseni raoguë'ne? senni achahuë.

³ Senni achajënna, sehuobi:

—Ru'ru, mäsacuani senni achaza. Quëajë'ën yë'ëre. ⁴ ¿Jaro ëjaguëbi Juanre bain bauti-zaguëre re'huani raoguë'ne? ¿Riusu re'huani raosi'quë, o bain re'huani raosi'quë baquë baguë? senni achabi.

⁵ Senni achaguëna, bacua jubë se'ga sa'ñeña senni achajën, coca cajën baë'ë:

—¿Queaca sehuoye'ne mai? “Riusu raosi'quë bajji” catoca, baguë yua “¿Mäsacua queaca ro'tajën, Juan cani jo'case'ere recoyo ro'tamate'ne?” cama'iguë. ⁶ “Bain raosi'quë bajji” catoca, si'a bain jubëbi huëni, maini gatabi senjojën huaiyë, bacua yua Riusu raosi'quë ba'iyë ro'tacua sëani, sa'ñeña cahuë.

⁷ Ja'nca cani, ja'nrëbi Jesusna bonëni sehuohuë:

—Juan re'huani raosi'quëre huesëyë yëquëna, sehuohuë.

⁸ Sehuojënna, Jesús cabi:

—Mäsacua ja'nca sehuocuare sëani, yë'ëre re'huani raosi'quëre mäsacuani gare quëama'iñë yë'ë cabi.

La parábola de los labradores malvados

⁹ Cani ja'nrëbi se'e yeque ye'yo cocare ja'an bainni quëabi:

—Zio ëjaguë baquëña. Bisi ëye ziore tanni, ja'nrëbi yequëcua zio cuiracuana jo'cani, yequë so'o yijana sani zoe baquëña. ¹⁰ Sani ba'iguëbi, bisi ëye tëarën ti'anguëna, baguëre yo'o conguëte choini, zio cuiracuana saoguëña, ëye tëase'ere coni raja'guëte. Saoguëna, ti'anguëna, zio cuiracuabi ba yo'o conguë raosi'quëre zeanni ro ja'si yo'oni ëye beo hua'guëre go'yareña. ¹¹ Go'yarena, baguë ëjaguëna ti'anguëna, zio ëjaguëbi se'e yequë yo'o con hua'guëre saoguëña. Saoguëna, baguëre'ga güina'ru, gu'aye yo'oni, ro ja'si yo'oni, ëye beo hua'guëre'ga go'yareña. ¹² Go'yarena, se'e yequë yo'o con hua'guëre saoguëna, bacua'ga güina'ru ja'si yo'oni, baguëte ro senjoni go'yareña.

¹³ Ja'nca yo'orena, ëjaguëbi ro'tani, ja'ansi'quë caguëña: “¿Queaca yo'oye'ne yë'ë? Yë'ë zin hua'guë ai yësi'quëre bacuana saotoca, yequëre baguëni te'e ruiñe ëñani re'oye yo'oma'iñe bacua” ro'taguëña baguë. ¹⁴ Ja'nca ro'tani, baguë zin hua'guëre saoguëña. Saoguëna, zio cuiracuabi baguëni ëñani, sa'ñeña careña: “Ëñajë'ën. Zio ëjaguë bayete coni baja'guë'bi rai'te. Ja'nca sëani, baguëni huani senjoñu. Junni huesësi'quë ba'iguëna, mai hua'nabi zio ëjacua ruinja'cua'ë” cahuë. ¹⁵ Ja'nca cani, baguëni zeanni bani, zio ca'ncona sani, huani senjoreña, cabi.

Ja'nca cani, bain achacuani senni achabi Jesús:

—¿Mäsacua queaca ro'taye'ne? ¿Zio ëjaguë queaca yo'o'ja'guëguë'ne? ¹⁶ Ba hua'guë yua te'e jëana sani, zio cuiracuani huani senjoni, ja'nrëbi yequëcua baguë zio cuiracuare re'huani jo'caja'guë'bi, quëabi Jesús.

Quëaguëna, bain hua'nabi achani cahuë:

—Ai Riusume. Ja'nca yo'oma'ija'guë cahuë.

¹⁷ Cajënna, Jesús yua bacuani ëñani cabi:

—Mésacua ja'nca cajën, Riusu coca toyani jo'case'e ën ca'nco toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën:

Judío bain ëjacua Riusu bainre ye'yojën ba'icuabi Riusu cuencueni raoja'guère gu'a güejën senjoja'cuata'an, Riusubi baguë bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguère re'huaja'guë'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁸ Ja'nca sëani, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an raiguëna, yë'ère gu'a güeye beoye ëñajë'ën. Yë'ère gu'a güeni senjotoca, carajeiye se'ga ba'iji mësaquare. Ja'nrëbi, yë'ëbi se'e ti'an raiguë, yë'ë güeni senjosi'cuare gare bënni senjo güeseja'guë'ë yë'ë, quëabi.

El asunto de los impuestos

¹⁹ Quëaguëna, pairi ëjacua, ira coca masiye ye'yocua, bacuabi achani, sa'ñeña cahuë:

—Maire gu'aye caguëre te'e jëana zeanni bañu cajën ba'icuata'an, bain jubëni huaji yëjën, Jesusre zeannamë'ë. ²⁰ Ja'nca yo'omajën, Baguëre zeañe ti'anguëna, ëñajën ëjojën ba'ina'a cajën, bacua gu'a gajecuaire choini, bacuani cahuë:

—Mésacua yua baguëni te'e ruiñe coca senni achaye'ru cajën, baguëni huacha sehuo güesejë'ën bacuani cani saohuë. Huacha sehuotoca, baguëni zeanni, bain ta'yejeiye ëjaguëna insiye ro'tahuë. ²¹ Ja'nca ro'tajën, bacua gu'a gajecuaire saojëna, Jesusna ti'anni ñaca senni achahuë:

—Ëjaguë, më'ëbi te'e ruiñe masiye ye'yoguëna, achani bojoyë yëquëna. Më'ë yua bain hua'na ro'ëmëje'en yo'oni ëñoñete ro'tama'iguë, yua Riusu te'e ruiñe yo'oye yëyete ye'yoguë ba'iyë më'ë. ²² Ja'nca ba'iguë, yua yëquëñabi coca senni achajëna, te'e ruiñe sehuojë'ën. ¿Romano bain ta'yejeiye ëjaguëni impuesto curi ro'iyë baye yëquëna? ¿Baguëni ro'iyë, o ro'ima'ñe yëquëna? senni achahuë.

²³ Senni achajëna, Jesús yua bacua coquejën senni achase'ere masini, bacuani sehuobi: —Mésacua ¿queaca ro'tajën, ro coquejën yë'ère senni achaye'ne? ²⁴ Curi so'corëte inni, yë'ëni ëñojë'ën cabi.

Caguëna, so'corëte inni rani ëñohuë. Ëñojëna, Jesusbi senni achabi:

—Ën so'co bainguë, baguë mami toyase'e ¿gue bainguëbi së'iguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi së'iji, sehuohuë.

²⁵ Sehuojëna, Jesús cabi:

—Ja'nca ba'iguëna, bain ëjaguë re'huani jo'case'ere bain ëjaguëna insijë'ën. Ëjaguë Riusu re'huani jo'cose'ere Riusuna insijë'ën, caguë sehuobi.

²⁶ Ja'nca sehuoguëna, bain hua'nabi achajëna, baguëni huacha sehuo güeseje poremaë'ë. Ja'nca porema'icuabi baguë coca sehuose'ere ai ta'yejeiye ro'tajën, gare caye beoye baë'ë.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷ Ja'nrëbi, yequëcua, saduceo bainbi Jesusni ëñajën saë'ë. Bacua yua ju'insi'cua se'e go'ya raima'ñë cajën ba'icua'ë. Baguëna sani ti'anni, baguëni senni achahuë:

²⁸ —Ëjaguë, Moisés coca toyani jo'case'ere ro'tajë'ën. Ñaca caji: Bainguëbi zin beo hua'guë junni huesëtoca, baguë yo'jeguëbi baguë jo'casi rënjoni huejani bani, baguë ma'yë ju'insi'quère zin cu'ecaija'guë, toyani jo'case'e ba'iji. ²⁹ Ja'nca ba'iguëna, yequëbi baguë yo'je hua'na naconi te'e ëntë sara samu hua'na bateña. Ma'yëbi huejani yuta zin beoguë junni huesëguëña. ³⁰ Junni huesëguëna, samu ba'iguëbi baguë jo'casi rënjoni huejani, baguë'ga zin beoguë junni huesëguëña. ³¹ Junni huesëguëna, yequëcua'ga, te'ena, te'ena, güina'ru bagoni huejani, si'acuabi zin beojën junni huesëreña. ³² Junni huesëjëna, ja'nrëbi yo'je, ba hua'go'ga junni huesëgoña. ³³ Ja'nca ba'ini tonjëna, yua go'ya rai umuguse ti'anguëna, ¿jaroguë rënjo ba'ija'gogo'ne? ¿Si'acua, te'e ëntë sara samucuabi bagoni basi'cua, queaca sehuoguë'ne më'ë? senni achahuë.

³⁴ Senni achajëna, Jesusbi sehuobi:

—Ën yija bain, ëmëcua, romicua, bacuabi huejani bajën ba'icuata'an, ju'insi'cua go'ya raija'cua, yë'ë bainreba ba'ija'cua, ³⁵ ja'ancuabi Riusu guënamë re'otona ti'anni, gare huejaye beoye ba'ija'cua'ë. ³⁶ Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na ba'iyë'ru ba'ija'cua sëani, gare huejama'icua ba'ija'cua'ë. Ju'insi'cua go'ya raisi'cua sëani, Riusu mamacuareba ba'ija'cua'ë. ³⁷ Ja'an Moises'ga yequë ca'ncore maina toyani jo'cabi. Zëinsi sahua quë'rona toyani jo'caguëna, Mai Ëjaguëreba Riusu, gaña Riusu ba'iguëna, Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi baguëni te'e zi'inni uajën ba'icua baë'ë, toyani jo'cabi. ³⁸ Ja'nca toyani jo'caguëna, mai Ëjaguë Riusubi baguë bain huajëcua se'gare conji. Gare junni huesësi'cuare ro'tama'iji. Riusubi ro'taguëna, baguë bainreba si'acuabi huajë hua'na se'ga ba'iyë, caguë sehuobi Jesús.

³⁹ Ja'nca caguë sehuoguëna, yequëcua, ira coca te'e ruiñe masicuabi cahuë:

—Ai re'oye sehuohuë më'ë, Ëjaguë, cahuë.

⁴⁰ Cani, Jesúsni se'e senni achaye huaji yějën baë'ë.

¿De quién desciende el Mesías?

⁴¹ Ja'nrëbi, Jesús yua bain hua'nani senni achaguë, ro'ta güesebi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, Cristo raosi'quë yua ira ëjaguë ba'isi'quë David mamaquë ba'iji cajën, huacha ro'taye'ne? ⁴² Mësacua yua Salmo quë'rona ëñajë'ën. Ira ëjaguë ba'isi'quë David'ga ñaca toyani jo'cabi:

Riusubi yë'ë Ëjaguë rajja'guëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani, quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ijë'ën,

⁴³ Më'ë je'o bacua carajei ñësebë tëca” cabi.

⁴⁴ Ja'nca toyani jo'caguë Cristo raosi'quëre baguë mamaquë ba'iyë caye gare poremaj'i David, baguëre Ëjaguë casi'quë sëani, cabi Jesús.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵ Cani, si'a bain hua'nabi achajëna, baguëre yo'o concuana bonëni, yihuoguë quëabi:

⁴⁶ —Ira coca toyani jo'case're ai masicua, bacua yo'ojën ba'iyete ëñare bajën, bacua ye'yoni yo'oye'ru yo'omajën ba'ijë'ën. Ro ëja bain ba'iyë se'ga ëñoñe yëyë bacua. Zoa can re'o canre sayani, huë'e jobo si'a ca'ncoña ganini, ba huë'e joborebana ti'añë. Ti'anni, ta'yejeiye ëja bain ba'iyë ëñojën, bain re'oye ëñajën saludayete ëjojën, ja'nrëbi bain ñë'ca huë'ena cacani, ëja bain ñu'i seihuëanre cu'eni bëayë. Aon choisi'cua ba'ito, quë'rë re'oruan se'gare cu'eni bëayë bacua. ⁴⁷ Ja'nca yo'ocua sëani, hua'je hua'nani ro coquejën, bacua huë'ere ro tëteni bacua'ë. Riusuni ujato, ai zoe uajjën, bain ëñajën achaja'bë cajën, Riusuni ro ujacua'ë. Ja'nca yo'ojën ba'ijë'ënna, Riusubi ja'ancuani ëñani, bacuani quë'rë ta'yejeiye bënni senjoguë ba'ija'guë'bi, quëabi Jesús.

21

La ofrenda de la viuda pobre

¹ Quëani ja'nrëbi, bonëni ëñato, curi ëjacuabi bacua curire Riusu huë'e curi gajonguna ayajën, Riusuna insijën baë'ë. ² Insijën ba'ijë'ënna, hua'je hua'go bonse beoreba beogo ba'i hua'gobi ti'anni, samu curi so'corëanre ayago. ³ Ayagona, Jesús cabi:

—Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Ja'an hua'go, hua'je hua'go bonse beo hua'gota'an, yequëcua ayani insise'eru quë'rë ta'yejeiye Riusuna insigo bago. ⁴ Ja'ancua yua bacua curi bani jëhuase'e se'gare rani ayani insijë'ënna, bago chao hua'gobi bago aon co curire rani, beuru ayani insigo, Riusure bojogo sëani, cabi.

Jesús anuncia que el templo será destruido

⁵ Caguëna, yequëcuabi Riusu huë'e ba'iyete cajën, Ai re'o gatabi yo'ose'e sëani, ai re'o huë'e bëaji cajën, Riusuna ro insise'ere bojojën cahuë. Cajëna, ja'nrëbi Jesusbi bacuani cabi:

⁶ —Mësacua yua ën huë'e jai huë'ere ëñajën, re'oye cajëna, yequë umuguseñabi si'aye gare taonni senjose'e ba'ija'guë'bi. Gare te'e gatabë tuiye beoye ba'ija'guë'bi, cabi Jesús.

Señales antes del fin

⁷ Caguëna, Bacuabi baguëni senni achahuë:

—Ëjaguë, ¿quejeito ja'an ba'ija'guë'guë'ne? ¿Ja'an ba'ija'ye queaca masija'cua'ne yëquëna? senni achahuë.

⁸ Senni achajëna, Jesús yihuoguë cabi:

—Mësacua ëñare bajën, coquejën cacuare achamajën ba'ijë'ën. Ai bainbi yë'ë ba'iyete coquejën, “Yë'ë yua Riusu raosi'quë'ë” cajëna, yequëcuabi “Carajei umuguse ti'anbi. Yua'ë” cajëna, bacua coquejën case'ere achama'ijë'ën. Bacua naconi te'e saima'ijë'ën. ⁹ Yequëcua'ga guerra huayete cato, ëja bainre etoni senjoñe cato, mësacua yua ja'anre achajën, gare huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Ja'an si'aye ru'ru ba'iguëna, carajei umuguseña jë'te ti'anja'guë'bi cabi.

¹⁰ Ja'nca cani, ja'nrëbi bacuani se'e yihuoguë quëabi:

—Te'e yijaña bainbi yequë yijaña bainni guerra huajën, ai yo'o güesejën ba'ija'cua'ë. ¹¹ Yija ñu'cuye'ga ai rajjeija'guë'bi. Bain hua'nabi ja'an ro'ina ai yo'ojën, aon gu'ana ju'injën, si'a rau neni ju'injën, ja'an ba'ija'cua'ë si'a ën yija bain. Ja'nrëbi, guënamë re'otona bain gare ëñama'ise'ere ëñajën, ai quëquëjën, ai huaji yějën, ro rënni ganocua se'ga ba'ija'cua'ë.

¹² Ja'nca ba'iguëna, ru'ru, mësacuani preso zeanni, mësacuani je'o bajën, bain ñë'caruanna sani, mësacuare si'nseye cajën, ya'o huë'ena guaojën ba'ija'cua'ë. Mësacuabi yë'ë bainrebare sëani, mësacuare zeanni, bain ta'yejeiye ëjacuana nëconi, mësacuani coca sehucua'cua'ë. ¹³ Ja'nca yo'ojë'ënna, mësacuabi yë'ë ba'iyete te'e ruiñe cani achoye poreja'cua'ë. ¹⁴ Ja'nca cani achoye porejën, mësacua jëa coca sehuoye, ru'ru gare ro'taye beoye ba'ijë'ën. ¹⁵ Yë'ë se'gabi mësacuani te'e ruiñe masi güeseguëna, mësacuabi ja'anre sehuojë'ënna, mësacua je'o

bacuabi achani, ro sehuoye beoye ba'icuaereba ba'ija'cua'ë. ¹⁶ Ja'n'rëbi mësacua te'e bainbi mësacuanu gu'aye yo'oja'cua'ë. Mësacua pë'caguë sanhuë, yo'je sanhuë, bain hua'na, gaje hua'na, bacuabi mësacuare preso zeanni, yequë bainna insini senjojëna, mësacua jubëre ba'icuanu, te'ecuanu huani senjoja'cua'ë. ¹⁷ Mësacua yë'ë yo'ore yo'ocuare sëani, si'a bainbi mësacuanu je'o bajën mësacuanu ai gu'a güejën ba'ija'cua'ë. ¹⁸ Ja'nca ba'ija'yeta'an, mësacua yua gare ja'si neñe beoye ba'ija'cua'ë. Huajë hua'na se'gabi etajejën, gare te'e rañarëte huesoye beoye ba'ija'cua'ë mësacua. ¹⁹ Ja'nca sëani, mësacuabi gare jo'caye beoye si'a jëja recoyo ro'tajën ba'itoca, yë'ë naconi te'e bojojën gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë.

²⁰ Ja'n'rëbi jai soldado jubëan guerra huajën raisi'cuabi Jerusalén huë'e jobo të'ljeiye nëcäjëna, mësacuabi ëñani, ja'an huë'e jobo taonni carajeija'yeta'an ba'iyete masija'cua'ë. ²¹ Ja'nca carajei güese bi'rajëna, Judea yija ba'icuaabi cu re'otona te'e jëana sani gatija'bë. Jerusalén huë'e jobo ba'icua'ga te'e jëana etani saija'bë. Zio re'otore ba'icuaabi Jerusalenna go'iyete beoye ba'ija'bë. ²² Ja'an umuguseña ti'anguëna, Riusu bënni senjo umuguseña ba'ija'guë'bi. Baguë coca toyani jo'case'ru ba'iyete, güina'ru ba'ija'guë'bi. ²³ Ja'anrën ti'anguëna, romi hua'na zimbë ba'icua, yequëcua zin chuchacua, ja'ancuabi jëja beocua sëani, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Riusubi bainre ai bënni senjo bi'raguëna, si'a ën yija bainbi ai ja'sireba ja'siye ba'ijën, ai yo'oreba yo'oja'cua'ë. ²⁴ Ai yo'ojën ba'ijëna, je'o bacuabi ti'anni, te'ecuanu guerra hua hua'tiñabi huani senjoja'cua'ë. Yequëcuanu zeanni, tin yijaña sana jëna, tin yijaña gu'a bain'ga ti'anni, Jerusalén huë'e jobore taonni senjojën, si'a bonsere za'nguni si'ajën, ai gu'aye yo'ojën, Riusu etoni saoye ba'irën tēca yo'ojën ba'ija'cua'ë.

El regreso del Hijo del hombre

²⁵ Ja'n'rëbi, ënsëguë, ña'aguë, ma'choco hua'i, ja'anre ëñato, ai ba'iyete ai huaji yaye yo'ose'e ba'ija'guë'bi. Si'a yijaña bainbi ta'yejeiye ai huaji yëjën, jai ziaya ai achoreba achoye, ziaya të'a ai jai të'a huëiguëna, ba hua'nabi ai quëquëreba quëquëjën ba'ija'cua'ë. ²⁶ Ja'n'rëbi ën yijare ai huaji yaye ba'ija'yete ro'tajën, bacuabi ai ta'yejeiye ai huaji yëjën, guënamë re'oto'ga ai ta'yejeiye ñu'cuguëna, ai huaji yëjën, quëquëreba quëquëjën ba'ija'cua'ë. ²⁷ Ja'nca ba'irënbi guënamë pico re'otona ëñato, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ai ta'yejeiyeba ñatani saoye'ru gaje meni raija'guë'ë yë'ë. ²⁸ Ja'nca sëani, ën yija bainbi ta'yejeiye ai yo'o bi'rajëna, yë'ë yure case'e si'aye ba'iguëna, ja'anrën ti'anguëna, mësacua yua bojoreba bojojën, Mai ëjaguë yuara ti'an raija'guëta'an ba'iji cajën, mësacua etajeiyete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, quëabi Jesú.

²⁹ Ja'nca quëani, bacuani se'e ye'yo cocare yihuoguë quëabi:

–Mësacua yureca higo sunquiñë, yequë sunqui'ga ëñani Riusu ba'i jobo ti'anja'ñete masijë'ën. ³⁰ Sunquiñëbi ja'o sari bi'raguëna, mësacuabi ëñani ënsë'rën ba'iyete masiyë. ³¹ Güina'ru, yë'ë yure case'e, ai huaji yaye yo'oja'ye, ja'an ba'iguëna, Riusu ba'i jobo te'e jëana ti'anja'ñete masija'cua'ë.

³² Mësacuanu ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yureña bainbi yuta junni huesëma'ijëna, yë'ë yure quëase'e si'aye yua ru'ru ba'ija'guë'bi. ³³ Guënamë re'oto, yija re'oto, ja'an si'aye gare carajeija'guëta'an, yë'ë coca canu jo'case'e gare carajeiye beoye ba'ija'guë'bi.

³⁴ Yë'ë ti'anjai umugusere gare huane yema'ñe cajën, mësacua ëñare bajën, gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Riusuni gu'a güeni senjomai'ñe cajën, ro'ata yo'oye, jo'chana güebeye, ën yija ba'iyete, ja'anre recoyo huacha ro'tamajën ba'ijë'ën. Ja'an se'gare ro'tatoca, yë'ëbi te'e jëana ti'an raiguëna, bain hua'nabi gue ro'taye beoye ba'ijën, ro gati ëyete ba'ijën quëquëja'cua'ë. ³⁵ Taongu quëoñe'ru ba'ija'guë'bi bacuare, si'a ën yija re'oto bainre. ³⁶ Ja'nca ba'ija'guë sëani, mësacua'ga ëñare bajën, gare jo'caye beoye uajën ba'ijën, yë'ë in raiyete tēca ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Ja'an ba'ija'ye, Riusu bënni senjoja'ne, ja'anre jëani, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bojojën tëhuojaiñu cajën, gare jo'caye beoye uajën ba'ijë'ën, quëabi.

³⁷ Ja'nca quëaguë, si'a umuguse bain hua'nabi ñë'ca raijëna, bacuanu ye'yoguë na'ijani, ja'n'rëbi Olivo cubëna sani bëani ñatajaji'i. Ñatajani, yequë umuguse güina'ru Riusu huë'ena ti'an raiguëna, ³⁸ si'a bain hua'nabi baguëre achajaiñu cajën, zijeirën ti'an bi'rahuë.

22

Conspiración para arrear a Jesús

¹ Yureca, judío bain pascua umuguse, bacua aonbëan huo'coma'ise'ere anni Riusuni bojoñu cajëna, ja'an umuguse ti'añe choa ma'carë se'ga carabi. ² Ja'nca ba'iguëna, pairi ëjacua, ira coca re'oye masicua, bacuabi Jesusni huani senjoja'ma cajën, bain hua'nani huaji yëjën, yuta yo'omaë'ë.

³ Ja'n'rëbi, zupai huatibi Judas Iscariote hue'eguë, Jesús bainreba jubë, si'a sara samucua ba'i jubë ba'iguëna ti'an rani, baguë recoyona cacani bëani baj'i. ⁴ Ja'nca bëani ba'iguëbi Judasni ta'nhue güeseguëna, ba hua'guëbi pairi ëjacua, Riusu huë'e ëjacua, bacuana sani, bacua naconi Jesusre insijai cocare canu achobi. ⁵ Ja'nca canu achoguëna, bacuabi ai bojojën,

baguëni curi ro'ija'yete cahuë. ⁶ Cajëna, Judasbi Re'oji sehuoni, ja'n'rëbi Jesusre yahue insini senjoëne ro'ta bi'rabi.

La Cena del Señor

⁷ Ja'n'rëbi judío bain ta'yejeiye ba'i umuguse ti'anguëna, Aon huo'coma'ise'ere anni Riusuni bojoñu cajën yo'o bi'rahuë. Ja'nca yo'o bi'rajën, ru'ru bacua oveja bonsëguëre huani Riusuna boni mëoñe, ja'anre yo'o bi'rahuë. ⁸ Ja'nca yo'o bi'rajëna, Jesusbi Pedro, Juan, bacuare choini, guansegüë cabi:

—Mësacua sani, mai pascua aon ainja'ñete re'hua bi'rajë'ën cabi.

⁹ Caguëna, bacuabi senni achahuë:

—¿Jarona sani re'hua'ya'ne yëquëna? senni achahuë.

¹⁰ Senni achajëna, sehuobi Jesús:

—Mësacua yua jai huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni, ja'n'rëbi ocobë tuiguë saiguëni tëhuoja'cua'ë. Tëhuoni, ja'an hua'guëna be'teni, baguë cacajai huë'ena cacajë'ën. ¹¹ Cacani, ja'an huë'e ëjaguëni senni achajë'ën: “Mai ëjaguëbi më'ëni senni achaguë raobi: ¿Yë'ere concua naconi pascua aon ainru, jaro sonohuë'ne?” ja'anre ja'an huë'e ëjaguëni senni achajë'ën. ¹² Senni achajëna, ba hua'guëbi mëacuare ëmëje'en ba'iruna mëani, jai sonohuë re'oye re'huase'ere ëñoja'guë'bi. Ja'nca ëñoquëna, ja'anruna cacani, mai pascua aon ainja'ñete re'hua'jë'ën cabi Jesús.

¹³ Caguëna, ba hua'nabi sani, Jesús case'e'ru güinareba'ru ba'iguëna, bacua pascua aon ainja'ñete re'huahuë.

¹⁴ Re'hua'jëna, ja'n'rëbi pascua aon ainrën ti'anguëna, Jesusbi baguëre yo'o concua naconi sani, ja'an ñu'i seihuëanna bëani, ¹⁵ ja'n'rëbi ba hua'guë yua si'a jubëni quëabi:

—Yë'ë junni tonja'ñe yuara ti'an bi'raguëna, mëacuana naconi pascua aon aifete ai ro'taguë ba'isi'quëbi mëacuana naconi aon anni tējiza caguë quëayë yë'ë. ¹⁶ Ja'nca quëaguëbi Riusu ba'i jobona ti'anni ja'anru aon aifë tēca, pascua aonre gare se'e ainma'ija'guë'ë yë'ë ëño'on, cabi.

¹⁷ Cani ja'n'rëbi, baguë uncu ro'rohuëre inni, Riusuni Surupa cani, baguëre concuani ëñani cabi:

—Mësacua yua ën ro'rohuëre coni, sa'ñeña huo'hueni uncu'jë'ën. ¹⁸ Mësacua achareba achajë'ën. Riusu ba'i jobo ti'añe tēca, ën jo'cha, bisi ëye su'rise'ere se'e uncuye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë, cabi.

¹⁹ Cani ja'n'rëbi, jo'jo aonbëte inni, Riusuni Surupa cani, aonbëte jë'yeni, bacuana insini cabi:

—Yë'ë ga'nihuë'ë. Mësacua gu'a jucha senjoja'ñe ro'ire Riusuna insija'ye'ë. Ja'an aonre jo'caye beoye ainjën, yë'ëre ro'tajën ba'ijë'ën cabi.

²⁰ Cani, aon anni tējijëna, uncu ro'rohuëte inni, bacuana güina'ru insini cabi:

—Mësacua yua ën ro'rohuëte ëñani, Riusu mame cani jo'case'ere ro'tajën ba'ijë'ën. Yë'ë zie, mëacuana gu'a jucha senjoja'ñe ro'ire ja'ñuni tonguëna, Riusubi mame cocare cani, mëacuana jo'caga'guë'bi.

²¹ Ja'nca jo'caguëna, yë'ëre insini senjoja'guëbi yurera'rë mai naconi ëño'onre ñu'iji.

²² Yureca yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi Riusu cuencuese'e'ru junni tonguë saiyë yë'ë. Saiguëta'an, yë'ëre insini senjoja'guëte ai bënni senjoguë ba'ija'guë'bi Riusu, cabi.

²³ Caguëna, ba hua'nabi sa'ñeña senni acha bi'rahuë: “¿Mai jubë ba'icua, jaroguëbi insini senjoja'guë'ne?” quëquëni, sa'ñeña senni achajën baë'ë.

Quién es el más importante

²⁴ Ja'n'rëbi yo'je ba'na'nabi sa'ñeña coca cajën, “Mai jubë ba'iguë ¿jaroguëbi quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguë'ne?” sa'ñeña senni achajëna, ²⁵ Jesusbi bacuani cabi:

—Ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi bacua bainni ai jëja guansejënna, bain hua'nabi bacuani ëñajën, “Maini conreba concua'ë” bacuare cajën ba'iyë. ²⁶ Ja'nca ba'iyeta'an, mëacuabi bacua jëja guanseye'ru guansemajën ba'ijë'ën. Mësacua jubë quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëbi quë'rë ta'yejeiye beo hua'guë'ru ba'ijë'ën. Quë'rë ta'yejeiye guansegüë ba'iguëbi bain hua'nani quë'rë ta'yejeiye conreba conguë ba'ijë'ën. ²⁷ Te'eguëbi aon ainguë ñu'iguëna, yequëbi baguë aonre aonguëna, ja'anre ro'tani, ¿jaroguëbi quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'ne? Aon ainguë ñu'iguëbi quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iji, cayë yë'ë. Ja'nca caguëta'an, yë'ë yua mëacuana naconi ba'iguë, mëacuani yo'o conguë ba'iyë yë'ë.

²⁸ Yureca, mëacuana yua yë'ë naconi jo'caye beoye te'e ba'ijën, yë'ë naconi te'e oijën, ai yo'ojëna, ²⁹ mëacuare ta'yejeiye ëjacuare re'hua'guë'ë yë'ë. Yë'ë Taita Riusubi yë'ëre ëjaguëre re'huani jo'caguëna, mëacuare'ga güina'ru ëjacuare re'huani jo'caga'guë'ë yë'ë. ³⁰ Ja'nca re'huani jo'caguëna, mëacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni, yë'ë naconi te'e ñu'ijën, aon ainjën, gono uncu'jën ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ijën, mëacuana yua ëja bain ñu'i seihuëan guëna seihuëan si'a sara samuhuëanre ñu'ijën, Israel bain jubëan si'a sara samubëan bainni guansejën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³¹ Ja'nca cani, ja'n'rëbi Pedroni quëabi:

– Simón, Simón, zupai huatibi Riusuni ai senji: Mësacua si'acuanî tãani baza caguë, mësacuanî ai yo'o güeseye yëji. Trigo aon jë'jebë suni toñe'ru mësacuare senjo güeseza caji.

³² Ja'nca caguëta'an, yë'ë yua më'ë ba'iyete ai senreba senni achaguë ba'iyë yë'ë. Më'ë gare caraye beoye si'a recoyo ro'taguë ba'ija'guë caguë, më'ë ba'iyete Riusuni senni achaguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca senni achaguëna, më'ë yua gu'a jucha yo'oja'yete senjoni, ja'n'rëbi më'ë bain concuare oiguë conguë, bacuani jëja recoyo bacuare re'huajë'ën, cabi Jesús.

³³ Caguëna, Simón cabi:

– Ëjaguë, je'o bacuabi më'ëni zeanni, ya'o huë'ena guaoni, më'ëni huani senjotoca, yë'ë'ga më'ë naconi te'e sani, më'ëre te'e conguë junni tonjaza caguë quëabi.

³⁴ Caguëna, Jesús sehuobi:

– Pedro, më'ëni ganreba quëayë yë'ë. Yure ñami, cura yu'ima'i ñësebë, më'ëbi yua yë'ëre huesëye samute ba'iyë caja'guë'ë më'ë, quëabi Jesús.

Se acerca la hora de prueba

³⁵ Quëani, ja'n'rëbi si'a hua'nani senni achabi:

– Mësacuare cuencueni bainna saosirëre ro'tajë'ën. Turubëan beo hua'na, curi ayahue beo hua'na, guëon ju'i coro beo hua'na, ja'nca ba'ijën saisi'cuabi ¿guere carajën bate'ne mësacua? senni achabi.

Senni achaguëna:

– Banhuë. Bonse caraye beoye gare baë'ë yëquëna, sehuohuë.

³⁶ Sehuojëna, baguë cabi:

– Ja'nca ba'isi'cuata'an, yureca tin yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua yua turubë, curi ayahue, ja'anre batoca, inni sajë'ën. Guerra hua hua'ti beotoca, mësacua guayoni se canre bendieni, hua'tire conî sajë'ën. ³⁷ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani, yë'ë ba'ija'yete masijë'ën. "Gu'a bain naconi huani senjosi'quë ba'ija'guë'bi" caguë, yë'ë ba'ija'yete cani jo'case'e sëani, güina'ru huani senjosi'quë ba'ija'guë'ë yë'ë, quëabi.

³⁸ Quëaguëna, bacuabi cahuë:

– Ëñajë'ën, Ëjaguë. Samu hua'tiña ba'iji cahuë.

Cajëna,

– Yua'ë, sehuobi Jesús.

Jesús ora en Getsemaní

³⁹ Sehuoni ja'n'rëbi, ja'an huë'ebi etani sani, baguë yo'ogüë ba'ise'e'ru yo'ogüë, Olivo cubëna mëni bëabi, baguëre yo'o concuabi conjëna. ⁴⁰ Ja'nca ti'anni, bacuani yihuogüë quëabi:

– Mësacuabi gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijë'ën caguë, Riusuni uajjën ba'ijë'ën quëabi.

⁴¹ Quëani, ja'n'rëbi bacuare jo'cani, so'orë ba'iyë sani, gugurini rëanni, Riusuni ujaguë cabi:

⁴² – Taïta, më'ëbi yëtoca, yë'ëni ai yo'o güesema'ijë'ën caguëta'an, ro yë'ë yëse'e se'gare yo'oma'ijë'ën. Më'ë yëye se'gare yo'ojë'ën cabi.

⁴³ Caguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'guëbi Jesusna gaje meni, baguëni jëja recoyo re'hua güesebi. ⁴⁴ Re'hua güesequëna, Jesús yua ai ta'yejeiye ai yo'ogüë, quë'rë si'a jëja ujabî. Ja'nca ujaguëna, baguë të'ribë ja'su yajiye yua zie co'yohuëan jai co'yohuëan'ru ba'iyë yijana meni tonji'i.

⁴⁵ Ja'n'rëbi, ujani tëjini, baguë yua huëni, baguëre yo'o concua ba'iruna go'ini ëñato, yua cainsi hua'na uën'ë, ai sa'ntijën oijën ba'isi'cua sëani. ⁴⁶ Ja'nca ba'ijëna, bacuani cabi Jesús:

– ¿Mësacua guere yo'ojën, cainsi hua'na uñe'ne? Huëni, gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijë'ën caguë, Riusuni uajjën ba'ijë'ën cabi.

Arrestan a Jesús

⁴⁷ Ja'nca caguë, yuta cani tëjima'iguëna, ai jai jubë bainbi raë'ë. Raijëna, Judas, Jesús baingüë cuencueni re'huasi'quë, baguë bain si'a sara samucua naconi te'e ba'isi'quëbi bacua rai ma'are ëñoguë raji'i. Rani, Jesusni muchaguë saludaza casi'quë ba'iguëbi Jesusna ti'anbi. ⁴⁸ Ti'anguëna, Jesús cabi:

– Judas, yë'ëre, Riusu Raosi'quërebare ro coqueguë muchaguë, yë'ëre ro insini senjoza caguë ro'taguë raquë më'ë? senni achabi.

⁴⁹ Senni achaguëna, Jesusre concua baru ba'icuabi baguëni zeanja'ñete ëñani, Jesusni cahuë:

– Ëjaguë, guerra hua hua'tiñabi zeanni, bacuani huani saofnu cahuë.

⁵⁰ Cajëna, te'eguëbi hua'tibi inni huani, pairi ta'yejeiye ëjaguëre yo'o con hua'guëni, baguë jëja ganjorote te'ntoni tonbi. ⁵¹ Te'ntoni tonguëna, Jesús cabi:

– Se'e yo'oma'ijë'ën, cabi.

Cani, baguë ganjorote pa'roni, baguëni huachobi. ⁵² Huachoni ja'n'rëbi, pairi ëjacua, Riusu huë'e ëjacua, bain iracua, ja'ancua, baguëni preso zeanjën raisi'cuani cabi Jesús:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, guerra hua hua'tiña, huai cabëan, ja'an naconi rani, jian hua'guëre'ru yë'ëni zeanjën rate'ne? ⁵³ Si'a umuguseña mësacua naconi Riusu huë'ere ba'iguëna, yë'ëre gare zeanmaë'ë mësacua. Ja'nca yo'oma'isi'cuata'an, yure'ga mësacua yua zije'i re'otore ba'ijën zemosi'cua sëani, mësacua gu'aye yo'o yo'oye porecua'ë cabi.

Pedro niega conocer a Jesús

⁵⁴ Caguëna, ja'n'rëbi Jesusre zeanni, pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'ena sahuë. Sajëna, Pedro yua bacuani so'orëbi be'tebi. ⁵⁵ Be'teni ti'anni, ja'an huë'e quë'ro ba'iruna toa suase'e ba'iguëna, ja'anru bain hua'nabi toa të'ijeije ñu'ijëna, Pedrobi bacua naconi te'e bëani toare cunji'i. ⁵⁶ Cu'inguëna, ja'anru romi zingo yo'o con hua'gobi baguëni ëñareba ëñani, bago gaje bainni cago:

—Ja'anguë'ga Jesús naconi te'e ba'isi'quë'bi cago.

⁵⁷ Cagona, Pedro sehuobi:

—Bañë. Baguëre huesëguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁵⁸ Sehuoguëna, ja'n'rëbi jë'te, yequëbi baguëni ëñani cabi:

—Më'ë'ga bacua jubë te'e ba'iguë'ë cabi.

Caguëna, Pedro sehuobi:

—Bañë. Bacua jubë ba'ima'iguë'ë yë'ë, cabi.

⁵⁹ Caguëna, ja'n'rëbi, te'e hora ba'iyë ba'iguëna, yequëbi ti'anni, ai jëja caguë quëabi:

—Aito. Ën hua'guëbi Jesús naconi te'e ba'isi'quë'bi, Galilea bainguë sëani, cabi.

⁶⁰ Caguëna, Pedro cabi:

—Më'ë coca caye, yë'ë gare huesëguë'ë, cabi.

Caguëna, ja'ansirën, Pedrobi coca cani tëjima'iguëna, cura hua'guëbi yuji'i. ⁶¹ Yu'iguëna, mai ëjaguëbi bonëni, Pedroni ëñaguëna, Pedrobi baguë coca case'ere ro'tabi. “Yure ñami, cura hua'guëbi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi yua yë'ëre huesëyete samute ba'iyë caja'guë'ë” ja'an coca quëase'ere ro'tani, ⁶² ba hua'guëbi etani sani, ai sa'ntiguë ojji'i.

Se burlan de Jesús

⁶³ Ja'n'rëbi, Jesusre zeanni bajën, baguëni ëñajën bacuabi baguëni jayajën hua bi'rahuë. ⁶⁴ Huani, baguë ñacore can të'ntëbi ta'pini gueonni, ja'n'rëbi baguë ziana huaijën, baguëni senni achahuë:

—¿Nebi më'ëre huate'ne? Më'ë ñacobi ëñani masini quëajë'ën cahuë.

⁶⁵ Ja'nca cajën, baguëni ai hui'ya jayajën, baguëni ai gu'aye yo'ohuë.

Jesús ante la Junta Suprema

⁶⁶ Ja'nca yo'ojëna, ja'n'rëbi ñataguëna, judío bain iracua, pairi ëjacua, ira coca ai masicua, si'a jubëbi ñë'ca rajjën, Jesusre zeanni, bacua ta'yejeiye ëja bain jobona nëconi, baguëni coca senni achahuë:

⁶⁷ —¿Më'ë yua Riusu Raosi'quë'guë? Quëajë'ën yëquënani, cahuë.

Cajëna, baguë sehuobi:

—Yë'ëbi quëatoca, yë'ëre te'e ruiñë achama'iñë mësacua. ⁶⁸ Yë'ë yua mësacuare'ga coca senni achatoca, yë'ëre sehuoma'iñë. Ja'nca sehuomajën, yë'ëre etoni saoma'iñë mësacua.

⁶⁹ Ja'nca yo'oma'ijëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua Ta'yejeiye Ëjaguë Riusuna go'ini, baguë jëja ca'ncona bëani ta'yejeiguë ba'ija'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

⁷⁰ Caguë quëaguëna, ba hua'nabi baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'ija'guë ba'itoca, ¿më'ë yua Riusu Zin ba'iguë? senni achahuë.

Senni achajëna:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mësacua caye'ru ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁷¹ Sehuoguëna, bacuabi bëinjën cahuë:

—Achajë'ën. Baguë se'gabi Riusure gu'aye caguëna, achahuë mai. Ja'nca casi'quëre sëani, baguë gu'aye case'ere achasi'cuani se'e ëjoma'ina'a, cahuë.

23

Jesús ante Pilato

¹ Ja'nca cani, ja'n'rëbi Jesusre se'e zeanni, romano ëjaguë Pilatona sani nëcohuë. ² Nëconi, baguëre gu'aye cahuë:

—Ënquëni ëñajë'ën, ëjaguë. Yëquëna bainni ai hui'ya coqueguë ye'yoguë, yëquëna bainre gu'aye yo'ocuare re'hua bi'rabi. Bain ta'yejeiye ëjaguëni impuesto curire ro'ima'ijë'ën quëabi baguë. Riusu Raosi'quëreba ba'iguë'ë yë'ë caguë, Ta'yejeiye ëjaguë runza caguë, maire ai hui'ya ye'yoguë caguëna, yëquënabi baguëni zeanni, më'ëna rahuë, ëjaguë, cahuë bacua.

³ Ja'nca cajëna, Pilatobi Jesusni senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁴ Ja'nca sehuoguëna, Pilato yua pairi ëjacua, si'a bain hua'na, bacuani cabi:

—Ënqüëbi gare gu'aye yo'oma'iguë ba'iji. Si'nseye beoye ba'iji baguëre, cabi.

⁵ Ja'nca caguëna, bacua yua quë'rë jëja achoni quëahuë:

—Banji. Bain hua'nani coqueguë ye'yoguë, bainre gu'aye yo'ocuare re'hua bi'rabi. Galilea yijare ru'ru ye'yoni, si'a Judea yijana ye'yoguë, ja'nrëbi ënjo'ona ti'anni, ai hui'ya caji, cahuë.

Jesús ante Herodes

⁶ Cajëna, Pilatobi ¿Galilea bainguë'guë? senni achaguëna, ⁷ Ba'iji sehuohuë bacua. Sehuojëna, Herodes hue'eguë, Galilea yija ëjaguë Jerusalemre yure ba'iguëna, Pilatobi Jesusre baguëna saobi. ⁸ Saoguëna, Herodesbi baguëni ëñani, ai bojoguë ro'tabi. Yequëcuabi Jesús ba'iyete ai quëajëna, ai ba'irën baguëni ëña ëaguëna, bojoguë ëñabi. Ja'nca ëñaguë, Ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoj'ën. Eñaza cabi. ⁹ Ja'nca caguë baguëni ai zoe senni achaguëreta'an, gare sehuoye beoye nëcabi Jesús. ¹⁰ Nëcaguëna, pairi ëjacua, ira coca ai masicua, bacuabi huëni, Jesusre ai gu'aye cajën, si'a jëja quëahuë. ¹¹ Quëajëna, Herodes, baguë soldado hua'na naconi, bacuabi Jesusni ai hui'ya jayajën, baguëni ai gu'aye cahuë. Cani ja'nrëbi, ai re'o caña ëja bain cañare inni baguëni jayaye'ru sa'yeni, baguëte Pilatona se'e go'yahuë. ¹² Ja'nca go'yajëna, Pilato, Herodes, bacua yua sa'ñëna ai je'o basi'cua ba'ijën, ja'ansi umuguse sa'ñëna bojojën, te'e gaje hua'na ruën'ë.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³ Ja'nrëbi, Pilatona go'yasi'quëbi ti'anguëna, Pilatobi pairi ëjacua, bain ëjacua, si'a bain hua'nare ñë'coni, ¹⁴ bacuani cabi:

—Mësacua yua ënqüere yë'ëna rani, Bainre gu'aye ye'yoguë ba'iji cahuë. Cajëna, yë'ëbi baguëni senni achaguë, baguë ba'iyete masiguë, mësacua gu'aye case'e'ru ba'iyete gare yo'oma'isi'quë'bi cayë yë'ë. ¹⁵ Herodes'ga baguëni senni achani baguë ba'iyete masiguë, baguëte go'ya raoguë sëani, gu'aye yo'oma'iguë'bi ba'iji cabi baguë. Ja'nca gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, baguëni huani senjo güeseye gare porema'inë mai. ¹⁶ Ja'nca porema'icua sëani, ga'ni za'zabobi baguëni si'nse güeseni, baguëni etoja'guë'ë yë'ë, cabi.

¹⁷ Yureca pascua umuguseña ba'irën ba'iguëna, Pilato yo'oguë ba'ise'e'ru si'a tëcahuëan preso zeanni basi'quë te'eguëte etoni bainna go'yaguë ba'ise'e'ru yo'oguë bajji Pilato. Ja'nca yo'oguë ba'isi'quëbi Jesusre etoye caguëna, ¹⁸ si'a jubë bainbi ai güireba güijën, te'e cahuë:

—Baguëni huani senjojë'ën. Barrabás hue'eguëte etoni yëquënani jo'cajë'ën güijën cahuë.

¹⁹ Güijën cacuabi Barrabasre senni achajëna, ai gu'a bainguë bajji. Bain hua'nare huëoguë, Eja bainni huani senjoñu caguë yo'oguëna, baguëni zeanni, ya'o huë'ena guaoni bahuë. ²⁰ Guaoni bajëna, Pilatobi Jesusre etojaza caguë, baguë etojaiyete bain jubëni caguëna, ²¹ ba hua'nabi quë'rë si'a jëja güireba güijën cahuë:

—Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën. Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën cajën, si'a jëja te'e güijën ba'ë.

²² Güijën ba'ijëna, Pilatobi samute ba'iyete bacuani se'e cabi:

—Gare gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, mësacua ¿guere güiye'ne? Baguëni huani senjoñe porema'inë mai. Ga'ni za'zabobi huai güeseni, baguëni etoja'guë'ë yë'ë, cabi.

²³ Caguëna, bacua yua quë'rë si'a jëja jo'caye beoye güijën, Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën cajëna, ²⁴ Pilatobi se'e caye jo'caguë, bacua sense'e, pairi ëjacuabi sen güesëjëna, ja'anre achani yo'o bi'rabi. ²⁵ Ja'an gu'a bainguë preso zeansi'quëre senni achajëna, Pilatobi baguëte etoni saobi. Etoni saoni ja'nrëbi, Jesusre bacuana jo'cani, Mësacua yua ënqüeni bajën, mësacua yëse'e'ru baguëre bain be'rujën ba'ijë'ën cabi.

Jesús es crucificado

²⁶ Caguëna, ba hua'nabi Jesusre zeanni, Crusu sa'cahuëna quenni reojaiñu cajën, baguëre sahuë. Sani ëñato, Simón hue'eguë, Cirene bainguë, zio re'otona saisi'quëbi huë'e jobona raiguë bajji. Raiguëna, baguëni tēhuoni zeanni, Jesús crusu sa'cahuëte baguë tanta cubëna tēoni, Jesús yo'je hue'eguë sajë'ën cajëna, ja'nca yo'obi.

²⁷ Ja'nca hue'eguëna, ai jai jubë bainbi Jesusni be'tejën saë'ë. Yequëcua romi hua'nabi baguëte ai jëja ota oijën be'tejën saë'ë. ²⁸ Be'tejën saijëna, Jesusbi bacuana bonëni cabi:

—Mësacua Jerusalem romicua, yë'ëre oimajën ba'ijë'ën. Mësacua ba'iyete, mësacua zin hua'na ba'iyete, ja'an se'gare ro'tani oijën ba'ijë'ën. ²⁹ Mësacua ai yo'ojën ba'ija'yete ro'tajë'ën. Ja'an umuguseña ti'anguëna, bain hua'nabi mësacua ai yo'ojën ba'ija'yete ëñajën, ñaca caji'cua'ë:

“Romi hua'na zin beo hua'na, zin të'ya raima'isi hua'na, zin chuchama'i hua'na, ja'an hua'na ba'itoca, ai bojojèn ba'ija'bè” cajèn ba'ija'cua'è bain hua'na. ³⁰ Ja'anrèn ti'anguèna, bain hua'nabi cu re'otona gati ëaye yo'ojèn sai jèn, ai yo'ojèn, cubèanna caja'cua'è: “Cubèan ñañani, yèquènnani te'e jèana ta'pini pè'npèja'guè” caja'cua'è. ³¹ Yureñabi juinja sunqui ba'irèmbi ai gu'aye yo'ojèn ba'itoca, ju'insi sunqui ba'irèn ti'anguèna, què'rè ta'yejeiye gu'aye yo'ojèn ba'ija'cua'è bain hua'na. Gu'aye yo'oma'isi'quèni yure gu'aye yo'otoca, yequècua gu'aye yo'osi'cuani què'rè ta'yejeiye gu'aye yo'ojèn ba'ija'cua'è, cabi Jesús.

³² Caguèna, yequècua samucua gu'aye yo'osi hua'nare zeanni, Jesús naconi huani senjojèn sahuè. ³³ Sani, sinjo gu'anbè casi cubèna ti'anni, Jesusre crusu sa'cahuèna quenni reohuè. Gu'aye yo'osi hua'nare'ga bacua crusu sa'cahuèanre reojèn, te'eguète Jesús jèja ca'ncona reohuè. Yequère Jesús ari ca'ncona reohuè. ³⁴ Jesusre quenni reojènna. Jesusbi u jaguè cabi:

—Taita, bacua gu'a juchare huanè yeni ro'tama'ijè'èn, bacua gu'aye yo'ose'ere huesècuare sèani, u jaguè cabi.

Caguèna, soldado hua'nabi, Baguè cañare tèani huo'hueni bañu cajèn, gata toyasira'carèanre sa'ñeña senjajèn èñahuè. ³⁵ Èñajènna, bain hua'nabi baguèni èñajèn nècajènna, judío bain èjacuabi baguète ai jayajèn cahuè:

—Yequècuani jèa güesesi'quèta'an, ja'ansi'què jèaye porema'iji. Riusu cuencueni Raosi'quèreba banica, ja'nca yo'oja'guè, sa'ñeña cahuè.

³⁶ Cajènna, soldado hua'na'ga baguèni jayajèn, sènje jo'chare baguèni uncuanì, ³⁷ baguèni cahuè:

—Mè'èbi judío bain ta'yejeiye èjaguè banica, ja'ansi'què jèajè'èn cahuè.

³⁸ Ja'nrèbi yequècuabi cocare toyani, baguè sinjobè èmèje'en ca'ncona sèohuè. Griego coca, romano coca, hebreo coca, ja'anbi toyahuè: “Ènquèbi judío bain ta'yejeiye èjaguè ba'iji” toyani sèohuè.

³⁹ Yequè, gu'aye yo'osi'què cueñe reosi'quèbi baguèni hui'ya cabi:

—Mè'è yua Riusu Raosi'què, ja'an Cristo banica, ja'ansi'què jèani, yèquènare'ga tèani sajè'èn, güiguè rejì'i. ⁴⁰ Güiguè reguèna, yequè reosi'quèbi baguè gajeguèni bèinguè sehuobi:

—¿Mè'è guere yo'oguè, Riusu bènni senjoñete huaji yèma'iguè'ne? Mai samutecuabi te'reoni senjosi'cua ba'icuata'an, ⁴¹ mai samucua se'gare mai gu'aye yo'ose'ere masini, maire reoni senjoñè. Ja'anguè'ga, gare gu'aye yo'oma'isi'què ba'iji cabi.

⁴² Cani, yua Jesusni èñani, baguèni senni achabi:

—Jesús, mè'è ba'i jobona ti'anni, yè'è ba'iyete re'oye ro'taguè ba'ijè'èn, cabi.

⁴³ Caguèna, Jesús sehuobi:

—Ganreba mè'èni quèayè yè'è. Yure umugusebi yè'è naconi Riusu bojo güese re'oto, Riusu jo'ya re'ohuè, ja'anruna ti'anja'guè'è mè'è, cabi.

Muerte de Jesús

⁴⁴ Ja'nrèbi, mènereba ba'iguèna, si'a re'oto zije re'oto'ru runji'i, samute hora ba'i nèsebè tèca. ⁴⁵ Ruinguèna, ènsèguè na'ini huesèguèna, Riusu huè'e tèhuosi can yua jobora ye'reni saise'e baji'i. ⁴⁶ Ja'nrèbi, Jesusbi ai jèja güiguè cabi:

—Taita, yè'è recoyore conì bajè'èn, cabi.

Ja'nca canì, ja'nrèbi junni reabi Jesús.

⁴⁷ Junni reaguèna, romano bainguè soldado èjaguèbi si'aye èñani, Riusuni bojoguè cabi:

—Aito. Ja'anguèbi te'e ruiñereba yo'oguè ba'isi'què'bi, cabi.

⁴⁸ Caguèna, bain hua'nabi Jesús junni tonse'ere èñajèn raisi'cuabi ai oijèn, bacua coribare je'njujèn, Ai gu'aye yo'ohuè cajèn, bacua huè'eña na'sntijèn go'è. ⁴⁹ Go'ijènna, si'acua, Jesusni masijèn ba'icua, romi hua'na Galileabi be'tejèn raisi'cua naconi, bacuabi so'orèbi èñajèn nècahuè.

Jesús sepultado

⁵⁰ Ja'nrèbi, yequè, re'o bainguè, José hue'eguè, Arimatea huè'e jobo bainguè, baguèbi te'e ruiñe yo'oguè ba'iguèna, bainbi baguèni te'e ruiñe èñajèn baè'è. Judío bain ta'yejeiye èjacua jubè bainguè baji'i. ⁵¹ Ja'nca ba'iguèbi Riusu bainrebare mame re'huaja'yete èñaguè èjoguè baji'i. Judío èja bain gajecua ro'tajèn ba'iyè'ru te'e ro'tama'iguè baji'i. ⁵² Ja'nca ba'iguèbi yua Pilatona ti'anni, Jesús ga'nihuère senji'i. ⁵³ Ja'nca senni, Pilatobi insi güeseguèna, Jesús ga'nihuère gachoni, pojei canbi ga'nebi. Ga'neni ja'nrèbi, mame tan goje, gata tè'ntèbana te'ntosi goje ba'iguèna, ja'anruna sani, re'oye uanni, jai gatabère bonani, ja'an gojere ta'pibi. ⁵⁴ Ja'an umuguse sábadò ja'anrè umuguse ba'iguèna, yo'o yo'oma'i umuguse yuara ti'anguè baji'i.

⁵⁵ Ja'nca uanni ta'piguèna, romi hua'na, Galilea yijabi Jesús naconi raisi'cuabi yua Josena be'teni, èñahuè. ⁵⁶ Èñani ja'nrèbi, huè'ena go'ini, ma'ña sèñete baguè ga'nihuère so'onja'fete

re'huahuë. Ja'nca re'huani, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, ira coca toyani jo'case'e'ru ba'iyë bëani huajëhuë.

24

La resurrección de Jesús

¹ Ja'n'rëbi, semana ja'anrë umuguse ñataguëna, zijeirën ba'iyë cato, romi hua'nabi huëni, ma'ña sëñe re'huase'ere inni, Jesusre tansi gojena saë'ë. ² Sani ti'anni, gatabë goje ta'pisibëbi quëñose'e ba'iguëna, ³ bacua yua ja'an gojena cacani ëñato, Èjaguë Jesús ga'nihuë beobi. ⁴ Beoguëna, bacua yua huaji yëjën, gue ro'taye beoye ba'ijëna, samucua go'sijei cañare ju'icua bi te'e jëna bacua ca'ncona eta rani nëcahuë. ⁵ Nëcajëna, bacuabi ai quëquëjën, yijana ëñañe se'ga baë'ë. Ba'ijëna, bacuabi cahüë:

—Jesusristo go'ya raisi'quë ba'iguëna, ¿mësacua guere yo'ojën ju'insi'cua ba'iruna baguëte cu'eye'ne? ⁶ Ènjo'onre beoji. Go'ya rani yua saisi'quë'bi. Baguë Galilea yija ba'isirën quëase'ere ro'tajë'ën: ⁷ “Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëte zeanni, gu'a bainna insijëna, yë'ëre crusu sa'cahuëna quenni reoni, huani senjojëna, samute ba'i umuguse go'ya rajja'guë'ë yë'ë” quëabi baguë, cahüë.

⁸ Cajëna, bacuabi Jesús coca case'ere ro'tahuë. ⁹ Ro'tani, baguëre tansi gojebi etani, Jesusre conjën ba'isi'cua, ja'an oncecua, bacua ba'iruna go'ini, yequëcua'ga ba'ijëna, bacuani si'aye beoru quëani achohüë. ¹⁰ Ja'an quëacua romi hua'nabi bacua mami hue'ecua yua María Magdalena, Juana, María Santiago pë'cago baë'ë. Yequë romi hua'na'ga bacua naconi baë'ë. ¹¹ Ja'nca quëajëna, Jesusre conjën ba'isi'cuabi ro'achajën, bacua quëase'ere ro'taye güehuë. “Ro cayë bacua” ro'tahuë.

¹² Ja'nca ro'tacuata'an, Pedrobi huëni, Jesusre tansiruna huë'huëguë saji'i. Sani ti'anni, rëanni, cacani ëñato, baguë ga'nihuë ga'nesi caña se'gabi ca'nconrëte unji'i. Ja'nca ëñani, gue ro'taye beoye huëni, baguë ba'i huë'ena bonëni goji'i.

En el camino a Emaús

¹³ Ja'n'rëbi, ja'ansi umuguse, Jesusre conjën ba'isi jubë ba'icua samucuabi Emaús huë'e jobo tëca ganijën saë'ë. Jerusalenbi sani, once kilómetro ba'iyë ganiñe baë'ë. ¹⁴ Ja'nca sani, sa'ñeña cajën, yure umuguseña ba'ise'e si'aye senni achajën cahüë. ¹⁵ Ja'nca cajëna, Jesusbi ti'anni, bacua naconi achaguë, te'e gani bi'rabi. ¹⁶ Achaguë congüë ganiguëna, baguëte ëñacuata'an, baguëni masimaë'ë. ¹⁷ Masimajëna, baguë yua bacuani senni achabi:

—¿Mësacua gue cocare sa'ñeña cajën ganiñe'ne? ¿Mësacua guere sa'ntiye'ne? senni achabi.

¹⁸ Senni achaguëna, te'eguë Cleofas hue'eguëbi sehuobi:

—Yure umuguseña ba'ise'ere achamaquë më'ë? Si'a ënjo'on bainbi ja'anre masiyë, cabi.

¹⁹ Caguëna:

—¿Gue ba'ise'ere caguë'ne më'ë? senni achabi Jesús.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Jesús Nazarenoni gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cayë. Riusu coca quëaguë raosi'quë ba'iguëna, Riusubi baguëni ai bojoguë ëñabi. Bain hua'na'ga baguëni ai bojojën ëñajëna, baguë yua ai ta'yeyeyereba yo'oni, bain gare ëñama'ise'ere yo'oni ëñoni, te'e ruiñereba quëani achoguëna, ²⁰ yëquëna ëja bainbi pairi ëjacua naconi baguëte preso zeanni, baguëni huani senjo güesehuë. Baguëni crusu sa'cahuëna quenni reoni senjohüë. ²¹ Yëquëna hua'nabi ro'tajën, “Israel bain zemosi'cuare etojani ëja bainre re'huaja'guë” cajën, baguë ja'an yo'oja'yete ëñajën ëjojën baë'ë. Èjojën ba'ijëna, yure umuguse samute umuguseña junni tonse'e ba'iguëna, ²² yëquëna jubë ba'icua romi hua'nabi coca quëajëna, gue ro'taye beoye achahuë yëquëna. Yure zijeirën bacua yua Jesusre tansiruna sani ëñato, ²³ Jesús ga'nihuë beoguëna. Ja'nca ëñani, se'e rani, Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi toyare ëñojëna, bacuabi ëñani rani quëahuë: “Go'ya rajji'ba'guë. Riusu toyare ëñani masihuë yëquëna” quëajën raë'ë. ²⁴ Quëajën rajjëna, yequëcua yëquëna jubë ba'icua bi baguëre tansiruna sani ëñato, romi hua'na quëase'ere güina'ru baquëña. Ba'iguëna, Jesusni gare ëñamateña, baguëni sehuojën quëahuë.

²⁵ Quëajëna, ja'n'rëbi, Jesusbi baguë te'e conni ganiciani sehuobi:

—Jesusristo ba'iyete ye'yeye ai caraji mësacua. Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ëñajën, mësacua ¿guere yo'ojën, si'a recoyo ro'tama'iñe'ne? ²⁶ Riusu raosi'quëbi yua ai ja'siye ai yo'oye abü. Baguëna, ja'n'rëbi jë'te, go'ya rajja'guë bajji'i. ¿Ja'an coca toyani jo'case'ere, guere ye'yemate'ne mësacua? cabi Jesús.

²⁷ Cani ja'n'rëbi, Riusu coca toyani jo'case'ere bacuani ëñoni, si'a ca'nconñare ëñoni, baguë ba'ija'yete toyani jo'case'ere te'e ruiñe bacuani masi güesebi. Ru'ru, Moisés coca toyani jo'case'ere ëñoni, ja'n'rëbi Riusu ira bain raosi'cua si'acua bacua toyani jo'case'ere ëñoni, baguë ba'ija'yete bacuani te'e ruiñe masi güesebi. ²⁸ Ja'an cocare masi güesequëna, ja'n'rëbi

bacua sai jobona ti'anjëna, Jesusbi se'e saiye ëñobi. ²⁹ Ja'nca ëñoguëna, bacuabi ënsejën, baguëni choë'ë:

—Yëquëna naconi te'e bëani ba'ijë'ën. Ai na'iji cahuë.

Cajëna, bacua naconi cacani te'e bëabi. ³⁰ Bëani ba'iguëbi bacua naconi bëani aonre ain bi'raguë, bacua jo'jo aonbëanre inni, Riusuni bojoguë cani, aonbëanre jë'yeni, bacuana huo'hueni insibi. ³¹ Insiguëna, ja'ansirën baguëni ëñani masihuë. Masini, ja'nrëbi baguëni se'e ëña bi'rato, gare beobi. Querë huesëbi. ³² Huesëguëna, sa'ñëña coca cahuë:

—Ëñajë'ën, maire Riusu yo'ose'e, maibi baguë naconi te'e ganijën, baguë yua Riusu cocare quëani achoguëna, maibi achajëna, bojo recoyora ai re'o huanobi maire. Ja'anre ro'tana'a, cahuë bacua.

³³ Cani, bacua yua ja'ansirën huëni, besa sani, Jerusalenna goë'ë. Go'ini ti'anni, Jesusre yo'o conjën ba'isi'cua, baguë bain si'a sara te'ecua naconi ba'icua, ja'ancuare tëhuohuë.

³⁴ Tëhuojëna, bacua ja'ansirën quëani achohuë:

—Mësacua achare bajë'ën. Mai Ëjaguëbi go'ya raji'i. Simonbi baguëni ëñabi, si'a jëja quëani achohuë.

³⁵ Quëani achojëna, ja'nrëbi bacua ma'a ganijën tëhuose'ere quëahuë. Ja'nrëbi baguë yua jo'jo aonbëan jë'yeni huo'huëguëna, ja'nrëbi bacua masise'ere quëahuë.

Jesús se aparece a los discípulos

³⁶ Ba hua'na yuta sa'ñëña cani tējima'ijëna, Jesusbi te'e jëana bacua joborana gaje meni ëñobi. Ëñoni, bacuani saludaguë cabi:

—Mësacua bojo recoyo huanonë ba'ijë'ën cabi.

³⁷ Caguëna, bacuabi na'oñe tëca quëquëjën, Huatibi raji cajën ro'tahuë.

³⁸ Ro'tajëna, baguë cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën quëquëye'ne? Ro huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën. ³⁹ Yë'ë ëntë saraña, yë'ë guëoña, ja'anre ëñani, yë'ëreba ba'iyete masijë'ën. Yë'ëni pa'rani, yë'ë ba'iyete masijë'ën. Hua'i, gu'an, ja'an bayë yë'ë. Huati banica, ja'anre beore'ahuë, cabi Jesús.

⁴⁰ Cani ja'nrëbi, baguë ëntë saraña, baguë guëoña, ja'anre bacuani ëñobi. ⁴¹ Ëñoguëna, ru'ru bojojën, ja'nrëbi huaji yëjën, yuta baguë ba'iyete recoyo ro'taye poremaë'ë. Poremajëna, baguë yua coca senni achabi:

—¿Mësacua gue aon baye'ne? caguë, senni achabi.

⁴² Senni achaguëna, ziaya hua'i bosi ma'carë, o'a baya, ja'anre inni, rani, baguëna insini ëñato, ⁴³ baguë yua coní, si'aye anji'i. ⁴⁴ Anni ja'nrëbi bacuani cabi:

—Mësacua naconi ba'isirëmbi mësacuani coca quëaguë ba'nhuë yë'ë. Quëaguë ba'iguëna, si'aye güinareba'ru yë'ëre yo'ose'e baji'i. Riusu coca, Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'anre ëñato, yë'ë ba'ija'yete cani jo'case'e ba'iji. Ja'nca cani jo'case'e ba'iguëna, si'aye güina'ru baji'i yë'ëre. Salmo coca cani jo'case'ere'ga güina'ru baji'i yë'ëre, Riusu cuencuani jo'case'e sëani, cabi Jesús.

⁴⁵ Ja'nca cani ja'nrëbi, Riusu coca toyani ja'case'ere bacuani te'e ruiñe masi güeseza caguë yo'oguë, ⁴⁶ bacuani quëani achobi:

—Naca toyani jo'cabi Riusu: Baguë Raosi'quë, Cristo hue'eguëbi ai ja'siye ai yo'oguëna, ja'nrëbi samute umuguseña ba'ini, junni tonsi'quëbi go'ya rajia'guë'bi, cani jo'case'e ba'iji. ⁴⁷ Go'ya raiguëna, ja'nrëbi, baguë bainreba ba'icuabi ru'ru Jerusalén bainna sani, ja'nrëbi si'a yijaña bainna sani, Riusu cocareba, gu'a jucha jo'cani senjoñe, mame recoyo re'huaye, ja'anre si'a bainni quëani achoja'cua'ë mësacua, cani jo'case'e ba'iji. ⁴⁸ Mësacua yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñani masicua sëani, si'a bainni quëani achocuare mësacuare re'huahuë yë'ë. ⁴⁹ Yë'ë Taita cani jo'case'ere ro'tani, baguë Espiritu raoja'yete cato, yë'ë se'gabi Espiritute mësacuana ti'an güeseni jo'caga'guë'ë yë'ë. Ru'ru, guënamëbi raoni jo'cani, mësacuani ai ta'yeyeiye yo'ore yo'o güeseja'guë'bi. Ja'anrën ti'añe tëca ënjo'on ba'i huë'e jobore ba'ijën ëjojë'ën, quëabi Jesús.

Jesús sube al cielo

⁵⁰ Quëani ja'nrëbi, baguë bain cuencuesi'cuare sani, huë'e jobo ca'ncona sabi, Betaniana ti'añe tëca. Ti'anni, baguë ëntë sarañare mëiñe huëani, bacuani re'o coca cani jo'cabi. ⁵¹ Ja'nca cani jo'caguë, guënamë re'otona huahua mëni saji'i. ⁵² Mëni saiguëna, ba hua'nabi baguëni ai bojojën, baguëni gugurini rëanni, baguëni ai ta'yeyeiye coca cani achohuë. Ja'anre yo'oni, ja'nrëbi ai bojo recoyo re'huasi'cuabi Jerusalenna goë'ë. ⁵³ Go'ini ti'anni, ba hua'na yua Riusu huë'ena cacani ba'ijën, Riusuni bojoreba bojojën, Riusuni gugurini rëanjën, baguëni surupa cajën, jo'caye beoye ja'nca yo'ojën baë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

Riusu cocareba SAN JUAN Toyani jo'case'e

La Palabra de Dios hecha hombre

¹ Ru'rureba ba'ijën ba'isirën Riusu cocareba quëani achoguëbi baji'i. Riusu naconi baji'i. Ja'an cocareba quëani achoguë, Jesucristo hue'eguë, ja'ansi'quë yua Riusureba baji'i. ² Ru'rureba ba'isirën, ja'anguëbi yua Riusuni te'ereba congüë baji'i. ³ Ja'nca ba'iguëbi, Riusubi ro'tani ëñoguëna, si'aye beoru re'huani jo'cabi. Yequëcuabi re'huaye beoye ba'ë. Baguë se'gabi si'aye re'huani jo'cabi. ⁴ Re'huani jo'caguë, ta'yejeiyereba huajë güeseguëbi, si'a hua'nare huajë hua'nare jo'cabi. Ja'nca jo'caguëbi yua mia re'oto ñatani saoye'ru baguë te'e ruiñe ba'iyete bainni masi güeseni jo'cabi. ⁵ Masi güeseni jo'caguëna, zijei re'oto ba'iguëna, zijei re'oto ba'iguë, zupai huati caguëbi yua baguë te'e ruiñe ba'iyete quëñoni senjoñe porema'iji. Mia re'oto ñatani saoye'ru ba'iguëna, zijei re'oto ëjaguëbi gare yayoye porema'iji.

⁶ Yequë bainguë, Juan hue'eguë, Riusu raosi'quë, baguë yua bainna ti'anbi. ⁷ Ti'anni, mia re'oto ñatani saoye ba'iguëte bainni quëani acho bi'rabi. Ja'an cocarebare quëani achoye raosi'quë baji'i. Bainbi achani, Ja'an ba'iguëni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, mia re'oto ñatani saoyebi ba'iguë, baguë cocarebare quëani achoguë raji'i. ⁸ Ja'nca raiguë, ja'ansi'quë yua mia porema'iji. Mia re'oto ñatani saoye'ru ba'iguëna, zijei re'oto ëjaguëbi gare yayoye porema re'oto ñatani saoye poreguëbi beobi. Baguë ba'iyete quëani achoguë se'ga baji'i. ⁹ Ba'iguëna, mia re'oto ñatani saoye poreguë, te'e ruiñereba ba'iguë, ja'anguëbi yua bainna ti'an rani, baguë ba'iyete, baguë cocareba, ja'anre si'acuanu te'e ruiñe masi güeseguë raiguë baji'i.

¹⁰ Ja'nca raiguë yua si'a re'oto re'huani jo'caguëbi ti'anni baji'i. Ba'iguëreta'an, bainbi baguë ba'iyete ëñani, baguëte ro huesëjën ba'ë. ¹¹ Ja'nca ba'ijënna, baguë te'e bain ba'iruna sani ba'iguëna, baguë te'e bainbi baguëte te'e ruiñe ëñamajën, baguëte bojoma'ë. ¹² Bojomajënna, si'a bain baguëni te'e ruiñe ëñani bojojën ba'icua, baguë ba'iyete si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuanu: Yë'ëna rani, yë'ë naconi te'e ba'ijë'ën caguë, Riusu mamacuare bacuare re'huani babi. ¹³ Ro bain mamacua ba'iyete'ru bacuare re'huamaji'i. Ro bain mamacua bayete cato, pë'caguë sanhuëbi, Zinre bañu cajën, zinre cu'ejënna, pë'cagobi zinre nëceni, zinre tē'ya raigo. Riusu mamacua bayete cato, ja'nca ba'iyete'ru baguë mamacuare re'huama'iji. Baguë se'gabi mame re'huaguëna, baguë mamacua ruiñe.

¹⁴ Yureca, Riusu cocareba quëani achoguë, baguë ba'iyete cato, baingobi tē'ya raigona, bainguë runji'i baguë. Ja'nca ruinguëbi mai naconi ba'iguë, maini ai yëreba yëguë, te'e ruiñe ba'i coca se'gare maini quëani achoreba achoguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, baguë ta'yejeiye ba'iyete ëñani masihuë yëquëna. Eñani masijën, Taita Riusu te'eguë Zin sëani, ai ta'yejeiyereba E'jaguë ba'iji. Ba'iguëna, baguëni ëñajën bojohuë. ¹⁵ Ja'nca ba'iguëna, Juan'ga baguëni ëñani, baguë ba'iyete jëja quëani achobi:

–Ja'anguëbi ba'iji. Yë'ëbi coca quëani achoguë, baguë ba'iyete yua quëahuë yë'ë: Yë'ë jë'te raiguëbi yë'ë ba'iyete'ru quë'rë ta'yejeiye E'jaguëbi ba'iji, yë'ë'ru quë'rë ru'ru ba'isi'quë sëani, quëani achobi Juan.

¹⁶ Ja'an E'jaguë yua maini ai ba'iyete ai yëguë ba'iji. Baguë baye si'aye carajeiye beoyete maina insireba insiji. ¹⁷ Riusubi baguë ira coca guansese'ere Moisesni toya güeseni, maina jo'caguë ba'nji. Yureca, Riusubi baguë te'e ruiñe ba'i cocare maina jo'caye yëguë, Jesucristo hue'eguë naconi maina raoni, baguë yëguë ba'iyete maini masi güesebi. ¹⁸ Bainbi Riusuni ëñañe yëcuata'an, gare ëñañe porema'inë. Porema'ijënna, baguë te'eguë Zin, baguë naconi te'e recoyo ba'iguë, ja'anguëbi Riusu ba'iyete maini ye'yoni masi güesebi.

Juan el Bautista da testimonio de Jesucristo

¹⁹ Yureca, Juanbi Riusu cocarebare quëani achoguëna, judío bain Jerusalén huë'e jobo ba'icua bi Juan ba'iyete senni achaye saofu cajën, bacua pairi bain, levita bain pairite concua, bacuare Juan ba'iruna guanse saohuë. Saojënna, bacuabi sani, baguë ba'iyete senni achajënna, ²⁰ sehuoni, coca bacuani te'e ruiñe quëabi Juan:

–Ba Cristo raija'guë, ja'anguë beoyë yë'ë, caguë sehuoni.

²¹ Sehuoguëna, bacua yua se'e baguëni senni achahuë:

–Ja'nca ba'itoca, ¿güeguëguë'ne mē'ë? ¿Riusu ira bainguë raosi'quë Elías hue'eguëma'iguë? senni achahuë.

Senni achajënna, Juanbi:

–Bañë, sehuobi.

Sehuoguëna:

—Ja'nca ba'itoca, Riusu coca quëani achocaija'guë, ¿ja'anguë ba'ima'iguë mè'ë? senni achahuë.

Senni achajëna,

—Bañë, sehuobi.

²² Ja'nca sehuoguëna, bacuabi senreba senni achahuë:

—Yureca mè'ë ba'iyete yëquënani te'e ruiñereba quëajë'ën. Yëquëna ëja bainbi raojënna, bacuana go'ini mè'ë ba'iyete quëaye bayë yëquëna. Ja'nca sëani, mè'ë ba'iyete quëato, ¿gue coca yëquënani quëaguë'ne? senni achahuë.

²³ Senni achajëna, sehuobi:

—Yë'ë yua bain beo re'otona rani, cocare jëja quëani achoguë, ja'an ba'iguë'ë yë'ë. Riusu ira bainguë raosi'quë, Isaías hue'eguë, baguë coca cani jo'case'ru ba'iguë'ë yë'ë. “Mai Ëjaguë rajja'guë sëani, mësacua recoyo ro'tayete mame re'huajë'ën” cani jo'caguë ba'iguëna, ja'an ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi Juan.

²⁴ Sehuoguëna, bacuabi, fariseo bain raosi'cua ba'ijën, ²⁵ se'e Juanni senni achahuë:

—Yureca, Cristo, Elías, Riusu coca quëani achocaija'guë, ja'ancua beoyë mè'ë. Ja'nca beotoca, ¿më'ë queaca ro'taguë, bainni bautizaguë'ne? senni achahuë.

²⁶ Senni achajëna, Juanbi sehuobi:

—Yë'ëbi oco se'gabi bainni bautizayë. Bautizaguëna, yequëbi mësacua jubë naconi ba'iguëna, baguëni huesëyë mësacua. ²⁷ Yë'ë jë'te raiguëbi yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iji. Ro yë'ë hua'guëbi gugurini rëanni, baguë guëon ju'iyete ti'jeye ti'añe porema'inë, caguë sehuobi Juan.

²⁸ Juanbi Betania casirute bautizaguë ba'iguëna, baguëni senni achajën raë'ë. Jordán ziaya que ca'nco, ënsëguë eta rai ca'nco, ja'anru bajji'ba huë'e jobo.

Jesús, el Cordero de Dios

²⁹ Ba'iguëna, ja'n'rëbi, yequë umugusebi Juanbi Jesusni ti'an raiguëna, ëñani quëabi:

—Mësacua ja'anguëni ëñajë'ën. Riusu Raosi'quë'bi. Si'a bain gu'a jucha quëñoni senjoñe ro'ire, oveja huani insiye'ru huani senjosi'quë ba'ija'guë'bi baguë. ³⁰ Yë'ëbi baguë ba'iyete ru'ru quëahuë. “Yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë, yë'ë'ru quë'rë ru'ru ba'iguëbi yë'ë yo'je rajji” quëahuë yë'ë. ³¹ Yë'ë se'gabi baguë ba'iyete huesëguë ba'iguëta'an, Israel bainbi baguëni ye'yeni masija'bë caguë, oco bautizaguë raë'ë yë'ë, quëabi Juan.

³² Quëaguë, ja'n'rëbi, se'e yequë coca quëabi:

—Yureca, Riusu Espiritubi ju'ncubo'ru gaje meni, baguëna tua raiguëna, ëñahuë yë'ë. ³³ Yuta baguë ba'iyete huesëguë, Riusu coca quëase'ere ro'tahuë yë'ë. Yë'ëre oco bautizaye raoguë, ñaca yë'ëni quëabi Riusu: “Yë'ë bainguëte mè'ëna saoguëna, yë'ë Espiritubi baguëna gaje meni, baguëna tuani ba'ija'guë'bi. Ja'anre ëñani, yë'ë Espiritu naconi bautizaja'guëte masijë'ën” yë'ëni quëabi Riusu. ³⁴ Quëaguëna, Riusu quëase'e'ru güina'ru ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Ja'nca ëñaguë, yua ñaca te'e ruiñe quëani achoyë yë'ë: Ja'anguëbi Riusu Zin ba'iji caguë quëayë yë'ë, cabi Juan.

Los primeros discípulos de Jesús

³⁵ Ja'nca caguëbi, yua se'e yequë umuguse ba'iguëna, baguë bain concua samucua naconi ba'iguë, ³⁶ yua se'e Jesusni ëñabi Juan. Jesús yua baru cueñe ganiguëna, Juanbi ëñani quëani achobi:

—Ëñajë'ën. Riusu Raosi'quëbi ba'iji. Bain jucha ro'ire oveja misabëna huani boye'ru ba'iyete ba'ija'guë'bi, quëani achobi.

³⁷ Ja'nca quëani achoguëna, Juanre concua ba samucuabi achani, Jesusna be'tehuë.

³⁸ Be'tejënna, Jesusbi go'iye bonëni ëñani, bacuani senni achabi:

—¿Mësacua guere cu'eye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi sehuoni senni achahuë:

—Ëjaguë, ¿më'ë jaro huë'ere ba'iguë'ne? senni achahuë.

³⁹ Senni achajëna,

—Rani ëñajë'ën, sehuobi.

Sehuoguëna, bacuabi baguë naconi sani, baguë ba'i huë'ere ëñani, a las cuatro ba'iyete'ru ba'iguëna, baguë naconi bëani ba'ijën na'ijaë'ë.

⁴⁰ Ja'ancua samucua, Juan quëani achose'ere achani Jesusni be'tesi'cuare cato, te'eguë yua Andrés hue'eguë bajji'i. Simón Pedro yo'jeguë bajji'i. ⁴¹ Ja'nca ba'iguëbi Jesusni ëñani tējini, besa huëni baguë ma'yë Simonni cu'ejaji'i. Cu'ejani, tinjani, baguëni quëabi:

—Cristo hue'eguëte tinjahuë yëquëna, cabi. Bain cocabi cato, Riusu Raosi'quërebare quëabi.

⁴² Quëani ja'n'rëbi, Simonre Jesusna sani ëñobi Andrés. Sani ëñoguëna, Jesusbi baguëni ëñani, baguëni coca cabi:

—Më'è yua Simón hue'eguë, Juan mamaquë ba'iguëna, më'ëni yua Cefas hue'yoyë yë'ë, cabi. Judío bainbi ja'anre cajëna, yequëcuabi Pedro cayë.

Jesús llama a Felipe y a Natanael

⁴³ Ja'nrebi, yequë umuguse ñataguëna, Jesusbi Galilea yijana sani, Felipe ni tinjani, cabi:

—Yë'ëni te'e conguë rajjé'ën, caguë choji'i.

⁴⁴ Felipe yua Betsaida huë'e jobo bainguë baji'i, Andrés, Pedro, bacua ba'i jobo. ⁴⁵ Ja'nca ba'iguëbi Jesusni conguë saji'i. Ja'nca saiguëbi yua Natanaelni tēhuobi. Tēhuoni, baguëni coca quëabi:

—Riusu Raosi'quërebare tinjahuë yëquëna. Moisés, Riusu ira bain raosi'cua, bacuabi baguë ba'iyete toyani jo'cajëna, baguëte tinjahuë yëquëna. Jesús Nazareno hue'eji. José mamaquë'bi baguë, quëabi Felipe.

⁴⁶ Quëaguëna, Natanaelbi sehuoguë cabi:

—Ro huere coca cayë më'ë. Nazaret huë'e jobona cu'eto, re'o bain beoyë, cabi.

Caguëna, Felipe sehuoguë cabi:

—Rani ëñajé'ën, cabi.

⁴⁷ Caguëna, sani ti'anjënna, Natanaelbi ti'an raiguëna, Jesusbi baguëte quëabi:

—Ëñajé'ën. Israel bainguë te'e ruin recoyo baguëbi rajji. Gare coca coqueye beoye ba'iji, cabi Jesús.

⁴⁸ Caguëna, Natanaelbi:

—¿Queaca masiguë'ne më'ë, yë'ë ba'iyete? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ëbi higo sunquinëte ñu'iguëna, Felipe yuta më'ëre choimaquëna, më'ë recoyona ëñani masihuë yë'ë, sehuobi.

⁴⁹ Sehuoguëna, Natanaelbi baguëni quëabi:

—Ëjaguë, më'ë yua Riusu Mamaquë ba'iguë'ë. Më'ëbi quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iguë sëani, si'a Israel bainbi më'ëni sehuoye bayë, quëabi.

⁵⁰ Quëaguëna, Jesusbi baguëni quëabi:

—Yë'ëbi më'ëni coca quëaguë: Higo sunquinë ñu'iguëna, më'ëni ëñahuë yë'ë, ja'an cocare më'ëni quëaguëna, ¿yë'ëni si'a recoyo ro'taguë më'ë? Yë'ë ta'yejeiye masise'ere ëñoguëta'an, më'ëbi yuta quë'rë se'e ta'yejeiye yo'ore ëñaja'guë'ë, quëabi.

⁵¹ Quëani, ja'nrebi, se'e baguëni coca yihuoguë quëabi:

—Mësacuani ganreba yihuoyë yë'ë: Guënamë re'oto anconi saose'e ba'iguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi yë'ëna gajejën, guënamëna mëijën yo'ojënna, ja'anre mësacuabi ëñajën ba'ija'cua'ë, Bainguë'ru Raosi'quërebare sëani, yihuoguë cabi Jesús.

2

Una boda en Caná de Galilea

¹ Ja'nrebi, samute umuguseña ba'iguëna, yequëcuabi huejajënna, Galilea yija bain Caná huë'e jobo ba'icuabi fiestare yo'ojën, Jesús pé'cagote choë'ë. ² Choni, Jesús, baguëre conjën ba'icua naconi, bacuare'ga choë'ë. ³ Chois'cuabi ti'anni ba'ijënna, bisi ëye jo'cha carajei-jaguëna, Jesús pé'cagobi baguëni quëago:

—Jo'cha si'abi, quëago.

⁴ Quëagona, Jesusbi sehuobi:

—Mamá, ¿queaca ro'tago, yë'ëre ja'an cago'ne? Bainre yë'ë masiye ëñojaiñe yuta yë'ëre ti'anma'iji, caguë sehuobi.

⁵ Sehuoguëna, bago yua fiesta aon tēocuani guansego:

—Mësacua yua Jesús guanseyete achani yo'ojé'ën, cago.

⁶ Cagona, ca'ncorë ëñato, gata ocobëan, te'e ëntë sarabëan, yequë sara te'ebë baji'i. Judío bainbi mame tēno güesëjën, ja'anbëanbi oco rutani zoacua'ë. Ochenta litro, cien litro, ja'an ba'ibëan baji'i. ⁷ Ba'iguëna, Jesusbi fiesta aon tēocuani guanseguë cabi:

—Que ocobëanna oco buni jo'cajé'ën, cabi.

Caguëna, ai bu'iye queoni jo'cahuë. ⁸ Jo'cajënna, Jesusbi se'e bacuani guanseguë cabi:

—Yua ocobëan re'core eani, fiesta ëjaguëna sani insijé'ën, cabi.

Caguëna, ja'nca eani sani insijënna, ⁹ fiesta ëjaguëbi coní na'guni masibi. Bisi ëye jo'cha baji'i. Oco se'gabi jo'cha'ru runquëna, huesëbi. Fiesta aon tēocua oco easi'cua sëani, bacua se'gabi masihuë. Ja'nrebi, fiesta ëjaguëbi ba huejaguëni choini ¹⁰ baguëni cabi:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, quë'rë re'o jo'chare yo'je uncua güeseguë'ne? Fiesta yo'ocuai ru'ru quë'rë re'o jo'chare uncua'yë. Ja'nrebi, yo'je, bainbi ai jo'chare uncurena, gue gu'a jo'chare uncua'yë, cabi.

¹¹ Yureca, Jesusbi ai ta'yejeiye masiye yo'oni ru'ru ĩñoꝓuē, Caná huē'e jobo Galilea yija ba'i jobo ba'iguē ĩñoꝓuēna, baguēre conjĕn ba'icuabi baguē ta'yejeiye ba'iyete ĩñani, baguēni si'a recoyoreba ro'tahuē.

¹² Ro'tajĕnna, ja'nrĕbi, Jesús yua Capernaum huē'e jobona saji'i. Baguē pĕ'cago, baguē yo'jecua, baguēre conjĕn ba'icua, bacuabi conjĕnna, saji'i. Sani, bĕani, rĕño ba'i umuguseña barute baē'ē.

Jesús purifica el templo

¹³ Ja'nrĕbi, judío bain pascua umuguseña ba'iguēna, Jesusbi Jerusalĕn huē'e jobona saji'i. ¹⁴ Sani, Riusu huē'ena cacani ĩñato, bainbi bonsere negociajĕn baē'ē. Huaca, oveja, ju'ncubo, ja'anre insijĕn, curi cojĕn baē'ē. Curi sa'ñĕjĕn cocua'ga baē'ē. ¹⁵ Ja'nca ba'ijĕnna, Jesusbi bisu za'zabobi re'huani, si'a jubĕte si'nseni, Riusu huē'e hue'sena etobi. Etoni, curi sa'ñĕcua curi so'coñare senjoni saoni, bacua mesañare bo'neni tonbi. ¹⁶ Tonni ja'nrĕbi, ju'ncubo insicuani bĕinguē cabi:

—Ĕñe beoru chiani quĕ'ñĕjĕ'ĕn. Yĕ'Ĕ Taita huē'ere ro bonse insi huē'ere re'huaye beoye ba'ijĕ'ĕn, cabi.

¹⁷ Ja'nca caguēna, baguē conjĕn ba'icuabi Riusu coca toyani jo'case'ere ro'tato, ñaca bajii: “Riusu ba'i huē'ere yua re'o uja huē'ere te'e ruiñe ĩñaja'bĕ caguēna, bacuabi yĕ'ĕni ai bĕinja'cua'ē.” Ja'an cocare ro'tahuē, Jesusbi gu'ayete etoguēna.

¹⁸ Ja'nrĕbi, judío ĕja bainbi Jesusna rani, baguēni ai bĕinjĕn, senni achahuē:

—¿Mĕ'ĕ queaca ro'taguē, jo'ya hua'na insicuare etoni saoguē'ne? ¿Nebi mĕ'ĕre guanse raore'ne? Riusubi guanseni raotoca, gue yo'o, mĕ'ĕ ta'yejeiye yo'ore yo'oni yĕquĕnani ĩñojĕ'ĕn. Ĕñotoca, mĕ'ĕ raosi'quĕ ba'iyete masiyĕ yĕquēna, cahuē.

¹⁹ Cajĕnna, Jesús sehuobi:

—Mĕsacuabi ĕn huē'ē Riusu huē'ere taonni senjotoca, samute umuguseñabi mame huē'ere nĕcoyĕ yĕ'ĕ, sehuoguē cabi.

²⁰ Caguēna, judío bainbi bĕinjĕn cahuē:

—Ĕn huē'ē Riusu jai huē'ere yo'ose'ere ro'tato, cuarenta y seis tĕcahuĕan ba'iguēna, bainbi yo'oni tĕjihuē. Ja'nca yo'orena, ¿mĕ'ĕ queaca samute umuguseña se'gabi nĕcoyĕ ro'taguē'ne? cajĕn sehuohuē.

²¹ Sehuojĕnna, Jesusbi ba gata huē'ere ro'tamaji'i. Baguē ga'nihuēte ro'taguē, Riusu huē'e ba'iyē'ru ro'taguē, bacuani coca cabi. ²² Ja'nca casi'quĕ sĕani, baguē junni tonse'ebi go'ya raiguēna, ja'anrĕn ti'anguēna, baguēre conjĕn ba'icuabi baguē yure case'ere ro'tani, Riusu cocareba, Jesús coca cani jo'case'e, si'a recoyo ro'tahuē.

Jesús conoce a todos

²³ Yureca, Jesusbi Jerusalĕn huē'e jobore ba'iguē, judío bain naconi pascua umuguseña ro'tani fiesta yo'oguēna, ai jai jubĕ bainbi baguē ta'yejeiye yo'oni ĩñose'ere ĩñani, baguēni si'a recoyo ro'tahuē. ²⁴ Ja'nca ro'tacua'reta'an, Jesusbi baguē recoyo ro'tayete bacuani masi güesemajii, si'a bainni te'e ruiñe masiguē sĕani. ²⁵ Yequĕcua bain ba'iyē masini quĕacuani senni achama'iguē bajii Jesús. Baguē se'gabi baguē ñacobi ĩñani, bain recoyoreba ro'tajĕn ba'iyete te'e ruiñe masiguē bajii.

3

Jesús y Nicodemo

¹ Ja'nrĕbi, fariseo bainguē Nicodemo hue'eguē, judío bain ĕjaguē ba'iguē, ² ja'anguēbi huēni, ñamibi Jesusna sani, coca cabi:

—Ĕjaguē, Riusubi raoguēna, mĕ'ĕbi maini ye'yoguē raisi'quĕ'ē. Raisi'quĕbi yua ai ta'yejeiye yo'oni ĩñoñĕ mĕ'ĕ. Riusubi conma'itoca, ja'anre yo'oni ĩñoñĕ gare porema'ire'ahuē mĕ'ĕ. Ja'anre ruiñe masiyĕ yĕ'ĕ, cabi.

³ Caguēna, Jesusbi sehuobi:

—Mĕ'ĕni ĕn cocare ganreba yihuoguē quĕayĕ yĕ'ĕ. Bainbi zin hua'na mame tĕ'ya raisi hua'na ba'iyē'ru ba'ima'itoca, Riusuni te'e zi'inni ba'iyē gare porema'iñĕ, cabi.

⁴ Caguēna, Nicodemobi coca senni achabi:

—Ira hua'guē ba'itoca, ¿queaca se'e mame tĕ'ya raisi hua'guē ruinguē'ne? Baguē mamá guĕtabĕna se'e cacani, mame tĕ'ya raisi'quĕ'ru etaye gare porema'iji, cabi.

⁵ Caguēna, Jesús sehuobi:

—Mĕ'ĕni ganreba yihuoguē quĕayĕ yĕ'ĕ. Bainbi zin hua'na mame tĕ'ya raisi hua'na ba'iyē'ru ba'iyē yĕtoca, oco zoaye'ru Espĕritu gaje meñe, ja'anbi mame re'huasi'cua ba'iyē bayĕ. Ja'nca ba'ima'itoca, Riusuni te'e zi'inni ba'iyē porema'iñĕ. ⁶ Bain se'gabi tĕ'ya raitoca, ro bain recoyo ro'tayē'ru ro'tajĕn ba'iyĕ. Riusu Espĕritu gaje meñebi mame tĕ'ya raisi'cua ba'iyē'ru ba'itoca, Riusu recoyo ro'tayē'ru ro'tajĕn ba'iyĕ. ⁷ Ja'nca sĕani, yĕ'ĕ coca yihuose'e:

“Zin hua'na mame të'ya raisi hua'na ba'ie'ru mame të'ya raisi'quë ba'ijë'ën” yihuoguë caguëna, ro huesë ëaye beoye ba'ijë'ën. ⁸ Tutubi raiguë, ja'anse'ebi tutuguëna, më'ëbi ba tutu jubëte achayë. Ja'nca achaguëta'an, ba tutu raisirute huesëyë. Ba tutu saisirure'ga huesëyë më'ë. Ja'nca ba'iguëna, Riusu Espiritu gaje meñebi mame të'ya raisi'cua yua tutu ba'ie'ru güina'ru ba'iyë, Nicodemoni yihuoguë cabi Jesús.

⁹ Caguëna, Nicodemobi se'e senni achabi:

—¿Queaca ja'an ba'ie'ne? senni achabi.

¹⁰ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ë yua Israel bain ta'yejeiye ye'yoguë ba'iguëta'an, yë'ë yure yihuose'ere yua ¿guere ye'yemaquë'ne më'ë? ¹¹ Më'ëni ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yëquëna achani ye'yese'ere bainni güina'ru quëajën ba'iyë. Yëquëna ëñase'ere bainni güina'ru quëani achoyë. Quëani achojënna, më'sacuabi achayë güejën ba'iyë. ¹² Yë'ëbi ën yija re'huanu jo'case'e, ja'an ba'iyete më'sacuani quëaguëna, më'sacuabi yë'ëre ro'tamaë'ë. Ja'nca ro'tama'icubabi, më'sacuani Riusu ba'i jobo ba'iyete quëatoca, quë'rë se'e yë'ëni ro'taye beoye ba'iyë.

¹³ Bainbi yua Riusu ba'i jobore huesëcua'ë. Baruna sani ëñacuare cu'eto, gare beoyë. Yë'ë se'ga masiyë, ba jobore. Bainguë'ru Raosi'quëbi Riusu ba'i jobobi gaje rani, baru ba'iyete quëaye poreyë yë'ë, yë'ë ba'i jobo sëani. ¹⁴ Ira bainguë ba'isi'quë Moisés hue'eguëbi yua beo re'otore ba'iguë, baguë aña yo'oni te'ntose'ere ëmë tubëna reoni ëñoguë ba'nji. Ja'nca ëñoguëna, yë'ë'ga Bainguë'ru Raosi'quë yua güina'ru ëmëna reosi'quë ba'ija'guë'ë. ¹⁵ Ja'nca ba'ija'guëna, si'a bain yë'ëni si'a recoyo ro'tacuabi yua si'arën ba'ijën, gare ju'inë beoye ba'ija'cua'ë, caguë sehuobi Jesús.

El amor de Dios para el mundo

¹⁶ Yureca, Riusubi si'a bainni ai ba'ie ai yëguë ba'iji. Ja'nca yëguë ba'iguëbi baguë Zin gaña hua'guëre maina raoni jo'cabi. Si'a bain baguë Zinni recoyo ro'tacua, ja'ancuabi huesëni si'ama'inë caguë, si'arën ba'ijën ju'inë beoye ba'ija'bë caguë, baguë Zinre ja'nca maina ro'taguë raobi. ¹⁷ Raoni, bainre si'nseguëte baguë Zinre re'huamaji'i Riusu. Baguë bainre tëani baja'guë caguë, baguëte re'huanu, maina raobi Riusu.

¹⁸ Riusu Zinni si'a recoyo ro'tatoca, maire bënni senjoñe beoye ba'iji. Ro'tama'itoca, bënni senjoñe se'ga ba'iji, Riusu Zin gaña hua'guëni si'a recoyo ro'tama'icuaire sëani. ¹⁹ Yureca, Riusu cocarebare quëani achoguëbi mia re'oto ñatani saoye'ru bainna ti'anbi. Ti'anguëna, bainbi mia re'otore ba'ie yëma'inë. Te'e ruiñe ba'i cocare achayë yëma'inë. Zije re'otore ba'ie quë'rë cu'eyë, gu'aye yo'ojën ba'icua sëani. Ja'nca miañe ëñotoca, gu'a recoyo ro'tajën ba'icuaire masiye poreyë. ²⁰ Gu'aye yo'ocubabi yua mia re'otona ti'añe güeyë. Bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñoñe güejën, gati ëaye se'ga ba'iyë. ²¹ Te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'ojën ba'icua'ga yua Riusu conguë yo'ose'e se'ga ba'iji cajën, mia re'otona ti'anni bacua yo'ojën ba'ise'ere masi güese yëyë.

Juan el Bautista vuelve a hablar de Jesús

²² Ja'n'rëbi, ba'iguë ba'iguëna, Jesúsbi baguëre conjën ba'icua naconi sani, Judea yijana ti'anni bëahuë. Ja'nca bëajën, bainre bautizajën ba'ë'ë. ²³ Ba'ijënna, Juan'ga Enón casirute ba'iguë, bainbi rajiënna, bacuare bautizaguë bajji'i, ai oco ba'iru, Salim cueñe ba'irute. ²⁴ Yuta Juanni preso guomatena, ja'nca bautizaguë bajji'i.

²⁵ Ja'nca ba'iguëna, baguëre conjën ba'icubabi judío bain naconi bain tëno cocare bëiñe caní, ²⁶ yua Juanna sani, baguëni coca bëiñe cahuë:

—Më'ë naconi Jordaña que ca'nco ba'isi'quë, ja'an Jesús hue'eguëte ro'tajë'ën. Më'ëbi baguë ba'iyete te'e ruiñe quëani achoguëna, baguë yua bainre bautizaguë ba'iji. Si'a bainbi bonëni baguëna sani, bautiza güesejën ba'iyë, cahuë.

²⁷ Cajënna, Juanbi sehuobi:

—Riusubi insima'itoca, bainbi con baye porema'inë. ²⁸ Yë'ë quëani achose'ere achani masiyë më'sacua. “Ba Cristo rajja'guë, ja'anguë beoyë yë'ë” quëani achoguë ba'ë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi baguë ru'ru raosi'quë'ë yë'ë. ²⁹ Më'sacua yua huejaja'guë ba'iyete ro'tani ye'yejë'ën. Baguë se'gabi ba huejaja'coni bajji. Baguë gajeguë consi'quëbi banji. Gajeguëbi yua ca'nco nëcani, huejaja'guë coca bagoni cayete ai bojoguë achaji. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë'ga güina'ru ba'iguë, bainbi Jesús naconi saijiënna, ai bojoreba bojoyë yë'ë. ³⁰ Baguë se'gabi quë'rë ta'yejeiye Eñaguë'ru te'e ruiñe bajji. Yë'ëca re'hue ba'iguë'ru ruiñe bayë, sehuoguë cabi Juan.

El que viene de arriba

³¹ Yureca guënamë re'otobi raisi'quëbi quë'rë ta'yejeiye Eñaguë ba'iji. Yija ba'icua yija ba'ie se'gare masijën, ja'an se'gare coca cajën ba'iyë. Guënamë re'oto ba'iguëca quë'rë ta'yejeiyereba Eñaguë ba'iji. ³² Ja'nca ba'iguëbi baguë ñacobi ëñase'e, baguë ganjobi achase'e, ja'anre te'e ruiñereba quëani achoji. Quëani achoguëna, si'a bainbi baguë cocare ro'achajën ba'iyë. ³³ Baguë cocarebare achani recoyo ro'tatoca, Riusu yua te'e ruiñe ba'iguë'bi ba'iji

cajën, bainni masi güesejën ba'iyë. ³⁴ Yureca, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, Jesús hue'eguë, baguëbi Riusu cocarebare quëani achoji. Riusu Espiritu ta'yejeiye ba'iyete baguë naconi caraye beoye ba'iguë ba'iji. ³⁵ Taita Riusubi baguë Mamaquëni ai yëguë ba'iguë, baguë baye si'ayete baguë Mamaquëna ro insini jo'cabi. ³⁶ Ja'nca sëani, Riusu Zinni recoyo ro'tacuabi si'arën ba'ijën, gare ju'ïne beoye ba'icua'ë. Riusu Zinni achaye güecuabi Riusu naconi si'arën ba'iyë gare porema'ïñë. Riusu bënni senjose'e se'ga ba'iji bacuare.

4

Jesús y la mujer de Samaria

¹ Ja'nrebi re'hue, fariseo bainbi achato, Jesusre concua yua Juanre concua'ru quë'rë jai jubëte re'huaní babil. Jesusbi yua Juan bautizaye'ru quë'rë jai jubë concuani bautizabi. Ja'anre case'e ba'iguëna, fariseo bainbi achahuë. ² Jesusbi bainre bautizamaji'i. Baguëre concua se'gabi bainre bautizajën ba'ë. ³ Fariseo bainbi ja'an case'ere achajënna, Jesusbi masibi. Masini, Judea yijabi sani, Galilea yija sai ma'aja'an ganijaji'i. ⁴ Ja'nca ganijani, Samaria yijabi saiye babil. ⁵ Ja'nca saiguë, ja'nrebi, Samaria yija huë'e jobo. Sicar casi jobona ti'anbi. Mai ira bainguë ba'isi'quë Jacob hue'esi'quë, baguë yija baguë zin Josena insise'e, ja'an ba'isi yija yua cueñe baji'i. ⁶ Ti'anni ëñato, ba oco uncu goje Jacob no'ani jo'casi goje baji'i. Ba'iguëna, Jesusbi ganiguë guajabi. Ënsëguë mëñera së'rëren ba'iguëna, ba goje yëruhuana bëabi. ⁷⁻⁸ Bëaguëna, baguëre concuabi huë'e jobona aon cojën saisi'cua ba'ijënna, joë ba'irëmbi Samaria baingobi oco eago raco'ë. Raigona, Jesusbi:

—Oco uncuajë'ën yë'ëre, senji'i.

⁹ Senguëna, sehuogo senni achago:

—Më'ë judío bainguë sëani, ¿queaca ro'taguë, yë'ë, Samaria baingote oco senguë'ne? cago sehuogo.

Judío bainbi Samaria bainni güecuare sëani, ja'nca senni achago bago. ¹⁰ Senni achagona, Jesús sehuobi:

—Më'ëbi Riusu re'huaní raosi'quërebare masitoca, yë'ëre, oco senguëte masitoca, më'ëbi güina'ru yë'ëni senre'ahuë. Sentoca, bain huajë ocore më'ëna uncuare'ahuë yë'ë, caguë sehuobi.

¹¹ Sehuoguëna, bago cago:

—Më'ëbi oco ea maca beoyë. Ai rëi goje sëani, ¿më'ë bain huajë ocore jaroná eaguë'ne?

¹² Mai ira bainguë ba'isi'quë Jacobi ën gojere no'ani, yëquënana jo'caguë ba'nquëña. Baguë, baguë mamacua, baguë jo'ya hua'na, si'acuabi ën gojebi eani uncuajën ba'ñëña. ¿Ja'nca ba'iguë'ru quë'rë ta'yejeiguë ba'iguë më'ë? cago sehuogo bago.

¹³ Cagona, Jesús sehuobi:

—Ën gojena eani uncuuabi se'e oco ëaye ba'iyë. ¹⁴ Yë'ë oco uncuayete coní uncuuabi gare se'e oco ëaye beoye ba'iyë. Yë'ë oco uncuayete coní uncutoca, bacua sanjeiñe yacahuë ba'iyë re'huaji bacuare. Bain huajë oco sëani, oco carajeiye beoye ba'iyë'ru ba'iguëna, si'arën ba'ijën, ju'ïne beoye ba'iyë bacua, caguë sehuobi.

¹⁵ Sehuoguëna, bagobi cago:

—Ja'nca ba'itoca, më'ë oco cayere yë'ëna uncuajë'ën. Uncuza. Se'e oco ëama'ïñe cago, se'e ën gojena ea raimaco ba'iyë, cago.

¹⁶ Cagona, Jesusbi:

—Ru'ru, më'ë ënjëre choijani raigo rajë'ën, cabi.

¹⁷ Caguëna:

—Ëmë beogo'ë yë'ë, sehuogo.

Ja'nca sehuogona, Jesús cabi:

—Te'e ruiñe quëahuë më'ë, Ëmë beogo'ë casi'co sëani. ¹⁸ Më'ë yua te'e ëntë sara ënjë sanhuëni basi'co ba'igona, më'ë yure ëmëguë baguë yua më'ë ënjëre'ru ro'tama'ijë'ën. Ja'nca sëani, te'e ruiñe quëahuë më'ë, cabi.

¹⁹ Caguëna, bagobi quëquëni achago rëingo sehuogo:

—Më'ëbi Riusu coca masini quëacaiye'ru ba'iyë yë'ëre ëñoñë. ²⁰ Yëquëna ira bain ba'isi'cuabi yua ën cubëna mëni, Riusuni gugurini rëanjën ba'nhuë. Më'ë bainbi, Riusuni gugurini rëañe yëtoca, Jerusalén huë'e jobo se'gana saiye poreyë, cayë, cago bago.

²¹ Cagona, Jesús yua bagoni yihuoguë cabi:

—Yë'ëbi coca yihuoguëna, ro'tago ba'ijë'ën. Yurera, bainbi Taita Riusuni gugurini rëañe yëjën, ën cubëna mëima'ïñë. Jerusalenna saima'ïñë. ²² Më'ë bainbi gugurini rëanjën, bacuabi Riusuni ro'taye huesëyë. Yë'ë bainca Riusuni ro'taye masiyë. Riusubi judío bainre cuencueni, baguë tëani baja'guëre bacua jubë ba'iguëte cuencueni re'huabi. Ja'nca sëani, judío bainbi Riusuni te'e ruiñe ro'taye masiyë. ²³ Ja'nca ba'iyeta'an, yurera, bainbi Taita Riusuni gugurini rëañe yëtoca, gugurini rëanrute cu'ema'ïñë. Baguëni si'a recoyo ro'tajën,

baguëni te'e ruiñe recoyo bojojën ba'iyë bayë. Ja'nca baguëni ro'tajën bojocure cu'ëji Riusu. ²⁴ Riusubi yua ro bain ga'nihuë beoguëna, baguëni ëñañe porema'iñë mai. Ja'nca sëani, baguëni bojojën catoca, baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni te'e ruiñe recoyo bojojën ba'iyë bayë, caguë yihuobi Jesús.

²⁵ Yihuoguëna, bagobi cago:

—Riusu Raosi'quëreba, Cristo hue'eguë, ja'anguëbi maina raiye ba'iji. Ja'anre masiyë yë'ë. Ja'nca rani, maini si'ayete masi güeseja'guë'bi, cago sehuogo.

²⁶ Sehuogona, Jesusbi quëabi:

—Yë'ë yua ba Cristo ba'iguë'ë. Më'ë naconi coca caguëbi ja'nca hue'eyë yë'ë, quëabi Jesús.

²⁷ Quëaguëna, ja'ansirën Jesusre concuabi raë'ë. Rani, romigo naconi coca caguëna, bacuabi ëñajën rën'ë. Ëñajën rëincuabi bacuani coca senni achaye huajiyëhuë. Bagoni, ¿më'ë gue raco'ne? senmaë'ë. Baguëni, ¿gue coca bago naconi caguë'ne më'ë? senmaë'ë. ²⁸ Ja'nca cama'ijëna, bago yua bago ocoëte ro jo'cani senjoni ñoni, huë'e jobona goco'ë. Go'ini, baru bainni quëago:

²⁹ —Raij'ën. Saiñu. Masi Ëjaguëte ëñajaiñu. Yë'ë yo'ogo ba'ise'e si'ayete masini, yë'ëni te'e ruiñe quëabi. Ja'nca ba'iguëbi ¿Riusu Raosi'quëma'iguë yequëre? cago quëago.

³⁰ Cago quëagona, huë'e jobo bainbi Jesusni ëñajën sai bi'rahuë. ³¹ Ja'n'rëbi, Jesusre concuabi baguëni coca guansejën baë'ë:

—Aonre inni ainj'ën, Ëjaguë, cahuë.

³² Cajëna, baguëbi sehuobi:

—Yeque aon bayë yë'ë. Mësuacuabi ja'an aonre huesëyë, caguë sehuobi.

³³ Sehuoguëna, sa'ñeña senni acha bi'rahuë:

—¿Queaca? ¿Yequëcuabi rani, aon insimate baguëna? sa'ñeña senni achahuë.

³⁴ Senni achajëna, Jesusbi coca quëabi:

—Banhuë. Riusu aonre cayë. Baguë yëye'ru yo'oye yë'ëre raobi. Raoguëna, baguë yo'o guansese'ere beoru yo'oguë, ai ba'iyë ai recoyo bojojyë yë'ë. Ja'nca sëani, aon anni yajiyë'ru ba'iji yë'ë recoyote. ³⁵ Yureca, mësuacia bain coca cani jo'case'ere ro'tato, ñaca cajën ba'iyë: "Gajese'ga ñañaguëan bani, aon tëarëni ti'anji" cajën ba'iyë. Cajën ba'ijëna, yë'ëca yeque cocare yihuoguë quëayë: Mësuacia yua querure ëñaj'ën. Queru aon tanse'ebi yuara ya'jise'e sëani, yua tëaye ba'iji. Riusu ba'i jobo cu'ecuare tëani bayë cayë. ³⁶ Zio ëjaguëte tëacaicuabi baguë ro'ise'ere con bayë. Güina'ru, yë'ëre concuabi, bainbi si'arën ba'ijën, ju'iñe beoye ba'ija'hë cajën, bainni yë'ë ba'i jobore cu'e güesejëna, yë'ëre concuani premiete ro'iyë yë'ë. Ja'nca si'arën ba'ijëna, yë'ë aon tansi'cua, yë'ë aon tëasi'cua, yë'ëre conjën ba'icua caguë, si'acuabi ñë'cani, yë'ë ba'i jobona ti'ansi'cuare ëñani, te'e bojojën ba'ija'cua'ë. ³⁷ Ja'nca sëani, te'e ruiñe cani jo'case'e ba'iji: "Yequëbi aonre tanguëna, yequëbi tëaji" cani jo'case'e ba'iji. ³⁸ Mësuacuabi bainni ru'ru ye'yoma'isi'cuata'an, bain recoyo ro'tayete ru'ru conjën ba'iyë mësuacia, caguë yihuobi Jesús.

³⁹ Ja'n'rëbi, Samaria baingobi bago bainni coca quëani achogo: "Yë'ë yo'ogo ba'ise'e si'ayete masini yë'ëni te'e ruiñe quëabi" ja'anre quëani achogona, ai jai jubë bain ba Samaria huë'e jobo ba'icuabi Jesusni si'a recoyo ro'tahuë. ⁴⁰ Ja'nca ro'tajën, baguëna sani, Yëquëna naconi bëani ba'ij'ën, cajën choë'ë. Chojëna, samu umuguseña bacua naconi bëani bajji' Jesús. ⁴¹ Ja'nca ba'iguëbi baguë cocarebare quëani achoguëna, yequëcuaga ai jai jubëbi achani baguëni si'a recoyo ro'tahuë. ⁴² Ja'nca ro'tajën, ba romigoni cahuë:

—Yua baguëni si'a recoyo ro'tajën bojojyë yëquëna. Më'ë cocare achani baguëni si'a recoyo ro'tasi'cuata'an, yureca ja'ansi'quëbi baguë cocarebare quëani achoguëna, yëquënabi achajën, baguëni si'a recoyo ro'tajën, quë'rë ai ta'yëjeiye bojojën ba'iyë. Baguë ba'iyete ai bojojën ba'iyë. Baguë ba'iyete masini, Bain tëani baguëreba ba'iji cajën, bojojën ba'iyë yëquëna, cahuë.

Jesús sana al hijo de un oficial del rey

⁴³ Ja'n'rëbi, samu umuguseña ba'ini, Jesusbi Galilea yijana saji'i. ⁴⁴ Riusu raosi'cuabi bacua bain quë'rona saitoca, bacua bainbi bacuani te'e ruiñe ëñama'iñë, case'e bajji'i. Jesús yua ja'ansi'quëbi ja'an cocare caguë bajji'i. Ja'nca sëani, Galilea yijana saji'i. ⁴⁵ Sani ti'anguëna, Galilea bainbi baguëni ai bojohuë, Jerusalén huë'e jobo fiesta yo'ojën saisi'cua sëani. Jesús yo'oguë ba'ise'ere, ja'anrute ba'ijën, ëñani bojohuë.

⁴⁶ Ja'n'rëbi, se'e sani, Caná huë'e jobona ti'anbi, Galilea yija huë'e jobo. Oco se'gabi bisi ëye jo'chare re'huabi ja'anru. Ti'anni ba'iguëna, yequë huë'e jobo banguë, Capernaum casiru, baru ba'i ëjaguëbi bajji'i. Ja'nca ba'iguëbi, baguë mamaquëbi rau neni ju'inguëna, ⁴⁷ Jesús ti'anni ba'iyete achabi. Judea yijabi rani, Galileana ti'anni ba'iyete achani, yua Jesusni ëñaguë saji'i. Sani, baguë zinre rani huachoye senji'i, ai ju'in hua'guëre sëani. ⁴⁸ Senguëna, Jesusbi baguëni sehuobi:

—Yë'ëbi ta'yejeiye yo'oni ëñoma'titoca, mësuacubi yë'ëni te'e ruiñe recoyo ro'tama'iñë, sehuobi.

⁴⁹ Sehuoguëna, ba ëjaguëbi jëja senji'i:

—Besa rani conjë'ën, Èjaguë. Yë'ë zinbi yuara junni huesëguë ba'iji, caguë senji'i.

⁵⁰ Senguëna, Jesús yua baguëni quëabi:

—Yua më'ë huë'ena go'ijë'ën. Më'ë zinbi huajëji, caguë quëabi.

Quëaguëna, baguëbi achani, Jesús coca quëase'ere recoyo ro'tani goji'i. ⁵¹ Go'ini ti'anguëna, baguëre yo'o concuabi baguëni tëhuojën raë'ë. Rani:

—Më'ë zinbi huajë raji'i, cajën quëahuë.

⁵² Quëajëna, baguë hora huajë bi'rasede senni achabi. Senni achaguëna, sehuohuë:

—Na'itë, mëñera ënsëguë së'irën ba'iguë, se'e te'e hora cuencuejënna, baguë rau jayoye tëji'i, sehuohuë.

⁵³ Ja'nca sehuojëna, ëjaguëbi ba horate ro'tani, Jesús quëase'e: “Më'ë zinbi huajëji” ja'an coca ja'ansi hora Jesús quëase'e sëani, ai ro'tani bojobi baguë. Ja'nca ba'iguëna, baguë, baguë huë'e bain, si'acubi Jesusni si'a recoyo ro'tajën baë'ë.

⁵⁴ Ja'nca baguëte huachobi Jesús. Judeabi sani Galileana rani ba'iguëbi ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguë, ba huachose'e yua baguë samu ba'i yo'o baji'i.

5

Jesús sana al paralítico de Betzata

¹ Ja'nrebi, jë'te, judío bainbi se'e fiesta yo'ojëna, Jesusbi Jerusalenna saji'i. ² Yua Jerusalén huë'e jobo anto sa'ro, Oveja casi sa'arobi cacani ëñato, oco goje, bain abu goje ba'iji. Hebreo cocabi cato, Betzata casiru ba'iji. Te'e ëntë sara huë'erëan ba goje yëruhua të'ijeie nëcosi huë'erëan ba'iji. ³ Ja'nca ba'iguëna, ai jai jubë bain rauna ju'incuabi ba huë'erëanre uinjën baë'ë. Yequëcubi ñaco ëñama'icua baë'ë. Yequëcubi ca'jacua baë'ë. Yequëcubi guë'nguë rauna ju'injën baë'ë. Ja'nca ba'icuabi oco somoja'ñete ëñajën ëjohuë. ⁴ Riusu anjebi somo güeseguëna. Anje yësirëni gajeni, oco somo güeseguëna. Somo güeseguëna, oco gojena ru'rureba cacaguëbi yua baguë gue gu'a rau tëcani huajë raiguëna. ⁵ Ja'nca ba'iguëna, yequë bainguë treinta y ocho tëcahuëan ju'inguë ba'i hua'guëbi barute ëjebi. ⁶ Èjoguëna, Jesusbi ti'anni, baguëte ëñabi. Èñani, Chao hua'guë ai zoe ju'inguëbi uinji caguë, baguëni coca senni achabi:

—¿Huajëguë ruiñe yëguë më'ë? senni achabi.

⁷ Senni achaguëna, ju'inguëbi sehuobi:

—Oco gojena besa cacaye porema'iñë yë'ë hua'guë. Oco somoguëna, yë'ere cacaye congüëbi beoji. Beoguëna, coca ëaye ba'iguëta'an, yequëbi ru'ru ti'anni cacaji, sehuobi.

⁸ Sehuoguëna, Jesusbi coca guansebi:

—Yua huëni nëcajë'ën. Më'ë camabëte inni saijë'ën, guanseguë cabi.

⁹ Caguëna, ja'ansirën huajë raji'i baguë. Huajë rani, baguë camabëte inni huëni saji'i. Judío bain yo'o yo'oma'i umuguse baji'i. ¹⁰ Saiguëna, judío ëja bainbi huajë raisi'quëni tëhuoni, baguëni bëin coca cahuë:

—Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, më'ë camabëte cuanma'ijë'ën, ira coca ënseye case'e sëani, cahuë.

¹¹ Cajëna, sehuobi:

—Yequë bainguëbi yë'ere huachoni, “Më'ë camabëte inni saijë'ën” caguë guanseguëna, raiyë yë'ë, sehuobi baguë.

¹² Sehuoguëna, baguëni senni achahuë:

—¿Jaro bainguëbi më'ëni ja'nca guanseguë'ne? senni achahuë.

¹³ Senni achajëna, sehuoye poremaj'i. Baguë rau huachosi'quëre huesëbi. Ai jai jubë bain ba'ijëna, Jesusbi yequëruna quëñëni saisi'quë baji'i. ¹⁴ Saisi'quëbi jë'te rani, Riusu huë'ena cacani, ba huajë raisi'quëni tëhuobi. Tëhuoni, baguëni coca yihuoguë cabi:

—Yua huajë raisi'quë ba'iyë më'ë. Ja'nca ba'iguë, yua se'e gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Gu'aye yo'otoca, yequëre ru'ru ba'ise'ru quë'rë ai ja'si yo'oguë'ru ruinma'iñë, cabi Jesús.

¹⁵ Caguëna, baguë yua judío ëja bainna sani quëajaji'i. Jesús hue'ëji baguë, yë'ere huachosi'quë, quëabi. ¹⁶ Ja'nca quëaguëna, judío ëja bainbi bëinjën, Yo'o yo'oma'i umugusebi baguë yo'o yo'oguëna, baguëni je'o ba bi'rahuë. ¹⁷ Je'o ba bi'rajëna, Jesusbi bacuani coca quëabi:

—Yë'ë Taitabi yurerën tëca baguë yo'ore yo'oguë ba'iji. Güina'ru yë'ë'ga yë'ë yo'ore yo'oguë ba'iyë, quëabi.

¹⁸ Ja'nca quëaguëna, judío ëja bainbi quë'rë bëinjën, baguëni huani senjo ëayete quë'rë yëhuë. Bacua yo'o yo'oma'i umugusebi yo'oye porema'iñete tin yo'oguëna, baguëni ai je'o bahuë. Baguë coca case'ere'ga achani, quë'rë se'e baguëni je'o bahuë. Baguë yua Riusubi

yë'ë Taita ba'iji caguëna, bacuabi bëinjën, Riusu ba'iyë'ru te'e ba'iyë catoca, ai gu'aye caji baguë, ro'tajën achani bën'ë.

La autoridad del Hijo de Dios

¹⁹ Bëinjënna, Jesusbi bacuani sehuoguë quëabi:

—Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Yë'ë yua Riusu Zin ba'iguëbi ro yë'ë yëse'e yo'oma'iguë'ë. Yë'ë Taitabi yo'o yo'oguëna, ja'anre ëñani, ja'an yo'o se'gare yo'oyë yë'ë. Baguë Zin sëani, baguë yo'o yo'oyë güina'ru yo'oguë ba'iyë yë'ë. ²⁰ Baguë Zinre sëani, yë'ë Taitabi yë'ëni ai yëguë, yë'ëni bojoguë, baguë yo'o yo'oye si'ayete yë'ëni ëñoji. Ja'nca ëñoni, yë'ëbi ta'yeyeiye yo'ore yo'oni ëñoguëna, baguë yua quë'rë se'e quë'rë ta'yeyeiye yo'ore yë'ëni ëñoji. Mësacuabi jai ñacobi ëñajën rëinjën ba'ijë'ën caguë, ja'nca yë'ëni ëñoji baguë. ²¹ Yë'ë Taitabi bain junni huesësi'cuare huajëcuare mame re'huaguë sëani, yë'ë'ga yë'ë yëye'ru bainre güina'ru huajëcuare mame re'huaye poreyë yë'ë. ²² Yë'ë Taita se'gabi bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere bacuani sehuo güesema'iji. Ja'an sehuo güeseyë si'aye yë'ëna jo'cabi, yë'ë yua baguë Zinre sëani. ²³ Si'a bainbi yë'ë Zinni te'e ruiñe ëñajën ba'ija'bë caguë jo'cabi baguë. Taitani te'e ruiñe ëñajën ba'iyë'ru, yë'ë Zinni güina'ru te'e ruiñe ëñajën ba'ija'bë caji. Yë'ëni te'e ruiñe ëñama'itoca, yë'ë Taitani güina'ru te'e ruiñe ëñamajën ba'iyë.

²⁴ Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Yë'ë cocarebare achani yë'ëre raosi'quë ba'iyete ro'tacua, ja'ancuabi si'arën ba'ijën, gare ju'iñe beoye ba'iyë. Gare bënni senjoñe beoye ba'iji bacuare. Riusu naconi ba'ijën, carajeyiye beoye huajëcua se'ga ba'ija'cua'ë. ²⁵ Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Yë'ë bain choirëmbi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca choiguë, Bainguë'ru Raosi'quëre sëani, bainbi recoyo ju'inse'e'ru ba'icuata'an, yë'ë choiyete achayë. Achatoca, recoyo mame huajë rani ba'iyë. ²⁶ Yë'ë Taita ja'ansi'quëbi si'arën ba'iguë, bain si'arën ba'iyë re'huaye masiji. Yë'ë'ga baguë Zin sëani, si'arën ba'iguë, bain si'arën ba'iyë re'huaye masiyë yë'ë. ²⁷ Ja'nca ba'iguë yë'ë Taitabi cuencueni raoguëna, yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëbi bain juchare ëñani, bacuani sehuoye senja'guë'ë yë'ë. ²⁸ Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua yë'ë cocare achajën rëinma'ijë'ën. Yurera bain ju'insi'cua tan gojeñana tansi'cua, ja'ancuani choiguëna, bacuabi rani, yë'ëni achajën ba'ija'cua'ë. ²⁹ Achani, yë'ëna rani necaja'cua'ë. Re'oye yo'ojën ba'isi'cuabi go'ya rani, se'e ju'iñe beoye ba'ijën, Riusu naconi si'arën ba'ija'cua'ë. Gu'aye yo'ojën ba'isi'cuabi go'ya rani, Riusu bënni senjoruna sani, ai yo'ojën, ja'anrute si'arën ba'ija'cua'ë.

Pruebas de la autoridad de Jesús

³⁰ Yë'ë se'gabi guansea catoca, guanseye gare porema'iñë yë'ë. Yë'ë Taitabi guansegüëna, baguë cocare achani baguë cuencuese'ru güina'ru bainni masi güeseyë. Ja'nca masi güeseguë, bain juchare te'e ruiñe masini bacuare bënni senjoja'ñete te'e ruiñe cayë yë'ë. Yë'ë yëye se'ga yo'oye ro'tama'iñë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raosi'quë sëani, baguë yëye se'gare yo'oye ro'tayë yë'ë. Ja'nca sëani, bainre bënni senjoja'ñete te'e ruiñe cayë yë'ë. ³¹ Yë'ë se'gabi yë'ë ba'iyete quëani achotoca, yë'ë guanseye poreyete te'e ruiñe masi güesema'iñë. ³² Yequë'ga yë'ë ba'iyete quëani achoji. Ja'an quëani achoguëbi, yë'ë guanseye poreyete yë'ëre te'e ruiñe masi güesëji. Ja'anguëbi yua yë'ë Taita ba'iji. ³³ Mësacua yua Juanna coca saoni senni achajënna, baguë yua te'e ruin cocare masini, te'e ruiñe quëani achoguë sehuobi. ³⁴ Ja'nca sehuoguëna, ro bain quëani achose'e se'gare ro'tama'iñë yë'ë. Ro'tama'iguëta'an, mësacua mame recoyo re'huasi'cua ba'ijë'ën caguë, Juan quëani achose'ere mësacuani yihuoguë quëayë yë'ë. ³⁵ Juan yua majahuë re'oye miañe'ru, mësacua te'e ruiñe sai ma'are ëñoguëna, baguë ëñose'ere ëñajën, rëño ba'irën bojojën achahuë mësacua. ³⁶ Bojojën achajënna, yë'ë ta'yeyeiye yo'oni ëñoguë, Juan coca case'ebi ëñoñe'ru yë'ë ba'iyete quë'rë te'e ruiñe ëñoni, yë'ë guanseye poreyete masi güeseyë yë'ë. Yë'ë ta'yeyeiye yo'oni ëñoguë, yë'ë Taitabi yo'o güeseguëna, ja'nca yo'oni ëñoñë yë'ë. Ja'nca yo'oni ëñoguëna, bainbi yë'ë Taita Raosi'quërebare yë'ëre masiyë poreyë. ³⁷ Yë'ë Taita'ga yë'ëre raoni, yë'ë ba'iyete te'e ruiñereba ëñoguë baji'l. Baguëbi coca quëani achoguëna, mësacuabi baguëte gare achama'icua'ë. Baguë ba'iyete gare ëñama'icua'ë. ³⁸ Yë'ë yua Riusu Raosi'quë ba'iguëna, yë'ë cocare recoyo ro'tamajën ba'icua'ë mësacua. Ja'nca sëani, baguë cocarebare yua mësacua recoñoa re'huaye beoye ba'icua'ë. ³⁹ Baguë cocareba toyani jo'case'ere bojora'rë ëñajën, Riusu naconi si'arën ba'iru cajën, ba coca se'gare ai ba'iyë ai ye'yeyë mësacua. Ye'yecuata'an, yë'ë ba'iyete baru te'e ruiñe ëñose'ere gare ye'yema'iñë mësacua. ⁴⁰ Yë'ë ba'iyete ye'yeyë porecuata'an, yë'ëna rani recoyo ro'taye gu'a güeyë mësacua. Rani recoyo ro'tatoca, Riusu naconi si'arën ba'ire'ahuë.

⁴¹ Re'o coca yë'ëre quëani achocua, ja'ancuani yëma'iñë yë'ë. ⁴² Mësacua recoyo ro'tayete masiyë yë'ë. Masiguëna, mësacua se'gabi Riusuni ai yëmajën ba'iyë. ⁴³ Yë'ë Taitabi yë'ëre cuencueni raoguëna, yë'ëni te'e ruiñe ëñamajën, bojomajën ba'iyë mësacua. Ro yequë se'gabi rani, mësacua ta'yeyeiye ëjaguë'ë yë'ë catoca, ja'anguëni te'e ruiñe ëñajën bojojën ba'iyë mësacua. ⁴⁴ Mësacua sa'ñeña se'ga te'e ruiñe ëñajën bojocuabi Riusu ta'yeyeiye ba'iyete cu'eye

beoye ba'iyë. Ja'nca sëani, yë'ëni recoyo ro'taye beoye ba'iyë. ⁴⁵ ¿Mësacua guere ro'taye'ne? ¿Yë'ëbi Taita Riusu naconi coca caguë, mësacua gu'aye yo'oyete quëani, mësacuare bënni senjoja'ñe, Riusuni seña, ja'anre ro'taye mësacua? Bañë. Mësacuabi ñaca cacua'ë, Ira taita ba'isi'quë Moisés, baguë coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ocua sëani, Riusu naconi si'arën ba'ija'cua'ë cayë mësacua. Ja'nca cacua'tan, Moisés se'gabi mësacua gu'aye yo'oyete Riusuni quëani, mësacuare bënni senjoja'ñe senji. ⁴⁶ Mësacua yua Moisés coca toyani jo'case'ere ëñajën, te'e ruiñe ye'yema'ë. Te'e ruiñe ye'yeni, baguë quëani jo'case'ere recoyo ro'tanica, yë'ë coca te'e ruiñe quëani achose'ere ro'tajën ba'ire'ahuë, yë'ë ba'iyete quëasi'quë sëani. ⁴⁷ Moisés coca toyani jo'case'ere ro'achani recoyo ro'tama'icua sëani, yë'ë coca yure quëani achoguëna, ja'an cocare quë'rë ai ba'iyete recoyo ro'tama'iñë mësacua, bacuani yihuoguë quëabi Jesús.

6

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹ Ja'nrëbi, Galilea zitara, Tiberias zitara'ga hue'eguëna, ja'anruna saisi'quë ba'iguë, yua que të'huina jenni saji'i Jesús. ² Saiguëna, ai jai jubë bainbi, Jesús ta'yejeiye yo'oni ëñose'e, rau ju'incuare huachose'e, ja'anre ëñasi'cua sëani, Jesusni be'teja'ë'ë. ³ Be'tejaijënna, Jesús yua baguëre conjën ba'icua naconi cu re'otona saisi'quëbi bacua naconi baruna bëani bajji'i. ⁴ Judío bain pascua umuguseña fiesta yo'oye bajji'i. ⁵ Bëani ba'iguë, so'ona ëñato, bain jubëbi raë'ë. Raijënna, Jesús yua Felipeña coca senni achabi:

—¿Queaca aon coní, ja'an bain jubëni aon aoñe'ne mai? senni achabi.

⁶ Senni achaguë, ¿Felipe queaca sehuoja'guë'ne baguë? caguë, ja'an cocare senni achabi Jesús. Baguë yo'oja'yete yua ro'tasi'quë bajji'i. ⁷ Senni achaguëna, Felipe sehuobi:

—Aon coní aoñe ti'anma'iji maire. Curi so'co samu cien ro'iyete coní huo'huetoca, ga bainguëbi choa zi'nga se'gare coji, sehuobi.

⁸ Sehuoguëna, ja'nrëbi, Andrés hue'eguëbi bajji'i. Jesusni congüë ba'iguë yua Simón Pedro yo'jeguë bajji'i. Ja'anguëbi coca quëabi:

⁹ —Ëño'on ba'iji zin hua'guë. Te'e ëntë sara jo'jo aonbëan cebadabëan, samu ziaya hua'i, ja'anre bajji baguë. Ja'nca ba'iguëta'an, ¿queaca ja'an se'gabi si'a jai jubëre aon aoñe'ne? senji'i.

¹⁰ Senguëna, Jesusbi:

—Bainni bëa güesejë'ën, cabi.

Caguëna, taya re'oto ai ba'iyete sëani, bëa güesejë'ënna, si'acuabi bëahuë. Ëmëcua se'gare cuencueto, cinco mil ba'icua'ru baë'ë. ¹¹ Bëajënna, ja'nrëbi, Jesús yua ba cebadabëanre inni, Riusuni surupa caní, baguëre concuana insiguëna, bainna huo'huehuë. Ziaya hua'ire'ga inni güina'ru huo'hue güeseğuëna, bacua yëse'e aën'ë. ¹² Anni yajijjënna, Jesús yua baguëre concuani coca guansebi:

—Aon anni jëhuase'ere chiani re'huajë'ën. Jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'ën, guanseguë cabi.

¹³ Caguëna, cebada aon anni jëhuasi mi'chirëanre chiani, doce jë'ëña bu'iyete ayahuë.

¹⁴ Ja'nca ayajjënna, bainbi Jesús ta'yejeiye yo'oni ëñose'ere ai ëñajën rëinjën, sa'ñeña cahüë:

—Riusu bainguë maina raoja'ye caní jo'case'e ba'iguëna, yureca maina ti'ansi'quë ba'iji, cajën ëñajën rën'ë.

¹⁵ Ëñajën rëinjën, sa'ñeña coca cajën, baguëni zeanni sani, mai ta'yejeiye ëjaguëre baguëte re'huani bañu cajënna, Jesusbi masini, cu re'otona quëñëni, te'e hua'guë ba'iguëbi ganini saji'i.

Jesús camina sobre el agua

¹⁶ Saiguëna, ja'nrëbi, ënsëguë ruajairën ba'iguëna, Jesusre concuabi zitara yëruhuana gajehuë. ¹⁷ Gajeni, Jesús yuta raimaquëna, Capernaum huë'e jobona go'ïñu cajën, yoguna cacani, zitara je'en bi'rahuë, ñamibi. ¹⁸ Je'en bi'rajjënna, ja'nrëbi, ai jëja tutuni, të'a huëji'i. ¹⁹ Huëiguëna, cinco o seis kilómetro ba'iyete ro'ani ëñato, Jesusbi zitara canja'an ganiguë rajji'i. Ja'nca raiguëna, ai quëquëni huesëni ëñahuë. ²⁰ Huesëni ëñajjënna, baguë cabi:

—Mësacua quëquëma'ijë'ën. Yë'ë yua Jesus'ë, cabi.

²¹ Caguëna, ja'nrëbi, bacuabi ai bojojën, baguëni yua yoguna guaoni bahüë. Guaoni bajjënna, ja'ansirën bacua yija sairuna ti'ansi'cua baë'ë.

La gente busca a Jesús

²²⁻²³ Ja'nca ba'ijjënna, yequë umuguse ñataguëna, bain jubëbi yuta que të'hui baë'ë. Jesús aon aonsiru, surupa caní aon huo'huesiru, ja'anrute baë'ë. Ba'ijjën, zitara yëruhuana gajeni ëñato, Jesusre concua yua bacua yogubi saisi'cua baë'ë. Bacua se'gabi saijjënna, Jesusbi bacua naconi saimaji'i cajën, gue ro'taye beoye baë'ë. Ba'ijjënna, yequë bain Tiberias huë'e

jobobi rani ba'ijëna, ²⁴ Jesús, baguëre concua, bacua yua beoyë cajën, ba bain naconi yobi saë'ë. Capernaum huë'e jobona jenni, Jesusre cu'ejäë'ë.

Jesús, el pan de la vida

²⁵ Cu'ejani, je'ensi'quëre tinjahuë. Tinjani, baguëni senni achahuë:

—Ëjaguë, ¿quejeito më'ë raquë'ne? senni achahuë.

²⁶ Senni achajëna, sehuobi:

—Mësacuan ganreba quëayë. Yë'ë ta'yejeiye yo'oni ëñose'ere ro'taye beoye ba'iyë mësacua. Ro mësacua aon anni yajise'e se'gare ro'tani, yë'ëre cu'ehuë. ²⁷ Mësacua aon coye ro'ire jëja yo'o yo'oye beoye ba'ijë'ën, besa carajeiye sëani. Yë'ë aon insiye, ja'anre ro'tani, yo'o yo'oni cojë'ën. Coni aintoca, si'arën ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'iyë mësacua. Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quërebare sëani, Taita Riusubi yë'ë ta'yejeiye yo'oye conji, caguë sehuobi Jesús.

²⁸ Sehuoguëna, baguëni senni achahuë:

—Riusu yo'o guansese'ere yo'oye yëtoca, ¿queaca yo'oye'ne yëquëna? senni achahuë.

²⁹ Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Riusu yo'o guansese'e yua ëñe ba'iji. Yë'ë yua baguë raosi'quërebare sëani, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën, sehuobi.

³⁰ Sehuoguëna, baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oni, yëquënani ëñojë'ën. Më'ë poreyete ëñañu cayë. Ëñani, ja'nrebi, më'ëni recoyo ro'tayë yëquëna. ¿Gue yo'ore yo'oni ëñoguë'ne? ³¹ Mai ira bain ba'isi'cuabi beo re'otore ba'ijën, ba maná aonre ainjën ba'ñeña. Riusu coca toyani jo'case'e'ru ba'iyë: Guënamë re'otobi aon tonni, bacuani aon aonguë bajji Riusu, case'e sëani, më'ë'ga ¿gue yo'ore yo'oni ëñoguë'ne? senni achahuë.

³² Senni achajëna, Jesúsni bacuani yihuoguë quëabi:

—Mësacuan ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Moisés aon guënamëbi to'inse'ere aintoca, bainbi huajëreba huajëmaë'ë. Yë'ë Taita se'gabi te'e ruinë ba'i aonre insiji. ³³ Yë'ë Taitabi baguë aonre guënamë re'otobi raoni jo'cabi. Raoni jo'caguëna, bainbi coni aintoca, huajëreba huajëyë bacua, yihuoguë quëabi.

³⁴ Quëaguëna, bacua senni achahuë:

—Ëjaguë, ja'an aonre yëquënana jo'caye beoye insireba insijë'ën, senni achahuë.

³⁵ Senni achajëna, sehuobi:

—Yë'ëbi yua ja'an aon ba'iyë. Yë'ëna rani aintoca, aon gu'aye beoye ba'iyë'ru ba'iyë. Yë'ëni si'a recoyo ro'tatoca, oco ëaye beoye ba'iyë'ru ba'iyë. ³⁶ Yureca, mësacuani ëñere quëahuë. Yë'ëni ëñasi'cuata'an, yë'ëni recoyo ro'tama'ñë mësacua. ³⁷ Yë'ë Taita bain cuencuesi'cuare si'acuare yë'ëna raoguëna, si'acuabi yë'ëna raiyë. Raijëna, yë'ëbi bacuani bani, bacuare gare senjoñe beoye ba'iyë. ³⁸ Yë'ë yua guënamë re'otobi raiguë, yë'ë yëye se'ga yo'ozca camaë'ë. Yë'ëre raosi'quë, baguë yëye se'gare yo'ozca caguë raë'ë yë'ë. ³⁹ Yë'ëre raosi'quë, baguë yëyete cato, ëñe ba'iji: Baguë bain cuencuesi'cuare yë'ëna raoguëna, te'e bain hua'guëreta'an gare huesoye beoye ba'iyë. Ja'nca ba'iguëbi, ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, si'acua ju'insi'cuare mame go'ya rai güeseja'guë'ë yë'ë. ⁴⁰ Yë'ë Taita yëyete cato, ëñe ba'iji: Yë'ëbi baguë Zin sëani, si'a bain yë'ëni recoyo ro'tajën ba'icuabi si'arën ba'ijën, ai huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. Ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, bacuare mame go'ya rai güeseja'guë'ë yë'ë, caguë sehuobi Jesús.

⁴¹ Caguë sehuoguëna, judío ëja bainbi baguë coca case'e: “Yë'ë yua guënamë re'otobi raisi'quë'ë. Si'a bain aon ba'iyë yë'ë” ja'an case'ere achani, baguëte sa'ñeña ai ⁴² bëinjën cahuë:

—¿Queaca ro'taguë caguë'ne baguë? Ba hua'guë Jesús hue'eguë yua José mamaquë se'ga ba'iji. Baguë taita, baguë mamá, bacuare masiyë mai. Ja'nca sëani, ¿queaca ro'taguë, Guënamë re'otobi raisi'quë'ë yë'ë caguë'ne? bëinjën cahuë.

⁴³ Cajëna, Jesusbi cabi:

—Mësacua sa'ñeña cajën, yë'ëre bëin coca caye jo'cajë'ën. ⁴⁴ Ro bain se'gabi yë'ëna rani recoyo ro'taye porema'ñë. Yë'ë Taitabi yë'ë ba'iyete ëñoguëna, bainbi yë'ëna raiye poreyë. Raijëna, yua ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, yë'ëbi yë'ë bainrebare mame go'ya rai güeseja'guë'ë. ⁴⁵ Riusu ira bain raosi'cuata toyani jo'case'ere ro'tajë'ën. “Riusubi si'a bainni cocare ye'yoji.” Ja'nca toyani jo'case'e sëani, si'acua Riusu ye'yose'ere achani ye'yecuabi yë'ëna raiyë. Raijëna, yë'ë bainrebare re'huani ba'iyë.

⁴⁶ Bainbi Taita Riusure gare ëñama'isi'cua ba'iyë. Yë'ë se'ga baguë ba'irubi raisi'quëbi yë'ë Taitare ëñasi'quë'ë. ⁴⁷ Ganreba caguë, mësacua quëayë yë'ë. Yë'ëni recoyo ro'tacua, ja'ancuabi yë'ë naconi si'arën ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. ⁴⁸ Yë'ë yua bain aon ba'iguëbi bacuani huajëreba huajë güeseyë. ⁴⁹ Mësacua ira bain ba'isi'cuabi beo re'otore ba'ijën, maná aonre ainjën baë'ë. Ba'icuabi ja'an aonre ainsicuata'an, yurera junni huesësi'cua ba'iyë. ⁵⁰ Yequë aonre cayë yë'ë. Ja'an aonre guënamë re'oto raose'e ba'iguëna,

bainbi aintoca, ju'ñe beoye ba'iyë. ⁵¹ Yë'ë yua ja'an aon ba'iyë. Huajëreba huajë güeseyë yë'ë. Bainbi ja'an aonre aintoca, si'arën ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'ija'bë caguë, yë'ë ga'nihuëte insini jo'cayë yë'ë, yihuogüë cabi Jesús.

⁵² Caguëna, judío ëja bainbi bëinjën, sa'ñeña coca senni achahuë:

—¿Bagüë ga'nihuë mai aon aone caguë, queaca maina insiye poreguë'ne? senni achahuë.
⁵³ Senni achajënna, Jesús yua se'e bacuani quëabi:

—Ganreba mësacuanu yihuogüë quëayë yë'ë. Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quë ba'iguëna, yë'ë ga'nihuëte ainjën ba'ijë'ën. Yë'ë ziere uncuajën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, mësacua recoyo huajëye beoye ba'iyë. ⁵⁴ Yë'ë ga'nihuë aife, yë'ë zie uncuye, ja'anre yo'ocuabi si'arën ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'iyë. Ba'ijënna, ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, bacuare go'ya rai güeseja'guë'ë yë'ë. ⁵⁵ Yë'ë ga'nihuë yua bain aonreba re'huase'e ba'iji. Yë'ë zie yua bain gonoreba re'huase'e ba'iji. ⁵⁶ Yë'ë ga'nihuë aife, yë'ë zie uncuye, ja'anre yo'ocuabi yë'ë naconi te'e recoyo ba'icua'ru bojojën ba'iyë. Yë'ë'ga bacua naconi te'e recoyo ba'iguë'ru bojoguë ba'iyë. ⁵⁷ Yë'ë Taita huajëreba huajëguëbi yë'ëre raosi'quë sëani, yë'ë'ga güina'ru huajëreba huajëyë. Ja'nca ba'iguë, yë'ëna aincuani huajëreba huajë güeseyë. ⁵⁸ Riusu aon guënamë re'otobi raose'e, ja'an aonre cayë yë'ë. Ira bain ba'isi'cua ainse'ere cama'inë, ju'insi'cuare sëani. Yë'ëna aincuabi si'arën ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'iyë, yihuogüë quëabi.

⁵⁹ Ja'nca coca yihuogüë, judío bain ñë'ca huë'e Capernaum huë'e jobore ye'yoguë bajji' Jesús.

Palabras de vida eterna

⁶⁰ Ja'an cocare quëani achoguëna, baguëre concuabi achani, yequëcuabi gue ro'taye beoye ba'ijënna, bacuabi ja'anre sa'ñeña cahüë:

—Ja'an coca ro'taye ai jëjaji. Achaye porema'inë, cahüë.

⁶¹ Cajënna, Jesusbi baguëre concua cayete masini, bacuani yihuogüë cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ë coca case'ere bëinjën achaye'ne? ⁶² Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quë ba'iguëbi yë'ë quë'ro raisiruna se'e mëiguë go'iguëna, ja'anre ëñatoca, ¿mësacua queaca ro'tajën ba'ija'cua'ne? ⁶³ Riusu Espiritu se'gabi bainni huajë güeseji. Recoyo beotoca, bain ga'nihuë se'gabi huajëye porema'iji. Yë'ë coca mësacuanu quëani achoguë, bain recoyo huajë coca, ja'anre quëani achoguë, te'e ruifereba ba'i coca'ë, caguë quëayë yë'ë. ⁶⁴ Ja'nca quëani achoguëna, yequëcua mësacua naconi ba'icuabi yë'ëni recoyo ro'tama'inë, cabi Jesús.

Jesús yua baguëni recoyo ro'tama'icuaire si'arën masiguë bajji'i. Baguëni insini senjoja'guëre'ga masiguë bajji'i. Ja'nca masiguëbi baguë yure case'ere quëabi. ⁶⁵ Quëani ja'nrebi, se'e coca cabi:

—Ja'nca ro'tama'icua ba'ijënna, yë'ë coca quëase'e: Yë'ë Taitabi yë'ë ba'iyete ëñoma'itoca, bainbi yë'ëna ti'añe porema'inë mësacuanu quëahuë yë'ë, cabi.

⁶⁶ Ja'nca caguëna, baguëte conjën ba'icua ai jai jubëbi baguëni coñe jo'cani quëñëhuë. Baguë naconi se'e saimaë'ë. ⁶⁷ Saima'ijënna, baguëre concua, si'a sara samucua ba'icuanu senni achabi:

—¿Mësacua'ga yë'ëre jo'cani saiye ro'taye? senni achabi.

⁶⁸ Senni achaguëna, Simón Pedrobi sehuobi:

—Bañë. Yëquëñabi sani, yequëni ye'yetoca, bain huajë cocare ye'yoguëbi beoji. Më'ë se'gabi ja'an cocare ye'yoguëna, yëquëñabi ye'yeni si'arën ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. ⁶⁹ Ja'nca sëani, më'ëni si'a recoyo ro'tahuë yëquëna. Më'ë yua mai Ta'yejeiyereba E'jaguë Riusu Zin, ba Cristo ba'iguëna, yëquëñabi më'ë ba'iyete ye'yeni masihuë, sehuogüë cabi.

⁷⁰ Caguëna, Jesusbi bacuani quëabi:

—Mësacua si'a sara samucuaire cuencueni yë'ëre conjën ba'icuaire re'huahuë. Ja'nca re'huaguëta'an, mësacua jubë ba'iguë, te'eguë yua huati bainguë ba'iji, quëabi.

⁷¹ Judas Iscariote, Simón mamaquë, ja'anguëte quëabi Jesús. Baguëte conjën ba'icua, si'a sara samu ba'icua, bacua naconi cuencuesi'quëta'an, Jesusre insini senjoja'guëta'an ba'iji.

7

Los hermanos de Jesús no creían en él

¹ Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua Galilea yija se'gare bajji'i. Judío ëja bainbi baguëte huani senjoñe yëjënna, Judea yijana saimaji'i. ² Saima'iguëna, ja'nrebi judío bain aon tëase'ere bojojën, fiesta yo'oye baë'ë. ³ Ja'nca ba'ijënna, baguë yo'jecuabi baguëni coca yihuo bi'rahuë:

—Ënjo'onbi sani, Judeana saijë'ën. Sani, më'ë ta'yejeiye yo'onni ëñoguëna, më'ëre concua baru ba'icuabi ëñañe poreyë. ⁴ Më'ë yua ënjo'onre ba'iguë, më'ë yo'ore ro yahuera'rë yo'oguë ba'iyë. Ta'yejeiye yo'onni ëñocuabi ja'nca yo'oma'inë. Si'a bainbi ëñani masija'bë

cajën, bain jubëan ba'iruanna sani, bacua yo'o yo'oni ëñoñë. Ja'nca sëani, më'ë'ga më'ë ta'yejeiye yo'oyete si'a bainni ëñojajë'ën, yihuojën cahuë.

⁵ Ja'nca cajën, bacua'ga baguëni recoyo ro'tamajën baë'ë. ⁶ Ba'ijëna, Jesusbi bacuani sehuoguë cabi:

—Yë'ë fiesta sairën yuta ti'anma'iji. Mësacua fiestana saiye yëjën, mësacua yësirën saiye poreyë. ⁷ Bainbi mësacuanii je'o baye beoye ba'iyë. Yë'ëca bain gu'a juchare masi güeseguë sëani, yë'ëni je'o bajën ba'iyë. ⁸ Mësacua se'ga yua fiestana sani ba'ijë'ën. Yë'ëca bañë. Yë'ë fiesta sairën yuta ti'anma'iji, cabi Jesús.

⁹ Ja'nca caguë, yua Galilea yijana bëani baj'i.

Jesús en la fiesta de Enramadas

¹⁰ Ba'iguëna, baguë yo'jecuabi fiestana saë'ë. Satena, Jesus'ga yahuera'rë saji'i. Bainni ëño'ma'iguë saji'i. ¹¹ Sani ti'anguëna, judío ëja bainbi baguëni cu'eni ganøjën, sa'ñëña senni achajën baë'ë:

—¿Jarote ba'iguë'ne baguë? senni achahuë.

¹² Bain hua'na'ga baguë ba'iyete sa'ñëña coca cajën baë'ë. Yequëcuabi: "Re'o bainguë'bi" cajëna, yequëcuabi: "Banji. Bainni ro coqueguë yihuo'te" cajën baë'ë.

¹³ Yahue caye se'ga baë'ë. Judío ëja bainni huaji yëhuë.

¹⁴ Fiesta yo'ojëna, jobo ba'i umuguseña ba'iguëna, Jesusbi Riusu huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rabi. ¹⁵ Ye'yo bi'raguëna, judío bainbi achajën rëinjën, sa'ñëña coca cahuë:

—Aiguë yua uti ye'yema'isi'quëta'an, ¿queaca baguë masiyera masiguë'ne? senni achahuë.

¹⁶ Senni achajëna, bacuani sehuobi Jesús:

—Yë'ë masiye se'gare ye'yoma'inë yë'ë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguëna, baguë masiye se'gare ye'yoguë ba'iyë yë'ë. ¹⁷ Yë'ë Taita yëye'ru yo'oye ro'tacuabi yë'ë ye'yoyete achani masiyë. Yë'ë Taita coca ba'itoca, masiyë. Yë'ë coca se'ga ba'itoca, masiyë bacua. ¹⁸ Yequëcuabi ro bacua coca se'gare quëani achotoca, ro bacua ta'yejeiye ba'iyete yëyë. Yë'ëca bañë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguëna, baguë ta'yejeiye ba'iyete se'gare yëyë yë'ë. Ja'nca yëguëbi te'e ruiñe ye'yoguë ba'iyë. Yë'ë Taitabi coqueye beoye ba'iji.

¹⁹ Moisesbi Riusu ira coca guansese'ere toyani, mësacuaana jo'caguë ba'nji. Ja'anre mësacua masiyë. Masicuata'an, ba coca guanseni jo'case'ere yo'oye ro gu'a güeyë mësacua. Ja'nca yo'oye güecuabi ¿queaca ro'tajën, yë'ëni huani senjoñe ro'taye'ne? cabi Jesús.

²⁰ Caguëna, bainbi sehuohuë:

—Bañë. Më'ëni huani senjoñe ro'tama'icua'ë yëquëna. Gu'a huati baguë sëani, güebe nesi'quë'ru caguë cayë më'ë, sehuohuë.

²¹ Sehuojëna, Jesús cabi:

—Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, yë'ëbi ta'yejeiye yo'o, te'e yo'o se'gare yo'oni ëñoquëna, mësacua si'acuabi ëñajën rën'ë. ²² Moisés yua bain go neño ga'nihuë tëyoye, ja'anre ye'yoni jo'caguë ba'nji, Moisesbi ye'yoni jo'caguëta'an, baguë ira bain ba'isi'cua, bacuabi ru'ru bacua zin hua'nani go neño ga'nihuëte tëyoyën ba'nhuë. Ja'nca ye'yoni jo'caguëna, yureñabi mësacuabi yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëta'an, zin hua'guëni go neño ga'nire tëyoyë. ²³ Moisés coca guanseni jo'case'ere'ru güina'ru yo'oñu cajën, baguë go neño ga'nire tëyoyë. Ja'nca ba'iyeta'an, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, yë'ë yua bain raure huachoye ro'taguë, si'a ga'nihuë huajë ga'nihuëte mame re'huaguëna, ¿mësacua queaca ro'tajën yë'ëni bëiñe'ne? ²⁴ Mësacuabi bain gu'aye yo'ose'ere caye ro'tatoca, ru'ru bacua gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe masini, te'e ruiñe cuencueni gu'aye cajë'ën. Bain yo'ose'ere ro besa ëñani, gu'aye yo'ose'ere'ë catoca, ro gu'aye cayë mësacua, cabi Jesús.

Jesús habla de su origen

²⁵ Ja'nca caguëna, yequëcua Jerusalén ba'icuabi sa'ñëña ca bi'rahuë:

—¿Judío ëja bain yua aigüëni huani senjoñe ro'taye? ²⁶ Ja'nca ro'tacuata'an, si'a bain naconi ba'iguë, bacuani caraye beoye ye'yoguë ba'iji. Ba'iguëna, judío ëja bainbi ënsema'iñë. ¿Yequë'ë ëja bainbi baguë Cristo ba'iyete masima'ine? ¿Riusu Raosi'quë'bi cama'ine? ²⁷ Ja'nca ba'iyeta'an, baguë quë'ro raisirute masiyë mai. Ba Cristo Raosi'quë'bi maini ëñoquëna, baguë quë'ro raisirute masiyere poremam'inë mai, sa'ñëña cahuë.

²⁸ Cajëna, Jesusbi Riusu huë'ere ba'iguë, bainre ye'yoguë, si'a jëja ñaca quëani achobi:

—¿Yë'ë ba'iyë, yë'ë quë'ro raisirute ja'anre masiyere ro'taye mësacua? Yë'ë se'gabi ro ro'taguë raimaë'ë. Yequë, te'e ruiñe ba'iguëbi yë'ëre raobi. Ja'anguëni huesyë mësacua. ²⁹ Yë'ëga baguëre masiyë, baguë naconi te'e ba'iguë sëani. Baguëbi yë'ëre raoguëna, yë'ë raisi'quë'ë, quëani achobi.

³⁰ Quëani achoguëna, baguëni preso zean ëaye baë'ë. Ba'icuata'an, baguëte zeanjai umuguse ti'anma'inë sëani, baguëte zeanmaë'ë. ³¹ Yequëcuaca ai jai jubëbi baguëni si'a recoyo ro'tani, sa'ñëña cahuë:

—Baguë se'gabi ba Cristo, ba Riusu Raosi'quëreba ba'iji. Baguë ta'yejeiye yo'oni ëñose'ere ro'tato, quë'rë ta'yejeiye yo'oni ëñoguëte cu'eto, yequëbi beoji, sa'ñeña cahuë.

Los fariseos intentan arrestar a Jesús

³² Ja'nca sa'ñeña cajëna, fariseo bainbi achani, pairi ëjacua naconi ñë'cani, Jesusre preso zeanjaij'ën, soldado ëjacuani guanseni saomate. ³³ Saojënna, Jesusna ti'anjënna, Jesusbi bacuani quëabi:

—Mësacua naconi yuta rëño ñësebë se'ga ba'iyë. Ba'ini, ja'nrëbi, yë'ere raosi'quëna go'ija'guë'ë. ³⁴ Go'iguëna, mësacuabi yë'ere cu'ëja'cua'ë. Cu'ëja'cuata'an, yë'ere tinjañe porema'ija'cua'ë. Yë'ë quë'ro ba'ija'runa ti'añe porema'ija'cua'ë mësacua, quëabi.

³⁵ Quëaguëna, judío ëja bainbi sa'ñeña ca bi'rahuë:

—¿Jarona saiye ro'taguë'ne baguë? Baguëni tinjañe porema'ine caguë, ¿gue quë'rore caguë'ne? Yequë'rë mai te'e jubë bain saoni senjosiruan, ja'anruan griego bain ba'iruanna sani, ba griego bainni ye'yoye ro'taguë cama'iguë baguë. ³⁶ Baguë coca case'ere achama'inë mai. “Mësacuabi yë'ere cu'ëcuata'an, yë'ere tinjañe porema'ija'cua'ë. Yë'ë quë'rona go'iguëna, më'ë sacuabi ti'añe porema'ija'cua'ë” caguëna, maibi achama'inë, cahuë.

Ritos de agua viva

³⁷ Ja'nrëbi, fiesta umuguseña si'a bi'raguëna, quë'rë ta'yejei umuguse ba'iguëna, Jesusbi nëcani, bainni si'a jëja quëani achoguë cabi:

—Mësacua yua huajë oco ëaye ba'itoca, yë'ëna rani, yë'ëna coni uncuye'ru yë'ë ba'iyete ye'yeyë'ën. ³⁸ Yë'ëni recoyo ro'tatoca, Riusu coca toyani jo'case'e'ru ba'iyë mësacuare güina'ru mame re'huaja'guë'ë yë'ë. Mësacua recoñoa ai bojo huanofne'ru ba'iguëna, bain huajë oco yua carajeiye beoye ba'iyë'ru mësacuare re'huaja'guë'ë yë'ë. Re'huaguëna, mësacuabi ai jai jubë bainni huajë güeseyete ëñoja'cua'ë, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, quëani achobi Jesús.

³⁹ Ja'nca quëani achoguë, Riusu Espiritu huanofnete cabi. Baguëni recoyo ro'tacuani Espiritu gaje meni ba'ija'ye, ja'anre quëabi. Jesús yuta junni tonni go'ya raima'iguë sëani, Espiritu gaje meni, baguë bainni baja'ye carabi.

División entre la gente

⁴⁰ Ja'nca quëani achoguëna, bainbi baguë cocare achani, yequëcuabi cahuë:

—Riusu coca quëani achocaiguë, Moisés quëasi'quë, ja'anguë ba'iji baguë. Riusubi baguë raija'yete zoe quëaguëna, yua maina ti'anni ba'iji baguë, cahuë.

⁴¹ Cajëna, yequëcuabi:

—Riusu Raosi'quëreba, ba Cristo hue'eguë ba'iji, cahuë.

Cajëna, yequëcuabi sehuohuë:

—Banji. Ba Cristo hue'eguëbi Galilea yijabi raima'iguë ba'iji. ⁴² Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ba Cristo yua ira ëjaguë ba'isi'quë David bainguë, Belén huë'e jobo bainguë, ja'an ba'iji, David huë'e jobo sëani. Ja'anre quëaji Riusu coca, cahuë.

⁴³ Ja'nca cacua sëani, Jesús ba'iyete ro'tato, bainbi te'e ro'tamaë'ë. ⁴⁴ Yequëcuabi baguëni preso zeañe yëcuata'an, baguëni zeanmaë'ë.

Las autoridades no creían en Jesús

⁴⁵ Ja'nrëbi, soldado ëjacuabi baguëni preso zeanmajën, pairi ëjacua, fariseo bain, ja'ancuana goë'ë. Go'ijënna, bacuabi bëinjën, coca senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, baguëte zeanni ramate'ne? senni achahuë.

⁴⁶ Senni achajënna, soldado ëjacuabi sehuohuë:

—Baguë ta'yejeiye ye'yose'ere quëani achoto, yequëcua coca ye'yocuabi ja'nca'ru masiye ye'yoye beocua ba'iyë, sehuohuë.

⁴⁷ Shuojënna, fariseo bainbi bëinjën cahuë:

—Mësacua'ga ro coque güesehuë. ⁴⁸ Eja bain, fariseo bain, ja'ancuare cu'etoca, baguëni recoyo ro'tacua gare beoyë. ⁴⁹ Bain jubëca Riusu coca huesëcuabi yua baguë cocare achajënna, Riusu bënni senjos'cua ba'ija'cua se'ga ba'iyë, bëinjën cahuë.

⁵⁰ Cajëna, Nicodemó hue'eguë, bacua jubë ba'iguë, Jesusni ja'anrë ñamibi ëñaguë saisi'quë, baguë yua bacuani cabi:

⁵¹ —Riusu coca maina jo'case'ere ëñato, bainguë gu'aye yo'ose'ere case'e bani'ga, Baguëni te'e jëana si'nsema'ijj'ën caji. Ru'ru, baguë coca sehuoni quëayete te'e ruinë achani masiye bayë caji, cabi baguë.

⁵² Caguëna, fariseo bainbi sehuohuë:

—Më'ë'ga ro Galilea bainguë'ru huesëguë cayë. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani masijj'ën. Riusu bain raoja'cua yua Galilea yijabi raicua beoyë caji. Ja'anre ëñani masijj'ën, sehuohuë.

La mujer adúltera

⁵³ Ja'nca cajëna, ja'nrebi, si'acuabi bacua huë'ena go'imate.

8

¹ Go'ijëna, Jesusbi Olivo casi cubëna sani mëji'i. ² Mëni, ja'nrebi ñataguëna, Riusu huë'ena goji'i. Goni, si'a bainbi baguëna raijëna, baguë yua bëni, bacuani coca ye'yoguë yihuobi. ³ Yihuoguëna, ja'nrebi, Riusu ira coca ye'yocua, fariseo bain bacuabi romigote rani bacua jobona nëconi, Jesusni ëñohuë. Gu'a romigo yequëni yahue bago ba'igoni, zeanni rahuë. ⁴ Ja'nca rani, Jesusni quëahuë:

—Ëjaguë, ëncobi yequë naconi yahue ba'igo, gu'aye yo'ogo ba'igona, bagote preso zeanni rahuë. ⁵ Moisés coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca guansegüë ba'nji: Ja'nca gu'aye yo'otoca, gatabi inni huani senjojë'ën, guansegüë ba'nji. Ja'nca guansegüë ba'iguëna, ¿më'ë'ga guere bagote caguë'ne? senni achahuë.

⁶ Baguë sehuoyete masiñu cajën, ja'nca Jesusni senni achahuë. Gu'aye sehuotoca, baguëni preso zeañu cajën, ja'nca baguëni senni achahuë. Senni achajëna, Jesús yua rëanni, baguë mëoñobi yijana coca toyabi. ⁷ Toyaguëna, bacuabi yua quë'rë se'e ja'an cocare baguëni senni jëhuahuë. Senni jëhuajëna, baguë yua nëcani, bacuani cabi:

—Mësacua jubë ba'iguë, gu'a jucha yo'oye beoye ba'iguë ba'itoca, ja'anguëbi bagoni gata ru'ru senjoja'guë. Ja'nrebi, yequëcuabi gata senjoñe poreyë, cabi.

⁸ Cani ja'nrebi, se'e rëanni, yijana toyabi. ⁹ Toyaguëna, bacuabi baguë cocare achani, gu'a recoyo huanofë'ru baë'ë. Ja'nca ba'icuabi, te'ena, te'ena quë'ñeni saë'ë. Quë'rë iracuabi ru'ru saë'ë. Saijëna, Jesusbi nëcani ëñato, ba romigo se'gabi te'e hua'go nëcago baco'ë. ¹⁰ Ba'igona, yequëcuabi quë'ñesi'cua ba'ijëna, Jesusbi bagoni ëñani bagoni senni achabi:

—¿Më'ëre gu'aye cacua jarona sate'ne? ¿Më'ëni bënni senjoja'cua beoye? senni achabi.

¹¹ Senni achaguëna, sehuogo:

—Beoyë, Ëjaguë, sehuogo.

Sehuogona, Jesús cabi:

—Yë'ë'ga më'ëni si'nseye beoye ba'iyë. Se'e gu'aye yo'oma'igo saijë'ën, cabi.

Jesús, la luz del mundo

¹² Ja'anrebi, jë'te, Jesús yua bain ñëcasi'cuani se'e coca quëani achobi:

—Yë'ë yua si'a bain recoña miaguë, yë'ë cocare ye'yoguë masi güeseyë. Ja'nca masi güeseguëna, yë'ëni recoyo ro'tacuabi yë'ë ba'iyete te'e ruiñe ye'yeni, mia re'oto ñatani saoye ba'iruna ganijën ba'iyë. Gu'aye yo'oye gare jo'cajën, zijei re'otona gare se'e ganiñe beoye ba'iyë, quëani achoguë cabi.

¹³ Caguëna, fariseo bainbi cahuë:

—Ro më'ë ba'iyete se'gare quëani achoyë më'ë. Ja'nca sëani, te'e ruiñe quëama'iguë, ro coqueguë ba'iyë më'ë, cahuë.

¹⁴ Cajëna, sehuobi:

—Bañë. Te'e ruiñe quëayë yë'ë. Yë'ë ba'iyete quëani achoguëta'an, te'e ruiñe caye se'ga ba'iyë yë'ë. Yë'ë quë'ro raise'ere masiyë. Baruna go'iyë'ga masiyë yë'ë. Mësacuaca ja'anre huesëcua'ë. ¹⁵ Mësacua yua ro bain ro'taye'ru ro'tajën, bainre gu'aye cajën ba'iyë. Yë'ëca bainre ja'nca cama'inë. ¹⁶ Bain ba'iyete masini caguë, te'e ruiñe se'ga cayë yë'ë. Yë'ë se'gabi bain ba'iyete masini cama'inë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguë, ja'an masini cayete yë'ëni ëñoji. ¹⁷ Mësacua ira coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: Samucuabi te'e quëatoca, te'e ruiñe quëayë bacua, caji. ¹⁸ Ja'nca caguëna, yë'ë ba'iyete quëacua yua samucua ba'iyë. Yë'ëbi yë'ë ba'iyete quëani achoyë. Yë'ë Taita yë'ëre raosi'quë, baguë'ga yë'ë ba'iyete quëani achoji. Ja'nca sëani, te'e ruiñe quëase'e ba'iji, sehuoguë cabi.

¹⁹ Caguëna, bacuabi baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë Taita jarote ba'iguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, sehuobi:

—Mësacua yua yë'ëre huesëcua'ë. Yë'ë Taitare'ga huesëcua'ë. Yë'ëre masinica, yë'ë Taitare'ga masijën ba'ire'ahuë, sehuobi.

²⁰ Ja'an sehuoguë, Riusu huë'e curi gajongu ba'irute ba'iguë, bainni ye'yoguë baj'i. Ja'nca ye'yoguëna, baguëni preso zeañe beoye baë'ë, baguëte zeanjairën yuta ti'anma'ise'e sëani.

“A donde yo voy, ustedes no pueden ir”

²¹ Ja'nrebi, Jesús yua se'e bacuani quëabi:

—Ëñjo'onbi gare saiyë yë'ë. Saiguëna, mësacuabi yë'ëre cu'eni, yë'ëre tinjama'ija'cua'ë. Ro gu'a jucha tënoma'isi'cuabi junni huesëye se'ga ba'iyë. Yë'ë go'ija'runa go'iguëna, mësacuabi be'teni saiye porema'inë, quëabi.

²² Quëaguëna, judío bainbi sa'ñëña cahuë:

—Ja'ansi'quère huani huesë äaye caji. Ja'nca sëani, baguë go'ija'runa saiye porema'iñë mai caji, jayaye'ru cahuë bacua.

²³ Cajënna, bacuani quëabi:

—Mësacuabi ro bain ro'taye'ru ro ro'tajën ba'iyë. Yë'ëca Riusu ro'taye'ru ro'taguë ba'iyë. Mësacuabi ën re'oto ba'icua se'ga ba'iyë. Yë'ëca bañë. ²⁴ Mësacua ro gu'a jucha tënoma'isi'cuabi junni huesëye se'ga ba'iyë, quëani achohuë yë'ë. Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, ja'an ba'iyete recoyo ro'tama'itoca, ja'nca junni huesëyë mësacua, quëabi.

²⁵ Quëaguëna, bacuabi baguëni senni achahuë:

—¿Gueguëguë'ne më'ë? senni achahuë.

Senni achajënna, sehuobi:

—Yua yë'ë ba'iyete mësacuani ai quëani jëhuahuë yë'ë. ²⁶ Mësacua ba'ijën yo'ose'ere quëaguë, mësacua gu'a jucha yo'o'jën ba'ise'ere masijë'ën caguë, ja'anre caye ai ba'iyë caraji yë'ëre. Yë'ë raosi'quë yua te'e ruiñe ba'iguëbi yë'ëni te'e ruiñe quëaguëna, yë'ëbi si'ayete bainni quëani achoguë ba'iyë yë'ë, caguë sehuobi.

²⁷ Taita Riusure cabi Jesús. Ja'nca caguëna, bacuabi ro huesë äaye achahuë. ²⁸ Ja'nca huesëjënna, bacuani quëabi:

—Mësacuabi yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte ëmëna reoni senjoja'cua'ë. Senjoni, ja'nrebi, yë'ë ba'iyete te'e ruiñe masija'cua'ë. Yë'ë case'ru ba'iyë masija'cua'ë. Yë'ë se'gabi ro yë'ë cocare quëani achoye beoye ba'iguë, yë'ë Taita ye'yoní ëñose'e se'gare quëani achoyë. Ja'anre ëñani masija'cua'ë mësacua. ²⁹ Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguë, yua yë'ë naconi te'e ba'iji. Yë'ëre te'e hua'guëre jo'cama'iji. Jo'cama'iguëna, yë'ëbi baguë yëyete jo'caye beoye yo'oguëna, yë'ëni bojoi baguë, caguë quëabi senni.

³⁰ Ja'nca quëaguëna, ai jai jubë bainbi achani, baguëni si'a recoyo ro'tahuë.

Los hijos de Dios y los esclavos del pecado

³¹ Ja'nca recoyo ro'tajënna, Jesusbí bacua, judío bain ba'icuaní yihuoguë cabi:

—Yë'ë cocarebare achani, jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, yë'ë bainreba ruiñë mësacua. ³² Ja'nca ruinjën, si'ayete te'e ruiñe masiyereba masiyë. Ja'nca masijën, mësacua yua gu'a juchana zemoni basi'cua ba'ijënna, mësacuani etoyë yë'ë, cabi.

³³ Caguëna, bacuabi sehuohuë:

—Yëquëna yua ira taita ba'isi'quë Abraham, baguë mamacua sëani, yequëcuabi yëquënani zemoma'ë. ¿Më'ë guere ro'taguë, yëquënare etoyete caguë'ne? sehuohuë.

³⁴ Sehuojënna, Jesús cabi:

—Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Gu'a jucha yo'ocuabi yua gu'a juchana zemosi'cua'ru ba'iyë. ³⁵ Gu'a jucha zemosi'cuabi si'arën ba'ima'iñë. Riusu bainreba se'gabi si'arën ba'iyë.

³⁶ Yë'ë yua Riusu Zin sëani, mësacua zemosi'cuare etoye poreyë. Ja'nca etotoca, gare se'e zemosi'cua ruiñe beoye ba'iyë. ³⁷ Mësacua yua Abraham mamacua ba'iyete masiyë yë'ë. Ja'nca ba'icua'tan, yë'ë cocarebare achaye gu'a güecua sëani, yë'ëni huani senjoñe yëyë mësacua. ³⁸ Yë'ë Taita naconi ba'iguë, baguë ëñoñete quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Mësacua taita zupai huatibi guansegüëna, mësacuabi achajën yo'o'jën ba'iyë, cabi.

³⁹ Caguëna, baguëni sehuohuë:

—Abraham yua yëquëna taita ba'iji. Yëquëna yua Israel bain sëani, re'o bain ba'iyë, cahuë. Cajënna, Jesús cabi:

—Mësacua yua Abraham mamacuareba ba'itoca, Abraham yo'oguë ba'ise'ru güina'ru yo'o'jën ba'ire'ahuë. ⁴⁰ Yureca yë'ëni huani senjo äaye ba'iji mësacure. Yë'ëbi Riusu te'e ruiñe ba'i cocarebare achani, mësacuani güina'ru quëani achoguëna, yë'ëni huani senjoñe yëyë. ¡Ja'nca yo'oma'iguë bají'i Abraham! ⁴¹ Ro mësacua taita yo'oye'ru yo'o'jën ba'iyë, cabi.

Caguëna, bacua yua baguëni bëinjën cahuë:

—Yëquëna yua huacha zinma'icua'ë. Riusu se'gabi yëquëna Taita ba'iji, cahuë.

⁴² Cajënna, Jesús cabi:

—Riusubi mësacua Taita banica, yë'ëni ai yëjën ba'ire'ahuë mësacua. Yë'ë yua Riusu ba'irute ba'iguëbi raë'ë. Yë'ë se'gabi raiye ro'tamaë'ë. Baguëbi yë'ëre raoguëna, raisi'quë'ë yë'ë. ⁴³ ¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ë coca quëayete achama'iñe'ne? Yë'ëbi coca quëani achoguëna, mësacuabi achaye gu'a güejën ba'iyë. ⁴⁴ Mësacua taita yua zupai huati se'ga ba'iji. Ja'nca sëani, zupai yëye se'gare yo'oye ro'tajën ba'iyë mësacua. Ru'rureba ba'isirënbi bainni huani senjoñe yo'oguë ba'iji. Te'e ruiñe ba'i cocare achaye beoye ba'iji, te'e ruiñe ba'iyete ro'tama'iguë sëani. Baguë ro'tayete cato, coqueye se'ga ba'iji. Coque huati sëani, si'acuaní coque güeseji baguë. ⁴⁵ Yureca, yë'ëbi mësacuani te'e ruiñe quëaguëna, yë'ëni achaye gu'a güeyë mësacua. ⁴⁶ Mësacua jubë ba'icua, ¿gueguëbi yë'ë juchare ëñoñe poreguë'ne? Beoji. Mësacuani te'e ruiñete quëaguëna, ¿queaca ro'tajën, yë'ë cocare ro'tama'iñe'ne? ⁴⁷ Riusu bainbi Riusu naconi te'e ba'ijën, baguë cocarebare achayë. Mësacua yua Riusu bain beocua sëani, baguë cocarebare achaye gu'a güejën ba'iyë, cabi.

Cristo existe desde antes de Abraham

⁴⁸ Caguëna, judío bainbi sehuohué:

—Yua mē'è ba'iyete masini, te'e ruiñe quëayë yëquëna. Ro gu'a bainguë, Samaria yija bainguë'è mē'è. Gu'a huati re'osi'quë'è mē'è, sehuojën cahuë.

⁴⁹ Cajëna, Jesús cabi:

—Bañë. Huati re'oma'isi'quë'è yë'è. Yë'ëbi yë'è Taitani te'e ruiñe ëñaguëna, mësacua yua yë'ëni te'e ruiñe ëñamajën, yë'ëni gu'aye cayë. ⁵⁰ Ja'nca ba'icuata'an, bain te'e ruiñe ëñañete cu'ema'inë yë'è. Bain recoyo ro'tayete masiguë, ja'anguëbi Taita Riusu sëani, yë'ëre te'e ruiñe ëñañete cu'ëji. Ja'anguëbi bain juchare masini ëñoji. ⁵¹ Mësacuani ganreba quëayë yë'è. Yë'è cocarebare achani yo'ocua, ja'ancuabi gare junni huesëye beoye ba'iyë, cabi.

⁵² Caguëna, judío bainbi sehuohué:

—Yua mē'è gu'a huati re'osi'quë ba'iyete te'e ruiñe masiyë yëquëna. Abraham yua junni huesësi'quë ba'iji. Riusu ira bain raosi'cua si'acuabi junni huesësi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'icua sëani, mē'è coca achani yo'ocuaabi gare junni huesëye beoye ba'iyë caguë, ro huacha ro'taguë cayë mē'è. ⁵³ Yëquëna taita Abraham ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë catoca, ro coqueyë mē'è. Baguë yua ju'insi'quë ba'iji. Riusu ira bain raosi'cua'ga ju'insi'cua ba'iyë. Mē'è ba'iyete caguë, ¿queacara ro'taguë quëaguë'ne? jayaye'ru senni achahuë.

⁵⁴ Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Yë'è se'gabi yë'è ta'yejeiye ba'iyete ëñotoca, ta'yejeiye beoye ba'ire'ahuë yë'è. Yë'è Taita se'gabi yë'è ta'yejeiye ëñoguë ba'iji. Mësacuaca baguëte cajën, yëquëna Riusu ba'iji quëayë. ⁵⁵ Ja'nca quëacuata'an, mësacua yua baguëni huesëcua'ë. Yë'ëca baguëni masiyë. Yë'ëbi baguëni huesëye catoca, mësacua ro coqueyë'ru, coqueguë ba'ire'ahuë yë'è. Yë'ëbi baguëni masiguë, baguë cocarebare achani yo'oguë ba'iyë yë'è. ⁵⁶ Mësacua taita Abrahami yë'è rajja'yete masini, yë'ëni ai bojoreba bojoguë bajji, sehuobi Jesús.

⁵⁷ Sehuoguëna, judío bainbi cahuë:

—Mē'è yuta cincuenta tëcahuëan beoyë. ¿Queaca Abrahamni ëñañe poreguë'ne mē'è? senni achahuë.

⁵⁸ Senni achajëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacuani ganreba quëaguë'è yë'è. Abraham ba'ise'e'ru quë'rë ru'ru ba'iyë yë'è, sehuoguë cabi.

⁵⁹ Caguëna, bacuabi yua gatara chiani, baguëni senjoni huai ëaye yo'ohuë. Yo'ojëna, Jesusbi gatini, Riusu huë'ëbi etani, bain jubëna huesoni saji'i.

9

Jesús da la vista a un hombre que nació ciego

¹ Ja'nca sani, ja'nrebi, ñaco ëñama'iguëni ëñabi Jesús. Baguë zirrëna ñaco beora'bërë të'ya raisi'quë bajji'i. ² Ja'nca ba'iguëna, Jesusre conjën ba'icuabi Jesusni senni achahuë:

—Ëjaguë, ¿baguë gue jucha ro'ire ñaco ëñama'iguë të'ya raisi'quë ba'iguë'ne? ¿Baguë jucha ro'ire o baguë pë'caguë sanhuë jucha ro'ire ñaco beoguë'ne? senni achahuë.

³ Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Banbi. Baguë jucha, baguë pë'caguë sanhuë jucha, ja'an ro'ire beobi. Riusu ta'yejeiye yo'oni ëñoñe, ja'anna ñaco ëñama'iguë ba'iji baguë. ⁴ Umuguse carajeiye tëca bainbi bacua yo'o yo'oye poreyë. Ñami ti'anguëna, yo'o yo'oye gare porema'inë. Yë'è Taitabi yë'ëre raoguëna, baguë yo'o guansese'e yureña yo'oye bayë mai. Yë'è yo'o yo'oye poreye ba'irëni carajeiguëna, yë'è Taita yo'o guansese'ere yo'oye porema'inë. ⁵ Ja'anrën carajeiye tëca, yë'è yua umuguse ñatani saoyë'ru bain recoñoa miañe ëñoguë'ë, sehuoguë cabi.

⁶ Cani ja'nrebi, gore raroni, yijana tonni, ya'ora'bërëte re'huani, ñaco ëñama'iguëna sani, ja'an ya'obi baguë ñacona së'quëbi. ⁷ Së'quëni ja'nrebi, baguëni guansegüë cabi:

—Mē'è yua Siloë casiru, ba oco goje ba'iruna sani, mē'è ñacore zoajë'ën, cani saobi. Bain cocabi cato, Oco Raose'e hue'ëji.

Ja'nca cani saoguëna, ñaco ëñama'iguëbi sani, ñacore zoani, ñaco ëñaguëbi rajji'i.

⁸ Raiguëna, baru bain baguëni ja'anrë masicuabi yua baguëni ëñani, sa'ñeña coca senhuë. Yequëcuabi:

—¿Aiguë yua curi senguë ñu'iguë ba'isi'quëma'iguë? senni achahuë.

⁹ Yequëcuabi:

—Baguë'bi, sehuohué.

Yequëcuaca:

—Banji. Tinguëta'an, baguëra'ru ëñoji, sehuohué.

Sehuojëna, baguëca:

—Baguë'ë yë'è, sehuobi.

¹⁰ Quëaguëna, bacuabi baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿queaca me'ë ñaco sètani ëñaguë'ne? senni achahuë.

¹¹ Senni achajëнна, sehuobi:

—Ba bainguë Jesús hue'eguëbi ya'obi re'huani, yë'ë ñacona së'queni, yë'ëni coca guansebi: “Siloena sani, ñaco zoajë'ën” caguë saobi. Ja'nca cani saoguëna, yë'ëbi sani, ñaco zoani, ñaco sètani ëñahuë, sehuoguë quëabi.

¹² Quëaguëna, bacuabi senni achahuë:

—¿Ja'an bainguë jarona saquë'ne? senni achahuë.

Senni achajëнна:

—Huesëyë, sehuobi.

Los fariseos interrogan al ciego que fue sanado

¹³ Sehuoguëna, bacuabi baguëte sani, fariseo bainni nëconi ëñoahuë. ¹⁴ Ja'an umuguse, Jesúsbi ya'o së'queni ñaco ëñama'iguëte huachoguëna, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse baji'i. ¹⁵ Ja'nca ba'iguëna, fariseo bainbi ñaco sëtasi'quëni baguë ñaco ëñase'ere senni achahuë. Senni achajëнна, baguë sehuobi:

—Baguë yua ya'obi re'huani, yë'ë ñacona së'queguëna, zoajani ñaco ëñahuë yë'ë, sehuoguë quëabi.

¹⁶ Quëaguëna, fariseo jubë ba'icua yequëcuabi cahuë:

—Ba bainguë Jesús hue'eguë, baguë ba'iyete cato, Riusubi baguëte raomaji'i. Yo'o yo'oma'i umugusebi yo'o yo'oguë, mai ira coca guanseni jo'case'e ru tin yo'oji baguë, bëinjën cahuë.

Cajëнна, yequëcuabi sehuohuë:

—Banji. Gu'a bainguë beoji. Gu'a bainguë ba'itoca, baguë ta'yejeiye yo'oni ëñoñe porema'ire'abi, sehuohuë.

Sa'ñeña bëiñe cajën sehuojën baë'ë. ¹⁷ Ja'nca cajën, ñaco beosi'quëni se'e senni achahuë:

—Më'ë'ga baguë ba'iyete ro'taguë, ¿guere caguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëнна:

—Riusubi baguë coca quëacaguëte re'huani baguëte raobi, sehuobi.

¹⁸ Ja'nca ba'iguëna, judío bainbi ba ñaco sëtasi'quëni ëñani, baguë ñaco ëñama'ise'e, baguë ñaco huachose'e, ja'anre ro'taye güehuë. Ja'nca ro'taye güecuabi baguë pë'caguë sanhuëni choë'ë. ¹⁹ Choni, bacuani senni achahuë:

—¿Enquë yua mësacua zin'guë? ¿Baguë të'ya raisirëmbi ñaco beoguë baquë? Ja'nca ba'itoca, ¿queaca yo'oguë ñaco ëñaguë ba'iguë'ne? senni achahuë.

²⁰ Senni achajëнна, pë'caguë sanhuëbi sehuohuë:

—Yëquëna zin hua'guë'bi ba'iji. Baguë të'ya raisirëmbi ñaco ëñama'iguë'bi baji'i. Ja'anre masiyë yëquëna. ²¹ Ja'nca masicuata'an, baguë ñaco yure ëñaguë ba'iyete huesëyë. Baguëni ñaco huachosi'quëre'ga huesëyë yëquëna. Yëquëna zinni senni achajë'ën. Ira hua'guë sëani, baguë se'gabi sehuoye masiyë, sehuohuë.

²² Judío ëja bainni huaji yëcua sëani, ja'nca bacuani sehuohuë. Judío ëja bain yua ën cocare te'e cajën baë'ë: Jesús yua Riusu Raosi'quëreba ba'iyete quëacua, ja'anre quëacua ba'itoca, bacuare mai ba'i jubëbi quëñoni senjoñu cajën baë'ë. ²³ Ja'nca sëani, baguë pë'caguë sanhuëbi, “Yëquëna zinni senni achajë'ën, ira hua'guë sëani” sehuohuë.

²⁴ Sehuojëнна, ja'nrebi, judío ëja bainbi ñaco ëñama'iguë ba'isi'quëre se'e choni, se'e cahuë:

—Riusuni te'e ruiñe ëñani, coquye beoye quëajë'ën. Baguë gu'a jucha yo'oguë ba'iyete masiyë yëquëna, cahuë.

²⁵ Cajëнна, baguë sehuobi:

—Gu'a jucha yo'oyete huesëyë yë'ë. Eñe se'gare masiyë yë'ë. Yë'ëbi ja'anrë ñaco ëñama'iguë ba'isi'quëta'an, yure ñaco ëñañe poreyë yë'ë, sehuobi.

²⁶ Sehuoguëna, baguëni se'e senni achahuë:

—¿Guere më'ëni yo'oguë'ne baguë? ¿Queaca më'ë ñacore sëtoguë'ne baguë? Quëajë'ën yëquënani, senreba sen'ë.

²⁷ Senjëнна, sehuobi:

—Mësacuani yuara quëahuë yë'ë. Quëaguëna, mësacuabi achaye güehuë. ¿Mësacua queaca ro'tajën, ba cocare se'e achaye yëye'ne? ¿Mësacua'ga baguëre conjën ba'icua ruiñe yëye? senni achabi.

²⁸ Ja'nca senni achaguëna, baguëni ai bëinreba bëinjën sehuohuë:

—Bañë. Më'ë se'gabi baguëre conguë ba'iguë ruën'ë. Yëquënabi Moisesni conjën ba'iyë.

²⁹ Riusubi Moisesni coca guanseni jo'caguëna, yëquënabi masiyë. Ja'anguëta'an, gu'aye se'ga ba'iji. Baguë raosi'quëre huesëyë yëquëna, sehuohuë.

³⁰ Sehuojëнна, ñaco sëtasi'quëbi cabi:

—¿Mësacua yua baguë raosi'quëre huesëyë caye? ¿Mësacua ro huesë ëaye caye? Ja'anre huesëcuata'an, baguëbi yë'ë ñacore huachoni sëtobi. ³¹ Riusubi gu'a bain ujayete achama'iji. Ja'an coca yua te'e ruin coca ba'iyete masiyë mai. Riusuni recoyo te'e ruiñe bojocua, bacua

ujayete achaji. Baguëni te'e ruiñe ro'tajën, baguëni gugurini rëinjën, baguë yëye'ru yo'ojën ba'icua sëani, bacua ujayete achani conjì Riusu. ³² Ñaco ëñama'iguë, baguë tè'ya raisirën ñaco beoguë ba'itoca, çjarocuabi baguëni huachore'ne? Ja'an yo'oye porecua gare beocua ba'iyë. Ja'anguë se'gabi porebi, Riusu raosi'quë sëani. ³³ Riusubi raoma'itoca, huachoye beoye ba'ire'abi, cabi.

³⁴ Caguëna, baguëni bëinjën sehuohuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, yëquënani coca ye'yoguë'ne? Më'ë zinrënna gu'a juchana gare zemosi'quë'ë më'ë, cahuë. Cani, bacua ba'i jubëbi baguëte quëñoni senjohuë.

Ciegos espirituales

³⁵ Quëñoni senjorena, Jesusbi achani, baguëte cu'ejani, baguëte tinjani, baguëni coca senni achabi:

—¿Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëni si'a recoyo ro'taguë më'ë? senni achabi.

³⁶ Senni achaguëna, sehuoye senji'i baguë:

—¿Jaroguë'ne baguë? Yë'ëni quëajë'ën. Baguëni si'a recoyo ro'taza, cabi.

³⁷ Caguëna, Jesusbi quëabi:

—Më'ë yua baguëni ëñahuë. Yë'ëbi yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë'ë. Më'ë naconi coca caguëbi yua ba Cristo ba'iguë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

³⁸ Quëaguëna, cabi:

—Ëjaguë, më'ëni si'a recoyo ro'tayë yë'ë, caguë, Jesusni gugurini rëanbi.

³⁹ Gugurini rëanguëna, ja'nrebi Jesusbi quëabi:

—Gu'a bain ba'iyë, re'o bain ba'iyë, ja'anre masiza caguë, ën yijana raë'ë yë'ë. Bainbi, Riusuni ye'yeye caraji yë'ëre, catoca, ja'anre cacua, ñaco beocua ba'icua sëani, bacua ñaco sëtoni huachoye'ru yo'ogüë, bacua ye'yeyete coñë yë'ë. Yequëcua, Riusuni ye'yesi'quë'ë yë'ë cajënna, yë'ëbi, ja'ancua yua yë'ë ba'iyete ye'yema'ija'bë caguë, ñaco ëñama'icua'ru bacuare re'huayë yë'ë, caguë quëabi Jesús.

⁴⁰ Quëaguëna, yequëcua fariseo bain jubë ba'icuabi ca'ncore achajën nëcäjën, Jesusni senni achahuë:

—Yëquëna'ga çñaco ëñama'icua ba'iyë caguë më'ë? senni achahuë.

⁴¹ Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Mësacuabi: ñaco beocua'ë catoca, jucha beoye ba'ire'ahuë. Ñaco ëñañe poreyë cacua sëani, gu'a jucha yuta bayë mësacua, sehuobi Jesús.

10

El pastor y sus ovejas

¹ Ja'nca sehuoni, ja'nrebi, bacuani ye'yo coca quëabi:

—Ganreba mësacuani quëayë yë'ë. Oveja jiancuare ro'tani ye'yeyë'ën. Bacuabi oveja guaosiruna cacayë yëtoca, anto sa'robi cacama'ñë. Yo'je ca'ncobi yahue mëni cacayë, bacua yua oveja hua'nare jian ëaye ro'tacua sëani. ² Ovejani ba ëjaguëca banji. Ja'anguëbi anto sa'arobi cacaji. ³ Anto sa'rona choiguëna, oveja cuiracaiguëbi baguëna ancoji. Ancoguëna, jo'ya ba ëjaguëbi baguë oveja jo'ya hua'nare, ga mami hue'eguëte choiguëna, oveja hua'nabi achani, baguë naconi hue'se ca'ncona saiyë. ⁴ Bacua ëjaguë cayete achani masicuabi baguëna së'ajën, baguëni te'e conjën saiyë. Saijënna, bacua ru'runa saiguë, baguë jo'ya jubë si'acuaare etoni saji. ⁵ Yequëbi choitoca, ja'anguë cayete huesë ëaye achajën, baguëna së'ama'ñë. Baguë choiyete achani, quëñeni gatiyë, quëabi Jesús.

⁶ Ye'yo cocabi quëaguëna, bacuabi ro huesë ëaye se'ga achahuë.

Jesus, el buen pastor

⁷ Huesë ëaye achajënna, Jesusbi bacuani se'e yihuoguë quëabi:

—Ganreba mësacuani quëayë yë'ë. Yë'ë yua oveja guaosiru anto sa'ro ba'iyë'ru ba'iyë yë'ë. Oveja hua'nabi ba anto sa'ro se'gabi etani cacayë. Güina'ru, bainbi Riusu ba'i jobona ti'añe yëtoca, yë'ë se'gani si'a recoyo ro'tayë bayë. ⁸ Yequëcua, yë'ë ja'anrë raisi'cua, bainni coquejën ye'yocua ba'ijën, oveja jiancua'ru baë'ë. Bacuabi coqueye ye'yojënna, yë'ë bainbi bacua choisë'ere huesëjën, bacuana së'ama'ë'ë. ⁹ Oveja guaosiru anto sa'ro ba'iyë'ru ba'iyë yë'ë. Bainbi yë'ëni si'a recoyo ro'tatoca, bacuani tëani bayë yë'ë. Tëani baguëna, bacuabi bojojën, huaji yëye beoye ba'ijën, yë'ë bayete ai coreba cojën ba'iyë. ¹⁰ Oveja jiancuabi oveja hua'nare jianni, huani si'aye, ja'an se'gare ro'tajën raiyë. Ye'yo cocare coquejën quëacuabi güina'ru ro'tajën ba'iyë. Yë'ëca huajëreba huajë güesegüë raisi'quë'ë. Huajë güesegüëna, bainbi bojo huanoñe se'ga huajëreba huajëjën ba'iyë. ¹¹ Jo'ya ëjaguë bani cuiraye'ru, yë'ë bainrebare bani, bacuani conreba coñë yë'ë. Bacuabi carajeima'ñë caguë, bacua ro'ire junni tonza ro'taguë raisi'quë'ë yë'ë. ¹²⁻¹³ Jo'ya ëjaguëbi yo'o conguë naconi jo'yare jo'catoca, ja'nca'ru bacuani conni cuirama'iji. Airu yaibi zeanguë raiguëna, yo'o conguë yua baguë

ëjaguë oiye'ru jo'yani oiye beoguëbi ro huaji yëguë gatini saiji. Gatini saiguëna, airu yaibi oveja jubëna ti'anni, bacuani zeanni saoni senjoji.

¹⁴ Jo'ya ëjaguë oiguë baye'ru, yë'ë bainrebani oiye bayë yë'ë. Bacuani te'e ruiñe masiyë yë'ë. Masiguëna, bacuabi yë'ëre te'e ruiñe masiyë. ¹⁵ Güina'ru, yë'ë Taitabi yë'ëni te'e ruiñe masiguëna, yë'ëbi baguëni te'e ruiñe masiyë yë'ë. Ja'nca masiguëbi yë'ë bainrebani oiguë bani, bacua ro'ire junni tonza caguë raisi'quë'ë yë'ë. ¹⁶ Yequë jubë bain, Israel bain jubë ba'ima'icua, ja'ancuare'ga bayë yë'ë. Bacuare'ga choiguëna, bacuabi yë'ë cocare achan, ñë'cajën raija'cua'ë. Ñë'cajën raijënna, si'acuani te'e jubëni baja'guë'ë yë'ë. Bacua ëjaguë te'e ëjaguë ba'ija'guë'ë yë'ë.

¹⁷ Yë'ë bain ro'ire junni tonni, ja'nrebi se'e go'ya raija'guë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë Taitabi yë'ëni ai yëguë ba'iji. ¹⁸ Yë'ëbi Jaë'ë cama'itoca, yequëcuabi yë'ëni huani senjoñe porema'inë. Yë'ë se'gabi bain ro'ire junni toñe poreguë'ë. Junni tonni, yë'ë se'gabi se'e go'ya raiye poreguë'ë. Yë'ë Taitabi yë'ëre cuencueni raoguëna, ja'anre yo'oye poreguë'ë yë'ë, yihuoguë quëabi Jesüs.

¹⁹ Yihuoguë quëaguëna, judío bainbi achan, sa'ñeña coca bëinjën cajën, te'e ro'tamaë'ë.

²⁰ Yequëcuabi ñaca cajën baë'ë:

—Huati re'osi'quëbi ba'iji baguë. Ja'nca sëani, güebe nesi'quë'ru ro caguëna, baguë cocare achaye beoye bañu, cajën bën'ë.

²¹ Bëinjënna, yequëcuabi ñaca sehuojën baë'ë:

—Banji. Huati re'osi'quë ba'itoca, baguë cocareba case'e'ru ro'tani caye porema'ire'abi. Huati hua'ibi ñaco ëñama'icuan huachoni sëtoye gare porema'icua'ë, sehuohuë.

Los judíos rechazan a Jesús

²² Ja'nrebi jë'te, judío bain fiesta umuguseña, Riusu huë'e mame re'huase'ere ro'tañu cajën, fiestare yo'ojënna, Jesusbi Riusu huë'ere bajji. ²³ Sësë ocoye ba'irën ba'iguëna, Jesusbi huë'e tubëan ba'iru Salomón casirute ganiguë bajji. ²⁴ Ba'iguëna, judío bainbi baguëna tëhuoni, baguë bonëjeiñe ñë'cani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë quejeito më'ë ba'iyete yëquëñani te'e ruiñe masi güeseyë ro'taguë'ne? Më'ëbi Riusu Raosi'quëreba, ba Cristo hue'eguë ba'itoca, yurera'rë yëquëñani te'e ruiñe quëajë'ën. Ja'anre achaye ai ëjoni jëhuahuë yëquëna, senni achahuë.

²⁵ Senni achajënna, Jesüs sehuobi:

—Mësacuan yë'ë ba'iyete yua ai quëani jëhuahuë yë'ë. Quëani jëhuaguëna, mësacuabi yë'ëni recoyo ro'tamaë'ë. Yë'ë Taitabi yë'ëre cuencueni raoguëna, baguë ta'yejeiye yo'oni ëñoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca yo'oni ëñoguëna, yë'ë ba'iyete masiyë poreyë mësacua. ²⁶ Ja'nca masiyë porecuata'an, mësacuabi yë'ë bainreba beocua sëani, yë'ëni recoyo ro'tama'icua ba'iyë. ²⁷ Yë'ë bainreba ba'icuabi yua yë'ë cocare achan, yë'ëna te'e conni zi'inë. Bacuani te'e ruiñe masiguë sëani, ²⁸ bacuani huajëreba huajë güeseyë yë'ë. Huajë güeseguëna, bacuabi carajeyë beoye ba'ijën, yë'ë naconi si'arën ba'ijën, gare junni huesëye beoye ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, bacuani senjoñe beoye ba'iguë, bacuani bayë yë'ë. Baguëna, yequëcuabi bacuani tëani baye porema'inë. ²⁹ Yë'ë Taita yua quë'rë Ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iguëbi bacuare yë'ëna insini jo'cabi. Insini jo'caguëna, yequëcuabi baguë bainrebare tëani baye gare porema'inë. ³⁰ Yë'ë Taita ba'iyë'ru, yë'ë'ga güina'ru te'e ba'iyë, sehuoguë cabi Jesüs.

³¹ Sehuoguë caguëna, judío bainbi bëinjën, se'e gatere chiani, Jesusni senjoni huai ëaye ro'tahuë. ³² Ja'nca ro'tajënna, Jesusbi bacuani coca senni achabi:

—Yë'ë Taitabi cuencueni raoguëna, baguë ta'yejeiye yo'o, re'o yo'ore ai ta'yejeiye yo'oni ëñohuë yë'ë. Ja'nca ëñoguëna, çmësacua gue re'o yo'o yo'ose'ere ro'tajën, yë'ëni gata senjoni huaiye'ne? senni achabi.

³³ Senni achaguëna, bacuabi sehuohuë:

—Më'ë re'o yo'o yo'ose'e ro'ire më'ëni gata senjoma'inë yëquëna. Riusuni ai gu'aye casi'quëre sëani, më'ëni gata senjoni huaiyë. Ro bainguë ba'iguëbi Riusu ba'iyë'ru te'e ba'iyë, cahuë më'ë. Ja'nca casi'quë sëani, ai gu'aye yo'oyë më'ë, sehuohuë.

³⁴ Sehuojënna, Jesusbi bacuani quëabi:

—Mësacuabi ira coca toyani jo'case'e, mësacua ai yëse'e, ja'anre ëñatoca, ñaca caji: “Mësacua yua riusu sanhuë'ru te'e ba'iyë” cani jo'case'e ba'iji. ³⁵ Riusureba coca sëani, yequëcuabi quëñoni senjoñe porema'inë. Baguë bain cuencuesi'cua, baguë cocarebare achan re'huasi'cua, ja'ancuare ja'nca quëani jo'casi'quë sëani, ³⁶ çmësacua guere ro'tajën, yë'ë, Riusu cuencueni raosi'quë ba'iguëte Riusuni gu'aye caguë ba'iyete caye'ne? Yë'ëbi yua Riusu Zin ba'iyë caguëna, yë'ëre gu'aye cahuë mësacua. ³⁷ Mësacuabi yë'ë Taita yo'ore yo'oma'inë yë'ë, ro'tatoca, yua yë'ë cocarebare ro'tama'ijë'ën. ³⁸ Ja'nca ro'tama'icua yë'ë yo'o yo'oni ëñose'e se'gare ro'tani, ñaca ye'yëjë'ën: Yë'ë Taita yua yë'ë naconi te'e ba'iguëna, baguë naconi te'e ba'iyë yë'ë. Ja'anre ye'yeni masijë'ën, quëabi Jesüs.

³⁹ Quëaguëna, bacuabi se'e baguëni preso zean ëaye yo'ojënna, baguëbi ro quëñëni saji'i.

⁴⁰ Sani ja'nrëbi, Jordaña que ca'nco, ënsëguë etajei ca'ncona sani bëabi. Juan ru'ru bautizaguë ba'isiru ba'iguëna, bëani baji'i. ⁴¹ Ba'iguëna, ai jai jubë bainbi baguëni ëñajën saë'ë. Sani, ëñani, sa'ñeña coca cahuë:

—Juan yua ta'yejeiye yo'onì ëñoma'iguëbi te'e ruiñe quëani achoguë baji'i. Ënquë ba'iye, ja'anre quëani achoguëna, te'e ruiñe se'ga baji'i baguë coca, sa'ñeña cahuë.

⁴² Ja'nrëbi, bainbi ja'anrute ba'ijën, ai jai jubëbi Jesusni si'a recoyo ro'tahuë.

11

Muerte de Lázaro

¹ Ja'nrëbi, yequë bainguë Lázaro hue'eguë, Betania huë'e jobo ba'iguëbi yua rau neni ju'inguë baji'i. María, Marta, bacua ma'yë ba'iguëbi bacua naconi te'e baji'i. ² Ja'an María hue'egobi ma'ña re'cobi jañuni, mai Ëjaguë guëonna tonni zoani, bago rañababi cuenago ba'ija'go baco'ë. Ja'nca ba'igo, yurera bago ma'yë Lázarobi rau neni ju'inguë baji'i. ³ Ja'nca ba'iguëna, baguë romi yo'jecuabi cocare Jesusna saoni quëahuë:

—Ëjaguë, më'ë gajeguë ai yësi'quëbi ju'inji, cocare cani saohuë.

⁴ Saojënna, Jesusbi bacua cocare achani, baguë naconi ba'icuanì cabi:

—Ja'nca ju'inguë ba'iguëta'an, gare junni huesëma'iji. Go'ya raija'guëta'an ba'iji baguë. Go'ya raiguëna, bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete ëñani masija'cua'ë. Yë'ë, Riusu Zin ba'iguëbi, Lázarobi go'ya raija'guëna, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseyë yë'ë, cabi Jesús.

⁵ Ja'nca caguëbi yua Marta, María, Lázaro, ja'ancuanì ai yëguë baji'i. ⁶ Ja'nca ba'iguëbi baguë ju'ñete achani, yuta se'e samu umuguseña baguë ba'irute ba'iguë ëjobi. ⁷ Ja'nca ëjoni ja'nrëbi, baguëre concuanì cabi:

—Raij'ëñ. Judea yijana go'ifnu, cabi.

⁸ Caguëna, bacuabi sehuohuë:

—Ëjaguë, ¿më'ë queaca ro'taguë, ja'anruna go'iguë'ne? Yurera judío bain ja'anru ba'icuanì më'ëni gatabi huani senjo ëaye yo'ohuë, sehuohuë.

⁹ Sehuojënna, bacuanì ye'yo cocabi yihuoguë quëabi:

—Huaji yëma'ij'ëñ. Umugusebi ënsëguë yua si'a sara samu hora miaji. Mia re'oto ba'iguëna, maibi ma'aja'an ganijën, gurujaiye beoye ba'iyë, re'oye ëñañe porecua sëani.

¹⁰ Ñamibi ganito'ga, gurujani taiñe se'ga ba'iyë, mia re'oto carajise'e sëani, yihuoguë quëabi.

¹¹ Jesús junni tonjairën yuta ti'anma'iguë sëani, ja'an cocare bacuanì quëani achobi. Ja'nrëbi, se'e bacuanì quëabi:

—Mai gajeguë Lázaro yua cainsi'quë ba'iguëna, baguëni sëtøjaza, caguë quëabi.

¹² Quëaguëna, baguëre concuabi cahuë:

—Ëjaguë, cainsi'quë ba'itoca, re'oji. Huajë raiye ba'iji, cahuë.

¹³ Ja'nca cajën, huacha achasi'cua baë'ë. Jesusbi Lázaro junni huesëse'ere quëaguëna, baguë canni huajëye ro'tahuë. ¹⁴ Ja'nca ro'tajënna, Jesusbi bacuanì te'e ruiñe quëabi:

—Lázaro yua ju'insi'quë ba'iji. ¹⁵ Mësacua yua yë'ëni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, Lázaro ba'iruna yuta saimaë'ë. Ja'nca saima'iguëbi mësacua recoyo ro'taja'yete bojoguë, yuara baguëna saiñu, cabi Jesús.

¹⁶ Caguëna, Tomás hue'eguëbi yequë baguëre concuanì cabi:

—Mai'ga saiñu. Mai Ëjaguë naconi te'e junni huesëjaiñu, cabi. Ja'nca caguëbi yequë mami Te'e Të'ya Raisi Hua'na hue'eguë baji'i, yequë naconi te'e të'ya raisi'quë sëani.

Jesús, la resurrección y la vida

¹⁷ Ja'nrëbi, Jesús yua Lázaro ba'iruna sani ti'anni ëñato, gajese'ga umuguseña yua ju'insi'quëni tansi'quë baji'i. ¹⁸ Betania huë'e jobore, Jerusalén cueñe jai jobore. Samu kilómetro jobo ba'ie saito, ti'añë. ¹⁹ Cueñe ba'iguëna, judío bain ai jai jubëbi Marta, María, bacua ma'yë junni huesëse'ere oijën, bacuanì conjën raisi'cua baë'ë. ²⁰ Ja'nrëbi, Martabi yua Jesús ti'anse'ere achani, baguëna tëhuojaco'ë, Mariabi huë'ere ba'igona. ²¹ Tëhuojani, baguëni cago:

—Ëjaguë, më'ëbi ënjo'onre ba'isi'quë ba'itoca, yë'ë ja'yëbi junni huesëma'ire'abi. ²² Ja'nca ba'iguëta'an, yurera ëñere masiyë yë'ë. Më'ëbi Riusuni sentoca, Riusubi më'ëna si'aye insini conji, cago.

²³ Cagona, Jesús quëabi:

—Më'ë ja'yëbi go'ya raija'guëta'an ba'iji, cabi.

²⁴ Caguëna, bago sehuogo:

—Aito. Ja'nca go'ya raija'guë'bi. Carajei umuguse ti'anguëna, ju'insi'cuabi go'ya rani huajëja'cua'ë, sehuogo.

²⁵ Ja'nca sehuogona, Jesusbi bagoni quëabi:

—Yé'ëbi yua bain ju'insi'cuare mame go'ya rai güeseyé poregué ba'igué'ë. Huajëreba huajë güesegué ba'igué'ë yé'ë. Yé'ëni si'a recoyo ro'tacua, junni huesëye ba'icuata'an, ja'ancuabi huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. ²⁶ Yé'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi yua yé'ë naconi si'arën ba'ijën, gare junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. ¿Më'ë yua ja'anre si'a recoyo ro'tago? caguë senni achabi.

²⁷ Senni achaguëna, sehuogo:

—Aito. Ro'tani, Èjaguë. Më'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'igué'ë. Riusu Zin ba'igué'ë më'ë. Më'ë rajja'yete ai zoe quëani achose'e ba'iguëna, yurera bainna raë'ë më'ë, sehuogo.

Jesús llora junto al sepulcro de Lázaro

²⁸ Ja'nca sehuogo, ja'nrebi, bago yo'jego Mariana go'ini, bagote choini, yahue quëago:

—Mai Èjaguëbi ti'anbi. Më'ëni choiji, quëago.

²⁹ Quëagona, ja'ansirën huëni, etani, Jesús èjoguë ba'iruna besa èñago sacco'ë. ³⁰ Jesús yuta huë'e jobona ti'anmaji'i. Marta tējuogo ba'isuru se'gare èjoguë baji'i. ³¹ Ja'nca etani saigona, judío bainbi bagote oijën conjën, bago etase'ere èñani, Yequërë tansiruna oigo saigo cajën, bagoni yo'je be'tehuë.

³² Ja'nrebi, María yua Jesusna sani ti'anni, baguë guëon na'mina gugurini, baguëni cago:

—Èjaguë, më'ëbi ènjo'onre ba'isi'quë ba'itoca yé'ë ja'yëbi junni huesëma'ire'abi, cago oco'ë.

³³ Ja'nca oigona, judío bain concua'ga be'teni oijëna, Jesusbi èñani, baguë recoyo oiguë, ai sa'ntiguë baji'i. ³⁴ Ja'nca ba'iguë, bacuani senni achabi:

—¿Mësacua jarona baguëte tanre'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Èjaguë, rani èñajë'ën, sehuohuë.

³⁵ Sehuojëna, Jesusbi oji'i. ³⁶ Ja'nca oiguëna, judío bainbi èñani cahuë:

—Lázaroni ai ba'ie ai oiguë, ai yëguë ba'iji, cahuë.

³⁷ Cajëna, yequëcua bacua jubë ba'icuabi cahuë:

—Baguë yua ñaco èñama'icuare huachosi'quë sëani, ¿queaca ro'taguë, Lázaroni huachomaquë'ne baguë? cahuë.

Resurrección de Lázaro

³⁸ Cajëna, Jesusbi se'e recoyo ai sa'ntiguë oji'i. Oiguë, Lázaro tansiruna saji'i. Gata të'ntëba te'ntosi goje ba'iguë, gatabëbi ta'pini quëonse'e baji'i. ³⁹ Ba'iguëna, Jesusbi:

—Gatabëte otani quëñojë'ën, cabi.

Caguëna, ja'nrebi, Marta, ba ju'insi'quë yo'jegobi Jesusni cago:

—Èjaguë, gajese'ga umuguseña ju'insi'quë sëani, otatoca, ai èto sëñe ba'iji, cago.

⁴⁰ Cagona, Jesusbi sehuobi:

—Marta, yé'ë quëase'ere ro'tajë'ën. Më'ëbi yé'ëni si'a recoyo ro'tatoca, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete èñañë më'ë, quëahuë yé'ë, sehuobi.

⁴¹ Sehuoguëna, gatabëte otani quëñojuë. Quëñojëna, Jesusbi mëiñe èñani, Riusuni coca cani achobi:

—Taita, më'ëbi yé'ë cocare achaguëna, më'ëni ai bojoguë, surupa cayë yé'ë. ⁴² Më'ëbi yé'ë cocare jo'caye beoye achaguëna, yé'ëbi masini bojoyë. Yureca, ènjo'on bain nëcacuare ro'taguë, yé'ë cocare më'ëni caguë ba'iyë yé'ë. Më'ëbi yua yé'ëre cuencueni raose'e, ja'anre si'a recoyo ro'taja'bë caguë, më'ëni èn cocare caguë ba'iyë yé'ë, cani achobi Jesús.

⁴³ Cani achoni ja'nrebi, ai jëja güiguë cabi:

—¡Lázaro, huëni rajjë'ën! caguë choji'i.

⁴⁴ Choiguëna, ju'insi'quëbi huajëni, huëni rajji'i. Ja'nca raiguë, baguë èntë sara, baguë guëon, baguë zia yua canbi re'o jobë huensi'quë baji'i. Ba'iguëna, Jesusbi guanseguë cabi:

—Baguë canre jo'chijë'ën, cabi.

Conspiración para arrestar a Jesús

⁴⁵ Ja'nca yo'oguëna, judío bain María naconi rani baguë yo'ose'ere èñasi'cua, ai jai jubëbi baguëni si'a recoyo ro'tahuë. ⁴⁶ Yequëcuata'an, Jesusni recoyo ro'tamaë'ë. Ro'tama'icuabi yua fariseo bainna sani Jesús yo'ose'ere quëahuë. ⁴⁷ Ja'nca quëajëna, pairi èja bain, fariseo bain, bacuabi ñë'cani sa'ñeña coca cahuë:

—Baguë yua ai ta'yejeiye yo'oni èñoguëna, ¿queaca baguëni ènseye'ne mai? ⁴⁸ Èñema'itoca, quë'rë ai jai jubë bainbi baguëni recoyo ro'tayë. Ja'nca ro'tani bacua èjaguëre baguëte re'huajëna, romano èja bainbi rani, mai uja huë'e, Riusu huë'ere taonni senjoñë. Maini ai huajëna, maibi carajeyë, sa'ñeña cahuë.

⁴⁹ Cajëna, yequë bacua jubë ba'iguë, Caifás hue'eguë, yua ja'an tëcahuë pairi ta'yejeiye èjaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi bacuani coca cabi:

—Mésacua yua ro huesë äaye cayë. ⁵⁰ Si'a jubë bainbi carajeima'iñe cajën, te'eguë se'gabi junni huesëja'guë cayë mai. Ja'an ba'ija'ye yua quë'rë ro'oye ba'iyë ba'iji maire. Ja'anre caguë mésacua huesë äaye cacuare quëani achoyë yë'ë, cabi.

⁵¹ Caifás se'gabi ja'an cocare ro'tamaji'i. Ja'an tëcahuë pairi ta'yejeiye ëjaguëte sëani, Riusubi ja'an cocare baguëni ro'ta güesequëna, Riusu ëñose'e yuta ti'anma'iguëna, quëani achobi baguë. Jesús junni huesëja'ye, Israel bain ro'ire junni huesëja'ye bajji'i, quëani achobi baguë. ⁵² Israel bain ro'i se'gare Jesusni cuencuemaji'i Riusu. Si'a re'oto bain saoni senjosi'cua, Riusu mamacua ba'icuaire cu'eni, te'e jai jubëna choini në'coye ro'tabi Riusu. Ja'nca sëani, si'a bain ro'ire Jesús junni huesëja'yete cuencueni, Caifasni ro'ta güesebi Riusu, ⁵³ Ja'nca sëani, judío ëja bainbi ja'an umugusebi Jesusni huani senjoñe ro'tajën, sa'ñeña coca cajën baë'ë.

⁵⁴ Ja'nca cajën ba'ijëna, Jesusbi judío bain jubëan naconi se'e ganimaji'i. Yequëru, beo re'oto ba'iguëna, ja'anruna sani, Efraín casi jobona ti'anni, baguëre concua naconi bëani bajji'i.

⁵⁵ Ja'nrëbi, judío bain pascua umuguseñabi ti'añe ba'iguëna, ai jai jubë bainbi Jerusalenna sai bi'rahuë. Riusubi maini te'e ruiñe ëñani bojoja'guë cajën, Riusu huë'ena cacani, bacua ira bain ba'isi'cua yo'o'jën ba'ise'e'ru tëno güesehuë. Ja'nrëbi, pascuabi ti'anguëna, fiestare yo'oye ro'tahuë. ⁵⁶ Riusu huë'ere ba'icuabi yua Jesusni cu'ejën, sa'ñeña senni acha bi'rahuë:

—¿Mésacua guere ro'taye'ne? ¿Fiestana raima'iguë baguë? senni achahuë.

⁵⁷ Fariseo bain, pairi ëja bain, bacuabi yua guanse cocare toyani jo'cajën cahuë: Jesús ba'iyete masitoca, yëquënani quëani achojë'ën. Quëani achojëna, baguëni preso zeañë yëquëna, guansejën cahuë bacua.

12

Una mujer derrama perfume sobre Jesús

¹ Ja'nrëbi, pascua umuguseña ti'añe, te'e ëntë sara te'e umuguseña caraguëna, Jesusbi Betania huë'e jobona saji'i. Lázaro yua junni huesëni go'ya raisi'quë ba'iguëna, baguëna ëñaguë saji'i Jesús. ² Sani ti'anguëna, baru bainbi baguëni bojojën, aonre re'huacaë'ë. Martabi aon cuiragona, Lázarobi baguë naconi aon ainguë ñuji'i, yequëcuabi conjëna. ³ Ja'nca aon ainjënna, Mariabi ma'ña re'co jobo litro ba'iyete inni rago. Nardo casi ma'ña se'gabi re'huase'e sëani, ai ba'iyë ai roji'i. Ja'an re'core rani, Jesús guëonna jañumi tonni zoago. Zoani, bago rañababi cuenagona, si'a huë'e ca'ncona ma'ña sën re'otora runji'i. ⁴ Ja'nca ruinguëna, ja'nrëbi, Judas Iscariote huë'eguë, Jesusre concua jubë ba'iguë, Jesusre insini senjoja'guë, ja'anguëbi bëin coca cabi:

⁵ —¿Queaca ro'tago, ma'ñare jañumi senjogo'ne? Bonse cocuana insitoca, samute cien denario so'core coní, bonse beo hua'nana insiye porere'ahuë mai, bëinguë cabi.

⁶ Bonse beo hua'nani gare oiye beoye bajji'i baguë. Jian huati sëani, ja'nca cabi. Bacua curi re'huacai ëjaguë ba'iguë, ba' curire yua yahue insi'quë bajji'i. ⁷ Caguëna, ja'nrëbi, Jesusbi sehuobi:

—Bagote ënsema'ijë'ën. Yë'ëre tanjai umugusere ro'tago yo'ogo. ⁸ Bonse beo hua'nabi si'arën mésacua naconi ba'icuata'an, yë'ëca banguë'ë, caguë sehuobi.

Conspiración contra Lázaro

⁹ Ja'nrëbi, judío bain ai jai jubëbi, Jesusbi Betania ba'iguëna, achani, ëñajën saë'ë. Jesús se'gare ëñañe ro'tamaë'ë. Lázarore'ga ëñañe ro'tahuë, junni huesëni go'ya raisi'quëre sëani. ¹⁰⁻¹¹ Ja'nca ëñañe ro'tajën, ai jai jubë judío bainbi Lázaroni ëñani, Jesusni si'a recoyo ro'tajën, bacua pairi coca ye'yose'ere jo'cani senjo bi'rahuë. Ja'nca sëani, pairi ëja bainbi Lázarore'ga huani senjoñe ro'tahuë.

Jesús entra en Jerusalén

¹² Ja'nrëbi, yequë umuguse ñataguëna, ai jai jubë bainbi Jerusalenna fiesta yo'o'jën ti'anjën, Jesús raiyete achahuë. ¹³ Ja'nca achani, ju'care tëyoni, Jesusni tëhuojaë'ë. Tëhuojajjën, baguëni bojojën, ai jëja caní achohuë:

—¡Riusubi ai Ta'yejeiye Ëjaguërebabi ba'iji! ¡Baguë cuencueni raosi'quëbi maina ti'anguëna, baguëni bojoreba bojojën bañuni! ¡Israel bain ta'yejeiye ëjaguëre sëani, baguëni bojojën bañuni! jëja cajën baë'ë bain jubë.

¹⁴ Ja'nrëbi, Jesús yua burro hua'guë bonsëguëte tinjani tuabi. Riusu ira coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'obi, ën coca jo'case'ere'ru:

¹⁵ Mésacua Jerusalén huë'e jobore ba'icua yua huaji yëye beoye ba'ijë'ën.

Mésacua Ëjaguë raiyete ëñani, baguëni masijë'ën.

Burro hua'guë bonsëguëte tuiguë rajji, caní jo'case'e ba'iji.

¹⁶ Ja'nca ba'iguëna, Jesusre concuabi ja'an cocare ru'ru achaye huesëhuë. Ja'n'rëbi yo'je, Jesús ta'yejeiye ëño umugesebi ti'anguëna, bacuabi yua Riusu coca toyani jo'case'ere ro'tani, ja'an cocabi Jesús yo'oja'yete quëani jo'case'e ba'iguëna, ro'tani masihuë.

¹⁷ Ja'n'rëbi, yequëcua Lázaro go'ya raise'ere ëñasi'cua baë'ë. Jesusbi Lázaroni raiye choni, baguëni go'ya raiye huëaguëna, bacuabi ëñani, yurera si'a bainni quëani achojën baë'ë.

¹⁸ Ja'nca quëani achojënna, bainbi achani, si'a jubëbi baguë ta'yejeiye yo'oni ëñose'ere masini, ja'anre ro'tani, baguëna tëhuojën saë'ë. ¹⁹ Tëhuojën saijënna, fariseo bainbi sa'ñeña cahüë:

—Yua si'a bainbi baguëni conjën saiyë. Ja'nca sëani, mësucuabi ënseye beoye ba'iyë, cahüë.

Unos griegos buscan a Jesús

²⁰ Yureca, yequëru bain, Jerusalenna fiesta yo'ojën saisi'cua, griego bain baë'ë. Riusuni gugurini rëañu cajën saisi'cua baë'ë. ²¹ Ja'nca ba'icua Felipe hue'egüë, Betsaida huë'e jobo bainguë, Galilea yijabi raisi'quë, ja'anguëna sani, baguëni coca senni achahuë:

—Jesús naconi coca caye yëyë yëquëna, cahüë.

²² Cajënna, Felipebi Andresna sani quëabi. Quëaguëna, ba samucuabi jubë sani Jesusni quëahuë. ²³ Quëajënna, Jesusbi sehuobi:

—Yë'ë yua si'a bainna Raosi'quëreba sëani, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ëñojairën yuara ti'añe ba'iji. ²⁴ Ganreba mësucuani yihuoguë quëayë yë'ë. Aonra'carëte yijana tanni pu'ncani si'ara'carëte jo'cama'itoca, aon sahuabi irama'iji. Ai ba'iyë ai aon quëinma'iji. ²⁵ Ja'nca ba'iguëna, bain ba'iyete ro'tato, güina'ru ba'iyë. Ro bacua ba'iyë se'gare'ru huanotoca, ro huesëni carajeiyë. Bacua yure ba'iyete jo'cane senjotoca, Riusu ba'i jobona ti'anni, huajëreba huajëjën, gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë. ²⁶ Yë'ë yo'ore coñe yëtoca, yë'ë cocarebare te'e ruiñe achani caraye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Yë'ë yo'ore te'e contoca, yë'ë naconi Riusu ba'i jobore te'eraba ba'ija'cua'ë. Yë'ë yo'ore te'e ruiñe concua, ja'ancuare te'e ruiñe ëñani bojoji yë'ë Taitabi, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia su muerte

²⁷ Cani ja'n'rëbi, baguë junni huesëja'yete quëabi:

—Yureca, si'a recoyo ai sa'ntiguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguë, ¿gue cocare caye'ne yë'ë? ¿Taita, yë'ë ai yo'oguë junni huesëyete yë'ëre jo'cama'ijë'ën? caguë? Bañë. Junni huesëguë raisi'quë'ë yë'ë, ën yijana. ²⁸ Taita, më'ë ta'yejeiye ba'iyete yurera ëñojë'ën, ujaguë cabi.

Caguëna, ja'n'rëbi, guënamë re'otobi coca cani achobi:

—Yë'ë ta'yejeiye ba'iyete yuareba bainre masi güesehuë yë'ë. Ja'nca masi güeseni, se'e masi güeseja'guë'ë yë'ë, cani achobi.

²⁹ Cani achoguëna, bain jubëbi barute nëcajën achahuë. Achani, yequëcuabi mëjo guruyë'ru achoye quëahuë. Yequëcuabi:

—Anje hua'guëbi baguëni coca cabi, cahüë.

³⁰ Cajënna, Jesusbi quëabi:

—Riusubi yuara mësucua achaye se'gare ba'ijë'ën caguë, guënamë re'otobi coca cani achobi. Yë'ë se'ga achaye ro'tamaji'i. ³¹ Yureca Riusu bënni senjorën yua ti'anja'ñeta'an ba'iji. Gu'a bainni bënni senjoñe ba'iji. Zupai huati'ga bain recoyo ëjaguë ba'iguëna, Riusubi ja'anguëte saoni senjoñe ba'iji. ³² Ja'n'rëbi, gu'a bainbi yë'ëni crusu sa'cahuëna reojënna, yë'ëbi yua yë'ë bainreba si'acuani choni ñë'coni bayë, caguë quëabi.

³³ Ja'nca quëaguë, baguë crusu sa'cahuë junni tonja'ñete masi güesebi. ³⁴ Masi güeseaguëna, bain jubë ba'icuaibi sehuohuë:

—Yëquënabi Riusu coca toyani jo'case'ere ëñajën, Cristo carajeiye beoye ba'iyë ye'yehuë. Ja'nca sëani, huacha cahüë më'ë. ¿Queaca ro'taguë më'ë, bainna Raosi'quërebabi crusu sa'cahuëna junni toñe ba'iji caguë'ne? ¿Bainna Raosi'quëreba hue'egüë, jaroguëguë'ne? sehuojën senni achahuë.

³⁵ Senni achajënna, Jesusbi quëabi:

—Mësucua recoñoana miaguë, yuta rëño ñësebë ba'irëni yë'ë cocare mësucuani ye'yoguë masi güeseyë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ye'yoguë masi güeseaguëna, mësucua te'e ruiñe ye'yëjën, re'o ma'ana ganijën ba'ijë'ën. Zijei re'otona ganima'inë cajën, re'o ma'aja'an ganijën ba'ijë'ën. Zijei re'otona ganicuabi ro huesëjën, bacua carajeiye ëñama'iñë. ³⁶ Ja'nca sëani, mësucuabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Yë'ë yua bain recoñoana miañe ëño cocare recoñoa re'huani bajën, yë'ë bainreba ruinjë'ën, yihuoguë quëabi Jesús.

Quëani tējini, ja'n'rëbi, bain jubë ba'irubi quëñëni gatibi.

Por qué los judíos no creían en Jesús

³⁷ Yuara Jesusbi ai ba'iyë ai ta'yejeiye yo'oni, bainni ëñoguëta'an, baguëni recoyo ro'taye gu'a güehuë bacua. ³⁸ Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'egüë, baguë coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ohuë. Riusu zoe ba'irën quëani jo'case'e'ru güina'ru yo'ohuë bacua:

Ējaguē, mai cocareba te'e ruiñe

quëani achose'eta'an, recoyo quëani achose'eta'an, recoyo ro'tacuabi beoyë.

Riusu ta'yeyeiye yo'oni ëñose'eta'an, ëñañe güecua se'ga ba'iyë, cani jo'cabi Isaias.

³⁹ Ja'nca cani jo'case'e sëani, yureña bain'ga recoyo ro'taye beoye ba'iyë. Ja'n'rëbi, Isaias yua se'e yeqe cocare cani jo'caguë ba'nji:

⁴⁰ Riusubi coca caguëna, recoyo ro'taye gu'a güecua'ru saë'ë bacua.

Ñaco ëñama'icua ba'iyë'ru ye'yeye beocua saë'ë bacua.

Bacua ñacobi ëñañe güejën, bacua recoñoabi ro'tani yë'ëni ye'yeye gu'a güecua, ja'an'ru ba'icua sëani, yë'ëna bonëni huajë raiye beoyë bacua, cani jo'cabi Riusu.

⁴¹ Isaiasbi yua Riusu Raoja'guëreba ba'iguë, baguë ta'yeyeiye ba'iyete ëñasi'quë sëani, ja'an coca Jesús ba'ija'yete cani, maina jo'caguë ba'nji.

⁴² Ja'an bainbi Jesusni recoyo ro'taye güecuata'an, yequëcuabi Jesusni si'a recoyo ro'tahuë.

Ēja bain'ga choa jurë baguëni recoyo ro'tahuë. Recoyo ro'tacuata'an, fariseo bainni huaji yëjën, bacua recoyo ro'tayete quëani achomaë'ë. Fariseo bainbi bacuani bacua jubë ñë'caye ënsema'iñe cajën, bacuabi huaji yëjën, bainre quëani achomaë'ë. ⁴³ Ja'nca quëani achoma'icuaabi Riusu te'e ruiñe ëñañete cu'eye ro'tajën ba'icuaata'an, ro bain ruiñe ëñañete quë'rë cu'ehuë.

Las palabras de Jesús juzgarán a la gente

⁴⁴ Ja'n'rëbi, Jesusbi bainni si'a jëja cani achobi:

–Yë'ë yua yë'ë Taita cuencueni raosi'quëre si'a recoyo ro'tacuabi yua yë'ë Taitare'ga si'a recoyo ro'tayë. ⁴⁵ Yë'ëni ëñani masicuabi yua yë'ë Taitare'ga, yë'ëre cuencueni raosi'quëre ëñani masiyë. ⁴⁶ Ja'nca yë'ëre raoguëna, si'a bainna yë'ëre cuencueni raosi'quëre ëñoguë raisi'quë'ë yë'ë. Mía re'oto ñatani saoye'ru bain recoñoana ëñoguë raisi'quë'ë yë'ë. Yë'ëni si'a recoyo ro'tacuabi zijei re'otona ro huesë hua'na'ru ganima'ija'bë caguë, bainni ëñoguë raisi'quë'ë yë'ë. ⁴⁷ Bainbi yë'ë cocarebare ro achani, yë'ëni recoyo ro'taye güetoca, yë'ëbi bacua bënni senjoja'ñete cani jo'cama'iñë. Bainre bënni senjoja'ñete cani jo'caguë raimaë'ë yë'ë. Bain zemosi'cuare tëani baza caguë raisi'quë'ë. ⁴⁸ Bainbi yë'ë cocarebare ro achani, yë'ëni recoyo ro'taye güetoca, yequëbi bacuare bënni senjoja'ñete bacuani masi güeseji. Ja'nca masi güesequëbi yë'ë cocarebare cani jo'case'ere bacuani ro'ta güesequëna, bacua bënni senjoja'ñete masiyë bacua, carajei umugusebi ti'anguëna. ⁴⁹ Yë'ë se'gabi ja'an cocare ro'tani quëama'iñë yë'ë. Yë'ë Taita, yë'ëre cuencueni raosi'quë, ja'ansi'quëbi yë'ë coca te'e ruiñe caye, ja'anre guanseni, yë'ëna jo'cabi. ⁵⁰ Yë'ë Taitabi coca guansequëna, te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'otoca, baguë naconi te'e ba'ijën, gare junni huesëye beoye ba'iyë. Ja'nca sëani, yë'ë Taitabi guansequëna, baguë coca se'gare'ru güina'ru quëani achoguë ba'iyë yë'ë, cabi Jesús.

13

Jesús lava los pies de sus discípulos

¹ Ja'n'rëbi, pascua aon fiesta ja'anrë ba'i umuguse ti'anguëna, Jesusbi baguë Taitana yuara go'iyë ro'taguë, ën yijare gare jo'cabi go'iyë, ja'anre masibi. Ja'nca masiguëbi baguë bainreba ën yijare ba'icuan ai oiguë bani, bacuani caraye beoye quë'rë ai yëguë bajji'i.

² Ja'n'rëbi, pascua aon fiesta ba'iguëna, Jesús yua baguëre concua naconi, bacuabi aon ainjën ñuë'ë. Ñu'ijëna, zupai huatibi Judas Iscariote hue'eguë, Simón mamaquë casi'quë, ja'anguëni yuara gu'aye yo'oye ro'ta güesebi. Jesusre insini senjoñe baguëni ro'ta güesebi zupai. ³ Ja'nca ba'iguëna, Jesusbi baguë Taita baye si'aye baguë Taitana cosi'quë bajji'i. Baguë Taita cuencueni raosi'quëbi yua baguë Taitana go'iyë bajji'i. Ja'anre masibi Jesús. ⁴ Ja'nca masiguëbi yua huëni nëcani, baguë ju'i canre rutani, toallare inni tëanbi. ⁵ Tëanni ja'n'rëbi, ocobi guëna ro'rohuëna queoni, baguëre concua guëonre zoani, baguë toalla tëinbëbi cuenabi.

⁶ Ja'nca zoaguëbi yua Simón Pedro ba'iruna ti'anguëna, baguëbi yua coca senni achabi:

–Ējaguë, ¿Yë'ë guëñare zoaye ro'taguë më'ë? senni achabi.

⁷ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

–Më'ë guëñare zoaguëna, më'ëbi yureña ro huesë ëaye ëñañë. Jë'te, më'ëbi ro'tani masiyë, sehuoguë quëabi.

⁸ Quëaguëna, Pedro yua ënseye cabi:

–Yë'ë guëñare gare zoama'ijë'ën, cabi.

Caguëna, Jesús cabi:

–Më'ë guëñare zoama'itoca, yë'ë naconi te'e ba'iyë gare porema'iñë më'ë, cabi.

⁹ Caguëna, Simón Pedrobi sehuobi:

—Ējaguë, ja'nca ba'itoca, yë'ë guëoña, yë'ë ëntë saraña, yë'ë sinjobë, si'aye zoajë'n, sehuoguë cabi.

¹⁰ Caguëna, Jesusbi yihuoguë quëabi:

—Abusi'cuabi yua si'a ga'nihuë tënosi'cua sëani, se'e zoaye bañë. Guëoña se'gare zoaye bayë. Mësacua yua recoyo tënosi'cua ba'iyë. Te'eguë se'ga gu'a recoyo baguëbi ba'iji, quëabi.

¹¹ Baguë insini senjoja'guëte masiguë sëani, "Te'eguë se'ga gu'a recoyo baguëbi ba'iji" cabi.

¹² Ja'n'rëbi, bacua guëoñare zoani tējini, baguë ju'i canre se'e sayani, se'e ñu'i seihuëna bëani, bacuani yihuoguë cabi:

—Yureca, mësacua guëoña zoase'ere ro'tani ye'yejë'n. ¹³ Mësacuabi Masiguë, Ējaguë, ja'anre yë'ëni cajën, te'e ruiñe cayë, mësacua Ējaguëte sëani. ¹⁴ Mësacua Ējaguë ba'iguëbi mësacua guëoñare zoasi'quë sëani, mësacua'ga sa'ñeña guëoña zoajën ba'ijë'n. ¹⁵ Yë'ë zoase'ere ro'tani ye'yejë'n. Ro yo'o concua yo'oye'ru mësacuani güina'ru yo'ohuë yë'ë. Mësacua'ga güina'ru sa'ñeña yo'o'jën ba'ijë'n. ¹⁶ Mësacuani ganreba quëani achoyë yë'ë. Yo'o concuabi bacua ëjacua'ru quë'rë ta'yejeiye beoyë. Güina'ru, mësacua yua yë'ë yo'o cofe raosi'cua sëani, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye beoyë mësacua. ¹⁷ Mësacuabi ja'anre yë'eni masitoca, ja'anre te'e ruiñe yo'o'jën ba'ijë'n. Ja'nca ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë mësacua.

¹⁸ Mësacuani yihuoguë, mësacua jubë ba'iguë te'eguëni ja'nca yihuoma'ñë yë'ë. Ja'anguëte masiye cuencueni re'huahuë yë'ë. Riusu coca toyani jo'case'ru: "Yë'ë naconi te'e aon ainguëbi yë'ëni je'o ëñabi" ja'an coca toyani jo'case'ru, güina'ru ba'ija'guë caguë, baguëte cuencuehuë yë'ë. ¹⁹ Ja'an ba'iyë yuta ti'anma'iguëna, mësacuani quëahuë yë'ë. Ja'an ba'iyë ti'anguëna, mësacuabi ëñani, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëte te'e ruiñe masiye. Ja'nca sëani, yureña mësacuani quëahuë yë'ë. ²⁰ Mësacuani ganreba quëani achoyë yë'ë. Yë'ë cuencueni raosi'cuani te'e ruiñe ëñacuabi yë'ë're'ga te'e ruiñe ëñacua ba'iyë. Yë'ëni te'e ruiñe ëñacuabi güina'ru yë'ë're raosi'quëni te'e ruiñe ëñacua ba'iyë, yihuoguë quëabi Jesús.

Jesús anuncia que Judas lo traicionará

²¹ Ja'nca quëani ja'n'rëbi, Jesús yua recoyo ai sa'ntiguë, ai oiguë quëabi:

—Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'iguë, te'eguëbi yë'ë're coqueguë, yë'ë're insini senjoja'guë'bi, caguë cabi.

²² Caguëna, ja'n'rëbi, bacuabi sa'ñeña ëñajën, baguë casi'quëre huesë ëaye cu'ehuë. ²³ Ja'nca cu'ejëna, yequë bacua jubë ba'iguë Jesús ai yësi'quë, ja'anguëbi Jesús ca'ncore cueñe ñu'iguëna, ²⁴ Simón Pedrobi baguë ëntë sarabi ña'queni, Baguë casi'quëre senni achani, yëquëmani quëajë'n, senni achabi. ²⁵ Senni achaguëna, Jesús ai yësi'quëbi yua Jesús ca'ncore cueñe ñu'iguë, Jesusni senni achabi:

—Ējaguë, ¿jaroguëbi më'ë're insini senjoja'guëguë'ne? senni achabi.

²⁶ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Yureca ën aon ma'carëte yë'ë aon ro'rohuëna tanni, yequëna insiyë yë'ë. Insiyuëna, ja'an coguëbi yë'ë're insini senjoja'guë'bi ba'iji, quëabi.

Quëani, ba aon ma'carëte baguë ro'rohuëna tanni, ja'n'rëbi Judas, Simón Iscariote ma-maquë, ja'anguëna insibi Jesús. ²⁷ Insiyuëna, Judasbi coguëna, ja'n'rëbi, zupai huatibi baguë recoyona cacani bëasi'quë baji'i. Ba'iguëna, Jesús yua Judasni cabi:

—Më'ë yo'o cuencuese'e yua besa sani yo'ojajjë'n, cabi.

²⁸ Caguëna, yequëcua aon ainjën ñu'icubabi baguë cocare ro huesë ëaye achahuë. ²⁹ Judas yua bacua curi re'huacaguë sëani, yequëcubabi Jesús case'ere ro'tajën, Fiesta yo'o ma'carëanre cojajjë'n cabi baguë, ro'tajën achahuë. Yequëcubabi, Bonse beo hua'nana curi insijë'n cabi baguë, ro'tajën achahuë. ³⁰ Ja'n'rëbi, Judas yua Jesús aon ma'carëte cosi'quëbi ja'ansirën, ñami ba'iguëna, etani saj'i'i.

El nuevo mandamiento

³¹ Ja'nca saquëna, Jesusbi coca yihuo bi'rabi:

—Yureca, yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë, yë'ë ta'yejeiyereba ba'iyete yurera bainni ëñoja'ñe ba'iji. Ja'nca ba'iguë, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyere'ga bainni ëñoñë yë'ë. ³² Yë'ë yua Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete bainni ëñoju. Yurera ja'ansirën ja'nca ëñoju Riusu. ³³ Yureca, mami sanhuë, yuta reño ñësebë se'ga mësacua naconi ba'iguë, ja'n'rëbi, gare saiye yë'ë. Saiguëna, mësacuabi yë'ë're cu'ejën ba'ija'cua'ë. Judio bainni quëase'ru mësacuani güina'ru quëayë yë'ë: Yë'ë saija'runa ti'añe porema'ñë mësacua, quëayë. ³⁴ Ja'nca sëani, mame guanse cocare mësacuani cani jo'cayë yë'ë. Sa'ñeña ai yëjën ba'ijë'n. Yë'ë yua mësacuani ai yëguë ba'ise'ru, güina'ru sa'ñeña ai yëjën ba'ijë'n. ³⁵ Ja'nca sa'ñeña ai yëjën ba'itoca, si'a bainbi ëñani, yë'ë bainreba concua ba'iyete masiye, yihuoguë quëabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁶ Quëaguëna, ja'n'rëbi, Simón Pedrobi baguëni cabi:

–Ëjaguë, ¿jarona saiye ro'taguë'ne? caguë senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

–Yë'ë saija'runa yure conguë saiye porema'iñë më'ë. Jë'te, më'ëbi conguë saiye poreyë, sehuoguë cabi.

³⁷ Caguëna, Pedrobi baguëni senni achabi:

–Ëjaguë, ¿më'ë queaca ro'taguë, yure më'ëre conguë saiye porema'iñë caguë'ne? Më'ëbi junni huesëye ba'itoca, yë'ë'ga më'ë naconi te'e ju'injaza, caguë cayë yë'ë, cabi.

³⁸ Caguëna, Jesús sehuobi:

–¿Yë'ë ro'ire ju'iñë ro'taguë më'ë? Më'ëni ganreba caguë quëayë yë'ë. Cura yu'irën yuta ti'anma'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë yë'ëre ëñama'iñë caguë coqueja'guë'ë më'ë, sehuobi Jesús.

14

Jesús, el camino al Padre

¹ Sehuoni, ja'n'rëbi, se'e bacuani coca yihuobi:

–Mësacua recoyo sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Güina'ru, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. ² Yë'ë Taita ba'i jobore quëato, ai jai jobo ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, mësacua ni te'e ruiñë quëahuë. Coqueye beoye quëaguë, mësacua ba'ija'rute re'huacaiguë saiye quëahuë yë'ë. ³ Mësacua ba'ija'rute re'huacani, ja'n'rëbi, mësacuare se'e inguë raiyë yë'ë. Mësacua'ga yë'ë naconi te'e ba'ijë'ën caguë, mësacuare inguë raiyë yë'ë. ⁴ Yë'ë sai ma'are yuareba masiyë mësacua, yihuoguë quëabi.

⁵ Quëaguëna, Tomasbi baguëni senni achabi:

–Ëjaguë, më'ë saija'rute huesëyë yëquëna. Ja'nca huesëcua sëani, ¿queaca ba ma'are masiyë poreyë'ne? senni achabi.

⁶ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

–Riusu ba'i jobona saiye yëtoca, yë'ë ba'iyë se'gare ye'yeni, ba ma'a masijë'ën. Te'e ruiñë ba'iyete masiyë yëtoca, yë'ë ba'iyë se'gare ye'yeyë'ën. Huajëreba huajëye yëtoca, yë'ë se'gabi bainni huajë güeseyë. Riusuna ti'añë yëjënna, yë'ë se'gabi ba ma'are ëñoñë. Yequëcua ba ma'a ëñocua beoyë. ⁷ Mësacuabi yë'ëni masijën ba'isi'cua ba'ijënna, mësacua yua yë'ë Taitare'ga masijën ba'iyë. Yë'ë Taitare yure ëñani masihuë mësacua, sehuoguë quëabi Jesús.

⁸ Quëaguëna, Felipebi baguëni cabi:

–Ëjaguë, Taita Riusure yëquënanani ëñojë'ën. Ëñoquëna, yëquënabi ëñani, bojoye se'ga ba'iyë, cabi.

⁹ Caguëna, Jesús sehuobi:

–Felipe, yë'ë yua më'ë naconi zoe ba'iguëna, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëni masima'iguë'ne? Yë'ëni ëñani masicuabi Taita Riusure'ga ëñani masicua ba'iyë. Ja'nca sëani, ¿më'ë queaca ro'taguë, Taita Riusure yëquënanani ëñojë'ën caguë'ne? ¹⁰ Yë'ë yua Taita Riusu naconi te'e ba'iyë. Taita Riusu'ga yë'ë naconi te'e ba'iji. ¿Ja'anre recoyo ro'tama'iñë mësacua? Yë'ëbi coca yihuoguë, ro yë'ë se'gabi ba yihuo cocare ro'tama'iñë. Yë'ë Taita yë'ë naconi te'e ba'iguë, baguëbi yë'ëni yihuo cocare ro'ta güesëji. Baguëbi baguë yo'ore yë'ëni yo'o güesëji. ¹¹ Yë'ë yua Taita Riusu naconi te'e ba'iguë, ja'anre quëaguëna, mësacua yua ja'anre si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'anre ro'tama'itoca, yë'ë Taita yo'o yo'oni ëñose'e se'gare ëñani, si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. ¹² Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Yë'ëni recoyo te'e ruiñë ro'tajën ba'icuabi yë'ë yo'o yo'oye poreyë'ru güina'ru yo'oye poreyë. Ja'n'rëbi, yë'ëbi Taita Riusuna go'iguë sëani, quë'rë ta'yeyeyë yo'o yo'oye poreja'cua'ë mësacua. ¹³ Yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, yë'ë yo'oyete yë'ëni senni achajën ba'ijë'ën. Ja'nca senni achatoca, mësacua señete si'aye yo'oyë yë'ë. Ja'nca yo'oguë, Taita Riusu ta'yeyeyereba ba'iyete bainni ëñoñë yë'ë. ¹⁴ Yë'ëni si'a recoyo ro'tajën sentoca, si'aye yo'oguë ba'iyë yë'ë.

Jesús promete enviar el Espíritu Santo

¹⁵ Mësacuabi yë'ëni ai yëjën ba'itoca, yë'ë coca guanseni jo'case'ere yo'ojën ba'iyë mësacua. ¹⁶ Ja'nca yo'ojën ba'itoca, yë'ëbi yë'ë Taitani ujaguë, yequë yihuoguë conguëte mësacuana raoye señë, mësacua naconi jo'caye beoye conguëte. ¹⁷ Ja'anguëbi yua Riusu Espiritu sëani, Riusu te'e ruiñë ba'iyete mësacuani masi güesëji. Ro bain hua'nabi baguëte huesëjën, baguëni baye porema'iñë. Baguëni ëñani masiyë gare porema'iñë. Mësacua recoñoare ba'ija'guë sëani, mësacuabi baguëni masijënna, mësacuare jo'caye beoye conreba conji baguë. ¹⁸ Mësacuare yëhui hua'nare'ru ro jo'cani senjoñë beoye ba'iyë yë'ë. Jë'te, mësacuare conguë raiyë yë'ë. ¹⁹ Yua rëño ñësebë ba'iguëna, ro bain hua'na yë'ëni recoyo ro'tama'icuabi yë'ëni se'e ëñama'iñë. Mësacuaca yë'ëni ëñaja'cua'ë. Yë'ëbi huajëguë ba'ija'guë sëani, mësacua'ga huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. ²⁰ Riusu Espiritu rai umuguse ti'anguëna, yë'ë yua yë'ë Taita

naconi te'e ba'ija'guë'ë. Güina'ru mësacuabi yë'ë naconi te'e ba'ijëna, yë'ë yua mësacua naconi te'e ba'ija'guë'ë. Ja'anre te'e ruiñe masija'cua'ë mësacua. ²¹ Yë'ë coca guanseni jo'case'ere achani yo'ocua, ja'ancuabi yë'ëni ai yëjën ba'iyë. Yë'ëni ai yëcua, ja'ancuabi yë'ë Taitabi ai yëguë ba'iji. Yë'ë'ga ja'ancuabi ai yëguë ba'iguë, yë'ë ba'iyete bacua recoñoa huanofë'ru bacuani ëñoñë yë'ë, yihuogüë quëabi Jesús.

²² Quëaguëna, yequë Judas, Iscariote hue'ema'iguë, baguëbi coca senni achabi:

—Éjaguë, më'ëbi yëquënanani ëñoquë, ro bain më'ëni recoyo ro'tama'icuanani ëño'ma'ifne cahué më'ë. ¿Më'ë guere ja'an yo'oguë'ne? senni achabi.

²³ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ëni ai yëjën ba'icua, yë'ë cocarebare achani yo'ojën ba'icua, ja'ancuabi ëñoja'guë'ë yë'ë. Yë'ë Taitabi bacuani ai yëguë ba'iji. Ja'n'rëbi, yëquëna samucuabi bacuana ti'anni, bacua recoñoare te'e ba'ijën, bacuare gare jo'caye beoye ba'ija'cua'ë yëquëna. ²⁴ Yequëcua yë'ëni yëma'icua, ja'ancuabi yë'ë cocarebare ro achajën, ro yo'omajën ba'iyë. Ro yë'ë se'gabi ba cocarebare ro'tama'ifne. Yë'ë Taita yë'ë cuencueni raosi'quëbi yë'ëni ro'ta güeseguëna, ba cocarebare mësacuani quëani achoyë yë'ë.

²⁵ Yë'ëbi mësacua naconi yuta ba'iguë, yua ja'an cocare mësacuani yihuogüë quëahuë.

²⁶ Riusu Espirituca yua mësacuana ti'anni, si'aye mësacuani ye'yoni masi güeseji. Yë'ëbi caguëna, Taita Riusubi baguë Espiritute mësacuana raoji. Raoguëna, Espiritubi yua mësacuani jo'caye beoye yihuogüë, te'e conguë ba'iji. Ba'iguë, yua yë'ë cocareba quëase'e si'ayete mësacuani ro'ta güeseji.

²⁷ Yureca, mësacuare jo'cani saiguë, mësacua recoñoa bojo huano güeseyë yë'ë. Yë'ë se'gabi ja'nca bojo güeseyë poreyë. Ro bain se'gabi bojo güeseyë porema'ifne. Ja'nca sëani, recoyo sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. Recoyo huaji yëye beoye ba'ijë'ën. ²⁸ Yua yë'ë coca ja'anrë quëase'ere achahuë mësacua: Yë'ëbi gare go'iyë. Go'ini, ja'n'rëbi jë'te, mësacuani ënaguë raija'guë'ë. Ja'nca quëaguëna, achahuë mësacua. Mësacuabi yë'ëni ai yëjën ba'itoca, mësacua yua yë'ë Taitana go'iyete achani, ai bojojën ba'ire'ahuë, yë'ë Taita yua yë'ë'ru quë'rë ta'yeyeyë Éjaguë sëani. ²⁹ Yureca, yë'ë go'irën yuta ti'anna'iguëna, mësacuani quëahuë. Mësacuabi yë'ë coca quëase'ere ro'tani, yë'ëbi goquëna, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën caguë, ja'nca yure quëahuë yë'ë.

³⁰ Gu'a bain éjaguë, zupai huati, ja'anguëbi raiguëna, yua rëño ñësebë se'ga mësacua naconi coca caguë ba'iyë yë'ë. Zupaibi yua yë'ëni enseye porema'iguë ba'iji. ³¹ Yë'ë Taita guansese'e se'ga'ru güina'ru yo'oguë ba'iyë. Yë'ë Taitani ai yëguë ba'iguëna, si'a bainbi ëñani yë'ë Taita ai yëguë ba'iyete masija'bë caguë, baguë guansese'e'ru yo'oguë ba'iyë yë'ë. Yureca raijë'ën. Saiñu, cabi Jesús.

15

La vid verdadera

¹ Cani ja'n'rëbi, ye'yo cocare yihuogüë quëabi:

—Bisi ëye sahua, te'e ruiñe ba'i sahua'ru ba'iyë yë'ë. Ba'iguëna, yë'ë Taitabi, ëye zio éjaguë'ru ba'iguë, yë'ëre conni cuiraguë ba'iji. ² Yë'ë bain cuencuesi'cua yua ëye sahua cabëan'ru ba'iyë. Gue cabëbi ëyere quëinma'iguëna, yë'ë Taitabi ëñani, Gu'aji caguë, ba cabëte tē'ntani senjoji. Gue cabëbi ëyere quëinguëna, yë'ë Taitabi ëñani, Quë'rë se'e quëinja'guë caguë, ba cabëte re'oye tē'cani cuiraji. Zio éjaguëbi baguë ëye sahuaña tē'cani cuirayë'ru, yë'ë'ga yë'ë bainrebare conni cuiraguë, quë'rë re'oye yo'o yo'oye concuare bacuare re'huayë yë'ë. ³ Mësacuaca yua yë'ë cocareba quëani achose'ere ye'yeni, si'a recoñoa tēnosi'cua ba'iyë. ⁴ Ja'nca sëani, yë'ëre zi'inni ba'ijën, yë'ë naconi recoyo te'e ba'ijë'ën. Yë'ë'ga mësacua naconi recoyo te'e ba'iyë. Ja'nca ba'ima'itoca, mësacuabi yë'ë Taita yëye'ru yo'oye gare porema'ifne. Éye cabëbi ëye sahuate zi'inni ba'ima'itoca, ja'anse'ebi ëyere quëifne porema'iji. Ja'nca quëifne porema'iguëna, güina'ru mësacuabi yë'ëre zi'inni ba'ima'itoca, mësacua ja'ansi'cuabi yë'ë Taita yëye'ru yo'oye gare porema'ifne.

⁵ Bisi ëye sahua ba'iyë'ru ba'iyë yë'ë. Mësacua yua ëye cabëan'ru ba'iyë. Éye cabëanbi ëye sahuate zi'ifne'ru güina'ru yë'ëre zi'injën, yë'ë naconi recoyo te'e ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijën, yë'ë'ga mësacua naconi recoyo te'e ba'iguëna, mësacuabi yë'ë Taita yëye'ru ai ba'iyë yo'oye poreyë. Ai ba'iyë ai ëye quëifne'ru ba'iji mësacuare. ⁶ Bainbi yë'ëna zi'inma'itoca, quëñoni senjoñe se'ga ba'iji bacuare. Éye cabëan quëinma'ifne'ru ba'iyë. Ba cabëan yua gu'a cabëan sëani, zio éjaguëbi tēn'toni senjoji. Senjoni, ja'n'rëbi cueneguëna, chiani toana senjoni ëoji.

⁷ Ja'nca sëani, yë'ëna zi'inni ba'ijë'ën. Yë'ë naconi recoyo te'e ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijën, yë'ë cocareba quëani achose'ere ro'tani, recoñoa re'huani batoca, mësacua yëye'ru senni achajën uajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijëna, mësacua señe si'aye mësacuare re'huacaise'e ba'ija'guë'bi. ⁸ Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua ai ba'iyë ëye quëifne'ru Taita Riusu yo'ore yo'oreba yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijëna, si'acuabi Taita Riusu ta'yeyeyë ba'iyete ëñani masiye poreyë.

Ja'nca eññajèn, Cristoni te'e ruiñe conjèn ba'iyè, mèsacuare cayè. ⁹ Yè'è Taita yua yè'èni ai yèguè ba'iyè'ru, güina'ru mèsacuanì ai yèguè ba'iyè yè'è. Yèguè ba'iguèna, yè'è naconi recoyo te'e bojojèn ba'ijè'èn. ¹⁰ Yè'è'ga yè'è Taita guanse cocare yo'oguè, baguè yèguè ba'iyete masiguè bojoguè ba'iyè. Güina'ru mèsacuabi yè'è guanse coca canì jo'case'ere yo'ojèn ba'itoca, yè'è yèguè ba'iyete masijèn bojojèn ba'iyè.

¹¹ Yè'èbi bojo güeseguèna, mèsacua yua ai ba'iyè ai bojojèn ba'ijè'èn caguè, ja'an cocare mèsacuanì ja'nca yihuoguè quèahuè yè'è. ¹² Yè'è guanse cocare cato, yua ñaca ba'iji: Mèsacua yua sa'ñeña ai yèjèn ba'ijè'èn. Yè'èbi mèsacuanì yèse'ru güina'ru sa'ñeña ai yèjèn ba'ijè'èn. ¹³ Bainguèbi baguè gajecua ro'ire junni tontoca, bacuanì ai ba'iyè ai yèguè ba'iji. Què'rè ta'yejeiye yèguè ba'iyè beoji. ¹⁴ Mèsacua yua yè'è guanse cocare te'e ruiñe yo'otoca, yè'è gajecua'è cayè. ¹⁵ Yè'è're yo'o conjèn ba'icua mèsacuare se'e cama'ñe. Yo'o conguèbi baguè èjaguè yo'o yo'oyete huesèji. Yè'èca yè'è Taita cocareba masi güesese'e si'aye mèsacuanì quèahuè. Ja'nca sèani, mèsacua yè'è gajecua'è cayè. ¹⁶ Mèsacua yua yè'èna z'i'inni ba'iyè ro'tamaè'è. Yè'èbi mèsacuanì cu'ejani cuencuenì, yè'è bainrebare re'huani bahuè. Mèsacua yua yè'è re'o yo'ore te'e ruiñe yo'oreba yo'ojè'èn caguè, yua mèsacuare cuencuenì jo'cahuè. Ai ba'iyè èye què'ñe'ru mèsacuabi yè'è re'o yo'o yo'oreba yo'otoca, mèsacuabi guajaye beoye yo'ojèn ba'iyè. Ja'nca ba'ijèn, yè'èni si'a recoyo ro'tajèn, mèsacua yèyete yè'è Taitani senjè'èn. Senjè'na, si'aye mèsacuaña ènseye beoye insiji. ¹⁷ Yè'è coca guansese'e: mèsacua yua sa'ñeña ai yèjèn ba'ijè'èn, ja'anre ro'tani yo'ojèn ba'ijè'èn.

El mundo odia a Jesús y a los suyos

¹⁸ Ro bainbi yua mèsacuanì je'o batoca, sa'ntiye beoye ba'ijè'èn. Yè'èni ru'ru je'o base'ere ro'tajè'èn. ¹⁹ Mèsacua yua ro bain jubè ba'icua ba'itoca, ro bainbi mèsacuanì ai yèjèn ba'ire'ahuè. Ro bain jubè beocua, yè'è bainreba cuencuesi'cua, ja'an ba'icua sèani, ro bainbi mèsacuanì je'o bayè. ²⁰ Yè'è coca quèase'e: "Yo'o concuabi bacua èjacua'ru què'rè ta'yejeiye beoyè" ja'an cocare ro'tajè'èn. Ro bainbi yè'èni ai gu'aye huaitoca, güina'ru mèsacuare'ga ai gu'aye huaiyè. Yè'è coca quèani achose'ere achani yo'otoca, güina'ru mèsacua coca quèani achoyete achani yo'oyè. ²¹ Mèsacua yua yè'è bainrebare sèani, bacuabi yè'è Taita yè'è're cuencuenì raosi'quère ro huesèjèn, mèsacuanì gu'aye yo'ojèn ba'iyè.

²² Yè'èbi bacuanì coca quèani achoguè raima'itoca, bacua gu'a juchare huesèjèn ba'ire'ahuè. Yua bacuanì quèani achoguè raisi'què sèani, bacua gu'a juchare masijèn, yua sehuo cocare caye poremá'ñe. ²³ Yè'èni je'o bacuabi yè'è Taitare'ga je'o bayè. ²⁴ Yè'èbi yua ta'yejeiye yo'o, yèquècua yo'oye poremá'ñe yo'o, ja'anre yo'oni bacuanì èñoma'itoca, bacua gu'a juchare sehuoye senma'ire'ahuè yè'è. Ja'an yo'ore èñasi'cuata'an, bacuabi yua yè'è, yè'è Taita, yèquèna samucuanì je'o bahuè. ²⁵ Bacua ira coca toyani jo'case'e: "Ro ro'tajèn, yè'èni ro je'o bahuè" ja'an coca toyani jo'case'ere güinareba'ru yure yo'ohuè bacua.

²⁶ Yureca, yè'è Taitana go'iguè, baguè Espiritu, ba te'e ruiñe quèani masi güeseguè, ja'anguète mèsacuanì yihuoguè conreba conguè, yè'è ba'iyete te'e ruiñe quèani masi güeseji. ²⁷ Mèsacua'ga yè'è naconi si'arèn ba'isi'cuabi yè'è ba'iyete te'e ruiñe quèani achojèn ba'ijè'èn.

16

¹ Mèsacuabi yè'è're jo'canì senjoma'ñe caguè, ja'an cocare mèsacuanì yihuoguè quèahuè. ² Mèsacua yua yè'è bainreba sèani, yua bacua jubè'na ñe'cajè'na, mèsacuanì saoni senjoñè. Yurera bacua gu'aye yo'ojairèni ti'anji. Riusu yo'ore conjèn ba'ifnu cajèn, mèsacuanì huani senjo èaye yo'oyè. ³ Yè'è, yè'è Taita, yèquènani gare huesècua sèani, ja'nca yo'oni jèhuajèn ba'iyè bacua. ⁴ Yureca, ja'nca mèsacuanì quèani achohuè yè'è. Bacua gu'aye yo'ojairèni ti'anguèna, bacua gu'aye yo'oyete èñani, yè'è güina'ru quèase'ere ro'tajè'èn.

Lo que hace el Espíritu Santo

Yurera, ja'an cocare mèsacuanì quèahuè yè'è. Mèsacua yè'è naconi ba'icua sèani, ja'anre mèsacuanì quèamaè'è yè'è. ⁵ Yurera, yè'è raosi'quèna go'iguèbi ja'an cocare mèsacuanì quèahuè yè'è. Go'iguèna, mèsacuabi ¿Jarona saiguè'ne mè'è? yè'èni senma'ñe. ⁶ Ja'an cocare mèsacuanì quèaguèna, mèsacua yua recoñoa ai sa'ntijèn ai oiye. ⁷ Oicua'reta'an, yè'è yua mèsacuanì te'e ruiñe coca quèaguèbi gare saiguèna, ai re'oye ba'iji mèsacuare. Saima'itoca, Riusu Espiritubi mèsacuanì yihuoguè conguè raima'iji. Saiguèca baguète mèsacuaña raoyè yè'è. ⁸ Raoguèna, baguèbi rani si'a bain gu'a jucha, bacua re'oye yo'oye caraye, Riusu bènni senjoja'ñe, ja'anre bainni èñoni masi güeseji. ⁹ Yè'èni recoyo ro'taye güecua sèani, bacua gu'a juchare èñoni masi güeseji. ¹⁰ Yè'è yua se'e èñoma'iguèbi yè'è Taitana go'iguè sèani, re'oye ba'iyete bainni èñoni masi güeseji baguè. ¹¹ Zupai huati ro gu'a bain èjaguè bènni senjosiquè ba'ija'guè sèani, Riusu bènni senjoja'ñete bainni èñoni masi güeseji Riusu Espiritu.

¹² Yuta mèsacuanì coca yihuoguè quèaye ai caraguèna, yè'èbi mèsacuanì yure quèama'ñe, mèsacua te'e ruiñe achajairèn yuta ti'anma'iguè sèani. ¹³ Riusu Espiritu rairèn ti'anguèna, baguèbi yua Riusu te'e ruiñe ba'i cocare mèsacuanì caraye beoye èñoni masi güeseji. ¹⁴ Ja'nca

quëani achoguë, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ai ba'iyete ai ëñoji baguë. Bainbi yë'ëni gugurini rëanni bojoja'bë caguë ëñoji. Yë'ë te'e ruiñe ba'iyete mësucuani ëñoni masi güeseji baguë. ¹⁵ Yë'ë Taita ba'iyete'ru güinareba'ru ba'iyë yë'ë'ga. Ja'nca sëani, Riusu Espiritubi yë'ë te'e ruiñe ba'iyete mësucuani ëñoni masi güeseje, ja'anre mësucuani quëahuë yë'ë.

La tristeza se cambiará en alegría

¹⁶ Yureca, rëño ñëserë ba'iguëna, mësucuabi yë'ëre ëñañe beoye ba'iyë. Ja'nca ba'ini, ja'nrëbi se'e rëño ñëserë ba'iguëna, yë'ëre se'e ëñañe, quëabi Jesús.

¹⁷ Quëaguëna, baguëre conjën ba'icua yequëcuabi sa'ñeña coca senni achahuë:

—¿Baguë queaca ro'taguë, ja'an cocare quëaguë'ne? Rëño ñëserë ba'iguëna, yë'ëre ëñañe beoye ba'iyë. Ja'nrëbi se'e rëño ñëserë ba'iguëna, yë'ëre se'e ëñañe, caji baguë. Cani, Yë'ë Taitana go'iguë sëani, ja'an case'ere'ga quëabi. ¹⁸ Rëño ñëserë caguëna, maibi baguë cocare ro huesë ëaye achayë, sa'ñeña senni achahuë.

¹⁹ Senni achajëna, Jesusbi bacua cocare masiguë, baguëni senni achaye yëyete masiguë baj'i. Ja'nca sëani, Jesusbi bacuani coca senni achabi:

—Yë'ëbi coca caguë: Rëño ñëserë ba'iguëna, yë'ëre ëñañe beoye ba'iyë. Ja'nrëbi, se'e rëño ñëserë ba'iguëna yë'ëre se'e ëñañe, ja'an cocare caguëna, mësucuabi ro huesë ëaye achajën, ¿ja'anre sa'ñeña senni achaye mësucua? ²⁰ Yureca, mësucuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë: Mësucuabi ai oijën ai sa'ntireba sa'ntijëna, gu'a bain si'acuabi bojora bojojen ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, mësucua yua sa'nti hua'na ba'icuabi yuara ai bojoreba bojojen ba'ija'cua'ë. ²¹ Romigobi zinre të'ya rai bi'ragona, ai ba'iyete ai ja'sina ju'ingobi sa'nti hua'go se'ga ba'igo, bago të'ya rairën ti'anse'e sëani. Ja'nrëbi të'ya rani tëjini, bago zinni ëñani ai bojoreba bojogo. Bago sa'ntise'ere ro'tama'igo bojogo. ²² Güina'ru, mësucuabi yureña ai sa'nti hua'na ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, yë'ëbi se'e mësucuani ëñaguë raiguëna, mësucuabi recoñoa ai bojoreba bojoja'cua'ë. Ja'nca bojojen, yequëcuabi mësucuani se'e sa'nti güeseje gare porema'inë.

²³ Ja'anrën ti'anguëna, mësucua si'aye te'e ruiñe masijën, yua yë'ëni coca senni achaye beoye ba'ija'cua'ë. Ganreba mësucuani yihuoguë quëayë yë'ë. Mësucuabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, Taita Riusuni baguë bayete sentoca, mësucuani caraye beoye insireba insise'e ba'ija'guë'bi. ²⁴ Yure tëca mësucuabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, yë'ë bayete gare señe beoye ba'icua'ë. Yureca, yë'ë bayete Taita Riusuni senjë'ën. Ja'nca sentoca, mësucuabi ai ta'yejeiye coreba cojën, ai recoyo bojojen ba'ija'cua'ë.

Jesucristo, vencedor del mundo

²⁵ Yureca, mësucuani coca yihuoguë, ye'yo coca se'gabi quëahuë yë'ë. Ja'nca quëaguë, mësucuani Taita Riusu ba'iyete ai ruiñe quëajairën ti'anji. Mësucuani ye'yo cocabi se'e quëaye beoye ba'iyë. ²⁶ Ja'anrën ti'anguëna, mësucua yëye'ru senni achaguëna, yë'ëbi Taita Riusuni mësucua sencaiyë beoye ba'iyë. ²⁷ Taita Riusubi mësucuani, yë'ëni ai yëjën ba'icua sëani, mësucuani ai yëguë ba'iji. Mësucuabi yua yë'ë Taita raosi'quë ba'iyete si'a recoyo ro'tajën, yë'ëni ai yëjën ba'iyë. ²⁸ Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguëna, bainna ëñaguë raisi'quë'ë yë'ë. Ja'nca raisi'quëbi yuara bainre jo'cani, yë'ë Taitana go'iyë, yihuoguë quëabi Jesús.

²⁹ Quëaguëna, baguëre concuabi cahuë:

—Yurera më'ëbi yëquënani ro ye'yo cocabi quëama'inë. Te'e ruiñe ba'i cocabi quëaguëna, achayë yëquëna. ³⁰ Më'ëbi yua si'aye te'e ruiñe masiguëna, yëquënabi ro huesë ëaye beoye achayë. Ja'nca masiguëna, yëquënabi më'ëre, Riusu Raosi'quë ba'iyete si'a recoyo ro'tayë, cahuë.

³¹ Cajëna, Jesusbi sehuobi:

—¿Mësucuabi yë'ë ba'iyete si'a recoyo ro'taye caye? ³² Yurera ba'iguëna, yequëcuabi saoni senjojen, mësucua si'a jubëbi yë'ëre jo'cani senjoni, mësucua huë'ëñana gare go'iyë. Ja'nca go'ijën, yë'ëre te'e hua'guëre jo'cani senjoñë mësucua. Ja'nca jo'cani senjocua'ta'an, yë'ë yua te'e hua'guë beoyë, yë'ë Taitabi coñe sëani. ³³ Yureca, mësucuabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, recoyo bojo huanofne ba'ijë'ën caguë, ja'an cocare mësucuani quëahuë yë'ë. Mësucuabi ën yijare ba'ijëna, zupaire concuabi mësucuani ai je'o baja'cua'ë. Ja'nca bacuata'an, mësucua yua recoñoa bojoye se'gare re'huani ba'ijë'ën. Yë'ëbi zupaire concuare ënseye poreguë sëani, recoyo bojoye se'ga ba'ijë'ën, yihuoguë quëabi Jesús.

17

Jesús ora por sus discípulos

¹ Ja'nca yihuoguë quëani tëjini, Jesusbi mëñe ëñani, Riusuni ujaguë ca bi'rabi:

—Taita, yureca më'ë casirën ti'anbi. Ja'nca ti'anguëna, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni ëñoj'ën. Eñoguëna, yë'ë'ga më'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni ëñoñë. ² Më'ëbi yë'ëre si'a bain Eñaguëre re'huaguëna, yë'ëbi më'ë cuencueni raosi'cuare bani, bacuare si'arën huajëreba

huajécuaire re'huayë yë'ë. ³ Më'ëbi te'e ruinëreba ba'iguë'ë. Yequë riusu beoji. Yë'ë'ga Jesucristo hue'eguëbi më'ë raosi'quëreba ba'iguë'ë. Ja'nca ba'iyë mai. Ja'nca ba'ijëna, maini si'a recoyo ro'tacuanì si'arën huajëreba huajécua ba'iyë.

⁴ Yë'ëbi ën yijana rani, më'ë yo'o case'ere yo'oni tējihuë. Ja'nca yo'oguë, më'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni ëñohuë yë'ë. ⁵ Ja'nca ëñosi'quëbi më'ëna go'iyë yë'ë. Go'iguëna, yë'ëre më'ë naconi ta'yejeiye Èjaguëre se'e re'huani, yë'ëre bajë'ën. Èn yija re'huani jo'casirën, quë'rë ja'anrë èjaguë ba'ise'e ru se'e yë'ëre re'huani bajë'ën, Taita.

⁶ Yua më'ë ta'yejeiye ba'iyete më'ë bainreba cuencueni raosi'cuani ëñohuë yë'ë. Më'ëbi si'a bainre ëñani, më'ë bainreba se'gani tëani bani, yë'ëna raoni jo'caguëna, më'ë bainreba sëani, yë'ëbi bacuani bani, më'ë cocarebare bacuani te'e ruinë quëani achohuë yë'ë. Quëani achoguëna, bacuabi achani si'a recoyo ro'tahuë. ⁷ Ja'nca recoyo ro'tajën, yë'ë cocarebare achajën, si'aye më'ë cocareba ba'iyë masijën, Te'e ruinë caji Riusu cajën ba'iyë. ⁸ Yë'ëbi më'ë coca quëani achose'ere bacuani te'e ruinë cani achoguëna, bacuabi te'e ruinë recoyo ro'tahuë. ⁹ Ja'nca sëani, bacua ba'iyete ro'taguë, më'ëni ujaguë ba'iyë yë'ë. Si'a bainre ro'tama'inë yë'ë. Bacua se'gare më'ë bainreba ba'ijëna, yë'ëna raosi'cuare sëani, bacuare ro'taguë, më'ëni ujayë, Taita. ¹⁰ Më'ë bainrebare yë'ëna raoguëna, yë'ëbi bacuani bani bojoguëna, yë'ëni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajëna, bainbi bacua ba'iyete ëñani, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete re'oye cajën ba'ija'cua'ë.

¹¹ Yureca, yë'ëbi ën yijana se'e bëama'inë. Bacua se'ga bëayë. Bëajëna, yë'ëbi më'ëna go'iyë. Go'iguëna, më'ë yua jucha beoguë, më'ë ta'yejeiye yo'oni ëñoguë, bacuani congüë ba'ijë'ën, Taita. Bacuare yë'ëna raoni jo'caguë, yua mai recoyo te'e zi'inni ba'iyë ru bacua, bacuare'ga recoyo te'e zi'inni ba'cuare re'huajë'ën. ¹² Yë'ëbi bacua naconi ba'iguë, më'ë raosi'cuare sëani, më'ëbi ta'yejeiye yo'oni congüëna, bacuare conni re'huani bahuë yë'ë. Ja'nca conni baguëna, gu'a juchana bonëñe beoye baë'ë. Te'eguë se'ga, gu'a juchana bonëni huesëja'guë, ja'anguë se'gabi gu'a juchana tonni huesëjaji'i. Më'ë cocareba toyani jo'case'ëru güina'ru ba'ija'ye caguë, më'ë cuencueni jo'case'ëru güina'ru baji'i baguëre.

¹³ Yureca, më'ëna go'iyë yë'ë. Ja'nca go'iyë ro'taguë, bacua yua yë'ë recoyo bojoye'ru güina'ru caraye beoye bojoreba bojoja'bë caguë, yë'ë coca yure ujaguë cayë yë'ë. ¹⁴ Yua më'ë cocarebare bacuani quëani achoni jo'cahuë yë'ë. Ro bain ba'iyë'ru tin ba'icua sëani, ro bain ba'icua'bi bacuani je'o bayë. Yë'ë yua ro bain ba'iyë'ru tin ba'iguëna, bacua'ga güina'ru ba'iyë. ¹⁵ Bacua ba'iyete ro'taguë, më'ëni ujayë yë'ë. Ro bain ba'irubi quëñoni bajë'ën senma'inë yë'ë. Zupai huatibi bacuani coquema'ija'guë caguë, bacuani ëñaguë congüë ba'ijë'ën. Ja'anre ujaguë se'ñe yë'ë, Taita. ¹⁶ Bacuabi yua ro bain ba'iyë'ru tin ba'iyë. Yë'ë yua ro bain ba'iyë'ru tin ba'iguëna, bacua'ga güina'ru ba'iyë. ¹⁷ Te'e ruinë ba'i recoñoa bacuare re'huani bajë'ën. Më'ë cocareba yua te'e ruinë ba'i coca sëani, ja'anbi bacuare te'e ruinë ba'i recoñoa bacuare re'huani bajë'ën. ¹⁸ Më'ë yua yë'ëre bainna raoguëna, yë'ëbi güina'ru bacuare bainna saohuë yë'ë. ¹⁹ Bacua yua më'ë cuencueni ëñose'e'ru më'ë yo'ore sani te'e ruinë yo'ojën ba'ija'bë caguë, yë'ë'ga më'ë cuencuese'e'ru junni tonguë saiye, Taita.

²⁰ Yureca, bacuare ujaguëna, yequëcuabi bacua cocare achani yë'ëni si'a recoyo ro'tajëna, ja'ancuare'ga ujaguë ba'iyë yë'ë. ²¹ Si'a jubëbi recoyo te'e ro'tajën ba'ija'bë caguë ujayë yë'ë. Më'ë yua yë'ë naconi te'e recoyo ba'iguëna, yë'ë'ga më'ë naconi te'e recoyo ba'iyë. Bacua'ga güina'ru mai naconi te'e recoyo ba'ija'bë caguë ujayë, Taita. Ja'nca te'e recoyo ba'ijëna, si'a bainbi ëñani, yë'ë yua më'ë raosi'quë ba'iyete si'a recoyo ro'taja'bë caguë ujayë yë'ë. ²² Më'ëbi yua më'ë ta'yejeiye ba'iyete yë'ëna jo'caguëna, yë'ë'ga më'ë ta'yejeiye ba'iyete bacuana jo'cahuë. Mai ba'iyë'ru recoyo te'e ba'ija'bë caguë, ja'nca jo'cahuë yë'ë. ²³ Yë'ë yua bacua naconi recoyo te'e ba'iguëna, më'ëbi yë'ë naconi recoyo te'e ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, bacua yua mai te'e ruinë ba'iyë'ru recoyo te'e ba'ija'bë cayë. Ja'nca ba'ijëna, si'a bainbi bacua ba'iyete ëñani, yë'ë yua më'ë raosi'quë ba'iyë, ja'anre masija'bë cayë. Më'ë yua yë'ëni ai yëguë, bacuare'ga güina'ru ai yëguë ba'iyë më'ë. Si'a bainbi bacua ba'iyete ëñani, ja'anre masija'bë cayë.

²⁴ Taita, ru'rureba ba'isirën, ën yijare yuta re'huama'irën, më'ë ta'yejeiye ba'iyete yë'ëna jo'cahuë më'ë. Ja'nca jo'caguëna, yë'ëbi më'ëni ëñere se'ñe: Bacua'ga yë'ë go'ija'runa saiye se'ñe. Sani, yë'ë ta'yejeiye ba'iyë, më'ë jo'case'ere ëñani masija'bë cayë. ²⁵ Yë'ë Taita, më'ë se'gabi recoyo re'oye ro'tani congüëna, më'ë ba'iyete masini bojoyë yë'ë. Bacua'ga yë'ë ba'iyë, më'ë raosi'quë ba'iyë, ja'anre masini bojoyë. Ro ba'icuaca më'ë ba'iyete huesëcua'ë. ²⁶ Më'ëbi yë'ëni ai yëguëna, më'ë bain cuencuesi'cuabi güina'ru yequëcuani ai yëjën ba'ija'bë caguë, më'ë ta'yejeiye ba'iyete bacuani ëñohuë yë'ë. Ja'nca ëñoguë, bacuani quë'rë se'e ëñoguë ba'ija'guë'ë yë'ë, ujaguë cani tonbi Jesús.

18

Arrestan a Jesús

¹ Ja'nca ujani tonni, baguère conjèn ba'icua naconi huèni, Cedrón casi yorobète je'enni, jo'ya re'ohuèna ti'anni, baguère concua naconi bèahuè. ² Ja'an bèani ba'irute masibi Judas, Jesusre insini senjosi'què hue'eguè. Jesús yua baguère concua naconi bèani coca caguè ba'isiru sèani, ³ Judasbi masini, pairi èjacua, fariseo bain, ja'ancuana sani, soldado jubè, bacua coñete senji'i. Senguèna, baguèni coñe saohuè. Saojèna, majahuèan, sunqui cabèan toa zèinse'e, guerra hua cabèan, ja'anre inni, Judas naconi sani, Jesús ba'iruna ti'anhue. ⁴ Ti'anjèna, Jesusbi bacua preso zeanja'ñete masiguè, bacuana tèhuoni senni achabi:

—¿Mèsacua gueguèni cu'ejèn rate'ne? senni achabi.

⁵ Senni achaguèna, bacuabi sehuohuè:

—Jesús Nazarenoni cu'ejèn raè'è, sehuohuè.

Senhuojèna:

—Yè'è'è, quèabi.

Quèaguèna, Judas hue'eguè, Jesusre insini senjoguèbi bacua naconi tinja nècaguè èñabi.

⁶ Nècaguè èñaguèna, Jesusbi, “Yè'è'è” caguèna, bacuabi jo'yena go'iyè taèn'è. ⁷ Tantena, Jesús yua bacuani se'e senni achabi:

—¿Mèsacua gueguèni cu'ejèn rate'ne? senni achabi.

Senni achaguèna,

—Jesús Nazarenoni cu'ejèn raè'è, sehuohuè.

⁸ Sehuojèna, Jesusbi cabi:

—Yè'è'è. Mèsacua cu'eguè'è, cahuè yè'è. Yè'èni cu'ejèn raitoca, yè'è bain concuare zeanma'ijè'n. Bacuabi quèñèja'bè cayè, cabi.

⁹ Jesús coca ja'anrè case'e: “Mè'è bain yè'èna raosi'cua, bacua gare huesoye beoye re'huani bahuè” ja'an coca case'e'ru güina'ru ba'ija'guè caguè, Bacuabi quèñèja'bè cabi.

¹⁰ Caguèna, ja'nrèbi, Simón Pedro yua guerra hua hua'tire baguèbi yua ja'an hua'tibi rutani, pairi ta'yejeiye èjaguère yo'o congüèni huani, baguè jèja ganjorote cue'reni tonbi. Malco hue'ebi ba yo'o congüè. ¹¹ Cue'reni tonguèna, Jesusbi Pedroni cabi:

—Yo'oma'ijè'n. Mè'è hua'tire hua'ti aya corohuèna jèojè'n. Yè'è Taitabi cuencueni guanseguèna, baguè yo'ore ai yo'oguè saiye bayè yè'è, cabi.

Jesús ante Anás

¹² Ja'nrèbi, soldado jubè, bacua èjaguè, judío èja bain naconi, bacuabi Jesusre preso zeanni, guènameanbi huenhuè. ¹³ Huenni, ru'ru baguète Anás hue'eguèna sani èñohuè. Anás yua Caifás huaguè ba'iguèna, Caifás yua ja'an tècahuè pairi què'rè ta'yejeiye èjaguè baji'i. ¹⁴ Caifás yua judío èjacuani yihuoguè: “Te'eguè se'gabi bain ro'ire junni huesètoca, què'rè re'oye ba'iyè ba'iji” ja'anre ja'anrè yihuosi'què baji'i baguè.

Pedro niega conocer a Jesús

¹⁵ Ja'nrèbi, Simón Pedrobi, yua yequè Jesusre congüè naconi, Jesusre be'tebi. Be'teguèna, ba yequè congüè yua pairi què'rè ta'yejeiye èjaguè Caifasre masiguèbi, Caifás huè'èna cacabi. Jesusre be'teguè cacaguè, ¹⁶ Pedrote, hue'se ca'nco nècaguèna, jo'cabi. Ja'nca jo'cani, Caifasbi ba yequè congüète masiguè sèani, ba yequè congüèbi anto sa'ro cuirago naconi coca canì, anto sa'rore anconi, Pedroni caca güesebi. ¹⁷ Caca güeseguèna, anto sa'ro cuirago, ba huè'e yo'o congobi Pedroni cago:

—¿Mè'è yua ba bainguè Jesús, baguète consi'quèma'iguè? senni achago.

Senni achagona, Pedrobi:

—Bañè, sehuobi.

¹⁸ Yureca, ai sèsèguèna, ba huè'e yo'o concua, soldado èjacua naconi, bacuabi neo tècabi toare zèonni, tè'ijeiye nècäjèn cuin'è. Pedro'ga bacua naconi te'e toa cunjii'i.

El sumo sacerdote interroga a Jesús

¹⁹ Ja'nrèbi, Jesusre pairi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iruna nècojèna, pairi què'rè ta'yejeiye èjaguèbi baguèni coca senni achabi. Baguère concua ba'iyè, baguè coca ye'yoye, ja'anre senni achaguèna, ²⁰ Jesús sehuobi:

—Si'a bainbi yè'è coca ye'yoyete achani masija'bè caguè, bain nè'ca huè'èna, Riusu huè'e judío bain nè'cani ye'yo coca achajèn ba'iruan, ja'anruanna sani, yè'è cocare ye'yoguè baè'è yè'è. Gare yahueye beoye te'e ruiñe ye'yoguè baè'è yè'è. ²¹ Ja'nca sèani, ¿mèsacua queaca ro'tajèn, yè'èni ja'an coca senni achayè'ne? Yè'è achasi'cuana sani, bacuani senni achajè'n. Bacuabi yè'è coca ye'yose'ere masiyè, sehuoguè cabi.

²² Ja'nca caguèna, soldado èjaguè Jesús ca'ncore nècaguèbi yua baguè èntè abèbi Jesús ziana cueni, baguèni bèinguè cabi:

—¿Mè'è queaca ro'taguè, pairi què'rè ta'yejeiye èjaguèni ja'an cocabi sehuoguè'ne? cabi.

²³ Caguëna, Jesús sehuobi:
 –Yë'ë yua gu'a cocabi sehuotoca, ¿gue gu'a cocare caye'ne yë'ë? Re'o cocabi sehuotoca, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëni cueguë'ne? sehuoguë cabi.

²⁴ Caguëna, Anasbi Jesusre preso huensi'quëre ta'yejeiye ëjaguë Caifasna saobi.

Pedro niega otra vez a Jesús

²⁵ Ja'ansirëmbi, Pedro yua hue'se ca'ncore cuinguë nëcaguëna, yequëcuabi baguëni senni achahuë:

–¿Më'ë yua ba bainguë consi'quëma'iguë? senni achahuë.

Senni achajëna, Pedrobi ëñama'iñe caguë:

–Bañë, sehuobi.

²⁶ Sehuoguëna, yequë pairi ta'yejeiye ëjaguëre yo'o conguëbi coca cabi. Pedro yua yequë bainguë ganjoro cue'reni tonsi'quë, ja'anguë yua ënquë te'e ba'isi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi Pedroni coca cabi:

–Më'ë yua Jesús naconi jo'ya re'ohuëte baë'ë. Ja'nca ba'iguëna, më'ëni ëñahuë yë'ë, cabi.

²⁷ Caguëna, Pedrobi se'e Bañë sehuobi. Ja'nca sehuoguëna, ja'ansirën curabi yuji'i.

Jesús ante Pilato

²⁸ Ja'nrëbi, Jesusre zeanni, zijeirën ba'iguëna, Caifás huë'ebi bain ta'yejeiye ëjaguë huë'ëna sahuë. Bacua yua judío bain sëani, Gu'ana pa'roma'iñu cajën, bain ta'yejeiye ëjaguëna cacamaë'ë. Bacua pascua aonre aife yëcuabi gu'ana pa'roye poremaë'ë. ²⁹ Ja'nca sëani, bain ta'yejeiye ëjaguë, Pilato hue'ëguëbi bacuana etani, coca senni achabi:

–¿Ënquë gue juchare yo'oguëna, mësacua caye'ne? senni achabi.

³⁰ Senni achaguëna, sehuohuë:

–Gu'aye yo'osi'quë ba'ima'itoca, baguëte më'ëna insima'ire'ahuë yëquëna, sehuohuë.

³¹ Sehuojëna, Pilato cabi:

–Mësacua se'gabi baguëte sani, mësacua ira bain coca toyani jo'case'e caye'ru, baguëni si'nsejë'ën, cabi.

Caguëna, judío bainbi cahuë:

–Yëquëna ira bain coca toyani jo'case'ere ëñato, yua Bainni huani senjoma'ijë'ën caguëna, baguëni te'e ruiñe si'nseñe porema'iñë yëquëna, cahuë.

³² Ja'nca cahuë. Jesús coca ja'anrë caguë ba'ise'e, baguë crusu sa'cahuëna junni huesëja'ye, ja'an coca case'ëru güina'ru ba'ija'guë caguëna, ja'nca cahuë bacua. ³³ Cajëna, Pilatobi baguë huë'ëna go'iye cacani, Jesusre choni, baguëni coca senni achabi:

–¿Më'ë yua judío bain ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

³⁴ Senni achaguëna, Jesusbi sehuobi:

–¿Më'ë se'gabi ja'anre ro'tani yë'ëni senni achaguë? ¿yequëcuabi ja'anre më'ëni quëare? sehuoguë senni achabi.

³⁵ Senni achaguëna, Pilatobi sehuobi:

–¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an senni achaguë'ne? Yë'ë yua judío bainguë ba'ima'iñë. Më'ë bain, judío bain pairi ëjacuabi më'ëre preso zeanni, yë'ëna rani nëcohuë. ¿Më'ë gue gu'aye yo'osi'quë'ne? senni achabi.

³⁶ Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

–Yë'ë yua ta'yejeiye ëjaguëta'an, ën yija bainre guansema'iñë yë'ë. Ja'nca guansegüë ba'itoca, yë'ëre concuabi yure guerra huajën, judío bain yë'ëre preso zeañe ëñejën ba'ire'ahuë. Yequë jobo ëjaguë sëani, yë'ëre concuabi guerra huama'iñë, sehuoguë quëabi.

³⁷ Quëaguëna, Pilatobi senni achabi:

–Ja'nca ba'itoca, ¿më'ë yua bain ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

–Ja'nca ba'iyë yë'ë. Ja'anna të'ya raisi'quë baë'ë yë'ë. Te'e ruiñe ba'i cocare quëani achoguë raisi'quë'ë ën yijana. Te'e ruiñe ba'iyë ye'yeye yëcua, si'acuabi yë'ë cocare achayë, sehuoguë quëabi.

³⁸ Quëaguëna, Pilatobi:

–¿Te'e ruiñe ba'iyete queaca masiye'ne? senni achabi.

Jesús es sentenciado a muerte

Ja'nca senni achani ja'nrëbi, se'e judío bainna etani, bacuani cabi:

–Baguë yo'gu'aye yo'osi'quë ba'iyë huanoma'iji yë'ëre. ³⁹ Ja'nca ba'iguëna, mësacua ira bain senni achajën ba'ise'ëru yure tëcahuë'ga güina'ru yo'oye ro'tayë yë'ë. Mësacua pascua umuguseña sëani, ¿mësacua jaro bainguë preso zeansi'quëre etoye seña'ne? ¿Ënquë, mësacua ta'yejeiye ëjaguëte etoye yëye? senni achaguë cabi.

⁴⁰ Caguëna, bacuabi yua si'a jëja cani achojën baë'ë:

–¡Bañë! ¡Yequë, Barrabás hue'ëguë, ja'anguëni etojë'ën! güijën cahuë.

Ja'an Barrabás hue'eguë yua bainre huani jian huati baji'i.

19

¹Ja'nca cajëna, Pilatobi Jesusre sani, baguëte ga'ni za'zabobi si'nseye guansebi. ²Ja'nrëbi, soldado hua'nabi miu ma ga'huare baguëte tëonni, baguë sinjobëna tëohuë. Ja'nrëbi, bajacu can ëjaguë canre inni, baguëna sayani, ³ja'nrëbi, baguëna ñë'ca rani jayajën cahuë:

—¡Ai zoe ba'irën huajëni ba'ijë'ën, judío bain ta'yejeiye ëjaguë! cahuë.

Ja'nca cajën, bacua ëntë abëanbi baguëna cuehuë.

⁴Ja'nrëbi, Pilato yua se'e etani, judío bainni cabi:

—Ëñajë'ën. Baguëte mësacuaní ëñoguë rahuë. Gu'aye yo'osi'quë ba'iyë huanoma'iji yë'ëre. Ja'anre achani masijë'ën, cabi.

⁵Caguëna, Jesús yua miu ma ga'hua, bajacu can, ja'anre sayasi'quëbi etani nëcabi. Etani nëcaguëna, Pilatobi bacuaní quëabi:

—Yureca ëñajë'ën. Bainguëbi nëcaji, quëabi.

⁶Quëaguëna, pairi ëjacua, soldado ëjacua, bacuabi ëñani, si'a jëja achoye cahuë:

—¡Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën! ¡Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën! güijën cahuë.

Cajëna, Pilatobi cabi:

—Mësacua se'gabi baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën. Gu'aye yo'osi'quë ba'iyë gare huanoma'iji yë'ëre, cabi.

⁷Caguëna, judío bainbi sehuohuë:

—Riusu guanseni jo'case'ere ëñato, Riusuni jayajën cacuare huani senjojë'ën guanseni jo'cabi Riusu. Ja'nca sëani, baguë yua Riusu Zin ba'iyë caguëna, baguëni huani senjoñe bayë, sehuohuë.

⁸Ja'nca sehuojëna, Pilatobi achani, quë'rë ai huaji yëguë baji'i. ⁹Ja'nrëbi, baguë huë'ena go'iyë cacani, Jesusni se'e senni achabi:

—¿Më'ë jarobi raquë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi ro caye beoye nëcabi.

¹⁰Nëcaguëna, Pilato cabi:

—¿Më'ë guere yo'oguë sehuoma'iguë'ne? Yë'ë yua bain ëjaguë sëani, më'ëni etoye poreyë yë'ë. Më'ëni crusu sa'cahuëna quenni reoye'ga poreyë yë'ë. ¿Ja'anre masima'iguë më'ë? cabi.

¹¹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi më'ëre bain ëjaguëre re'huama'itoca, yë'ëre guanseye gare porema'ire'ahuë më'ë. Ja'nca sëani, yë'ëre preso zeanni më'ëna insisi'quë, ja'anguëbi quë'rë ai ba'iyë jucha baji, sehuobi.

¹²Ja'nca sehuoguëna, Pilatobi Jesusre etoye coca caguë baji'i. Ba'iguëna, judío bainbi si'a jëja güihuë:

—¡Baguëte etotoca, më'ë ta'yejeiye ëjaguëbi bëinji! ¡Bain ta'yejeiye ëjaguë casi'quë sëani, romano bain ta'yejeiye ëjaguëni gu'aye casi'quë ba'iji! güijën cahuë.

¹³Ja'nca cajëna, Pilatobi achani, Jesusre huë'ebi etoni, bainni baguëte ëñobi. Ëñoni ja'nrëbi, baguë jëja ñu'i seihuë, gata pë'npësiru, hebreo cocabi Gabata casiru, ja'anruna bëani, Justicia yo'ozca caguë baji'i. ¹⁴Ja'an umuguse yua judío bain pascua aon ain umuguse ja'anrë ba'i umuguse ba'iguëna, ja'an aonre re'huaye bahuë. Mëñera së'irën ba'iguëna, Pilatobi judío bainni cabi:

—¡Yureca, mësacua ta'yejeiye ëjaguëte ëñajë'ën! cabi.

¹⁵Caguëna, bacuabi si'a jëja güihuë:

—¡Baguëni huani senjojë'ën! ¡Baguëni huani senjojë'ën! ¡Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoni senjojë'ën! güijën cahuë.

Cajëna, Pilatobi coca senni achabi:

—Mësacua ta'yejeiye ëjaguëte sëani, ¿baguëni crusu sa'cahuëna reoye caye? senni achabi.

Senni achaguëna, pairi ëjacuabi sehuohuë:

—Yëquëna ta'yejeiye ëjaguë beoji baguë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguë se'gabi yëquëna ëjaguëreba ba'iji, sehuohuë.

¹⁶Ja'nca sehuojëna, Pilatobi baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoye soldado hua'nana insibi. Insiquëna, Jesusre sahuë.

Jesús es crucificado

¹⁷Ja'nca sajën, crusu sa'cahuëna reoru, sinjo gu'an casiru, hebreo cocabi Gólgota casiru, ja'anruna Jesusre sahuë. Baguë crusu sa'cahuëte baguëni cuan güesehuë. ¹⁸Sani ti'anni, baguëte crusu sa'cahuëna reohuë. Yequëcuare'ga, samucuare baguë naconi te'e reohuë. Te'eguëte baguë jëja ca'ncona reohuë. Te'eguëte baguë ari ca'ncona reohuë. Baguëte yua bacua joborana reohuë. ¹⁹Reojëna, Pilatobi baguë gu'aye yo'ose'ere ro'tani, "Jesús Nazareno, judío bain ta'yejeiye ëjaguë'bi baji'i" ja'anre toyani, Jesús crusuna sëoye guansebi.

²⁰ Sëoye guanseguëna, judío bain ai ba'i jubëbi ja'an coca toyani sëose'ere ëñahuë, huë'e jobo cueñe ba'iruna reosi'quëre sëani. Hebreo coca, latín coca, griego coca, ja'an cocabi toyani sëose'e bají'i. ²¹ Ba'iguëna, ja'n'rëbi, judío bain pairi ëjacuabi Pilatona sani, baguëni coca cahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, “Judío bain ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji” toyaguë'ne? Ja'anre tënoni, “Judío bain ta'yejeiye ëjaguëguëña” ja'anre toyani sëojë'ën, cahuë.

²² Cajëna, Pilatobi sehuobi:

—Bañë. Yë'ë coca toyani sëose'ere gare tënoñe beoye ba'iyë yë'ë, sehuobi.

²³ Ja'n'rëbi, soldado hua'nabi baguëte quenni reojën, baguë cañare inni bahuë. Gajese'gacua sëani, ga soldado hua'guëbi te'e canre babi. Jesús ju'i can se'gabi jëhuabi. Ta'nësiruan beoguë, ëmëje'en ca'ncobi yijacua ca'ncó tëca, si'a can yua te'e jai can ganosi can bají'i. ²⁴ Ja'nca ba'iguëna, soldado hua'nabi sa'ñëña cahuë:

—Ën canre ye'rema'ñu. Te'eguë se'gabi baja'guë cajën, Gata toyasira'carëanre senjoni ëñani, can coja'guëte masiñu, cahuë.

Ja'nca yo'ojëna, Riusu coca toyani jo'case'e: “Yë'ë cañate sa'ñëña huo'huejën, gata toyasira'carëanre senjoni ëñajën cohuë” ja'an coca toyani jo'case'e'ru güina'ru bají'i. Ja'nca yo'ohuë ba soldado hua'na.

²⁵ Yureca, romi hua'nabi Jesús reosirute ëñajën nëcahuë. Jesús pé'cago, yeco bago yo'jego, yeco María'ga hue'ego Cleofas rëño, yeco María Magdalena, ja'an hue'ecuabi ëñajën nëcahuë. ²⁶ Ja'nca nëcajëna, Jesusbi baguë pé'cagoni ëñani, ja'n'rëbi baguëre conguë ai yësi'quëre'ga ëñani, baguë yua baguë pé'cagoni cabi:

—Mamá, yë'ë conguëte sani, më'ë zinrebare baguëte re'huani bajë'ën, cabi.

²⁷ Cani ja'n'rëbi, baguëre conguëni cabi:

—Yë'ë pé'cagote sani, më'ë pé'cagore bagote re'huani bajë'ën, cabi.

Ja'nca caguëna, ja'n'rëbi, ba conguëbi Jesús pé'cagote baguë huë'ena sani, baguë pé'cagore re'huani bani cuiraguë bají'i.

Muerte de Jesús

²⁸ Ja'n'rëbi, Jesús yua baguë yo'o yo'oni tëjise'ere masiguë, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë caguë, ñaca caní achobi:

—Oco ëaji, caní achobi.

²⁹ Caní achoguëna, vino jo'cha sënje jo'cha ba'iguëna, baru ba'icuaibi sayabëbi inni, tëcabëna jëoni, sënje jo'cha ro'rohuëna ayani, baguë yi'obona mëani rurahuë. ³⁰ Rurajëna, Jesusbi uncuni, ja'n'rëbi ñaca caní achobi:

—Yua yë'ë yo'o yo'oni tëjise'e ba'iji.

Caní achoni, ja'n'rëbi, baguë sinjobëte meñe reani junni tonbi.

Un soldado abre con su lanza el costado de Jesús

³¹ Junni tonguëna, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse ja'anrë ba'i umuguse ba'iguëna, judío bainbi ju'insi'cua ga'nihuëanre crusu sa'cahuëanna jo'caye güehuë. Yo'o yo'oma'i umuguse yua ai ta'yejeiye ba'i umuguse sëani, ja'nca jo'caye güejën, Pilatona sani, ba reosi'cua guëoñare hua'huani, bacuare sani tañe sen'ë. ³² Ja'nca senni achajëna, soldado hua'nabi sani, Jesús naconi reosi'cua, bacua guëoñare ru'ru cueni jë'yehuë. ³³ Cueni jë'yeni ja'n'rëbi, Jesusre ëñani, yua ju'insi'quëre sëani, baguë guëoñare cueni jë'yemaë'ë.

³⁴ Cueni jë'yema'ijëna, te'e soldado hua'guëbi Jesús coribana baguë cuain peregëbi totabi. Totaguëna, ja'ansirën zie, oco, ja'anbi etabi. ³⁵ Etaguëna, yë'ë yua ën cocare toyaguëbi ja'anre ëñahuë. Ja'anre ëñasi'quëbi masini, yua te'e ruiñe quëaye se'ga ba'iyë. Mëacuabi achani, Jesusni si'a recoyo ro'tajë'ën caguë, ja'anre ëñani, te'e ruiñe toyani jo'cahuë yë'ë. ³⁶ Riusu coca toyani jo'case'e: “Baguë gu'anre gare cueni jë'yeye beoye ba'ija'cua'ë” ja'an coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë caguë, ja'nca bají'i. ³⁷ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yequë quë'ro'ga ñaca caji: “Bacua totasi'quëni ëñaja'cua'ë” toyani jo'case'e ba'iji.

Jesús es sepultado

³⁸ Ja'n'rëbi, Jesusbi junni huesëguëna, yequë Jesusre conguë, José hue'eguë, Arimatea huë'e jobo bainguë, ja'anguë yua judío ëja bainni huaji yëguë, Jesusni yahue conguë se'ga bají'i. Ja'nca ba'iguëbi Pilatona sani, Jesús ga'nihuëte sani tañe sen'ji. Senguëna, Pilatobi Jaë'ë cabi. Caguëna, Jesús ga'nihuëte inni sabi. ³⁹ Saguëna, Nicodemo hue'eguë, ñamibi Jesusni ëñaguë saisi'quë, ja'anguëbi Joséni conbi. Ja'nca conguë, ma'ña, mirra, ñaloes, ja'an ma'ña ja'mese'e, treinta kilo ba'iyete inni rabi. ⁴⁰ Raguëna, bacuabi Jesús ga'nihuëte ba ma'ña naconi yu'yujën, canbi ganoni tunahuë. Judío bainbi ja'nca bainre re'huani tañë. ⁴¹ Ja'n'rëbi, jo'ya re'ohuë yua baguë crusu reosiru cueñe bají'i. Ja'anruna ëñato, bain tan goje yurera gata të'ntëbana te'ntose'e bají'i. Yuta bain tanma'i goje bají'i. ⁴² Ja'nca cueñe

ba'iguëna, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse yuara ti'añe sëani, ja'an gojena ayani ta'pini tanhuë.

20

La resurrección de Jesús

¹ Ja'nrëbi, semana ja'anrë ba'i umuguse ti'anguëna, María Magdalenabi ñata ñamibi huëni, Jesús tansiruna saco'ë. Yuta zijei re'oto se'ga baj'i'i. Sani ëñato, yua gata ta'pisibë yua tansi gojebi otani saose'e baj'i'i. ² Ja'nca ba'iguëna, bagobi huë'huëni saco'ë. Simón Pedro, yequë Jesusre congüë ai yësi'quë, bacua ba'iruna huë'huëni quëajaco'ë:

—Yequëcuabi mai Ëjaguë tansi gojere otani baguëte samate. Sarena, bacua sasirute huesëyë mai, quëago.

³ Quëagona, Pedro yua ba yequë congüë naconi, bacuabi ba tansi goje tëca ëñajën saë'ë. ⁴ Jëja huë'huëjën saë'ë. Ja'nca saijëna, ba yequë congüëbi Pedro'ru quë'rë jëja huë'huëni, tan gojena ru'ru ti'anbi. ⁵ Ti'anni ja'nrëbi, rëanni, sa'nahuëna ëñato, Jesús can ganoni tunase'ebi unji'i. Ja'anre ëñaguë, sa'nahuëna cacamaji'i. ⁶ Ja'nrëbi, Simón Pedrobi baguë yo'jena ti'an rani, tansi gojena cacabi. Cacani ëñato, Jesús can ganoni tunase'ebi unji'i. ⁷ Baguë sinjo ba'isi can'ga yequë can naconi baj'i'i. Ja'an can se'gabi re'oye re'huase'e ba'iguë, yua ca'ncorëte unji'i. ⁸ Ja'nca ba'iguëna, ba yequë congüë ru'ru ti'ansi'quëbi tan gojena cacani, ja'anre ëñani, Jesús go'ya raise'ere si'a recoyo ro'tabi. ⁹ Riusu coca toyani jo'case'e, Jesús go'ya raija'ye, ja'an cocare yuta huesëjën, yurera Jesús go'ya raise'ere si'a recoyo ro'tahuë. ¹⁰ Ja'nrëbi, ja'anre ëñani tējini, bacua huë'ena goë'ë.

Jesús se aparece a María Magdalena

¹¹ Go'ijëna, María Magdalenabi tansi goje hue'se ca'ncore nëcago oco'ë. Ja'nca oigobi rëanni, tansi goje sa'nahuëna ëñato, ¹² anje sanhuë samucua, pojei caña ju'icuabi yua Jesús ga'nihuë uinsirute ñuë'ë. Yequëbi guëoña ba'isirute ñuji'i. Yequëbi sinjobë ba'isirute ñuji'i.

¹³ Ja'nca ñu'icuabi Mariani:

—¿Më'ë guere oigo'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, sehuogo:

—Yequëcuabi yë'ë Ëjaguëte sarena, baguë sasirute huesëyë yë'ë, sehuogo.

¹⁴ Sehuoni, ja'nrëbi bonëni ëñato, Jesusbi nëcabi. Nëcaguëna, baguëte huesëgo. ¹⁵ Huesëgon, Jesús yua bagoni senni achabi:

—¿Më'ë guere oigo'ne? ¿Neni cu'ego'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bago yua jo'ya re'ohuë cuiraguë ba'iyete ro'tago, baguëni sehuogo:

—Më'ëbi baguë ga'nihuëte yequëruna sani jo'catoca, baguë jo'casirute quëajë'ën. Baguëte injaza, cago sehuogo.

¹⁶ Sehuogona, ja'nrëbi, Jesusbi:

—¡María! cabi.

Caguëna, bago yua bonëni, hebreo cocabi baguëni:

—¡Rabuni! cago. Bain cocabi, Ye'yoguë, cago.

¹⁷ Cagona, Jesús cabi:

—Yë'ëre su'ncama'ijë'ën. Yuta yë'ë Taitare mëni go'imaë'ë yë'ë. Yë'ë bainrebana sani, ñaca quëajë'ën: Yë'ë Taita Riusu yua mësacua Taita Riusu ba'iguëna, baguëna se'e go'iye bayë. Ja'anre bacuani quëajajë'ën, cabi.

¹⁸ Caguëna, María Magdalenabi Jesusre conjën ba'icuaana sani, “Mai Ëjaguëni ëñahuë yë'ë” cago quëago. Baguë coca case'ere bacuani quëago.

Jesús se aparece a los discípulos

¹⁹ Ja'nrëbi, ja'an umuguse semana ja'anrë umugusebi na'iguëna, Jesusre concuabi, judío ëja bainni huaji yëcua sëani, bacua huë'ere ñë'cani, anto sa'roña ta'pini baë'ë. Ba'ijëna, Jesusbi bacua jobona joë ba'irubi eta rani nëcabi. Nëcani cabi:

—Mësacua bojo recoyo huanofë ba'ijë'ën, saludaguë cabi.

²⁰ Ja'nca saludani ja'nrëbi, baguë ëntë saraña, baguë coriba, ja'anre bacuani ëñobi. Ëñoguëna, bacua Ëjaguë ba'iyete ëñani, ai bojohuë. ²¹ Bojojëna, Jesusbi se'e cabi:

—Mësacua bojo recoyo huanofë ba'ijë'ën. Yë'ë Taitabi yë'ëre cuencueni raoguëna, güina'ru mësacuare cuencueni, baina saoyë yë'ë, cabi.

²² Ja'nca cani ja'nrëbi, bacuani sëconi saoguë cabi:

—Mësacua yua Riusu Espiritute coní bajë'ën. ²³ Yequëcuabi bacua gu'a juchare jo'cani senjotoca, mësacua yua bacua juchare huanë yeye cajë'ën. Catoca, ja'ancuabi yua gu'a jucha beoyë. Yequëcuabi bacua gu'a juchare jo'cani senjoma'itoca, mësacuabi yua bacua juchare huanë yema'ñe cajë'ën. Catoca, ja'ancuabi yua gu'a jucha bayë, caguë quëani saji'i.

Tomás ve al Señor resucitado

²⁴ Yureca, Jesusre conguë Tomás hue'eguë, yequë mami Te'e Jubë Hua'guë casi'quë bajji'i, yequë naconi jubë të'ya raisi'quë sëani. Ja'anguëbi, Jesús eta raisirën, bacua naconi beobi.

²⁵ Beoguëna, Jesusre concuabi jë'te baguëni:

–Mai Ëjaguëni yua ëñahuë yëquëna, quëahuë.

Quëajëna, baguë sehuobi:

–Baguë go'ya raise'ere ro'tama'inë yë'ë. Ru'ru baguë ëntë saraña quensiruanre ëñaza. Baguë ëntë saraña quensiruan, baguë coriba totasiru, ja'anre pa'roye porenica, baguë go'ya raise'ere ro'tayë yë'ë. Pa'roye poremanica, ro'tama'inë yë'ë, caguë sehuobi.

²⁶ Ja'nrebi, ocho umuguseña ba'iguëna, Jesusre concua yua Tomás naconi ba huë'ere ñë'casi'cua ba'ijëna, anto sa'roña yua ta'pise'e bajji'i. Ja'nrebi, Jesús yua bacua jobona eta rani nëcani:

–Mësacua bojo recoyo huanoñe ba'ijë'ën, saludaguë cabi.

²⁷ Cani ja'nrebi, Tomasni cabi:

–Yë'ë ëntë sarañare ëñajë'ën. Më'ë ëntë sara mëoñoare mi'nani, më'ë mëoñoabi yë'ë ëntë sarañare pa'rojë'ën. Ja'nrebi, më'ë ëntë sara mëoñoare mi'nani, yë'ë coriba totasi gojena sa'nnsuni ëñajë'ën. Se'e ro'tama'inë beoye ba'ijë'ën. Yë'ëni si'a recoyo ro'tajë'ën.

²⁸ Caguëna, Tomasbi baguëni ëñani cabi:

–Yë'ë Ëjaguë, yë'ë Riusureba ba'iyë më'ë, caguë quëabi.

²⁹ Quëaguëna, Jesús cabi:

–Më'ë yua yë'ëni ëñani, yë'ëni si'a recoyo ro'tahuë. Yequëcua yë'ëre ëñama'icuaata'an, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, yua ai ta'yejeiye recoyo bojojën ba'ija'cua'ë, cabi.

El porqué de este libro

³⁰ Yureca, Jesús yua baguëre concua naconi ba'iguë, ai ba'iyë ai ta'yejeiye yo'oni ëñobi. Si'aye ën pëbëna toyani jo'caye carabi. ³¹ Ën pëbë toyase'e se'gare mësacuana jo'cahuë yë'ë. Mësacua yua Jesús, ba Cristo ba'iyë, Riusu Zin Raosi'quëreba ba'iyë, ja'anre recoyo ro'tajë'ën caguë, ën pëbëte toyani jo'cahuë. Baguëbi conguëna, huajëreba huajëjën ba'ijën ba'ijë'ën cajën, Jesusni si'a recoyo ro'tajë'ën.

21

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

¹ Ja'nrebi jë'te, Jesusre concuabi Tiberio zitara yëruhuate ba'ijëna, Jesusbi bacuani ñaca'ru ëñobi. ² Simón Pedro, yequë Tomás, Te'e Ju Hua'guë casi'quë, yequë Nataniel, Caná huë'e jobo Galilea yija huë'e jobo bainguë, yequëcua Zebedeo mamacua, yequëcua samucua, ja'ancua yua ñë'casi'cua ba'ë'ë. ³ Ba'ijëna, Simón Pedrobi:

–Hua'ire yojaza, cabi.

Caguëna, ba yequëcua:

–Yëquëna'ga më'ë naconi te'e saiye, cahuë.

Ja'nrebi, yogubi cacani sani, hua'ire yojën ñatajaicuaata'an, hua'i tinjama'icua ba'ë'ë.

⁴ Ja'nrebi, ñata bi'raguëna, Jesusbi zitara yëruhuate nëcaguëna, baguëre concuabi baguëte huesëhuë. ⁵ Huesëjëna, bacuani caguë senni achabi:

–Mami sanhuë, ¿mësacua hua'i yore? senni achabi.

Senni achaguëna:

–Banhuë, sehuohuë.

⁶ Sehuojëna, bacuani cabi:

–Mësacua huanterëte jëja ca'ncona senjojë'ën. Ja'nca senjotoca, hua'i yoyë, cabi.

Caguëna, ja'nca senjohuë. Senjoni ja'nrebi, ai ba'iyë ai hua'i yojën, huanterë rëquëguëna mëañe poremaë'ë. ⁷ Ja'nrebi, Jesusre conguë ai yësi'quëbi Pedroni:

–Mai Ëjaguëbi querë ba'iji, cabi.

Ja'nca caguëna, Simón Pedrobi achani, baguë caña yo'o yo'oguë rutase'ere besa sayani, zitarana chani, yëruhuana yi'huaguë saji'i. ⁸ Saiguëna, ba yequë concuabi yogute ba'ijën, ba huanterë hua'i bu'isirëte rëreni sani je'ë. Zitara yëruhua yua so'o ba'imaji'i. Cien metro ba'iyë cueñe'ru bajji'i. ⁹ Jeni, ja'nrebi ëñato, toa yua neo tëca zëinse'e bajji'i. Zëinse'e ba'iguëna, ziaya hua'i hua'guë te'eguë, aonbëan naconi, ja'anbi boguëna, ëñahuë. ¹⁰ Ëñajëna, Jesús cabi:

–Ba hua'i yose'e, samu hua'nare injaijë'ën. Boni aiñu, cabi.

¹¹ Caguëna, Simón Pedrobi yoguna cacani, huanterëte zeanni, yëruhuana rëreni mëabi. Mëani, ai ba'iyë ai ziaya hua'i, jaina ba'ijëna, huanterëte ai bu'iguëna, cuencueni ëñato, ciento cincuenta y tres ba'ë'ë. Ai ba'iyë ai ba'icuaata'an, huanterëbi ye'remaji'i. ¹² Ja'nrebi, Jesusbi:

–Raijë'ën. Desayunote aiñu, cabi.

Caguëna, bacuabi yua baguë ba'iyete senni achaye huaji yëhuë. Mai Ëjaguë ba'iyete masihuë. ¹³ Ja'nrëbi, Jesús yua ba aonbëan bose'ere inni, bacuana huo'hueni insibi. Ziaya hua'ire'ga güina'ru inni insibi.

¹⁴ Ja'nca bacuani ëñobi Jesús. Baguë go'ya raisirëmbi bacuani ëñoguë, yureca baguë samute viaje eta rani ëñobi.

Jesús habla con Simón Pedro

¹⁵ Ja'nrëbi, desayunote anni tējihuë. Tējini, Jesús yua Simón Pedroni senni achabi:

—Simón, Juan mamaquë, më'ëbi ëñere ai yëguë, ¿yë'ëni quë'rë yëguë? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Aito, Ëjaguë. Më'ëni ai yëguë ba'iyë yë'ë. Ja'anre masiyë më'ë, sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Ja'nca ba'itoca, oveja zin hua'nani aon cuiraye'ru, yë'ë bainni yë'ë cocarebare ye'yoguë ba'ijë'ën, cabi.

¹⁶ Cani ja'nrëbi, baguëni samu ba'iyë senni achabi:

—Simón, Juan mamaquë, ¿yë'ëni ai yëguë më'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Aito, Ëjaguë, Më'ëni ai yëguë ba'iyë yë'ë. Ja'anre masiyë më'ë, sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Ja'nca ba'itoca, jo'ya baguëbi baguë oveja hua'nani cuiraye'ru, më'ë yua yë'ë bainre cuirani conguë ba'ijë'ën, cabi.

¹⁷ Cani ja'nrëbi, baguëni samute ba'iyë senni achabi:

—Simón, Juan mamaquë, ¿yë'ëni ai yëguë më'ë? senni achabi.

Ja'nca samute ba'iyë senni achaguë, “¿yë'ëni ai yëguë më'ë?” senni achaguëna, Pedrobi sa'nti hua'guë runni, baguëni sehuobi:

—Ëjaguë, më'ëbi si'aye masiguë sëani, yë'ë yëguë ba'iyete masiyë më'ë, sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Ja'nca ba'itoca, jo'ya baguëbi baguë oveja hua'nani cuiraye'ru, më'ë yua yë'ë bainre cuirani conguë ba'ijë'ën. ¹⁸ Më'ëni ganreba yihuoguë quë'ayë yë'ë. Më'ë bonsëguë ba'isirëmbi më'ëbi më'ë cañate sayani, më'ë yësiruanna saiguë ba'nhuë. Ja'nca ba'iguëta'an, më'ëbi ira hua'guë ruinguëna, yequëbi më'ë ëntë saraña mi'nañe guanseni, më'ë cañate më'ëna sayani, më'ë yëma'iruna më'ëre saja'guë'bi, cabi.

¹⁹ Ja'nca caguë, Pedro junni huesëja'yete quëani achobi Cristo. Riusu ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseguë, ja'nca junni huesëja'guë'bi. Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi Pedroni:

—Më'ë yua yë'ëni te'e conguë rajjë'ën, cabi.

El discípulo a quien Jesús quería mucho

²⁰ Caguëna, Pedrobi bonëni ëñato, ba conguë Jesús ai yësi'quëbi be'teguë rajj'i. Ja'an raiguëbi yua pascua aon ainsirëmbi Jesús ca'ncore te'e ñu'isi'quë bajj'i. “Ëjaguë, ¿guëguëbi më'ëre insini senjoja'guë'ne?” ja'anre senni achasi'quë bajj'i. ²¹ Ja'an ba'iguëbi raiguëna, Pedrobi baguëte ëñani, Jesusni senni achabi:

—Ëjaguë, ¿ja'anguë ba'iyete më'ë guere caguë'ne? senni achabi:

²² Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë in rai umuguse tëca ba'ija'guë catoca, ja'anre ro'ta ëaye beoye ba'ijë'ën. Më'ë yua yë'ëni te'e conguë raiye ro'taguë yo'ojë'ën, cabi.

²³ Ja'nca caguëna, ja'nrëbi, Jesusre conjën ba'i jubëbi, Ja'an conguëbi junni huesëma'ija'guë'bi, sa'ñeña cani achohuë. Jesús yua baguë junni huesëma'ija'ñete camajj'i. “Yë'ë in rai umuguse tëca ba'ija'guë catoca, ja'anre ro'ta ëaye beoye ba'ijë'ën” ja'an se'gare cani jo'cabi Jesús.

²⁴ Ja'an conguë yua yë'ë'ë. Yë'ë yua ën pëbë toyase'ere ëñasi'quë sëani, më'sacuani toyani jo'cahuë yë'ë. Te'e ruiñe ba'i coca se'gare toyani jo'cahuë yë'ë. Ja'anre masiyë mai.

²⁵ Jesusbi yeque yo'o ai ba'iyë yo'oni ëñoguëna, ën pëbëna toyaye carabi. Si'ayete toyani jo'catoca, ja'an uti pëbëan toyani jo'case'e ai ba'iyë sëani, ën yijana jo'caye ti'anma'iji, ro'tayë yë'ë.

Riusu ta'yejeiye yo'o conjën ba'isi'cua, Bacua yo'ojën ba'ise'e

La promesa del Espíritu Santo

¹ Yé'è baingué Teófilo, yé'è ja'anrè toyani saose'e, Jesucristo ën yija ba'igué yo'ose'e beoru toyani jo'cagué, më'ëni quëahué yé'è. Baguë yo'oguë ba'ise'e, baguë coca ye'yoni jo'case'e, si'aye, ² baguë guënamé re'oto go'isirën tēca yo'oni jo'case'e më'ère quëani jo'cahué yé'è, ëjagué. Ja'nca yo'oni jo'casi'quëbi yuta go'ima'igué, ru'ru baguëre ta'yejeiye yo'ore concuani cuencueni jo'caguëña. Cuencueni jo'cagué, Riusu Espiritubi masi güeseguëña, bacuani yihuo coca quëani jo'caguëña, bacua yo'ojën ba'ija'ye'te. ³ Quëani jo'cani, ja'n'rëbi junni tonni, go'ya rani, bacuani se'e ëñoguëña. Eñoni, cuarenta umuguseña bacua naconi te'e ba'igué, baguë huajé rani ba'iyete bacuani te'e ruiñe masi güesegué, Riusu ta'yejeiye ba'i jobore bacuani quëagué baquëña.

⁴ Ja'nca ba'iguëbi baguëre ta'yejeiye yo'o concuani si'a jëja yihuogué quëani jo'cagué baquëña:

—Mësacua yua Jerusalén hué'e jobona bëani ba'ijë'ën. Yé'è Taita Riusu cani jo'case'e'ru ba'ija'ye tēca ëjojën ba'ijë'ën. Yé'è'ga mësacuani cani jo'cahué. ⁵ Juanbi bainre oco naconi bautizagué ba'isi'quëta'an, Riusu mame bautizaja'yeta'an te'e jëana ba'ija'gué'bi mësacua. Yureña ba'i umuguseñabi Riusu Espiritubi mësacuana gaje meni baja'gué'bi, quëani jo'caguëña Jesucristo.

Jesús asciende al cielo

⁶ Cani jo'caguëña, ja'n'rëbi ba hua'nabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguëni senni achareña: —Ëjagué, Israel bain ba'i yija tēani quëñose'e, ¿ja'an yijare bacuana go'ya güeseyé ro'tagué më'è, yureña? senni achareña.

⁷ Senni achajëña, seuhuoguëña baguë:

—Mai Taita Riusu yo'oja'yete mësacuani gare masi güesema'iji. Baguë se'gabi baguë yo'oja'rëne masiji. ⁸ Baguë Espirituca mësacuana gaje meni baguëña, mësacuabi ai ta'yejeiyereba yo'oye poreja'cua'è. Ja'nca porecuabi yé'è ba'iyete si'a bainni te'e ruiñe quëani achoja'cua'è. Ru'ru, Jerusalén bain, ja'n'rëbi Judea yija bain, Samaria yija bain, ja'n'rëbi si'a ën yija re'oto bain so'o ba'icuan yé'è junni tonni go'ya raise'ere te'e ruiñe quëani achojën ba'ija'cua'è mësacua, seuhuoguëña Jesucristo.

⁹ Sehuoni tējini, bacuabi ëñajëña, guënamé re'otona huahua mëigué, pico re'otona huesëguëña, ba hua'nabi gue ro'taye beoye ëñareña. ¹⁰ Ja'nca mëiñe ëñajën nēcajëña, yequécua, samucua, pojei canre ju'icuan bacuana ti'an rani, ¹¹ bacuani senni achareña:

—Mësacua Galilea yija bain, ¿guere ro'tajën guënamé re'otona ro mëiñe ëñajën nēcaye'ne? Ja'an mëni saisi'qué, Jesús hue'eguëbi baguë sani huesëse'eru güina'ru se'e gaje meni raija'gué'bi. Mësacua yure ëñase'eru baguëni se'e ëñaja'cua'è, quëani, ja'n'rëbi sateña.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

¹² Satena, ja'n'rëbi, Cristore concuabi yua Olivo casi cubëte ba'ijën, Jerusalén hué'e jobona te'e jëana goteña. Cueñe ba'iruna go'ijën, yo'o yo'oma'i umugue ganiñe poreye'ru, te'e kilómetro ba'iyé ganini ti'anreña. ¹³ Ti'anni, bacua ba'i hué'ena cacani, ëmëje'en ba'i sonohuëna mëni bateña. Ja'nca ba'icuanbi ñaca hue'ecua bateña: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo mamaquë Santiago, Simón hue'eguë cananista jubé ba'igué, Santiago baingué Judas hue'egué, ja'an hue'ecua bateña. ¹⁴ Ja'ancua si'a jubëbi Riusuni ujañu cajën, Jesús yo'jecua, Jesús pë'cago María, yequécua romi hua'na, bacua naconi ñë'cani, si'a umuguseña Riusuni ujañen bateña. ¹⁵ Ja'nca ujañen ñë'cajën, ja'an umuguseñabi Pedrobi baguë bainre coca cani achoza cagué, ja'an jubé ciento veinte ba'icua, bacua jobona nēcani, coca ca bi'raguëña:

¹⁶ —Yo'je sanhué, Riusu Espiritubi cani jo'ca güeseguëña, mai ira baingué ba'isi'qué David hue'egué ba'isi'quëbi toyani jo'caguëña, yureña Riusu cocarebana toyani jo'case'e ba'iji. Ja'an coca toyani jo'case'ere ro'tato, Riusubi yureñabi mai jobona te'e ruiñe yo'o güesebi. Davidbi cani jo'caguëña, ¹⁷ mai jubé baingué ba'isi'qué Judas hue'eguëbi güina'ru yureña yo'obi. Yequëcuabi Jesusre preso zeanni bañu cajëña, Judasbi Jesús ba'irute bacuare ëñoni conbi. Mai jubëre ba'igué, Jesusre yo'o congué ba'isi'quëta'an, Jesusre je'o bacuani ro yahue conbi. ¹⁸ Conguëña, ba hua'nabi baguëni ro'ijëña, baguë gu'a curi naconi inni, yijare conbi babi. Ja'nca conbi baguëbi huajé junni, baguë sinjobëna tonquëña, baguë guëtabëbi juejueguëña, baguë guëta tu'u beoru runi tonni saji'i. ¹⁹ Ja'nca huajé junquëña, si'a Jerusalén bainbi achani, ba yijare bacua cocabi Acéldama hue'yohué. Zie yija hue'yosiru bajji'i.

²⁰ Judas gu'aye yo'ose'ere què'rè te'e ruiñe masiye yètoca, Salmo casi uti pèbèna èñani masijè'èn. Ñaca caji:

Baguè huè'e yua bain senjosi huè'e'ru ruinja'guè.

Bain beo huè'e ba'ija'guè.

Se'e yequè què'rona èñani, èn cocare masijè'èn:

Yequèbi baguè yo'ore yo'oye cuencuesi'què ba'ija'guè.

²¹ Ja'nca toyani jo'case'e sèani, Riusu coca toyani jo'case'e'ru guina'ru yo'on'a'a. Mai jubè ba'icua'e cu'eto, si'a Jesucristo èn yija ba'iguè ba'ise'ere èñasi'cua ba'iyè. ²² Juan bautiza güeserèmbi guènamè re'otona mèni saisirèn tèca baguè naconi te'e conjèn ba'isi'cuare sèani, te'eguète cuencueni, mai naconi te'e yo'o con güeseñu. Jesucristo go'ya rani huahua mèise'ere èñasi'quère cuencueni, ja'an èñase'ere quèani achoja'guè cajèn, mai jubè naconi te'e ba'i güeseñu, cani tonguèña Pedro.

²³ Cani tonguèña, ja'n'rèbi si'a jubère èñani, samucua'e cuencueni nècoreña. Te'eguè, José hue'eguè, yequè mami Barsabàs hue'eguè, Justo'ga hue'eguè, ja'anguète cuencueni nècoreña. Yequère'ga Matías hue'eguère cuencueni nècoreña. ²⁴ Ja'nca cuencueni nèconi, Riusuni senni achareña:

—Èjaguè Riusu, mè'èbi si'a bain recoyo ro'tayete masiguè sèani, èncua samucua, yèquèna cuencueni nècosi'cuare èñani, ¿Jaroguèni mè'è ta'yejeiye yo'ore yo'oye re'huani jo'caguè'ne? ²⁵ Judas yo'ore jo'cani senjose'ere ro'taguè, ¿jaroguèni mame re'huani jo'caja'guè'ne? Judasbi gu'aye yo'oni, baguè gu'a jucha ro'ire junni tonni, baguè bènni senjoja'runa saosi'què sèani, yèquèna bain cuencueni nècosi'cuare èñani, te'eguèni ja'an yo'ore yo'o güesejè'èn, Èjaguè, cajèn, Riusuni senni achareña bacua.

²⁶ Senni achani tèjini, ja'n'rèbi yahueni toyasi gatagate uanreña. Uanni èñato, Matías yua Riusu ta'yejeiye yo'o cuencuesi'què baquèña. Yequècua oncecua naconi te'e zi'inni baquèña.

2

La venida del Espíritu Santo

¹ Ja'n'rèbi Riusu jèja umuguse Pentecostés casi umuguse, judío bain ru'ru téasi aon umugusebi ti'anguèna, Riusu bain si'acuabi te'eruna ñè'cani bateña. ² Ba'ijèna, te'e jèana guènamè re'otobi ai jèja achoguèña. Ai jèja tutu raye'ru achoni, bacua ñu'ijèn ba'i huè'e beoru ai achoreba achoguèña. ³ Ja'nca achoguèna, ba hua'nabi mèiñe èñato, toa zemeñoa ba'iyè'ru huahua mení tonquèña. Ga bainguèna huo'hueni te'e toa zemeño tuaguèña. ⁴ Tua mequèna, Riusu bain si'acua yua Riusu Espirituni si'a recoyoreba bani, bojo hua'na re'huani, ja'n'rèbi Riusu Espiritubi ca güesequèna, tin bain cocare ca bi'rareña.

⁵ Ja'ansi umuguseñabi judío bain, Riusuni ai yèjèn bojocua, si'a èn yija re'otobi raisi'cuabi yua Jerusalén huè'e jobona ti'an raisi'cua bateña. ⁶ Ja'nca ba'icuaabi Riusu bain tin coca cayete achani, ai jai jubè bainbi ñè'cani, gue ro'taye beoye achareña. Ga bainguèbi baguè cocare achani, Yè'è cocare queaca masiye caye'ne cajèn, ai bojojèn achareña. ⁷ Gue ro'taye beoye achajèn, sa'ñeña bojojèn, sa'ñeña ca bi'rareña:

—Ja'an hua'na si'a hua'na ro Galilea bain ye'yema'isi'cua sèani, ¿queaca yè'è cocare caye poreye'ne? ⁸ Yè'è yija bain coca ¿queaca caye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achajèn, gue ro'taye beoye nècareña si'acua.

⁹ Ja'an bain achacuare èñato, si'a hua'nabi tin yijañabi raisi'cua bateña. Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto, Cirene que ca'noña yijaruan, Africa ba'iruan, ja'anruan bainbi raisi'cua bateña. Romabi rani ba'icua'ga bateña. Yequècuabi judío bainreba bateña. Yequècuabi tin yijañabi rani, judío bain ujayete ye'yesi'cua bateña. ¹¹ Yequècua'ga Creta, Arabia, ja'an yijañabi raisi'cua ba'ijèn, ga bainguè baguè yija cocare achato, Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete cani achojèn bateña.

¹² Ja'nca cani achojèna, ja'an bain ñè'casi'cuabi gue ro'taye beoye achajèn, sa'ñeña senni achajèn bateña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Queaca maire yo'oguè'ne Riusu? senni achareña.

¹³ Senni achajèna, yequècua'ga Jesucristore yo'o concuani èñajèn, bacuare ro jayajèn careña:

—Ro güebe neni, ro coca cayè bacua, careña.

Discurso de Pedro

¹⁴ Cajèna, Pedro yua Riusu ta'yejeiye yo'o concua oncecua naconi ba'iguèbi nècani, bainni si'a jèja coca ca bi'raguèña:

—Mèsa'cua judío bain, si'a Jerusalén huè'e jobo ba'icua, yè'èbi coca caguèna, te'e ruiñe achajè'èn. ¹⁵ Èncua yè'è bain concuabi güebema'ifñè. Ènsèguè yuta zijerèn sé'iguè sèani,

mésacua yua huacha ro'tahuë. ¹⁶ Riusu yo'oja'yete cani jo'case'e'ru yureña maini yo'oni jo'caji baguë. Riusu ira bainguë cuencuesi'quë Joel hue'eguëbi toyani jo'caguëna, mésacua achani masijë'ën:

¹⁷ Ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, ën yo'ore yo'oja'guë'e yë'ë, caji Riusu.

Yë'ë Espiritute si'a bainna gacho meni tonguëna, ai recoyo bojojën ba'ija'cua'ë bacua.

Ja'nca bojojën, mésacua mamacua, ëmëcua, romi zincua, si'acuabi yë'ë cocare masini cani achoja'cua'ë.

Mésacua bain bonsëcuabi Riusu guënamë toyare ëñani masija'cua'ë.

Mésacua bain iracuabi Riusu ëo cainruna ëñani masija'cua'ë.

¹⁸ Ja'an umuguseñabi ti'anguëna, yë'ë Espiritute gacho meni, yë'ë bain yë'ëre yo'o concuani tonni baja'guë'e yë'ë.

Ja'nca tonni baguëna, yë'ë ba'iyete bainna quëani achoja'cua'ë bacua.

¹⁹ Ja'ansi umuguseñabi yë'ë yua ai ta'yejeiye yo'oni, guënamë re'otona ëñoja'guë'e.

Yija re'oto'ga ëñoja'guë'e yë'ë.

Zie, toa, ai rëiye toa pico, ja'anre ëñoja'guë'e yë'ë.

²⁰ Ja'an umuguse Riusu ta'yejeiye ba'i umuguse, Jesucristo ti'an rai umuguse yuta ti'anma'iguëna, ënsëguëbi zijei re'oto na'ini huesëja'guë'bi.

Ñañaguë'ga yua zie'ru majequë ruinja'guë'bi.

²¹ Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi Riusu ba'i jobona ti'anni si'arën ba'iyë yënica, Jesucristo ta'yejeiye coñete te'e ruiñe senreba senjë'ën, cani jo'cabi Riusu.

²² Ja'nca toyani jo'case'e sëani, mésacua Israel bain, yë'ëbi yëhuo cocare mésacuani quëani achoguëna, te'e ruiñe achani masijë'ën: Riusubi baguë Zin Jesucristore cuencueni, mésacuana raoguëna, ai ta'yejeiyereba yo'oni mésacuani ëñoguëna, mésacuabi ëñani, baguë ta'yejeiye ba'iyete masihuë. ²³ Ja'nca masicuata'an, mésacua yua Riusu cuencueni jo'case'e'ru yo'ojën, Jesucristore preso zeanni, gu'a bain naconi crusu sa'cahuëna te'e reoni, baguëni ro huani senjohuë. ²⁴ Huani senjosi'quëreta'an, Riusubi ai ta'yejeiye Èjaguë sëani, baguëte go'ya rai güesebi. Mai ta'yejeiye Èjaguëre sëani, ju'insi'quëre gare jo'cabi senjoñe poremaj'i. ²⁵ Mai ira Èjaguë ba'isi'quë David'ga Jesús ba'ija'yete toyani jo'caguëna. Ën cocare toyani maina jo'caguëña:

Yë'ë èjaguëbi yë'ë naconi te'e ba'iguëna, gare jo'caye beoye baguëni ëñañe poreyë yë'ë.

Yë'ë yua ñañaja'runa to'inma'iñe caguë, yë'ë jëja ca'ncona nëcani, yë'ëre baji.

²⁶ Ja'nca sëani, yë'ë yua ai bojo recoyo re'huani baguëni ai bojoreba bojoguë cani achoyë yë'ë.

Baguëbi yë'ëni masi güesequëna, yë'ë junni tonja'rën ti'anguëna, yë'ë ga'nihuëbi gare pu'ncaye beoye ba'ija'guë'bi.

²⁷ Yë'ë recoyote gare jo'cabi senjoma'ija'guë sëani, yë'ë yua më'ëre yo'o con hua'guë ba'iguëna, yë'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseyë beoye ba'ija'guë'e më'ë.

²⁸ Yë'ë yua se'e go'ya raija'guëre sëani, më'ëbi yë'ëni ja'anre masi güesequëna, yë'ëbi më'ëni ëñani, ai ta'yejeiyereba bojoguë ba'ija'guë'e yë'ë, toyani jo'caguëna David.

²⁹ Ja'nca sëani, yo'je sanhuë, David coca toyani jo'case'ere ro'tani ye'yëjë'ën. Mai ira èjaguë ba'isi'quë Davidbi ja'an cocare toyani jo'cabi, ja'nrebi junni tonguëna, baguë bainbi baguëte tanni jo'careña. Jo'carena, baguë ga'nihuëbi pu'nca carajaquëña. Baguë tansiru yuta mai naconi ba'iguëna, ëñani masijë'ën. ³⁰ Ja'nca pu'nca huesësi'quëta'an, Riusu ta'yejeiye yo'oja'yete quëaguë ba'nquëña. Riusubi ën cocare quëani jo'caguëna, te'e ruiñe ro'taguëña baguë: Te'e ruiñereba quëani jo'cayë yë'ë. Më'ë bainguë jë'te raija'guëre cuencueni raoguëna, më'ë ta'yejeiye Èjaguë ba'iyë'ru ai ta'yejeiye Èjaguë ba'ija'guë'bi, quëani jo'caguëña Riusu, baguë Zin Jesucristore. ³¹ Ja'nca quëani jo'caguëna, mai ira èjaguë ba'isi'quë Davidbi achani, te'e ruiñe recoyo ro'tani, Cristo raija'yete masiguëña. Masini, Cristo junni tonni go'ya raija'yete toyani jo'caguëna. Yë'ë recoyote gare jo'cabi senjoma'ija'guëna jo'cabi, Yë'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseyë beoye ba'ija'guë caguë, Jesucristo ba'ija'yete toyani jo'caguëna. ³² Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi baguë Zin raosi'quëre, ja'ansi'quëre go'ya rai güesebi. Go'ya rai güesequëna, yëquëna hua'nabi ëñasi'cua ba'iyë. ³³ Ja'nca go'ya rai güeseni, baguë jëja ca'ncona mëani baji. Ja'nca bani, baguë Espiritute baguëna jo'cabi, baguë ta'yejeiyereba conguëte re'huani baji. Riusu ru'ruña quëani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'obi. Ja'nca yo'oguëna, mésacua'ga yure umuguse Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere achani ëñahuë. ³⁴ Ja'nca sëani, Davidbi guënamë re'otona go'ya rani mëimaquëña. Baguëbi ën coca se'gare toyani jo'caguëña:

Riusubi yë'ë Èjaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani ba'ijë'ën,

³⁵ më'ë je'o bacuani më'ë guëon na'mina ti'anni carajei güeseyë tèca” toyani jo'caguëña

David.

³⁶ Ja'nca toyani jo'case'e sĕani, Israel bain si'acuabi te'e ruiñereba achani masijĕ'ĕn: Mĕsacuabi ja'an Jesucristorebare crusu sa'cahuĕna reoni, huani senjosi'cuata'an, Riusubi ta'yejeiyereba yo'oni, baguĕni go'ya rai gĕeseni, baguĕ ta'yejeiyereba conguĕte re'huani, mai Ējaguĕrebare maire ĕnobi, cani achoguĕña Pedro.

³⁷ Cani achoguĕna, bain hua'nabi achani, ai recoyo oijĕn, Pedroni, yequĕcua Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'acuani senni achareña:

—Ja'yĕ sanhuĕ, ¿queaca yo'o'ja'cua'ne yĕquĕna? senni achareña.

³⁸ Senni acharena, Pedrobi sehuoguĕña:

—Mĕsacua yua Riusuna ti'anni quĕajĕ'ĕn. Mĕsacua gu'a jucha yo'ojĕn ba'ise'e beoru gare jo'cani, Yĕ'ĕ gu'a juchare gare se'e ro'tama'ijĕ'ĕn cajĕn, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajĕn, ocona bautiza gĕesejĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca yo'onca, Riusubi baguĕ Espĕritute mĕsacuana gacho meni ton gĕeseja'guĕ'bi. ³⁹ Ja'nca cani jo'casi'quĕ sĕani, mĕsacua, mĕsacua mamaca raija'cua, so'o yijañare ba'icua, si'acua baguĕ bain cuencuesi'cuani baguĕ Espĕritute insini, si'acuani baguĕ bainre re'huani baja'guĕ'bi Riusu, sehuoguĕ quĕaguĕña Pedro.

⁴⁰ Ja'nca quĕani, se'e yeque cocare yihuoguĕ cani achoguĕña:

—Ēn yija bain gu'ayereba yo'ojĕn ba'icuabi gare huesĕni carajeija'cua sĕani, bacua jobobi gare quĕĕni, Riusuni recoyo te'e zi'nzini, baguĕ bainreba ba'ijĕ'ĕn, cani achoguĕña.

⁴¹ Ja'nca cani achoguĕna, bain hua'nabi te'e ruiñe achani, baguĕ case'ru yo'o bi'rareña. Jesucristoni recoyo te'e zi'nzini ocona bautiza gĕesereña. Ja'nca yo'ojĕn, ja'ansi umuguse samute mil bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. ⁴² Ja'nca ro'tani, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ye'yojĕnna, te'e ruiñe achani, gare jo'caye beoye Riusu yĕye'ru yo'ojĕn bateña. Si'a jubĕbi sa'ñeña recoyo te'e zi'nzini, sa'ñeña bojojĕn, Riusuni te'e uajĕn, Riusu naconi te'e zi'nzini aon huo'huejĕn, te'e ainjĕn bateña.

La vida de los primeros cristianos

⁴³ Ja'nca ba'ijĕn, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni jo'cajĕnna, bain hua'nabi te'e ruiñe ĕñajĕn, ai ro'tajĕn, Riusu yĕye'ru te'e ruiñe yo'oñu cajĕn yo'o bi'rareña. ⁴⁴ Si'acua, Jesucristo naconi recoyo te'e zi'nzini ba'icuabi bacua bonsere inni, sa'ñeña huo'huejĕn, ro insijĕn bateña. ⁴⁵ Bacua jubĕ ba'icua yequĕcuabi ai bonsere bajĕn, bacua bonsere insini curi conĭ, Cristo bain bonse carajĕn ba'icua ro insijĕn bateña. ⁴⁶ Si'a umuguseña bacuabi Riusu uja huĕ'ena ñĕ'cani ujanĭ, ja'nrĕbi jurĕanbi bain huĕ'ĕnna ñĕ'canĭ, Riusu naconi te'e aonre ainjĕn, Riusuni Surupa cajĕn, recoyo te'e bojoreba bojojĕn bateña. ⁴⁷ Riusuni cajĕn, Ai ta'yejeiyereba Ējaguĕ ba'iguĕ'ĕ mĕ'ĕ, cajĕnna, si'a bainbi bacuani te'e ruiñe ĕñajĕn bateña. Riusu bainbi ja'nca ai bojojĕn ba'ijĕnna, Riusubi se'e yequĕ bainre si'a umuguseña cuencuenĭ, bacuani mame recoyo re'huani, baguĕ bain jubĕna ñĕ'ca gĕeseguĕ baquĕña.

3

Un cojo es sanado

¹ Ja'nrĕbi, yequĕ umuguse, ĕnsĕguĕbi a las tres ba'iy'e'ru sĕ'iguĕna, Riusu bain uajĕn ñĕ'cajairĕn sĕani, Pedro, Juan, bacuabi Riusu uja huĕ'ena mĕi bi'rareña. ² Mĕi bi'rani ĕnato, garasi guĕoña baguĕbi caca sarote tinja ñuquĕña. Ganiñe prema'ĭ hua'guĕre sĕani, baguĕ bainbi si'a umuguseña baguĕre cuanni sani, Re'oyereba caca sa'rona jo'careña. Jo'cajĕnna, ba hua'guĕbi ga bain hua'na ti'anja'cuani curi ma'carĕte senguĕ ñuquĕña. ³ Ja'nca ñu'ĭ hua'guĕbi Pedro, Juan, bacuani curi ma'carĕte senquĕña. ⁴ Senguĕna, bacuabi baguĕni ĕñareña. Ēñani, Pedrobi baguĕni caguĕña:

—Yĕquĕnani ĕñajĕ'ĕn, caguĕña.

⁵ Caguĕna, ba hua'guĕbi Curi ma'carĕte conĭ baza caguĕ ĕñaguĕña. ⁶ Ēñaguĕna, Pedrobi caguĕña:

—Yĕ'ĕ yua curi ma'carĕte gare beo hua'guĕta'an, yĕ'ĕ bayete mĕ'ĕna insini jo'caye yĕyĕ yĕ'ĕ. Mai ta'yejeiyereba Ējaguĕ Jesucristo, Nazareno bainguĕ ba'isi'quĕbi yo'o gĕeseguĕna, nĕca mĕni ganijĕ'ĕn, caguĕ cayĕ yĕ'ĕ, caguĕña.

⁷ Cani ja'nrĕbi, baguĕ jĕja ĕntĕ sarare zeanni huĕaguĕna, ba hua'guĕbi jĕja ba guĕoñare re'huani, jĕja jĕo betogañare'ga re'huani, nĕca mĕquĕña. ⁸ Ja'nca nĕca mĕni, jĕja cha'canĭ, ja'nrĕbi te'e ruiñe gani bi'raguĕña. Gani bi'rani, bacua naconi Riusu uja huĕ'ena cacani, Riusuni ai bojoreba bojoguĕ, baguĕ se'gabi cha'caguĕ ganiguĕ baquĕña. ⁹ Ja'nca ba'iguĕna, si'a bain hua'nabi ĕñani, Riusuni bojoreba bojojĕn careña. ¹⁰ Ja'nca cajĕn, gue ro'taye beoye ĕñajĕn, ¿Gue'ne yureca? sa'ñeña cajĕn, ba bainguĕre masicuabi sa'ñeña careña:

—Guĕon garaguĕ ba'isi hua'guĕbi Re'oyereba caca sa'rore ñu'iguĕ, curi so'corĕanre senguĕ ba'isi'quĕta'an, ¿queaca huajĕ raquĕ'ne? sa'ñeña senni achajĕn, quĕquĕjĕn ĕñareña.

Discurso de Pedro en el Pórtico de Salomón

¹¹ Yureca guëon garaguë ba'isi'quëbi huajë rani bojoguë, Pedro, Juan, bacuani su'ncaguë zeanguë ba'iguëna, si'a jubë bainbi bacua ba'iruna huë'huëjën rateña, huë'e tubëan ba'iru, Salomón casiru. ¹² Ja'nca huë'huë rajjënna, Pedrobi bainni ëñani, bacuani coca cani acho bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain ¿queaca ro'tajën, ai yo'ojën ëñañe'ne? Yëquëna hua'na se'gabi guëon garasi'quëni huachomaë'ë. Yequërë mësacuabi ro'tajën, Riusu bainbi ta'yejeiye yo'oye masini huachomate, o Riusu bainbi Riusuni recoyo zi'nzini ba'ijën baguëni huachomate cajën, mësacua ai huacha ro'tacua'ë. Yëquëna hua'nabi ro bain sëani, yëquëna se'gabi ta'yejeiye yo'oye gare porema'icua'ë. ¹³ Riusu se'gabi ënquëni ta'yeyeiye yo'oni te'e ruiñe huachobi. Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyeiba E'jaguë Riusureba'bi ba'iji. Mai ira bain ba'isi'cua, Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi mai E'jaguë Riusuni ai recoyo bojogën bateña. Ja'an Riusubi baguë Zin Jesucristoni ai bojoguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseguëna, mësacuabi baguëre ro preso zean güeseni, ëja bainna insihuë. Insini, Pilatobi etoye yëguëna, mësacuabi ai ënseye cahuë. ¹⁴ Gu'a bain hua'guëre etojë'n cahuë. Ja'nca cani, Riusu raosi'quëre, maire re'oye yo'osi'quëre, Riusu ta'yejeiyeiba cuencuesi'quëre, ja'anguëre roreba huani senjo güesehuë mësacua. ¹⁵ Maire huajëreba huajë güeseguëni ro jo'cani, baguëni huani senjo güesesi'cuata'an, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güeseni babi. Ja'nca go'ya rai güeseguëna, yëquëñabi ëñani masihuë. ¹⁶ Ja'nca ëñani masini, baguë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tani, ënquë guëña garasi'quë'ga si'a recoyo ro'tani Cristoni recoyo zi'inguëna, Cristobi baguëni huachoni, huajë guëña baguëre re'huabi, mësacua te'e bainguëre. Ja'nca sëani, mësacua ëñajë'n. Enquëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni huachoreba huachobi.

¹⁷ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua, mësacua ëja bain gu'aye yo'ose'ere cato, ro huesë ëaye yo'ojën, Jesucristoni huani senjo güesehuë mësacua. Ja'nca ro huesë ëaye yo'osi'cuata'an, ¹⁸ Riusu ru'rureba ro'taguë yo'oja'yete ro'tani masijë'n. Baguë ira bain raosi'cuabi baguë cocare toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'n: Riusu Raoja'guërebabi ai yo'ogüë ba'ija'guë'bi, toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'n. ¹⁹ Ja'anre te'e ruiñe masinica, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Riusuni si'a recoyo te'e zi'nzini bajë'n. Ja'nca banica, Riusubi mësacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'iguë ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguëbi mësacuare mame recoyo ba'icuare re'huani, mësacuani bojoreba bojo güeseja'guë'bi. ²⁰ Baguë Zin Jesucristo, baguë ru'rureba raoja'ye ro'tasi'quë, baguëre cuencueni, mësacuana raoguëna, mësacua yua ai bojoreba bojocua ruinj'a'cua'ë. ²¹ Ja'nca bojo hua'na ruinj'a'cua ba'ijënna, yureca Riusu cuencueja'rën ti'añe tëca Jesucristobi guënamë re'otore ba'iguë ëjoi. Riusu ira bain raosi'cuabi ja'nca maina toyani jo'careña. ²² Moises'ga mai ira bain ba'isi'cuani toyani jo'caguëna, mësacua ëñani masijë'n: “Mai E'jaguë Riusubi mësacua bain jë'te ba'ija'cuare ëñani, baguë cocare quëaguëte yo'je cuencueni raoja'guë'bi. Yë'ere cuencueni raose'e'ru baguëte cuencueni raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguëbi coca cani achoguëna, mësacua te'e ruiñe achani, yo'ojën ba'ijë'n. ²³ Te'e ruiñe achani yo'omanica, Riusu bain ba'iyë gare porema'ija'cua'ë. Riusubi mësacuani gare carajë güeseja'guë'bi” toyani jo'cabi Moisés.

²⁴ Si'a Riusu ira bain raosi'cua, Samuel, yequëcua jë'te raisi'cua'ga güina'ru toyani jo'cajën, Riusu cuencuesi'quërebabi ti'an raija'guë'bi cajënna, yure umuguseña ti'an raisi'quë baji'i. ²⁵ Riusubi ja'nca toyani jo'ca güeseguë, mësacua, baguë bain ba'ija'cuana baguë cani jo'case'ru yo'oni jo'ca güeseyë ro'tabi. Mësacua ba'ija'yete ro'taguë, mai ira bain ba'isi'cua naconi cani jo'caguë, Taita Abrahamni te'e ruiñe cani jo'caguëña: “Më'ë yua yë'ë cocare si'a recoyo ro'taguëna, si'a re'oto bain jubëanni bojo güeseja'guë'ë yë'ë” cani jo'caguëña Riusu. ²⁶ Ja'nca cani jo'casi'quëbi yureña baguë Zinni go'ya rai güeseni, mësacuana ru'ru raoni ëño güesebi. Mësacuani re'oye yo'oni bojo güeseza caguë, baguë Zinre mësacuani ëñoguëna, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, baguëna ti'anni, recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'n, caguë yihuoguëña Pedro.

4*Pedro y Juan ante las autoridades*

¹ Pedro, Juan, bacuabi yuta bain hua'na naconi ja'nca cajën yihuojënna, pairi ëja bain, Riusu huë'e ëjaguë, Saduceo bain, ja'ancuabi ti'an rateña. ² Jesucristo go'ya raise'ere quëani achogën ba'icuare sëani, ja'ancuabi ti'an rani, bacuani bëinjën, ³ bacuani preso zeanni, na'i si'aye sëani, bacuare ya'o huë'ëna guaoni ta'pini, Miato tëca ba'ija'bë cajën gotëña. ⁴ Ja'nca preso guaosi'cua ba'ijënna, bacua coca achasi'cua ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. Ja'nca recoyo ro'tajën, ëmëcua se'gare cuencueto, cinco mil bain ba'iyë'ru bateña.

⁵ Ja'nrëbi yequë umuguse ñataguëna, si'a judío ëja bain, Jerusalén huë'e jobo ba'icua, bain iracua, ira coca masiye ye'yocua, ja'an si'acuabi ñë'ca rani, Pedro, Juan, bacuare coca senni achañu cajën, bacua ñë'caruna ti'anreña. ⁶ Bacua pairi ta'yejeiye ëjaguë Anás hue'eguë, baguë te'e bain hua'na Caifás, Juan, Alejandro, bacua'ga ti'anni bateña. ⁷ Ti'anni ba'icuabi guansejën, Pedro, Juan, ja'ancuare rani mai joborana nëcoj'ën cani, ja'nrëbi rani nëcojënna, bacuani coca senni achareña:

—¿Mësacua guere yo'ojën, ëjacua yo'oye'ru coca cani ahojën rate'ne? ¿Gue ëjaguëbi mësacua yo'oyete guanseguë'ne? cajën, bacuani bëinjën senni achareña.

⁸ Senni acharena, Pedrobi, Riusu Espiritubi te'e ruiñe ca güeseguëna, bacuani sehuo bi'raguëña:

—Mësacua Israel ëja bain, judío ira ëja bain, mësacua si'acua achajë'ën. ⁹ Guëoña garasi'quë huajë raise'e, ja'an re'oye yo'ose'ere yëquëñani senni achatoca, mësacuan te'e ruiñe quëayë yëquëna. ¹⁰ Ja'nca quëajënna, mësacua Israel bain si'acuabi achani masijë'ën. Mësacua yua ënquë, guëoña garasi'quë huajë raisi'quëre ëñajë'ën. Baguëbi Jesucristo ja'an Nazareno bainguëni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni te'e ruiñe huajë rai güesebi. Ja'an Jesucristore ro'tajë'ën. Mësacuabi baguëni huani senjo güesejënna, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güesebi. ¹¹ Ja'an Jesucristo yua mai ta'yejeiyereba Ëjaguë cuencuesi'quëreta'an, mësacua Israel ëja bain, Riusu cocare te'e ruiñe ye'yoye cuencuesi'cuabi baguëte ro gu'a güeni senjohuë. Güeni senjosi'cuata'an, Riusu quë'rë ta'yejeiye Ëja bainguë re'huasi'quë baji'baguë. ¹² Ja'nca re'huasi'quë sëani, baguë se'gabi bainre mame re'huani bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere senjoni, bain recoyo tënoñe poreji baguë. Yequëcua ja'nca tënoñe porecuare cu'eto, gare beoyë. Jesucristo se'gabi maire mame recoyo re'huani Riusu bainre re'huaye poreji, sehuoguë quëaguëña Pedro.

¹³ Ja'nca quëaguë, gare huaji yëye beoye quëaguëna, judío ëja bainbi gue ro'taye beoye achajën, ja'an hua'nabi ai masiye sehuoye poreyë careña. Ro uti ye'yema'isi'cuata'an, ¿queaca ta'yejeiye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achareña. Jesucristo bainreba cuencuesi'cua gare ba'iyë bacua careña. ¹⁴ Ja'nca cajën, gue ro'taye beoye ëñajën, guëoña garasi'quë huajë raise'ere te'e ruiñe masijën, bacuani gu'aye caye gare poremateña. ¹⁵ Ja'nrëbi sa'ñeña se'ga coca senni achajën ba'ñu cajën, ba hua'nare hue'se ca'ncona eto güeseni, ¹⁶ bacua ba'ija'yete sa'ñeña coca senni acha bi'rareña:

—¿Mai hua'na queaca bacuani si'nseye'ne? Guëoña garasi'quë huajë raise'ere gu'aye caye porema'ñë mai, Riusu ta'yejeiguë huachose'e sëani. ¹⁷ Si'nseye porema'icuata'an, bacua coca yua si'a bain naconi jajeiema'ija'ñe cajën, ëncuani si'a jëja yihuonü careña. Mësacua yua Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete gare se'e quëani achoma'ijë'ën guanseñu careña. Mësacuabi quëani achotoca, ai jëja si'nseyë yëquëna cañu careña, sa'ñeña.

¹⁸ Ja'nca sa'ñeña senni achani tējini, ba huana etosi'cuare se'e choni, bacuani si'a jëja guansereña:

—Mësacua yua Jesucristo ba'iyete gare se'e quëani achoye beoye ba'ijë'ën careña.

¹⁹ Carena, Pedro, Juan, bacuabi sehuoreña:

—Riusubi yëquëñani ta'yejeiye guansen i jo'casi'quë ba'iguëna, ¿queaca mësacua guanse cocare achani yo'oye poreye'ne yëquëna? Mësacua se'ga ja'anre ro'tajë'ën. ²⁰ Riusu ta'yejeiye yo'oni jo'case'e, yëquëna te'e ruiñe ëñani masise'e, ja'anre gare jo'caye beoye quëani achoye bayë yëquëna, sehuoreña bacua.

²¹ Ja'nca sehuorena, judío ëja bainbi ro si'nseye cocare cajën, bacuare etoni saoreña. Si'a bain hua'nabi ba bainguë huajë raise'ere ëñani, Riusuni ai bojoreba bojojën cajënna, ëja bainbi si'nse güeseye gare poremateña. ²² Guëoña garasi'quëni ëñani, quë'rë cuarenta tëcahuëan baguëte masini, Pedro sanhuëni ro etoni saoreña.

Los creyentes piden confianza y valor

²³ Etoni saorena, bacuabi ja'ansirën sani, bacua gaje concuana ti'anni, ëja bain case'ere bacuani quëareña. ²⁴ Quëani tējijënna, si'a jubëbi te'e uajën, Riusuni careña:

—Mai Ëjaguë Riusu, më'ëbi si'a ën yija re'oto, si'a guënamë re'oto, si'ayete re'huani jo'cahuë më'ë. ²⁵ Më'ë coca cani jo'case'ru guina'ru yo'ojën ba'iyë bain hua'na. Më'ë Espiritubi mai ira bainguë ba'isi'quë Davidni cani jo'ca güeseguëna, Davidbi maini toyani jo'caguëña:

Riusuni ro'tama'icuabi ¿guere yo'ojën, ro bëin coca cajën, ro gu'aye yo'oye se'ga sa'ñeña ro'tajën ba'iyene?

²⁶ Ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi huëni, je'o bajën, si'acuabi ñë'cani, Riusuni gu'a güejën, baguë Cristo raosi'quërebani gu'a güejën, baguë bainreba cuencuesi'cuani gu'a güejën, ro yo'oyë bacua, toyani jo'caguëña David.

²⁷ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, më'ëbi yureña güina'ru yo'o güesehuë, Ëjaguë. Herodes, Poncio Pilato, romano bain hua'na, Israel bain hua'nabi ën huë'e jobore ñë'casi'cua ba'ijën, më'ë Zin Jesucristo te'e ruiñe cuencueni raosi'quë, ja'anguëni ai gu'aye yo'ohuë bacua.

28 Ja'nca gu'aye yo'ocuabi mē'ē ru'rureba ro'tani yo'o güesese'e se'gare yo'ohuē bacua.
 29 Ja'nca yo'osi'cuabi yēquēnani yureña gu'aye cajēna, Ējaguē achajē'ēn. Achani, yēquēna hua'nani conjē'ēn. Mē'ēre yo'o concuare sēani, gare huaji yēye beoye ba'i hua'nare re'huani, mē'ē cocareba te'e ruiñe quēani achocuare si'a jēja re'huani yo'o güesejē'ēn. 30 Mē'ē Zin Jesucristoni te'e ruiñe masija'bē caguē, mē'ē ta'yejeiye yo'ore yo'oni, rau bacuare huachoni bainre ēñojē'ēn. Ja'an cocare Riusuni ujjājēn, te'e careña.

31 Cani tējirena, bacua ñē'cani ba'i yijare ēfiato, ai jēja ñu'cueguē baquēña. Ñu'cueguē ba'iguēna, Riusu Espiritubi ja'ansirēn gaje meni, si'a baguē bain baru ba'icuanu baguēña. Ja'nca baguēna, bacuabi ai bojo recoyo re'huani, gare huaji yēye beoye Riusu cocarebare quēani acho bi'rareña.

Todas las cosas eran de todos

32 Ja'nca quēani acho bi'rajēna, ai jai jubē bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, si'a jubēbi recoyo te'e zi'nzini, sañeña te'e oireba oijēn bojojēn, bacua bonsere ēñajēn, Yē'ē bonse se'ga beoji cajēn, sañeña huo'huejēn conjēn bateña. 33 Ja'nca ba'ijēna, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi bainni ai ta'yejeiye ye'yojēn yihuojēn bateña. Jesucristobi go'ya raiguēna, te'e ruiñe ēñahuē yēquēna quēani achojēna, Riusubi baguē bainrebani ai re'oye yo'oguē baquēña. 34 Ja'nca sañeña bojojēn, bonse carajēn ba'icua gare beoreña. Bacua jubē ba'icua yijañare bacua, huē'ēñare bacua, ja'ancuabi yequēcuana insini, curire coní, 35 Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insireña. Ro insijēna, bacuabi si'a ba jubē bain carajēn ba'icua huo'hueni insireña. 36 Bacua jubē bainguē José hue'eguēbi ja'nca yo'oguēña. Ja'an hua'guē yua levita bainguē ba'iguēbi Chipre jubobi raisi'quē ba'iguēna, Riusu ta'yejeiye yo'o concuabi baguē oireba oiguē conse'ere ēñani, baguēni Bernabé hue'yoreña, te'e ruiñe oiguē, bainre conguēre sēani. 37 Ja'anguēbi yijare bani, yequēcuana insini, curire coní, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insiguēña.

5

El pecado de Ananías y Safira

1 Yequēca Ananías hue'eguēbi, baguē rēnjo Safira nacni yijare bani, ja'an yijare insini curi coreña. 2 Ja'nca coní, Jobo se'gare yahue re'huani bañu caguē, jobo ba'iyete Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, Mai yija insisi curi si'ayete Riusuna ro insiyē yēquēna caguē jo'caguēna, 3 Pedrobi sehuoguēña:

—Ai gu'aye ro'taguē yo'ohuē mē'ē, Ananías. Zupai huatibi mē'ēni ro coquesi'quē sēani, Riusu Espirituni ai coqueguē cahuē mē'ē. ¿Mē'ē queaca ro'taguē, mē'ē yijare insini, curire coní, jobo ba'iyete yahue re'huani bani, ja'nrēbi jobo ba'iyete Riusuna ro insini, Yē'ē curi cose'e si'ayete ro insiyē yē'ē coqueguē quēaguē'ne mē'ē? 4 Mē'ē yija sēani, mē'ē se'gabi insini curi coní, mē'ē yēse'e insiyē porere'ahuē. Ja'nca poreguēbi ¿guere yo'oguē, ro coqueguē raguē'ne? Bainni ro coqueye ro'taguēta'an, Riusurebani ro coquehuē mē'ē, caguē quēaguēña Pedro.

5 Quēaguēna, Ananíasbi achani, ja'ansirēn huajē junni tanquēña. Junni tanni, yijana tanquēna, bain hua'nabi achani masini, ai huaji yējēn bateña. 6 Ja'nca junni tainguēna, bonse hua'nabi ti'an rani, baguē ga'nihuēte canbi reani re'huani sani tanreña.

7 Ja'nrēbi samute hora ha'ini, Safirabi ti'anni, bago ēñjē junni tanse'ere huesēgona, 8 Pedrobi bagoni senni achaguēña:

—Mē'ē, mē'ē ēñjē, mēsacua yija insini curi cose'e, ēn curi ro insise'e ¿mēsacua si'aye cose'e ba'iguē? Quēajē'ēn yē'ēre, senni achaguēña Pedro.

Senni achaguēna, bagobi sehuogoña:

—Ja'an curi'ē. Si'aye'ē, sehuogoña.

9 Sehuogona, Pedrobi bagoni bēinguē caguēña:

—¿Mēsacua guere yo'ojēn, Riusu Espiritute ro coquejēn care'ne? Yureca achajē'ēn. Mē'ē ēñjē tanjēn saisi'cuabi yuara raiyē. Ja'nca raijēn, mē'ē'ēga tanja'cua'ē, caguēña Pedro.

10 Caguēna, ja'ansirēn huajē junni, Pedro ca'ncona tancoña. Tancona, bonse hua'nabi cacani, ju'insi'coni ēñani, bagote inni, sani, bago ēñjē ca'ncona tanreña. 11 Ja'nca ju'insi'cua ba'ijēna, si'a Riusu bainbi masini, ai huaji yējēn bateña.

Muchos milagros y señales

12 Ja'nrēbi, Riusubi conguēna, baguēre ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'oni ēñojēn, bain gare ēñama'ise'ere yo'oni ēñojēn bateña. Ja'nca ba'icuaabi, Bain hua'nani coca ye'yoñu cajēn, bacuani Riusu huē'ēna ti'an güeseni, Salomón casi tubēan ba'iruna ñē'coni Riusu cocare ye'yojēn bateña. 13 Ba'ijēna, yequē bainbi so'orēbi ēñajēn, bacua jubēna zi'nziye huaji yējēn ba'icuata'an, Riusu bainni ai ruiñe ēñajēn bateña. 14 Yequēcua'ga ai jai jubēbi mai Ējaguēni si'a recoyo ro'tajēn, ēmēcua'ga, romicua'ga, Cristo bain runteña. 15 Yequēcua'ga

bacua ju'in hua'nare cuanni sani, Pedrobi ti'anni huachocha'guë cajën, bacua camana uanni, huë'e jobo sai ma'ana jo'cani ëjoreña. Yequërë Pedrobi bacua uinruanbi ro saitoca, baguë hue'eguë se'gabi bacuana pa'rotoca, huajëja'bë cajën ëjoreña. ¹⁶ Yequëcua'ga tin huë'e joboña cueñe ba'iruanbi ti'an raijën, bacua bain ju'incuare cuanjën, gu'a huatire bacuare rajën, Riusu bainni bacuare ëñoñu cajën, Jerusalén huë'e jobona ti'anjënna, si'a hua'nare huachoreña.

Pedro y Juan perseguidos

¹⁷ Ja'n'rëbi pairi ta'yejeiye ëjaguë, Saduceo bain'ga baguë naconi ba'icua, ja'ancuabi Riusu bain ta'yejeiye yo'o conse'ere ai ëa ëñani bënteña. ¹⁸ Ja'nca bëinjën, Riusure ta'yejeiye yo'o concuani preso zeanni, jai ya'o huë'ena guaoreña. ¹⁹ Guaorena, ja'n'rëbi Riusu guënamë re'oto yo'o congüëbi ñamibi gaje meni ti'anni, ya'o huë'e anto sa'rore a'nqueni, bacuare hue'se ca'ncona sani, bacuani quëaguëña:

²⁰ —Mësacua yua Riusu huë'ena sani cacani, Riusu cocareba, bain recoyo mame re'hua cocare bain hua'nana gare jo'caye beoye quëani achojën ba'ijë'ën, quëaguëña.

²¹ Quëaguëna, Riusu bainbi baguë cocare achani, ñatani, Riusu huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rareña.

Ye'yo bi'rajënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguë gaje ëjacua, Israel bain ira ëjacua, ja'ancuare ñë'coni tëjini, ja'n'rëbi ya'o huë'ena saoni, ja'ancuare rani nëcojë'ën guansegüë caguëña. ²² Guansegüë caguëna, soldado ëjacuabi sani ëñato, preso zeansi'cuabi yua ya'o huë'e beoreña. Beojënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëna go'ini ²³ quëareña:

—Ya'o huë'e yua re'oye guaosi huë'e ba'iguëta'an, mai ëñajën cuiracuabi re'oye ëñajën nëcajën ba'icuata'an, yëquëñabi anconi ëñato, preso zeansi'cua gare beohuë, quëareña.

²⁴ Quëajënna, pairi ta'yejeiye ëjaguë, baguë gaje ëjacua naconi, Riusu huë'e ëjaguë'ga, si'acuabi ja'an cocare achani, gue ro'taye beoye ba'ijën, sa'ñeña senni acha bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Quëjeito ta'yejeiye yo'oni tëjei'ne bacua? sa'ñeña senni achareña.

²⁵ Ja'n'rëbi yequë bainguëbi ti'anni quëaguëña:

—Mësacua preso guaosi'cuabi yua Riusu huë'ere ba'ijën, bain hua'nani ye'yojën ba'iyë, quëaguëña.

²⁶ Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguë soldado hua'nare choini, Riusu huë'ena sani, Bacuani preso zeañu cajën, bain hua'nani ai huaji yëjën se'e zeandreña. Bain hua'nabi yequërë gatara inni, maire senjoni huaima'iñe cajën, soldado hua'nabi ëñajën, bacuare zeanni rareña. ²⁷ Zeanni rani, ëja bain jubëna nëcojënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi caguëña:

²⁸ —¿Mësacua queaca ro'tajën, yëquëna ënsesi cocare ro' achajën tin yo'ore'ne? Yëquëñabi ënseye cajënna, mësacuabi Jesucristo ba'iyete gare jo'caye beoye quëani achojën, yëquëna ro'ina junni tonsi'quë'bi cajën, si'a Jerusalén bain masiye tëca quëani achojën ba'iyë mësacua, caguë bënquëña baguë.

²⁹ Caguë bëinguëna, Pedrobi, baguë gaje concua naconi, baguëni sehuoreña:

—Riusu guansese'e se'gare achani yo'ocua'ë yëquëna. Bainbi tin guansetoca, yo'omajën ba'icua'ë yëquëna. ³⁰ Mai Taita Riusu, mai ira bain ba'isi'cuani consi'quë, ja'an Riusubi Jesusre maina raoguëna, mësacuabi gu'a bainre huani senjoñe'ru baguëni crusu sa'cahuëna reoni, huani senjohuë. Huani senjorena, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. ³¹ Go'ya rai güeseni, baguë quë'rë ta'yejeiyereba congüete re'huani, baguë jëja ca'ncona béa güesebi. Ja'nca re'huasi'quë ba'iguëna, si'a Israel bainbi baguëna ti'anni, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë poreyë. Si'a hua'nabi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, baguë ta'yejeiye tënoñete te'e ruiñe sentoca, bacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'iguë, bacuare mame recoyo tënoni ba'icuare re'huani baja'guë'bi baguë. ³² Ja'an si'ayete te'e ruiñe quëayë yëquëna, baguë ta'yejeiye yo'ose'ere ëñajën ba'isi'cua sëani. Riusu Espiritu'ga ja'an si'ayete masiguë, baguë cocare te'e ruiñe achani yo'ocuan gaje meni baji, sehuojën quëareña Pedro sanhuë.

³³ Quëajënna, judío ëja bainbi ai bëinreba bëinjën, Bacuani huani senjoñu cajën ëñareña. ³⁴ Cajën ëñajënna, yequë, bacua jubë ba'iguë, Gamaliel hue'eguëbi baquëña. Fariseo bainguë, Riusu coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe masiguë ba'iguëna, bain hua'nabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën bateña. Ja'anguëbi nëcani, Riusure concuare hue'sena etoni bayete guansegüëña. Guanseni, soldado hua'nabi etorena, ³⁵ ba hua'guëbi si'a ëja bainni quëaguëña:

—Mësacua Israel bain, achajë'ën. Mësacuabi ëncuani huani senjoñe ro'tajën, mësacua gu'aye yo'oma'iñe cajën, mësacua ëñajën ro'tajën ba'ijë'ën. ³⁶ Ja'an bainguë ba'isi'quë Teudas yo'oguë ba'ise'ere ro'tajë'ën. Yë'ë yua ëja bainguë runza caguë, cuatro cientos gajecuar huëoni, ta'yejeiye yo'o bi'raguëna, ëja bainbi baguëni preso zeanni huani senjajën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecuari ro' gatini sani carajëñ ba'nhuë. ³⁷ Ja'n'rëbi jë'te, bainre cuencueni toya umuguseña ba'iguëna, yequë, Galilea bainguë Judas hue'eguëbi

ta'yejeiye yo'oni, ai jai jubë gajecuare huëoguëna, baguëre'ga huani senjojën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecua'ga gatini sani huesëjën ba'nhuë. ³⁸ Ja'nca carajeisi'cua ba'ijënna, mësacua yua êncuare gu'aye yo'oma'ijë'ën. Ba hua'nabi ro bain yo'oye'ru yo'o'jën ba'itoca, ja'ansi'cuabi gare carajeija'cua'ë. ³⁹ Riusubi yo'o güesetoca, mësacuabi bacua yo'ore carajei güeseye gare porem'a'cua'ë. Ja'nca sëani, mësacua êñare bajën, bacuani je'o bama'ijë'ën. Je'o batoca, yequërë Riusu cuencuese'ere gu'aye yo'oma'iñe mësacua, caguë yihuoguëña Gamaliel. ⁴⁰ Caguë yihuoguëna, si'a jubëbi achani, Jaë'ë cani yo'o bi'rareña. Riusure yo'o concuani choini, bacuani ga'ni za'zabobi si'nse güeseni, ja'n'rëbi bacuani guansejën careña:

—Mësacua gare se'e Jesucristo ba'iyete cani achoma'ijë'ën, cani, bacuare etoreña.

⁴¹ Etorena, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi sani, bacua je'o bacuani ai yo'o'jën ba'ise'ere ro'tani bojojën, Riusu ai yo'o güesese'e sëani, ai jëja recoyo re'huani ba'ifu cajën sateña. ⁴² Sani, Jesucristo ba'iyete quë'rë ta'yejeiye bainni quëani acho bi'rareña. Riusu huë'ena cacani, bain huë'ëfana cacani, si'a umuguseña gare jo'caye beoye Jesucristo cocare quëani achojën bateña.

6

Se nombra a siete ayudantes

¹ Ja'nca quëani achojën ba'ijënna, Cristo bain jubëbi quë'rë se'e ai jaijeiateña. Jaijeiënna, ja'n'rëbi bacua jubë ba'icua griego cocare cacuabi yequë Cristo bain judío cocare cacuani gu'aye ca bi'rareña:

—Yëquëna romi hua'na ira hua'je hua'nabi si'a umuguseña curi insiruna ti'anni, ëja bainbi huo'huejënna, choa ma'carë se'ga coyë. Mësacua hua'je hua'naca quë'rë ta'yejeiye coyë, ca bi'rareña.

² Ca bi'rajënna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, ba docecuabi si'a jubë Cristo bainre ñë'coni, bacuani quëani achoreña:

—Bainni aon huo'hueye se'gare yo'otoca, ai gu'aye ba'iji yëquënare. Riusu cocarebare quëani achoye jo'cani, ja'an yo'ore yo'otoca, gu'aji. ³ Ja'nca sëani, yo'je sanhuë, mësacua te'e ruiñe ro'tani, mësacua bainre te'e êntë sara samucuare cuencueni rani êñojë'ën, bonse caracuana huo'hueja'cuare. Ja'ancuare cuencueto, re'o bain te'e ruiñe ro'tajën yo'ocua se'ga ba'ija'bë. Riusu Espirituni re'oye zi'nzisi'cua ba'ija'bë. Te'e ruiñe masiye concua ba'ija'bë. Ja'nca ba'ijënna, mësacuabi cuencueni rani êñojë'ën. Ja'an yo'o yo'oja'cuare re'huani jo'caja'cua'ë yëquëna. ⁴ Ja'nca re'huani jo'cajënna, yëquëñabi Riusuni uajajën, Riusu cocarebare quëani achojën, ja'an se'gare te'e ruiñe yo'o'jën ba'ija'cua'ë yëquëna, quëani achoreña.

⁵ Quëani tējijënna, si'a hua'nabi achani, Jaë'ë, ja'nca yo'oñu cajën sehuoreña. Cajën sehuoni, ja'n'rëbi bacua jubë bainre êñani, te'e êntë sara samucuani cuencueni rareña. Ru'ru, Estebanre cuencuereña. Riusu Espirituni re'oye zi'insi'quëbi Cristoni si'a recoyorëba ro'taguëña. Ja'n'rëbi Felipe, ja'n'rëbi Prócoro, ja'n'rëbi Nicanor, ja'n'rëbi Timón, ja'n'rëbi Parmenas, ja'n'rëbi Nicolás Antioquía banguë judío bain ujayete ye'yesi'quë, ⁶ ja'ancuare cuencueni, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani êñioreña. Êñorena, Riusure concuabi Riusuni ujani tējini, bacua êntë sarañare ja'an cuencuesi'cuana pa'roni, Mësacua yua Riusure yo'o concua cuencuesi'cua'ë, cani jo'careña.

⁷ Cani jo'carena, si'a hua'na Cristo bainbi baguë cocarebare si'a Jerusalén bainna quëani achojënna, quë'rë ai jai jubë bainbi achani, Cristona recoyo te'e zi'nzini, quë'rë se'e jaijeiateña. Judío bain pairi hua'na'ga te'e hua'nabi Cristo cocare achani, Cristo bain runteña.

Arrestan a Esteban

⁸ Ja'nca jaijeiënna, bacua cuencuesi'quë Esteban hue'eguëbi Riusu Espirituna te'e ruiñe zi'insi'quë yua ai ta'yejeiyereba yo'oni êñoni, bain hua'nani ai re'oye conreba conguë baquëña. ⁹ Ja'nca yo'oni, bainre conguëna, yequëcua judío bain ujaye ye'yesi'cuabi ai je'o bareña. Bacua uja huë'ere cato, Mai yëse'e se'gare yo'ocua'ë, ja'an hue'ëcua bateña. Yequëcua'ga Cirene bain, yequëcua Alejandría bain, yequëcua Cilicia bain Asia yija ba'icua, ja'ancuabi Estebanna ti'anni, baguëni bëin coca cajën, Ai huacha cayë më'e, ca bi'rareña. ¹⁰ Ja'nca ca bi'racuareta'an, Estebanbi Riusu Espiritubi masiye sehuo güeseguëna, bacua caye'ru quë'rë ta'yejeiye ai masiye sehuoguëña. Ja'nca sehuoguëna, bacuabi se'e caye beoye achacua bateña. ¹¹ Ja'nca ba'icuaabi ro bonëni sani, bacua gu'a gajecuana ti'anni, bacuani yahue ro'ijën careña. Carena, bacuabi Esteban ba'iyete coquejën quëareña:

—Baguëbi coca cato, Moisés coca toyani jo'case'ere ai gu'aye caji. Riusure'ga ai gu'aye caji, coquejën quëareña.

¹² Ja'nca coquejën quëajën, bain hua'na, judío bain ëjacua, ja'ancuani gue'rireña. Gue'rirena, bacuabi Estebanni ai bëinjën, baguëni preso zeanni, bacua ëja bain jubëna rërëni sani nëcoreña. ¹³ Nëcorena, ja'an coquejën cacuabi nëcani quëareña:

—Ba hua'guëbi Riusu huë'e, Riusu coca toyani jo'case'e, ja'anre gare jo'caye beoye gu'aye cani achoguë ba'te. ¹⁴ Baguë ñaca cani achoguëna, yëquënabi achahuë: Ba Nazareno banguë Jesusbi te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ti'anni, Riusu huë'ere gare caraje güeseni, Moisés coca ye'yoguë ba'ise'ere senjoni huesoja'guë'bi, cani achoguë ba'te baguë, quëareña bacua.

¹⁵ Quëajënna, si'a jubë ëja bainbi achani, Estebanni jëja zia ëñañe'ru ëñato, baguë zia yua guënamë re'oto yo'o conguë zia'ru baquëña. Bojo recoyo baguë'ru ëñoguëña.

7

Defensa de Esteban

¹ Ja'nrebi pairi ta'yejeiye ëjaguëbi Estebanni senni achaguëña:

—Më'ëbi bacua quëase'ere achaguëna, ¿te'e ruiñe caye bacua? senni achaguëña.

² Senni achaguëna, Estebanbi sehuoguëña:

—Yë'ë bain hua'na, yë'ë ja'yë sanhuë, si'a hua'na achajë'ën. Mai ira bain ba'isi'cua yo'o'jën ba'ise'ere quëaguë, mësucani sehuoyë yë'ë. Mai ta'yejeiyereba Riusubi mai ira bainguë ba'isi'quë Abraham Harán yijana yuta saima'iguë Mesopotamia yijare ba'iguëna, ³ baguëni ëñoni, guansequë caguëña Riusu: “Yua huëijë'ën. Më'ë yijare, më'ë bain ba'irute gare jo'ceni raijë'ën. Yequë yijare, më'ë ba'ijal yijare më'ëni ëñoja'guë'ë yë'ë. Ja'an yijana bëani gare ba'ijë'ën” caguëña Riusu. ⁴ Caguëna, baguë yija, Caldea bain ba'ijare gare jo'ceni, Siria yijana ti'anni, Harán huë'e jobona bëani, baguë taita junni toñe tëca baquëña. Ba'iguëna, Riusubi baguëni se'e choiguëna, ën yija Israel bain yijana ti'anni baquëña. ⁵ Ja'nca bëani ba'iguëreta'an, Riusubi baguëni quëaguëña: “Ën yijare më'ëna insija'guë'ë yë'ëbi. Më'ë yija ba'ija'guë'bi. Më'ë bain yo'je ba'ija'cua'ga ën yijare baja'cua'ë. Yureña gare insiye beoguëbi jë'te insini jo'caga'guë'ë yë'ë” quëaguëña Riusu. Abraham yuta zin beo hua'guë ba'iguëreta'an, Riusubi ja'nca cani jo'caguëña. ⁶ Cani jo'ceni, ja'nrebi Abrahamni se'e yeque coca quëaguëña: “Më'ë bain yo'je ba'ija'cuabi tin yijana sani, tin bain naconi bëani ba'ijënna, ja'an bainbi bacuani preso zeanni bacua yo'ore ai jëja yo'o güesëjën ba'ija'cua'ë, cuatro cientos tëcahuëan ba'iyë tëca. ⁷ Ja'nca ba'ijënna, ja'an tin bainni ai jëja si'nseguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Si'nsemi, ja'nrebi më'ë bain ba'ija'cuabi bacua yijabi etani, yë'ëbi raguëna, ën yijana ti'anni, yë'ëni te'e ruiñe yo'o conjën ba'ija'cua'ë ënjo'onre” quëaguë, Abrahamni cani jo'caguëña Riusu, quëaguëña Esteban. ⁸ Cani jo'ceni, Riusubi guanseni, Abraham bain go neño ga'nire tëyoni senjone guanseni jo'caguëña. “Yë'ë bainbi yë'ë yo'oni insija'yete gare jo'caye beoye ro'tajën ba'ija'bë” caguë, ja'an yo'oyete guanseni jo'caguëña Riusu. Ja'nca guanseni jo'caguëna, Abrahambi baguë zin Isaac hue'eguëni bani, te'e ëntë sara samute umuguseña baguëna, baguë go neño ga'nire tëyoni senjoguëña. Ja'nrebi jë'te, Isaacbi irani baguë zin Jacobi bani, baguëre'ga baguë go neño ga'nire tëyoni senjoguëña. Jacobi'ga güina'ru baguë zincua si'a sara samucua, mai ira taita ba'isi'cua, bacua go neño ga'nire tëyoni senjoguëña.

⁹ Ja'an si'a sara samucua, Israel bain jubëan quë'rë ta'yejeiye ëjacua, ja'ancuabi bacua yo'jeguë José re'oye ba'iyete ëa ëñani gu'a güejën, baguëni ai bëinjën, baguëni zeanni tin bainna insini curi coní, baguëre senjorena, Egipto yijana sani yequëcuana insireña. Insirena, Riusubi ai ta'yejeiye conguë, ¹⁰ José ai zoe ai yo'oguëna, Riusubi baguëte etoni, baguëte ëjaguë Faraonni ëñoni, baguëni José ba'iyete bojo güeseguëña Riusu. Bojo güeseguëna, Faraonbi José masiye yo'oyete ëñani, baguë yija Egipto yija, baguë baye, si'ayete Josená jo'ceni, Si'aye bani guansecaijë'ën cani jo'caguëña.

¹¹ Jo'caguëna, ja'nrebi jë'te, si'a Egipto yija, si'a Israel bain yija Canaan hue'e yija, si'a re'otore cato, ai aon gu'ana ju'in bi'rareña bain hua'na. Ju'in bi'rajënna, mai ira taita ba'isi'cuabi ai yo'ojën, aon beo hua'na bateña. ¹² Aon beo hua'na ba'ijënna, so'o bainbi ti'an rani, Trigo aon ba'iji Egipto yijare, quëajënna, taita Jacobi baguë mamacuare guanseni, Aon cojaijë'ën caguë saoguëña. ¹³ Saoguëna, bacuabi sani coní rani ba'ijënna, ja'nrebi jë'te, se'e bacuare saoguëña. Saoguëna, Egipto yijana se'e ti'anni aon senni achajënna, Josebi baguë ma'yë hua'nani “Yë'ëbi Jose'ë. Mësucua yo'jeguë'ë yë'ë” quëaguë ëñoguëña. Quëaguë ëñoni, bacuare Faraonna sani ëñoguëña. ¹⁴ Eñoni, ja'nrebi baguë taita Jacobi coca saoni choquëña: “Më'ë, më'ë bain si'acua naconi gare raijë'ën. Ën yijana gare bëani ba'ijë'ën” caguë choquëña. Choquëna, si'a jubë Israel bain setenta y cinco ba'icuabi ¹⁵ Egipto yijana ti'anni, gare bëani bateña. Bëani ba'ini, Jacobi junni tonguëna, ¹⁶ baguëre sani, Abraham tansi yijana tanreña. Abraham yija, Hamor bainna cosi yija, Siquiem casi yija, ja'arruna

sani baguëre tanreña. Jë'te, mai ira bain ba'isi'cua'ga, ja'an si'a sara samucuabi junni tonjënna, bacuare güina'ru sani tanreña.

¹⁷ Ja'n'rëbi, mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'icuabi quë'rë se'e jaijeijënna, Riusu cani jo'case'e'ru yo'oja'ye yuara ti'anja'ñeta'an baquëña, Abrahamni cani jo'case'e'ru. ¹⁸ Ba'ijënna, ja'n'rëbi yequë ëjaguë Faraón, Joseni ëñama'isi'quëbi Egipto yijare guanse bi'raguëña. ¹⁹ Guanse bi'rani, mai ira bain ba'isi'cuani je'o bani, bacuani ai coqueguë gu'aye yo'oguë baquëña. Se'e jaijeima'ija'bë caguë, bacua ëmë zin hua'na chuchu hua'nare hue'sena jo'cani senjo güeseguëña. ²⁰ Ja'nca senjo güeseguëña, ja'an umuguseñabi mai ira bainguë ba'isi'quë Moisés hue'eguëbi të'ya raisi'quë baquëña. Riusubi ëñaguëña, ai zin re'o hua'guë baquëña. Ba'iguëna, baguë pë'caguë sanhuëbi samute ñañaguë hua'i bacua huë'ere baguëni bani cuirani, ²¹ ja'n'rëbi se'e yahue baye poremajën, baguëre hue'sena jo'cajënna, Faraón romi zingobi baguëte inni bani, bago zinre'ru cuirago irogoña. ²² Ja'nca irogona, Egipto bain masiye yo'oye'ru ai masiye ye'veni, ai ta'yejeiye yo'oni coca caguë runquëña Moisés.

²³ Ja'nca runni ba'iguëbi cuarenta tëcahuëanre baguë, Yë'ë bain Israel jubë hue'ecuani ëñajaza caguë saquëña. ²⁴ Sani ëñato, Egipto bainguëbi baguë bainguë te'eguëni ro hui'ya huaiguë baquëña. Huaiguë ba'iguëna, Moisesbi baguë bainguëni oiguë, Egipto bainguëni zeanni ja'ansirën bahuëni huani senjoguëña. ²⁵ Huani senjoguë, ja'ansi'quë ro' taguëña: "Yë'ë bain hua'na Israel jubë hue'ecuabi yë'ë huani senjoguë conse'ere ëñani, Riusu cuencueni raosi'quëbi maire tëani etoguë raisi'quë ba'iji, yë'ëre cama'ifne bacua" ro' taguëña. Ja'nca ro'taguëreta'an, baguë bainbi baguë cuencueni raose'ere ro'tamateña. ²⁶ Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, Moisesbi se'e ëñaguë saiguë, Israel bain samucuabi sa'ñeña huajën bateña. Huajën ba'ijënna, bacuana ti'anni caguëña: "Mësacua çguere yo'ojën, sa'ñeña huaye'ne? Te'e bain sëani, huamajën ba'ijë'ën" caguëña. ²⁷ Caguëna, gu'aye yo'oguëbi yua Moisesre ca'ncona jëjoni saoni, baguëni bëinguë caguëña: "Më'ë çguere yo'oguë, yëquëna jubë Israel bainni guanseguë'ne? çNebi më'ëre raoni, yëquëna ëjaguëte re'huare'ne?" ²⁸ Më'ë yua Egipto bainguëte na'itë huani senjose'e'ru yë'ëre'ga güina'ru huani senjoñe ro' taguë më'ë?" bëinguë senquëña. ²⁹ Ja'nca senquëna, Moisesbi huaji yëguë, yua Egipto yijabi etani, Madián yijana gatini saquëña. Baru bain naconi tingüë'ru baquëña. Bacua quë'ro bain romi zingoni huejani, samu zin hua'na ëmëcuani baguëña.

³⁰ Ja'nca ba'iguëbi se'e cuarenta tëcahuëan barure ba'ini, beo re'oto cueñe ba'iruna saisi'quëbi Sinai cubëna ti'anni ëñato, ja'anru ba'i sahua yua toa zëinse'e baquëña. ³¹ Ba'iguëna, Moisesbi gue ro'taye beoye ëñaguë, Quë'rë se'e cueonni ëñaaza caguë cueonguëna, Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Riusu cocare cani achoguëña: ³² "Yë'ë yua Riusureba ba'iyë. Më'ë ira bain ba'isi'cua Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi yë'ëre yo'o concua ba'iyë" cani achoguëña. Cani achoguëna, Moisesbi ai quëquëguë to'ntoguë, Riusuni ëñañe ti'anma'iguë'ë yë'ë caguë, baguë ñacore ta'piguëña. ³³ Ta'pini ëñama'iguëna, Riusubi baguëni guanseguë caguëña: "Më'ë nëcaru yua yë'ë ba'irureba sëani, më'ë guëon ju'i co'rore ru'tejë'ën" caguëña. ³⁴ "Yureca achajë'ën, Yë'ë bain Israel hue'ecua yua Egipto yijare ba'ijën, ai yo'ojën, ai oijën yë'ëni senni achajë'enna, achahuë yë'ë. Yurera bacuare etoni sani baza caguë, më'ëni ëñaguë raë'ë. Yureca raijë'ën. Egipto yijana saifnu. Yë'ë bainre etoja'guëre më'ëre re'huayë yë'ë" caguëña Riusu, Estebanbi quëaguëña, judío ëja bain jubëni.

³⁵ –Yureca, mësacua yua Israel bain bëinjën case'ere ro'tajë'ën. Moisesni bëinjën, baguëni je'o bajën, baguëni careña: "çMë'ë guere yo'oguë, yëquëna jubë Israel bainni guanseguë'ne? çNebi më'ëre raoni, yëquëna ëjaguëte re'huare'ne?" careña. Casi'cuareta'an, Riusubi bacua etoja'guëre baguëte re'huani raoguëña. Baguë guënamë re'otobi raosi'quë naconi zëinsi sahua cocare cani jo'caguëna, Israel bain ta'yejeiye ëjaguë runquëña Moisés. ³⁶ Ja'nca ruinsi'quëbi Israel bainre tëani, Egipto yijabi etoni, bacuare Riusuni ëñoguëña. Riusubi ta'yejeiye congüëna, Moisesbi ai ta'yejeiye yo'oni Egipto bainni ëñoni, Ma Zitara je'encuani ëñoni, beo re'oto ba'i tëcahuëan cuarenta tëcahuëan ba'icuani ta'yejeiye yo'oni ëñoguëña. Ja'nca yo'oni ëñosi'quë sëani, Riusu ta'yejeiye cuencueni raosi'quëreba baguëña. ³⁷ Ja'anguëbi Riusu coca cani jo'case'ere Israel bainni quëaguëña: "Riusubi mësacua te'e bain jubë ba'iguë te'eguëte cuencueni, yë'ëre cuencueni raose'e'ru mësacua raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguë cocare te'e ruinë achani, yo'ojën ba'ijë'ën" quëaguëña Moisés. ³⁸ Ja'nca coca quëani jo'casi'quëbi yua Israel bain naconi ba'iguë, beo re'otore congüë ba'isi'quë baquëña. Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Sinai cubëna gaje rani, mai ira bain ba'isi'cua beo re'otore ba'icuana gaje rani, Riusu cocare cani jo'caguëna, ja'an Moisés hue'eguëbi Riusu coca, bain recoyo huajë güese cocare achani, maina toyani jo'caguëña.

³⁹ Ja'nca ba'iguëreta'an, mai ira bain ba'isi'cuabi baguëni achaye güereña. "Egipto yijana goñu" cajën, baguëte gu'a güejën senjoreña. ⁴⁰ Ja'nca gu'a güejën senjoni, Aaronni careña: "Ja'an Moisés hue'eguë, maire Egipto yijabi etosi'quë, ja'anguëbi ro sani huesësi'quëre ro ëjoni jëhuahuë yëquëna. Ja'nca sëani, yequë riusu hua'na mai ma'are ëño hua'nare

re'huacaijè'ën. Ja'an riusu hua'nabi maire sajënna, Egipto yijana goñu" careña. ⁴¹ Cani ja'nre'bi, zoa curi riusu huacha riusure re'huareña. Toro bonsèguè ba'ye'ru re'huani rëonni, bacua jo'ya hua'nare huani, Mai toro riusuna ëoni insiñu cajën, sa'ñeña bojojën yo'o bi'rareña. ⁴² Yo'o bi'rarena, Riusubi ëñani, bacuare gare jo'cani senjoguëña. Ro bacua huacha riusu hua'i, ma'choco hua'ire'ga ujañen ba'ija'bé caguè, bacuare gare jo'cani senjoguëña Riusu. Bacua gu'aye yo'ose'ere ro'tato, Riusu coca cani achocua uti pèbère'ga ëñani masijè'ën. Ñaca toyani jo'case'e ba'iji:

Mésacua, Israel bain, yè'ère ai gu'aye yo'ohuè.

Mésacua yua cuarenta tēcahuëan beo re'otore ba'ijën, jo'ya hua'nare huaijën, picore mëojën, Riusuni bojojën conñu cajën ba'icua'tan, yè'ère coñe gare ro'taye beoye baè'è mësacua.

⁴³ Tin riusu hua'i se'gare coñe ro'tahuè mësacua.

Moloc hue'eguè, ja'an huacha riusuni zi'nzini, baguè yo'o se'gare ro yo'o conjën baè'è mësacua.

Ro baguè uja huè'ere beo re'otobi sacaè'è mësacua.

Mésacua huacha riusu Renfán hue'eguè're'ga conjën baè'è mësacua.

Baguè ma'choco te'ntose'e se'gare baguète ro sacaè'è mësacua.

Ja'an huacha riusu hua'i ro mësacua te'ntoni nēcose'e se'ga ba'iguëna, mësacuabi ro bani ujañen baè'è.

Ja'nca ujañen concuare sēani, mësacua yijare etoni, mësacuare so'o yijana, Babilonia que ca'ncona saoni senjoja'guè'è yè'è, toyani jo'case'e ba'iji.

⁴⁴ Riusu uja huè'e, beo re'oto ba'icua'ni re'hua güesese'ere cato, mai ira bain ba'isi'cuabi bajën, Riusuni ujañen bateña. Riusubi baguè guanse cocare gata tontoñana toyani jo'caguëna, bacuabi ba uja huè'ena re'huani bareña. Ja'an huè'ere yo'o bi'rajën, Riusu guansení jo'case'e'ru, Moisesna guansení jo'case'e'ru, ja'an ba'ie masi güesese'e'ru Israel bain hua'nabi güinareba'ru Riusu uja huè'ere yo'oreña. ⁴⁵ Ja'an huè'e yua Riusu insini jo'casi huè'ere sēani, mai ira bain ba'isi'cuabi rē'rēni sajën, Riusu insijai yijana ti'anjën, Josué naconi tin bain jubēanni guerra huajën, Riusubi ja'an tin bainre etoni senjoguëna, mai ira bain ba'isi'cuabi ja'an yijana ti'anni bēani bateña. Bēani ba'ijën, Riusu uja huè'ere bajën, mai ira taita David guanserën tēca bateña. ⁴⁶ Ja'nca ba'ijënna, Davidbi ai re'oye yo'oguè, Riusubi bojoguè ëñaguëna, Riusu ba'i huè'e què'rè re'o huè'ere yo'ocaza caguè're'ta'an, Riusubi ënseguëña. ⁴⁷ Ënseguëna, David mamaquè Salomón guanserën ti'anguëna, Salomonbi Riusu huè'ere yo'ocaguëña, caguëña Esteban.

⁴⁸ —Ja'nca yo'ocaisi'quë'ta'an, mësacua ën cocare achani ro'tajën ba'ijè'ën. Mai ta'yejeiyereba Èjaguè Riusubi ¿queaca bain yo'osi huè'e se'gare ba'iguè'ne? Riusu ira baingüè raosi'quë'bi Riusu cocare toyani jo'caguëna, mësacua ro'tajè'ën:

⁴⁹⁻⁵⁰ Yè'è'bi yua guënamè re'oto, yija re'oto, si'ayete re'huani jo'casi'què sēani, mësacua yo'osi huè'e se'gare ¿queaca bēani ba'ie'ne yè'è?

Si'a guënamè re'oto, si'a yija re'oto, si'aruanre caraye beoye ba'iguè're sēani, yè'è ba'i huè'ere ¿queaca re'huacaiye ro'taye'ne mësacua? toyani jo'caguëña.

Ja'nca cani achoguè sehuoguëña Esteban, judío ëja bainni.

⁵¹ Ja'nca sehuoni tējini, si'a jubēni bëingüè caguëña:

—Mésacua yua ja'an cocare achani ro'tajën ba'ijè'ën. Mésacua ira bain ba'isi'cuabi Riusuni achaye gu'a güejënna, mësacua'ga yua güima'ru achaye gu'a güejën ba'icua'è. Mésacuabi ro ro'tajën, Riusu cocare ro achajën, Riusuni gare jo'caye beoye gu'a güejën, Riusu Espiritu masi güeseyete ro jo'cani senjojën, ro tin yo'ojën ba'icua'è mësacua. ⁵² Mésacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu ira bain cuencuesi'cua cocare ro achajën, cue'yojën, bacuani jo'caye beoye huani senjoreña. Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye cuencueni raoja'guè ti'anja'ñete quë'ani achojënna, mësacua ira bain ba'isi'cuabi ro bëinjën, bacuani ro je'o bajën bateña. Yureñabi Riusu Raosi'quë'bi ti'an raiguëna, mësacuabi ro cue'yoni, baguëni ro huani senjohuè. ⁵³ Ja'nca sēani, Riusu guënamè re'oto yo'o concuabi baguè cocare mësacua'na masi güeseni jo'cajënna, mësacuabi ro achajën, ro jo'cani senjohuè, bëingüè caguëña Esteban.

Muerte de Esteban

⁵⁴ Bëingüè caguëna, judío ëja bainbi baguëni ai ëama'iñereba bëinjën, ai je'o bajën ëñareña.

⁵⁵ Èñajënna, Estebanbi Riusu Espiritu naconi ai bojoreba bojoguè, guënamè re'otona mëiñe ëñato, Riusu ta'yejeiye ba'iguë'bi baquëña. Jesucristo yua Riusu ëja ca'ncore nēcaguè baquëña. ⁵⁶ Ja'nca ba'iguëna, baguë'bi ai bojoguè cani achoguëña:

—Mésacua ëñajè'ën. Riusu Raosi'quë'reba ba'iguë'bi Riusu jēja ca'ncore nēcaguè, guënamè re'otore ba'iji, cani achoguëña.

⁵⁷ Cani achoguëna, ba hua'nabi baguè cocare achaye gu'a güejën, bacua ganjore guioni, ai jēja güijën, si'a jubè'bi Estebanni zeanni bareña. ⁵⁸ Zeanni bani, baguè're rē'rēni, huè'e

jobo ca'ncona sani, gatabi inni, Baguëni huani senjoñu cajën, yo'o bi'rareña. Ru'ru, bacua guayoni se canre rutani, bonsë hua'guë Saulo hue'eguë, baguëna jo'cani, Estebanni huani senjo bi'rareña. ⁵⁹ Ja'nca huani senjo bi'rajëna, Estebanbi Riusuni ujaguë caguëña:

—Ëjaguë Jesús, yë'ëbi junni tonguëna, yë'ë recoyore conì bajë'ën, caguëña.

⁶⁰ Ja'nca canì, ja'nrëbi gugurini rëanni, si'a jëja güiguë caguëña:

—Ëjaguë, bacuabi gu'aye yo'ojën, yë'ëre huani senjoëna, bacuare bënni senjoma'ijë'ën. Ja'anre gare huanë yeni ro'tama'ijë'ën, senni achaguë caguëña.

Senni tējini, junni huesësi'quëta'an, cainsi'quë'ru unquëña.

8

Saulo persigue a la iglesia

¹ Junni huesëguëna, Saulobi baguëre huani senjocua naconi te'e conguëña.

Ja'nca te'e conguë, Si'a Cristo bainni je'o baza caguë, baguë gaje jubë jai jubëre ñë'coguëna, Cristo bainbi ai yo'o bi'rareña. Si'a hua'nabi Judea yija, Samaria yija, si'a yija ca'ncoñana gatini sani bateña. Riusure ta'yejeiye yo'o concua se'gabi Jerusalenna bëareña. ² Ja'nrëbi Cristo bain, baguëni ai yëcuabi Estebanni ai ota oijën, baguëre sani tanreña. ³ Tanrena, Saulobi Cristo bain jubëni ai je'o bani, Bacuare zeanni ya'o huë'ena guaoza caguë, bacua huë'eñana cacani, ëmëcua, romicua, si'acuare zeanni rërëni guao güeseguë baquëña.

Anuncio del evangelio en Samaria

⁴ Ja'nca ba'iguëna, Cristo bain gatini saisi'cuabi Cristo zi'nzini ba'iyete si'a bainni quëani achojën sateña. ⁵ Ja'nca saijën, Felipe'ga Samaria huë'e jobona ti'anni, ja'an bain si'acuani Cristo ba'iyete quëani achoguëña. ⁶ Quëani achoguëna, si'a bain hua'nabi Te'e ruiñe achafu cajën ñë'cajënna, Felipebi ai ta'yejeiye yo'oni bacuani conguëña. ⁷ Conguëna, ai bain gu'a huati basi'cuabi ti'anni huajë rateña. Felipebi ta'yejeiye yo'oguëna, gu'a huati hua'ibi ai ëama'ifereba güijën etani sateña. Yequëcua ga'nihuë garasi'cua, guëon ca'jacia, ja'ancua'ga ti'anni, huajë rateña si'a hua'na. ⁸ Ja'nca ta'yejeiye yo'oni huachoguëna, ja'an huë'e jobo bain si'acuabi ai bojoreba bojojën bateña.

⁹ Yequë bainguë Simón hue'eguëbi ja'an jobore baquëña. Yai bainguë yo'oye'ru yo'oguëbi ja'an bain Samaria yijare ba'icuanì ta'yejeiye ai gue'riguë, ai gu'aye ro'taguë coqueguë, Ai ta'yejeiye pore ëjaguë'ë yë'ë caguë quëaguë baquëña. ¹⁰ Quëaguë ba'iguëna, si'a hua'na ëja bain, ta'yejeiye beo hua'na'ga baguëni te'e ruiñe achani, Ja'ë'ë canì yo'oni, sa'ñeña cajën bateña:

—Riusu ta'yejeiye yo'ore ai masiyereba yo'oye poreji baguë, cajën bateña.

¹¹ Ja'nca cajën ba'ijënna, ba hua'guëbi yai bainguë yo'oye'ru si'a bainni gue'riguë, ai zoe coqueguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ruiñe achani yo'ojën bateña. ¹² Ja'nca yo'ojën ba'icuanì Felipe coca quëani achose'e, Riusu bain jubë re'huaja'ye, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyë, ja'anre achani, si'a hua'na, ëmë hua'na, romi hu'na, ja'an huë'e jobo bainbi te'e ruiñe achani recoyo bojojën, bautiza güesereña. ¹³ Simon'ga Felipe cocare achani, si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseni, Felipebi zi'inni conni, Felipebi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëna, Simonbi gue ro'taye beoye ëñaguë baguëña.

¹⁴ Yureca, Samaria bainbi Riusu cocarebare te'e ruiñe achani yo'o bi'rajënna, Riusu ta'yejeiye yo'ore concua Jerusalenre ba'icuanì achani, Pedro, Juan, bacuare cuencueni, Samariana saoreña. ¹⁵ Saorena, bacuabi sani ti'anni, bacuani careña: Mësacua yua Riusu Espiritute conì bajë'ën cajën, Riusuni senreña. ¹⁶ Espiritute yuta conì bama'isi'cuare sëani, ja'nca senreña. Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseyë se'ga bateña. ¹⁷ Pedro, Juan, bacuabi bacua ëntë sarañare ja'an bainna pa'roni, Riusuni senni achajënna, bain hua'nabi ja'ansirën Riusu Espiritute conì, recoyona re'huani bareña.

¹⁸ Conì bajënna, Simonbi Riusu bain ta'yejeiye yo'o concua pa'roni sense'ere ëñani, Espiritu gaje meni base'ere ëñani, Riusure concuana ti'anni, curire ro'iguë ¹⁹ caguëña:

—Yë'ë'ga yë'ë ëntë sarañare bain hua'nana pa'roni, Riusu Espiritute gaje me güesëza caguë, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreguëte yë'ëre re'huajë'ën. Curire ro'iyë yë'ë, caguëña.

²⁰ Caguëna, Pedrobi sehuoguëña:

—Bañë. Më'ë curi yua më'ë naconi gare huesëni carajeija'guë. Më'ëbi Riusu insise'ere curi naconi conì baye ro'taguë, ai gu'aye ro'tahuë më'ë. ²¹ Riusubi ëñaguëna, më'ë recoyo yua gu'a recoyore baguëbi yëquëna yo'ore coñe gare porema'ifñë më'ë. ²² Ja'nca sëani, më'ë gu'a recoyo ro'tayete gare jo'cani senjoni, Riusu mame re'huayete senjë'ën. Te'e ruiñe sentoca, yequëré Riusubi më'ë gu'a recoyote mame tënoni, më'ë gu'a juchare gare se'e ro'tama'ija'guë. ²³ Më'ë yua gu'a recoyote baye ëñoguëna, ëñani masihuë yë'ë. Më'ëbi ai gu'a juchareba zemosi'quë ba'iguëna, më'ë gu'aye ro'taguë ba'iyete ëñani masihuë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yure yihuose'ere yo'oguë ba'ijë'ën, caguë sehuoguëña Pedro.

²⁴ Caguë sehuoguëna, Simonbi bacuani senni achaguë caguëña:

—Mésacua yure case'e yé'èna gare ti'añe beoye ba'ija'guè cajèn, yé'è ba'iyete Riusuni sencajé'èn, senni achaguè caguèña.

²⁵ Ja'nrèbi, Riusu ta'yejeiye yo'ore concuabi Jesucristo naconi ba'ijèn èñase'ere quèajèn, Riusu cocarebare quèani achojèn, Jerusalenna go'ìnu cajèn sai bi'rareña. Ja'nca go'ijèn, yequè hué'e jo'borèanna ti'anni, ja'an bainre'ga Riusu bain mame recoyo re'huayete quèani achojèn goteña.

Felipe y el funcionario etiope

²⁶ Gotena, ja'nrèbi Felipebi yuta Samariate ba'iguèna, Riusu guènamé re'oto yo'yo conguèbi gaje meni baguèni guanseguèña:

—Achajé'èn. Yurera'rè huèni, sèribè ca'nco ba'i ma'abi saijé'èn. Jerusalenbi saiguè, Gaza ma'a, beo re'oto ba'i ma'a, ja'an ma'abi saijé'èn, guanseguèña.

²⁷ Guanseguèna, Felipebi ja'ansirèn huèni saguèña. Sani beo re'otona ti'anni èñato, Etiopía èja bainguèbi baguè yijana go'iguè baquèña. Baguè yija yogute ñu'iguè, caballo hua'nabi rèrèni sajèna, go'iguè baquèña. Baguè ta'yejeiye èjago Candace hue'egobi baguète cuencueni re'huagona, si'a bago curi re'hua èjaguè baquèña. Ja'nca ba'iguèbi Riusuni bojoguè ujaza caguè, ²⁸ Jerusalenna saisi'quèbi baguè yijana go'iguè, yua Riusu ira coca, Isaías toyani jo'casi pèbète èñaguè, baguè yija yogute go'iguè ñuquèña. ²⁹ Ja'nca ñu'iguèna, Riusu Espiritubi Felipebi guanseguè caguèña:

—Ja'an bainguè yija yoguna ti'anjaijé'èn, caguèña.

³⁰ Caguèna, Felipebi ja'ansirèn huè'huèni ti'anjani achato, èjaguèbi Isaías uti pèbète èñani, cani achoguè ñuquèña. Ja'nca ñu'iguèna, Felipebi baguèni senni achaguèña:

—Mè'è cocare cani achoguè, ¿te'e ruiñe ro'taguè achaguè mè'è? senni achaguèña.

³¹ Senni achaguèna, èjaguèbi sehuoguèña:

—Te'e ruiñe achama'iguè'è yé'è. Yequèbi ye'yoma'itoca, ¿queaca achani masiye'ne yé'è? sehuoni, ja'nrèbi Felipebi baguè ca'ncona mèni bèaye choquèña. Choiguèna, mèni bèaguèña.

³² Mèni bèani, baguè coca cani achoyete achani, èn cocare masiguèña:

Riusu Raoja'guèrebare huani senjoñu cajèn, oveja bonsèguèni huaiye'ru baguèni huani senjojèn saja'cua'è.

Oveja bonsèguèni raña tè'cajèn sajèna, oveja bonsèguèbi gare oiye beoye ba'iji. Baguè'ga junni tonguè saiguèbi gare caye beoye nècaja'guè'bi.

³³ Ta'yejeiye èjaguè ba'iguèreta'an, bain hua'nabi baguèni te'e ruiñe èñamajèn, baguèni gu'aye yo'oja'cua'è.

Baguèni ro coquejèn huani senjo güeseja'cua'è.

Junni tonja'guère sèani, baguè bain yo'je ba'ija'cuare cu'eto, gare beoja'cua'è.

³⁴ Ja'an cocare cani achoni, Felipebi senni achaguèña baguè:

—Riusu ira bainguè cuencueni raosi'què yua ¿jaroguèni caguè'ne? ¿Ja'ansi'quèni caguè, o yequèni caguè? senni achaguèña.

³⁵ Senni achaguèna, Felipe yua ja'ansi coca toyani jo'case'ere baguèni ye'yo bi'rani, si'a Jeruscristo ba'iyete masi güesequèña. ³⁶ Ja'nrèbi oco ba'iruna ti'anni, ba èjaguèbi caguèña:

—Oco ba'irute èñajé'èn. ¿Yurera'rè bautiza güeseye poreye yé'è? senni achaguè caguèña.

³⁷ Caguèna, Felipebi sehuoguèña:

—Mè'è yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, bautiza güeseye poreyè mè'è, sehuoguèña. Sehuoguèna,

—Jesucristo yua Riusu Zinreba'bi ba'iji ro'tayé yé'è, sehuoguèña èja bainguè.

³⁸ Sehuoni, ja'nrèbi yija yogu nècajaiye guanseguèna, bacuabi gajeni, oco ba'iruna cacani ba'ijèna, Felipebi baguèni bautizaguèña. ³⁹ Bautizani tèjiguèna, oco ba'irubi etani mèijèna, Riusu Espiritubi Felipebi en rani, Espiritu se'gabi baguèni na'oni saguèña. Saguèna, èja bainguèbi baguète gare se'e èñamaquèña. Ja'nca èñama'iguèbi baguè yija yoguna cacani, se'e baguè go'i ma'aja'an baguè yijana goquèña. Go'iguè, Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'iguèbi ai bojoreba bojoguèña. ⁴⁰ Ja'nca bojoguèna, Felipe yua ja'ansirèn Azoto yijare nècaguè èñoguèña. Si'a ba yija ba'i hué'e joboñana sani, Riusu cocarebare quèani achoguè, Cesarea hué'e jobona ti'añe tèca Riusu cocare caguèña.

9

Conversión de Saulo

¹ Yureca Saulobi Cristo bainni yuta je'o baguè, Bacuare huani senjoza caguè, ai gu'aye ro'taguè baquèña. Ja'nca ba'iguèbi pairi ta'yejeiye èjaguèna sani, ² Damasco hué'e jobo pairi bainna utire toyacajé'èn yé'ère, caguè senquèña. Jesucristo cocare ye'yesi'cuare, èmècuare, romicuare, si'acuare cu'ejani rani, ya'o hué'ena guaojaza caguè senquèña. Ja'nca senni, pairi ta'yejeiye èjaguèbi toyacani insiguèna, Saulobi con saquèña. ³ Sani, Damasco hué'e jobona yuta ti'anmaquèna, mia re'oto ñatani saoye'ru guènamé re'otobi ai ma'ñoñereba

miaguë, Saulona gaje meguëña, ⁴ Ja'nca gaje meguëna, ba hua'guëbi yua yijana tanni umeguëña. Tanni umeguëña, guënamë re'otobi baguëni coca canì achoguëña:

—Saulo, Saulo, ¿Më'ë queaca ro'taguë je'o baguë yë'ëre be'teguë'ne? guënamë re'otobi canì achoguëña.

⁵ Achoguëna, Saulobi:

—¿Queguëbi yë'ëni caguë'ne më'ë, Ëjaguë? senni achoguëña.

Senni achoguëna:

—Yë'ëbi Jesus'ë. Më'ëbi ai je'o baguë, yë'ëre ai hui'ya yo'oguë be'teyë më'ë, sehuoguëña.

⁶ Sehuoguëna, Saulobi ai huaji yëguë to'ntoguë, baguëni caguëña:

—Yë'ë Ëjaguë, ja'nca ba'ito, ¿queaca yo'oja'guë'ne yë'ë? senni achoguëña.

Senni achoguëna, Ëjaguëbi caguëña:

—Yua huëjé'ën. Ba huë'e jobona saijé'ën. Sani ti'anguëna, më'ë yo'oja'yete quëa güeseja'guë'ë yë'ë, caguëña.

⁷ Caguëna, yequëcua Saulo naconi raicuabi ro caye beoye achani quëquëjën bateña. Coca cayete achacuata'an, ba coca caguëte ëñañe gare poremateña. ⁸ Ja'nrebi, Saulobi huëni, baguë sai ma'are ëña ëaye ba'iguëreta'an ñaco gare ëñoma'guëña, baguë gaje bainbi baguë ëntë sarana zeanni, Damasco huë'e jobona sareña. ⁹ Sani ti'anrena, yua samute umuguseña ba'iguë, gare ñaco ëñama'iguë, gare aon ainmaquë, gare oco re'corë'ga uncumaquë baquëña.

¹⁰ Ja'nca ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi Damasco huë'e jobore baquëña. Jesucristoni recoyo te'e zi'inni ba'iguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Ëjaguë Jesucristo yua guënamë toyare baguëna ëñoni, baguëni caguëña:

—¡Ananías! caguë choquëña.

Choiguëna:

—Yë'ëbi ba'iyë, Ëjaguë, sehuoguëña.

¹¹ Sehuoguëna, Ëjaguë Jesucristobi caguëña:

—Achajé'ën. Yurera'rë ja'an Te'e Ruiñe hue'e ma'ana sani, Judas hue'eguë, baguë huë'ena cacajé'ën. Cacanì, Tarso bainguë Saulo hue'eguëte senjé'ën. Baguë yua yë'ë naconi coca ujugüë senji. ¹² Ja'nca senni achaguëbi më'ëre, Ananías hue'eguëte guënamë toyana ëñaji baguë. Më'ëbi baguëna cacajani, baguë ñaco ëñaja'guë caguë, më'ë ëntë sarañare baguëna pa'roni ujjaja'guë'ë më'ë. Ja'anre yua guëname toyana ëñaji baguë, caguëña Jesucristo.

¹³ Caguëna, Ananíasbi sehuoguëña:

—Ëjaguë, ai bainbi Saulote quëäjenna, baguë ba'iyete masiyë yë'ë. Më'ë bain Jerusalemre ba'icuanì ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë'bi. ¹⁴ Yureña pairi ëjacuabi baguëre ën huë'e jobona raojënna, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuare preso zeanni, Jerusalemna rërenì sani, ya'o huë'ena guaoye ro'taguë ba'iji. Bacua uti ja'o toyani guansese'e'ru yo'oguë raisi'quë ba'iji baguë, caguë sehuoguëña Ananías.

¹⁵ Caguë sehuoguëna, Ëjaguë Jesucristobi caguëña:

—Yë'ë quëase'ere sani yo'ojé'ën. Baguë yua yë'ë bainguë cuencuesi'quë'bi ba'iji. Baguë yua si'a ën yija bain, yequë bain jubëan yë'ëre ye'yema'isi'cuana sani, bain ëjacuana sani, Israel bainre'ga, si'acuani yë'ë ta'yejeiye ba'iyete quëani achoja'guë'bi baguë. ¹⁶ Ja'nca ba'ija'guëbi yë'ë guansese'ere yo'oguë, ai ja'siyereba ai yo'oguë ba'ija'guë'bi. Ja'an ba'ija'yete baguëni masi güeseja'guë'ë yë'ë, caguëña.

¹⁷ Caguëna, Ananíasbi huëni, Saulo ba' huë'ena ti'anni, cacani, baguë ëntë sarañare Saulona pa'roni, baguëni caguëña:

—Yë'ë yo'jeguë Saulo, mai Ëjaguë Jesucristobi yë'ëre raoguëna, më'ëna ti'an rani, baguë cocare më'ëni quëayë yë'ë. Më'ëbi ënjo'ona ti'an raiguëna, Jesucristobi guënamë re'otobi ëñoguëña. Ja'nca ëñoguëbi yë'ëni coca guansegüëna, baguë case'e'ru yo'oguë raë'ë yë'ë. Më'ë yua ñaco se'e ëñani, Riusu Espirituni recoyo te'e zi'inreba zi'inni ba'ijé'ën caguë, Cristo case'ere yo'oguë raë'ë yë'ë, caguëña Ananías.

¹⁸ Caguëna, ja'ansirën hua'i so'co ba'iyë'ru yua baguë ñacobi otoni to'inguëna, Saulo yua ñaco ëñaguëña. Ñaco ëñani, ja'nrebi huëni, bautiza güesequëña. ¹⁹ Ja'nrebi aon anni, huajë rani baquëña. Ja'nca ba'iguëbi se'e yequë umuguseña Cristo bain Damascore ba'icua naconi baquëña.

Saulo predica en Damasco

²⁰ Ja'nca ba'iguë, judío bain nê'ca huë'ëñana cacani, ja'anru bainni ye'yoguë, Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe quëani acho bi'raguëña. Riusu Zinreba ba'iji quëani achoguëna, ²¹ ja'an bain si'acuabi achani, gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña ca bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Cristo bainni je'o baguë ba'ima'iguë baguë? ¿Cristo bain Jerusalemre ba'icuanì je'o bani, ja'nrebi ënjo'on ba'icua Cristo bainre preso zeanguë raisi'quëma'iguë

baguë? Bacuare preso zeanni pairi ëjacuana rërëni saza caguë ba'isi'quëta'an, ÿyureca queaca ro'taguë Cristo cocare si'a jëja quëani achoguë'ne? sa'ñëña careña bacua.

²² Ja'nca cacuareta'an, Saulobi quë'rë se'e jëja recoyo re'huani, quë'rë se'e Cristo ba'iyete quëani achoguë baquëña. Riusu Raosi'quëreba maina ti'an raji'i baguë, caguëna, judío bain Damascore ba'icubi gue ro'taye beoye ba'ijën, baguëni sehuoye beoye bateña.

Saulo escapa de los judíos

²³ Ja'nca ba'icubi se'e yequë umuguseña ba'ijën achajën, Sauloni bëinjën, Baguëni huani senjoñu cajën yo'o bi'rajënna, ²⁴ Saulobi masini gatiguëña. Ja'nrëbi bacuabi ja'an huë'e jobo anto sa'roñare jo'caye beoye ëjojën nëcajën, Eta bi'ratoca, baguëni huani senjoñu cajën ëjocuareta'an, Saulobi ëñomaquëña. ²⁵ ¿Queaca yahue saiye'ne yë'ë? caguëna, Riusu bainbi jai jë'ebi inni, Saulote ayani ta'pini, ñamibi huë'e jobo tu'ahuë hue'se ca'ncona gachoreña. Ja'nca gachorena, gatini saquëña baguë.

Saulo en Jerusalén

²⁶ Ja'nca sani, ja'nrëbi Jerusalenna ti'anni, Cristo bain ënjo'on ba'icua naconi te'e zi'inni baza caguë yo'o bi'raguëreta'an, baguëni ai huaji yëjën, baguëte coye yëmateña. Gu'a bainguë'bi cajën, baguëni güereña. ²⁷ Ja'nca güjënnna, Bernabebi baguëte tëhuani, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, baguëte ëñoguë quëaguëña:

—Ënquë yua Jesucristo bainguë ruinsi'quë ba'iji. Baguë yua ma'abi saiguëna, Jesucristobi baguëni tëhuo rani, baguëni ta'yejeiye coca caguëna, mame recoyo re'huasi'quë baquëña. Re'huasi'quë ba'iguëna, baguë yua Damascona ti'anni, jëja recoyo re'huani, Jesucristo ba'iyete si'a Damasco bainni quëani achoguë baquëña, quëaguëña Bernabé.

²⁸ Quëaguëna, bacuabi se'e ro'tani, baguëte bojoni, bacua jobona coreña. Corena, bacua naconi te'e ba'iguë, Riusu yo'ore congüë, ²⁹ Jesucristo ba'iyete jo'caye beoye si'a bainni quëani achoguë, judío bain griego coca cacua naconi ai ta'yejeiye cani achoguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi ai bëinjën, baguëni huani senjo ëaye bateña. ³⁰ Ja'nca ba'ijënna, Cristo bainbi masini, Saulote inni, baguëte yahue sareña. Sani, Cesarea huë'e jobona ti'anni, baguëte Tarso huë'e jobona saoreña. Saorena, ja'anruna gatini sani baquëña.

³¹ Ja'nrëbi Cristo bain jubëan si'a ca'ncoña ba'icubi, judío bain je'o base'e beoguëna, gare se'e ai yo'omajën bateña. Judea yijare ba'icua, Galilea yijare ba'icua, Samaria yijare ba'icua, si'acuabi se'e jëja recoyo re'huani, Cristoni quë'rë se'e ye'yeñu cajën, Riusu Espiritubi ta'yejeiye congüëna, bacua jubëan yua quë'rë se'e jaijeiateña.

Curación de Eneas

³² Ja'nrëbi, jaijeijën ba'ijënna, Pedrobi si'a huë'e joboña Cristo bainre ëñaguë saiguë ganiguë, yua Lida huë'e jobo ba'icua ti'anguëña. ³³ Ti'anni ëñato, bacua jubë bainguë Eneas hue'eguëbi ju'in hua'guë unquëña. Guë'nguë rauna ju'inguëbi te'e ëntë sara samute tëcahuëan cama se'gare uinguë baquëña. ³⁴ Ja'nca ba'iguëna, Pedrobi caguëña:

—Eneas, Jesucristobi më'ëre yurera huachoja'guëbi. Huachoguëna, më'ë yua huëni, më'ë camate re'huani jo'cajë'n, caguëña.

Caguëna, Eneasbi ja'ansi'quë huajë rani huëquëña. ³⁵ Ja'nca huëquëna, Lida huë'e jobo bain, Sarón huë'e jobo bain, si'acuabi baguëni ëñani, Riusuni bojoreña. Ja'nca bojoni, bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'e beoru gare jo'cani, Jesucristoni si'a recoyo te'e zi'nzini bateña.

Resurrección de Dorcas

³⁶ Ja'nrëbi yequë huë'e jobo Jope huë'e jobore yeco Cristo baingo bacoña. Tabita hue'ego yua bago mamire griego cocare cato, Dorcas hue'ego bacoña. Ai re'oye se'gare yo'ogo, bain carajën ba'iyete jo'caye beoye congo bacoña. ³⁷ Ja'nca ba'igobi ja'an umuguseña rau neni juncoña. Ju'insi'co ba'igona, bago bainbi bago ga'nihuëte zoani, ëmëje'en ba'i sonohuëna uanreña. ³⁸ Ja'nca uanni, Pedro yua Lida huë'e jobo cueñe ba'i jobore ba'iguëna, Baguëni choijañu cajën, bacua bain ëmëcua samucuaire cuencueni, bacua naconi Pedroni coca saoreña:

—Besa con rajjë'ën, cajën saoreña.

³⁹ Saorena, ja'nrëbi Pedrobi baguëna ti'ansi'cua naconi Jopena raquëña. Rani, bago ga'nihuë uinruna mëani ëñojënna, ba hua'guëbi cacani ëñato, si'a hua'je hua'na bago consi hua'nabi baguëna ti'an rajjën oijën bateña. Bacua canrëan, Dorcas ta'nëceni ro insise'ere ëñojën, Bago huajë ba'isi umuguseña yo'oni insise'e'ë cajën oteña. ⁴⁰ Ja'nca oijënna, Pedro yua si'a hua'nani hue'sena etoni, ja'nrëbi Riusuna gugurini rëanni, ujuguë senquëña. Senni tējini, ju'insi hua'goni ëñani, bagoni caguëña:

—Tabita, huëijjë'ën, caguëña.

Caguëna, bago yua ñaco sëtani, Pedroni ëñani, ja'nrëbi huëni bëagoña. ⁴¹ Bëagona, Pedro yua bago ëntë sarare zeanni, bagote huëani nëcoguëña. Huëani nëconi, ja'nrëbi si'a Cristo bain, hua'je hua'nare'ga choini, huajë hua'gore bacuani ëñoguëña. ⁴² Ëñoguëna, si'a Jope huë'e

jobo bainbi bago go'ya raise'ere masini, ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni recoyo te'e zi'inni bateña. ⁴³ Ba'ijëna, Pedro yua bacua naconi se'e yequë umuguseña bëani baquëña. Simón hue'eguë ga'ni coro re'huaye masiguë, ja'anguë huë'ena bëani baquëña.

10

Pedro y Cornelio

¹ Ja'nrebi yequë bainguë Cornelio hue'eguëbi baquëña. Cesarea huë'e jobo, cueñe ba'i jobore ba'iguëbi soldado jubë ëjaguë baquëña. Italiano casi jubë, romano ta'yejeiye ëjaguë ba'i jubë, ja'an jubëre guansegüë baguëña baguë. ² Ja'nca ba'iguëbi baguë te'e huë'e bain naconi Riusuni ai yëguë, Riusu yo'ore te'e ruiñe conguë baza caguë, Riusuni jo'caye beoye conguë baquëña. Judío bain bonse carajën ba'icuaní ai curi insini conguë, Riusuni jo'caye beoye ujaguë baquëña. ³ Ja'nca ba'iguëbi yequë umuguse, ënsëguëbi a las tres ba'iyë'ru së'iguëna, baguë yua Riusuni ujaguë ba'iguë, Riusu guënamë toyare te'e ruiñe ëñaguëña. Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi baguëna gaje meni caguëña:

—¡Cornelio! caguë choquëña.

⁴ Choiguëna, Cornelio bi gue ro'taye beoye quëquëni ëñaguëña. Ja'nca ëñaguë, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere yë'ëni caguë'ne, Ëjaguë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, Riusu re'yo'o conguëbi sehuoguëña:

—Më'ëbi Riusuni jo'caye beoye ujaguë, bonse carajën ba'icuana ro insini conguë ba'iguëna, Riusubi më'ëni bojoguë ëñaji. ⁵ Ja'nca sëani, më'ëni re'oye yo'oye ro'taji. Yureca më'ë bainre cuencueni, Jope huë'e jobona saoni, yë'ë bainguë Simón Pedroni choijë'ën. ⁶ Yequë Simón hue'eguë naconi, jai ziaya ca'ncoreba, baguë huë'ere ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi rani, më'ë yo'oja'yete quëaja'guë'bi, Cornelioni sehuoguë quëaguëña.

⁷ Quëani tējini saquëña. Saquëna, Cornelio yua baguë huë'ere ba'ijën baguëre yo'o concuani choquëña. Yequëre'ga, soldado hua'guë Riusuni te'e ruiñe ro'taguë re'oye yo'oguë, ja'anguëre'ga choni, ⁸ Riusu masi güesese'e si'ayete bacuana quëani, ja'nrebi bacuare Jope huë'e jobona saoguëña, Simón Pedroni choija'yete.

⁹ Saoguëna, bacuabi sani, ja'nrebi yequë umuguse Jopena ti'an bi'rajëna, mëñera së'irën ba'iguëna, Pedro yua baguë ba'i huë'e ëmëje'en ca'nco bëani huajëruna mëni, Riusuni uja bi'raguëña. ¹⁰ Ujaguë ba'iguëna, ai ta'yejeiye ai aon gu'aguëña. Ja'nrebi aonre guansení, baguëre cua'cucajëna, baguë yua se'e ujaguë, Riusu guënamë toyare ëñaguëña. ¹¹ Guënamë re'otona ëñato, Riusu can jai can yua yijana gachose'e baquëña. Ba can gajese'ga na'miñoa ta'nëni ziunsi can ba'iguë, guënamë re'otobi Pedro ba'iruna gaje mequëña. ¹² Gaje meguëna, can sa'nahuëna ëñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an bateña. ¹³ Ba'ijëna, guënamë re'otobi coca caní achoguëña:

—Pedro, huëijë'ën. Hua'ire huani ainjë'ën, caní achoguëña.

¹⁴ Caní achoguëna, Pedro sehuoguëna:

—Bañë, Ëjaguë. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sëani, ro chiani aiñe beoye ba'iguë'ë yë'ë, sehuoguëña.

¹⁵ Sehuoguëna, guënamëbi se'e caní achoguëña:

—Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, Aiñe re'oye'ë canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijë'ën, caní achoguëña.

¹⁶ Caní achoguë, samute ba'iyë gachoni, ja'an cocare caní achoni, ja'nrebi ja'an canre se'e guënamë re'otona mëoguëna, Pedro yua toyare ëñani tējiguëña. ¹⁷ Ëñani tējini, ¿Riusu guere yë'ëni quëaguë'ne? caguë ro'taguëna, Cornelio bainbi ti'an rani, Simón huë'e ba'irute senni achajën rateña. ¹⁸ Rani, ja'nrebi Simón huë'ena ti'anni, Simón Pedro ba'iyete senni achajën, baguëte choteña. ¹⁹ Choijëna, Pedro yua Riusu toya ëñase'ere yuta ro'taguë ñu'iguëna, Riusu Espiritubi Pedroni quëaguëña:

—Ëñajë'ën. Samutecuabi më'ëni choijën raë'ë. ²⁰ Yë'ë raosi'cuare sëani, bacuana gajeni, gue huaji yëye beoye bacua naconi saijë'ën, quëaguëña.

²¹ Quëaguëna, Pedro yua bacuana gajeni tējuoni caguëña:

—Mësacuabi yë'ëni cu'eto, ba'iyë yë'ë. ¿Mësacua gue rate'ne? caguëña.

²² Caguëna, bacua sehuoreña:

—Yëquëna hua'na yua ëjaguë Cornelio bain raosi'cua'ë. Baguë yua soldado ëjaguë te'e ruiñe re'oye yo'oguë ba'iguë'bi. Riusuni ai yëguë, baguë yo'ore jo'caye beoye yo'oguëna, si'a judío bainbi baguëte ai te'e ruiñe ëñajën, baguëni ai yëjën ba'iyë. Yureca baguë yua baguë huë'ere ba'iguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi baguëna gaje meni quëaguëña: Pedroni choijani rajë'ën. Baguë coca caní achoguëna, achajë'ën, quëaguëña baguë. Ja'nca quëaguëna, Cornelio bi yëquëna cuencueni, më'ëre choijajë'ën caguë raobi, quëareña bacua.

²³ Quëajëna, Pedrobi bacuani: Cacani, bëani huajëj'ën cani, ja'n'rëbi yequë umuguse ñatani, bacua naconi Corneliona saquëña. Cristo bain Jope ba'ïcua'ga rëño jubëbi baguëni te'e conjën sateña.

²⁴ Sani, ganijen ba'ijën, yequë umuguse Cesarea huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni ëñato, Cornelio yua baguë te'e bain, baguë gaje hua'na choni ñë'cosi'quë baquëña. ²⁵ Pedroni ëjojën ba'ïcua'ga baguë ti'an raise're ëñani bojoreña. Bojojëna, Corneliobi baguëni tëhuojani, baguëni ai ta'yejeiye ai te'e ruinë ëñaguë, baguëna gugurini rëanguëña. ²⁶ Gugurini rëanguëna, Pedro yua baguëni huëani caguëña:

—Huëni nëcäj'ë. Riusu beoguë'ë yë'ë. Më'ë'ru te'e bainguë'ë yë'ë, caguëña.

²⁷ Cani, baguëre saludani tējini, baguë huë'ena cacani ëñato, ai jai jubë bain ñë'casi'cua bateña. ²⁸ Ba'ijëna, Pedrobi bacuani caguëña:

—Yë'ëbi judío bainguë sëani, tin bainna ti'anni, bacua naconi te'e ñë'cani ba'iyë gare porema'iguë'ë yë'ë, judío ira bain guanseni jo'case'eru yo'otoca. Më'sacuabi ja'anre re'oyë masiyë. Ja'nca yo'oyë ënsese'e ba'iguëna, Riusubi yureña yë'ëni tin masi güesebi. Si'a jubëan bainre te'e ëñani, bacuare gu'a coca caye beoye ba'ijë'ën, yë'ëre cani jo'cabi Riusu. ²⁹ Ja'nca cani jo'caguëna, më'sacuabi chojëna, gare güeyë beoye raë'ë yë'ë. Ja'nca raisi'quëbi më'sacuani ëñaguë. ¿Queacara ro'tajën, yë'ëre chote'ne? më'sacuani senni achaguë ba'iyë yë'ë, caguëña Pedro.

³⁰ Caguëna, Corneliobi sehuoguëña:

—Yua gajese'ga umuguseña ba'iguë, yë'ëbi, na'ito ujarën ba'iguëna, yë'ë huë'ere ñu'iguë, Riusuni ujaguë baë'ë yë'ë. Aonre aiñe jo'cabi, Riusuni ujaguë, ja'n'rëbi mëiñe ëñato, ai go'sijei caña ju'iguëbi yë'ëna gaje meni nëcabi. ³¹ Nëcani, yë'ëni coca cabi: “Cornelio, më'ëbi jo'caye beoye ujani, bonse caracuani conguaëna, Riusubi ai bojoguë ëñaji. ³² Ja'nca sëani, më'ë bainre cuencueni, Jope huë'e jobona saoni, Pedroni chojajë'ën. Yequë Simón hue'eguë, jai ziaya ca'ncoreba ba'iguë, ja'anguë huë'ere ba'iji Pedro. Ja'nca ba'iguëbi më'ëna ti'an rani, yë'ë cocare quëaja'guë'bi” cabi baguë. ³³ Caguëna, yë'ë yua ja'ansirën më'ëni chojajaguëna, më'ëbi ai re'oyë yo'oguë ti'anhuë. Ti'anguëna, Riusubi mai naconi te'e ba'iguëna, yëquëna hua'na si'acuabi Baguë cani jo'case'ere achafu cajën, më'ë coca Riusu cocare achayë ëjojën ba'iyë, caguë sehuoguëña Cornelio.

Discurso de Pedro en casa de Cornelio

³⁴ Ja'nca sehuoguëna, Pedrobi bacuani coca ca bi'raguëña:

—Yureca ro'tani yo'oyete se'e ye'yehuë yë'ë. Si'a bain jubëanre ëñaguë, Si'acua yua te'e ba'ïcua'ë caji Riusu. Quë'rë ta'yejeiye jubëan beoyë caji. ³⁵ Si'a jubëan bainre ëñaguë, baguëni ai yëjën te'e ruinë yo'ojën ba'ïcua ba'itoca, ja'ancuare baguë bainrebare re'huani baji Riusu. ³⁶ Baguë ira bain cuencueni raosi'cuani coca cani jo'caguë, Jesucristo mame recoñoa re'huaja'yete ru'ru ju' quëaguëna, baguë bainbi toyani, Israel bainna jo'careña. Ja'an Jesucristobi yua bainna ti'an rani ëñoguë, si'a bain ta'yejeiyereba E'jaguë ba'iji. ³⁷ Më'sacua yua Jesucristo ën yijana rani ba'ise'ere masiyë. Ja'anguëbi Galilea yijana ti'an rani, Juan yua Riusu cocare quëani achoni, bainre bautisasi'quë ba'iguëna, ³⁸ Riusu yua baguë Espiritute raoni, Jesús Nazarenoni zi'in güesequëna, baguë yua si'a judío bain ba'iruanna sani, bainre re'oyë yo'oni, zupai huati zemosi'cuare huachoni, ta'yejeiye yo'oguë baji'i, Riusubi conguaëna. ³⁹ Ja'nca yo'oguëna, yëquëna hua'na baguëre yo'oc concuabi ëñahuë. Baguë naconi te'e saijën, Judea yija ca'ncoña, Jerusalén huë'e jobo, ja'anruanna ti'anni bainre conguaëna, yëquëñabi ëñahuë. Ja'n'rëbi judío bainbi baguëni preso zeanni, cruce sa'cahuëna quenni reo güeseni, baguëni huani senjohuë. ⁴⁰ Huani senjojëna, samute umuguseña ba'ini, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. Go'ya rai güeseni, baguëte yëquëñani ëñobi. ⁴¹ Yëquëna jubë se'gani ëñoguëna, si'a bainbi baguëni ëñamaë'ë. Baguë cocare quëani achoyë cuencuesi'cuare sëani, baguëte yëquëñani ëñobi Riusu. Eñoguëna, yëquëñabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguë naconi aon ainjën, gono uncuajën baë'ë, go'ya rani ëñosi'quëre. ⁴² Ja'nca ba'ijëna, baguëbi yëquëñani guanseni jo'cabi: Yë'ë ba'iyete ëñasi'cua sëani, si'a bainna sani, yë'ë ta'yejeiye E'jaguë ba'iyete quëani achojën ba'ijë'ën. Si'a bain huajëjën ba'ïcua, jundi tonsi'cua si'acua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere masini, bacua si'arën ba'ija'yete caja'guë'bi ba'iyë yë'ë. Riusubi yë'ëre ja'anna cuencueni re'huabi. Ja'an cocare bainna quëani achojën ba'ijë'ën, guanseni jo'cabi yëquëñani. ⁴³ Riusu ira bain cuencueni raosi'cuabi güina'ru toyani jo'cajëna, më'sacua ëñani masijë'ën. Riusu Raoja'guërebabi ti'an raiguëna, baguëni si'a recoyo ro'tajë'ën. Ja'nca ro'tatoca, Riusubi më'sacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare tënoni, gare se'e ro'tama'ija'guë'bi, cani jo'careña Riusu ira bain raosi'cua, caguëña Pedro.

Los no judíos reciben el Espíritu Santo

⁴⁴ Yuta coca cani tējima'iguēna, Riusu Espiritubi gaje meni, si'acua Pedro cocare achacuani recoyo te'e zi'nzini baguēna. ⁴⁵ Ja'nca ba'iguēna, judío bain Cristoni ro'tacua, Pedro naconi raisi'cua, bacuabi yua gue ro'taye beoye eñareña. ¿Riusu Espiritu queaca tin bainna ti'anni bacua recoyona zi'nziguē'ne? cajën, ro huesë ëaye eñareña. ⁴⁶ Espiritubi gaje meni, ja'an bainni baguēna, bacuabi tin bain coca gare ye'yema'isi cocare cani achojën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai bojojën cajënna, ja'an judío bainbi gue ro'taye beoye achareña. ⁴⁷ Ja'nrëbi Pedro se'e ca bi'raguēña:

–Ëncuabi, yëquēna Espiritu zi'nzise'eru güina'ru zi'nzisi'cuare sëani, oconá bautiza güesenica, ¿jarocuabi ënseye'ne? caguēña.

⁴⁸ Ja'nca cani, Cristo bain mame re'huasi'cuare eñani, Cristo ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masi güeseni, bacuani bautiza güesequēña. Ja'nrëbi, ja'anru bain hua'nabi Pedroni se'e choni, Quë'rë se'e yequë umuguseña yëquēna naconi bëani ba'ijë'ën cajën choijënna, ba hua'guë bëani baquēña.

11

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

¹ Ja'nrëbi, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'a Cristo bain Jerusalén huë'e jobore ba'icuabi Cesarea cocare achani, Judío bain jubë ba'ima'icuabi Riusu cocare achani Cristoni recoyo te'e zi'nzini ba'iyë, ja'an cocare achani masini, Pedro raiyete ëjoreña. ² E'joni, Pedrobi ti'an raiguēna, judío bain Cristoni recoyo ro'tacuabi baguëni tëhuoni, ³ baguëni si'a jëja ca bi'rareña:

–¿Më'ë guere yo'oguë, judío bain ba'ima'icua naconi te'e ñë'cani bacua naconi te'e aon anquë'ne? senni achajën bëntëña.

⁴ Senni achajënna, Pedrobi Riusu yo'ose'e si'ayete bacuani te'e ruiñe quëani achoguēña:

⁵ –Yë'ëbi Jope huë'e jobore ba'iguë, Riusuni ujaguë, Riusu guënamë toyare eñahuë yë'ë. Riusu can jai canbi yë'ëna gaje raji'i. Gajese'ga na'miñoabi ta'nëni ziunsi can ba'iguēna, ⁶ ja'an can sa'nahuēna eñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an baë'ë. ⁷ Ba'ijënna, ja'nrëbi yë'ëni guënamë re'otobi coca cani achobi: “Pedro, huëni, hua'ire huani ainjë'ën” cani achobi. ⁸ Cani achoguēna, sehuohuë yë'ë: “Bañë, E'jaguë. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sëani, ro chiani aiñe beoye ba'iguë'ë yë'ë” sehuohuë. ⁹ Sehuoguēna, guënamë re'otobi yë'ëni se'e cani achobi: “Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, aiñe re'oye'ë canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijë'ën” cani, ¹⁰ samute ba'iyë gachoni, ja'an cocare cani achoni, ja'nrëbi si'a can yua guënamë re'otona mëase'ë baji'i. ¹¹ Ja'an toyare eñani ro'taguēna, ja'ansirën samute bainca emëcua Cesarea huë'e jobobi raosi'cuabi yë'ë ba'i huë'ena ti'an rani, yë'ëre choë'ë. ¹² Chojjënna, Riusu Espiritubi yë'ëni caguë: “Bacua naconi gare huaji yëye beoye saijë'ën” caguë guansequēna, saë'ë. Ëncua'ga Cristo bain te'e ëntë sara te'e ba'icua yë'ë naconi saë'ë. Sani, ja'an bainguë huë'ena ti'anni, baguë cocare achahuë. ¹³ “Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi yë'ë huë'ena gaje meni, yë'ëni eñoguë nëcaguë cabi: Më'ë bainre Jope huë'e jobona saoni, Simón Pedroni choijajjë'ën. ¹⁴ Baguëbi rani, më'ëni Riusu mame recoyo re'huani bayete quëani, më'ë te'e huë'e bainre'ga ja'an cocare quëani achoja'guë'bi, nëcaguë cabi baguë” quëaguēna, achahuë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca achani, baguë bain ñë'casi'cuani cocare quëani acho bi'raguēna, Riusu Espiritubi gaje meni, maini ru'rureba yo'ose'e'ru bacuani güina'ru te'e zi'nzini babi. ¹⁶ Ja'nca baguēna, ja'nrëbi mai E'jaguë Jesús cani jo'casi cocare ro'tahuë yë'ë: “Juan yua oco se'ga naconi bainre bautizasi'quë ba'iguēna, Riusubi baguë Espiritu naconi mëscacuani recoyo tënoni baja'guë'bi” ja'an cocare ro'tahuë yë'ë. ¹⁷ Ja'nca ro'taguë, Riusu Espiritu gaje meni bacuani zi'nzini base're eñaguë, ja'ansi'quë ro'tahuë yë'ë: Mai hua'na Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuani zi'nzini, ja'nrëbi bacuani güina'ru zi'nziguēna, ¿yë'ë hua'guë queaca Riusuni ënseye'ne? bacuani quëaguë sehuoguēña Pedro.

¹⁸ Ja'nca sehuoguēna, Cristo bain Jerusalén huë'e jobore ba'icuabi gare se'e caye beoye nëcäjën, Riusuni bojojën chareña:

–Riusubi ai ta'yejeiye masiye yo'obi. Tin bain jubëanre'ga choni, baguë bainre re'huani baji. Bacua gu'a juchare gare jo'cani, Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'itoca, gare carajeiye beoye Riusu naconi te'e ba'ija'cua'ë, cajën bojohuë bacua.

La iglesia de Antioquía

¹⁹ Yureca Estebanni huani senjorën ba'iguēna, Cristo bainni jë'o bani gu'aye yo'ojënna, Cristo bain Jerusalén ba'icuabi so'o yijaña tin yijañana gatini sateña. Sani, yequëcuabi Fenicia, yequëcuabi Chipre, yequëcuabi Antioquía, ja'an yijañana gatini sateña. Ja'nca gatini sani, ja'anruan bain judío bain se'gani Riusu cocarebare quëani achojën bateña. Tin bainni quëani achomateña. ²⁰ Ja'nrëbi, yequëcua Cristoni recoyo zi'nzini ba'icua, Chipre, Cirene, ja'an yijaña ba'icuabi Antioquía huë'e jobona ti'anni, si'a bain, judío bain

jubë ba'ima'icuaire'ga Cristo cocarebare quëani achoreña: Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, mësacua gu'a juchare mame tëno güesej'ën, cani achojëna, ²¹ Cristobi ai ta'yejeiyereba conguëna, ai bainbi bacua ira coca ye'yese'ere gare jo'cani, Cristoni recoyo te'e zi'nzini bateña.

²² Ja'nca baijënna, Cristo bain jubë Jerusalén huë'e jobo ba'icuaabi bacua yo'ose'ere masini, Bernabere cuencueni, baguëte Antioquíana saoreña. ²³ Saorena, baguëbi ti'anni ëñato, Riusubi ai ta'yejeiye bacuani bojo güesesi'quë baguëña. Ja'nca ëñani, ai bojoguëbi ja'an bainni re'oye yihuoguë bëaguëña. "Mësacua yua quë'rë jëja recoyo re'huan, Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjën baij'ën" caguë, bacuani bojora'rë yihuoguë baquëña. ²⁴ Ja'an Bernabé bai'yete cato, ai re'o hua'guë, Riusu Espirituni ai ta'yejeiye zi'inni bai'guëbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyoreba ro'taguë baquëña. Ja'nca bai'guëna, bain hua'nabi baguëni ëñajën, baguë cocare achajën, ai jai jubëbi Cristo bain runteña.

²⁵ Ja'n'rëbi jë'te, Bernabebi Tarso huë'e jobona sani, Sauloni cu'ejani, tinjani, Antioquíana raguëña. ²⁶ Raguëna, baguë naconi ye'yoguë conguëna, ja'an huë'e jobo bain ai jai jubë baijënna, ba hua'nabi te'e tëcahuë bacuare ye'yoni yihuojën bateña. Ja'nca baijënna, Antioquíana jubë bai'cua yua Cristo bain ru'rureba hue'ecua bateña.

²⁷ Ja'n'rëbi, Riusu yo'oja'ye masiye quëacua, Riusu cocare masiye quëacua, Jerusalem ba'icuaabi Antioquíana huë'e jobona sani, coca quëajën bateña. ²⁸ Ja'an quëacua jubë bai'guë te'eguë, Agabo hue'eguëbi Antioquíana ti'anni bai'guë, Riusu Espiritubi coca masi güeseguëna. Cristo bain jobona nëcane, Riusu yo'oja'yete quëani achoguëña: Si'a yija bainbi ai aon gu'ana ju'inja'cua'ë, quëani achoguëna, yequë tëcahuëan ba'ini, bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio guansequë ba'irën ti'anguëna, Agabo coca quëani achose'ru baquëña. ²⁹ Ja'nca quëani achoguëna, Cristo bain Antioquíana jubë bai'cuaabi bacua gaje concua Judea yijare bai'cuani oijën, Bacuare coñu cajën, ga bainguëbi baguë pores'e'ru curire insini si'a curire re'huan Judea bainna saoreña. ³⁰ Bernabé, Saulo, bacuare cuencueni, bacua curi sacaicuare re'huan, Judea yija Cristo bain jubëan bainna saojën, ba samucua naconi ja'an curire ro insini saoreña.

12

Muerte de Santiago y encarcelamiento de Pedro

¹ Ja'n'rëbi, ja'an umuguseña bai'guëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodes hue'eguëbi Cristo bain jubë bai'cua te'ecuan, je'o ba bi'raguëña. ² Ru'ru Santiago hue'eguë, Juan ma'yë bai'guëni guerra hua hua'ti naconi huani senjoguëña. ³ Ja'nca huani senjoni, judío bainbi ai bojojënna, Pedrote'ga preso zeanni, ya'o huë'ena gaaoguëña. Judío bain aon hu'o'coma'ise'ë ain umuguseña sëani. ⁴ Herodesbi ro'taguë, Ja'an umuguseña pascua umuguseña si'aguëna, Pedrote judío ëja bain ba'iruna nëcoza caguë ëjoguëña. Ja'nca ëjoguëbi Pedrote guaoni, soldado jurëan gajese'ga jurëan baguëre sa'ñejën ëñacuare re'huan, baguë guaosiruna jo'caguëña. ⁵ Jo'caguëna, soldado hua'nabi baguëte re'oye ëñajën, gare etate beoye bai'ja'guë cajën bateña. Ja'nca guaosi'quë bai'guëna, Cristo bain jubë bai'cuaabi Riusuni si'a jëja uñajën, Riusuni jo'caye beoye senni achajën bateña.

Dios libra de la carcel a Pedro

⁶ Ja'n'rëbi, Herodes nëcojai umuguse ja'anrë bai' umuguse si'ani, ñami bai'guëna, Pedro yua ya'o huë'ere bai'guë, samu soldado hua'na baguëre cuiracua joborare cainguë unquëña. Samu guënameñabi, cadenameñabi preso tayosi'quë baquëña. Ja'nca bai'guëna, ya'o huë'e cuiracuabi yua anto sa'rore baijën, hue'se ca'ncona ëñajën nëcareña. ⁷ Eñajën nëcäjënna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi te'e jëana gaje meni, preso zeansi'quëna ti'anni, ya'o huë'e sa'nahuë yua ai go'sijeiguëra miaguë ëñoguëña. Eñoni, ja'n'rëbi Pedroni baguë ca'ncona puni sëtoni caguëña:

—Besa huëijë'ën, caguëña.

Caguëna, guënameña'ga ja'anse'ebi ro tijini, baguë ëntë sarañabi tonquëña. ⁸ To'inguëna, Riusure yo'o conguëbi Pedroni guansequëña:

—Më'ë tëinmete tëanni, më'ë guëon ju'iyete sa'yeni gueonjë'ën, caguëña.

Caguëna, Pedrobi ja'nca yo'oguëña. Yo'oguëna, Riusu yo'o conguëbi:

—Më'ë canre seoni, yë'ë naconi rajj'ën. Saiñu, caguëña.

⁹ Caguëna, Pedro yua baguëni be'teguë saquëña. Sani, etani, ro huesëguë ganiguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: "E'oru ëñañe se'ga huanoji yë'ere" ro'taguëña. ¹⁰ Ja'n'rëbi, soldado nëcaruan samuruanre tayojeiye sani, soldado hua'nabi ensema'ijënna, ja'n'rëbi guëna anto sa'ro ta'pisiru, huë'e jobona etaru, ja'anruna ti'anreña. Ti'anni ëñato, guëna anto sa'ro yua ja'anse'e anconi saoguëña. Anconi saoguëna, hue'sena etareña. Etani ja'n'rëbi, huë'e jobo ma'a te'e ma'abi saijënna, Riusu yo'o con hua'guëbi Pedrote jo'cani, huesëni saquëña. ¹¹ Huesëni saquëna, Pedro yua sëta rani, ja'ansi'quë caguëña:

—Aito, Riusubi ai ta'yejeiyereba yo'obi. Baguè yo'o con hua'guère raoni, yè'ère, ya'o huè'ena guasosi'quère eto güesebi. Yè'è hua'guè yua Herodes preso zeansi'quèreta'an, judío'èja bain huani senjoja'guèreta'an, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, yè'ère tèani etobi, caguè ro'taguèña.

¹² Ja'nca ro'tani, ja'n'rèbi, María hue'ego, Juan Marcos pè'cago, bago huè'ena saquèña. Sani ti'anni èñato, ai jai jubè bain sa'nahuère ba'ijèn, Riusuni u'ajajèn bateña. ¹³ U'ajajèn ba'icuanì je'njuni achoguèna, romi zingo Rode hue'egobi anto sa'rona rani, ¿Gueguèguè'ne mè'è? senni achani, Pedrobi sehuoguèna, baguèni masigoña. ¹⁴ Masigo, yua ai bojo hua'goreba huè'huèni, anto sa'rore ancoma'igo, bago bain sa'nahuè ba'icuanà huè'huèni quèagoña:

—Pedro'bi. Anto sa'rona rani nècaji baguè, quèagoña.

¹⁵ Quèagona, bain hua'nabi careña:

—Banji. Mè'èbi ro hue'nhue hua'go'ru ro ro'tago cayè, careña.

Cajèna, bagoca:

—Aito. Baguèreba'bi, sehuogoña.

Sehuogona:

—Baguè recoyo se'ga raimaquè, careña.

¹⁶ Ja'nca cajèna, Pedro yuta anto sa'rore je'njuguè nècaguèña. Je'njuguè nècaguèna, ba hua'nabi anconi, Pedroni gue ro'taye beoye èñareña. ¹⁷ Ja'nca èñajèna, Pedro yua baguè èntè sarabi huèani rènni, Caye beoye ba'ijè'èn caguè, ja'n'rèbi baguè ya'o huè'ebi etoni raose'e, Riusu ta'yejeiye yo'oni conse'e, si'aye quèani achoguèña. Quèani achoni tèjini, bacuanì caguèña:

—Ja'an coca si'ayete mai jubè bain hua'na, Santiago sanhuè, ja'ancuanì quèajajè'èn, caguèña.

Cani ja'n'rèbi bacuare jo'cani, yequèruna gatini saquèña.

¹⁸ Ja'n'rèbi ñataguèna, soldado hua'nabi gue ro'taye beoye ba'ijèn, sa'ñèña senni achajèn, ¿Jarona saquè'ne baguè? cajèn, si'aruan huè'huèni ganøjèn, baguèni cu'e ganøjèn, ai yo'ojèn bateña. ¹⁹ Herodes'ga bacuanì ai bëingüè, Yureca baguèni cu'eajajè'èn guansenì, baguète tinjamajèna, ja'n'rèbi ya'o huè'e cuiracuare choini, bacuanì si'a'èja senni achaguèña. Senni achani, re'oye sehuomajèna, bacuare huani senjoñe guansegüèña. Ja'nca guansenì tèjini, ja'n'rèbi Judea yijabi sani, Cesarea huè'e jobona ti'anni baquèña Herodes.

La muerte de Herodes

²⁰ Ti'anni ba'iguè, yua Tiro bain, Sidón bain, bacuanì ai bëinguè, bacuanì te'e ruiñe èñama'iguè baquèña. Ja'nca ba'iguèna, bacuabi sa'ñèña senni achajèn, Maire je'o bama'ija'guè cajèn, baguè huè'e èjaguè Blasto hue'eguèni re'oye senni achani, baguèni bojo güesereña. Bojo güeseni, Herodesna ti'anni, je'o beoye ba'ina'a, baguèni senni achareña. Herodes yija aonre conì aincua sèani, ja'nca senni achareña. ²¹ Senni achani, Herodesbi bain ñè'cajai umuguse caguèna, bacuabi baguè èja guèna seihuèna ti'anreña. Ti'anjèna, Herodes yua baguè èjaguè cañare sayani, bacuana etani bèani, Ja'an bainni bojo güeseza caguè, bacuanì zoe coca ca bi'raguèña. ²² Caguè ba'iguèna, si'a jubè bainbi ai bojojèn güireña:

—Ai ta'yejeiyereba cayè mè'è, Riusureba'ru ba'iguè sèani. Ro bain èjaguè cayè'ru què'rè ta'yejeiyereba cayè mè'è, te'e cajèn güireña.

²³ Cajèn güijèna, ja'n'rèbi pecobi baguèni anni huanjèna, pecosi'quèbi junquèña baguè, Riusuni te'e ruiñe yèma'isi'quère sèani.

²⁴ Ja'n'rèbi, Riusu bainbi baguè cocobare què'rè ta'yejeiye quèani achojèna, si'aruan bainbi achani ro'ta bi'rareña.

²⁵ Ja'n'rèbi, Bernabé, Saulo, bacuabi Jerusalén huè'e jobore ba'ijèn, bacua curire insini tèjini, yua Antioquíana go'ijèn, Juan Marcos hue'eguète sani goteña.

13

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

¹ Yureca Cristo bain jubè Antioquíana huè'e jobore ba'icuaire èñato, Riusu coca masiye quèacua, bainre ye'yocua bateña. Bacua mami hue'ejèn ba'ise'ere cato, yequè Bernabé, yequè Simón Zijequè. yequè Cirene bainguè Lucio, yequè Manaén baguè zinrèni Galilea èjaguè Herodes naconi te'e irasi'què, yequè Saulo, ja'ancuabi bain ye'yocua bateña. ² Ja'nca ba'icuaibi yequè umuguse te'e jubè zi'nzini, Riusu yo'ore te'e conjèn, aon aife jo'ca umuguseña ba'iguèna, Riusu Espiritubi bacuanì guansegüèña:

—Yureca Bernabé, Saulo, bacuare choini, yè'è yo'o canì jo'case'ere yo'o'ja'cuare saojè'èn, guansegüè caguèña.

³ Caguèna, ja'n'rèbi si'a jubèni ñè'cani, Riusuni u'ajajèn, aonre aife jo'cajèn ba'ijèn, ja'n'rèbi bacua èntè sarañare ba samucuanà pa'roni, Riusu yo'o yo'o'ja'cuare cuencuni, bacuare saoreña.

Los apóstoles en Chipre

⁴ Ja'nca saojëna, Riusu Espíritubi bacuare cuencueni saguëna, ba hua'nabi Seleucia huë'e jobona sani, jai yoguna cacani, Chipre jubona je'enni ti'anreña. ⁵ Ti'anni, Salamina huë'e jobona ti'anni, ja'nrebi judío bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. Ja'nca quëani achojën, Juan Marcos'ga bacuare te'e yo'o conguë baquëña.

⁶ Ja'nca quëani achojën, si'a jubo yija ca'ncoñana ganini, ja'nrebi Pafos huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni, judío yai bainguë Barjesús hue'eguëte tēhuoreña. Ba hua'guë yua ro coqueguë, Riusu coca masi güesese'ere quëani achoguë'ë yë'ë, caguëña baguë. ⁷ Ja'nca caguëbi yua yequë bainguë, ja'an yija bain ëjaguë, baguë naconi baquëña, Sergio Paulo hue'eguë naconi. Ja'an Sergio Paulobi ai masi ëjaguë ba'iguëbi, Riusu cocarebare achaza caguë, Bernabé, Saulo, bacuare choquëña. ⁸ Choiguëna, ba samucuabi Sergio Paulona ti'anjënna, ja'an yai bainguë, Elimas'ga hue'eguëbi, E'jaguëbi ja'an cocare achani ro'tama'ija'guë caguë, bacua quëani achoyete ënse ëaye yo'oguëña. ⁹ Ja'nca ënse ëaye yo'oguëna, Saulo, Pablo'ga hue'eguëbi Riusu Espírituni ai ta'yejeiye zi'inni ba'iguë, yai bainguëni si'a jëja ëñaguë, ¹⁰ baguëni bëinguë caguëña:

—Më'ë yua ro coque huati sëani, ai gu'aye yo'oguë, si'a re'oye yo'ocuanu je'o bayë më'ë. Riusu coca ye'yoni jo'case'ere gare caraye beoye huacha ca güeseguë'ë më'ë. ¹¹ Ja'nca yo'oguëre sëani, yureca Riusubi më'ëbi ai yo'o güeseza caguë, më'ë ñacore pa'roji. Pa'roguëna, zoe ba'irëni ñaco ëñama'iguë, ënsëguë miañete ëñañe beoye ba'iyë më'ë, cani jo'caguëña Pablo.

Cani jo'caguëna, ja'ansirën yua zijei picobi baguë ñacona na'oguëna, ba hua'guë yua ro rënni ganoguë, baguë ëntë sarare zeanni saguëte cu'eguëña. ¹² Ja'nca cu'eguëna, bain ëjaguëbi si'aye ëñani, Jesucristo ba'iyë ye'yose'ere ai bojoguë achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëña.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

¹³ Ja'nrebi Pablo sanhuëbi Panfilia yija huë'e jobo Perge huë'e jobona saifu cajën, Pafos yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani sateña. Sani ti'anni, Juan Marcosbi Pablo sanhuë naconi se'e conguë saimaquëña. Bacuare jo'cani, Jerusalén huë'e jobona goquëña. ¹⁴ Go'iguëna, ja'nrebi Pablo, Bernabé, bacuabi Perge huë'e jobobi saijën, Antioquía huë'e jobo Pisidia yijare ba'iguëna, ja'anruna sani ti'anreña. Ti'anni, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, bacua ñë'ca huë'ena cacani bëareña. ¹⁵ Bëani achajënna, ñë'ca huë'e bainbi Riusu coca Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'an cocare ëñani cani achoreña. Cani achoni tējini, ñë'ca huë'e ëjacuabi Pablo sanhuëna quëani saoni choteña:

—Mësacua yua yihuo cocare bain hua'nani quëani achoye ro'tanica, rani quëani achojë'ën, cajën choteña.

¹⁶ Chojjënna, Pablobi nëcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bain achayete ëjoni, bacuani coca quëa bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain, Israel bain coca ye'yeni Riusuni yo'o concua, mësacua si'acua yë'ë cocare achajë'ën. ¹⁷ Mai ta'yejeiye Riusubi baguë bain Israel bainre conni cuirase'ere achajë'ën. Mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'ijën, tin yijabi rani ba'isi'cua ba'ijën, Riusubi conguëna, ai jai jubë jaijeijateña. Jaijeijatena, ja'nrebi Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, bacuare Egipto yijabi etoni sani baguëña. ¹⁸ Ja'nca sani baguëbi cuarenta tēcahuëan beo re'otore bacuare cuiraguë, bacua cue'yoni gu'aye yo'ojën ba'ise'ere oiguë ëñaguë, bacuani conguë saguëña. ¹⁹ Sani, Canaan yijare ba'icua te'e ëntë sara samu jubëan bain, ja'an gu'aye yo'ojën ba'icuanu saoni senjoni, bacua yijare mai ira bain ba'isi'cuana insini jo'caguëña Riusu. ²⁰ Insini jo'cani, ja'nrebi se'e cuatro cientos cincuenta tēcahuëan bacuani conni cuiraguë, bacua ëja bainre cuencueni bainre guanse güeseguëna, baguë cuencueni jo'casi'quë Samuel hue'eguë ba'irën tēca ja'an bain ëjacuabi guansejën bateña. ²¹ Ja'nrebi bain hua'nabi Riusuni senni achajën, Bain ta'yejeiye ëjaguëte re'huani, yëquëñani guanseni cuira güesëjë'ën cajën cue'yojën senni achajënna, Riusubi Benjamín jubë bainre ëñani, Cis mamaquë Saúl hue'eguëte cuencueni, Israel bain ta'yejeiye ëjaguëre re'huani jo'caguëna, cuarenta tēcahuëan bainre guanseguë baquëña baguë. ²² Ja'nca guanseguë ba'iguëna, Riusubi baguëte quëñoni saoni, ja'nrebi yequë bainguë David hue'eguëte cuencueni, Israel bain ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguë caguëña: “Ënquë, David hue'eguë, Isaí mamaquë, baguëni ai te'e ruiñe ëñaguë ba'iyë yë'ë. Baguë yua si'aye yë'ë yëyete jo'caye beoye yo'oguë ba'ija'guë'bi” cani jo'caguëña Riusu. ²³ Ja'nca cani jo'casi'quëbi yua zoe ba'irën ëjoni, yua David bainguë yo'je ba'irën ba'isi'quë, Jesucristo hue'eguë, ja'anguëte cuencueni, maina raoni, Israel bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru gare tēnoni, Yë'ë bainre mame re'huani baza caguë, mai ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguëña Riusu. Aito. Riusu zoe cani jo'case'e'ru güina'ru yo'obi yure. ²⁴ Jesucristobi yuta raimaquëna, Juan Bautizaguëbi ti'an rani, si'a Israel bainni quëani acho bi'raguëña: “Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare

jo'cani, mame recoyo re'huani, ocona bautiza güesejë'ën" quëani achoguë baquëña. ²⁵ Ja'nca ba'iguëbi, baguë junni ton umuguseña ti'an bi'raguëna, bain hua'nani caguëña: "Mësacuabi yë'ë ba'iyete ro'tajën, Riusu ta'yejeiye conni cuiraguëte yë'ëre ro'tajënna, ja'anguë beoyë yë'ë. Yequë raoja'guë, yë'ë'ru quë'rë ai ta'yejeiye ëjaguë, ja'anguëbi yuara ti'an raija'guëta'an ba'iji. Baguëni yo'o coñe gare ti'anma'iguë'ë yë'ë, ta'yejeiye beo hua'guë sëani" caguëña Juan.

²⁶ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Juan yua Riusu ta'yejeiye raoja'guëre quëaguëna, ja'an ta'yejeiyereba raosi'quëbi maina ti'anbi. Mai gu'a juchare tënoni, baguë bainrebare maire re'huani baza caguë, junni tonguë rajl'i. Ja'nca raisi'quëre si'a recoyo ro'tajë'ën, yë'ë bain sanhuë. Mësacua yua judío bainreba, taita Abraham bain yo'je raisi'cua, yequëcua, judío bain ujayete ye'yesi'cua, mësacua si'acua Jesucristo conguë raise'ere ro'tajën ba'ijë'ën. ²⁷ Ja'nca raisi'quë ba'iguëreta'an, si'a judío bain Jerusalén ba'icua, bacua ëja bain naconi, bacuabi baguëte ëñani, Riusu raosi'quë ba'iguëte gare huesëhuë. Riusu cocare achajën, si'a yo'o yo'oma'i umuguseña bacua ñë'ca huë'ëñana sani, Riusu ira coca cani jo'case'ere achajën ba'icuata'an, Jesucristobi ti'an raiguëna, baguëni ro huesëjën ëñahuë. Ja'nca ba'icuabi Jesusni huani senjo güeseni, Riusu ira bain raosi'cua cani jo'case'ere ru güinareba'ru yo'ohuë. ²⁸ Gare gu'aye yo'oye beoye ba'isi'quëreta'an, baguë gu'aye yo'ose'ere ro tinja quëani, romano ëjaguë Pilatona sani, baguëre huani senjoñete sen'ë. ²⁹ Ja'nca senni achajëni, Pilatobi baguëni huani senjo güeseguëna, Riusu coca cani jo'case'e, Jesús ba'ija'yete toyani jo'case'e si'aye'ru güina'ru yo'ose'e baji'i. Ja'nca ba'iguëna, crusu sa'cahuëna junni tonguëna, baguë ga'nihuëte gachoni, baguëre tanhuë. ³⁰ Ja'nca junni tonsi'quëreta'an, Riusubi baguëte se'e go'ya rai güesebi. ³¹ Go'ya rai güeseguëna, Jesusbi se'e baguë bain concuani ëñoni, zoe ba'i umuguseña bacua naconi baji'i. Baguë bain concua yua baguë naconi Galileabi rajjën, Jerusalenna ti'anjën, ja'an ba'isi'cua ba'ë'ë. Ja'nca ba'icuabi yureca Jesús ta'yejeiye ba'iyete si'a bainni quëani achojën ganiñë.

³² Yëquëna hua'na'ga güina'ru mësacuani baguë ba'iyete quëani achojën ba'iyë. Riusubi mai ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguë, baguë raoja'guë maina ti'an raija'yete cani jo'caguëna, yëquëna hua'nabi ja'an cocare, baguë ti'an raisi cocare mësacuani quëani achojën ba'iyë. ³³ Baguë ira bain ba'isi'cuani ja'nca cani jo'caguë, mai hua'nare'ga, bacua bain yo'je ba'icuae güina'ru cani jo'cani, güina'ru yo'obi Riusu. Jesucristo go'ya raisi cocare zoe toyani jo'cabi Riusu. Salmo coca, samu ba'i coca, ja'an cocare ëñani masijë'ën: "Më'ë yua yë'ë zinreba ba'iyë. Yure umuguse më'ëre yë'ë zin ba'iguëte re'huani, më'ëni ai te'e ruiñe ëñañe yë'ë" cani jo'caguëna Riusu. ³⁴ Ja'nrebi Riusubi se'e baguë cani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oye ro'taguë, Jesús ga'nihuëbi pu'ncaye beoye ba'ija'guë caguë, baguëni go'ya rai güeseja'yete cani jo'caguëña. Ën cocare ëñani masijë'ën: "Yë'ë bainguë Davidni cani jo'case'ere ru mësacuani güina'ru yo'oja'guë'ë" cani jo'caguëña Riusu. ³⁵ Ja'nrebi yequë quë'ro Salmo cocare ëñajë'ën: "Më'ë bainguë ai yësi'quëni oiguë, baguë ga'nihuëte gare pu'nca güeseyey beoye ba'ija'guë'ë më'ë" cani jo'caguëña Riusu. ³⁶ Ja'nca cani jo'casi'quëbi David ba'ise'ere camaquëña. Ja'an bainguë Davidbi baguë junni hueseyë tëca, Riusu case'ere güina'ru yo'oni, ja'nrebi junni tonni, baguë ira bain ba'isi'cua naconi tanrena, baguë ga'nihuëbi pu'ncani si'aguëña. ³⁷ Ja'nca pu'ncani si'aguëna, Riusu Raosi'quërebabi maina ti'an rani, junni tonguëna, baguë ga'nihuë yua gare pu'ncaye beoye baji'i, Riusu go'ya rai güesesi'quë sëani. ³⁸ Ja'nca ta'yejeiye yo'ose'e sëani, mësacua te'e ruiñe achani ro'tajën ba'ijë'ën. Jesús junni tonni go'ya raisi'quëre sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere baguëni gare quëajë'ën. Quëani, baguëni sentoca, mësacua recoyere gare tënoni, baguë bainrebare mësacuae re'huaja'guë'bi Jesús. ³⁹ Ja'anguëni si'a recoyo ro'tajënna, mësacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'ija'guë'bi. Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu bain ruiñu cacuata'an, Riusu bain ruiñe gare ti'anma'icua ba'iyë mësacua. ⁴⁰ Mësacua yua ëñare bajën, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu bënni senjoja'ñe cani jo'case'ere jëañu cajën, baguë yo'oja'yete gare güeyey beoye ba'ijë'ën. Ën coca toyani jo'case'ere ëñajë'ën:

⁴¹ Mësacua yua yë'ëni ro jayani gu'a güecua ba'ijën, yë'ë cocare achani ro'tajën ba'ijë'ën.

Yë'ëbi mësacuani bënni senjoguëna, mësacuabi gare carajëjën ba'ija'cua'ë.

Yë'ë yua Riusu sëani, mësacua ën yiya ba'i umuguseñabi ai ta'yejeiyereba yo'ore yo'oni mësacuani ëñoja'guë'ë.

Ëñoguëna, mësacuabi ai ëama'iñereba ëñacuata'an yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë.

Yequëcuabi ru'ru quëani achocuareta'an, yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë mësacua.

Ja'an cocare mai ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëña Riusu, judío bain ñë'ca huë'e ba'icuani quëani achoguëña Pablo.

⁴² Quëani achoni tējini, bacua naconi etani sai bi'raguëna, judío bain jubë ba'ima'icua ja'anru ñë'casi'cuabi Pablo sanhuëni senni achareña:

—Mésacua yua se'e yequë yo'o yo'oma'i umuguse se'e rani, ja'an cocare maini se'e yihuoni ye'yojè'ën, senni achajën choteña.

⁴³ Chojënnna, Pablo sanhuëbi sai bi'rajënnna, ai jai jubë bain judío bain, yequëcua judío bain jubë ba'ima'icua, judío ujaye ye'yesi'cua, ai bainbi bacuani te'e conjën, te'e zi'nzini ba'ijënnna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacuani si'a jëja yihuojën, Riusubi mésacuani ai yëguëre sëani, baguëni gare jo'caye beoye recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën yihuojën careña.

⁴⁴ Ja'nrebi yequë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, si'a huë'e jobo bainbi Riusu cocarebare achafu cajën, bacua ñë'ca huë'ena ti'an rateña. ⁴⁵ Ti'an rajënnna, judío bainbi ëñani, Mai ye'yoye'ru quë'rë ta'yejeiye ye'yoji baguë cajën, Pablóni bëinjën, baguëni jayajën, baguë coca quëani achose'ere gu'aye ca bi' rareña. ⁴⁶ Ja'nca gu'aye cajënnna, Pablo, Bernabé, bacuabi jëja recoyo re'huani, bacuani si'a jëja careña:

—Mésacua yua judío bain Riusu cuencuesi'cuare sëani, mésacuani baguë cocarebare ru'ru quëani achohuë. Quëani achocureta'an, mésacuabi ro gu'a güejën senjóni, Riusu naconi carajeiye beoye si'arën ba'iyë gare yëma'icua ba'iyë mésacua. Ja'nca yëma'icua sëani, mésacuare jo'ceni senjóni, judío bain jubë ba'ima'icua se'gani Riusu cocare quëani achoja'cua'ë yëquëna. ⁴⁷ Riusu guanseni jo'case'ere sëani, ja'nca yo'o'ja'cua'ë yëquëna. Baguë coca toyani jo'case'ere achajë'ën:

Më'ère cuecueni raoguëna, si'a ën yijaña bainna sani, yë'ë tëani baja'yete te'e ruiñe quëani, mia re'oto ëñoñe'ru bacuani masi güesejè'ën.

Si'a bain, judío jubë ba'ima'icua quëani achoguë, si'a ën yija ca'ncoñana saijë'ën.

Ja'an coca toyani jo'case'ere achani ro'tajë'ën, careña Pablo sanhuë.

⁴⁸ Cajënnna, judío bain jubë ba'ima'icua achan, ai bojo recoyo re'huani, Riusu cocareba ai re'oye achoye cayë mésacua cajën, Riusu cuencuesi'cua ja'an jubë ba'icua bi Cristóni si'a recoyo ro'tani, Cristo naconi gare carajeiye beoye ba'ija'cuabi ai bojoreba bojoreña.

⁴⁹ Ja'nca bojojën, Riusu coca Jesucristo go'ya raisi cocare yequëcua quëani achojaiñu cajën, ja'nca yo'o bi'rajënnna, ja'an yija bain si'acuabi achareña. ⁵⁰ Ja'nca yo'ose'e ba'iguëna, judío bainbi quë'rë se'e bëinjën, bacua ëja romi hua'na Riusu bain casi'cua, yequëcua ja'an huë'e jobo ëjacua, bacuana sani, Pablo sanhuëni saoni senjoñu cajën, si'a jubëbi Pablo, Bernabé, bacuani ai je'o bajën, bacua yijabi etoni saoreña. ⁵¹ Etoni saojënnna, Pablo sanhuëbi Bacua gu'a juchare bacuani masi güeseñu cajën, bacua guëña ba'i ya'ore bacuana cue'nconi tonreña. Cue'nconi tonni, ja'nrebi bacua huë'e jobore jo'ceni, Iconio huë'e jobona sateña. ⁵² Saijënnna, Antioquia huë'e jobo bain Cristo bainbi bëani, Riusu Espirituni recoyo te'e zi'nzicua sëani, ai bojoreba bojojën bateña.

14

Pablo y Bernabé en Iconio

¹ Iconio huë'e jobona sani ti'anni, ja'nrebi judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare bain hua'nani ai ta'yejeiye quëani achojënnna, ai jai jubë bain judío bain, tin bain'ga Jesucristóni si'a recoyo ro'tareña. ² Ja'nca ro'tajënnna, yequëcua judío bain Cristóni ro'tama'icua bëinjën, yequë bain tin bainna sani, ja'an raisi'cuabi ai gu'aye cacua'ë cajën, je'o ba güesereña. ³ Je'o ba güesejënnna, Pablo sanhuëbi ja'anruna quë'rë zoe bëani ba'ijën, quë'rë jëja recoyo re'huani, Cristóbi maire jo'caye beoye conre bají cajën, Cristo ba'iyete jo'caye beoye quëani achojën bateña. Ja'nca ba'ijën, Riusu oigüë coñete bainni masi güesejënnna, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, bacuani conguë, bacua cocare te'e ruiñe ba'i cocare ba'iyë bainni masi güesequëña. Ja'nca masi güesequëbi Pablo sanhuëni conguëna, bacuabi yua ai ta'yejeiye yo'o yo'ojën bainni ëama'iñereba ëñojën bateña. ⁴ Ja'nca ba'ijën yihuocureta'an, ja'an huë'e jobo bainbi te'e ro'tamateña. Jobo ba'icua bi judío bain naconi te'e ro'tajën, Riusu cocare achayë güereña. Jobo ba'icua'ga yua Riusure ta'yejeiye yo'o concua naconi te'e ro'tajën, bacua cocare achajën, Riusu cocareba'ë cajën bojojën bateña. ⁵ Ja'nca ba'ijënnna, ja'an ro'tayë güecua judío bain, tin bain naconi, ja'ancuabi huë'e jobo ëja bainna sani, Pablo sanhuëre zeanjani, gatabi inni, Bacuani huani senjoñu cajënnna, ëja bainbi bacuare conjën yo'o bi' rareña. ⁶ Ja'nca yo'o bi'rajënnna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacua yo'o'ja'yete masini, Licaonia yija ba'i joboñana gatini sateña. Ru'ru Listra, ja'nrebi Derbe, ja'an huë'e joboñana gatini sateña. ⁷ Gatini sani, ja'an bainre'ga Cristo tëani ba cocare quëani achoreña.

Apedrean a Pablo en Listra

⁸ Listra huë'e jobona ti'anni ëñato, ja'anru bainguë guëon guë'nguësi'quë baquëña. Baguë tē'ya raisi umugusebi guëon guë'nguësi'quëbi gare ganiñe beoye ba'isi'quëbi yua ja'anrute ñuquëña. ⁹ Ja'nca ñu'iguëbi Pablo cocare te'e ruiñe achaguëna, Pablóbi baguëni ëñani, baguë recoyo ro'tayete masini, Cristóbi baguëni huachojagüë caguë, ¹⁰ ja'an bainguëni si'a jëja guanseguëña:

–Yua huëni nëcäj'ë'n, guanseguëña.

Ja'nca guanseguëna, ba banguëbi ja'ansirën nëca mëni, cha'cani, ja'ansi'quë gani bi'raguëña. ¹¹ Gani bi'raguëna, bain hua'nabi Pablo huachose'ere ëñajën, bacua coca Licaonia coca cajën, si'a jëja güi bi'rareña:

–Mai riusu hua'nabi bain hua'na runni, maina gaje meni ëñoहुë, cajën güi bi'rareña.

¹² Ja'nca cajën, Bernabeni ëñajën, bacua riusu Júpiter baguë mamire hue'yoreña. Ja'nrëbi Pablóni ëñani, coca quëani achoguëre sëani, bacua riusu nami Mercurio hue'yoreña. ¹³ Ja'nca hue'yoni, bacua pairi hua'guë, Júpiter uja huë'e ëjaguëbi Mai riusu hua'nani ro'tajën, jo'ya hua'nare huani hua'ire ëjojaiñu caguëña. Baguë uja huë'e yua huë'e jobo anto sa'ro ca'ncore ba'iguëna, baguë yua toro hua'na jo'ya coro ga'huaña, ja'anre inni rani, si'a bain naconi Pablo sanhuëna gugurini rëanni, bacua toro jo'ya hua'nani huai bi'rareña. ¹⁴ Ja'nca yo'o bi'rarena, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Pablo, Bernabé, bacuabi ëñani, Ja'nca gu'aye yo'oma'ija'bë cajën, bacua cañare ye'rejën oijën, bain jobona güjën careña:

¹⁵ –Mësacua ja'anre yo'oye beoye ba'ijë'ën. Yëquë'nabi bain hua'na mësacua ba'iyeru ba'i hua'na se'ga ba'ijën, yëquë'nani ja'nca yo'omajën ba'ijë'ën. Riusu cocarebare quëani achocua se'ga ba'iyë yëquëna. Mësacuana ti'anni, Mësacua huacha riusu hua'ire ro'tajën yo'oyete gare jo'cani senjojë'ën cajën, mai ta'yejeiyereba Riusu ba'iyete, baguë cocarebare, ja'anre mësacuani quëani achojën ra'e'ë yëquëna. Ja'an ta'yejeiye Ëjaguë Riusubi guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'aye ja'anruan ba'iyete re'huani jo'casi'quëre sëani, ja'anguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën. ¹⁶ Ja'an Riusubi si'a bainre ëñani, bacuabi cue'yojënna, Ro bacua yëse'e se'ga yo'o'jën ba'ija'bë caguë, bacuani oiguë ëñaguëta'an, ¹⁷ Yë'e re'oye ba'iyete masija'bë caguë, bacuani gare jo'caye beoye re'oye yo'oni, bainna jo'caguë ba'iji Riusu. Ba hua'guëbi maina oco güeseni, mai aonre ira güeseni, mai aonre caraye beoye maina ro insini jo'caguëna, bojo recoyo re'huani ba'iyë mai, bain hua'nani si'a jëja careña Pablo sanhuë.

¹⁸ Ja'nca cajën, bain hua'nabi jo'ya hua'nare huani, bacuana insini bojoñu cajën ba'icureta'an, Pablo sanhuëbi ai yo'o'jën, bacuani ai ënse cocare zoe cajënna, bacua yo'oja'yete jo'cama'ire'ahuë.

¹⁹ Ja'nrëbi, bacua huacha yo'oja'yete jo'cajënna, judío bainbi ti'an rateña. Antioquí huë'e jobo, Iconio huë'e jobo, ja'anruanbi rani, Listra bainni gue'rini, Pablo sanhuëni huani senjoñu cajënna, ba hua'nabi gatabi inni, Pablona senjóni, Yua junji'i baguë cajën, baguëte rërëni, huë'e jobo ca'ncona sani jo'cani uanreña. ²⁰ Uanreña, ja'an huë'e jobo bain Cristóni zi'nzini ba'icuari Pablona ti'anni, baguëre të'ijejiye nëcani, baguë ba'iyete uja'jënna, baguë yua huajë hua'guë nëcani, ja'nrëbi se'e ba huë'e jobona cacani baquëña. Ba'iguë, yequë umuguse ñataguëna, Bernabé naconi Dërbena saquëña.

²¹ Sani, Dërbena ti'anni, ja'anru bainni Cristo tëani ba cocare quëani achojënna, ai bainbi Cristóni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzini ba'ijënna, Pablo sanhuëbi se'e Listra huë'e jobona goteña. Goni, ja'nrëbi Iconio, ja'nrëbi Antioquí, ja'anruanna se'e saijën, ²² Cristóni recoyo zi'nzini ba'icuari se'e yihuojën, bacuani si'a jëja quëareña:

–Cristo yëye se'gare si'a recoyo ro'tajën yo'o'jën ba'ijë'ën. Gare jo'caye beoye baguë yo'ore conjën ba'ijë'ën. Riusu guënamë re'oto bain ba'iyë yënica, gare caraye beoye ai yo'o'jën ba'iyë mai, quëareña.

²³ Quëani, ja'nrëbi bacua jubëan ëja bainre cuencueni re'huani jo'careña. Ja'nca yo'oni tējini, bacua naconi aonre aiñe jo'cajën Riusuni uja'jën, Mësacua yua Cristóni te'e zi'nzisi'cua sëani, baguë cocare te'e ruiñe achani yo'o'jën ba'ijë'ën cani, bacuare jo'cani goteña.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquía de Siria

²⁴ Ja'nca go'ijën, Pisidia yijabi saijën, ja'nrëbi Panfilia yijana ti'anreña. ²⁵ Ti'anni, Perge huë'e jobona cacani, Riusu cocarebare quëani achoni, ja'nrëbi Ataliana sateña. ²⁶ Sani, ja'an huë'e jobo yo sa'rona gajeni, yoguna cacani, bacua huë'e jobo Antioquí huë'e jobona go'ini ti'anreña. Bacua cuencuesi yo'ore yo'oni tējini, Riusubi oiguë congüë cuiraguëna, bacua bain saosi'cuana ti'anni, ²⁷ si'a Riusu bain jubëre ñë'coni, Riusu conni cuiraguë ta'yejeiye yo'oguë ba'ise'e beorure bacuani quëani achoreña: Riusubi baguë bain ba'ija'cua judío bain jubë ba'ima'icua, bacuare yëquë'nani ëñoni, Cristóni si'a recoyo ro'tani baguëni zi'nzini ba'ija'bë caguë, yëquë'nani congüë, bacuani baguë cocare quëani acho güesebi. ²⁸ Ja'nca quëani, ja'nrëbi ja'an jubë bain Cristo bain naconi ai zoe bateña.

15

La reunión en Jerusalén

¹ Ja'nrëbi yequëcua Riusu bain cacua, judío bainbi Judea yijabi sani, Antioquí huë'e jobona ti'anni, Cristo bain ja'anru ba'icuari coca ye'yoni yihuo bi'rareña:

—Mésacua go neño ga'nire tēyoni senjoma'itoca, Riusu guēnamē re'otona ti'añe gare porema'iñē. Ja'nca sēani, Moisés guansení jo'case'ru yo'ojēn ba'ijē'ēn, yihuojēn bateña bacua.

² Ja'nca yihuojēna, Pablo, Bernabé, bacuabi si'a jēja cajēn, Mésacuabi huacha cacua'ē cajēn, ēnse cocare ai zoe caní jēhuareña. Caní jēhuarena, Cristo bain Antioquía ba'icuabi, Jerusalén ēja bain naconi ja'an cocare caní acho guēseñu cajēn, Pablo, Bernabé, ja'an bainre cuencueni, Jerusalenna saoreña.

³ Ja'nca saojēna, bacuabi Fenicia, Samaria, ja'an yijañabi saní, ja'an bainre quēareña:

—Judío bain jubē ba'ima'icuabi bacua ja'anrē ro'tajēn ba'ise'ere gare jo'caní, Riusuni recoyo te'e zì'nzini ba'iyē, quēajēna, si'a Cristo bainbi achaní, ai bojo recoyo re'huareña.

⁴ Ja'nrēbi, Pablo, Bernabé, bacuabi Jerusalenna ti'anni, si'a Cristo bain jubē, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo bain ira ējacua, ja'ancuana ti'anni saludajēna, bacuabi ai bojojēn saludareña. Saludajēna, ja'nrēbi Riusu yo'o yo'ose'e, Riusure conjēn ba'ise'e beoru bacuani quēareña. ⁵ Quēajēna, ja'anru ba'icua fariseo bain ba'isi'cua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani te'e zì'nzisi'cua, bacuabi nēcani, si'a jēja careña:

—Judío bain jubē ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajēna, bacua go neño ga'nire tēyo güeseni, Moisés coca caní jo'case'ru bacuani yo'o güeseye bayē mai, careña.

⁶ Carena, ja'nrēbi Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi Cristo bain jubē ira ējacua naconi ñē'caní, ja'an case'ere ēñani ro'tani masiñu cajēn, ⁷ sa'ñeña ai zoe senni achajēn, si'a jēja cajēn bateña. Ja'nca caní, ja'nrēbi Pedrobi huēni, bacuani caguēña:

—Yo'je sanhuē, Riusubi yē'ere cuencueni, judío bain jubē ba'ima'icuana saoguēna, yē'ēbi ja'an cocare quēaguēna, achajē'ēn. Judío bain jubē ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani baguēni zì'nzini ba'ija'bē caguē, yē'ere cuencueni, bacuana saoguēna, baguē cocare quēani achohuē yē'ē. ⁸ Quēani achoguēna, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani zì'nzijēna, Riusubi bacuani ai bojoguē ēñani, baguē Espiritute bacuana gaje meni ba güesebi, si'a bain recoyote te'e ruiñe masiguē sēani. Maini ru'ru gaje meni base'ru bacuani güina'ru zì'nzini babi. ⁹ Riusubi mai hua'nare ēñaguē, ba hua'nare'ga ēñaguē, Si'a jubē yua te'e bain ba'icua'ē caguē, bacuabi si'a recoyo ro'tajēna, bacuani ēnseye beoye bacua recoyore mame re'huani tēnoni, bacuani babi. ¹⁰ Ja'nca sēani, Riusu yo'ose'e sēani, ¿mésacua queaca ro'tajēn, Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere ro'tama'iñe'ne? Mésacua yua ja'an Cristo bainni ai yo'o güesema'ijē'ēn. Mai ira bain ba'isi'cua'ga Moisés guansení jo'case'ere yo'oye poremajēn, mai hua'naga güina'ru yo'oye porema'icua'ē. ¹¹ Ja'nca porema'icuabi Jesucristona ti'anni, baguēni recoyo zì'nzini banica, ¹² ai yo'o güeseye beoye baguē bainreba re'huasi'cua ba'iyē mai. Ja'nca ba'ijēna, Riusubi bacuare'ga güina'ru baguē bain mame re'huasi'cuare baji, Pedrobi caguēña.

¹² Caguēna, si'a jubēbi caye beoye ba'ijēn, Bernabé, Pablo, bacua cocare'ga achareña. Ba hua'nabi quēajēn, Riusu ta'yejeiyereba yo'oni judío bain jubē ba'ima'icuana saose'ere quēareña. ¹³ Quēani tējjijēna, Santiagobi caguēña:

—Yē'ē bain sanhuē, achajē'ēn. ¹⁴ Mésacua yua Simón Pedro coca quēase'ere achahuē. Riusubi judío jubē bain ba'ima'icuani bojoguē ēñani, baguē bainreba ru'ru ba'icuare bacua jubē ba'icuare cuencueni re'huani babi quēabi Pedro. ¹⁵ Ja'nca quēaguēna, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ēñato, güina'ru caní jo'careña bacua:

¹⁶ Yē'ē caní jo'case'ru ba'iyē yo'oja'guē'ē yē'ē.

Yē'ē ira bainguē ba'isi'quē Davidre cuencueni, yē'ē bain ta'yeje ējaguēre re'huani jo'caguēna, baguē bain yo'je raisi'cuabi yē'ē bainre guanse bi'rajēna, zoe ba'irēn carajei bi'rahuē.

Ja'nca carajei bi'rajēna, yē'ē bainre se'e mame re'huani baja'guē'ē yē'ē.

¹⁷ Si'a bainbi yē'ere cu'eni, yē'ēni recoyo zì'nzini ba'ija'bē caguē, bacua jubere se'e mame re'huaja'guē'ē.

Ja'nca re'huani, si'a bain, judío bain jubē ba'ima'icua'ga yē'ē ta'yejeiye ba'iyete masini, yē'ēni cu'eni baja'bē.

¹⁸ Ja'nca caní jo'cabi mai E'jaguē Riusu.

Baguē yo'oja'yete ru'rureba ba'isirēn ro'tani, gare tin yo'oma'iguē ba'iji.

Ja'nca ba'iguēbi baguē yo'oja'yete maini masi güeseji.

Ja'an cocare toyani jo'ca güesebi Riusu.

¹⁹ Ja'nca toyani jo'case'e sēani, judío bain jubē ba'ima'icuani ai yo'o güeseye beoye Cristoni zì'nzini ba'iyete yihuojēn bañuni. Bacua ja'anrē ro'tajēn ba'ise'ere gare jo'caní senjoni, Cristoni si'a recoyo ro'tajēn ba'icuare sēani, ²⁰ ēn yihuo coca se'gare bacuani toyani saofu: "Mésacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijē'ēn. Mésacua bain yo'ojēn ba'iyē'ru tin romigoni, tin emēguēni gare yahue bama'ijē'ēn. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijē'ēn. Mésacua bainbi jo'ya hua'nare ñajemona

guioni huaitoca, ba hua'ire ainmajën ba'ijë'ën. Ba zie'ga uncumajën ba'ijë'ën." Ja'n coca se'gare bacuani yihuoni saofu. ²¹ Si'a bain huë'e joboñana cu'eto, judío bain ñë'ca huë'eña ba'iji. Si'a yo'o yo'oma'i umuguseña ja'an huë'eñana cacani achato, Moisés guanseni jo'casi cocare ëñani caní achoyë. Ja'nca ai zoe caní achose'e ba'iguëna, Cristo bain si'aruan ba'icuabi cacani achaye poreyë. Ja'nca sëani, yë'ë casi coca se'gare bacuani yihuoni saofu, Santiagobi caní yihuoguëña.

La carta a los no judíos

²² Ja'nca yihuoguëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo jubë ëjacua, si'a jubë naconi, sa'ñeña senni achani, mai jubë bain samucuaire cuencueni, Pablo, Bernabé, bacua naconi, Antioquíana saofu. Saojënna, mai cocare ja'an bainna quëaja'cua'ë, sa'ñeña careña. Ja'nca caní, bacua banguë Judas Barsabás, yequëre'ga Silas, bacuare cuencueni, Cristo bain jubë ai yësi'cuare sëani, Antioquíana saoreña. ²³ Saojën, ën cocare toyani, bacua naconi saoreña:

"Yëquëna hua'na Riusu ta'yejeiye yo'ore concua, Cristo bain jubë ira ëjacua, si'a Cristo bain naconi, mëacuani bojojën saludayë yëquëna. Mësacua yua judío bain jubë ba'ima'cua, Antioquíana, Siria, Cilicia, ja'anruanre ba'ijënna, mëacuani yihuo cocare toyani saoyë yëquëna. ²⁴ Yequëcua ëñjo'on ba'icuabi, yëquëñabi cuencuema'ijënna, mëacuana sani, mëacuani ai yo'o güesejën, yihuoni ye'yojën, tin ro'ta güesejënna, yëquëñabi achahuë. Moisés guanseni jo'casi cocare jo'caye beoye yo'ojën, Mësacua go neño ga'nire tëyo güesejë'ën cajën yihuojënna, yëquëñabi bacuare saomaë'ë. ²⁵ Ja'nca saoma'icuabi yureña sa'ñeña senni achani, te'e ro'tajën, mëacuani te'e ruiñe quëani saofu cajën, yëquëna bain cuencuesi'cua naconi coca saoyë yëquëna. Mai gajecua ai yësi'cua Bernabé, Pablo, bacua naconi saija'bë cajën, ²⁶⁻²⁷ yëquëna bain hua'na Judas, Silas, ja'an hue'ecuare mëacuana saoyë yëquëna. Ja'ancuabi mai Ejaquë Jesucristoni ai re'oye yo'o conjën ba'icuabi huajë ju'inre'ahuë. Ja'nca ba'icuabi mëacuana sani, yëquëna coca yihuoni saoyete si'ayete mëacuani re'oye quëaja'cua'ë. ²⁸ Yureca Riusu Espiritubi yëquëñani ro'ta güesequëna, yëquëñabi te'e ruiñe ro'tajën, mëacuani ai yo'o güeseye beoye guansejën, ën coca se'gare mëacuani guanseni jo'cayë yëquëna: ²⁹ Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ini insini jo'catoca, ja'an hua'ire aife beoye ba'ijë'ën. Mësacuabi jo'ya hua'ire huani ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'nare ñajemona guioni huaitoca, ja'an hua'ire ainma'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyë'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bamajën ba'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e zi'inni ba'ijë'ën. Ja'an coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën banica, ai re'oye ba'ija'guë'bi mëacuare. Riusubi mëacuani conja'guë. Gañañe'ë." Ja'an cocare yihuojën, Antioquíana jubë bainna saoreña.

³⁰ Ja'nca saojënna, si'a jubë bain cuencuesi'cuabi Antioquíana sateña. Sani, ti'anni, si'a Cristo bain jubëre ñë'coni, ëja bain yihuoni toyasi cocare bacuana insireña. ³¹ Insijënna, bacuabi ëñani caní achoni tējini, Riusubi maire ai re'oye recoyo huano güesebi cajën, ai bojoreba bojoreña. ³² Bojojënna, Judas, Silas, bacuabi Riusu cocare ai masiye quëani achoye cuencuesi'cua ba'ijën, ja'anru Cristo bainni Riusu cocare quëani achojën, bacua recoyo ai re'o huano güesejënna, quë'rë se'e jëja recoyo re'huani bateña. ³³ Ja'nca ba'ijënna, Riusu bain raosi'cuabi bacua naconi zoe ba'irën bëani ba'ijën, ja'n'rëbi, Jerusalenna goñu cajën, Antioquíana jubë bainni ai bojo güese cocare caní jo'casi goteña. ³⁴⁻³⁵ Go'ijënna, Pablo, Bernabé bacuabi Antioquíana huë'e jobona bëani, yequëcua naconi bainre ye'yojën, Riusu cocarebare quëani achojën bateña.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶ Riusu yo'ore ja'nca yo'ojën ba'ijën, jë'te, Pablo Bernabeni caguëña:

—Mai ru'ru bain ëñasi hua'nani ëñajaiñu. Bacuani Riusu cocarebare quëani achoni rani, yureca se'e sani, bacua yo'ojën ba'iyete ëñajaiñu, caguëña.

³⁷ Caguëna, Bernabebi sehuoguëña:

—Ja'nca ba'ito, ja'nca ëñajaiñu. Juan Marcosre'ga sañu. Maire conja'guë, sehuoguëña.

³⁸ Ja'nca sehuoguëna, Pablo ro'tani, Maire jo'casi senjosi'quë, Panfilia huë'e jobobi saisi'quë, maire se'e yo'o conma'isi'quëre sëani, baguëte se'e choima'ina'a caguëña. ³⁹ Ja'nca sa'ñeña coca cajën, te'e ro'tamajën, sa'ñeña conjën saimateña. Bernabé se'gabi Juan Marcosre cuencueni, Chipre jubona sañu cajën, jai ziaya yoguna cacani sateña. ⁴⁰ Saijënna, Pablo'ga Silas hue'eguëte choini, Siria, Cilicia, ja'an yijañana sañu caguëna, si'a Cristo bain jubëbi bacuare saojën, Riusubi mëacuani ta'yejeiye oiguë congüë ba'ija'guë cajën, bacuani bojojën saoreña. ⁴¹ Saorena, ba hua'nabi ja'an yijañana saijën, ja'anruan bain Cristo bain jubëanna ti'anni, bacuani quë'rë bojo recoyo ba hua'nare re'huajën, yihuojën bateña.

¹ Ja'nca ba'icuabi Derbe, Lистра, ja'an huë'e joboñana ti'anreña. Ti'anni, ja'anru bainguë Timoteo hue'eguëni tēhuoreña. Cristo bainguë ba'iguëna, baguë pē'cago yua judía baingo Cristoni te'e zi'inni ba'igo bacoña. Baguë pē'caguëca griego bainguë baquëña. ² Ja'an Timoteo hue'eguëte tēhuoni, baguë ba'iyete achato, Lистра, Iconio, ja'an huë'e jobo bain Cristoni ro'tacuabi baguëte ai re'oye cacua bateña. ³ Ja'nca ba'ijëna, Pablobi baguëni ai re'oye ëñaguë, Yëquëñani te'e conni raijë'ën. Saiñu caguë choquëña. Choni, ja'nrebi baguë go neño ga'nire tēyo güeseguëña. Ënjo'on bain judío bainbi baguë taita griego hua'guëre masicua sëani, yë'ëni gu'aye ro'tama'ija'bë caguë, Timoteoni go neño ga'nire tēyo güeseni, baguëte saguëña. ⁴ Sani, bacuabi yequë huë'e joboñana ti'anni, si'a bain Riusu cocareba achasi'cua, ja'ancuare ñë'coni, Jerusalén ëja bain yihuo cocare guanseni toyani jo'case'ere bacuani cani achoreña. ⁵ Cani achoguëna, Cristo bain jubëan, si'aruan ba'icuabi achani, quë'rë se'e jëja recoyo re'huani, Cristoni quë'rë se'e jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, si'a umuguseña quë'rë jai jubë jaijijën bateña.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶ Ja'nrebi, Pablo sanhuëbi se'e sani, Riusu Espiritubi ai ta'yejeiye conguëna, Asia yijabi saijën, Riusu cocarebare quëani achoreña. Ja'nrebi se'e saijën, Frigia, Galacia, ja'an yijañabi jë'ñajën ganini saijën, ⁷ Misia ca'ncona ti'anreña. Ja'anruna ti'anni, Bitinia yijana saiñu cacuareta'an, Jesuscristo Espiritubi ënseguëña. ⁸ Ënseguëna, Misia yijabi te'e ruiñe saijën, Troas huë'e jobona ti'anreña. ⁹ Ti'anni, Pablobi ñamibi umeni cainguë, ëo cainruna ëñato, Macedonia yija bainguëbi coca güiguë nëcaguëña: "Macedonia yijana raijë'ën. Yëquëñani con raijë'ën" güiguë choquëña. ¹⁰ Ja'nca ëo cainruna ëñani sëtani, yëquëna hua'nani quëaguëna, si'a hua'nabi achani, Riusubi maire ja'an yijana choiji. Baguë cocarebare ja'an bainni yurera'rë quëani achojën saiñu te'e cahuë yëquëna. Cani, ja'ansirën huëni, re'huani saë'ë.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹ Sani, Troas yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani, Samotracia jobona je'enni saë'ë. Sani ti'anni, yequë umuguse ñataguëna, Neápolis huë'e jobona ti'anhuë. ¹² Ti'anni, ja'nrebi Filipos huë'e jobona ti'anhuë. Romano bain huë'e jobo mame re'huasi jobo yua ja'an Macedonia yija quë'rë ta'yejeiye huë'e jobo baji'i. Ja'anruna ti'anni, zoe baë'ë yëquëna. ¹³ Ja'nca ba'icuabi yo'o yo'oma'i umugusebi Riusu bain naconi ujañaiñu cajën, huë'e jobo ca'ncoreña sani, ziaya yëruhuana ti'anni, Riusu bain naconi bëahuë. Bëani, romi hua'nabi ñë'cani ba'ijëna, Riusu cocarebare bacuani quëani achohuë. ¹⁴ Quëani achojëna, te'ego Lidia hue'egobi achago ñuco'ë. Tiatira huë'e jobo baingobi bago re'o can bajacu canre insini curi cogo raisi'co baco'ë. Ja'an baingobi Riusuni ai ro'tago, Ai ta'yejeiguë ba'iji cago ba'igobi Pablo cocare te'e ruiñe achago ñuco'ë. Achago ñu'igona, Riusubi baguë ba'iyete bagoni quë'rë te'e ruiñe recoyo masi güeseguëna, Riusu cocare achani te'e ruiñe yo'za cago, ¹⁵ bago te'e huë'e bain si'acua naconi bautiza güesehuë. Bautiza güeseni tējini, yëquëna hua'nani si'a jëja choigo cago:

—Mësacua yua yë'ëre ëñajën, Cristo baingo ba'iyete te'e ruiñe ro'tanica, yë'ë huë'ena bëani ba'ijë'ën cago, si'a jëja choigona, bago huë'ena bëani baë'ë yëquëna. ¹⁶ Ja'nrebi, yequë umuguse, Riusuni ujaruna sai bi'rajën, yeco romi zingoni tēhuohuë yëquëna. Huati bago sëani, bago ñacobi ëñani, bain yo'oja'yete masini quëaye porego. Ja'nca poregona, bago bainbi bagoni preso zeanni bani, bago masini quëase'ere bainni ai ro'iyë senni achajën, ai curi conibahuë. ¹⁷ Ja'nca conibajëna, ba hua'gobi yëquëna yo'je be'tego, bainni ai jëja güigo raco'ë:

—Ja'ancuabi yua ta'yejeiye Eñaguë Riusu bain baguëni yo'o conjën raisi'cua'ë. Riusuni recoyo zi'nzini ba'iyete mësacuan quëani achojën raisi'cua'ë, güigo raco'ë.

¹⁸ Ja'nca güigo raigo, si'a umuguseña jo'caye beoye güigona, Pablobi achani ya'jani, bagona bonëni, bago huatini cabi:

—Jesuscristobi ta'yejeiye yo'oguëna, ba hua'gore gare jo'cani etani saijë'ën, huati, guansegüë cayë yë'ë, si'a jëja cabi baguë.

Caguëna, huatibi ja'ansirën bagote gare jo'cani etani saji'i.

¹⁹ Etani saquëna, bago ëjacuabi ëñani, ¿Queaca se'e curi conibaye'ne mai? cajën, Pablo, Silas, bacuare zeanni, rërëni, bacua huë'e jobo ëja bain ba'iruna sani nëconi, ²⁰ ëja bainni cahuë:

—Ëncua, judío bainbi mai huë'e jobona ti'anni, ai hui'ya cajën ba'iyë. ²¹ Mai hua'na romano bain hua'na ba'ijën, mai ye'yese'ere yo'ojëna, ba hua'nabi tin ye'yojën, ai gu'aye yo'oyë maire. Bacua ye'yojëru yo'oye porema'icua'ë mai, cahuë.

²² Cajëna, si'a huë'e jobo bainbi achani, Pablo sanhuëni je'o bajën gu'a güejëna, ëja bainbi bacuana bonëni, bacua cañare rutani, ja'nrebi soldado hua'nani, Mësacua si'nseñoabi inni, bacuani si'nsejë'ën cajën guansejëna, ²³ zoe si'nsehuë. Si'nсени tējini, ya'o huë'ena guaoni, ya'o huë'e ëjaguëni, Bacuare ai re'oye ëñaguë re'huani bajë'ën cani jo'cahuë. ²⁴ Ja'nca

jo'cani saijëna, ja'an ëjaguëbi bacuare zeanni, sa'nahuëreba ba'i sonohuëna sani, sepu tontoñabi bacua guëofnare jëoni tayo güeseguëña.

²⁵ Jëoni tayosi'cuabi yua ñami jobo ba'irëmbi Riusuni uajën, baguëni ta'yejeiye gan-tajëna, yequëcua preso zeansi'cuabi achareña. ²⁶ Achajëna, ja'n'rëbi yijabi te'e jëana ñu'cue bi'raguëña. Si'a ya'o huë'e cato, ñu'cuyee se'ga ba'iguëna, ya'o huë'e anto sa'roña beoru a'nqeni saoguëña. Preso zeansi'cua guënameña gueonse'e gare ti'jini tonquëña. ²⁷ Riusubi ja'nca ta'yejeiye yo'oguëna, ya'o huë'e ëjaguë cainsi'quëbi sëtani rani, anto sa'roña a'nqese'ere ëñani, Preso zeansi'cuabi yua'ne gatini saimate caguë, baguë hua'tibi rutani, Yë'ë ja'ansi'quë juani junza caguë yo'o bi'raguëna, ²⁸ Pablöbi baguëni güiguë caguëña:

–Gare yo'oma'iguë ba'ijë'ën. Yëquëna hua'na si'a hua'na ënjo'onre ba'iyë, güiguë caguëña.

²⁹ Caguëna, ba ëjaguëbi majahuë zëonni raye guanseni, Pablo, Silas, bacua ba'iruna huë'huëni cacajani, ai huati guaonguë to'ntoguë, bacua guëon na'mina gugurini rëanguëña.

³⁰ Ja'n'rëbi, bacuare sani, hue'sena ti'anni, bacuani caguëña:

–Mësacua yua yë'ëni quëajë'ën. Yë'ë gu'aye ba'iyete jo'cani Riusu bainguë runza canica, ¿queaca yo'oye'ne yë'ë? senni achaguë caguëña.

³¹ Caguëna, bacuabi sehuoreña:

–Ëjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'innica, më'ë, më'ë te'e huë'e bain naconi, si'a jubëbi yua Riusu bain runni, gare carajeiye beoye bojojën ba'ija'cua'ë, sehuoreña.

³² Ja'nca sehuoni, Cristo cocarebare quëani achojëna, baguë, baguë te'e huë'e bain, si'acuabi achareña. ³³ Achani, bojo recoyo re'huani, yuta ñami ba'iguëna, ya'o huë'e ëjaguëbi bacua ja'si nesiruanre zoani, si'a baguë bain naconi bautiza güesereña. ³⁴ Ja'n'rëbi bacuare sani, baguë huë'ena caca güeseni, bacuani aon aonguëña. Si'a baguë bainbi yua baguë naconi Riusuni si'a recoyo ro'tasi'cua sëani, ai recoyo bojoreba bojojën bateña.

³⁵ Ja'n'rëbi ñataguëna, huë'e jobo ëja bainbi soldado hua'na naconi Pablo sanhuëre etojë'ën cajën raoreña. ³⁶ Ja'nca raoni quëajëna, ya'o huë'e ëjaguëbi Pablöni quëaguëña:

–Ëja bainbi guanseni raojëna, mëacuare etoni saoye poreyë yë'ë. Ja'nca sëani, bojo hua'na saijë'ën, quëaguëña.

³⁷ Quëaguëna, Pablo yua ja'an soldado hua'nani choini, quëaguëña:

–Mësacua ¿queaca ro'tajën, yëquëna hua'nare ro yahue etoye'ne? Mësacua ëja bainbi yëquëbare zeanni, bacua si'nseñoabi si'nse güeseni, ja'n'rëbi ya'o huë'ena guaohuë. Yëquëna hua'na romano bain ba'ijëna, mëacuare gu'aye yo'ojën, te'e ruinë yo'oma'ë'ë. Ja'nca sëani, ëja bain se'gabi rani, yëquëenate etoja'yete quëaja'bë, quëaguëña Pablo.

³⁸ Quëaguëna, soldado hua'nabi bacua ëja bainni quëajateña. Quëajatena, bacuabi ai quëquëjën, Romano baincua'ne, cayë cajën, ³⁹ ja'ansi'cua huëni, Pablo sanhuëna sani senreña: Yëquënabi ai gu'aye yo'ose'ere ro'tama'ijë'ën senjën, bacuare etoni sani quëareña: Mësacua yua ën huë'e joböbi gare saijë'ën cajën, huaji yëjën, bacuare saoreña. ⁴⁰ Saojëna, bacuabi Lidia huë'ena sani, Cristo bain jubëte ëñani, Mësacua yua Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'ijë'ën cajën, bacuare yihuoni tëjini, bacuare jo'cani sateña.

17

El alboroto en Tesalónica

¹ Ja'nca sani, Pablo, Silas, bacuabi Anfípolis, Apolonia, ja'an huë'e joboña tayojani, ja'n'rëbi Tesalónica huë'e jobona ti'anreña. Judío bain ñë'ca huë'e yua ja'anrute ba'iguëna, ² Pablo yo'oguë ba'ise'e ru yo'oguë, ja'an huë'ena yo'o yo'oma'i umuguse cacani, ja'an bain naconi coca caní, senni achaguë samute semana baquëña. ³ Ja'nca ba'iguëbi Riusu coca toyani jo'case'ere bacuani masi güeseguë, bacuani quëani achoguë caguëña:

–Riusu Raosi'quë Cristo hue'eguëbi ai yo'oye babi. Ai yo'oni, junni tonni, ja'n'rëbi samute umuguseñabi go'ya raji'i. Riusu Raosi'quëre sëani, mëacuani te'e ruinë quëani achohuë yë'ë. Ja'an raosi'quë yua Jesús hue'ëji baguë, caguëña Pablo.

⁴ Caguëna, ja'n'rëbi judío bain hua'na rëño jubëbi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Pablo sanhuëni te'e zi'inni bateña. Griego hua'na'ga Riusuni ujaye ye'yesi'cuabi, romi hua'na'ga ta'yeyeiye ba'icuabi, ja'ancuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzireña. ⁵ Judío bain hua'na yequëcuaca Cristoni ro'tamateña. Ro'tama'icuabi Pablo sanhuë yo'o güesese'ere ëa ëñani bëinjën, huë'e jobo ma'aña ba'icua gu'a bainre choteña. Choni, Mësacua yua Pablo sanhuëni je'o bajën, bacuare gu'aye cajë'ën, caní saoreña. Saojëna, ja'an gu'a bainbi si'a huë'e joböbi ganini, gu'a cocare güini, Pablo, Silas, bacuare zeanni ëja bain ba'iruna nëcoñu cajën cu'ecuata'an, Pablo sahuëre tinjamateña. ⁶ Jason huë'ena cacani, bacuare tinjamajën, Jason, baguë Cristo bain, bacuare rërëni sani, ëja bain ba'iruna nëconi, bacuani güijën careña:

–Ëñajë'ën. Ëncuabi si'a re'oto bainni je'o bani gu'aye ro'ta güeseni, ja'n'rëbi ënjo'ona ro gu'aye yo'ojën raë'ë. ⁷ Raijëna, Jasonbi bacuare choiguë, baguë huë'ena bëa güesebi.

Ja'nca yo'ocubabi mai ta'yejeiye Ējaguē Cesarni je'o bajēn, baguē coca guanseni jo'case'ere achamajēn, tin ye'yojēn ba'iyē. Yequē ta'yejeiye Ējaguē Jesucristo hue'eguēbi maina ti'ambi cajēn, mai hua'na romano bainni ai je'o bayē bacua, cajēn güireña bacua.

⁸ Ja'nca cajēn güijēnna, si'a huē'e jobo bain, bacua ěja bain naconi, ja'an cocare achani, ai bēinreba bēinjēn, ai hui'ya güi bi'rareña. ⁹ Ja'nrēbi ěja bainbi Jasón sanhuēni ai curi ro'iyē senni, ja'nrēbi ro'ijēnna, bacuare etoni saoreña.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰ Saorena, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icubabi Pablo, Silas, bacuare tēhuoni, ja'ansirēn, ñami ba'iguēna, Berea huē'e jobona saoreña. Saorena, bacuabi sani ti'anni, judío bain ñē'ca huē'ena te'e ruiñe sateña. ¹¹ Sani, ja'an judío bain naconi ba'ijēn yihuojēnna, ai re'oye achareña. Yequē judío bain Tesalónica ba'icua'ru quē'rē te'e ruiñe achani ye'ye bi'rareña. Si'a umuguseña Pablo coca quēani achose'ere achani, Te'e ruiñe cama'iguē baguē cajēn, Riusu coca toyani jo'casi pēbēna cu'ejani, baguē coca case'ere tinjani, te'e ruiñe masireña. ¹² Ja'nca cu'ejani masicua sēani, ai jai jubē bain, judío bain, griego bain, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzireña. Ēmēcua se'gabi ba'imateña. Romi hua'na'ga ai ta'yejeiye ba'i hua'na'ga Cristoni si'a recoyo ro'tani zi'nzireña. ¹³ Ro'tani zi'nzijēnna, judío bain Tesalónica huē'e jobo ba'icubabi achani masini, Berea huē'e jobona sani, ja'an bainre'ga Pablo sanhuēni je'o ba güesereña. ¹⁴ Ja'nca yo'ojēnna, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icubabi Pablóni tēhuoni, Yurera'rē jai ziaya ca'ncona gatini saijē'ēn cajēn saojēnna, Silas, Timoteo, bacuabi Bereana bēareña. ¹⁵ Bēajēnna, Pablóbi sani, baguēre concuabi baguē ma'are ěñojēnna, Atenas huē'e jobona ti'anguēña. Ti'anni ja'nrēbi, Silas, Timoteo, bacuani cocare saoguē, baguēre conjēn raisi'cua naconi coca caní saoguēña: Mēsacua porese'eru besa raijē'ēn guanseni saoguēna, ba hua'nabi Bereana gotēña.

Pablo en Atenas

¹⁶ Go'ijēnna, Pablo yua baguē bainre ějoguē, Atenas huē'e jobore ba'iguē, ganini ěñato, huacha riusu hua'i te'ntoni nēcose'e ai ba'iyē ai baquēña. Ja'nca ba'iguēna, Pablóbi ai oiguē ěñaguē baquēña. ¹⁷ Ja'nca oiguē ěñaguēbi ja'an huē'e jobo bain naconi Riusu cocarebare ai caní achoguē baquēña. Judío bain ñē'ca huē'ena ti'anni, judío bain, yequēcua Riusuni ai yēcua, bacua naconi coca caní, ja'nrēbi si'a umuguseña aon insiruna sani, baguēte tēhuocuani coca caguēña. ¹⁸ Caguēna, ja'nrēbi yequēcua, epicúreo bain quēase'ere ye'yēsi'cua, yequēcua estoico bain quēase'ere ye'yēsi'cua, bain ba'iyete ai ro'tajēn ba'icua, ja'ancuabi Pablote tēhuoni, baguē ye'yoyete ai senni achareña. Senni achani, te'ecuabi sa'ñēña cajēn: —¿Ba hua'guē yua gue cocare ro'tani, huesē hua'guē'ru ye'yoguē'ne? sa'ñēña senni achajēn careña.

Senni achajēnna, yequēcuabi sehuojēn:

—Tin riusu hua'i ba'iyete quēani acho'te baguē, ro'tayē mai, sehuoreña.

Pablo yua Jesucristo ba'iyete quēani achoguē, baguē go'ya raise'ere quēani achosi'quē sēani, bacuabi ro ro'tajēn, sa'ñēña senni achajēn sehuoreña. ¹⁹ Ja'nca senni achajēn ba'icubabi Pablote choijēn, bacua ěja bain ñē'caru Areópago casiruna sareña. Sani ti'anni, baguēni senni achareña:

—Mē'ē coca ye'yoguē ba'iyete quē'rē te'e ruiñe quēani achojē'ēn. Gare achama'isi'cua sēani, mē'ēbi quēaguēna, achaza cayē yēquēna. ²⁰ Tin cocare caguēna, achani masiñu cayē, senni achareña.

²¹ Si'a Atenas bain, so'o yijabi raisi'cua'ga baru ba'icua naconi, si'acuabi yua gue gu'a mame ye'yose'e se'gare senni achajēn, ja'an se'gare caraye beoye quēajēn, senni achajēn bateña.

²² Ja'nca baguēre senni achajēnna, Pablo yua Areópago huē'ere ba'iguē, bacua jobona nēcani, coca ca bi'raguēña:

—Mēsacua Atenas baincua, mēsacua riusu hua'nani ai ro'tacua ba'iyē yē'ere ěñoñē. ²³ Yē'ē yua mēsacua huē'e jobo ca'ncoñare ganiguē, mēsacua riusu hua'na te'ntoni nēcose'ere ěñaguē, te'e te'ntoni nēcósirute ěñato, ñaca toyani jo'case'e baji'i: “Ēn riusuni gare huesēcuata'an, baguē ba'iyete te'ntoni nēcóhuē yēquēna” toyani jo'case'e ba'iguēna, ja'an Riusu ba'iyete mēsacuani quēani achoja'guē'ē yē'ē yureña.

²⁴ Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyereba Riusu sēani, si'a ěn yija re'otore, si'a ěnjo'on ba'iyete beoru re'huani jo'casi'quē'bi ba'iji. Ja'nca re'huani jo'casi'quē'bi si'a guēnamē re'oto, si'a yija re'oto, ja'anre baji baguē. Ja'nca baguē sēani, ro bain re'huasi huē'erēanre bēani ba'ima'iguē'bi baguē. ²⁵ Bain hua'na bonse caraye'ru gare caraye beoye ba'iguē'bi. Bain hua'na carayete si'ayete maina ro insini jo'cabi. Bain huajējēn ba'iyete, bain yi'ejēn ba'iyete, ja'an si'ayete maina ro insini jo'cabi Riusu.

²⁶ Si'a ěn re'oto bainre re'huani jo'casi'quē'bi si'a jubēan bain tin ba'icua re'huasi'cuareta'an, si'a hua'na yua te'e bain yo'je raisi'cua ba'iyē. Re'huani jo'cani,

ja'n'rëbi, Si'a ën yija re'otona sani bëani jaijijën ba'ijë'ën caguë, ga jubëte cuencueni saoni, bacua ba'iruan, bacua umuguseña ba'iyë, ja'an si'ayete cuencueni jo'cabi Riusu. ²⁷ Ja'nca re'huani jo'caguë, Si'a bainbi yë'ë ba'iyete te'e ruiñe ye'yeni masijë'ën cani jo'caguëna, baguëni gare guaja beoye cu'eni tinjani baye poreyë mai, maire te'e ba'iguëre sëani. ²⁸ Mai recoyorebana gaje meni baja'guë canica, maina ti'anni, mai recoyona te'e zi'nzireba zi'nzini, si'a mai ba'iyete mame re'huani, maini bojoreba bojo güeseji Riusu. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi yihuo cocare masiye ro'tani toyani jo'cajën, te'eguëbi toyani jo'caguë: "Mai hua'na yua Riusu te'e huë'e bainreba'ru ba'icua'ë" toyani jo'caguëña baguë. ²⁹ Ja'nca toyani jo'caguëna, ja'an cocare ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu te'e huë'e bainreba'ru ba'icua sëani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën, Mësacua yua zoa curi, plata, gata, ja'anbi inni, ro mësacua ro'tase'ere cuencueni, te'ntoni, Yë'ë riusureba'ë cajën nëconi banica, ai huacha yo'oyë mësacua. ³⁰ Mai ta'yejeiyereba Riusubi bain cue'yoni yo'ose'e, ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ëñani, Chao hua'nabi ro huesë ëaye yo'ojën, yë'ë ba'iyete yuta ye'yema'icuaire sëani, bacuani bënni senjoma'inë yë'ë caguë ba'isi'quëta'an, yureñabi si'a ën yija bainni quëani acho bi'raji Riusu: "Mësacua ja'anrë gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani mësacua mame recoyo tëno güesejë'ën" cani acho bi'raji yureña. ³¹ Ja'nca cani acho bi'raguë, baguë cuencuesi umuguse yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Baguë bainguë cuencuesi'quërebabi yuara maina ti'an rajja'guëta'an ba'iji. Ti'an raiguëna, si'a bain yo'ojën ba'ise'ere ëñani, re'oye yo'ojën ba'isi'cuare tëani baja'guë'bi. Gu'aye yo'ojën ba'isi'cuare gare bënni senjoja'guë'bi. Baguë bainguë cuencueni raoguëna, maina ti'anni, mai ro'ire junni tonni, ja'n'rëbi go'ya raji'i baguë. Ja'nca go'ya raisi'quëre sëani, baguë umuguse ti'anja'ñete te'e ruiñe masiyë mai, Atenas bainni quëani achoguëña Pablo.

³² "Junni tonni go'ya raji'i baguë" caguëna, ja'an bain jubë jobo ba'icuabi ro jayareña. Yequëcuaca baguëni careña:

–Mé'ëbi se'e yequë umuguse ja'an cocare quëani achoguë rajjë'ën. Achañu, careña.

³³ Carena, Pablobi bacuare jo'ca bi'raguëna, ³⁴ bacua jubë ba'icua te'ecuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni te'e zi'nzireña. Dionisio hue'eguë, Areópago ñë'ca huë'e ëjaguë, romi hua'go Dámaris hue'ego, yequëcua, ja'an ba'icuabi Pablóni te'e zi'nzini bateña.

18

Pablo en Corinto

¹ Ba'ijëna, ja'n'rëbi jë'te, Pablobi Atenas huë'e jobore jo'cani sani, Corinto huë'e jobona ti'anni baquëña. ² Ti'anni ba'iguëbi ja'an judío bain Riusu bainre tëhuoni, bacuani te'e zi'inni baquëña. Ba judío bainguë Aquila hue'eguë, baguë rënjo Priscila naconi, ja'ancuare tëhuoni zi'inni baquëña. Italia yijabi raisi'cua bateña. Bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio hue'eguëbi si'a judío bainre ëñaguë, Roma bain yijabi gare saijë'ën caguë guansegüëna, ba samucuabi Corinto huë'e jobona ti'anni bateña. Ti'anni ba'ijëna, ³ Pablobi bacuani tëhuoni, bacua ba'iyete masini, bacua naconi te'e ba'iguë, te'e yo'o conguë baquëña, si'acua yua jo'ya hua'na ga'nibi huë'ëña yo'oye masicua sëani. ⁴ Ja'nca te'e yo'o conguë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'iguëna, judío bain, tin bain, ja'an ñë'casi'cua jobo ba'icuabi te'e ruiñe achani, Cristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni bateña.

⁵ Ja'nca ba'ijëna, ja'n'rëbi Silas, Timoteo, bacuabi Macedonia yijabi ti'anni Pablo yo'ore con bi'rajëna, Pablobi se'e ro'taguë, Yë'ë yo'o, jo'ya hua'na ga'nibi huë'ëñare yo'oye ja'anre jo'cani, Riusu cocare quëani achoye se'gare yo'ozaga caguë, si'a judío bainni te'e ruiñe quëani achoguë, "Jesucristo yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi maina ti'an raji'i. Baguëre zoe ëjojën ba'icuan ti'an rani, maini coñe yëji baguë" quëani achoguëña. ⁶ Quëani achoguëna, judío bainbi cue'yoni, Pablóni je'o bani, ai gu'a coca ca bi'rareña. Ja'nca ca bi'rajëna, Pablo yua baguë caña ba'i ya'ore cue'nconi tonni, bacuani caguëña:

–Mësacuabi cue'yoni, Cristore ro gu'a güeni senjojëna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. Bënni senjoguëna, mësacua carajeija'yete ro'tajë'ën. Ro mësacua cue'yoni carajel güese'se'e sëani, Riusuni jucha beo hua'guëbi te'e ruiñe baguëni sehuoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Yureca judío bain jubë ba'ima'icuaana bonëni, Riusu cocarebare ja'ancuan quëani achoyë yë'ë, cani, bacuare jo'cani saquëña Pablo.

⁷ Sani, yequë bainguë Justo hue'eguë, Riusuni ai yëguë, ja'anguë huë'ena ti'anni, bainre coca quëani acho bi'raguëña. Baguë huë'e yua judío bain ñë'ca huë'e ca'ncore baquëña. ⁸ Quëani acho bi'raguëna, yequë bainguë Crispo hue'eguë, judío bain ñë'ca huë'e ëjaguëbi achani, Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baquëña, baguë te'e huë'e bain si'a jubë naconi. Yequëcua'ga Corinto bain hua'na'ga Riusu cocarebare achani, si'a recoyo ro'tani, Cristoni recoyo te'e zi'inni bateña. Ja'nca ba'icuabi oona bautiza güesereña. ⁹ Ja'nca

ba'ijëna, ja nrëbi yequë umugusebi na'ijaquëna, Pablobi umeni cainguë, ëo canni ëñaguëna, Cristobi baguëni ëñoni, baguëni bojo güeseguë quëaguëña:

—Gare huaji yëye beoye ba'ijë'n. Yë'ë cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë ba'ijë'n. ¹⁰ Më'ë naconi te'e zi'inni ba'iguëre sëani, yë'ë yo'ore yo'o conguë ba'ijë'n. Ja'nca ba'iguëna, je'o bacuabi më'ëni ënseye gare porema'ija'cua'ë. Ën huë'e jobo bain ai jai jubëbi ye'ë bainreba ruinj'acuare sëani, yë'ë cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë ba'ijë'n, cani jo'caguëña Cristo.

¹¹ Ja'nca cani jo'caguëna, Pablobi ja'anre ëo canni ëñasi'quë, Corinto huë'e jobona bëani ba'iguë, te'e tëcahuë jobo ba'iguë, Riusu cocarebare bain hua'nani quëani achoguë baquëña.

¹² Ja'nca ba'iguëna, ja'nrëbi Galión hue'eguëbi Acaya bain ta'yejeiye ëjaguë runni ba'iguëna, judío bainbi sa'ñeña cajën, Pablóni preso zeanjaiñu cajën, baguëre zeanreña. Ja'nca zeanni, baguëte rërëni sani, bain ëjaguë ba'iruna nëconi, ¹³ baguëni careña:

—Ënquëbi Riusu ba'iyete ye'yoguë, yëquëna ira bain guanseni jo'case'eru tin ye'yoguëna, baguë ye'yoye'ru yo'oye porema'inë yëquëna, cajën, Pablóni bëinjën bateña.

¹⁴ Ja'nca cajëna, Pablobi bacuani sehuo ëaye yo'oguëta'an, ëjaguë Galionbi ja'an judío bainni sehuoguë caguëña:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, ro bëinjën caye'ne? Ënquëbi gu'aye yo'otoca, o bainni je'o batoca, mësacua judío bainni te'e ruiñe achani conre'ahuë yë'ë. ¹⁵ Mësacua ira bain ba'isi'cua coca cani jo'case'eru tin yo'osi'quëre sëani, baguëni si'nseye porema'iguë'ë yë'ë. Mësacua se'gabi baguëni senni achani, baguëni si'nseja'yete ro'tani si'nsejë'ën, caguë sehuoguëña.

¹⁶ Ja'nca sehuoni, bacuare bi'rani saoguëña.

¹⁷ Ja'nrëbi yequëcua, griego bainbi judío bain ñë'ca huë'e ëjaguë Sóstenes hue'eguëni zeanni, Galión ba'iruna ti'anni, Sóstenesni ai jëja huateña, bain ëjaguëbi ëñaguëna. Ja'nca huaijëna, Galionbi bacua huaise'ere ro ëñama'iguë'ru baquëña.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸ Ja'nrëbi Pablobi yuta zoe ba'i umuguseña Corinto huë'e jobona bëani baquëña. Ja'nrëbi jë'te, Priscila, Aquila, bacuani choni, Yoguna cacani saiñu cani, ja'nrëbi Cristo bain jubëte su'ncani jo'ceni, ziyayabi sani, Siria yija tëca sai bi'rareña. Sai bi'rani, ru'ru, Cencrea huë'e jobore yuta ba'iguëbi baguë sinjo rañare quëroguë, Yë'ë yua Riusuni cani jo'case'e sëani, baguë yëye'ru te'e ruiñe yo'ozca caguë quëroguëña. ¹⁹ Quëroni sani, Efeso huë'e jobona ti'anni, Priscila, Aquila, bacuare ja'anruna jo'caza caguë, ja'anru judío bain ñë'ca huë'ena cacani, bain ñë'casi'cuani Riusu cocare quëani achoguëña. ²⁰ Quëani achoguëna, ba hua'nabi achani bojojën, Yëquëna naconi quë'rë zoe bëani ba'ijë'n cajën choicuareta'an, bëamaquëña. ²¹ Ja'nca bëama'iguëbi bacuare jo'ca bi'raguë, bacuani sai cocare caguëña:

—Riusu bojo umuguseña yurera ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, Jerusalenna ru'ru ti'anjaza cayë ye'ë. Jë'te, mësacuan se'ë ëñaguë raiyë yë'ë, Riusubi contoca, cani, bacuare jo'ceni saquëña.

Efeso yo sa'rona gajeni, jai ziyaya yoguna cacani saquëña. ²² Sani, ja'nrëbi Cesarea huë'e jobona jeni, Jerusalén huë'e jobona sani, Cristo bain jubë ba'icuani saludaguëña. Saludani ba'ini, ja'nrëbi Antioquía huë'e jobona saquëña. ²³ Sani ti'anni, ja'anru bain naconi zoe ba'ini, ja'nrëbi se'e sani, Galacia, Frigia, ja'an yijañana ti'anni, Cristo bainni yihuoguë, bacuani quë'rë se'e jëja recoyo ba hua'nare re'huani jo'caguëña.

Apolos predica en Efeso

²⁴ Yureca ja'ansi umuguseña yequë judío banguë Apolos hue'eguëbi Efesona ti'anni baquëña. Alejandría huë'e jobobi raisi'quë yua Riusu coca toyani jo'case'ere ai ta'yejeiye ye'yeni, bainni te'e ruiñe quëani achoye masiguë baquëña. ²⁵ Jesucristo ye'yose'ere ai masiye yihuoguë, ai bojoreba bojoguë ye'yoguë, Jesús ba'ise'ere te'e ruiñe quëaguëca, Juan bautizaye, ocona bautizaye, ja'an se'gare masiguë, bainre ye'yoguë baquëña. Riusu Espiritu gaje meni bayete huesëguëña. ²⁶ Ja'nca ba'iguëbi Efesona ti'anni, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, jëja recoyo re'huani, bainni ye'yoguëna, Priscila, Aquila, bacuabi achani, Huacha ro'tama'ija'guë cajën, baguëte ca'ncona sani, Riusu ye'yoguë ba'ise'ere quë'rë te'e ruiñereba'ru baguëni cani achojën, yihuojën bateña. ²⁷ Yihuoni tëjjëna, Apolosbi Acaya yijana saiza caguë sai bi'raguëna, Cristo bain ja'anru ba'icuabi baguëni bojojën, bacua bain Acaya yijare ba'icua, ja'ancuani utire toyani, Apolos te'e ruiñe conguë ba'iyete quëani, baguë naconi saoreña. Saojëna, baguëbi sani ti'anni, Riusubi ta'yejeiye yo'oni conguëna, ai jai jubëan bainbi Apolos cocare achani Cristoni si'a recoyo ro'tajëna, bacuani ai bojoguë conguëña baguë. ²⁸ Judío bainbi huacha ye'yojëna, Apolosbi quë'rë ta'yejeiye masiye ye'yoguëna, judío bainbi ro sehuoye beoye achareña. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën caguë, Riusu Raoja'guë ba'iyete te'e ruiñe bacuani masi güeseguë baquëña. Ja'anguëbi Jesús hue'eguë, mësacua zoe ëñajën ëjojën ba'ijëna, mësacua ti'an raji'i baguë caguë, bacuani te'e ruiñe masi güeseguë baquëña.

19

Pablo en Efeso

¹ Ja'nrëbi, Apolosbi Corinto huë'e jobona saisi'quë ba'iguëna, Pablobi yequë ca'ncobi raiguë, cu re'oto huë'e joboñabi raiguë, ja'nrëbi Efeso huë'e jobona ti'anguëña. Ti'anni ëñato, Cristo bain jubë ba'icua bateña. ² Ja'nca ba'ijëna, bacuani senni achaguëña:

–Mësacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tajën, ¿Riusu Espirituni recoyo te'e zi'inni bate? senni achaguëña.

Senni achaguëna, bacua sehuoreña:

–Banhuë. Riusu Espiritu ba'iyete gare hueseyë yëquëna, sehuoreña.

³ Sehuorena, Pablobi senni achaguëña:

–Ja'nca ba'ito, ¿mësacua bautiza güesejën, guena bautizare'ne?

Ja'nca senni achaguëna, bacuabi:

–Juan bautizani ye'yose'e se'ga'ru ocona bautiza güesehuë yëquëna, sehuoreña.

⁴ Ja'nca sehuorena, Pablobi bacuani yihuoguë quëaguëña:

–Juan Bautizaguëbi bainre bautiza bi'raguë, bacuani ñaca yihuoguë baquëña: “Mësacua yo'ojën ba'ise'e si'aye gare jo'cani, mame recoyo re'huani, ocona bautiza güesejë'ën. Ja'nca bautiza güesejën, Jesucristo ba'ija'yete si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'anguëbi yuara ye'ë yo'je rajja'guëta'an ba'iji, Riusu ta'yejeiye raoja'guëreba séani” yihuoguë baquëña Juan, quëaguëña Pablo.

⁵ Quëaguëna, bacuabi te'e ruiñe achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'inni, te'e ruiñe bautiza güesereña. ⁶ Bautiza güesejënna, Pablobi baguë ëntë sarañare bacuana pa'roni ujaguëna, Riusu Espiritubi gaje meni bacuana zi'inni baguëna, bacuabi ta'yejeiye coca cajën, tin coca ye'yema'ise'ebi Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. ⁷ Ja'an quëani achocua yua si'a sara samucua ba'icua'ru bateña.

⁸ Ja'nrëbi Pablo yua Efeso huë'e jobona bëani, se'e samute ñañaguë hua'i ba'iguë, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë, jëja recoyo re'huani, Riusu bainreba mame re'huani bayete si'a jëja yihuoguë quëani achoguë baquëña. ⁹ Ja'nca quëani achoguë ba'iguëna, judío bain jobo ba'icuabi cue'yoni, Riusu cocare achaye güejën, ro gu'a cocare bain hua'nani careña. Ja'nca cajënna, Pablobi ja'anru Cristo bainre choiguë, Gu'a bainre gare jo'cani saiñu caguë, bacuare saguëña. Sani Tirano hue'eguë, baguë uti ye'ye huë'ena ti'anni, cacani, Cristo bainre ñë'coni, si'a umuguseña bacuare ye'yoguë baquëña. ¹⁰ Ja'nca ba'iguë, samu tēcahuëan bainre ye'yoguë ba'iguëna, si'a Asia can'coña bainbi Riusu cocarebare achajën, Jesucristo ba'iyete ye'yereña. Judío bain, tin bain'ga, si'acuabi Cristo ba'iyete ye'yereña. ¹¹ Ye'yëjënna, Pablobi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëna, ¹² bain hua'nabi ai bojojën, baguë caña ja'su yajise'ere inni, bacua rauna ju'incuaana uanreña. Ja'nca uanreña, ja'ansirën huajë rateña. Gu'a huati hua'i'ga bacuare jo'cani gare sateña.

¹³ Ja'nrëbi yequëcua, judío yai bain si'a can'coña ganini, Gu'a huati hua'ire etoni soaza cajën, Cristo bain ta'yejeiye yo'ojën ba'ise'ere ëñani, ja'nrëbi huati bacuana sani, Jesucristo mamire juinja cajën, huati hua'ire etoni soaza cajën yo'o bi'rareña:

–Jesucristo mami, Pablobi quëani achoguëna, ja'an ro'ina cani tonguëna, mësacua huati hua'i' gare etani saijë'ën, juinja careña.

¹⁴ Ja'nca juinja cajën, bacua jubë ba'iguë Esceva hue'eguë'ga güina'ru juinja ca bi'raguëña. Ja'an hua'guë yua judío bain ta'yejeiye yai bainguë casi'quëbi baguë mamacua te'e ëntë sara samucua naconi sani, yequë bainguë huati basi'quëni ai juinja ca bi'rareña. ¹⁵ Juinja ca bi'rajënna, ja'an gu'a huatibi sehuoguëña:

–Mësacuabi juinja cajën, Jesucristo, Pablo, ja'ancuare juinja cajënna, bacuare masiyë yë'ë. Mësacuaca ¿gue ta'yejeiye bain ba'icua'ne? huatibi senni achaguëña.

¹⁶ Senni achaguë, ja'an huatibi baguë bainguëni ta'yejeiye yo'o güesequëna, ba hua'guë yua chani huëni, ja'an judío yai bain si'a jubëre zeanni, ai jëja huaiguëna, bacua yua gatini saiñu cajën, ai yo'ojën, ai ja'si nesi'cuabi ro can beohuëan etani hue'sena huë'huëreña.

¹⁷ Ja'nca ai yo'ojënna, si'a Efeso bain judío bain, tin bain, si'acuabi achani masini, ai quëquëreba quëquëjën, mai ëjaguë Jesucristo ba'iyete ai ta'yejeiye cani achojën, Ai jaiguë'bi ba'iji Jesucristo, cajën bateña.

¹⁸ Ja'nrëbi Cristo bain ba'iyete cacua ai jai jubë juinja cajën ba'isi'cuabi ti'anni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere bainni quëajën, Riusuni oijën bateña. ¹⁹ Yequëcua'ga judío yai bain juinja cajën ba'isi'cuabi bacua uti pëbëan, bacua ëco uan pëbëan, ja'an si'ayete huë'e joborebana sani bëyoni, si'a bainbi ëñajënna, toare zëonni, beoru ëoni senjoreña. Ja'an uti pëbëan ro'ise'ere cuencueto, cincuenta mil so'coña ai ro'i so'coña baquëña.

²⁰⁻²¹ Ja'nca ëoni senjoni, mame recoyo tēno güeseni Riusu bain re'huasi'cua ba'ijënna, Pablo yua Yequë huë'e joboña bainni ëñajaza caguë, baguë ma'a saija'yete ro'taguëña. Macedonia, Acaya, ja'an yijaña bainre ëñani, ja'nrëbi Jerusalén huë'e jobona se'e saija'guë'ë

yë'ë. Sani, ja'anru bainre ëñani tëjini, ja'n'rëbi Roma huë'e jobona sai'jaguë'ë yë'ë, ro'taguë baquëña. ²² Ja'nca saiye ro'taguëbi baguëre concua samucua, Timoteo, Erasto, bacuare Macedonia yijana ru'ru saoguëña. Ja'nca saoni, ja'n'rëbi se'e rëño ñësebë Asia yijana yuta bëani baquëña.

Alboroto en Efeso

²³ Bëani ba'iguëna, ja'an umuguseña ba'iguëna, yequëcuabi Cristo bainni ai bëinjën, ai je'o bajën, si'a huë'e jobona cu'e ganojën güi bi'rareña. ²⁴ Bacua ëjaguë Demetrio hue'eguëbi si'a jëja coca yihuoguëna, ai yo'ojën güi bi'rareña. Ja'an bainguë yua plata guëna re'huaye masiguë, ja'an plata guënabi yo'oni, ja'an bain huacha riusu hua'go Diana hue'ego, bago uja huë'erëanre re'huani, bainna insini, baguë, baguë gaje concua naconi, yua ai a'ta curi conì bareña. ²⁵ Ja'anguëbi baguë gaje concua si'acuare choini, bacuani quëaguëña:

–Yë'ë bain sanhuë, mësuacuabi mai yo'o yo'ojën ba'iyete ro'tajë'ën. Ja'nca yo'ojën, bain hua'nabi ai re'oye ro'ijëna, ai sanjeiñe ba'ijën, bonse gare caraye beoye ba'icua'ë mai. ²⁶ Ja'nca ba'icuaabi ja'an Pablo hue'eguë, baguë gu'a cocare achajë'ën. Si'a Efeso huë'e jobobi ganani, quëani achoguë, mai Diana uja huë'erëan yo'ose're caguë, Ro bain riusu hua'i te'ntoni nëcose'e yua huacha riusu hua'i se'ga ba'iyë caji baguë. Ja'nca caguëna, ai jai jubë bainbi achani, si'a Asia bain'ga achani, mai riusu hua'go Dianani ro'taye gare jo'cani senjo bi'rahuë. ²⁷ Ba hua'gore ja'nca jo'cani senjotoca, mai curi çjarona conì baye'ne mai? Ba hua'go yua ai ta'yejeiye ba'i hua'go sëani, gare carajeiye beoye ba'ija'go cajën, Pablo bainni ënseñu cayë yë'ë. Ënsema'itoca, yequërë si'a Asia bain, si'a ën yija bain ta'yejeiye riusu hua'gore gare gu'aye yo'oni, bagote ro jo'cani senjoma'iñe. Ja'nca sëani, Pablo bainni ënsejaiñu, caguëña Demetrio.

²⁸ Ja'nca caguëna, bain hua'na si'a jubëbi ai bëinreba bëinjën, ai jëja güi bi'rareña:

–Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güi bi'rareña.

²⁹ Ja'nca güi bi'rajën, si'a huë'e jobobi ganijën, quë'rë jai jubë bainre huëojën, Pablöre yo'o concua Cayo, Aristarco, ja'ancua Macedonia baincuare zeanni, rëreni sani, bacua huë'e jobo ñë'ca huë'ena cacani bateña. ³⁰ Ja'nca ba'ijëna, Pablobi masini, Ja'an bainni coca cajaza caguëreta'an, Cristo bainbi ënsereña. ³¹ Pablo gajecua'ga, Asia yija ëja bainbi Pabloni coca yihuojën raoreña: Ja'an bain ñë'caruna gare cacaye beoye ba'ijë'ën. Ai huaji yaru'ë cajën raoreña. ³² Ja'n'rëbi bain hua'na ñë'casi'cuabi ai jëja güijën, te'e ro'tama'icuaabi tin güijën, ro huesë ëaye yo'ojën, ro ro'tajën, ro güijën bateña. ³³ Ja'nca ba'ijëna, judío bainbi bacua bainguë Alejandro hue'eguëni cuencueni, bain jobona nëcojëna, ba hua'guë yua nëceni, Bainre cuao güeseza caguë, baguë ëntë sarare huëani rëonni ca ëaye yo'oguëna, ³⁴ bain hua'nabi baguëni ëñajën, Gu'a judío bainguë'bi cajën, quë'rë se'e samu hora ba'iyë gare jo'caye beoye güijën bateña:

–Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güijën bateña si'a jubë.

³⁵ Güijën ba'ijëna, yequë, ja'an huë'e jobo ëjaguëbi nëceni, bain hua'nabi ja'an güiye jo'cajëna, bacuani caguëña:

–Mësacua Efeso bain, mai ta'yejeiye riusu hua'go Diana, bago ba'i huë'e yua ënjo'on Efeso bain cuirasi huë'e ba'iguëna, si'a ën yija bainbi masiyë. Bago ba'iyë cuencuese'e yua guënamë re'otobi gaje meni to'inse'ere sëani, si'a bainbi masiyë. ³⁶ Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi bagore gare gu'aye cayë porema'icua sëani, mësuacua yua bëiñe beoye ba'ijë'ën. Gare hui'ya yo'omajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. ³⁷ Ëncua, mësuacua rëreni rasi'cua, bacuabi mai riusu hua'goni gare gu'aye yo'omateña. Bago huë'ere gare gu'aye cayë beoye bateña bacua. ³⁸ Ja'nca sëani, Demetrio, baguë gaje yo'o concua, bacuabi gu'aye cayë banica, ëja bainna sani, te'e ruiñe ca güeseye bacuani senja'bë. ³⁹ Senni, ja'n'rëbi quë'rë se'e ta'yejeiye yo'oye seña yënica, ëja bain ñë'ca umuguse tëca ëjoni, si'a jubëni senja'bë. ⁴⁰ Yure umuguse mësuacuabi ai hui'ya güijën ro rënni ganojën, ro guaja yo'ohuë. Ja'nca yo'ojëna, romano ëja bainbi achatoca, mai si'acuanì ai jëja senni achare'ahuë bacua. Senni achatoca, çqueaca sehuyo'ne mai? huë'e jobo ëjaguëbi caguëña.

⁴¹ Ja'nca canì tëjini, bain hua'na ñë'casi'cuare bacua huë'ena go'i güeseguëña.

20

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

¹ Bain hua'nabi bacua güiyete jo'cani sai'jëna, Pablobi Cristo bain jubëte choini, bacuani yihuo coca canì, ja'n'rëbi Saiyë canì, ba hua'nani su'ncani, bacuare jo'cani, Macedonia yijana saquëña. ² Sani ti'anni, ja'an yija bain Cristo bain jubëanre ëñajani, bacuani yihuoni bojo güeseni, bacuani jëja recoyo ba hua'nare re'huani, Grecia yijana ti'añe tëca bain jubëanre ëñaguë saiguë baquëña. ³ Greciana ti'anni, samute ña'ñaguë hua'i ja'anru bain

Cristo bain jubëan naconi ba'ini, ja'n'rëbi Siria yijana goza caguë, jai ziaya yoguna cacani go'iyë ro'taguëna, judío bainbi Pablóni huani senjoñu cajën, gatini ëjoreña. Gatini ëjojëna, Pablóbi masini, se'e ro'tani, yija ma'abi goza caguë, Macedonia yijabi go'i bi'raguëña. ⁴ Ja'nca saiguëna, baguëre concua rëño jubëbi ru'ru saë'ë. Sópater Berea bainguë, yequë Aristarco, yequë Segundo, Tesalónica bain ba'icua, yequë Cayo Derbe bainguë, yequë Timoteo, yequë Tíquico, yequë Trófilo, Asia bain ba'icua, ja'an ba'icuabi ⁵ ru'ru sani, Troas huë'e jobo tëca sani, bëani, yëquëna ëjojën baë'ë. ⁶ Ejojën ba'ijëna, yëquëna hua'nabi judío bain ta'yejeiye umuguseña, bacua huo'coma'ise'e aon ain umuguseña Riusuni bojojën, sa'ñëna conjën, Riusuni te'e ruiñe yo'oni tējini, Felipos huë'e jobo yo sa'rona gajeni, jai ziaya yoguna cacani, sani, ja'n'rëbi te'e ëntë sara ba'i umuguseña Troas huë'e jobona ti'anhüë. Ti'anni ja'n'rëbi, se'e te'e ëntë sara samu umuguseña ja'anrute baë'ë yëquëna.

Visita de Pablo a Troas

⁷ Ja'nca ba'icuabi semana ja'anrë umuguse, Cristo bain yo'o yo'oma'i umuguse si'a jubë Cristo bainbi ñë'cani. Mai jo'jo aonre sa'ñëna huo'hueni aiñu cajën yo'o bi'rajën, sa'ñëna recoyo te'e zi'nzini bojojëna, Pablóbi Riusu cocarebare ye'yobi. Ja'nca ye'yoguë, ñatani saiza caguë, yua ñami jobo ba'iyë tëca, coca quëani achoguë baj'i'i. ⁸ Ai ëmë ba'i huë'ere ñë'casi'cuabi majahuëan ai ba'iyë zë'nquese'e ba'ijën, Pablo cocare achajën ñu'ijën, ⁹ bacua jubë bainguë Eutico huë'eguë bonsë hua'guëbi yua ati gojere achaguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguë, Pablo yua quë'rë zoe cani achoguëna, bonsë hua'guëte ëo cainguëna, cainsi hua'guëbi huë'se ca'ncona samute sonohuëan ba'irubi yijana bonëni tonji'i. To'inguëna, bain hua'nabi gajeni ëñato, ju'insi'quë unji'i. ¹⁰ Ja'n'rëbi Pablo'ga gajeni, baguëna rëanni su'nacani achani, ja'n'rëbi bain hua'nani quëabi:

—Mësacua huaji yëye beoye ëñajë'ën. Huajëji baguë, quëabi.

¹¹ Quëani, ja'n'rëbi bacua sonohuëna se'e mëni, bacua jo'jo aonbëanre jë'yeni, baina huo'hueni, si'a hua'nabi sa'ñëna bojojën ainjëna, ja'n'rëbi Pablóbi se'e yihuo bi'rani, Riusu cocare quëani achoguë ñatajaji'i. ¹² Ja'n'rëbi Euticobi se'e huajë raiguëna, si'a hua'nabi baguëni ëñani, ai bojoreba bojo recoyo re'huani saë'ë.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³ Saijëna, Pablo'ga te'e hua'guëbi yija ma'aja'an saji'i. Saiguëna, yëquëna hua'nabi jai ziaya yoguna cacani saijën, Asón tëca saijën, Pablo case'e'ru baguëni tēhuoni guaoñu cajën saijën, ¹⁴ ja'n'rëbi Asón huë'e jobona ti'anni, Pablóni tēhuoni guahuë. Guaoñi, ja'n'rëbi se'e sani, ja'n'rëbi Mitilene huë'e jobona ti'anhüë. ¹⁵ Ti'anni, se'e sani, yequë umuguse Quío je'ëferabi tayojeiye sani, yequë umuguse Samos ti'anni je'ë. Jeni, ja'n'rëbi se'e sani, Trogiliona ti'anni, ja'anruna bëani huajëni, ja'n'rëbi yequë umuguse Mileto huë'e jobona sani ti'anhüë. ¹⁶ Pablo yua Asia yijana ro guaja jema'ñu caguë, Efeso huë'e jobore ro tayojeiye sani, Mileto huë'e jobona je'ë. Pablo yua besa sani ti'añu. Porenica, Pentecostés umugusebi Jerusalén huë'e jobona ti'anni ba'ija'guë'ë yë'ë caguëna, Efesona jemaë'ë yëquëna.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷ Mileto huë'e jobona jeni, Pablo yua Cristo bain Efeso huë'e jobore ba'icua, bacua ira ëja bainre choijani rajë'ën caguë, ma'aja'an saoguëna, ¹⁸ bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an raijëna, Pablóbi bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñajën, si'a yë'ë Asia yijare ba'iguë yo'ose'ere te'e ruiñe masiyë mësacua. ¹⁹ Ja'nca masijëna, mësacua naconi ba'iguëbi yë'ë E'jaguë Jesucristoni gare ya'jaye beoye baguë yo'ore congüë baë'ë yë'ë. Ro yë'ë ba'iyete ro'tama'iguë, yë'ë yua ro ta'yejeiye beo hua'guë'ë caguë, yë'ë E'jaguëni yo'o congüë, judío bainbi ai je'o bajëna, ai yo'oguë, Bain hua'nani conni cuiraza caguë, ai oiguë congüë baë'ë yë'ë. ²⁰ Mësacua naconi te'e ba'iguë, Riusu cocarebare mësacuani gare jo'caye beoye quëani achoni, Mësacua yua re'oye jaijējën ba'ijë'ën caguë, mësacua si'a jubëni ye'yoguë, mësacua huë'eñana ti'anni yihuoguë baë'ë yë'ë. ²¹ Si'a hua'nani yihuoguë, judío bain, tin bain, si'a hua'nani si'a jëja caguë, gare jo'caye beoye quëani achoguë baë'ë yë'ë: Mësacua yua, Riusubi ëñaguëna, ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mai E'jaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni ba'ijë'ën, quëani achoguë baë'ë yë'ë. ²² Yureca, Riusu Espiritubi yë'ëre saguëna, Jerusalén huë'e jobona saiyë yë'ë. Ja'nca saiguëbi ja'an huë'e jobo bainbi guere yë'ëni yo'oja'ye'ne? ro'taguë, ²³ yë'ë ai yo'oguë ba'ija'ye se'gare masiyë. Yë'ëbi yureña si'a huë'e joboñabi saiguëna, Riusu Espiritubi yë'ëni masi güeseji. Jerusalén bainbi yë'ëre preso zeanni, yë'ëni ai yo'o güeseja'cua'ë caguë, yë'ëni masi güesequëna, ²⁴ gare huaji yëye beo hua'guëbi ja'an jobona saiyë yë'ë. Yë'ë E'jaguë Jesucristobi yë'ëni guansequëna, yë'ë huajëguë ba'iyete gare ro'tama'iguë'ë yë'ë. Baguëni ai bojoreba bojoguë, baguë yo'o guansemi jo'case'e se'gare te'e ruiñe yo'oni, Si'aye tējiye tëca gare jo'caye beoye baguëni

re'oye yo'o conza caguë ba'iyë yë'ë. Si'a bainni quëani achoguë, Riusubi mësacuani ai yëguë, baguë oiguë conse'ere mësacuani masi güesebi, caguë ba'iyë yë'ë.

²⁵ Mësacuare'ga ja'an cocare quëani achoguëna, yureñabi yë'ëre gare se'e ëñama'lja'cua'ë. Ja'nca te'e ruiñe caguë, mësacuani jo'cayë. ²⁶ Riusu cocarebare mësacuana te'e ruiñe quëani achosi'quë sëani, mësacua yua Riusu yëye beoru masiyë. ²⁷ Riusu ta'yejeiye yo'oni jo'case'ere gare yahueye beoye mësacuani ye'yosi'quëre sëani, Riusubi yë'ëni gare bënni senjoñe beoye ba'lja'guë'bi. ²⁸ Ja'nca te'e ruiñe ye'yësi'cua sëani, mësacua yua ëñare bajën, mësacua ba'iyete ro'tajën, gare huacha yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu Espiritubi Cristo bain jubëanre mësacuana jo'caguëna, mësacua yua ëñare bajën, bacuare re'oye yo'ore conni cuirajën, bacuani te'e ruiñe ye'yojën yihuojën ba'ijë'ën. Jesucristobi ja'an bain ro'ire junni tonguëna, mësacua yua bacua ëjacua ruinsi'cua sëani, bacuare re'oye ëñajën conjën ba'ijë'ën. ²⁹ Yureca yë'ëbi gare saiguëna, yequëcua gu'aye yo'ocuabi mësacua jubëanna ti'anni, airu yai hua'na saoni senjoñe'ru mësacua jubëan bainre saoni senjo ëaye yo'oja'cua'ë. ³⁰ Mësacua jubëan bain'ga güina'ru yo'ojën, bainni ro coquejën, Yë'ë coca ye'yoyete te'e ruiñe ro'tani yë'ëni conjë'ën cajën, te'e ruiñe camajën ba'lja'cua'ë. ³¹ Ja'nca ba'lja'cuare sëani, mësacua ëñare bajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Yë'ëbi mësacua naconi samute tëcahuëan ba'iguë, gare jo'caye beoye mësacuani ye'yoguë, mësacuani ai oire baguë, Cristo ba'iyete te'e ruiñe quëani achoguë yihuoguë baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, mësacua gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën.

³² Yureca, yë'ë yo'je sanhuë, mësacuare ai ro'taguë, Riusuni senreba señë yë'ë. Mësacuare ai oire baguë conjë'ën caguë señë yë'ë. Ja'nca senni achaguëna, mësacua'ga baguë cocareba cani jo'case'ere gare jo'caye beoye te'e ruiñe ro'tajën, baguë oiguë coñete gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Mai ta'yejeiyereba E'jaguë Riusubi mësacuani ai jëja recoyo bacuare re'huani baye masiji. Ja'nca masiguëbi mësacuare cuencueni sani, baguë bainreba jubë naconi, baguë baye si'ayete mësacuana insini jo'caga'guë'bi. ³³ Yë'ë'ga mësacua naconi ba'iguë, Riusu yo'ore congüë, mësacua curi, mësacua caña, ja'an bonsere mësacuani gare senmaquë baë'ë yë'ë. ³⁴ Yë'ëbi yo'ore yo'oni, curire coní, yë'ë bonse, yë'ë gaje concua bonse, ja'anre coní huohueguë baë'ë yë'ë. Mësacuabi ja'anre ëñani, yë'ë ba'iyete ye'yehuë. ³⁵ Ja'nca ye'yeni, mësacua'ga yo'o yo'oni, curi coní, bonse carajën ba'icuani jo'caye beoye ro insini jo'ca bi'rahuë. Mai E'jaguë Jesucristo'ga güina'ru ye'yoni jo'caguëna, baguë cocare te'e ruiñe ro'tani yo'oye ye'yehuë mësacua: "Mësacuabi bonsere coní baye ro'tanica, ru'ru yequëcuana ro insijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye ai bojojën ba'lja'cua'ë mësacua." Ja'an coca ye'yese'ere quë'rë se'e ro'tajën ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Pablo.

³⁶ Ja'nca yihuoni tējini, si'a jubë naconi gugurini rëanni, Riusuni coca senni, bacua ba'iyete ujaguë baj'i. ³⁷ Ujani tējiguëna, si'a hua'nabi Pablóni ai oijën, baguëni su'ncareba su'ncajën, baguëte saohuë. ³⁸ Yë'ëre gare se'e ëñama'lja'cua'ë casi'quëre sëani, bacuabi ai sa'ntijën oire bajën baë'ë. Ja'nca ba'icuabi baguë naconi yo sa'ro tëca sani, baguëre gare ëñani tējini saohuë.

21

Viaje de Pablo a Jerusalén

¹ Ja'nca saojënna, yëquëna hua'nabi yoguna cacani, Cos huë'e jobona te'e ruiñe sani ti'anhuë. Ti'anni, ja'n'rëbi ñataguëna, se'e sani, Rodasna ti'anni, ja'n'rëbi se'e sani, Pátarana ti'anhuë. ² Pátarana ti'anni, yequë yogubi Feniciana sai bi'raguëna, ja'anguna cacani saë'ë. ³ Sani, ja'n'rëbi Chipre jubote ëñani, sëribë ca'ncoja'an tayojeiye sani, ja'n'rëbi Siria yija ca'ncona ti'anhuë. Ti'anni, ja'an yogu ayase'ere Tiro huë'e jobona jo'caya'ye sëani, ja'an jobona jeni baë'ë yequëna. ⁴ Ja'nca ba'icuabi Cristo bain hua'nare tēhuoni, bacua naconi bëani, te'e ëntë sara samu umuguseña baë'ë. Ja'nca ba'ijënna, Riusu Espiritubi masi güesequëna, bacuabi Pablóni quëahuë. Jerusalén huë'e jobona gare ti'anma'ijë'ën quëahuë. ⁵ Ja'n'rëbi ja'an umuguseña si'aguëna, yëquëñabi saë'ë. Ja'nca saijën, ja'anru Cristo bainbi conjën, huë'e jobobi etani, romi hua'na, zin hua'na, si'acuabi conjën, yo sa'rona ti'anni, si'a jubëbi gugurini rëanni, Riusuni senni achajën ujjajën baë'ë. ⁶ Ujani tējini, sa'ñëña oijën, su'ncajën sai bi'rahuë. Yëquëna hua'nabi yoguna cacajënna, ba hua'na yua bacua huë'ena goë'ë.

⁷ Ja'n'rëbi Tirote jo'cani, Tolemaida huë'e jobona ti'anni, ja'an jobo bain Cristo bainre tēhuoni, bacuani bojojën saludani, te'e umuguse bëani ba'ijën ñatani saë'ë. ⁸ Ñatani sani, Pablo naconi Cesarea huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, Felipe hue'eguë naconi te'e bëani baë'ë. Ja'anguë yua ru'ru aon huohueni insisi'cua te'e ëntë sara samucua, bacua naconi cuencuesi'quëbi yureca Riusu cocarebare quëani achoguë baj'i. ⁹ Ja'nca ba'iguëbi romi zincua gajese'gacuani baguëna, bacuabi Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni quëcua baë'ë. Gare huejama'icua baë'ë. ¹⁰ Ja'an huë'ere ba'ijën, yequë umuguseña ba'ijënna, yequë bainguë Agabo hue'eguëbi Judea yijabi ti'an raji'i. Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni

quëaguë'bi bajji'. ¹¹ Mësacuanì ëñaguë raë'ë yë'ë caguë, ja'n'rëbi Pablo tëimbebi jo'chini, ja'ansi'quëre huenni, baguë guëoña, baguë ëntë saraña, ja'anre huenni, ja'n'rëbi yëquënate quëabi:

–Riusu Espiritubi coca caguëna, mësacua achajë'ën. Judío bain Jerusalén ba'icua'bi ën tëimme baguëte zeanni, preso sani, ja'n'rëbi yequë bainna baguëre insini jo'c'aja'cua'ë caji Riusu, quëabi Agabo.

¹² Quëaguëna, yëquëna hua'na, yua Cesarea jubë bain naconi Pablóni ai senreba senni achajën, Jerusalenna gare saiye ro'tama'ijë'ën cajëna, ¹³ baguë sehuobi:

–¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ëre oijën, yë'ëni ro sa'nti güeseyë'ne? Riusu cuencuesë'e sëani, yë'ëre ënsema'ijë'ën. Yë'ëre preso zeanni huenja'ñeta'an, Jerusalenna saiye yë'ë. Yë'ëre huani senjoja'ñeta'an, Jesucristóni te'e yo' conguë saiye yë'ë, caguë sehuobi baguë.

¹⁴ Ja'nca sehuoguëna, gare ënseyë poremajën, sa'ñëña cahuë:

–Mai Eñaguë Riusubi baguë yëye'ru yo'o'ja'guë, cani, se'e camaë'ë.

¹⁵ Ja'n'rëbi, yëquëna bonsere re'huani, hue'oni, Jerusalén huë'e jobona saë'ë. ¹⁶ Ja'nca saijën Cristo bain Cesarea ba'icua'bi conhuë. Bacua jubë ba'iguë, Mnasón hue'eguë'ga conguë saji'i. Chipre bainguëbi ai zoe Cristóni recoyo te'e zi'inni bajji'. Ja'anguë naconi baguë huë'ena bëani ba'ija'cua baë'ë yëquëna.

Pablo visita a Santiago

¹⁷ Ja'nca sani, Jerusalenna ti'anni, Cristo bainre tëhuojëna, yëquënanì ai bojoreba bojojën, bacua jubëna te'e zi'in güesehuë. ¹⁸ Ja'nca bojo hua'na ba'ijën, yequë umuguse ba'iguëna, Pablo yua Santiagoni ëñajaiñu caguëna, si'a jubëbi conjën saë'ë. Sani ti'anni Santiagoni tëhuoni, si'a Cristo bain ira ëjacuare'ga ëñani saludahuë. ¹⁹ Saludani tējini, Pablobi Riusure ta'yejeiye yo'o conguë ba'ise'e si'aye bacuani quëabi. Riusubi ai ta'yejeiyereba conguëna, judío bain jubë ba'ima'icua'na sani, ai ta'yejeiye yo'o conguëna, ai bainbi Cristóni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baë'ë quëabi baguë. ²⁰ Quëani tējiguëna, bacuabi achani, Riusuni ai bojojën, baguëni ai ta'yejeiye cocare cajën baë'ë. Ja'n'rëbi Pablóni quëahuë:

–Ai re'oye quëahuë më'ë. Quëaguëna, yëquënanì bojojë. Yureca ën cocare achani ro'tajë'ën. Ai jai jubë judío bainbi Cristóni recoyo te'e zi'inni ba'ijën, bainni si'a jëja yihuojën, Moisés coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën cayë bacua. ²¹ Ja'nca cacuabi më'ëni bëinjën, më'ë yo'oguë ba'ise'ere achani më'ë ba'iyete ñaca quëayë bacua: Pablobi ai huacha ye'yoji cahuë. Judío bain hua'na yequë yijañare ba'icua, ja'ancuani ye'yoguë, Moisés coca toyani jo'case'ere yo'omajën ba'ijë'ën cayë më'ë, quëahuë bacua. Mësacua zin hua'na go neño ga'nire tëyo güesema'ijë'ën cayë më'ë, quëahuë. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere yo'omajën ba'ijë'ën cayë më'ë, cajën quëahuë bacua. ²² Ja'nca quëacuabi më'ë ti'an raise're achani, si'a jubëbi më'ëni ai bëinjën, më'ëni yo'oja'yete sa'ñëña senni achaiñu cajën ñë'c'aja'cua'ë. ²³ Ja'nca sëani, yë'ëbi coca yihuoguëna, achani güina'ru yo'ojë'ën: Gajese'gacuabi Riusuni canì jo'case'ere Riusuni te'e ruiñe yo'o bi'rajën, mai naconi ba'iyë yureña. ²⁴ Ja'nca ba'ijëna, më'ë yua bacuare sani, bacua naconi Riusu huë'ena ti'anni, bacua naconi te'e mame tëno güesëjë'ën. Tëno güeseni tējini, bacua ro'ija'yete ro'ijë'ën. Ja'n'rëbi bacuabi bacua rañare quëro güeseyë poreyë. Ja'nca yo'oguëna, si'a bainbi masini, më'ëre bëin coca case'ere ro'tama'ija'cua'ë. Gare huacha yo'oma'iji baguë, më'ëre cajën, më'ë te'e ruiñe Riusuni yo'o conguë ba'iyete ro'tajën, më'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'ija'cua'ë bain hua'na. ²⁵ Yëquëna hua'nabi më'ë ro'taye'ru ro'tajën, judío bain jubë ba'ima'icua Cristóni recoyo zi'inni ba'icuanì yihuojën, Moisés cocare ta'yejeiye yo'oma'ijë'ën bacuani toyani saohuë yëquëna. Ëñe se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën: Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacuabi jo'ya hua'nare huani ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'guëre ñajemona guioni haitoca, ba hua'ire ainma'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyë'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bama'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijë'ën. Ja'an coca se'gare yihuojën bacuana saohuë yëquëna, quëabi Santiago.

Arrestan a Pablo en el templo

²⁶ Ja'nca quëaguëna, Pablobi Jaë'ë canì, ba gajese'gacuare sani, yequë umuguse bacua naconi Riusu huë'ena ti'anni, Mame tënoñu cajën, ba huë'e ëjacuani bacua tënoni tējijai umugusere quëareña, bacua jo'ya hua'nare huani insijai umugusere.

²⁷ Quëani ja'n'rëbi, te'e ëntë sara samu umuguseña ba'ijën, mame tëno güeseni tēji bi'rajëna, yequëcua judío bainbi ti'anni Pablóni ëñareña. Asia yijabi rani, Pablóni ëñani, bain jubëte choini, Pablóni zeanni, ²⁸ ai jëja güijën careña:

–Israel bain, yëquënanì con raijë'ën. Ënquë ai gu'aye ye'yosi'quëre sëani, yureta zeanre bañu. Si'a bain jubëanna saiguë, Moisés coca, ën huë'e Riusu uja huë'e, si'ayete ai gu'aye

ca ganosi'quë'bi. Griego bainre'ga ënjo'ona rani, ën huë'ena caca güeseni, gu'a huë'e re'hua güesebi, Riusu ta'yejeiye ba'i huë'ere, güijën, ai bëinjën careña bacua.

²⁹ Tróximo, ja'an Efeso bainguë yua Pablo naconi huë'e jobore ba'iguëna, bacuabi ëñani, Pablote ro'tajën, Riusu uja huë'ena guaomaquë, baguëre cajën, yureca bacua bëim cocare güireña. ³⁰ Ja'nca ai hui'ya güijënna, si'a huë'e jobo bainbi rënni ganojën, Riusu huë'ena huë'huëjën raë'ë. Ja'n'rëbi Pabloni zeanni, hue'se ca'ncona rërënni sani, ja'n'rëbi Riusu huë'e anto sa'roñare ta'pini, Pabloni huai bi'rareña. ³¹ Baguëni huani senjoñu cajën huaijënna, soldado jubë ëjaguëbi achani, Ai yo'oye'ne bain hua'na caguë, ³² baguë soldado hua'na jai jubëte choini, Riusu huë'ena huë'huëni ti'anjënna, judío bainbi ëñani, Pabloni huaiye jo'careña. ³³ Jo'cajënna, soldado ëjaguëbi ti'anni, Pabloni preso zeanni, Samu guënameñabi baguëte huenjë'ën caguë, ja'n'rëbi baguë ba'iyete, baguë gu'aye yo'ose'ere ja'anre bainni senni achaguëña. ³⁴ Senni achaguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ro'tamajën sehuoreña. Yequëcuabi yeque cocare quëareña. Yequëcuabi se'e yeque cocare baguëni quëareña. Ja'nca quëajën, ai jëja güijën ba'ijënna, soldado ëjaguëbi baguë gu'aye yo'ose'ere, bain güijën ba'iyete te'e ruiñe masiye gare poremaquëña. Ja'nca porema'iguëbi Mai jai huë'ena sani baguëre guaoni bajë'ën guansequë caguëña. ³⁵ Ja'nca caguëna, soldado hua'nabi baguëte sani, bacua jai huë'e mëi se'nquehuëna ti'anni, bain hua'nabi baguëre ai je'o ëñajën güijën zeann ëaye yo'ojënna, baguëre cuanni sani mëa bi'rareña. ³⁶ Ja'nca mëa bi'rajënna, bain jubëbi güireña:

—Ja'anguëte huani senjojë'ën cajën güireña.

Pablo se defiende delante de la gente

³⁷ Ja'n'rëbi Pablote mëani, bacua jai huë'ena guao bi'rajënna, Pabloli bacua ëjaguëni senni achaguëña:

—¿Më'ëre coca caye poreye yë'ë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña:

—¿Më'ë yua griego cocare caye masiguë? ³⁸ ¿Gue'ne yureca? ¿Më'ë yua ja'an egipcio bainguë gu'aye yo'osi'quë ba'iguëma'iguë? ¿Zoe ba'irën ai je'o baguë coca casi'quë ba'iguëma'iguë? cuatro mil gu'a gaje concuare huëoni, beo re'otona gatini sani, ëja bainre huani senjoñu cajën ëjojën bateña. ¿Ja'an yo'osi'quëma'iguë më'ë? senni achaguëña.

³⁹ Senni achaguëna, Pabloli quëaguëña:

—Bañë. Judío bainguë'ë yë'ë. Tarso huë'e jobo, ta'yejeiye ba'i jobobi raisi'quë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëre sëani, bain jubëni coca caye jo'cajë'ën yë'ëre, quëaguë, senni achaguëña.

⁴⁰ Ja'nca senni achaguëna, soldado ëjaguëbi Ja'ë'ë caguëna, Pabloli bonëni, mëi se'nquehuë ëmë ca'ncona nëcani, baguë ëntë sarare huëani rëonni coca caza caguë, bain cuaoyete ëjoguëña. Èjoni, ja'n'rëbi güiye jo'cajënna, Pabloli hebreo coca, ja'an yua bacua cocare ca bi'raguëña:

22

¹ —Yë'ë bain hua'na, mësacuani ai te'e ruiñe ëñaguë, mësacuani coca sehuoye yëyë yë'ë, caguëña.

² Caguëna, bacua cocare achani, bacuabi caye beoye nëcani acha bi'rareña. Acha bi'rajënna, Pabloli coca caguëña:

³ —Yë'ë yua judío bainguë'ë. Tarso huë'e jobo, Cilicia yija huë'e jobo, ja'an jobobi bonsëni rani, ënjo'ona ti'anni, Gamalielbi ye'yoguëna, mai ira bain ba'isi'cua coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe ye'yeguë ba'nhuë yë'ë. Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Baguë yëye se'gare yo'ojaza caguë, mësacua yureña yo'ojën ba'iyë'ru yë'ë'ga güina'ru yo'o bi'raguë ba'nhuë. ⁴ Ja'nca ba'iguëbi Cristo bainni ai je'o bani, Bacuani huani senjoza caguë yo'oni, bacua bain ëmëcua, romicua, ai bainre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoguë ba'nhuë yë'ë. ⁵ Ja'nca yo'oguëna, mai pairi ta'yejeiye ëjaguë, si'a judío bain ira ëjacua naconi, bacuabi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñani, yureña tëca masiyë bacua. Ja'nca masicuabi utire toyani, Mai jubë bain Damasco huë'e jobo ba'icuaana saonñu cajën, yë'ë naconi saojën ba'nhuë bacua. Ja'nca saojënna, yë'ëbi bacua uti toyase'ere sani, Ja'an jobo ba'icua Cristo bainre zeanni rani si'nse güeseza caguë, Damasco ëja bainna sani bacua uti toyase'ere insiye ro'taguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta su conversión

⁶ Ja'nca ro'taguë, Damasco ma'aja'an saiguë, mëñera ba'iguëna, Damascona ti'an bi'raguëna, joë ba'irënni mia re'oto ñatani saoyë'ru ai ma'ñoñereba miaguë, yë'ë t'e'ijeyë ba'iruna gaje megüë ba'nji. ⁷ Ja'nca ba'iguëna, yijana tainguë ba'nhuë yë'ë. Tainguëna, guënamë re'otobi yë'ëni cani achoguë ba'nji: “Saulo, Saulo, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre je'o baguë be'teguë'ne?” cani achoguë ba'nji. ⁸ Cani achoguëna, senni achaguë ba'nhuë yë'ë: “¿Gueguëbi yë'ëni senni achaguë'ne, Èjaguë?” senni achaguëna, “Yë'ë yua Jesucristo Nazareno hue'eguë'ë. Yë'ëni ai je'o bayë më'ë” sehuoguë ba'nji. ⁹ Ja'nca sehuoguëna, yë'ë gaje concuabi miañe ëñose'ere ëñani quëquëcuata'an, yë'ëni coca caguëte achamajën ba'nhuë.

10 Ja'n'rëbi yë'ë Ëjaguëni se'e senni achaguë ba'nhuë yë'ë: "Ëjaguë, ¿guere yo'oja'guë'ne yë'ë?" senni achaguëna, Ëjaguëbi sehuoguë ba'nji: "Huëni, Damasco huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni ba'iguëna, yequëcuabi më'ë yo'oja'yete quëaja'cua'ë" sehuoguë ba'nji baguë. 11 Sehuoguëna, ja'an ma'ñose'ebi ñaco ëñañe gare porema'iguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca porema'iguëna, yë'ë gaje bainbi yë'ë ëntë sarare zeanni sajën, Damasco huë'e jobona ti'annën ba'nhuë.

12 Ti'anni ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi ba'iguë ba'nji. Moisés coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oguëna, judío bain Damasco ba'icuabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën, baguëte re'oye cajën ba'nhuë. 13 Ja'an Ananías hue'eguëbi yë'ëni ëñaguë rani, yë'ëni caguë ba'nji: "Yë'ë bainguë Saulo, ñaco sëtani ëñajë'ën" caguë ba'nji baguë. Caguëna, ja'ansi'quë ñaco sëtani ëñaguë ba'nhuë yë'ë. 14 Ja'nca ëñañe poreguëna, baguëbi yë'ëni se'e caguë ba'nji: "Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, mai ira bain ba'isi'cuani conni cuiraguë ba'iguë, ja'anguëbi më'ëre cuencueni, baguëre yo'o congüete re'huabi. Baguë cuencueyete ai zoe ro'taguëbi yureña më'ëna coca roaguëna, quëayë yë'ë. Më'ë yua Riusu yëyete te'e ruiñe masija'guë'ë. Baguë bainguë cuencueni raosi'quëreba ba'iguëte ëñani masija'guë'ë më'ë. Baguëbi coca caguëna, më'ëbi achaja'guë'ë. 15 Ja'nca baguëni masini, ja'n'rëbi si'a bainna sani, baguë ëñose'e, baguë quëani achose'e, si'yete bainni quëani achoja'guë'ë më'ë. 16 Ja'nca ba'ija'guë sëani, yureca huëijë'ën. Besa hua'guë sani, bautiza güesejë'ën. Mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni ba'iguë sëani, më'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, më'ë recoyo mame tëno güesejë'ën" yë'ëre caguë ba'nji Ananías. Ja'nca caguëna, güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los no judíos

17 Ja'nca yo'oni, ja'n'rëbi Jerusalenna rani, Riusu uja huë'ena cacani uja bi'raguë, Riusu guënamë toyare ëñaguë ba'nhuë yë'ë. 18 Ja'nca ëñaguëna, Ëjaguë Jesucristobi gaje meni, yë'ëni coca quëaguë ba'nji: "Yureca besa hua'guë Jerusalén huë'e jobore gare jo'cani saijë'ën. Yë'ë ba'iyete ëño'on bainni quëani achoguëna, bacuabi ro cue'yoni, yë'ë cocare ro gu'a güeni senjoja'cua'ë" quëaguë ba'nji. 19 Quëaguëna, sehuoguë ba'nhuë yë'ë: "Ëjaguë, yë'ë yo'oguë ba'ise'e, më'ë bainni je'o base'e, ja'anre masiyë bacua. Yë'ë yua si'a bain ñe'ca huë'ëñana sani, ja'an bainre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoni, ai jëja huai güesejë ba'nhuë yë'ë. 20 Më'ë bainguë Estebanre'ga ro'tajë'ën. Më'ëni yo'o congüëbi më'ë cocarebare te'e ruiñe quëani achoguëna, judío ëja bainbi baguëni huani senjohuë. Huani senjojëna, yë'ë'ga bacua naconi te'e ëñaguë nëcaguë ba'nhuë yë'ë. Bacua guayoni se canre rutani jo'cajënna, yë'ë'ga ëñaguë cuiraguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca sëani, më'ë cocare bacuani quëani achoza" caguë ba'nhuë yë'ë. 21 Caguëna, yë'ë Ëjaguëbi sehuoguë ba'nji: "Ja'nca quëani achoma'ijë'ën. Ën huë'e jobore gare jo'cani saijë'ën. Më'ëre saoguëna, judío bain jubë ba'ima'icuaana sani, yë'ë cocare ye'yojë'ën" caguë sehuoguë ba'nji, quëaguëna, Pablo.

Pablo en manos del comandante

22 Quëaguëna, judío bain jubëbi ja'an coca caye tëca achareña. Achani, ja'an tin bainre caguëna, bacuabi quë'rë se'e bëinjën coca güi bi'rareña:

—Ja'an hua'guëni huani senjojë'ën. Gu'a bainguëre sëani, ju'insi'quë ba'ija'guë, güi bi'rareña.

23 Ja'nca güijën, bacua cañare ye'rejën, ya'o picore huëojën, ëmëna senjoni tonjën, ai yo'oreña bacua. 24 Ja'nca yo'ojënna, soldado ëjaguëbi Pablote guaoni huenjë'ën caguë guanseguëna. Bain hua'nabi baguëni je'o bajën güijënna, Baguë gu'aye yo'ose'ere masiza caguë, Baguëni ga'ni za'zabobi si'nseye guanseguëna. Ja'nca si'nsetoca, yequëre maini quëama'iguë baguë, ro'taguëna ëjaguë. 25 Ja'nca guanseguëna, bacuabi huenni, za'zabobi inni, Baguëni huañu cajënna, yequë ëjaguëbi nëcaguë ëñaguëna, Pablobi baguëni caguëna:

—Yë'ë yua romano bainguëre sëani, ¿mësacua queaca ro'tajën, yë'ëni re'oye senni achamajën, yë'ëre si'nseye'ne? caguëna.

26 Caguëna, ja'an ëjaguëbi gue ro'taye beoye achani, soldado ta'yejeiye ëjaguëna sani quëaguëna:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an bainguëni huenni si'nseguë'ne? Romano bainguëre sëani, yo'oma'ijë'ën, quëaguëna.

27 Quëaguëna, ba hua'guë yua Pablona ti'anni, baguëni senni achaguëna:

—Te'e ruiñe quëajë'ën. ¿Më'ë yua romano bainguë'guë? senni achaguëna.

Senni achaguëna,

—Jaë'ë, sehuoguëna.

28 Sehuoguëna, baguë caguëna:

—Yë'ë'ga ai curire ro'ini, romano bainguë ruën'ë yë'ë, caguëna.

Caguëna, Pablobi:

—Yë'ë të'ya raisirëmbi romano bainguë ba'iguë'ë yë'ë, caguëña.

²⁹ Ja'nca caguëna, ga'ni za'zabobi si'nseye ro'tacuabi ai quëquëni, gatini sateña. Soldado ta'yejeiye ëjaguë'ga ai huaji yëguë, baguëni huense'ere ro'taguë, Yë'ëre yequërë si'nse güesema'lja'guë caguë, romano bainguëni ja'nca yo'omazani caguë ro'taguëña.

Pablo ante la Junta Suprema de los judíos

³⁰ Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi Pablo gu'aye yo'ose'ere të'e ruiñe masiza caguë, baguë guënameña huense'ere ti'jeni, Judío ëja bain jubëre ñë'ca güesejë'ën caguë, ja'n'rëbi Pablote bacua ñë'casiruna sani nëcoguëña.

23

¹ Ti'anni ëñato, pairi ëjacua, si'a judío ëja bain jubë bateña. Ba'ijëna, Pabloli ba jubëni ëñani, bacuani caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë Riusubi ëñaguëna, yë'ëbi te'e ruiñereba ro'taguë, si'a yë'ë ba'i umuguese re'oye yo'oguë ba'iyë yë'ë, caguëña.

² Caguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguë Ananías hue'eguëbi yua Pablo ca'ncore nëcacuani, Baguë yi'obona ëntë abëbi huaijë'ën guansegüëña. ³ Guansegüëna, baguëni huaijëna, Pabloli sehuoguëña:

—Më'ë yua ro re'o bainguë'ru ëmëje'en ca'nco se'gare ëñoguëta'an, ro coqueguë, yë'ëni huaiye guansehuë më'ë. Ja'nca sëani, Riusubi më'ëre huani tonja'guë'bi. Më'ë yua Moisés coca toyani jo'case'ere ëñaguë, yë'ëre si'nseja'yete guanseza caguë ba'iyë më'ë. Ja'nca ba'iguëna, Moisés coca yua ja'anre yo'oma'ïñe caguëta'an, çmë'ë queaca ro'taguë, yë'ëre huaiye guansegüë'ne? caguëña.

⁴ Ja'nca caguëna, ja'anru nëcacuabi baguëni bëinjën, baguëni senni achareña:

—ÇMë'ë queaca ro'taguë, Riusu pairi ëjaguëni gu'aye sehuoguë'ne? senni achareña.

⁵ Senni achajëna, Pablo sehuoguëña:

—Baguë pairi ëjaguë ba'iyete huesëhuë yë'ë. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, Mësacua ëja bainni gu'aye cama'ijë'ën toyani jo'case'e sëani, huacha yo'ohuë yë'ë, sehuoguëña.

⁶ Sehuoni, ja'n'rëbi si'a ëja bain jubëre ëñato, jobo ba'icuaabi saduceo bain bateña. Jobo ba'icuaabi fariseo bain bateña. Ja'nca ba'ijëna, Pabloli si'a jëja güiguë caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë, yë'ëbi fariseo bainguë'ë. Yë'ë pë'caguë sanhuë'ga fariseo bain baë'ë. Riusubi bain ju'insi'cuare ëñani, bacuare go'ya rai güesaja'guë'bi. Ja'nca yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëna, mësacuabi yë'ëre gu'a bainguë're'ru ëñajën, yë'ëre ënjo'ona senni achajën choë'ë, caguëña.

⁷ Ja'nca caguëna, fariseo bain, saduceo bain, ja'anru ba'icuaabi sa'ñëña bëin coca cajën, te'e ro'tamataña. ⁸ Saduceo bainbi cajën, ju'insi'cuabi go'ya raima'icua ba'iyë. Riusu guënamë re'oto yo'o concua beoyë. Huati hua'i'ga beoyë. Ja'anre cacuata'an, fariseo bainbi tin cacua ba'iyëña. ⁹ Ja'nca bëin coca cajën, sa'ñëña güijën, bacua jubë ba'icua Riusu ira coca masiye ye'yocua, bacuabi fariseo bain ro'taye'ru ro'tajën, bain jobona nëcani careña:

—Ënquë Pablo hue'eguë gare gu'aye yo'omaquë ba'iji. Yequërë Riusu Espiritubi baguëni coca casi'quë ba'ima'iguë. Yequërë Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi baguëna gaje meni coca casi'cua ba'ima'ïñe. Ja'nca ba'itoca, Riusu cani jo'case'ere tin cama'ina'a, careña bacua.

¹⁰ Ja'nca sa'ñëña cajën, quë'rë ta'yejeiye bëinjën, Pabloli ai yo'o güesejëna, soldado ëjaguëbi ëñani, Pabloli ja'si huahuoma'lja'guë caguë, baguë soldado hua'nana bonëni, Baguëte zeanni, mai jai huë'ena sani guaoni bajë'ën caguë guansegüëna, bacuabi ja'nca yo'oreña.

¹¹ Yo'orena, ja'n'rëbi na'i si'aguëna, Pabloli umeni cainguë, ëoruna ëñato, E'jaguë Jesu-cristobi baguëni coca caguë baquëña:

—Bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën, Pablo. Yë'ë ta'yejeiye ba'iyete Jerusalén bainni te'e ruiñe quëani achosi'quë sëani, më'ë'ga Roma huë'e jobona sani, yë'ë ba'iyete güina'ru quëani achoja'guë'ë, caguëña.

Planes para matar a Pablo

¹² Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, yequëcua judío bainbi sa'ñëña cajën, Pabloli huani senjoñu cajën, bacua coca cani jo'careña: “Maibi baguëni huani senjoñe tëca gare aon ainmajën, oco re'co uncumajën ba'ina'a. Baguëni huani senjoma'itoca, Riusubi maire huani senjoja'guë” sa'ñëña coca cani jo'careña. ¹³ Ja'nca cani jo'cajën, bacua jubë ba'icuaare cuencueto, quë'rë cuarenta ëmëcua ba'iyë'ru bateña. ¹⁴ Ja'nca ba'icuaabi pairi ëjacua, judío ira ëja bain, bacuana sani quëareña:

—Yëquëna hua'nabi sa'ñëña coca cani jo'cahuë. Yëquë'nabi Pabloli huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru yëquë'nani huani senjoja'guë cani jo'cahuë yëquëna. Baguëni huani senjoñe tëca, gare aon ainmajën ba'ija'cua'ë yëquëna. ¹⁵ Ja'nca yo'oja'cua sëani, mësacua ëja bainni

coca señe yëquëna. Soldado ta'yejeiye ëjaguëni coca saoni senjë'ën: "Baguë yo'oguë ba'ise'ere quë'rë se'e te'e ruiñe senni achani masiñu cajën, më'ë yua miato baguëte sani, yëquëna jobona nëcojë'ën." Ja'an cocare ba ëjaguëna saoni senjë'ën. Ja'nca saoni senjë'nna, baguëte ra bi'raguëna, yëquëna hua'nabi ma'a ca'ncore gatini ëjojën ba'ija'cua'ë, quëareña bacua.

¹⁶ Ja'nca quëajënnna, Pablo jontaguëbi achani masini, soldado jai huë'ena sani, Pablóni quëajaguëña. ¹⁷ Quëani tējiguëna, Pablo yua soldado ëjaguë ja'anrute ba'iguëni choini quëaguëña:

—Ën hua'guëre soldado ta'yejeiye ëjaguëna sani ëñojë'ën. Baguëni coca quëaja'guë'bi, quëaguëña Pablo.

¹⁸ Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguëte sani, ta'yejeiye ëjaguëni quëaguëña:

—Ja'an preso zeansi'quë Pablo hue'eguëbi yë'ëni quëabi. Ën hua'guëre më'ëna sajë'ën, më'ëni coca caju'guëre, quëaguëña.

¹⁹ Quëaguëna, ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëre ca'ncorena sani, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere quëaguë'ne? caguë senni achaguëña.

²⁰ Senni achaguëna, bonsë hua'guëbi sehuoguëña:

—Judío bainbi sa'ñëna coca cajën, Pablóni quë'rë se'e te'e ruiñe senni achani baguë yo'ose'ere masiñu cajën, bacua jubëna miato sani nëcoyete më'ëni señe. ²¹ Ja'nca sencuareta'an baguëre saoma'ijë'ën. Bacua jubë ba'icua quë'rë cuarenta ëmëcua ba'iyë'ru ba'icua'bi, Baguëni huani senjoñu cajën, baguë sai ma'a ca'ncona gatini ëjoja'cua'ë. Ja'ancua'bi sa'ñëna coca cani jo'careña. Pablóni huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru maini huani senjoja'guë cani jo'careña. Baguëni huani senjoñe tëca gare aon ainmajën, gare oco re'co uncumajën ba'ija'cua'ë mai, cani jo'careña. Ja'nca cani jo'cacua'bi më'ëni coca senjë'nna, më'ë sehuoja'yete ëjoyë bacua, bonsë hua'guëbi quëaguëña.

²² Quëaguëna, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëni caguë, Yë'ëni quëase'ere yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijë'ën caguë, baguëte yihuoni saoguëña.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³ Ja'nca saoni, ja'nrëbi baguë yo'je ëjacua samucua'ni choini guansegüë caguëña:

—Soldado hua'na samu cien hua'na, caballona tuicua setentacua, hui pere sacua samu cien hua'na, ja'an hua'nare re'huajë'ën. Yure ñami a las nueve ba'iyë'ru Cesarea huë'e jobona saija'cua'ë. ²⁴ Yequë caballo hua'nare'ga Pablo tuaja'cuare re'huajë'ën. Baguëte Cesarea huë'e jobona sani, re'oye ëñare bajën re'huajën, baguëte bain ta'yejeiye ëjaguë Félixna jo'cajaijë'ën, guansegüë caguëña baguë.

²⁵ Cani ja'nrëbi, Uti ja'ore toyani bacua naconi saozu caguë, ñaca toyaguëña:

²⁶ "Yë'ë yua Claudio Lisias hue'eguëbi yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Félixni uti ja'ore toyani, më'ëni saoni saludayë yë'ë. ²⁷ Judío bainbi ën hua'guëni preso zeanni, huani senjo bi'rajënnna, yë'ëbi achani, baguë romano baingüë ba'iyete masini, yë'ë soldado hua'na naconi sani tëhuoni, baguëte etohuë. ²⁸ Etoni, Baguë ba'iyete ¿guere gu'aye caye'ne? caguë, bacua ëja bain jubëna sani nëcohuë yë'ë. ²⁹ Nëconi achato, ro bacua ira coca guanseni jo'case'e se'gare ëñajën, Riusuni ai gu'aye yo'ohuë më'ë cajën, baguëni huani senjoñe ro'tahuë. Ja'nca ro'tacuareta'an, ja'nca baguëni yo'o güeseyë porema'inë yë'ë. Baguëni preso zeanni baye'ga porema'inë yë'ë. ³⁰ Ja'nca porema'iguëbi judío bain yo'oja'yete achahuë. Ba hua'nabi gatini baguëni huani senjoñe ëjojënnna, yureña baguëte më'ëna saohuë yë'ë. Saoguë, baguë gu'aye yo'ose'e cacua'ni quëahuë: Ëjaguë Félixna sani, Pablo ba'iyete quëajë'ën, bacua'ni quëahuë yë'ë. Gañañe quëahuë yë'ë. ²⁷ Eñaguë ba'ijë'ën." Ja'an utire toyani saoguëña.

³¹ Saoguëna, soldado hua'nabi bacua ëjaguë guansese'e'ru yo'oni, Pablote inni, ñamibi etoni sani, Antípatris huë'e jobona ti'anni ñatajateña. ³² Ti'anni ñatani soldado hua'na guëoña ganicia se'gabi bacua jai huë'ena goteña. Go'ijënnna, caballore tuicua'bi Pablote se'e sani, Cesareana ti'anreña. ³³ Ti'anni, bacua uti ja'o toyani raose'ere bain ta'yejeiye ëjaguëna insini, Pablote baguëni ëñoreña. ³⁴ Eñorena, ba ëjaguëbi uti ja'ore ëñani tējini, ¿jaro yija baingüëguë'ne baguë? senni achaguëna, Cilicia yija baingüë'bi sehuoreña. ³⁵ Sehuojënnna, ëjaguëbi Pablona bonëni quëaguëña:

—Më'ëre gu'aye cacua'bi ti'an rajënnna, më'ë coca sehuoja'yete te'e ruiñe achani masija'guë'ë yë'ë, quëaguëña.

Ja'nca quëani, Herodes ta'yejeiye ba'isi huë'ena sani, baguëte guaoni, baguëni ëñare bajën re'huani bajë'ën guanseni jo'caguëña.

¹ Ja'nrëbi, te'e ëntë sara ba'i umuguseñabi judío ëja bainbi ti'an rateña. Ananías hue'eguë, pairi ta'yejeiye ëjaguë, judío bain ira ëja bain hua'na naconi ti'an rateña. Yequëre'ga bacua coca caní achocaiguë Tértulo hue'eguë, ja'anguëre'ga rani bareña. Ja'ancuabi bain ta'yejeiye ëjaguëna ti'anni, Pablo gu'aye yo'ose'ere quëajën raë'ë careña. ² Caní, ja'nrëbi Pablote rani nëcorena, Tértulobi Pablote gu'aye caguë, Félixni quëa bi'raguëña:

—Më'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguëreba ba'iguë, ai re'oye yo'congüëna, guerra huaye beoye ba'iji maire. Si'a gu'aye yo'oye yua gare carajeise'e ba'iji mai yijare. ³ Ja'nca sëani, yëquëñabi si'a ca'ncoña ganini ëñato, ai bojojën ba'ijën, më'ëni recoyo ro'tajën, Surupa cajën, më'ë ta'yejeiyereba ëjaguë ba'iyete bojojën ro'tajën ba'iyë yëquëna. ⁴ Yureca më'ëni zoe guaja güesema'ifne caguë, yë'ë samu coca ma'carëan se'gare caguëna, re'oye ro'taguë achajë'n. ⁵ Enquë Pablo hue'eguë, baguë yo'ose'e, baguë ba'iyete cato, gare jo'caye beoye gu'yereba yo'oguë'bi ba'iji. Si'a judío bain ba'iruanna saní, je'o coca se'gare caní, bainni sa'ñeña bëin güeseji baguë. Nazareno jubë ëjaguë ba'iguë, ja'an gu'a gajecuarë ñë'coni, bacuani gu'aye yo'oye guanseji baguë. ⁶ Ja'nca gu'aye yo'oguëbi Riusu uja huë'ëna cacani, Gu'a huë'ere re'huaza caguë yo'o bi'raguëna, yëquëna hua'nabi baguëte preso zeanni, yëquëna ira bain ba'isi'cua guanseni jo'case'ere ëñani, baguë gu'aye yo'ose'ere masini, ja'an coca caní jo'case'e'ru baguëni si'nseye ro'tahuë. ⁷ Si'nseye ro'tacuareta'an, ja'an soldado ta'yejeiye ëjaguë Lisias hue'eguëbi ti'anni, ro jëjoni saoni, yëquëna preso zeansi'quëre ro tëani sabi. ⁸ Sani, baguëte më'ëna raoni, ja'nrëbi yëquëñani quëabi: “Pablóni si'nseye se'ne yëtoca, Félixna saní senjë'ën” cabi baguë. Yureca baguë gu'aye yo'ose'ere baguëni senni achani ro'tajë'ën më'ë'ga. Yëquëna te'e ruinë case'ere masija'guë'ë më'ë, caguë quëabi Tértulo.

⁹ Quëaguëna, judío bainbi achani, “Ja'nca raë'ë. Te'e ruinëra quëahuë më'ë” careña. ¹⁰ Cajëna, ja'nrëbi bain ëjaguë Félixbi Pablona bonëni, baguë ëntë sarabi baguëni ba'bogüë, Më'ë coca caguë sehuojë'ën caguëna, Pablóbi coca ca bi'raguëña:

—Më'ëbi ën yija bainre zoe tëcahuëan guanseye masiguëre sëani, më'ëni bojoguë, yë'ë cocare më'ëni sehuoguë quëayë yë'ë, ëjaguë. ¹¹ Yureca yë'ë Jerusalén huë'e jobona saise'e, Riusuni ujaguë saise'e ja'anre cato, si'a sara samu umuguseña se'ga bají'i yë'ë ja'an jobona ti'anni ba'ise'e. Ja'nca ba'iguëna, më'ëbi te'e ruiñe masiye poreyë. ¹² Ja'nca saní, Riusu huë'ëna ti'anni ba'iguë, judío bainbi ëñajëna, gu'a cocare gare camaquë baë'ë yë'ë. Gare je'o baye beoye baë'ë yë'ë. Yë'ë'ga bain ñë'ca huë'ëñare ba'iguë, judío bainbi ëñajëna, bacua yure case'ëru gare gu'aye yo'omaquë baë'ë yë'ë. ¹³ Yureca, ëncuabi yë'ë ba'iyete gu'aye cajën, më'ëni te'e ruïne masi güeseyë gare porema'ifñë. ¹⁴ Yë'ë ba'iyete cato, ën cocare më'ëni te'e ruïne quëayë yë'ë. Jesucristo bain zi'nzicua naconi te'e yo'o congüë ba'iyë yë'ë. Ëncuabi ja'an bain jubëte ëñajën, Gu'a jubë'ë cacuata'an, ja'an bain jubë naconi recoyo te'e zi'nzini, yë'ë ta'yejeiye Riusu, yë'ë ira bain ba'isi'cuani yo'o consi'guë, ja'an Riusuni gare jo'caye beoye yo'o congüë ba'iyë yë'ë. Yë'ë ira bain coca guanseni jo'case'e, Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an cocare ëñaguë, si'aye güina'ru te'e ruïne yo'oguë ba'iyë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca ba'iguëbi Riusu ta'yejeiye yo'o conja'ñete jo'caye beoye ëñaguë ëjoguë ba'iguëna, ëncua'ga güina'ru ëñajën ëjojën ba'iyë. Riusu ta'yejeiye umuguseña ti'anguëna, bain junni tonsi'cua, re'oye yo'ojën ba'isi'cua, gu'aye yo'ojën ba'isi'cua, si'acuabi go'ya rajia'cua'ë. ¹⁶ Ja'nca go'ya rajia'cua sëani, yë'ë'ga yë'ë porese'e'ru yo'oguë, gare huacha yo'oye beoye ba'iguë, re'oye recoyo ro'taye se'ga ba'iyë yë'ë yë'ë. Riusubi ëñaguëna, bain'ga ëñajëna, gare gu'aye yo'oye beoye ba'iguë, gare jo'caye beoye re'oye yo'oye se'gare yë'ë yë'ë.

¹⁷ Yureña ba'i tëcahuëan so'o yijañana saisi'quëbi yure umuguseña yë'ë yijana go'iguë, yë'ë bainre oiguë, yë'ë curi cose'ere bacuana ro insini jo'caza caguë, ja'nca yo'oguë baë'ë yë'ë. Ja'nca yo'oni, Riusu uja huë'ëna cacani, Riusuni bojoguë insiye ro'tahuë yë'ë. ¹⁸ Ja'nca yo'oye ro'taguëna, yequëna judío bainbi Asia yijabi ti'an rani, yë'ëre tëhuohuë. Ja'nca tëhuojëna, yë'ë ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru recoyo tëno güeseni tëjihue yë'ë. Yë'ë gaje bain naconi rëño jubë se'ga ba'ijëna, ja'nca yo'ohuë yë'ë. Bain naconi gare je'o bamaë'ë yë'ë. Gue hui'ya güiye beoye baë'ë yë'ë. ¹⁹ Ja'an judío bainbi ëño'ona rani, bacua ëñase'ere më'ëni quëare'ahuë. Yë'ë gu'aye yo'ose'ere ëñama'isi'cua sëani, raimaë'ë. ²⁰ Ëncua'ga yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñasi'cua ba'ijën, zgue gu'aye yo'ose'ere te'e ruïne quëayë poreyë ne? Yë'ë yua judío ëja bain jubë naconi ba'iguë, gare gu'aye caye beoye baë'ë yë'ë. ²¹ Ën coca se'gare si'a jëja caní achohuë yë'ë: “Bain junni tonsi'cuabi go'ya rajia'cua sëani, Riusu ta'yejeiye yo'oja'yete si'a recoyo ro'tayë yë'ë” caní achohuë yë'ë, quëaguëña Pablo.

²² Ja'nca quëaguëna, ëjaguë Félix yua Cristo bain yo'ojën ba'iyete te'e ruïne masiguë sëani, Pablóre gu'aye case'ere yuta sehuoye yëmaquëña. Ja'nca yëma'iguëbi si'a hua'na ñë'casi'cuani caguëña:

—Re'oji. Soldado ta'yejeiye ëjaguë Lisiasbi ti'an raiguëna, baguëni quë'rë se'e senni achani, ja'nrëbi mësa'cua sense'ere ro'tani sehuoja'guë'ë yë'ë, caguë sehuoguëña.

²³ Ja'nca sehuoni, baguë soldado ëjaguëte choini guanseguëña:

—Baguëte se'e guaoni bani, baguëni ai yo'o güesemajën, baguë bain rani cuirato, ënsema ijë'ën, guansegüë caguëña.

²⁴ Ja'nca cani jo'cani, ja'nrëbi se'e yequë umuguseña ba'iguëna, Félix yua baguë rënjo Drusila naconi Pablóni ëñaguë saquëña. Judía baingo bacoña baguë rënjo. Ja'nca ëñaguë saiguë, Pablóni senni achaguë, Jesucristoni recoyo zi'inni ba'iyete quëajë'ën caguëna, ²⁵ Pablóbi sehuoguë, te'e ruiñe yo'oguë ba'iyete, jëja ba recoyo re'huaye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'an cocare baguëni quëani achoguëña. Ja'nca quëani achoguëna, Félixbi achani, ai quëquëni, baguëni caguëña:

—Yua më'ë soldado hua'na ëñacuana go'ijë'ën. Jë'te, më'ëni se'e senni achaye yënica, më'ëni se'e choija'guë'ë yë'ë, cani saoguëña.

²⁶ Ja'nca saoguëbi ja'ansi'quë ro'taguëña: “Baguëte eto curire yë'ëna insija'guë” ro'taguë, baguëni quë'rë se'e chóni senni achaguë baquëña. ²⁷ Ja'nrëbi, samu tëcahuëan ba'ini, Félixbi baguë ëjaguë ba'iyete gare jo'cani saiguëna, yequë Porcio Festo hue'eguëbi bëani guanse bi'raguëña. Félixbi ja'nca jo'cani saiguë, Judío bannni re'oye ro'ta güeseza caguë, Pablote preso zeansi'quëre jo'caguëña.

25

Pablo delante de Festo

¹ Ja'nrëbi Festo hue'eguëbi bain ëjaguë runni, Cesareana ti'anni, bëani, ja'nrëbi samute umuguseña ba'ini, Jerusalén huë'e jobona saquëña. ² Sani ti'anguëna, pairi ta'yejeiye ëjacua, si'a judío ëja bain naconi, baguëni tëhuoni, Pablóni bënni senjoñe senreña:

³ —Baguëte ënjo'ona raoye guansejë'ën. Baguë yo'oguë ba'ise'ere te'e ruiñe senni achauñ, senreña.

Ja'nca senjën, ro coquereña. Ma'aja'an raija'guëni huani senjoñe ro'tareña. ⁴ Ja'nca senjënna, Festóbi sehuoguëña:

—Yua Cesarea huë'e jobore guaosi'quëre sëani, ja'anruna sani, baguë gu'aye yo'ose'ere quëajë'ën. Yë'ë'ga yure umuguseña saiguëna, ⁵ mësacua ëja bainbi yë'ëre conjën saijë'ën. Sani ti'anni, baguë gu'aye yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, ja'anruna quëajë'ën, caguë sehuoguëña.

⁶ Ja'nca sehuoni, ja'nrëbi se'e si'a sara ba'i umuguseñabi judío ëja bain naconi Cesarea huë'e jobona sateña. Sani ti'anni, ñatani, Pablo rayete guansegüëña. ⁷ Guansegüëna, Pablóbi caca raiguëna, ja'an judío bain Jerusalenbi raisi'cuabi Pablo ba'iyete ai gu'aye cajën quëacuata'an, bacua quëase'ere te'e ruiñe masi güeseye gare poremateña. ⁸ Ja'nca gu'aye cajënna, Pablóbi nëceni bacuani sehuo bi'raguëña:

—Yë'ë ba'iyete gu'aye cajënna, gare te'e ruiñe se'ga yo'oguë ba'iyë yë'ë. Judío bain ira coca toyani jo'case'ru gare tin yo'oma'iguë'ë yë'ë. Riusu uja huë'ere gare si' si'yo'omaquë ba'iguë'ë yë'ë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëni gare gu'aye yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuoguëña.

⁹ Sehuoguëna, Festóbi ro'taguë, Judío bannni re'oye achoye caza caguë, Pablóni senni achaguëña:

—¿Më'ë yure sehuoye'ru Jerusalenna sani güina'ru yë'ëni sehuoye yëguë më'ë? senni achaguëña.

¹⁰ Senni achaguëna, Pablóbi sehuoguëña:

—Bañë. Romano ëja bainbi yë'ë ba'ise'ere cani jo'caba'bë. Judío bannni gare gu'aye yo'oma'isi'quëre masiyë më'ë. Ja'nca masiguë, yë'ë ba'ija'yete cajë'ën. ¹¹ Bannni ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë banica, junni tonni jo'cama'ire'ahuë yë'ë. Ba hua'na'ga yë'ëre gu'aye cajën, te'e ruiñe masi güeseye gare porema'ñë. Ja'nca sëani, si'a ëja bainbi yë'ëre bacuana insiye porema'ñë. Ja'nca sëani, më'ëni yure señë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëna yë'ëre saojë'ën. Baguë yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë, caguë sehuoguëña Pablo.

¹² Ja'nca sehuoguëna, Festóbi baguë gaje concuani yihuo cocare senni, yihuoni tëjjënna, Pablóni quëaguëña:

—Më'ë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguë masini caja'yete senguëna, më'ëre baguëna saoja'guë'ë yë'ë, quëani jo'caguëña.

Pablo ante el rey Agripa

¹³ Ja'nrëbi yequë umuguseña ba'iguëna ja'an yija bain ta'yejeiye ëjaguë Agripa hue'eguëbi Festóni bojoguë saludajaza caguë, baguë yo'jego Berenice naconi ti'anni bateña. ¹⁴ Ja'nca ba'ijënna, coca cajën ba'ijënna, Festóbi quëaguëña:

—Félix preso guaoni jo'casi'quë Pablo hue'eguëbi ënjo'onre ba'iguëna, baguë ba'iyete achajë'ën. ¹⁵ Yë'ëbi yureña Jerusalén huë'e jobore ba'iguëna, judío ëja bainbi yë'ëni tëhuo rani, Pablóni huani senjoñe sen'ë. ¹⁶ Ja'nca senjënna, yë'ë'ga sehuohuë: “Romano ëja bainbi gu'aye casi'quëni huani senjoñe senjënna, ro yo'oye beoye ba'icua'ë. Ru'ru, baguëni gu'aye cacuabi quëajënna, ja'nrëbi baguëbi sehuoye poreji” sehuohuë yë'ë. ¹⁷ Ja'nca sehuoguëna, bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an raijënna, te'e jëana yë'ë ëja guëna seihuëna bëani, baguëte choini,

nëconi, baguë sehuo cocare achahuë. ¹⁸ Si'a bacua gu'a cocare quëajën, yë'ë ro'taguë ba'ise'eru baguëni cama'ë. ¹⁹ Ro bacua uja coca pëbère ëñani, baguë huacha ye'yose'e se'gare baguëni gu'aye cahuë bacua. Ja'an Jesucristo hue'eguëte cajën, Junni tonsi'quë'bi cajënna, Pablobi Banji. Go'ya raji'i baguë, sehuobi. ²⁰ Ja'an se'gare sa'ñeña cajënna, yë'ë'ga ¿queaca senni achani caye'ne yë'ë? caguë, ro huesë ëaye ro'taguë ñuë'ë. Ja'nca ñu'iguë, yureca Pabloni coca senni achahuë yë'ë: “¿Jerusalenna sani güina'ru yë'ëni sehuoye yëguë më'ë?” senni achahuë yë'ë. ²¹ Ja'nca senni achaguëna, baguë sehuobi: “Bañë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë” sehuobi baguë. Sehuoguëna, mai ta'yejeiye ëjaguë Augustona saoye tëca baguëni guaoni bahuë yë'ë, quëaguëña Festo.

²² Quëaguëna, Agripabi caguëña:

—Yë'ë'ga baguë sehuo cocare achaza caguëña.

Caguëna, Festobi:

—Miato baguëni achaye bayë më'ë, sehuoguëña.

²³ Ja'nca sehuoni, soldado ëjacua, ja'an huë'e jobo ëja bain, jai jubëte choiguëna, yequë umuguse ti'an rani ñë'careña. Ja'nca ñë'cajënna, bain ta'yejeiye ëjaguë Agripa, baguë yo'jego Berenice naconi ai re'o mare tuijën, ai re'oye ëñojën, ja'an ëja bain huë'ena ti'anreña. Ti'anni ba'ijënna, ja'nrebi Festobi Pablote choini, nëconi, ²⁴ ja'nrebi coca ca bi'raguëña:

—Yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Agripa, si'a ëja bain ñë'casi'cua, mësacua yua ënquëni ëñajë'ën. Judío ëja bainbi Jerusalén huë'e jobore ba'ijën, ja'nrebi ëño'ona raijën, baguë ba'iyete yë'ëni ai gu'aye cajën, Baguëni huani senjojë'ën cajën, gare jo'caye beoye yë'ëni senjën ba'iyë bacua. ²⁵ Ja'nca sencuata'an, yë'ëbi achato, gu'aye yo'oma'iguë ëñoji baguë. Baguëni huani senjoñe porema'inë. Baguë gu'aye cacuani re'oye sehuoguë, mai ta'yejeiye ëjaguë Augusto masini caja'yete sensi'quëre sëani, baguëte Augustona saoye ro'tayë yë'ë. ²⁶ Ja'nca ro'taguë, yë'ë ta'yejeiye ëjaguëna saoto, ¿Pablo ba'iyete queaca coca quëani saoye'ne yë'ë? caguë, ro huesë ëaye ba'iji yë'ëre. Ja'nca ba'iguëbi baguëte choini nëconi, mësacuani ëñohuë yë'ë. Ëñoguëna, më'ëbi baguëni senni achani, yë'ë ëjaguëni toyajai cocare masini yihuojë'ën, yë'ë ëjaguë Agripa. ²⁷ Preso zeansi'quëre saoni, baguë gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe quëama'itoca, ai huacha yo'ore'ahuë ro'tayë yë'ë, caguëña Festo.

26

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

¹ Caguëna, ja'nrebi ëjaguë Agripabi Pabloni coca caguëña:

—Yureca më'ë sehuo cocare caye poreyë më'ë, caguëña.

Caguëna, Pablobi nëcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bainbi acha bi'rajënna, sehuo cocare ca bi'raguëña:

² —Yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Agripa, yë'ë sehuo cocare më'ëni bojoguë quëayë yë'ë. Judío bainbi yë'ëre ai gu'aye cajënna, te'e ruiñe sehuoguë bojoyë yë'ë. ³ aMë'ëbi judío bain yo'ojën ba'iyë, judío bain coca sa'ñeña cajën ba'iyë, ja'an si'ayete te'e ruiñe masiguëre sëani, më'ëni te'e ruiñe sehuoguëna, bojora'rë achani ro'taguë ba'ijë'ën.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴ Yë'ë yua judío bainbainguë sëani, si'a judío bain yijare ba'iguë, Jerusalén huë'e jobo tëca saisi'quë ba'iguë, judío bain yo'ojën ba'iyë'ru güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, judío bain si'cuabi yë'ë zinzënëni yë'ëni ëñani masijën ba'iyë. ⁵ Ja'nca ba'iguëbi bonsë hua'guë runni, fariseo bain yo'ojën ba'iyete ye'yeni, te'e yo'o zi'inni ba'iguë ba'nhuë yë'ë. Fariseo bain ba'iyete cato, si'a judío bain jubëan yo'oye'ru Riusu ira cocare quë'rë te'e ruiñereba ëñajën yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'iguëna, si'a judío bainbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini, yureña quëaye yënica, te'e ruiñe quëaye poreyë. ⁶ Yureca, fariseo bain ro'taye'ru ro'taguë, bain junni tonsi'cuabi go'ya rani Riusu naconi ba'ija'cua'ë. Riusubi ja'an cocare yëquëna ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëna, yë'ë yua si'a recoyo ro'tani, yë'ë go'ya raija'yete ëñaguë ëjoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ro'taguë ba'iguëna, judío bainbi yë'ëni bëinjën, yë'ëni preso zean güesehuë. ⁷ Si'a judío bain jubëan, si'a sara samu jubëanbi Riusu coca cani jo'case'ere ro'tajën, Junni tonsi'cuabi go'ya raija'cua'ë mai cajën, Riusu yo'oja'yete ëñajën ëjajën, baguëni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'iyë. Yë'ë'ga güina'ru ëñaguë ëjoguë ba'iguëna, judío bain hua'nabi yë'ëni bëinjën, yë'ë ba'iyete gu'aye cajën ba'iyë, ëjaguë. ⁸ ¿Mësacua'ga guere recoyo ro'taye'ne? ¿Bain go'ya raija'yete si'a recoyo ro'taye mësacua'?

Pablo cuenta cómo perseguía a los cristianos

⁹ Yë'ë yua fariseo bain yo'ojën ba'iyë ye'yeni'quë sëani, Cristo bainni je'o baye ro'taguë ba'nhuë. Jesús Nazareno bainguëni ai gu'a güeguë, baguë bain concuani ai yo'o güesequë ba'nhuë yë'ë. ¹⁰ Ja'nca yo'oguë, ja'an jubë bain Jerusalenre ba'ijënna, bacuani je'o bani, pairi ëja bainbi conjënna, bacuare preso zeanni, ya'o huë'ena guaoni, yequëcuani huani

senjo güesegüé ba'nhué yé'è. ¹¹ Yequécua're'ga zeanni, Jesucristoni zi'inni ba'iyé gare jo'cani senjojé'ën cagué, bacuani ai jéja huaigué ba'nhué yé'è. Ja'nca huaigué, si'a judío bain ñé'ca hué'ëñana cacani, bacuani ai je'o bani, Cristo bainre zeanni rërëni ai yo'o güeseni, so'o hué'e joboña téca Cristo bainni be'teni tuni zeanjaé'è yé'è.

Pablo cuenta otra vez su conversión

¹² Ja'nca tuni zeañe ro'tagué, pairi éja bainbi utire toyani yé'ëna insijëna, Damasco hué'e jobona sani, Cristo bainre zeanni guaoza cagué saigué ba'nhué yé'è. ¹³ Ja'nca saigué, mëñera së'irën ba'iguëna, ai ta'yejeiye ma'ñoñereba miaguëna, ëñagué ba'nhué yé'è. Ënsëgué miañe'ru qu'é'rë ta'yejeiye miani, yé'è t'é'jeiye ba'iruan si'aruanna ma'ñoñe gaje megüé ba'nji. ¹⁴ Ja'nca ma'ñoñuëna, yé'è, yé'è gaje concua naconi si'acuabi yijana tanni umejën ba'nhué. Ja'nca umejën ba'ijëna, guënamé re'otobi hebreo coca ai jéja cani achoguëna, achahué yé'è: "Saulo, Saulo, ¿m'é'ë queaca ro'tagué yé'ëni je'o bagué be'tegué'ne? Yé'è yéyete gare yo'oye güegué sëani, mé'ëbi ai ja'siye ai yo'ogué ba'iyé më'è cani achogué ba'nji. ¹⁵ Cani achoguëna, sehuogué sengué ba'nhué yé'è: "¿Gueguëbi yé'ëni cagué'ne më'è, Éjagué?" senni achoguëna, Éjaguëbi: "Yé'è yua Jesucristo'ë" sehuogué ba'nji. "Yé'ëni ai je'o bagué, ai yo'oyé më'è. ¹⁶ Yureca huëni nëcäjé'ën. Më'ère yé'è baingué congüete re'huani baza cagué, më'ëna gaje meni ëñoñué yé'è. Yé'ère ja'nca yo'o congüé, yé'è ba'iyete ëñani masini, si'a bainna sani quëani achogué ba'ijé'ën. ¹⁷ Judío bainbi më'ëni je'o bajëna, judío bain jubé ba'ima'icua'ga më'ëni je'o bajëna, yé'ëbi më'ëni congüé, më'ëni etoni baja'gué'è yé'è. Ja'nca etoni baguëna, ja'ansi hua'nana sani yé'è cocarebare te'e ruiñe masi güesejë'ën. ¹⁸ Bacuana sani, ro huesé éaye ba'i hua'nani yé'è congüé ba'iyete masi güesejë'ën. Bacua yua zijeje re'oto ba'iyé'ru ba'ijëna, yé'è mia re'otore bacuani ëñojë'ën. Zupai huatibi bacuani ai ta'yejeiye zeanni baguëna, bacuare etoni, Riusu ba'iyete ye'yoni, Riusuni recoyo te'e zi'in güesejë'ën. Yé'ëni si'a recoyo ro'tayete masi güesejë'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën banica, yé'ëbi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'igué, Riusu bainrebare bacuare re'huani bagué, yé'è bayete carajeiye beoye bacuana ro insini jo'caga'gué'è yé'è." Ja'an cocare cani achoguëna, yé'ëbi achani, Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe masigué ba'nhué yé'è.

Pablo obedece la visión

¹⁹ Yureca, yé'è éjagué, guënamé re'otobi coca guanseni jo'caguëna, yé'è yua gare güeye beoye te'e ruiñe achani yo'ohué. ²⁰ Damasco hué'e jobona sani, ja'an bainni Cristo cocarebare ru'ru quëani achohué yé'è. Ja'n'rëbi Jerusalenna sani, ja'n'rëbi si'a Judea yijana sani, ja'n'rëbi judío bain jubé ba'ima'icua'na sani, Cristo cocarebare quëani achogué ba'é'è yé'è. "Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, Riusuna bonëni, baguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijën, bagué yéye se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijé'ën" quëani achogué ganigué ba'é'è yé'è. ²¹ Ja'nca yo'ogué ba'iguëna, judío bainbi yé'ëni bëinjën, Riusu uja hué'ena cacani yé'ère zeanni, yé'ère huani senjo éaye yo'ohué. ²² Ja'nca yo'oye ro'tacuareta'an, Riusubi yé'ère conni tëaguëna, yureña téca huajé hua'gué ba'iyé yé'è. Ja'nca ba'iguëbi bagué cocarebare si'a bain, ta'yejeiye beo hua'na, ta'yejeiye éja hua'na, si'acuani quëani achogué ba'iyé yé'è. Moisés coca toyani jo'case'ere ëñagué, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e'ga ëñagué, ja'an coca cani jo'case'e'ru ba'iyé, Riusu yo'oja'yete masini quëani achogué ba'iyé yé'è. ²³ Riusu Raosi'quëbi ai yo'oye ba'ija'gué'bi cani jo'caguëna, ja'an cocare quëani achoyé yé'è. Mai ro'ire ai yo'oni, ja'n'rëbi junni tonni, go'ya rani, ru'rureba go'ya raisi'qué ba'ija'gué'bi. Ja'nca ba'ija'guëbi si'a judío bain, si'a judío bain jubé ba'ima'icua're'ga bagué ba'iyete te'e ruiñe masi güeseja'gué'bi bagué. Ja'an coca yua Riusu coca toyani jo'case'e sëani, si'a bainni quëani achogué ba'iyé yé'è, sehuogué caguëña Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

²⁴ Ja'nca sehuo coca caguëna, Festobi ai jéja güigué caguëña:
 –Pablo, më'è yua ai coca bagué ruën'è. Ai ta'yejeiye uti ye'yeni, loco hua'gué ruën'è më'è, güigué caguëña. ²⁵ Caguëna, Pablo sehuoguëña:
 –Bañé. Loco hua'gué ruinma'é'è yé'è, ta'yejeiye éjagué Festo. Te'e ruiñe se'ga cayé yé'è. Bainni re'oye ye'yoni, te'e ruiñe masi güeseza cagué ba'iyé yé'è. ²⁶ Mai ta'yejeiye éjagué Agripabi ëño'on ba'iguëbi ja'an si'ayete masiji. Ja'nca masiguëre sëani, yé'è recoyo ro'tagué ba'iyete gare huaji yéye beoye baguëni quëani achoyé yé'è. Aito. Baguëbi si'aye yé'è case'ere achani, te'e ruiñe ro'taji, si'a bainbi Riusu ba'iyete masicua sëani. ²⁷ Ja'nca sëani, yé'è ta'yejeiye éjagué, ¿Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere si'a recoyo ro'tagué më'è? Aito. Më'ëbi si'ayete achani, si'a recoyo ro'tayé më'è, cagué sehuoguëña Pablo.

²⁸ Sehuogué caguëna, Agripabi sehuoguëña:

–Më'ëbi se'e choa ma'caré yé'ëni coca yihuogué, ¿yé'ère Cristo bainguéte re'huaye ro'tagué më'è? senni achaguëña.

²⁹ Senni achaguëna, Pablo sehuoguëña:

—Choa ma'caré se'ga yihuogüé, o ai zoe coca yihuogüéna, mé'ë, si'a hua'na ënjo'on ba'icua naconi, si'a jubébi yé'ë ba'iyé'ru te'e ba'ija'bé cayé yé'ë. Yé'ë'ru guénamea huense'e'ru beoja'bé. Ja'anre Riusuni senreba señé yé'ë, cagué sehuogüéña.

³⁰Ja'nca caguéna, ta'yejeiye éjagué Agripabi huéni nēcani etaguéña. Etaguéna, éjagué Festo, Berenice, bacua conjén ñu'icua, si'acuabi etareña. ³¹Etani, bacua se'gabi sa'ñeña coca senni achajén bateña:

—Gare gu'aye yo'oma'isi'quère sēani, baguēni huani senjoñe porema'iñē mai, careña.

³²Cajēna, Agripabi yua Festoni caguēña:

—Baguē yua mai ta'yejeiye éjagué Augusto cani jo'caja'yete senma'itoca, baguēte etoni saoye porere'ahuē mai, caguēña.

27

Pablo enviado a Roma

¹Ja'nrebi, éja bainbi ro'tani guanserena, Italia yijana sai bi'rahué yéquēna. Soldado hua'nabi Pablote, yequécua preso zeansi'cuare, bacuare ñe'coni, soldado jubé éjagué Julio hue'e hua'guéna sani te'e jai jubére insihué. Julio yua soldado jubé éjagué Augusto hue'e jubé baji'i bagué. ²Ja'nca insini jo'carena, Saiñu cajēna, jai ziaya yogu, Adramitio yijabi ti'anni jeguéna, ja'an yoguna cacahué. Yéquēna bain jubé ba'igué Aristarco hue'egué, Tesalónica hue'e jobo, Macedonia yija hué'e jobobi raisi'qué yua yéquēna naconi te'e saigué baji'i. Ja'nrebi jo'chini saijén, Asia ca'nco hué'e joboñana jeñen saija'cua baé'ë. ³Sani, ja'nrebi ñatani, Sidón yo sa'rona ti'anhué. Ti'anni, éjagué Juliobi Pablóni ai re'oye yo'ogué cabi: “Mé'ë gaje bain ënjo'on ba'icuaana sani, bacua naconi béani huajéni rajé'ën” caguéna, Pablo ja'nca yo'obi. ⁴Ja'nrebi se'e sani, Chipre jubona ti'anni, tutu téhuo ca'ncobi saé'ë, go'iyé tutuyé sēani. ⁵Sani, jai ziyayere'enni, ja'nrebi Cilicia, Panfilia, ja'an yijañare tayojeiye sani, ja'nrebi Mira hué'e jobo, Licia yija hué'e jobo, ja'anruna je'ë.

⁶Jejēna, soldado éjagué Juliobi se'e yequé yogute ce'ejani tinjani, yéquēnate sani gaoobi. Alejandria yogu yua Italia yijana saigué baji'i. ⁷Guaogüéna, ja'nrebi se'e sani, zoe ba'i umuguseña bojora'rē ganini, yo'ojén ba'ijén Gnido yija ca'ncona ti'anhué. Go'iyé tutuyé sēani, ja'an ca'ncona se'e saiye poremajén, ari ca'ncona bonēni, Creta jubo téca saé'ë. Sani ti'anni, ja'nrebi Salmón na'miñote tayojeiye sani, tutu téhuo ca'ncobi bojora'rē ganihué. ⁸Ja'nca ganijén ba'ijén, zoe ba'i umuguseña Re'o Yo Sa'ro hue'eruna saijén ba'ijén ti'anhué. Lasea hué'e jobo yua cueñe baji'i.

⁹Besa ganima'isi'cua sēani, ocorén ti'anguéna, se'e ganiñe ai huaji yéjén baé'ë. Ja'nca ba'iguéna, Pablóbi ai jéja yihuogüé, ¹⁰yogu éja bainni quéabi:

—Se'e sanica, ai yo'ojén ba'ija'cua'ë mai. Aireba bonseré huesoni si'aja'cua'ë mai. Yogu ayase'ere huesoni mai jubé ba'icua'ga te'e hua'nabi carajeija'cua'ë, yihuogüé cabi.

¹¹Caguéna, soldado éjaguébi ta'yejeiye ro'tamaji'i. Ro'tama'igué, yogu ba éjagué, bagué tayo éjagué, bacuabi Saiñu cajēna, bacua caye'ru yo'oñu cagué ro'tabi. ¹²Ja'nrebi, si'a jubébi sa'ñeña cajén, jobo ba'icua'bi cahué: “Gu'a yo sa'ro sēani, qué'ré se'e sañu. Si'a ocorén ënjo'ona béani banica, ai ya'jayé mai. Porenica, Fenice yo sa'rona ti'anhué. Creta jubu tutu téhuo ca'ncoreba ba'iguéna, ocorén béani éjojén, re'oye ba'ija'cua'ë mai” cahué bacua.

La tempestad en el mar

¹³Cajēna, ja'nrebi re'o tutu raiguéna, yo'je ca'ncobi raiguéna, bain hua'nabi Saiñu cajén, jo'chini saijén, yubo yéruhuaja'an sai bi'rahué. ¹⁴Saijén ba'ijēna, ja'nrebi jubo ca'ncobi Noroeste hue'e tutubi ai jéja rani, yogute ai jéja sa bi'rabi. ¹⁵Ja'nca saguēna, yéquēna hua'nabi ai yo'ojén, tayo'ega poremajén, ro guaja yo'ojēna, tutu se'gabi yéquēna yogute jaiya ca'ncona ai jéja sabi. ¹⁶Saguéna, yequé jubo, Claudia jubo, reño jubo ba'iguéna, ja'an jubo que ca'ncona gatiñu cajén yo'ojēna, tutubi yéquēnate ta'yejeiye seamaji'i. Ja'nrebi si'a hua'nabi ai jéja yo'o yo'ojén, yo'je reosi yora'curéte méani ayahué. ¹⁷Ayani téjani, ja'nrebi guénameabi inni, jai yogu guérébēna bonéjeiñe huenhué. Ja'nrebi, Sirte yéruhuana tuama'iñe cajén, émēje'en ba'i tutu zean cañare gachohué. Gachoni, ja'nrebi ro tutu saoruja'an saé'ë. ¹⁸Sani ñatani, tutubi yuta ai jéja seaguéna, yogu ayase'e si'ayete ziyana senjohué. ¹⁹Senjoni, ja'nrebi samute ba'i umugusebi tutubi qué'ré se'e jéja seaguéna, si'a yogu ba'i ma'caréan guéna ma'caréan, tutu can huéa ma'caréan, si'ayete ziyana senjohué. ²⁰Senjoni, zoe ba'i umuguseña ro huahuajén, ai jéja tutuguéna, zijei picobébi énségué, ma'choco hua'i, ja'anre gare éñamajén, huajé hua'na etaye, ja'anre ro'taye gare jo'cahué.

²¹Gare aon ainmajén ba'ijēna, Pablóbi nēcani, cabi:

—¿Mésacua queaca ro'tajén, yé'ë yihuogüé case'ere achamate'ne? Creta jubobi etama'itoca, yure ai yo'ojén ba'iyé bonse carajeise'e, gare éñama'ire'ahué. ²²Ja'nca ai yo'ojén ba'icua'eta'an, yé'ë yihuo cocare achajé'ën. Mésacua yua jéja recoyo re'huani, huajé hua'na ba'ija'yete ro'tajé'ën. Yogu se'gabi carajeija'guéna, mésacua si'acuabi huajé hua'na

etaja'cua'ë. ²³ Riusu masi güesese'e sëani, yure achani bojojën ba'ijë'ën. Yure ñami Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi yë'ëna gaje meni quëaguëna, masihuë yë'ë. Yë'ë yua Riusure yo'o conguëre sëani, ²⁴ Riusubi yë'ëni ën cocare raobi: "Gare huaji yëye beoye ba'ijë'ën, Pablo. Më'ë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguëna sani sehuoja'guë sëani, më'ë gaje concua si'acuere huajë hua'nare re'huaja'guë'ë yë'ë" caguë raobi Riusu. ²⁵ Ja'nca caguëna, yë'ë gajecua, mësacua yua bojo recoyo re'huani jëja bajë'ën. Riusubi cani jo'caguëna, baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tareba ro'tayë yë'ë. Riusubi maini cani jo'casi'quë sëani, güina'ru yo'oguë ba'ija'guë'bi baguë. ²⁶ Ja'nca yo'oja'guëbi mai yogute tutu naconi saguëna, jubo yëruhuana tuaja'cua'ë mai, cabi baguë.

²⁷ Ja'n'rëbi, catorce ba'i umuguse ti'anguëna, ja'an ñami Adria ziaiyare ba'ijën, tutubi ai jëja ju'a raiguëna, ñami jobo ba'irëmbi yogu yo'o concuabi "¿Gue yijana ti'anja'cua'ne mai?" cajën, ²⁸ ziaya rëirure cu'ejëna, veinte abrazada rëji'i. Ja'n'rëbi, se'e rëño zoe huahuajën, se'e rëirure cu'ejëna, quince abrazada se'ga rëji'i. ²⁹ Ja'nca rëiguëna, Gata yëruhuana tuama'ñe cajën, ancla guëna se'nquehuëanre gajese'gahuëanre sëri seihuëbi gachoni tonni, ja'n'rëbi ñataye tëca ëjohuë. ³⁰ Ja'nca ëjojën ñu'ijëna, yogu yo'o concuabi sa'ñeña yahue coca cajën, Mai hua'na se'gabi etani saiñu cajën, yëquënanani quëahuë:

—Se'e yequë ancla guëna se'nquehuëanre cohuëbi gachoni toñe bayë yëquëna, cani, yo'o bi'rahuë.

³¹ Yo'o bi'rani, rëño yora'curëte paëhuabi gachoni ziaiyana ton bi'rahuë. Ton bi'rajëna, Pablobi soldado ëjaguë Julio baguë soldado hua'na, bacuani quëabi:

—Yogu yo'o concuabi jai yoguna bëama'itoca, mësacuabi huajë hua'na etaye gare porema'ñë quëabi.

³² Ja'nca quëaguëana, soldado hua'nabi yora'curë yëimea gueonni gachomeare tëyojëna, yora'curëbi ziaiyana tonni meani huesëbi.

³³ Ja'n'rëbi ñata bi'raguëna, Pablobi si'a bainni yihuoguë cabi:

—Mësacua si'acua ainjë'ën. Catorce umuguseñabi mësacuabi gare cainmajën, gare aon ainmajën ba'icua sëani, ³⁴ yurerarë mësacua aon inni ainjë'ën. Ainma'itoca, ¿queaca jëja bani huajë hua'na etaye'ne? Mai hua'na si'a hua'nabi gare ja'si neñe beoye huajë hua'na etaja'cua'ë, yihuoguë cabi Pablo.

³⁵ Ja'nca cani, jo'jo aonra'përëte inni, Riusuni Surupa cani, si'acuabi ëñajëna, ja'n'rëbi aonbëte jë'yeni, anji'i baguë. ³⁶ Ja'nca ainguëna, si'a hua'nabi bojo recoyo re'huani, güina'ru aonre inni aën'ë. ³⁷ Si'a jubëre cuencueto, doscientos setenta y seis bain hua'na baë'ë yëquëna. ³⁸ Ja'n'rëbi aonre anni yajini, Yogubi quë'rë huëjeija'guë cajën, mai trigo aon, bultoña ayase'e'ga hue'oni ziaiyana senjohuë.

Se hunde el barco

³⁹ Ja'n'rëbi ñatani tëjiguëna, yogu yo'o concuabi ¿Gue jubo'ne? cajën, huesë ëaye ëñajën, gue meja yëruhua re'o huahuë ba'iguëna, Ja'anruna jeni tuajaiñu cajën yo'o bi'rahuë.

⁴⁰ Ancla guëna se'nquehuëanre tijoni, ziaiyana tonni senjohuë. Ja'n'rëbi, yogu tayo hua'tiña gueonsimere tijoni, cohuë ba'i tutu zean canre huëani, yëruhua tëca sai bi'rahuë. ⁴¹ Sai bi'rajëna, ja'n'rëbi sao ziaya ba'iruan samuruan ba'iguëna, beanruna tuajaë'ë. Cohuë se'gabi jëja tuaguëna, sëri seihuëbi huahuabi. Ja'nca huahuani, ziaya të'a yua yo sëri seihuë ai jëja cue raquëna, sëri seihuëbi hua'huani si'abi. ⁴² Hua'huani si'aguëna, soldado hua'nabi quëquëjën, Preso zeansi hua'nabi gatini saima'ñe cajën, bacuare huani senjoñe ro'tahuë.

⁴³ Ja'nca ro'tacuareta'an, bacua ëjaguë Julio bi'ensebi. Pabloni huajë hua'guëre re'huaye yëbi. Ja'nca yëguëbi si'acuanu cabi:

—Mësacuabi yi'huaye masitoca, ziaiyana chani yëruhuana ru'ru saijë'ën, caguëna, jobo ba'icuabi ja'nca yo'ohuë.

⁴⁴ Ja'nca yo'ojëna, yequëcuabi ba yogu tontoña hua'huase'ere zeanni, huahuajën saë'ë. Ja'nca saiñën, si'a hua'na yua huajë hua'nabi jubo yëruhuana ti'anhuë.

28

Pablo en la isla de Malta

¹ Ja'nca ti'anni ba'ijën, ja'an jubo mami hue'eyete senni achato, Malta jubo baji'i. ² Ba'iguëna, ja'anru bainbi yëquënanani conjën, ai sësëye ocoquëna, toare suacaë'ë. Suacani, Mësacua cuin raijë'ën choijëna, ja'nca yo'ohuë. ³ Ja'nca cuinjën ba'ijën, Pablo yua enca cuenesere'ere chiani, toana uanguëna, aña hua'guëbi, guëojeiguëna, huajëni, Pablo ëntë sarana cunni reabi. ⁴ Cunni reaguëna, ja'an jubo bain hua'nabi ëñani, sa'ñeña cahuë:

—Ëñajë'ën. Bainre huani senjoguëbi maina ti'anbi. Ziaya tutu sease'ebi huajëguë etasi'quëreta'an, mai ëjago riusubi aña hua'guëre raoni, baguëni huani senjogo, sa'ñeña cahuë.

⁵ Ja'nca cacuata'an, Pablobi aña hua'guère cue'nconi, toana tonni, gare ja'si achaye beoye bajji'i. ⁶ Ba'iguèna, ja'an bainbi baguèni zoe èñajèn, ¿Queaca yo'oguè ri'rima'iguè'ne? ¿Queaca yo'oguè huajè junni tainma'iguè'ne? cajèn èjojèn èñacuata'an, huajè hua'guè se'ga nècaguè bajji'i. Ja'nca ba'iguèna, bacuabi se'e ro'tani, riusu hua'guè'bi ba'iji baguè, ca bi'rahuè.

⁷ Ja'nrebi toana cuinjèn, ja'an bainni senni achato, ja'an jubo ta'yejeiye èjaguè, baguè yija yua cueñe bajji'i. Publio hue'eguèna, baguèni èñajèn saijèna, baguè yua yèquèna hua'nare bojoguè, re'oye conni cuiraguè, samute umuguseña baguè huè'ena bèa güeseni babi. ⁸ Ja'nca yo'oguèna, Publio pè'caguèni èñato, rau jayoguè, guètarò neni ju'inguè bajji'i. Ja'nca ba'iguèna, Pablo yua baguèna cacani, Riusuni senni, ja'nrebi baguèntè saraña ju'in hua'guèna pa'anaroni, baguère huachobi. ⁹ Huachoguèna, ja'an jubo bain rauna ju'incua si'acuabi Pablona ti'an rani, gare huajè hua'na goè'è. ¹⁰ Ja'nca huajè rani, yèquènani ai bojøjèn, re'oye èñajèn, ai re'oye yo'o conjèn cuirahuè. Bacua bonsere yèquènana ro insijèn, yèquèna se'e saye yèse'e si'ayete yèquèna mame yoguna ayacaè'è.

Pablo llega a Roma

¹¹ Samute ñañaguè hua'i ja'an jubote èjojèn baè'è yèquèna. Ja'nca ba'ini, ja'nrebi yequè yoguna cacani sai bi'rahuè. Ja'an yogu yua Alejandría huè'e jobobi ti'an rani, oco ñañaguè hua'i si'aye tèca jeni gueonni bajji'i. Samu riusu hua'na, Cástor, Pólux hue'ecua, jubè tè'ya raisi'cua, bacua sinjobèanre yogu cohuèna te'ntoni bahuè ja'an yogu bain. ¹² Ja'an yoguna cacani, sani, Siracusa yo sa'rona ru'ru ti'anhuè. Ti'anni, samute umuguseña ba'ini, ¹³ ja'nrebi se'e sani, yequè yijana ti'anni, yèruhua ca'ncoja'an sani, ja'nrebi Regio huè'e jobona ti'anhuè. Ti'anni, ñatani, sèribè ca'ncobi ai re'oye tutuguèna, se'e sani, ja'nrebi yequè umuguse Puteoli huè'e jobona ti'anhuè. ¹⁴ Ti'anni èñato, Cristo bain hua'na baè'è. Ja'nca ba'icuabi yèquènare choijèna, bacua naconi bèani, te'e èntè sara samu umuguseña baè'è. Ba'ini, ja'nrebi se'e sani, Roma ma'abi ganijèn saè'è. ¹⁵ Saijèna, Cristo bain hua'na Roma huè'e jobore ba'icuabi yèquèna ti'anja'ñete masini, yèquènani tinja raè'è. Te'e jubèbi Apio Foro tèca tinja raè'è. Yequè jubèbi Samute Huè'eña tèca tinja raè'è. Ja'nca tinja raijèna, Pablobi bacuani ai bojoguè èñani, ai bojo recoyo re'huani, Riusuni ai Surupa caguè bajji'i. ¹⁶ Ja'nrebi, Roma huè'e jobona ti'anjèna, mai soldado èjaguèbi preso zeansi'cua si'acuare sani, ja'anru soldado èjaguèna jo'cabi. Jo'caguèna, Pablo se'gare ca'ncona sani, yequè huè'ena guaoni, te'e soldado hua'guèbi baguèni èñaguè baguèna, te'e hua'guè bèani bajji'i.

Pablo en Roma

¹⁷ Bèani ba'iguè, samute umuguseña bèani huajèni, ja'nrebi judío èja bain Romare baijèna, Bacuare choijè'èn caguèna, bacuabi ti'an raè'è. Ti'an raijèna, Pablobi bacuani coca quèabi:

—Yè'è ènjo'ona raise'ere quèaguèna, achajè'èn. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojèn ba'ise'eru te'e ruïne yo'oguè ba'iyè yè'è. Judío bain Jerusalén huè'e jobore ba'icuani gare gu'aye yo'oma'isi'quèreta'an, yè'ère preso zeanni, romano èja bainna jo'cani, yè'èni huani senjoja'ñete sen'è. ¹⁸ Senjèna, romano èja bainbi yè'èni zoe senni achani, sa'ñeña cahuè: “Pablo yua gare gu'aye yo'oma'isi'quère sèani, baguète gare huani senjomajèn, baguète etoni saonü” cahuè. ¹⁹ Ja'nca cajèna, judío bainbi ai bèinjèn, ai je'o bajèn, yè'ère huani senjo güese èaye yo'ojèna, yè'è'ga èjaguèni senhuè: “Romano bain ta'yejeiyereba èjaguèna yè'ère saojè'èn. Baguè yua yè'è yo'oguè ba'ise'ere te'e ruïne masini, yè'è ba'ija'yete coca quèani jo'caga'guè” caguè sen'è yè'è. Yè'è bain jubè judío bainni gare gu'aye caye beoguèta'an, ja'nca sen'è yè'è. ²⁰ Ja'nca senguèna, romano èja bainbi yè'ère preso zeansi'quère ènjo'ona raohuè. Ja'nca raojèna, Rómata ti'anni ba'iyè yè'è. Judío bain bèni senjose'e ro'ina ti'an raisi'què sèani, mèsacuani èñani coca caza caguè choè'è yè'è. Mai hua'na si'a Israel bainbi Riusu yo'oja'ye cani jo'case'ere te'e ruïne masini, baguè cuencueni raoja'guèrebare èñajèn èjojèn baijèna, yè'è'ga baguè ti'an rani èñose'ere èñasi'quère sèani, yè'ère preso huenni raohuè, quèabi Pablo.

²¹ Quèaguèna, bacuabi sehuohuè:

—Yèquènabi mè'è ti'an rajja'yete gare huesèhuè. Judío bain Judea yijare ba'icuabi mè'è bai'yete gare toyani raomaè'è. Yèquèna jubè judío bain ja'an yijabi raisi'cua'ga mè'è ba'iyete gare gu'aye camaè'è. ²² Si'a yijaña bainbi Cristo bain jubète ai gu'aye cani achojèna, achahuè yèquèna. Ja'an se'gare achajèna, mè'è'ga ja'an bain yo'ojèn ba'iyete quèajè'èn. Achani masiye yéyè yèquèna, sehuoni, baguèni senni achahuè. ²³ Senni achajèna, baguè quèa umuguse cuencueni cajèna, ai jai jubè bainbi baguè ba'i huè'ena ti'an raè'è. Ti'an raijèna, Pablobi Riusu bainreba mame re'huani bayete quèani achoguè na'ijaji'i. Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an coca cani jo'case'ere quèaguè, Riusu Raoja'guèreba ti'an rajja'yete quèani achoguè, Jesucristo ti'an raise'ere quèaguè, Ja'anguè yua mai gu'a juchare recoyo tènoguè rajji' baguè, caguè quèaguèna, ²⁴ judío bain jubè jobo ba'icuabi si'a

recoyo ro'tani Cristoni te'e zi'inhüë. Yequëcuaca banhuë. ²⁵ Pablo cocare achajën, sa'ñeña te'e ro'tamajën, te'e bëinjën bonëni saë'ë. Ja'nca sai bi'rajëmma, Pablobi bacuani si'a jëja cabi: —Mai ira bainguë raosi'quë Isaiás hue'eguëbi Riusu coca toyani jo'caguëna, achajë'ën. Riusu Espiritubi Isaiásni coca ca güeseguëna, mai ira bain ba'isi'cuani re'oye quëaguë ba'nquëña:

²⁶ Ja'an bainna sani quëajajj'ë'n:

Mësacua yua ganjo bacuata'an, yë'ë cocare achaye güeja'cua'ë.

Mësacua yua ñaco bacuata'an, yë'ë yo'oja'yete ëñajën ro'tama'ija'cua'ë.

²⁷ Bacuabi yë'ë ro'taye'ru ro'taye güecua sëani, ja'an cocare bacuani quëajajj'ë'n.

Yë'ë cocare te'e ruiñe achaye güecua sëani, bacua ganjo gui'ise'e'ru ba'iyë.

Yë'ë yo'oja'yete ëñani recoyo ro'taye güecua sëani, bacua ñaco ëñama'icua ruën'ë.

Ja'nca ruinsi'cuabi Riusu ba'iyete ëñani masiza cajën,

Riusu cocare achani ye'yeza cajën ba'icuata'an, bacua yua yë'ë ba'iyete masiye porema'ija'cua'ë. Bacua gu'a juchare yë'ëni tëno güeseyë gare porema'ija'cua'ë.

²⁸ Riusubi ja'an cocare cani jo'casi'quëre sëani, mësacua yua te'e ruiñe achani ro'tani masijë'ën. Mësacuabi Jesucristo recoyo tënoni mame re'huayete ro'gu'a güeni senjojënna, Riusubi yequë bain judío jubë ba'ima'icuaana bonëni, bacuare baguë bainreba ba'iyë choiji. Choiguëna, bacuabi te'e ruiñe achani, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'ija'cua'ë, cabi Pablo.

²⁹ Ja'nca caguëna, si'a judío bainbi sa'ñeña senni achajën, Pablo coca case'ere cajën saë'ë.

³⁰ Yureca Pablobi ja'nca quëani achoguë bajj'i. Samu tëcahuëan baguë huë'ere ba'iguë ro'iguëna, ai bain hua'nabi baguëni ëñajën raë'ë. Eñajën rajjënna, bacuani bojoguë, ³¹ Riusu cocarebare gare jo'cayë beoye quëani achoguë bajj'i. Bainbi baguëni gare ënsema'ijjënna, Riusu bainreba mame re'huani bayë, mai Ejaguë Jesucristo recoyo tënoñe, ja'an si'ayete bainni te'e ruiñe ye'yoguë, Riusu cocarebare gare jo'cayë beoye quëani achoguë bajj'i.

San Pablobi ROMANO Bainni utire toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo, Jesucristo ta'yejeiye yo'o congüë, Riusu cuencueni raosi'quë sëani, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'iyë yë'ë. ² Riusu ira bain cuencueni ai ba'irëña raosi'cuabi baguë te'e ruiñe ba'i cocarebare toyani jo'cajën, ³ Riusu Zin, mai Èjaguë Jesucristo, baguë raija'yete quëani jo'cajën ba'nhuë. Baguë bainguë'ru ba'iyë cato, mai ira taita ba'isi'quë David hue'eguë, baguë bainguë yo'je raija'guë baji'i. ⁴ Ja'nca ba'iguëta'an, Riusubi si'a jëja baguë ta'yejeiyete yo'oni ëñoguë, baguë Zinrebare baguëte re'huanu go'ya rai güeseni, maire ëñobi. ⁵ Ja'nca ëñoguë, maire conreba congüë, baguë cocareba quëani achocuare maire re'huanu raobi. Si'a bainbi achani, Cristoni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, Cristo ba'iyete quëani achocuare maire raobi. ⁶ Ja'nca raoguë, güina'ru mësacua're'ga Jesucristo bainre cuencueni re'huaye ro'taji Riusu. ⁷ Ja'nca sëani, mësacua Roma huë'e jobo ba'icua, Riusu yësi'cua, Cristo bain te'e ruiñe ba'icua'ru cuencueni re'huasi'cua, mësacuanu ën cocare toyani saoyë yë'ë. Mai Taita Riusu, mai Èjaguë Jesucristo naconi, bacuabi mësacuanu ai ta'yejeiye conreba conja'bë, cayë. Mësacuanu bojo recoñoa huanofne ba'icua're'huaja'bë cayë. Mësacua recoyo bojojën ba'ijë'ën, cayë.

Pablo quiere visitar Roma

⁸ Ru'ru, ëñere quëayë yë'ë. Si'a ën yija bainbi mësacua Jesucristoni recoyo ro'tayete achajëna, mësacua si'acuare oiye ro'taguë, yë'ë Taita Riusuni ai bojoguë, mësacua ba'iyete Riusuni Surupa cayë yë'ë, Jesucristobi yë'ëre quëaguëna. ⁹ Te'e ruiñe cayë yë'ë. Ja'nca caguëna, Riusubi ja'anre güina'ru masi güeseye poreji. Ja'anguëni si'a recoyobi si'a jëja congüë ba'iyë yë'ë, baguë Espiritubi congüëna. Ja'nca congüë, baguë Zin ba'iyë, baguë cocareba ja'anre si'a bainni quëani achoyë yë'ë. Quëani achoguë, mësacua ba'iyete Riusuni senciaguëna, Riusubi yë'ë ujayete achaji. ¹⁰ Ja'nca ujaguë yurera mësacua ëñaguë saiyete yë'ëre re'huacajjë'ën, Riusuni señë yë'ë. Baguë yëye'ru yo'oja'guë cayë. ¹¹ Mësacuanu ai ba'iyë ai cu'e ëaji. Mësacuanu ëñani, Quë'rë jëja recoñoa re'huasi'cua'ru ruinjë'ën caguë, Riusu Espiritu yë'ëna insise'ere mësacua'na insireba insiye ro'tayë yë'ë. ¹² Mai recoyo ro'tajën ba'iyete sa'ñëna bojojën, sa'ñëna quë'rë jëja recoñoa re'huajën bañuni cayë yë'ë.

¹³ Yë'ë bain ai yësi'cua, ëñere mësacuanu quëani achoyë yëyë yë'ë. Ai ba'iyë mësacua ëñaguë saza caguëta'an, poremai'huë yë'ë. Mësacua jubëna sani, si'a ën yija yo'oguë ba'ise'e'ru, Riusu yo'ore yo'oni bojoza caguë, ba saiyete ëjoyë. ¹⁴ Riusu cuencuesi'quë sëani, si'a bain judío jubë ba'ima'cuana sani, Riusu cocarebare quëani achoyë bayë yë'ë. Uti ye'yesi'cua, yequëcua airu ye'yesi'cua, yequëcua masijën cacua, yequëcua ro ro'tajën cacua, si'a bainna saiyë bayë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca sëani, mësacua Roma bainre'ga cu'e ëaguëna, Cristo cocarebare mësacuanu quëani achoyë yëyë yë'ë.

El poder del evangelio

¹⁶ Yë'ë'ga yua gare huaji yëye beoye Riusu cocarebare quëani achoyë, Riusu ta'yejeiyereba ba'i cocare sëani. Si'a bainbi ba cocare si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Riusubi ai ta'yejeiyereba yo'oni, bacuare tëani re'huanu baji. Ru'ru, judío bain, ja'nrëbi judío bain jubë ba'ima'cua, si'acuanu baguë tëani re'huanu bayete masi güeseji. ¹⁷ Riusu cocarebare ëñato, Riusu re'oye ba'iyete masiye poreyë mai. Maibi Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi maini ëñani, re'o bain ba'iyë maire caji. Ja'nca caji Riusu coca toyani jo'case'e: "Cristoni si'a recoyo ro'taguë, ja'anguë yua Riusu re'o bainguë case'e ba'iguëbi te'e ruiñera huajë recoyore baguë, si'arën ba'ija'guë'bi" toyani jo'case'e ba'iji.

La culpa de la humanidad

¹⁸ Yureca, Riusubi bain gu'aye yo'oye, Riusuni gu'a güeye, ja'an si'ayete bëinguë ro'taguë ëñaji. Baguë bënni senjoja'fete guënamë re'otobi masi güeseji. Baguë te'e ruiñe ba'i cocare canu achoguëna, bacuabi ba coca ye'yo'cuare ënsejën, gu'aye yo'ojën ba'iyë. ¹⁹ Gu'aye yo'ojën ba'ijëna, Riusubi bacuanu bënni senjoji, baguë ba'iyë yua te'e ruiñe masi güesese'e sëani. ²⁰ Bain ñacobi baguë ba'iyete ëñama'icuata'an, Riusu ën re'oto re'huanu jo'case'ere ëñajën, baguë ba'iyë, baguë ta'yejeiye carajeima'ñe, ja'anre te'e ruiñe masiye poreyë. Ja'nca masiye porecuabi baguë ën re'oto re'huanu jo'case'ere ëñani, Riusu ba'iyete ye'yeyë poreyë. Ja'nca porecuabi Riusuni tin ro'tayë porema'ñë. ²¹ Riusu ba'iyete masicuata'an, baguëni te'e ruiñe ëñamajën ba'iyë bacua. Baguëni Surupa caye beoye ba'ijën, baguëni bojoma'ñë. Ja'nca yo'ojën, ro bacua ëase'e se'gare ro ro'tajën, ro quë'rë gu'aye yo'ojën ro'tajën ba'iyë.

Zijei re'otore ganijën ba'iyeru ba'iyë. ²² "Te'e ruiñe ye'yesi'quë'ë yë'ë" cacuata'an, ro ro'tajën ba'icua ru'ën'ë. ²³ Mai Riusu carajeima'iguëte ro jo'cani senjoni, bain carajeicua, ca hua'i hua'na, yequë hua'i hua'na, aña hua'na, ja'ancua ba'iyeru imageña ro te'ntoni nëconi, ja'anna ro gugurijën bojohuë.

²⁴ Te'e ruiñe ro'tamajën ba'icua ruinsi'cua sëani, Riusubi caji: "Ro mësucua gu'a ëase'e se'gare ro'tani, ja'anna bonëni saijë'ën" caguë, bacuare jo'cani senjoni. Gu'aye se'ga yo'ojën, sa'ñeña si'si ro'tajën, bacua gu'a ga'nihuëanbi sa'ñeña ro a'ta yo'ojën, sa'ñeña gue ëase'e yo'ojën ba'iyë. ²⁵ Ja'nca ba'icubi Riusu cocarebare ëñani, Gu'a coca'ë cajën, ro coqueye se'gare ro'tajën bojoyë. Riusu re'huanu jo'case'ere ëñani, ja'an se'gare bojojën cuirajën, ja'an se'gana gugurijën ba'iyë. Riusurebare ro'tamajën, baguëte senjoñë. Senjocuata'an, ja'anguëni caraye beoye bojo cocare quëani achojën ba'ire'ahuë. Ja'nca raë'ë.

²⁶ Riusure jo'cani senjocua sëani, Riusubi bacua a'ta yo'oyete ëñaguë, Siso gu'aji caguë, ro bacua gue gu'a ëase'ena jo'cani senjoni. Romi hua'na'ga bacua gu'a ga'nihuëanbi sa'ñeña a'ta yo'ojën, sa'ñeña gu'aye së'ajën, Riusu re'huanu jo'case'ere ro'taye beoye ba'ijën, ro bacua si'si ëase'e se'gare cu'ejën ba'iyë. ²⁷ Güina'ru, ëmëcuabi Riusu re'huanu jo'case'ere ro'taye beoye ba'ijën, romire cu'eyete güejën, sa'ñeña ro gu'aye së'ajën, ja'ncara'ru ro bojojën ba'iyë. Ja'nca yo'ojënna, Riusure siso gu'aguëna, bacua se'ga Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

²⁸ Riusu te'e ruiñe ba'iyete ye'yeye güejënna, Riusubi ro gu'aye yo'ojën ba'ija'bë caguë, bacuare si'si recoñoa ro'tacuare senjoni. ²⁹ Bacua'ga si'a gu'ayete caraye beoye yo'oreba yo'oyë. Sa'ñeña ro a'ta së'ajën ba'iyë. Bonse ba ëaye rëinji. Bacua se'ga ba'iyeru huanofne ba'iyë. Gue ëase'e se'gare cu'ereba cu'ejën ba'iyë. Bainre huanu senjoñë. Sa'ñeña huayë. Ro coqueyë. Gu'a coca cayë. Yequëcua ba'iyete hui'ya achoyë. ³⁰ Sa'ñeña gu'aye cayë. Riusuni je'o bayë. Yequëcubi coca yihuojënna, achaye güeyë. Ro bacua ba'iyë se'gare re'oye cayë. Gu'aye yo'oyete caraye beoye ro'tayë. Pë'caguë sanhuëbi guansejënna, ro achajën, tin yo'oyë. ³¹ Re'oye yo'oye gare huesëyë. Bacuani fiatoca, ro'ima'inë. Recoyo re'o huanofne beoyë. Yequëcuanu oijën conma'inë. ³² Riusubi yihuoni jo'caguëna, bacuabi ba cocare masiyë. "Ja'ncara'ru yo'otoca, huesëni si'aye ba'iji" yihuoni jo'caguëna, bacua gu'ayete yua gue jo'caye beoye yo'ojën ba'iyë. Yequëcua güina'ru yo'ojën ba'icua're'ga te'e ruiñe ëñajën bojojë.

2

Dios juzga conforme a la verdad

¹ Yureca si'a bainni coca yihuoguëna, achajën ba'ijë'ën. Mësucubi yequëcua yo'ojën ba'iyete si'nse ëaye ëñatoca, Riusubi mësucua're'ga si'nseye caji. Mësucua güina'ru yo'ojën ba'ise'ere mësucuanu ro'ta güeseguëna, sehuoye beoye ba'iyë mësucua. ² Riusubi ja'anrë gu'aye yo'ojën ba'iyete si'nseguë, te'e ruiñe ro'taguë yo'oji. Ja'anre masiyë mai. ³ Ja'nca yo'oguëna, yë'ë bain ai yësi'cua, mësucua'ga güina'ru gu'aye yo'ojën ba'iyë. Yequëcua yo'ojën ba'iyete si'nse ëaye ëñatoca, Riusu bënni senjoja'rën ti'anguëna, çmësucua jarona jëaja'cua'ne? ⁴ Riusubi ai ta'yejeiye conguë ba'iguë, bain sehuoyete bojora'rë ëjoguë, baguë bënni senjoja'ñete yuta cama'iguëna, çmësucua guere yo'ojën te'e ruiñe ro'tama'inë'ne? Riusubi mësucua're'ga ai conguë, mësucua gu'a jucha senjoñete mësucuanu masi güeseguë, baguë yëyete masi güeseguëna, çguere yo'ojën te'e ruiñe ro'tama'inë'ne mësucua? ⁵ Riusubi baguë yëyete masi güeseguëna, mësucua're'ga achë ëama'iji, recoyo ro'tajën ba'ima'icua're sëani. Ja'nca sëani, Riusu bënni senjo umuguse, baguë te'e ruiñe ba'iyete ëño umuguse, ja'an umugusebi ti'anguëna, mësucua se'gabi mësucua're'ga bënni senjoguë ba'ija'yete quë'rë ai ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë mësucua. ⁶ Si'acuani bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñani, bacua bënni senjoja'ñete re'huanu insiji Riusu. ⁷ Yureca, yequëcubi jo'caye beoye re'oye yo'ojën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete baguë carajeiye beoye ba'iyete, ja'anre ai ta'yejeiye cu'ë ëaye ba'ijënna, Riusubi bacuare tëani re'huanu baguë, si'arën ba'ija'yete bacuana insireba insiji. ⁸ Yequëcubi bacua se'ga ba'iyeru huanofne ba'ijën, Riusu te'e ruiñe ba'iyete gu'a güejën, gu'aye yo'oyete ro'tajënna, Riusubi bacuani ai bëinreba bëinguë, bacuani bënni senjoreba senjoni. ⁹ Gu'aye yo'ocua're cato, si'acuabi ai ja'siye ba'ijën, caraye beoye ai yo'oreba yo'oyë. Riusubi ru'ru judio bainni bënni senjoni. Ja'nrëbi yo'je, judio jubë ba'ima'icua're'ga bënni senjoni. ¹⁰ Ja'nca ba'iguëna, re'oye yo'ocua're cato, Riusu ta'yejeiye ba'iyete, bojo recoyo huanofne, ja'anre coreba coyë, Riusubi insiguëna. Ru'ru, judio bainna insini, ja'nrëbi yo'je, judio bain jubë ba'ima'icuana insiji Riusu. ¹¹ Riusubi si'a bainre te'e ëñaguë sëani, yequëcua're'ga quë'rë re'oye ëñama'iji. ¹² Moisés coca toyani jo'case'ere beocubi gu'aye yo'ojënna, Riusubi bacua gu'aye yo'ose'ere ëñani, Moisés coca toyani jo'case'ere beocubi gu'aye yo'ojënna, Riusubi bacua tin yo'ojën ba'ise'ere bacuani masi güeseni, bacua bënni senjoja'ñete insiji. ¹³ Bainbi Moisés coca toyani jo'case'ere achani yo'oma'itoca, ba'icubi

te'e ruin recoyo ba'iyē ti'anma'īñē. Ba cocare achani yo'ojēn ba'icua ja'ancuani Riusubi ēñani, re'o bain ba'iyē caji. ¹⁴ Judío bain jubē ba'ima'icua bi yua Moisés coca toyani jo'case'ere beoyē. Ja'nca beojēna, Riusubi bacua recoyo ro'tajēn yo'o yo'oyete ēñani, Moisés coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'ojēn ba'iyē bacua, caji. ¹⁵ Ja'nca yo'ojēn, Moisés coca cani jo'case'ere'ru, güina'ru yo'ojēn, bacua reconoareba ja'nca ro'tajēn ba'icua ēñoñē. Riusu re'huaní jo'case'e sēani, bacuabi gu'aye ro'tato, sa'nti recoyo huanóji. Re'oye ro'tato, recoyo re'o huanóji. ¹⁶ Ja'nca ba'ijēn, Riusu bēnni senjo umuguse ti'anguēna, güina'ru recoyo huanóñē ba'iyē. Ja'an umugusebi Riusubi yua Jesucristote ēñoni, si'a bain yahue ro'tajēn ba'ise'ere ēñani, ja'anre cuencueni, bacua bēnni senjoñete huo'hueni insiji. Yē'ēbi Riusu cani jo'casi cocare quēani achoguēna, güina'ru ba'ija'guē'bi.

Los judíos y la ley de Moisés

¹⁷ Mēsacuabi ja'ansi'cua cajēn, “Yē'ē yua judío bainguē sēani, re'o bainguē'ē yē'ē. Moisés coca toyani jo'case'ere ye'yesi'quēbi yua Riusu bainguē'ē yē'ē. ¹⁸ Moisés coca ye'yesi'quē sēani, Riusu yēyete masiguē, ai re'oye yo'oye masiguē ba'iyē yē'ē” cayē mēsacua. ¹⁹ Ja'nca cajēn, “Yequēcua ba coca huesēcuani ye'yoye masiyē yē'ē” cayē. “Ñaco ēñama'icua'ru ba'ijēna, bacua gani ma'are ēñoñē masiyē yē'ē” cayē. “Zizei re'oto'ru ba'ijēna, bacuani miañe ēñoñē masiyē yē'ē” cayē mēsacua. ²⁰ “Te'e ruiñe ro'tamajēna, te'e ruiñe ye'yoye masiyē yē'ē. Zin hua'na ba'icua'ru ba'ijēna, te'e ruiñe yihuoye masiyē yē'ē. Moisés coca ye'yesi'quē sēani, te'e ruiñe ba'iyete ai masireba masiyē yē'ē” ja'anre cajēn ba'iyē mēsacua. ²¹ Ja'nca cajēn, ro huacha ro'tajēn ba'iyē mēsacua. Yequēcuani ye'yoye ro'tajēn, çmēsacua guere yo'ojēn, mēsacua ye'yojēn ba'iyē'ru yo'oma'īñe'ne? “Bonse jianma'ijē'ēn” cajēn, çmēsacua guere yo'ojēn, bonse jiañe'ne? ²² “Tin romigoni yahue bama'ijē'ēn” cajēn, çmēsacua guere yo'ojēn, tin romigoni yahue baye'ne? Huacha riusu hua'i te'ntoni nēcose'ere güeyereba güeye cacuata'an, çmēsacua guere yo'ojēn, ba uja huē'ēñare jian cacaye'ne? ²³ “Riusu coca ye'yesi'quē'ē yē'ē” cajēn, çmēsacua guere yo'ojēn, baguē cani jo'case'ere yo'oma'īñe'ne? Ja'nca yo'omajēn, baguēte ro jayaye'ru yo'oyē mēsacua. ²⁴ Riusu coca uti pēbēna ēñato, “Judío bain jubē ba'ima'icua bi mēsacua judío bain ro'ina Riusu ba'iyete gu'aye cayē” caji. Ja'nca case'e sēani, mēsacua ba'iyete ro'tajēn ba'ijē'ēn. ²⁵ Mēsacua go ñeño ga'nihuē tēyose'ere ro'tato, re'oye ba'iji, Moisés coca guanseni jo'case'ere yo'otoca. Yo'oma'itoca, ja'nca tēyosi'cua ba'ijēn, ro ba'iyē. Riusubi ja'anre ēñama'iji. ²⁶ Judío bain jubē ba'ima'iguē, go ñeño ga'nihuē tēyoma'isi'quē, ja'anguēbi Moisés coca guansese'ere yo'otoca, Riusubi re'oye yo'oguē ba'iguēre'ru baguēte ēñaji. “Go ñeño ga'nihuē tēyosi'quē'ru te'e ba'iji” caji Riusu. ²⁷ Ja'nca ba'iguēna, judío bain jubē ba'ima'icua bi yua mēsacua judío bain gu'aye yo'ojēn ba'ise'ere ēñani, mēsacuani gu'aye cani jo'cayē. Mēsacuaca yua Moisés coca toyani jo'case'ere bajēn, go ñeño ga'nihuēte tēyo güesesi'cuata'an, Riusu coca guansese'ere ro ro'tajēn, tin yo'ojēn ba'iyē. Judío bain jubē ba'ima'icua yua go ñeño ga'nihuēte tēyo güesema'isi'cuata'an, Riusu coca guansese'ere yo'ojēn ba'iyē. Ja'nca ba'ijēna, mēsacuabi bacua re'oye yo'ojēn ba'iyete ēñani, mēsacua gu'a juchare masiyē. ²⁸ Yureca, Riusu bainreba ba'icua re'eto çjarocua'ne? Judío bain go ñeño ga'nihuē tēyosi'cua se'ga ba'iyē'ne? Bañē. ²⁹ Riusuni si'a recoyo ro'tajēn ba'icua, ja'ancuabi yua Riusu bainreba ba'iyē. Riusu coca ye'yese'e se'gabi Riusuni recoyo ro'taye ti'anma'īñē. Riusu Espiritubi ro'ta güeseguēna, te'e ruiñe Riusuni si'a recoyo ro'tajēn ba'iyē. Ja'nca ba'ijēn, “Bainbi yē'ēre re'oye ēñajēn ba'ija'bē” ro'taye beoye ba'iyē. Riusu re'oye ēñañe se'gare ējojēn ba'iyē bacua.

3

¹ Ja'nca ba'iguēna, judío bain bacua bani'ga, çgue re'oye ba'iyē'ne? ² Ai ba'iyē ai re'oye ba'iji. Ru'ru cato, Riusubi baguē coca cani jo'case'ere judío bainna insini jo'cabi. ³ Yequēcua bacua jubē ba'icua bi recoyo te'e ruiñe ro'tama'isi'cuata'an, Riusubi baguē cani jo'case'ere'ru tin yo'oma'iji. ⁴ Gare banji. Riusu yua te'e ruiñereba yo'oguē ba'iji. Si'a bainbi ro coquejēn ba'ito'ga, te'e ruiñe se'ga ba'iji Riusu. Baguē coca toyani jo'case'ere ēñato, ñaca caji: Yequēcuabi mē'ēre gu'aye cajēna, bacua justicia yo'oye carajēn ba'ija'bē caguē, te'e ruin cocabi re'oye sehuoni, bacua'ru quē'rē ta'yejeiye caguē ba'ijē'ēn.

⁵ Yureca gu'a bain hua'na yequēcuabi ñaca sehuojēn cayē: “Maibi gu'aye yo'ojēna, bainbi Riusu re'oye yo'oyete quē'rē te'e ruiñe masiye poreyē. Ja'nca porejēna, Riusubi maini bēnni senjotoca, ai gu'aye yo'oji” cajēn ba'iyē bacua. ⁶ Ja'nca cajēn, ai huacha cacua ba'iyē. Bacua caye yua te'e ruiñe ba'itoca, bain gu'a jucha yo'ocuaní bēnni senjoñe huacha yo'oguē ba'ire'abi Riusu.

⁷ Ja'nca sehuoguēta'an, ba gu'a bainbi achamajēn, maini cayē: “Yureca, maibi ro coquejēn ba'ijēna, bainbi Riusu te'e ruiñe ba'iyete quē'rē ai re'oye masini, baguēni ai ba'iyē ai ta'yejeiye cocare cayē. Ja'nca yo'otoca, Riusubi mai gu'aye yo'oyete ēñani, maini bēnni senjoñe beoye gare ba'ire'abi” cayē bacua. ⁸ Ja'nca cajēn, maini jayaye yējēn, yequēcuabi

ja'nca cajën ba'iyë. Yë'ë ye'yo cocare'ga cajën, Güina'ru ye'yoguë cayë yë'ë cajëna, ja'nca ye'oye beoye gare ba'iyë yë'ë. Te'e ruiñe gare caye beoye ba'iyë bacua. Riusubi ai re'oye yo'oguë, bacuani bënni senjoñe caji.

Todos somos culpables

⁹ Yureca, mai hua'na judío bain ba'ijën, ¿yeguëcua'ru quë'rë re'oye ba'iyë? Gare bañë. Si'a bain, judío bain, tin bain, si'acuabi gu'a juchana zemosi'cua ba'iyë. ¹⁰ Yë'ë case'e'ru Riusu cocabi güina'ru quëaji:

Re'o bain te'e ruiñe ba'icua cu'eto, gue tinjañe beoye ba'iji.

¹¹ Riusu ba'iyete ye'yesi'cua, Riusure cu'ejën ba'icua, ja'ancua cu'etoca, gare beoyë.

¹² Si'a bain beoru yua tin ma'ana bonëni ganijajjën ba'iyë.

Riusure jo'cani senjojën, gu'aye se'ga yo'ojën ba'iyë.

Re'oye yo'oye beoye ba'iyë.

Re'oye yo'ocua cu'eto, gue tinjañe beoye ba'iji.

¹³ Bacua yi'oboañe ancoto, bain tansi gojeña otase'e'ru ba'iyë.

Bacua yi'o case'e yua ro coqueye se'ga ba'iji.

Aña hua'na eo baye'ru ba'iyë.

¹⁴ Bacua yi'obobi ai gu'aye careba cani jo'cayë.

Si'si se'gare cayë.

¹⁵ Bainni je'o bajën, huani senjoñu cajën, ja'anre te'e jëana yo'o ëaye ba'iyë.

¹⁶ Ai gu'aye yo'ojën, huesoni si'ajën, ja'anre ai yo'oreba yo'ojën ganiñë.

¹⁷ Recoyo bojo huanoñete gare huesjën ba'iyë.

¹⁸ Riusuni te'e ruiñe ëñañe, ja'anre ye'yeye aireba caraji bacuare.

¹⁹ Yureca, Riusu ira coca toyani jo'case'ere bacuabi yua Riusu guansese'e'ru güina'ru yo'oye bayë. Si'a bainbi bacua gu'a juchare ëñani masija'bë caguëna, bain gu'aye yo'ose'ere ro'tajën, Riusuni sehuoye beoye ba'iyë. Riusubi bënni senjoguëna, gare jëaye beoji. ²⁰ Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñani, güina'ru yo'otoca, ja'an yo'oye se'gabi bain re'ojeiye ti'anma'iñë mai. Ja'an cocare ëñani, mai gu'a jucha ba'iyete te'e ruiñera masiyë mai.

La salvación es por medio de la fe

²¹ Bain hua'nabi Riusu re'o bain ba'ifnu cajën, Moisés ira coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'o ëaye ba'isi'cuata'an, ja'an yo'oye ti'anma'e'ë. Ti'anmatena, yurereba Riusubi tin yo'oye bainni masi güeseji. Moisés, Riusu ira bain raosi'cua, bacuabi ja'an yo'oye ru'ru quëani masi güesejënna, Riusubi yurereba bainni quëani masi güeseji. ²² Riusu re'o bain ba'iyë yëtoca, Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, si'acuare ëñani, Riusubi bacuare re'o bain ba'iyë caguë, baguë bainrebare re'huani baja'guë'bi. Ja'an yo'oye si'a bainni te'e masi güeseji Riusu. ²³ Si'a bain yua gu'aye yo'ojën ba'icua seëni, Riusu ta'yejei re'otona ti'añe caraji si'acuare. ²⁴ Ja'nca carayeta'an, Cristo Jesusbi mai jucha ro'ire junni tonguëna, Riusubi maire conreba congüë, baguë re'o bainre maire re'huaji. Re'o bain ba'iyë'ru maire ëñaji. Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusu bain ruiñë mai. ²⁵ Riusubi bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ëñaguë, Yuta bënni senjoma'iñë caguë, yure tëca ëjoguë bajji'i. Eñoni ja'nrebi, yurereba, Si'a bain ëñaja'bë caguë, Cristote ëñoni, bainre junni tonja'guëte re'huani, maina jo'cabi. Ja'nca jo'cani, mai gu'a jucha ro'ire junni tonguëna, maibi Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, mai gu'a juchare huanë yeni, maire mame recoyo re'huani bajji. ²⁶ Yurereba Riusubi baguë re'oye ba'iyete bainni masi güeseguë, baguë tëani re'huani bayete bacuani masi güeseji. Masi güeseguë, Jesusni si'a recoyo ro'tacua, si'acuani ëñani, Re'o bain'ë caguë, bacuare baguë bainre re'huani bajji.

²⁷ "Yë'ë yo'oye se'gabi re'ojani ba'iyë yë'ë" bacuare, Riusuna ti'añe beoye ba'iyë. Bain yo'o yo'oyete ëñama'iji Riusu. Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi conreba congüë, maire re'o bainre re'huani bajji. ²⁸ Ja'nca seëni, Moisés coca toyani jo'case'e ye'yeye se'gabi Riusu bain ruiñe beoye ba'iyë. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, ja'an se'ga yo'ojënna, Riusubi baguë bainrebare maire re'huani bajji.

²⁹ ¿Mësacua guere ro'taye'ne? ¿Judío bain se'gabi Riusu bain ba'iyë ro'taye? Bañë. Tin bain'ga Riusu bain ba'iyë poreyë, ³⁰ gañaguë Riusu ba'iyë seëni. Ja'nca seëni, judío bain go neño ga'nihuë tÿyosi'cua ba'ijën, bacua ye'yese'ebi Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi baguë bainre bacuare re'huani bajji. Tin bain'ga go neño ga'nihuë tÿyoma'isi'cua ba'ijën, Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, güina'ru baguë bainre bacuare re'huani bajji Riusu. ³¹ Ja'nca si'a recoyo ro'tajënna, ¿Riusu ira cocabi carajeija'guëguë? Banji. Quë'rë ta'yejeiye te'e ruin coca'ru ba'iji.

4

El ejemplo de Abraham

¹ Yureca, mai ira taita Abraham ba'iguë ba'ise'ere ro'tani, baguë re'oye ba'iguë ba'ise'ere ye'yejë'ën, ² Baguë re'oye yo'o yo'ose'ebi judío bain ro'taye'ru re'ojeisi'quë ba'itoca, "Yë'éta'an re'oye yo'oguë ba'iyë yë'é" caye porere'abi. Ja'nca cato'ga, Riusubi, Guaye ro'taji, caguë ëñare'abi. ³ Abraham ba'iguë ba'ise'ere masiye yënica, Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñani masijë'ën. Ñaca caji: "Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëni ëñani, Re'o bainguë ba'iji" caguë, baguë bainguëre baguëre re'huani babi. Ja'nca caji Riusu coca. ⁴ Yureca, mësacua ëñere'ga masiyë. Yo'o yo'oguëbi baguë yo'ore yo'oni tējini, baguë sueldo curire coji. Ro insise'e beoji. Baguë yo'o yo'ose'ebi coni baji. ⁵ Ja'nca ba'iyeta'an, Riusubi bain ba'iyete ëñani, bacua re'oye yo'ose'e ro'ire bacua premiote insima'iguë ba'iji. Ro gu'a bain ba'icua'reta'an, baguë premiote bacuana ro insiye yēji Riusu. Baguëni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi bacuani ëñani, baguë bainrebare bacuare re'huani, Re'o bain ba'iyë caguë, bacuare re'huani baji. ⁶ Mai ira taita David ba'isi'quë'ga güina'ru bain ba'iyete quëabi. Riusubi bacua yo'o yo'ojën ba'ise'ere ro'tama'iguë, baguë se'gabi bainre re'huaguëna, ai ta'yejeiye bojoreba bojoyë. Ja'anre ro'taguë, ⁷ ñaca cani jo'cabi David: Riusubi bacua gu'a juchare huanë yeni, baguë bainre re'huatoca, ai bojojën ba'ija'bë. ⁸ Riusubi bacua gu'a juchare se'e ro'tama'itoca, ai bojojën ba'ija'bë. Ja'an cocare cani jo'cabi David.

⁹ Ja'nca cani jo'caguëna, judío bainbi, "Yëquëna se'gabi, go neño ga'nihuë tēyosi'cua sēani, Riusu bain ba'iyë" cacuata'an, ai huacha cayë. Tin bain'ga, go neño ga'nihuë tēyoma'isi'cuareta'an, Riusubi baguë bainre re'huani, bacuani bojo güeseji. Mai case'e'ru ba'iji: "Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëni ëñani, re'o bainguë ba'iji" caguë, baguë bainguëre baguëre re'huani babi. ¹⁰ Ja'anre yo'oguë, ¿queaca baguëre re'huani baguë'ne Riusu? Abrahambi go neño ga'nihuë tēyoni tējiguëna, ¿ja'nrebi yo'je, baguë re'o bainguëte re'huani baguë? Banbi. Riusubi ru'ru re'huani babi. ¹¹ Ru'ru, Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguë re'o bainguëte re'huani babi. Bani, ja'nrebi yo'je, go neño ga'nihuë tēyoye guanseni jo'cabi, si'a recoyo ro'tasi'quëre sēani. Ja'nca ba'iguëna, si'a bain, Riusuni si'a recoyo ro'tacua go neño ga'nihuë tēyoma'isi'cuata'an, Riusu bainreba ruiñë, Abraham ba'ise'e'ru baguë re'o bainre bacuare re'huani baji Riusu, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua're sēani. ¹² Ja'nca ba'iguëna, Abraham mamacuare cuencueto, go neño ga'nihuë tēyosi'cua ba'icua'ta'an, si'acua yua taita Abraham si'a recoyo ro'taguë ba'ise'e'ru güina'ru ro'tatoca, bacuabi Riusu bainreba ruiñë. Abraham ba'ise'e'ru güina'ru ba'iyë bacua.

La promesa se cumple por medio de la fe

¹³ Riusubi yua Abraham, baguë bain ba'ija'cua, bacuare insijai cocare cani jo'caguë, "Si'a ën yija re'otore baja'guë'ë më'é" cabi. Ja'nca caguë, Moisés coca case'e'ru yo'ojë'ën camaji'i. Abraham, baguë bain ba'ija'cua, bacuabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, bacuare yë'é bainre re'huani, yë'é bayete bacuana insija'guë'ë, cabi Riusu. ¹⁴ Moisés coca bacua se'gabi Riusu insija'yete cotoca, ¿guere si'a recoyo ro'taye'ne? Ja'nca ba'itoca, Riusubi ro coqueji. ¹⁵ Banji. Moisés cocare ye'yetoca, Riusu bënni jo'caja'yete ye'yeyë. Ja'an coca beotoca, ¿gue gu'aye yo'oye ba'iyë'ne?

¹⁶ Ja'nca sēani, Riusubi bain recoyo ro'taye se'gare ëñaguë, baguë insijai cocare cani jo'cabi, ro insija'ye ro'taguëbi. Ja'nca cani jo'caguë, Moisés cocare bacua se'gana insiye ro'tamaji'i. Si'a bain, yë'ëni si'a recoyo ro'tacua, Abraham ro'taye'ru ro'tajën ba'icua, Abraham bain ba'ija'cua sēani, ja'ancuana ro insini jo'caye ro'tabi Riusu. Ja'nca sēani, mai hua'na si'acuabi Abraham recoyo ro'taguë ba'ise'e'ru te'e ro'tajën ba'funi. ¹⁷ Riusu ira cocare ëñato, "Më'é'ga ai jai jubë, si'a yijaña bain ba'ija'cua, bacua taitare më'ëre re'huahuë" Abrahambi cabi Riusu. Ja'nca re'huaguëna, Abraham'ga baguëni si'a recoyo ro'tabi. Ja'an Riusu, ju'insi'cuare huajëcuare re'huaguë, coca guansese'e se'gabi si'a ën yija re'otore re'huani jo'caguë, ja'anguëni si'a recoyo ro'tabi Abraham.

¹⁸ Ja'nca ro'taguëbi Riusu insija'yete ëñaguë ëjebi. Ro bain ñaco se'gabi ëñato, gare ëjoye beoye ba'ire'abi. Riusu re'huaye poreyete recoyo ro'taguë sēani, "ai jai jubëan bain taita" runji'i. Riusu coca cani jo'case'e'ru güinareba'ru baji'i. "Më'é bain ba'ija'cuabi ai jai jubë jaijeija'cua'ë" caguëna, ja'nca baë'ë. ¹⁹ Abraham yua cien tēcahuëan ba'iyë'ru ba'iguë, Riusu insija'yete caraye beoye ëjoguë baji'i. Baguë pa'npo ëaguëna. Sarabi zin tē'ya raima'igo garasi'co ba'igona, ja'anre ro'tamaji'i. Baguë ga'nihuë gare jëja beo ga'nihuë ba'iguëta'an, ²⁰ jëja recoyo huajëguëbi Riusu case'ere jo'caye beoye ro'tabi. Si'a jëja recoyo ro'taguëbi Riusuni ai ta'yejeiye cocare cani bojoguë ëjebi. ²¹ "Riusu cani jo'case'e' sēani, caraye beoye te'e ruiñë yo'oreba yo'oja'guë'bi" ro'tabi Abraham. ²² Ja'nca si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëni ëñani, Re'o bainguë ba'iji caguë, baguë bainguëre baguëte re'huani babi.

²³ Ja'nca re'huani baguë, Abraham se'gare ëñamaji'i. ²⁴ Maire'ga ëñani, ja'an cocare toyani, maina jo'cabi. Riusubi mai Èjaguë Jesús ju'insi'quëni huajëguëre go'ya rai güesebi. Ja'anguëni

si'a recoyo ro'tatoca, maire baguë re'o bainre re'huani baji. ²⁵ Ja'nca yo'obi Riusu. Baguë Zinre mai gu'a jucha ro'ina insibi. Jucha beo hua'na ba'ija'bë caguë, mai ro'ire junni tonbi. Yë'ë re'o bain ba'ija'bë caguë, baguë go'ya raise'ebi maini masi güesebi.

5

Libres de culpa

¹ Yureca, Riusubi maire mame recoyo re'huaguëna, recoyo bojocua ba'ijën, Riusuni je'o bamajën ba'iyë mai. Mai Ëjaguë Jesucristobi mai ro'ire junni tonguëna, ja'nca ba'iyë mai, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca. ² Ja'nca junni tonguë, maire Riusu ba'iruna nëcoguëna, Riusubi maire ai conreba conjì. Ja'nca congüëna, aireba bojojën, Riusu naconi bojoñu cajën, Riusu ta'yejeiye ëño umugusere ëñajën ëjoyë mai. ³ Ja'nca bojojën, ai yo'ojën ba'icuaata'an, quë'rë ta'yejeiye ai bojoyë. Ai yo'ojën ba'itoca, quë'rë jëja recoyo bacua ruiñë. Ja'anre masiyë mai. ⁴ Jëja recoyo batoca, Riusuni ye'yesi'cuareba, ja'nçi recoyo beocuaereba ruiñë mai. Ja'nca ruintoca ma'ga quë'rë bojojën, Cristo ëñojai umuguse quë'rë ai ba'iyë ëñajën ëjojën ba'iyë mai. ⁵ Gare jo'caye beoye Cristo raiyete ëñajën ëjojën, baguëni si'a recoyo ro'tayete senjoñe beoye ba'iyë mai, Riusu Espiritubi congüëna. Riusubi baguë ai yëguë ba'iyete maini masi güeseye yëguë, baguë Espiritute mai recoyona ai insini jo'cabi.

⁶ Mai hua'nabi ro porema'icua ba'ijënna, Cristo cuencuesirën ti'anguëna, Cristobi gu'a bainre oiguë, bacua ro'ina junni tonbi. ⁷ Mësacuaca, Re'o bainguëni tèaza cajën çbaguë ro'ina junni tonja'cua'ye mësacua? Ai re'o bainguë ba'itoca, yequëcua samucua se'gabi baguë ro'ina junni tonma'ifne. ⁸ Ja'nca ba'iyeta'an, Riusubi baguë ai ta'yejeiye yëguë ba'iyete maini masi güesebi. Yuta maibi gu'a bain se'ga ba'ijënna, Cristobi mai ro'ina junni tonbi. ⁹ Ja'nca junni tonguëna, mai gu'a jucha yua tënoni senjose'e ba'iji. Riusubi Cristo zie tonse'ebi baguë re'o bainre maire re'huani baji. Ja'nca re'huani baguëna, Riusu bënni senjo umuguse ti'anguëna, quë'rë se'e Cristo ro'ina jëaye poreyë mai. ¹⁰ Maibi Riusuni je'o bajën ba'isi'cuareta'an, baguë Zin junni tonse'ebi ro'iguë, Riusu bainrebare maire re'huani babi. Re'huani bani, ja'anrëbi go'ya raiguë, quë'rë se'e ai conni cuiraji maire. Riusu bënni senjorën ti'anguëna, maire bënni senjoñe beoye ba'iguë'bi. ¹¹ Ja'nca ba'iguëna, mai hua'na recoyo huanofne cato, mai Ëjaguë Jesucristo yo'oni conse'ere ro'tajën, quë'rë ta'yejeiye bojojën, Riusuni ai bojoreba bojojën ba'iyë mai.

Adány Cristo

¹² Yureca, Adanbi gu'a jucha yo'ogüë, baguë gu'a juchare si'a bainna jo'cabi. Ja'nca jo'cani, junni huesëguëna, si'a bainbi güina'ru junni huesëyë, bacua gu'a jucha yo'ose'e sëani. ¹³ Ru'ru, bain gu'a jucha ën re'otore ba'iguëna, ja'nrëbi, Moisés coca guanseni jo'case'e baji'i. Ja'an coca beotoca, bain gu'a juchare maini masi güesema'ire'abi Riusu. ¹⁴ Ja'nca masi güesema'iguëta'an, Adán ba'isirëni Moisés raisirën tèca, bain gu'a jucha yo'ose'ebi junni huesëjën ba'nhuë. Adán se'gabi Riusu guansese'ere ro'achani, tin yo'ogüëna, yequë bain yo'je raisi'cuabi güina'ru gu'aye yo'omajën, Adán ju'ifne'ru junni huesëjën ba'nhuë. Adán ba'iyete ëñato, Riusu cuencueni raoja'guë, ba Cristo rajia'ye baguë ba'iyete ye'yeye poreyë mai.

¹⁵ Ye'yeye porecuata'an, ba samucuabi tincua ba'iyë. Adanbi gu'aye yo'ogüëna, ai bainbi Adán ro'ina junni huesëhuë. Junni huesëcuata'an, Riusubi ai bainre congüë, Jesucristote raoguë, baguë go'ya raiyete quë'rë ta'yejeiye ba'iyë'ru maina ro'insireba insiji. ¹⁶ Ja'nca insini, gu'a jucha yo'ogüë ba'isi'quë'ru yo'omaji'i. Adán se'gabi te'e gu'a jucha se'gare yo'ogüëna, si'a re'oto bainna junni huesëyete jo'cabi Riusu. Jo'caguëna, Riusubi si'a bain gu'a jucha yo'ose'ere oiguë ëñani, Jesucristote raoni, junni ton güeseni, ja'an ro'ina maire baguë re'o bainre re'huani baji. ¹⁷ Bainbi Adán gu'aye yo'ose'e ro'ina junni huesëtoca, güina'ru Jesucristo junni tonse'e ro'ina yua Riusu re'o bain ruiñë. Riusubi mai gu'a juchare tënoni senjoguëna, Jesucristo naconi Riusu ëja bain ba'ijën, baguë naconi si'arën ta'yejeiye ba'icua ba'ija'cua'ë mai.

¹⁸ Ja'nca sëani, Riusubi te'e bainguë Adán hue'eguë, baguë gu'a jucha yo'ose'e se'gare ëñani, si'a bainna bënni senjoñe cani jo'catoca, güina'ru te'e bainguë Jesucristo hue'eguë, baguë re'oye yo'ose'e se'gare ëñani, si'a bain jëayete masireba masi güeseji Riusu. ¹⁹ Adán se'gabi Riusu guansese'ere ro'achani yo'oma'iguëna, ai bainbi gu'aja'ë. Güina'ru Jesucristo se'gabi te'e ruiñe achani yo'ogüëna, ai bain Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'ija'cua'ë.

²⁰ Riusubi baguë ira coca Moisés naconi jo'caguëna, bain gu'a jucha quë'rë masi güesese'e baji'i. Ja'nca ba'iguëta'an, bainre quë'rë ta'yejeiye ai conjì Riusu. ²¹ Bainbi gu'a jucha yo'oni gare junni huesëjënna, yureca, Riusubi maire conza caguë, mai Ëjaguë Jesucristo junni tonse'e ro'ina baguë re'o bainre maire re'huani baguëna, gare carajeyiye beoye huajëjën ba'ija'cua'ë mai.

6

Muertos respecto al pecado pero vivos en Cristo

¹ Ja'nca ba'ija'cua ba'itoca, yequëcuabi huacha cajën, Riusubi maire quë'rë conja'guë cajën, mai gu'a juchare senjoñe beoye yo'oñuni cayë. ² Ja'nca cajën, ai huacha cayë. Mai'bi gu'a jucha jo'cani senjosi'cua sëani, gare se'e gu'aye yo'oye porema'icua ruën'ë mai. ³ Mësa'cuabi ëñere ye'yemanica, ye'yëj'ën. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën bautiza güesëjën, baguë ai yo'oni junni tonse'ere ro'tajën, mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cajën, baguë yëye se'gare yo'ojën bañuni cayë. ⁴ Ja'nca sëani, mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare se'e yo'omajën, Cristo junni tonse'ere ro'tajën, ro mai yëyete gare se'e yo'omajën ba'iyë mai. Mai Taita Riusubi baguë ta'yeyeiye ba'iyete masi güesëguë, Cristo ju'insi'quëre huajëguëte go'ya rai güesebi. Go'ya rai güesëguëna, mai'ga mame recoyo re'huasi'cua ba'ijën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Cristo naconi jucha beocua te'e zi'inni ba'ijën, baguë yëye'ru te'e yo'ojën bañuni.

⁵ Ja'nca sëani baguë junni tonse'ere ro'tajën, mai ja'anrë ba'ise'ere gare jo'cani senjoñu cajën ba'iyë mai. Ja'nca ba'ijën baguë go'ya raise'e'ru mame go'ya rajjën, baguë naconi te'e zi'inni ba'ijën, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë mai. ⁶ Baguë crusu sa'cahuëna ju'ingüë, mai gu'aye yo'ojën ba'ise'ere'ga tonni senjobi. Mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere'ru gare se'e yo'oye beoye bañuni cajën, Cristo naconi te'e zi'inni ba'iyë. Mai gu'a jucha yo'o ëyete yua gare se'e huanoñe beoye ba'iyë mai. ⁷ Bainguëbi junni huesëtoca, baguë gu'a jucha yua se'e yo'oye beoye ba'iji. ⁸ Güina'ru mai'bi Cristo naconi te'e zi'inni ba'ijën, gu'a jucha beocua ba'itoca, te'e ju'insi'cua'ru ba'itoca, baguë naconi te'e go'ya rajja'cua'ë, ro'tayë mai. ⁹ Cristo go'ya raisi'quëbi yua gare se'e junni toñe beoye ba'iji. Huajëguë se'gabi gare carajeyiye beoye ba'iji. ¹⁰ Bain jucha ro'ire junni tonguë, gare se'e junni toñe beoye ba'iji. Go'ya raisi'quëbi Riusuni cu'eguë, Riusu naconi si'arën huajëguë ba'iji. ¹¹ Ja'nca yo'osi'quë sëani, mësa'cuabi gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuabi gare se'e yo'oye beoye ba'icua'ë. Gare se'e gu'aye yo'oye ro'tama'icua ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mai Ëjaguë Cristo Jesusre ro'tajën, mame recoyo re'huasi'cua ba'ijën, Riusu ta'yeyeiye ba'iyete senjën, baguë yëye se'gare yo'ojën, gare huajë hua'nare'ru ba'iyë mai.

¹² Gu'a jucha zemoni yo'ojën ba'ise'ere se'e ro'taye beoye ba'ijë'ën. Gue ëase'ere yo'oye beoye bañuni cajën, gu'aye yo'oye gare se'e ro'tama'ijë'ën. ¹³ Mësa'cuabi ga'nihuëan gu'a jucha yo'oye beoye cuencuesi'cua sëani, gu'aye yo'oye gare se'e ro'taye beoye ba'ijë'ën. Mësa'cuabi yua si'a jëja Riusuni ro'tajën ba'ijë'ën, mame recoyo re'huasi'cua sëani. Mësa'cuabi ba'iyë si'aye beoru Riusuna cuencueni jo'cajë'ën. Mësa'cuabi ga'nihuëanbi Riusu yo'o coñe se'ga yo'ojën ba'ijë'ën, re'oye ba'iyë sëani. ¹⁴ Gu'a jucha zemomajën ba'icua sëani, ira coca guansese'ere sehuoma'icua ba'iyë mësa'cuabi. Riusu coñete ye'yeni ba'iyë mësa'cuabi.

Un ejemplo tomado de la esclavitud

¹⁵ Ira coca guansese'ere sehuoma'icua, Riusu coñete ye'yecua, ja'an ba'icua sëani, ¿gu'a juchare yo'oñu cacuaye mai? Gare bañë. ¹⁶ Ëjaguëni yo'o concua ruintoca, ba ëjaguë yëse'e se'gare yo'oye bayë mësa'cuabi. Baguëbi guansegüëna, güina'ru yo'oye bayë mësa'cuabi. Gu'a jucha yo'o contoca, gu'a juchana junni huesëyë. Te'e ruiñe achajën, Riusu yo'o contoca, Riusubi mësa'cuabi re'oye ëñani, baguë re'o bainre re'huani baji. ¹⁷ Riusuni bojojën, baguëni surupa cajën bañuni, cayë. Mësa'cuabi gu'a jucha yo'o conjën ba'isi'cuata'an, yurera Riusu cocarebare achani, si'a recoyo ye'yeyën, te'e ruiñe ba'i coca case'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë mësa'cuabi. ¹⁸ Riusubi mësa'cuabi gu'a jucha yo'o conjën ba'isi'cuare tëani, baguë yo'o conjën, yua te'e ruiñe yo'ojën ba'icuare re'huabi. ¹⁹ Yureca, mësa'cuabi ro bain hua'nabi Riusu ba'iyete ye'yeyë carajëna, ro bain ganjo achaye, ja'an coca se'gabi mësa'cuabi yihuoyë yë'ë. Mësa'cuabi gu'a jucha ba'ijën, si' si recoyobi ro'tajën, ro yo'ojën ba'ihuë. Yureta'an, Riusu te'e ruiñe yo'o concua ruinjë'ën. Baguë yo'o se'gare conjën, mame recoyo re'huasi'cua ba'ijën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

²⁰ Mësa'cuabi gu'a jucha zemojën ba'isi'cua ba'ijën, Riusu re'oye ba'iyë, baguë bain ba'iyë, ja'anre gare ro'taye beoye ba'ë'ë. ²¹ Ja'nca ba'ijën, mësa'cuabi gu'aye yo'ojën, ¿guere core'ne? Gu'ana sëani, mai gati ëaye sëani, junni huesëyë se'ga core'ahuë mësa'cuabi. ²² Yureta'an, Riusubi mësa'cuabi gu'a jucha zemosi'cuare tëani, baguë bain concuare mësa'cuabi re'huani baji. Ja'nca baguëna, baguë yo'ore si'a jëja yo'ojën, si'a recoyo bojojën, gare jucha beocuarë re'huasi'cuabi Riusu naconi te'e zi'inni ba'ija'cua'ë. Ba'ijëna, Riusu insi umuguse ti'anguëna, si'arën ba'iyete mësa'cuabi ro insiji. ²³ Gu'a jucha yo'o conjën ba'itoca, junni huesëyë se'ga ba'iji. Riusu bain re'huasi'cua, mai Ëjaguë Jesucristo naconi te'e zi'inni ba'itoca, Riusubi maire gare carajeyiye beoye ba'i hua'nare re'hua güeseji.

7

Un ejemplo tomado del matrimonio

¹ Yureca, yé'ë bain ai yési'cua eñere quëaguëna, mësacuabi re'oye achayë, Riusu ira coca ye'yési'cua sëani. Ja'an coca guanseni jo'case'e yua ën yija ba'i umuguseña se'gabi achayë bayë. ² Güina'ru, romigobi bago ënjë ba'i umuguseña se'gabi yequëni huejaye porema'igo. Baguëbi junni huesëtoca, yequëni huejaye porego. ³ Bago ënjë ba'iguëna, yequë naconi ba'itoca, gu'a romigo casi'co ba'igo. Bago ënjëbi junni huesëguëna, ënjëni sehuoma'igobi yequëni huejatoca, gu'aye yo'oma'igo ba'igo. Ru'ru basi'quëni hueansi'co sëani, yequëni huejaye porego.

⁴ Yé'ë bain ai yési'cua, mësacua'ga güina'ru Cristo naconi te'e recoyo ba'iyë. Mësacua yua ira coca ye'yési'cuabi yua ja'an cocana se'e sehuoye beoye ba'iyë. Cristobi junni tonni go'ya raiguëna, mësacuabi ira coca guansese'ere yo'oye gare jo'cani, baguëna ti'anhuë. Ja'nca ti'anjën, Riusu bain ruinjën, baguë yo'o yo'ojën, baguëni te'e conjën ba'iyë. ⁵ Ru'ru, mai ba'iyë se'gare ro'tajën, ira coca guansese'ere ëñajën, gu'a jucha yo'oyete quë'rë se'e ro'tajën ba'ë, ba coca ëñose'e sëani. Ja'nca ro'tajën, gue ëase'ere yo'oñu cajën, ga'nihuëan gu'ajani, recoyo ju'in hua'na ba'iyë'ru ruën'ë. ⁶ Yureta'an, ba coca guansese'ena sehuoye beoye ba'iyë mai. Riusubi maire tëani baguë sëani, ju'insi'cua sehuoma'inë'ru ba coca guansese'ena se'e sehuoye beoye ba'iyë mai. Mai ja'anrë ba'ise'ebi ba coca te'e ruiñe yo'oye se'ga yo'ocuata'an, yurera se'e yo'oma'inë. Mame re'huasi'cua sëani, Riusu Espiritubi congüëna, Espiritu naconi ganini, Riusuni bojojën conjën ba'iyë mai.

El pecado que está en mí

⁷ Ja'nca sëani, ¿guere caye'ne mai? ¿Ira coca guansese'ebi gu'aji cacuaya mai? Gare bañë. Ba coca guanseni toyase'ere ëñani, gu'a jucha ba'iyete masihuë yé'ë. Ba cocare ëñato, "Yequëcua bonsere ba ëayete ro'tama'ijë'n" caguëna, ba gu'ayete masihuë yé'ë. Ba ira cocabi quëama'itoca, huesëre'ahuë yé'ë. ⁸ Ja'nca masiguëna, gu'a jucha yo'oye si'a recoyo huanobi yé'ëre. Yequëcua bonsere ëa ëñañe bani ai ro'tahuë. Ira coca guansese'ere masimanica, gu'a jucha huanofi beoye ba'ire'ahuë. ⁹ Ira coca yuta ye'yema'iguëna, huajë recoyo huanofi bajji yé'ëre. Ba'iguëna, ja'nrebi, ba cocare ye'yeni, gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere masini, Ro ba'ë yé'ë, caguë ro'tahuë. ¹⁰ Riusu bënni senjoñe se'ga ba'iji yé'ëre. Ba cocabi re'o ma'a ganiñete ëñose'eta'an, yé'ë huesësi recoyo baye huanofi masihuë. ¹¹ Ira coca guansese'ebi gu'a juchare ëñoguëna, masihuë yé'ë. Masini, gu'a juchare yo'ozca caguë, coque güesequëna, Riusu bënni senjoñete jëama'ire'ahuë yé'ë.

¹² Ira coca guansese'e se'gare ëñato, re'o coca ba'iji. Riusu jo'case'e sëani, gu'aye yo'oye gare ënsegüë, te'e ruiñe ba'iyë se'gare ye'yoji. ¹³ Re'o coca ba'itoca, ¿queaca yé'ë bënni senjoja'ñete caguë'ne? Ba coca se'gabi yo'omaji'i. Gu'a jucha se'gare ro'tani yo'oguë, yé'ë bënni senjoja'ñete ro'tahuë. Re'o cocare ëñani masini, ba gu'a jucha yo'oye ro'ta bi'rahuë. Ja'nca ba'iguëbi bënni senjosi'quë ruën'ë yé'ë. Ja'nca ruinguëbi, Riusuni gu'a güeyete ye'yeni, yé'ë ai gu'aye yo'oguë ba'ise'ere masihuë.

¹⁴ Ira coca guansese'e yua Riusu insise'e sëani, Riusu yëye'ru mai yo'ojën ba'iyete maini ye'yoji. Ja'anre masiyë mai. Ja'nca ye'yoguë ba'iguëta'an, yé'ë yua ro bainguë ba'iguëbi gu'a jucha yo'oye se'gare ye'yési'quë ba'iyë. ¹⁵ Yé'ë yo'oguë ba'iyë ¿queaca ba'iguë'ne? Huesë ëaji yé'ëre. Yé'ëbi re'oye yo'oye ro'taguëta'an, ja'nca yo'oye yëma'inë, gu'aye yo'oye caguë, ja'an se'ga yo'oguë ba'iyë yé'ë. ¹⁶ Yé'ë yo'oye yëma'inëte yo'oguë, ira coca guansese'e, yua ja'an re'oye ba'iyete ro'tani, ira coca guansese'ere yo'oja'ma cayë. ¹⁷ Ja'nca sëani, yé'ë se'gabi gu'aye yo'oma'inë. Gu'a jucha yé'ë recoyo ba'iyë, ja'anbi yé'ëni gu'aye yo'o güeseji. ¹⁸ Yé'ë recoyo ba'iyete ro'tato, re'o recoyo baye huanoma'iji yé'ëre, ro bain hua'guëre sëani. Re'oye yo'oye ba'ija'ma ro'taguëta'an, re'oye yo'oye gare porema'inë yé'ë. ¹⁹ Re'oye yo'oye yëguëta'an, re'oye yo'oma'iguë yé'ë. Gu'aye yo'oye yëma'iguëta'an, ja'an se'gare yo'oguë ba'iyë yé'ë. ²⁰ Yé'ë yo'oye güeyete yo'otoca, yé'ë se'gabi yo'oma'inë. Gu'a jucha yo'oye ye'yési'quë sëani, gu'aye yo'oye gare jo'caye porema'inë.

²¹ Ja'nca ba'iguëna, gu'aye se'ga ba'iji yé'ëre. Re'oye yo'oye yëto'ga, gu'aye yo'oye se'ga ba'iji yé'ëre. ²² Yé'ë recoyobi ro'tato, Riusu coca guanseni jo'case'ere achani bojoreba bojoyë yé'ë. ²³ Bojoguëta'an, yé'ë ga'nihuëte huanoto, tin ba'iji. Gu'a jucha yo'o ëaye se'ga huanoguëna, re'oye yo'oye yëguëta'an, gu'a jucha zemosi'quë'ru ba'iyë yé'ë. ²⁴ Ja'nca ba'iguëna, jai bënni senjose'eba ba'iji yé'ëre! Yé'ë gu'a ga'nihuë junni huesëja'ye ba'iguëna, ¿queaca jëaye'ne yé'ë? ²⁵ Mai E'jaguë Jesucristo se'gabi tëani re'huanu baguëna, Riusuni surupa caguë bojoyë yé'ë. Ja'nca ba'iguëna, yé'ëbi recoyo ro'taguë, Riusu coca guansese'ere yo'ozca caguë ba'iyë. Ja'nca caguëta'an, yé'ë se'gabi Riusu coca guansese'ere yo'oye gare porema'inë. Gu'aye se'gare yo'o ëaye ba'iji.

¹ Yureca Cristo Jesús naconi te'e zi'inni ba'icua, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, bacuare cato, Riusubi bacuani gare bënni senjoñe beoye ba'iji. ² Yë'è'ga Cristo Jesús naconi te'e zi'inni ba'iguë, Espiritu ba'iyete ye'yehuë. Ye'yeguë, gu'a jucha ba'iyë, junni huesëye ba'iyë, ja'anre zi'ñe beoye gare jo'cani senjohuë, Espiritubi congüena. ³ Mai ga'nihuëbi jëja beoguëna, maibi ira coca guansese'e'ru yo'oye poremajën, mai se'gabi Riusu bënni senjoja'ñete jëaye poremaë'ë. Porema'icua'reta'an, Riusubi maire tèani re'huani bayete masi güesebi. Baguë Zinreba ba'iguëte maina raoguëna, ro bain ga'nihuë baguëbi maina ti'anni masi güesebi. Ja'nca masi güeseni, bain gu'a jucha senjoñete masi güesebi. ⁴ "Ira coca cani jo'case'e'ru ba'iyë, Riusu ba'iyë'ru re'oye ba'ijë'ën" caguë, ja'nca maini masi güesebi. Espiritu ba'iyete yëjën banica, gu'a ga'nihuë yo'o ëaye beoye banica, Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'iyë mai.

⁵ Gu'a ga'nihuë yo'o ëaye se'gare ba'itoca, gu'a ga'nihuë ba'iyë se'gare ro'tajën ba'iyë. Espiritu yëye se'gare ba'itoca, Espiritu ba'iyë se'gare ro'tajën ba'iyë. ⁶ Ro bain gu'a ga'nihuë yo'o ëayete ro'tatoca, junni huesëye se'ga ba'iyë. Espiritu yëyete ro'tatoca, junni huesëye beoye ba'iyë. Bojo recoyo huanoñe, huajëjën ba'iyë, ja'an se'ga ba'iji maire. ⁷ Gu'a ga'nihuë yo'o ëayete ro'tatoca, Riusuni si'arën je'o baye'ru ba'iyë. Ja'nca ba'itoca, yua Riusu guanseni jo'case'ere yo'oye yëma'ñë. Riusu yëye'ru yo'oye porema'ñë. ⁸ Gu'a ga'nihuë yo'o ëaye ba'icua'ni Riusuni bojo güeseye yëcuata'an, ja'anre yo'oye gare porema'ñë.

⁹ Mësacuaca gu'a ga'nihuë re'huani baye ro'tamajën ba'iyë. Espiritu yëye se'gare ro'tajën ba'iyë, Riusu Espiritu recoyo bacua sëani. Ja'an Espiritu beocuabi Cristo bain beoyë. ¹⁰ Cristobi mësacua recoyote ba'itoca, mësacua gu'a ga'nihuëbi jucha ro'ina junni huesëye ba'ija'yeta'an, mësacua yua Riusu re'o bain re'huasi'cua sëani, huajë recoyo ba'iyë mësacua. ¹¹ Riusu Espiritubi Cristo Jesús junni tonsi'quëre huajëguëte go'ya rai güeseguë, ja'anguëbi mësacua recoyote ba'iguëna, mësacua gu'a ga'nihuë ba'isi'cuareta'an, mësacua huajë re'oye ba'icua're huaji, baguë Espiritu yua mësacua recoyo ba'iguë sëani.

¹² Yureca, yë'ë bain sanhuë, maibi Riusu Espiritu ba'iyë'ru te'e zi'inni ba'ñuni. Gu'a ëase'ere cato, gue zi'ñe beoye ba'ñuni. ¹³ Mësacua gu'a ëase'ere te'e zi'inni ba'itoca, junni huesëye se'ga ba'iyë. Mësacuabi Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni, gu'a ga'nihuë yo'o ëayete senjoni si'atoca, huajë recoyo se'ga ba'iyë.

¹⁴ Ja'nca ba'ijën, Riusu Espiritu ye'yoyete achajën concua, si'acuabi Riusu mamacua'ru ba'iyë. ¹⁵ Mësacuabi Riusu Espiritute conì bajën, ru'rureba ai huaji yëjën ba'isi'cuabi yureña gare se'e huaji yëye beoye ba'iyë. Huaji yëyete jo'cani senjoni, Riusu mamacua runni, Riusuni bojojën, "¡Taita, yë'ë Taita!" bojojën güiyë. ¹⁶ Ja'nca bojojën güijëna, Riusu Espiritu ja'ansi'quëbi mai recoyona ti'anni, Riusu mamacua ba'iyete maini te'e ruiñe quëani achoji. ¹⁷ Maibi baguë mamacua ba'itoca, baguë bainna insija'yete conì baja'cua'ë mai. Cristo naconi te'e conì baja'cua'ë mai. Cristo ai ja'si yo'ose'e'ru ai yo'ojën, baguë naconi te'e jaya güesesi'cua bani'ga, Cristo ta'yëjeyete baguë naconi te'e conì baja'cua'ë mai.

La gloria que ha de venir

¹⁸ Riusubi maini masi güeseguëna, carajeiye beoye ta'yëjei re'otore ba'ija'cua'ë mai. Ja'nca sëani, yurera ën yija re'oto ja'si yo'oyete cuencueto, rëño nësebë se'ga ba'iyë ba'iji maire ënjo'on. ¹⁹ Ën yija re'oto Riusu re'huani jo'case'ere ba'ijën, maibi Riusu mamacua ba'icua'ga ai guajajën, Baguë ti'an raiye besa ti'anja'guë cajën ëjojën ba'iyë mai. Ja'anrën ti'anguëna, mai yua te'e ruiñe re'oye ba'icua're re'huasi'cua ba'ija'cua'ë mai. ²⁰ Riusubi bënni jo'caguëna, ën re'otobi ai ja'siye yo'o güese re'oto'ë. Ja'anse'ebi ai ja'siye yo'o güeseye beoji. Riusubi bënni jo'caguëna, ai ja'siye yo'o güeseji. Ai ja'siye yo'o güeseguëta'an, Riusu mame re'huaja'yete yuta ëjojën ba'iyë. ²¹ Ro pu'ncani si'aye se'ga ba'iguë'reta'an, Riusubi ën re'otore mame re'huaye ro'taji. Mame re'huaguëna, ta'yëjeiye re'oto ruinguë, Riusu baincuabi bojojëna, gare se'e ai ja'siye yo'o güeseye beoye ba'ija'guë'ë. ²² Yure tëca si'a ën re'otobi zin t'ë'ya raiye ai ja'si yo'oye'ru ja'anse'ebi ai ja'siye ai yo'o güeseji maire. ²³ Ai yo'o güeseguëna, mai hua'na'ga Espiritute ja'anrë conì bajën, Riusu ta'yëjeiye ba'iyë'ru re'huasi'cua ba'ija'cuata'an, mai ga'nihuëanbi ai yo'oye. Riusubi mai ga'nihuëanre mame re'huaye ro'taguëna, yureta'an ai yo'ojën, baguë mame re'huaja'yete ro'tajën ëjojë. ²⁴ Ja'nca ro'tajën ëjojëna, Riusubi maire tèani re'huani bajì. Mai ñacobi ëñani masitoca, Riusu yo'oja'yete ro'tajën ëjoma'ire'ahuë. Ñacobi ëñatoca, ¿mai queaca ro'tajën ëjoye'ne? ²⁵ Ro mai ñacobi ëñamajën ba'icuata'an, Riusu yo'oja'yete jo'caye beoye rotajën ëjojën ba'iyë mai.

²⁶ Ja'nca ba'ijëna, Riusu Espiritubi maire ai oiguë conji. Maire pa'npò ëaguëna, Espiritubi conji. Maibi ro'tajën, "Riusuni ujaye huesëyë" cajëna, Riusu Espiritubi mai ujase'ere achani, Riusuni ai oiguë, mai ro'taye porema'í ëayete Riusuni quëacajji. ²⁷ Quëacaguëna, Riusubi bain recoñoa ro'tayete ëñaguë, Espiritu ro'tayete masiji. Masiguëna, Espiritubi Riusu yëye se'ga'ru bain yajete Riusuni ai oiguë sencaiji.

Más que victoriosos

²⁸ Yureca ñere masiyë mai: Riusubi si'a ën re'oto baiyete cuencueguë, “Yë'ë bain yësi'cuabi bojoja'bë” caguë, si'ayete re'oye re'huani jo'caguë ba'iji. Riusuni ai yëjën, maibi Riusu naconi ta'yejeiye ba'icua te'e ba'iyë. Ja'an se'gare ro'taguë, ja'nca jo'caguë ba'iji Riusu. ²⁹ Riusu bain cuencuesi'cuare cato, Riusubi si'acuani ru'rureba ro'tani, baguë Zin ba'iyë'ru bacuare re'huani, bacuani baye ro'tabi. Yë'ë Zinbi si'a yë'ë bain cuencuesi'cua bacua ma'yëreba ba'ija'guë caguë, ja'nca bacuare re'huabi Riusu. ³⁰ Riusubi, Yë'ë re'o bainni baza caguë, maire choji'i. Ja'an choisi'cuare yua quë'rë ru'ru masini cuencuebi. Baguë re'o bainrebare maire re'huani babi. Re'huani bani, baguë ta'yejeiye ba'i jobona ñë'coni, baguë ëjacuare maire re'huani baja'guë'bi.

³¹ Ja'nca maire re'huaguëna, ¿guere caye'ne mai? Riusubi maini contoca, yequëcuabi maini je'o baye gare porema'inë. ³² Riusubi baguë Zin gaña hua'guëni junni toñete ënsemaji'i. Ro mai gu'a jucha ro'ire baguëte insini jo'cabi. Ja'nca insiguë, maire'ga ro'tani, si'aye maina insireba insiyete ro'taji. ³³ Yequëcuabi Riusu bain cuencuesi'cuare gu'aye catoca, Riusu re'o bain re'huasi'cuare sëani, maini conguë, maini je'o bacuare gare ëseye. ³⁴ Yequëcuabi maire si'nsejeiruna senjoñe yëtoca, bacuabi porema'inë. Cristobi mai jucha ro'ire junni tonguë, mai gu'a juchare senjobi. Senjoni, go'ya rani, Riusu jëja ca'ncore nëcaji. Ja'nca nëcaguëbi mai baiyete Riusuni ujacaiguë ba'iji. ³⁵ Ja'nca ba'iguë, maini ai yëreba yëguë ba'iji. Yëguë ba'iguëna, ¿guëcuabi maire tëani senjoñe poreye'ne? Maire tëani senjocua beoyë. Ai yo'ojën ba'icuareta'an, huaji yëjën ba'icuareta'an, je'o bajënna ai yo'ojën ba'icuareta'an, aon gu'a ju'ñe ba'icuareta'an, guëojei caña beocuareta'an, carajejën ba'icuareta'an, junni huesëjën ba'icuareta'an, Cristobi maini gare jo'caye beoye ai yëguë, maini gare senjoñe beoye ba'iguë, baguë bainre re'huani maini baji. ³⁶ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca quëaji:

Më'ëni yo'o conjën ba'icuare sëani, yequëcuabi jo'caye beoye maire huani senjo ëaye ba'iyë. Maire ëñajën, “Oveja hua'na huaiye'ru huani senjoñu” maire ai ba'iyë careba cayë, toyani jo'case'e ba'iji.

³⁷ Ja'nca maini yo'ocuat'a'an, maire tëani senjoñe gare porema'inë. Cristobi maini ai yëguë, maire senjo güesema'iji. Ja'nca sëani, jëja recoyo re'huasi'cuareba ba'ijën ba'iyë mai. ³⁸ Aito. Cristobi maini ai yëguëna, maire tëani senjocua gare beoyë. Maibi junni huesëcuata'an, huajëjën ba'icuata'an, Riusu anje sanhuë, huati hua'i, ja'ancuabi ënse ëaye yo'ocuat'a'an, yureña ba'iyë, yuta ti'anma'ija'ña, ja'an ba'iyebi ai yo'oye jo'cacuat'a'an, guënamë re'oto ba'icuabi jëja ënsecuat'a'an, ³⁹ ëmëreba ba'icua, ruirureba ba'icua, ja'ancuabi ënsecuat'a'an, si'a ën re'oto re'huasiru ba'icuabi maire tëani senjo ëaye yo'ocuat'a'an, Riusubi maini jo'caye beoye ai yëguë baji. Mai Èjaguë Cristo Jesusbi mai ro'ire junni tonsi'quë sëani, maini tëani senjoñe yëcuabi ro'yo'ojën, maini pa'roye gare porema'icua ba'iyë.

9

Dios ha escogido a Israel

¹ Yureca, yë'ëbi Cristoni recoyo te'e ro'taguë, te'e ruiñe ba'i cocare quëaguë, ro co-quema'inë. Riusu Espiritubi masi güeseguëna, yë'ë bain jubë Israel jubë casi'cua, bacuare ro'taguë, ² bacuare recoyo ai ba'iyë ai oiguë, ai sa'ntiguë, ai yo'oguë ba'iyë yë'ë. ³ Yë'ë bain yësi'cuare Riusuni ujaguë, bacuare ai oiguë señe yë'ë. Cristo bain runni ba'ija'bë caguë, Riusuni señe. Poretoca, yë'ë'ga Cristo bainguë ba'iguëta'an, bacua mame recoyo re'huani ba'ija'ye ro'ire bënni senjosi'quë runni ba'ija'ma, cayë yë'ë. ⁴ Yë'ë bain jubë, Israel jubë hue'ecuare ro'tato, Riusubi baguë bainrebare bacuare cuencueguë ba'nji. Baguë ta'yejeiyereba baiyete bacuani masi güeseguë ba'nji. Baguë ira jia'noni case'e, Moisés coca guansese'e, Riusu huë'e yo'o coñe, baguë cani jo'case'e're yo'oja'ye, ja'anre bacuana jo'caguë ba'nji Riusu. ⁵ Riusubi bacua ira ëja taita sanhuëte cuencueguë, baguë bainrebare jaijeiye re'huaguëna, yure ba'iyë. Ba'ijënna, Riusu Raosi'quëreba, Cristo hue'eguë'ga bacua bain ru'rubi ti'anbi. Si'a re'oto Èjaguëbi ti'anguëna, Riusuni ai bojojën, caraye beoye baguëte re'oyereba cajën bañuni, cayë.

⁶ Ja'nca ba'iguëna, Israel bainbi Cristoni gu'a güecuata'an, Riusu ira coca cani jo'case'ebi ñu'ñujeima'iji. Israel bainre ëñato, si'acuabi Riusu bainreba ruinma'ë. ⁷ Abraham macuare ëñato, Riusubi si'acuani cuencueni baguë bainre re'huama'iguë ba'iji. “Isaac macuare se'gare yë'ë bainre re'huahuë” caguëña Riusu. ⁸ Ja'nca caguëna, ro bain se'gabi Riusu macuare ruiñe beoye ba'iyë. Riusu case'e'ru cuencueni jo'casi'cua se'gabi baguë macuare ruiñe. ⁹ Riusu case'ere ro'tato, Abrahamni ñaca cani jo'caguëña Riusu; “Yë'ë se'e raiye ti'anguëna, Sarabi zin hua'guëre të'ya raija'go” caguë jo'caguëña. ¹⁰ Ja'nca jo'caguë, Rebeca macuare'ga coca cani jo'caguëña. Mai ira taita Isaac naconi ba'igo, zin nëcago. ¹¹⁻¹² Yuta të'ya raima'igona, Riusubi ba samucua, ju ba'icuare ëñani, bagoni quëani achoguëña: “Ba yo'jeguëbi baguë ma'yëni guanseni, quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'ru ba'ija'guëbi”

caguë cuencueni jo'caguëña. Yuta re'oye yo'oye o gu'aye yo'oye beoye ba'icuaqueta'an, Riusubi cuencueni jo'caguëña. Ja'nca jo'caguëbi baguë yëye se'ga'ru baguë bainrebare cuencueni baji. Bacua yo'o yo'oni re'ojeiyete ëñama'iji. Baguë se'gabi cuencueni, baguë bainrebare re'huani baji. ¹³ Riusu coca toyase'ere ëñani, yequë quë'rorre'ga ëñato, ëñere toyani jo'case'e ba'iji: "Jacobni ai yëreba yëguë, ja'n'rëbi Esaúni güëguë senjohuë yë'ë" cani jo'cabi Riusu.

¹⁴ Ja'nca cani jo'caguëña, ¿mai queaca caye'ne? ¿Riusubi huacha ro'taguë, baguë bainre re'oye cuencuema'iji cacuaye? Gare bañë. ¹⁵ Riusubi Moisés naconi coca cani jo'caguë, ñaca cani jo'caguëña: "Yë'ë bainni oiguë congüë, yë'ë bainni yëreba yëguë, yë'ë se'gabi bacuani cuencueni bayë" cani jo'caguëña. ¹⁶ Ja'nca sëani, ro bain yo'o yo'oni re'ojeiyete ëñama'iji Riusu. Baguë bainrebare cuencueguë, baguë se'gabi bacuare oiguë conni, bacuare re'huani baji. ¹⁷ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, Faraonni ñaca quëaguëña: "Yë'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseni, yë'ë ba'iyete si'a re'otona masi güeseza caguë, ja'an se'gare ro'taguë, gu'a ta'yejeiye ëjaguëre më'ere re'huahuë yë'ë" quëaguëña Riusu. ¹⁸ Ja'nca sëani, Riusubi yequëni oiguë bani coñe yënica, ja'nca conji. Yequëre recoyo güëguëre re'huaye yënica, ja'nca baguëte re'huani jo'caji. Baguë yëye se'gare yo'oji.

¹⁹ Yureca, yequëbi yequëre ñaca senni achama'iguë: "Ja'nca ba'itoca, ¿Riusu queaca ro'taguë, bain juchare cu'eni masi güeseguë'ne? Yë'ë yëye'ru yo'ozca caguëña, bainbi gare jëamajën ba'iyë" senni achama'iguë. ²⁰ Ja'nca senni achatoca, yë'ëbi sehuoyë: Më'ëbi Riusuni ro gu'aye ro'taguë cayë. Ro bainguë sëani, ja'anre caye beoye ba'ijë'ën. Soto re'huaguëbi sotoro re'huayete ro'tani ye'yëjë'ën. Sotorote re'huaguëña, ja'an sotoro ja'anse'ebi ba ëjaguëni: "Yë'ëre ai gu'aye re'huahuë më'ë" gare cama'iji. ²¹ Soto re'huaguëbi yënica, te'e sotobëte inni, samu sotoroanre re'huaye poreji. Te'e sotoro re'o ma'carëan ayayete re'huani, yequë sotoro si'si hui'ya ayayete re'huaji. Ja'nca yo'oguëña, Riusuni gu'aye sehuoye beoye ba'ijë'ën. ²² Riusu ba'iyete ëñato, ¿guere caye'ne mai? Yequëcuabi gu'aye yo'ojëna, baguë ta'yejeiye jëja bayete te'e jëana masi güeseni bënni senjoñe yëguëta'an, ja'anre yuta yo'omaji'i. ²³ Ru'ru baguë bainreba ba'ija'cua zoe cuencuesi'cuare ro'taguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete, baguë yëguë ba'iyete bacuani masi güeseye tëca zoe ëjoji. Ja'nca masi güeseni tējini, gu'aye yo'ocuaire bënni senjoni tonji. ²⁴ Ja'nca ba'iguëbi maini cuencueni choji'i. Judío bain jubë ba'icuaire, judío bain jubë ba'ima'icuaire, si'a bain ba'icuaire choji'i. ²⁵ Baguë ira bainguë raosi'quë Oseas hue'esi'quë, baguë toyani jo'case'e'ru ba'iji. Ñaca toyani jo'caguëña:

Riusu coca case'e'ë.

Yequëcua yë'ë bainreba beocua case'eta'an, yë'ë bainrebare bacuare re'huaja'guë'ë yë'ë.

Yequëcua jo'ceni senjosi'cua ba'icuaireta'an, ja'ancuaire tëani, yë'ë yësi'cuare re'huani baja'guë'ë yë'ë, caguë ba'njl.

²⁶ Mësa'cua yua Riusu bainreba beoyë case'eta'an, ja'ansiruna ti'anni, mësa'cuare yë'ë ma'macuare re'huani baja'guë'ë yë'ë, gare carajeima'iguë sëani, toyani jo'caguëña Riusu.

²⁷ Israel bainre cato, Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguë, baguëbi ñaca yihuoreba yihuoni jo'caguëña: "Ziaya yëruhuana sani mejara'carëanre cuencueni masiye poreto'ca, Israel bainbi quë'rë ai jai jubë bain jaijeija'cuareta'an, rëño jurë se'gare tëani baja'guë'bi Riusu. ²⁸ Riusubi yua baguë coca cani jo'case'e'ru güina'ru te'e jëana te'e ruñe yo'oguë ba'ija'guë'bi." ²⁹ Isaías'ga yequë quë'rorre'ga ñaca toyani jo'caguëña:

Mai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusubi mai hua'na ba'i jubëte huesoni si'aguë, mai zin hua'na rëño jurëte jo'cama'itoca, Sodoma bain, Gomorra bain, ja'ancua'ru huesëni cara-jëisi'cua ruinre'ahuë mai hua'na, toyani jo'caguëña.

Los judíos y el evangelio

³⁰ Ja'nca ba'iguëña, ¿Mai guere caye'ne? Judío bain jubë ba'ima'icua'bi Riusu bain ba'iyë ro'tama'icuaireta'an, Riusubi bacuare baguë re'o bainre re'huabi, Cristoni si'a recoyo ro'tacuare sëani. ³¹ Ja'nca re'huaguëta'an, Israel bainbi Riusu re'o bain bañuni cajën, Moisés ira coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'o ëaye ba'icua'at'an, Riusu bain ba'iyë ti'anmaë'ë.

³² Ro bacua yo'o yo'oye se'gabi Riusu bain ba'iyë ro'tacuata'an, poremaë'ë. Riusuni si'a recoyo ro'tayete yëma'icua sëani, Riusu re'o bain ba'iyë ti'anmaë'ë. Ja'nca ti'anmajën, Riusu Raosi'quëreba, ba Cristo hue'eguëni ëñani, gatabëna gurujaiye'ru Cristoni recoyo ro'taye yëma'icua'bi ro tin ma'ana saë'ë. ³³ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Yureca yë'ë cuencuesi'quëre re'huani, judío bain jobona saoja'guë'ë yë'ë.

Jesucristo hue'ëji.

Ja'anguëte saoguëña, bainbi baguëni ëñani, ro tin ma'ana quëñëhuë.

Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, jëja recoyo re'huajëna, baguë bënni senjorën ti'anguëña, gare gati ëaye beoye huanoja'guë'bi maire.

10

¹ Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, Israel bainre si'a recoyo oiguë, bacuare Riusuni ujaye se'ga yo'oyë. Riusu bain re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, bacuare si'a jëja Riusuni oiguë señë yë'ë. ² Bacuabi Riusuni coñu cajën, ai re'oye yo'o yo'ojën bañuni cajën ba'icuata'an, Riusuni te'e ruiñe ro'tama'icua ba'iyë bacua. ³ Riusu re'o bain ba'iyë huesëjën, bacuabi ro ro'tajën, Mai se'gabi si'a jëja yo'o yo'ojën re'ojëñu cajën ba'iyë. Riusubi baguë Raosi'quëreba ba'iguëte bacuani ëñoguëna, baguëna te'e zi'ñe gu'a güejën baë'ë bacua. ⁴ Yurera Riusubi Cristote maina raoni ëñobi. Ëñoguëna, Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusu re'o bain re'huasi'cua ba'iyë mai. Moisés ira coca caní jo'case'ere yo'oni re'ojëñu gare se'e caye beoye ba'ijë'en cabi Riusu.

⁵ Moisés coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: "Riusu coca toyani jo'case'e si'ayete te'e ruiñe yo'ojën ba'itoca, Riusu naconi si'arën ba'ija'cua'ë" caji. ⁶ Ja'nca caguëna, yureña quë'rë ta'yejeiye ba'i cocare maina caní jo'cabi Riusu: "Riusuni si'a recoyo ro'tatoca, baguë se'gabi maini re'oye yo'oye ro'taguë, mai gu'a juchare gare tënoni senjoja'guë'bi" yureña caní jo'cabi Riusu. Bain hua'nabi yuta baguë quë'rë ta'yejeiye ba'i cocare ye'yema'icua ba'ijën, ñaca cajën baë'ë: "Si'arën ba'iyë gare ti'añe porema'ñe mai. ¿Jaroguëbi guënamë re'otona saiye poreguë'ne? ⁷ ¿Jaroguëbi bain junni huesësi'cua ba'iruna sani huajë raiye poreguë'ne? Saiye porecuabi beoyë" cajën baë'ë. Ja'nca cajën ba'icuata'an, Cristobi ën yijana ëñaguë rani, bacua yo'oye porema'ñe case'e'ru ta'yejeiye yo'oni güma'ru yo'obi baguë. Ja'nca ta'yejeiye yo'osi'quë sëani, mësacua yua si'arën ba'iyë porema'ñe gare caye beoye ba'ijë'en. ⁸ Riusu coca toyani jo'case'e, yequë quë'rore'ga ëñani, ëñere ye'yeni masijë'en: "Riusu naconi si'arën ba'iyë yënica, guaja beoye ti'añe poreyë mësacua. Te'e ruiñe recoyo ro'tajën, mësacua yí'oboañbi Riusu Raosi'quërebani si'a recoyo ro'ta cocare cajë'en." Ja'an cocare mësacuaní quëani achoyë yëquëna. ⁹ Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua ën cocare cajën, Jesusbi yë'ë Èjaguëreba ba'iji cajën, si'a bainni quëajën ba'ijë'en. Jesús junni tonsi'quëre huajëguëte go'ya rai güesebi Riusu, ja'anre si'a recoyo ro'tajë'en. Ja'anre caní, si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi mësacuarë tëani, baguë bainre mësacuarë re'huani baji. ¹⁰ Maibi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'iyë. Mai yí'obobi Jesucristo ba'iyete yequëcuaní quëani achojëna, Riusubi maire tëani re'huani baji.

¹¹ Riusu coca caní jo'case'ere ëñato, ñaca caji maire: "Riusu Raosi'quëni si'a recoyo ro'tatoca, baguë bënni senjoñe ti'anguëna, gare gati ëaye beoye huanoji maire" caji. ¹² Riusubi si'a bainre te'e ëñaguë ba'iji. Judío bainbi judío jubë ba'ima'icua'ru quë'rë re'o bain beoyë. Si'a bain te'e Èjaguë ba'iguë'bi Riusu. Baguë ta'yejeiye Èjaguë ba'iyete ro'tacua, si'acuaní ëñseye beoye baguë ba'iruna te'e choiji. ¹³ Riusu coca caní jo'case'ere ëñato, ñaca caji: "Cristo ta'yejeiye ba'iyete ro'tacua, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuare tëani, baguë bainre re'huani baji Riusu" caji Riusu coca. ¹⁴ Ja'nca caguëna, Cristoni si'a recoyo ro'tama'icua ba'itoca, ¿Queaca baguë ba'iyete ro'taye'ne? Baguë ba'iyete achama'icua ba'itoca, ¿Queaca baguëni si'a recoyo ro'taye'ne? Riusu coca quëani achoguëbi bacuana saima'itoca, ¿Queaca baguë ba'iyete achaye'ne? ¹⁵ Riusubi baguë bain quëani achocuare cuencueni saoma'itoca, ¿queaca baguë cocare quëani achoyë'ne? Riusubi baguë bain quëani achocuare cuencueni saoye masiji. Riusu coca caní jo'case'ere ëñato, ñaca caji: "Riusu re'o coca quëani achocuabi ti'anjënna, bainbi bacuani ai bojojën saludayë" caji.

¹⁶ Ja'nca ba'iyeta'an, yequëcuabi Riusu bojo coca quëase'ere achaye yëmaë'ë. Riusu ira baingüë raosi'quë Isaiás hue'eguë, baguë caní jo'case'ru ba'iyë. Ñaca caní jo'caguëña: "Èjaguë, yë'ëbi më'ë cocare quëani achoguëna, ba bainbi ro achajën, më'ere recoyo ro'tama'ñë" caní jo'caguëña. ¹⁷ Ja'nca sëani, Cristo ba'iyete quëani achose'e ba'itoca, bainbi achaye poreyë. Achatoca, Cristoni si'a recoyo ro'taye poreyë.

¹⁸ Ja'nca ba'iyeta'an, yeque cocare señë bayë yë'ë: ¿Israel bain yequë'rë Riusu coca achama'imate? Aito. Achahuë. Riusu coca caní jo'case'ru ba'iji:

Riusu bainbi quëani achoreba achojëna, si'a re'oto bainbi achani masihuë, caji.

¹⁹ Ja'nca case'e ba'iyeta'an, se'e yeque cocare señë bayë yë'ë. ¿Israel bainbi Riusu cocare achacuata'an, yequë'rë te'e ruiñe ye'yema'imate? Aito. Ye'yehuë. Ye'yecuata'an, recoyo ro'taye yëmaë'ë. Ja'nca yëmajëna, Riusubi tin bainre cu'eni, Ja'ancuare yë'ë bainre re'huani baza cabi. Moisés coca caní jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Yë'ëbi yequë bain, gu'a bain cacuare cu'eni, yë'ë bainrebare bacuare re'huayë.

Ro huesë hua'na ëñocuare cu'eni yë'ë bainre re'huaguëna, mësacua Israel bainbi bacuani ëñani, bacuani bëinjën ba'iyë, caji.

²⁰ Caguëna, Isaiás'ga jëja recoyo re'huani, judío bain jubë ba'ima'icuarë ro'taguë, Riusubi quëaguëna, ñaca caní jo'caguëña:

Yequëcuabi yë'ëre cu'eye beoye ba'icuata'an, yë'ëna ti'anni masihuë.

Yë'ëre choima'icuarëta'an, yë'ëbi yë'ë ba'iyete bacuani masi güesehuë caní jo'caguëña.

21 Ja'nca cani jo'caguëta'an, Israel bainre ro'taguë, Riusubi quëaguëna, Isaíasbi ñaca quëani jo'caguëña: "Ja'an bainre oiguë, yë'ëna rajjë'ën choireba choiguëna, bacuabi ro achajën, ro gu'a coca cajën, yë'ëna raiye yëmaë'ë" quëani jo'caguëña Isaías.

11

El Israel escogido

1 Yureca, se'e yeque cocare seña bayë yë'ë: ¿Riusubi yequerë baguë bain Israel hue'ecuare jo'cani senjoma'imaquë? Banbi. Yë'ë'ga Israel bainguë ba'iyë. Abrahamre cato, yë'ë ira taita ba'isi'quë baji'i. Benjamín jubë bainguë'ë yë'ë. 2 Riusubi ai ba'irën ro'tani, Abrahamni quëaguë: Yë'ë bain Israel hue'ecuare yë'ë bainrebare re'huani baza caguë, yurera bacuare jo'cani senjomaji'i. Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, baguë ira raosi'quë Elías hue'eguë, baguë coca caguë ba'ise'ere ro'tajë'ën mësacua. Riusuni ai oiguë ujaguë, Israel bainre gu'aye quëaguëña: 3 "Ëjaguë, më'ë coca quëani achocuare huani senjohuë bacua. Më'ë bain misabë ba'iruanre taonni senjohuë bacua. Riusuni se'e ro'taye beoye bañu cajën, ja'nca yo'ohuë. Ja'nca yo'ojëna, yë'ë se'gabi më'ëni yo'o conguë ba'iyë. Ba'iguëna, yë'ëre'ga huani senjo ëaye huanoguëña bacuare" quëaguëña Elías. 4 Quëaguëna, Riusubi baguëni re'oye sehuoguëña: "Oiyë beoye ba'ijë'ën. Yequëcua yë'ë bain re'huasi'cuare cuencueto, yuta siete mil bainre bayë yë'ë. Ja'ancuabi huacha riusu Baal caguë, ja'an huacha riusu te'ntoni nëcose'ere gare ro'taye beoye ba'iyë bacua" sehuoguëña Riusu. 5 Ja'nca ba'iguëna, yure'ga Israel bain reño jurëbi Riusuni si'a recoyo ro'tacua ba'iyë. Riusubi oiguë ëñaguë, baguë yësi'cua se'gare cuencueni, baguë bainre re'huani baji. 6 Ja'nca re'huani baguëbi, bacua yo'o yo'ojën re'ojeiyete ëñamaji'i Riusu. Bainbi yo'o yo'ojën re'ojeiñu cacuareta'an, Riusubi ëñamaji'i. Bacua yo'o yo'ojën re'ojeiyete ëñani bojotoca, bacuare re'huani bama'ire'abi. Bacua yo'o yo'oye se'gabi re'ojeire'ahuë.

7 Ja'nca ba'iguëna, ëñere achajën ba'ijë'ën. Israel bain jubëbi yo'o yo'ojën re'ojeiñu cacuata'an, Riusubi baguë bainre bacuare re'huamaji'i. Riusu cuencuesi'cua ja'ancua se'gare baguë bainre re'huani babi. Yequëcua banbi, baguë cocare achaye yëma'icuare sëani. 8 Ja'nca yëmajëna, Riusu coca cani jo'case'e'ru güina'ru ba'ë. Ñaca caji: "Ja'nca achaye yëmajën, Riusubi re'huaguëna, ëo caiñe huanofne ba'icuabi sa'ë. Ja'nca saijën, bacua ñaco bacuata'an, te'e ruiñe ëñañe yëma'icua ba'ë. Bacua ganjo bacuata'an, te'e ruiñe achaye yëma'icua ba'ë. Yure tëca ja'nca ba'iyë bacua" caji Riusu coca. 9 Ira taita ba'isi'quë David hue'eguë'ga ñaca cani jo'caguëna:

Bacuabi re'o aon re'huani Riusuni cuencuejën, Riusubi ëñani bojoja'guë cajën, ro yo'oyë bacua.

Riusu bënni senjoñe se'gabi bacuana te'e jëana tonguëna, gare jëaye beoye ba'iji bacuare.

Airu hua'i hua'nabi yija gojena tonni zemo güeseye'ru, Riusubi ba bainni güina'ru te'e jëana zeanni bënni senjoja'guëbi.

10 Bacua ñaco ëñamajën, zijei re'oto ba'icua ruinja'bë, te'e ruiñe ëñani masiye yëma'icua sëani. Bacua gu'a juchare jo'cani senjoñe yëma'icua sëani, bacua guërebë gan gu'rurë ba'icua ruinjën, te'e ruiñe nëcani ganiñe beoye ba'ija'bë.

Riusubi bacua gu'a juchare gare huanë yëma'ija'guë cayë yë'ë, cani jo'caguëña David.

La salvación de los no judíos

11 Yureca, se'e yequë cocare quëaye bayë yë'ë. Israel bainbi ba Cristoni recoyo ro'taye yëma'icuareta'an, Riusubi gare jo'cani senjoñe beoji. Ja'nca ro'taye yëmajëna, Riusubi tin bainre cu'eni, baguë bainre re'huani baguëna, yequerë Israel bainbi bacua bojoyete ëñani, Riusuni se'e ro'tama'iñe. 12 Yureca, Israel bainbi Cristoni recoyo ro'taye yëmajëna, tin bainbi Cristo ba'iyete ye'yeni, Riusu bainrebare re'huasi'cua ba'ë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijëna, judío bainbi Riusuni se'e ro'tani, se'e baguë bainre re'huasi'cua banica, si'a re'oto bainbi bacuare aireba bojojën ba'ija'cua'ë. 13 Yureca, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua, mësacuani coca yihuoguë quëayë yë'ë. Riusubi yë'ëre cuencueni, judío bain jubë ba'ima'icuana raosi'quë sëani, mësacuana ti'anni, Riusu cocarebare mësacuana quëani achoguë ai ta'yejeiye ba'i yo'ore yo'oguë, Riusuni conguë ba'iyë yë'ë. 14 Ja'nca yo'oguë, yë'ë bain judío jubë ba'icua yua Riusuni se'e recoyo ro'taja'bë cayë. Tin bainbi Riusu naconi te'e bojojën ba'ijëna, Israel bainbi Riusuni se'e ro'tani baguë bainre re'huasi'cua ba'ija'bë, cayë yë'ë. 15 Yureca, Israel bain jo'cani senjosi'cua ba'ijëna, yequë bainbi Riusu yësi'cuare re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'iyeta'an, Riusubi se'e Israel bainre baguë bainre re'huaguë, ja'anrën ti'anguëna, ju'insi'cua go'ya rani huajë hua'nare bacuare mame recoyo bacuare re'huani baja'guë'bi Riusu. 16 Israel bain ira taita hua'na ba'isi'cua yua Riusu bainreba re'huasi'cua sëani, Israel bain yo'je raicuabi Riusu bainreba ba'i jubë ba'iyë. Harinabë ba'iyete Riusuna insija'yete ro'tani, ye'yeye poreyë mai. Ru'ru tëyoni insisi macabi re'o maca ba'itoca, si'abëbi re'oye ba'iji, caji Riusu. Olivo sunquinë ba'iyere'ga ro'tani Israel

bain jubê ba'iyete ye'yeye poreyê mai. Sunquîñê sitabi re'oye ba'itoca, si'a sunquîñê'ga re'oye ba'iji, caji Riusu. ¹⁷ Ja'nca ba'iyê Israel bain jubê. Bacua jubê ba'icua yequêcuabi gu'ajejîenna, Riusubi quêñoni senjobi. Gu'a sunqui cabêan tēyoni senjosi'cua'ru ba'ê'ê. Ba'ijîenna, mēsacua tin bain ba'icua yua ro airu sunqui cabêan ba'iyeru ba'ijên, Cristoni si'a recoyo ro'tajên, ba tēyosi parobêanna sēoni mame sacasi'cua ru'ên'ê mēsacua. Re'o sunqui cabêan mame re'huase'e ba'iyeru Riusubi mēsacure baguê bainre mame re'huani, baguê ba'i jobo ba'iyete mēsacua insiguê bajî'i. ¹⁸ Ja'nca ba'iguêna, mēsacua yua êñare bajên, Israel bain quêñoni senjosi'cua'ru quê'rê re'o bain'ê mai, caye beoye ba'ijê'ên. Yêquêna se'gabi re'o bain ba'iyê ca êyae ba'itoca, ñaca ro'tani ye'yêjê'ên: Sunqui cabêan se'gabi huajê cabêan ba'iyê porema'îñê. Sunqui sitabi huajê sita ba'iguêna, sunqui cabêan'ga huajêji.

¹⁹ Ja'anre ro'tajên, mēsacuabi yequêrê ñaca yê'êni sehuoma'îñe: "Mê'êbi te'e ruiñe caguêta'an, Riusubi tin bainre baza caguê, Cristoni recoyo ro'taye yêma'icuaire quê'ñeni senjobi. Tin cabêanre mame sēoye ro'taguê, gu'a cabêanre tēyoni senjoñe'ru yo'obi Riusu. Ja'nca yo'oguêna yêquêna se'gabi re'o bain ba'iyê." ²⁰ Ja'anre catoca, mēsacuabi te'e ruiñe quêahué. Israel bainbi Cristoni recoyo ro'taye yêma'icuaire sēani, Riusubi bacuaire quê'ñeni, gu'a cabêan tēyoni senjose'e'ru bacuaire senjobi. Quê'ñeni senjosi'cua ba'iyeta'an, mēsacua yua Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajên, ja'an se'ga'ru ba'ijê'ên. Riusu yo'ose'ere ro'tani, Yêquêna se'gabi re'o bain ba'iyê caye beoye ba'ijên, êñare bajê'ên. ²¹ Riusu bain ru'ru ba'isi'cuare quê'ñeni senjose'e sēani, mēsacuabi Cristoni recoyo ro'tama'itoca, mēsacuaire'ga quê'ñeni senjosi'cua Riusu. ²² Yureca, Riusu ba'iyete ro'tani ye'yêjê'ên. Yequêcuare êñaguê, ai bojoguê coñe poreji. Yequêcuare Cristoni recoyo ro'taye yêma'icuaire ai jêja bēnni senjoñe poreji Riusu. Israel bainbi Cristoni recoyo ro'taye yêmajîenna, bacuaire ai jêja bēnni senjobi. Bēnni senjoni, mēsacuaire êñaguê, mēsacuaire cuencueni consi'quê bajî'i. Ja'nca ba'iguêna, mēsacua'ga Cristoni recoyo ro'taye gare jo'cama'ijê'ên. Ja'nca jo'catoca, Riusubi mēsacuaire'ga quê'ñeni senjosi'cua. Gu'a cabêan tēyoni senjose'e'ru, mēsacuaire'ga quê'ñeni senjosi'cua. ²³ Ja'n'rêbi, Israel bain Cristoni recoyo ro'taye yêma'icuaire yequêrê se'e bonêni, Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi se'e baguê bainre bacuaire mame re'huani baji. Gu'a cabêan tēyoni senjose'ere inni, mame sēoni, mame saca gûeseyu'ru gûina'ru baguê bain senjosi'cuare se'e mame re'huani baye poreji, ai pore Êjaguê sēani. ²⁴ Ja'nca ba'iguêna, mēsacua judío bain jubê ba'ima'icua yua êñere ro'tani ye'yêjê'ên. Mēsacua yua tin jubê bain ba'ijîenna, Riusubi mēsacuaire baguê bainreba ba'icuaire re'huani baji. Ja'nca re'huani baye poreguêta'an, judío bain Riusu bain ru'ru ba'isi'cua quê'ñeni senjosi'cua ba'ijên, ja'n'rêbi Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, bacuaire'ga quê'rê ta'yêjêyê'ru baguê bainrebare se'e mame re'huani baye poreji Riusu. Airu sunqui cabêanre jo'ya sunquîñêna saca gûesetoca, jo'ya sunqui cabêan tēyose'ere quê'rê ta'yêjêyê ja'ansi sunquîñêna saca gûeseyu masiji Riusu.

La salvación final de los de Israel

²⁵ Mēsacua Ai ye'yese'cua'ê yêquêna, ro'tamajên ba'ijê'ên caguê, êñere, bain ja'anrên huesêse'ere, mēsacuani yihuoni jo'cayê yê'ê. Israel bain jubê jobo ba'icuaire Cristoni recoyo ro'taye yêmajîen ba'iyê. Ja'nca ba'ijîenna, Riusubi judío bain jubê ba'ima'icuaire choini, baguê jai jubê bainrebare bacuaire re'huani baye ro'taji. ²⁶ Ja'ancuaire re'huani tējiguêna, ja'n'rêbi Israel bainbi Cristoni si'a recoyo ro'taja'cua'ê. Ja'nca ro'tajîenna, Riusubi baguê bainrebare bacuaire tēani, mame re'huani baja'guê'bi. Ira coca toyani jo'case'ere êñani, ja'an ba'ija'yete masiye poreyê mai:

Judío bain jubê Israel hue'ejên ba'icuaire ba'iguê, te'eguê, Riusu cuencueni raoja'guê, ja'anguêbi ti'anni, bacuaire tēani baja'guê'bi.

²⁷ Riusu ru'ru ba'isîrên cani jo'case'ere yo'oguê, bacua gu'a juchare gare senjoni, bacuaire tēani baja'guê'bi.

Ja'an cocare cani jo'cabi Riusu.

²⁸ Ja'nca cani jo'caguêna, yureta'an, Israel bainbi Riusu cocarebare achaye yêmajîen, Cristoni je'o bajên ba'iyê. Ja'nca ba'icuaire sēani, Riusubi bacuaire êñaguê, baguê bain ba'iyê êñeseji. Êñeseji, mēsacua judío bain jubê ba'ima'icua yua Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu bain ba'iyê poreyê. Israel bain yua Riusu bain ba'iyê êñeseji'cuareta'an, Riusubi bacuaire ai yêji. Bacua ira bain ba'isi'cuani: Mēsacua yua yê'ê bainreba ba'i jubê'ê cani jo'casi'quê sēani, Riusubi baguê cuencuesi'cuare ai yêguê, bacuaire tēani baja'ye gare huanê yema'iji. ²⁹ Riusubi baguê bainre cuencueni choini, baguê naconi si'arên baye cani jo'casi'quêbi gare tin yo'oye beoye ba'iji. ³⁰ Quê'rê ru'ru ba'isîrên ba'iguêna, Riusubi judío bainre cuencueni, baguê bainre bacuaire re'huani baguêna, mēsacua tin bainbi Riusu coca quêani achose'ere ro huesêjên, baguêni recoyo ro'tama'ê'ê. Yureta'an, judío bainbi Riusu cocare ro'taye gu'a gûecua sēani, Riusubi mēsacuani oiguê êñani, baguê bainre mēsacuaire re'huabi. ³¹ Ja'nca re'huaguêna, judío bainbi êñani, mēsacuani oiguê coñete êñani, bacuaire se'e ro'tani, Riusu cocare si'a recoyo ro'taja'cua'ê. Ja'nca ro'tajîenna, Riusubi baguê bainre bacuaire re'huani

baja'guë'bi. ³² Yureca, Riusubi si'a bainni bacua ro achajën ba'iyete masi güeseji. Ja'nca masi güeseguëna, bacuabi, "Ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Riusu coca guanseni jo'case'ere achani yo'oye yëma'isi'quëbi yure yo'oz'a" catoca, Riusubi bacuani oiguë ëñani, baguë naconi te'e zi'inni bacuare baji.

³³ Yureca, mai Taita Riusu yua maire ai ro'taguë, baguë bayete maina ai ba'iyë ai insireba insiji. Ai ba'iyë ai masireba masiguë'bi ba'iji baguë. Baguë ñacobi ëñani, si'aye beuru masiji. Yureca maibi baguë ro'tani cuencuese'ere, baguë yo'o yo'ose'ere, ja'anre ëñani, mai gare ro'taye porema'cuata'an, baguë se'gabi ta'yejeiye re'huanì, re'oye ro'tani yo'obi cayë mai. ³⁴ Baguë coca canì jo'case'e'ru ba'iyë güina'ru ba'iji baguëre. Baguë recoyo ro'tayete masiye yëtoca, ro mai ñacobi ëñani masiye ai caraji maire. Baguëni yihuocua re'etoca, gare tinjama'inë. ³⁵ Bainbi bacua bayete Riusuna ro insini, ja'nrebi coca cajën, "Riusuna ro insiguëna, baguë yua yë'ëna go'iyë ro'iyë baji" ja'anre catoca, ai huacha cajën ba'icua'ë bacua. ³⁶ Yureca, ën re'oto si'a re'otore ëñato, Riusubi si'aye re'huanì jo'cabi. Baguë se'gabi coca guanseguëna, si'a ën re'oto re'huanì jo'case'e ba'iji. Baguë se'gabi si'ayete caraye beoye baji. Baguë yërën ti'anguëna, baguë se'gabi si'aye ñu'ñujei güeseyë masiji. Ja'nca sëani, baguëni re'o coca cajën, "Riusu yua ai ta'yejeiyereba ba'iguë'bi ba'iji, maire" ja'anre jo'caye beoye cajën bañuni. Ja'nca raë'ë.

12

La vida consagrada a Dios

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësaçuani ñaca yihuoreba yihuoyë yë'ë. Riusubi mësaçuani ai oiguë conni, baguë re'o bainre mësaçuare re'huanì baji. Ja'nca baguëna, mësaçu'a ga mësaçu'a ba'iyë si'ayete Riusuna insini jo'cajé'ën. Ja'nca insini jo'cajën, Riusu yëye'ru baguëni jo'caye beoye ai yëjën, baguëre yo'o concua gare ba'ijë'ën. ² Ja'nca ba'ijën, ro ën yija bain yo'ojën ba'iyë'ru gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu bainre mame re'huasi'cua sëani, Riusu yëye se'gare ro'tani, ja'an se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijën, Riusu yëye yua re'oye se'ga ba'iguëna, Riusubi mësaçu'a yo'o coñete re'oye ëñaguë, mësaçuani bojoji.

³ Ja'nrebi, Riusubi baguë yo'ore yë'ëna oiguë ëñoguëna, mësaçuare yihuo cocare quëani achoyë yë'ë. Si'acuabi ro mësaçu'a ba'iyete ro'tajën, Yë'ë se'gabi ai re'oye yo'ohuë yë'ë, ro'taye beoye ba'ijë'ën. Mësaçu'a yo'o case'ere te'e ruiñe masini re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Riusubi mësaçu'a recoyo ro'tayete masini, baguë yo'o yo'oyete ëñotoca, ja'anre te'e ruiñe ro'tani, Riusubi yë'ëni, re'oye guanseguë ba'iji cajën, Riusuni conjën ba'ijë'ën. ⁴ Yureca, mai ga'nihuëbi, mai ëntë sara, guëon, ñaco, ganjo, ja'anre bajën, ga bayebi tin yo'o yo'ojën ba'iyë. ⁵ Mai hua'na'ga ai jai jubë bain ba'ijën, Cristo naconi te'e ba'ijën, baguë yo'o yo'ojën, ga bainguëbi tin yo'o yo'ojën, Cristona zi'injën, si'a jubëbi sa'ñeña conjën, te'e yo'o yo'ojën ba'iyë mai.

⁶ Ja'nca ba'ijë'na, Riusubi baguë bayete maina ro insiguë, ga bainguëte tin yo'o yo'oye porecuare re'huaguëna, baguë re'huase'e'ru ba'iyë baguë yo'ore conjën bañuni. Baguë coca masi güesese'e quëacu'a'ru re'huasi'cua banica, mësaçu'a Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'iyë'ru baguë coca quëani achose'ere masini quëajën ba'ijë'ën. ⁷ Yequëcuani yo'o concua re'huasi'cua banica, bainre yo'o conjën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Bainre ye'yocua re'huasi'cua banica, te'e ruiñe yo'o yo'ojën, bainre ye'yojën ba'ijë'ën. ⁸ Bainre bojoye yihuocua re'huasi'cua banica, re'oye yihuojën, Cristoni quë'rë re'oye masijë'ën cajën, bacuani bojo güesëjën ba'ijë'ën. Yequëcuani bonsere ro insicua re'huasi'cua banica, bonsere ëa ëñañe beoye ba'ijën, bainna ro insijën ba'ijë'ën. Bain ëjacua re'huasi'cua banica, te'e ruiñe ëñajën re'oye guansejën ba'ijë'ën. Bain ai yo'ojën ba'icua re'huasi'cua banica, güeyë beoye bojojën, bacuare conjën ba'ijë'ën.

Deberes de la vida cristiana

⁹ Si'a jubëbi te'e ruiñe ba'i recoyobi sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Si'a gu'ayete güereba güejën ba'ijë'ën. Re'oye ba'iyete ro'tani, ja'anre jo'caye beoye bojojën ba'ijë'ën. ¹⁰ Mësaçu'a te'e bainre yëreba yëye'ru sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Ja'ansi'cua ba'iyete ro'tamajën, yequëcuani quë'rë ta'yejeiye te'e ruiñe ëñajën, re'oye cajën ba'ijë'ën.

¹¹ Riusubi yo'o caguëna, si'a jëja yo'o yo'ojën, ñame ro'tamajën, mësaçu'a yo'o conjën ba'ijë'ën. Riusu Espiritu bacua sëani, si'a recoyobi yo'o yo'ojën, Riusure conreba conjën ba'ijë'ën.

¹² Cristo in rai umuguse ti'anja'ñete ro'tajën ëjojën, bojojën ba'ijë'ën. Ai yo'ojën ba'icua'tan, jo'caye beoye Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu naconi coca cajën, caraye beoye baguëni uajën ba'ijë'ën.

¹³ Cristo bain bonse carajën ba'itoca, bacuare conjën, mësaçu'a bonsere ro insijën ba'ijë'ën. Mësaçu'a huë'ena ti'ancuare bojojën, re'oye saludajën, bacuare re'oye cuirareba cuirajën ba'ijë'ën.

¹⁴ Yequëcuabi mësacuare gu'aye yo'otoca, bacuare re'oye cajën ba'ijë'ën. Bacuani gu'aye caye beoye ba'ijën, bacuare re'oye coñe Riusuni ujañën ba'ijë'ën.

¹⁵ Bojojën ba'icua ba'itoca, bacua naconi te'e bojojën ba'ijë'ën. Ai yo'ojën oicua ba'itoca, bacua naconi te'e oijën ba'ijë'ën.

¹⁶ Mësacua sa'ñeña bojojën, sa'ñeña coca cajën, te'e recoyo ro'tajën bojojën ba'ijë'ën. Yë'ë se'gabi më'ë masiyë ru'quë'rë masiyë, ja'anre caye beoye ba'ijë'ën. Ro yo'o con hua'na naconi ba'ijën, bacuani bojojën, bacuani coñe gare güeyë beoye ba'ijë'ën.

¹⁷ Yequëcuabi mësacuani gu'aye yo'otoca, bacua gu'aye yo'ose'ere'ru bacuana se'e gu'aye yo'oma'ijë'ën. Si'a bainre te'e ruiñe conjën, sa'ñeña re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁸ Si'a bain naconi te'e bojojën bañuni cajën, mësacua porese'ere'ru bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁹ Yë'ë bain ai yësi'cua, yequëcuabi mësacuani gu'aye yo'ojëna, bacuare'ga güina'ru gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Riusu bënni senjoja'ñete ro'tajën bacuani gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: "Yë'ë se'gabi bain gu'aye yo'ocuanu bënni senjoñë" caguë yihuobi Riusu. ²⁰ Yequë quë'rore ëñato, ñaca caji: "Më'ë je'oguëte aon gu'ana ju'intoca, baguëni aon cuiraguë ba'ijë'ën. Oco ëatoca baguëni ocore uncuajë'ën. Ja'nca re'oye yo'otoca, baguëbi ai huaji yëguë, baguë gu'aye yo'ose'ere ro'tani, gati ëaye ro'taguë ba'iji" caguë yihuobi Riusu. ²¹ Ja'nca sëani, mësacuabi gu'aye yo'o ëaye ro'tatoca, gu'aye yo'oma'ijë'ën. Re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. Ja'nca ta'yejeiye ba'ijëna, mësacua je'ocuai ro'jêa beojën quëñeni saiyë.

13

¹ Bain ëjacuabi guansejënna, si'acuabi achani, Jaë'ë cajën, bacua case'ere'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Riusu cuencueni re'huasi'cuare sëani, ja'nca yo'ojën ba'ijë'ën. Èja bain si'acuare cato, Riusu se'gabi bacuare cuencueni re'huani jo'cabi. ² Ja'nca jo'caguëna, mësacuabi ëja bain guansese'ere yo'oye yëma'itoca, Riusu cuencueni jo'case'ere gu'aye sehuoyë. Ja'nca yo'otoca, mësacuare bëñe se'ga ba'iji. ³ Re'oye yo'ocuarë si'nseyete ëja bainre re'huamaji' Riusu. Gu'aye yo'ocuarë si'nseyete bacuare re'huani jo'cabi. Ja'nca sëani, mësacuabi re'oye yo'otoca, ëja bainbi mësacuare te'e ruiñe ëñajën, mësacuare si'nsemajën ba'iyë. ⁴ Riusure concua sëani, mësacuare'ga coñe poreyë. Ja'nca ba'ijëna, mësacuabi gu'aye yo'otoca, bacuare huaji yëjën ba'ijë'ën. Mësacuani si'nseye poreyë. Riusu cuencueni re'huasi'cua sëani, gu'aye yo'ocua si'acuare si'nseye bayë. ⁵ Ja'nca re'huani jo'case'ere sëani, ëja bain guansese'ere achani yo'ojën ba'ijë'ën. Riusubi yë'ëre bënni senjoja'ñe ja'an se'gare ro'tama'ijë'ën. Mësacua quë'rë se'e recoyo te'e ruiñe ro'tajën, re'oye yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën. ⁶ Güina'ru, ëja bainbi impuesto curire senni achajëna, mësacua ro'ijën ba'ijë'ën. Impuesto ëjacuabi yua Riusuni conjën, impuesto curi ro'iyete guanseyë bayë. ⁷ Èja bain impuesto curire ro'iyë guansejënna, mësacua ro'ijën ba'ijë'ën. Yequë ëjacuabi yequë curire ro'iyë guansejënna, mësacua ro'ijën ba'ijë'ën. Bacua guansese'e si'aye achani, re'oye sehuojën ba'ijë'ën. Bacuani te'e ruiñe ëñajën, bacuani re'oye coca cajën ba'ijë'ën. ⁸ Yequëcuani gare debeye beoye ba'ijë'ën. Sa'ñeña ai yëjën, sa'ñeña ai conreba conjën ba'ijë'ën. Mësacuabi yequëcuani ai yëreba yëjën ba'itoca, Riusu guanseni jo'case'e si'aye yo'osi'cua ba'iyë mësacua. ⁹ Riusu guanseni jo'ca cocare ro'tato, ñaca ba'iji: "Yequëre, yecore yahue yëye beoye ba'ijë'ën. Bainre huani senjoñe beoye ba'ijë'ën. Gue jiañe beoye ba'ijë'ën. Yequë bainguë yo'ose'ere ro'coqueguë camaquë ba'ijë'ën. Yequë bainguë bayete ro'ëa ëñañe beoye ba'ijë'ën." Ja'an coca guanseni jo'case'ere ro'tato, se'e yequë coca guanseni jo'case'e "Ja'ansi'quë yëguë ba'iyë'ru, yequë bainre güina'ru ai yëguë ai oire bajë'ën" ja'an cocare achani yo'otoca, si'a guansesi coca yo'oye'ru quë'rë te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë mësacua. ¹⁰ Mësacuabi yequë bainni ai yëjën, ai oijën ba'itoca, bacuani gu'aye yo'oye beoye ba'iyë. Ja'nca sëani, mësacua bainni te'e ruiñe yëjën ba'icuai Riusu coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe achani yo'ojën ba'iyë.

¹¹ Yureca, canni sëtaye'ru ëñani ro'tajën ba'ijë'ën. Ñame ëama'iñe bañuni. Riusu yo'o guansese'ere quë'rë ta'yejeiye yo'ojën bañuni. Maire in rai umugusebi ai besa ti'anja'ñeta'an ba'iji. Cristoni si'a recoyo ro'tasi umuguserë ro'tato, baguë in raiyete ta'yejeiye ro'tamatena, yureta'an zoe ëjoye beoye ba'iyë mai. ¹² Baguë bain ëjojën ba'icuarë yuara in raiji. Ja'nca sëani, mai ja'anrë ba'isi yo'o, gu'aye yo'ose'ere cato, ja'anre gare si'cani senjojën bañuni. Baguë bainreba yo'ojën ba'iyë'ru ba'ijën, Cristo ba'iyete si'a bainni masi güesëjën, re'oye yo'ojën bañuni. ¹³ Ja'nca ba'ijën, baguë ta'yejeiye ba'iyë'ru ba'ijën, re'oye yo'ojën, gu'a juchare gara yo'oye beoye bañuni. Ro a'ta fiesta yo'oni jo'chana güebeye, yequëni yeconi yahue yëni a'ta yo'oye, sa'ñeña gu'aye yo'oye, sa'ñeña bënjën huaiye, yequëcua ba'iyete ëa ëñani bacua'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iyë yëye, ja'anre gare yo'oye beoye bañuni. ¹⁴ Mai Èjaguë Jesucristo naconi te'e zi'inni, baguë ta'yejeiye ba'iyebi jêja recoyo re'huani ba'ijë'ën. Maibi Riusu bainreba sëani, gu'a ëaye yo'oye'ru ro'taye beoye ba'ijën, ja'anna bojo ëaye beoye bañuni, cayë yë'ë.

14

No critiques a tu hermano

¹ Ja'nrebi, yequêcua, Cristoni si'a recoyo ro'tajên ba'icuabi yua Cristo bainreba mame re'huasi'cua ba'ijên, Cristo ye'yose'e'ru te'e ruiñe ye'yeye carajên banica, mêsacuabi bacuare bojojên, mêsacua jubêna choijên ba'ijê'ên. Ja'nca yo'ojên, bacua yo'ojên ba'iyê, bacua ro'tajên ba'iyê, yua tin ba'itoca, mêsacua yua bacuare hui'ya senni achayê beoye ba'ijê'ên. ² Yequêcuabi ro'tajên, si'a aon, si'a hua'i, ja'anre aiñe poreyê cajênna, yequêcuabi, Ja'an hua'ire gare ainma'iguê'ê yê'ê cayê. Yequêcua'ne huacha riusu hua'ina insini jo'casi'cua sêani, yurera hua'ire gûejên, hua'ire ainma'icua ba'iyê. ³ Ja'nca cajênna, si'a aon aincuabi yua ja'an ro'tacuare "Riusu bain ro'tayê'ru tin ro'tayê mêsacua" catoca, ai huacha cayê mêsacua. Hua'ire ainma'icua'ga yua si'a aon aincuani gu'aye cayê beoye ba'ijê'ên. Riusu mame re'huase'ere ro'tajê'ên. ⁴ Ja'nca sêani, Cristo bainbi mêsacua ro'tajên yo'oye'ru tin yo'ojênna, bacuani gu'aye cayê beoye ba'ijê'ên. Riusu se'gabi baguê bain bêñfete cayê poreji. Baguêbi ga bainguêni êñani, Re'o bainguê ba'iji canica, ¿mêsacua queaca tin cayê masiyê'ne? Mai Êjaguêbi baguête re'o bainguête re'huani baguê, baguête gare senjoñe beoye ba'ija'guê'bi.

⁵ Ja'nrebi, yequêcua Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi "Yequê umuguseña Riusu quê'rê jêja umuguseña'ê" cayê. Yequêcua tin ro'tacuabi "Si'a umuguseña te'e ba'iji" cayê. Cristo bain jubê ba'icuabi tin ro'tajên, jêja umuguseña ba'iyete tin catoca, sa'ñeña gu'aye cayê beoye ba'ijê'ên. Ga bainguê se'gabi Riusu yêyete ro'tani, masini yo'ojên ba'ijê'ên. ⁶ Yequêcuabi, Te'e umuguseña Riusu jêja umuguseña'ê cajên, ja'an umuguseña ba'iyete bojojên ro'tayê, Riusuni ai yêreba yêcua sêani. Yequêcuabi ja'nca ro'tamajên, Si'a umuguseña yua te'e re'oye ba'iji ro'tayê. Bacua'ga Riusuni ai yêreba yêcua ba'iyê. Yequêcua si'a aon aincuabi Riusuni te'e ruiñe ro'tajên, bacua hua'ire ainjên bojoyê, Riusuni Surupa cacua sêani. Yequêcua hua'ire ainma'icuabi Riusuni ai yêreba yêjên, bacua aonre bojoyê, Riusuni Surupa cacua sêani.

⁷ Yureca, si'a bain Cristoni si'a recoyo ro'tacua yua Riusu bain re'huasi'cuare sêani, yê'ê yua mêsacuani ja'nca yihuoguê cayê yê'ê. Mai ba'iyete ro'tato, Ro mai yêse'e se'gare yo'ojên bañuni cayê beoye ba'iyê. Mai junni huesêyete ro'tato, Ro mai yêse'e se'ga'ru junni huesêye poreyê mai cayê beoye ba'iyê. ⁸ Mai Êjaguê cuencueni re'huase'e sêani, baguê se'gabi mai ba'iyete baji. Maibi huajêjên ba'ijênna, mai Êjaguê yêye yo'oyete maini baji. Mai junni tonrên ti'anguêna, mai Êjaguê cuencueni re'huase'e ba'iji. Ja'nca sêani, huajêjên ba'itoca, mai Êjaguêbi maini baji. Junni tontoca, mai Êjaguêbi maini baji. Ja'nca sêani, ro mai yêse'ere gare yo'oye beoye bañuni. ⁹ Cristobi ja'an ro'ire junni tonni, ja'nrebi go'ya raji'i. Huajêjên ba'icua, junni tonsi'cua, si'acua Cristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuani baguê bainre re'huani baye ro'taguê, ja'nca yo'obi.

¹⁰ Ja'nca ba'iguêna, mêsacuabi mêsacua bain Cristoni ro'tacuani gu'aye cayê beoye ba'ijê'ên. Mêsacuabi ên cocare cajên, "Bacuabi tin yo'oye ro'tajên, re'oye yo'oye ti'anma'iñê. Yê'ê se'gabi re'oye yo'oyê" ja'anre gare cayê beoye ba'ijê'ên. Ên yija carajeirên ti'anguêna, mai si'acuabi mai yo'ojên ba'ise'e, gu'aye yo'ose'e, re'oye yo'ose'e, si'ayete ro'tani, Riusuni sehuoye bayê. ¹¹ Riusu coca toyani jo'case'e, ñaca ro'tajên ba'ijê'ên:

Mêsacuani te'e ruiñereba caguê quêayê, caji Riusu.
Si'a bainbi yê'êna rani, yê'êna gugurini réañe bayê.

Si'a bainbi yê'êni cajên, "Quê'rê ta'yêjeiye Êjaguê ba'iyê mê'ê" yê'êni te'e caju'cua'ê.

¹² Ja'nca toyani jo'case'e sêani, mai si'acuabi te'ena, te'ena, Riusuna ti'anni, mai ro'tajên ba'ise'e, mai yo'ojên ba'ise'e, Riusubi ro'ta gûeseguêna, si'ayete Riusuni sehuoye bayê.

No hagas tropezar a tu hermano

¹³ Ja'nca sêani, yureña, se'e sa'ñeña gu'aye cayê beoye bañuni. Riusu bainrebani Cristote jo'ca gûesema'iñe cajên, "Ja'ancuabi re'oye yo'oye ti'anma'iñê" cayê beoye bañuni. ¹⁴ Mai Êjaguê Jesús masi gûesese'e sêani, si'a aon aiñe re'oye ba'iji. Ja'nca masiguêta'an, yequêbi "Huacha riusuna insini hua'ire aiñe gu'aji" catoca, aiñe beoye ba'ija'guê. ¹⁵ Ja'nca caguêbi mê'ê hua'i aiñete êñani, recoyo gu'ajeitoca, mê'êbi baguêni oiye beoye ba'iyê. Mê'ê ai yêguê ba'iyete baguêni êñoma'iñê mê'ê. Cristobi baguê gu'a jucha ro'ire junni tonsi'quê sêani, mê'ê hua'i aiñete ro'tani, baguêbi êñani gu'aye ro'tatoca, aiñe beoye ba'ijê'ên. ¹⁶ Yê'ê ta'yêjeiye ba'iyete gu'aye cama'ija'guê cajên, mêsacua êñajên ba'ijên, re'oye yo'oye se'ga ba'ijê'ên. ¹⁷ Riusubi baguê bain cuencuesi'cua naconi te'e ba'iguêna, maibi aon aiñe, gono uncuye, ja'anre ta'yêjeiye ro'tama'iñê. Te'e ruiñe ba'i recoyo ro'tayê, sa'ñeña bojojên ba'iyê, Riusu Espiritu naconi te'e ba'iyê, ja'anre ai ta'yêjeiye ro'tajên ba'iyê mai. ¹⁸ Cristo yo'o guansese'ere ja'nca yo'ojên, Cristo bain mai naconi te'e ba'icua ro'tajên bañuni. Bacuabi

mai ba'iyete eñani, Cristoni què'rè re'oye ye'yeja'bè cajèn, eñajèn ba'ijèn, re'oye yo'ojèn bañuni. Ja'nca ba'itoca, Riusubi maire bojoli. Bain'ga maire te'e ruiñe eñajèn ba'iyè.

¹⁹ Sa'ñeña te'e bojojèn bañuni cajèn, Cristo ba'iyete què'rè ye'yeni què'rè jèja recoyo re'huaye, ja'anre sa'ñeña conjèn bañuni cayè. ²⁰ Ja'nca sèani, mèsacua yèse'ere yo'ojèn, yequècua mèsacua eñacuani huacha yo'o güesetoca, ai gu'aye yo'oyè mèsacua. Si'a hua'i yua aiñe re'oye ba'iyeta'an, yequècuabi mèsacua hua'i aiñete eñani, Huacha riusu hua'ini insisi hua'ire aiñe re'oji ro'tatoca, mèsacuabi ro gu'aye yo'oyè. ²¹ Mèsacua hua'i aiñe, jo'cha uncuye, ja'ncara'ru yo'oni, mèsacua bainni Cristote recoyo ro'taye jo'ca güesetoca, ja'anre ainmajèn uncumajèn ba'ijè'èn. ²² Mèsacua Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi yequècua Cristo bainni cajèn, "Si'a hua'ire ainjè'èn" hui'ya caye beoye ba'ijè'èn. Mèsacua hua'ire aiñe re'oji masijèn ba'icuata'an, mèsacua eñajèn ba'ijèn, Riusuni yo'o conjèn, baguè naconi te'e bojojèn ba'ijè'èn. ²³ Yequècuabi cajèn, "Huacha riusuna insisi hua'ire aintoca gu'aji" canì, ja'n'rèbi ja'an hua'ire aintoca, gu'aye yo'ohuè bacua, caji Riusu. Mai hua'na, Cristo bainbi ja'ansi'cuabi ro'tajèn, "Èn hua'ire aintoca, gu'aye yo'oyè yè'è" ro'tani, ja'an'rèbi ja'an hua'ire aintoca, Riusubi mai ba'iyete eñani, Gu'aye yo'ohuè mè'è caji.

15

Agrada a tu prójimo, no a ti mismo

¹ Yureca, maibi Cristo naconi ta'yejeiye ye'yesi'cuabi yua yequècua Cristo naconi ta'yejeiye ye'yema'icuanì oijèn, Cristoni què'rè jèja recoyo ro'tayete bacuare conjèn bañuni, cayè. Ro mai yèse'e se'gare yo'oye beoye bañuni, cayè. ² Ja'an ye'yema'icua're ro'tani, Cristoni què'rè re'oye conjèn ba'ija'bè cajèn, Cristo naconi ta'yejeiye yo'oye bacuanì ye'yojèn bañuni. ³ Cristote ro'tato, ro baguè yèse'e se'gare yo'oye beoye bajì'i. Riusu yèse'e se'gare yo'oguè, ai ja'siye ai yo'oye babi. Riusu coca toyani jo'case'e'ru ñaca bajì'i: "Bainbi mè'èni je'o coca canì jèhuajèn, güina'ru yè'ère'ga je'o canì jèhuahuè" toyani jo'case'e sèani, ja'nca bajì'i. ⁴ Riusu ira coca toyani jo'case'ere masiye poreyè mai. Riusu bain ja'an'rè ba'isi'cuabi ai yo'ojèna, Riusubi bacuanì ai conguè bajì'i. Ja'nca conguè ba'iguèna, mai'ga ai yo'ocuata'an, què'rè jèja recoñoa re'huayè. Riusu conja'ñete jo'caye beoye èjojèn, baguè naconi si'arèn ba'ija'ye bojojèn ro'tayè mai. ⁵ Aito. Mai Èjaguè Riusubi maini ai ta'yejeiye coñe masiji. Ai jèja recoñoa bacuare maire re'huaji. Ja'nca re'huaguèbi mèsacua're'ga conguè, què'rè jèja recoñoa bacuare mèsacua're'huaja'guè. Sa'ñeña te'e recoyo ai bojo huanofè ba'icua're mèsacua're'huaja'guè. Mai Èjaguè Cristo Jesús masi güeseguè ba'ise'e'ru güina'ru sa'ñeña recoyo te'e bojojèn ba'ijè'èn. ⁶ Ja'nca ba'ijèn, mai Taita Riusuni cajèn, "Ai ta'yejeiguè'bi ba'iyè mè'è" jo'caye beoye jèja canì achojèn ba'ijè'èn. Mai ta'yejeiye Èjaguè Jesucristo, baguè Taitare sèani, ja'nca canì achojèn ba'ijè'èn.

El evangelio es anunciado a los no judíos

⁷ Ja'nca ba'ijèn, sa'ñeña te'e recoyo bojojèn, mèsacua si'a Cristo bain ba'i jubèna ñè'canì ba'ijè'èn. Cristobi mèsacua're ñè'conì baye'ru, mèsacua güina'ru sa'ñeña ñè'canì ba'ijè'èn. Ja'nca ñè'canì ba'ijèn, Riusu ta'yejeiyete aireba masi güeseyè mèsacua. ⁸ Cristo ba'iyete cato, èñere mèsacuani què'ayè yè'è. Judío bainna ti'anni, Riusu jia'noni case'e bacua ira èja taita sanhuè ba'isi'cuani canì jo'case'e, ja'an canì jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guè caguè bajì'i. Riusubi guanseguèna, Cristobi achani, judío bainni ai re'oye yo'obi. ⁹ Ja'nca yo'oguè, judío bain jubè ba'ima'icua'ga Riusu oiguè coñete ye'yeni Riusuni bojojèn, Riusu ta'yejeiyete masi güesejèn ba'ija'bè caguè, judío bainna ti'anbi Jesucristo. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru bajì'i Jesusre. Èñere eñani masijè'èn: Yureca, mè'è ba'iyete judío bain jubè ba'ima'icuanì masi güeseni, mè'è ta'yejeiyete bojoguè, bacuanì què'ani achoguè gantayè yè'è.

¹⁰ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguèna, yequè què'rona eñato, Riusubi ñaca canì jo'caguèña: Mèsacua judío bain jubè ba'ima'icua yua Riusu bainreba naconi ñè'canì, baguè ba'iyete te'e bojojèn ba'ijè'èn.

¹¹ Ja'nca canì jo'caguè, se'e ñaca canì jo'case'e ba'iji:

Mèsacua judío bain jubè ba'ima'icua yua mèsacua Èjaguè'rebare bojojèn, baguè ta'yejeiyete què'ani achojèn ba'ijè'èn.

Si'a bainbi baguète güina'ru què'ani achojèn bojojèn ba'ija'bè, canì jo'case'e ba'iji.

¹² Ja'n'rèbi, se'e Isaiás toyasi pèbèna eñato, ñaca caji:

Mai ta'yejeiye Èjaguè ira taita ba'isi'què Isai hue'eguè baguè mamaquè yo'je rajia'guèbi maina ti'anja'guè'bi.

Ti'anni si'a re'otoña bain Èjaguè ruinguèna, judío bain jubè ba'ima'icuanì baguèni si'a recoyo ro'tani, baguè tèani bayete èjojèn ba'ija'cua'è, caji Riusu coca.

¹³ Yureca mai Taita Riusuèn.

Si'a bainbi baguëte güina'ru quëani achojën bojojëbi maire, se'e ju'ñe beoye ba'icuaire, baguë naconi te'e ba'icuaire maire re'huaja'guëre sëani, jo'caye beoye ëjoye poreyë mai. Mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi mësacuare güina'ru re'huaja'ye caguë, caraye beoye recoyo bojojën ba'icuaire mësacuare re'huani baja'guë. Ja'nca re'huani baguëna, baguë Espiritu ta'yejeiye ba'iyete bajën, baguë re'oye yo'oja'ye cani jo'case'ere bojojën ëjoye poreyë mësacua.

¹⁴ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua jëja recoyo bayete ro'taguë, mësacua te'e ruiñe ro'tajën ruinjäë'ë cayë. Ai masiye ye'yesi'cuabi yua sa'ñeña ye'yoni yihuoye poreyë. ¹⁵ Ja'nca ba'ijëna, yë'ëbi yua Mësacua huanë yeye beoye ba'ijë'n caguë, yë'ë yihuo coca ma'carëanre mësacuana te'e ruiñereba toyani sahuë. Riusubi yë'ëni ai ba'iyë ai conguëna, ja'nca yo'ohuë yë'ë. ¹⁶ Judío bain jubë ba'ima'icuaana saiguëna, Jesucristobi yo'o caguë, bacuare conguë ba'ijë'n caguë, Yë'ë cocarebare bacuana quëani achoguë ba'ijë'n caguë, yë'ëre cuencueni re'huabi. Re'huaguëna, Riusu tëani bayete judío bain jubë ba'ima'icuaani quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Riusubi, Bacuani bani bojoza caguë, baguë Espiritute bacuana meni tonni, baguë bainrebare bacuare re'huaye ro'taji.

¹⁷ Riusubi yë'ëre cuencuesi'quë sëani, yë'ëbi Jesucristoni yo'ore conguë, Ai re'o yo'o ba'iji caguë, baguë yo'ore yo'oguë bojoyë yë'ë. ¹⁸ Cristo se'gabi ai ta'yejeiye yo'oguëna, baguë yo'ore yo'oye porehuë yë'ë. Cristobi yo'o caguëna, ja'anre yo'oni, judío bain jubë ba'ima'icuaabi Riusuni achani, Cristoni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, baguë cocarebare quëani achoyë yë'ë. Ja'nca quëani achoguë, Cristo yo'ore yo'oguë, ¹⁹ Riusu Espiritubi ta'yejeiye conguëna, Riusu ta'yejeiye yo'ore si'a jëja yo'oni, bainni masi güesehuë yë'ë. Masi güesehuë, Te'e ruiñe ba'i coca'ë caguë, Jerusalenbi sani, Ilirico ba'i re'otona ti'añe tëca, Cristo mame re'huani baja'ye, ja'an cocare quëani achoni tëjihue yë'ë. ²⁰ Ja'nca quëani achoguëna, Cristo ba'iyete achama'isi'cuabi Cristo mame re'huani bayete achajën ba'ë'ë. Yequëcua yua Riusu cocarebare ru'ru quëani achojën ba'itoca, yë'ëbi ja'anruana güina'ru quëani achoma'ñe caguë ba'ë'ë. ²¹ Riusu coca toyani jo'case'ru güina'ru ba'ija'ye ba'iji. Tin bainbi baguë cocarebare achani masija'cua'ë caji. Ja'nca sëani, ën cocare achani ro'tajë'n: Baguë ba'iyete huesëcuabi yurera achani, baguëte ye'yeni, baguëte te'e ruiñe masija'cua'ë, toyani jo'cabi Riusu.

Pablo piensa ir a Roma

²² Ja'nca quëani achoguë ganiguë, yua mësacuani ëñaguë saza casi'quëta'an, porema'iguë ba'ë'ë. Saiye yësi'quëta'an, yurera tëca saiye porema'ë yë'ë. ²³ Yureca, ënjo'on ba'i re'otona ganiguë, Riusu yo'ore yo'oni tëjihue yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuare ëñajaza zoe tëcahuëan ba'iyë casi'quë mësacuana yureca saiye ro'tayë yë'ë. ²⁴ España yijana saiguë, ja'an ma'abi ganiguë, mësacuana yureca ti'anni ëñaguë bojoja'guë'ë. Ëñaguë bojoguëna, yequërë mësacuabi yë'ëre, Española saiguëte bojojën, baruna conjën saoma'ñe. ²⁵ Ru'ru, yë'ëbi Cristo bain jubë Jerusalén ba'icuaana bonsere sani insijaza caguë ba'iyë. ²⁶ Macedonia, Acaya, ja'an Cristo bainbi judío bain jubë ba'ima'icua, Cristo bain bonsere beo hua'na Jerusalén ba'icuaire coñu cajën, bacua bain bonsere bëyoni, ja'anruna saoye ro'tahuë. Ja'an bonsere sani insija'guë'ë yë'ë. ²⁷ Judío jubë bain ba'ima'icuaabi bacuare coñe yëtoca, re'oye ba'iji ro'tahuë bacua. Judío bain Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi yua Cristo ta'yejeiye ba'iyete bacuani bojojën masi güesejënna, bacuabi bacua bonsere bëyoni, bacuana go'iyë insiye'ru ro'insiye bayë. ²⁸ Ja'an bonsere yuara inni, Jerusalenna sani, insicaiyë yë'ë. Ja'nca yo'oni tëjini, ja'n'rëbi Española saiguëbi mësacua naconi choa ma'carë bëani huajëni bojoguë, se'e España yijana ganiguë saiye. ²⁹ Ja'nca ti'anni bëaguë, Cristo cocarebare mësacuani quëani achoguëna, Cristobi ta'yejeiye conguëna, maibi sa'ñeña te'e bojojën, sa'ñeña quë'rë jëja recoña re'huajën ba'ija'cua'ë.

³⁰ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua yua mai Eñaguë Jesucristo bain re'huasi'cuabi sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'iyë. Riusu Espiritute bacua sëani, sa'ñeña recoyo te'e bojojën, yë'ëre Riusu cocarebare si'aruana quëani achoguë ganiguëte ro'tajën, mësacua si'a jëja Riusuni yë'ëre uajën ba'ijë'n. ³¹ Judea bain Cristoni recoyo ro'tama'icuaabi yë'ëre gu'aye yo'oma'ija'bë cajën, Riusuni uajën ba'ijë'n. Ja'n'rëbi, Jerusalén ba'icua Cristo bainreba, bacuare'ga uajën ba'ijë'n. Yë'ë bonsere sani insija'yete ai bojojën coja'bë cajën, Riusuni uajën ba'ijë'n. ³² Riusubi ja'nca contoca, mësacuana re'oye ti'anni bojoye poreyë yë'ë. Ja'nca ti'anni, mësacua jubë naconi te'e recoyo ba'iguë, Huajë recoyo ba'iguë runza caguë ëjoyë yë'ë. ³³ Yureca, mai Taita Riusubi mësacua naconi ba'iguë, yua mësacua recoyo re'o huanofne ba'icuaire re'huani baja'guë, caguë ujayë yë'ë. Ja'nca yo'oja'guë.

¹ Yureca yëquëna jubë baingo Febe hue'egote mësacuana saoguëna, bagoni bojojën, bagote conjën ba'ijë'ën. Cristo bain Cencrea huë'e jobo ba'icuaire ai re'oye consi'core sëani, ² bagoni bojojën, bagote re'oye cuirajën bajë'ën. Mësacua yua Riusu bainreba ba'ijën, bagoni te'e bojojën te'e ruiñe conjën ba'ijë'ën. Ai jai jubë bainre congo, yë'ëre'ga congo ba'isi'cobi yequërë bonse caratoca, bagore carayete bagona ro insijën, bagoni bojojën ba'ijë'ën. ³ Prisca, Aquila, ja'an hua'nabi yë'ë naconi Cristo yo'o conjëna, bacuare saludajë'ën. ⁴ Ba samucuabi yë'ëre oijën ba'ijën, yequëcuabi yë'ëre huani senjoma'iñe cajën, yë'ë ro'ina huani senjosi'cua'ru ba'ire'ahuë. Yë'ëbi bacuare ro'taguë, Riusuni Surupa caguëna, judío jubë bain ba'ima'icua, si'a Cristo bain ba'i jubë ba'icua'ga ba samucuare ro'tajën, ai bojojën, Riusuni Surupa cajën ba'iyë. ⁵ Ba samucua ba'i huë'e ñë'cajën ba'icua, Cristoni ujañen gantajën ñë'casi'cua, ja'ancuare'ga saludajë'ën. Yë'ë bainguë ai yësi'quë Epeneto hue'eguëre'ga saludajë'ën. Asia yija bainguëbi Cristoni si'a recoyo ru'rureba ro'taguë ba'isi'quëbi ba'iji. ⁶ María hue'egore'ga saludajë'ën. Mësacua naconi ba'igobi ai re'oye te'e yo'o consi'co ba'igo. ⁷ Andronico, Junias, bacuare'ga saludajë'ën. Yë'ë te'e jubë bain ba'ijën, yë'ë naconi te'e ya'o huë'e ñu'isi'cua ba'ë. Cristo cuencueni raosi'cua ba'i jubëbi bacuare quëato, ai re'oye yo'o conjën ba'iyë, quëayë. Yë'ëbi Cristoni recoyo ro'taguë ba'isirëne ro'tato, bacuabi ru'ru Cristoni si'a recoyo ro'tahuë.

⁸ Ampliato hue'eguëre'ga saludajë'ën, yë'ë naconi mai Ëjaguëni te'e bojoguë ba'iguëre. ⁹ Urbano hue'eguëre'ga saludajë'ën. Mai naconi te'e jubë ba'iguë, Cristoni te'e conguë ba'iji. Mai bainguë ai yësi'quë Estaquis hue'eguëre'ga saludajë'ën. ¹⁰ Apelesre'ga saludajë'ën. Si'acuabi baguëni ëñajën, Cristo yo'ore te'e ruiñereba conguë'bi ba'iji cayë. Aristóbulo hue'eguë, baguë te'e huë'e bainre'ga saludajë'ën. ¹¹ Yë'ë bainguë Herodiön hue'eguëte saludajë'ën. Narciso hue'eguë, baguë te'e huë'e bain, mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, bacuare saludajë'ën. ¹² Mai Ëjaguëre yo'o concua, Trifena, Trifosa, ja'ancuare saludajë'ën. Mai baingo ai yësi'co Pérsida hue'egore'ga saludajë'ën. Mai Ëjaguë yo'ore congobi ai jëja yo'o yo'ogo ba'igo. ¹³ Rufo hue'eguë, mai Ëjaguëni si'a recoyo te'e ruiñe ro'taguë, ja'anguëre'ga saludajë'ën. Baguë pë'cagore'ga saludajë'ën. Yë'ë'ga bagote ro'taguë, bagoni Mamá cayë. ¹⁴ Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermes, bacuare saludani, mai jubë bain Cristoni si'a recoyo ro'tacua, bacua naconi ba'icuaire'ga saludajë'ën. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, Nereo yo'jego, Olimpas, bacua jubë Cristo bain ba'icuaire'ga saludajë'ën.

¹⁶ Mësacua yua sa'ñeña te'e bojojën, sa'ñeña su'ncañen saludajën ba'ijë'ën. Cristo bain jubëan si'a re'otoña ba'icuaibi mësacuare saludaye cahuë.

¹⁷ Yureca, yë'ë bain sanhuë, yequëcuabi mësacua jubëna ti'anni, Bëin cocare bëyofu cajën, Riusu ma'a ganiñete ënse bi'ratoca, bacuare masini, bacuare zi'iñe beoye ba'ijë'ën. Bacuabi mësacua Cristo coca te'e ruiñe ye'yese'ere yëma'ijën, tin ye'yojën ba'icua sëani, ja'nca te'e zi'inmajën ba'ijë'ën. ¹⁸ Mai Ëjaguë Jesucristo yo'ore coñe beoye ba'iyë bacua. Ro bacua gue ëaye yo'oye se'gare ro'tajën ba'iyë. Curire tëani bañu cajën, te'e ruiñe sehuoye huesëcuana sani, Bacuani re'oye achoye cañu cajën, bojora'rë coqueyë. ¹⁹ Yureca, mësacua ba'iyete cato, mësacuabi Riusu cocare te'e ruiñe achani yo'ojën ba'iyë. Si'a bainbi ja'anre masiyë. Ja'nca sëani, mësacuare ai bojoye ro'taguë, mësacuani ñaca yihuoyë yë'ë. Re'oye yo'oyete ai masiyë ye'yeyën ba'ijë'ën. Gu'aye yo'oyete ëñanica, gare coque güesema'ijë'ën. Gue gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. ²⁰ Ja'nca ba'iguëna, zupai huatibi mësacua jobona yo'o yo'ogüëna, mai ta'yejeiye Riusu bojo recoñoa re'huaguëbi zupai yo'ore ënseni quë'rë ta'yejeiye yo'oja'guë'bi. Baguë cocare añani cani jo'caguëna, ro'tani cayë yë'ë: "Eva mamaquë yo'je raija'guëbi ta'yejeiye yo'oni më'ë sinjobëna quëonni si'aja'guë'bi, baguë guëonbi" cani jo'caguëña Riusu.

²¹ Yureca, Timoteo hue'eguë, yë'ë naconi Cristo yo'ore conguë, baguëbi mësacuare saludaye saoji. Yequëcua yë'ë baincua, Lucio, Jasón, Sosípater, bacua'ga mësacuare saludajë'ën cahuë.

²² Yë'ë'ga Tercio hue'eguë Pablo cocare toyacaguëbi mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'taguë, mësacuare saludayë yë'ë.

²³ Cayo hue'eguë'ga mësacuare saludaye cabi. Baguë huë'ere ba'iyë yë'ë, Cristo bain ñë'ca huë'ere. Bacuabi ëñjo'ona rani, si'a jubëbi Riusuni ujañen gantajën bojoyë yëquëna. Erasto hue'eguë, ën huë'e jobo curi re'hua Ëjaguë, baguë'ga mësacuare saludaye saoji. Cuarto hue'eguë, mai jubë bainguë yua mësacuare saludajë'ën cabi.

²⁴ Mai Ëjaguë Jesucristobi mësacua jubë si'acuare ai ta'yejeiye conguë ba'ija'guë. Baguë bayete mësacuana caraye beoye ro insireba insiguë ba'ija'guë. Ja'nca ba'ija'guë, cayë.

Alabanza final

²⁵ Yureca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusuni bojojën, ta'yejeiye baguëni caraye beoye cajën bañuni cayë. Baguë se'gabi mësacuare quë'rë jëja recoyo ro'tacuaire re'huoye masiji. Bainre tëani re'huani baye, Jesucristo ba'iyete ye'yose'e, yë'ë coca quëani achose'e, ja'anre ro'tani,

Riusu coñete mēsacua masiyē. Riusubi ru'rureba ba'isirēnbi ja'anre ro'tani, bainni zoe te'e ruiñe masi güesema'iguē bají'i. ²⁶ Ja'nca ba'iguēbi baguē ira bain raosi'cuabi baguē cocare toyani jo'cajēna, baguē tēani re'huani bayete maini yurera quēani achoni jo'cabi. Carajeiye beoye ba'iguē sēani, mai Taita Riusubi ja'anre guanseguēna, maina jo'case'e bají'i. Baguēbi ru'ru ba cocare te'e ruiñe achoma'iguē, yurera si'a re'otoña bainni baguē cocarebare te'e ruiñereba quēani achobi. Yē'ē cocare te'e ruiñe achani, Cristoni si'a recoñoa ro'tajēn ba'ijē'ēn caguē, si'a jubē bainni masi güesebi.

²⁷ Mai ta'yejeiye Ējaguē Riusu se'gabi si'aye te'e ruiñe masiji. Jesucristobi baguē ba'iyete maini masi güeseguē raiguēna, baguēna bojojēn, baguēni ta'yejeiye cocare caraye beoye careba cajēn bañuni. Ja'nca ba'ija'guē.

San Pablobi CORINTO

Bainni utire toyaguë, ru'ru ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo hue'eguëbi yua Riusu raoni jo'casi'quë'ë. Riusubi yë'ëni ëñani, Yë'ë coca quëacaiguëre baguëte re'huani jo'caza caguë, Jesucristo ba'iyete quëani achoguëte yë'ëre re'huani raobi. Ja'nca raoguëna, yë'ë yua mai te'e bainguë Sóstenes hue'eguë naconi ba'iguëbi ² utire toyani, mësacua, Riusu bainreba, Corinto huë'e jobore ba'ijëna, utire toyani saoyë yë'ë. Mësacua yua Riusu bainreba ba'ijën, si'a Ruisu bain naconi te'e recoyo ba'ijën, si'a jubë si'aruan ba'icuaabi Jesucristoni bojojën, si'acuabi Ëjaguë baguëni cajën ba'iyë mai. ³ Ja'nca ba'ijëna, mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo naconi mësacuani caraye beoye bojo recoñoa re'huajën, conreba conjën ba'ija'bë cayë yë'ë.

Benediciones por medio de Cristo

⁴ Mësacuabi Cristo Jesús naconi te'e ba'ijëna, Riusubi caraye beoye mësacuani cuirani conguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, mësacua ba'iyete si'arën ro'taguë, Taita Riusuni caraye beoye surupa caguë bojoguë ba'iyë yë'ë. ⁵ Riusubi mësacuani ja'nca cuirani conguë, baguë cayë si'aye mësacuana insireba insiji. Insiguëna, mësacuabi baguë cuirani conse'ere masireba masini, si'a bainni quëani achoye poreyë. ⁶ Quëani achojëna, yequëcuabi Jesucristo te'e ruiñe yo'ose'ere achani masiyë. Jesucristo cuirani cons'cuare sëani, ⁷ Riusubi baguë ta'yejeiye baye si'ayete mësacuana ro insini jo'cabi. Ja'nca jo'caguëna, mësacuabi Riusu insise'ere gare caraye beoye ba'ijën, mai Ëjaguë Jesucristo ti'an raija'yete ro'tajën ëjojën ba'iyë. ⁸ Ja'anrën ba'ija'ye tëca, Jesucristobi conguëna, mësacuabi gare jëja recoñoa bajën, gare jucha beocua re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. ⁹ Riusubi cuencueni jo'caguëna, mësacua yua baguë Zin Jesucristo naconi te'e recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijëna, Riusubi tin re'huaye gare beoye ba'ija'guë'bi.

Divisiones en la iglesia

¹⁰ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi sa'ñeña je'o bajën ja'nca yo'oye beoye gare ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë Jesucristo cayë'ru te'e caguë, mësacuani si'a jëja guanseyë yë'ë. Mësacua je'o baye gare jo'cani, te'e recoyo ro'tajën, te'e recoyoreba bojojën ba'iyë re'huani ba'ijë'ën. Mësacua te'e ruin yo'o yo'ojën, te'e cajën ba'ijë'ën. ¹¹ Cloë bainbi yë'ëni quëajëna, mësacua je'o bajën ba'iyete masihuë yë'ë. ¹² Mësacua jubë ba'icua yequëcuabi, Pabloni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Apolosni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Pedroni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Cristoni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. ¹³ Ja'nca cajën ba'itoca, ¿mësacua yua Cristo bain jubëan tin jubëan ba'iyë ro'taye? ¿Pablo hue'eguëbi mësacua jucha ro'ire crusu sa'cahuëna junni tonsi'quë ro'taye? ¿Yequë'ë Pabloni si'a recoyo ro'tani bautiza güesere mësacua? ¡Banhuë! ¹⁴ Mësacua jubë ba'icua cato, Crispo, Cayo, bacua se'gare bautizahuë yë'ë. Yequëcuani gare bautizama'ë'ë yë'ë. Ja'nca bautizama'isi'quë sëani, Riusuni surupa cayë yë'ë. ¹⁵ Mësacuabi Pabloni si'a recoyo ro'tahuë cayë beoye ba'ija'bë caguë, mësacuani bautizaye beoye ba'ë'ë yë'ë. ¹⁶ Estéfanos te'e huë'e bain ja'ancuare'ga bautizahuë. Yequëcua yë'ë bautizasi'cuare ro'taye porema'ñë. ¹⁷ Cristobi yë'ëre cuencueni raoguë, bain bautizaye yë'ëre guansemaji'i. Baguë cocarebare quëani achoye se'ga yë'ëre raobi. Ja'nca cuencueni raoguë ai masi ëja bain cani achoyë'ru yë'ë cocarebare cani achoma'ijë'ën caguë raobi. Ja'nca quëani achotoca, Cristo junni tonsi cocare ta'yejeiye beoye quëani achotoca, ja'an cocare ro huesoni si'are'abi.

Cristo, poder y sabiduría de Dios

¹⁸ Cristo junni tonsi cocare cato, ro bain huesëni carajeicuabi achani, ro huesë ëaye cayë cajën, ro jajajën sehuocua ba'iyë. Riusu bain cuencueni tëaja'cuaca achani, Riusu ta'yejeiyereba coca'ë cajën ro'tajën ba'iyë mai. ¹⁹ Ën coca baguë toyani jo'casi coca ñaca cají. Ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cua, bacua masini cayete ñu'ñu güeseni senjoja'guë'ë yë'ë. Bacua masiye ye'yese'ere ëñani, Ro ye'yehuë bacua, caguë senjoja'guë'ë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

²⁰ Yureca ën yija ba'iyë masiye ye'yesi'cua, ira coca ye'yocua, masiye coca cajën sehuocua, ja'ancuare cu'eto, gare tinjañe beoye ba'iyë. Ro ën yija bainbi masi coca cayë ro'tacuareta'an, Riusubi ro huesë ëaye case'e'ë cají, Riusubi ta'nhueji. ²¹ Riusubi si'aye masiye re'huani jo'caguëna, ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cuabi ëñani, ro bacua masiye porejën, Riusu ba'iyete gare ye'yema'ë'ë. Ja'nca ye'yemajëna, Riusubi mai hua'na baguë bainrebare cuencueni raoguë, baguë quëani achoye guanseguëna, ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cuabi achani,

ro huesë ëaye caji cajën, ro jayaye sehuojën ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, yequëcuabi achani Jesucristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi bacuana bojoguë, bacuare tëani re'huani baji.

²² Yureca judío bainbi Riusu ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñojë'n cajën ëjoyë. Griego bain'ga bain ba'iyë si'a masiye ye'yeñu cajën ëjoyë. ²³ Ja'nca ëjocuata'an, yëquëñabi Cristo ba'iyë se'gare, quëani achojën ba'iyë. Riusu Raosi'quërebabi crusu sa'cahuëna junni tonbi cajën quëani achojën ba'iyë. Ja'nca quëani achojëna, judío bainbi achani, Gu'a coca se'gare cayë cajën ro bëinjën carajeiyë. Judío bain jubë ba'ima'icuabi achani, Ro huesë ëaye cayë cajën, yëquëñani ro jayajën sehuoyë. ²⁴ Ja'nca sehuocuata'an, Riusu bain choisi'cua judío bain ba'itoca judío bain beotoca, bacuabi Cristo ba'iyete achani Riusu ta'yejeiyereba ba'i coca'ë cajën, Riusu coca masireba case'e'ë cajën, bojojën ba'iyë. ²⁵ Ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cuabi mai E'jaguë Jesucristo junni tonsi cocare achani, Jëja beocuabi ro huesë ëaye cayë cajën jayacuata'an, Riusubi ai ba'iyë ai masiguëbi ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñoñe poreguëbi ba'iji. ²⁶ Yureca yë'ë bain sanhuë, Riusubi mëacuare cuencueni re'huaguëna, ja'anre ro'tajë'n. Bainbi mëacuare ëñato, bain masiye'ru masicua, jëja bacua, quë'rë ta'yejeiye ëja bain ba'icua, ja'ancuare'ru beohuë mëacuare. Choa jubë se'gabi ja'nca baë'ë. ²⁷ Ja'nca ba'icuabi ro huesë ëaye ba'ijëna, Riusubi ëñani bain masicuan jayaza caguë, mëacuare cuencueni re'huani baji. Jëja beocuan ëñani, bain jëja bacuan jayaza caguë, mëacuare cuencueni re'huani baji. ²⁸ Riusubi bonse beo hua'na, etoni senjosi hua'na ja'ancuare ëñani, ëja bain re'oye achoye cacuan jayaza caguë, bacuare cuencueni re'huani baji. ²⁹ Bainbi ën cocare cajëna, bacuare ënseji: "Yë'ë se'gabi yë'ë ba'iyete re'huaye poreyë" Ja'an cocare cama'ñe caguë, baguë bain cuencuesi'cuare jëja ba hua'nare re'huani, bainni ëñoji Riusu. ³⁰ Yureca, mëacuabi Jesucristo naconi te'e recoyo ba'ijëna, Riusu se'gabi ja'an ba'iyete re'huacaji'l. Riusubi re'huani jo'caguëna, Jesucristobi mai gu'a jucha ro'ire junni tonguë, maire masicuar re'huabi. Baguë ba'iyë'ru gu'aye beo hua'nare maire re'huabi. Gare carajeima'icuar maire re'huabi baguë. ³¹ Ja'nca re'huaguëna, baguë coca cani jo'case'e'ru yo'o'jën bañuni. E'n Coca: "Yo'oye pore coca cayë yëtoca, mai E'jaguë Riusu se'gabi yë'ë ba'iyete re'huaye poreji, cajën bañuni" cani jo'case'e' ba'iji.

2

El mensaje de Cristo crucificado

¹ Yë'ë'ga Riusu cocarebare quëani achoguëbi mëacuare jubëna ti'anhuë, yo'je sanhuë. Ja'nca ti'anguëbi ëja bain masi cocabi mëacuani yihuomaë'ë yë'ë. ² Jesucristo ba'iyë, baguë crusu sa'cahuëna junni tonse'e, ja'an se'gare quëani achoza caguë, mëacuana ti'anhuë yë'ë. ³ Ja'nca ti'anni, mëacuare naconi ba'iguë, yë'ë se'gabi ro ëja beo hua'guë baë'ë. Riusu yo'o guansese'ere huacha yo'oma'ñe caguë, ai hua'ji yëhuë yë'ë. ⁴ Ja'nca ba'iguëbi ëja bain masi coca cayë'ru mëacuani coca camaë'ë yë'ë. Riusu Espiritubi ta'yejeiye yo'o güeseguëna, Riusu cocarebare mëacuani quëani achohuë yë'ë. Ja'nca quëani achoguëna, mëacuabi Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete masihuë. ⁵ Riusu cocarebare quëani achoguë, ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masiye cayë'ru catoca, mëacuabi Cristoni si'a recoyo te'e ruiñe ro'tama'ire'ahuë. Ja'nca sëani, mëacuare yua Cristoni te'e ruiñe si'a recoyo ro'taja'bë caguë, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyë'ru baguë cocarebare mëacuani quëani achohuë yë'ë.

Dios se da a conocer por medio de su Espíritu

⁶ Yureca masi cocare ye'yoye yëtoca, Cristo ba'iyete ye'yesi'cuani quëayë mai. Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masiye cayë'ru cama'ñë. E'ja bain masiye cayere'ga quëama'ñë. Ja'ancuabi carajeija'cua ba'iyë. ⁷ Mai masi cocare cato, tin ba'iji. Riusubi ru'rureba ba'ija'yete ro'tani, yequëcuani zoe quëama'iguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi yureña se'ga maini quëaji Riusu. ⁸ Yureña bain ëjacuaca ja'anre gare masimaë'ë. Masitoca, mai ta'yejeiyereba E'jaguëte crusu sa'cahuëna huani senjoma'ire'ahuë. ⁹ Ja'nca ba'iguëna, mai masi cocare cajën, Riusu coca toyani jo'case'e'ru cayë mai:

Riusubi baguë bain concua, baguëni ai yëjën bojocua, ja'ancuani ro'tani, ai ta'yejeiyereba ba'ija'yete bacuare re'huacaji'i.

Baguë ai ta'yejeiyereba ba'ija'yete cato, masiye gare porema'ñë.

Bain ñacobi ëñato, bain ganjobi achato, bain recoyobi ro'tato, ja'anre masiye gare porema'icua'ë bain hua'na, toyani jo'case'e' ba'iji.

¹⁰ Ja'an cocare toyani jo'casi'quëbi mai ta'yejeiyereba ba'ija'ye re'huase'ere maini masi güesebi. Baguë Espiritubi maina gaje meni bani, maini masi güesebi. Riusu Espiritute cato, si'aye masiji. Riusu ta'yejeiyereba yahue masise'e' si'aye masiji.

¹¹ Bain hua'na'ga yahue ro'tajëna, yequëcuabi bacua yahue ro'tase'ere masiye gare porema'ñë. Ba ro'tacua se'gabi masiyë. Güina'ru Riusubi yahue ro'taguëna, yequëcuabi baguë yahue ro'tase'ere masiye gare porema'ñë. Riusu Espiritu se'gabi masiye poreji.

12 Ja'nca masiye poreguëbi maina gaje meni, maini baji. Ën yija ba'iyete ye'yesi'cuabi masi güesese'ere ye'yemaë'ë mai. Riusu Espiritu masi güesese'ere ye'yehuë. Ja'nca ye'yejëna, Riusubi baguë ta'yejeiye baye si'ayete maina ro insini jo'caji. 13 Insini jo'caguëna, mailbi Riusu Espiritu masi cocare ye'yeni, bainre quëajën ye'yoyë. Ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masi cocare ye'yeni quëama'inë. Riusu Espiritu masi coca se'gare ye'yeni quëajën, Riusu Espiritu masi se'gani ye'yoyë mai, Riusu Espiritu se'ga masise'ere sëani.

14 Riusu Espiritu beocuare cato, Riusu ta'yejeiye bayete coní baye gare porema'inë. Riusu Espiritu se'ga masise'ere sëani, Riusu Espiritu beocuabi ye'yeye gare porema'inë. Bacuani quëatoca, bacuabi ro achajën, ro jayaye sehuojën ba'iyë. 15 Riusu Espiritu bacuaca si'a bain ye'yose'ere te'e ruiñe masiye poreyë. Ja'nca porejëna, yequëcuabi bacua ba'iyete masini, bacuani ye'yoye gare porema'inë. 16 Riusu coca toyani jo'case'e ru güina'ru ba'iji. Ën coca: "Riusu ro'tayete cato, yequëcuabi masiye gare porema'inë. Mai Ëjaguëni coca ye'yoye gare porema'inë." Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iguëna, yëquëna hua'naca Jesucristo naconi te'e recoyo zi'inni ba'icuabi baguë ro'taye'ru te'e ro'tajën ba'iyë.

3

Compañeros de trabajo al servicio de Dios

1 Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani coca ye'yoto, Riusu Espiritu beocuani ye'yoye'ru ye'yoye bahuë yë'ë. Ro bain ro'taye'ru ro'tajën baë'ë mësacua. Cristoni ye'yeye ai carabi mësacuare. 2-3 Ja'nca ba'ijëna, mësacuaní ta'yejeiye ye'yomaë'ë. Zin hua'na chuchucuabi jëja aonre aiñe porema'inë'ru mësacua baë'ë. Ja'nca porema'icua'ru ba'ijën, Riusu ta'yejeiye masi cocare ye'yeye poremaë'ë mësacua. Yuta ye'yeye carabi mësacuare. Ja'nca ba'ijën, yure'ga ro bain ro'taye'ru ro'tajëna, ye'yeye caraji mësacuare. Mësacuabi sa'ñeña ba'iyete ro ëa ëñañe ba'ijën, sa'ñeña ro je'o bajën, ro bain ro'tajën yo'oye'ru ro yo'ojën ba'iyë mësacua. 4 Ja'nca yo'ojën, yequëcuabi Pablóni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi Apolosni yo'o conguë'ë yë'ë, cayë. Ja'nca cajën ba'icuabi ro bain ro'taye'ru ro'tajën, cue'yojën yo'oyë mësacua.

5 Yureca, mësacuabi Apolos ba'iyete, Pablo ba'iyete, ja'anre te'e ruiñe ye'yemaë'ë. Mai Ëjaguë guansesi yo'o concua se'ga ba'iyë yëquëna. Ja'nca ba'icuabi Riusu cocarebare quëani achojëna, mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë. Riusubi baguë bainre ëñani, ga bainguëni baguë yo'ore caguëna, yëquëna se'gabi ba yo'ore yo'oyë. Ja'nca yo'ojën, mësacuani Riusu cocarebare quëani achojën yihuohuë. 6 Ja'nca yo'o yo'ojën, yë'ëbi aon tañe'ru Riusu cocarebare mësacua recoñoana jo'cahuë. Apoloca oco jañuñe'ru mësacuani recoyo ro'taye conguë baji'i. Ja'nca yo'o yo'ocuata'an, Riusu se'ga si'a aon iroye masiguëbi quë'rë jëja recoyo bacuare mësacuare re'huabi. 7 Ja'nca sëani, Riusu bain concua, aon tancia, oco jañucua, ja'ancuabi Riusu guansesi yo'o se'ga yo'ojën ba'iyë. Ta'yejeiye masicua beoyë. Riusu se'ga aon iroye masiguëbi quë'rë jëja recoyo bacuare baguë bainre re'huaye masiji. 8 Aon tancia, oco jañucua, ja'ancuabi te'e yo'o yo'ojën, Riusuni te'e yo'o conjën ba'iyë. Ba'ijëna, Riusubi ëñani, maire ro'iji. 9 Yëquënabi ja'nca yo'o yo'ojën, Riusure yo'o concua se'ga ba'iyë. Riusubi guanseguëna, baguë yo'ore te'e yo'ojën concua se'ga ba'ijën, baguë cocarebare mësacuani te'e ruiñe ye'yoyën ba'iyë.

Ja'nca ba'ijëna, Riusubi mësacua jubëni ëñaguë, "Yë'ë bainreba'ë" mësacuare caji. "Yë'ë cocarebare te'e ruiñe ye'ye bi'rajën, yë'ë ba'iyete'ru bojora'rë ruin bi'rayë" mësacuare caguë bojoi Riusu. 10-11 Yureca, Riusubi yë'ëre guanseni conguëna, mësacua jubëna ru'ru ti'anni, baguë cocarebare mësacuani te'e ruiñe ye'yoni masi güeseguë baë'ë yë'ë. "Jesucristo yua Riusu Raosi'quërebare sëani, baguëni si'a recoyo ro'tani, Riusu bain ba'iyete poreyë" caguë, baguë cocarebare mësacuani ye'yoguë baë'ë yë'ë. Tin ye'yotoca, Riusu bain ba'iyete gare porema'inë. Ja'nca te'e ruiñe ye'yoguëna, yequëcua'ga Riusu cocare mësacuani ye'yoyën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, te'e ruiñe ëñajën ye'yoja'bë caguë yihuoyë yë'ë. 12 Te'e ruiñe ëñajën, Riusu cocarebare te'e ruiñe ye'yoyën ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiye beoye ba'iji. Te'e ruiñe ëñamajën, Riusu cocarebare huacha ye'yoyën ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiji. 13-14 Ën yija carajei umuguse ti'anguëna, Riusu toare zëonni, si'a ën yija ba'iyete ëoni si'ani, ba ye'yocua yo'o yo'ose'ere ëñani, te'e ruiñe ye'yose'e ba'itoca, gare carajeiye beoye ba'iguëna, Riusu bayete ba ye'yocuana re'oye insija'guë'bi. Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe ye'yoni jo'casi'cua sëani, Riusu insija'yete coní baja'cua'ë. 15 Yequëcua, Riusu cocarebare te'e ruiñe ëñamajën, huacha ye'yoyën ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiguëna, Riusubi baguë bayete bacuana ta'yejeiye insima'ija'guë'bi. Baguë bainre bacuare re'huani baja'guëta'an, Riusu toabi jëaye cato, bacuabi jëaye porema'ijëna, Riusubi bacuare bojora'rë téani baja'guë'bi.

16 Yureca, yë'ëbi ye'yo coca caguëna, mësacua achajë'en. Mësacua jubë yua Riusu ba'iru'ë caguëna, Riusu Espiritubi mësacua jubërebare ba'iguë ba'iji. ¿Mësacua guere yo'ojën,

ja'anre ye'yemate'ne? ¹⁷ Riusu ba'iru cuencuesi'cuare sĕani, yequĕcuabi ti'anni, bacua si'si ye'yoyebi huesoni si'ama'ija'bĕ. Huesoni si'atoca, Riusu'ga bacuare'ga huesoni si'aja'guĕ'bi. Riusu ba'irute cato, mĕsacua recoñoa jucha beoye ba'iji.

¹⁸ Yureca, mĕsacua ba'iyete gare huacha ro'taye beoye ba'ijĕ'ĕn. Mĕsacua jubĕ ba'icua, yequĕcuabi, Bain masiye'ru quĕ'rĕ masi ĕjaguĕ'ĕ yĕ'ĕ ro'tajĕn ba'itoca, ro ĕn yija ba'iyete ye'yesi'cua masiyete jo'cani senjojĕ'ĕn. Ro huesĕ hua'nara'ru ruinjĕ'ĕn. Ja'nca ruintoca, Riusubi mĕsacuare te'e ruiñe masi ĕjacuare re'huaji. ¹⁹ Riusubi ro ĕn yija ba'iyete ye'yesi'cua masiyete cato, gare huesĕ hua'na se'ga ba'iyĕ. Baguĕ coca toyani jo'case'ere ĕñato, ñaca caji: "Ro ĕn yija ba'iyete ye'yesi'cua, masi ĕjacuabi ro coquejĕn, si'aye ba ĕaye ro'tato'ga, Riusubi baguĕ ñacobi ĕñani, bacuare ĕnseji" toyani jo'case'e ba'iji. ²⁰ Yeque coca'ga toyani jo'case'e ba'iji: "Ro ĕn yija ba'iyete ye'yesi'cua masi ĕjacuabi ĕa ĕñani ro'tajĕnna, Riusubi masini, Ro ro'tajĕn, ro yo'oyĕ bacua, caji." ²¹ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguĕna, ro bain hua'na masi ĕjacua ba'ie catoca, bacua masiyete ta'yejeiye caye beoye ba'ijĕ'ĕn. Riusubi baguĕ coca ye'yocua cuencuani, mĕsacuana saoguĕna, mĕsacuabi Riusu ba'iyete quĕ'rĕ ye'yajĕn ba'ijĕ'ĕn. ²² Yĕ'ĕ, Pablo hue'eguĕ, Apolos, Pedro, yĕquĕnabi ĕja bain ba'ie ĕñocuata'an, mĕsacuani yo'o conjĕn raisi'cua se'ga ba'iyĕ yĕquĕna. Ja'nca ba'ijĕnna, mĕsacua yua yĕquĕnani conĭ bajĕ'ĕn. Si'a ĕn yija re'otore'ga, mĕsacua ba'i umuguseña, mĕsacua junni tanjairĕn, yurera, jĕ'te raija'rĕn, si'aye Riusubi re'huacani jo'caguĕna, mĕsacua conĭ bajĕ'ĕn. ²³ Conĭ bajĕnna, Cristobi mĕsacuani conĭ bajĭ. Conĭ baguĕna, Riusu'ga Cristoni conĭ baguĕ sĕani, mĕsacua yua gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ĕ.

4

El trabajo de los apóstoles

¹ Yureca, yĕquĕna hua'na ba'iyete cato, Cristore yo'o concua se'ga ba'iyĕ yĕquĕna. Riusubi baguĕ cocarebare yĕquĕnani masi güesequĕna, baguĕ bainrebani güina'ru masi güesejĕn, Riusure conjĕn ba'iyĕ. ² Riusure yo'o concua ba'ijĕn, baguĕ yĕye'ru jo'caye beoye yo'oĵĕn ba'ie bayĕ. ³ Yĕ'ĕ'ga ja'nca yo'oguĕ ba'iguĕna, yequĕcuabi yĕ'ĕ yo'oguĕ ba'iyete ĕñani, Huacha yo'oĵi catoca, ja'an cayete ta'yejeiye ro'tama'ĩñe yĕ'ĕ. Mĕsacua, yequĕcua Justicia yo'oñu cacua, si'a bainbi yĕ'ĕre cajĕn, Huacha yo'oĵi cajĕn ba'ito'ga, ja'an case'ere gare ro'tama'ĩñe yĕ'ĕ. Yĕ'ĕ'ga ja'ansi'quĕre ro'taguĕ, ja'anre caye ro'tama'ĩñe. ⁴ Yĕ'ĕ ba'iyete ĕñato, gare gu'aye caye porema'ĩñe yĕ'ĕ'ga. Ja'nca caye porema'iguĕta'an, re'o bainguĕ ba'ie caye porema'ĩñe. Yĕ'ĕ ĕjaguĕ Jesucristo se'gabi yĕ'ĕ ba'iyete ĕñani masiji. ⁵ Ja'nca masiguĕna, bain ba'iyete ĕñani, te'e jĕana gu'aye caye beoye ba'ijĕ'ĕn. Mai ĕjaguĕ ĕñojai umuguse ti'anguĕna, si'a bain yahueraba ro'tajĕn ba'iyete ĕñani, si'acuani masi güeseja'guĕ'bi. Baguĕ ñacobi ĕñani, si'acua ba'iyete masini ĕñaguĕna, ga bainguĕbi ti'anni, Riusu ro'ija'yete conĭ baja'guĕ'bi.

⁶ Yureca, yĕ'ĕ bain sanhuĕ, ja'an cocare yihuoguĕ, yĕ'ĕ ba'iyete, Apolos ba'iyete quĕaguĕna, mĕsacua yua yequĕcua, Riusu cocareba te'e ruiñe masicua, bacua ba'iyete güina'ru ĕñajĕn ba'ijĕ'ĕn. Riusu coca toyani jo'case'ere ĕñani ye'yeni, yĕquĕna ba'iyete ro'tani, Riusu coca case'ere ye'yeni, güina'ru yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca yo'oĵĕn ba'ijĕn, Ja'an ĕjaguĕ coca se'gare achani ye'yeza, caye beoye ba'ijĕn, sa'ñeña ro coca huĕoye beoye ba'ijĕ'ĕn. ⁷ Mĕsacua jubĕ ba'icua, ga bainguĕni si'a jĕja yihuoguĕ cayĕ yĕ'ĕ: ¿Mĕ'ĕ guere ro'taguĕ, ĕja bainguĕ runza caguĕ'ne? Riusubi mĕ'ĕre ĕja bainguĕre re'huama'itoca, ro ro'taguĕ cayĕ mĕ'ĕ. Riusubi ja'nca re'huatoca, ro mĕ'ĕ ĕja bainguĕ ba'iyete ta'yejeiye beoye ba'ijĕ'ĕn.

⁸ Yureca, mĕsacuabi ro yo'oĵĕn ba'iyĕ. Ai re'oye ye'yesi'cua'ĕ cajĕn, Riusu ba'iyete aireba masicua'ĕ ro'tajĕn, ro yo'oĵĕn ba'iyĕ. ĕja bain ruñu cajĕn, ro mĕsacua ba'ie se'gare ro ro'tajĕn, yĕquĕna coñete roga bainguĕni si'a jĕja yihuoguĕ cayĕ yĕ'ĕ: ¿Mĕ'ĕ guere ro'taguĕ, ĕja bainguĕ runza caguĕ'ne? Riusubi mĕ'ĕre ĕja bainguĕre re'huama'itoca, ro ro'taguĕ cayĕ mĕ'ĕ. Riusubi ja'nca re'huatoca, ro mĕ'ĕ ĕja bainguĕ ba'iyete ta'yejeiye jo'cani senjojĕn ba'iyĕ. Mĕsacua yua ĕja bain ba'itoca, ai bojojĕn ba'iyĕ yĕquĕna. Mĕsacua yua ĕja bain ba'itoca, yĕquĕnabi mĕsacua naconi te'e conjĕn ba'ire'ahuĕ. ⁹ Ja'nca ba'imaĵĕn ba'ito'ga, Riusu yo'o coñe cuencuesi'cuareba ba'iyĕ yĕquĕna. Riusubi yĕquĕnate cuencueni jo'caguĕ, ĕn yija bainni yĕquĕnate ĕñoaguĕ, yequĕrĕ quĕ'rĕ ta'yejeiye beo hua'nare yĕquĕnate re'huani jo'cabi, ro'tayĕ yĕ'ĕ. Ja'nca re'huani jo'caguĕna, ro ĕn yija ba'iyete ye'yesi'cuabi yĕquĕnani ĕñani, Gu'a bain sĕani, bacuare huani senjo güeseñu cayĕ. Si'a ĕn yija bain, si'a tin re'oto ba'icua, si'acuabi yĕquĕnani ĕñani, yĕquĕnani ro jaya ĕaye ĕñajĕn ba'iyĕ bacua. ¹⁰ Yĕquĕnabi Cristo ba'iyete quĕani achojĕnna, bacuabi yĕquĕnani ĕñani, Ro huesĕjĕn cayĕ bacua, cayĕ. Mĕsacuaca, Ai masi ĕjacua ba'iyĕ yĕquĕna, cajĕnna, bainbi jaya coca mĕsacuare cama'ĩñe. Ja'ancuabi yĕquĕnani ĕñani, Ro porema'i hua'na'ĕ, cajĕnna, mĕsacuaca, Ai re'oye yo'oye precua'ĕ yĕquĕna, cayĕ. Ja'nca cacua ba'ijĕnna, si'a bainbi re'oye achajĕn, mĕsacuani

bojojën, Ai masi ëjacua'ë mësucare cajën, mësucani gugurini rëanjën ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi yëquënëni te'e ruiñe ëñamajën, Ro gu'a hua'na'ë, yëquëenate cajën, yëquënëni ro jayajën senjoñë. ¹¹ Ja'nca yo'ojëna, yëquënëni gare yure tëca aon gu'ana ju'incua ba'iyë. Oco ëana ai yo'oyë. Caña carajeicua'ga ba'iyë. Bainbi yëquënëni ëñani, ro gu'aye cani, yëquëenate ro saoni senjoñë. Huë'e beocua'ë yëquëna. ¹² Ai jëja yo'o yo'oye'ru, ai guajaye tëca yo'o yo'ojën ba'iyë. Yequëcuabi yëquënëni gu'aye cajën jayatoca, yëquëna'ga bacuani güina'ru gu'aye cajën jayama'inë. Bacuani re'oye yo'oyë. Yequëcuabi yëquënëni je'o batoca, yëquënëni bëñe beoye ba'ijën, ai yo'ojën, gu'aye sehuomajën ba'iyë. ¹³ Yequëcuabi yëquënëni si'si coca gu'aye catoca, bacuani güina'ru si'si sehuoma'inë. Bojo coca se'ga cajën, bacuani re'oye sehuoyë yëquëna. Si'a ën yija bainbi yëquënëni ëñani, yëquënëni ro hui'ya jayajën, yëquënëni ro saoni senjojën, yure tëca ja'nca yo'ojën ba'iyë.

¹⁴ Yureca, yë'ë bain sanhuë, ën cocare mësucani toyani saoguë, mësucani ro bëñe caye ro'tama'inë yë'ë. Yë'ë mami sanhuë ai yësi'cuare sëani, mësucani si'a jëja yihuoguë caye ro'tayë yë'ë. ¹⁵ Ai jai jubë bainbi mësucani conjën, Cristo cocare bojora'rë yihuocuata'an, yë'ë se'gabi mësucua taita'ru ba'iyë. Jesucristo cocarebare quëani achoguë ye'yoguëna, mësucuaabi achani Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë mësucua. Ja'nca ro'tajën, mame të'ya raisi'cua ruinjën, Riusu recoyo ro'taye'ru te'e ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, mësucua taita ruën'ë yë'ë. ¹⁶ Ja'nca ruinsi'quëbi mësucani si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë. Yë'ë ba'iyete ëñani, güina'ru ba'ijë'ën.

¹⁷ Mësucuaabi ja'nca ba'ija'ye caguë, yë'ë te'e bainguë Timoteore mësucuaana saohuë. Yë'ë mami ai yësi'quë, mai E'jaguëni si'a recoyo ro'taguë, ja'anguëte cuencuni, Yë'ë Cristo bainguë ba'iyete mësucani se'e quëajë'ën caguë, baguëte mësucuaana saohuë yë'ë. Yë'ë ye'yoye'ru ye'yoguë, si'a Cristo bain jubëanna ye'yoguë ganiñe'ru, güina'ru mësucani ye'yoguë ba'ija'guë caguë, baguëte mësucuaana saohuë yë'ë. ¹⁸ Ja'nca saoguëna, mësucua jubë ba'icua, yequëcua, E'ja bain ruñu cajën ba'icuaabi ro coca huëojën, Pablobi raima'iji cajën ba'iyëna. ¹⁹ Cajën ba'icua'reta'an, yurera mësucuaana ëñaguë saiyë yë'ë, Riusubi yëtoca. Ja'nca saiguëbi ba'ëja bain cacuare masija'guë'ë yë'ë. Bacua coca cayete achani, ja'nrëbi quë'rë se'e, Bacua caye'ru yo'oja'bë caguë ëñaja'guë'ë yë'ë. ²⁰ Riusubi baguë bain naconi ba'iguë, coca caye se'ga yo'oma'iji. Baguë coca case'ru si'a jëja poreguëbi güina'ru yo'oji, mai ta'yejeiyereba E'jaguë sëani. ²¹ ¿Yureca, mësucua guere yëye'ne? Mësucuaana ëñaguë saiguë, ¿mësucani si'nseyete yëye? o ¿mësucani si'a recoyo ai yëguë, bojora'rë coñete yëye?

5

Juicio sobre un caso de inmoralidad

¹ Yequëcuabi te'e ruiñe quëajëna, mësucua gu'aye yo'oyete achani masihuë yë'ë. Ro gu'a bain'ga ja'nca gu'aye yo'oma'ijëna, mësucua gu'aye yo'oyete jo'camajën ba'iyë. Mësucua jubë ba'iguëbi baguë taita samu ba'i rënjoni ro yahue baguëna, mësucuaabi ënsema'inë. ² Ja'nca ënsema'icuaabi baguë gu'aye yo'oyete ëñamajën, Re'o bain ba'iyë mai cajën, ro ro'tajën yo'ojën ba'iyë mësucua. ¡Ja'nca yo'oma'ijë'ën! ¡Mësucua jubë ba'iguëbi ja'nca gu'aye yo'oguëna, etoni senjoë'ën! ¡Baguëte ota oijën, mësucua jubëbi etoni saojë'ën! ³ Yë'ë'ga mësucua naconi beoguëta'an, mësucua naconi ba'iyë'ru ba'iguëbi ba gu'aye yo'oguëte yuara justiciate ro'tahuë yë'ë. ⁴ Ja'nca sëani, mësucua yua jubë ñë'cajën, mai E'jaguë Jesucristo ba'iyete ro'tajë'ën. Yë'ë'ga mësucua jubë naconi ba'iyë'ru ba'iguëna, yë'ë ro'taye'ru ro'tajën, mai ta'yejeiyereba E'jaguë Jesús coñete ro'tajën, ba gu'aye yo'oguëte baguë si'nseyete cajë'ën. ⁵ Mësucua jubëbi baguëte etoni saojë'ën. Ja'nca etoni saojëna, zupai huatibi baguëni baja'guë. Ja'nca baguëbi ba bainguëni ai jëja ai yo'o güeseguëna, mai E'jaguë Jesús rai umugusebi ti'anguë, yequë'rë ba bainguë mame recoyo re'huaguëna, Riusubi baguë recoyote tëani re'huani baja'guë'bi.

⁶ Mësucuaabi Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, gu'aye ro'tajën ba'iyë. Te'e bainguë gu'aye yo'oye se'gare ëñama'icua sëani, si'a jubëbi ro gu'ajëjën ba'iyë mësucua. ¿Mësucua guere yo'ojën, ën coca, ira bain masi cocare ro'tamate'ne? "Aon huo'co maca choa ma'carë se'gare harinabëna ayatoca, si'a harinabëte huo'coji." ⁷ Ja'an cocare ro'tama'icua sëani, mësucua ira yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoë'ën. Si'a jubëbi mame re'huani tënosi'cua'ru ba'ijën, gu'a jucha beocua gare ba'ijë'ën. Cristo yua oveja huani insise'e'ru mai gu'a jucha ro'ire huani senjosi'quë sëani, mësucua gu'ayete gare jo'cani senjoë'ën. ⁸ Ja'nca jo'cani senjocuaabi Cristo yëye'ru jo'caye beoye yo'ojën, mai gu'aye ro'tajën jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoë'ën, gare recoyo tënosi hua'na ro'tajën bojojën bañuni. Israel bain ira ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e, aon huo'co maca gare quëñoni senjose'e'ru mai gu'a juchare gare jo'cani senjoñu. Gare coqueye beoye ba'ijën, te'e ruiñe coca cajën bañuni.

⁹ Yë'ë yequë utire toyani mësucuaana saoguë, mësucani ñaca yihuohuë yë'ë: Gu'a bain naconi te'e coñe beoye ba'ijë'ën cahuë yë'ë. ¹⁰ Ro gu'a bain si'a ën yija ba'icua'ere camaë'ë yë'ë.

Ja'ancua, bonse éa éñajèn ba'icua, bonse jiancua, huacha riusu hua'ina gugurini réancua, si'a gu'aye yo'ocuaere catoca, bacua ba'irute quèñëñe gare porema'inë. ¹¹ Cristo bain ro coquejèn cacua, ja'ancuaere cahuë yë'ë. Cristo bainguë ba'iyë yë'ë, cani, ja'nrebi romigoni yahue baguë, bonsere éa éñaguë, huacha riusu hua'ina gugurini réanguë, yequëcuani gu'aye caguë, jo'chana güebeguë, bonsere jianguë, ja'anre yo'oguë ba'itoca, baguë quèñëni saijën, baguë naconi gare ba'ima'ijë'ën. ¹² Cristo bain jubë ba'ima'icuaere cato, bacua gu'aye yo'oyete gare cama'inë yë'ë. Mësacua jubë ba'icua, Cristo bain ba'iyë cacua, ja'ancua gu'aye yo'oyete cani, mësacua jubëbi etoni saojë'ën, cayë yë'ë. ¹³ Riusu se'gabi Cristo bain jubë ba'ima'icua, bacua gu'aye yo'oyete bëiñe éñani caji. Ja'nca sëani, yë'ë case'e'ru yo'ojë'ën: Mësacua jubë ba'iguë, gu'aye yo'oguë ba'iguë, ja'anguëte mësacua jubëbi gare etoni saojë'ën, cayë yë'ë.

6

Pleitos ante jueces no creyentes

¹ Yureca, mësacuani se'e gu'aye cayë bayë yë'ë. Mësacua jubë bainguë gu'aye yo'ose'ere bëinjën, çmësacua guere yo'ojën, baguëte sani, éja bainguë Cristoni huesëguë, ja'anguëni si'nseye cayë señe'ne? Cristo bain jubë ba'icuani si'nseye cayë senjë'ën. ² Cristo bain jubë ba'icua, bacua si'nseye caya'yete ro'tajë'ën. Si'a ën yija bain si'nseyete guansejën ba'ija'cua'ë. Ja'anre masiyë mësacua. Mësacuabi ja'nca guansejën ba'ija'cua sëani, çmësacua guere yo'ojën, mësacua bain masiyë porema'inë cayë'ne? ³ Mësacua si'a ën yija bainni guansejën ba'ija'rëmbi Riusu anje hua'nare'ga güina'ru guansejën ba'ija'cua'ë. ÇJa'nca ba'ija'cuabi guere yo'ojën, ro ën yija juma jucha se'gare masiyë porema'inë cayë'ne? ⁴ Mësacua bainbi choa ma'carë gu'aye yo'otoca, çmësacua guere yo'ojën mësacua jubë ba'icua, ta'yejeiye beocua, ja'ancuani si'nseye cayë señe'ne? ⁵ Mësacuani ai bëiñe cayë yë'ë. ÇMësacua jubë ba'icuaere cu'eto, masi éjaguëbi mësacuani justicia caju'guë, te'eguë se'gare tinjañe porema'inë? ⁶ Mësacuabi beoyë cajën, ro bain justicia cacuaere cu'ejën, Cristo bain ba'ima'icuaabi éñajëña, mësacua bain gu'aye yo'ose'ere quëajën, baguë si'nseyete señe.

⁷ Mësacua bain gu'aye yo'ose'ere quëani, bacua si'nseye sentoca, ro guaja yo'ojën, ro gu'ajejën ba'iyë. Mësacua bain gu'aye yo'ose'ere ro'tama'itoca, quë'rë re'oye ba'iji. Gare justicia yo'oma'ise'e ba'itoca, quë'rë re'oye ba'iji. ⁸ Mësacua te'e jubë bain Cristoni ro'tacua ba'icuata'an, bacuani go'iyë gu'aye yo'ojën bacua bonsere jianjën, ai gu'aye yo'ojën ba'iyë mësacua.

⁹ Gu'a bainbi Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'icua sëani, bacua gu'aye yo'oye'ru gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Gare huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën. Romi hua'nani yahue bajën gu'aye yo'ocua, huacha riusu hua'ina gugurini réancua, yequëcua rënjo hua'nani yahue bajën gu'aye yo'ocua, gaje ëmëcua sa'ñeña yahue ba'ijën gu'aye yo'ocua, ¹⁰ bonse jiancua, bonsere ba éaye éñacua, jo'chana güebecua, yequëcuani gu'aye cacua, yequëcua bonsere tëtëjën huaicua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobona gare ti'añe beoye ba'iyë. ¹¹ Mësacua jubë ba'icua yequëcua'ga ja'nca ba'isi'cuareta'an, Riusubi mësacua gu'a juchare senjoni, mësacua recoñoa mame tënoni, baguë bainrebare re'huani, mësacuaere re'o bain ba'iyë cabi. Mai Éjaguë Jesús ba'iyete ro'tani, baguë Espiritute ta'yejeiyereba mësacuana insini jo'cabi Riusu.

La santidad del cuerpo

¹² Yureca, mësacuabi ën coca cajën: "Riusubi ënsema'itoca, huacha yo'oye beoye ba'iguëbi si'aye yo'oye poreyë yë'ë" cajën, te'e ruiñe cayë mësacua. Te'e ruiñe cacuata'an, yequë yo'ore yo'otoca, re'oye yo'oma'inë. "Si'aye yo'oye poreyë yë'ë" cacuata'an, ro yë'ë ro'taguë yo'oyete jo'caye porema'itoca, gu'aji. Riusu yëye se'gare yo'oguë baza cayë. ¹³ Yequëcuabi ën coca: "Aon ainëbi re'oji. Guëtäbëte re'ou huanoji" ja'an cocare cacuareta'an, yë'ë'ga ñaca selhuoyë: Bain aon, bain guëtäbë, ja'anbi si'arën ba'ima'iji. Riusubi huesoni si'aja'guë'bi. Riusubi bain ga'nihuëte re'huani jo'caguë, ëmëcua, romicua, sa'ñeña yahue baye beoye gare ba'ijë'ën cabi. Bainbi bacua ga'nihuëbi yo'o yo'ojën, Riusuni coñe bayë. Riusu'ga mai ga'nihuëna gaje meni baguëna, mai recoyote re'o huanoji. ¹⁴ Riusu yua mai aon ainë, mai guëtäbë, ja'anre huesoni si'aja'guëta'an, mai Éjaguë junni tonsi'quëre huajëguëte go'ya rai güesebi. Ja'nca go'ya rai güesesi'quëbi maire'ga junni tansi'cuareta'an, ai ta'yejeiyereba pore Éjaguëbi maire huajëcuare go'ya rai güeseja'guë'bi.

¹⁵ ÇYureca, mësacua guere ën cocare ye'yemate'ne? Mësacua yua Cristo bain te'e jubëreba ba'icuabi mësacua ga'nihuëbi Cristoni si'a jëja yo'o conjën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mësacua ga'nihuëbi gu'a romigo naconi gu'aye yo'otoca, ai gu'aye yo'oyë. Ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁶ ÇMësacua guere ën cocare ye'yemate'ne? Mësacua yua Cristo bain te'e jubëreba ba'icuabi mësacua ye'yemate'ne? Gu'a romigona zi'ntoca, bago naconi te'e ga'nihuë ba'iyë'ru ba'iji. Riusubi ën cocare toyani jo'caguë: "Ba samucuabi te'e bainguë ba'iyë'ru

ba'iyë" caguëna, gu'a romigona zi'ñne beoye gare ba'ijë'ën. ¹⁷ Ja'nca ba'iguëbi mai E'jaguë naconi te'e zi'ñni, baguë naconi te'e recoyo ba'iyë'ru ba'iji.

¹⁸ Yureca, mësacuabi romigoni yahue baye ro'tatoca, gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ro'taye beoye gare ba'ijë'ën. Bain gu'a jucha yo'oye ro'tato, romigoni yahue baye, ja'anre yo'otoca, baguë ga'nihuë Riusu re'huaní jo'case'ere gu'aye yo'o'ji. Yequë gu'a jucha yo'otoca, banji. Ro gu'aye yo'o'ji. Ja'nca sëani, romigoni yahue baye beoye gare ba'ijë'ën. ¹⁹ ¿Mësacua guere ën cocare ye'yemate'ne? ¿Mësacua ga'nihuë yua Riusu Espíritu ba'i huë'e ba'iyë ro'tamate? Riusu Espíritu yua mësacuana gaje meni baguëbi mësacua recoyote ba'iji. Ro mësacua yëye se'gare yo'oye porema'ñëoye gare ba'ijë'ën. Bain gu'a jucha yo'oye ro'tato, romigoni. ²⁰ Jesucristobi mësacua ba'iyete baguë zie ja'ñuni tonse'ebi ro'iguëna, mësacua yua Riusu bainreba ruë'në. Ja'nca sëani, mësacuabi yo'o yo'ojën, mësacua ga'nihuëbi gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'ijën, Riusuni bojojën, Riusu ba'iyete si'a bainni masi güesejën ba'ijë'ën.

7

Consejos sobre el matrimonio

¹ Yureca, mësacuabi yë'ëni coca senni achajën toyajënna, mësacuani yihuoguë sehuoyë yë'ë. Mësacuabi romigoni baza cajënna, ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Romigoni zi'inma'ñne ba'itoca, quë'rë re'oye ba'iji. ² Ja'nca ba'iguëta'an, gu'a jucha yo'o'ëaye ba'itoca, ga bainguëbi baguë rënjo bajaj'guë. Ga romigo'ga bago ënjëni baja'go. ³ Romigobi bago ënjë ga'nihuëte te'e zi'ñne yëgona, ënseye beoye ba'ija'guë. E'mëguë'ga baguë rënjo ga'nihuëte te'e zi'ñne yëguëna, ënseye beoye ba'ija'go. ⁴ E'ñjë hua'na, rënjo hua'na, bacuabi cajën, "Yë'ë ga'nihuëte pa'roma'ijë'ën" bacua huejasi'cuani cayë beoye ba'ijë'ën. ⁵ Ja'nca ba'ijën, mësacuabi sa'ñeña cajën, "Zoe ba'i umuguseña Riusuni ujayë se'ga yo'o'ñu" cajën ba'itoca, sa'ñeña cu'eye jo'cajë'ën. Ja'nca jo'cajën, ja'nrebi ujani tējini, se'e sa'ñeña te'e cu'ejën ba'ijë'ën. Sa'ñeña zoe ënsetoca, mësacuabi sa'ñeña jo'cayë jëja beojënna, yequëre zupai huatibi mësacuani gu'a juchare yo'o güesema'iguë.

⁶ Mësacuani ja'an cocare yihuoguë, Mësacua huejajën ba'ijë'ën caguë, gare guanseye beoye ba'iyë yë'ë. Mësacuabi yëtoca, huejaye poreyë. Ja'an se'ga cayë yë'ë. ⁷ Yë'ë yëyete cato, si'a bainbi yë'ë ba'iyë'ru ba'iyë poretoaca, romi beocua ba'itoca, ai re'oye ba'iji. Ja'nca yëto'ga, Riusubi bainre re'huaní jo'caguë, ga bainguëte tin yo'oye poreguëte re'huabi. Yequëcuabi yequë yo'o yo'oye porecua ba'iyë. Yequëcuabi yequë yo'o yo'oye porecua ba'iyë.

⁸ Yureca, huejama'isicua, o hua'jecua ba'ijënna, ja'ancuani yihuoguë, yë'ë ba'iyë'ru ba'ijën gare huejama'itoca, ai re'oye ba'iji, cayë yë'ë. ⁹ Ja'nca caguëta'an, bacuabi romi huëiye, o ëmë huëiye, ja'anre jo'cayë jëja beotoca, huejajë'ën cayë, bacuani. Bacua ëase'ere jo'cayë porema'itoca, huejajë'ën cayë. Bacua ëase'ena zemosi'cua ba'itoca, gu'aji. Ja'ancuabi huejatoca, quë'rë re'oye ba'iji.

¹⁰⁻¹¹ Yureca, Cristo bainrebabi huejasi'cua ba'ijënna, yë'ë yihuo coca se'gare cama'ñne. Mai E'jaguë Jesucristo guansení jo'casi cocare quëayë. Romicuabi bacua ënjë sanhuëni jo'caní senjoñe beoye ba'ijë'ën. E'mëcua'ga bacua rënjo sanhuëni jo'caní senjoñe beoye ba'ijë'ën, quëayë yë'ë. Ja'nca quëaguëta'an, jo'caní senjotoca, yequëni yeconi huejama'ijë'ën. Senjosi'quë naconi se'e te'e ba'iyë porema'itoca, yequëni gare huejaye beoye ba'ijë'ën.

¹² Yureca, yequëcua huejasi'cua ba'ijënna, yë'ë se'gabi bacuare yihuoyë. Mai E'jaguëbi guansema'iguëna, bacuani ñaca yihuoyë yë'ë. Cristo bainguëbi yua Cristoni ro'tama'igoni batoca, "Maibi ba'ñuni" cagona, bagote jo'caní senjoñe beoye ba'ijë'ën. ¹³ Güina'ru, Cristo baingobi yua Cristoni ro'tama'iguëni batoca, "Maibi ba'ñuni" caguëna, baguëte jo'caní senjoñe beoye ba'ijë'ën. ¹⁴ Cristoni ro'tama'icua huejasi'cua ba'itoca, Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi bacua ënjë sanhuë o bacua rënjo sanhuë ba'iyete ëñato, Cristo bainni huejasi'cua ba'ijën, Cristo bain mame tënose'ebi mame tënosi'cua'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ima'itoca, bacua zin hua'na yua jucha bacua ba'ire'ahuë. Cristoni ro'tama'icua ba'nca tënosi'cua ba'ijënna, bacua zin hua'nabi güina'ru tënosi'cua ba'iyë. ¹⁵ Yureca, Cristoni ro'tama'icua bacua ënjëre o bacua rënjore jo'caní senjoñe yëtoca, Cristo bainbi bacua rënjore o bacua ënjëre ënsema'ijë'ën. Ja'nca jo'caní senjotoca, Cristo bainbi bacua ënjë o bacua rënjo, Cristoni ro'tama'icua, bacua ba'iyete Riusuni sehuoma'icua ba'iyë. Cristo bain ba'iyete cato, recoyo bojojën ba'ijën, jo'caní senjocuare ro guaja sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. ¹⁶ Ja'nca ba'ijën, mësacua ënjëbi, o mësacua rënjobi Cristoni recoyo ro'tama'iguëna, mësacuabi bacuare Cristo bainre re'huayë concuata'an, bacua recoyo ro'taja'yete gare huesyë mësacua. Ja'nca sëani, bacua ba'iyete sa'ntiye beoye ba'ijën, Cristoni recoyo bojoye se'ga ba'ijë'ën.

¹⁷ Cristo bain si'acua ni ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Cristobi mësacuare baguë bainre re'huaní baguëna, mësacua ba'iyete ro'tani, baguë re'huaní cuencuese'e ba'iyë'ru ba'ijë'ën. Tin ba'iyë'ru ro'taye beoye ba'ijë'ën. Cristo bain jubëan si'aruan ba'icua ni ja'nca guansegüë cayë yë'ë. ¹⁸ Yequëcuabi Go neño ga'nihuë tëyosi'cua ba'ijën, ja'nrebi Cristo bainre

re'huasi'cua ba'ijën, go neño ga'nihuë tÿyoma'isi'quë ba'ija'ma ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi go neño ga'nihuë tÿyoma'isi'cua ba'ijën, Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijën, mësacua go neño ga'nihuëte tÿyo güeseyo ro'tamajën ba'ijë'ën. ¹⁹ Mësacua go neño ga'nihuë tÿyoye o tÿyoma'ife, ja'anre ro'tama'ijë'ën. Riusubi baguë bainni coca guanseni jo'caguëna, ja'an cocare ro'tajën, ja'an se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. ²⁰ Cristobi mësacure baguë bainre cuencuëguëna, ja'anrën ba'iyë'ru ba'ijë'ën. Tin ba'iyë'ru ba'iyë ro'tama'ijë'ën. Cristo re'huani cuencuese'e ba'iyë'ru ro'tajën, mësacua tin ba'iyë'ru ba'iyë ro'tama'ijë'ën. ²¹ Yequëcua, yo'o concua zeansi'cua banica, tin ba'iyë ro'tama'ijë'ën. Mësacua ëjacuabi etoye yëtoca, etani saijën, bacua yo'o yo'ocua zeansi'cua ba'iyë jo'cajë'ën. ²² Yureca, yo'o concua zeansi'cuabi Cristo bainre re'huasi'cua ba'itoca, yequëcua yo'o concua ba'icuata'an, Cristo naconi te'e ba'ijën, ro guaja beoye ba'ijën, bacua ëjacuani rëquëye beoye yo'o conjën ba'iyë, Cristoni concua sëani. Yequëcua, yo'o concua zeanna'isi'cua banica, mësacua ñaca ro'tajë'ën. Yureca, Cristo bain re'huasi'cua ba'ijën, baguëre yo'o concua zeansi'cua mësacua ruën'ë. Ro mësacua yëye se'gare yo'oye poremã'inë. ²³ Cristo yua mësacua ro'ire junni tonsi'quëbi baguë bainre mësacure re'huani baji. Ja'nca sëani, Cristona te'e zi'inni, bain ëjacua gu'aye guansyë'ru yo'oye gare ro'tamajën, gu'a juchana gare zemo güesema'ijë'ën. ²⁴ Ja'nca sëani, Riusu re'huani cuencuese'e ba'iyë'ru ro'tajën, ja'an ba'iyë'ru Riusu naconi te'e zi'inni ba'ijën, Riusuni bojojën, baguëni conjën ba'ijë'ën.

²⁵ Yureca, Cristo bain huejama'isi'cua ba'ijënna, Cristo guansesi coca beoguëbi mësacuabi yë'ë ro'tasi cocare yihuoguë cayë yë'ë. Mai Èjaguëbi congüëna, mësacuani re'oye yihuoguë ro'tayë yë'ë. ²⁶ Yureca, je'o bacuabi Cristo bainni ai gu'aye yo'ojënna, mësacua ja'anre ro'tajën, romi huejaye ro'tama'ijë'ën. ²⁷ Huejasi'cua banica, bagote jo'cani senjoë ro'tama'ijë'ën, romi beocua banica, romini huejaye ro'tama'ijë'ën. ²⁸ Ja'nca yihuoguëta'an, mësacuabi huejatoca, gu'aye yo'oma'inë. Yureña huejato, ai guaja yo'ojën, ai yo'ojën ba'ija'cuã. Ja'an mësacure ba'ima'ija'guë cayë yë'ë.

²⁹ Yë'ë bain sanhuë, mësacuani ñaca yihuoguë quëayë. Mai ën yija ba'i umuguseña te'e jëana carajeija'yeta'an ba'iguëna, mësacua yure rënjo bacuabi rënjo beojën ba'ija'yete ro'tajë'ën. ³⁰ Mësacua yure ota oicuabi ota oima'ija'ñete ro'tajë'ën. Mësacua yure bojojën ba'icuabi bojoma'ija'ñete ro'tajë'ën. Mësacua yure bonse coní bacuabi bonse beoja'yete ro'tajë'ën. ³¹ Ja'nca ro'tajën, ën yija ba'iyëbi gare carajeija'guë sëani, mësacua ën yija ba'i ma'carëan yure bajën, ja'anre beoja'yete ro'tajë'ën. Riusu ba'i re'oto ba'ija'yete ro'tajën ba'ijë'ën.

³² Mësacua yua ën yija ba'iyete ai guaja ro'tamajën ba'ijë'ën caguë, ja'nca mësacuani yihuoguë cayë yë'ë. Ja'nca caguëbi bain huejacua ba'iyete quëayë. Cristo bainbi huejama'itoca, Cristo yo'o yo'ojën coñe se'gare ro'tajën, Cristo yëye'ru yo'ozã cajën ba'iyë.

³³ Romini huejatoca, ën yija ba'iyete ai ro'tajën, Yë'ë rënjo yëyete ro'taguë, bagote conza cajën ba'iyë. ³⁴ Romi hua'na'ga güina'ru ba'iyë. Romi zincua, ëmë beocua ba'ijën, Cristo yo'o yo'ojën coñe se'gare yëjën, bacua ga'nihuëanre, bacua recoñoare ro'tajën, Cristo baingo sëani, Gare jucha yo'oye beoye baza cajën, Cristote cu'ejën ba'iyë. Romi huejasi'cuaca ën yija ba'iyete ai ro'tajën, Yë'ë ënjë yëyete ro'tago, baguëte conza cajën ba'iyë.

³⁵ Mësacuani ja'nca yihuoguë, mësacuani huejaye ënseye yëma'inë. Mësacua yua Cristo bain cuencuesi'cua sëani, mai Èjaguëni jo'caye beoye conjën, te'e ruinë yo'ojën, re'oye ba'ijë'ën, cayë yë'ë.

³⁶ Yequëcua, taita sanhuëbi romi zingoni bajën, bago huejarën tayoëiguëna, bago huejaye yëyete se'e ënsema'inë catoca, bagoni gu'aye yo'oye yëma'inë. Ja'nca huejaye yëtoca, mësacua yëse'e yo'ojë'ën. Bago huejaja'guëna insinica, gu'aye yo'oma'inë. ³⁷ Yequëcua, romi zingoni bacuabi bagote yequëna insiye yëma'itoca, bacua'ga gu'aye yo'oma'inë. Te'e ruinë ro'tajën, Bagote yequëna insima'inë cajën ba'itoca, re'oye yo'oyë. ³⁸ Ja'nca sëani, mësacua romi zingote huejaja'guëna insinica, re'oye yo'oyë. Insimanica, quë'rë re'oye yo'oyë.

³⁹ Yureca, romi huejasi'cuabi si'a bacua ënjë ba'i umuguseña baguëni yo'o coñe bayë. Ènjëbi junni huesëguëna, ja'nrebi yequëni, mai Èjaguë bainguëreba se'gani bacua yëye'ru huejaye poreyë. ⁴⁰ Ja'nca porecua ba'itoga, yë'ëbi ro'taguë, romi hua'jecuani ñaca yihuoyë. Se'e huejama'itoca, quë'rë bojocua ba'iyë. Ja'nca yihuoguë, Riusu Espirituni baguë sëani, yequëcuabi tin ro'tacuata'an, mësacuani te'e ruinë yihuoye masiyë yë'ë.

8

Los alimentos consagrados a los ídolos

¹ Yureca, bainbi huacha riusuñana aonre insini jo'cajënna, mësacuabi ja'an gu'ayete ro'tajën, yë'ëni senni achajënna, mësacuani yihuo cocare cayë yë'ë. Mësacua si'acuabi ja'an aon ba'iyete ro'tajën, ga bainguëbi cajën, Yë'ë se'gabi ja'an aon ba'iyete bainni yihuoye masiyë cayë. Ja'nca catoca, ro mësacua masiye huanoñe se'gare ro quëayë. Bainni te'e ruinë yëjën ba'itoca, bacuani re'oye yihuoye poreyë mësacua. Ja'nca yihuotoca, Cristo bainbi

recoyo jaijeiyë. ² Ro mësacua masiyete ro'tatoca, mësacuabi ta'yejeiye masima'inë. Ai caraji mësacua. ³ Ru'ru, Riusuni te'e ruiñe yëjën ba'ijë'ën. Riusubi baguëni te'e ruiñe yëjën ba'icuanî ëñaguë, baguë bainreba ba'iyete bojoji.

⁴ Yureca, huacha riusuñana insisi aonre yë'ëni senni achayë mësacua. Ja'nca senni achajën, Huacha riusu yua riusu beoji cajën, Mai Ëjaguë yua gaña Riusu'bi ba'iji cajën, te'e ruiñe cayë mësacua. ⁵ Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cuabi guënamë re'oto, yija re'oto, si'aruanna ëñajën, ai ba'i jubë riusu hua'na ba'iyete ro ro'tajën cayë. ⁶ Ja'nca cacuata'an, maibi mai gañaguë Riusure ro'tajën, Taita baguëni cayë. Si'a ën re'oto ba'iyete re'huaye guansesi'quëbi maini baji. Mai Ëjaguë Jesucristo'ga si'a ën re'oto ba'iyete re'huani jo'casi'quëbi maire tëani mame re'huani baji. Yequë tëani baye poreguëte cu'eto, gare beoji. Ja'anre te'e ruiñe masiyë mai.

⁷ Ja'nca masijëna, yequëcua, huacha riusuñare ye'yejën ba'isi'cuabi mai masiye'ru ta'yejeiye masima'inë. Cristo bainre re'huasi'cua ba'icuaata'an, huacha riusuna insisi aonre ëñani, Aintoca gu'aji, cajën ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi mësacua aiñete ëñani, güina'ru anni, ja'nrebi, Gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën, Cristo coñe'ru ta'yejeiye masimajën, recoyo gu'ajeiyë. ⁸ Maibi ja'an aonre aintoca, Riusubi maini quë'rë re'oye ëñama'iji. Ainma'itoca, maini güina'ru ëñaji. Mai aon aiñebi Riusuni bojo güesema'inë. ⁹ Ja'nca sëani, mësacua si'a aon aiñe porecuabi ro mësacua yëye'ru ëñajën ainjën ba'ijë'ën. Cristo bain ta'yejeiye masima'icuaabi mësacua aonre aiñete ëñani, yequëre Cristoni ro'taye jo'cani gu'ajeima'inë. ¹⁰ Mësacua yua Cristo bain ta'yejeiye masicuabi huacha riusu huë'ena cacani, ba aon huacha riusuna insini jo'case'ere ainguëna, yequëbi mësacua aiñete ëñatoca, baguë yequëre, Yë'ë'ga ja'an hua'ire anza cama'iguë. ¹¹ Ja'nca ainguëbi Cristoni ta'yejeiye ye'yema'isi'quë ba'itoca, yequëre Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjoma'iguë. Ja'nca senjotoca, mësacua Cristo te'e bainguëni ro gu'ajei güeseyë. Cristobi baguë ro'ina junni tonguëna, ¹² mësacuabi ro yo'ojën, ro mësacua yëye se'gare'ru aon ainjën, mësacua te'e bainni huacha ro'ta güesëjën, ai gu'aye yo'oyë. Cristoni ta'yejeiye masima'icuaabi ja'nca Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, mësacuabi Cristoni ai gu'aye yo'oyë. ¹³ Bainbi ja'nca jo'cani senjoni gu'ajeitoca, ja'an aon huacha riusuñana insini jo'case'ere gare se'e aiñe beoye bañuni. Yë'ë te'e bain, Cristo bainbi yë'ë aon, huacha aonre ainguëna, ëñani, Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, ja'an aonre gare se'e ainma'ija'guë'ë yë'ë.

9

Los derechos de un apóstol

¹ Yureca, yë'ë yëye'ru yo'oye poreguëna, yequëcuabi yë'ë ba'iyete gu'aye cajën ba'iyë. Cristobi yë'ëre cuencueni raomaji'i cacuata'an, mësacuabi yë'ë cuencueni raose'ere masiyë. Mai Ëjaguë Jesucristoni ëñasi'quë sëani, baguë cuencueni raose'ere te'e ruiñereba masiyë yë'ë. Ja'nca yë'ëre cuencueni raoguëna, mësacuani Cristo cocarebare quëani achoguë, jo'caye beoye mësacuani yo'o conguëna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, Cristo bainre re'huasi'cua ba'ë'ë. ² Yequëcuabi cajën, Cristobi yë'ëre cuencueni raomaji'i cacuata'an, mësacuabi yë'ëre cuencueni raose'ere te'e ruiñe masijën, yë'ëni re'oye ëñajën ba'iyë. Mësacua yua Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijëna, yequëcuabi ëñani, yë'ëre cuencueni raose'ere masiye poreyë.

³ Yë'ë cuencueni raose'ere ro'tama'icua, ja'ancuabi gu'aye senni achajëna, ën cocare sehuoyë yë'ë. ⁴ Cristo bain cuencueni raosi'cuabi Cristo bain jubëanna sani, bacua aon, bacua gono, ja'anre señe poreyë yëquëna. ⁵ Yëquëna yua Cristo baingo, rënjo hua'goni batoca, bagore'ga sani, bago aonre güina'ru señe poreyë yëquëna. Yequë Cristo bain cuencueni raosi'cuabi ja'nca yo'oyë. Mai Ëjaguë Jesucristo yo'jecua, Pedro hue'egüë, bacua'ga ja'nca yo'oyë. ⁶ Cristo bain jubëanna ganijani, Riusu cocare bacuani ye'yojën, bacua aonre ainjëna, mësacua yua yë'ë, yë'ë bainguë Bernabé, ¿yëquëenate ro'tajën, yëquëna se'gana aonre ro insiye beoye ro'taye? ¿Bacua yua yo'o yo'ojën, bacua curibi aon ro'ija'bë, yëquëenate cama'inë? Bañë. Yëquënabi yëtoca, Cristo bain aonre ro conî aiñe poreyë. ⁷ Ën cocare'ga ro'tani ye'yejë'ën: Soldado hua'nabi servicio prestajën, bacua aonre gare ro'ima'inë. Zio ëjacuabi aonre tanjën, ba aon tëase'ere aiñe yëto, ¿jarocuabi ënseye'ne? Yequëcuabi jo'yua hua'nare cuirajën, ba ojere uncuye yëto, ¿jarocuabi ënseye'ne? Yëquëna'ga mësacuani Riusu cocare quëani achojën ye'yojën ba'icuaabi mësacua aon cuirayete ro coye poreyë. ⁸ Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua ro'taye'ru gare ro'tani cama'inë yë'ë. Riusu cocare ëñato, yë'ë case'ru güina'ru canî jo'case'e ba'iji. ⁹ Moisés coca toyani jo'case'ere achani ye'yejë'ën: "Toro hua'guëni aon yo'ore yo'o güesëjën, baguë yi'obote gueonma'ijë'ën. Ja'an aonre ainja'guë" toyani jo'case'e ba'iji. Riusubi ja'an cocare canî jo'caguë, toro hua'na se'gare oiye ro'tamaji'i. ¹⁰ Cristo bain cuencueni raosi'cuare oiye ro'taguë, yëquënani cuiraye, ja'anre ro'taguë, ja'an cocare canî jo'cabi Riusu. Aito. Riusubi zio yo'ocua, aon tēja'cua,

ja'ancuare ëñaguë, aon tëaja'yete ainjën bojojë'ën, cani jo'cabi. Ja'nca cani jo'caguëbi güina'ru baguëre yo'o concua cuencuesi'cuare ëñaguë, Yë'ë cocareba quëani achocua, yë'ë bain ba'iyë yihuojën cacua, ja'ancua'ga bacua aon, bacua bonse, ba bainna coní bajë'ën cani jo'cabi Riusu. ¹¹ Yëquëna'ga mësacuana ti'anni, Riusu cocarebare mësacuaní quëani achojën, Riusure yo'o conjën baë'ë. Ja'nca ba'icua'bi yëquëna bonse, ja'anre mësacuaní sentoca, mësacua yua hojo recoyo re'huani, yëquënaní cuirani conjën, Ta'yejeiye ro'ima'iji maire cajën, ya'jaye beoye cuirani conjën ba'ire'ahuë mësacua. ¹² Yequëcuabi mësacuana sani, ja'an insiyete sentoca, yëquëna'ga quë'rë ta'yejeiye mësacuana señe poreyë.

Ja'nca porecuata'an, ja'an bonse carayete bainni gare senma'isi'cua baë'ë yëquëna. Riusu cocarebare quëani achojën ganijën, Cristo bainre re'huayete quë'ëni senjoma'ifne cajën, yëquëna carayete ba bainni gare senma'isi'cua baë'ë. ¹³ Riusu uja huë'e yo'o concua ba'iyere'ga ro'tani ye'yeyë'ën. Ja'an huë'e yo'o ma'carëanre yo'o conjën, Riusuna insisi aonre coní aiñë. Misabëre cuiracua'ga Riusuna insisi aonre coní aiñë. ¹⁴ Ja'nca coní ainjënna, mai E'jaguëbi baguë coca quëani achocuare ëñani, ba coca achani bojocuabi bacua bonse carayete bacuana insini cuiraja'bë, guansegüë cabi.

¹⁵ Ja'nca guansegüë caguëna, yë'ë yua yë'ë aon, yë'ë bonse, ja'anre carato'ga, Cristo bainni gare señe beoye ba'iyë. En cocare toyaní mësacuana saoguë, ja'an bonsere gare señe beoye toyayë yë'ë. Yë'ë se'gabi yë'ë aon ro'iyete cani achoguëna, yequëcuabi yë'ëre gu'aye caye porema'ifne. Mësacuaní aon señe, bonse señe, ja'anre señe gare yëma'iguë'ë yë'ë. Aon gu'ana ju'ifne coca achani bojocuabi bacua bonse carayete bacuana insini cuiraja'bë, guansegüë cabi, ru'ru.

¹⁶ Riusu cocarebare quëani achoguëbi "Ai re'oye yo'ohuë yë'ë" catoca, ro care'ahuë yë'ë. Riusubi yë'ëre cuencuení raoguëna, ja'nca quëani achoye bayë yë'ë. Baguë cocarebare quëani achoma'itoca, yë'ëre ai gu'aye cani jo'case'e ba'ire'abi. ¹⁷ Ja'an cocarebare quëani achojajë'ën caguëna, yë'ë yua Jaë'ë. Bojoguë yo'ozu sehuotoca, Riusubi baguë bayete caraye beoye yë'ëna insija'guë'bi. Ja'nca bojoguë sehuoma'itoca, Riusu guansese'ere jo'caye beoye yo'oye bayë yë'ë. ¹⁸ Yureca, Riusu insija'yete cato, ñaca ba'iji. Riusu cocarebare quëani achoguë, mësacua ro'iyete gare señe beoye ba'iyë yë'ë. Yë'ë bonse carayete mësacuaní señe poreguë, yë'ë se'gabi ro'iguë, Riusu cocarebare mësacuaní quëani achoguë bojoyë yë'ë.

¹⁹ Ja'nca senma'iguëbi Riusu cocarebare bain ro'ire quëani achoma'ifne. Si'a bainni te'e ruiñe yo'o coñe poreyë. Quë'rë jai jubë bainbi Riusu bainre re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, si'a bainni ja'nca coñe yë'ë. ²⁰ Judío bain jobona sani, judío bain yo'o'ojën ba'iyë'ru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, ja'nca yo'oguë ba'iyë yë'ë. Bacua ira coca guanseni jo'case'ere ëñaguë, bacua yo'o'ojën ba'iyë'ru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Bacua ira coca guanseni jo'case'e'ru Riusuni sehuoma'iguëbi bacuaní ëñaguë, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, bacua ira coca guanseni jo'case'e'ru bacuaní te'e oiguë coñe yë'ë. ²¹ Judío bain jubë ba'ima'icua, ira coca guanseni jo'case'e' beocuana sani, Jesucristo yo'o conguëbi Riusu yëyete cu'eguë, ba bain yo'o'ojën ba'iyë'ru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Ira coca guanseni jo'case'e'ru tin yo'ocuabi Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, bacua yo'o'ojën ba'iyë'ru bacuaní te'e oiguë coñe yë'ë. ²² Cristo bain Cristoní ta'yejeiye ye'yema'icua, bacua naconí ba'itoca, bacua ba'iyete ëñaguë, bacuaní oiguë coñe yë'ë. Cristoní quë'rë ta'yejeiye ye'yeni, quë'rë jëja ba recoñoa re'huani ba'ija'bë caguë, bacuaní oiguë, bacuaní bajora'rë yihuoguë coñe yë'ë. Yë'ë porese'ru yo'oguë, si'a bainni oiguë, bacuana sani, Cristo bain ruiñe coñe yë'ë. Ja'nca yo'oguë, Riusubi ta'yejeiye conguëna, yequëcuabi Riusu bainre re'huasi'cua ba'iyë. ²³ Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, yë'ë yua ai bojoguëbi Riusu cocarebare quë'rë ta'yejeiye quëani achoguë ba'iyë yë'ë.

²⁴ Mësacua'ga Cristoní quë'rë ta'yejeiye ye'yeyën, baguëni quë'rë ta'yejeiye yo'o conjën ba'ijë'ën. Carrera huë'huëcua si'a jëja huë'huëye'ru Cristoní ye'yeyën, baguëni conjën ba'ijë'ën. Ai jai jubëbi huë'huëjën ba'ijënna, te'eguë se'gabi ba premiote coji. Mësacua'ga Riusu insija'yete coza cajën, si'a jëja Cristoní ye'yeyën, baguëni conjën ba'ijë'ën. ²⁵ Ba carrera huë'huëcuabi ba premiote coza cajën, bacua porese'ru si'a jëja yo'o'ojën, ba carrera huë'huëyete te'e ruiñereba ye'yeyë. Ja'nca ye'yecuabi ba premiote coto, premio yua sunqui ja'obi re'huase'e ba'iguë, rëño ñeserë se'ga ba'ini, ja'n'rëbi ro huenni si'aji. Riusu premio insija'ye yua gare carajeiye beoye ba'iguëna, maibi bojojën coyë. ²⁶⁻²⁷ Yë'ë'ga Riusu premio insija'yete coní baza caguë, ro yë'ë gu'a ga'nihuë ëase'ere gare jo'caní senjoñe ro'tayë yë'ë. Riusu yëye se'gare yo'oye ro'tayë yë'ë. Ja'nca sëani, Cristo ba'iyete ta'yejeiyereba ye'yeyë ro'tayë. Si'a jëja yo'o yo'oguë, Cristo yo'ore quë'rë ta'yejeiyereba coñe yëyë yë'ë. Ro yo'oye beoye ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi Riusu cocarebare bainni quëani achoguë, huacha yo'oma'ifne caguë, quëani achoyë. Huacha yo'otoca, Riusu ba'í jobo insija'yete yequëre coma'ifne yë'ë.

10

Consejos contra la idolatría

¹ Mésacua'ga huacha yo'oma'ijë'ën caguë, ira Israel bain ba'isi'cua ganijën ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Si'a jubëbi Riusu ba'i picobëte ëñajën be'tejëna, Riusubi Ma Ziyate tëhuoni bacuare je'ëne sani, bacuani baguëña. ² Riusu bainguë cuencuesi'quë Moisés hue'eguëbi guansegüëna, si'a jubë bainbi ba picobëte, ba ziyate ba'ijën, bacua ëjaguë Moisés guanse'ye'ru te'e yo'oñu cajën, ba beo re'otobi te'e ganijën sateña. ³ Ja'nca sani, Riusubi ta'yejeiye yo'oguëna, Riusu aon insini jo'case'ere te'e ainjën bateña. ⁴ Riusu oco insini jo'case'ere'ga te'e uncujën bateña. Riusubi ta'yejeiye yo'oni, gata peñababi ziaya etoguëna, si'a jubëbi bain huajë ocore uncujën bateña. Ba gata peñabare cato, mai ta'yejeiye E'jaguë Jesucristo ba'iyete ro'tayë mai. Israel bain naconi te'e saiguëbi bain recoyo huajëyete cacuani masi güeseguë baquëña. ⁵ Ja'nca ganijën ba'icua'tani, bacua jubë ba'icua, ai jai jubëbi cue'yoni gu'aye yo'ojëna, Riusubi bënni, bacuani huani senjoni, bacua ga'nihuëanre beo re'otona ro'jo'caguëña.

⁶ Ja'nca bënni senjoguë, Si'a bain raija'cuabi ye'yejë'ën caguë, gu'aye yo'oyete yëye beoye ba'ijë'ën, maina cani jo'cabi Riusu. ⁷ Bacua yua huacha riusuña cu'ecua ba'ijëna, mësacua güina'ru yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani, bacua huacha riusu yëjën ba'ise'ere masijë'ën: "Riusu bainbi fiestare yo'ojën, aonre ainjën, jo'chare uncujën, pairajën, bacua huacha riusuni gue güihuara bojohuë" toyani jo'case'e ba'iji. ⁸ Bacuabi romini ro'yahue bani a'ta yo'ojëna, ja'anre'ga ro'tani, bacua yo'ose'ere mësacua yo'oma'ijë'ën. Ja'nca gu'aye yo'ojën, veintitres mil ba'icua'bi ja'ansi umuguse rau neni te'e junni huesëreña. ⁹ Bacua jubë ba'icua yequëcua'ga Riusu bëñete ro'ro'tamajën, Riusu cuirayete ro'ëjoni jëhuahuë yë'ë cajëna, aña hua'nabi si'a jubëni cuncujën rateña. Cuncujëna, junni huesëreña. Ja'nca sëani, mësacua'ga Riusu ba'iyete gu'aye ro'taye beoye ba'ijë'ën. ¹⁰ Bacua jubë ba'icua yequëcua'ga bacua ëja bainre bëñe cajëna, Riusubi baguë anje, bain huani senjoguë, ja'an hue'eguëte raoguëna, bacuabi te'e junni huesëreña. Mësacua'ga mësacua ëja bainre bëñe caye beoye ba'ijë'ën.

¹¹ Ja'nca gu'aye yo'ojëna, Riusubi baguë bënni senjone'te masi güesebi. Ja'nca masi güeseguëbi bacua ba'ise'ere toyani jo'caguëna, maibi ëñani ye'yeye poreyë. Riusu ëñoja'rënni yurera ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, maibi bacua yo'ojën ba'ise'ere'ru yo'oye beoye ba'ñuni cajën, ¹² mësacua ba'iyete ëñajën ro'tajën, coque güesema'ijë'ën. "Gu'aye yo'oma'iguë'ë yë'ë" cajën ba'itoca, Riusubi yequë'rë mësacua gu'a juchare mësacuanii ëñoni, mësacuanii si'nzeni senjoma'iguë. ¹³ Mësacuabi gue gu'a ëase'ere yo'oye yëmajën, "Ai jëjaji. Jo'caye porema'inë" cajën ba'itoca, Riusu coñete senjë'ën. Riusu cani jo'case'ere'ru mësacuare te'e ruiñe conji. Baire re'huani jo'casi'quë sëani, bain gu'a ëayete jo'caye porema'inëte masiji. Mësacua poreyë'ru quë'rë ai yo'o güesema'iji. Quë'rë jëja recoyo bajë'ën caguë, gu'aye yo'oma'inë porecuare mësacuare re'huani, mësacua jëayete ëñoji.

¹⁴ Yureca, yë'ë bain sanhuë, yë'ë yua mësacuanii ja'nca yihuoguëna, huacha riusuñani gare yëye beoye ba'ijë'ën. Huacha riusuñani fiestate yo'ojëna, mësacua gare coñe beoye ba'ijë'ën.

¹⁵ Mësacua yua re'oye ro'taye masicua ba'ijën, yë'ë yihuo cocare achanii, re'oye yo'oyete masini, mësacua yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁶ Maibi Cristo junni tonse'ere ro'tajën, jubë ñë'cani, ba bisi ëye jo'chare te'e uncujën, Riusuni surupa te'e cajën ba'iyë. Ja'nca te'e ba'ijën, Cristo zie ja'ñuni tonse'ere te'e ro'tajën, Cristo bain gu'a jucha senjosi'cuabi baguëni te'e ro'tajën, sa'ñeña bojojën ba'iyë. Mësacua yua ja'anre te'e ruiñe masiyë. Ba jo'jo aonbë're'ga sa'ñeña huo'huejën, te'e ainjën, Cristo junni tonni go'ya raise'ere te'e ro'tajën, Cristo naconi te'e jubë ba'iyë cajën, sa'ñeña te'e bojojën ba'iyë mai. ¹⁷ Te'e jo'jo aonbë ba'iguëna, mai hua'na'ga ai ba'i jubë bain ba'icua'bi Cristo naconi te'e jubë ñë'casi'cua ba'ijën, te'e jo'jo aonbëte ainjën, sa'ñeña te'e bojojën ba'iyë mai.

¹⁸ Israel bain jubë ba'yere'ga ro'tani, bacua sa'ñeña te'e ba'iyete masijë'ën. Riusuni bojoñu cajën, bacua aonre misabëna sani, Riusuna insini, ja'nre'bi sa'ñeña te'e ainjën bojoyë. ¹⁹ Yureca, ja'nca yihuoguëbi huacha riusuña, huacha riusuñana aon insise'e, j'a'anre ai ta'yejeiye ro'tajë'ën caguë? ²⁰ Bañë. Ëne se'gare cayë yë'ë. Riusuni ro'tama'icua'bi bacua aonre sani, Mai riusuna insini bojoñu cajën, ro'ro'tajën yo'oyë. Huati hua'i se'gana bojojën yo'oyë bacua. Ja'nca yo'ojëna, mësacua yua huati hua'i naconi te'e bojoye beoye ba'ijë'ën. ²¹ Huati hua'i naconi te'e bojojën, bacua gonore uncutoca, mai E'jaguë bainna ñë'cani ba'eye gonore uncuni, mai E'jaguë jubë naconi te'e bojoye gare porema'inë mësacua. Huati hua'i bain naconi bacua aonre anni te'e bojotoca, mai E'jaguë bain jubë naconi ñë'cani ba jo'jo aonbëte anni, bacua naconi te'e bojoye gare porema'inë mësacua. Mësacua yua Cristo bain ba'itoca, huati hua'ini recoyo ro'taye gare porema'inë. ²² Ja'nca yo'otoca, Riusubi ai ba'iyë ai bënni. Ja'nca bënguëna, maibi jëaye gare porema'inë. Riusubi ta'yejeiye ba'iguëna, jëja beoyë mai.

La libertad y el amor cristiano

²³ Cristo bainbi cajën, Riusubi ënsema'itoca, yë'ë yëye'ru yo'oye poreyë yë'ë cacuata'an, yequë yo'ore yo'ojën, bainni conma'inë. Yequë yo'o yo'ojënna, bainbi quë'rë jëja ba recoyo re'huama'inë. ²⁴ Ja'nca sëani, mësuacia Cristo bainbi yo'o yo'ojën, ro mësuacia yëye se'gare ro'tama'ijë'ën. Yequë bainni conjën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

²⁵ Mësuaciabi aonre ain bi'rajën, si'a hua'i huandiese'ere ainjën, gare gu'aye ro'taye beoye ba'ijë'ën. Mësuacia aon insisuciabi huacha hua'i ba'iyete senni achama'ijë'ën. ²⁶ Riusu coca cani jo'case'ere ro'tani masijë'ën: "Si'a ën yija re'oto, si'a ën yija ba'iyë yua mai Ëjaguë Riusu re'huani jo'case'e'ë" ja'anre ro'tani masijë'ën.

²⁷ Yureca, Cristoni recoyo ro'tama'iguëbi mësuaciabi aon aiñe choiguëna, mësuaciabi saiye yëtoca, baguë aon aonse'e si'aye anni bojojë'ën. Huacha hua'i ba'iyete gare senni achaye beoye ainjë'ën. Senni achatoca, huacha hua'i ba'ise'ebi recoyo gu'a huanoji. ²⁸ Ja'nca ain bi'raguëna, yequëbi cato, "Huacha riusuna insisi hua'i'ë" quëatoca, ba hua'ire ainma'ijë'ën. Ba coca quëasi'quëni oiye bani, baguë recoyo huanofete ëñajën ba'ijën, ²⁹ baguëni gu'aye yo'oma'ijë'ën.

Mësuacia jubë ba'icua yequëcuabi ja'an hua'ire aiñe yëjën, baru bain recoyo gu'a huanofete ro'tama'ijën, "Yë'ë yua Cristo banguë sëani, yequëbi yë'ë hua'i aiñete bëiñe catoca, gu'aji" ja'anre ro'taye beoye ba'ijë'ën. ³⁰ Yequëcuabi cajën, "Riusuni Surupa cani, ja'n'rëbi ba hua'ire ainguë, gu'aye yo'oma'inë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ëre bëiñe cacuabi ro gu'aye cayë" ja'anre ro'taye beoye ba'ijë'ën. ³¹ Mësuaciabi aon ainjën, gonore uncuajën, si'a mësuacia yo'o yo'ojën ba'iyë caguë, Riusu ta'yejeiye ba'iyë se'gare bainni masi güesejën, mësuacia yo'o yo'ojën ba'ijë'ën. ³² Judio bain, tin bain, ja'ancuabi mësuacia yo'o yo'ojën ba'iyete ëñani, Cristona zi'inë yëma'itoca, ai gu'aji. Cristo bain'ga mësuacia yo'o yo'ojën ba'iyete ëñani, Cristona zi'inë jo'casi senjotoca, ai gu'aji. ³³ Si'a bainbi Cristona zi'inni ba'ija'bë cajën, ro mësuacia yëye'ru yo'oye ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua recoyo huanofete ro'tajën, mësuacia yo'o yo'ojën, bain recoyo re'o huanofete conjën ba'ijë'ën. Yë'ë yo'o yo'ogüë ba'iyë'ru yo'o yo'ojën ba'ijë'ën.

11

¹ Yë'ë yua Cristo ba'iyë'ru ba'iyë yëguëna, mësuacia'ga güina'ru baguë ba'iyete yëjën ba'ijë'ën.

Las mujeres en el culto

² Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësuaciabi yë'ë ba'iyete ro'tajën, yë'ë coca cani jo'case'ere ru te'e ruiñe yo'ojënna, mësuaciabi ai re'oye yo'ohuë, cayë yë'ë. ³ Ëñe se'gare mësuaciabi ro'ta güeseye bayë. Si'a ëmëcuabi Cristoni ëñajën, Ëjaguë, baguëni cayë bayë. Romicuaga bacua ënjë sanhuëni ëñajën, Ëjaguë, bacuani cayë bayë. Taita Riusu'ga Cristo Ëjaguë'bi ba'iji. Ja'anre ro'tani, te'e ruiñe masijë'ën. ⁴ Ja'nca ba'iguëna, romicuaga se'gabi bacua sinjobëte canbi ta'piye bayë. Ëmëcuaca bañë. Ëmëcuabi Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bacua sinjobëte ta'piye beoye ba'ijë'ën. Ëmëguëbi ta'pitoca, gu'aye yo'o'ji. Baguë rënjoni re'oye guansema'inë ëñoji. ⁵ Romicuaga Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bacua sinjobëte canbi ta'pijë'ën. Romigobi ta'pima'itoca, gu'aye yo'ogo. Bago ënjë Ëjaguë ba'iyete güeye ëñogo. Ja'nca yo'otoca, bago ënjëni re'oye sehuoma'igo sëani, bago raña gare beañe tëasi'co'ru ba'ija'co. ⁶ Ja'nca tëasi'co'ru ba'itoca, ai gu'aye ëñogo. Gu'aye ëñogota'an, bago sinjobëte ta'piye yëma'itoca, bago rañare beañe tëani si'ajë'ën. Ja'nca sëani, bago sinjobëte canbi ta'pija'go. ⁷ Ëmëcuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyë'ru re'huasi'cua ba'ijën, bacua sinjobëte gare ta'piye beoye ba'iyë. Romicuaca bacua ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñocua ba'ijën, bacua sinjobëte canbi ta'pini ba'iyë. ⁸ Ëñere'ga ro'tajë'ën. Riusubi bainre re'huani jo'ca bi'raguë, ëmëguëte quë'rë ta'yejeiguëte re'huani, ja'n'rëbi romigote re'huaguë, ëmëguë coriyobi re'huabi. ⁹ Ëmëguëbi guanseguëna, romigobi achani baguëni conni ba'ija'go cani jo'cabi Riusu. Romigote quë'rë ta'yejeigote re'huamaji'i Riusu. ¹⁰ Ja'nca re'huasi'cobi Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bago sinjobëte canbi ta'pini, bago ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñoñe ba'igo. Ba'igona, Riusu anje sanhuëbi ëñani, bago re'oye yo'oyete masiyë. ¹¹⁻¹² Ja'nca ba'iguëta'an, ëñere'ga ro'tani masijë'ën. Ëmëcuabi romicuani gu'aye ëñañe beoye ba'ijë'ën. Romigo yua ëmëguë coriyo re'huasi'cobi ëmëguëni re'oye sehuoye ba'igota'an, bago'ga ëmëguëni të'ya raigo ba'igo. Riusubi re'huani jo'caguëna, ëmëcuca, romicuca, bacuabi te'e ba'ijën, mai Ëjaguë Cristoni te'e conjën ba'iyë.

¹³ Yureca, mësuacia se'gabi masini, Riusu yëye'ru yo'ojë'ën. Romigobi Riusuni ujato, ¿bago sinjobëte ta'pima'itoca, gu'aye ba'igo? ¹⁴ Riusu re'huani jo'case'ere ëñani masijë'ën. Ëmëguëbi zoa rañabate setoca, baguë ta'yejeiye beoyete ëñoguë, gu'aye yo'o'ji. ¹⁵ Romigoca zoa rañabate setoca, bago ënjë ta'yejeiyete ëñogo, ai re'oye yo'ogo bojogo. Bago zoa rañaba yua sinjo ta'pi can'ru ba'iji. ¹⁶ Mësuacia jubë ba'icua, yequëcuabi yë'ë yure case'ere yo'oye

yëma'itoca, ëñere achaní masijë'ën: Cristo bain jubë ba'icuabi tin yo'otoca, yë'ëbi bacuani ëñama'iguë ba'iyë. Cristo bain jubëan si'aruan ba'icuabi güina'ru cayë.

Abusos en la Cena del Señor

¹⁷ Yureca, mësacua bí jubë ñë'cajën, re'oye yo'oma'inë. Gu'aye se'ga ba'iji mësacuare, cayë yë'ë. ¹⁸ Yequëcuabi quëajëna, mësacua bí jubë ñë'cajën, Cristoni bojojën ro'tayete ëñoñu cajën, ro bëin cocare sa'ñëña cayë. Ja'nca quëajëna, choa ma'carë te'e ruiñe cayë, ro'tayë yë'ë. ¹⁹ ¿Cristoni te'e ruiñe ro'tacuabi quë'rë ta'yejeiye ba'iuñu cajën, sa'ñëña bëiñe ro'taye mësacua? Ja'nca ro'tatoca, gu'aye ba'iji mësacuare. ²⁰ Ja'nca bëiñe cajën, mai Èjaguëni ro'tajën, Ba aonre aiñu cajën ñë'cajën, mësacua yua mai Èjaguëni gare ro'tamajën ba'iyë. ²¹ Mësacua jubë ba'icua, yequëcuabi a'ta aonre inni aiñë. Ja'nca aincuabi yequëcua ainja'cuare ro'tama'ijëna, yequëcuabi aonre comajën, ro aon gu'a hua'na ba'iyë. Yequëcua'ga a'ta jo'chare uncuni güebeyë. ²² Ja'nca yo'ojën, ai gu'aye yo'oyë mësacua. Cristo bain jubëte ro'gu'aye ro'tajën, aon beocuaní ro sa'nti güesejën, ro mësacua huanofë se'gare ro'tajën, Cristo aonre gu'aye aiñë. Mësacua huë'ëñare ba'ijën, mësacua aonre anni, mësacua gonore uncuni, ja'nrebi Cristo bain ba'iruna ñë'cani, bacua naconí Cristo aonre te'e ainjë'ën. Mësacua bí ja'nca gu'aye yo'ojëna, mësacua bí ai bëinguë cayë yë'ë.

La Cena del Señor

²³ Yureca, mai Èjaguëbi yë'ëni quëaguëna, yë'ë'ga güina'ru mësacuani quëani achohuë. Mai Èjaguë Jesús insini senjorën ti'anguëna, ja'an ñami baguë yua baguë bainre ñë'coni, baguë aonre huo'huebi. ²⁴ Ba jo'jo aonbëte jë'yeni, baguë bainni cabi: "Mësacua coní ainjë'ën. Yë'ë ga'nihuë'ë. Junni tonguëna, mësacua jucha senjose'e'ë. Yë'ëre ro'tajën, jo'caye beoye güina'ru ainjën ba'ijë'ën" cabi. ²⁵ Ja'nrebi, bacua aonre anni tëjini, Jesús yua ba uncú ro'rohuëte inni, güina'ru yo'obi. Ja'nca yo'oni, baguë bainni cabi: "Mësacua coní uncujën'ën. Yë'ë zie meoni tonse'e'ë. Bainni mame cocare ja'noni jo'caza caguë, bain jucha zemosi'cuare tëani re'huani bayë yë'ë. Mësacua yua yë'ëre ro'tajën, jo'caye beoye güina'ru uncujën ba'ijë'ën" cabi Jesucristo. ²⁶ Ja'nca caní jo'caguëna, mësacua yua sa'ñëña te'e ba'ijën, ba aonre güina'ru ainjën, ba gonore güina'ru uncujën ba'ijë'ën. Mai Èjaguë in rairën ti'añe tëca ja'nca yo'ojën, mai Èjaguë junni tonse'ere si'a bainni masi güesejën ba'ijë'ën.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

²⁷ Mai Èjaguëbi ja'nca caní jo'caguëna, baguë aon, baguë gono, ja'anre gu'aye ro'taye beoye ainjën ba'ijë'ën. Gu'aye aintoca, mai Èjaguë junni tonse'e, baguë ga'nihuë, baguë zie, ja'anre'ga gu'aye ro'tayë. Gu'aye ro'tajëna, Riusubi bënni senjoja'guë'bi. ²⁸ Ja'nca sëani, mësacua bí Cristo bain naconí baguë aonre te'e aiñe ro'tato, ru'ru mësacua ba'iyë, mësacua recoyo ro'taye si'ayete ro'tani, si'si beoye banica, Cristo aonre te'e ainjën, Cristo gonore te'e uncujën, baguëni te'e bojojën ba'ijë'ën. ²⁹ Si'si banica, Cristo bain naconí anni uncuma'ijë'ën. Ja'nca aintoca, Riusubi baguë bëiñete ëñoja'guë'bi. ³⁰ Ja'nca ëñoja'guëbi mësacua jubë ba'icua yequëcuana pa'npó raure yuara jo'cabi. Yequëcuani bëinguë yo'oguëna, yua junni huesëhuë. ³¹ Ja'nca sëani, mai ba'iyë, mai recoyo ro'taye si'ayete ro'tani, si'si ba'iyete te'e ruiñe masiñu. Ja'nca masitoca, mai Èjaguë aonre te'e ainjën baguëni bojojë. Maini bëinma'iji. ³² Maibi te'e ruiñe ro'tama'itoca, mai Èjaguëbi mai ba'iyete ëñani, Yë'ë ba'iyë'ru te'e ba'ijë'ën caguë, maini si'nseji. Si'nsema'itoca, maibi ye'yema'ijën, gu'a bain naconí bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

³³ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua bí Cristo aonre ainjën ñë'cato, si'a jubëbi ñë'caye tëca ëjojën, si'a jubëbi te'e ainjë'ën. ³⁴ Aon gu'aye beoye ba'iuñu cajën, mësacua huë'ëñana ru'ru guëta aonre ainjë'ën. Ro guëta aonre ro'tacuabi ñë'ca raitoca, ro si'si ro'tajëna, Riusu si'nseye se'ga ba'iji mësacuare. Yureca, mësacua yequë cocare senjëna, yë'ëbi mësacuana ti'anni, yihuo cocare caja'guë'ë.

12

Los dones espirituales

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani coca quëaguëna, achajë'ën. Riusu Espiritubi ta'yejeiye congüëna, Cristo bainbi tin yo'o conjën, ta'yejeiye yo'oye poreyë.

² Mësacua ja'anrë ba'ise'e, gu'a bain ba'ijën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Ja'nca ba'ijën, zupai huat-ibi coqueguë ëñoguëna, ro huacha riusuña bainre coñe porema'í riusuña, ja'an riusuñana ro mësacua yëse'e'ru cu'e ganojën ba'nhuë. ³ Ja'an ba'ise'ere ro'tani, ën coca yihuoguëna, mësacua achaní masijë'ën. Riusu Espiritu bacuabi coca cajën, "Jesusbí gu'aguë'bi" gare caye beoye ba'iyë. Riusu Espiritu beocua'ga coca cajën, "Jesusbí yë'ë ta'yejeiye Èjaguë'bi ba'iji" ja'anre caye gare porema'inë.

⁴ Yureca, Riusu Espiritubi ta'yejeiye conguë, Cristo bain jubë ba'icua, ga bainguë yua tin yo'o coñe porecuare re'huani jo'caji. Si'a bainbi tin yo'o coñe porejënna, Espiritu se'gabi si'acuani ja'nca re'huani jo'caji. ⁵ Ja'nca re'huani jo'caguëna, si'a bainbi Espiritu re'huase'eru sa'ñeña tin conjën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, si'acuabi gaña Èjaguëni yo'o coñë. ⁶ Si'a bainbi mai Èjaguë yo'ore ta'yejeiye yo'ojën, tin conjënna, mai Èjaguë se'gabi mai si'acuani yo'o yo'o güeseji. ⁷ Ja'nca yo'o güesejüë, Yë'ë bainreba ba'i jubëbi quë'rë jëja recoyo re'huani, quë'rë re'ojëja'bë caguë, si'acuana baguë Espiritute insini, ga bainguë yo'o coñe poreguëte re'huaji. ⁸ Espiritubi ta'yejeiye conguëna, yequëbi Riusu yahue masiyete masini, bainni quëani achoye poreji. Espiritubi güina'ru conguëna, yequëbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete masini, bainni quëani achoye poreji. ⁹ Ja'an Espiritubi güina'ru conguëna, yequëbi Riusu yo'oye poreyete te'e ruiñereba si'a recoyo ro'tayë poreji. Yequëbi bain raure huachoye poreji. ¹⁰ Yequëbi Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreji. Yequëbi Riusu cocare masiye quëaguëna, bainbi Riusu mame re'huayete quë'rë te'e ruiñe masiyë. Yequëbi si'a bain ta'yejeiye poreyete ëñani, huati coqueguë conse'e banica, o Riusu Espiritu re'oye conse'e banica, ja'anre masiye poreyë. Espiritubi ca güesejüëna, yequëbi tin coca caye poreji. Yequëbi ba tin coca case'ere masini quëaye poreji. ¹¹ Ja'nca ta'yejeiye yo'oye porejënna, Riusu Espiritu se'gabi ga bainguëni ta'yejeiye conni, baguë yëye'ru ga bainguëni ta'yejeiye yo'o güeseji.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹² Ga bainguëbi tin yo'ore ta'yejeiye yo'oguëna, si'a jubë Cristo bainbi te'e conjën, te'e z'inzini ba'iyë. Mai ga'nihuëte ëñani, ja'anre masijë'ën. Maibi ñaco, ganjo, ëntë sara, mëoñoa, ja'anre ai ba'iyë bajën, ba ba'iyëbi tin yo'o yo'ojën, si'a ga'nihuëna zi'inse'e ba'iguëna, te'e ga'nihuëte bayë mai. Cristo bain jubë'ga güina'ru te'e zi'inni ba'iyë mai. ¹³ Mai ja'anrë ba'ise'ere cato, yequëcuabi judío bain baë'ë. Yequëcuabi judío bain jubë ba'ima'icua baë'ë. Yequëcuabi yo'o yo'oye zemosi'cua baë'ë. Yequëcuabi mai yëse'ru yo'o yo'ojën baë'ë. Ja'nca ba'ijën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën, bautiza güesejënna, Riusu Espiritubi mai recoyona gaje meni babi. Gaje meni baguëna, maibi sa'ñeña recoyo te'e zi'inni, te'e jubë ba'ijën, bain huajë oco uncuye'ru te'e Espiritu huanofñete conni bayë mai.

¹⁴ Ja'nca sëani, mësacua yua sa'ñeña te'e jubë zi'inni ba'ijën, ga bainguëbi tin yo'ore ta'yejeiye yo'oye poreguë, yua mësacua gaje bain yo'oye poreyete ëa ëñani, güina'ru yo'oye poreyete ro'tama'ijë'ën. Mësacua ta'yejeiye yo'oye poreyete ro'tajën, ja'an yo'ore ta'yejeiye yo'oye ro'tajën, bain jubë ba'icua're conjën bojojën ba'ijë'ën. Mai ga'nihuë ba'iyete ro'tajë'ën. Ñaco, ganjo, ëntë sara, guëon, ja'anre ai bajënna, te'e ga'nihuëna zi'inse'e ba'iji. Ga bainguë'ga Cristo bain jubëna te'e zi'inni ba'iyë mai. ¹⁵ Guëon se'gabi bëin coca catoca, "Yë'ë yua ëntë sara ba'ima'iguë sëani, bain ga'nihuëna zi'inma'inë" catoca, ga'nihuëte jo'caye gare porema'iji. ¹⁶ Ganjoro se'gabi bëin coca catoca, "Yë'ë yua ñacoga ba'ima'iguë sëani, bain ga'nihuëna zi'inma'inë" catoca, ga'nihuëte jo'caye gare porema'iji. ¹⁷ Si'a ga'nihuë yua ñacoga se'ga ba'itoca, ¿queaca achayë poreguë'ne? Si'a ga'nihuë yua ganjoro se'ga ba'itoca, ¿queaca yí'eye poreguë'ne? ¹⁸ Riusu se'gabi bain ga'nihuëte re'huani jo'caguë, ñaco, ganjo, ëntë sara, guëon, ga ba'iyete re'huani, baguë yëse'ru bain ga'nihuëna zi'in güeseni jo'cabi. ¹⁹ Te'e ba'iyë se'gare re'huani jo'catoca, si'a ga'nihuë gare beoguë ba'ire'abi. ²⁰ Ja'nca ai ba'iyë re'huasi'quëbi te'e ga'nihuëna zi'in güeseni jo'cabi Riusu. Güina'ru ai ba'i jubë bainbi tin yo'o yo'oye porecuata'an, si'a jubëbi Cristona te'e zi'inni ba'iyë mai.

²¹ Mai gaje bainbi tin yo'o yo'oye porejënna, mësacuabi bacua yo'je poreyete gare ëñama'inë beoye ba'ijë'ën. Ñacoga se'gabi ëntë sarana bëiñe catoca, "Më'ë yo'o coñete yëma'inë yë'ë" catoca, ai huacha caguë ba'ire'abi. Sinjobë se'gabi guëofñana bëiñe catoca, "Mësacua yo'o coñete yëma'inë yë'ë" catoca, ai huacha caguë ba'ire'abi. ²² Bañë. Yo'je porecuabi ta'yejeiye ba'iyë ëñoma'icuata'an, quë'rë yësi'cua ba'iyë re'huani jo'cabi Riusu. ²³ Mai ga'nihuë zi'inse'e ba'iyete ëñato, Yequëruanre yahueyë bañu cajën, canbi ta'piyë mai. Ta'pima'itoca, gu'aye ëñoji ro'tayë mai. Yequëruanca re'oruan'ë cajën, ²⁴ canbi ta'piyë ro'tama'inë. Ja'nca ro'tacuata'an, Riusubi baguë zi'inni, mai ga'nihuëna jo'case'ere ëñani, ja'nca ro'tama'iji. Maibi yahueni ta'pitoca, Riusubi caguë, Quë'rë yo'je ba'iru case'eta'an, quë'rë ta'yejeiye ba'iru'ë cayë yë'ë caji. Ja'nca caguëbi Cristo bain jubëte ëñani, quë'rë yo'je ba'iguë casi'quë ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye ba'iguëte ëñaji Riusu. ²⁵ Ja'nca ëñaguëbi bain jubë ba'icua sa'ñeña je'o cayete yëma'iji. Si'acuabi sa'ñeña te'e ëñajën, sa'ñeña te'e conjën ba'ijë'ën caji Riusu. ²⁶ Mai ga'nihuëte ro'tato, te'e ja'si nesiru ba'itoca, si'a ga'nihuëbi ja'siji. Güina'ru, te'e bainguë se'gabi ai yo'oguë ba'itoca, si'a jubë bainbi baguë naconi ai yo'ojën, baguëni te'e conjë'ën. Yequëbi ta'yejeiye ëñoguë ba'itoca, si'a jubë bainbi baguë naconi te'e bojojën ba'ijë'ën.

²⁷ Yureca, mësacua si'a jubë yua Cristo jubë ba'ijën, ga bainguëbi Cristoni bajën, baguëni te'e zi'inni ba'iyë mësacua. ²⁸ Ja'nca zi'inni ba'ijënna, Riusubi baguë bainreba jubëte re'huani, ru'ru baguë cuencueni raosi'cua quë'rë ta'yejeiye ba'icua're re'huani jo'cabi.

Ja'n'rëbi, baguë coca masini quëacaicare re'huabi. Ja'n'rëbi, bainni yihuoni ye'yocua, ja'n'rëbi, ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua, ja'n'rëbi rau huachocua, ja'n'rëbi bain carayete concua, ja'n'rëbi bain jubë ëjacua, ja'n'rëbi tin coca caye porecua, si'acua tin yo'o yo'oye porecuare re'huani jo'cabi Riusu. ²⁹ Te'e yo'o yo'oye porecuare gare re'huamaji'i. Si'acuare baguë quë'rë ta'yejeiye yo'o yo'oye porecuare cuencueni raomaji'i. Si'acuare baguë coca masini quëacaicare re'huamaji'i. Si'acuabi bainni ye'yoma'iñë. Si'acuabi Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye porema'iñë. ³⁰ Si'acuabi bain raure huachoye porema'iñë. Si'acuabi tin coca caye porema'iñë. Si'acuabi ba tin coca case'ere masini quëaye porema'iñë. ³¹ Ja'nca porema'icua'ta'an, mësacua yua si'a jëja yo'ojën, Cristo bain jubëte ta'yejeiye coñe, ja'anre ro'tajën yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijënna, yë'ëbi yequë ma'a, quë'rë ta'yejeiye ba'i ma'are mësacuanu yurera yihuoguë, mësacuanu masi güeseyë yë'ë.

13

El amor

¹ Bainni ta'yejeiye ai yëjën ba'ijë'ën caguë, ja'an ma'are mësacuanu masi güeseguë, mësacuanu yihuoyë yë'ë. Bain coca, Riusu anje sanhuë coca, ja'an tin coca quë'rë ta'yejeiye caye poreguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, ro guëna macana huaiye'ru, ro hui'ya achoye tin coca caguë ba'iyë yë'ë. ² Ja'n'rëbi, Riusu cocare ta'yejeiye masini quëaye poreguë, si'a Riusu yahue masiyete ta'yejeiye masiyete poreguë, Riusu yo'oye poreyete te'e ruiñereba si'a recoyo ro'tani jai cubëanre quëññoñe'ru ta'yejeiye yo'oye poreguë, ja'an poreguëreba poreguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, ro yo'oyë yë'ë. ³ Yë'ë bonse si'ayete carajën ba'icuanu ro huo'hueni insiguë, Riusu yo'ore conza caguë, yë'ë ga'nihuëre'ga ëoni si'a güeseguë, ja'an yo'oguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, yë'ëre re'oye gare beoji.

⁴ Bainni ta'yejeiye yëjën ba'icua'bi gu'aye yo'ocuanu bëiñe beoye ba'ijën, bainni re'oye conjën ba'iyë. Yequëcua ba'iyete ëa ëñañe beoye ba'iyë. Quë'rë ta'yejeiguë'ë, gare caye beoye ba'iyë. ⁵ Bacua se'gare'ru huanofne beoye ba'iyë. Yequëcuanu hui'ya yo'oma'iñë. Yë'ë se'gabi re'oye yo'oye poreyë cama'iñë. Yequëcua'bi gu'aye yo'ojënna, bëinma'iñë. Yequëcua gu'aye yo'ose'ere ro'tama'iñë. ⁶ Gu'aye yo'ose'ere ëñani bojoye beoye ba'iyë. Re'oye yo'ose'ere ëñani bojoyë. ⁷ Bannni ta'yejeiye yëjën, bacua porema'iñete ro'tamajën, quë'rë ta'yejeicua ruiñë cajën, bacua re'ojeyete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'iyë. Ai yo'ojën ba'ito'ga, jëja recoyo re'huajë'ën cajën, bacuanu bojora'rë conjën ba'iyë.

⁸ Ën yija re'otobi carajeiguë'ta'an, bainni ta'yejeiye yëjën ba'icua'bi bainni yëye gare jo'cama'iñë. Riusu coca masini quëase'eta'an, bainbi huanë yeja'cua'ë. Tin coca case'eta'an, bainbi jë'te cama'ija'cua'ë. Bain ta'yejeiye masise'eta'an, jë'te ro'taye beoye ba'ija'cua'ë. ⁹ Riusu coca masini quëayete cato, Riusu masiye'ru ta'yejeiye masiye porema'iñë mai. Riusu quëaye'ru ta'yejeiye quëaye porema'iñë mai. ¹⁰ Ja'nca porema'icua'ta'an, Riusubi ta'yejeiye porecuare maire re'huaja'guë'bi. Ja'nca re'huaguëna, mai yure masini quëayete gare jo'cani senjoja'cua'ë.

¹¹ Zin hua'na ba'iyë'ru yureña ba'iyë mai. Yë'ë zinrën ba'iguëbi zin caye'ru coca caguë ba'nhuë. Zin ro'taye'ru ro'taguë ba'nhuë. Zin ta'yejeiye yo'oye ro'taye'ru ro'taguë ba'nhuë. Ja'n'rëbi, irani tējini, ëmëguë ba'iguëbi yë'ë zin ba'ise'ere jo'cani senjohuë yë'ë. ¹² Yureñabi, Riusu masiye'ru ta'yejeiye masija'ma cajën, te'e ruiñe masiye porema'iñë. Si'si ëna re'ahuana ëñañe'ru ba'iyë mai. Riusu ba'iyete yureña te'e ruiñe ëñañe caraguë'ta'an, baguë ëñorën ti'anguëna, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye poreja'cua'ë. Yureña, Riusu ba'iyete ta'yejeiye masima'iguëbi, ja'anrën ti'anguëna, baguë ba'iyete te'e ruiñerebara masija'guë'ë yë'ë. Riusubi yë'ëre masiguë'ru güina'ru baguëni te'e ruiñe masija'guë'ë yë'ë. ¹³ Ja'nca ba'iguëna, maibi ën re'otore ba'ijën, Riusu ëñoja'ñete jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni. Riusu naconi te'e ba'ija'yete jo'caye beoye ëñajën ëjojën bañuni. Bannni ta'yejeiye ai yëjën bañuni. Ën yija gare carajeija'guë'ta'an, maibi si'arën ja'nca yo'ojën ba'ija'cua'ë. Si'a yequë yo'o yo'ojën ba'iyete gare jo'cani senjoja'cua'ë. Ja'n'rëbi, Riusu naconi gare ju'iñe beoye ba'ijën, maibi quë'rë ta'yejeiye bannni ai yëreba yëjën ba'ija'cua'ë.

14

El hablar en lenguas

¹ Ja'nca ba'ija'cua sëani, ru'ru bannni ta'yejeiye yëye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'n'rëbi yo'je, Riusu Espiritubi ta'yejeiye congüëna, ën re'oto ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu coca masini quëaye poreyete quë'rë senjën ba'ijë'ën. Ja'nca masini quëaye porecuabi Cristo bain jubëte re'oye yihuojënna, bacuabi quë'rë jëja recoñoa re'huani quë'rë se'e jaijeijën ba'iyë. ² Tin coca caye porecuaca bainre yihuoma'iñë. Tin coca sëani, bainbi achama'iñë. Riusu se'gabi achaguëna, Espiritu yahue masise'ere bojajën cayë. ³ Ja'nca sëani, Riusu coca masini quëaye quë'rë senjën ba'ijë'ën. Ja'nca quëajënna, Cristo bain jubëbi achani

Cristo ba'iyete què'rè masini, ai yo'ojèn ba'icuatà'an, Cristo coñete ro'tajèn bojoyè. ⁴Tin coca cacuabi Espiritu naconi cajèn, bacua se'gabi què'rè ta'yejeiye jèja recoyo re'huayè. Riusu coca masini quèacuaca si'a Cristo jubè bainni yihuojènna, si'a jubèbi què'rè ta'yejeiye jèja recoyo re'huayè.

⁵Yureca, mèsacua si'acuabi tin coca caye poreyete sentoca, mèsacua re'oye señè, cayè yè'è. Ja'nca caguèca Riusu coca masini quèaye poreyete què'rè senjèn ba'ijè'èn, cayè. Riusu coca masini quèacuabi tin coca cacua'ru Cristo bainni què'rè re'oye coñè. Tin cocabi Cristo bainni catoca, Cristo bainbi què'rè ta'yejeiye jèja recoyo re'huaja'bè cajèn, ba tin coca case'ere masini quèaguète cu'ejè'èn. ⁶Yureca, yè'è bain sanhuè, mèsacua achani ye'yèjè'èn. Yè'è yua mèsacuana ye'yoguè saiguèbi tin cocabi catoca, mèsacua ro achajèn ñu'inë. Riusubi yahue masiyete masini quèani yihuotoca, ja'nrebi mèsacua achani, què'rè re'oye ye'yeye poreyè.

⁷Tin coca case'ere huesètoca, ro gue gu'a achose'e se'ga ba'iji. Jurihuè, arpa, ja'an músicabèanre te'e ruiñè huaima'itoca, ba achacuabi ba músicate huesèyè. ⁸Soldado hua'na'ga guerra huaiye èjojènna, trompeta juiguèbi huacha juitoca, soldado hua'nabi ro achajèn, jubèan ñè'cama'inë. ⁹Mèsacua'ga güina'ru ba'iyè. Mèsacua tin coca, bain huesè cocare quèani achotoca, ¿ba achacuabi queaca achani ye'yeye poreyè'ne? Ja'nca quèani achocuabi ro cajènna, bainbi ro achajèn ñu'inë. ¹⁰Si'a èn re'toto bainbi tin coca cacua ai ba'iyè tin cajènna, mèsacua masiyè. Ja'nca tin cajènna, si'a coca achacuabi bacua coca case'ere masiyè. ¹¹Ja'nca masijènna, yè'èca ba cocare huesètoca, ba tin coca caguète ro achayè yè'è. Baguè'ga yè'èni ro caji. ¹²Mèsacua'ga güina'ru ba'iyè. Riusu Espiritu ta'yejeiye cofete senjèn, Baguè ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua bañu cajèn ba'iyè. Ja'nca ba'ijèn, Cristo bain jubète què'rè ta'yejeiye recoyo ro'tacuare re'huayè mèsacua.

¹³Ja'nca re'huaye yèjèn, tin cocare caye porecua Riusuni senjèn, ba cocare masiye yè'ère conjè'èn. Bainni quèani achoza cajèn, ja'an poreyete senjèn ba'ijè'èn. ¹⁴Yè'è'ga Riusuni tin cocabi uaguè, yè'è recyobi bojoguè, Riusuni yè'è yi'obobi caguèta'an, ba cocare ro huesèguè, yè'è case'ere ro'taye porema'inë yè'è. ¹⁵Ja'nca porema'iguèbi ¿yè'è guere yo'oguè'ne? Riusuni ujato, yè'è tin cocare masini ujazaniñè yè'è. Riusuni gantato, yè'è tin cocare masini gantazaniñè yè'è. Mèsacua'ga güina'ru yo'oye senjèn ba'ijè'èn. Yequècuabi mèsacua ujani gantayete achani bojoja'bè. ¹⁶Mèsacua tin coca cajèn, Riusuni ta'yejei coca uajajèn, Surupa cajèn bojocuata'an, yequècua tin coca achaye huesècuabi ti'anjèn, mèsacua tin cocare ro achajèn, mèsacuani ujaye coñè gare porema'inë. ¹⁷Mèsacua Riusuni tin cocabi te'e ruiñè uacuata'an, yequè bainbi ro achajèn, Huesè èaji cajèn, què'rè ta'yejeiye recoyo ro'tacua re'huama'inë bacua. ¹⁸Mèsacua si'acuabi tin coca caye porejènna, yè'èca tin cocare què'rè ta'yejeiye caye poreyè. Ja'nca poreguèbi Riusuni surupa caguè bojoyè. ¹⁹Ja'nca ba'iguèta'an, Cristo bain jubèna ñè'cani, bacuani yihuoni, què'rè ta'yejeiye ye'yesicuaire re'huaye ai yèyè yè'è. Ja'nca sèani, tin cocare ro cani jèhuatoca, gu'aji. Choa ma'carè se'gare te'e ruiñè achoye catoca, ai re'oye ba'iji.

²⁰Yureca, yè'è bain sanhuè, mèsacuani tin coca cayete yihuoguè, ro mèsacua bojo huanofete ro'taye beoye ba'ijè'èn, cayè yè'è. Ja'nca ba'itoca, ro zin hua'na ye'yema'isi'cua'ru ye'yema'isi'cua ba'iyè mèsacua. Gu'aye yo'oye se'gare ye'yema'isi'cua ba'ijè'èn. Mèsacua tin coca cayete yihuoguè, te'e ruiñè ro'taye ye'yesicua ba'ijè'èn, cayè yè'è. ²¹Riusu ira coca toyani jo'case'ere'ga èñani, tin coca caye ba'iyete ye'yèjè'èn: "Yureca, tin bainre cuencueni, Israel bainna saoja'guè'è yè'è. Bacuabi tin cocare cani achojènna, Israel bainbi yè'è cocare achaye gare güeja'cua'è, cabi mai Èjaguè" toyani jo'case'e ba'iji. ²²Ja'nca cani jo'case'e ba'iguèna, Riusubi tin coca caye ba'iyete maini masi güeseji. Tin coca cacuabi Riusu cocare quèani achojènna, Cristoni recoyo ro'taye yèma'icua se'gabi bèiñè. Si'a recoyo ro'tacuaca bañè. Riusu cocare masini quèacuabi quèani achojènna, Cristoni si'a recoyo ro'tacua se'gabi bojojèn achayè. Ro'taye yèma'icuaaca bañè. Riusu cocare masiye porema'inë. ²³Ja'nca sèani, Cristo bain jubèbi ñè'cani, si'acuabi tin cocare catoca, ja'nrebi yequècua Cristoni recoyo ro'tama'icua ti'anni achato, Ro güebe neni cayè, mèsacuare cayè bacua. ²⁴Pero Cristo bainbi ñè'cani, si'acuabi Riusu cocare masini quèatoca, yequè bainguè Cristoni recoyo ro'tama'iguèbi ti'anni achato, Riusu cocareba ba'iyè yè'ère huanoji caguè, baguè gu'a jucha yo'oguè ba'ise'e si'ayete ro'tani, Riusuni, Ai gu'aye yo'osi'què'è yè'è caguè, ²⁵baguè recoyo yahue ro'taguè ba'ise'e si'ayete gare jo'cani, Riusu Èjaguè ba'iyete te'e ruiñè masini, ja'nrebi Riusuni gugurini umeni, Riusu yua ta'yejeiyereba Èjaguè'bi ba'iji caguè, Riusuni ai ta'yejeiye yèguèbi ba'iji. Ja'nca ba'iguèbi mèsacua jubète caguè, Riusubi mèsacua naconi gare te'e ba'iguèreba ba'iji caguè ba'iji baguè.

Háganlo todo decentemente y con orden

²⁶Yureca, yè'è bain sanhuè, mèsacuabi ñè'cajèn, Riusu cocare quèani achoye yèjèn, ñaca quèani achojèn ba'ijè'èn. Mèsacua jubè ba'icuaabi Riusu Espiritubi congüèna, Riusu cocare

masijën, yequëcuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyete gantajën bojoñu cajën, yequëcuabi Riusu coca ën cocare ye'yoñu cajën, yequëcuabi Riusubi guënamë toya ëñoguëna, quëani achoñu cajën, yequëcuabi tin cocabi Riusu ba'iyete quëañu cajën, yequëcuabi Ba tin cocare masini quëaye poreyë yëquëna cajën ba'iyë. Ja'nca caye yëcuabi ru'ru Cristo bain quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'taja'yete cu'ejën ba'ijë'ën. ²⁷ Ja'nca cu'ejën ba'icuabi ñaca yo'ojën ba'ijë'ën. Tin coca cacua banica, samucuabi caja'bë. Samutecuabi catoca, yequëcuabi se'e cama'ija'bë. Tin coca cacuabi te'ena, te'ena bainni coca cajënna, yequëbi ba cocare masini te'e ruiñe quëani achoja'guë. ²⁸ Tin coca masini quëaguëbi beotoca, tin coca cacuabi Riusu bain jubëni caye beoye ba'ija'bë. Bacua se'gabi Riusu se'ga naconi te'e cajën ba'ija'bë. ²⁹ Ja'nrëbi, Riusu coca masini quëacua, samucua o samutecuabi Riusu cocarebare quëani achojënna, yequëcuabi achani, bacua coca te'e ruiñe ba'iyete, o huacha ba'iyete masini caja'bë. ³⁰ Te'egué se'gabi Riusu cocarebare masini quëani achoguëna, Riusu Espiritubi baguë masi cocare yequëni masi güesetoca, ru'ru quëaguëbi cani tējija'guë. Cani tējiguëna, yequëbi baguë cocare quëani achoja'guë. ³¹ Yureca, mësacuabi Riusu Espiritu coca masi güesese'ere quëani achoye yējën, si'acua yua te'ena, te'ena, bainni quëani achojë'ën. Ja'nca quëani achojënna, si'a bainbi achani, re'oye ye'yeni, quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'tacua ruiñë. ³² Riusu Espiritubi baguë cocare masi güeseguëna, Riusu bain masini quëacuabi Espiritu yëye'ru yo'ojën, ro bacua ca ëayete gare jo'cayë. ³³ Riusubi ro huesë ëaye beoye yo'oguëbi baguë bain jubë coca quëani achoyete re'oye cuencueye masiji.

Yureca, Cristo bain jubëan, si'aruan ba'icua yo'oye'ru mësacua'ga ëñere güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. ³⁴ Cristo bainbi ñë'cajënna, romicuabi nëciani masi coca caye yëtoca, bacuare ëñesej'ën. Riusu ira coca cani jo'case'ere ëñani, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Bacua ëñjëbi guanseguëna, baguëni te'e ruiñe achani yo'oye ba'ijën, Cristo bain jubëni masi coca caye beoye ba'iyë. ³⁵ Yequëcua casi cocare huesëtoca, bacua huë'ena ti'anni bacua ëñjëni senni achaja'bë. Cristo bain ñë'casi'cuani senni achama'ija'bë. Romicuabi nëciani Cristo bain ñë'casi'cuani catoca, ai huacha yo'oyë.

³⁶ Mësacuabi yequëcua Cristo bain jubëan yo'oye'ru güina'ru yo'oye yëma'itoca, mësacuani ëñama'ija'guë'ë yë'ë. Mësacuabi cajën, Riusu cocarebare masicua gañacua'ë yëquëna cajënna, mësacuani ai bëiñe cayë yë'ë. ³⁷ Mësacua Riusu Espiritu cocare masini quëacua ba'iyë, ja'anre ro'tajën, yë'ë coca yure toyani guanseguëna, te'e ruiñe achani güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Mai E'jaguëbi guanseguëna, mësacuani güina'ru toyani guansehuë yë'ë. ³⁸ Te'e ruiñe achani yo'oye yëma'icua banica, bacuani ëñamajën ba'ijë'ën.

³⁹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani ñaca yihuoni tējiyë yë'ë. Riusu cocare masini quëaye ru'ru senjën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi tin coca caye yëcuare ëñsema'ijë'ën. ⁴⁰ Cristo bainbi ñë'casi'cuani, Riusu Espiritubi baguë cocare masi güeseguëna, ba masicua te'ena, te'ena, quëani achojën ba'ijë'ën. Ro huesë ëaye beoye yo'ojën ba'ijë'ën.

15

La resurrección de Cristo

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, yë'ëbi Cristo cocarebare mësacuani quëani achoguë ba'iguëna, mësacua ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacuabi ja'an cocare achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tani, yureña ba coca caye'ru güina'ru yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye ba'icua ruinjën. ² Riusu ba'i jobona ti'anja'cuare re'huasi'cua ba'iyë mësacua. Ja'an cocare quë'rë se'e achajën, gare jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacuabi yequë'rë ba cocare ro achajën ba'isi'cua ba'itoca, ba coca caye'ru te'e ruiñe yo'oye mësacuare huanoma'iji.

³ Yë'ë yua ba cocare mësacuani quëani achoguë, yë'ë ye'yese'e'ru güinareba'ru mësacuani quëani achoni yihuogüë baë'ë. Ën coca yua quë'rë ta'yejeiye ba'i coca'ë. Riusu coca toyani jo'case'ru ba'iguëna, Cristobi mai gu'a jucha ro'ina güina'ru junni tonbi. ⁴ Ja'nca junni tonguëna, baguë bainbi baguëte tanhuë. Tanjënna, ja'nrëbi samute ba'i umugusebi go'ya rajji'i. Riusu coca toyani jo'case'ru güinareba'ru go'ya rajji'i baguë. ⁵ Ja'nca go'ya rani, ja'nrëbi, Pedroni ëñobi. Ja'anguëni ëñoni, ja'nrëbi baguë bain concua si'a jubë doceuani ëñobi. ⁶ Ja'nca ëñoni, ja'nrëbi yequëcua baguë bainni ëñobi. Eñoguëna, quë'rë quinientos ba'i jubëni te'erute ba'ijën, baguëni ëñahuë. Ja'anre ëñasi'cua yequëcuabi yureña junni tonsi'cua ba'iyë. Yequëcua quë'rë jobo ba'icuabi yuta huajëyë. ⁷ Ja'nca ëñajënna, ja'nrëbi Cristobi Santiagoni ëñobi. Eñoni, ja'nrëbi baguë ëja bain cuencuesi'cua si'acuani ëñobi. ⁸ Ja'nrëbi, yo'jereba ba'irën ti'anguëna, yë'ëni ëñobi. Yequëcuabi yë'ëre cajën, Riusu cu'e'yosi'quë'bi ba'iji, yë'ëre cahüë. ⁹ Yë'ë yua si'a Cristo ëja bain cuencuesi'cuare ëñato, yë'ë yua bacua'ru quë'rë yo'jereba ba'iguë'bi ba'iyë, Riusu bain jubëni je'o basi'quë sëani. ¹⁰ Ja'nca ba'isi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni re'oye ëñaguë, yë'ëni congüë, yë'ë yure ba'iyë'ru yë'ëre re'huani jo'cabi. Ja'nca re'huani jo'caguëbi ro guaja yo'omaji'i. Yë'ëre ja'nca re'huani jo'caguëna, baguë ëja bain cuencuesi'cua yo'o conse'e'ru quë'rë si'a jëja Riusuni yo'o congüë

yo'oyete jo'cani, gu'ajejën, ñañani toñë. ³⁴Ja'nca sëani, mësaquia yua te'e ruiñe ëñajën ro'tajën ba'ijë'ën. Mësaquia gu'aye yo'ojën ba'iyete gare jo'cani, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Mësaquia jubë ba'icua yequëcuabi Riusuni gare huesëjën, gu'aye yo'ojënna, ¿mësaquia guere yo'ojën bacuani cuencueni etoni saoma'iñe'ne? Mësaquia yua huaji yëjën ba'ire'ahuë.

Cómo resucitarán los muertos

³⁵Yureca, yequëcuabi senni achajën, “¿Junni huesësi'cua queaca go'ya raiye'ne? ¿Queaca ëñoñe'ne?” ja'an cocare cajën, ³⁶ro huesë ëaye ro'tajën, ja'anre senni achayë. Aito. Tin ga'nihuëanre bajën go'ya raija'cua'ë. Aonra'carëan yijana tanse'ere ëñani ye'yëjë'ën. Aon sahuabi ticuto, ru'ru aonra'carëbi ju'inji. ³⁷Ju'inguëna, ba aon ticu'ga tinreba ëñoji. Aonra'carë'ru gare ba'ima'iji. Ro trigora'carë ba'iguë, o yequëra'carë, ja'an se'ga ba'iji. ³⁸Ja'nca ba'iguëbi, Riusu cuencueni ro'case'e'ru ba'iyete gue sahuabi ticuni iraji. Tinra'carë ba'itoca, tin sahuabi ticuni iraji. ³⁹Huajë gani hua'na'ga Riusu re'huani jo'casi hua'na yua tin ëñocua ba'iyë. Bain hua'na, airu hua'i hua'na, ca hua'i hua'na, ziaya hua'i hua'na, si'a hua'na yua tin ëñocua ba'iyë. ⁴⁰Ja'nre'bi, guënamë re'otona ëñato, Riusu re'huani jo'casi ma'carëanbi re'oye ëñoguë, tin ëñoguë ba'iji. ⁴¹Ënsëguë, ñañaguë, ma'choco hua'i, ja'anbi tin go'sijeiyë ba'iyë, ga ma'choco ba'iyë yua tin go'sijeiyë ba'iji.

⁴²Ja'nca ba'iguëna, bain ju'insi'cua go'ya raiye ba'ija'yete ye'yëjë'ën. Bacua ru'ru ba'i ga'nihuë'ru tin ga'nihuë bayë. Bacua ru'ru ba'isi ga'nihuëbi junni huesëguë ba'iguëta'an, bacua go'ya rairën ti'anguëna, tin ga'nihuë bacuabi gare ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. ⁴³Ru'ru ba'i ga'nihuë, carajei ga'nihuë ba'iguëna, go'ya raisi ga'nihuë aireba re'o ga'nihuë ba'iji. Ru'ru ba'i ga'nihuë ro pa'npa ëaguëna, go'ya raisi ga'nihuë ai ta'yeyeyereba ba'i ga'nihuë ba'ija'guë'bi. ⁴⁴Ro ën yija ga'nihuëbi si'aguëna, Riusu ba'i re'oto ga'nihuë tin ga'nihuëre baja'cua'ë mai. Ja'an ga'nihuëre bajën, Riusu naconi si'arën ba'ijën, gare carajeyi beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁴⁵Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani, Adán ba'ise'ere masijë'ën: “Ru'rureba raisi'quë yua bain ga'nihuëte baguëbi huajëguë nëcabi.” Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Jesucristobi jë'te raiguë, ai ta'yeyeyereba Ëjaguë, bain recoyo huajë güese Ëjaguë baji'i. ⁴⁶Ja'nca ba'iguëbi ru'rureba raimaji'i. Bain ga'nihuë baguëbi ru'ru raiguëna, bain recoyo huajë güeseguëbi yo'je raji'i. ⁴⁷Ru'rureba raisi'quë ya'obi re'huasi'quëbi carajeyi'guë se'ga baji'i. Yo'je raisi'quëca Riusu ba'i jobobi raisi'quëbi gare carajeyi beoye ba'iji. ⁴⁸⁻⁴⁹Ja'nca ba'iguëna, maibi yureca ën yijare ba'ijën, mai ga'nihuë yua Adán ga'nihuëre'ru bajën, ya'obi re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, maibi Riusu ba'i re'otona ti'anni ba'ijën, tin ga'nihuëte baja'cua'ë. Jesucristo go'ya raisi ga'nihuëre'ru baja'cua'ë mai.

⁵⁰Ja'nca ba'ijënna, yë'ë bain sanhuë, mësaquani yihuoreba yihuoyë yë'ë. Riusu ba'i re'otona ti'anto, ro ën yija ga'nihuë gare beocua ba'ija'cua'ë. Ja'an ga'nihuë carajeyi'guë sëani, ja'an ga'nihuë naconi Riusu ba'i jobo, si'arën ba'i jobona ti'añe gare porema'iñë. ⁵¹Yë'ë yua mësaquani yihuogüë, mësaquani ñaca yahue quëayë yë'ë. Mai hua'na si'a jubëbi junni huesëma'iñë. Mai jubë ba'icua yequëcuabi huajë mëni, Riusuna saija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi mai si'acuani mai ga'nihuëte mame re'huaja'guë'bi. ⁵²Te'e jëana mame re'huaguë ba'ija'guë'bi. Mai ñacoga ma'niñe'ru quë'rë te'e jëana ja'nca yo'ogüë, coneta juiyë quë'rë yo'jereba jui güeseguë, ba mame re'huayete masi güeseji. Ja'nca jui güeseguëbi baguë bainreba junni huesësi'cuani go'ya raiye choija'guë'bi. Ja'nca choiguë, mai hua'na si'acua, junni huesësi'cua o huajëjën ba'icua, si'acuani tin ga'nihuë bacuare maire mame re'huaja'guë'bi. ⁵³Ja'nca mame re'huaguëna, mai yure ba'i ga'nihuë jëja beo ga'nihuë gare carajeyi'e ba'ija'cua'ë. Ba'ijën, tin ga'nihuë gare carajeyi beoye ba'i ga'nihuëte coni baja'cua'ë mai. Ja'nca ba'icuabi gare se'e junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁵⁴Ja'nca mame re'huasi'cua ba'ijënna, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë'bi: “Riusubi yua zupai huatini ñu'ñu güeseni si'aja'guë'bi. Ja'nca yo'ogüëna, baguë bainbi gare se'e ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. ⁵⁵Zupai huati ñu'ñu'jeyis'quë ba'iguëna, maibi gare se'e ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. Jai buni hua'guë totayo rutase'e ba'iguë'ru ba'iji. Maini ja'si yo'oye gare porema'iji.” Ja'nca caji Riusu coca toyani jo'case'e. ⁵⁶Ja'an totayote cato, bain gu'a jucha yo'ojën ba'iyete caji. Bain hua'nabi Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oye porema'icua sëani, bacuabi gu'a juchare bayë. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'ozacacuata'an, bain hua'nabi yo'oye porema'icua Riusu bënni senjoja'ñete ja'ansi'cua jëaye gare porema'icua ba'iyë. ⁵⁷Ja'nca yo'oye porema'icua'an, mai Ëjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua ja'ancuabi Riusu bënni senjoja'ñete jëaye ba'iyë. Jëaye ba'ijën, si'arën huajë hua'na ba'ijën ba'ija'cua'ë mai.

⁵⁸Ja'nca sëani, yë'ë bain sanhuë, jëja recoyo bacua ba'ijë'ën. Si'a coca bain tin yihuoni ye'yoyete ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu yihuoni ye'yoye se'gare ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu in rairën ti'anja'ñete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Maire in raija'guëbi maini tin ga'nihuë mame re'huani, maini baguë ba'i jobona bëa güeseja'guë'bi. Ja'nca sëani, mësaquabi ja'an ba'ija'yete ëñajën ëjojën, si'a mai Ëjaguë yo'o cayete si'a jëja quë'rë re'oye yo'ojën

ba'ijë'ën. Riusu yo'o cayete yo'ojën banica, gare guaja yo'oye beoye ba'ija'cua'ë. Si'a baguë yo'o guanseguëna, ai ta'yejeiye ba'iyë baguëni yo'oye conjën ba'iyë mai.

16

La colecta para los hermanos

¹ Yureca, mësacuabi Riusu bain bonse caracua, Jerusalén huë'e jobo ba'icuaire ro'tajën, Curire huëoni bacuana ro insini saofu cajëna, mësacuani ñaca yihuogüë quëayë yë'ë. Riusu bain jubëan Galacia yija ba'icuanu guansese'e'ru güina'ru yo'ojë'ën mësacua. ² Si'a semana, Riusu ta'yejeiye ba'i umuguse ba'iguëna, mësacua curi coní baye, Riusu insise'e caguë, ja'anre cuencueni, mësacua insiye poreye'ru ca'ncona re'huani, yë'ë ti'añe tēca bani ëjojë'ën. Ja'nca bani ëjotoca, mësacua curi insija'yete ja'ansirën saoye poreja'cua'ë. Ja'an curire huëoni re'huama'itoca, yë'ëbi ti'anguëna, si'a curire te'e jëana huëoye ai jējaji. ³ Ja'nca sëani, mësacuabi ba curire bojora'rë huëoni re'huajëna, yë'ëbi ti'anni, ba curire mësacua bain cuencuesi'cuana jo'cani, Jerusalenna saocaija'guë'ë. Mësacuabi cajëna, Jerusalén bainni utire toyani insiguëna, bacuare saocaija'guë'ë yë'ë. ⁴ Ja'an curire insini saojën, yë'ëre'ga saoye yëtoca, yë'ë'ga mësacua bain saija'cua naconi te'e saija'guë'ë yë'ë.

Planes de viaje de Pablo

⁵ Yureca, mësacuani ëñaguë saija'yete cato, ru'ru Macedonia yijana ganijani, ja'nrëbi yo'je, mësacuani ëñaguë saija'guë'ë yë'ë. ⁶ Ja'nca ëñaguë saiguëbi porenica mësacua naconi zoe ba'iyë yëyë. Yequë'rë cororën carajeiye tēca mësacua naconi ba'ija'guë'ë yë'ë. Ba'ini, ja'nrëbi se'e sai bi'raguëna, mësacuabi yë'ëre bojojën, yë'ëre re'oye despidejën saojë'ën. ⁷ Yurera, choa umuguseña se'ga mësacua naconi ba'iyë yëma'iguëbi yureña mësacuana ëñaguë saima'ifñë. Quë'rë zoe ba'iyë yëguëbi jë'te saiyë, Riusubi ënsema'itoca. ⁸ Yureca, Efeso huë'e jobore ba'iguë, Pentecostés fiesta umuguseña tēca ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁹ Riusu yo'ore ai re'oye yo'oye poreguëbi yureña yo'oni tējiza caguë, ënjo'ona bëayë. Riusu yo'ore yo'oguëna, ai bainbi yë'ëni je'o bani, yë'ëre ënse ëaye yo'ojën ba'iyë.

¹⁰ Ja'nca bëaguëna, yë'ë gajeguë Timoteobi mësacuana ti'antoca, baguëni bojojën, baguëni re'oye cuirajën ba'ijë'ën. Baguë yua yë'ë yo'oye'ru Riusu yo'ore güina'ru yo'oguë ba'iji. ¹¹ Ja'nca sëani, mësacua jubë ba'icuaibi baguëni ëñama'ifñë ëñotoca, bacuare bëiñe yihuojë'ën. Mësacua si'acuabi baguëte re'oye conjën, baguë ganija'ñete ro'ijën, baguëni bojojën, yë'ëna go'yaye baguëte raojë'ën. Baguë, baguë gajecua naconi raiye ëjoguëbi mësacuani ja'nca raoye señë yë'ë.

¹² Mai te'e gajeguë Apolos hue'eguëte cato, baguëni coca cahuë yë'ë. Më'ë, më'ë gajecua naconi Corinto bainni ëñaguë saijë'ën caguëta'an, mësacuani ëñaguë saiyë yureña gare poremaj'i. Riusubi yequë yo'ore guanseguëna, ja'an yo'ore yo'oye baji. Ja'nca baguëbi baguë poreye'ru mësacuani jë'te ëñaguë saiyë, cabi baguë.

Saludos finales

¹³ Yureca, maini je'o baguë Satanás hue'eguëbi maini ai gu'aye yo'oye ro'taguëna, mësacua ëñajën ba'ijë'ën. Cristoni quë'rë si'a jēja recoyo ro'tajën, baguë tēani baja'ye cani jo'case'ere gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Quë'rë jēja recoyo re'huajën, Cristo coñete ro'tajën, zupai huati saoni senjoñe porecua ba'ijë'ën. ¹⁴ Si'a mësacua yo'o ma'carëan yo'oto, yequëcuanu oijën coñe se'gare ro'tajën, mësacua yo'o ma'carëanre yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁵ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Estéfanos hue'eguëte cato, baguë, baguë te'e bain naconi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, si'a Acaya yija bain ro'taye'ru quë'rë ja'anrë ro'tajën baë'ë. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën, Cristo bainreba ba'icuanu yo'o coñe se'gare baza cajën, ja'nca jo'caye beoye yo'o conjën ba'iyë bacua. ¹⁶ Ja'nca ba'ijën, Estéfanos, yequëcua Jesucristoni yo'o coñe'ru ba'icua, ja'ancuabi yo'o cajëna, mësacua'ga jaë'ë cajën, bacua caye'ru güina'ru yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹⁷ Yureca, Estéfanos, Fortunato, Acaico, bacuabi yë'ëni ëñajën rajjënna, ai bojoguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë yua mësacuani zoe ëñama'iguëbi bacuani ëñani bojoguë, mësacuani cu'e ëayete se'e oimaë'ë yë'ë. ¹⁸ Bacua yua mësacuani recoyo bojo güeseyë'ru yë'ëre'ga ai recoyo bojo güesejën raë'ë. Mësacua yua ja'ancuanu, yequëcua güina'ru ba'icuanu re'oye ëñajën ba'ijë'ën.

¹⁹ Yureca, Cristo bainreba jubëan Asia yijare ba'ijën, mësacuani saludaye cahuë. Aquila, Prisca, ba Cristo bainreba jubë, bacua huë'ëna ñë'cacia, si'acuabi mësacuani saludajën, mai Èjaguëni te'e bojojën ba'ijë'ën cani, mësacuana saoyë bacua. ²⁰ Jesucristo bainreba ba'icua si'acuabi mësacuani te'e saludaye cahuë. Ja'nca sëani, mësacua yua Jesucristoni te'e recoyo ro'tajën, sañëna su'ncajën saludajën ba'ijë'ën.

²¹ Yë'ë, Pablo hue'eguëbi mësacuani utire toyaguë, yë'ë saludayete te'e ruiñe toyani saoyë yë'ë. ²² Bain hua'nabi mai Èjaguëni yëye beoye ba'itoca, Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'bë. Yureca, mai Èjaguë te'e jëana ti'anja'guë cayë.

²³ Mai Ējaguē Jesucristobi mēsacuani re'oye ěñani, conreba conja'guē cayē. ²⁴ Mēsacua si'acuani bojoguē ro'taguē, mēsacuani ai yēreba yēguē ba'iyē yē'ē caguē, mēsacuani coca cani saoyē yē'ē. Ja'nca raē'ē. Amén.

San Pablobi CORINTO

Bainni utire toyaguë, samu ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo hue'eguëbi yua Riusu raoni jo'casi'quë'ë. Riusubi yë'ëni ëñani, Yë'ë coca quëacaguëte baguëte re'huani jo'caza caguë, Jesucristo ba'iyete quëani achoye yë'ëre re'huani raobi. Ja'nca raoguëna, yë'ë yua mai te'e bainguë Timoteo hue'eguë naconi ba'iguëbi utire toyani, mësacua Riusu bainreba Corinto huë'e jobore ba'ijëna, utire toyani saoyë yë'ë. Ja'nca toyani saoguë, si'a Riusu bainreba baguë bain mame re'huasi'cua si'a Acaya yijare ba'ijëna, ja'ancuare'ga utire toyani saoyë yë'ë. ² Yë'ë bain sanhuë, Riusu conreba coñete mësacua naconi caraye beoye ba'ija'guë cayë. Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo, bacuabi mësacuanu re'oye cuirajëna, recoyo re'o huanofne se'ga ba'ijë'ën.

Sufrimientos de Pablo

³ Yureca, mai Taita Riusure ro'tato, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quë ba'iguëna, baguë ta'yeyeyereba ba'iyete bojoreba bojojën cañuni. Maini ai oireba oiye baji baguë. Malbi ai yo'ojën ba'icuata'an, mai recoyo re'o huano güesey masiji mai Taita Riusu. ⁴ Mai recoyo ai sa'ntijën ai yo'ojën ba'ijëna, mai Ëjaguëbi maini oire bani, sa'ntiye beoye ba'icuare maire re'huaji. Ja'nca re'huaguë, maini bojora'rë yihuoguë caji: Mësacuabi yë'ë oiguë coñete ye'yeyën, recoyo re'o huanofne ba'ijën, yequëcua, recoyo sa'nticuare'ga güina'ru oire bani, bojo recoyo huano güeseyën ba'ijë'ën. Ja'nca re'huaguëna, yequëcuanu oire bani coñe porecua ruiñë mai. ⁵ Ja'nca ba'iji maire. Cristo ai yo'oguë ba'ise'e'ru güina'ru ai yo'ojën ba'ijën, baguë oire bani coñere'ga ye'yeyën, recoyo jëja bajën, recoyo bojo huanofne ba'icuare re'huasi'cua ba'iyë mai. ⁶ Yureca, yë'ë bain sanhuë, yëquëñabi recoyo ai sa'ntiye ai yo'ojën ba'itoca, mësacuanu bojo recoyo huano güeseye poreyë yëquëna. Ja'nca bojo recoyo huanofne ba'ijën, mësacua yua Riusu tëani bani coñete ye'yeye poreyë. Yëquëna'ga Riusu oiyereba coñete ye'yeyën, mësacuare'ga oire bani, recoyo bojo huano güeseye poreyë. Yëquëna'ga Riusu oiyereba coñete ye'yereba ye'yeyën recoyo bojo huanofne ba'icua ruiñë mësacua. ⁷ Aito. Mësacua ja'nca ba'icua ruinja'cua'ë. Riusu re'huayet masiyë yëquëna. Mësacuabi yëquëna recoyo ai rëquëye ai yo'ojën ba'iyë'ru ai yo'ojën, Riusu oiyereba coñere'ga güina'ru ye'yeyën, güina'ru recoyo bojo huanofne ba'icua ruiñë mësacua.

⁸ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi ja'an cocare quë'rë re'oye ye'yeyë'ën cajën, yëquëna yure Asia yijare ba'ijën, yëquëna ai ba'iyë ai yo'ojën ba'ise'ere mësacuanu quëaye yëyë. Ai ta'yeyeyë ai yo'ojën, jëja beo hua'na ba'ijën, Junni hueseyë se'ga ba'iji maire cajën baë'ë. ⁹ Preso zeansi'cuanu huani senjoja'ñe huanofne bajij'i yëquëna. Ja'nca ba'icuareta'an, Riusubi yëquëñani congüë bajij'i. Ro yëquëna jëja bani poreyete ro'tamaë'ë. Riusu coñe se'gare ro'taye bahuë. Ju'insi'cua go'ya rai güeseye poreguë sëani, baguë coñe se'gare ro'tajëna, ¹⁰ yëquëñani ai re'oye conbi baguë. Junni huesëja'ye se'ga ba'ijën, ai huaji yëjën ba'ijëna, Riusubi yëquëñani tëani, huajë hua'nare babi. Yëquëñani gare jo'cani senjoma'isi'quëbi gare se'e yëquëna jo'cani senjoma'ija'guë'bi ba'iji. Ja'anre ai masiyë yëquëna. ¹¹ Ja'nca ba'iguëna, mësacua'ga yëquëna ba'iyete uajën, Riusu coñete jo'caye beoye senreba senni achajën ba'ijë'ën. Ja'nca senni achajën, ai jai jubë Riusu bainbi senni achajëna, Riusubi achani, yëquëñani ai re'oye conreba conji. Ja'nca congüëna, ai jai jubë bainbi Riusu ta'yeyeyë ba'iyete careba cajën bojoja'cua'ë.

Por qué no fue Pablo a Corinto

¹² Yureca, ëñere mësacuanu quëajën, masiyereba masijën quëaye poreyë yëquëna. Yëquëna re'oye yo'oyete cato, si'a bainbi ëñajën, mësacua'ga ëñajëna, ro yëquëna yëyete gare yo'oye beoye baë'ë. Ro bain masiyë ro'tayete gare ro'taye beoye baë'ë. Riusu yëyë se'gare yo'ofu cajën, Riusu coñe se'gare yo'oye ro'tajën ba'iyë yëquëna. ¹³ Ja'nca ba'ijën, mësacuanu utire toyani saojën, Riusu cani jo'case'e'ru gare tin toyamaë'ë yëquëna. Te'e ruiñe se'gare coca toyani, mësacuanu saohuë yëquëna. Ja'nca sëani, yëquëna coca toyani saoyete te'e ruiñe ye'yeni masijë'ën. ¹⁴ Yureca, mësacuabi yëquëñani re'oye masima'ijëna, mësacuanu ñaca masi güeseyë yëyë yë'ë. Mai Ëjaguë Jesucristo in rairën ti'anguëna, mësacuabi yëquëñate ai bojojën ba'iyë poreja'cua'ë.

¹⁵ Ja'anre te'e ruiñe masiguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca masiguëbi mësacuanu samu viaje ëñaguë saijaza caguë, mësacua naconi te'e bojoye ro'tahuë yë'ë. ¹⁶ Ja'nca ro'taguëbi Macedonia yijana saiguë, mësacua naconi bëaye ro'tahuë. Ja'nrëbi, Macedonia sana rani, se'e mësacua

naconi bëaye ro'tahuë yë'ë. Ja'nca bëani, ja'nrëbi, Judea yijana sai bi'raguëna, mësuacuabi yë'ëre re'oye saoye poreye ro'tahuë yë'ë. ¹⁷ Ja'nca ro'taguëta'an, mësuacuani ëñaguë saiyë porema'iguëbi mësuacuani quëahuë yë'ë. Quëaguëna, yequërë mësuacuabi yë'ëre ro'tajën, Ro cue'yoni raima'iji ro'tamate. Banhuë. Ro bain ro'tani yo'oye'ru yo'omaë'ë yë'ë. Ro yë'ë ba'iyete ro'tama'igüë baë'ë yë'ë. Ro cue'yoni yë'ë case'e'ru tin yo'oye beoye gare ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁸ Riusubi cani jo'cani te'e ruiñe yo'oguëbi cue'yo cocare gare yëquëñani ca güesema'iji. ¹⁹ Mai Ëjaguë Jesucristo, Riusu Zin ba'iguë, ja'anguë ba'iyete gato, Silvano, Timoteo, yë'ë, yëquëñabi mësuacuani quëani achojënna, mësuacuabi baguë ba'iyete masihuë. Gare cue'yoye beoye ba'iguëbi baguë cani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'oye se'ga ba'iji baguëre. ²⁰ Si'a Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, Jesucristo yo'oja'ye se'ga ba'ija'guë'bi. Ja'nca sëani, maibi Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ro'tajën, baguë cani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë cajën, Amén cani achocua ba'iyë mai. ²¹ Mai Ëjaguë Riusubi yëquëñate cuencueguë, baguë coca quëacuare re'huani, mësuacuana saobi. Ja'nca sëani, mësuacua naconi Jesucristoni te'e zi'nzini, gare te'e ruiñe caye re'huasi'cua'ë yëquëna. ²² Ja'nca re'huasi'cuabi Riusu Espiritute coní bajënna, yëquëñabi baguë ba'iyete te'e ruiñe quëani acho ëjacua ruën'ë. ²³ Yureca, Riusubi yë'ë recoyo ro'tayete masiguëbi yë'ë te'e ruiñe cayete mësuacuani masi güeseja'guë. Mësuacuani bëñifereba cama'ija'guë caguë, Corinto huë'e jobona saimaë'ë yë'ë. ²⁴ Mësuacuani bojo güeseye se'gare yo'oye ro'tayë. Mësuacua yua Riusuni si'a recoyo ro'taye ye'yesi'cuare sëani, mësuacua recoyo ro'taye gare guanseye yëma'inë yëquëna.

2

¹ Ja'nca sëani, mësuacuani bëin coca caye se'gare ro'tatoca, mësuacuani ëñaguë saiyë banguë baë'ë yë'ë. ² Bëin coca se'gare caguë saitoca, mësuacua naconi ba'iguëbi bojo huanofne beoye ba'ire'ahuë yë'ë. Yë'ë bëin coca casi'quë'ga ai sa'ntiguëna, ¿queaca bojoye'ne yë'ë? ³ Bëin coca se'ga ba'iguë, mësuacuani ëñaguë saiyë yëmaë'ë yë'ë. Mësuacuani ëñaguë saito, mësuacua naconi bojoye se'ga ba'iyë yëyë yë'ë. Yë'ë yua recoyo ai bojoguëbi mësuacuani güina'ru bojo güeseye ro'tahuë yë'ë. ⁴ Ja'nca sëani, mësuacuani ja'an utire toyani saoguë, recoyo ai yo'ohuë yë'ë. Mësuacuani ai bëñe cama'ija'ma caguë, mësuacuani ai jëja oiguë, mësuacuani bëin coca toyani saohuë yë'ë. Mësuacuani sa'ntiye oi güeseye yëmaë'ë. Mësuacuani ai yëreba yëyete masi güeseye ai ro'tahuë yë'ë.

Perdón para el que había ofendido a Pablo

⁵ Yureca mësuacua jubë ba'iguëbi gu'a jucha yo'oguëna, yë'ë se'gabi sa'ntiguë oimaë'ë. Mësuacua si'acuabi baguë gu'a juchare ro'tajën, ai sa'ntijën oë'ë. Ja'nca sëani, mësuacua si'acuani ai bëin coca caye yëma'inë yë'ë. ⁶ Sa'ntijën oicuabi ñë'cani bainguë si'nseyete ro'tani yo'ojënna, se'e si'nsema'ijë'en cayë yë'ë. ⁷ Ai si'nsema'ijë'ë ba'iguëna, yureca mësuacua baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye cajë'ën. Baguë sa'ntise'ebi ai oireba oima'ija'guë cajën, baguëni oire bani conjën, baguëni recoyo bojo huanofne ba'i güesejë'ën. ⁸ Ja'nca sëani, mësuacuani si'a jëja señë yë'ë. Baguëni bëin coca caye jo'cani, baguëni ai yëreba yëyete se'e ëñojën ba'ijë'ën. ⁹ Mësuacuani ja'anrë toyani saoguë, mësuacua achani te'e ruiñe yo'oyete masiza caguë, mësuacuani coca guansegüë toyahuë yë'ë. ¹⁰ Mësuacuabi bainguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye catoca, yë'ë'ga baguë yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye cayë. Mësuacua masini cayete ro'tato, mësuacua te'e ruiñe masicua'ë cayë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yua bainguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye caguë, Cristo huanë yeye cayere'ga señë. Cristobi huanë yeye caguë, mësuacuani jubë si'acuani re'oye conguë ba'ija'guë cayë yë'ë. ¹¹ Gu'a jucha yo'oguë ba'isi'quëni huanë yeye cama'itoca, baguë yua baguë sa'ntise'ebi ai oireba oiguëna, zupai huatibi mësuacua jubëni ta'yejeiye gu'aye yo'oye poreji. Zupai coqueguë yo'oyete masicuabi baguë yo'oyete ëñare bajën bañuni.

Intranquilidad de Pablo en Troas

¹² Yureca, Troas huë'e jobona sani, Cristo mame recoyo re'hua cocare quëani achoguëna, mai Ëjaguëbi ai jai jubë achacuare yë'ëni ëñobi. ¹³ Ja'nca ëñoguëta'an, yë'ë bainguë Tito hue'eguëbi ti'anmaquëna, yë'ë recoyo ai gu'a huanofne baë'ë. Ja'nca ba'iguëbi baru bain achacuani despidiëni, ja'ansirën Macedonia yijana sani, Titoni cu'ëjaë'ë yë'ë.

Victoriosos en Cristo

¹⁴ Ja'nca recoyo gu'a huanofne ba'isi'quëta'an, mai Ëjaguë Riusubi caraye beoye ta'yejeiye yo'oculare maire re'huaji. Ja'nca sëani, baguëni bojojën, jo'caye beoye surupa cajën bañuni. Cristobi conguëna, maire si'aruanna sani, si'a bainni mai ba'iyete ëñoji. Ëñoguëna, bainbi maini ëñani, Cristoni masicuabi ai re'oye yo'ojën bojoyë cajën ba'iyë. ¹⁵ Maibi Cristo naconi te'e ba'ijën, baguë ba'iyë'ru ba'ijënna, Riusubi ëñani maini bojoi. Maibi ja'nca ba'ijënna, bainbi ëñajën, ¹⁶ yequëcuabi ai re'oye ro'tajën, bojojën, Cristo bainguë runza cajënna, Cristo yua baguë bainre bacuare re'huani si'arën baji. Yequëcuabi gu'aye ro'tajën, maire gu'a

güeni senjojëna, Riusu bënni senjoja ñe se'gare ba'iji bacuare. Ro mai hua'na se'gabi Cristo re'oye ba'iyete ëñoñe gare porema'icua ba'iyë. ¹⁷ Riusubi maire cuencueni raoguëna, ja'an ba'iyete ëñoñe poreyë. Yequëcuabi bonsere ganañu cajën, Riusu cocare quëani achocua'ru ro coquejën ëñojëna, ja'ancua'ru ba'ima'inë yëquëna. Yëquëñabi te'e ruiñe cajën, Cristo mame recoyo re'huayete quëani achojën, Riusu cuirani coñete ëñani masiyë yëquëna.

3

El mensaje del nuevo pacto

¹ Yureca, yëquëñabi mësacuana ti'anjën, yequëcua yo'oye'ru, yëquëna ëja bain ba'iyete gare ëñomajën ba'iyë. Yequëcuabi Riusu coca quëani achocua'ru ro coquejën ëñocuabi bain re'oye cani toyasi cocare sani, mësacuan ëñoni, bacua re'oye ba'iyete mësacuan ro'ta güeseyë. Ja'n'rëbi, se'e sai bi'l'rajën, mësacua uti toyayete, bacua re'oye ba'iyete mësacuan señe. Ja'nca yo'ojëna, yëquëñabi ja'anre gare seña beoye ba'iyë. ² Bain hua'nabi yëquëna re'oye ba'iyete masiyete yëtoca, mësacua Cristo bain re'huasi'cuare ëñani, yëquëna re'oye yo'ose'ere masiyete poreyë si'a hua'na. ³ Cristobi conni raoguëna, yëquëñabi mësacua jobona ti'anni, Cristo mame recoyo re'huayete mësacuan quëani achojëna, mësacuabi Cristoni bojojën, baguëni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajëna, Riusu Espiritubi mësacuana gaje meni bani, recoyo huajë hua'nare mësacuar mame re'huabi. Ja'nca re'huaguëna, si'a bainbi mësacua re'oye ba'iyete ëñani, yëquëna te'e ruiñe yo'oni conse'ere masiyete poreyë. Ja'nca sëani, bain re'oye cani toyasi cocare senma'inë yëquëna.

⁴ Riusu se'gabi maire cuencueni raoguëna, Cristobi conguëna, baguë yo'o guansese'ere te'e ruiñe yo'oye porecua ba'iyë yëquëna. ⁵ Yëquëna se'gabi ja'an yo'oye gare porema'inë. Riusubi yo'oye porecuare yëquëna re'huaguëna, yëquëna yo'oye poreyete quëayë. ⁶ Ja'nca re'huaguëbi baguë bainreba re'huaye concuare maire cuencueni re'huabi. Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi yë'ë bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë caguë, yëquëna choini, baguë re'huaye concuare yëquëna re'huabi. Moisés coca cani jo'case'ru yo'oni, yë'ë bain bajë'ën camaji'i Riusu. Ja'an cocare ëñani, bain bënni senjoña se'gare masiyë. Riusubi baguë Espiritute raoguëna, bainbi con, recoyo huajëreba huajëcua ba'iyë.

⁷ Moisés coca toyani jo'case'ere cato, Riusubi Moisesni quëani achoguë, gata tontoñana toyani jo'caguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete Israel bainni ai ba'iyete ai ëñoguëna. Eñoguëna, Moisés zia ai go'sijei zia ma'ñoguëna, Israel bainbi baguë ziare ëñañe gare poremateña. ⁸ Ja'nca poremajëna, baguë zia go'sijeiye carajeija'ye ba'iguëta'an, Riusu Espiritu raorën yureña ti'anguëna, Riusu ta'yejeiye ba'iyete yua quë'rë ai ba'iyete maini ëñoguë ba'iji. ⁹ Moisés coca toyani jo'case'e, bainni bënni senjoña cani achose'e, ja'anre ta'yejeiye masi güesesi'quëbi baguë yureña bain recoyo mame re'huani baguë, quë'rë ai ba'iyete maini ta'yejeiye masi güesegi Riusu. ¹⁰⁻¹¹ Ja'nca quë'rë ai ta'yejeiye masi güeseguëna, Moisés coca toyani jo'case'e yua ja'anrë ai ta'yejeiye beoye ba'iji. Carajeija'ye ba'ise'e sëani, ta'yejeiye beoye ba'iguëna, Riusu yureña mame ëñoni jo'case'e yua quë'rë ai ba'iyete ai ta'yejeiye ëñoni, maini masi güeseni, gare ñu'ñojeiñe beoye ba'iji.

¹² Ja'nca masi güeseguëna, Riusu yo'oja'yete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'iyë mai. Ja'nca ëjojën ba'ijën, si'a jëja recoyo bani, Riusu yo'oja'yete quëani achojën ba'iyë. ¹³ Moisés yo'oguë ba'ise'e'ru gare yo'oma'icua ba'iyë. Israel bainbi yë'ë zia go'sijeiye carajeiguëna, ëñani masima'ija'bë caguë, baguë ziare canbi reani yahueguë baj'i. ¹⁴ Mai hua'na yua Riusu ba'iyete yahueye beoye quëani achocuata'an, Israel bainbi Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiyete beoye ba'ë. Ja'nca ba'icuabi yureña tëca Moisés coca toyani jo'case'ere ëñajën, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiyete gare porema'icua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, Cristo yua Riusu Raosi'quëreba ba'iji cani si'a recoyo ro'tatoca, ja'n'rëbi ba cocare ëñani, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiyete poreyë bacua. ¹⁵ Ja'nca porecuabi Cristoni si'a recoyo ro'tamajën ba'iyë. Moisés coca toyani jo'case'ere achajën, te'e ruiñe masiyete beoye ba'icuabi ro achajën ba'iyë. ¹⁶ Ja'nca ba'icuata'an, bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, ba coca gare yahueye beoye ba'iguëna, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiyete poreyë. ¹⁷ Mai Eñaguë ba'iyete cato, baguë Espiritute mai recoyo huanofë ba'ijën, baguë ba'iyete masiyete poreyë mai. ¹⁸ Moisés yo'oguë ba'ise'e'ru mai ziare gare yahueye beoye ba'ijën, mai si'acuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe ëñani masijën, mai Eñaguë Espiritubi conguëna, Riusu ta'yejeiye ba'iyete'ru ai ba'iyete ai ta'yejeiye ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mai.

4

¹ Yureca, Riusubi yëquëñani oire bani ëñaguë, baguë yo'ore yëquëñani guanseguëna, baguëni te'e zi'inni bojocua sëani, baguë yo'ore jo'caye beoye si'a jëja yo'ojën ba'iyë yëquëna. ² Ja'nca ba'icuabi bain ro coquejën yahue yo'oye'ru gare yo'oye beoye ba'ijën, gu'aye yo'oye beoye bañuni cajën, ja'anre gare quë'ñeñë yëquëna. Yequëcuabi Riusu cocare yahuera'rë

sa'ñejën bañu cajënna, gare yo'oye beoye güejën sehuoyë yëquëna. Riusubi yëquëna ba'iyete ëñaguëna, yëquëñabi Riusu cocare te'e ruiñe se'ga quëani achojën, si'a bainni te'e ruiñe yo'ojën ba'icua ëñojën ba'iyë yëquëna. ³ Ja'nca quëani achojënna, yequëcua Riusu bënni senjos'i'cua ba'ija'cua se'gabi te'e ruiñe achaye yëmajën, ro ñu'ñujeiñe se'ga ba'ija'cua'ë. ⁴ Zupai huatibi bain recoyo ro'tayete ënseza caguë, ën yija ba'iyete se'gare bacuani ëñoji. Ja'nca ëñoguëna, bacuabi ñaco beocua'ru ba'ijën, Riusu cocareba te'e ruiñe achaye poremajën, Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete, Riusu ba'iyete'ru ba'iyete gare masiye beoye ba'icua ba'iyë. ⁵ Yëquëna hua'nabi Riusu cocarebare quëani achojën, ro yëquëna ba'iyete camajën, Jesucristo ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iyete se'gare quëani achojën ba'iyë. Yëquëna ba'iyete cato, Jesusre yo'o concua se'ga ba'ijën mësucuani coñe se'ga yëyë yëquëna. ⁶ Mai Taita Riusubi ru'rureba ba'isirën ën yija zijei re'otore ëñani, guansee coca se'ga caguë, Miaja'guë caguëna, mia re'oto runji'i. Ja'nca ruin güesequëbi mai ba'iyete ëñani, yë'ë ba'iyete te'e ruiñe masijë'ën caguë, maibi baguë ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masihuë. Ja'nre'ëbi Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete ru'ru ëñani masini, ja'nre'ëbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masiye porehuë mai.

El vivir por la fe

⁷ Ja'nca masiye pecuabi ro ya'o se'gabi re'huasi'cua ba'icuata'an, ai ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñe poreyë mai. Ja'nca porejënna, yequëcuabi ëñani, ¿queaca yo'oye poreyë ne? cato, Riusu ta'yejeiyereba conguëna, yo'oye poreyë masija'bë. Riusu se'gabi ta'yejeiye yo'oye pore ëjaguë'bi ba'iji cajën, bainni quëani achojën ba'iyë mai. ⁸⁻¹⁰ Ja'nca quëani achojën ba'ijën, Jesucristo ai yo'oguë junni tonse'e'ru güina'ru maire ba'iguëna, ba ai yo'oye jëayete ro'tama'ifñu cayë. Maibi ai ba'iyete ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusu yo'o yo'oye yuta poreyë. Gue yo'oye ro'taye beoye ba'icuata'an, gare huesë hua'na ruiñe beoye ba'iyë. Yequëcuabi maini ai je'o bacuata'an, Riusubi maire gare jo'cani senjoñe beoye ba'iji. Mai je'o bacuabi maire huani senjoni tējuñu cacuareta'an, Riusubi ënseji. Jesucristoni gu'aye yo'ose'e'ru maini güina'ru yo'ojënna, yequëre huani senjos'i'cua ba'icuabi Cristo yure huajëguë ba'iyete bainni ëñojënna, mai ba'iyete ëñani, ja'anre masiye poreyë bacua. ¹¹ Yureca maibi ën yijare ba'ijën, Jesucristoni yo'o conjënna, maire je'o bacuabi Jesucristoni huani senjoñe yëse'e'ru güina'ru maire huani senjoñe yëyë. Ja'nca yëjënna, maibi ai yo'ojën, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete bacuani masi güeseyë. ¹² Yureca yëquëna hua'nabi Riusu yo'o yo'oye ro'ire junni tónto'ga, mësucuabi Cristo ba'iyete ye'yeni, recoyo huajëcua ruiñe.

¹³ Riusu Espiritubi conguëna, maibi Cristoni si'a recoyo ro'taye poreyë. Riusu ira bainguë raosi'quë cani jo'case'e'ru güina'ru cayë mai. "Riusuni si'a recoyo ro'tasi'quë sëani, baguë ba'iyete yequëcuani quëani achoye poreyë yë'ë" caguëna, mai'ga güina'ru recoyo ro'tani quëani achoyë. ¹⁴ Ja'nca quëani achocuabi ëñere masiyë: Mai Ëjaguë Riusubi Jesucristo junni tonsi'quëni go'ya rai güeseja'guë'bi. Güesequëna, yëquëñabi Jesucristo naconi te'e ba'ijën, mësucua naconi te'e ñë'casi'cua ba'ija'cua'ë. ¹⁵ Ja'nca ba'ija'cuabi yureña ai yo'ojën ba'ito'ga, mësucua Cristo bain jubë quë'rë jaijeicua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, quë'rë jai jubë bainbi Cristo oire bani coñete masijën, quë'rë ai jai jubë bainbi Riusuni bojojën surupa cajën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete quë'rë se'e masi güeseyë poreyë.

¹⁶ Ja'nca ba'iguëna, maibi ai yo'ojën ba'ito'ga, Cristoni yo'o coñete gare jo'caye beoye ba'iyë. Mai ën yija ba'i ga'nihuëbi ñu'ñujeiguëta'an, Riusubi mai recoyote mame re'huaguë, si'a umuguseña quë'rë jëja ba recoyo ba'icuaire maire re'huaji. ¹⁷ Maibi reño ñësebë se'ga ai yo'ojënna, Riusubi baguë naconi si'arën ba'ija'yete maini re'huani, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete maini ai masi güeseyë ro'taji. ¹⁸ Ja'nca sëani, ro ën yija ba'iyete gare ro'taye beoye ba'iyë mai. Ro ën yija ba'iyete ro'tatoca, carajeiye se'ga ba'iji. Riusu jobo ba'iyete ro'tatoca, gare carajeiye beoye ba'iji.

5

¹ Ja'nca sëani, Riusu naconi si'arën te'e ba'ija'cua ba'iyete masiyë mai. Ro ën yija ba'i ga'nihuëbi gare carajeiguëta'an, Riusubi baguë naconi ba'ija'rute maire re'huani baji. Ja'anruna ti'anni, gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai. ² Yureca, ën yijare ba'ijën, ai yo'ojën cuarujënna, mai ba'ija'runa ti'añe ai cu'e ëaji maire. ³ Ja'anruna ti'anto, Cristobi maire re'oye ëñaguëna, gare jucha beocua ba'ija'cua'ë mai. ⁴ Yureca, ën yija ga'nihuë gu'a huanofñe ba'ijën, Ai guaja'ë cajën, ya'jajën ba'iyë. Junni huesëye ro'tama'ifñe mai. Quë'rë ai ba'iyete ai huajëjën ba'ija'ye, ja'anre ro'tajën ba'iyë mai. Ja'nca ro'tacuabi Riusu re'huacaisiruna ti'anni ta'yejeiye si'arën ba'ijën, gare se'e ai yo'oye beoye ba'ijën gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁵ Riusurebabi maire ja'nca re'huaja'ye ro'taguë, yua yë'ë cani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'yete masijë'ën caguë, baguë Espiritute maina raoguëna, mai recoyote ba'iguë maire conji.

⁶ Ja'nca sëani, maibi jëja recoyo re'huani, Riusuni jo'caye beoye bojojën ba'iyë. Ën yija ga'nihuëte yuta bajën, Riusu naconi ba'ija'yete so'obi ëñajën, te'e ruiñereba masiye

porema'icuata'an, baruna ti'anja'ñete masiyë mai. ⁷ Ro mai ñaco se'gabi ëñato, barute ëñañe porema'iñë. Riusu cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tato, barute masiye poreyë. ⁸ Ja'nca sëani, maibi jëja recoyo re'huani, Riusu naconi jo'caye beoye bojojën ba'iyë. Ën yiya ga'nihuëte gare jo'cañu cajën, Riusu jobore ba'iyë ro'tajën ba'iyë mai. ⁹ Ja'nca ro'tacuabi ën yijare yuta ba'ijën, mai E'jaguë yëye'ru yo'oye yëyë mai. Baguë jobona sani ba'ijën, baguë yëyere'ga yo'oye yëjën ba'ija'cua'ë mai. ¹⁰ Yureca mai jubë ba'icua si'acuabi Cristo jëja guëna seihuë ba'iruna nëcaye baja'cua'ë. Ja'nca nëcäjëna, Cristobi mai ën yiya ba'ijën yo'ose'e si'ayete ëñani masiji. Re'oye yo'ose'e ba'itoca, maire insija'yete coja'cua'ë. Gu'aye yo'ose'e ba'itoca, maire si'nseja'yete coja'cua'ë.

El mensaje de la paz

¹¹ Ja'nca coja'cuabi mai E'jaguë si'nseja'yete huaji yëjën, re'oye yo'oye se'gare ro'tajën, bain hua'nare ai jëja yihuojën ganiñë yëquëna. Ja'nca ganijënna, Riusubi yëquëna ba'iyete ëñaguë, yëquëna te'e ruiñë ganijën ba'iyete masiji. Yequëcuabi yëquënani gu'aye cacuata'an, mësacua yua yëquëna te'e ruiñë ganijën ba'iyete masijë'ën. ¹² Ro bain caye'ru yëquëna re'oye yo'ojën ba'iyete mësacuani quëani achoma'iñë yëquëna. Yëquënabi Riusu yo'o coñe yëcua se'ga ba'iyë cajën, mësacuani quëani achoyë. Ja'nca quëani achojënna, mësacuabi yëquëna ba'iyete bojoye ro'tajën, ro bain ro'taye'ru ro'tacuani masiye sehuoye poreyë. Ja'an ro'tacuabi bain re'oye ëñañe se'gare yëyë. Recoyo mame re'huaye gare güeye ba'iyë. ¹³ Yëquënabi Riusu cocarebare ai jëja quëani achojënna, yequëcuabi Ro güebe coca cajën ba'iyë, yëquënate cayë. Ja'nca cacuata'an, Riusu ta'yeyeiye ba'iyete masi güeseyë yëquëna. Yëquënabi te'e ruiñë caye ëñojënna, mësacuabi Riusu ba'iyete quë'rë re'oye masiye poreyë. ¹⁴ Yëquëna yo'ojën ba'iyë si'ayete cato, Cristo ai oire bani coñete ro'tani, yëquëna yo'ore yo'oyë. Eñere te'e ruiñë masiyë yëquëna. Cristobi si'a baguë bainni oire bani junni tonguëna, si'acuabi ro bacua ba'iyete ro'taye beoye ba'ijën, baguë yëye yo'oye se'gare ro'taye bayë. ¹⁵ Cristo junni tonsiquëbi mai ba'iyete ëñaguë, Mësacua yëye se'gare ro'taye beoye ba'ijën, yë'yë yëyete yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën, maini caji. Ja'nca sëani, mai E'jaguë Jesucristobi mai ro'ire junni tonni go'ya raiguëna, baguë ba'iyete jo'caye beoye ro'tajën ba'ijëni. ¹⁶ Ja'nca sëani, si'a bainni ëñajën, ro bain ro'taye'ru bacua ba'iyete ro'taye beoye ba'ijë'ën. Ja'anrë maibi Cristote ja'nca ro'tajën ba'isi'cuata'an, gare se'e baguëte ja'nca ro'taye beoye ba'iyë mai. Riusu ro'taye'ru Cristo ba'iyete ro'tajën ba'iyë mai. ¹⁷ Ja'nca sëani, bainbi Cristoni te'e zi'inni batoca, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Bacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare se'e yo'oma'icua ba'iyë. Tin ba'iyë ru ba'ijën, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë.

¹⁸ Riusubi maire ja'nca mame re'huaye ro'taguë, baguë Zin Jesucristo junni tonse'ebi mai gu'a juchare quë'ñeni, Yë'ëni gare se'e je'o bama'ijë'ën caguë, baguë bainreba be baguëte ja'nca ro'taye beoye ba'iyë mai. Riusu ro'taye'ru Cristo ba'iyete ro'tajëna'iyë maire choiji. Ja'nca choiguë, maire cuencueni, baguë mame recoyo re'hua coca quëani achocuare maire re'huani, bainna saoji. ¹⁹ Baguë Zin Jesucristobi maina raiguëna, Riusubi baguë naconi te'e zi'insi'quë bajji'i. Ja'nca ba'iguëbi si'a bain gu'a juchare gare se'e ro'tama'iñe yëguë, mësacua je'o bayete gare jo'cani, Yë'ëna te'e zi'injën rajjë'ën caguë choiji. Ja'nca choiguëbi yëquënate cuencueni, ja'an cocare quëani achocuare yëquënate reye'ru Cristo ba'iyete ro'tajën'huabi. ²⁰ Ja'nca re'huaguëna, yëquënabi Cristo coca quëacuabi mësacuana ti'añë. Ti'anni quëajën, Riusu case'e'ru güina'ru mësacuani Cristo cocare quëani achoyë. Riusuni je'o bayete gare jo'cani, baguëni te'e zi'iñe ro'tajën ba'ijë'ën cayë. ²¹ Riusubi baguë Zin jucha beoguëte cuencueni, mai gu'a jucha ro'ina baguëni junni ton güesebi. Ja'nca junni tonguëna, yureca maibi Riusuna ti'anni, baguë re'o bain ba'iyë poreyë. Ja'nca ti'anni yo'otoca, Riusubi maini bani, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë ba'iji.

6

¹ Yureca, yëquënabi Riusu yo'ore baguë naconi te'e conjën ba'ijën, mësacuani si'a jëja yihuojën cayë: Riusubi mësacuani ai yëreba yëguë, baguë naconi te'e zi'iñete choiji. Ja'nca choiguëna, mësacua yua ro güeye beoye Riusuni jaë'ë cajën sehuojë'ën. ² Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji Riusu:

Re'oye ba'irën ti'anguëna, më'ëni achayë yë'ë.

Yë'ë tëani ba umuguse ti'anguëna, më'ëni oire bani coñë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

Cani jo'caguëna, yurera baguë re'oye ba'irën ti'anbi.

Yure umuguse yua Riusu maire tëani ba umuguse ti'anse'e ba'iji.

³ Ja'nca ti'anse'e ba'iguëna, yëquëna hua'nabi Riusure yo'o concua ba'ijën, Riusuna ti'an ma'are bainni gare huacha ëñoñe beoye ba'iñu cajën, mësacuani Riusu bainreba ba'iyë yurera choiyë. Huacha ëñoma'itoca, yequëcuabi yëquënate gu'aye caye gare porema'iñë. ⁴ Gu'aye cacuata'an, yëquënabi mësacuana ti'anjën, Riusure yo'o concua ba'iyë mësacuani ëñoreba ëñojën, ñaca ba'icua ba'iyë: Ai jëja yo'o yo'oye bacuata'an, Riusuni yo'o coñe

gare jo'cama'iñë. Ai ba'iyë ai yo'ojën, yëquëna yo'oyë porema'iñë tëca Riusuni conjën, huesëni si'aye'ru ba'ijën, Riusu yo'o conjën ba'iyë. ⁵ Yequëcuabi hui'ya huajjën, yëquënaní preso zeanjën, ai je'o ëñajënná, Riusu coñete ai yëjën ba'iyë. Yëquëna aireba guajayë tëca yo'o yo'ojën, na'ijajjën ñatajajjën ba'ijën, aon gu'ana ju'in hua'na'ru ba'iyë. ⁶ Gu'a jucha yo'oyë beoyë ba'ijën, Riusu ba'iyete quë'rë ta'yejeiye ye'yëjën, yequëcuani bëinma'iñë cajën, bacuani re'oyë yo'o conjën, Riusu Espiritubi congruëna, si'a bainni ai oire bani ai yëjën ba'iyë. ⁷ Bainni te'e ruiñë se'ga cajën, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ëñojën, yëquëna re'oyë yo'ojën ba'iyebi zupai huatini te'e jëana senjoñë poreyë. ⁸ Yequëcuabi yëquëenate re'oyë ëñajënná, yequëcuabi yëquëenate ai hui'ya jayayë. Yequëcuabi yëquëenate ai re'oyë cajënná, yequëcuabi yëquëenate ai gu'aye cayë. Yequëcuabi yëquëenate cajën, ro coqueye se'ga yo'ojën ba'iyë cajënná, te'e ruiñë yo'oyë se'ga ba'iyë yëquëna. ⁹ Yequëcuabi yëquënaní ëñani, Ro gu'a bain ba'ijënná, bacuare huesëyë mai cayë. Yequëcuaca yëquënaní ëñani, Te'e ruiñë yo'ojënná, si'aruan bainbi bacuare masiyë cayë. Yequëcuabi yëquënaní huani senjoñë yëcuata'an, yuta huajjë hua'na ba'iyë yëquëna. Yëquënaní ai jëja si'nseji'cua ba'icuata'an, huani senjosi'cua beoyë ba'iyë yëquëna. ¹⁰ Ai oijën sa'nticua ba'icuata'an, Cristoni caraye beoyë bojojën ba'iyë yëquëna. Bonse beocua se'ga ba'icuata'an, Riusu caraye beoyë insija'yete ai jai jubë bainni ba güeseyë yëquëna. Gare bonse beo hua'na ba'icuata'an, Riusu insiyete gare caraye beoyë coní bayë yëquëna.

¹¹ Yë'ë bain sanhuë, Corinto huë'e jobo ba'icua, mësacuani coca cajën, gare yahueye beoyë te'e ruiñë caní tonhuë yëquëna. Mësacuani ai bojojën, mësacuani ai ta'yejeiye yëreba yëyë yëquëna. ¹² Mësacuani ai yëreba yëyë jo'cama'iñë yëquëna. Mësacuaca yëquënaní yëyë jo'caye ëñojë. ¹³ Yë'ëbi mësacuani yihuogüë caguë, taita hua'guë baguë zín hua'nani yihuoye'ru mësacuani yihuoyë yë'ë. Yëquënare'ga ai ba'iyë ai bojojën, ai yëreba yëjën ba'ijë'ën.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴ Mësacua yua Cristoni recoyo ro'taye gu'a güecuani te'e z'iñë beoyë ba'ijë'ën. Riusu re'o bain te'e ruiñë yo'ojën ba'icuabi gu'a bain naconi te'e bojoyë gare porema'iñë. Riusu miañete ganicuabi zijëi re'oto ganicua naconi te'e ganiñë gare porema'iñë. ¹⁵ Cristo'ga zupai huati naconi gare te'e ro'taye beoyë ba'iji. Tin ba'icua sëani, Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi baguëni ro'taye gu'a güecua naconi sa'ñeña te'e conni ba'iyë gare beoyë. ¹⁶ Huacha riusu hua'ire Riusu huë'ena jo'catoca, ai gu'aye ba'ire'abi. Riusu huë'ere cato, mai recoyore ba'iji mai ta'yejeiye huajjëguë ba'i Riusu. Riusu coca caní jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Yë'ë ba'i huë'ere cato, yë'ë bainreba recoyore ba'ija'guë'ë yë'ë.

Bacua naconi te'e ganiguëbi bacua Riusureba ba'iguëna, bacua yua yë'ë bainreba jubë hua'ejacua'ë.

¹⁷ Ja'nca sëani, mai E'jaguëbi ëñere'ga caji: Gu'a bain ba'irute gare jo'caní, gare quëñëni ba'ijë'ën.

Bacua si'si ma'carëanre gare pa'royë beoyë ba'ijë'ën.

Ja'nca ba'ijënná, mësacuani yë'ë jobona coní bojoni, mësacua taita ba'ija'guë'ë yë'ë.

¹⁸ Ja'nca ba'iguëbi yë'ë emë zín hua'nare, yë'ë romí zín hua'nare mësacuare re'huani baja'guë'ë yë'ë.

Ja'an cocare caní jo'cabi mai ta'yejeiyereba E'jaguë Riusu.

7

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Riusubi mainí ja'nca caní jo'caguëna, gu'a jucha beoyë gare ba'ijën bañuni. Mai ga'nihuë, mai yacahuë, mai recoyo, si'aye gare tënosi'cua ba'ijën bañuni. Riusu tënoreba tënoñete senni achajjën, Riusu yo'o guanseye se'gare te'e ruiñë yo'ojën bañuni.

La conversión de los corintios

² Yureca, ¿mësacua guere yëquënaní ai ba'iyë ai bojomajën, yëquënaní ai yëreba yëjën ba'ima'iñë'ne? Yëquëna hua'nabí mësacuani gare gu'aye yo'omajën, gare si'si yo'omajën, gare coqueye beoyë ba'ë'. ³ Yë'ëbi ja'an cocare mësacuani caguë, mësacuani gu'aye caye ro'tama'iñë. Yë'ë ja'anrë case'e'ru güina'ru ñaca cayë: Mësacuani ai yëreba yëguë, mësacua naconi jo'caye beoyë si'arën bojoguë ba'iyë yë'ë. ⁴ Ja'nca bojoguë, mësacuani huajjë yëyë beoyë si'a jëja coca caye poreyë yë'ë. Mësacua ba'iyete yequëcuani bojoguë caye poreyë yë'ë. Ai sa'nti hua'guë ba'isiquëbi ba'iguëna, yureca Riusubi yë'ëni oire baní congruë, sa'ntiye beoyë ba'iguëre yë'ere re'huabi. Ai guajayë ai yo'oguë ba'isiquëta'an, yureca ai ba'iyë mësacuare ai bojoreba bojoyë yë'ë.

⁵ Yëquëna hua'na Macedonia huë'e jobona saise'ere cato, ai guajasi hua'na ti'anjën, ai yo'oyë se'ga ba'ijën, bëani huajjëyë gare poremajën ba'ë'. Yequëcuabi yë'ëni je'o bajjën yëquënare huaiyë yëjënná, yequëcuabi Cristoni jo'caní senjoñë yëjënná, ai yo'ohuë yëquëna.

⁶ Ja'nca ai yo'ojënná, mai E'jaguë Riusubi ai re'oyë conbi. Si'a bain se'e yo'oyë porema'icuaní

ai coñe masiguëbi yëquënanani congüë, Titote yëquënanana raobi. ⁷ Ja'nca raoguëna, Titobi mësacua yë'ëre cu'e ëaye, mësacua oire baye, yë'ëre ai yëreba yëye, ja'anre yë'ëni quëaguëna, yë'ëbi gare se'e recoyo sa'ntiye beoye ba'iguëbi mësacuani quë'rë ai ba'iyë bojo recoyo re'huaHuë.

⁸ Yë'ë yua mësacuani bëin cocare toyani saosi'quëbi ai sa'ntiguë baë'ë. Ja'nca ba'isi'quëbi yureca sa'ntima'inë yë'ë. Mësuabi yë'ë bëin cocare ëñani ro'tani, recoyo ai oijën, reño ñësebë se'ga sa'nti hua'na baë'ë. ⁹ Ja'nca ba'ijën, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tani, mai gu'ayete jo'cani senjoñu cajën, Riusu coñete senni achajën oijënna, yë'ëbi masini bojohuë. Mësuca quë'rë re'o recoyo re'huaJënna, ai bojohuë yë'ë. ¹⁰ Bainbi Riusu coñete senni achajën, ai yo'ojën ai oitoca, Riusubi bacua recoyete mame re'huañi, bacuani sa'ntiye beo hua'na ba'i güeseji. Bainbi Riusu coñete senmajën, ai yo'ojën ai oitoca, quë'rë sa'nti hua'na ruinjën, recoyo gu'ajeiyë. Ja'nca gu'ajeijënna, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi bacuare. ¹¹ Mësuca ai sa'ntijën ba'ise'ere cato, Riusubi congüëna, quë'rë ai ba'iyë recoyo jëja ba hua'na mësuca ruën'ë. Mësuca gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tajën, mai gu'ayete oijën, te'e jëana jo'cani senjoñu cajën, Riusu coñete aireba ëjojën baë'ë mësuca. Riusuni gu'aye yo'ojën, Pablore'ga gu'aye yo'ojën baë'ë yëquëna cajën, ai oireba oijën, mësuca jubë ba'iguë gu'aye yo'osi'quëni si'nse coca cajën, gare jo'caye beoye re'oye yo'oye se'gare ro'tajën baë'ë mësuca. ¹² Yureca, yë'ëbi mësuca bëin cocare ja'anre toyani saoguë, gu'aye yo'osi'quëni si'nseye ro'tamaë'ë. Yequë, gu'aye yo'ose'ere ai sa'ntiye ai yo'osi'quëni coñe ro'tamaë'ë. Mësuca ro'tahuë yë'ë. Riusubi yo'o güesequëna, yëquënanani se'e ai bojohjën, yëquënanani ai yëreba yëja'bë caguë, mësuca bëin cocare toyani saohuë yë'ë. ¹³ Ja'nca toyani saoguë, mësuca recoyo bojoyete achani, yureca yëquëna'ga ai ba'iyë ai bojo recoyo re'huañi, se'e sa'ntiye beoye ba'iyë.

Mësuca bojojën ba'iyete Titoni quëani achajënna, baguë'ga bojo recoyo re'huañi, yëquënanani quëaguëna, yëquëna'ga quë'rë se'e ai bojo recoyo re'huaHuë. ¹⁴ Quë'rë ja'anrë mësuca ba'iyete Titoni re'oye cahuë yë'ë. Ja'nca caguëna, Titobi mësuca ba'iruna ti'anni, mësuca re'oye ba'iyete ëñani bojobi. Ja'nca sëani, mësuca ba'iyete Titoni gare huacha caye beoye baë'ë yë'ë. Te'e ruiñe caye se'ga baë'ë yë'ë. Mësuca coca cajën, Titoni coca cajën ba'ijënna, Riusubi yë'ë ja'an case'ere te'e ruïn coca ba'i güesebi. ¹⁵ Titobi mësuca ba'iyete ro'taguë, mësuca ai bojoguë, mësuca quë'rë ai ba'iyë ai yëreba yëji. Mësuabi te'e ruiñe yo'ojën, baguëni ai oire bani conjënna, baguëbi ja'anre ro'tani quëaguë, ai bojoi. ¹⁶ Bojoguëna, yë'ë'ga mësuca te'e ruiñereba yo'oyete ro'tani bojoyë.

8

Generosidad en las ofrendas

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Riusubi baguë bainreba Macedonia yija ba'i jubëanni ai ba'iyë ai congüëna, mësuca quëaye yëyë yë'ë. ² Bacuare ai bonse caraguëna, bacua porema'ïne tëca ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusuni ai ba'iyë ai bojoreba bojojën, Riusu bain bonse caracuanu coñu cajën, bacua bonserëanre cuencuehuë. ³ Ja'nca cuencueni, bacua porese'e'ru insiye yëjën, quë'rë ai ba'iyë ai insijënna, yë'ëbi ëñani masihuë. ⁴ Yëquënabi bacua curire t'ëaye yëmajënna, bacuabi yëquënanani quë'rë ai ba'iyë ai senni achajën, Riusu bainreba bonse caracuana ro insini coñe yëyë cajën, ⁵ yëquëna ro'tama'ise'e'ru ai ba'iyë ai curire bëyoni ro insihuë. Ru'ru, Riusu bainguë'ë yë'ë cajën, Riusuna insini jo'cahuë. Ja'nrëbi, Riusu yëyë'ru yo'ojën, yëquënanani insini jo'cahuë. ⁶ Ja'nca insini jo'cajënna, Titoni cahuë yëquëna: Më'ëbi ën yo'o Riusu yo'o conse'ere ënjo'ona yo'o bi'rasi'quëbi yureca Corinto bainna sani, güina'ru Riusuni yo'o congüë ba'ijë'ën cahuë. ⁷ Ja'nca cajënna, baguë yua mësuca jobona saiguëna, mësuca ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Mësuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, baguë cocarebare ai re'oye masijën, yequëcuani ai re'oye quëani achajën, si'a jëja yo'o conjën, yëquënanani ai ba'iyë ai yëreba yëjën, ja'an ba'icua sëani, mësuca yua Riusu bainreba bonse caracuana ro insiyere'ga güina'ru ai ba'iyë ai bojojën, Riusubi congüëna, ja'an yo'ore yo'ojën ba'ijë'ën.

⁸ Ja'an yo'ore yo'oye mësuca guansema'inë yë'ë. Mësuca yihuoye se'ga ba'iyë. Mësuabi coñe yëtoca, Riusu coñete ro'tajën, Macedonia bain bojojën yo'ose'e'ru güina'ru yo'o conjën ba'ijë'ën. Riusu bainreba caracuanu ai yëreba yëjën ba'itoca, mësuca yo'oyete ëñani masiyë. ⁹ Mai E'jaguë Jesucristo yo'o congüë ba'ise'ere ro'tani ye'yëjë'ën. Taita Riusu naconi ba'iguë, ai ba'iyë caraye beoye baguëta'an, mësuca ba'iyete ro'tani, mësuca oireba oiguë, bonse beo hua'guë runji'i. Mësuabi güina'ru Taita Riusu naconi ba'ijën, yë'ë caraye beoye base'e'ru conu bajë'ën caguë, ja'nca bonse beo hua'guë runji'i baguë.

¹⁰ Yureca, ën cocare mësuca yihuoguë cayë yë'ë. Mësuca yequë tëcahuë yo'oye yëse'e, mësuca curi insiye ro'tase'ere caguë, ja'an yo'ore yureña yo'oni tëjitoca, mësuca re'oye ba'iji. ¹¹ Mësuca yo'o coñe yëse'e'ru güina'ru yo'ojën, mësuca bonse bayete cuencueni,

ja'nabi inni, Riusu bainreba caracuana ro insini saojë'ën cayë yë'ë. ¹² Riusubi baguë bain bonse insiye yëyete ëñaguë, ja'anre bojoi. Bacua insiye poreyete masiguë, bacua insiye porema'ifete senma'iji Riusu.

¹³ Ja'nca sëani, mësacua bonse carajeiye tëca insiye senma'inë yë'ë. Yequëcuana insini jëhuani, ja'nrebi mësacua carase'ebi ai yo'ojën ba'itoca, gu'aji. ¹⁴ Mësacua yureña ai bonsere bajën, bonse caracuana insiye bayë. Jë'te yequërë mësacuabi bonse caracua ba'ijëna, bacua'ga güina'ru mësacuana ro insiye poreyë. Ja'nca ba'iguëna, Riusu bainrebabi sa'ñëña te'e yo'o conjën ba'iyë. ¹⁵ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën: "Riusu insini jo'case'e chiani bacuare cato, ai ba'iyë chiasi'cuabi huo'hueni tējini, jëhuaye beoye bateña. Choa ma'carë chiasi'cuabi yequëcua huo'huese'ere coní, gare caraye beoye bateña." Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, si'a Riusu bainbi bacua bonsere sa'ñëña huo'hueni insiye bayë.

Tito y sus compañeros

¹⁶ Yureca, Riusubi Titore choini, mësacuana saoguëna, ai bojoyë yë'ë. Yë'ë yua mësacuani ai ba'iyë ai oire bani conj'a'ma caguëna, Tito'ga yë'ë ro'taye'ru güina'ru mësacua ba'iyete ro'taguëna, ¹⁷ yëquëna sense'e, mësacuani congüë saijë'ën cajën seni achajëna, baguë yua jaë'ë caní, baguë sani coñe yëse'e'ru mësacuana te'e jëana sani conjí.

¹⁸ Ja'nca saiguëna, yequë Cristo bainguë, Riusu cocarebare quëani achoye ai re'oye masiguë, ja'anguëte Tito naconi mësacuana saoyë yëquëna. Baguë yua Cristo bain jubëan ai jai jubëanna sani quëani achoguëna, si'a bainbi achani, baguë quëani achoye poreyete bojojën, ¹⁹ Yëquëna naconi yo'o yo'oguë ganijë'ën baguëni cahuë. Cajëna, yëquëna naconi ganiguëbi Riusu bain bonse caracuana insini conjë'ën, si'acuani quëani achoguë, yëquënnani re'oye congüë ganiji baguë. Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete, yëquëna re'oye yo'oye yëyete bainni masi güesënu cajëna, baguë yua yëquënnani congüë ganiji. ²⁰ Congüë ganiguëna, yëquënnabi ai ba'iyë ai curja'cuare cato, si'a Cristo bain jubëanbi bacuare cuencueni saojëna, yo'oyete gu'aye cama'inë cajën, Riusu ta'yejeiye ba'iyë ëñoñe se'gare ro'tajën yo'oyë. ²¹ Ja'nca yo'ojën, gare coqueye beoye re'oye se'gare yo'ojën ba'iyë. Riusubi ëñato, bain'ga ëñato, re'oye se'ga yo'oye ro'tayë yëquëna.

²² Yureca, ba bainre mësacuana saoguë, yequë Cristo bainguëre'ga bacua naconi saoyë yë'ë. Baguë yua ai te'e ruiñe yo'oye masiguë, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ëñani, mësacuani quë'rë ai ba'iyë mësacuani coñe yëji. ²³ Tito ba'iyete cato, yë'ë gajeguëreba'bi. Yë'ë naconi recoyo te'e zi'insi'quëbi yë'ë yo'o coñe'ru mësacuani yo'o congüë saiji. Yequë Cristo bain mësacuani yo'o conj'a'cuare cato, si'a Cristo bain jubëanbi bacuare cuencueni saojëna, bacuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete bainni masi güeseye yëjën, mësacuani yo'o conjën saiyë. ²⁴ Ja'nca sani ti'anjëna, bacuani ai bojoreba bojojën, mësacua jubëna coní, bacuani recoyo te'e zi'injën ba'ijë'ën. Yëquënnabi mësacua ja'nca yo'oja'yete Cristo bain jubëanni quëajëna, bacua'ga mësacua bainni ai yëreba yëyete masiyë.

9

La colecta para los hermanos

¹ Yure Riusu bain bonse caracuana curi insiyete toyato, mësacuani ai re'oye yihuoni tējihuë yë'ë. ² Mësacua ja'an curire yuara huëoni tējini, te'e jëana insiye poreyë ro'tayë yë'ë. Ja'nca ro'taguëbi Cristo bain Macedonia yijare ba'ijëna, bacuana sani ñaca quëahuë: Acaya bainbi bacua insi curire huëoni tējini, te'e tëcahuë bani ëjoyë quëahuë. Ja'nca quëaguëna, bacuabi cajën, Acaya bainbi re'oye yo'ojëna, mai'ga bacua yo'ose'e'ru quë'rë ai ba'iyë Riusuni yo'o conjën, mai porese'ru curire huëoni ro insiñu cahuë. ³ Yureca, mësacua case'e'ru güina'ru yo'ojë'ën cajën, Cristo bainre mësacuana saoyë. Mësacua re'oye yo'ose'ere quëasi'cuabi mësacua curi huëose'ere masiñu cajën, Cristo bainni mësacuana saoni ëñañe guansehuë. Mësacua curi huëose'ere ëñama'itoca, ro guaja re'oye quëaguë ba'ire'ahuë yë'ë. ⁴ Yë'ë'ga Macedonia bain naconi yo'je sani, yequërë mësacua case'e'ru curire huëoma'itoca, Macedonia bainbi mësacuare gu'aye ro'tama'inë. Yëquëna, mësacua, si'a jubëbi gue ro'taye beoye ro nëcajën sa'ñëña ëñajën ba'ire'ahuë. ⁵ Ja'anre ro'taguë sëani, Cristo bainre mësacuana ru'ru saoyë yë'ë. Ja'nca saoguë, bacuani cahuë: Bacua curi insija'yete huëojëna, bacua yë'ëni case'e'ru huëoye conjën ba'ijë'ën cahuë yë'ë. Ja'nca caní, ja'nrebi mësacuana yo'je sani ëñato, mësacua curi insija'ye yua huëoni bani ëjoyë. Ja'nca ëjojën, ro yë'ë guansese'e'ru huëoni bama'inë caguë, mësacua bojojën, caracuani coñe se'ga ro'tajën curire huëojë'ën cayë yë'ë.

⁶ Yureca, mësacuabi ja'an curire huëoni insiye ro'tajën, ën cocare ro'tani ye'yejë'ën: Zio yo'oguëbi ai aonra'carëanre tanma'itoca, ai aonre tëaye porema'iji. Ai ba'iyë ai aonra'carëanre tantoca, ai ba'iyë ai aonre tëani baja'guë'bi. ⁷ Ja'an cocare achani, mësacua curi huëoni insija'yete ro'tajë'ën. Si'a bain bacua curi insiye ro'tase'e'ru güina'ru yo'oye bayë. Yequëcuabi ai jëja guansejëna, curi insiye ta'yejeiye yëma'itoca, Riusubi bojoma'iji.

Bainbi yë'ë curire bojoguë insiza cajën yo'ojëna, Riusubi ëñani, bacuani ai bojoji. ⁸ Ja'nca bojojën insijëna, Riusubi mësuacuni quë'rë se'e ai conreba coñe masiji. Ja'nca congüëbi si'aye quë'rë ai ba'iyë mësuacuana go'yaguëna, mësuacuabi bonsere bani jëhuajën, si'a Riusure re'o yo'o concuana ai ba'iyë ro insiye poreyë. ⁹ Mësuacuabi ja'nca yo'ojën ba'itoca, ñaca toyani jo'case'e'ru ba'iyë mësuacua:

Bonse beo hua'nana jo'caye beoye ai ba'iyë ai bonsere ro insiguë ganitoca, mësuacua re'oye yo'ojën conse'ere gare huanë yeye beoye ba'iji Riusu.

¹⁰ Riusubi ja'nca cani jo'caguë, yua aon tanra'carëanre zio yo'ocuaana insiye masiguë, bain aon aifñete caraye beoye jo'caye masiguë, ja'anguëbi quë'rë ai ta'yejeiye mësuacuana insiguëna, mësuacua ta'yejeiye bajën, quë'rë se'e bonse caracuana ai ta'yejeiye ro huo'hueni insijën, Riusuni re'oye yo'o coñe poreyë. ¹¹ Ja'nca jo'caye beoye ai ta'yejeiye ro huo'hueni insijëna, Riusubi quë'rë ai ta'yejeiye ba ëjacuare mësuacua re'huaji. Ja'nca re'huaguëna, yëquëñabi Riusu oire bani conse'ere ro'tajën, mësuacua ta'yejeiye bojojën huo'hueni insiyete ëñajën, Riusuni quë'rë ai ba'iyë ai bojojën, surupa cajën ba'iyë. ¹² Mësuacua yua Riusu bain bonse caracuana ro insini contoca, bacuabi bacua bonse carase'ere se'e bajëna, ai jai jubë Riusu bainbi Riusuni ai ba'iyë ai ta'yejeiye bojojën, jo'caye beoye Riusuni surupa cajën ba'iyë. ¹³ Mësuacuabi mësuacua yo'oja'ye case'e'ru ai re'oye yo'ojën, mësuacua curire huëoni, Riusu bain bonse caracuana ro insitoca, Riusu bainbi ëñani, Cristo cocarebare ai re'oye achani yo'oyë bacua cajën, mësuacua ai curire ta'yejeiye huëojën, bacuana ai bojojën ro insijëna, bacuabi ja'anre ro'tajën, Riusuni ai ta'yejeiye ai bojoye cajën ba'iyë. ¹⁴ Ja'nca ba'icuabi mësuacuni bojojën, mësuacua cu'e ëaye ba'ijën, mësuacua ba'iyete Riusuni uajën ba'iyë. Riusubi mësuacuni ai ta'yejeiyereba congüëna, mësuacuni ja'nca bojojën ba'iyë. ¹⁵ Yureca, Riusubi baguë Zin gañaguëte cuencueni maina ro insiguë raoguëna, Riusuni ai ba'iyë ai bojojën surupa cajën bañuni.

10

La autoridad de Pablo como apóstol

¹ Yureca, yë'ë, Pablo hue'eguëbi, mësuacuni bëñe beoye ba'iguë, mësuacuni conza caguë, Cristo yihuoye'ru mësuacuni coca yihuoreba yihuoyë. Yequëcua mësuacua ba'iru ba'icuabi yë'ëre coca cajën, "Huaji yëguë sëani, mai naconi ba'iguëbi maini si'a jëja coca yihuoma'i'te baguë. Baguë uti toyani raoguë ba'irëan se'ga maini si'a jëja coca yihuoguë toya'te." Ja'an cocare cajëna, ² mësuacuni si'a jëja te'e ruiñe cayë yë'ë: Yë'ëbi mësuacua jubëna ti'anguëna, ja'an coca cayë'ru yë'ëre gare cayë beoye ba'ijë'ën. Catoca, yë'ë si'a jëja coca yihuoye poreguëte mësuacuni ëñoñë yë'ë. Mësuacua jubë ba'icuabi yë'ëre cajën, "Ro ëja beoye ba'iguëbi ro ën yija bain cayë'ru ca'te" cajëna, ³ mësuacuni si'a jëja ñaca sehuoyë yë'ë: "Yëquëñabi ën yija bain naconi ba'icuata'an, ro ën yija bain ro'tani sehuoyë'ru yëquëñare je'o bacuani sehuoma'iñë. ⁴ Ro ën yija bainbi ro bacua ba'iyë se'gare ro'tajën, je'o bacuani sehuojën, ro bacua poreyë'ru guerra huani jëhuajën ba'iyë. Yëquëñabi ja'nca sehuomajën, Riusu ta'yejeiyereba poreyete ëjojën, Riusubi congüëna, bain ai ba'iyë masiye ro'taye gu'aye ro'tayete ëñoni ñu'ñoje'iñë. ⁵ Riusuni uajën, Riusu masiyete senjën, Riusu ba'iyete ro'taye gu'a güecuani ta'yejeiye beoye ba'i güesejën, Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete masi güesejën, Cristoni si'a recoyo ro'tajë'ën cayë yëquëna. ⁶ Mësuacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, jaë'ë cajën ba'ijëna, mësuacua jubë ba'icuana Cristoni te'e ruiñe achaye gu'a güecuani saoni senjoñe ro'tayë yë'ë.

⁷ Yëquëñate gu'aye cacua ba'iyete re'oye ro'tani, re'oye masijë'ën. Bacuabi cajën, Cristo ëja bain re'huani raosi'cua'ë yëquëna cajëna, yë'ë yua bacuani ñaca yihuoguë cayë: Mësuacua yua Cristo ëja bain re'huasi'cua ba'iyë cajëna, yëquëñabi güina'ru Cristo ëja bain re'huasi'cua ba'iyë cayë yë'ë. ⁸ Ja'an ba'iyete ai cato'ga, mai E'jaguëbi yë'ëre re'huani raoguëna, yë'ë cayë'ru güina'ru yo'oye poreyë. Riusure yo'o congüë re'huasi'quëbi mësuacua ta'yejeiye jëja recoyo bacuare re'huaye coñe yë'ë. Mësuacua ta'yejeiye beocuare re'huama'iñë yë'ë. Ja'nca re'huaguë, yequëcuabi yë'ëre gu'aye cajëna, gare huaji yëye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁹ Mësuacuni si'a jëja coca toyani saoguëta'an, mësuacua ba'iru ba'icuana cayë'ru mësuacuni quëcoyë ro'tama'iñë yë'ë. ¹⁰ Bacuabi yë'ëre ñaca cajën ba'iyë: "Pablobi utire toyani raoguë, si'a jëja coca ai bëñe caguë toyaji. Ja'nca toyaguëta'an, mai naconi ba'iguë, ro ta'yejeiye beoye ba'iguë, yihuo coca te'e ruiñe cayë porema'i'te baguë" yë'ëre cajën ba'iyë. ¹¹ Ja'nca cacuani ñaca cayë yë'ë: Yëquëñabi mësuacua jubëna ti'anni cocare cato, yëquëna utire toyani saoyë'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë yëquëna.

¹² Mësuacua jubë ba'icuana ro coquecuabi ja'ancua ba'iyete re'oye cajën, Ja'ancua ba'iyë'ru quë'rë re'oye ba'iyë mai cajën, ro huesë hua'na cajën ba'iyë. Yëquëñabi ja'nca cayë'ru gare cayë beoye ba'ijën, ¹³ Riusu yo'o guanseni congüëna, ja'an yo'o re'oye yo'ose'e se'gare re'oye cajën ba'iyë yëquëna. Riusubi baguë yo'ore guanseni congüëna, yëquëñabi mësuacuana

sani, Riusu bainre mäsacuare re'huaye conjën, ja'an yo'o yo'ose'ere re'oye cajën ba'iyë yëquëna. ¹⁴ Mäsacua jubëre ba'ijën ja'an yo'ore yo'ojën, Riusu yo'o guanseni jo'case'e se'gare yo'ohuë. Yequëcua Riusu yo'o yo'oye concuare etoni saomaë'ë. Yëquënabi mäsacuana ti'anni, yequëcua Riusure yo'o concua beojënna, Cristo cocarebare mäsacuani quëani achohuë. ¹⁵ Yequëcuabi ba'itoca, bacuare gare etoni saomajën ba'iyë. Yëquëna se'gabi ja'an yo'o yo'ohuë camajën ba'iyë. Yëquëna se'gabi mäsacua naconi ba'ijën, Cristo cocarebare quëani achojënna, mäsacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajënna, mäsacua quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huaja'yete conjën ëjoyë. Mäsacua yua ta'yejeiye jëja recoyo re'oye re'huani, ja'nrëbi yëquënanu quë'rë re'oye conjënna, ¹⁶ yequë bain joboanna sani güina'ru quëani achoni conja'cua'ë. Yequëcua Riusure yo'o yo'oye concua ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'ere ëñani, Yëquëna se'gabi ja'an yo'ore yo'ohuë, gare camajën ba'iyë. ¹⁷ Bainbi bacua yo'o yo'ose'ere re'oye caye yëtoca, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru cajën, mai Èjaguë Riusu ta'yejeiye yo'ose'e'ë cajë'ën. ¹⁸ Ja'nca sëani, bainbi ja'ansi'cua yo'o yo'ose'ere re'oye cajënna, Riusubi bacua ba'iyete re'oye ëñama'iji. Riusubi baguë bain ba'iyete re'oye ëñaguëna, ja'ancua se'gabi re'oye yo'o yo'ocua ba'iyë.

11

Pablo y los falsos apóstoles

¹ Mäsacua jubë ba'icuabi yë'ëre cajën, Ro huesë ëaye se'ga coca yihuo'te baguë cajën, ja'nca yë'ëre cacuata'an, yë'ëbi coca yihuoguëna, mäsacua güeye beoye achajë'ën. ² Mäsacua huacha riusure recoyo ro'tama'ïne caguë, Riusu oire baye'ru mäsacuani ai oire bayë yë'ë. Yë'ë yua Cristo bainre mäsacuare re'huaye congüë, mäsacuare Cristoni te'e zi'inhüë. ³ Ja'nca zi'inguëta'an, yureca mäsacua ba'iyete ai oiguë, huacha riusu hua'ire recoyo ro'tama'ïne caguë, mäsacuani yureca coca yihuo'yë yë'ë. Ira baingo ba'isi'co Eva hue'egobi aña re'o coca case'ebi coque güesegona, yequërë mäsacuabi coquejën cacuani achani, güina'ru yo'oni, Cristoni te'e ruiñe recoyo ro'taye jo'cama'ïne. ⁴ Yëquënabi mäsacuani Cristo cocarebare quëani achojën, Jesucristo ba'iyete mäsacuani masi güesejënna, mäsacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu Espiritute conu bahuë. Ja'nca yo'ocua'ta'an, yequëcuabi yëquëna ye'yose'e'ru tin ye'yojën, Riusu yo'o yo'oye ta'yejeiye concua ba'iyë ro coquejën ëñojën, coqueye se'ga cajënna, mäsacuabi te'e jëana achani bojojën, yëquëna quëani achose'ere ro'taye jo'cahuë. ⁵ Ja'an ro coqueye ye'yocuabi mäsacua jobona ti'anni, Riusu yo'o ta'yejequënanu mäsacuani Cristo cocarebare quëani achojën, Jesucristo ba'iyete mäsacuani masi güesejënna, mäsacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu Espiritute conu bahuë. Ja'nca yo'ocua'ta'an, yequëcuabi yëquëna ye'yose'e'ru tin ye'yojën, Riuiye conjën ba'iyë ro coquejën cajën, yë'ë ba'iyete gu'aye cajënna, bacua ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye Riusuni yo'o congüë ba'iyë yë'ë. ⁶ Bacuabi yë'ëre cajën, Coca quëani achoye porema'iguëbi gu'aye achoye ca'te cajënna, bacua yequërë te'e ruiñe cayë. Te'e ruiñe catog'a, yë'ë yua Cristo ba'iyete ai masiguë, bacua masiye'ru quë'rë ai ba'iyë masiguë, mäsacuani te'e ruiñe ye'yojën, si'a Cristo cocarebare mäsacuani ai re'oye masi güesehye'yose'e'ru tin ye'yojën, Riüü yë'ë.

⁷ Ja'nca masi güeseguëbi Riusu cocarebare mäsacuani quëani achoguë, mäsacuani curi ro'iyë senma'iguë, ro bonse beo hua'guë'ru ëñoguëna, mäsacua yua yë'ëre gu'aye yo'oguë ba'iyë ro'taye? ⁸ Banhuë. Mäsacuani re'oye yo'o conza caguë, Cristo bain yequë jubë ba'icua, bacua curire conu, mäsacua naconi baë'ë yë'ë. ⁹ Ja'nrëbi yo'je, mäsacua naconi ba'iguë, bonse carajëguëna, mäsacuani curire gare senmaë'ë. Senma'iguëna, Cristo bain Macedoniabi raisi'cuabi yë'ë caraguë ba'ise'ere ëñani, yë'ëna ro insini conhuë. Riusubi ja'nca yë'ëre congüëna, mäsacuani curi señe gare ro'taye beoye ba'iyë yë'ë. ¹⁰ Mäsacuani te'e ruiñereba coca caguë ba'iyë yë'ë. Jesucristo cocarebare quëani achoguë, yë'ëre achacuani curi ro'iyë gare señe beoye ba'iyë yë'ë cayë. Ja'nca caguë, si'a Acaya yijare ganiguë caguëna, yequëcuabi yë'ëre ëñeyë gare porema'ïñë. ¹¹ Mäsacuani yure caye'ru caguëna, ¿Mäsacuabi yequërë yë'ëre ro'tajën, Maire gare yëma'iji baguë cajën ba'ima'ïne? Bañë. Mäsacuani ai ba'iyë ai yëreba yëguëna, Riusubi masiji.

¹² Yureca, yë'ë yure yo'oguë ba'iyë'ru gare jo'caye beoye yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, ba bain, Riusure yo'o concua ba'iyë ro coquejën ëñocuabi mäsacuana ti'anni, yë'ë curi coye'ru güina'ru cojën Riusu yo'ore yo'oyë cajën, ja'an caye gare porema'ïñë. ¹³ Bacuabi mäsacuana ti'anni, Riusubi yëquëenate cuencueni raobi cajën, ro coquejën, ro bacua yëye'ru yo'o yo'ojën, Cristore yo'o concua ba'iyë'ru ro coquejën ëñonë. ¹⁴ Zupai huati yo'oye'ru yo'oye masiyë bacua. Zijei re'oto ba'iguëbi Riusu bainna ti'anni, mia re'otona masiye ganiguë ba'iyë'ru ëñoni, Riusu bainre coqueye masiji. ¹⁵ Ja'nca masiguëna, zupaire concua'ga Riusu bain re'oye yo'ocua ba'iyë'ru ëñojën, maina ti'añë. Ja'nca ti'anjënna, bacua yo'oye masiyete gue ro'taye beoye ëñama'ijë'ën. Riusu bënni senjojei umuguse ti'anguëna,

Riusubi bacua ro ëmëje'en ba'iyete ëñama'iji. Bacua yo'o yo'ose'e se'gare ëñani, bacua bënni senjoja'ñete bacuana jo'caji.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

¹⁶ Yureca mësuacuan se'e coca yihuoguë cayë yë'ë. Yequëcuabi yë'ë ba'iyete cajën, Ro huesë ëaye se'ga coca yihuo'te baguë, cajënna, mësuacia yua bacua ro'taye'ru ro'tama'ijë'ën. Mësuacubi bacua ro'taye'ru ro'taye yëcuata'an, yë'ë coca yihuoyete achajë'ën. Yë'ë ba'iyete choa ma'carë cani achoye yëyë yë'ë. ¹⁷ Ja'nca cani achoguëbi ro bain re'oye cayete ëjoma'ifñë yë'ë. Mai Èjaguë Riusubi ro bain re'oye cayete ëjoma'iguëna, yë'ë'ga ja'nca ëjoma'ifñë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yua ro huesë ëaye se'ga coca yihuoye ëñoto'ga, yë'ë cocare achajë'ën. ¹⁸ Ba bain hua'na mësuacuana coquejën ti'ansi'cuabi ro bacua gu'a ëayete ro'tajën, bacua ba'iyete re'oye cani achoyë. Ja'nca cani achojënna, yë'ë yua yë'ë ba'iyete re'oye cani achoguë, Riusu ta'yejiye ba'ye se'gare ro'tayë yë'ë. Mësuacubi ja'anre re'oye masiyë. ¹⁹ Ba coquecuabi bacua re'oye ba'iyete cajën, ro huesë ëaye se'ga cani achojënna, mësuacubi Bacua cocare te'e ruiñe ye'yeñu cajën, bacua cocare bojojën achayë. Ja'nca achacuabi yë'ë coca yihuoyere'ga achajë'ën. ²⁰ Bacuabi re'o coca cani achojënna, mësuacubi achani, Cristo ba'iyete jo'cani, zupai huati zemosi'cua te'e jëana ruiñë. Bacuabi re'o coca cani achoni, ja'nrëbi mësuacia curire tëani bayë. Mësuacure'ga tëani bani, bacua gu'a concuare mësuacure re'huayë. Riusu coca quëani acho ëjacua ba'iyë yëquëna cajën, mësuacuan huaijën si'nseyë. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, mësuacubi gare ënsemajën, bacuare gare gu'aye cayë beoye ba'iyë. ²¹ Mësuacia coquejën ye'yocuabi ai re'oye guanseye masiyë, cayë mësuacia. Ja'nca cacuata'an, yë'ëca bacua guanseye'ru guanseye porema'ifñë. Bacua yo'oye'ru yo'oye ti'anma'ifñë yë'ë, cayë bacua.

Ja'nca cacuata'an, bacua ba'iyë'ru quë'rë re'o ëjaguë ba'iyë yë'ë. Yë'ëbi, Ja'ansi'cua ba'iyete caye'ru catoca, ñaca cani achoye poreyë yë'ë. ²² Bacuabi ja'ansi'cua ba'iyete cajën, Yë'ë yua hebreo bainguë sëani, Riusu bainguë'ë yë'ë. Yua Israel bainguë sëani, Riusu te'e bainguë'ë. Yë'ë yua Taita Abraham bainguë sëani, Riusu te'e bainguë'reba'ë yë'ë, ja'anre cajënna, yë'ë'ga güina'ru ba'iguë, Riusu te'e bainguë'reba'ë ba'iguë'ë. ²³ Bacua'ga cajën, Yë'ë yua Cristore yo'o congüë'ë cajënna, yë'ëbi Cristoni quë'rë re'oye congüë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi yë'ë ba'iyete cani achoguëna, bacuabi achani, yequë'rë yë'ëre cajën, Ro güebe coca ca'te baguë cajën ba'ima'ifñë. Ja'nca cajën ba'icuaata'an, yë'ë quë'rë jëja recoyo re'huani, ñaca cani achoyë yë'ë. Bacua yo'o coñe'ru quë'rë ai guajaye tëca ai yo'o congüë ba'iyë yë'ë. Ja'nca yo'o congüë ba'iguëna, yë'ë je'o bacuabi yë'ëni ai ba'iyë preso zeanjën, yë'ëni tëcabëbi ai ba'iyë huaijënna, jurni huesë ëaye bajji' yë'ëre. ²⁴ Judío ëja bain'ga yë'ëre cinco viaje zeanni, ga'ni za'zabobi treinta y nueve huaise'ebi yë'ëre si'nsehuë. ²⁵ Romano ëja bain'ga samute viaje yë'ëre zeanni, bacua huaiñoabi yë'ëre huaë'ë. Yequëcua'ga te'e viaje gatabi yë'ëni senjojën huaë'ë. Samute viaje jai ziaya yogubi saiguë, yogubi rucaguëna, ai yo'ohuë yë'ë. Jai ziyayate na'ijani ñatajani huahuaguëna, rucua ëaye bajji' yë'ëre. ²⁶ Cristobi yo'ore caguëna, si'a re'otoñana ai ba'iyë ganiguëbi ai huaji yëguë saë'ë yë'ë. Ziayañabi co'jeguëna, tonni rucare'ahuë yë'ë. Jiancua'ga yë'ëre zeanre'ahuë. Yë'ë bain jubë ba'icua judío bain cacua, ja'ancua'ga yë'ëni ai je'o bani, yë'ëni ai gu'aye yo'ohuë. Yë'ë yua huë'e joboñabi ganiguëna, baru bainbi yë'ëni je'o bahuë. Bain beo re'otoñabi ganiguëna, airu hua'i hua'nabi yë'ëre zeanni ainre'ahuë. Jai ziyayabi ganiguëna, yë'ë ai huaji yëguë baë'ë. ²⁷ Ja'nca ba'iguë bajji' yë'ëre. Cristo yo'ore yo'oguë, ai guajaye tëca ai yo'ohuë. Ja'an yo'ore yo'oguë na'ijani ñatajaiguë, ai baë'ë. Aon gu'ana ju'inguë, oco ëana ju'inguë, caña caraguëbi sësëna ju'inguë, aon aifñe jo'cani Riusuni uaguë ai baë'ë yë'ë.

²⁸ Ja'nca ai yo'oguëbi quë'rë se'e ai yo'oguë baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, Cristo bain jubëan'ga yë'ë coñete ëjojën, si'a umuguseña yë'ë cuirayete ai senni achajënna, ai yo'oguë, bacuani coñe bayë yë'ë. ²⁹ Cristo bainbi recoyo jëja beojën gu'a juchana to'injënna, yë'ë'ga bacua jëja beoyete ro'taguë, bacua ba'iyete ai oiyë yë'ë. Gu'a jucha yo'ocubai coquejënna, Cristo bain gu'a juchana to'injënna, yë'ëbi bacuani ai oire baguë, bacua gu'a juchare quë'ñeni senjoja'ma caguë, bacua ba'iyete ai oiyë yë'ë. ³⁰ Yureca, ja'an coquecuabi mësuacia jubëna ti'anni, bacua ba'iyete re'o coca cani achojënna, yë'ëca yë'ë ba'iyete cani achoto, yë'ë ai yo'oguë ba'iguë, yë'ë porema'iguë ba'iguëna, Riusubi yë'ëre congüë bajji'i. Ja'an se'gare cani achoyë yë'ë. ³¹ Ja'nca cani achoguëbi gare coqueye beoye ba'iyë. Mai Èjaguë Riusu, mai Èjaguë Jesucristo Taita ba'iguëbi yë'ë ba'iyete ëñani, yë'ë te'e ruiñe cayete masiji. ³² Yë'ë'ga Damasco huë'e jobore ba'isirën ai yo'ohuë. Ba bain ëjaguë, Rey Aretas hue'eguëbi ba huë'e jobo ëjaguëni guansegüëna, soldado hua'nabi yë'ëni preso zeañe ro'tajën, ba tu'ahuë anto sa'roñare ëñajën, yë'ëre ëjohuë. ³³ Ja'nca ëjocuata'an, yë'ë gajecuabi yë'ëre jai jë'ena ayani, tu'ahuë gojebi etoni, hue'se ca'ncona gachohuë. Gachojënna, yë'ëni preso zeañe poremaë'ë.

12

Visiones y revelaciones

¹ Yé'è ba'iyete ja'nca caní achoguè, yequëcuabi yé'ère re'oye ro'tama'icuata'an, se'e yeque cocare mësacuani caní achoyè yé'è. Mai Èjaguèbi yé'èni guënamé toya ènoguè ba'ise'ere quëayè. ²⁻³ Ja'an toya èñsirèmbi cuencueto, catorce tècahuëan ba'è'è. Yé'è yua Cristoni te'e zi'inni ba'iguëna, Riusu Espiritubi yé'ère te'e jëana guënamé re'otona saní èñobi. Yé'è recoyo se'gabi saní èñato, huesëyè yé'è. Yé'è ga'nihuère'ga saní èñato, huesëyè yé'è. Riusubi masiji. Èñe se'gare te'e ruiñe masiyè yé'è. Riusu ba'i joborebana ti'anni ba'è'è yé'è. Ai re'orureba ba'iguèbi bají'i. ⁴ Ja'nca ti'anni ba'iguëna, Riusubi baguè ta'yejeiye ba'iyete yahue quëani achoguëna, achahuè yé'è. Ja'nca achaguè, uëan ba'è'è. Yé'è yua Cristoni te'e zi'inni ba'iguëna, Riubainni quëaye gare porema'inë yé'è. ⁵ Riusu toyare ja'nca èñaguè, Riusu yahue cocare ja'nca achaguè ba'iguëna, mësacuabi yé'è ba'iyete ai re'oye cajèn bojojèn ba'iyè poreyè. Yé'èca Riusu ta'yejeiyereba yo'oguè ba'ise'e se'gare caní achoguè, ro yé'è re'oye ba'iyete gare caní achoma'iguè'è yé'è. Yé'è ba'iyete caní achoto, yé'è jëja beoye ba'iyè se'gare caní achoyè yé'è. ⁶ Yureca yé'èbi ba coquecua, bacua ba'iyè caní achoye'ru yoni te'e zi'inni ba'iguëna, Riuè'è ba'iyete caní achoto'ga, bacuabi yé'ère cajèn, Ro güebe coca se'gare ca'te cajèn, ai huacha cayè. Te'e ruiñereba cayè se'ga ba'iyè yé'è. Ja'nca ba'iguëta'an, yé'è ba'iyete se'e caní achoma'inë yé'è. Bainbi yé'ère èñajèn, Ai ta'yejeiye èjaguè ba'iji camajèn ba'ija'bè caguè, yé'è te'e ruiñe ganiñe, yé'è te'e ruiñe coca quëani achoye, ja'an se'gare ro'tajèn ba'ija'bè cayè.

⁷ Ja'n'rèbi, Riusubi yé'è ba'iyete èñani, Yequèrè baguè guënamé toya èñase'ebi baguè se'gare'ru ai huanoma'iguè caguè, zupai huatibi yé'è ga'nihuète ja'si yo'oguëna, Riusubi ènsemaj'i. Ja'nca ja'si yo'oguëna, gare cuaoma'iji. ⁸ Ja'nca cuaoma'iguëna, samute viaje Riusuni senni achaguè, ba ja'si yo'oyete cuaoj'è'n caguè sen'è. ⁹ Senguëna, yé'èni caguè sehuobi Riusu: "Ba'ñe. Yé'è Espiritu coñe se'ga ba'iji mè'ère. Bainbi yé'èni cajèn, Gare jëja beoyè yé'è cajënna, yé'è ta'yejeiyereba yo'oye poreyete masi güeseguè, jëja beo hua'nani re'oye coñè yé'è" yé'èni sehuoni jo'cabi Riusu. Ja'nca sehuoni jo'caguëna, yé'è jëja beoyete què'rè se'e caní achoguè, bojoyè yé'è. Ja'nca caguëna, Cristobi yé'èni caraye beoye ta'yejeiye yo'o güeseji. ¹⁰ Ja'nca sèani, yé'è hua'guèbi ro jëja beoguè ba'itoca, ai bojoyè yé'è. Yequëcuabi yé'è, Cristore yo'o conguète èñajèn, yé'ère jayajèn, je'o bajënna, què'rè bojo recoyo re'huaguè ba'iyè. Yé'è guajaye tèca ai jëja yo'oguè, gare porema'inë tèca Cristoni conguè bojoyè yé'è. Ro jëja beo hua'guè ba'itoca, Cristobi yé'èni jëja ba güeseji.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Yureca, yé'èbi ja'an cocare caní achoguëna, yequëcuabi yé'ère cajèn, Ro güebe coca se'gare ca'te cayè poreyè. Mësacuabi yé'è ba'iyete re'oye cama'ijënna, ja'an cocare caní achoyè bahuè yé'è. Mësacuabi yé'è ba'iyete re'oye casi'cua ba'itoca, ja'an cocare caní achoyè banre'ahuè yé'è. Ja'nca sama'ijënna, ba coquecuabi mësacuana ti'anni, bacua ba'iyete re'oye caní achojèn, Cristo bain cuencuesi'cua'è yëquëna. Baguère què'rè ta'yejeiye conca'a'è cajënna, yé'è yua ro jëja beo hua'guè ba'iguëta'an, ba coquecua yo'o coñe'ru què'rè ta'yejeiye Cristoni conguè'è yé'è. ¹² Yé'è yua mësacua naconi ba'iguè, mësacuani jo'caye beoye yo'o conguëna, Riusubi baguè ta'yejeiye yo'ore yo'oni ènoguè, yé'èni ta'yejeiye yo'ore yo'o güeseni, yé'è yua Riusure yo'o conguè ba'iyete mësacuani masi güesebi. ¹³ Riusubi yé'ère ja'nca conguè, si'a Cristo bain jubëan coñe'ru mësacuani què'rè ai re'oye conguè bají'i. Èñe se'gare mësacuani re'oye yo'o güesema'è'è yé'è. Yé'è bonse carase'ere mësacuani ro'i güesema'è'è. Ja'nca ro'i güesema'isi'quëbi mësacuani gu'aye yo'otoca, yé'è gu'aye yo'ose'ere se'e ro'tama'ij'è'n.

¹⁴ Yureca mësacuani èñaguè sai bi'raguè, samute èñaguè saiye ba'iyè. Mësacuana saní ti'anni, yé'è carayete ro'iyè mësacuani gare senma'inë yé'è. Mësacua bonsere cu'ema'inë. Mësacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tani bojoye, ja'an se'gare cu'eyè yé'è. Yé'è yua mësacua taita'ru ba'iguèbi yé'è mamacua bonsere ro tèani baye beoye ba'iguè'è yé'è. Zin hua'nabi bacua taita sanhuèni cuirani iroma'inë. Taita sanhuèbi bacua zin hua'nani cuirani iroye bayè. ¹⁵ Ja'nca sèani, mësacuani Cristona recoyo te'e zi'ín güeseyè ro'taguè, yé'è baye si'ayete ro'iguè, yé'è poreyè'ru si'a jëja yo'o yo'oguè, mësacuani cuirani conni bojoza caguè ba'iyè yé'è. Ja'nca ba'iguèbi mësacuani què'rè recoyo ai yëreba yëto'ga, mësacuabi yé'èni ta'yejeiye yëma'inë.

¹⁶ Yé'è carayete ro'iyè mësacuani gare senma'iguëna, ¿mësacuabi yequèrè yé'è ba'iyete ro'tajèn, Coque huati sèani, mai bayete yahuera'rè ro coqueguè tèabi'te cama'inë? ¹⁷ Gare banhuè. Yé'è gaje bain mësacuana saosi'cuabi mësacua bayete gare tèama'è'è. Ja'anre yé'èna gare raoma'è'è. ¹⁸ Yé'è gaje bainguè Titoni guansení mësacuana saoguè, yequè yé'è bainguète baguè naconi sahuè. Saoguëna, bacuabi mësacuana ti'anni, mësacua bayete gare tèaye

beoye ba'ë. Tito yua yë'ë naconi recoyo te'e zi'insi'quëbi yë'ë yo'o coñe'ru mësacuani güina'ru yo'o congüë baj'i.

¹⁹ Yureca mësacuabi yë'ë toyani saosi cocare ëñajën, yëquëna ba'iyete ro'tajën, ¿Gu'aye yo'osi'cuabi bacua ba'iyete cani ahojën, maini ro re'o cocare cayë cama'ñe mësacua? Banhuë. Riusubi achaguëna, yëquëñabi mësacuani coñe se'ga ro'tajën, yure toyasi cocare mësacuana saoyë. Yë'ë bain sanhuë ai yësi'cua, mësacua recoyo jëja baye se'gare ro'tajën, mësacuani yure yihuojën coca toyani saoyë yëquëna. ²⁰ Ja'nca toyani saoguëta'an, yequërë mësacuana sani ëñato, mësacuabi gu'aye yo'ojën ba'ima'ñe. Ja'nca ba'itoca, yë'ëbi mësacuani ai bëñe ëñaguëna, ¿mësacuabi bojoma'ñe? ¿Yequërë mësacuabi sa'ñeña bëñjën cajën ba'ima'ñe? ¿Sa'ñeña coca cu'ejën ba'ima'ñe? ¿Mësacua ba'iyete se'gare'ru huanoma'iguë? ¿Sa'ñeña ro y'i'o coca cajën ba'ima'ñe? ¿Sa'ñeña gu'a coca cajën ba'ima'ñe? ¿Ro mësacua ba'iyete se'gare re'oye cani ahojën ba'ima'ñe? ¿Yequërë mësacua jubë yua sa'ñeña huajën gu'ajëjën ba'ima'ñe? ²¹ Yë'ë yua mësacuana se'e sani ëñaguë, yequërë mësacuabi yë'ë re'oye ro'tase'ru te'e ruiñe yo'oma'ijëna, mësacua ba'iyete sa'ntiguë ruinguë, mësacua jubë ba'icua jobo ba'icuabi gu'a jucha yo'ojëna, ¿mësacuare ai ba'iyete ai oiguë ba'ima'ñe yë'ë? Ja'nca sëani, mësacua ai ba'irën cue'yoni, sa'ñeña ro a'ta yo'ojën, sa'ñeña ro yahue bajën, si'si yo'ojën ba'itoca, te'e jëana mësacua gu'a juchare gare jo'cani gare se'e yo'omajën, Cristo ba'iyete cu'ejën ba'ijë'ën.

13

Advertencias y saludos finales

¹ Yureca, mësacuani ëñaguë sai bi'raguë, samute ëñaguë saiye ba'iyete yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi si'nse cocare cayë batoca, ba si'nseja'guëte yë'ëna rani, samutecua baguë gu'aye yo'ose'ere ëñasi'cuare'ga rajë'ën. Bacuabi ba bainguë gu'aye yo'ose'ere te'e catoca, si'nse güeseyë. Te'e cama'itoca, bañë. Riusu cani jo'case'ru güina'ru yo'oyë. ² Yë'ë samu ëñaguë saise'e ba'iguëna, mësacua jubë ba'icua yequëcuabi gu'a jucha yo'ojëna, bacuani ënse cocare ganbare caguë yihuohuë yë'ë. Yureña'ga, mësacua naconi beoguëbi si'acuanü güina'ru yihuoyë yë'ë. Mësacuana se'e ëñaguë saiguë, bacua gu'a juchare gare jo'cajën ba'ima'itoca, bacuani ai jëja si'nse güeseyë yë'ë. Gare jëaye beoye ba'iji bacuare, cayë. ³ Mësacuabi yua Cristo coca quëacaguë ba'iyete yë'ëre ro'taye güejëna, mësacuani ai jëja si'nse güeseyë yë'ë. Cristo ba'iyete cato, ro jëja beoji catoca, ai huacha cayë mësacua. Ta'yeyeyereba ba'iguëbi mësacuani si'nseye masiji. Baguë ta'yeyeyereba yo'oguë ba'ise'e, mësacua jobo yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, baguë poreyete masijë'ën. ⁴ Baguë crusu sa'cahuëna quense'ere ro'tato, ro jëja beo hua'guë'ru ëñoni, ja'anrën junni tonbi baguë. Ja'nca junni tonguëna, Riusubi ta'yeyeyereba jëja yo'oni, baguëte huajëguëte re'huaguëna, yureca ai jëja baguëbi huajëguë ba'iji. Yëquëna'ga Cristoni te'e zi'inni ba'ijën, ro jëja beo hua'na'ru ëñocuata'an, mësacuana ti'anni, Riusu caye'ru mësacua naconi yo'ojën, Riusubi ta'yeyeyereba yëquëñani te'e congüëna, ai jëja ba hua'na'ru ëñoñë yëquëna.

⁵ Yureca, mësacua ja'ansi'cua ba'iyete te'e ruiñe ëñani, Cristoni si'a recoyo ro'taye yë'ëre carama'iguë cajën, mësacua ba'iyete te'e ruiñe ro'tani masijë'ën. Yequërë Cristo te'e zi'ñete huesëma'ñe mësacua. Baguë ta'yeyeyete yo'oni coñete jo'cani senjotoca, yureca Cristo recoyo zi'ñete huesëcua'ë mësacua. ⁶ Yureca, mësacua ba'iyete te'e ruiñe masijën ba'itoca, yëquëna Cristo ëja bain ba'yere'ga masija'cua'ë. Ja'an masija'yete yëyë yë'ë. ⁷ Yëquëna hua'nabi Riusuni ujajën, mësacua ba'iyete senni achajën, ñaca cayë: Gu'aye yo'oye beoye gare ba'ija'bë mësacuare cajën, Riusuni señë yëquëna. Yëquëñabi Cristo ëja bain ba'iyete te'e ruiñe ëñoñe ro'tama'ñë. Yequëcuabi yëquëna ba'iyete ro gu'aye ëñacuata'an, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'iyete yëyë yëquëna. ⁸ Riusu te'e ruiñe ba'i cocare'ru tin yo'oye gare porema'ñë yëquëna. Yequëcuabi te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare re'oye masi güeseyete bayë yëquëna. ⁹ Mësacuabi te'e ruiñe yo'ojën, jëja ba recoyo re'huajën ba'itoca, bojoyë yëquëna. Yëquëñabi jëja bani mësacuani si'nse cocare cayë porema'ñë. Yëquëñabi Riusuni ujajën, mësacua quë'rë te'e ruiñe re'huani ba'iyete senni achajën ba'iyë. ¹⁰ Yureca, mësacuana yuta saima'iguëbi mësacuani si'a jëja yihuoguë toyahuë yë'ë. Yë'ëbi mësacuana ti'anni, mësacuani bënni si'nseyete yëma'iguë sëani, mësaujajën, mësacua ba'iyete sennicuani ja'nca toyani ru'ru saoyë. Mai E'jaguë Jesucristobi baguë coca quëñani acho ëjaguëre yë'ëre re'huani, mësacuana saoguëna, mësacuani si'nseyete cayë poreyë yë'ë. Ja'nca cayë poreguëta'an, mësacuani carajei güeseyete yëma'ñë. Quë'rë te'e ruiñe ba'icua mësacuare re'huayete yëyë yë'ë.

¹¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani coca toyani tējini, mësacuani despidiyë yë'ë. Te'e ruiñe yo'oye se'ga bajë'ën. Yë'ë yihuoreba yihuoni toyase'ere te'e ruiñe ro'tani yo'ojën ba'ijë'ën. Sa'ñeña te'e recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Sa'ñeña huamajën, bojoye se'ga ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mai E'jaguë Riusubi maini sa'ñeña oire bani bojo güeseguë, ja'anguëbi

mēsacua naconi recoyo te'e ba'iji. ¹² Mēsacuabi sa'ñeña ñë'cato, sa'ñeña su'ncajën saludajë'ën.

¹³ Si'a Cristo bainreba ênjo'on ba'icua'ga mēsacuani saludaye guansehuë.

¹⁴ Yureca, mēsacuani despdieguë, mai Ejaguë Jesucristo ta'yejeiyereba coñe, mai Taita Riusu oire bani yëye, Riusu Espiritu recoyo te'e ba'iye, ja'an yua mēsacua si'acua naconi ba'ija'guë cayë yë'ë.

San Pablobi GALACIA Bainni utire toyani saobi

Saludo

¹ Yé'è, Pablo hue'eguèbi Riusu ta'yejeiye yo'o conguè ba'iguè'è. Ja'nca ba'iguèna, bainbi yé'ère gare cuencueni raomaè'è. Bainbi yé'èni coca gare ye'yomaè'è. Mai Èjaguè Jesucristo, mai Taita Riusu, bacuabi yé'ère cuencueni raoni, yé'èni coca ye'yohuè. Jesucristobi junni tonguèna, Taita Riusubi baguète huajèguète re'huabi. Ja'nca re'huaguèbi yé'ère cuencueni raoni, baguè ta'yejeiye yo'o conguère yé'ère re'huabi. ² Yureca, yé'è, yé'è gaje bain Cristo bain naconi, yèquènabi ènjo'onre ba'ijèn, mèsacua Cristo bain Galacia yijare ba'i jubèan si'acuani utire toyani saoyè yèquèna. ³ Mai Taita Riusu, mai Èjaguè Jesucristobi mèsacuani ai oire bani conjèn, mèsacuani ai recoyo bojo güesey masiyè. ⁴ Mai Taita Riusubi cuencueni raoguèna, Jesucristobi mai gu'a jucha zemosi'ajèguète re'huabi. Ja'nca re'huaguèbi yé'ère cuencueni raocuana ti'anni, Riusubi si'nsema'ija'guè caguè, mai jèayete èñobi. Mai gu'a jucha ro'ire junni tonguèna, Riusu bainreba si'arèn ba'iyè poreyè mai. ⁵ Ja'an ta'yejeiye Èjaguè Riusu ba'iyete gare caraye beoye bojo cocare cajèn bañuni.

No hay otro mensaje de salvación

⁶ Riusubi mèsacuani ai oire baguè conza caguè, Cristo ba'iyete mèsacuani èñoni, Cristo bain ba'iyè mèsacuare choiguèna, mèsacuabi achahuè. Ja'nca achani ba'icuabi yureca teuaguèbi yé'ère cuencueni rao'e jèana baguète jo'cani senjojèna, gue ro'taye beoye sa'ntiyè yé'è. Yèquècuabi tin ma'are ro coquejèn èñojèna, mèsacuabi ja'an ma'aja'an ganini, Riusu bain ruiñu cajèn, bacua coca quèani achose'ere te'e jèana achani yo'ohuè. ⁷ Riusu bain ba'iyè yètoca, tin ma'abi sani ti'añe gare porema'ñè. Cristoni si'a recoyo ro'taye se'gabi Riusu bain ba'iyè poreyè mai. Yèquècuabi mèsacuana ti'anni, tin cocare ro hui'ya yihuojèn, tin ma'are èñojèn, ro coqueye se'ga ba'iyè bacua. ⁸ Yèquènabi mèsacuana ti'anni, Riusu cocarebare mèsacuani quèani achojèn, Riusu bain ba'iyè te'e ruiñe cani achohuè. Yèquècuabi mèsacuana ti'anni, Yèquèna jubè bain ba'iyè cajèn, o Riusu coca cacua ba'iyè cajèn, tin quèani achotoca, Riusu bènni senjoñe se'ga ba'iji bacuare. ⁹ Ganreba caguè, ai bèiñe si'a jèja yihuoguè, mèsacuani se'e quèayè yé'è. Yèquècuabi mèsacuana ti'anni, yèquèna quèani achose'eru tin cocare quèani achotoca, Riusu bènni senjoñe se'ga ba'ija'guè bacuare, cayè yé'è. ¹⁰ Ja'nca caguèbi yèquècua case'eru yo'oma'iguè, ro bain re'oye èñañe gare ro'taye beoye ba'iyè yé'è. Riusu re'oye èñañe se'gare èjoguè, baguè yo'o case'ere yo'oguè ba'iyè yé'è. Ro bain re'oye èñañete ro'tatoca, Cristoni yo'o conguè gare beore'ahuè yé'è.

Cómo llegó Pablo a ser apóstol

¹¹ Yureca, yé'è bain sanhuè, èn cocare mèsacuani quèani achoguèna, mèsacua achani ye'yèjè'èn. Yé'è yua Riusu cocarebare quèani acho bi'raguèna, ro bain ye'yose'e gare beobi. ¹² Ja'an cocare ye'yeto, ro bain yihuoni ye'yoyete gare senmaè'è yé'è. Riusu ye'yoye se'gare senguèna, Jesucristobi baguè cocarebare yé'èni masi güeseguè, guènamèbi na'oni yé'èni cuencueni èñobi.

¹³ Yé'è ja'anrè yo'oguè ba'ise'e, judío bain naconi bacua Riusu cocare ye'yeguè ba'iguèna, mèsacua masiyè. Cristo bain jubèanre gare huesoni si'aza caguè, bacua ñè'casiruana ti'anni, ai coca neni, bacuani ai je'o baguè ba'nhuè yé'è. ¹⁴ Judío ira bain ba'isi cocare ye'yeni masito, yé'è gaje bain ye'yeye'ru què'rè ai ba'iyè ye'yeni masiguè ba'nhuè yé'è. Yé'è ira bain ba'isi'cua yo'ojèn ba'ise'eru te'e ruiñereba yo'za caguè, ba cocare ai ye'yeni masiguè ba'nhuè yé'è. ¹⁵ Ja'nca ba'iguèreta'an, Riusubi yé'è tè'ya raisirèn què'rè ja'anrèn yé'ère cuencueni, yé'èni ai yèreba yèguè, baguè yo'o conguè ba'ija'guère yé'ère re'huabi. ¹⁶ Ja'nca re'huani, ba'iguè ba'iguè, baguè Zin Jesucristote yé'èni bojoguè èñobi. Judío bain jubè ba'ima'icuana sani, Cristo ba'iyete bacuana quèani achojè'èn caguè, Jesucristote yé'èni èñobi. Ja'nca èñoguèna, bain masicuani yihuo cocare senmaè'è yé'è. ¹⁷ Cristo ta'yejeiye yo'ore conca, yé'è re'huase'eru què'rè ja'anrè re'huasi'cua, Jerusalén huè'e jobo ba'icua, ja'ancuana yihuo cocare senni achaguè saimaè'è yé'è. Ja'nca saima'iguèbi Arabia yija re'otona sani, ja'anruna bèani, Riusu naconi te'e caguè baè'è yé'è. Ja'nca ba'iguè, ja'nrèbi jè'te, Damasco huè'e jobona se'e goè'è yé'è.

¹⁸ Goni, ja'nrèbi samute tècahuèan bani, Jerusalenna sani, Pedroni èñañajè'è. Èñajani, baguè naconi quince umuguseña se'ga bèani baè'è. ¹⁹ Ja'nca ba'iguè, Pedro, yèquè Santiago, mai Èjaguè Jesucristo yo'jeguè, ja'an samucua se'gani èñañuè yé'è. Yèquècua Cristore ta'yejeiye yo'o concuani èñañajè'è yé'è. ²⁰ Riusubi yé'è recoyote èñañuèna, mèsacuani gare coquema'ñè

yé'ë. Te'e ruiñe se'gare mësacuani toyani saoyë. ²¹ Bacuare ëñani tējini, ja'nrëbi Siria, Cilicia, ja'an yija re'otoñana saë'ë yé'ë. ²² Cristo bain Judea yijare ba'ijën, yuta yé'ëre huesëjën baë'ë. Yé'ë ba'iyete achaye se'ga ba'ijën baë'ë. ²³ Yequëcuabi yé'ëre quëajën: "Ja'anguëbi maini ai je'o bani, Cristoni recoyo ro'taye gare jo'cani senjojë'ën casi'quë, ja'anguëbi yureña Cristoni si'a recoyo ro'ta cocare bainni quëani achoguë ganiji" ja'anre quëajënna, ²⁴ Cristo bain Judea yija ba'icuabi yé'ë ba'iyete mame re'huase'ere ro'tajën, Riusu ta'yejeiye ba'iguëni ai bojojën cahuë.

2

Los otros apóstoles aceptan a Pablo

¹ Cristore ta'yejeiye yo'o concuani ëñani tējini, ja'nrëbi catorce tëcahuëan bani, Jerusalén huë'e jobona se'e saë'ë. Bernabé naconi saiguë, Titore'ga sahuë yé'ë. ² Riusubi yé'ëre saiye guanseguëna, Jerusalenna saë'ë yé'ë. Sani ti'anni, ru'ru Cristo bain ëjacua naconi yahuera'rë ñë'cani, Riusu cocareba quëani achoye, ja'anre bacuani te'e ruiñe quëahuë yé'ë. Yehurë bacuabi yé'ë quëani achoguë ganise'ere gu'aye ro'tatoca, yé'ëbi judío bain jubë ba'ima'icuari Riusu cocarebare quëani achoguëna, yé'ëni ënsema'iñe caguë, ja'an ganiguë quëani achoguë ba'iyete ëja bainni te'e ruiñe quëahuë yé'ë. ³ Ja'nca quëaguëna, bacuabi yé'ë yo'o yo'oguë ganiñete re'oye ëñani bojohuë. Bacuabi Titore ëñajën, baguë griego bainguë ba'iyete masicuata'an, baguëni go neño ga'nire tēyoye guansemaë'ë. ⁴ Ja'an se'gare guansetoca, gare güeye beoye yo'ore'ahuë. Yequëcuaca yëquëna ñë'casirute ba'ijën, go neño ga'nire tēyoye guansejën, si'a Moisés coca toyani jo'case'ere'ga bacua yo'oye'ru güina'ru yo'oye guansehuë. Ja'nca guansejënna, Titoni go neño ga'ni tēyoye gare yo'omaë'ë yëquëna. Ja'an guanseuabi ro coquejën ro yahue cacasi'cua baë'ë. Mësacua ro'taye'ru Cristoni si'a recoyo ro'tayë yëquëna cajën, yëquëna jubëna ti'anhuë. Ti'anni, maibi Cristoni recoyo te'e zi'inni bojojënna, bacuabi ro ëña rani. ¿Queaca Moisés coca toyani jo'case'ere bacuani yo'o güeseye'ne? cajën, maini ai rëquëye yo'o güeseyete ro'tahuë. ⁵ Ja'nca ro'tajënna, bacua guansese'ere gare yo'oye beoye baë'ë yëquëna. Yo'otoca, mësacua'ga coca guanseye'ru güina'ru yo'oye ba'ire'ahuë. Yëquënabi mësacuana sani, Cristo ba'iyete quëani achojën, Cristoni si'a recoyo ro'tani Cristo bain ba'ijë'ën quëani achojën ba'isi'cuabi mësacua tin yo'oye gare yëmaë'ë yëquëna.

⁶ Bacua guansese'ere yo'omajënna, Cristo bain ëjacua cuencuesi'cuabi achani, yëquëna yo'oye yëse'e'ru tin yo'oye guansemaë'ë. Guansetoca, bainbi bacuani re'oye ëñani yo'ore'ahuë, Cristo bain ëjacua sëani. Cristo bain ëjacuabi Riusu yëye'ru tin guansetoca, yé'ë'ga re'oye ëñama'ire'ahuë, Riusubi ro bain ta'yejeiye ba'iyete ëñama'iguë sëani. ⁷ Bacua yua yëquëna case'ere achajën, yëquënani tin yo'oye guansemaë'ë. Bacuabi yé'ë ba'iyete ëñajën, yé'ë yo'o yo'oyete re'oye cahuë: "Riusubi më'ëni cuencueni re'huaguëna, judío bain jubëna sani Cristo ba'iyete quëani achoye guanseni saobi" cahuë. ⁸ Ja'nca saoguë, mai ta'yejeiyereba Riusubi Pedroni ta'yejeiye yo'o güesey masiguë, yé'ëre'ga re'huani, judío bain jubë ba'ima'icuana saoni, yé'ëre'ga güina'ru ta'yejeiye yo'o güesey masiji.

⁹ Ja'nca masiguëbi yé'ëni ai ta'yejeiye conni, yé'ëni ai re'oye yo'o güeseguëna, Cristo bain ëjacua casi'cua, Santiago, Pedro, Juan hue'ecua, ja'ancuabi yé'ëre ëñani, Riusu cuencuese'ere masini, yé'ëni recoyo te'e bojojën, yé'ëni re'oye cahuë: "Maibi yua Cristoni te'e conjën ba'icua'ë. Më'ëbi judío bain jubë ba'ima'icuana sani congüëna, yëquënabi judío bainna sani conjënna, maibi Cristoni te'e conjën ba'icua'ë" cajën, yé'ëre, Bernabëre re'oye ëñajën, yëquënani recoyo te'e bojohuë. ¹⁰ Ja'nca cani tonni, ñaca'ga yihuohuë: "Si'a Cristo bain bonse beo hua'na ba'ijënna, bacuani conreba conjën ba'ijë'ën" cahuë bacua. Ja'nca cajën yihuojënna, yé'ëbi Jaë'ë. Ja'nca jo'caye beoye yo'o'jën bañuni caguë shehuohuë yé'ë.

Pablo reprende a Pedro en Antioquia

¹¹ Ja'nca te'e bojojën ba'icuata'an, jé'te, Pedrobi Antioquia huë'e jobona ti'an rani gu'aye yo'oguëna, baguëni bëin coca caye bahuë yé'ë. ¹² Judío bain jubë ba'ima'icuana ti'an rani, bacua naconi te'e ainguë ru'iguë baji'i baguë. Ja'nca ba'iguëbi, ja'nrëbi Santiagore concuabi Jerusalenbi rajjënna, Pedro yua judío bain jubë ba'ima'icua naconi aon aiñe jo'cani, bacua ainruna se'e ñë'camaji'i. Judío bain ëñani yé'ëni bëinma'iñe caguë, ja'nca yo'obi Pedro. ¹³ Ja'nca yo'oguëna, yequëcua judío bain baru ba'icuabi Pedro yo'ose'ere ëñani, güina'ru Santiagore concuani huaji yëjën, Pedro yo'ose'ere güina'ru quëñëhuë. Ja'nca huaji yëjën yo'ojënna, Bernabë'ga güina'ru huaji yé'ëye baji'i. ¹⁴ Ja'nca yo'ojënna, yé'ëbi ti'an rani ëñato, Cristo cocareba ye'yese'ere te'e ruiñe yo'omajën baë'ë bacua. Ja'nca ba'ijënna, yé'ë yua Pedrona bonëni, si'acua achajënna, bëin coca baguëni cahuë yé'ë: "Më'ë yua judío bainguë ba'iguëbi judío bain yo'o'jën ba'ise'ere jo'cani, tin bain yo'o'jën ba'iyere'ru yo'oni, ja'nrëbi te'e jëana bonëni bacua yo'oye'ru yo'oye jo'cani, judío bain yo'oye'ru se'e yo'o bi'rahuë më'ë. Ja'nca bonëni yo'oguë, gu'aye yo'ohuë më'ë. Ja'nca yo'oguëna, judío bain jubë ba'ima'icuabi

më'ë yo'ose'ere ëñani, judío bain yo'oye'ru yo'o bi'ratoca, coque güeseyë bacua" Pedroni caguë bën'ë yë'ë.

Los judíos y los no judíos alcanzan la salvación por la fe

¹⁵ Yureca, mai jubë bain judío bainreba cacuabi Riusu bain ba'iyë yëjën, tin bainre ëñani, Gu'a bain'ë bacuare cajën ba'iyë. ¹⁶ Ja'nca cajën ba'icuabi ëñere masiyë: Moisés ira coca toyani jo'case'ru te'e ruiñe yo'o'jën, Riusu bain ruiñe gare porema'inë mai. Jesucristoni si'a recoyo ro'taye, ja'an se'gabi Riusu bainre re'huasi'cua ba'iyë poreyë mai. Mai'ga Jesucristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi mai ba'iyete ëñani, mai gu'a juchare saoni senjoni, mai recoyo mame re'huani, baguë re'o bainrebare maire re'huani baji. Mai hua'na se'gabi Moisés ira coca toyani jo'case'ru yo'oni Riusu bain ruiñe gare porema'icua ba'iyë. Si'a bainre cato, bacuabi si'a Moisés guansesi cocare te'e ruiñe yo'oni, Riusu bain ba'iyë yëtoca, ai caraji bacuare.

¹⁷ Yureca, mai hua'nabi yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu bain re'huasi'cua ba'iyë yëjën, ¿yequëre judío bain jubë ba'ima'icua ba'iyë'ru gu'a bain ba'ima'inë mai? Ja'nca ba'itoca, yequëcua bi mai ba'iyete ëñani, Cristobi bacuare gu'aye yo'o güesemaquë cama'inë bacua. Ja'nca cacuata'an, gare gu'aye yo'o güesema'iji baguë. ¹⁸ Yureca, yë'ë yua judío bain yo'o'jën ba'ise'ere jo'cani senjosi'quëbi se'e yo'oye ro'tatoca, si'a bainbi yë'ëre ëñani, yë'ë gu'aye yo'oguë ba'ise'ere masiyë. ¹⁹ Ja'an yo'oguë ba'ise'ere gare jo'cani senjohuë yë'ë. Moisés ira coca toyani jo'case'ru yo'oni, Riusu naconi si'arën ba'iyë ro'taguë ba'isi'quëbi ja'nca'ru gare se'e ro'tama'iguë ba'iyë yë'ë. Riusu yëyete te'e ruiñe yo'ozca caguë, Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oye gare jo'cani senjohuë yë'ë. ²⁰ Yë'ë yua Cristo ba'iyete ëñato, baguë yëyete gare jo'caguëbi mai jucha ro'ire junni tonguë raj'i. Yë'ë'ga yë'ë yëye se'gare gare jo'cani senjoni, Cristo yëye'ru yo'oye se'gare yo'ozca caguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, Cristobi yë'ë naconi te'e ba'iguë, yë'ëre ta'yejeiye conguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë yua si'a ën yija ba'i umuguseña Riusu Zin Jesucristoni si'a recoyo ro'taguë, baguë yo'o se'gare yo'oyë yë'ë. Yë'ëre ai yëguëbi yë'ë gu'a jucha ro'ire junni tonguëna, ta'yejeiye ai recoyo huajëguë, baguëni te'e conguë ba'iyë yë'ë cayë. ²¹ Ja'nca ba'iguëbi Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oni Riusu bainguë runza caye gare yëma'inë yë'ë. Ja'nca cani yo'otoca, Riusu caraye beoye coñete jo'cani senjoñë. Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oni Riusu bain ruiñe poretoaca, Cristo junni tonse'ebi mai gu'a jucha ro'iyë beoye ba'iji.

3

La ley o la fe

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Galicia huë'e jobore ba'icua, ai huesë ëaye ba'icuaireba ba'iyë mësacua. Yëquëñabi mësacuana sani Riusu cocarebare quëani achojën, Jesucristo junni tonse'ere te'e ruiñereba mësacuani ye'yojënna, mësacuabi achan, re'oye ye'yehuë. Ja'nca ye'yese'icua ba'ijën, ¿queaca coque güesere'ne? Yequëcua bi mësacuana ti'anni, zupai huatibi coqueguëna, ¿mësacuani tin ro'ta güesere? ² Mësacua yua Riusu Espiritute coní basi'cuabi ¿mësacua Cristoni si'a recoyo ro'taye gare huanë yere? Huanë yema'itoca, ¿queaca ro'tajën, Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oni Riusu bain ruiñe cajën ro'tare'ne? ³ ¡Aireba huesë ëaye ba'icua ba'iyë mësacua! Riusu Espiritubi mësacuana gaje meni baguëna, mësacuabi Riusu coñete te'e ruiñe masihuë. Ja'nca masicuata'an, ¿Mësacua queaca ro'tajën, ro'ën yija ba'iyete ye'yeye se'e bonëni zi'inre'ne? ⁴ Riusu Espiritu conguë ba'ise'ere ro'tajë'ën. Mësacuabi ai yo'o'jën, Riusu Espiritubi mësacuani ai ta'yejeiye coñereba conguëna, ¿mësacua guere yo'o'jën baguë coñete ro'jo'cani senjoni, tin ye'yose'ere zi'inre'ne? ¿Riusu Espiritu conse'ere ro'ye'yere? Ja'anre ro'taye yëma'inë yë'ë. ⁵ Mai E'jaguë Riusubi mësacua jubëna ti'anni, baguë Espiritute mësacuana jo'cani, mësacuani ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñobi. Ja'nca ëñosi'quëbi, mësacua ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'o'jënna, ¿mësacuani bojoguë conguë baquë baguë? Banbi. Mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi mësacuani bojoguë conguë baji'i.

⁶ Riusuni si'a recoyo ro'taye masiye yëtoca, ira taita ba'isi'quë Abraham ro'taguë ba'ise'ere ro'tani ye'yëj'ën. Riusubi baguëni coca cani jo'caguëna, Riusu te'e ruiñe yo'o'ja'yete si'a recoyo ro'taguëna. Ja'nca ro'taguëna, Riusubi baguë ba'iyete ëñani, baguë re'o bainguëte re'huani baguëna. ⁷ Ja'nca baguëna, si'a bainbi Riusu re'o bain ba'iyë poreyë. Riusubi coca cani jo'caguëna, Riusu te'e ruiñe yo'o'ja'yete si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi baguë re'o bainre bacuare re'huani baguëna, Abraham ba'iyë'ru güina'ru ba'iyë poreyë. ⁸ Riusubi Abraham naconi coca caguë, baguë yureña yo'o'ja'yete ro'tani, Abrahamni quëaguëña: "Më'ë yua yë'ë cocare si'a recoyo ro'taguëna, si'a ën yija bain jubëanni bojo güeseja'guë'ë yë'ë" caguë quëaguëña. ⁹ Ja'nca quëani jo'caguëna, yureña bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuabi Riusu re'o bain ba'iyë. Riusubi taita Abrahamni re'oye yo'oni bojo güeseguë, yureña bainre'ga güina'ru re'oye yo'oni, bacuani bojo güeseji.

¹⁰ Yureca Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu re'o bain ruiñe ro'tatoca, Riusubi maini bojoguë coñe beoye gare ba'iji. Maini bënni senjoñe se'ga ba'iji. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: "Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'za catoca, ba coca guansese'e si'ayereba te'e ruiñe achani yo'oye bayë bain hua'na. Te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi bacuani bënni senjoji." ¹¹ Ja'nca cani jo'case'e ba'iguëna, bainbi ba ira cocare te'e ruiñe yo'oni Riusu re'o bain ruiñe ro'tatoca, Riusubi bacuani re'oye ëñañe beoye ba'iji. Riusubi ñaca'ga cani jo'cabi: "Yë'ë case'e'ru te'e ruiñe yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, yë'ëbi mësuacare yë'ë re'o bainre re'huanani bani, mësuacani si'arën ba'i güeseyë." Ja'nca cani jo'casi'quëbi güina'ru yo'oja'guë'bi. ¹² Yequëcuabi Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'za cajënna, yequëcuabi Riusu yua baguë case'e'ru te'e ruiñe yo'oja'guë'bi cajënna, gare te'e caye beoye ba'iyë bacua. Moisés coca toyani jo'case'e, ja'ansi cocare ëñato, ñaca caji: "Bainbi Moisés coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu re'o bain ruiñe ro'tatoca, ba coca guansese'e si'ayereba te'e ruiñe yo'oye bayë bacua" caji.

¹³ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, maibi ja'an cocare ëñani, Riusu bënni senjoja'ñete masiye poreyë. Ja'nca masiye porecuabi Cristo junni tonse'ere ro'tani, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ire junni tonguëna, mai jëayete masiye poreyë. Ja'nca junni tonsi'quëbi mai gu'a jucha ro'ire bënni senjosi'cua ba'ima'ija'bë caguë, mai jëayete re'huabi. Moisés ira coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'obi Jesús: "Si'acua gu'a jucha ro'ire crusu se'cahuëna re'oni senjosi'cua, ja'ancua yua Riusu bënni senjosi'cua ba'iyë" toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁴ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Riusu yua bain jucha ro'ire bacuani bënni senjoñe ro'taguëbi si'a bain jëayete masi güesebi. Judío bain, judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuabi Cristo junni tonse'ere ro'tani, yë'ë bënni senjoja'ñete jëani, yë'ë naconi gare ju'ñe beoye ba'ija'bë caguë, Cristoni junni toñe maina raobi. Baguë re'oye yo'ojai coca Abrahamni cani jo'case'e'ru, Riusu Espiritute coní baye poreyë mai.

La ley y la promesa

¹⁵ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Riusu coca Abrahamni cani jo'case'ere te'e ruiñe masiye yëtoca, bonse ëja bain yo'ojën ba'iyete ro'tani ye'yëjë'ën. "Yë'ëbi junni huesëja'yete ro'taguë, yë'ë bonsere coní baja'cuare caní jo'caza" caguë, ba cocare te'e ruiñe toyani, bain ëjaguëna jo'cayë bacua. Ja'nca caní jo'cani, ja'nrëbi junni huesëguëna, bain ëjaguëbi baguë coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'o güeseji. Tin yo'oye yëcua ba'itoca, bacuare ënseji. Ba ëjaguë toyani jo'case'e'ru tin yo'oye gare porema'inë caguë ënseji. ¹⁶ Riusu yua Abrahamni re'oye yo'ojai cocare caní jo'caguëna, yequëcuabi tin yo'oye gare porema'inë. "Më'ë bainguë zoe raija'guëbi si'a ën yija bain jubëanre choini, yë'ë bainre bacuare re'huaja'yete masi güeseja'guë'bi" Abrahamni caní jo'cabi Riusu. Ja'nca caní jo'casi'quëbi "Më'ë bain zoe raija'cua" camaji'i. "Më'ë bainguë zoe raija'guë" cabi. Ja'nca cato, te'eguë se'gare cabi Riusu. Ja'nca caní jo'caguëbi baguë Raoja'guëreba Cristo hue'eguëte cabi. ¹⁷ Ja'nca caní jo'caguëna, ahanni re'oye yo'ojai cocare caní jo'caguëna, yequëcuabi tin yo'oye gare porema'inë. "Më'ë bainguë zoe raija'guëbi si'a ën yija bain jubëanre choini, yë'ë bainre bacuare re'hua Moisés ira coca toyani jo'case'e cuatrocientos treinta tēcahuëan jē'te toyani jo'case'e ba'iguëna, yequëcuabi ja'an cocare ëñani, Riusu caní jo'case'e'ru tin cocare re'huaye gare poremaë'ë. Riusu yua baguë coca yo'oja'yete caní jo'casi'quëbi gare tin yo'oma'iguë, baguë caní jo'case'ere'ru güinareba'ru te'e ruiñe yo'oja'ye baji'i. ¹⁸ Ja'nca ba'iguëna, yequëcuabi bainre yihuojën, "Moisés coca ira toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'itoca, Riusu re'o bain ruiñe poreyë mai" cajën, yua Riusu coca caní jo'case'ere'ru tin yihuocua ba'iyë. Ja'nca yihuocua bi "Riusu coca yo'oja'ye caní jo'casi'quëbi gare yo'oma'iji" cajën ba'iyë. Ja'nca cajën ba'icuata'an, te'e ruiñe cama'inë bacua. Riusubi baguë bain re'huaja'yete Abrahamni caní jo'casi'quë sëani, maibi Riusu re'o bain re'huasi'cua ba'iyë ti'añë mai.

¹⁹ Yureca, yë'ëbi Moisés ira coca toyani jo'case'ere mësuacani yihuoguë, gu'a coca ba'iyë gare cama'inë yë'ë. Re'o coca ba'iji. Riusubi ja'an cocare Moisesni caní jo'caguë, bain gu'a jucha yo'ojën ba'iyete bacuani masi güeseza caguë, ja'an cocare Moisesni caní jo'cabi Riusu. "Yë'ë Raoja'guëreba ba'iguëte Abrahamni caní jo'casi'quë, ja'an bainguë zoe raija'guëbi ti'añë tēca, Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën" caní, ba cocare Moisesna jo'cabi. Ja'nca jo'caguë, bainni quëani achomaji'i. Ru'ru, baguë anje concuani quëani achoguëna, ja'nrëbi bacua yua Moisesni quëani achoni jo'cahuë. Ja'nca jo'cajënna, Moisés yua Riusu bainguë cuencuesi'quëbi bainre ñë'coni, Riusu coca guanseni jo'case'ere bacuani quëani achoguë baji'i. ²⁰ Ja'nca ba'iguëna, Riusubi baguë guanse cocare caní jo'cato, ai jai jubë concuabi quëani achohuë. Ja'nca quëani achorena, Riusu coca yo'oja'yete ja'nca'ru jo'camaji'i. Baguë se'gabi baguë bainguë Abrahamni caní jo'cabi.

El propósito de la ley

²¹ Yureca, yé'ëbi Moisés ira coca toyani jo'case'ere mësacuani quëaguë, Riusu coca yo'oja'ye cani jo'case'e'ru tin guansema'iji cayë yë'ë. Riusubi yëtoca, yeque cocare maini guanseye poreji. Guanseguëna, maibi achani te'e ruiñe yo'oni, gare junni huesëye beoye ba'ire'ahuë. Ja'nca ba'itoca, Riusubi mai te'e ruiñe yo'ojën ba'iyete ëñani, maini bojoni, maire baguë re'o bainre re'huani baye poreji. ²² Ja'nca ro'taguëta'an, Riusubi maire ja'nca ëñama'iji. Baguë coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: "Si'a bainbi gu'a jucha yo'ojëna, bacuani bëni senjoñe bayë yë'ë" cabi. Ja'nca cani jo'casi'quëbi baguë coca yo'oja'yere'ga ro'tani, güina'ru yo'ozä caguë ëjoji. Si'a bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuare baguë re'o bainre re'huani baji.

²³ Ja'nca re'huani baye ro'taguëbi Jesucristote yuta maina raoma'iguë ba'isi'quëbi maini ëñaguë, Moisés ira coca toyani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'n guanseguë baji'i. Yë'ë Raoja'guë ti'añe tëca ba guanse cocare yo'ojën ba'ija'bë caguë, maire ja'nca guanseguë baji'i. ²⁴ Ja'nca guanseguë ba'iguëna, maibi ba cocare achani te'e ruiñe yo'ojën, Riusu yëye'ru yo'oye ye'yëjën ba'ë'ë. Ja'nca ba'ijëna, ja'nrëbi baguë Raoja'guë Cristo hue'eguëbi maina ti'anni, yequë ma'are maini ëñobi. Yë'ë Cristo hue'eguëni si'a recoyo ro'tatoca, mësacua gu'a juchare saoni senjoni, Riusu re'o bainre mësacuare re'huani bayë caguë, maini mame coca masi güesebi. ²⁵ Ja'nca masi güesequëbi yuara maina ti'ansi'quë ba'iguëna, baguëni si'a recoyo ro'taye poreyë mai. Ja'nca ro'tatoca, ba guanse coca Moisesna jo'caguëna, maibi ja'an cocare gare se'e guaja yo'oye beoye ba'iyë.

²⁶ Yureca, Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Jesucristoni te'e zi'inni ba'ijën, Riusu mamacuareba re'huasi'cua ba'iyë mësacua. ²⁷ Jesucristoni recoyo te'e zi'inni, bautiza güeseni, baguë yëye se'gare yo'ojën ba'itoca, baguë ba'iyë'ru te'e ba'ijën, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë mai. ²⁸ Ja'nca ba'ijën, tin yija bain ba'iyete, ëmëcua, romicua ba'iyete, ta'yeyeyë ëja bain, ta'yeyeyë beoye ba'icua ba'iyete, ja'an ba'iyete gare ëñañe beoye ba'icua'ë mai. Si'a jubë bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tani Jesucristoni te'e zi'inni ba'ijëna, Riusubi maini ëñani, si'acuabi te'e ba'iyë caji. ²⁹ Mësacuabi Cristoni ja'nca te'e zi'inni ba'ijën, Abraham bain rajia'cua cani jo'case'e'ru ba'ijën, Riusu mamacua re'huasi'cua ba'iyë. Riusu coca yo'oja'ye cani jo'case'e'ru mësacua yua Jesucristo naconi te'e zi'inni Riusu bainreba ba'iyë.

4

1-2 Yureca, Riusu ye'yoyete quë'rë se'e ye'yeni masijë'n caguë, ën cocare'ga mësacuani quëayë yë'ë. Bonse ëjaguëbi baguë junni huesëja'yete ro'tani, Yë'ë bonse si'ayete yë'ë zinna jo'caza caguë, ba jo'cajai cocare toyani, ba uti toyase'ere baguë bainna insibi. Insin, ja'nrëbi jë'te junni huesëguëna, baguë mamaquë yuta irani tējima'iguëbi baguë taita bonsere coní baye porema'iji. Baguë irani tējiiye tëca ëjoguëna, yequëcuabi ba bonsere re'huacajën, taita guansení jo'case'e'ru yo'ojën, ba zin hua'guëni guanseyën yo'o con hua'guë'ru baguëte ëñajën cuirajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, ja'nrëbi irani tējini, baguë taita bonse si'ayete coní baye poreji. ³ Riusu'ga maire güina'ru ëñaguë baji'i. Ru'ru, Moisés ira cocare maina jo'cani, Te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'n guanсени, ën yija bain ëjacuare cuencueni, maini guansecaicuare re'huani jo'cabi. Zin hua'na te'e ruiñe yo'oye carajën ba'icuaire maire ëñani, maire ja'nca guanse güesebi Riusu. ⁴ Ja'nca guanse güesequë, ja'nrëbi baguë cuencuesirën ti'anguëna, baguë Zin Jesucristote maina raobi. Mai ba'iyë'ru ba'ija'guë caguë raoguëna, ën yija baingobi baguëte të'ya raigona, baguë yua mai yo'ojën ba'ise'e'ru Moisés ira coca guansení jo'case'ere achani yo'oguë baji'i. ⁵ Ja'nca yo'oguë ba'iguëbi maire ëñabi. Ba guanse cocare gare se'e guaja yo'oye beoye ba'ija'bë caguë, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e'ro'ina junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, yureca maibi baguë naconi te'e zi'inni ba'ijën, baguë naconi Riusu mamacuareba re'huasi'cua ba'iyë.

⁶ Ja'nca re'huasi'cua ba'ijëna, Riusubi baguë Espiritute maina raobi. Raoguëna, baguë Zin Espiritubi mai recoñoa gaje meni baguë, yua maire bojo recoyo huanofne re'huani, maini bojoreba güi güeseji: "Taita, yë'ë Taita" güijën bojoyë mai. ⁷ Riusu Espiritu bacuabi ja'nca bojojën ba'ijëna, Riusubi ba guanse cocare maini gare se'e guaja yo'oye guansema'iji. Baguë mamacuare maire re'huani bani, si'a baguë bayete maina ro'insini jo'caji.

Pablo se preocupa por los creyentes

⁸ Yureca, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'n. Mësacua yuta Riusu ba'iyete huesëcua ba'ijën, mësacua huacha riuñuñana gugurini rënjën, mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru ba huacha riuñuñana ro guaja yo'o conjën ba'nhuë. ⁹ Ja'nca ba'isi'cuabi yureña Riusu ba'iyete te'e ruiñe ye'yeni masihuë. Riusubi baguë ba'iyete mësacuani ëñoguëna, mësacuabi baguë ba'iyete masihuë. Ja'nca masicuabi zguere yo'ojën, mai Taita Riusure ro'jo'cani senjoni, mësacua huacha riuñuñani se'e gugurini rëñe ro'taye'ne? Mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru se'e guaja yo'oye yëjën, mësacuabi ro'yo'oyë.

Ja'nca yo'otoca, ba huacha riusuñabi mėsacuani cuirani coñe gare porema'iji. Mėsacuabi què'rè se'e ai guaja yo'ocua ruiñè. ¹⁰ Ja'nca ruinjèn, mėsacua ira bain ba'isi'cua fiesta umuguseña yo'ojèn ba'ise'e ru ba ti'an umuguseña, si'a tēcahuēan jo'caye beoye yo'oñu cayè mėsacua. Ja'nca yo'oma'itoca, mėsacua yequèrè huaji yějèn, Riusubi conma'iji cajèn, ai guaja yo'ojèn ba'iyè. ¹¹ Ja'nca ba'ijènna, mėsacuaire ai oiguè ro'tayè yè'è. Mėsacuani Cristo ba'iyete què'ani achoni consi'quèbi yequèrè ro guaja yo'ohuè yè'è.

¹² Yè'è bain sanhuè, mėsacuani senreba señè yè'è. Yè'è ba'iyete èñani, yè'è ba'iyè'ru güina'ru ba'ijè'èn. Bojo recoyo re'huani, guaja yo'oye beoye ba'ijèn, Cristoni te'e zi'inni ba'ijè'èn. Yè'è yua Moisés ira coca guansese'ere guaja yo'oye gare jo'cani, mėsacua naconi te'e ba'iguè ti'ansi'què sèani, yè'è ba'iyè'ru güina'ru ba'ijè'èn. Ja'nca mėsacuana ti'anni ba'iguèna, mėsacuabi yè'èni bojoni, gare güeye beoye baè'è. ¹³ Yè'è mėsacuana ru'ru ti'anni ba'ise'ere ro'tajè'èn. Rau neni ju'in hua'guè ba'isi'quèbi mėsacuana ti'añe bahuè yè'è. Ti'anni ba'iguè, mėsacuani Cristo cocarebare què'ani achoguèna, ¹⁴ mėsacuabi yè'è rau base'ere èñañe porema'icua'ru ba'isi'cuata'an, mėsacuabi yè'ère gu'aye èña'è. Yè'ère saoni senjoma'è'è. Banhuè. Mėsacuabi yè'ère bojojèn èñani, mėsacua ba'iruna ti'an güeseni, Riusu anjeni re'oye èñañe'ru yè'èni re'oye èñani bojojèn, yè'ère cuirahuè mėsacua. Cristo ba'iyè'ru ba'iyè yè'ère èñani, yè'èni bojojèn cuirahuè mėsacua. ¹⁵ Yè'ère ja'nca re'oye yo'osi'cuata'an, yureña mėsacuabi yè'ère re'oye yo'oye ro'tama'ijènna, ai oiyè yè'è. Yè'è ru'ru ti'anni ba'ise'ere ro'tato, mėsacuabi yè'èni ai bojojèn baè'è. Yè'èbi sentoca, mėsacua baye si'ayete yè'èna ro insire'ahuè. Poretoca, mėsacuabi mėsacua ñacore rutani, yè'èna ro insire'ahuè. ¹⁶ Ja'nca ba'isi'cuareta'an, yureña mėsacuani èñato, yè'èni je'o bacua'ru èñoñè mėsacua. Mėsacuani te'e ruiñe ba'i cocare què'ani achoguèna, yè'èni gare se'e yèma'icua'ru èñoñè mėsacua.

¹⁷ Ja'nca èñojènna, mėsacuani coqueye yè'ocuare caye bayè yè'è. Bacuabi mėsacua jubèna ti'anni, mėsacuani ro re'o cocare cani ahojèn, mėsacuani re'oye yo'oye gare ro'tama'inë. Ro re'o cocare mėsacuani cani ahojèn, mėsacua re'o cocare bacuani sa'ñeña caye ro'tajèn, yè'ère gu'aye cajèn, yè'ère jo'cani senjojè'èn, mėsacuani yihuoyè bacua. ¹⁸ Mėsacuani re'oye yo'oye ro'tacuabi mėsacuani re'o coca catoca, bojoyè yè'è. Yè'èbi mėsacua naconi beoguèbi ja'anre achatoca, bojoyè yè'è. ¹⁹ Ja'nca bojoguè ba'ito, yureña yè'è bain sanhuè, ja'ancia, mėsacuani coquejèn cajènna, mėsacua ba'iyete ai oiguè èñañè yè'è. Cristoni si'a recoyoreba ro'tajèn, baguè yèye se'gare te'e ruiñe yo'oye ro'tajèn, Cristo ba'iyè'ru güina'ru ba'iyè èjojèn ba'ijè'èn caguè, mėsacua ba'iyete ai oireba oiguè èñañè yè'è. ²⁰ Mėsacuabi yè'è ye'yose'e ru tin yo'ojènna, yè'è yua mėsacuani cocare toyaguèbi mėsacua naconi ba'ija'ma caguè, yè'è yua gue ro'taye beoye cagu è ba'iyè yè'è. Mėsacua naconi ba'iyete poretoaca, mėsacuani què'rè te'e ruiñe yihuogué care'ahuè yè'è.

El ejemplo de Agar y Sara

²¹ Yureca, mėsacuabi Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu bain ruiñe yějènna, mėsacuani ñaca senreba senni achayè yè'è: ¿Ba ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe achani masiye mėsacua? ²² Ja'an cocare èñajèn, Abraham yo'ogué ba'ise'ere masiyè mėsacua. Samu zin hua'nani baguèña baguè. Ja'nca baguèbi ru'ru ba'iguèni ba yo'o con hua'go Agar hue'ego naconi baguèña. Yo'je raisi'quèni baguè rënjoreba Sara hue'ego naconi baguèña. ²³ Ja'nca baguè, ru'ru raisi'què, Ismael hue'eguète cu'eto, Abraham se'gabi yo'ogué, Riusu coca cani jo'case'ere ro'tama'iguè, Zinni baza caguè, ba yo'o con hua'go naconi zin cu'ejaguèña. Yo'je raisi'quèca, Isaac hue'eguète cu'eto, Riusu coca yo'oja'yete cani jo'case'ere ro'taguè, baguè rënjoreba naconi zin cu'ejaguèña, Riusu coca cani jo'case'e ru ti'an raquèña baguè. ²⁴ Ja'an cocare achani ro'tato, Riusubi maini ñaca ye'yoye yèji: Ja'an romi hua'na tin ba'ijènna, Riusubi güina'ru samu coca tin cocare baguè bainni cani jo'cabi. Yeque cocare cani jo'cato, Sinai casi cubète ba'iguè, ba ira cocare Moisesna cani, maina si'a jèja guanseye jo'cabi. Ja'an cocare ro'tato, Agar hue'ego ba'isi'co'ru ba'iji. Ai guaja yo'o consi'co ba'igona, bain hua'nabi ba ira guanse cocare te'e ruiñe yo'oye yètoca, ro guaja yo'oye bayè. ²⁵ Bago mami Agare ro'tato, Arabe bain cocabi Sinai cubète ro'tayè. Ai guaja yo'o consi'co ba'igona, judío bain yureña Jerusalén huè'e jobona sani, Riusuna gugurini rënjèn, bago ba'ise'e ru güina'ru ba'iyè. Bago ro guaja yo'o congo ba'ise'e ru ro guaja yo'ojèn, Moisés ira guansenì jo'casi cocare yo'oye yèyè. ²⁶ Yeque coca cani jo'case'ere ro'tato, Riusu coca yo'oja'yete Abrahamni cani jo'case'e ba'iji. Ja'an cocare si'a recoyo ro'tacuabi yua Abraham rënjoreba Sara hue'ego ba'isi'co'ru güina'ru ba'iyè. Bainni ro guaja yo'o coñe beoye bacoña. Riusu bainreba casi'cua güina'ru ba'iyè. Baguè coca yo'oja'yete cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tajèn ba'icua sèani, Riusuni te'e zi'inni ba'ijèn, baguè naconi baguè guènamè re'oto ba'i jobote si'arèn ba'ijèn, baguè mamacua casi'cua ba'ijèn, gare carajeiye beoye ba'ija'cua ba'iyè mai. ²⁷ Riusu cocare èñajèn, yeque què'rorè'ga ñaca masini, yè'è yure case'ere ro'tajè'èn:

Yé'ë baingo garasi'co, zinre të'ya raiye porema'igo, gare ja'siye ai yo'oma'isi'co ba'igona, më'ëni ai ta'yejeiye bojo güeseja'guë'ë yë'ë.

Ja'nca bojogo ba'ija'co sëani, si'a bainni quëani achogo bojogo ba'ijë'ën.

Më'ë të'ya raiye porema'ise'ebi yureña jo'cani senjosi'co ba'igota'an, jë'te ai jai jubë zin hua'nani bani ba'ija'go'co.

Ënjëni bojogo ba'igo'ru quë'rë jai jubëni bani ba'ija'go'co, cani jo'case'e ba'iji.

²⁸ Ja'an cocare ro'tajën ba'ijë'ën, yë'ë bain sanhuë. Mai hua'na yua Riusu bainreba ba'icuabi baguë coca yo'oja'yete si'a recoyo ba'ijën, Riusu mamacua re'huasi'cua ba'iyë mai. Maire ja'nca re'huaguë, baguë coca yo'oja'yete cani jo'case'e'ru güinareba'ru yo'oji baguë. Abrahamni cocare cani jo'caguë, Më'ë yua zin hua'guëni baja'guë'ë cani jo'caguë, baguë coca case'e'ru güina'ru yo'oguë, Isaac hue'eguëni baguëna, insini jo'cabi. Ja'nca insini jo'caguë, maire'ga güina'ru baguë bayete insini jo'caji Riusu. ²⁹ Yureca yeque cocare ro'tani ye'yejë'ën. Abraham se'gabi zinni baza caguë, Ismael hue'eguëni baguëna, ja'nrebi yo'je, Isaacbi ti'anguëna, Ismaelbi yua Isaacni ai je'o baguëna. Riusu Espiritu conguë jo'casi'quëni ai hui'ya yo'oguëña. Ja'nca yo'oguëña, yureña bain Moisés ira coca yo'oye ro'tacua, ja'ancua'ga maini güina'ru je'o bayë. ³⁰ Ja'nca bajëna, Riusu coca Abrahamni cani jo'case'ere ro'tani ye'yejë'ën. Naca cani jo'cabi: "Ba hua'go Agar hue'ego, bago mamaquë Ismael, bacuare gare saoni senjojë'ën. Yo'o congo sëani, bago mamaquëbi më'ë bayete con baye gare porema'iji. Më'ë rënjoreba mamaquë ba'iguë, yë'ë insija'ye ba'iguë, Isaac hue'eguë, ja'anguë se'gabi më'ë bayete coni baja'guë'bi." Ja'an coca toyani jo'case'ere ro'tani, coquejën ye'yocuabi më'sacua ti'anjën, Moisés ira guanse cocare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën cajënna, më'sacua yua gare coque güese'ye beoye ba'ijë'ën. ³¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, ja'an cocare më'sacuani yihuohuë yë'ë. Ja'nca yihuoguëna, ñaca te'e ruiñe ye'yejën ba'ijë'ën: Riusu re'o bain ba'iyë yëtoca, Moisés ira coca guanseni jo'case'ere yo'oye beoye gare ba'iyë mai. Riusu Raosi'quëreba Jesucristo hue'eguëni si'a recoyo ro'tasi'cuare sëani, Riusubi yua baguë re'o bainrebare maire re'huani maini baji. Ja'nca sëani, Cristo yëyete jo'caye beoye yo'ojën, bojojën ba'ijë'ën.

5

Firmes en la libertad

¹ Ja'nca baguëni si'a recoyo ro'tajënna, Cristobi gare se'e maini ro guaja yo'o güesema'iji. Baguë yëyete jo'caye beoye yo'ojën bojocua se'ga ba'iyë mai. Ja'nca ba'icua sëani, yequëcuabi ba cocare yo'oye guansetoca, gare se'e ro guaja yo'omajën ba'ijë'ën.

² Yureca, ñaca te'e ruiñereba achani ye'yejë'ën. Yequëcuabi më'sacuani cajën, Moisés ira coca cani jo'case'ere yo'oñu cajën, më'sacua go neño ga'nire tëyoye guansetoca, gare tëyo güese'ye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca tëyo güesetoca, Cristobi më'sacuani gare coñe beoye ba'iji.

³ Yë'ëbi yihuoguëna, te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. Më'sacuabi më'sacua go neño ga'nire tëyo güesetoca, ja'nrebi Moisés ira coca guanseni jo'case'e si'ayerebare te'e ruiñe yo'oye bayë.

⁴ Riusu re'o bain ruiñu cajën, ba ira cocare yo'o bi'ratoca, Cristo junni tonse'ebi mame re'huasi'cua ba'iyë gare porema'inë. Riusubi më'sacuani ëñani, baguë re'o bainre më'sacuare gare re'huama'iji. ⁵ Ja'nca ba'iyeta'an, maibi Riusu Espiritute bacua sëani, Riusu re'o bain re'huasi'cua ba'iyë mai. Ja'nca re'huasi'cuabi Riusu coca yo'oja'yete cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tajën, Riusu in rai umugose ti'añete jo'caye beoye ëjojën ba'iyë. Aito. Baguë

naconi si'arën ba'ijën ba'ija'cua'ë mai, cajën ëjoyë. ⁶ Cristobi maire mame re'huani baguëna, Riusubi maire ëñani, baguë re'o bainre maire re'huani, maini baji. Ja'nca sëani, bain go neño ga'ni tëyose'ere ëñama'iji Riusu. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, baguë naconi sa'ñeña te'e yëreba yëjën ba'ijë'ën. Riusubi ja'anre ëñani, maini ai bojoji.

⁷ Yureca, më'sacuani si'a jëja senni achaye bayë yë'ë. Më'sacuabi Cristo naconi te'e zi'inni ba'icuabi re'oye yo'ojën ba'isi'cuata'an, më'sacua çqueaca ro'tajën, tin cocare achajën, ba te'e ruiñe ba'i cocare ro'jo'cani senjore'ne? ⁸ Riusu yua më'sacuani cuencueni, Cristo bain ba'iyë choisi'quëbi tin cocare achani yo'oye gare guanse'ye beoye baji'i. ⁹ Ën cocare achani gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Riusu cocareba case'e'ru choa mar'carë se'ga tin yo'o bi'ratoca, si'a jubëbi te'e jëana Cristoni ro'taye gare jo'cani senjoñë. ¹⁰ Më'sacuabi ja'nca jo'cani senjoñe ro'tacuareta'an, më'sacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'yete Riusuni señë yë'ë. Senguëna, më'sacua tin coca yo'oyete më'sacuani jo'cani senjo güeseji. Yë'ë yua baguë cocarebare më'sacuani te'e ruiñe quëani achosi'quëbi më'sacua te'e ruiñe achani yo'oyete jo'caye beoye ëjoyë yë'ë. Yequëcuabi më'sacuani tin ye'yojënna, Riusubi bacuani ëñani, ëja bain ba'icua'eta'an, bacuani bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi.

¹¹ Yureca, yequëcuabi yë'ë ye'yoyete cajën, më'sacua go neño ga'nire tëyo güesejë'ën caji, yë'ëre cajën ba'iyë. Ja'nca cajën ba'icuabi ro coqueyë. Bacua cayete gare achaye beoye ba'ijë'ën. Yë'ë yua ja'nca ye'yotoca, judío bainbi yë'ëni je'o bama'ire'ahuë. Ja'nca ye'yotoca,

Cristo junni tonsi coca ye'yoye'ru tin ye'yore'ahué yé'è. Ja'nca tin ye'yotoca, judío bainbi yé'èni bëinjèn ëñama'ire'ahué. ¹² Ja'nca coquejèn, mësucuanì tin ye'yojèn ti'ansi'cuabi cajèn, mësucua go neño ga'nire tÿyo güesema'itoca, Riusubi bëinji, ja'anre hui'ya cajèn ba'ijëña, Riusubi te'e jëana bacuani bënni senjoja'gué cayé yé'è.

¹³ Ja'nca ye'yocureta'an, gare achaye beoye ba'ijë'ën, yé'è bain sanhué. Riusubi mësucuanì choiguëna, mësucuabi baguë bainreba ba'iyë porejèn, Cristo cocareba case'ru ro guaja yo'oye beoye te'e ruiñe yo'ojèn, baguë naconi te'e ba'ijën bojoyé. Ja'nca ba'icuabi mësucua ëñare bajèn, yé'è yëye'ru si'aye yo'ozä cayë beoye ba'ijë'ën. Mësucua gu'a ëase'ere yo'oye yëtoca, gu'aji. Mësucua yëyete yo'oto, ru'ru sa'ñeña oire bajèn, sa'ñeña yo'o conjèn ba'ijë'ën. ¹⁴ Moisés ira coca toyani jo'case'ere ro'ta beoye ba'ijë'ën, yé'è bainni ye'yëjë'ën. Riusubi ja'an cocare baguë bainna jo'caguë, ñaca se'gare ro'taguë jo'cabi: "Mësucua ba'iyete ro'tajèn ba'iyë'ru sa'ñeña oire bani ro'tajèn ba'ijë'ën" canì jo'cabi. ¹⁵ Baguë canì jo'case'ru güina'ru yo'oma'itoca, ro mësucua yëse'e se'gare yo'oye ro'tajèn, airu hua'i hua'na yo'oye'ru, sa'ñeña huajèn ba'iyé. Ja'nca sëani, mësucua ëñare bajèn, sa'ñeña oire bani conjèn ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ima'itoca, mësucua yua Cristo beoye ba'ijë'ën, yé'è bain naconi te'e zi'inni ba'iyete gare jo'cajèn carajeyé.

Los deseos humanos y la vida por el Espíritu

¹⁶ Mësucuanì ja'nca yihuo cocare caguë, ën cocare quë'rë ta'yejeiye yihuoguë ba'iyé yé'è. Mësucua yo'ojèn ba'iyete cato, Riusu Espiritu cayë se'gare yo'ojèn ba'ijë'ën. Ro mësucua ro'tayete yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁷ Ro mësucua yëse'ere yo'oye ro'tajèn, Riusu Espiritu cayë'ru gare tin ro'tacua ba'iyé mësucua. Ën yija bain ro'tayete cato, Riusu Espiritu ro'taye'ru gare te'e ro'taye beoye ba'iyé. Ja'nca sëani, mësucua ba'iyete ro'tajèn, ro yé'è yëse'ere yo'oye beoye ba'iyë cajèn, Riusu Espiritu cayë se'gare'ru yo'oye ro'tajèn ba'ijë'ën. ¹⁸ Ja'nca yo'oye ro'tajèn, Riusu Espiritubi mësucuanì yo'o güesetoca, Moisés ira coca canì jo'case'ru güina'ru yo'oyete gare se'e ro'tani yo'oye yëma'inë mësucua.

¹⁹ Ën yija bain yo'oye ro'tayete cato, mësucuabi ja'anre re'oye masiyé. Ñaca yo'oye ro'tajèn ba'iyé: Huejama'icuata'an, sa'ñeña yahue bajèn a'ta yo'oyé. Bacua gu'a ga'nihuëbi ja'nca yo'ojèn, Riusu cuencuenì jo'case'ru tin yo'oye ro'tajèn, Riusuni gu'aye yo'oyé. Ja'nca yo'ocuabi bacua gu'a ëase'ere yo'oye jo'cayë gare porema'inë. ²⁰ Riusu ba'iyete güejèn, huacha riusu, ro bacua yëse'e se'ga, ja'anre yëjèn ba'iyé. Te'e ruiñe masiza cajèn, huati hua'i naconi coca senni achaye yëjèn ba'iyé. Ën yija bain'ga sa'ñeña je'o baye yëjèn, bëin cocare sa'ñeña cajèn, Yé'è yua quë'rë ta'yejeiguë ba'iyé cajèn, bacua bainre quë'rë yo'je ba'icuare re'huani saoyé. Bacua huanöñe se'gare'ru yo'oye ro'tajèn, sa'ñeña yo'o coñete gare jo'ca güeseyé. ²¹ Yequëcua ba'iyete ai gu'aye cajèn, bainre huani senjojèn ba'iyé. Jo'cha ëaji cajèn, jo'chana güebejèn, gue güihuara bojojèn, bacua güebe gajecua naconi ganijèn, ro bacua yëse'ru ja'nca yo'ojèn gu'ajeyé. Mësucuanì ja'nca yo'oma'inë yihuosi'quëbi yure mësucuanì se'e yihuoguë ba'iyé yé'è. Ja'nca gu'aye yo'ojèn ba'itoca, Riusu ta'yejeiye ba'iyete baguë bain naconi te'e baza cacuareta'an, Riusubi gare ëñeji.

²² Mësucua yua ja'nca yo'oye beoye ba'ijën, Riusu Espiritu yo'o güeseyete yo'oye ro'tajèn ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojèn ba'itoca, yequëcua ba'iyete quë'rë ro'tajèn, bacuanì oire bani coñe yëjèn, Riusu yo'ore conjèn ta'yejeiye bojojèn, recoyo re'o huanöñe te'e ruiñe masijèn ba'iyé. Mësucua yo'oye yëyete ro'tamajèn, yequëcua ba'iyete quë'rë ro'tajèn, bacuanì re'oye yo'oye conjèn, mësucua bayete bacuana ro insijèn, mësucua yo'ojä'ye case'ere te'e ruiñe yo'ojèn ba'iyé. ²³ Yequëcuabi mësucuanì gu'aye yo'ocureta'an, bacuanì re'oye yo'ojèn, ro mësucua yëse'ere yo'oye jo'cajèn ba'iyé. Riusu Espiritubi yo'o güeseguëna, mësucuabi ja'nca yo'ojèn, Moisés ira coca toyani jo'case'e yo'oye'ru quë'rë te'e ruiñe yo'ojèn ba'iyé mësucua. ²⁴ Jesucristoni si'a recoyo ro'tani baguë yo'ore te'e ruiñe coñe ro'tatoca, ro ën yija ba'iyete gare se'e ro'taye beoye ba'ijën, ro mësucua yëse'ere yo'oye gare se'e yëye beoye ba'iyé. ²⁵ Yureca, mai yua Riusu Espiritu cayete te'e ruiñe yo'ojèn, Espiritu yo'o güeseyete si'a bainni masi güesëñu cayé.

²⁶ Ro mai yëse'ere gare ro'taye beoye ba'ijën, ro mai ba'iyete ta'yejeiye ëñoñe beoye ba'ijën, sa'ñeña gu'aye cayë beoye ba'ijën, yequëcua quë'rë re'oye ba'iyete ro ëa ëñañe beoye ba'ñuni.

6

Ayúdense unos a otros

¹ Yureca, yé'è bain sanhué, mësucua bain jubë ba'icuare ba'iguëbi Riusuni gu'aye yo'otoca, mësucua Riusu Espirituni ye'yësi'cua yua ja'an bainguëni bojora'rë yihuojèn, re'oye yo'oye baguëni bëñe beoye masi güesëjë'ën. Ja'nca masi güesëjën, mësucua'ga ëñare bajèn, güina'ru gu'aye yo'oma'inë cajèn ba'ijë'ën. ² Sa'ñeña ba'iyete jo'cayë beoye ro'tajèn, sa'ñeña conjèn, gu'aye yo'oma'inëte si'a jëja yihuojèn ba'ijë'ën. Ja'nca conjèn ba'itoca, Cristo yëye'ru te'e ruiñe yo'ojèn ba'iyé.

³ Yequécua bi ja'ansi'cua ba'iyete ro'tajën, Riusuni gare gu'aye yo'oma'iguë'ë yë'ë cajëna, mësacua yua ja'nca ta'yejeiye camajën ba'ijë'ën. Ja'nca catoca, te'e ruiñe cama'ññë. ⁴ Mësacua yo'ojën ba'iyete ëñajën, Riusu cocareba cani jo'case'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu ëñañe'ru mësacua ba'iyete ëñajën ba'ijë'ën. Ja'nca ëñajën, mësacuabi re'oye yo'ojën ba'itoca, Riusuni surupa cajën bojojën ba'ijë'ën. Mësacua bain yo'oye'ru quë'rë re'oye yo'ojën ba'itoca, ta'yejeiye camajën ba'ijë'ën. ⁵ Riusu se'gabi mësacua yo'ojën ba'ise'ere ëñani bojotoca, re'oye ro'tajën bojojë'ën. Riusubi ëñani bojoma'itoca, mësacua se'gabi mësacua recoyo yo'oyete baguëni te'e ruiñe senni achajën, baguë coñe se'gare ro'tajë'ën.

⁶ Mësacuabi Riusu cocarebare ye'vejën, yequëbi masiye ye'yoguëna, ba ye'yoguëni re'oye ro'ijën, baguëni re'oye bojo güesejë'ën.

⁷ Yureca, gare coque güeseye beoye ba'ijë'ën. Riusu yëye'ru tin yo'otoca, baguë bënni senjoja'ñete jëaye gare porema'ññë. Riusubi si'a bain yo'ojën ba'iyete ëñani, ga bainguëni yo'oja'yete cuencueni re'huacaiji. ⁸ Mësacuabi yua ro mësacua yëse'e se'gare yo'ojën ba'itoca, mësacuabi ro sa'ntijën, bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Mësacuabi Riusu Espiritu yëye se'gare yo'ojën ba'itoca, mësacua ai bojoreba bojo recoyo huanofne ba'ijën, Riusu naconi si'arën ba'ijën, gare junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. ⁹ Ja'nca ba'ija'cua sëani, ai yo'ojën ba'ito'ga, Riusu Espiritu yo'o caye se'gare jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'an yo'ore jo'caye beoye yo'ojën ba'itoca, Riusu cuencuesirën ti'anguëna, Riusubi maini ai ta'yejeiyereba bojo güeseja'guë'bi. ¹⁰ Ja'nca sëani, mai porese'e'ru si'a bainni re'oye yo'ojën ba'ñuni. Cristo bainreba, mai jubëre concua, ja'ancuare quë'rë ta'yejeiye re'oye yo'ojën ba'ñuni cayë yë'ë.

Advertencias y saludos finales

¹¹ Yureca, mësacuani despédie bi'raguë, yë'ë se'gabi mësacuani cocare yihuoguë toyayë. Yë'ë jai letra toyase'ere ëñani, yë'ë toyase'ere masijë'ën. ¹² Ba coquejën ye'yocuabi mësacuana ti'anjën, bainbi maire re'oye ëñajën ba'ija'bë cajën, mësacuani go neño ga'nire tëyo güeseye ro'tayë. Cristo junni tonse'ebi tëani baja'yete quëani achocuareta'an, judío ëja bainbi bacuani je'o bama'ññe cajën, mësacua go neño ga'nire tëyo güeseye ro'tayë. ¹³ Bainni ja'nca tëyo güeseye ro'tacuabi Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oye ro'tama'ññë. Mësacua tëyo güeseja'yete ëñajën, Mësacuani ai re'oye yo'o conhuë cajën, ja'anre ai ta'yejeiye cani achoye ro'tajën ba'iyë bacua. ¹⁴ Ja'nca ta'yejeiye cani achocuata'an, yë'ëca Jesucristo yo'oguë ba'ise'e se'gare ta'yejeiye cani achoye ro'taguë ba'iyë yë'ë. Baguëbi crusu sa'cahuëna junni tonguëna, Riusu bainreba ba'iyë poreyë mai. Ja'nca cani achoye ro'taguë sëani, ën yija ba'iyete ye'yesi'cua yo'ojën ba'iyë'ru gare yo'oye yëma'iguë ba'iyë yë'ë. Bacua yëse'e'ru yo'oye, bacua se'gare'ru huanofne ba'iyë, ja'anre gare yëma'iguë ba'iyë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca ba'iguëbi bain go neño ga'ni tëyose'ere cato, ëmëje'en yo'ose'e se'ga ba'iguëna, ta'yejeiye ro'tama'ññë yë'ë. Bain recoyo mame re'huase'ere cato, sa'nahuë yo'ose'e ba'iguëna, ai ta'yejeiye ro'tayë yë'ë. ¹⁶ Riusubi mame recoyo re'huaguëna, bacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, Espiritu yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'icuare cu'eguë, baguë bainre bacuare re'huani baguë, bacuare ai re'oye conguë, bacuani ai bojo güeseji. Yequëcua, Espiritu yëye'ru yo'oye güecuabi, Israel bainguë sëani Riusu re'o bainguë'yë'ë cajën ba'icua, ja'ancuare cu'ema'iji Riusu.

¹⁷ Yureca, yë'ë yihuo cocare cani tëjihue yë'ë. Yequëcua bi yë'ëre cajën, Cristo cuencuesi'quë beoji baguë, yë'ëre cajëna, bacuabi rani, yë'ë ja'si nesiruanre ëñaja'bë. Jesucristo yo'ore conguëna, yequëcua bi yë'ëni huaë'ë. Ja'nca sëani, Jesucristoni te'e ruiñe yo'o conguë ba'iyë yë'ë.

¹⁸ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mai Eñaguë Jesucristoni mësacuare senni achaguë, mësacuani recoyo te'e zi'inni ba'iguë, mësacuani bojo güeseja'guë cayë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amën.

San Pablobi EFESO Bainni utire toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo hue'eguëbi, Riusubi yë'ëre cuencueni re'huaguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o conguë ba'iguë'ë. Jesucristobi yë'ëre choini re'huaguëna, baguë yo'ore yo'oguë ba'iyë. Ja'nca ba'iguëbi, mësacua Cristo bainreba baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijënna, mësacua Cristo bainreba Efeso huë'e jobore ba'icua, ja'ancuani utire toyani saoyë yë'ë. ² Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristobi mësacuani ai oijën conjën, mësacuani ai recoyo bojo güeseja'bë cayë yë'ë.

Bendiciones espirituales en Cristo

³ Yureca, mai Taita Riusure ro'tato, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quë ba'iguëna, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojoreba bojojën cañuni. Baguëbi maire ëñani, Yë'ë bain Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua ta'yejeiyereba re'oye conza caguë, baguë guënamë re'oto bayete caraye beoye maina jo'cabi. ⁴ Ën yijare re'huani jo'casirën quë'rë ja'anrë mai ba'ija'yete ro'tani, baguë bainreba ba'ija'yete cuencueni, Jesucristo tëani baja'yete re'huani tonbi. “Yë'ë bainreba ba'ija'cuabi gare recoyo tënoreba tënosi'cua ba'ijën, gu'a jucha gare senjosi'cua ba'ija'bë” caguë, ⁵ mai ba'ija'yete ro'tani, maini ai yëreba yëguë baji'i. Ja'nca yëguë sëani, Jesucristobi mai gu'a jucha ro'ire junni tonja'ñete ro'tani, mai ba'ija'ye, baguë bainreba ba'ija'yete cuencueni, Yë'ë re'o zin hua'nare bacuare re'huani baza caguë, baguë yo'oguë ba'ija'yete bojojüë ro'tani, cuencueni tonbi Riusu. ⁶ Ja'nca cuencueni tonguëna, maibi yureca baguë ta'yejeiyereba ba'iyete jo'caye beoye bojoreba bojojën cañuni. Baguë guënamë re'oto bayete maini ai ba'iyë ai re'oye jo'caguë ba'iji. Baguë Zin ai yësi'quë naconi te'e zi'inni ba'icua bi baguë bayete ai coreba cojën, ai bojoyë mai cajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete jo'caye beoye cajën bañuni. ⁷ Riusubi maini, gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuani ai oiguë basi'quë sëani, baguë Zin Jesucristobi crusu sa'cahuëna junni tonguëna, baguë zie jañuni tonse'ebi Riusu bainrebare re'huasi'cua ba'iyë mai. Mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë ba'iji Riusu. ⁸ Maini ja'nca ai yëreba ai yëguëbi baguë ba'iyete ta'yejeiyereba maini masi güeseji. ⁹ Baguë ai ba'irën cuencueni re'huase'ere, baguë yurerën tëca yahue masise'ere yurera maini te'e ruiñe masi güeseji. Baguë Zin Jesucristo raoja'yete zoe ro'tani, maini yureña masi güesebi. ¹⁰ “Baguë raoja'rën ti'anguëna, si'aye yë'ë re'huani jo'case'e, yija re'oto, guënamë re'oto re'huani jo'case'e beoru ñë'coni baguëna jo'caza” caguë yo'obi Riusu.

¹¹ Ja'nca yo'oguëbi maire'ga cuencueguëna, maibi baguë naconi te'e zi'inni ba'ë. Baguë ai ba'irën ba'ise'e'ru yurera maire ja'nca zi'inni ba'iji. Ai ta'yejeiye yo'oye pore Ëjaguë sëani, maire choini baguëna, baguë bayete te'e con bayë mai. ¹² Ja'nca sëani, mai hua'nabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, yequëcua'ru quë'rë ja'anrë ro'tajën ba'icua bi baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojojën cañuni. Baguë ba'iyete ai ba'iyë quëani achoñuni. ¹³ Mësacua'ga baguë te'e ruiñe ba'i cocarebare achani, Cristo tëani bayete masini, mësacuabi ai bojojën, Cristoni si'a recoyo ro'tajënna, Riusubi baguë coca cani jo'case'ere guina'ru yo'oguë, baguë Espiritute mësacuana raoni jo'cani, baguë bainrebare mësacuare re'huani babi. ¹⁴ Ja'nca re'huani baguëna, mësacuabi baguë Espiritute bajën, baguë guënamë re'oto bayete coja'rën ti'añe tëca bajën, mësacua coni baja'yete te'e ruiñe masiyë. Ja'nca masijën, baguëni bojojën, baguë ta'yejeiyereba pore Ëjaguë ba'iyete ai ba'iyë quëani achojën, si'a bainni masi güesejën bañuni.

Pablo pide a Dios que dé sabiduría a los creyentes

¹⁵ Riusubi maina ja'nca insini jo'caguëna, yë'ë'ga mësacua si'a recoyo ro'tase'ere achani, ai bojuhuë. Mësacuabi mai Ëjaguë Jesuni si'a recoyo ro'tani, si'a baguë bainni ai recoyo oijën conjënna, yë'ë'ga ja'anre achani, ¹⁶ ai bojo recoyo re'huani, Riusuni jo'caye beoye mësacuare surupa caguë, mësacua ba'iyete Riusuni si'arën senni achaguë ba'iyë yë'ë. ¹⁷ Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quë, ja'anguëni senni achaguë, baguë ta'yejeiye masiyete mësacuani te'e ruiñe masi güesej'ën señë. Baguë ba'iyete re'oye ye'yeni, baguëni quë'rë se'e ai re'oye masi güesej'ën, señë yë'ë. ¹⁸ Ja'nca masi güesequëna, mësacuabi Riusu ba'iyete gare huesësi'cua ba'ijën, mësacua yua baguë ta'yejeiye ba'iyete ai ëama'iñereba masija'cua'ë. Baguë guënamë re'oto bayete mësacua gare carajeiye beoye coni baja'yete masini, yë'ëre choisi'quë sëani, baguë naconi si'arën ba'ija'yete conni bazaniñë cajën, si'a baguë bain naconi ai ta'yejeiye bojojën ñë'caja'yete gare jo'caye beoye ëjojën ba'ija'cua'ë.

¹⁹ Baguë ta'yejeyereba pore Ējaguë ba'iyere'ga masija'cua'ë mësacua. Mai gare ëñama'ise'e ba'iyere'ru quë'rë ai ta'yejeiye yo'oye poreguëbi baguë bainre, Cristoni si'a recoyo ro'tacure sëani, maire ai ta'yejeiye ai re'oye conni cuiraji. Ja'nca ai ta'yejeiye yo'oye poreguëna, maibi yuara masiyë, ²⁰ Cristo junni tonsi'quëni huajë güesesi'quë sëani. Maina Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonguëna, mai pore Ējaguë Riusubi baguëni huajëreba huajë güeseni, si'a guënamë re'oto ba'icua'ru quë'rë ta'yejeiye Ējaguëre baguëte re'huani, baguë jëja ca'ncona bëa güesebi. ²¹ Ja'nca bëa güeseguë, si'a guënamë re'oto Ējacua, si'a ën yija re'oto Ējacua, si'a Ējacua ba'ijën ba'isi'cua, si'acua'ru quë'rë ai ta'yejeiye Ējaguëre ba Cristore re'huani baguëni guanse güesebi Riusu. ²² Ja'nca guanse güeseguëbi ba je'ocua si'acua're ta'yejeiye ënseni, bacua, baguë bayere'ga si'ayete yë'ë bayete jo'cani, Yë'ë bayete si'aye bajë'ën më'ë'ga, caji. Yë'ë bainreba jubë si'a jubëte në'coni, bacua quë'rë ta'yejeyereba Ējaguë ba'ijë'ën, caji. ²³ Ja'nca cani jo'caguëna, mai yua Cristo bain jubëreba ba'ijën, Cristoni te'e zi'inni ba'icua ba'ijën, baguëre yo'o concua re'huasi'cua ba'iyë mai. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, baguë bayete cato, gare carajeiye beoye maina si'arënreba ro insireba insini jo'caguë, maina ai re'oyereba ai re'oye cuiraji Cristo.

2

Salvos por el amor de Dios

¹ Yureca, mësacua ja'anrë ba'ijën ba'ise'ere ro'tato, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ire gare bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë. Riusuni gare huesëcua ba'ijën, ² ro ën yija bain yo'ojën ba'iyere'ru gu'aye yo'ojën, zupai huati ëñoñe se'gare'ru yo'ojën ba'ijën ba'nhuë mësacua. Ai gu'a huati sëani, si'a bainni coqueza caguë, Riusu yëye'ru maini tin yo'o güeseji. Riusu guanseni jo'case'e'ru si'a bainni gare tin yo'o güeseji baguë. ³ Ja'nca yo'o güeseguëna, mai si'acua'ga zupai huati yëye'ru yeguë'rëna yo'ojën ba'ijën ba'nhuë. Ro mai gu'a ëase'e se'gare ro'tajën, gu'aye yo'oye se'gare ro'tajën, yo'o bi'rajën ba'nhuë mai. Si'a ën yija bain yo'oye'ru güina'ru yo'ojën, Riusu yëye'ru gare yo'oye güejën, Riusu bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë mai. ⁴ Ja'nca ba'isi'cuareta'an, Mai Ējaguë Riusu, yua si'a bainni oire bani caraye beoye coñe yëguëbi maire ai ta'yejeiye ai yëguë, maini bënni senjoñe ro'tama'iguë baji'i. ⁵ Maire bënni senjoja'ñe ba'ise'ere ro'tato, ro gu'aye yo'ojën ba'isi'cua, mai se'gabi mame recoyo re'huaye gare porema'icua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'isi'cua ba'ijënna, Riusubi maire ai ba'iyere' ai yëguëbi mame recoyo ba'icua're maire re'huani, baguë re'o bainre re'huani, Cristo naconi maire babi. Ja'nca sëani, Riusu se'gabi re'oye yo'oye yëguë, mësacua're tëani, mësacuanu baji. ⁶ Ja'nca tëani baguëbi, baguë ba'i re'otore maire masi güeseni, Cristo Jesús huajë güesesi'quë naconi maini te'e bëa güeseji. Baguë naconi carajeiye beoye si'arën ba'i güeseji maire. ⁷ Ja'nca güeseguëbi bacuani ai ba'iyere' ai oire baguë, baguë ba'i re'oto ba'ija'rën ba'ijënna, si'a baru ba'icuanu maire ëñoñe ro'taji. "Ēñajë'ën. Ro gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuabi yë'ë yëye'ru yo'oye gare poremajënna, bacuani ai ba'iyere' ai oire baguë, mame recoyo bacua're re'huani, yë'ë ba'i re'otona tëani bahuë. Cristo Jesús naconi yë'ë bayete te'e conni bacua ba'iyë bacua" maire caju'guë'bi Riusu. ⁸ Ja'nca sëani, Riusu tëani base'ere cato, baguë se'gabi mësacuanu oire bani, mësacua're tëani babi. Ro mësacua yo'ojën ba'ise'ebi baguë ba'iruna ti'añe gare porema'icua ba'ë'ë. Mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajënna, baguë se'gabi mësacua're tëani babi baguë. ⁹ Mësacua se'gabi baruna ti'añe ro'tajën, Re'oye yo'oni ti'anza cajën ba'icua'ta'an, ti'añe gare porema'ifñe. Yë'ë se'gabi re'oguë sëani, Riusu bainguë ruën'ë yë'ë catoca, Riusubi yëma'iji. Ja'nca sëani, Riusu se'gabi maini oire bani, maire tëani baji. ¹⁰ Riusubi maire re'huani jo'ca bi'raguë, re'oye yo'oye se'gare ro'taja'bë caguë, maire Cristo Jesusna te'e zi'in güeseye ro'tani, maire tëani re'huani jo'cabi baguë.

La paz que tenemos por medio de Cristo

¹¹ Ja'nca sëani, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ro'tani, mësacua Cristo naconi yure mame re'huase'ere bojojën ba'ijë'ën. Mësacua yua judío bain jubë ba'ima'icua ba'ijënna, judío bainbi mësacuanu ëñani, mësacua're cajën, Gu'ana'ë. Si'si yo'o bain'ë. Go neño ga'ni tëyoma'isi'cua'ë, mësacua're cajën ba'ë'ë. Ja'nca ba'icuanu Riusu re'o bain, go neño tëyosi'cua cajën ba'icua'ta'an, mësacua ba'ise'e'ru quë'rë re'o bain beohuë, ro ën yija bain ro'tajën yo'osi'cua sëani. ¹² Mësacua-re ja'nca gu'aye cajën ba'icua'ta'an, mësacua yua Cristoni gare huesëcua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'ijën, judío bain jubë naconi te'e ba'iyere' poremajën ba'nhuë. Judío bainbi Riusu ira coca toyani jo'case'e, baguë yo'oja'yete ro'tajënna, mësacuabi bacua naconi te'e ro'taye yëjën ba'icua'ta'an, Riusu bain mame re'huasi'cua ba'iyere' porema'ihuë. Riusu coñete cato, mësacua're gare beoguë ba'nji. ¹³ Ja'nca ba'ise'eta'an, yureca Riusu te'e jubë bainreba re'huasi'cua ba'iyë mësacua. Cristo Jesusni huesëcua ba'isi'cuareta'an, yureca Cristobi mësacua gu'a jucha ro'ire junni tonguëna, baguë naconi

Riusu te'e bain re'huasi'cua ba'iyë. ¹⁴ Ja'nca junni tonni, mai si'acuare te'e zi'in güeseni, maini sa'ñeña bojo güeseni, maini baji. Yëquëna hua'na judío bainbi yua mësacua judío bain jubë ba'ima'icua naconi sa'ñeña ai je'o bajën ba'isi'cua ba'ijëna, yureca maire sa'ñeña bojocuare re'huabi. ¹⁵ Cristo yua crusu sa'cahuëna junni tonguëna, judío bain ira coca guanseni jo'case'ere ro guaja yo'oye gare se'e ro'tamajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, Riusubi ba samu bain jubëan sa'ñeña je'o basi'cuare ëñaguë, ba samu jubëan ba'icua yequëcuare choini, baguë te'e jubë bainrebare re'huani, sa'ñeña bojojën ba'i güesebi Riusu. ¹⁶ Gare se'e je'o bama'ija'bë caguë, baguë Zin Jesucristote ën yijana raoni crusu sa'cahuëna junni ton güesebi Riusu. Ja'nca junni tonguëna, mai si'acuabi te'e jubëna zi'inni, sa'ñeña recoyo te'e bojojën ba'iyë poreyë. Riusu bainreba te'e ba'iyë poreyë mai.

¹⁷ Cristobi ën yijana rani, si'a jubëan bainni baguë bojo güese cocare quëani achoguë, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua, Riusuni huesëcuani, yëquëna're'ga Riusuni masicuani, si'acuani te'e cocare quëani achoguë raji'i. Riusu coca zoe cani jo'case'ere ru'yo'oguë raji'i. ¹⁸ Ja'nca raisi'quëbi quëani achoguë, Si'a bain jubëan ba'icua, judío bain, judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuabi Riusu Raosi'quëreba ba'iguëni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi baguë Espiritute maina raoguëna, mai si'acuabi Taita Riusuna te'e ti'añe poreyë. ¹⁹ Ja'nca quëani achosi'quë sëani, yua tin bain gu'aye yo'ocua mësacuare gare se'e caye beoye ba'iji. Riusubi mësacuare choini, baguë te'e jubë bainreba ba'icua re'huani baji. Ja'nca re'huani ba'ijën, baguë naconi te'e zi'in güeseni, baguë re'o bain jubëre mësacuare re'huani baji. ²⁰ Riusure ta'yejeiye yo'o concua, baguë cocareba quëani achocua, ja'ancuabi cajën ye'yojënna, güina'ru ba'iji mësacuare. Jesucristoni si'a recoyo ro'tareba ro'tajën, baguë naconi te'e zi'inni ba'ijën, Riusu bain jubë carajeiye beoye re'huasi'cua ba'iyë. ²¹ Ja'nca re'huasi'cua ba'ijën, Cristona recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguë yo'o se'gare re'oye yo'o conjën, ën yija gu'a ëase'ere gare se'e ro'taye beoye ba'ijëna, Cristobi baguë re'o bainrebare mësacuare quë'rë re'oye re'huani baji. ²² Re'huani baguëna, mësacuabi baguë yo'o cuencuese'e se'gare yo'ojën, Riusu Espiritubi mësacua naconi te'e ba'iguëna, mësacua yua Riusu naconi quë'rë te'e ruiñe'ru recoyo zi'inni ba'ija'cua'ë.

3

Pablo encargado de llevar el evangelio a los no judíos

¹ Yureca yë'ë yua Cristo Jesusni yo'o conguë ba'iguëbi baguë cocarebare mësacua judío bain jubë ba'ima'icua quëani achoguëna, yequëcuabi yë'ere preso zeanni, yë'ëni bayë ëñjo'on. Ja'nca preso zeansi'quëbi mësacua ba'iyete Riusuni senguë ba'iyë yë'ë. ² Riusubi mësacuani ta'yejeiye re'oye coñe ro'taguëna, mësacua yua achahuë. Mësacua yua judío bain jubë ba'ima'icua'reta'an, Riusubi yë'ere cuencueni, mësacuani ta'yejeiye yo'o coñe guanseni saobi. ³ Ja'nca guanseni saoguëna, yë'ë'ga mësacuana coca toyani saoguë, baguë guansese'ere quëahuë. Baguë se'gabi yahue masini, yurera baguëre ta'yejeiye yo'o concua, baguë coñete mësacuana yo'oye ro'tayë yë'ë. ⁴ Ja'nca yo'oye ro'taguëna, mësacuabi yë'ë uti toyase'ere coní, ëñani, ja'nrebi, Riusu ta'yejeiye coñe, Cristo raose'ere caguë, ja'anre te'e ruiñe masija'cua'ë. ⁵ Baguëre ta'yejeiye coñete cato, ja'anrë ba'isi'cuani gare quëani achoma'iguë baji'i. Baguë se'gabi yahue masini, yurera baguëre ta'yejeiye yo'o concua, baguë cocarebare quëani achocua, ja'ancuani yurera masi güesebi Riusu. Baguë Espiritute raoni, baguë cuencuesi'cua se'gani masi güesebi. ⁶ Ja'nca masi güesequëna, yurera baguë ta'yejeiye yo'o coñete masiyë mai. Judío bain se'ga baguë bainreba cuencuesi'cua ba'ijëna, yurera si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua're'ga cuencueni baza caguë yo'o bi'raji Riusu. Si'a bain baguë Zin Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi baguë te'e jubë bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijën, si'a Riusu bayete judío bain naconi te'e coní baja'cua'ë. Bacua naconi te'e bojojën, Jesucristoni te'e zi'inni ba'ija'cua'ë. Riusu yua ja'anrë cani jo'casi'quëbi yurera ja'nca yo'oji.

⁷ Ja'an cocarebare mësacuani quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Riusubi yë'ere cuencueni, baguë ta'yejeiye coñete yë'ëni masi güesequë, yë'ere ai re'oye yo'obi. Ja'nca yo'oguë, baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreguëbi baguëre ta'yejeiye yo'o conguëre yë'ere re'huani, mësacuana yë'ere saobi. ⁸ Riusu bain jubë ba'icua'ru quë'rë yo'jereba ba'iguë'reta'an, Riusubi yë'ere cuencueni, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua'na yë'ere saobi. Ja'nca saoguëna, baguë cocarebare mësacuana quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, baguë ta'yejeiye bayete ai ëama'ñereba carajeiye beoye mësacuana ro insini jo'caguë ba'ija'guë'bi. ⁹ Yequë cocare'ga si'a bainni masi güese yë'ere guansebi Riusu. Si'aye re'huani jo'casi'quëbi yë'ere guansequëna, baguë yurera yo'oja'yete si'a bainni masi güese yë'ë. Baguë yua ai ba'irën yo'oye ro'taguë, yurerën tēca bainni masi güese yë'ere beoguëbi yurera baguë cuencueni ro'tase'ere yo'o bi'raji Riusu. ¹⁰⁻¹¹ Ja'anre si'a ën yija bain, si'a guënamë re'oto quë'rë ta'yejeiye ëjacuare'ga, si'acuani masi güesejë'ën cabi. Yë'ë bainreba jubëni ëñani,

yê'ê masireba masini yo'ose'ere ye'yejê'ên caji. Si'a bain, judío bain jubê ba'icua, judío bain jubê ba'ima'icua, si'acuabi Cristo Jesusni si'a recoyo ro'tani baguê yêye se'ga yo'ojên ba'icua, ja'ancuare yê'ê bainreba jubêre re'huani bayê yê'ê, caji. Ja'nca re'huani baguêna, mêsacua êñani, yê'ê masireba masiye re'huani jo'case'ere ye'yejê'ên. Ja'anre si'arên yo'oye ro'tahuê yê'ê, caji. ¹²Ja'nca caguê, baguê bainre maire re'huaguêna, yureca baguêni gare huaji yêye beoye ba'iyê poreyê mai, baguêni si'a recoyo ro'tajên ba'icua sêani. Mai yêye ba'irên baguêna ti'anni coca senni achajêna, bêinma'iji. Maire gare etoni saoye beoye ba'iji Riusu. ¹³Ja'nca sêani, yê'êbi mêsacuani oire bani conza caguê, ai yo'oguêna, ja'nji recoyo bacuare re'huaye beoye ba'ijê'ên. Quê'rê jêja recoyo re'huani ba'ijê'ên. Yê'êbi ai yo'oguê ba'iguêta'an, mêsacua yua quê'rê ta'yejeiye ba'icua ba'ija'cua'ê.

El amor de Cristo

¹⁴Ja'nca sêani, mai Taita Riusuni si'a recoyobi senreba senguê ba'iyê yê'ê. ¹⁵Si'a ên yija bain, si'a guênâmê re'oto ba'icua're'ga, si'acua baguê bainrebare re'huani basi'cua, ja'ancuare senreba senguê ba'iyê yê'ê. ¹⁶Si'ayete baguêre sêani, baguêni senreba senguê, baguê Espiritu bacuare mêsacua re'huajê'ên, cayê yê'ê. Ja'nca re'huani, mêsacua huaji yêye beoye ba'icua're'huaji. Jêja recoyoreba bacuare re'huaji mêsacua're. ¹⁷Mêsacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani ba'ijên, Cristo yua mêsacua naconi te'e ba'iguê, yua baguê ba'iyete quê'rê ai ba'iyê mêsacuani masi gûeseji. Baguê yua mêsacuani ai yêreba yêguêna, mêsacua yua baguê ba'iyete quê'rê te'e ruiñe masini, baguêni quê'rê se'e recoyo zi'inni ba'iyê. ¹⁸Ja'anre Riusubi senreba senguê, mêsacua Cristoni zi'inni ba'iyê, ja'anre mêsacuani quê'rê ai ba'iyê masi gûesejê'ên señê. Si'a Riusu bainreba jubê naconi Cristoni te'e zi'inni ba'iyê cato, ai ta'yejeiyereba ai re'oye ba'iji maire. Ai êama'ifêreba ro'tajên ba'icuareta'an, Riusubi ja'an re'oye ba'iyete mêsacuani masi gûeseje poreji. Ja'an yo'oyete Riusuni senguê ba'iyê yê'ê. ¹⁹Riusubi mêsacuani ai ba'iyê ai carajeiye beoye ai yêreba yêguê, ja'an ai yêyete mêsacuani masi gûesejê'ên señê yê'ê. Baguê ta'yejeiyereba ba'iyete mêsacuani te'e ruiñe masi gûesejê'ên señê yê'ê.

²⁰⁻²¹Mai Taita Riusu yua ai ta'yejeiyereba pore Êjaguête sêani, baguêni ai bojoreba bojojên cañuni. Baguê yo'oye poreyete cato, re'oye masiye caraji maire. Baguê cuencuani ro'tase'ere yo'oto, baguê bainreba jubê Jesucristo naconi te'e ba'ijêna, baguê yêye'ru ai ta'yejeiyereba mai jubê si'acuani yo'o gûeseje poreji Riusu. Ja'nca yo'o gûeseje poreguêna, baguêni gare jo'caye beoye ai ba'iyê ai ta'yejeiye bojojên cañuni. Amén.

4

Unidos por el Espíritu

¹Riusubi mêsacuani ja'nca ta'yejeiye yo'o gûeseje yêguê sêani, yê'ê yua preso zeansi'quêta'an, Riusu yo'o cofê ba'iguêbi mêsacuani si'a jêja yihuoguê ba'iyê. Mêsacua yua Riusu te'e bainreba re'huasi'cua sêani, baguê yêye se'gare te'e ruiñe yo'ojên ba'ijê'ên. ²Yeguêcua naconi ba'ijên, bacua ba'iyê'ru quê'rê yo'je hua'na'ru êñojên, bacuani re'oye yo'ojên ba'ijê'ên. Bacuabi huacha yo'otoca, bacuani bêinmajên, bacua yêyete ro'tajên, bacuani oire bajên conjê'ên. ³Riusu bainreba jubê ba'icua, si'acuani conjên, bojo gûeseje ro'tajên ba'ijê'ên. Mêsacua si'acua yua Riusu Espirituna te'e zi'inni ba'icua sêani, Riusubi ja'nca yêji. ⁴Riusu bainreba ba'ijubê yua te'e jubê ba'icua'ê mai. Ba'ijêna, Riusu Espiritubi mai si'acuani gaje meni baji. Mai si'acua Jesucristo choisi'cua ba'ijên, baguêni recoyo te'e zi'inni ba'icuabi baguê naconi carajeiye beoye ba'ija'cua ba'ijên, te'e êñajên êjojên ba'iyê mai. ⁵Mai si'acuabi mai Êjaguêreba se'gani recoyo te'e ro'tajêna, baguê Espiritubi maina gaje meni baguê, mai recoyore ténoto, gare te'e ténosi'cua ba'iyê mai. ⁶Ja'nca te'e ténosi'cua ba'ijêna, mai Taita Riusubi baguê mamacuare maire te'e re'huani baji. Ja'nca baguêbi mai ta'yejeiyereba Êjaguê ba'iji. Si'aruan ba'iguêbi mai si'acua naconi gare jo'caye beoye te'e ba'iji.

⁷Mai naconi ja'nca te'e ba'iguêbi baguê bainreba jubê ba'icua, ga bainguêni tin yo'o cofê, maini ta'yejeiye yo'o gûeseje. Cristobi yo'o gûesejuêna, ga bainguêbi tin yo'ore yo'oye poreguêna, si'a jubêbi sa'ñeña te'e conjên ta'yejeiye yo'ojên ba'iyê. ⁸Riusu coca toyani jo'case'ere êñato, ñaca caji:

Baguê yua guênâmê re'otona mêiguê saiguê, ai ta'yejeiye yo'oguê, baguêre je'o bacuani ñu'ñojeja'guêbi.

Ja'nca yo'oguêbi baguê bainni ta'yejeiye yo'o yo'oye porecuare re'huaguêna, ga bainguêbi tin yo'o yo'oye poreja'guê'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

⁹Yureca mêiguê saija'guê'bi caguêna, mêsacua yua ja'an cocare ro'tani ye'yejê'ên. Ru'ru, ên yijareba têca gajeje babi baguê. ¹⁰Ja'nca gajeni ba'ini, ja'nrebi se'e guênâmê re'otona mêji'i. Ja'nca mêisi'quêbi yua guênâmê re'oto si'a re'otoreba quê'rê ta'yejeiye Êjaguê re'huasi'quê

baji'i. Ja'nca ba'iguëbi, baguë cani jo'case'ru yo'oguë, si'a baguë bainre ta'yejeiye yo'o yo'oye pocuare re'huabi. ¹¹ Ja'nca re'huaguëna, yequëcuabi baguëre ta'yejeiye yo'o conjën, baguë bainreba jubë si'a jubëte ëñajën cuirajën ba'iyë. Yequëcuabi baguë cocarebare bainni masi güesejën ba'iyë. Yequëcuabi si'a huë'e joboñana ganijën baguë cocarebare quëani achojën ba'iyë. Yequëcuabi te'e huë'e jobo bain jubëte ëñajën, Riusu cocarebare ye'yojën ba'iyë. ¹² Ja'nca ta'yejeiye yo'o güesebi Cristo. Yë'ë bainreba ba'icuabi yë'ë ba'iyete re'oye ye'yejën, sa'ñëña re'oye conni cuiraye masijën, si'a jubëbi quë'rë jëja recoyo re'huani jaijeija'bë caguë, baguë bainni ta'yejeiye yo'o güesebi. ¹³ Ja'nca sa'ñëña conni cuirajën, si'a jubëbi Riusu Zin Cristoni si'a recoyoreba te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'cua'ë. Cristobi ru'ru maini re'oye yo'o congruëna, mai si'a jubëbi güina'ru yo'ojën, baguë yo'ore ta'yejeiyereba yo'o conjën ba'ija'cua'ë. ¹⁴ Ja'nca ba'ijën, baguë ba'iyete ye'yema'isi'cua'ru gare se'e ba'ima'ine cajën ba'iyë. Baguë ba'iyete huesëjën ba'itoca, yequëcuabi tin yihuojënna, ro huesë ëaye recoyo te'e ruiñe ro'taye porema'inë. Yogu tayoye huesëjën ba'itoca, sao ziyayabi bacuare ro memoji. Ja'nca huesëcua'ru huesëjën, si'a bain ro re'o coca cacuani achajën, ro coque güesejën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, ba coquecuabi bacua bayete ro tëani bayë. Ja'nca coque güesejën ba'itoca, Riusubi yëma'iji. ¹⁵ Mai yo'o yo'oye cato, ñaca yëji Cristo. Baguë cocareba cani jo'case'ere te'e ruiñe cajën, sa'ñëña oijën conjën, baguë masiye'ru re'oye masijën, baguë ba'iyeru güina'ru ba'ijë'ën, caji Cristo. Baguëbi caguëna, te'e ruiñe achani, Ja'ë'ë cajën, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Baguë yua mai ta'yejeiyereba Èjaguëre sëani, baguë ba'iyeru te'e ba'ijë'ën. ¹⁶ Ja'nca ba'itoca, baguë bainreba jubë si'a jubëbi baguë naconi quë'rë se'e te'e zi'inni ba'ijën, quë'rë jëja recoyo bacua re'huajën ba'ija'cua'ë. Baguë yëye'ru te'e yo'ojën, baguë ta'yejeiye yo'o conjën, sa'ñëña oire bajën cuirajën, recoyo quë'rë re'oye te'e zi'inni ba'ija'cua'ë mai.

La nueva vida en Cristo

¹⁷ Yureca, mai Èjaguë yihuoye'ru, mësacuani si'a jëjareba yihuoguë ba'iyë yë'ë. Gu'a bain, Riusure huesëcua, ja'ancua yo'ojën ba'iyeru gare se'e yo'oye beoye ba'ijë'ën. Bacua yo'o yo'oye ro'tayete cato, ro ro'tajën, ro yo'ojën ba'iyë. ¹⁸ Riusu yëyete gare ro'taye beoye ba'ijën, baguëre yo'o coñe gare yo'omajën ba'iyë. Ja'nca sëani, baguë ba'iyete huesëjën, baguëni te'e zi'ine beoye ba'ijën, zijei re'oto se'gare ro rënni ganøjën ba'iyë. ¹⁹ Re'oye yo'oyete cato, bacua yua yo'oye gare huesëcua'ru ruincua se'ga ba'ijën, si'a bacua gu'a ëase'e se'gare yo'oñu cajën, gare jo'caye beoye gu'ajejën ba'iyë bacua. ²⁰ Mësacuaca Cristo ba'iyete ja'nca ye'yema'ë. ²¹ Mësacua yua Cristo cocarebare te'e ruiñe achajën, baguë ba'iyete te'e ruiñe ye'yejën ba'itoca, gu'a bain yo'oye'ru gare yo'oye beoye ba'iyë mësacua. ²² Ja'nca sëani, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'isicuabi Riusu bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë. Mësacua yua ro ro'tajën, gu'aye yo'oye se'gare yo'ojën ba'nhuë. ²³ Ja'nca yo'ojën ba'isicuabi yureca mame recoyo re'hua güesejë'ën. Mame re'hua güeseni, ja'nrëbi mësacua ba'iyë si'aye Riusu ba'iyeru te'ereba ba'iyë. ²⁴ Ja'nca ba'icuabi Riusu cuencueni re'huani jo'case'ere ye'yejën, baguë ru'rureba yëse'ere ye'yejën, baguë yëye'ru re'oye yo'ojën, baguë bainreba yo'oye cuencuese'ere te'e ruiñe yo'oye se'ga ro'tajën ba'ijë'ën.

²⁵ Ja'nca ba'icua sëani, gare se'e coquemajën ba'ijën, si'a bainni te'e ruiñe se'ga cajën ba'ijë'ën. Mai jubë si'acua yua Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'icua sëani, ja'nca yo'ojën ba'ijë'ën.

²⁶ Yequëni bëintoca, baguëni gu'aye yo'oye beoye gare ba'ijë'ën. Baguëni bëiñe ja'ansi umuguse jo'cani se'e ro'tama'ijë'ën. ²⁷ Ja'nca yo'oma'itoca, zupai huatibi mësacuani zeanni toñe poreji. Ja'nca sëani, baguë coqueyete jëani, mësacua bëinjën ba'iyete jo'cani se'e rotama'ijë'ën. ²⁸ Bonsere jianjën ba'is'icua banica, gare se'e jiañe beoye ba'ijë'ën. Re'o yo'o yua si'a jëja te'e ruiñe yo'ojën, mësacua curi te'e ruiñe cojën ba'ijë'ën. Coni, ja'nrëbi bonse caracuana ro insiye poreja'cua'ë.

²⁹ Gu'a coca caye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani cocare cato, re'o coca se'gare cajën ba'ijë'ën. Bacuani bojo güeseza cajën, bacuani re'oreba coca se'gare cajën ba'ijë'ën. Ja'nca cajën ba'itoca, Riusubi bacuani quë'rë re'ovej güeseni, bacuani quë'rë re'oye coñe poreji. ³⁰ Ja'nca sëani, gu'a cocare caye beoye ba'ijën, Riusu Espirituni sa'nti güeseyë beoye ba'ijë'ën. Mësacua yua Riusu Espirituni te'e zi'inni ba'icuabi Riusu bain tëani baja'yete te'e ruiñe masijën ba'iyë. Ja'nca sëani, Espirituni sa'nti güeseyë beoye ba'ijë'ën.

³¹ Gare gu'aye yo'oye senjoni ba'ijë'ën. Yequëcuani gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Yequëcuani sa'nti güeseyë beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani bëiñe beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani gu'aye caye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani je'o cocare caye beoye ba'ijën, bacua gu'aye yo'ose'ere je'o caye beoye ba'ijë'ën. ³² Ja'nca caye beoye ba'icuabi re'o coca se'gare cajën ba'ijë'ën. Yequëcuani oire bajën bojo güeseyë cajë'ën. Bacua gu'aye yo'ose'ere gare se'e ro'tama'iguë'ë yë'ë,

bacuani cajë'ën. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cato, Cristobi ja'an ro'ire junni tonguëna, Riusubi gare se'e ro'tama'iguë ba'iji.

5

Cómo deben vivir los hijos de Dios

¹ Mësacua yua Riusu mamacua ai yësi'cua sëani, Riusu ba'ie'ru ba'ie' ro'tajën ba'ijë'ën. ² Ja'nca ba'ijën, yequëcuani jo'caye beoye oire bajën conjën, bacuani ai yëjën ba'ijë'ën. Cristobi maini oire baguë conse'ru yequëcuani güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Baguë yëyete yo'ozá cama'iguëta'an, mai ro'ire crusu sa'cahuëna junni senjosiquë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Riusubi ëñani, Cristo ai yëguë yo'ose'ere re'oye ro'tani, baguë ai bojobi.

³ Mësacua yua Riusu bainreba re'huasi'cua sëani, ëmëcua romicua sa'ñëña yahue bani a'ta yo'oye, ja'anre yëni yo'oye, si'a gu'a ëase'ere cato, gare ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu bainreba ba'icuabi ja'anre sa'ñëña coca caye beoye gare ba'ijë'ën, gu'ana sëani. ⁴ Güina'ru sa'ñëña gu'a coca caye beoye ba'ijën, ro caye beoye ba'ijën, ro huere cocabi yequëcuani sa'nti güesey beoye ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete coca cato, re'o coca se'gare cajën, bacuare Riusuni surupa cajën ba'ijë'ën. ⁵ Ën coca yua te'e ruiñe ba'i cocare sëani, gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Ëmëcua romicua sa'ñëña yahue bani a'ta yo'ojën ba'icua, ja'an yo'oye ro'tacua, bacua ro gu'a ëase'e se'gare ro'tajën ba'icua, ja'an si'acuabi Riusu ba'i jobona gare ti'añe beoye ba'ija'cua'ë. Bonse ba ëaye ba'icua'ga gare ti'añe beoye ba'ija'cua'ë. Ja'ancua yua Riusuni gu'a güecua ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi Riusu bainreba jubë, Cristo naconi te'e ba'icua, gare carajey beoye ba'icua, ja'ancuana gare ñë'caye porema'inë. ⁶ Ja'nca sëani, mësacua yua ëñare bajën, bain coquecuani achamajën ba'ijë'ën. Re'oye achoye cacuata'an, ro coqueye se'gare yo'ojën ba'iyë. Ja'nca gu'aye yo'ojën, Riusuni ro achajën, zupai huatire conca se'ga ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi bacua si'acuaní ai bënni senjoja'guë'bi. ⁷ Ja'nca bënni senjoja'guë ba'iguëna, mësacua ëñare bajën, bacuana gare zi'ine beoye ba'ijë'ën.

⁸ Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere cato, bacua yo'ojën ba'ie'ru güina'ru yo'ojën ba'nhuë. Ro zijei re'otore rënni ganøjën ba'nhuë. Riusure gare huesëcua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'isi'cuabi yureta'an Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi Riusuni masini si'ani, mia re'oto se'gare ganijën ba'iyë mësacua. Ja'nca ba'icuabi yequëcuani ja'an mia re'oto ganifete masi güeseza cajën, Riusu yo'ogüë ba'ie'ru re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ⁹ Ja'nca yo'ojën ba'ijën, Riusu bainreba ba'iyete masi güesejënna, si'acuabi ëñani, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë, mësacua re'oye yo'ojën ba'iyë, Riusu yëye'ru yo'ojën ba'iyë, ja'anre ëñani masiyë. ¹⁰ Ja'nca sëani, mësacua yo'ojën ba'iyete cato, mai Ëjaguë yëyete ro'tajën, jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijënna, baguë yua mësacuaní ëñani bojoi. ¹¹ Gu'a bain zijei re'otona ro rënni ganofete cato, bacua ro yo'ojën ba'ie'ru gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi bacua ro gu'aye yo'ojën ba'iyete bacuani masi güesejën ba'ijë'ën. ¹² Bacua gu'aye yo'ojën, bacua yahue yo'ojën ba'iyete ro'tato, sa'ñëña caní achoye beoye ba'ijë'ën, gu'ana sëani. ¹³ Yureca, mai hua'na Riusu bainreba ba'icuabi baguë yëyete yo'ojën, Riusu ba'iyete yequëcuani ai miañe ëñojën, bacua zijei re'oto rënni ganøjën gu'aye yo'oyete bacuani masi güeseyë mai. ¹⁴ Mësacua yua ën coca caní jo'case'ere ro'tajën, ja'anre te'e ruiñe masijë'ën:

Cainsi hua'guë sëta raiye'ru, ju'insi hua'guë go'ya raiye'ru, ja'an'ru ba'iguëbi zijei re'otobi sani, mia re'otona eta raijë'ën.

Ja'nca raiguëna, Cristobi mia re'otore më'ëni te'e ruiñe gani güeseji.

Baguë ba'iyete më'ëni te'e ruiñe masi güeseji.

Ja'nca caní jo'case'e ba'iguëna, mësacua yua Riusu ba'iyete yequëcuani ai miañe ëñojën, bacuani masi güesejën ba'ijë'ën.

¹⁵ Ja'nca sëani, mësacua ëñare bajën, Riusuni masicua yo'ojën ba'ie'ru caraye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Riusuni huesëcua yo'ojën ba'ie'ru gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁶ Ën yija bainbi jo'caye beoye gu'aye yo'ojën ba'icua sëani, mësacua porese'ru ro si'arën re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁷ Ja'nca sëani, mësacua yua ro'tani yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu yëyete jo'caye beoye masiye ro'tajën, baguë yo'o se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁸ Mësacua yua jo'chana gare güebeye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca güebetoca, si'arën gu'aye se'gare yo'o bi'rayë. Riusu Espiritu gaje meni bañu cajën, ja'an se'gare ro'tajën ba'ijën, baguë bojo güeseye'ru bojojën ba'ijë'ën. ¹⁹ Ja'nca bojojën, yequëcuani bojo güesejën ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë ba'iyete bacuani bojoye yihuojën, si'a ganta cocabi baguë ta'yeyeyi ba'iyete bojoreba bojojën caní achojën, bojo recoñoa sa'ñëña te'ereba re'huani ba'ijë'ën. ²⁰ Ja'nca bojojën ba'ijën, mësacua yua si'aye mai Taita Riusu ro insini jo'case'ere ro'tajën, gare jo'caye beoye baguëni surupa cajën ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë Jesucristo maire oireba oiguë conguë ba'ise'ere ro'tajën, ja'nca bojojën, Riusuni surupa cajën ba'ijë'ën.

La vida familiar del cristiano

²¹ Yureca mėsacua yua Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete ro'tajĕn, baguĕni caraye beoye achani baguĕ yo'ore yo'oĵĕn, gũina'ru sa'ñeña ba'iyete ro'tajĕn, mėsacua bain'ru quĕ'rĕ yo'je ba'icua'ru bacuani ĕñoĵĕn, bacuani re'oye ĕñajĕn ba'ijĕ'ĕn. ²² Romicua, mėsacua yua Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete ĕñajĕn, baguĕ cayete achani Jaĕ'ĕ cajĕn, gũina'ru mėsacua ĕnjĕ ta'yejeiye ba'iyete ĕñajĕn, baguĕ cayete achajĕn Jaĕ'ĕ cajĕn, baguĕni yo'o conjĕn ba'ijĕ'ĕn. ²³ Mėsacua ĕnjĕ yua mėsacua ĕjaguĕre sĕani, baguĕni ja'nca yo'o conjĕn ba'ijĕ'ĕn. Cristo ba'iyete cato, baguĕ yua gũina'ru si'a baguĕ bainreba jubĕ ĕjaguĕbi ba'iji, bacuani tĕani baguĕ sĕani. ²⁴ Riusu bainreba jubĕ si'acuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete ĕñajĕn, baguĕ cayete achajĕn, te'e ruiĕe yo'oĵĕnna, gũina'ru mėsacua romicia yua mėsacua ĕnjĕ ta'yejeiye ba'iyete ĕñajĕn, baguĕ cayete achajĕn, te'e ruiĕe yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn.

²⁵ Ĕmĕcua, mėsacua yua mėsacua rĕnjoni ai oire bajĕn conjĕn, bagoni ai yĕreba yĕjĕn ba'ijĕ'ĕn. Cristobi baguĕ bainreba jubĕte ai oire baguĕ, Bacuare tĕani baza caguĕ, bacua ro'ire junni toĕe tĕca bacuani ai yĕreba yĕguĕ baj'i. Ja'nca ai yĕreba yĕguĕna, mėsacua rĕnjore'ga gũina'ru ai yĕreba yĕjĕn ba'ijĕ'ĕn. ²⁶ Cristobi baguĕ bainrebare ĕñaguĕ, Gare gu'a jucha beocuare bacuare re'huani baza caguĕ, baguĕ cocareba maini masi gũeseguĕ, mai recoñoare tĕnoreba tĕnoguĕ baj'i. ²⁷ Ja'nca maire tĕnoguĕ, Yĕ'ĕ bainreba jubĕ yua ai re'oye ba'icua're re'huani, gare si'si recoñoa beocuare bacuare ta'yejeiyereba re'huani baza caguĕ, maini ai oireba oiguĕ, maini ai yĕreba yĕguĕ, mai ro'ire junni tonbi baguĕ. ²⁸ Cristobi ja'nca maini ai yĕreba yĕguĕna, mėsacua ĕmĕcua'ga gũina'ru mėsacua rĕnjoni ai yĕreba yĕjĕn ba'ijĕ'ĕn. Mėsacua carajĕn ba'iyete ro'tani, mėsacua ja'ansi'cua ja'an ba'iyete baye ro'tajĕn, mėsacua rĕnjo carago ba'iyete gũina'ru ro'tani, bagoni cuirajĕn ba'ijĕ'ĕn. Bago yua mėsacua naconi te'e zi'inni ba'igore sĕani, bago carago ba'iyete re'oye ro'tani, bagoni cuirajĕn ba'ijĕ'ĕn. ²⁹ Bago yua mėsacua naconi te'e zi'inni ba'igona, bago aon, bago caña, si'aye bagoni cuirajĕn ba'ijĕ'ĕn. Mėsacua ja'ansi'cua aon, caña, ja'anre carato, mėsacuabi cu'eye gũema'icua'ĕ. Gũina'ru mėsacua rĕnjo carago ba'iyete te'e ruiĕe cu'ejĕn ba'ijĕ'ĕn. Cristobi baguĕ bainreba carajĕn ba'iyete te'e ruiĕe cuiraye'ru, mėsacua gũina'ru yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn. ³⁰ Si'a jubĕ yua Cristoni te'reba zi'inni ba'icua sĕani, maini ai re'oye cuirani conjĕ. ³¹⁻³² Ja'an te'e zi'inni ba'iyete cato, mėsacua yua ja'anre re'oye ye'yeye ti'anma'itoca, Riusubi si'a bainni ja'anre masi gũesema'iji. Baguĕ coca cani jo'case'ere achani ro'tajĕ'ĕn: "Yureca, ĕmĕcuabi bacua pĕ'caguĕte pĕ'cagote gare jo'cani, bacua rĕnjoni te'e zi'inni ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca ba'ijĕnna, ba samucuabi te'e bainguĕ ba'iyere'ru ba'iyĕ." Ja'an coca cani jo'case'ere ro'tani, Cristo re'huase'ere ye'yĕjĕ'ĕn. Cristobi baguĕ bainreba jubĕte maire re'huani, maini te'e zi'inni, baguĕre yo'o concuare maire re'huani bajĕ. ³³ Mėsacuani ja'nca cani achoguĕ, ñaca'ga mėsacuani yihuoguĕ cayĕ yĕ'ĕ. Mėsacua ĕmĕcua yua ja'ansi'cua ba'iyete ro'tani cuiraye'ru mėsacua rĕnjoni gũina'ru ro'tani, bagoni ai ba'iyere ai yĕreba yĕjĕn ba'ijĕ'ĕn. Mėsacua romicia yua mėsacua ĕnjĕ ta'yejeiye ba'iyete ĕñajĕn, baguĕ cayete achajĕn, Jaĕ'ĕ cajĕn, yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn.

6

¹ Mėsacua zin hua'na yua Cristo ta'yejeiye ba'iyete ĕñajĕn, baguĕ cayete achajĕn, te'e ruiĕe yo'oĵĕn, gũina'ru mėsacua pĕ'caguĕ sanhuĕ cayete achajĕn, te'e ruiĕe yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn. Riusubi ja'an yo'oyete mėsacuani guanseni jo'cabi. ²⁻³ Ĕn cocare ro'tani masijĕ'ĕn: "Mėsacua pĕ'caguĕni pĕ'cagoni te'e ruiĕe ĕñajĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca ĕñajĕn ba'itoca, mėsacua ĕn yija ba'i umuguseña yua ai zoe ba'ijĕn, ai boĵoĵĕn ba'iyĕ" guanseni jo'cabi Riusu. Ja'nca cani jo'caguĕ, ai ta'yejeiye ba'i coca sĕani, baguĕ bainni guanseni, baguĕ bojo gũeseja'yere'ga quĕabi. Ja'nca sĕani, ja'an coca guanseni jo'case'ere ro'tajĕn, mėsacua pĕ'caguĕ sanhuĕni re'oye achajĕn ba'ijĕ'ĕn.

⁴ Mėsacua ĕmĕcua yua mėsacua zin hua'nani hui'ya yo'omajĕn, bacuani bĕin gũeseye beoye ba'ijĕ'ĕn. Mai ĕjaguĕ yĕye se'gare yo'oĵĕn, bacuani ai oire bajĕn ye'yoni yihuojĕn, bacuani bojora'rĕ si'nsejĕn iroĵĕn ba'ijĕ'ĕn.

⁵ Yureca, mėsacua ĕja bainni yo'o conjĕn, bacuabi yo'o cajĕnna, mėsacua ĕñare bajĕn, bacua cayete achajĕn, te'e ruiĕereba re'oye yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn. Cristo cayete achani yo'oye'ru gũina'ru mėsacua ĕja bain cayete te'e ruiĕe achani, re'oye yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn.

⁶ Mėsacua ĕjaguĕbi ĕñaguĕna, ja'anrĕn se'gabi baguĕ yo'ore re'oye yo'otoca, mėsacua yua gu'aye yo'oyĕ, bainguĕ ĕñani bojoye se'gare ro'tacua sĕani. Mėsacua ĕjaguĕ yo'ore conjĕn, gare jo'caye beoye si'a recoyobi re'oye yo'o yo'oĵĕn ba'ijĕ'ĕn. Cristo yo'o coñe'ru gũina'ru bain ĕjaguĕ yo'o conjĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca yo'oĵĕn ba'itoca, Riusubi mėsacuani ĕñani boĵoĵĕ. ⁷ Mėsacua ĕjaguĕni re'oye yo'o conjĕn, Cristoni boĵoĵĕn ba'ijĕ'ĕn. Bain ĕñani boĵoyete gare ro'taye beoye ba'ijĕn, Cristo ĕñani bojoye se'gare ro'tajĕn ba'ijĕ'ĕn. ⁸ Mai ĕjaguĕ Riusubi si'a bainni ĕñani, bacua ta'yejeiye ba'iyete ro'tama'iguĕ, bacua re'oye yo'o yo'ose'ere masini, ga bainguĕni re'oye ro'ija'guĕ'bi, bacua re'oye yo'ose'ere'ru ba'iyere.

⁹ Mësacua yua ëja bain ba'ijën, yo'o concuare bajën, bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Yua mai ta'yejeiye Ëjaguë Cristo guënamë re'otore ba'iguë, baguë yua mësacua ba'iyete ëñaguë, mësacua yo'o concua'ru quë'rë ta'yejeiye beoyë mësacua caji. Ja'nca sëani, mësacua yo'o concuare guanseto, bacuani gu'aye caye beoye bajën, bacuani je'o coca caye beoye ba'ijë'ën.

Las armas espirituales del cristiano

¹⁰⁻¹¹ Yureca, mësacuani ñaca yihuoni tëjiyë yë'ë. Riusubi zupai huatini guerra huaguëna, mësacua yua Riusure yo'o concua cuencuesi'cua ba'iyë. Ja'nca sëani, jëja recoyo re'huaye re'oye ye'yejë'ën. Riusubi ta'yejeiye yo'oye porecuare mësacuare re'huaye poreguëna, Riusu yo'oye pore güeseyete si'a jëja ro'tajën ba'ijë'ën. Zupai huatibi ai masiye coqueguëna, mësacua yua Riusu ta'yejeiye poreyete ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tama'itoca, zupaini ta'yejeiye ënseye gare porema'inë mësacua. ¹² Ñaca'ga ro'tani masijë'ën. Gu'a bain hua'na ga'nihuëan bacuani huama'inë mai. Zupai huati, baguëre yo'o concua si'acua, ja'ancuani, guerra huajën ba'iyë mai. Bacua yua si'aruanre ganijën, maini coque ëaye yo'ojën ba'iyë. Ën yijare ba'ijën, ma'tëmë re'otore ba'ijën, bain recoñoare'ga ba'ijën, gu'aye guansejën ba'iyë si'a huati jubëan. ¹³ Zupaire concua yua ai jai jubë ba'ijëna, zupaibi bacuani ta'yejeiye guanseguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainni huani tëjiza caguë, baguë yua Riusu, Riusu bainreba ba'icua, si'a jubëni ai ta'yejeiye je'o bani huaja'guë'bi. Ja'nca huaguëna, Riusubi mësacuani ta'yejeiye yo'o güeseguëna, mësacua yua jëja recoña re'huaye te'e ruiñe ye'yejë'ën. Ja'nca ye'yetoa, zupai huatibi mësacuani tëani senjoñe porema'iji. Mësacua yua Riusu yo'oye porecua'ru re'huasi'cuabi si'a jëja huajën, zupai concua'ru quë'rë ta'yejeiye ba'ija'cua'ë. ¹⁴ Ja'nca jëja bajën, zupai jubëni guerra hua bi'rajën, Riusu cocareba case'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, mësacua yua si'a jëja yo'oye porejën, zupai jubëni huaji yëye beoye ba'iyë. Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijëna, zupaibi mësacuare gu'a coca caye gare porema'iji. ¹⁵ Riusu cocarebare si'a bainna jo'cayë beoye quëani achojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, ai jai jubë bainbi Riusuni huaye jo'cajën, Riusuni te'e zi'inni ba'iyë. ¹⁶ Ja'nca re'oye yo'ojën, Cristoni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye ba'ijë'ën. Zupai huesoni senjoñete jëaye ba'icua sëani, baguë toa ya'rire mësacuana cha'coni saoye gare porema'iji. Mësacure ai gu'a coca caguëta'an, mësacuani huesoni senjoñe gare porema'iji. ¹⁷ Mësacua yua Riusu bain tëani bacua sëani, Riusu tëani base'ere huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, zupai huatibi mësacuani tëani baye gare porema'iji. Riusu cocarebare'ga quë'rë ai ba'iyë ye'yejën, Riusu Espiritubi congüëna, quë'rë se'e ba cocarebare quëani achojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, zupaibi mësacuani tëani baza caguëta'an, gare jëja baguë yo'oye porema'iji. ¹⁸ Mësacuabi ja'nca jëja bajën, Riusu Espiritubi mësacuani sen güeseyë'ru Riusuni si'a jëja jo'caye beoye senjën uajën ba'ijë'ën. Riusu bain jubë si'a jubëbi sa'ñeña uajën, Riusuni senreba senjën, zupai jubëni huajën ba'iyë. Ja'nca ba'icua sëani, mësacua yua gare jo'caye beoye Riusuni senjën ba'ijë'ën. ¹⁹ Yë'ëre'ga si'a jëja senreba senjën ba'ijë'ën. Yequëcuani Riusu cocarebare quëani achoye poreto, huaji yëye beoye quëani achoguë, Riusu cocare masiye caye te'e ruiñe poreye yëyë yë'ë. Ja'anre ro'tajën, Espiritu coñete senjën, Riusuni yë'ë ba'iyete uajën ba'ijë'ën. ²⁰ Yë'ë yua ya'o huë'ena preso zeansi'quë ba'iguëta'an, Riusure yo'o congüëbi ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuani Riusu cocarebare quëani achoye bayë yë'ë. Ja'nca sëani, Riusu cuencuese'e'ru ba'iyë, baguë cocare si'a jëja te'e ruiñe cani achoye yëyë yë'ë.

Saludos finales

²¹ Yureca, yë'ë ba'iyete, yë'ë yo'o yo'oyete, ja'anre mësacuani quëaye yëguëbi mai te'e bainguë ai yësi'quë Tiquico hue'eguëte mësacuana saoyë. Cristo yo'ore te'e ruiñe congüë'bi ba'iji baguë. Ja'nca ba'iguëbi yë'ë ba'iyë si'ayete mësacuani quëaja'guë'bi. ²² Ja'nca quëaguëna, mësacua yua baguë cocare achani, yëquëna ba'iyete te'e ruiñe masini, jëja recoyo re'huaye poreja'cua'ë mësacua.

²³ Yureca, mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo, bacua recoyo re'o huano güeseyete señë yë'ë. Mësacuani ja'nca re'o huano güesejën, mësacuani ai ba'iyë ai carajeiye beoye re'oye yo'ojën ba'ija'bë. Mësacua yua Riusu bain ai yësi'cuabi baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. ²⁴ Mai Ëjaguë Jesucristoni jo'caye beoye ai yëreba yëjën ba'icua, si'acuabi Riusu bayete carajeiye beoye ro'coni bajën ba'ijë'ën. Ja'nca ra'ë. Amën.

San Pablobi FILIPOS Bainni utire toyani saobi

Saludo

¹ Yureca, yé'ë, Pablo hue'eguë, yé'ë te'e bainguë Timoteo naconi, Jesucristore yo'o conjèn ba'icua bi utire toyani, mäsacua Riusu bainreba Cristoni recoyo zi'inni ba'icua si'acua, Filipos huë'e jobore ba'icuana saojèn, mäsacua ëja bain, bacua concuare'ga utire toyani saojèn ba'iyë yëquëna. ² Ja'nca toyani saojèn, mai Ja'quë Riusu, mai Èjaguë Jesucristo, bacua yua mäsacuanì oireba oijèn conja'bë. Mäsacuanì ai recoyo bojo güeseja'bë, senjèn ba'iyë mäsacuare.

Oración de Pablo por los creyentes

³ Yureca, mäsacua ba'iyete ro'tato, gare jo'caye beoye mäsacuare ujaguë, Riusuni surupa caguë ba'iyë yé'ë. ⁴ Mäsacua si'acuare Riusuni ujaguë, ai bojoreba bojoguë, Riusuni senguë ba'iyë yé'ë. ⁵ Mäsacua yua ru'rureba tëhuojèn, yureña tëca yé'ëni jo'caye beoye conjèn, Riusu cocarebare quëani achoye te'e yo'o conjënna, yé'ë yua mäsacua ba'iyete Riusuni ai ba'iyë ai surupa caguë ba'iyë yé'ë. ⁶ Èñere te'e ruiñe ro'taguë ba'iyë yé'ë. Riusubi mäsacuanì cuencueguë, baguë re'o yo'o cuencuese'ere mäsacuanì yo'o güese bi'raguë, baguë yua gare jo'caye beoye quë'rë re'o yo'ore mäsacuanì yo'o güesequë ba'iji. Jesucristo in raiye tëca, baguë ba'iyë'ru te'e ba'ija'yë tëca ja'nca mäsacuanì re'oye yo'o güesequë ba'iji. ⁷ Yé'ë yua mäsacuanì ai recoyo bojoguë sëani, mäsacuare ja'nca te'e ruiñe ro'taguë ba'iyë yé'ë. Riusubi yé'ëre cuencueni, baguëre ta'yejeiye yo'o congüere yé'ëre re'huaguëna, mäsacua yua ja'an yo'ona yé'ëre te'e conjèn bojogèn ba'iyë. Yé'ë yua preso zeansi'quë ba'iguëna, mäsacua yurerä yé'ëre conjèn ba'iyë. Jë'te, yé'ë yua ëja bainna coca sehuoni, Riusu cocarebare te'e ruiñe masi güesequëna, mäsacua'ga yé'ëre te'e conjèn ba'ija'cua'ë. ⁸ Ja'nca sëani, Riusubi achaguëna, mäsacuanì si'a recoyo bojoguë, mäsacuanì ñaca caguë quëayë yé'ë. Jesucristo oire bani coñe'ru mäsacuanì ai oire baguë, mäsacuanì ai cu'e ëaye ba'iji yé'ëre. ⁹ Ja'nca ba'iguëna, mäsacuare ujaguë, Riusuni ñaca señë yé'ë: "Sa'ñeña quë'rë ai ba'iyë ai yëreba yëye conjë'ën. Yequëcua carayete quë'rë re'oye masiye con güesej'ë'n" Riusuni señë yé'ë. ¹⁰ Ja'nca te'e ruiñe masicua ba'ijèn, Riusu yo'o cuencuese'ere quë'rë re'oye masini yo'oja'cua'ë mäsacua. Ja'nca masiye yo'ojèn, quë'rë re'oye concua ba'ijëna, Jesucristobi mäsacuare in rani ëñato, mäsacua yua gare jucha beoreba beo hua'na ba'ija'cua'ë. ¹¹ Ja'nca re'oye yo'ojèn, Jesucristo yo'ore caraye beoye conjèn ba'ijëna, yequëcua bi mäsacua ba'iyete ëñani, Riusuni ai ta'yejeiye ai bojogèn, baguëni coca cajën: Jesucristobi yo'o güesequëna, baguëni ai re'oye yo'o conjèn ba'iyë bacua, mäsacuare cajën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai canì achojèn ba'ija'cua'ë.

Para mí la vida es Cristo

¹² Yureca, yé'ë bain sanhuë, yé'ëbi coca quëaguëna, achajë'n. Èja bainbi yé'ëni preso zeanni, ya'o huë'ena guaorena, Riusu cocarebare yequëcuanì quë'rë ta'yejeiye ai masi güeseye poreyë yé'ë. ¹³ Ja'nca poreguëna, yureca Romano bain ta'yejeiye ëjaguë, baguë soldado hua'na si'acuabi yé'ëre preso zeanse'ere masiyë. Yé'ë yua Cristo yo'o yo'oye ro'ire yé'ëre preso zeanni guaojëna, ja'anre masihuë bacua. ¹⁴ Ja'nca preso zeansi'quë ba'iguëna, Riusu bain ai jai jubëbi yé'ë ba'iyete ëñani, Riusubi yé'ëre'ga ai congüë ba'ija'guë'bi cajën, quë'rë jëja recoyo re'huani, gare huaji yëye beoye Riusu cocarebare quë'rë ta'yejeiye quëani achojèn ba'iyë.

¹⁵⁻¹⁷ Ènjo'on bainbi ja'nca quëani achojèn, yequëcua bi yé'ë ai re'oye quëani achoyete ro'tajën, yé'ëre bëinjën, Pablo quëani achoyë'ru quë'rë re'oye quëani achoza cajën, yé'ëni gu'aye yo'o ëaye ro'tayë. Bainbi yé'ë cocare achajën, Mai quëani achocua'ru quë'rë masiye quëani achoji cajënna, bacua yua yé'ëre gu'aye ro'tajën, yé'ëre sa'nti güesejën, yé'ëre ya'o huë'e guaosi'quëni quë'rë ai yo'o güese'yë bacua. Ja'nca ai yo'o güesejënna, yequëcua bi yé'ëre te'e ruiñe conjèn, Cristo cocarebare quëani achojèn ba'iyë. Yé'ëre re'oye ëñajën, yé'ëni ai oijèn conjèn, yé'ëre cajën, Cristo yo'o cuencuese'ere yo'o congüë yua preso zeansi'quë ba'iji cajën, yé'ëre ai re'oye conjèn, Cristo cocarebare quëani achojèn ba'iyë. ¹⁸ Yequëcua'ga yé'ëre gu'aye ro'tajën, Riusu cocarebare quëani achocua're'tan, bëinma'iñë yé'ë. Huacha ro'tajën yo'ocua'tan, bain hua'nabi Cristo ba'iyete quë'rë ta'yejeiye yé'yejënna, ai bojoyë yé'ë. Yequëcua'ga re'oye ro'tajën, Cristo cocare quëani achojënna, ai bojoyë yé'ë.

¹⁹ Mäsacua'ga yua yé'ë ba'iyete Riusuni senjënna, yua Jesucristo Espiritubi yé'ëni ai re'oye congüëna, yé'ëre quë'rë ai re'oye ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguëna, quë'rë se'e ai bojo recoyo re'huani bayë yé'ë. ²⁰ Èñere te'e ruiñe masiyë yé'ë. Riusu yo'ore yo'oguë, gare huacha yo'oye

yëma'iguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Baguë yëyete te'e ruiñe quëani achoguë, gare huaji yëye beoye jëja recoyo re'huani, Cristo ba'iyete re'oye cani achoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, bainbi yë'ë ba'iyete masini, bain ja'anrë masijën ba'ise'e'ru yure'ga Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete te'e ruiñe masijën ba'ija'cua'ë. Yë'ëre huajëguëte etotoca, o yë'ëre huani senjotoca, ja'nca masijën ba'ija'cua'ë. ²¹ Yë'ë yua huajëguë ba'itoca, Cristo ba'iyete quë'rë ta'yejeiye bainni masi güeseza caguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë yua junni huesëtoca, yua quë'rë ai re'oye ba'ija'guë'bi yë'ëre. ²²⁻²³ Ja'nca sëani, junni huesëni Cristo naconi si'arën ba'iyete ro'tato, yë'ëre ai re'oye ba'ire'abi. Ën yijana bëani huajëguë ba'iyete ro'tato, Cristo cocarebare quë'rë se'e bainni masi güeseyë poreyë yë'ë. Yë'ë se'gabi cato, junni huesëye, o ën yijana bëaye, yë'ë se'gabi caye porema'inë. ²⁴ Ja'nca ro'taguëta'an, ën yijana bëaza caguë ba'iyë yë'ë. Mësacuanu yuta coñe bayë yë'ë. Riusubi ja'anre yë'ëni masi güesebi. ²⁵ Ja'nca sëani, mësacua naconi bëani, mësacua quë'rë jëja recoñoa bacuare re'huaye congüë, mësacuanu quë'rë se'e ai bojo güeseyë poreja'guë'ë yë'ë, Cristo naconi quë'rë se'e te'e zi'inni ba'ija'cuare sëani. ²⁶ Ja'nca mësacuanu coñe ro'taguëbi mësacua ti'anni ëñaguëna, mësacua'ga yua Cristo yë'ëre conni cuirase'ere masijën, yë'ëre bojoreba bojojën, Cristo ta'yejeiyete ai cani achojën ba'ija'cuare mësacua.

²⁷ Yureca, yë'ëre ëjojën, Riusu cocareba cani jo'case'e'ru Cristo yëyete te'e ruiñe yo'o yo'o'jën ba'ijë'ën. Yë'ë yua mësacuaña ëñaguë saitoca, o saima'itoca, mësacua yo'o'jën ba'iyete masiye yëyë yë'ë. Quë'rë jëja recoñoa re'huani, Cristoni recoyo quë'rë si'a jëja ro'tajën, si'a jubëbi te'e zi'inni ba'ijën, Riusu Espiritubi si'acuanu te'e yo'o güeseguëna, mësacua yua si'a jëja yo'o'jën, Cristo ba'iyete si'aruan bainni masi güesejën ba'ijë'ën. ²⁸ Ja'nca yo'o'jënna, mësacuanu tëhuoni, mësacuanu huaji yë güeseyë gare porema'ija'cua'ë. Mësacua ba'ija'cua'ë huaji yëye beoye ba'ijënna, Riusubi yua bacua carajëirën ba'ija'yete bacuanu te'e ruiñe masi güeseji. Mësacua tëani baja'yete mësacuanu masi güeseji. ²⁹ Ja'nca masi güeseguëna, baguëre yo'o concuare mësacuare re'huaguëna, baguëni si'a recoyo ro'taye se'ga yo'otoca, aireba caraji mësacuare. Baguë yo'ore yo'o'jën, ai yo'oye ba'iji mësacuare. ³⁰ Yë'ë ai yo'oguë ba'iyë'ru ai yo'o'jën ba'iyë ba'iji mësacuare. Mësacua yua yë'ë ai yo'oguë ba'ise'ere ëñani, yë'ë yure ai yo'oguë ba'iyete achahuë mësacua.

2

La humillación y la grandeza de Cristo

¹ Yureca, Cristobi baguë bainrebani ai oiguë congüë, maini sa'ñeña ai yëreba yë güeseguë, Riusu Espiritu naconi maini te'e zi'inni, maini sa'ñeña ai oijën con güeseguë ba'iji. ² Ja'nca con güeseguë ba'iguëna, mësacua si'acua sa'ñeña ai yëreba yëjën, sa'ñeña gare recoyo te'e ro'tajën, sa'ñeña te'e yo'o conjën, bojojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mësacuare ai bojo recoyo re'huayë yë'ë. ³ Gare coca huaye beoye bajën, Yë'ë ro'taye se'gare'ru yo'o yo'o'ñu caye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete ro'tato, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iyë cajën, mësacua yo'jereba ba'iyete ro'tajën ba'ijë'ën. ⁴ Ro mësacua bojoye se'gare ro'taye beoye ba'ijën, yequëcuani bojo güesejën ba'ijë'ën.

⁵ Cristo Jesubi ja'nca ro'taguë ba'isi'quë sëani, mësacua yua yequëcuani güina'ru ro'tajën ba'ijë'ën. ⁶ Baguë yua ai ta'yejeiyereba pore Ëjaguë, Riusu naconi te'e ba'iguë, Gare jo'caye beoye ta'yejeiye ëjaguë ba'iza cama'iguë baji'i baguë. ⁷ Ja'nca cama'iguëbi baguë ta'yejeiye ba'iyete jo'cani, gare ta'yejeiye beoyereba ba'i hua'guë runji'i. Bainguë runni, baingobi baguëte të'ya raigona, ⁸ Yequëcua'ru quë'rë ta'yejeiye beoyë yë'ë caguë, Riusubi guanseguëna, junni tonbi Cristo. Gu'a bain junni huesëye'ru crusu sa'cahuëna junni tonbi. ⁹ Ja'nca junni tonni, gare ta'yejeiye beoyereba ba'i hua'guë ruinguëna, Riusubi baguëni go'ya rai güeseni, quë'rë ta'yejeiyereba ba'iguëre baguëte re'huabi. Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëre baguëte re'huabi. ¹⁰ Ja'nca re'huani, si'a guënamë re'oto ba'icua, si'a ën yija re'oto ba'icua, si'aruan ba'icuanu bacua ta'yejeiye Ëjaguë ba'iyete ëñoja'guë'bi. ¹¹ Ëñoguëna, si'a jubëbi Cristona gugurini rëanni, baguëni caja'cua'ë: "Më'ë yua yëquëna ta'yejeiye Ëjaguëreba ba'iguë'ë. Më'ë yua Jesucristo, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë'ë" cajën, Mai Ja'quë Riusu ai ba'iyë ai jaiguë'bi ba'iji cayë.

Los cristianos son como luces en el mundo

¹² Yureca, yë'ë bain sanhuë ai yësi'cua, yë'ë yua mësacua naconi te'e ba'isi'quëbi mësacuanu yihuoguëna, mësacua yua jo'caye beoye Riusu cocare achani güina'ru yo'o'jën ba'ë'ë. Ba'ijënna, yurera yë'ë yua mësacua naconi beoguëna, mësacua yua Riusu ba'iyete te'e ruiñe ëñajën, Riusu cocare quë'rë ai re'oye achani yo'o'jën, baguë yëyete quë'rë si'a jëja yo'o'jën, jo'caye beoye baguëni bojo güesejën ba'ijë'ën. ¹³ Riusubi mësacua jubëni ja'nca yo'o güeseguë ba'iguëna, mësacua yua si'a jëja yo'o'jën, baguëni bojo güeseyë se'ga yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën.

¹⁴ Riusuni ja'nca yo'o conjën, gu'a coca gare caye beoye ba'ijën, sa'ñeña coca huaye beoye ba'ijë'ën. ¹⁵ Mësacua yo'o cuencuese'e si'aye re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'ijënna, ën yija bain gu'aye ba'icuabi mësacuani ëñani, mësacua gare gu'aye yo'oye beoye ba'icuaere masini, mësacuare gu'aye caye gare porema'inë. Mësacuabi te'e ruiñe yo'ojën, bacua gu'aye yo'oyete bacuani ro'ta güeseni, Riusu yëye'ru yo'oye bacuani masi güeseyë. ¹⁶ Ja'nca masi güeseyën, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare bacuani jo'caye beoye quëani achojënna, Riusu yëye'ru yo'oye masiyë bacua. Ja'nca masi güeseyënna, ja'n'rëbi Cristo ëña rai umuguse ti'anguëna, yë'ë yua mësacua ba'iyete ëñani, yë'ë yua mësacua naconi ai jëja yo'o yo'ogüë ba'ise'ere ro'tani, gare guaja yo'oye beoye baë'ë yë'ë caguë, mësacuare ai bojoreba bojoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. ¹⁷ Mësacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tajën, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijënna, Riusubi mësacuani ëñani, ai bojoji. Ja'nca sëani, yë'ë'ga mësacuare bojoguë, mësacuani Riusu coca quëani achose'e ro'ire junni tónto'ga, mësacuare ai ta'yejeiye ai bojoguë ba'iyë yë'ë. Riusu'ga ja'an junni toñete ëñani, ai bojoji. ¹⁸ Ja'nca sëani, mësacua'ga yë'ë yure ba'iyete ro'tani, yë'ë naconi te'ereba bojojën ba'ijë'ën.

Timoteo y Epafrodito

¹⁹ Yureca, mai Ëjaguë Jesusbi yëtoca, Timoteore mësacuana saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, baguë yua mësacuana sani, ëñani, rani, ja'n'rëbi mësacua re'oye ba'iyete quëatoca, mësacuare ai bojoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. ²⁰ Yë'ëre concua jubë ënjo'on ba'icuaere ëñaguë, Jaroguëte mësacuana saoye'në caguë, Timoteo se'gare mësacuana saoye poreyë yë'ë. Baguë se'gabi yë'ë oigüë coñe'ru mësacuani ai oigüë coñe yëji. ²¹ Yequëcuara ro bacua ba'iyë se'gare ro'tajën, Cristo yëyete yo'oye ro'tamajën ba'iyë bacua. ²² Ja'nca ba'ijënna, Timoteo'ga banji. Baguë te'e ruiñe yo'oni coñete masiyë mësacua. Yë'ë naconi te'e ganijani, Riusu cocarebare quëani achoguë, yë'ëre ai re'oye conji baguë. Zin hua'guë yua baguë taitani te'e ruiñe coñe'ru yë'ëni ai re'oye conguë ba'iji baguë. ²³ Ja'nca sëani, Romano bain ëjacua yë'ëni yo'oja'yete masiza caguë ëjoni, ja'n'rëbi Timoteore mësacuana saoyë yë'ë. ²⁴ Ja'nca saoye ro'taguë, ñaca'ga ro'taguë ba'iyë yë'ë. Mai Ëjaguëbi yë'ëre conni etotoca, yë'ë'ga mësacuana sani ëñaja'guë'ë yë'ë.

²⁵ Ja'nca yo'oye ro'taguë, yurera'rë Epafrodito hue'eguëte yihuoguë, Mësacuana go'ijë'ën caguë ba'iyë yë'ë. Ja'anguë yua mësacua insise'ere yë'ëna rani jo'cani, ja'n'rëbi yë'ëni ai re'oye conguë baji'i. Yë'ëni ai oigüë conguë, yëquëna naconi si'a jëja yo'ogüë, Riusu cocarebare ai quëani achoguë conji baguë. ²⁶ Conguëna, mësacuani ai cu'e ëaguëña baguëre. Mësacuabi baguë ju'ingüë ba'ise'ere achajënna, baguë yua mësacua achase'ere masini, ai sa'ntigüë baji'i. ²⁷ Aito. Ai ju'in hua'guë baji'i baguë. Junni huesëre'abi. Riusubi baguëni oigüë conguëna, re'huerë go'ya raji'i baguë. Junni huesëtoca, yë'ë'ga quë'rë se'e ai oigüë ba'ire'ahuë yë'ë. ²⁸ Ja'nca sëani, baguëte mësacuana go'ijë'ën caguë saoyë yë'ë. Saoguëna, baguëbi mësacuana ti'anguëna, mësacuabi ai bojo hua'na ba'iyë, ro'tayë yë'ë. Ja'nca ro'taguë, yë'ë yua baguëte sa'ntiye beoye mësacuana saoyë. ²⁹ Saoguëna, ja'n'rëbi ti'anguëna, mësacua jubëna baguëni re'oye bojojën cojë'ën. Cristo bainguërebare sëani, baguëte te'e ruiñe ëñajën ba'ijë'ën. Yequëcu'ga baguë ba'iyë'ru ba'ijënna, bacuare'ga güina'ru te'e ruiñe ëñajën ba'ijë'ën. ³⁰ Baguë yua Cristo yëye se'gare yo'ozca caguë, yë'ëni conguë raji'i. Mësacua ja'ansi'cuabi rani yë'ëre coñe poremajënna, baguëte raohuë. Raojënna, mësacua case'e'ru yë'ëni concaiguëbi yua ai yo'ogüë junni huesëre'abi baguë.

3

Lo verdaderamente valioso

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani ñaca yihuoreba yihuoguë ba'iyë yë'ë. Mësacua yua mai Ëjaguëni recoyo te'e zi'inni ba'icua sëani, jo'caye beoye bojoreba bojojën ba'ijë'ën. Ja'anre yihuoguë, gare ya'jaye beoye quë'rë se'e cani achoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca cani achoguë, mësacuani re'oye yo'ogüë ba'iyë yë'ë. ² Ja'an judio bain gu'aye yo'ocuaere cato, bacuare ëñare bajë'ën. Bacuabi gare jo'caye beoye gu'aye yo'ojën, mësacuana ti'anni, Riusu coca caye'ru tin ye'yojën, mësacua go neño ga'nire tëyo güeseni, Riusu bain ruinjë'ën cajën, Riusu bain gare beocua'ë bacua. ³ Mai se'gabi Riusu bainreba jubë ba'icua'ë. Mai se'gabi Riusuni te'e ruiñe ro'tajën, baguëni te'e ruiñe bojo güeseyë mai. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete cani achojën, Riusu Espiritute conji bayë mai. Ro ën yija bain ro'tajën maire cajën, Riusuni bojo güese ëyete gare yo'oye yëma'icua'ë, maire cajën ba'iyë, bacua ro cuencueni guansese'e se'ga sëani. ⁴ Bacua yo'ojën ba'iyete cato, ro ëmëje'en se'gare yo'ojën ba'iyë. Bacua re'oye yo'oye poreye'ru quë'rë re'oye yo'oye poreyë yë'ë. Yë'ë yua judio bainguë ai re'oye yo'ogüë ba'isi'quë ba'nhuë yë'ë. ⁵ Yë'ë zinrënna Israel bainguëreba të'ya raisi'quë ba'iguë ba'nhuë yë'ë. Israel bain jubëan ba'iyë'ru ai re'o jubë bainguë, Benjamín casi jubë ba'iguë ba'nhuë yë'ë. Yë'ëre të'ya rani, ja'n'rëbi ocho umuguseña ba'ini, yë'ë go neño ga'nire tëyomate. Tëyorena, hebreo bainguëreba re'huasi'quë

ba'iguë ba'nhuë yë'ë, yë'ë ira bain ba'isi'cua si'acua yua hebreo bain sëani. Ja'n'rëbi irani, Riusu coca guanseni jo'case'e si'ayete te'e ruiñe yo'oye ye'yeguë, fariseo bainguë re'huasi'quë ba'iguë ba'nhuë yë'ë. ⁶ Judío bain yo'ojën ba'iyë'ru Riusuni güinareba'ru gugurini rêanguë baza caguë, Cristo bainbi tin yo'ojënna, bacuani je'o ëñaguë be'teguë, bacuani ja'si yo'oguë ba'nhuë yë'ë. Riusubi yë'ëni re'oye ëñaja'guë caguë, baguë guanse coca Moisesna jo'case'e si'ayerëba jo'caye beoye yo'oguë ba'nhuë yë'ë. ⁷⁻⁸ Ja'an si'aye yo'otoca, re'oye ba'iji yë'ëre ro'taguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca ro'tasi'quëbi yureta'an yë'ë Èjaguë Jesucristoni masini, baguëni te'e yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë ja'anrë yo'oguë ba'ise'ere cato, ro'yo'oguë ba'nhuë yë'ë. Cristoni recoyo te'e zi'inni baza caguë, yë'ë ja'anrë yo'oguë ba'ise'ere gare jo'cani senjoreba senjohuë. ⁹ Riusu guansesi coca Moisesna jo'case'ere'ru güina'ru yo'oni, Riusu bainguë quë'rë re'ojeiguë baza ro'tasi'quëta'an, ja'an ro'taye gare jo'cani senjosi'quë'ë yë'ë. Jo'cani senjoni, Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë yë'ë. Ja'nca ro'taguëbi yureca Riusu re'o bainguë ba'iyë ti'anhuë yë'ë. Aito. Baguë bainguëbare yë'ëre re'huaguëna, ba ira coca guanseni jo'case'ere gare se'e yo'o ëaye beoye ba'iyë yë'ë. Ai guaja sëani, te'e ruiñe yo'oye gare porema'iguë ba'nhuë yë'ë. ¹⁰ Yureca, Jesucristoni si'a recoyo ro'taguë sëani, baguëni te'e ruiñereba masiye poreyë yë'ë. Baguëbi junni tonni, ta'yejeiye yo'oni, go'ya raiguëna, ja'an ta'yejeiye poreyete masiye poreyë yë'ë. Ro' yë'ë yëye se'gare jo'cani, baguë ai yo'oguë ba'ise'ere'ru ai yo'oto'ga, baguë yëye se'gare yo'oye poreyë yë'ë. Ja'nca yo'oye yëguëna, baguë yua yë'ë ba'iyete gare mame re'huaji. ¹¹ Baguë yo'oye poreyete ro'taguë, yë'ë poreyë'ru yo'oguë, baguë yure ba'iyë'ru go'ya rani, guënamë re'otona ti'anni, baguë naconi carajeiye beoye huajëguë ba'ija'guë'ë yë'ë.

La lucha por llegar a la meta

¹² Ja'nca ba'ija'guë ba'iyë ro'taguëta'an, yuta ai caraji yë'ëre. Gu'a jucha ro'ina Cristo ba'iyë'ru ba'iyë caraji yë'ëre. Caraguëna, baguë ba'iyë'ru te'e ba'iyë ai yëyë yë'ë. Cristobi baguë bainguëbare yë'ëre re'huani baguëna, baguë ba'iyë'ru ba'iyë ai yëyë yë'ë. ¹³ Yë'ë bain sanhuë, yë'ëbi coca yihuoguëna, achajë'ën. Riusubi yë'ë ba'iyete ëñani, yuta ai ba'iyë yë'ëre re'huaye ro'taguëna, baguë yo'o cuencuese'e se'gare ro'taguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë ja'anrë re'oye yo'oguë ba'ise'ere gare ro'tama'iguëbi Riusu yua yë'ëre re'huaye ba'ija'yete jo'caye beoye ro'taza caguë, baguë yo'o cuencuese'e se'gare yo'oye ro'taguë ba'iyë yë'ë. ¹⁴ Riusubi yë'ë ba'iyete te'e ruiñe mame re'huaguëna, baguë yëye se'gare te'e ruiñereba yo'oguë baza caguë, ja'n'rëbi guënamë re'otona ti'anni, Cristo naconi te'e ba'iguë, baguë insija'yete coni baja'guë'ë yë'ë. Mai si'acuanu ja'anna yure choiguë ba'iji Riusu.

¹⁵ Cristoni baguë yo'ore coñe yënica, baguëni ja'nca te'e ruiñe yo'o conjën ba'ijë'ën. Cristoni ja'nca yo'o coñe yëmanica, Riusubi mësacua carayete mësacuani masi güeseji. ¹⁶ Masi güesejuëna, Cristo ye'yose'ere te'e ruiñe yo'ojën, Cristo yo'o cuencueni jo'case'ere jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁷ Yë'ë bain sanhuë, yë'ëbi Cristo ba'iyë'ru ba'iyë yëguëna, mësacua'ga yë'ë naconi te'e zi'inni ba'ijën, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'ijënna, mësacua yua bacua yo'ojën ba'iyë'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁸ Yequëcua yo'ojën ba'iyere'ga masiyë mësacua. Bacua yo'ojën ba'iyete quëaguë, ai sa'ntiguë ba'iyë yë'ë. Bacua yua Cristo bain ba'iyë yëquëna, cajën ba'icuata'an, baguë yo'o cuencuese'ere'ru ro' tin yo'ojën ba'iyë. Cristo junni tonse'ere yequëcuani quëani achoye güeyë. ¹⁹ Gu'a bain, carajeija'cua ba'iyë'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë. Riusuni yëye beoye ba'iyë. Ro' bacua gu'a ëase'e se'gare yëyë. Bacuabi gu'aye yo'oni, ja'n'rëbi yequëcuani quëajën bojoyë. Ro' ën yija bain yo'o ëaye ba'iyete, ja'an si'ayete ai yëyë bacua. ²⁰ Ja'nca yëjënna, maica bañë. Riusu naconi guënamë re'otona si'arën ba'ija'cua sëani, baguë yëye se'gare yo'oye ro'tacua'ë. Mai Èjaguë Jesucristo in raija'yete te'e ruiñe masicuabi baguë tëani baja'yete ëñajën ëjojën ba'iyë. ²¹ Maire in rani, mai pa'npö ëaye ba'i ga'nihuëte mame ga'nihuë re'huaja'guë'bi. Ën yijare ba'ijën ai yo'ojën ba'icuareta'an, baguë jëya ba ga'nihuëre'ru mai ga'nihuë re'huaguëna, ai re'oyereba ba'ija'guë'bi maire. Baguë yua si'aye ba Èjaguë sëani, maini ja'nca mame re'huaye ai ta'yejeiyereba poreguë'bi ba'iji.

4

Alégrense siempre en el Señor

¹ Ja'nca ba'ija'cua sëani, yë'ë bain hua'na, mësacua si'a jëya yo'ojën, mai Èjaguëni jo'caye beoye te'e zi'inni ba'ijë'ën. Riusubi mësacuare choini, baguë te'e bainre mësacuare re'huani baguëna, mësacuani ai bojoreba bojoguë ba'iyë yë'ë, yë'ë bain hua'na. Mësacuare ai cu'e ëaji yë'ëre.

² Mësacua bain jubë ba'icua Evodia, Sintique, ja'an romi hua'nani si'a jëya yihuoguë cayë yë'ë. Sa'ñëña coca huaye beoye ba'ijën, recoyo te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën, mai Èjaguëni te'e

zi'inni ba'icua sèani. ³ Ja'n'rèbi, yè'ère yo'o conguè, mai Èjaguè naconi yè'ère te'e ruiñe yo'o conguè, mè'ère'ga yihuoguè quèayè yè'è. Ja'an romi hua'nani re'oye conguè ba'ijè'èn. Bacua yua Clemente naconi, yequècua, yè'è naconi te'e yo'o conjèn baè'è. Si'a jubète cato, Riusu bainreba ba'ijè'enna, Riusubi ga bainguè mamire masini, baguè carajeima'icua naconi te'e uti pèbèna toyani baji.

⁴ Mai si'acua yua mai Èjaguè naconi recoyo te'e zi'inni ba'icua sèani, ai bojoreba bojojèn ba'ijè'èn. Ja'nca mèsacuani si'a jèja yihuoguèbi mèsacuani se'e cayè: Ai bojoreba bojojèn ba'ijè'èn. ⁵ Cristo yua joè ba'irèn ti'anja'guèta'an ba'iji cajèn, jo'caye beoye re'oye yo'ojèn, baguè bainrebare te'e yo'o conjèn ba'ijè'èn.

⁶ Mèsacua yequèrè ai yo'ojèn, bonsere carajèn ba'itoca, gare oiye beoye ba'ijè'èn. Mèsacua carayete, mèsacua ai yo'oyete Riusu se'gani cajèn, baguè coñete senreba senjèn, baguè yo'ore yo'oye se'ga yèyete ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'nca senjèn, baguè sehuoni conja'ñete surupa cajèn ba'ijè'èn. ⁷ Riusuni ja'nca cajè'enna, mèsacuani recoyo ai èama'ifñereba re'o huano güeseja'guè'bi. Mèsacua yua Cristo Jesús naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijèn, mèsacua ba'iyete gare se'e oiye beoye ro'tajèn, baguè cuirani coñete te'e ruiñe masijèn ba'ija'cua'è.

Piensen en todo lo que es bueno

⁸ Yureca, yè'è bain hua'na, yè'èbi coca yihuoguèna, achajè'èn. Riusuni bojo güeseye, Riusu ta'yejeiye ba'iyete cani achoye, ja'anre gare jo'caye beoye ro'tajèn ba'ijè'èn. Te'e ruiñe yo'ojèn, bainni te'e ruiñe èñajèn, re'oye yo'ojèn, gare gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijèn, bainni bojo güesejèn, re'oye yo'oye se'gare ro'tajèn, ja'an yo'oye jo'caye beoye ro'tajèn, bainni yo'o conjèn ba'ijè'èn.

⁹ Yè'è yo'oye'ru güina'ru yo'ojèn ba'ijè'èn. Mèsacuabi yè'è ba'iyete èñani, yè'è yo'oyete achani, yè'è ye'yose'ere ye'yeni, güina'ru yo'ojèn ba'ijè'èn. Gare jo'caye beoye ja'nca yo'ojèn ba'itoca, Riusubi mèsacua naconi te'e ba'iguè, mèsacuani ai bojo recoyo huano güeseji.

Ofrendas de los filipenses para Pablo

¹⁰ Yureca, mèsacuabi yè'èni ta'yejeiye ai oijèn conjèn, mèsacua bayete yè'èna ai re'oye ro' insini raojè'enna, yè'èbi ai bojoreba bojoguè, Riusuni ai ba'iyè ai surupa caguè ba'iyè yè'è. Mèsacua què'rè ja'anrè raoye porema'isi'cua ba'ijèn, sa'ntiye beoye ba'ijè'èn. ¹¹ Ja'an bonsere gare cu'e èaye beoye baè'è yè'è. Ja'nca ba'iguèbi ai yo'oguè ba'iguèta'an, yè'è caraguè ba'ise'ere ro'tamaè'è. Riusubi ye'yoguèna, si'arèn bojoguè ba'iyè poreyè yè'è. ¹² Ai ba'iyè ai bonse caraguè ba'itoca, bojo recoyo re'huaye masiyè yè'è. Ai ba'iyè ai bonse bani jèhuatoca, Riusu se'gani bojoye yua ye'yeni ba'iyè yè'è. Ja'nca sèani, aon gu'ana junni'ga, Riusuni bojoyè yè'è. Aon anni yajini'ga, Riusuni bojoyè yè'è. Riusu se'gani jo'caye beoye bojoguè ba'iyè yè'è. ¹³ Cristo yua yè'è naconi te'e ba'iguèbi yè'èni jèja recoyo ba güesejuèna, si'ayete te'e ruiñereba yo'oye poreyè yè'è. ¹⁴ Ja'nca poreguèna, mèsacua yua yè'ère ai yo'oguè ba'iyete ro'tani, yè'èni recoyo oijèn, yè'ère ai re'oye conni cuirahuè. Surupa.

¹⁵ Yureca, mèsacuani ru'rureba èñaguè saise'ere ro'tayè yè'è. Mèsacuani Riusu cocarebare quèani achoni, ja'n'rèbi jè'te, Macedonia yijabi saè'è yè'è. Ja'nca saiguèna, mèsacuabi yè'è bonse carase'ere ro'tani, mèsacua bayete yè'èna ro' insini raohuè. Yequècuabi raomajè'enna, mèsacua se'gabi mèsacua mame re'huase'ere ro'tajèn, yè'èna bonsere raojèn, Riusu yo'o cuencuese'ere yè'è naconi te'e yo'o conjèn baè'è. ¹⁶ Yè'è yua Tesalónica huè'e jobore yuta ba'iguèna, mèsacuabi yè'ère caraguè ba'ise'ere ro'tani, mèsacua bayete yè'èna te'e jèana què'rè se'e raohuè. ¹⁷ Mèsacuabi ja'nca raojè'enna, mèsacua bonse se'gare baye gare ro'taye beoye ba'iyè yè'è. Mèsacuabi ai re'oye cuirani coñe yèjè'enna, Riusu bojo güeseyete mèsacuana jo'caye beoye ba'ija'guè caguè ujayè yè'è. ¹⁸ Mèsacua bonse yure ro' insini raose'e, Epafrodito naconi raose'ere conì, si'a yè'è caraguè ba'ise'ere roè'è yè'è. Ro'iguèna, yuta bonse ba'iji yè'ère. Mèsacuabi yè'èni ai yèreba yèjèn, Riusu yèyete yo'oñu cajèn, baguè yo'ore coñe yèjèn, mèsacuabi yè'èna ro' insini raohuè. Ja'nca raojè'enna, Riusubi mèsacua re'o recoñoare èñani, ai ta'yejeiye bojaji. ¹⁹ Ja'nca bojoguèbi mèsacuani ro' insi güesesi'què'ga yua mèsacua carajèn ba'iyere'ga ai masiguè, mèsacuana ro' insireba insiye poreji. Baguè bayete cato, ai ta'yejeiye ai baji. Baguè bainreba Cristo Jesús naconi te'e zi'inni ba'icua'na ro' insini hu'o'hueye ai yèji Riusu. ²⁰ Ja'nca sèani, mai Taita Riusuni ai bojojèn, baguè ta'yejeiye conni cuiraguè ba'iyete ai ta'yejeiye ai jo'caye beoye cani achojèn bañuni.

Saludos finales

²¹ Yureca, Jesucristo bainreba ba'icua si'a jubèni yè'è saludayete quèajè'èn. Cristo bain ènjo'on ba'icua'ga mèsacuani güina'ru saludayè. ²² Riusu bainreba ba'icua ènjo'on ba'icua, Romano bain èjaguère concua, baguè ta'yejei huè'e ba'icua'ga, si'acuabi mèsacuani saluda coca saoyè.

²³ Yureca, mèsacua jubè ba'icua, ga bainguè ba'iyete ro'taguè, Riusu re'oye yo'oni coñete mèsacuare senguè ba'iyè yè'è. Ja'nca raè'è. Amén.

San Pablobi COLOSAS Bainni utire toyani saobi

Saludo

¹ Yê'ë, Pablo hue'eguëbi, Riusubi yê'ëre cuencueni re'huaguëna, baguë ta'yejeiye yo'ore conguë ba'iguë'ë. Jesucristobi yê'ëre choini re'huaguëna, baguë yo'ore yo'oguë ba'iyë. Timoteo, Jesucristo bainguë, ja'anguë naconi te'e ba'iguëbi ² mësacuani utire toyani saoyë yê'ë. Mësacua yua Riusu bainreba jubë Colosas huë'e jobore ba'icuanu utire toyani saoyë yê'ë. Mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi mësacuare tëani, baguë bainrebare mësacuare re'huani baji. Ja'nca sëani, mai Taita Riusubi mësacuani ai re'oye conni cuirani, mësacuani ai recoyo bojo güeseja'guë, cayë yê'ë.

La oración de Pablo por los creyentes

³ Yureca, yëquë'nabi mësacua ba'iyete Riusuni senjën, mësacuani oireba oiguë consi'quë sëani, mai Èjaguë Jesucristo Ja'quëni surupa cajën, baguëni jo'caye beoye bojojën ba'iyë.

⁴ Mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, si'a Riusu bainni oijën conjëna, yëquë'nabi achani, Riusuni ai bojojën ba'iyë. ⁵⁻⁶ Baguë bainbi Riusu cocarebare quëani achojëna, si'a re'otoña achani, mame recoyo re'huani ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi yëquëcuani quëani achojën, ba coca cayë'ru te'e ruiñe yo'o bi'rayë. Mësacua'ga güina'ru achani yo'o bi'rahuë. Achani, Riusu yo'oye yëyete te'e ruiñe masihuë mësacua. Si'a bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuanu baguë naconi gare carajeiye beoye ba'i güeseji Riusu. Ja'anre masini, yurera mësacua yua guënamë re'otona sani, Jesucristo naconi si'arën bañuni cajën, jëja ba recoyo re'huani, te'e ruiñe ro'tajën ba'iyë. ⁷ Epafras hue'eguëbi Riusu cocarebare mësacuani quëani achoguëna, mësacuabi achani, ja'nca yo'ohuë. Epafras ba'iyete cato, yëquëna naconi te'e ba'iguëbi Cristoni ai re'oye yo'o conguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, baguëte cuencueni guansehuë: "Colosas bainna sani, Cristo cocarebare bacuani quëani achojë'n" cajën, mësacuana saohuë yëquëna. ⁸ Ja'nca saojëna, baguë yua sani, rani, quëabi: "Colosas bainbi Cristo cocarebare achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tani, Riusu Espiritubi ye'yoguëna, bacuabi yua si'a Riusu bainni ai oijën conjën, re'oye yo'o bi'rahuë" mësacua ba'iyete yê'ëni quëabi baguë.

⁹ Ja'nca quëaguëna, yëquë'nabi yua ja'an umugusebi mësacuare ai bojojën, Riusuni jo'caye beoye mësacuare uajjën ba'iyë. Ja'nca uajjën, Riusuni ñaca senjën ba'iyë: "Colosas bainni conjë'n, Taita. Më'ë yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë, ja'anre bacuani masi güesejë'n. Masi güesejëna, bacuabi masini, më'ë Espiritu yihuoyete te'e ruiñe masini, më'ë yëye se'gare jo'caye beoye yo'ojën ba'ija'bë" mësacuare senjën ba'iyë yëquëna. ¹⁰ Ja'nca uajjën, Riusuni senjëna, Riusu bainreba yo'ojën ba'iyë'ru te'e ruiñereba yo'ojën ba'ijë'n. Ja'nca yo'ojën, Riusuni ai re'oye yo'o conjën, baguë cocarebare yëquëcuani quëani achojën, Riusu ba'iyete quë'rë se'e te'e ruiñe ye'yeni masijën, ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusubi mësacuani ëñani, mësacuani ai bojoguë ba'iji. ¹¹ Ja'nca mësacuare ro'tajën, Riusuni ñaca senreba senjën ba'iyë yëquëna: "Taita, më'ë ta'yejeiye yo'oye poreguë sëani, Colosas bainre ta'yejeiye yo'oye porecuare re'huajë'n. Re'huani, më'ë yo'o cuencuese'ere te'e ruiñe yo'ojën, bojoreba bojojën ba'icuare re'huajë'n." Re'huaguëna, mësacua yua ai yo'ojën ba'itoca, gare ya'jaye beoye ba'ijën, Riusu yo'o coñe gare jo'caye beoye bojojën, yo'o yo'ojën ba'ijë'n. ¹² Ja'nca ba'ijën, ëñere'ga ro'tajën, mai Taita Riusuni uajjën, baguëni surupa cajën ba'ijë'n. Maina ñaca canu jo'cabi Riusu: "Yê'ë bainreba jubë naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijën, yê'ë naconi gare carajeiye beoye ba'ijën, yê'ë guënamë re'oto mia re'otoreba ja'anruna ti'anni, si'arën ba'ijë'n" canu jo'cabi. ¹³⁻¹⁴ Ja'nca canu jo'caguëbi, zupai huatibi maini zemoni bani, ba zijei re'otona re'huani, gu'a juchare yo'o güesejëna, Riusubi maini ëñani, maini ai oireba oiguë conbi. Gare ñu'ñuñe beoye ba'ija'bë caguë, baguë Zin ai yësi'quë Jesucristore naconi, baguëni junni ton güesejëna, maibi baguë naconi gare carajeiye beoye ba'iyete poreyë. Riusubi maire tëani bani, mai gu'a juchare gare se'e ro'taye beoye ba'iji.

La paz con Dios por medio de la muerte de Cristo

¹⁵ Mai Èjaguë Jesucristo, Riusu Zin Raosi'quëreba, baguë ba'iyete cato, Taita Riusu ba'iyë'ru te'e ba'iji. Maibi Taita Riusuni ëñañe porema'icuaata'an, baguë Zin ba'iyete masiye poreyë mai. Baguë ba'iyete cato, si'a Riusu re'huani jo'case'e beourre baji baguë, Riusu naconi ru'rureba ba'isi'quë sëani. ¹⁶ Riusubi si'ayete re'huani jo'ca bi'raguë, baguë Zin baja'yete ro'taguë, si'aye re'huani, baguëna jo'cabi. Yija re'oto ba'iyë, guënamë re'oto ba'iyë, si'ayete re'huani, baguëna jo'cabi. Mai ëñañe poreyë, mai ëñañe porema'iñere'ga, si'ayete re'huani jo'cabi. Si'a re'otoña ba'i hua'nare'ga re'huani jo'cabi. Guënamë re'oto

ba'i hua'na, yequécua, ma'tëmè re'oto ba'i hua'na, yequécua, baguè guènamè re'oto yo'ore con hua'na, yequécua, zupai huati, baguè huati concua naconi, si'a hua'nare re'huani, Yè'è Zinbi bacuare bani guanseja'guè caguè, si'a hua'nare re'huani jo'cabi Riusu. ¹⁷Riusubi yuta re'huani jo'cama'iguèna, baguè Zinbi baguè naconi si'arèn ba'iguè baji'i. Ja'nca ba'iguèbi baguè Taita re'huani jo'case'e si'aye beorure bani, ba yo'o yo'oya'ye si'aye cuencuebi. ¹⁸Ja'nca cuencueguè, yua si'a Riusu bainreba jubè, baguè yo'ore conjèn ba'icua, si'acuare bani, bacua què'rè ta'yejeiyereba Èjaguè'bi ba'iji. Ru'rureba junni go'ya raisi'quère sèani, si'a bain baguèni si'a recoyo ro'tacuabi, ja'nre'bi junni huesèjèna, bacuani go'ya rai güeseji baguè. Ja'nca go'ya raisi'quèbi si'a re'otoña ba'iyete bani, què'rè ta'yejeiyereba Èjaguè'bi ba'iji. ¹⁹Ja'nca ba'iguè sèani, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyè'ru te'ereba ba'iguèna, Riusubi baguè ba'iyete èñani, baguè naconi te'e ba'iguè bojoji. ²⁰Ja'nca ba'iguè, ja'ansi'quèbi cabi: "Si'a re'oto bain, yija re'oto guènamè re'oto ba'icua, si'acuabi yè'èni je'o bama'ine" caguè, baguè Zinre maina rani, crusu sa'cahuèna junni ton güesebi. Mai gu'a jucha ro'ire junni tonguèna, si'acua baguèni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuare baguè bainrebare re'huani baji. Ja'nca baguèna, bacua yua gare se'e je'o haye beoye ba'icua'è.

²¹Mèsacua ja'anrè yo'ojèn ba'ise'ere ro'tajè'èn. Gu'aye yo'ojèn ba'isi'cua sèani, Riusu bain ba'iyè gare poremajèn ba'nhuè. Riusure je'o bajèn senjoja'cua se'ga ba'ijèn ba'nhuè. Ja'nca ba'isi'cuata'an, yurera Riusu bain ba'iyè poreyè mèsacua. ²²Yè'è se'gabi si'a gu'a bain je'o bajèn senjoja'ñete coza caguè, mèsacua gu'a jucha ro'ire rani, bainguè runni, ja'nre'bi crusu sa'cahuèna junni tonbi baguè. Junni tonni, ja'nre'bi mèsacua ba'iyete Riusuni èñoni, Riusuni caji: "Èñajè'èn. Èncua yua gu'a jucha tènosi'cua ba'iyè. Ja'nca sèani, bacua gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'ere gare se'e ro'taye beoye bañuni. Mai bainrebare re'huasi'cua ba'ijèna, yequécua bi bacuare gu'aye caye gare porema'inë" Riusuni caji mai Èjaguè. ²³Ja'nca mame re'huasi'cua ba'iyè yè'toca, Jesucristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajèn, baguè yèyete yo'oye gare ya'jaye beoye ba'ijè'èn. Mèsacua si'arèn ba'ija'yete si'a jèja recoyo ro'tajèn, Riusu masi güesese'ere te'e ruinè masini, gare huanè yeye beoye ba'ijè'èn. Mèsacua yua Riusu cocarebare achanì, ja'an si'aye masiyè. Ja'nca achanì masijèna, èn yija bain si'acuarebabi ja'an cocare achahuè. Riusubi yè'ère cuencueguèna, ja'an cocarebare quèani achoguè ba'iyè yè'è.

Pablo encargado de servir a la iglesia

²⁴Ja'nca ba'iguèbi, mèsacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu bainrebare re'huasi'cua ba'ijèna, ai bojoreba bojoguè ba'iyè yè'è. Riusu cocarebare quèani achoguèna, què'rè jai jubè bainbi achanì, Riusu bain ruinjèna, yè'è ai yo'oyete ro'tama'iguèbi ai bojoreba bojoyè yè'è. Cristobi baguè bainre tèani baza caguè, ai yo'oguè baji'i. Ja'nca ba'iguèna, yè'è'ga baguè cocarebare quèani achoguè, Cristoni si'a recoyo ro'tani què'rè jai jubè ba'ija'bè caguè, yè'è'ga baguè bainreba jubè ro'ire ai yo'oyè. ²⁵Ja'nca sèani, Riusubi yè'ère cuencueni, baguè yo'ore guanseguèna, baguè cocarebare si'a bainni quèani achoguè ba'iyè yè'è. ²⁶Yure tèca Cristo raoja'yete gare quèamaji'i Riusu. Ja'nca quèama'iguè, yurera baguè bain Jesucristoni si'a recoyo ro'taja'cua, ja'ancuani Cristo tèani baja'yete masi güeseji Riusu. ²⁷Judio bain, judio bain jubè ba'ima'icua'è'ga, si'acuani Cristo tèani baja'yete masi güeseji Riusu. Si'a bainni ñaca quèani acho güeseji. Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, baguè bainrebare mèsacuare re'huani, baguè naconi guènamè re'otore ba'ijèn, gare carajeiye beoye ba'iyè. Ja'an ba'ija'yete mèsacuabi masijèn, Cristobi mèsacuani recoyo te'e zi'inni ba'iguè sèani, baguè guènamè re'oto insija'yete conì bañu cajèn, gare jo'caye beoye èñajèn, ja'anre èjojèn ba'iyè.

²⁸Ja'nca sèani, yèquènabi si'a bainni Cristo ba'iyete quèani achojèn ba'iyè. Si'acuani yèquèna masiyete ye'yojèn, te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'èn cajèn, si'acuani yihuojèn ba'iyè. Ja'nca ye'yoni yihuojèn, Cristo bainreba ba'iyè, te'e ruiñereba yo'ojèn ba'iyè, ja'anre masi güesejèn ba'iyè yèquèna. ²⁹Ja'anna si'a jèja yo'o yo'oguè, Cristobi ta'yejeiyereba yè'èni yo'o güeseguèna, gare jo'caye beoye Cristo yo'ore conguè ba'iyè yè'è.

2

¹Yureca, yè'èbi ñaca caguèna, mèsacua achajè'èn. Mèsacua, Colosas bain, Cristo bain Laodicea huè'e jobo ba'icua'ga si'a bain yè'ère èñama'isi'cua'ga si'a jubère oijèn ro'tajèn, Riusuni senreba senjèn ba'iyè yèquèna. ²Riusubi mèsacuani què'rè ai ba'iyè sa'ñeña recoyo te'e zi'inni ba' güeseja'guè caguè, sa'ñeña ai yèreba yè güeseja'guè caguèna, mèsacua yua què'rè jèja ba recoñoa re'huani ba'ijè'èn. Riusubi mèsacuani què'rè ta'yejeiye ai re'oye yo'o güesejuèna, bojoreba bojojèn ba'ijè'èn. Mai Èjaguè Jesucristo, baguè raosi'quère mèsacuani què'rè ai ba'iyè masi güeseji Riusu. Ja'anrè baguè bainni ja'nca masi güesemaji'i. ³Cristoni ja'nca masitoca, mèsacua yo'ojèn ba'iyete cato, te'e ruiñereba yo'ojèn ba'iyè masiyè. Se'e masiye yèma'inë mèsacua. ⁴Ja'anre mèsacuani yihuoguè cayè yè'è. Yequécua bi mèsacuani re'oye achoye cajèn, ro coquema'ine caguè, mèsacuani ja'an cocare yihuoyè yè'è. ⁵Yè'è

yua mėsacua naconi ba'ija'ma caguēta'an, mėsacua naconi ba'ieyeporema'iñē yē'ē. Ja'nca porema'iguēna, mėsacua yua yē'ē coca yure toyase'ere te'e ruiñe ro'tani, yē'ē te'e ba'iguē yihuoyere'ru achani, te'e ruiñe yo'ojēn ba'ijē'ēn. Mėsacua naconi te'e ba'itoca, mėsacua yo'ojēn ba'iyete ēñani, ai bojoguē ba'ire'ahuē yē'ē. Mėsacua yua Cristoni ta'yejeiye ai recoyo ro'tajēn, baguēni ai re'oye yo'o conjēn bañuni cajēna, mėsacuanī ēñani, ai bojoguē ba'ieyeyē yē'ē.

La nueva vida en Cristo

⁶ Ja'nca si'a recoyo ro'tajēn ba'icua sēani, mai Ējaguē Jesucristo yēye'ru gare jo'caye beoye yo'ojēn ba'ijē'ēn. ⁷ Baguē naconi recoyo te'e zi'inreba zi'inni ba'ijē'ēn. Baguē yo'o cuencuese'ere gare ya'jaye beoye yo'o conjēn ba'ijē'ēn. Ja'nca ba'icua baguē ba'iyete quē'rē se'e masijēn, baguē ba'ieyē'ru quē'rē re'oye ba'iyē mėsacua. Baguēni ja'nca si'a recoyo ro'tajēn, mėsacua yua quē'rē se'e jēja recoyo re'huani ba'ijēn, quē'rē se'e Riusuni surupa cajēn, baguēni bojojēn, Epafras yihuose'e'ru gūina'ru jo'caye beoye yo'ojēn ba'ijē'ēn.

⁸ Yureca, yequēcuabi huacha yihuojēna, mėsacua ēñare bajēn, bacua cocare achamajēn, gare ro'tamajēn ba'ijē'ēn. Ro'tatoca, Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjoñē mėsacua. Bacuabi ai re'o cocare ye'yeni masijē'ēn cajēn, ro coqueye se'gare cayē. Zupai huatibi bacuani yihuoguēna, ēn yija bain ro'tajēn yo'ojēn ba'ieyē'ru gūina'ru yo'ojēn, mai ro'taye'ru Riusuni gugurini rēanni bañuni cajēn, ro bacua yēye se'gare yo'ojēn, Cristoni coñe beoye ba'iyē bacua.

⁹ Cristo ba'iyete cato, Riusu ta'yejeiyereba ba'ieyē'ru te'e ba'iguēna, baguē ba'iyete te'e ruiñe masiye poreyē mai. ¹⁰ Mėsacua yua baguē naconi te'e zi'inni ba'icua sēani, baguē masi gūeseyē'ru te'e ruiñe masini, baguē ba'ieyē se'ga'ru ba'ieyē ro'tajē'ēn. Baguē yua si'a re'otoña quē'rē ta'yejeiyereba Ējaguē sēani, yequēcuaya ye'yoni yihuoyete achamajēn ba'ijē'ēn. ¹¹ Mėsacua yua Riusu bainreba re'huase'ere cato, judío bain go neño ga'nire tēyose'ebi Riusu bain gare ruinmaē'ē mėsacua. Mėsacua ja'anrē yo'ojēn ba'ise'ere gare jo'cani, mėsacua gu'aye yo'ojēn ba'ise'ere jo'cani senjoni, Cristoni si'a recoyo ro'tajēna, ja'anre yo'ojēna, Cristobi mėsacuarē tēani, mame recoyo re'huani, mėsacuanī bani, baguē ba'ieyē'ru mėsacuanī te'e ba'i gūeseji. ¹² Ja'nrēbi, mėsacuanī bautiza gūesejēn, mėsacua Cristo ba'ieyē'ru ba'ieyē bainni masi gūesehuē. Cristobi yē'ē gu'a jucha ro'ina junni tonni, yē'ē juchare gare senjoguēna, yē'ē ja'anrē yo'oguē ba'ise'ere'ru gare se'e yo'oma'iguē ba'iyē yē'ē cajēn, mėsacua ba'iyete bainni masi gūesehuē. Riusubi Jesucristo junni tonsi quēni go'ya rai gūesequēna, mėsacuanī baguē ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tahuē. Ja'nca ro'tani, mėsacua mame re'huani ba'ieyē, baguē ba'ieyē'ru ba'i gūeseyere'ga si'a recoyo ro'tahuē. ¹³ Mėsacuabi Cristoni yuta huesējēn ba'ijēna, Riusubi mėsacuanī gare ēñama'iguē ba'iguē ba'nji. Ro mėsacua gu'a ēase'e se'gare yo'ojēn ba'nhuē. Judío bainni mėsacua ye'yeye ēnseuca sēani, Riusu guansenī jo'case'ere achani yo'oye gare poremajēn ba'nhuē. Ja'nrēbi jē'te, Cristoni si'a recoyo ro'tajēna, Riusubi mėsacua gu'a jucha yo'ojēn ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguē bajī'i. Ja'nca ba'iguēbi mėsacuarē baguē naconi te'e zi'inni ba'i gūeseni, baguē bainrebare mėsacuarē re'huani babi. ¹⁴ Mėsacua yua Riusu ira guansenī jo'casi cocare, Moisesna jo'casi cocare gare achamajēn, te'e ruiñe yo'oye beoye ba'ijēna, yurera Riusubi mėsacuanī si'nsema'iji. Yurera Jesucristobi junni tonni, mėsacua gu'a jucha yo'ojēn ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguēna, ja'anre si'a recoyo ro'tani, Riusu bainre re'huasi'cua ba'iyē mėsacua. ¹⁵ Yureca, Cristobi mėsacua jucha ro'ina junni tonni, ja'nrēbi go'ya rani, ai ba'ieyē ai ta'yejeiyereba pore Ējaguē'bi ba'iji. Ja'nca ba'iguēna, Zupai huati yequēcuabi huati ējacua naconi, bacuabi mėsacua ba'iyete ēñani, gu'aye ca ēaye ba'icua'reta'an, Cristobi bacuare ēnsebi. Yē'ē bainrebani baye gare porema'iñē mėsacua caguē, bacuare ēnseni, bacuare saoni senjobi, si'a re'oto ba'icuanī ēñajēna.

Busquen las cosas del cielo

¹⁶ Mėsacua yua Cristoni ja'nca te'e zi'inni ba'icua sēani, ba judío bain guanseyete gare achaye beoye ba'ijē'ēn. Bacua aon ainma'i coca, bacua gono uncuma'i coca, ja'an cocare achamajēn ba'ijē'ēn. Bacua fiesta yo'oni Riusuni bojoñu cajēna, bacua yo'oye'ru yo'omajēn ba'ijē'ēn. Si'a tēcahuēan fiesta yo'ojēna, carajeisi ñañaguē ba'iguēna, yo'o yo'oma'i umuguse sábadu umuguse ba'iguēna, ja'anna choijēna, bacuanī coñe beoye ba'ijē'ēn. ¹⁷ Judío bain yo'ojēn ba'iyete mėsacuanī yo'oye guansejēna, mėsacua yo'omajēn ba'ijē'ēn. Ro yo'ojēn ba'iyē bacua. Riusubi ba ira guanse cocare bacuana jo'caguē, Cristo raiye tēca yo'ojēn ba'ijē'ēn caguē jo'cabi Riusu. Ja'nca jo'caguēna, yurera Cristobi raiyuēna, baguē masi gūeseyē se'gare ro'tani yo'ojēn ba'ijē'ēn caji. ¹⁸ Yequēcuabi bacua yo'jereba ba'ieyē'ru ba'ieyē guansejēna, mėsacua achamajēn ba'ijē'ēn. Bacua yua ro gugurini rēanjēn, anje hua'nani ujañu cajēna, mėsacua achamajēn ba'ijē'ēn. Mėsacua yua Riusu naconi te'e ba'ija'cua sēani, bacuare achamajēn, mėsacua baja'yete jo'cani senjomajēn ba'ijē'ēn. Bacuabi yihuojēn, Guēnamē toyana ēñasi'cua sēani, te'e ruiñe cayē yē'ē cacuata'an, bacuare achamajēn

ba'ijë'ën. Yëquëna se'gabi masiyë cacuata'an, ro ro'tajën, ro ën yija bain ro'tani yihuoye'ru yihuojën ba'iyë bacua. ¹⁹ Mai ta'yejeiyereba Èjaguë Jesucristoni gare zi'ïñe beoye ba'iyë. Mai Èjaguë cofete cato, yëquëna hua'na, baguë bainreba ba'icuani sa'ñeña ai yëreba yë güeseji. Maini sa'ñeña yo'o con güeseji. Baguë yo'ore quë'rë re'oye yo'o concuare maire re'huani baji. Ja'nca baguëbi ba Cristo ba'iyë'ru ba'icua quë'rë re'oye ba'icuaire maire re'huaji Riusu.

²⁰ Yureca, Cristobi mësacua jucha ro'ire junni tonni, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjo güeseguëna, ro ën yija bain Cristoni huesëcua, bacua cani achoyete yo'omajën ba'ijë'ën. Ja'nca mame recoyo re'huasi'cua ba'ijën, çmësacua guere yo'ojën, bacua cani achoyete yo'oye'ne? Ro yo'ojën ba'iyë. ²¹ Bacuabi cani achojën: "Gu'ana séani, ja'an aonre ainma'ijë'ën. Ja'an gonore uncuma'ijë'ën. Ja'an macare pa'roma'ijë'ën" cajën, ²² ro ën yija bain ro'tani guanseye se'ga ba'iyë. Ja'an macañare cato, bainbi bajënna, carajeiji. ²³ Ro ën yija bain Cristoni huesëcuabi ro'tato, "Ja'an guanse cocare te'e ruiñe yo'otoca, re'oye ba'iji maire. Maibi ja'nca yo'otoca, quë'rë masiye ye'yeyë mai. Riusuni quë'rë re'oye gugurini réañe poreyë mai. Quë'rë re'oye yo'oye ye'yeyë mai. Quë'rë yo'jereba ba' hua'na ruiñë mai. Mai ga'nihuë quë'rë jëja ba hua'na ruiñë mai." Ja'anre ro'tani yo'ojën, ro yo'ojën ba'iyë bacua. Ja'nca yo'ocuata'an, bacua gu'a ga'nihuë éase'ere jo'caye porema'inë bacua.

3

¹ Yureca, mësacua yua Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguë yëyete te'e ruiñe yo'ojën, Cristo bainreba mame re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, baguë güenamë re'oto insija'yete ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'anruña ti'anni, Cristo naconi si'arën ba'iyë. Cristo ba'iyete cato, Riusu jëja ca'ncore ñu'iguë, baguë naconi ta'yejeiyereba Èjaguë te'e ba'iji. ² Cristo insija'ye se'gare ro'tajën ba'ijë'ën. Ro ën yija gu'ayete ëa ëñañe beoye ba'ijë'ën. ³ Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjosi'cua séani, Jesucristo naconi gare te'e zi'inni, baguë bain re'huasi'cua ba'iyë. Baguë'ga yua Taita Riusuni te'e zi'inni ba'iguëna, Riusu yua maire huajë hua'nare re'huani baji. ⁴ Ja'nca te'e zi'inni ba'ijënna, maire in raija'guë'bi baguë. In raiguëna, baguë naconi gare carajeiye beoye ba'ijën, baguë ba'iyë'ru ba'ijën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete ëñajën bojojën ba'ija'cua'ë mai.

La vida antigua y la vida nueva

⁵ Ja'nca ba'ija'cua séani, ro ën yija bain Cristoni huesëcua, bacua ëa ëñañe'ru gare ëa ëñañe beoye ba'ijë'ën. Èmëcua romicua sa'ñeña yahue bani a'ta yo'ojën ba'iyë gare jo'cani ba'ijë'ën. Sa'ñeña gu'a ëayete gare ro'taye beoye ba'ijën, si'a gu'a jucha yo'oyete gare jo'cajë'ën. Bonsere ba ëaye gare jo'cajë'ën. Ja'an bonsere ba ëaye ro'tato, Riusubi, Gu'aye yo'oyë më'ë caji. Huacha riusuña, imageña, ja'anna gugurini réañe'ru yo'oyë caji Riusu. ⁶ Ja'nca yo'ojën ba'icuabi Riusu cocare ro achajën, baguë yëyete yo'oma'ijënna, Riusubi bacuani ai bënni senjoja'guë'bi. ⁷ Cristobi yuta mësacuani mame re'huama'iguëna, mësacua'ga ja'nca gu'aye yo'ojën ba'nhuë. ⁸ Ja'nca ba'isi'cuaca yureca, ja'an yo'oyete gare jo'cani senjojën ba'ijë'ën. Yequëcuani je'o baye beoye ba'ijë'ën. Je'o ba cocare huëoye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete ro gu'a coca gare bëyoni caye beoye ba'ijën, si'a gu'a cocare caye gare jo'cajë'ën. ⁹ Sa'ñeña gare coquemajën ba'ijë'ën. Mësacua yua mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjosi'cua séani, te'e ruiñe se'gare sa'ñeña cajën ba'ijë'ën. ¹⁰ Mësacua yureca mame recoyo re'huasi'cuabi Cristo yëye se'gare yo'ojën ba'ijën, baguë ba'iyë'ru ba'iyë ti'an bi'rajën, baguëte masiyereba masijën ba'iyë, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'icua séani. ¹¹ Ja'nca ba'icuabi bain ba'iyete ëñajën, Cristoni huesëcua ëñañe'ru bain ba'iyete ëñañe beoye ba'iyë mai. Cristo ëñañe'ru bain ba'iyete ëñañë mai. Si'a jubëanre ëñani, judío bain, griego bain, yua te'e ba'iyë. Cuya bain, airu bain, ja'ancuare gare gu'aye caye beoye ba'iyë. Yo'o concua, bacua ëjacua, bacua ba'iyete cato, te'e ba'iyë. Si'a jubëan bain ba'icuabi Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguëni te'e yo'o conjën ba'ijënna, mai ta'yejeiyereba Èjaguë Cristobi si'a jubëte ëñani, si'a jubëbi te'e ba'iyë caji.

¹² Ja'nca séani, Riusubi mësacuare cuencueni, mësacuani ai yëreba yëguë, mësacua gu'a juchare senjoni mame re'huani, baguë bainrebare mësacuare re'huani baji. Ja'nca baguëna, baguë yëye se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. Sa'ñeña ai oijën conjën ba'ijë'ën. Sa'ñeña re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Yequëcuani ëñajën, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iyë cajën, bacua ba'iyete, bacua carayete ru'ru ro'tani cuirajën ba'ijë'ën. Yequëcuabi gu'aye yo'o bi'ratoca, bacuani bëinna'ijë'ën. ¹³ Bëinnajën, bacuani bojoye se'ga ba'ijë'ën. Yequëbi mësacuani gu'aye yo'otoca, baguë gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajë'ën. Mai Èjaguëbi mësacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'iguë séani, mësacua'ga yequë bainni bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajë'ën. ¹⁴ Yequëcuani ja'nca re'oye yo'ojën, ëñere'ga quë'rë ai ba'iyë yo'ojën ba'ijë'ën. Sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijën, mësacua si'acuabi recoyereba te'e zi'inni ba'ijën, sa'ñeña bojojënna, Riusu'ga mësacuani ëñani bojoji. ¹⁵ Baguë bainreba jubë te'e

zi'inni ba'icua sĕani, Cristobi bojoreba bojo recoyo bacuare mĕsacuare re'huaye masiji. Ja'nca masiguĕna, ja'an mame re'huayete baguĕni senjĕ'ĕn. Senni, re'hua gĕseseni, gare se'e sa'ntiye beoye ba'ijĕ'ĕn. Yequĕcuare gare se'e je'o baye beoye ba'ijĕ'ĕn. Bojoye se'ga ba'ijĕn, Riusu mame re'huase'ere ro'tajĕn, baguĕni surupa cajĕn ba'ijĕ'ĕn.

¹⁶ Ja'nca ba'ijĕn, Cristo cocarebare jo'caye beoye achani, si'a recoyo ro'tani, Cristo cani jo'case'ere te'e ruiĕe yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Riusubi ja'an cocare mĕsacuani quĕ'rĕ re'oye masi gĕseseguĕna, mĕsacua yua yequĕcuare'ga ba cocare gĕina'ru ye'yoĕn yihuojĕn ba'ijĕ'ĕn. Gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijĕ'ĕn, bacuani cajĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca cajĕn, bacuani bojo recoyo re'hua gĕsesĕjĕ'ĕn. Sa'ñeña ganta cocare cajĕn, si'aye bojojĕn gantajĕn, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete si'a jĕja cani achojĕn, baguĕni caraye beoye surupa cajĕn ba'ijĕ'ĕn. ¹⁷ Mĕsacua yo'oĕn ba'iyē, mĕsacua coca cajĕn ba'iyē, ja'anre yo'oto, mai Ējaguĕ Jesucristo yĕye se'gare yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Mĕsacua yua baguĕ bainreba sĕani, ja'nca yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Mĕsacua yua Riusu insise'ere ro'tani, baguĕni surupa cato, ñaca ro'tajĕn ba'ijĕ'ĕn. Jesucristobi mĕsacua naconi te'e ba'iguĕ sĕani, mĕsacua yua Riusuna ti'anni, baguĕ naconi coca caye poreyĕ.

Deberes sociales del cristiano

¹⁸ Yureca, mĕsacua romicua, ĕn cocare achajĕ'ĕn. Mĕsacua ĕnjĕ ta'yejeiye ba'iyete ĕñajĕn, baguĕ coca cayete achani Ja'ĕ'ĕ cajĕn, gĕina'ru yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Mĕsacua yua mai Ējaguĕ bainreba sĕani, ja'nca yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. ¹⁹ Mĕsacua ĕmĕcua, ĕn cocare achajĕ'ĕn. Mĕsacua rĕnĕoni ai oĕjĕn conjĕn, bagoni ai yĕyereba yĕjĕn ba'ijĕ'ĕn. Bagoni bĕiĕe caye beoye ba'ijĕ'ĕn. ²⁰ Mĕsacua zin hua'na, ĕn cocare achajĕ'ĕn. Mĕsacua pĕ'caguĕ sanhuĕbi coca cajĕna, mĕsacua achani, te'e ruiĕe yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca yo'otoca, mai Ējaguĕbi ĕñani, mĕsacuani ai bojojĕ. ²¹ Mĕsacua pĕ'caguĕ sanhuĕ, ĕn cocare achajĕ'ĕn. Mĕsacua zin hua'nani hui'ya bĕinjĕn bama'ijĕ'ĕn. Ja'nca bĕintoca, zin hua'nabi ai sa'nti recoyo re'huani, ro achani yo'oma'icua ruiĕĕ. ²² Mĕsacua yua bain ĕjacuani yo'o contoca, bacuabi yo'o guansejĕna, si'aye te'e ruiĕe yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Bacuabi ĕñajĕnna, ja'anrĕn se'ga re'oye yo'otoca, gu'aye yo'oyĕ mĕsacua. Baimni re'oye ro'ta gĕseye se'gare coquejĕn ro'tayĕ mĕsacua. Cristoni yo'o coĕe'ru ba'iyē ro'tajĕn, gare jo'caye beoye te'e ruiĕe yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn, baguĕbi ĕñani masiguĕ sĕani. ²³ Mĕsacua yua si'a yo'o yo'oĕn, mĕsacua porese'e'ru si'a jĕja te'e ruiĕe yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Bain ĕjacuabi yĕ'ĕni ĕñani, yĕ'ĕre re'oye ro'taja'bĕ caye beoye ba'ijĕ'ĕn. Mĕsacua yua mai Ējaguĕre yo'o concua cuencuesi'cua sĕani, baguĕ ĕñani bojoye se'gare ro'tajĕn, baguĕni re'oye yo'o conjĕn ba'ijĕ'ĕn. ²⁴ Baguĕ guĕnamĕ re'oto bayete ro'tajĕ'ĕn. Mĕsacuana si'aye ro insireba insiye ro'taguĕna, mai Ējaguĕ Jesucristo cuencuesi yo'ore te'e ruiĕe yo'o conjĕn, bain ĕjacua guanseyete re'oye yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. ²⁵ Mai Ējaguĕ yĕye'ru re'oye yo'oma'itoca, Riusubi mĕsacuani si'nseja'guĕ'bi. Mĕsacuabi gu'aye yo'oĕn, Yĕ'ĕre si'nsema'iji Riusu, ro'tatoca, gare jĕaye beoye ba'ija'guĕ'bi mĕsacuare. Riusubi si'a bainre ĕñani, te'e ba'iyĕ caji.

4

¹ Mĕsacua ĕja bain, ĕn cocare achajĕ'ĕn. Mĕsacua yo'o concuani re'oye yo'oĕn, bacuani te'ereba cuirajĕn ba'ijĕ'ĕn. ĕñare bajĕn, mĕsacua Ējaguĕ guĕnamĕ re'oto ba'iguĕte ro'tajĕ'ĕn. Mĕsacua yo'oye si'ayete ĕñani masiji baguĕ.

² Mĕsacua si'acua gare ñame ĕaye beoye ba'ijĕn, Riusuni jo'caye beoye uajĕn ba'ijĕ'ĕn. Mĕsacua uajĕn ba'iyete achani yo'oguĕna, baguĕni surupa cajĕn bojojĕn ba'ijĕ'ĕn.

³ Yĕquĕnare'ga ĕnjo'on ba'icuarē'ga ro'tajĕn, Riusuni senjĕn ba'ijĕ'ĕn. Baguĕ cocareba, Cristo junni tonsi cocare, ja'anre si'aruan baimni quĕani achoĕu cajĕna, ja'an yo'oye poreyete Riusuni senjĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'an cocarebare te'e ruiĕe quĕani achoguĕna, ĕja bainbi yĕ'ĕre preso zeanni, ya'o huĕ'ena guaohuĕ. ⁴ Ja'an cocare baimni te'e ruiĕe masi gĕseye poreyete Riusuni senjĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'an se'gare yo'oye yĕyĕ yĕ'ĕ.

⁵ Cristoni recoyo ro'tama'icua ba'itoca, mĕsacua ĕñare bajĕn, ai masiye re'oye yo'oĕn ba'ijĕ'ĕn. Mĕsacua porese'e'ru Cristo ba'iyete jo'caye beoye bacuani masi gĕsesĕjĕn ba'ijĕ'ĕn.

⁶ Bacuani coca cajĕn, re'oye ro'tani, bacuani re'oye achoye te'e ruiĕe cajĕn ba'ijĕ'ĕn. Bacuabi coca senni achajĕnna, bacuani ai masiye sehuojĕn ba'ijĕ'ĕn.

Saludos finales

⁷ Yureca, yĕ'ĕ te'e bainguĕ Tiquico hue'eguĕte mĕsacuana saoguĕna, yĕ'ĕ yo'oguĕ ba'iyete mĕsacuani quĕaja'guĕ'bi. Cristo bainguĕbi yĕquĕnani ai re'oye yo'o congūĕ ba'iji. Cristo yo'o cuencuesē'e sĕani, baguĕ yua si'a jĕja yo'o congūĕ ba'iji. ⁸ Yĕquĕna yo'oĕn ba'iyete mĕsacuani quĕani, mĕsacuani bojo recoyo ba gĕseye ro'taji. Ja'anna baguĕte saoyĕ yĕ'ĕ. ⁹ Onĕsimo'ga, mĕsacua jubĕ bainguĕ, baguĕ'ga congūĕ saiji. Cristoni si'a recoyo ro'taguĕbi ai re'oguĕ'bi ba'iji. Ba sanhuĕbi si'a ĕnjo'on ba'iyete mĕsacuani quĕaja'cua'ĕ.

¹⁰ Aristarco hue'eguĕ, yĕ'ĕ naconi ya'o huĕ'ena guaosi'quĕ, yĕ'ĕre te'e conni ñu'iguĕbi, ja'anguĕbi mĕsacuani saludaji. Marcos hue'eguĕ, Bernabĕ ba bainguĕ, ja'anguĕ'ga mĕsacuani

saludaye caji. Yequëcuabi baguë ba'iyete mësacuani yuara quëamate. Mësacua jubëna ti'anguëna, baguëni mësacua huë'ena guaoni, re'oye bojojën cojë'ën. ¹¹ Jesús Justo hue'eguë'ga mësacuani saludaji. Ja'an samutecua yë'ë naconi ba'ijën, Riusu yo'ore te'e conjën, judío bain ênjo'on ba'icua Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, gañacua'ë. Bacuabi yë'ë naconi yo'o conjënna, ai bojo recoyo re'huani ba'iyë yë'ë. ¹² Epafras hue'eguë'ga mësacuani saludaji. Mësacua jubëbi raisi'quëbi Cristo yo'ore ai re'oye yo'o congüë ba'iji. Baguë yua mësacua ba'iyete ro'taguë, gare jo'caye beoye si'a jëja Riusuni senguë ba'iji: "Riusu, më'ë yëyete te'e ruiñe masiye yo'ojën ba'ija'bë. Më'ë ba'iyeru ba'iyë quë'rë re'oye ti'anni ba'ija'bë." Ja'anre ujaguë, mësacuare senguë ba'iji baguë. ¹³ Yë'ë'ga baguë yo'o yo'oyete mësacuani te'e ruiñe quëayë. Mësacua ba'iyë, Cristo bain Laodicea huë'e jobo ba'icua, Hierápolis huë'e jobo ba'icua, ja'an jubëan Cristo bainre ro'taguë, mësacuani conza caguë, si'a jëja yo'o yo'ogüë ba'iji baguë. ¹⁴ Lucas hue'eguë, êco uañe masiguë, mai ai yësi'quë, ja'anguë, Demas hue'eguë naconi mësacuani saludaye cahuë.

¹⁵ Cristo bainreba Laodicea huë'e jobo ba'icuaare saludacajjë'ën. Ninfas hue'eguë're'ga saludacajjë'ën. Baguë huë'ena ti'anjën Cristoni ujacua, ja'ancua're'ga te'e saludajë'ën. ¹⁶ Ja'n'rëbi, mësacuabi ên coca toyase'ere êñani, achani tējini, ja'n'rëbi Cristo bain Laodicea ba'icuaani ñë'coni, ên cocare acho güesejë'ën. Yequë yë'ë coca, Laodicea bainna toyani saose'ere'ga mësacua êñani achani masijë'ën. ¹⁷ Arquipo caguëni ñaca quëajjë'ën: "Riusubi më'ëni ja'anru yo'o caguëna, si'aye te'e ruiñereba yo'ogüë, baru bainni re'oye conni cuiraguë ba'ijjë'ën." Ja'an cocare baguëni quëajjë'ën.

¹⁸ Yureca, yë'ë, Pablo hue'eguëbi ja'ansi'quë yua mësacuani saluda cocare toyani saoyë yë'ë. Yë'ë yua preso zeansi'quë, guënameñabi huensi'quë ba'iguëna, yë'ëre ro'tajën, Riusuni senjën ba'ijjë'ën. Yureca, Riusubi mësacuani ai ta'yejeiye re'oye conni cuiraja'guë, cayë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

San Pablobi TESALÓNICA

Bainni utire toyaguë, ru'ru ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo, yë'ë gajecua Silvano, Timoteo, bacua naconi, yëquënabi utire toyani saoyë mësacuare, Riusu bainreba Tesalónica huë'e jobo ba'icuaire. Taita Riusu, mai Èjaguë Jesucristo, bacuabi mësacuani bajën, mësacuare ëñajën cuirajënna, mësacua recoyo bojo huanofë ba'ijë'en, cayë.

El ejemplo de fe que daban los de Tesalónica

² Yëquënabi Riusu naconi uajjën, mësacua ba'iyete bojojën, Riusuni mësacuare senni achajën, jo'caye beoye cayë yëquëna. ³ Mai Taita Riusu naconi coca cajën, mësacua yo'oyete ro'tajën ba'iyë. Mësacuabi Riusu cocarebare achani, recoyo ro'tajën, si'aye yo'oyë. Yequëcuani ai oire bajën, bacuani bojo güesejën, mësacuabi ai jëja yo'o yo'ojën ba'iyë. Mai Èjaguë Jesucristo se'e rajja'yete jo'caye beoye ëñajën ëjoyë mësacua. ⁴ Yo'je sanhuë, Riusubi mësacuani ai bojoguë, baguë bainrebare mësacuare re'huaguëna, yëquënabi masiyë. ⁵ Yëquënabi Riusu cocarebare mësacuana quëajën saë'ë. Quëajën saisi'cuabi ro yëquëna coca se'gare ro'tamajën quëahuë. Riusu cocareba sëani, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, baguë, baguë Espiritubi yëquëna jëja recoyo re'huaguëna, te'e ruiñereba cajën, coqueye beoye mësacuani quëahuë yëquëna. Ja'nca quëajën, mësacua naconi re'oye yo'ojën, mësacua ba'iyë se'gare ro'tajën, mësacuare conjën ba'ijënna, mësacua masiyë.

⁶ Yëquëna hua'nabi ja'nca ba'ijënna, mësacuabi yëquëna yo'ojën ba'ise'e, Èjaguë Jesucristo yo'oguë ba'ise'e, ja'anre ëñajën, mësacuabi güina'ru yo'ojën baë'ë. Riusu cocarebare bojojën achajën, mësacua recoyona ro'tajënna, yequëcuabi mësacuani ai gu'aye yo'ohuë. Gu'aye yo'ocuaireta'an, mësacuabi bojoye se'ga baë'ë, Riusu Espiritubi bojo güesequë sëani. ⁷ Ja'nca bojojënna, Macedonia yija bain, Acaya yija bain Jesucristoni recoyo ro'tacua si'acuabi mësacua yo'oye'ru güina'ru yo'oye yëjën baë'ë. ⁸ Ba'ijënna, mësacuabi baruan bain hua'nani mai Èjaguë cocarebare caraye beoye quëani achojënna, quë'rë so'oña ba'i re'oto bain'ga mësacua recoyo ro'tayete achahuë. Ja'nca achajënna, yëquëna hua'nabi se'e quëaye gare beoyë. ⁹ Mësacua ba'iyete ëñacuabi yëquënana rani, mësacua yo'o yo'ojën ba'iyete yëquënani quëayë. Yëquënabi mësacuana ëñajën saijënna, mësacua jobona bojojën cohuë, cayë ba hua'na. Mësacua ro imageña te'ntose'ena gugurini rëansi'cuabi ja'an yo'oye gare jo'cani senjohuë, cayë. Riusurebare ro'tajën, te'e ruiñe ba'i Riusuni bojojën conñu cajën, mësacua ja'nca yo'ohuë cayë. ¹⁰ Riusu Zinbi guënamë re'otobi raiyete mësacua ëjojën ba'iyë cayë. Riusubi yua Jesucristo hue'eguë, ju'insi'quëre go'ya rai güesequëna, maini oiguë, bënni senjoñe beoye ba'ija'bë caguë, maire tëani saji, Riusu bënni senjoja'rën ti'anguëna.

2

El trabajo de Pablo en Tesalónica

¹ Yo'je hua'na, yëquënabi mësacuana ëñajën saijën, ro guaja saimajën baë'ë. Mësacuabi ja'anre masiyë. ² Ru'ru, Filipos huë'e jobore ba'ijënna, baru ba'icuaabi yëquënani ai gu'aye yo'ojën, ro je'o bajënna, mësacua masiyë. Yëquënani ai je'o bacuata'an, mai Riusubi ai re'oye conni, jëja recoñoa re'hua güesequëna, mësacuana sani, huaji yëye beoye Riusu cocarebare quëani achohuë, yequëcuabi ro ënse ëaye yo'ojënna. ³ Mësacuani quëani achojën, ro huacha ye'yoma'iñë yëquëna. Ro yëquëna yëse'e se'ga mësacuani ye'yoma'iñë. Ro coqueye beoye ba'ijën, ⁴ Riusu yëye se'gare'ru güinareba'ru baguë cocarebare quëani achoyë yëquëna. Riusubi yëquënate te'e ruiñe ëñaguë sëani, baguë cocareba bainre quëani achocuare maire re'huabi Riusu. Ja'nca sëani, ro bain yëye'ru quëani achoma'iñë. Riusu ro'taye'ru quëani achoyë yëquëna. Baguë ñacobi ëñani, yëquëna recoyo ro'tayete masiji. ⁵ Ja'nca sëani, yëquëna hua'nabi mësacuana sani, mësacuani re'o coca coqueye beoye cahuë. Mësacua bonse bayete tëani bañu, caye beoye baë'ë yëquëna. Riusubi ja'anre masiji. ⁶ Yëquëna re'oye yo'o yo'ojën, ro bainbi yëquëna yo'ore re'oye caja'bë, gare caye beoye baë'ë yëquëna. Mësacua te'e ruiñe ëñañe, yequëcua te'e ruiñe ëñañe, ja'anre ro'taye beoye baë'ë yëquëna. Cristo raosi'cua ba'ijën, mësacuani jëja guanseye porecuata'an, ja'anre yo'omaë'ë. ⁷ Mësacua jubëte ba'ijën, mësacuani jëja guanseye beoye baë'ë. Pë'cagobi bago zin hua'nani bojora'rë ëñago cuiraye'ru mësacuani bojora'rë ëñajën cuirajën baë'ë yëquëna. ⁸ Mësacuani ai bojojën, Riusu cocarebare quëani jo'cajën, yëquëna si'a jëja mësacuani oijën, mësacuani conjën baë'ë. Yua yëquëna ai yësi'cua ruën'ë mësacua. ⁹ Yëquëna ai jëja yo'o yo'ojën ba'ise'ere ro'tayë mësacua, yo'je sanhuë.

Yëquënani cuiraye mësacuani senma'ïñe cajën, yëquënabi yo'o yo'ojën na'ïjaë'ë. Ja'nca yo'ojën, Riusu bojo cocarebare mësacuani cani achojën baë'ë.

¹⁰ Mësacuabi Riusu naconi ëñajënna, yëquëna recoyo ro'tase'e, mësacua naconi ganijën ba'ise'e, ja'anre cato, gare jucha beo hua'nabi gare te'e ruiñe yo'o hua'na se'ga baë'ë. Yëquëcubi yëquëñate gu'aye caye poremaë'ë. ¹¹ Yëquëna yihuojën case'ere mësacua masiyë. Pë'caguë yua baguë zin hua'nani bojora'rë yihuoye'ru mësacuani bojora'rë yihuojën baë'ë yëquëna. ¹² Jëja recoyo re'huaye, huaji yëye beoye ba'iyë, ja'anre cajën, mësacuani bojora'rë yihuojën baë'ë yëquëna. Gu'aye yo'oye beoye ba'ijën, Riusu yëye'ru jo'caye beoye yo'ojë'n, cajën yihuojën baë'ë yëquëna. Riusu cuencuesi'cua sëani, Riusu ba'i jobo, baguë go'sijei re'otona sani ba'ija'cua'ë mësacua.

¹³ Yëquëna hua'nabi mësacua jubëna sani, Riusu cocarebare quëani achojënna, mësacuabi te'e ruiñe achajën, mësacua recoyona re'huahuë. Ro bain ro'taye se'ga banbi. Riusu cocareba ba'iji cajën, mësacuabi achajën, recoyona re'huahuë. Ja'nca re'huajënna, Riusubi baguë yo'ore mësacua jubëna yo'oni ëñoji. Ja'nca sëani, yëquëñare'ai bojojën, Riusuni surupa cajën, si'arën ba'iyë. ¹⁴ Mësacua yua Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ijënna, mësacua yija bainbi mësacuani je'o bajën, ro huajjën, gu'aye yo'ohuë, yo'je sanhuë. Riusu bain jubëan Jesucristoni recoyo ro'tacua Judea yijare ba'icua, bacua'ga judío bain si'nsesi'cua ba'ijënna, yurera güina'ru bajji' mësacuare. ¹⁵ Judío bain yua Riusu ira bain raosi'cua, Èjaguë Jesús, ja'ancuare huani senjosi'cua ba'ijën, yëquëñare'ga je'o bajën, ro gu'aye huaë'ë. Ja'nca huajjën, Riusuni bojo güeseye beoye ba'ijën, si'a bainni gu'a güejën ba'iyë bacua. ¹⁶ Yëquënabi judío bain jubë ba'ima'icuaana sani, Riusu ba'i jobona tëani sayete, ja'an cocarebare bacuani quëani achojënna, judío bainbi yëquëñate ëñse ëaye yo'ohuë. Ja'nca yo'ojën, bacua gu'a jucha si'arën yo'oni re'huase'e, ja'an naconi yua ai jucha bëyoni quë'rë ta'yejeiye jucha yo'ohuë. Yo'ojënna, Riusubi bacuani bëinguë, baguë bënni senjoja'ñete yurera bacuana quëñoñe beoye jo'cabi.

Pablo desea visitar otra vez a los de Tesalónica

¹⁷ Ja'nrëbi, yo'je sanhuë, yëquëñabi mësacuare jo'cani, zoe saima'ïñe cajën, jo'cani saë'ë. Sani, ai recoyo oijën, ai cu'e ëabi. Mësacuana se'e go'ija'ma cajën, jo'caye beoye mësacuare ro'tahuë yëquëna. ¹⁸ Mësacuana goñu cajënna, yë'ë'ga, Pablo hue'eguë, ai se'e go'iyë yëhuë. Go'iyë yëcuareta'an, zupai huatibi yëquëñate tëhuobi. ¹⁹ Mësacuani ai ba'iyë ai bojoye huanoji yëquëñare. Mai Èjaguë Jesús in rairën ti'anguëna, mësacua naconi te'e ñë'cani bojoyë. Aito. Mësacuare mai Èjaguëni ëñoni, mësacuare aireba bojojën ba'iyë. Ja'anrën yo'oja'ye ai ëjojë yëquëna. ²⁰ Mësacua ba'iyete ro'tajën, Riusuni ëñajën, baguë naconi te'e bojojën ba'ija'cua'ë mai, ro'tajën, ai bojoyë yëquëna, Riusubi maire te'e ruiñereba ëñaja'guëre sëani.

3

¹ Ja'nrëbi, mësacuana go'iyë porema'icubi yua Atenas huë'e jobona te'e hua'na bëaye ro'tajën, Guere yo'oye'ne mai cajën, ² Timoteore mësacuana saohuë. Yëquëna naconi Riusu yo'o congüereba ba'iji baguë. Riusu cocareba Cristo ba'iyete quëani achoye masiji. Ja'nca masiguëna, baguëte mësacuana saohuë. Mësacua quë'rë ai ba'iyë Jesucristoni recoyo ro'tajë'ën cajën, mësacua quë'rë jëja recoñoa re'huajë'ën cajën, quë'rë bojo huanon ruinjë'ën cajën, Timoteore mësacuare yihuoni re'huaguëte saohuë. ³ Yëquëcubi mësacuare ai gu'aye yo'ojënna, mësacua jubë ba'icua te'ecuabi yëquë'rë jëja beojën, gu'a ma'ana go'ima'ïñe cajën, baguëte saohuë. Yëquëcubi yëquëñani gu'aye yo'ocuata'an, Riusubi ja'anna ai yo'o güeseji maire. ⁴ Yëquëñabi mësacua naconi yuta ba'ijën, yëquëna ai yo'ojën ba'ija'yete quëajën ba'nhuë. Quëajënna, ja'nrëbi, yëquëcubi yëquëna quëase'ru yëquëñani gu'aye yo'ojën ba'nhuë. Ja'anre mësacua masiyë. ⁵ Ja'nrëbi, mësacua yuta Jesucristoni recoyo ro'taye'ne caguë, Timoteore mësacuana saohuë. Yëquë'rë zupai huatibi mësacuare coqueni tëama'iguë caguë, yë'ë'ga huaji yëguë, mësacuana saoni senni achahuë. Coqueni tëatoca, yëquëna quëani achose'ere mësacuani ro guaja yo'ore'ahuë, ro'tahuë yëquëna.

⁶ Ja'nca ro'tani, Timoteore saojënna, mësacuana saisi'quëbi yua rajji'i. Rani, mësacua bojojën ba'iyete quëaguëna, bojohuë yëquëna. Mësacua yua Jesucristoni te'e ruiñe recoyo ro'taye, mësacua yëquëcuan ai oire baye, ja'anre quëabi. Yëquëñani jo'caye beoye ro'tani, yëquëñani cu'e ëaye ba'ijënna, baguëbi yëquëñare quëabi. Yëquëna yua mësacuani cu'e ëaye ba'iyë'ru mësacuare güina'ru cu'e ëaji, cabi. ⁷ Ja'nca rani quëaguëna, yëquëñabi mësacuare bojojën ba'iyë, yo'je sanhuë. Yëquëna hua'nabi yëquëcua je'o base'e ro'ire ai yo'ojën, mësacuare ro'tani, jëja recoñoa re'huayë, Jesucristoni jo'caye beoye ro'tacuare sëani. ⁸ Mësacuabi mai Èjaguëni ai ba'iyë bojojën, baguë yo'o coñe se'ga yo'ojënna, yëquëñabi yua mësacuani bojojën ro'tayë. ⁹ Riusuni uajjën, mësacuare quëajën, mësacuani aireba bojojën ba'iyete cajën, yëquëna recoyo bojo huanonë ba'iyë beorure quëaye ti'añe porema'ïñe. ¹⁰ Mësacua yua quë'rë se'e ai jëja recoñoa baja'bë cajën, Riusuni jo'caye beoye uajjën, yëquë'rë mësacua yua Cristoni recoyo

ro'taye carajën baitoca, mësacua recoyo ro'tayete coñu cajën, mësacuana sani ëñaja'ñete Riusuni señë yëquëna.

¹¹ Mai Taita Riusu, yua baguë Zin, mai Ëjaguë Jesús naconi, bacuabi yëquëna saiyete re'huaja'bë cayë, mësacuani ëñaja'ñete. ¹² Yurera mësacuare coñete Riusuni senni achayë yëquëna. Yequëcuare oire bani si'a bainni yëreba yëye, mësacuani yo'o güesejë'ën señë. Mësacua recoyo ro'taye quë'rë jëja bayete re'huajë'ën señë. ¹³ Ja'nca re'huaguëna, mai Ëjaguë Jesús inguë raija'rën t'anguëna, mësacua yua jucha gare tënosi hua'nabi jëja recoyo te'e ruiñereba re'huani tējisi'cuabi yua mai Taita Riusu ba'iruna nēcaye poreyë mësacua. Baguë bainreba si'acua naconi raiguëna, ja'nca bai'yë.

4

La vida que agrada a Dios

¹ Yureca, mësacuani jëja yihuoni, mai Ëjaguë Jesús guansese'e'ru te'e quëajën, mësacuani coca yihuoyë yëquëna, yo'je sanhuë. Yëquëna ye'yose'e'ru güina'ru re'o ma'ana ganijën ba'ijë'ën. Riusubi ëñani bojoja'guë cajën, quë'rë se'e re'oye yo'ojën, re'oye ganijën ba'ijë'ën.

² Yëquëna hua'nabi mësacuare yihuo cocare cajën, mai Ëjaguë Jesús caye'ru yihuojënna, mësacua masiyë. ³ Jëja recoyo te'e ruiñereba re'huasi'cua ba'ijë'ën cajën, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën, Riusu yëye'ru bai'ye. Yequëcua naconi ro'ata yo'oyete gare senjoni huanë yeni bajën, ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. ⁴ Ëmëcua si'acua, romi cu'ecuabi te'e ruiñe yo'ojën, Riusu yëye'ru bagoni re'oye huejani bajë'ën. ⁵ Bagoni ro'ëa ëñañe beoye ba'ijë'ën. Gu'a bain yo'oye'ru romigoni baye yo'oma'ijë'ën. ⁶ Ja'nca gu'aye yo'otoca, mësacua bain ba'icua gu'aye yo'oyë. Ja'anre yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusubi ja'anre yo'ocuan ai jëja bënni senjoñe bai'ji. Yëquëna ja'anrë yihuose'ere ro'tajën, ëñajën bai'jën, re'oye yo'ojë'ën. ⁷ Riusubi maire cuencuegë, a'ta yo'oyete jo'caye, gare ro'taye beoye bai'ji. Gu'aye yo'oye beoye ba'icua maire cuencuani re'huabi Riusu. ⁸ Ja'nca sëani, bainbi yëquëna ye'yose'ere ro'achajën, Ro bain ye'yose'e sëani güeyë yë'ë catoca, Riusu coca ye'yose'ere ro'achani senjoñë.

⁹ Riusu bain jubë ba'icua ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Bacuare conjën bai'jë'ën, caye ro'taguëta'an, ja'an cocare mësacuani yihuoye banre'ahuë yëquëna. Mësacua yua Riusu ye'yosi'cuarebare sëani, mësacua jubë ba'icua ai yëreba yëjën bai'jënna, ja'anre masiyë. ¹⁰ Si'a Riusu bain Macedonia yija ba'icua'ga ai yëreba yëjën bai'jën, bacuare ai bai'ye jo'caye beoye coñë mësacua. Ja'nca yo'ojënna, yëquëna hua'nabi mësacuani se'e yihuoyë. Quë'rë ai bai'ye si'a hua'nani quë'rë ta'yejeiye ai yëjën bai'jën, bacuare conjën bai'jë'ën cayë. ¹¹ Yequëcua yo'o yo'oyete ëñajën, ro'taye beoye bai'jën, mësacua yo'o se'gare yo'ojën, bojojën bai'jë'ën. Yëquëna yihuojën ba'ise'ru mësacua yo'o ma'carëanre jo'caye beoye yo'ojën bai'jë'ën. ¹² Ja'nca yo'otoca, yequëcua Cristoni ro'tamajën ba'icua mësacuani te'e ruiñe ëñajënna, yequëcua ro'insiyete coye ro'tama'iñë mësacua.

El regreso del Señor

¹³ Yo'je sanhuë, bain ju'insi'cua, gare cainsi'cua'ru bai'ye, bacua bai'yete te'e ruiñe quëayë yëquëna. Yequëcua Cristoni huesëjën ba'icua, bacua ota oijën bai'ye'ru mësacua oima'ijë'ën. Bacua yua Cristo bai'yete huesëcua, se'e go'ya raiye ro'tama'icua bacua ju'insi'cuare ai sa'ntijën ai ota oiyë. ¹⁴ Mai hua'nata'an, Jesús junni tonni se'e go'ya raiguëna, maibi ja'anre recoyo ro'tajën, Jesúsni bojoyë. Ja'nca sëani, Jesúsni recoyo ro'tajën gare cainsi'cua'ru bai'jënna, Riusubi bacuare Jesús naconi huajë hua'nare go'ya rai güeseja'guë'bi.

¹⁵ Ja'nca sëani, yëquënabi mai Ëjaguë ñaca yihuoye'ru mësacuani yihuojën quëayë. Mai Ëjaguë in rai umuguse, t'anguëna, mai hua'na huajë hua'na ba'icua yua ju'insi'cuabi Cristona mëni ti'añe, ru'ru t'anma'iñë. ¹⁶ Ru'ru, guënamë re'otobi guanseye ai jëja achoguëna, anje jubë ëjaguëbi caguëna, Riusu coneta ju'iyë achoguëna, mai Ëjaguëbi te'e jëana gaje meguëna, maibi ëñañë. Ru'ru, Cristoni recoyo ro'tajën gare cainsi'cuare huajëcuare mëani bai'ji baguë. ¹⁷ Ja'nrebi yo'je, mai hua'na huajëjën ba'icua guënamë re'otona mëijën sai'yë. Bacua naconi ñë'cani, mai Ëjaguëni pico re'otona tēhuoni, baguëni bojojën, pico re'otore huahuajën, baguë naconi si'arën bai'yë. ¹⁸ Ja'nca sëani, mësacua ja'an coca yihuose'ere ro'tajën, sa'ñeña ñaca cajën bai'jë'ën: Jëja recoñoa re'huani bai'jë'ën, cajën bai'jë'ën.

5

¹ Yua mai Ëjaguë in raiye, baguë tēcahuë raiye, baguë umuguse raiye, ¿quejeito raiguë'ne? catoca, ja'anre si'a hua'nabi huesëcua sëani, mësacuani yihuoni toyaye se'e yo'oma'iñë yëquëna, yo'je sanhuë. ² Mai Ëjaguë rai umuguse, yua bain ro'ta ëama'iñë bai'iguëna, yuareba te'e jëana ti'anja'ñeta'an bai'ji. Jiancua ñamibi ti'añe'ru te'e jëanareba ëñoñe bai'ji. ³ Bain

hua'nabi sa'ñeña: "Re'oye ba'iji maire. Huaji yëye beoye ba'ina'a" cajënna, yua ja'ansirën Riusubi bacuare huesoni si'ayete bacuana jo'caye ba'iji. Romigo zin të'ya rairën guëtabë ja'si ju'iñe'ru ba'iguëna, gare jëaye beoye ba'iji bacuare. ⁴ Ja'nca ba'icua'reta'an, mësacua yua zijei re'oto ganima'icua'ë, yo'je sanhuë. Mai Ëjaguë in rai umugusere ëñajën ëjocuabi ba umuguse ti'añete quëquëye beoye ba'iyë. Jiancua ñami ti'añe'ru mësacuana te'e jëana ti'anma'iji ba umuguse, yo'je sanhuë. ⁵ Mësacua si'acuabi mia re'otona ganijën, Cristo ba'iyë insise'ere ye'yeni bayë. Mai hua'nabi zijei re'otona ganiñe beoye ba'iyë. Cristo ba'iyete huesëye beoye ba'iyë mai. ⁶ Yequëcua ro cainsi hua'na'ru ba'iyë, ro ro'tajën ba'icua'ru ba'iyë, mai hua'nabi ja'ancua'ru ba'iyë beoye, te'e ruiñe ëñajën ëjojën ba'ñu, cayë. ⁷ Bainbi yua ñami se'ga caiñë. Bainbi jo'chana güebeye yëtoca, ñami se'ga güebeyë. ⁸ Ja'nca ba'icua'ta'an, mai hua'nabi ñatani saoye'ru ye'yeni'cua sëani, te'e ruiñe yo'ojën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'ñuni. Ja'nca sëani, Jesucristoni recoyo ro'tajën, yequëcuani yëreba yëjën, gare caraye beoye te'e ruiñe yo'ojën, ba'ñuni. Jesucristo naconi carajeiye beoye ba'ijën, baguëni bojojën ba'ija'cua sëani, baguë in rajja'yete jo'caye beoye ëjojën ba'ñuni.

⁹ Riusubi maire cuencueni, maini bënni senjoñe ro'tama'iji. Mai Ëjaguë Jesucristobi maire cuencueguëna, Riusu ba'i jobona tëani saji maire. ¹⁰ Jesucristobi yë'ë bainrebare tëani baza caguë, maire ro'taguë, yua junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, maibi baguë naconi huajë hua'na ba'ija'cua'ë. Baguë in rai umuguse ti'anguëna, mai hua'nabi ju'insi hua'na ba'itoca, o huajë hua'na ba'itoca, huajë rani, baguëna ñë'cani ba'ija'cua'ë mai. ¹¹ Ja'nca sëani, mësacuabi sa'ñeña yihuojën, sa'ñeña jëja reconoia re'hua güesejën ba'ijë'ën. Mësacua yure yo'oye'ru sa'ñeña yo'ojën ba'ijë'ën.

Pablo aconseja a los hermanos

¹² Ja'n'rëbi, mësacuani yeque cocare yihuojën cayë yëquëna. Mësacua naconi ba'icua, mai Ëjaguë yo'o case'ere yo'ocua, mësacuani yihuojën concua, bacuare te'e ruinreba ëñajën ba'ijë'ën, yo'je sanhuë. ¹³ Bacuare re'oye conjën, bacuani bojojën, te'e ruiñe sehuojën ba'ijë'ën, mësacua yihuojën concuare sëani. Ja'nca ba'ijën, mësacua'ga sa'ñeña bojojën ba'ijë'ën.

¹⁴ Ja'n'rëbi, yo'o yo'oye güecuabi mësacua jubëre ba'itoca, bacuani jëja cani achojë'ën. Yequëcuabi ñame ëaye ba'icua ba'itoca, bacuani te'e ruiñe cani achojë'ën. Ja'nji recoyo ba hua'na ba'itoca, bacuare jëja recoyo ba güesejë'ën. Si'acua mësacua jubë ba'icua're bojora'rë yihuojën, bacua jëja reconoia re'huaye tëca jo'caye beoye conjën ba'ijë'ën.

¹⁵ Yequëbi mësacua jubë ba'icua te'eguëni gu'aye yo'otoca, baguë yo'ose'ru se'e go'yaye beoye gu'aye yo'oma'ijë'ën. Re'oye yo'oye se'ga ro'tajën, ja'an se'gare mësacua naconi ba'icua'ni, si'a bainni jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁶ Si'arën bojo hua'na se'ga ba'ijë'ën. ¹⁷ Riusuni senni achajën, jo'caye beoye uajjën ba'ijë'ën. ¹⁸ Mësacua ba'iyë, mësacua ma'a ganiñebi yua guaja ganiñe ba'ito'ga, Riusuni bojojën, Surupa cajën ba'ijë'ën. Riusu yëse'e sëani, mësacua Jesucristo bainreba ba'icua'ni ja'nca bojojën ba'ijë'ën.

¹⁹ Riusu Espiritubi yo'o yo'oye raotoca, güeyë beoye ba'ijë'ën. ²⁰ Riusu cocareba raose'e ba'itoca, ja'anre gu'aye cama'ijë'ën. ²¹ Si'a coca case'ere achajën, te'e ruiñe ba'iyete masiñu cajën, re'oye ro'tajën ba'ijë'ën. Re'oye case'e ba'itoca, bojojën ba'ijën, reconoia re'huani bajë'ën. ²² Gu'aye ba'itoca, beoru quëñoni senjojën, achaye beoye ba'ijë'ën.

²³ Riusu yua si'a baguë bain bojocare re'huaguë, mësacua ba'iyë, si'a yacahuëte, si'a recoyote, si'a ga'nihuëte, si'aye beoru baguë yëse'e'ru mame re'huaja'guë. Mësacua jucha si'aye quëñoni senjoguë, mai Ëjaguë Jesucristo se'e raiye tëca, mësacuani bojoguë, jucha beo hua'nare re'huani baja'guë, cayë yequëna. ²⁴ Mësacuare choisi'quëbi yua baguë cani jo'case'ru güina'ru yo'oja'guë'bi, tin yo'oye ro'tama'iguë sëani.

Saludos y bendición final

²⁵ Yëquëna hua'nare'ga uajjën, Riusuni senni achajën ba'ijë'ën, yo'je sanhuë.

²⁶ Si'a jubë bainre'ga saludacajjë'ën. Riusuni bojojën, bacuare su'ncajën ba'ijë'ën.

²⁷ Si'a jubë bainre ñë'coni, yëquëna coca yure toyani saose'ere ëñani, bacuare quëani achojë'ën. Mai Ëjaguë masi güesesi coca sëani, ja'nca mësacuani guanseni jo'cayë yëquëna.

²⁸ Mai Ëjaguë Jesucristobi mësacuani bojoguë, baguë ba'iyete mësacuani caraye beoye ëñoñereba ëñoja'guë, cayë yëquëna. Ja'nca raë'ë.

**San Pablobi
TESALÓNICA**
Bainni utire toyaguë, samu ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

¹ Yé'ë, Pablo, yé'ë gajecua Silvano, Timoteo, bacua naconi, yéquënabi utire toyani saoyë mësacuare, Riusu bainreba Tesalónica huë'e jobo ba'icuaire. Mai Taita Riusu, mai Èjaguë Jesucristo, bacuabi mësacuani bajën, ² mësacuare ëñajën cuirajënna, mësacua recoyo bojo huanofne ba'ijë'ën, cayë.

Dios juzgará a los pecadores cuando Cristo vuelva

³ Yo'je sanhuë, mësacuare ro'tajën, Riusuni jo'caye beoye surupa cajën bojoñuni, cayë yéquëna. Mësacuabi Riusu bain quë'rë te'e ruiñe ruincuare sëani, ja'nca cayë yéquëna. Mësacuabi Jesucristoni quë'rë ai ba'iyë recoyo ro'tajën, sa'ñëña quë'rë ai yëreba yéyë mësacua. ⁴ Yéquënabi ja'anre ro'tajën, yequëcua Cristo bain jubën ba'icuaana sani, mësacua ba'iyete ai bojojën quëayë yéquëna. Mësacuabi Jesucristoni recoyo ai ro'tajën, jëja recoñoa si'arën bayë, quëayë yéquëna. Yequëcua je'o bajën, mësacuani ai si'a jëja huacuata'an, mësacuabi yua quë'rë jëja recoñoa re'huajën, Jesucristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tayë. ⁵ Mësacuabi ja'nca yo'ojën ba'ijënna, gu'a bainbi mësacua ba'iyete ëñani, Riusu bënni senjoñete te'e ruiñe masiyë. Ai gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuani te'e ruiñe ëñani, baguë ta'yejeiye jëja ba'iyete mësacuani ëñoji.

⁶ Aito. Riusubi ai re'oye yo'oye ro'taji. Mësacuare gu'aye yo'ocuanu ai yo'o güeseyë ro'taji. ⁷ Ja'nca ro'taguëbi yua mësacua gu'aye huasi'cuare sëani, mësacua ai yo'oyete quëñoni, mësacua bojo huanofnete re'huaji. Yéquënare'ga güina'ru re'huaye ro'taji Riusu. Mai Èjaguë Jesús in rai umuguse ti'anguëna, ja'anre yo'oji maire. Jesucristobi si'a baguë anje jubë ta'yejeiye ba'icua naconi guënamë re'otobi toa re'otobi gaje rajajaguë'bi. ⁸ Rani, Riusure huesëcua, Jesucristo bojo güese coca quëani achose'ere gu'a güecua, car'ancani ai ba'iyë ai bënni senjoni jo'caji. ⁹ Ja'nca jo'caguëna, bacuabi si'arën ai yo'ojën cajajeyë. Mai Èjaguë ta'yejeiye ba'iyë, baguë go'sijeyete ëñajën, ba Èjaguë naconi ba'ija'ma cajën ro'tajënna, Riusubi bacuare saoni senjoni. ¹⁰ Mai Èjaguëbi ja'an umugusera rani, baguë bainrebani ëñoguëna, bacuabi, yua baguëni si'a recoyo ro'tacua sëani, baguëni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete bojoreba bojojën ro'tayë. Mësacua'ga bacua naconi ba'ija'cua'ë, yéquëna cocareba quëase'ere si'a recoyo ro'tasi'cua sëani.

¹¹ Ba'ijënna, yéquënabi Riusuni uajën, mësacuare caraye beoye senni achayë. Mësacuare te'e ruiñe ba'icuaire re'huajë'ën, mësacua cuencuesi ma'a ganicare, Riusuni ujayë. Mësacua'ga. Ai re'oye yo'ofnu cajën, Cristoni te'e ruiñereba recoyo ro'tajën, Mai yo'yo'ofnu cajën ba'ijënna, Riusubi mësacuare ai ta'yejeiye conreba conguë ba'ija'guë, cayë yéquëna. ¹² Ja'nca ba'iguëna, mësacuabi Èjaguë Jesucristo ba'iyete, baguë go'sijeyete yequëcuanu te'e ruiñe masi güeseyë. Masi güesejënna, baguë'ga mësacuare te'e ruiñe ba'icuaire yequëcuanu ëñoji. Èñoguëna, mai Taita Riusu, mai Èjaguë Jesucristo, bacuabi ja'nca maire aireba conjën, maire bojo recoyo re'huajën, bacua ba'iyete ai insireba insijën ba'iyë.

2

Aclaraciones sobre el regreso del Señor

¹ Yureca, yo'je sanhuë, mai Èjaguë Jesucristo gaje rai umuguse, maire baguë naconi nê'ca umuguse, ja'anre mësacuani yihuoguë, quëani achoyë yé'ë. ² Yequëcua mësacuani huacha quëajën, Mai Èjaguë in rai umuguse ti'anbi cajën, Baguë bainre nê'coni tējibi, cayë. Yequëre bacuabi Riusu ëñose'e'ë. Pablo sanhuëbi utire toyani quëahuë cajën, Riusu cocareba ba'iyë'ru ro coquejën quëani achojënna, mësacua huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Bacua quëayete te'e jëana ro'tama'ijë'ën. ³ Yequëcua coquejën cacua banica, gare achaye beoye ba'ijë'ën bacuare. Jesús in rai umuguse yuta ti'anma'iji. Ru'ru, gu'aye yo'ocuanu Riusuni ai je'o bajën ba'ija'cua'ë. Ba gu'aguëreba ba'ijë'ë'ga, rëi toa gojena huesëni si'aja'guë, ja'anguëbi rani, ⁴ Riusu ba'iyete, si'a bain bojojën guguriyete, ja'anre beoru ai gu'ayerëba gu'aye caji. Si'a bain ta'yejeiye èjaguë'ë yé'ë caguë, Riusu huë'ena cacani, Riusu jëja guëna seiñuëna bëaye'ru bëani, Riusureba'ë yé'ë caguë, si'a jëja quëaguë ba'ija'guë'bi baguë.

⁵ Yé'ëbi mësacua naconi ba'iguë, ja'anre quëahuë yé'ë. ¿Ja'anre ro'tama'inë mësacua? ⁶ Gu'a èjaguë yuta rani ëñoñe porema'iji. Riusu cuencuesirën ti'anguëna, ja'nrebi, gu'a èjaguëbi ëñoñe poreji. Mësacua yua baguëte yure ënsese'ere masiyë. ⁷ Gu'ayebi yua yahuera'rë ai ta'yejeiye ai huëji yureña. Ja'nca huëiguëna, ba gu'aguëreba ënseni quëñorën ti'añe tëca

ta'yejeiye gu'aye yo'oye porema'ija'guè'bi. ⁸ Gu'aye ènseguète quèñorena, ja'n'rèbi, ba gu'a èjaguèbi èñoji. Èñoquèna, mai Èjaguè Jesucristobi rani, baguè saiye sècoyebi gu'a èjaguèna huani senjoji. Baguè go'sijeiyebi huesoni si'aji. ⁹ Gu'a èjaguèbi t'anni, zupai huatibi conguèna, ai ba'iyè ai ta'yejeiye yo'oni èñoquè, bain gare èñama'ise'ere èñoquè, ai ba'iyè ai coque èyete yo'oji. ¹⁰ Yo'oni, ba huesèni carajeicuani ai coqueyereba ai gu'aye coqueji. Coqueguèna, bacuabi huesèni carajeyè. Te'e ruiñe ba'i cocare achani bojoye gu'a güecua sèani, jèaye beoye ba'iji bacuare. ¹¹ Riusubi yua coqueye se'gare ro'tajèn ba'ija'bè caguè, coque huatina jo'caji bacuare. ¹² Si'a hua'na'ga Riusu te'e ruiñereba ba'i cocare achaye güeni, gu'aye se'gana bojo èyè ba'ijènna, Riusubi bacuani bènni senjoguè ba'ija'guè'bi.

Escogidos para ser salvados

¹³ Mèsacuare cato, Riusuni surupa cajèn, mèsacuare jo'caye beoye bojoye bayè yèquèna, yo'je sanhuè. Mai Èjaguèbi mèsacuani ai yèreba yèguè, ru'rureba ba'isirènni mèsacuare tèani baye ro'tabi. Baguè Espiritute raoni, mèsacua carajeima'ifne caguè, mèsacuare tèani baji, mèsacuabi baguè te'e ruiñereba ba'i cocare si'a recoyo ro'tajènna. ¹⁴ Yèquèna hua'nabi Riusu cocarebare mèsacuani quèani achojènna, Riusubi baguè ba'iyete mèsacuani èñoni, mèsacuani choini, mai Èjaguè Jesucristo go'sijeiyete mèsacuana insireba insiji.

¹⁵ Ja'nca sèani, yo'je sanhuè, yèquèna te'e ruiñe ye'yose'e, mèsacua naconi ba'ijèn yihuose'e, yèquèna uti toyani saose'e, ja'anre ro'tajèn, jèja recoñoa re'huani, jo'caye beoye yo'ojèn ba'ijè'èn. ¹⁶ Mai Èjaguèreba Jesucristo, mai Taita Riusu, ja'ancuabi maini ai yèjèn, maire ai conreba conjèn, maini si'arèn jèja ba recoñoare re'huajènna, mailbi Cristoni si'a recoyo ro'tajèn, ro guaja yo'oye beoye ba'iyè, maini te'e ruiñe yihuoni achosi'cua sèani. ¹⁷ Mèsacuare'ga güina'ru jèja recoñoa re'huani jo'caye beoye ba'ijè'èn. Ja'nca jèja recoñoa bani, mèsacua yo'o yo'oye, mèsacua coca caye, re'oye se'ga ba'ijè'èn.

3

Oren por nosotros

¹ Yureca, yo'je sanhuè, yèquèna te'ujajèn ba'ijè'èn. Mai Èjaguè cocarebare besa quèani achoñu cayè. Mèsacua achani bojose'e'ru, Riusu ba'iyete te'e ruiñe èñose'e'ru, yequècua joboanbi achani güina'ru ba'ija'bè cayè. Ja'anre ujajèn ba'ijè'èn. ² Gu'a bain si'si yo'ocua'ga yèquènni je'o bajènna, yèquèna jèyete Riusuni ujajèn ba'ijè'èn, ai jai jubè bainbi Riusu cocarebare ro'tama'icua sèani. ³ Ja'nca ba'icuaata'an, mai Èjaguèbi te'e ruiñe yo'oye masiji. Mèsacuani yua jèja recoñoare re'huani, gu'a èjaguè hui'ya huaiyete mèsacua jèaye conre baji. ⁴ Conni, yèquènni mèsacua ba'iyete ro'tajènna, mai Èjaguèbi yèquènni huaji yèye beoye ro'ta güeseji. Aito. Mèsacuabi yèquèna yihuoni jo'case'e'ru güinareba'ru jo'caye beoye yo'oyè. ⁵ Ja'nca yo'ojènna, Riusubi baguè yèreba yèyete què'rè ta'yejeiye mèsacuani masi güeseguè ba'ija'guè, caguè ujayè yè'è. Cristo jèja baye'ru bañu cajèn, jèja recoñoa re'huani ba'ijè'èn, cayè.

El deber de trabajar

⁶ Ja'n'rèbi, yèquènni se'e mai Èjaguè Jesucristo yihuoye'ru mèsacuani yihuojèn ba'iyè, yo'je sanhuè. Yèquècua Cristo bain cacuabi ñame hua'na ba'itoca, bacua naconi zi'inni ba'ima'ijè'èn. Yèquèna yihuojèn case'ere yo'oma'ifne bacua. ⁷ Yèquèna hua'na'ga mèsacua naconi ba'isirènni yua yo'o yo'oye güemaè'è. Ja'anre mèsacuabi masiyè. Ja'nca masijèn, yèquèna yo'ojèn ba'ise'e'ru güina'ru yo'ojèn ba'ijè'èn. ⁸ Mèsacuabi yèquèna aon insijènna, yèquènni ro'ijèn ba'nhuè. Mèsacuani ai guaja yo'o güesema'ifne cajèn, yèquènni yo'o yo'ojèn na'ijajjèn ba'nhuè. ⁹ Mèsacuani aon seña poresi'cuata'an, mèsacuani senmaè'è yèquèna. Mèsacua yua yèquèna yo'oye'ru güina'ru yo'ojèn ba'ijè'èn cajèn, yèquèna hua'nabi yo'o yo'ojèn baè'è. ¹⁰ Mèsacua naconi ba'isirènni yeque cocare'ga mèsacuani cahuè yèquèna: Ñame hua'na ba'itoca, aon insiye beoye ba'ijè'èn, cahuè. ¹¹ Mèsacua jubè ba'icua te'ecuabi ñame hua'na'è yèquènni quèase'e baji'i. Bacuabi yo'o yo'omajèn, yèquècua ba'iyete ro hui'ya senni achani ganoñè. Ja'nca quèase'e sèani, mèsacuani coca yihuoni saoyè yèquèna. ¹² Mai Èjaguè Jesucristo yihuoye'ru yihuojèn, yo'o yo'oye güecua banica, bacuani ai jèja yihuoni guanse'yè yèquèna. Mèsacua caye beoye ba'ijèn, mèsacua yo'o yo'ojèn, aon ro'iyete coni bajè'èn, cayè yèquèna.

¹³ Re'oye yo'oye cato, mèsacua ya'jaye beoye, re'oye yo'ojèn ba'ijè'èn, yo'je sanhuè. ¹⁴ Mèsacua jubè ba'icua yèquèna yure yihuoni saoyete achaye güecua ba'itoca, bacuare masini, bacuare què'ñeni jo'cajè'èn. Què'ñeni jo'catoca, yèquèrè bacua gu'a juchare ro'tani, Se'e yo'oma'ina'a cayè. ¹⁵ Je'o èñañe'ru bacuani èña'na'ijè'èn. Mèsacua te'e bain ba'icua'ru èña'jèn, bacuani ai oire bajèn, coca yihuojèn ba'ijè'èn.

Bendición final

¹⁶ Yureca, mai Ęjaguëreba ja'ansi'quëbi bojo recoñoa huanofete mësacuani si'arën jo'caye beoye insireba insija'guë, si'a bainni bojo güeseye masiguë sëani. Mai Ęjaguëbi mësacua si'a jubë naconi ba'ija'guë.

¹⁷ Yë'ë, Pablo, yua yë'ë se'gabi mësacuani uti toyani, saludaguë saoyë. Si'a utire ja'nca cuencueni toyani jo'cayë yë'ë. ¹⁸ Mai Ęjaguë Jesucristobi mësacua si'acuani ai conreba conja'guë, caguë toyahuë yë'ë. Ja'nca raë'ë.

San Pablobi TIMOTEONI Ru'ru ba'i cocare toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo, Jesucristo raoni jo'casi'quë'ë yë'ë. Mai Taita Riusu maire tëani baguëbi, mai Ëjaguë Jesucristo maire recoyo bojo güeseguëbi, bacuabi yua yë'ëre cuencueni, yë'ëre raoni jo'cahuë. ² Raoni jo'cajënna, më'ë, Timoteo hue'eguëna, utire toyani saoyë yë'ë. Më'ëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguë Espiritute më'ëna insini, yë'ë mamaquëre më'ëre re'huabi. Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Cristo Jesús, bacuabi më'ëni caraye beoye conreba conja'bë. Më'ëni ai ba'iyë ai yëreba yëjën ba'ija'bë. Më'ëni recoyo re'o huanofete jo'caja'bë cayë yë'ë.

Advertencia contra enseñanzas falsas

³ Yurera Efeso huë'e jobona bëani ba'ijë'ën. Yë'ëbi Macedonia yijana saiguë ba'isirën yihuose'e'ru, yure'ga güina'ru më'ëni yihuoyë. Yequëcua baru ba'icuaibi Riusu coca quëani jo'case'e'ru tin ye'yojënna, bacuare ensejë'ën. ⁴ Bacuabi yua bacua ira bain ba'isi'cua coca quëani jo'case'ere ëñajën, bacua ira taita huati sanhuë ai jai jubë ba'isi'cua bacua mamifare cuencueni re'huajën, ja'anre quëani achojënna, ja'anre yo'oma'iñe guansejë'ën. Ja'nca quëani achojën, ro guaja ye'yojën ba'iyë bacua. Bainni sa'ñeña bëiñe senni acha güeseyë. Riusu quëani jo'case'ere, Riusuni si'a recoyo ro'tayete, ja'anre ye'yojën ba'ija'bë.

⁵ Bacuani ja'an cocare guansejë'ën. Guanseguëna, te'e ruiñe recoyo ro'tajën, sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ija'bë cayë yë'ë. Gu'aye ro'taye beoye ba'ijën, te'e ruiñe Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën bojoja'bë cayë. ⁶ Yequëcuaibi tin ro'tajën, bain naconi ro guaja senni achajën, ro ro'tajën, yi'o coca se'ga cani achojën ba'iyë. ⁷ Bacuabi Riusu ira coca jo'case'ere ye'yoye yëcuata'an, bacua coca ye'yoyete huesë hua'na ba'iyë. Bacuabi ro jëja quëani achojën, ro huesëjën cayë.

⁸ Bainbi Riusu ira coca jo'case'ere te'e ruiñe quëani achonica, re'oye ba'iji ba coca. Ja'anre masiyë mai. ⁹ Ja'nca ba'iyeta'an, si'a coca guanseni jo'case'ebi re'o bainni ënseye beoye ba'iji. Gu'a bain se'gani ënseye caji. Ëja bainbi guansejënna, gu'a bainbi tin yo'ocua'ë. Ro bacua yëse'e'ru ai hu'i'ya huaiyë. Riusu yëye'ru yo'oye güejën, baguë ba'iyete senjojën ba'iyë bacua. Bacuabi bacua pë'caguë sanhuëni, yequë bacua bainni huani senjojë bacua. ¹⁰ Romi huëani, ëmë huëani, sa'ñeña yahue bacua ba'iyë. Gaje ëmëcuaibi sa'ñeña ro a'ta yo'ojën ba'iyë. Bainre zeanni, jianni sajën ba'iyë. Ro coquejën cacua ba'iyë. Yequëcua yo'ose'ere ëñajën, ro coquejën yi'o coca cayë. Te'e ruiñe ye'yoni jo'case'e'ru, ai ba'iyë ai tin yo'ocua ba'iyë bacua. Ja'an yo'oye ba'iguëna, Riusu ira coca jo'case'ebi ënseye ba'iji. ¹¹ Te'e ruiñe ye'yoni jo'case'ere cato, Riusu cocareba quëani jo'case'e' ba'iji. Ja'an coca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë bojo güese coca, ja'an cocarebare yë'ëna jo'cabi Riusu, bainni quëani achoyete.

Gratitud por la misericordia de Dios

¹² Yë'ë'ga mai Ëjaguë Jesucristoni ai bojoguë, baguëni surupa cayë yë'ë. Yë'ëre re'oye ëñani, baguë cayë'ru te'e ruiñe yo'oguëte yë'ëre yua baguë yo'o conguëre cuencueni re'huaguëna, ai bojoyë yë'ë. ¹³ Yë'ë hua'guë ja'anrë ba'isi'quëbi Cristoni gu'aye cani, baguëni je'o basi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni ai yëreba yëguë baji'i, Cristoni ro'tama'iguë ro huesëguë yo'osi'quëre. ¹⁴ Ja'nca ba'isi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni ai ta'yejeiye ai caraye beoye conreba conbi. Ja'nca conguëbi yë'ëni Jesucristote si'a recoyo ro'ta güesëbi. Bainni ai yëguëte yë'ëre re'huabi. Jesucristona ñë'cani zi'intoca, ja'nca maire yo'oji Riusu.

¹⁵ Ën coca te'e ruiñe ba'i coca'ë. Si'a bainbi ro'tani ba'ire'ahuë: Cristo Jesusbi ën yijana raiguë, gu'a bain si'si recoñoa bacuare mame re'huani baye ro'tabi. Si'a gu'a bainre ëñato, yë'ëbi quë'rë gu'aguëreba ba'iyë. ¹⁶ Ja'nca ba'iguëreta'an, Riusubi yë'ëni ai oigüë conreba conbi. Ro gu'a recoyo basi'quëreta'an, yë'ëre mame recoyo re'huani, baguë bojora'rë ëjoni re'huayete masi güesëbi. Yequëcua baguë naconi si'arën ba'ija'cua, ja'ancuabi yë'ë ba'iyete ëñani, baguë te'e ruiñe yo'ose'ere masini, Jesucristoni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, ja'nca yë'ëre mame re'huabi Riusu. ¹⁷ Yureca mai Ta'yejeiyereba Ëjaguë carajeima'iguë, bain ñacobi gare ëñama'iñe ba'iguë, gaña hua'guë, ja'an Riusuni si'arën jo'caye beoye te'e ruiñe ëñajën bañuni. Si'a bainbi baguë ta'yejeiye ba'iyete masija'bë. Ja'nca raë'ë.

¹⁸ Yë'ë mami Timoteo, yë'ëbi coca guanseni, më'ëna jo'cayë. Cristo bainbi më'ëre ëñajën, Riusuni conja'ñete masijën, më'ëre quëani jo'cahuë. Bacua quëani jo'case'e'ru güina'ru më'ëni yure quëani jo'cayë yë'ë. Ja'an coca quëani jo'case'ere ro'tani, jëja recoyo re'huani, Cristoni jo'caye beoye te'e ruiñe conguë ba'ijë'ën. Jesucristobi më'ë recoyo

mame re'huaguëna, më'ë recoyo ro'tayete gare jo'cama'ijë'n. Te'e ruiñe yo'oguë, huacha yo'oye beoguë ba'ijë'n, më'ëni cani yihuoyë yë'ë. ¹⁹ Yequëcuabi Jesucristoni recoyo ro'tani, ja'nrebi, Riusu ba'iyete güejën, ro huacha yo'ojën, Riusu ba'iyete go'iyete ro'tani ro jo'cani senjohuë. ²⁰ Ja'ancuare cato, Himeneo, Alejandro, ja'an hue'ecuabi ja'nca yo'ojën, Riusu ba'iyete ro jo'cani senjohuë. Riusu ba'iyete gu'aye cama'iñe ye'yeja'bë caguë, bacuare zupai huatina jo'cahuë yë'ë.

2

Instrucciones sobre la oración

¹ Yureca, ru'ru, Riusuni senni achaye, Riusuni ujaye cato, si'a bainre ro'taguë, jo'caye beoye ujaguë, bacuare Riusuni surupa cajë'n. ² Bain ta'yejeiye ëja hua'nare'ga, si'a ëja bainre ro'taguë, si'a jëja Riusuni ujajën ba'ijë'n. Ja'nca uajën, caraye beoye bojojën, recoyo re'o huanofne ba'iyë mai. Riusu guanseni jo'case'e'ru te'e ruiñereba yo'ojën ba'iyë mai, ja'nca uajën ba'itoca. ³ Mai Riusu maire tëani baguëbi mai te'e ruiñe yo'oyete ëñani, maini bojoi. ⁴ Baguë yua si'a bainre ro'taguë, bacuani tëani baye ai yëji. Te'e ruiñe ba'i cocare recoyo masija'bë caji. ⁵ Mai Taita Riusu yua gañaguë'bi Riusu ba'iji. Maibi gu'aye yo'ojënna, Jesucristo Raosi'quë se'gabi Taita Riusuna ti'anni, baguëni senni achacaiye poreji maire. ⁶ Si'a bain gu'a jucha zemosi'cua yua guënamë re'otona tëani ba'ija'bë caguë, mai jucha ro'ire junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, Riusu yësirën ti'anguëna, Riusubi si'a bainre guënamë re'otona tëani baza caguë, Jesucristote maini ëñobi. ⁷ Ja'nca ëñoguë, Riusubi yë'ëre cuencueni, baguë cocareba quëani achoguëte yë'ëre re'huabi. "Judío bain jubë ba'ima'icuaana sani, yë'ë te'e ruiñe ba'i cocare ye'yojajë'n" caguë, yë'ëre bacuana raobi Riusu, bacua recoñoa ro'taye masi güeseguëte. Ro coquema'iñe yë'ë. Te'e ruiñe cayë.

⁸ Ja'nca sëani, Riusuni te'e ruiñe recoñoa ro'tacua, si'aruan ba'icua yua sa'ñeña bëñe beoye Riusuni ujajën ba'ija'bë cayë yë'ë. ⁹ Romi hua'nare'ga yihuoguë cayë yë'ë. Bacua cañare re'oye ëñoñe ju'ijën, ai ro'i cañare ju'imajën ba'ija'bë cayë. Raña ye'ani, ai ro'i pë'npëbëan yo'oma'ija'bë. Me'najei sinjobëan ye'ani tonja'bë. Ganjo reye, guëna yi'yo ñejën ba'iyë, ja'anre ai ro'iyete beoye zoa curibi perlara'carëan, ja'anbi re'huaye beoye ba'ija'bë. Ai ro'iyete ba'i cañare ju'imajën ba'ija'bë. ¹⁰ Re'oye yo'oye, bainre coñe, ja'an se'gare ro'tajën ba'ija'bë, Riusu bain casi'cua ba'itoca. ¹¹ Romi hua'nare'ga ye'yo cocare achani Ja'ë'ë cajën ba'ija'bë. Gue caye beoye ye'yeni ba'ija'bë cayë. ¹² Romi hua'nabi bairni ye'yoye yëtoca, ëmëcuani guanseye yëtoca, bacuare ëñejë'n. Caye beoye ba'ija'bë cayë. ¹³ Riusubi bainre re'huani jo'caguë, ru'ru Adanre re'huaguëña. Ja'nrebi yo'je, Evate re'huaguëña. ¹⁴ Zupai huatibi coqueguëna, Adanbi gu'aye yo'omaquëna, Eva se'gabi coque güesego bacoña. Riusu guanseni jo'case'ere achama'igobi gu'a juchana zemosi'co bacoña. ¹⁵ Ba'isi'coreta'an, romigobi zin hua'nare të'ya rani, Riusuni congo ba'igona, Riusubi bagoni tëani baja'guë'bi. Jesucristoni si'a recoyo ro'taye, bairni ai yëye, te'e ruiñe ro'taye, gu'aye yo'oye beoye ba'iyë, ja'nca'ru jëja recoyo caraye beoye yo'otoca, Riusubi bagoni tëani baja'guë'bi.

3

Cómo deben ser los dirigentes

¹ Ën coca te'e ruin coca ba'iji: Bainguëbi Cristo bainreba jubë ëjaguë ba'iyete yëtoca, ai re'oye ro'taguë ba'iji baguë. ² Cristo bainreba jubë ëjaguëbi yua gu'aye yo'oye beoye ba'ija'guë. Te'e rënjo hua'goni huejasi'quë ba'ija'guë. Te'e ruiñe ba'i ma'a se'gana ganija'guë. Te'e ruiñe ro'taguëbi gu'anare pa'roma'ija'guë. Te'e ruiñereba yo'ore yo'oguë ba'ija'guë. Baguë huë'ena raicuan ai bojoguë saludani, ai re'oye cuiraguë ba'ija'guë. Yihuo coca ye'yoye poreguë ba'ija'guë. ³ Jo'cha güebemaquë ba'ija'guë. Bain be'rumaquë ba'ija'guë. Bojora'rë yihuoguë, bairni bojo güeseguë se'ga ba'ija'guë. Curi ba'ëayete ro'tamaquë ba'ija'guë. ⁴ Baguë te'e bainre te'e ruiñe cuiraguë ba'ija'guë. Baguë zin hua'nani guanseto, Ja'ë'ë cani te'e ruiñe yo'yo'ojën ba'ija'bë. ⁵ Baguë te'e ruiñe cuiraye huësëguë ba'itoca, zqueaca Riusu bain cuiraye poreguë'ne? ⁶ Rëño ñë'serë se'ga mame recoyo re'huasi'quë ba'ima'ija'guë. Yequëre baguë se'gare'ru huanoguëna, zupai huati bënni senjoja'ñe'ru baguëni bënni senjoi Riusu. Ja'nca sëani, zoe ba'iyete mame recoyo re'huasi'quë ba'ija'guë. ⁷ Yequëcua Cristo bain jubë ba'ima'icuaabi baguëni re'o bainguëre'ru ëñajën ba'itoca, re'oji. Ja'nca ba'itoca, baguëte Gu'a bainguë ba'iyete cama'iñe. Zupai huatibi coqueguëna, baguëte gu'a bainguë'bi cayë prema'iñe.

Cómo deben ser los diáconos

⁸ Cristo bain jubë concuare cato, te'e ruiñe yo'ocua ba'ijën, coqueye beoye ba'ija'bë. Jo'cha güebemajën ba'ija'bë. Yequëcua bayete ëa ëñañe beoye ba'ija'bë. ⁹ Riusu te'e ruiñe ba'i cocare quëani achojën, jo'caye beoye te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'ija'bë. ¹⁰ Ru'ru,

bacua yo'o yo'oyete bojora'rë ñani masij'ën. Re'oye yo'otoca, re'oji. Cristo bain jubère concua ba'ija'bë. ¹¹ Bacua rënjo sanhuère cato, te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Ro yi'o cocare quëani achomajën ba'ija'bë. Re'oye sehuoni te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë. Te'e ruiñe yo'ocua si'arën ba'ija'bë bacua rënjo sanhuë. ¹² Cristo bain jubère conguëbi te'e rënjo se'gani huejasi'quë ba'ija'guë. Baguë te'e bainre te'e ruiñe ro'taguë cuiraja'guë. Baguë zin hua'nani guanseto, Jaë'ë cani te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë. ¹³ Re'oye yo'o yo'ocua quë'rë ëja bain ruinjënna, yequëcuabi bacuare ai ruiñe ñañë. Ñañënna, si'a jëja Jesucristoni si'a recoyo ro'tayete yua huaji yëye beoye caye poreyë.

La verdad revelada de nuestra religión

¹⁴ Yureca, mami, më'ëni utire toyani saoguëta'an, besa më'ëni ññaguë saiye ro'tayë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca ro'taguëbi yua besa saima'itoca, yure yihuoni toyase'ere ññani, mai ba'iyë, Riusu bainreba jubë naconi yo'ojën ba'iyë, ja'anre masini yo'ojë'ën. Mai Taita Riusu te'e bain, ba jubëte cayë yë'ë. Riusubi bacuare re'huanu jo'caguë, baguë te'e ruiñe ba'i coca quëani achoja'cuare cuencueni re'huabi. Gare huacha cocare sa'ñeñe caye beoye ba'ija'bë caguë, baguë bainreba ba'i jubëte re'huanu jo'cabi. ¹⁶ Mai hua'nabi Riusu te'e bain ba'ijën, baguë ta'yeyereba yo'oni jo'case'ere si'a recoyo ro'tajënna, yequëcuabi gu'aye caye porema'ññë. Ja'an yo'oni jo'case'ere ñaca ba'iji: Riusubi yua bain ga'nihuë baguëbi maini ëñobi. Ññoguëna, Riusu Espiritubi baguë te'e ruiñe ba'iyete quëani achobi. Quëani achoguëna, guënamë re'oto yo'o concuabi baguë, Cristo hue'eguëni ëñahuë. Ññajënna, Riusu cuencueni raosi'cuabi si'a bain joboanna sani, baguë ba'iyete quëani achohuë. Quëani achojënna, si'a yija ba'icuabi baguëni si'a recoyo ro'tajënna, Riusubi yua guënamë re'otona baguëte mëani baji.

4

Los que se apartarán de la fe

¹ Riusu Espiritubi ën cocarebare maini te'e ruiñe yihuoni jo'cabi. Jë'te, yequëcua Cristoni si'a recoyo ro'tasi'cuabi yua zupai huatini yo'o conjën ba'ija'cua'ë. Coquecua, gu'a huati hua'i, ja'ancuabi rani, coqueye ye'yojënna, bacuabi achani, bacuani be'teni conjën saiye. ² Coque huati sëani, bain coquecuabi ye'yoyë. Bacua yua re'oye yo'oye gare huesëcua'ë. Gu'a jucha yo'oye gare huanöñe beoye ba'iyë bacua recoñoare. ³ Ja'nca ba'ijën, bainbi huejaye yëjënna, ënsëyë. Te'e aon maca'ña aiñe gu'aji cayë. Cacua'ta'an, Riusubi si'a aon aiñete re'huanu jo'cabi. Baguë bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua te'e ruiñe ba'i coca ye'yesi'cua, bacuabi ru'ru surupa cajën bojojën, ja'n'rëbi, aon re'huanu jo'case'ere aiñe bayë. ⁴⁻⁵ Si'aye Riusu re'huanu jo'case'e sëani, aiñe re'oye ba'iji. Gu'aye cama'ññe ba'iji. Riusu coca canu jo'case'ere ëñato, aiñe re'oji caji. Ja'nca sëani, Riusu bainbi Riusuni surupa cajënna, aiñe re'oye ba'iji.

Un buen siervo de Jesucristo

⁶ Më'ë yua te'e ruiñe ba'i coca se'gare ro'taguë ba'iyë. Riusu coca canu jo'case'ere ññaguë, te'e ruiñe ye'yesi'quë ba'iyë më'ë. Ja'nca ye'yesi'quëbi yua Cristo bain ba'icua, mai yo'je sanhuë caguë, ja'ancuani yë'ë coca yihuose'ere quëani achotoca, mai Ëjaguë Cristo Jesusni ai ruiñe conguë ba'iyë më'ë. ⁷ Ja'nca yo'oni, ro bain ira cocare quëani achojënna, achaye beoye ba'ijë'ën. Riusu ba'iyë'ru ba'iguë, si'a jëja jo'caye beoye Riusu yihuogüë ba'ise'ere yo'ojën ba'ijë'ën. ⁸ Mai yo'o yo'oyebi jëja ga'nihuë re'huajënna, re'oye ba'iji. Ba'iguëta'an, Riusu naconi jo'caye beoye coñe, ja'an yo'oyebi jëja recoyo re'huajënna, quë'rë ai ba'iyë ai re'oye ba'iji maire. Ja'nca ba'itoca, yurera ba'iyë, Riusu ba'i jobo insija'ye, ja'anbi yua maire caraye beoye ba'iji. ⁹ Te'e ruiñera case'e ba'iji. Si'acuabi achani, si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë. ¹⁰ Te'e ruiñe case'e ba'iguëna, jo'caye beoye jëja yo'o yo'ojën, Riusuni conjën ba'iyë. Mai Taita Riusubi huajëguë ba'iguëna, baguëni si'a jëja recoyo ro'tajën, baguë naconi si'arën ba'ija'yete jo'caye beoye ëjojën ba'iyë mai. Si'a bainbi gu'a juchana zemosi'cua ba'ijënna, Riusubi baguë ba'i jobona téani baye yëji. Baguëni si'a recoyo ro'tatoca, bainre ai bojoguë, bacuare téani baji.

¹¹ Ja'an coca yihuose'ere yequëcuani ye'yoye guansejë'ën. ¹² Më'ë yua bonsëguë se'gabi yihuoguëna, yequëcuabi më'ëni te'e ruiñe ro'tajën ëñama'ññë. Ja'nca ëñama'ijënna, bacuani ëja baingüë sehuoye'ru re'oye sehuojë'ën. Më'ë coca caye, më'ë re'o ma'a ganiñe, yequëcuani ai yëreba yëye, më'ë recoyo ro'taye, më'ë te'e ruiñe ba'iyë, ja'anre si'a Cristo bainni ëñoguë ba'ijë'ën. Bacuabi ëñani, më'ë ba'iyë'ru güina'ru ba'ija'bë cayë yë'ë. ¹³ Riusu cocareba toyase'ere ëñani, bain jubëanni canu achoguë ba'ijë'ën. Riusu cocarebare bainni yihuoni, bainni ye'yoguë ba'ijë'ën. Yë'ë ti'añe téca ja'nca yo'oguë ba'ijë'ën. ¹⁴ Më'ë yo'o yo'oye, Cristo

bain ëjaguë ba'iyë, ja'anna Riusubi më'ë masiye yo'oguëte te'e ruiñe re'huabi. Baguëte coca quëacuabi ja'anre më'ëni quëani masi güesejëna, Cristo bain ira ëjacuabi bacua ëntë sarañate më'ëna pa'róni ujañëna, Riusubi më'ëre cuencueni re'huabi. Ja'nca re'huasi'quë sëani, gare te'e ruiñe yo'oye se'ga ba'ijë'ën. ¹⁵ Më'ë cuencuesi yo'ore yua si'a jëja jo'caye beoye yo'oguë ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oguëna, si'acuabi më'ëni ëñani, më'ë re'oye yo'oguë ba'iyete masiye. ¹⁶ Më'ë ba'iyete, më'ë re'o ma'a ganiñete re'oye ëñaguë ba'ijë'ën. Më'ë coca ye'yoye'ga re'oye ëñaguë ba'ijë'ën. Ja'nca yo'otoca, Riusubi më'ëre, më'ë bain achacuare baguë ba'i jobona tëani baji.

5

Cómo portarse con los creyentes

¹ Iracuare bëinjën cama'iguë ba'ijë'ën. Më'ë pë'caguë sanhuë ëñañe'ru ba'iguë, bacuani yihu coca quëani achoguë ba'ijë'ën. Bonsëcuare cato, më'ë yo'jecuare ëñañe'ru ba'ijë'ën. ² Romi iracuare cato, më'ë mamá sanhuë're'ru ëñaguë ba'ijë'ën. Romi zin hua'nare cato, bacuare te'e ruiñe recoyo ro'taguë, më'ë yo'jecuare'ru ëñaguë ba'ijë'ën.

³ Hua'je romicucabi bonse beo hua'na ba'itoca, bacuare te'e ruiñe ëñaguë conjë'ën. ⁴ Hua'je hua'gobi yua zin hua'na o naje hua'na batoca, bacuabi yua bagoni cuiraye ru'ru ye'yeja'bë, Riusu case'e'ru ba'iyë. Bacua te'e bain, bacua pë'caguë sanhuë, bacua ahüero sanhuë, bacuare cuirajën ba'ija'bë. Ja'nca yo'otoca, bacua pë'caguë sanhuë insijën ba'ise'ere go'yayë. Go'yajëna, Riusubi ai re'oye ëñani bojoi. ⁵ Hua'jeco bonse beo hua'go, cuiracua beogo, ja'angobi Riusu cuiraye se'gare ëjogo ba'igo. Riusu coñete jo'caye beoye senni achago ba'igo bago. ⁶ Hua'je hua'gobi ro bago yëse'e se'gare ëa ëñani yo'otoca, Riusuni recoyo ro'taye huanoñe beoye ba'iji bagore. ⁷ Ja'ango ba'iyere'ru ba'icua ba'itoca, te'e ruiñe ba'i ma'a se'gana ganiñen ba'ija'bë caguë, bacuani coca yihuoguë quëajë'ën. ⁸ Yequëcua bacua bainre cuirama'icua ba'ito, bacua te'e bainre cuiraye güecua ba'ito, bacuabi yua bacua recoyo ro'tayete jo'cani senjocua ba'iyë. Cristoni si'a recoyo ro'tama'icua'ru quë'rë gu'aye yo'ocua'ru ba'iyë.

⁹ Cristo bain bonse insise'ebi hua'je hua'goni cuirani contoca, bago mamire bacua uti pëbëna toyani batoca, ru'ru sesenta tëcahuëan baye ba'ija'go. Te'e ënjëni huejasi'co ba'ija'go. ¹⁰ Re'oye yo'o yo'osi'co ba'ija'go. Bago zin hua'nare re'oye irosi'co ba'ija'go. Tincuabi rajëna, bacuare re'oye cuirasi'co ba'ija'go. Riusu bain cuencuesi'cuare cuirani consi'co ba'ija'go. Ai yo'ojën ba'icuan consi'co ba'ija'go. Ja'an yo'ogo ba'ise'e, yeque yo'ogo ba'ise'ere yo'osi'co ba'itoca, bagote re'oye ëñani conjë'ën.

¹¹ Romi hua'je hua'na sesenta tëcahuëan ti'anma'icua ba'itoca, Cristo bain curi insise'ebi cuiraye conma'ijë'ën. Yequërë ëmë huëani huejaza cajën, Cristote jo'cani senjoma'inë. ¹² Ja'nca yo'otoca, Cristo bain jubëni ru'ru cani jo'case'e, Se'e huejama'inë cajën ba'ise'e, ja'anre'ru tin yo'ojën, gu'a juchana go'ijën gu'ajayë. ¹³ Gu'ajani, bain huë'ëñana sani, ro hui'ya hue'seña nëca ganocua ruiñë. Ja'nca ruinjën, quë'rë gu'aye yo'ojën, bain yo'oyete ro hui'ya quëani achojën, caraye beoye yo'oyë. Bacua besa cocare quëani achoye beoye ba'ire'ahuë. ¹⁴ Ja'nca sëani, romi hua'je hua'na irama'icua se'e huejatoca, re'oye ba'iji. Zinre bajën, bacua huë'ëñare ëñajën cuirajën ba'ija'bë. Ja'nca yo'otoca, maini je'o bacuabi maire gu'aye caye porema'inë. ¹⁵ Yequëcua romi hua'je hua'nata'an, yua Cristo ma'a ganiñete ro jo'cani senjoni, yua zupai huatina be'tejaë'ë.

¹⁶ Yureca, Cristoni si'a recoyo ro'tacua, ëmëcua, romicua, bacua te'e bain romi hua'je hua'na batoca, bacuare cuirani conjën ba'ija'bë. Cristo bain jubëni cuira güesema'ija'bë cayë. Ja'nca cuirajën contoca, Cristo bain jubëni yequëcua romi hua'je hua'na bonse beo hua'na ba'icua, cuiracua beo hua'na, ja'ancuan cuirani coñe poreyë.

¹⁷ Cristo bain jubë ira ëjacua, ai re'oye yihuojën ba'icua, ja'ancuare quë'rë te'e ruiñe ëñani, bacuare quë'rë re'oye cuirajën, bacuani re'oye ro'ijën ba'ijë'ën. Riusu cocarebare quëani achojën, bainni te'e ruiñe yihuojën, gu'ajeye beoye yo'ojën ba'itoca, ja'nca conjën cuirajën ba'ijë'ën. ¹⁸ Riusu coca toyani jo'case'ebi ñaca caji: "Toro hua'guëni aon yo'ore yo'o güeseguë, baguë y'i'obote gueonma'ijë'ën. Ja'an aonre ainja'guë" caji. Cani, se'e yeque quë'ro toyani jo'case'e ba'iji: "Yo'o conguëbi yo'o yo'oguëna, baguëna ro'iyë bayë mai" caji. Ja'nca cani jo'case'e sëani, Cristo bain jubë ëjacuare re'oye conjën ba'ijë'ën.

¹⁹ Yequëbi ira ëjaguëte gu'aye catoca, ru'ru, samucua o samutecua baguë gu'aye yo'ose'ere ëñasi'cua, bacuabi baguë gu'aye yo'ose'ere quëani achoja'bë. Te'eguë se'gabi achotoca, ba gu'aye case'ere achama'ijë'ën. ²⁰ Gu'a jucha yo'ocua ba'itoca, bacua si'acuani, bain jubëni achajëna, bëñe yihuoni cajë'ën. Yequëcua güina'ru yo'oma'inë caguë, ja'nca cajë'ën. ²¹ Yureca më'ëni se'e yihuoyë yë'ë. Riusu, Cristo Jesús, guënamë re'oto yo'o concua, bacuabi achajëna, ai yihuoreba më'ëni yihuoyë yë'ë. Yë'ë yure cani toyase'e si'aye jo'caye beoye yo'oguë ba'ijë'ën. Yequëcuare quë'rë gu'aye ëñaguë, yequëcuare quë'rë re'oye ëñaguë,

bacuare què'rè ta'yejeiye conni cuiraye yo'oma'ijè'ën. ²² Bainguèbi Cristo bain èjaguère runza catoca, baguète Cristo bain èjaguète te'e jèana re'huama'ijè'ën. Mè'è èntè sarañare baguèna te'e jèana pa'róni re'huama'ijè'ën. Baguè recoyote èñani masijè'ën ru'ru. Te'e jèana re'huatoca, yequèrè gu'a jucha yo'osi'quère conguè ba'ima'iguè mè'è.

²³ Mè'è guètábè raure baguè sèani, oco se'gare uncuma'ijè'ën. Jo'cha re'co choa ma'carè uncuni huajèjè'ën.

²⁴ Yequècuabi gu'a recoñoare bajèna, bainbi guaja beoye èñani masiyè. Riusubi bacua gu'a juchare èñani, baguè bènni senjo umuguse tèca èjoji. Yequècuabi gu'a recoñoare bajèna, bainbi jè'te se'ga èñani masiye poreyè. ²⁵ Gúina'ru, yequècuabi re'oye yo'oye ba'ijèna, bainbi guaja beoye èñani masiyè, te'e ruiñe masi gúesese'e sèani. Yequècuabi yahuera'rè re'oye yo'oyeta'an, jè'te masi gúeseji. Riusu bainbi te'e ruiñe masiye poreyè.

6

¹ Yo'o conjèn ba'icuabi bacua èjacuani ai ruiñe èñajèn, bacua guanseyete güeye beoye yo'ojèn ba'ija'bè. Yequècuabi Riusu ba'iyete, mai coca ye'yoni yihuoyete, ja'anre gu'aye cama'íne cajèn, ja'nca yo'ojèn ba'ija'bè. ² Bacua èjacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajèn ba'itoca, bacuani gu'aye èñama'ija'bè, bacua te'e bain sèani. Què'rè re'oye bacuani yo'o conjèn ba'ija'bè. Èjacua'ga Cristo bainni ai yèreba yèjèn, bacuani insiye conjèna, bacua yo'o conjèn ba'icuabi bacuani què'rè re'oye yo'o conjèn ba'ija'bè. Ja'anre mè'èni yihuoguèna, mè'è'ga si'acuani ye'yoni, què'ani achoguè ba'ijè'ën.

La verdadera riqueza

³ Bainguèbi tin cocare coqueye ye'yoni, mai Èjaguè Jesucristo te'e ruiñe ba'ì cocare, mai recoyo ro'tajèn ye'yoyete ja'anre güeye catoca, ⁴ ja'anguè yua ro baguè se'gare'ru aireba huanoguèna, ro huesè èyae ba'ì hua'guèbi caji. Gu'a recoyo baguèbi ro bèin cocare cani achoye yèguè, yequècuani je'o ba gúeseji baguè. Ja'an cocare cani achoni tonguèna, baguète achacuabi mai ba'iyete ro èa ro'tajèn ba'iyè. Gu'aye yo'oyete maire huacha ro'tajèn ba'iyè. Maini ai hui'ya jayajèn ba'iyè. Maire gu'a hua'nare'ru èñañè. ⁵ Ja'nca coqueye ye'yoji baguè. Ye'yoguèna, yequècua te'e ruiñe recoyo ro'taye beocua, ja'ancuabi yua bèin cocare jo'caye beoye què'ani achoyè, ro ro'tajèn ba'icua sèani. Ja'ancuabi mai recoyo ro'tayete èñajèn, maire gu'aye ro'tajèn, jaya coca maire què'ayè: Bonse baye se'gare recoyo ro'tajèn ba'iyè, maire gu'aye cayè bacua. Ja'anre cacua ba'itoca, què'nèni saijè'ën. ⁶ Ja'nca ro'tacuata'an, maibi recoyo ro'tajèn, bojo recoyo huanofete bayè mai. Ja'nca bajèn, ai ba'iyè ai bojoreba bojoyè mai. Maibi se'e bonsere bañu cama'itoca, ai bojojèn ba'iyè mai. ⁷ Èn yijana tè'ya raisi'cua ba'ijèn, ¿gue bonse naconi rate'ne mai? Bañè. ⁸ Mai aon aiñe, mai caña ju'iyè, ja'an se'gare batoca, maibi bonsere se'e yèma'íñè. ⁹ Ja'nca ba'iyeta'an, bainbi bonse, curi, ai ba'iyè ai bèyoni baza catoca, ro coquesi'cua ruiñè bacua. Bacuabi ro ro'tajèn, ro èa èñajèn ba'icua ruinjèn, ro guaja ganijèn, bacua gu'a juchana to'íñè. Ro huesèni carajeyè. ¹⁰ Ja'nca sèani, maibi curire ai yètoca, què'rè ai ba'iyè ai gu'a hua'na'ru ruiñè mai. Yequècuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, ja'nrebì, curire aireba yèni, ja'nrebì jè'te, bacua recoyo ro'tayete jo'cani senjohué. Ja'nca senjojèn, ai ja'si yo'oye ba'icua ruinjèn, recoyo se'gare ai oireba oijèn ba'è'è.

La buena lucha de la fe

¹¹ Ja'nca ba'ijèna, mè'è'ga, Riusu bainguè sèani, ja'anre baye ro'taye beoye què'nèjè'ën. Ñaca se'gare si'a recoyo senjèn ba'ijè'ën: Te'e ruiñe ba'ì recoyo ro'taye, Riusu ba'iyè'ru ba'iyè, Cristoni si'a recoyo ro'taye, si'acuani aireba yèye, jèja recoyo baye, bainre bojoguè coñe ja'anre yèguè, mè'è porese'e'ru recoyona re'huani bajè'ën. ¹² Si'a jèja Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'taguè ba'ijè'ën. Si'arèn ba'iyè'ru re'huani conì bajè'ën. Riusubi mè'ère ja'anna choj'ì. Mè'èbi Cristoni re'oye sehuoguèna, ai jai jubè bainbi mè'è recoyo ro'ta cocare achani masihuè. ¹³ Ja'nca sèani, Riusu, si'aye re'huani huajè güeseguè, Jesucristo, Poncio Pilatona re'oye sehuosi'què, ja'ancuabi yè'ère achajèna, mè'èni ñaca guansenì jo'cayè yè'è. ¹⁴ Riusu guansenì jo'case'ere caraye beoye achani yo'oguè ba'ijè'ën. Mai Èjaguè Jesucristo in rai umuguse, maini èñojai umuguse ti'añe tèca, huacha yo'oye beoye te'e ruiñe yo'oguè ba'ijè'ën. ¹⁵ Riusu cuencuesirèn ti'anguèna, Jesucristobi maini se'e èñoñe ba'iji. Mai Ta'yejeiye Èjaguè Riusuni ai bojojèn, baguète ai bojojèn cayè. Mai què'rè ta'yejeiyereba ba'iguèbi si'a èn yija èjacua'ru què'rè ta'yejeiye ba'iguè'bi ba'iji. ¹⁶ Baguè se'gabi ju'íne beoye ba'iji. Go'siyeiye ba'iguèbi ai ta'yejeiye miañe èñoguèna, ro bain ñacobi baguèni èñañe ti'annajèn ba'iyè. Baguèni èñañe porema'íñè. Ja'nca sèani, si'a bainbi baguèni ai ruiñe ro'tajèn ba'ija'bè. Què'rè ta'yejeiye Èjaguèbi si'arèn ba'iji, jo'caye beoye cajèn ba'ija'bè.

¹⁷ Ja'nrebì, èn yija bonsere ai ba'iyè bacuani coca guanseyè'ën. Mèsacua se'gare'ru huanofete beoye ba'ijè'ën. Mèsacua bonse conì base'e se'gare bojoye beoye ba'ijè'ën, te'e jèana ñu'ñujeja'ñete sèani. Riusu se'gani bojojèn ba'ijè'ën. Baguè se'gabi maina si'aye insiyereba

insiji. Maini ai bojo huanofñete caraye beoye maina jo'caji. ¹⁸ Ja'anre ai bonse bacuani guanseni jo'cajê'ên. Mêsacua bayete yequêcuani güeye beoye huo'hueni insiye ro'tajê'ên. ¹⁹ Ja'nca yo'ojên, mêsacua si'arên ba'i re'oto coni baja'yete re'hua bi'rayê. Ñu'ñujeiñe beoye ba'iyete baja'cua'ê mêsacua, cajê'ên bacuare.

Encargo final a Timoteo

²⁰ Yê'ê mami Timoteo, Riusu insise'e, më'êna insini jo'case'e, ja'anre huesoye beoye re'oye re'huani bajê'ên. Yequêcuabi ro bacua masiye ba'i cocare quêani ahojêna, ja'anre ro'taye beoye quêñêjê'ên, huacha quêacuare sêani. Bacuabi ro ro'tajên, Riusuni huesêjên, baguê coca canî jo'case'e'ru tin cajên, ba cocare gu'aye caye se'gare ro'tajên ganiñê. ²¹ Te'e ruiñe masiyê cajên, Cristoni recoyo ro'tayete ro'jo'cani senjojaê'ê.

Yureca, Riusubi më'ê, më'ê bain ba'icua, si'acuani ai ta'yejeiye conreba conja'guê.

San Pablobi TIMOTEONI Samu ba'i cocare toyani saobi

Saludo

¹ Yē'ē, Pablobi, Riusu cuencueni raosi'quē, Jesucristo coca quēani achoguē, yē'ēbi si'a bainni ñaca quēani achoyē: Jesucristona te'e zi'inni, baguē go'ya raise'e ru go'ya raiye ba'ijē'en cayē. ² Ja'nca ba'iguēbi, Timoteo yē'ē mami ai yēsi'quēni coca toyani mē'ēna saoyē. Mai Taita Riusu, mai Ējaguē Jesucristo, bacuabi mē'ēni caraye beoye conreba conja'bē. Mē'ēni ai ta'yejeiye yēreba yējēn ba'ija'bē. Mē'ēni recoyo re'o huanofēte jo'cāja'bē cayē yē'ē.

Dar testimonio de Cristo

³ Yē'ē Taita Riusuni ai bojoguē, caraye beoye baguēni surupa caguē ba'iyē yē'ē. Baguēni te'e ruiñe recoyo ro'taguē, yē'ē ira bain ba'isi'cua yo'o conjēn ba'ise'e ru Riusuni surupa caguē, na'ijani ñatajani mē'ēre ujaguē ba'iyē yē'ē. ⁴ Mē'ēbi yē'ēni oiguē baguēna, mē'ēre gare huanē yeye beoye ba'iyē yē'ē. Ja'nca ba'iguēbi mē'ēni ēñaja'ma caguē, mē'ē naconi bojo recoyo re'huanu ba'i ēaye ro'tayē. ⁵ Mē'ēbi Riusuni te'e ruiñe recoyo ro'taguē ba'iguēna, gare huanē yema'ñē yē'ē. Mē'ē ahuera Loida, mē'ē mamá Eunice, bacuabi Riusuni te'e ruiñe ro'tajēn ba'ijēna, mē'ē'ga güina'ru Riusuni si'a recoyo ro'tayē. Ja'anre ēñani masihuē yē'ē.

⁶ Ja'nca sēani, mē'ēni cocare yihuoni, mē'ēni ro'ta güeseyē yē'ē. Yē'ēbi yē'ē entē sarañabi mē'ēna pa'roni Riusuni ujaguēna, Riusubi mē'ē yo'ore cuencueni, ja'anna mē'ē masiye yo'oguēte re'huanu jo'cabi. Ja'anre ro'tani, jo'caye beoye quē'rē jēja recoyo re'huanu yo'oguē ba'ijē'ēn. ⁷ Mai Taita Riusubi maire re'huanu jo'caguē, huaji yēye beocuare maire re'huabi. Si'a jēja recoñoa ba hua'na, te'e ruiñe Riusu ro'tayē'ru ro'tajēn ba'i hua'na, yequēcuanu ai yēreba yējēn ba'i hua'na, ja'an hua'na ba'icuare maire re'huanu jo'cabi Riusu. ⁸ Ja'nca sēani, mai Ējaguē cocareba jo'case're, baguē ba'iyete, ja'anre ro'tani, bainni huaji yēye beoye quēani achoguē ba'ijē'ēn. Yē'ēre'ga, mai Ējaguēni yo'o conguē preso guasoi'quēre bainni huaji yēye beoye quēaguē ba'ijē'ēn. Mē'ē'ga Cristo bojo güese cocarebare quēani achoguē, baguē ro'ina ai yo'oguē quēani achoguē ba'ijē'ēn, Riusubi mē'ēre quē'rē jēja baguēre re'huaguēna. ⁹ Ja'nca re'huaguēbi maire, juchana zemojēn ba'icuare tēani, baguē bainreba gu'a jucha beojēn ba'icuare re'huanu baji maire. Mai re'oye yo'ojēn ba'ise'e se'gare ro'tama'iji Riusu. Baguē se'gabi baguē yēyete yo'oni, maire conni, baguē ba'iyete maina ro' insini, maini ai yēreba yēji. Ai yēreba yēguēbi Jesucristote maina raoye ru'rureba ba'isirēni ro'tani yureña yo'obi. ¹⁰ Maini tēani baza caguē, Jesucristote maina raoni, baguē tēani bayete maina masi güesebi Riusu. Maibi ju'ñe beoye ba'ija'bē caguēna, Jesucristo ju'insi'quēbi go'ya rani, mai junni huesēyete gare si'a jēja quēñoni senjoni, baguē bojo cocarebare maina quēani achoni jo'caguē, mai si'arēn ba'iyē re'huayete baguē ñatani saoyete maina ēñobi.

¹¹ Ja'an cocare cayē yē'ē. Riusubi cuencueni re'huaguēna, baguē cocarebare judío bain jubē ba'ima'icuanu quēani achoguē, bacuani ye'yoguē raosi'quē'ē yē'ē. ¹² Ja'nca raosi'quē sēani, yequēcuabi yē'ēre ai je'o bajēn, yē'ēre huaijēna, ai yo'oyē yē'ē. Jesucristoni masiyereba masiyē yē'ē. Ai yo'oguēta'an, baguēni masiyereba masiguēbi gare huaji yēye beoye quēani achoyē. Baguēni si'a recoyo ro'taguē, jēja recoyo re'huahuē yē'ē. Yē'ē ba'iyete Cristona insini jo'caguēna, baguē in rajiei umuguse ti'añe tēca baguēbi yē'ē ba'iyete re'oye re'huanu baji.

¹³ Yureca, mami, yē'ēbi te'e ruiñe ba'i cocare mē'ēni ye'yoguēna, jo'caye beoye recoyona re'huanu bajē'ēn. Jesucristoni si'a cocoreyeba ro'tajē'ēn. Si'acuanu ai yēreba yēguē ba'ijē'ēn. Mai yua Jesucristo bain re'huasi'cuare sēani, ja'nca yo'oguē ba'ijē'ēn. ¹⁴ Riusubi baguē te'e ruiñe ba'i cocare mē'ēna jo'caguēna, ja'anre, Riusu Espiritubi ai jēja yo'oni conguēna, gare tin yo'oye beoye bajē'ēn.

¹⁵ Yureca, Asia yija ba'icua yē'ē naconi ba'isi'cua, si'acuabi Figelo, Hermógenes, ja'ancuabi bacua naconi ba'ijēn, yē'ēre jo'cani senjoni saē'ē. Ja'anre masiyē mē'ē. ¹⁶ Ja'nca senjosi'cua ba'ito'ga mai Ējaguēbi Onesíforo, baguē te'e bainni ai conreba conja'guē. Ja'anguēbi yē'ēna rani, yē'ēre ai ba'iyē bojo hua'guēre re'huabi. Yē'ēre preso zeanse're gu'aye ro'tamaj'i. ¹⁷ Baguē yua Roma huē'e jobona ti'anni ja'ansirēn yē'ēre tinjañe tēca yē'ēre cu'ejaji'i. ¹⁸ Mai Ējaguēbi baguē in rai umugusebi baguēte ai conreba conja'guē. Mai Efeso huē'e jobo ba'isirēn baguēbi maire ai re'oye conguēna, mē'ēbi masiyē.

2

Un buen soldado de Jesucristo

¹ Ja'nrebi, yë'ë mami, Cristo Jesusbi ai ta'yejeiye insireba insiguëna, jëja recoyo re'huani bajj'ën. Maibi baguë te'e bainre re'huasi'cuabi baguë insireba insise'ere ai ba'iyë ai coyë. ² Yë'ëbi Riusu cocarebare si'a bainni quëani achoguëna, më'ë'ga achahuë. Ja'nca achasi'quëbi yua yequëcua, bainre ye'yoye porecua, Riusuni te'e ruiñe concua, ja'ancuare cu'eni, bacuani te'e ruiñe yihuoni ye'yojé'ën.

³ Re'o soldado huaguë te'e ruiñe yo'oye'ru, Jesucristo yo'o cuencuese'ere te'e ruiñe yo'oguë ba'ijé'ën. Më'ë ai yo'oguë ba'iyete ro'taye beoye ba'iguë, Cristo yo'o conguë ba'ijé'ën. ⁴ Soldadobi baguë ëjaguëni re'oye coñe yëtoca, yeque yo'o, soldado jubë ba'ima'icua yo'o, ja'anre yo'oma'iji. Yë'ë ëjaguë yë'ëre cuencuesi'quë se'gare conza caguë, baguë yo'o se'gare yo'oji. ⁵ Güina'ru, carrera jëja huë'huëguëbi premiote ganañe yëtoca, te'e ruïn hua'guëra huacha yo'oye beoye huë'huëye baji. ⁶ Güina'ru, aon zio yo'oguëbi ai jëja yo'o yo'otoca, aon tëase'ere ru'ru inni sani aiñe ba'iji. ⁷ Yë'ëbi cocare yihuoguëna, re'oye ro'taguë ba'ijé'ën. Mai Ëjaguëbi conguëna, si'aye masiye poreyë më'ë.

⁸ Yureca, Jesucristo, ira taita ba'isi'quë David bainguë, baguë yua junni tonsi'quëbi go'ya raiguëna, baguëte huanë yema'ijé'ën. Ja'nca ba'iguëte te'e ruiñe quëani achoguë ba'iyë yë'ë. ⁹ Ja'nca quëani achoguëbi ai yo'oguë, gu'a bainguë'ru preso zeansi'quë ba'iyë yë'ë. Yë'ëre preso zeanni, Riusu coñete ëñseñu cajën yo'ocuat'an, Riusu cocarebare masi güeseyete ëñseye gare porema'icua'ë. ¹⁰ Ja'nca séani, Riusu bain cuencuesi'cuare ro'taguë, mai Ëjaguë Cristo Jesús tëani basi'cua'ru ruinja'bë caguë, si'arën go'sijeyete coni baja'bë caguë, bacuani recoyo oiguë, ai ba'iyë ai yo'oyë yë'ë.

¹¹ Yua te'e ruiñe quëani jo'case'e ba'ito, ñaca ba'iji:

Maibi Cristo junni tonse'e'ru junni tontoca, baguë go'ya raise'e'ru go'ya raiyë mai.

¹² Baguë naconi jo'caye beoye yo'o contoca, baguë naconi ëja bain ruiñë mai.

Maibi baguëte güeye catoca, baguëbi maire'ga güeye caji.

¹³ Maibi baguëni recoyo ro'taye cue'yoni jo'catoca, baguë te'e ruiñe cani jo'case'ere jo'cani senjoñe beoye ba'iji.

Baguë ba'iyete güeye caye beoye ba'iji.

Un trabajador aprobado

¹⁴ Ja'nca quëani jo'case'e ba'iguëna, si'acuare quëani achoguë ba'ijé'ën: Më'sacuabi ro bëin cocare sa'neña cajën, gare se'e caye beoye ba'ijé'ën. Ja'an cocare bacuani si'a jëja yihuoguë ba'ijé'ën, Riusubi ëñaguëna. Bain cocare ro cajën ba'itoca, bainbi achani, gu'a recoñoa bacua ruiñë. ¹⁵ Riusu yo'o conguë, baguë te'e ruiñe ba'i cocare huacha yo'oye beoye ye'yoguë ba'ijé'ën. Huaji yëye beoye ba'iguë, Riusu yëye'ru te'e yo'oguë ba'ijé'ën. Ja'nca yo'oguëna, Riusubi më'ëni ruiñe ëñani, më'ëni bojoreba bojoi. ¹⁶ Yequëcuabi sa'neña coca cajën, ro ya'ja güeseye cajëna, achama'iguë ba'ijé'ën. Quëñëni saijé'ën. Ja'nca cocare cajëna, bainbi achani, quë'rë gu'aye ro'tajën ba'icua ruiñë. ¹⁷ Ja'an gu'a cocare ye'yojëna, bainbi achani, gu'a recoyo ba'icua ruïn bi'rayë. Mai zije ga'nihue junjani ca'nini huesëye'ru ba'iji. Ja'anre ye'yojën ba'icua, Himeneo, Fileto, ja'an ba'icua bi'rayë. ¹⁸ Bacuabi yua, "Cristo go'ya raise'e'ru se'e go'ya raima'ñë mai" cajën, te'e ruiñe ba'i cocare jo'cani senjohuë. Jo'cani senjohëna, yequëcuabi si'a recoyo ro'tajën ba'isi'cuabi bacua coca ye'yose'ere achajën, Cristo ba'iyete ro'taye jo'cani senjohuë. ¹⁹ Jo'cani senjocuata'an, Riusu cuencueni jo'case'e te'e ruiñereba re'huani jo'case'ebi gare ñu'ñujeiñe beoye ba'iji. Baguë coca toyani jo'case'ere ëñani, jëja recoñoa re'huaye poreyë mai. Ñaca toyani jo'cabi: "Mai Ëjaguëbi baguë bainreba ba'ija'cuare masiji." Yeque cocare'ga toyani jo'cabi: "Si'acua, Cristo bain ruiñe yëtoca, gu'aye yo'oyete jo'cani, re'oye yo'oye se'gare jo'caye beoye yo'ojën ba'iyë" cani jo'cabi Riusu.

²⁰ Ëja bain huë'ena ëñato, guëna re'ahuaña, tasa ro'rohuëan si'aye ba'iji. Yequë, plata, zoa curi, ja'anbi re'huase'e ba'iji. Yequë, sunqui, soto, ja'anbi re'huase'e ba'iji. Yequëbi re'o yo'o yo'oye ba'iji. Yequëbi si'si yo'o yo'oye ba'iji. ²¹ Maibi si'a gu'ayete güejën, jucha beo hua'na ba'itoca, Riusubi baguë re'o guëna re'ahua'ru maire re'huaji. Ja'nca re'huaguëna, maibi si'si beojën, mai Ëjaguë re'o yo'ore si'aye yo'oye cuencuesi'cua ba'iyë.

²² Bonsëcuabi ro bacua yëse'e güina'ru gu'aye si'a jëja yo'ojëna, më'ë'ga yo'omaquë ba'ijé'ën. Te'e ruiñe ba'iyë recoyo ro'taye, ai yëreba yëye, bojo recoyo huanöñe, ja'anre si'a jëja recoyo re'huani ba'ijé'ën. Gu'a jucha quëñësi'cua, mai Ëjaguë coñete choisi'cua, bacua naconi ñë'cani, si'a jëja re'o recoyo re'huani ba'ijé'ën. ²³ Yequëcuabi ro huesëjën, ro bëin güese cocare quëani achojëna, ja'anre achamajën ba'ijé'ën. Quëñëni saijé'ën. Ja'anre achatoca, maire bëiñe se'ga bayë. ²⁴ Mai Ëjaguëre yo'o concuabi bëiñe beoye ba'ija'bë. Si'a bainni bojojën, re'oye yo'ojën, masiye ye'yojën ba'ijé'ën. ²⁵ Yequëcuabi ai gu'aye sehuojëna, bëiñe beoye bojora'rë te'e ruiñe yihuojé'ën. Ja'nca yihuojëna, yequëre Riusubi ja'an bainni

ẽñoni, bacua gu'a jucha senjoñe, baguẽ te'e ruiñe ba'iyete masiye, ja'anre bacuani yo'o güese ma'ija'guẽ. ²⁶ Ja'nca yo'o güese guẽna, ja'nrebi, bacuabi te'e ruiñe ro'ta bi'rani, zupai huati zeanse'ere jo'cani jẽaye poreyẽ. Zupai huati zeanse'ere ba'ijẽn, zupai yẽye se'gare yo'ojẽna, Riusubi bacua jẽani ba'iyete masi güeseji.

3

Cómo será la gente en los tiempos últimos

¹ Yureca, ẽn cocare achani huanẽ yemaquẽ ba'ijẽ'ẽn. Carajei umuguseña ti'anguẽna, bainbi ro guaja yo'ojẽn, ya'yaye tẽca ai yo'ojẽn ba'ija'cua'ẽ. ² Yequẽcuabi bacua se'gare'ru huanõne ba'iyẽ. Yequẽcua bayete ẽa ẽñajẽn ba'iyẽ. Bacua yo'ose'e se'gare bojojẽn, ro bacua ba'iyete ro'tajẽn, yequẽcua ba'iyete gu'a güeyẽ. Riusuni gu'aye cajẽn ba'iyẽ. Pẽ'caguẽ sanhuẽbi yihuojẽna, bẽinjẽn yo'oma'ĩnẽ. Yequẽcua coñete re'oye ro'tama'ĩnẽ. Riusu guanseni jo'case'ere gu'a güejẽn senjoñe. ³ Bacua bainrebani yẽye beoye ba'ijẽn, Gu'aye yo'ohuẽ yẽ'ẽ caye gu'a güejẽn, ro gu'aye cajẽn coquejẽn, re'oye yo'oye ro jo'cani senjojẽn, bẽin coca se'ega cajẽn, re'oye yo'oye gu'a güejẽn ba'iyẽ. ⁴ Coqueye se'ga ro'tajẽn, bacua yẽse'e se'gare ro'a ta yo'ojẽn, bacua se'gare'ru huanõne ba'iyẽ. Riusuni ro'taye beoye ba'ijẽn, ro bacua bojo ẽaye se'gare yẽjẽn ba'iyẽ. ⁵ "Riusuni si'a recoyo ro'taguẽ'ẽ yẽ'ẽ" cacuata'an. Riusu ta'yeyiye yo'oni jo'case'ere gu'a güeyẽ cayẽ bacua.

Ja'nca cajẽna, bacuare achaye beoye ba'ijẽ'ẽn. ⁶ Bacua jubẽ ba'icuabi bain huẽ'ẽñana ẽñajẽn ganõjẽn, romi hua'na jẽja recoyo beo hua'nare cu'eyẽ. Ja'an romi hua'nabi ai gu'a jucha bajẽn, ro bacua yẽse'e se'gare caraye beoye yo'ojẽn. ⁷ "Te'e ruiñete ye'yeni yo'oja'ma" ro'tajẽna, ja'anre ye'yeyiye ai caraji bacuare. Ja'an romi hua'nare cu'eni, bacua ro'tajẽn ba'iyete tẽteni bayẽ, ba ye'yocua. ⁸ Ja'nca yo'ojẽn, Riusu te'e ruiñe ba'iyete caraye beoye gu'a güeyẽ cayẽ. Ira yai bain ba'isi'cua Janes, Jambres, ja'an hue'ecuabi Moisés coca quẽase'ere gu'a güeyẽ cajẽna, ja'an ye'yocua'ga güina'ru yureña te'e ruin cocare gu'a güeyẽ. Bacuabi ro ro'tajẽn, Cristoni si'a recoyo ro'tayete senjoni ba'iyẽ. ⁹ Ja'nca ba'ijẽn, quẽ'rẽ se'e huacha ye'yoye ti'anma'ija'cua'ẽ. Bacua ro ro'tajẽn ye'yoye, ba ira yai bain ba'isi'cua ye'yoyjẽn ba'ise'e'ru ba'iyey, ja'anre si'a bainbi masija'cua'ẽ. Masini, bacuare achama'ija'cua'ẽ.

El último encargo de Pablo a Timoteo

¹⁰ Mẽ'ẽca yẽ'ẽ ye'yoguẽ ba'ise'ere achani te'e ruiñe yo'oguẽ ba'ẽ'ẽ. Yẽ'ẽ te'e ruiñe yo'oye, yẽ'ẽ jẽja recoyo ro'taye, Cristoni ro'taye, yẽ'ẽ bojora'rẽ coñe, yẽ'ẽ yẽreba yẽye, yẽ'ẽ jẽja baye, ja'anre mẽ'ẽbi te'e ruiñe ẽñani ye'yehuẽ. ¹¹ Yequẽcuabi yẽ'ẽni ai jẽ ba'ijẽna, ai yo'oguẽ ba'ẽ'ẽ yẽ'ẽ. Ai yo'oguẽna, mẽ'ẽbi ẽñani, Cristo ma'a ganiñete ye'yehuẽ. Yequẽcua, Antioquia, Iconio, Litra, ja'an huẽ'e joboña ba'icuabi yẽ'ẽni ai huajẽna, yẽ'ẽbi ai yo'oguẽ, mai ẽjaguẽ yo'ore jo'cayẽ beoye yo'oguẽ ba'ẽ'ẽ. Mẽ'ẽbi ja'anre masiyẽ. Mai ẽjaguẽbi yẽ'ẽni congũ, yẽ'ẽre jẽa güesebi. ¹² Si'a bainbi Jesucristoni zi'nzjẽn, baguẽ yẽye se'gare te'e ruin recoyobi yo'oye yẽtoca, yequẽcuabi bacuani gu'aye yo'ojẽn ba'iyẽ. ¹³ Ja'nca yo'ojẽn ba'icuata'an, gu'a bainbi, Yẽ'ẽbi te'e ruiñe cayẽ coquejẽn, ja'anre ye'yoni, yequẽcuani coquejẽn yihuoni, ja'ansi'cuani coque güeseni, caraye beoye quẽ'rẽ gu'ayereba yo'ojẽn ba'iyẽ.

¹⁴ Mẽ'ẽca mẽ'ẽ'ẽ te'e ruiñe ye'yese'ere gare jo'cani senjoma'ijẽ'ẽn. Si'a jẽja recoyo ro'tani re'huaguẽ ba'ijẽ'ẽn. Mẽ'ẽre ye'yoyjẽn ba'isi'cuare ro'tajẽ'ẽn. ¹⁵ Mẽ'ẽ zinrẽn ba'ise'ebi Riusu te'e ruiñe ba'i coca toyani jo'case'e, ja'anbi ye'yese'quẽ ba'iyẽ mẽ'ẽ. Ja'an ye'yese'ebi Cristo Jesusni si'a recoyo ro'taguẽna, Riusubi mẽ'ẽni baguẽ ba'i jobona tẽani baji. ¹⁶ Riusubi baguẽ cocarebare te'e ruiñe quẽani acho güeseni, maina insini jo'cabi. Ja'anre ye'yeni, Riusu te'e ruiñe ba'iyete masini, yequẽcuani ye'yoye poreyẽ mai. Yequẽcuabi huacha ye'yoyjẽna, ja'an cocabi te'e ruiñe yihuoye poreyẽ mai. Yequẽcuabi gu'aye yo'ojẽna, ja'an cocabi te'e ruiñe ba'i ma'are ẽñoñe poreyẽ mai. Bainni te'e ruiñe ganijẽn ba'iyete yihuoni masi güeseye poreyẽ mai. ¹⁷ Ja'nca yihuoni masi güesejẽna, Riusure yo'o concuabi quẽ'rẽ se'e ye'yeyjẽn, quẽ'rẽ te'e ruiñe ba'ijẽn, Riusu yo'o si'aye re'oye yo'oye porecua ruiñe.

4

¹ Yureca, Riusu, Jesucristo, bacuabi achajẽna, mẽ'ẽni ai jẽja yihuoyẽ yẽ'ẽ. Jesucristobi si'a bain huajẽjẽn ba'icua, junni huesẽsi'cua, si'acuani bacua yo'ojẽn ba'ise'ere senni achaguẽna, sehuojẽn ba'ija'cua'ẽ. Baguẽ in rai umugusebi baguẽ ba'i jobore si'a bainni ẽñoni, bacua gu'a juchare masini, bacuare bẽnni senjoja'ñete huo'hueji. Ja'nca sẽani, mẽ'ẽni guanseguẽ cayẽ yẽ'ẽ: ² Riusu cocarebare quẽani achoguẽ ba'ijẽ'ẽn. Achaye yẽma'icua'eta'an, si'acuani jo'cayẽ beoye quẽani achoguẽ ba'ijẽ'ẽn. Riusu quẽani jo'case'ere bacuani te'e ruiñe masi güesejẽ'ẽn. Gu'aye yo'otoca, bacuani bojora'rẽ yihuoguẽ ba'ijẽ'ẽn. Re'oye yo'otoca, bacuani bojoguẽ conjẽ'ẽn. Si'a hua'nani caraye beoye bojora'rẽ ye'yoguẽ ba'ijẽ'ẽn. ³ Te'e ruin coca ba'iyeta'an, rẽño ñẽ'serẽ se'ga bain hua'nabi achaye güejẽn ba'ija'cua'ẽ. Ro bacua yẽse'e achañu cajẽn, ro gu'aye ye'yocua'ere cu'ejẽn ba'ija'cua'ẽ. ⁴ Cu'ejẽn ba'ijẽna, te'e ruiñe ba'i

cocare senjoni, ira bain ba'isi'cua ro ro'tani quëase'e se'gare achayë. ⁵ Ja'nca achajëna, më'ëca te'e ruin recoyo re'huanu jo'caye beoye ro'taguë ba'ijë'ën. Yequëcuabi më'ëni ro je'o batoca, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'ijë'ën. Ai yo'oguë bani'ga, Riusu yo'o conguëreba ba'iguëbi Riusu ye'yose'e si'ayete gare huanë yeye beoye yo'oguë ba'ijë'ën.

⁶ Yureca, yë'ë ju'insirëmbi ti'anja'ñeta'an ba'iji. Yurera yë'ëre huani senjoñu cajëna, yë'ë recoyore Riusuna insiyë. ⁷ Yë'ë'ga yua si'a jëja Riusu yo'o jo'case'ere yo'oni tējihuë. Carrera huë'huëguëbi jëja huë'huëye'ru si'a Riusu ëñosi ma'ana huë'huëni ti'anhüë yë'ë. Cristoni si'a recoyo ro'taguë, baguëni senjoñe beoye yë'ë recoyona re'huanu bayë yë'ë. ⁸ Ja'nca sëani, Riusu ta'yejeiye insiyete, ba te'e ruiñereba ba'iyete conu baja'guë'ë yë'ë. Mai E'jaguë te'e ruiñe justicia yo'oguëbi, baguë in rai umuguse ti'anguëna, guëna maro tëoye'ru baguë ta'yejeiye bayete yë'ëna ro insiji. Insini, yequëcuare'ga, si'a hua'na Cristoni yëreba yëjën, baguë in rajja'yete ëjojën ba'icua're'ga, bacuana baguë ta'yejeiye bayete insiji Riusu.

Instrucciones personales

⁹ Më'ë porese'e'ru besa yë'ëna rajjë'ën. ¹⁰ Demasbi yë'ëre jo'cani senjobi. Ën yija ba'iyete ro ëa ëñani, Tesalónica huë'e jobona saquëña. Crescentebi Galatia yijana saji'i. Titobi Dalmaciana saji'i. ¹¹ Lucas se'gabi yë'ë naconi ba'iji. Marcore cu'ejani rajjë'ën. Baguë yua yë'ë yo'ore coñe poreji. ¹² Tíquicote Efeso huë'e jobona saohuë. ¹³ Yë'ë guayoni se canre, Troas huë'e jobore ba'iguë, Carpo hue'eguë naconi jo'cahuë. Jo'caguëna, ja'an canre injani racajjë'ën. Yë'ë uti pëbéanre'ga injani racajjë'ën. Yë'ë toyasi ja'orëanre quë'rë yëyë yë'ë.

¹⁴ Alejandro hue'eguë, guëna ma'carëanre re'huaguëbi yë'ëni ai yo'o güesebi. Ja'nca ai yo'o güesequëna, mai E'jaguëbi baguëni justiciate te'e ruiñe yo'o'ja'guë'bi. ¹⁵ Më'ë'ga baguë je'o bayete ëñani quëñëjë'ën. Maibi Riusu cocare quëani achojëna, baguëbi ai je'o baji.

¹⁶ Yë'ë ru'ru ba'isirën bain ëjacuana nëcani, jëa coca sehuoguëna, yë'ë bainbi yë'ëre te'e conu nëcamaë'ë. Si'a hua'nabi gatini saë'ë. Ja'nca satena, Riusubi huanë yeja'guë, cayë.

¹⁷ Gatini saisi'cuata'an, yë'ë E'jaguëbi yë'ë naconi ba'iguë, jëja recoyo baguëte yë'ëre re'huabi. Ja'nca re'huaguëna, Riusu cocareba si'aye beoru bacuani quëani achoguëna, judío bain jubë ba'ima'icua si'acuabi achahuë. Yequëcuabi yë'ëre huani senjoñu casi'cuata'an, Riusubi yë'ë recoyote re'o huano güesequë, yë'ëre ai conreba conbi. ¹⁸ Ja'nca conguëbi yë'ëre caraye beoye tëani, baguë ba'i jobona yë'ëre re'oye sani baja'guë'bi. Ja'nca sëani, baguëni caraye beoye go'sijei cocare bojojën quëani achoñuni.

Saludos y bendición final

¹⁹ Yureca, Prisca, Aquila, ja'n'rëbi Onesíforo te'e bain, bacuani saludacajjë'ën. ²⁰ Erastobi yua Corintona bëabi. Trófimobi rauna ju'inguëna, baguëte Miletona jo'cahuë yë'ë. ²¹ Më'ë'ga më'ë porese'e'ru, ocorën ti'anmaquëna, ru'ru rajjë'ën. Ja'anrën ganiñe ai guaja'ë. Eubulo, Prudente, Lino, Claudia, bacuabi si'a mai gajecua naconi, më'ëna saludajën saoyë.

²² Mai E'jaguë Jesucristobi më'ë naconi caraye beoye ba'ija'guë. Mai Taita Riusubi më'sacua si'acuani ai ta'yejeiye conreba conja'guë. Ja'nca raë'ë. Amén.

San Pablobi TITONI Utire toyani saobi

Saludo

¹ Yē'ē, Pablo, Riusure yo'o conguē ba'iyē. Jesucristo cuencueni raosi'quē ba'iyē yē'ē. Bacuabi yē'ere cuencueni, Cristo bain ba'iruna yē'ere raosi'quē ba'ē'ē. Bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'taja'bē cajēn, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare masija'bē cajēn, ² si'arēn ba'ija'yete ēñajēn ējojēn ba'ija'bē cajēn, yē'ere cuencueni raohuē. Si'arēn ba'ija'yete cato, mai Taita Riusu coqueye beoye ba'iguēbi ru'rureba ba'isirēn ja'anre maini quēani jo'cabi. ³ Yure baguē cuencuesi'rēn ti'anguēna, Riusubi ja'anre se'e maini masi güeseye ro'taguē, baguē cocarebare maina quēani jo'cabi, maire tēani baye ro'taguē sēani. Ja'nca ro'taguēbi baguē cocarebare yē'ēna insini, ba cocare si'a jēja quēani achojajjē'ēn caguē, yē'ere raobi. ⁴ Yureca, Tito, yē'ē mamaquē, mai samucuabi Cristo te'e bain ba'ijēn, baguēni si'a recoyo ro'tajēna, yē'ēbi utire toyani, mē'ēna saoni saludayē. Mai Taita Riusubi, mai Ējaguē Jesucristo maire tēani baguēbi, bacuabi mē'ēni ai ba'iyē ai conni, bojo recoyo huanofēte mē'ēna insireba insija'guē cayē yē'ē.

El trabajo de Tito en Creta

⁵ Yuta Creta yo'o yo'oja'ye caraguēna, mē'ere baruna jo'cahuē yē'ē, ba yo'o yo'oguēte. Cristo bain jubēan si'a huē'e joboanre ba'ijēna, sani bacua ējacuare jia'noni re'huani ba'iyē mē'ē. Ja'nca yo'oguē, yē'ē coca yihuoni jo'case'ere ro'tani, huanē yema'iguē ba'ijē'ēn. ⁶ Cristo bain jubē ējaguēre jia'noni re'huato, huacha yo'oye beoye ba'ija'guē. Te'e rēnjo se'gani huejasi'quē ba'ija'guē. Baguē zincua'ga Cristoni si'a recoyo ro'tajēn ba'ija'bē. Ro rēnni ganoñe beoye ba'ija'bē. Iracuabi guansejēna, te'e ruiñe achani yo'ojēn ba'ija'bē. ⁷ Baguē yua Riusu yo'o cuencuesi'quēre sēani, gu'aye yo'oye beoye ba'ija'guē. Yequēcuabi coca yihuojēna, ro achaguē ba'ima'ija'guē. Te'e jēana bēnni tonguē ba'ima'ija'guē. Jo'chare uncuni güebeye beoye ba'ija'guē. Bainre huaiye beoye ba'ija'guē. Bonsere ja'ta ba ēaye ro'tama'iguē ba'ija'guē. ⁸ Yequēcuabi baguē huē'ena ti'anjēna, bacuani bojoguē saludani, bacuare re'oye cuiraja'guē. Re'oyete ro'tani, re'oye ēñoñe yo'oguē ba'ija'guē. Si'a jēja re'o recoyo baja'guē. Te'e ruiñereba ro'taguē ba'ija'guē. Riusu yēse'ru güina'ru yo'oguē ba'ija'guē. Gu'a juchana to'inma'iñe caguē, gu'aye ro'taye beoye ba'iguē ba'ija'guē. ⁹ Riusu cocareba te'e ruiñereba ba'i coca, ja'anre achani, güinajeñe yo'oguē ba'ija'guē. Riusu coca cani jo'case'ru tin ro'taye beoye ba'ija'guē. Ja'nca ba'iguēbi yequēcuare'ga te'e ruiñe ye'yoni, bacua recoyo ro'tayete coñe poreji. Yequēcuabi Riusu cocare gu'a güejēna, bacua huacha cayete te'e ruiñe cani achoye poreji.

¹⁰ Ai jai jubē bain, judío bain'ga, bacuabi ro ro'tajēn, ro coquejēn, ro bacua cocare ye'yojēn, maini ai je'o bayē. ¹¹ Ja'nca sēani, bacuabi te'e huē'e bain, ai bainre coquejēn, bacuani tin ro'ta güesejēna, bacua ye'yojēn ba'iyete ēñsejē'ēn. Curire coní bañu cajēn ye'yojēn, ai gu'aye yo'oyē bacua.

¹² Ira Creta bainguē ba'isi'quē, masiyereba masiguē, ja'anguēbi baguē bain ba'iyete quēani jo'caguē ba'nji: "Creta bainbi ro coquejēn, ro gu'aye yo'ojēn, airu hua'i hua'na'ru ro ro'tajēn, ro ñame hua'na se'gabi ro ta'yejeiye aon ainjēn ba'iyē" cani jo'caguē ba'nji. ¹³ Ja'nca cani jo'caguēbi te'e ruiñera quēaguē ba'nji. Ja'nca sēani, si'a jēja, bacuani bēinguē yihuojē'ēn. Bacuabi jēja recoyo re'huani, Cristoni te'e ruiñe ro'tajēn ba'ija'bē. ¹⁴ Ira judío bain ba'isi'cuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare senjoni, bacuabi ro ro'tani, ro quēani jo'cajēna, ja'anre bacua recoñoa ro'taye beoye ba'ija'bē. Ro gu'a bain guanse'ere sēani, bacua recoñoare re'huaye beoye ba'ija'bē.

¹⁵ Te'e ruiñe recoyo ro'tajēn ba'itoca, si'aye te'e ruiñe se'ga ba'iji. Si'si recoyo ro'tajēn ba'itoca, si'aye si'si se'ga ba'iji. Si'si recoñoa ro'tacuabi yua Cristoni ro'tamajēn, re'oye yo'oye gare huesējēn ba'iyē, bacua recoñoa ja'nju huesēse'e sēani. ¹⁶ Ja'nca'cuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare senjoni, bacuabi ro ro'tani, ro quēani jo'cajēna, ja'anre bacua recoñoa ro ba'icuabi "Riusuni masiyē" cacuata'an, bacuabi ro gu'aye yo'ojēn, Riusure gu'a güejēn ba'iyē. Yequēcuabi re'oye yihuojēna, bacuabi ro bēinjēn, ro gu'a güeye sehuojēn ba'iyē. Re'oye yo'oye gare ti'anma'iji bacuare.

2

La sana enseñanza

¹ Mē'ē'ga Riusu te'e ruiñe ba'i coca quēani jo'case'ru güina'ru ye'yoguē ba'ijē'ēn. ² Iracua emēcuani ye'yoguē, bacuani ñaca yihuoguē ba'ijē'ēn: Te'e ruiñe yo'ojēn, Riusu ēñañete

masijën, ja'nji recoyo beoye ba'ijë'ën. Cristoni si'a recoyo ro'taye, si'acuani ai yëreba yëye, jëja recoyo baye, ja'anna ye'yesi'cua ba'ijë'ën, ja'an cocare bacuare yihuojë'ën. ³ Güina'ru ira romi hua'nani re'oye yihuojë'ën. Re'o ma'are ganijën ba'ija'bë. Yequëcuani ro coqu-eye quëaye beoye ba'ija'bë. Jo'chare uncuni güebemajën ba'ija'bë. Te'e ruiñe ye'yojën, ⁴ bacua romi yo'jecuani ñaca yihuojën ba'ija'bë. "Mësacua ënjë sanhuë, mësacua zin hua'na, ja'ancuani ai yëreba yëjën, re'oye cuirajën ba'ijë'ën. ⁵ Te'e ruiñe ro'tajën, gu'aye yo'oye yua ëñoñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua te'e jubë yo'o ba'iye, re'oye yo'oni, yequëcuani bojojën conni, bacua ënjë sanhuëni te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, yequëcuabi Riusu cocarebare gu'aye caye porema'iñë" yihuojën ba'ija'bë.

⁶ Bonsëcuare'ga yihuo cocare caguë ba'ijë'ën, te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'yere. ⁷ Ja'nca caguë, më'e'ga te'e ruiñe re'o yo'o yo'ogüë, bacua yo'oye'ru yo'oni ëñojë'ën. Te'e ruiñereba coca ye'yogüë, huacha yo'oye beoye ba'ijë'ën. ⁸ Yequëcuabi gu'aye caye porema'iñe caguë, si'si beoye yihuo cocare quëani achoguë ba'ijë'ën. Bacuabi yequërë gu'aye catoca, ro gu'a bain ëñoñë.

⁹ Yo'o concuare'ga re'oye yihuogüë ba'ijë'ën. Bacua ëjacuabi guansejënna, re'oye achani yo'ojën ba'ija'bë. Bëiñe sehuoye beoye ba'ija'bë. ¹⁰ Bacua bonsere jiañe beoye ba'ija'bë. Gu'aye yo'oye beojën ba'icuabi te'e ruiñe yo'ocua se'ga ëñoja'bë. Ja'nca ëñotoca, si'acuabi ëñajën, "Riusu cocareba ye'yesi'cuabi ai re'o bain ba'iyë" cajën ba'iyë. Riusure cato, maini tëani baguë ba'iji.

¹¹ Yureca, Riusubi si'a bainre tëani baye yëguë, si'acuani ai conreba conjì. Ja'nca ba'iguë ëñoji Riusu. ¹² Ja'nca ëñoguëbi maini bojora'rë yihuogüë, Riusure gu'a güeyete, ro mai ëa ëñañete, ja'anre jo'cani senjojë'ën, maini caji. Caguë, yua jëja recoñoare re'huajën, ja'nji recoñoa baye beoye te'e ruiñereba yo'ojën ba'ijë'ën. Yequëcuabi mësacuani ëñajënna, ja'nca yo'ojën ba'ijë'ën yureña, yihuoji maire. Ja'nca yihuogüëna, ja'nca yo'ojën ba'ñuni. ¹³ Mai Èjaguë Jesucristo, mai Ta'yeyeyereba Riusu ba'iguëbi maini tëani baja'guë sëani, baguë rani ëñoja'ñete ëjojën, bojoreba bojojën ëñañu cayë, ai go'sijeyereba ba'ija'ye sëani. ¹⁴ Ja'anguë Jesucristobi maini ëñaguë, maibi ai gu'a juchare bajënna, maini tëani ba'ëye ro'taguë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonbi. Ja'nca junni tonsi'quëbi baguë te'e bain yësi'cua te'e ruin recoñoa ba'icuaire maire re'huaye yëji baguë.

¹⁵ Ja'an yihuose'e'ru si'acuani yihuogüë ba'ijë'ën. Yequëcuabi më'ëre gu'aye caye yëjënna, bacuare ënseguë ba'ijë'ën.

3

Deberes de los creyentes

¹ Më'ë bainni yeque yihuo cocare'ga quëajë'ën: Bain ëjacua, güenaro hua'na, si'acuabi guansejënna, më'ë bainbi achani yo'o conjën ba'ija'bë. Re'o yo'oye caraye beoye si'aye yo'ojën ba'ija'bë. ² Yequëcuani gu'aye caye beoye ba'ija'bë. Si'a hua'nani bojojën ba'ijën, bacuani bojoye conjën ba'ijën, bacua recoñoa re'o huanoñe ba'i güeseja'bë.

³ Mai hua'nare'ga cato, maibi gu'a jucha basi hua'na ba'ijën ba'nhuë. Maibi ro ro'tajën, Riusuni achaye beoye ba'ijën, ro gu'aye yo'ojën coquesi'cua ba'ijën ba'nhuë. Ro a'ta yo'ojën, ro mai yëse'e'ru yo'o ëaye ba'ijën, ja'an se'gare yo'ojën, zupai huatini yo'o conjën ba'nhuë mai. Yequëcuani je'o bajën, sa'ñeña je'o bajën ba'nhuë mai. ⁴ Ja'nca ba'icuaireta'an, Riusubi maini tëani baye yëguë, maini re'oye conni, maini ai yëreba yëji. ⁵ Ja'nca yo'ogüëbi maini tëani baguë, ro mai te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ëñama'iji Riusu. Baguë se'gabi maini ai ba'iyë ai oigüë conguë, baguë Espiritute maina raoni, mai recoyote mame tënoni, mai ba'iyete beoru mamereba re'huani jo'cabi. ⁶ Jesucristobi mai huacha yo'ose'e' ro'ire junni tonguë, mai mame re'huaye, mai tëani baye, ja'anre maini masi güeseji Riusu. Baguë Espiritute maina raoni, mai recoyote mame re'huani, baguë bayete ai insireba insiji. ⁷ Maini ai oigüë ëñani, "Te'e ruin recoñoa ba'i hua'na ba'ija'bë caguë, si'arën ba'iyë re'huayete ëjojën, ja'anre conì baja'bë" caguë, baguë oire bani coñete maini ai masiyereba masi güeseji Riusu.

⁸ Yureca, te'e ruiñe quëayë yë'ë. Yë'ë yure yihuoni case'ere re'oye ro'tani, si'a hua'nani quëani achojë'ën. Riusuni si'a recoyo ro'tacuabi caraye beoye re'oye conjën re'oye yo'ojën ba'ija'bë caguë, bacuani yihuo coca si'a jëja quëajë'ën. Quëaguëna, si'a hua'nabi achani, si'a recoñoa bojojën re'huaye poreyë. ⁹ Yeque coca ro bëiñe quëani achose'e, ira bain ba'isi'cua mamiña toyani cuencuese'e, bain sa'ñeña ro bëiñe case'e, Moisés coca toyani jo'case'ere bëinreba bëinjën yihuose'e, ja'anre gare achaye beoye ba'ijë'ën. Ja'anre quëani achocuabi ro ro'tajën, ro guaja yo'ojën coca cayë.

¹⁰ Yequëcua Cristo bain jubë ba'icuabi bain quëñëni sai cocare bëiñe quëani achotoca, ja'ancuani samu ba'iyë ënseguë yihuojë'ën. Ja'nca yihuoni, më'ëni achama'itoca, ja'nrëbi, bacua ba'irute quëñëni saijë'ën. ¹¹ Më'ëni achama'icua sëani, gu'a recoñoa se'e bajën, bacua gu'a juchare si'a bainni te'e ruiñe masi güesejë'ën. Bëni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi bacuare.

Instrucciones personales

¹² Yureca Artemasre mē'ēna saoye ro'tayē yē'ē. Baguēte saoma'itoca, Tíquicote saoyē. Saoguēna, mē'ē porese'e'ru yē'ēna, Nicópolis hu'ē jobona saija'guēna, ti'anni ēñajē'ēn. Ja'anrute oco tēcahuēte bēani ba'ijaza ro'taguē ba'iyē yē'ē. ¹³ Ira ēja bain guanseni toyase'ere ye'yesi'quē, Zenas hue'eguē, yequē Apolos, bacuabi yequēruanna saiye ro'tajēna, mē'ē porese'e'ru bacua bonse carayete bacuana ro insini conjē'ēn. Bacua ma'a saijēna, bacuare besa bojoguē saojē'ēn. ¹⁴ Cristo bainbi re'oye yo'oye ye'yereba ye'yeja'bē. Yequēcuabi bonsere carajēna, bacuana ro insini conja'bē. Ja'nca conma'itoca, reoye yo'oma'icua ba'iyē.

Saludos y bendición

¹⁵ Yureca, yē'ē naconi ba'icua mē'ēna bojojēn saludayē. Mē'ē naconi ba'icua, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, yēquēnate yēsi'cuare sēani, bacuani saludacaijē'ēn. Riusubi mēsacua si'acuani ai ta'yejeiye insini cuiraguē ba'ija'guē.

San Pablobi FILEMONNI Utire toyani saobi

Saludo

¹ Yureca, yè'è, Pablo hue'eguè, ya'o huè'ena preso zeansi'quèta'an, Jesucristoni yo'o congüè ba'iyè yè'è. Yè'è, mai te'e bainguè ai yèsi'què Timoteo naconi, yèquèna te'e yo'o congüè ai yèsi'què Filemón hue'eguèni utire toyani saoyè. ² Toyani saojèn, yèquèna te'e baingo ai yèsi'co Apia hue'egoni ro'tajèn, Arquipore, yèquèna naconi te'e conni ba'iguè, baguè're'ga ro'tajèn, Cristo bainreba si'acua mè'è huè'ena ñè'cajèn raicuare'ga, si'acua'recoyo ro'tajèn, uti toyani saoyè yèquèna. ³ Mai Taita Riusu, baguè Zin Jesucristo, bacuabi caraye beoye si'aye conì bajèn, bojo recoyo re'huani ba'ijè'èn cayè.

El amor y la fe de Filemón

⁴ Mè'è ba'iyete ujato, yè'è yua jo'caye beoye Riusuni surupa caguè ba'iyè mè'ère. ⁵ Mè'èbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguè, baguèni què'r, yèquèna naconi te'e conni ba'iguè, baguè're'ga ro'tajèn, è ai ba'iyè ai yèreba yèguè. Cristo bainrebare ai oiguè congüè ba'iguèna, yè'è'ga achani masihuè. ⁶ Ja'nca sèani, Riusuni ujato, si'a bain mè'è ba'iyete èñani, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi mai jubèna re'oye zi'inni ba'ijèn, Jesucristo bojo güeseyete què'rè ai re'oye masini, recoyo bojojèn ba'ija'hè cayè. ⁷ Yureca, yè'è bainguè ai yèsi'què, mè'è oiguè coñete èñani, ai bojo recoyo re'huani ba'iyè yè'è. Jesucristo bainrebabi mè'èna ti'anjèna, yua bacuani recoyo ai bojo huano güesehuè mè'è. Ja'nca sèani, mè'è oiguè coñete èñani ai bojoyè yè'è.

Pablo pide un favor para el esclavo Onesímo

⁸⁻⁹ Ja'nca bojoguèbi mè'èni señè yè'è. Mè'èbi porenica yè'ère conjè'èn señè. Cristo yo'o cuencuesi'quèbi mè'è yo'oyete guanseye poreguèta'an, mè'èni ai recoyo yèguèbi mè'è coñe se'gare señè yè'è. Yè'è yua Jesucristo bainguè cuencueni raosi'quèbi baguè ro'ina, preso zeansi'què ba'iyè yè'è. ¹⁰ Ja'nca ba'iguèbi mè'èni senguè, yè'è bainguè ai yèsi'què Onesímo hue'eguète mè'èni señè yè'è. Baguè yua yè'èna preso zeansi'què ba'iguèna, yè'èna ti'anbi. Ti'anguèna, yè'è yua Riusu cocare baguèni què'ani achoguèna, Cristo bainguè runji'i baguè. ¹¹ Baguè ja'anrè yo'oguè ba'ise'ere cato, mè'ère yo'o congüè gu'a hua'guè se'gaofè se'gare señè yè'è. Yè'è yua Jesucristo bainguè cuencueni raosi'quèbi baguè ro'ina, preso zeansi'què ba'iyè yè'è bajì'i. Ja'nca ba'isi'quèta'an, yureca ai re'o bainguè runji'i. Yè'èni ai re'oye yo'o congüèbi mè'ère'ga ai re'oye yo'o coñe ba'ija'guè'bi. ¹² Ja'nca ba'iguèna, baguète mè'èna go'yani saoyè yè'è. Baguète ai recoyo yèguèbi baguète mè'èna saoyè yè'è. ¹³ Yè'è naconi què'rè se'e bèani, yè'èni congüè ba'itoca, ai bojoguè ba'ire'ahuè yè'è. Yè'è yua Cristore yo'o congüèna, baguè yua yè'èni congüè ba'itoca, mè'è coñete ro'tani bojoguè ba'ire'ahuè yè'è, preso zeansi'què sèani. ¹⁴ Ja'nca baguèni bèa güeseyete yèguè, mè'èbi yuta Jaè'è cama'iguè sèani, baguète mè'èna go'yani saoyè yè'è. Baguète ro' tèani baye yèma'ifè yè'è. Mè'è se'gabi baguète yè'èna jo'caye yètoca, ai re'oye ba'ire'abi. ¹⁵ Onesímobi mè'ère jo'cani senjoni, rèño ñèsebè se'ga so'o ba'iguèna, yureca mè'èbi yequèrè baguèni si'arèn baye poreyè. ¹⁶ Baguèni si'arèn baguè, ro' yo'o con hua'guè se'gare'ru baguète se'e èñama'ifè mè'è. Mè'è te'e bainguè ai yèsi'què're'ru baguète èñaguè ba'ija'guè'è mè'è. Yè'è yua baguèni recoyo ai yèguè sèani, mè'èbi baguèni què'rèreba ai yèguè ba'ire'ahuè. Mè'è yo'o congüè se'gare gare se'e ro'tama'ijè'èn. Mè'è te'e bainguè Cristo naconi te'ereba zi'insi'què're'ro' taguè bojojè'èn.

¹⁷ Ja'nca sèani, baguète conì, baguèni bojoguè ba'ijè'èn. Yè'è yua mè'è naconi Cristoni te'e yo'o congüèna, yè'ère conì bojoye'ru baguète conì bojoguè ba'ijè'èn. ¹⁸ Baguè yua mè'èni gu'aye yo'osi'què banica, mè'èni curi debeguè banica, yè'èbi si'aye roza caguè ba'iyè yè'è. ¹⁹ Èn cocare toyaguè, mè'èni te'e ruiñe caguè què'ayè yè'è. Baguè debese'e si'ayete mè'èni ro'iyè yè'è. Yè'èbi mè'èni Cristo ba'iyete masi güesequèna, què'rè ai ba'iyè ai conì bahuè mè'è. Ja'nca sèani, mè'èbi yè'ère debeguèna, mè'è ro'iyete senma'ifè yè'è. ²⁰ Ja'nca sèani, yè'è bainguè ai yèsi'què, yè'è sense'ere concaijè'èn. Jesucristoni recoyo te'ereba ro'taguèbi Onesímote conì bani, baguèni bojoguè ba'ijè'èn. Ja'nca conì batoca, ai bojo recoyo re'huani ba'iyè yè'è.

²¹ Mè'èbi te'e ruiñereba achani yo'oye ye'yesi'què sèani, mè'èni èn cocare senguè toyayè yè'è. Toyaguèna, mè'èbi yè'è señe'ru què'rè te'e ruiñereba yo'oyè. Ja'nca masiyè yè'è. ²² Baguète ja'nca conì bojoguè, yè'è cain sonhuète re'huacaijè'èn. Mèsacua si'acuabi yè'è ba'iyete Riusuni senreba senjèna, Riusubi yurera yè'ère ènjo'onbi etoguèna, mèsacuaana te'e jèana èñaguè saiyè yè'è.

Saludos y bendición final

²³ Yureca, yè'è bainguè Epafraſ hue'eguè, yè'è naconi Cristo yo'ore te'e conguè, yè'è naconi preso zeansi'què, ja'anguèbi mèsacuani saludaye caji. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, bacua'ga yè'è naconi te'e yo'o conjèn, mèsacuani saludaye cahuè.

²⁵ Mai Èjaguè Jesucristobi mèsacuani ai ba'nye ai conreba conguè, mèsacuani bojo güeseguè ba'ija'guè, cayè yè'è. Amén.

HEBREO Bainni toyani jo'casi coca

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Ru'rureba, Riusubi mai ira bain ba'isi'cuani coca cani achoye yêto, baguê bain cuencueni raosi'cuani ai ba'ie tin masi gûeseguê, bacuani coca masi gûeseguê ba'nji. ² Ja'nca masi gûeseguêbi yureta'an, yo'jereba ba'irên ba'iguêna, maini coca quêani achoye yêguê, baguê Zinre cuencueni, maire quêani acho gûesebi. Baguê Zin ba'iyete cato, ai ta'yejeiyereba Êjaguêre baguête re'huabi. Re'huaguê cabi: "Si'a ên yija re'otore re'huani jo'cani, mê'êbi si'aye bajê'ên" cabi Riusu, baguê Zinni. ³ Riusu ta'yejeiye go'siye'ru ai ta'yejeiye Êjaguê ba'iji baguê Zin. Baguê ba'iyete êfiato, Riusu ba'ie'ru te'ereba ba'iji baguê. Baguê ta'yejeiye ba'i coca se'gare caguêna, si'aye ên yija re'otobi re'oye ba'iji. Mai gu'a jucha yo'ojên ba'ise'ere tênoni saoni têjini, ja'nrêbi Riusu êja guêna sei huê jêja ca'ncona bêani, baguê naconi guênamê re'otobi te'ereba guansegûê ba'iji.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Riusu Zin ta'yejeiyereba ba'iyete cato, baguê guênamê re'oto yo'o concua'ru quê'rê ta'yejeiye Êjaguê ba'iji, Riusu quê'rê re'oye cuencueni re'huasi'quê sêani. ⁵ Riusu cani jo'casi cocare êfiato, baguê Zin se'gani ñaca cani achobi. Baguê anje hua'nani gare ja'nca caye beoye baji'i:

Mê'êbi yê'ê Zin ba'iguê'ê.

Yure umuguse mê'êni ja'nca cuencueni re'huahuê yê'ê.

Yeque cocare'ga baguê Zin ba'iyete caguê, baguê anje hua'nare gare caye beoye baji'i:

Baguê taita sêani, yê'ê Zinreba ba'iji baguê.

⁶ Ja'nrêbi baguê Zin gañaguête ên re'otona raoguê, si'aye êñoni, baguêni ñaca cani achobi:

Yê'ere guênamê re'oto yo'o concua si'acuabi mê'êna gugurini rêaife bayê.

⁷ Cani, ja'nrêbi Riusubi baguêre guênamê re'oto yo'o con hua'nani cani achobi:

Yê'êbi guansegûêna, yê'ê yo'o case'ere te'e jêana besa hua'na yo'ojên ba'ijê'ên.

Tutu saoye'ru yo'ojên, toa êoni si'aye'ru yo'ojên ba'ijê'ên cani achobi Riusu.

⁸ Baguêre guênamê re'oto yo'o con hua'nani ja'nca cani achoguê, baguê Zinni coca caguê, quê'rê ta'yejeiye coca cani achobi:

Mê'ê êja guêna sei huêna bêani, gare carajeiye beoye si'aye guansegûê ba'ijê'ên, Riusu.

Te'e ruiñereba guanseye se'ga ba'iguê'ê mê'ê.

⁹ Te'e ruiñe yo'oye se'gare bojoguê, gu'aye yo'oyete ai gu'a gûeguê ba'iyê mê'ê.

Ja'nca ba'iguê sêani, mê'ê ta'yejeiye Riusubi mê'ê gajecuanî bojo gûeseyê'ru mê'êni quê'rê ai ba'iyê bojo gûeseguê ba'iji.

¹⁰ Cani achoni, ja'nrêbi se'e yeque cocare baguê Zinni cani achobi Riusu:

Ai ta'yejeiyereba Êjaguê ba'iguê'ê mê'ê.

Ru'rureba ba'isîrên, ên yija re'otore re'huani jo'caguê, mê'ê se'gabi guênamê re'oto si'ayete re'huani jo'cahuê.

Ja'nca re'huani jo'caguêna, carajeiye se'ga ba'iji.

¹¹ Carajeiguêta'an, mê'ê yua gare carajeiye beoye ba'iguê'ê.

Si'a ên re'otobi ira re'oto'ru ruinjî.

Ira caña carajeise'e senjoñe'ru si'a re'oto jo'cani senjoja'ñe ba'iji.

¹² Gare se'e sayaye beoye ba'ie'ru ên yija re'otore gare jo'cani senjoñe ba'ija'guê'bi.

Ja'nca ba'ija'guêta'an, si'arên ja'ansi'quê ba'ija'guê'ê mê'ê.

Gare ñu'ñujeiñe beoguê ba'iguê'ê mê'ê, baguê Zinni cani achobi Riusu.

¹³ Ja'nca cani achoguêbi baguê Zinni ên cocare'ga cani achobi. Baguêre guênamê re'oto yo'o con hua'nare ja'nca gare cani achoye beoguê baji'i:

Yê'ê jêja ca'ncona bêani, yê'ê naconi ai ta'yejeiye guansegûê ba'ijê'ên.

Mê'ere je'o bacua carajei ñêsebê têca, yê'ê naconi te'e guansegûê ba'ijê'ên, cani achobi.

¹⁴ Ja'nca cani jo'casi'quê sêani, Riusu guênamê re'oto yo'o con hua'na ba'iyete masiye poreyê mai. Riusure yo'o concua se'ga'ê. Baguêbi bacuare cuencueni, baguê bain baguê naconi te'e ba'ija'cuare conni cuiraye raobi.

2

No hay que descuidar la salvación

¹ Ja'nca sêani, mai Êjaguêbi baguê cocarebare quêani achoguêna, maibi jo'cani senjoja'ñe cajên, baguê cocare quê'rê te'e ruiñereba achani yo'oñu cayê. ² Riusu ira coca

cani jo'case'ere ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu anje hua'nabi cani jo'cajënna, Riusu bainbi te'e ruiñereba yo'oye bahuë. Yo'oma'itoca, Riusubi ga gu'aye yo'ose'ere ëñani, ba banguë si'nseyete cuencueni jo'caguë ba'nji. ³ Ja'nca si'nseguëna, maibi yureña Cristo tëani bayete güetoca, Riusu bënni senjoñete gare jëaye beoji. Mai Ëjaguë Jesucristobi ru'ru baguë tëani ba cocare quëani achoguëna, baguëte achasi'cuabi yo'je ba cocare maini masi güesehuë. ⁴ Masi güesejënna, Riusubi bacua coca cayete te'e ruiñe ba'iyë masi güeseza caguë, baguë bain quëani achoculare conguë, ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñoguë, baguë Espiritute bacuana raobi. Raoguëna, bacuabi ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua ruën'ë, Riusubi ga banguë yo' cuencueguëna. Riusubi baguë mame cocare ja'nca cani jo'caguëna, te'e ruiñereba achajën bañuni.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Riusu ba'i re'oto ti'anja'ñete cato, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi gare guanseye beoye ba'ija'cua'ë, ën re'oto guansese'e'ru. ⁶ Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, baguë bainbi baguë ba'i re'otore guanseyën ba'ija'cua'ë. Ñaca caji:

Riusu, më'ëbi bain ba'iyete ëñaguë, ta'yejeiye beo hua'nareba ba'icua'reta'an, çmë'ë guere bacuare ai ta'yejeiye ro'taguë ëñaguë'ne?

çMë'ë guere bacuani ta'yejeiye ba'i güesequë'ne?

⁷ Bainre re'huani jo'cani, guënamë re'oto yo'o con hua'na ba'iyë'ru reño ñësebë quë'rë yo'je ba'ijënna, ja'nrebi jë'te, bacuare ai ta'yejeiye ba'icua're re'huaye ro'tayë më'ë.

Bacuare ai ruiñe ëñani bojoja'guë'ë më'ë.

⁸ Ja'nca ëñani bojoguë, bacuare si'a ën re'oto ba'iyete guansecuare re'huaja'guë'ë më'ë, cani jo'case'e ba'iji.

Ja'nca cani jo'case'e sëani, baguë bainbi si'ayereba guanseyën ba'ija'cua'ë. Guanseyënna, si'a ba'i hua'nabi achani Ja'ë'ë cajën yo'ojën ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ija'cuata'an, yureña baguë bainbi si'aye guanseye cato, yuta caraji bacuare. ⁹ Ja'nca ba'icuata'an, maibi yureña Jesucristo ba'iyete masini, baguë ta'yejeiye ba'iyete ye'yeyë. Riusubi baguëte cuencueni, reño ñësebë ba'iguëna, baguëte anje hua'na ba'iyë'ru quë'rë yo'je ba'i hua'guëre re'huani, ja'nrebi baguëte ai ta'yejeiyereba Ëjaguëre re'huani jo'cabi. Riusubi si'a bainni ai yëguë, Jesucristote raoni, mai ro'ire junni tonguëre re'huani, maina raobi. Raoguëna, mai ro'ire ai yo'oni, ja'nrebi ai ba'iyë ai ta'yejeiye Ëjaguë ruinsi'quëbi Riusu naconi te'e ba'iji.

¹⁰ Ja'nca ai yo'oguëna, Riusubi te'e ruiñe ro'tani, Jesusre maina raobi. Si'a ën re'oto baguë yëse'e'ru re'huani jo'casi'quëbi ai jai jubë bainre tëani baye ro'taguë, bacua jëayete ëñoguëbi ai re'oye conja'guë caguë, baguëte ai yo'ojai hua'guëre re'huani raobi. ¹¹ Raoguëna, baguë bain ba'ija'cuare recoyo tënorea tënoji. Tënoquëna, maibi baguë naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijën, si'acuabi Riusuni Taita cajënna, baguë'ga maini Yë'ë bainreba'ë maire ai bojoreba bojoguë caji. ¹² Riusu coca cani jo'case'e'ru maire caji:

Riusu, më'ë ta'yejeiyereba ba'iyete yë'ë bainreba ba'icuan masi güeseza.

Si'a më'ë bainbi ñë'cajënna, më'ë ba'iyete ai re'oye cani achoja'guë'ë yë'ë, caji Riusu.

¹³ Yequëru'ga ëñato, ñaca caji:

Riusu, më'ëni si'a recoyoreba ro'taza caji.

Yequëru'ga:

Riusu, yë'ë, yë'ë bainreba më'ë cuencueni jo'casi'cua, si'acuabi më'ë cayete achani yo'oye ëjojën ba'iyë, caji.

¹⁴ Ja'an bainreba ba'iyete cato, ën yija ba'i hua'na se'ga ba'iyë. Anje hua'na ba'iyë'ru beoyë. Ja'nca ba'icua sëani, Jesusbi ën yija bainre ëñani, yë'ë'ga güina'ru banguë runni baza caguë yo'obi. Ja'nca yo'oguë, zupai huati, bainni junni huesë güesequë, ja'anguëni huesoni si'aye ro'taguë, mai ro'ire junni tonbi baguë. ¹⁵ Ja'nca junni tonguë, bain hua'na yua junni huesëyete gare se'e huaji yëye beoye ba'iyë. Zupai huati zoe zemosi'cua ba'ijënna, bacuare tëani etobi Jesús. ¹⁶ Ja'nca yo'oguëna, ëñere te'e ruiñe masiyë mai. Anje hua'nani conni cuiraye ro'tamaji'i. Baguë bainreba, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, Taita Abraham mamacua casi'cua, ja'ancuani conni cuiraye ro'taguë raji'i. ¹⁷ Ja'nca raiguëbi baguë bainreba ba'iyë'ru güina'ru te'e ba'iguë'ru runji'i. Ja'nca ruinguëbi bacuani conni cuiraye te'e ruiñereba yo'oye poreguë baji'i. Bacua quë'rë ta'yejeiye pairi oiguë coñe'ru bacua recoyo tëno güeseni, te'e ruiñe conni cuiraguë raji'i. Riusu cuencueni raosi'quë sëani, bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere tëno güeseni saozu caguë, mai ro'ire junni tonguë raji'i. ¹⁸ Ja'nca raiguëbi zupai coqueguë chois'e'ere ai yo'oguë etajëisi'quë sëani, zupaibi maire'ga coqueguë choiguëna, mai'ga ai yo'ojënna, maini te'e ruiñe conni etoye pore Ëjaguë'bi ba'iji.

3

1 Ja'nca yo'oye pore Ējaguē ba'iguēna, mēsacua yua yē'ē bainreba ai yēsī'cua, Riusu ba'i re'otona choisi'cua sēani, yureca mai Ējaguē Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete ro'tajēn ba'ijē'ēn. Riusubi baguēte cuencueni raoguēna, maire recoyo te'e conni tēnoguē rajī'i. Maini ta'yejeiye pairi oiguē coñe'ru maini conguē, mai ba'iyete Riusuni sencaiguē ba'iguēna, baguēni si'a recoyo ro'tajēn ba'iyē mai. 2 Riusubi baguēte cuencueni raoguēna, Riusu yēse'e'ru te'e ruiñe yo'oguē bajī'i. Mai ira bainguē ba'isi'quē Moisés hue'eguē ba'isi'quēre'ga ro'tajē'ēn. Riusubi Israel bain ējaguē ba'iyē guanseguē, baguē ba'i huē'ere yo'oye guanseguēna, Riusu yēse'e'ru te'e ruiñe yo'oguē bajī'i. 3 Ja'nca yo'oguē ba'isi'quēta'an, Jesusbi yua Moisés ba'ise'e'ru quē'rē ai ta'yejeiye Ējaguē cuencuesi'quē ba'iji. Jesús yua Riusu bain jubē re'huayē guansesi'quē sēani, Moisés ējaguē ba'ise'e'ru quē'rē ta'yejeiye ba'iji. 4 Bain hua'nabi huē'e yo'oye masicuata'an, Riusu yua ai ta'yejeiye ba'iguēbi si'aye yo'oni jo'caye te'e ruiñe masiji. 5 Moisés ba'iguē ba'ise'ere cato, Riusu yo'o coñe cuencuesi'quēbi Riusu guansese'ere te'e ruiñe yo'oguē, Riusu ba'i huē'ere re'huani babi. Riusu jē'te caya'ete achani, bain hua'nani quēani achoguē bajī'i. 6 Ja'nca yo'o conguē ba'iguēna, Cristo yua Riusu Zin sēani, Moisés'ru quē'rē ta'yejeiye ba'iguēbi ba'iji. Moisésbi Riusu ba'i huē'ere yo'osi'quēta'an, maibi yureña Cristo naconi te'e ba'ijēn, Riusu ba'iru ba'icua'ē mai. Baguē bainreba re'huasi'cua'ē. Ja'nca sēani, Cristo tēani baja'yete gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajēn ba'itoca, baguē bainrebare maire re'huani baji.

Reposo del pueblo de Dios

7 Cristo yua quē'rē ai ta'yejeiyereba Ējaguēre sēani, Riusu Espiritubi maini ganreba yihuoguē, ñaca caji:

Riusubi mēsacuani yihuoyete caguēna, ja'ansi'cua te'e ruiñe yo'ojēn ba'ijē'ēn.

8 Mēsacua ira bain ba'isi'cua yo'ojēn ba'ise'e'ru yo'oye beoye ba'ijē'ēn.

Riusubi bacuare beo re'otona sani, baguē ta'yejeiye yo'ore yo'oni ēñoguēna, bacuabi ro cue'yoni, baguē yēse'e'ru yo'oye ro gu'a güejēn bateña.

9 Yē'ē yua cuarenta tēcahuēan ta'yejeiye yo'o yo'oni bacuani cuiraguē ba'iguēna, bacuabi yē'ē case'ere ro achajēn, yo'oye gu'a güejēn ba'nhuē.

10 Ja'nca ba'ijēna, yē'ē yua ja'an bainre ēñaguē, bacuani ai bēinreba bēn'ē.

Ro bacua gu'a ēase'e se'ga yo'oye ro'tajēn ba'icua'ē cahuē.

Yē'ē yēse'ere caguēna, bacua yua ro cue'yoni, tin yo'oye yēcua'ē, ro'taguē ēñahuē yē'ē.

11 Ja'nca yo'oye yējēna, yē'ē'ga bacuani bēinguē, ganreba cahuē: Yē'ēna rani, yē'ē naconi bēani huajēye yētoca, bacuare gare ēnseguē ba'ija'guē'ē yē'ē cahuē, cani jo'cabi Riusu Espiritu.

12 Ja'nca cani jo'caguēna, yureca yē'ē bain ai yēsī'cua, mēsacua ēñajēn ro'tajēn ba'ijē'ēn.

Mēsacua yequērē Riusu case'ere recoyo ro'tama'itoca, ēñajēn ro'tare bajē'ēn. Gue cue'yoye beoye ba'ijēn, mai Taita Riusu yēse'e'ru gare tin yo'oye beoye ba'ijē'ēn. 13 Riusubi maini ja'nca ganreba yihuoguēna, mēsacua jubē si'acua yua sa'ñeña yihuoreba yihuojēn ba'ijē'ēn. Riusu bēani huajē güeseye tēca gare gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijē'ēn. Gare coque güesema'ijē'ēn. Riusu yēye'ru tin yo'oye ro'ta bi'ratoca, Riusure jo'cani senjoñē. 14 Ja'nca sēani, Riusure gare jo'cani senjomajēn, baguē cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tajēn, baguē yēse'e'ru gare jo'caye beoye yo'ojēn ba'itoca, Cristo naconi te'e zi'inni ba'icua gare ba'iyē mai.

15 Ja'nca sēani, Riusu coca cani yihuose'ere te'e ruiñe achajēn ba'ijē'ēn:

Riusubi yureña baguē yihuoyete caguēna, ja'ansi'cua yo'ojēn ba'ijē'ēn.

Mēsacua ira bain ba'isi'cuabi Riusuni ro achajēn, baguē case'ere yo'oye gu'a güejēna, mēsacua yo'oye beoye ba'ijē'ēn.

16 Bacua yua Moisés guansese'ere achani, Egipto yijare gare jo'cani saisi'cuata'an, ja'ansi'cuabi cue'yoni, Riusu case'ere ro achajēn, tin yo'ojēn bateña. 17 Ja'nca yo'ojēn, cuarenta tēcahuēan gare jo'caye beoye Riusuni gu'aye yo'ojēna, ja'ancuani bēni senjobi Riusu. Riusubi bēni senjoguēna, bacua junni huesereña. Junni huesesi'cuabi beo re'otona ro senjosi'cua unteña. 18 Riusu yēse'ere yo'oye gu'a güecua sēani, Riusu naconi te'e bēni huajēye gare poremateña bacua. Ja'anre bacuani si'a jēja cani jo'caguēña Riusu. 19 Bacua yua ja'nca ba'ijēna, mēsacua ro'tani ye'yejē'ēn. Riusuni recoyo ro'taye gu'a güecua sēani, Riusu ba'iruna ti'añe gare poremateña bacua.

4

1 Yureca, Riusubi baguē naconi bēani huajē cocare maini cani jo'caguēna, mēsacua achani, ja'anre ro'tare bajē'ēn. Yequērē gu'a recoyo re'huani Riusuni recoyo ro'taye jo'catoca, Riusute ti'añe poremateña. 2 Riusubi baguē tēani ba cocare mai ira bain ba'isi'cuani quēani achoni, ja'nrebi maire'ga baguē bojo güese cocare quēani acho güesebi. Ja'an ba'isi'cuabi Riusu cocare ro achani, baguēni recoyo ro'taye gu'a güecua sēani, Riusu insija'yete gare

coye beoye ba'iyë. ³ Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'icuaca Riusuna ti'anni, baguë naconi te'e bëani huajëye poreja'cua'ë.

Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën:

Yë'ë yua bacuani ai bëinreba bëinguë cani jo'cahuë.

Yë'ëna ti'anni bëani huajëye gare porema'ija'cua'ë mësa'cua, caguë cahuë yë'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

Ru'rureba ba'isirën, ën yija re'huani jo'casirën ba'iguëna, Riusubi bain bëani huajëyete re'huaguëña. Re'huasi'quëta'an, ja'ancuani bëinguë, baguë naconi te'e bëani huajëye gare ënseguëña. ⁴ Riusu naconi te'e bëani huajëyete cato, baguë coca toyani jo'case'e yequëruna ëñato, ñaca caji:

Siete ba'i umuguse ti'anguëna, Riusubi baguë yo'ore yo'oni tëjini, ja'an umuguse bëani huajëguëña.

⁵ Bëani huajëyete cani, ja'n'rëbi se'e yequëru'ga ñaca cani jo'cabi:

Ja'an bainbi yë'ë naconi te'e bëani huajëye gare porema'ija'cua'ë.

⁶ Riusubi baguë bain naconi te'e bëani huajëye ro'taguë, ja'ancia baguë tëani ba cocare recoyo ro'taye gu'a güejëna, baguëna ti'añe ënsebi. ⁷ Ënseguë, yureña baguë bain ti'añete yuta ëjaji. Mai ira Taita ba'isi'quë Davidbi jë'te Riusu cocare maini quëani achoguëna, Riusu choiyete masiyë mai:

Yureña, Riusubi mësa'cua yihuoyete caguëna, mësa'cua gue cue'yoye beoye achani yo'o'jën ba'ijë'ën.

⁸ Baguë naconi bëani huajëyete cato, mai ira bainguë ba'isi'quë Josué choise'ere cama'iji Riusu. Josuebi Riusu bainni si'arën bëani huajë güesetoca, jë'te yeque bëani huajë cocare cama'ire'abi Riusu. ⁹ Ja'nca cani jo'casi'quë sëani, Riusu bainrebabi baguëna ti'anni, baguë naconi te'e bëani huajëye poreja'cua'ë. ¹⁰ Riusu bëani huajë umuguse, ja'an umugusebi ti'anguëna, Riusu naconi te'e bëani huajëye yëcuabi bacua yo'ore jo'caci, bëani huajëja'cua'ë. Riusubi ën yija re'otore re'huani tëjini, ja'n'rëbi bëani huajëguëna, baguë bainrebabi baguë bëani huajëse'e'ru bëani huajëye poreja'cua'ë. ¹¹ Ja'nca sëani, si'a jëja recoyo re'huani, Riusu case'ere jo'caye beoye yo'o'jën bañuni. Gue cue'yoye beoye ba'ijën, Riusu bënni senjoja'ñete jëajën bañuni.

¹² Mai Ëjaguë Riusubi ai ta'yejeiye ba'iguëbi si'a mai ba'iyete te'e ruiñe masiguë'bi ba'iji. Baguë cocarebare maini masi güeseguë, Riusubi maini ëñani, mai recoyo ro'tayete masi güeseji. Mai ba'iyë, mai recoyoreba yahue ro'taye, si'aye beoru ëñani masiji Riusu. Guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña ai së'a hua'tibi mai jë'o bacuani huani bacua gu'an, bacua gu'an ri'ngarëan tëca yëtoye'ru, mai recoyo ro'taye si'aye masini, mai gu'a ëase'ere maini masi güeseji Riusu. ¹³ Ja'nca sëani, Riusubi baguë ñacobi maini ëñato, gare gatini jëaye beoye ba'iyë. Si'a bain ba'iyë, bacua si'si recoyo ba'iyete masiyereba masiji Riusu. Ja'nca masiguëbi si'a mai gu'aye ro'tase'ere sehuoye senni achaja'guë'bi maire.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴ Maire ja'nca masireba masiguë sëani, mai Ëjaguë Jesusni gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni. Baguë yua Riusu ba'i re'otore ba'iguëbi, Riusu Zin gañaguë ba'iguëbi mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iji. ¹⁵ Mai ira bain ba'isi'cua pairi ta'yejeiye ëjaguë oiguë conse'e'ru maini quë'rë ta'yejeiye oiguë conji. Maibi jëja beojëna, maini conni cuiraye masiji. Zupai huatibi maini gu'aye yo'oye coqueguë choiguëna, Jesusna te'e zi'injëna, maini tëani baye masiji. Zupaibi baguëni quë'rë ai coqueguë choiguëna, baguëbi jëja recoyo re'huani, gu'a jucha yo'oye beoye bajji'i. ¹⁶ Ja'nca jëja baguëbi maini oiguë coñe pore Ëjaguëbi ba'iguëna, maibi huaji yëye beoye baguë jëja guëna seihuëna ti'anni, baguë ro'insini coñete conni bañuni. Maire caraguë ba'iyë si'aye maina ro'insini coñe ai masiji baguë.

5

¹ Mai ira bain ba'isi'cua bacua ta'yejeiye pairi ëjaguëte cuencueni re'huase'ere ro'tani, Cristo ba'iyete ye'yejë'ën. Bacuabi cuencueni re'huani, bacuani cajën ba'iyë: Mai ba'iyete Riusuni ujacajj'ën. Maibi Riusuni gugurini rëanjëna, mai jo'yare huani Riusuna ëoni insiguë, mai gu'a jucha yo'o'jën ba'ise'ere se'e ro'tama'ine senjë'ën, cajën ba'iyë. Ja'nca cajëna, bacua ta'yejeiye pairi ëjaguëbi ja'nca yo'ocaguë ba'iji. ² Baguë yua bainguë ba'iguëbi jëja beoguë sëani, ro'huësë ëaye ba'icuare, te'e ruiñe yo'oye porema'icuare ja'ancuare bojora'rë yihuoye masiji. ³ Ja'nca masiguëbi Riusu misabëna sani, bain jo'yare huani, Riusuna ëoni mëoguë, bain gu'a jucha, baguë gu'a juchare'ga, ja'anre se'e ro'tama'ine Riusuni senji.

⁴ Ja'nca yo'oguëbi ro'baguë ro'taye se'gare yo'oma'iji. Riusubi baguëte cuencueni, ta'yejeiye pairi ëjaguëre re'huaguëna, bain ba'iyete Riusuni ujacaguë ba'iji. Mai ira pairi ëjaguë ba'isi'quë Aarón hue'eguë ba'isi'quë, baguë ba'ise'e'ru ba'iyë bain ta'yejeiye pairi ëjaguë re'huasi'quë ba'iguëna, ⁵ Cristo'ga ja'nca ba'iji. Ro'baguë ro'taye se'gare yo'omaji'i.

Riusubi cuencueni re'huaguëna, mai ta'yejeiye pairi Ëjaguë'bi ba'iji. Mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iji. Riusubi baguëte cuencueni re'huaguë, baguëni cabi:

Më'ë yua yë'ë Zinrebabi ba'iyë.

Yure umuguse më'ë Taita ba'iguëbi më'ëni cuencueni, bainna saoyë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

⁶ Cani jo'cani, ja'n'rëbi se'e yeque coca baguëni cabi:

Bain pairi ta'yejeiye Ëjaguëre më'ëre re'huaguëna, gare carajeiye beoye bain ba'iyete yë'ëni ujacaguë ba'iyë më'ë.

Melquisedecre cuencueni re'huase'e'ru më'ëre'ga cuencueni re'huahuë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

⁷ Ja'nca cani jo'caguëna, Jesús yua bainguë runni, ën yijare ba'iguëbi Riusu yëse'ere te'e ruiñereba yo'oguë, si'a jëja oiguë güiguë, Riusuni senreba senguë baji'i: Taita, yë'ë junni toñe ti'anguëna, më'ëbi yë'ëre tëani baye poreyë, senguë cabi. Caguëna, Riusubi baguë sense'ere achani conbi. ⁸ Jesucristo yua Riusu Zin ba'iguëta'an, baguë yua Riusu case'ere achani te'e ruiñe yo'oguë, ai yo'oye babi. ⁹ Ja'nca ai yo'oguëna, Riusubi quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëre baguëte re'huabi. Ja'nca re'huaguëna, si'a bain Cristo cocare te'e ruiñe achani yo'ocua, ja'ancuare carajeiye beoye tëani baye poreguëbi ba'iji Cristo. ¹⁰ Riusu ta'yejeiye pairi Ëjaguëre re'huasi'quë sëani, maire tëani baye poreji. Melquisedec re'huaguë ba'ise'e'ru re'huasi'quë'bi Cristo.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹ Melquisedec re'huaguë ba'ise'e'ru ta'yejeiye pairi Ëjaguëre re'huase'ere cato, mësacuanu yuta ye'yoye caraji. Mësacua yuta ro achajën te'e ruiñe ye'yeye porema'icua ba'ijëna, yureña ja'an ba'ise'ere ye'yoma'inë yëquëna. ¹² Mësacua yua Cristo bain zoe ruinsi'cuabi yureña Cristo ba'iyete ai re'oye masijën ba'ire'ahuë. Yequëcuanu Cristo ba'iyete te'e ruiñe ye'yoyën ba'ire'ahuë mësacua. Ja'nca ye'yoma'icua yuta Cristo ru'ru ye'yose'ere ye'yeye caraji mësacuare. Ja'nca huesë hua'na sëani, zin hua'na chuchu hua'na ru ba'iyë. Jëja beocua sëani, hua'ire aiñe yuta porema'inë. Mësacua'ga jëja beo hua'na güina'ru ruinsi'cua ba'iyë. ¹³ Zin hua'na chuchu hua'na jëja beo hua'na sëani, yuta te'e ruiñe yo'oye porema'i hua'na ba'iyë. Mësacua'ga güina'ru recoyo jëja beocuabi Cristo ba'iyete te'e ruiñe masimajën, re'oye yo'oye yuta huesëcua'ë mësacua. ¹⁴ Hua'ire aiñe porecua yua jëja bacua ba'ijëna, mësacua yua Cristo ba'iyë, baguë yëye te'e ruiñe yo'oye, ja'anre jo'caye beoye yo'otoca, jëja recoyo bacua ruiñe mësacua. Re'oye yo'oye, gu'aye yo'oye, te'e ruiñe masiye ti'añë mësacua.

6

¹ Ja'nca sëani, Cristo ba'iyete quë'rë te'e ruiñe ye'yeyën bañuni. Ja'nca ye'yeni, recoyo quë'rë jëja bacua runni bañuni. Cristo ru'ru ye'yosi cocare ye'yeni tëjisi'cua sëani, ja'an se'gare quë'rë se'e achafu caye beoye ba'ijë'ën. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere jo'cani senjoñe, Riusuni si'a recoyo ro'taye, ² bautiza güeseye, Riusu Espiritu gaje meni ton güeseye, ju'insi'cua go'ya raiye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'an coca se'gare quë'rë se'e achafu caye beoye ba'ijë'ën. ³ Riusubi yëtoca, ja'an cocare ye'yeni tëjisi'cua sëani, Cristo ba'iyete quë'rë re'oye ye'yeyën, recoyo quë'rë jëja bacua runni bañuni, cayë.

⁴ Ja'nca ruinma'itoca, yequë'rë Riusuni zi'iñe gare jo'cama'ïne. Gare jo'catoca, Riusuni se'e recoyo zi'iñe porema'inë. Mësacuabi Riusu tëani bayete ye'yeni, Cristo naconi te'e ba'ija'yete masini, Riusu Espiritute coni bani, ⁵ Riusu cocareba te'e ruiñe cani jo'case'ere bojoni, Cristo ta'yejeiye yo'o yo'oni conse'ere masini, ⁶ ja'an si'aye ye'yeni ja'n'rëbi Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, se'e Cristona ti'anni baguëna recoyo te'e zi'iñe gare porema'inë. Ja'nca jo'cani senjotocabi Riusu Zin crusu se'nquehuëna quensi'cua'ru te'e ba'iyë. Gu'a jucha yo'ocua'ru ba'ijën, Cristoni jayajën, baguëte gu'aye cajën ba'iyë. ⁷ Mai zio tanse'ere ro'tani ye'yeyë'ën. Aonra'carëan re'ora'carëan ba yijana tanjënna, ja'n'rëbi re'oye ocoguë ba'iguëna, ja'an yijana re'o aon quëintoca, Riusubi ëñani, Ai re'o yija'ë caguë bojoji. ⁸ Miu, susi, ja'an se'ga huitoca, Gu'a yija'ë caji Riusu. Jo'cani senjoni ëoni si'añu caji Riusu.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Ja'nca si'a jëja yihuojën cacuata'an, mësacua yua Cristo bain tëani basi'cua ba'iyete te'e ruiñe masiyë yëquëna. ¹⁰ Riusu yua gu'aye yo'oye beoye ba'iguëbi mësacua recoyo ro'tajën re'oye yo'ojën ba'ise'e, mësacua yua Riusu bainrebare oijën conse'e, mësacua yua Riusu ro'ire re'oye yo'o conjën ba'ise'e, ja'an si'aye ëñani, baguë insija'yete mësacuanu jo'caye ai ro'taji Riusu. ¹¹ Yëquëna'ga mësacua si'acuare ro'tajën, mësacuanu coca yihuojën. Cristo in raiye tëca gare jo'caye beoye Riusu coca cani jo'case'ere te'e ruiñereba si'a recoyo ro'tajën, baguëni te'e ruiñe yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹² Gare ñame ëaye beoye ba'ijë'ën. Riusu bainreba baguë cocareba si'a recoyo ro'tajën, baguë insija'yete gare jo'caye beoye ëjojën ba'icua, ja'ancua ba'iyë'ru güina'ru ba'ijën, Riusu yo'o case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën.

¹³ Riusu bainreba baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, bacua ba'iyete masiye yëtoca, Abraham yo'ose'ere ro'tani ye'yejë'ën. Riusubi baguëni jaijei cocare cani jo'caguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete masi güeseguë, ¹⁴ baguëni te'e ruiñe cayete cani jo'caguëña: "Më'ëni ai ta'yejeiye conguëbi më'ë bain rajia'cuare re'oye yo'oni, bacuare jaijei güeseyë yë'ë" cani jo'caguëña. ¹⁵ Ja'nca cani jo'caguëna, Abraham yua Riusu case'e ba'ija'ye tëca gare ya'jaye beoye ëjoguë baquëña. Ja'nca ëjoguë ba'iguëna, Abrahamna insiguëña, baguë cani jo'case'e'ru. ¹⁶ Bain hua'na yua sa'ñeña ro'ija'ye cajën, bacua te'e ruiñe cayete masi güeseyë yëtoca, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete cani achojën ba'iyë, bacua yo'oye poreyë'ru quë'rë ta'yejeiye yo'oye poreguë sëani. ¹⁷ Riusu'ga baguë bainrebani baguë insijai cocare cani jo'cato, baguë te'e ruiñe yo'o'ja'yete bacuani masi güeseyë yëguë, baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreyete bacuani masi güeseguë baji'i. ¹⁸ Ja'nca cani jo'cani, ja'nrebi baguë ta'yejeiyereba yo'o'ja'yete masi güeseguëna, Riusu te'e ruiñe cayete re'oye masiyë mai, Riusubi gare coqueyë beoye ba'iguëre sëani. Ja'nca coquema'iguëna, Riusuna huaji yëye beoye ti'añe poreyë mai. Maire etoni saoma'iguë sëani, baguë cuirani conni insija'yete te'e ruiñe coni baja'cua'ë mai. Aito. Te'e ruiñereba cani jo'caguëbi maire tëani baja'guë'bi. ¹⁹⁻²⁰ Ja'nca maire tëani baja'guë sëani, maire gare jo'cani senjoñe beoye ba'iji. Maire tëani baja'yete te'e ruiñereba masiyë mai. Jesusbi Riusu ba'irurebana ti'ansi'quëbi mai ba'iyete sencaiguë ba'iguëna, ma'ga Riusu ba'irurebana ti'añe poreyë. Mai ira bain ba'isi'cuabi bacua ta'yejeiyereba pairi ëjaguëte cuencuejënna, baguëbi yua Riusu ba'irureba ba can huë'e sa'nahuërebana cacani, Riusu bain ba'iyete sencaiguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Jesus'ga Melquisedec ba'ise'e'ru mai ta'yejeiye pairi ëjaguë runni, mai ba'iyete Riusuni jo'caye beoye sencaiguë ba'iji.

7

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

¹ Ba Melquisedec ba'iyete ro'tani, Jesús ba'iyere'ga masiye poreyë mai. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë Riusubi Melquisedecre cuencueni raoguëna, Riusu pairi ëjaguë ta'yejeiye ëjaguë runquëña. Riusu bain ba'iyete Riusuni sencaiguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, mai ira Taita ba'isi'quë Abraham hue'eguë ba'isi'quëbi tin bain ëjacua je'o bajën ba'isi'cuani guerra huani senjoguë saisi'quëbi baguë huë'ena go'iguë baquëña. Go'iguëna, Melquisedecbi baguëni tëhuoni, Riusubi më'ëni re'oye conni insija'guë, cani jo'caguëña. ² Ja'nca cani jo'caguëna, Abrahambi bojoguë achani, ja'nrebi baguë bonse je'ocuanani tëani base'e si'ayete cuencueni, décima parte ba'iyete inni, Melquisedecna ro insiguëña. Melquisedec mamire ro'tato, quë'rë te'e ruiñe yo'o ëjaguë'bi caji. Baguë'ga Salem huë'e jobo, bojo güese jobo, ja'an jobo ba'iguëbi bainni sa'ñeña bojo güese ëjaguë'bi baquëña. ³ Pé'caguë sanhuëre cu'eto, gare beoguë baquëña. Gare të'ya raima'isi'quë baquëña. Gare junni huesëye beoye baquëña. Gare carajeima'iguë sëani, Riusu Zin ba'iyere'ru baquëña. Riusu bain ba'iyete gare jo'caye beoye Riusuni sencaiguë baquëña.

⁴ Ja'nca ai ta'yejeiyereba pairi ëjaguë ba'iguëna, më'sacua ro'tajën ba'ijë'ën. Mai ira ëjaguë Abrahambi Melquisedecni ëñaguë, Yë'e'ru quë'rë ai ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji caguë, baguë bonse, je'o bacuani tëase'e décima parte cuencueni baguëna ro insiguëña. ⁵ Ro insiguëna, Abraham bain jë'te raisi'cua, Leví jubë ba'isi'cuabi Riusu pairi hua'na cuencuesi'cua bateña. Ba'ijënna, Riusu coca cani jo'caguëna, bacua bain yequë jubëan ba'icuabi Leví jubëna bonse ro insijën cuirareña. Bacua bonserë cuencueni décima parte ba'iyete inni, Leví jubëna ro insijën bateña, Riusu guansese'e sëani. Ja'nca ro insijën ba'isi'cuabi bacua bain Abraham mamacua yo'je raisi'cua bateña. ⁶ Melquisedec ba'iyete cato, Abraham baingüë beoguë baquëña. Ja'nca ba'iguëreta'an, Abrahambi baguë bonse décima parte ba'iyë baguëna ro insiguëña. Ro insiguëna, Abraham ba'iyete ai re'oye cani jo'caguë, Riusubi më'ëni re'oye conni insija'guë cani jo'caguëña Melquisedec, Abraham yua ai ba'iyë Riusu coca cani jo'case'ere achasi'quëta'an. ⁷ Riusu cocare ëñato, ñaca caji: "Ta'yejeiye ëjacuabi yo'je ba'icua se'gani re'oye coca cani jo'cayë." Ja'anre mai si'acuabi masiyë. ⁸ Leví jubë ba'icua cato, ro bain hua'na carajeijën ba'icuabi bacua bain bonserë ro insise'ere cojën bateña. Melquisedec ba'iyete cato, gare carajeiye beoguëbi Abraham bonse ro insise'ere cono baguëña. ⁹⁻¹⁰ Ja'nca sëani, Melquisedecbi Abraham ba'iyere'ru quë'rë ai ta'yejeiye ëjaguë ba'iguë. Abraham bain yo'je raisi'cua ba'iyere'ru quë'rë ai ta'yejeiye ëjaguë baquëña. Abraham yua baguë bonserë cuencueni, décima parte inni, Melquisedecna ro insiguëbi baguë bain yo'je raisi'cua ro'ire'ga ro insiguëña.

¹¹ Yureca, Leví jubë ba'icuabi Riusu pairi hua'na cuencuesi'cua ba'icuata'an, carajeiye se'ga ba'iyë bacua. Bacua uja huë'e yo'o coñe'ga carajeiye baquëña. Bacua'ga Riusu ira coca cani jo'case'ere bain hua'nani masi güesëjënna, bain hua'nabi te'e ruiñe yo'ojën, re'ojeiñu cacuata'an, gare re'ojeiye poremateña. Ja'nca poretoaca, yequë pairi ta'yejeiye

Ējaguē Melquisedec bain yo'je raija'cua cato, carajeiye beoguēte gare cu'ema'ire'ahuē. Leví bainguē Aarón, baguē bain yo'je raisi'cuabi mai ba'iyete Riusuni sencaiye porere'ahuē. ¹² Ja'nca sēani, Riusubi Leví jubē bain pairi hua'na ba'ise'ere jo'cani senjobi. Ja'nca jo'cani senjoguē, Moisés coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni re'ojeiye, ja'anre'ga jo'cani senjobi Riusu. ¹³ Jo'cani senjoni, mai Ējaguē Jesucristore cuencueguēna, maire Riusuni sencaiguē runji'i. Ja'nca ruinsi'quēbi Leví bain jubē tin jubēbi raisi'quēbi ba'iji. Ja'an jubē bainbi Riusu huē'e misabē yo'ore gare yo'oni coñe beoye bateña. ¹⁴ Mai Ējaguē Jesucristobi Judá jubēbi raisi'quē ba'iguēna, mai si'acuabi masiyē. Moisesbi baguē ira coca cani jo'caguē, Judá bain pairi cuencueja'cuare quēamaquēña.

¹⁵ Ja'nca quēama'iguēna, Riusubi maini re'ojei güeseye ro'taguē, yequē pairi ta'yejeiye Ējaguēte cuencueni, maina raoguēna, quē'rē te'e ruiñe masiyē mai. Jesucristote raoguēna, Melquisedec ba'iyē'ru carajeiye beoye ba'iguēbi maire Riusuni sencaiguē ba'iji. ¹⁶ Moisés ira coca cani jo'case'e'ru Cristore cuencuemaji'i Riusu, Leví bain carajeija'cua ba'isi'cuare sēani. Riusubi Cristore cuencueni raoguēna, ai ta'yejeiyereba ba'iguēbi ti'anni, gare carajeiye beoye ba'iji baguē. ¹⁷ Baguē ba'iyete cato, Riusu coca cani jo'case'ere ēñajē'ēn. Ñaca caji:

Bain pairi ta'yejeiye Ējaguēre mē'ēre re'huaguēna, gare carajeiye beoye bain ba'iyete yē'ēni ujacaiguē ba'iyē mē'ē.

Melquisedecre cuencueni re'huase'e'ru mē'ēre'ga cuencueni re'huahuē yē'ē, cani jo'cabi Riusu.

¹⁸ Ja'nca cani jo'caguēbi Moisés ira coca yo'oni re'ojeiye ēñani, "Bainbi ja'an cocare te'e ruiñe yo'oni re'o bain ruinjeiñe gare porema'iñē" cabi. Bainbi ja'an guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni ti'anma'iñē. Riusu bain ruiñe gare porema'iñē, cabi Riusu. ¹⁹ Ba cocare te'e ruiñe yo'oye yēcuata'an, bain gu'a jucha ba'ise'ere recoyo tēnoni saoye porema'iñē. Ja'nca poremajēna, Riusubi mai Ējaguē Jesucristore cuencueni raoguēna, baguē ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tani, Riusu ba'iruna ti'anni, baguēni recoyo te'e ruiñe zi'inni bojoye poreyē mai.

²⁰ Ja'nca baguēte cuencueni raoguē, Riusubi baguē ta'yejeiyereba yo'oye poreyete ai cani achoguē, baguēte cuencueni raobi. ²¹ Leví bain ba'isi'cuare cuencueni re'huato, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete cani achomaji'i. Jesucristoca ta'yejeiye pairi Ējaguē ruinguēna, Riusubi baguē ba'iyete ai ta'yejeiye poreyete cani achoguē, ñaca cani jo'cabi:

Mai Ējaguē Riusubi ta'yejeiye yo'oye poreyete casi'quēbi gare tin yo'oye beoye ba'iji.

Mē'ēre yua yē'ē ta'yejeiye pairi Ējaguēre re'huaguēna, gare carajeiye beoye ba'iguē'ē mē'ē, cani jo'cabi Riusu.

²² Ja'nca cani jo'casi'quēbi maire tēani ba cocare quē'rē ai re'oye cani achobi, Jesús yua maini oigüē conguēre re'huasi'quē sēani. ²³ Leví jubē bain yua pairi hua'na re'huasi'cua ba'ijēn, ai jai jubē bateña. Bain sēani, carajani, pairi ba'iyete jo'cajēna, yequēcua bacua bainbi mame bēani, pairi hua'na ruiñe bahuē. ²⁴ Ja'nca carajeicuata'an, Jesubi gare carajeiye beoye ba'iguē, Riusu bain ba'iyete jo'caye beoye Riusuni sencaiguē ba'iji. ²⁵ Ja'nca ba'iguēna, baguēni si'a recoyo ro'tacuabi Riusu ba'iruna ti'anni, Riusuni recoyo te'e zi'inni ba'ijēna, Jesubi bacuani tēani bani, bacua ba'iyete Riusuni jo'caye beoye sencaiguē ba'iguēna, bacuabi gare carajeiye beoye ba'iyē.

²⁶ Riusubi baguēte baguē ta'yejeiye pairi Ējaguēre re'huani raoguēna, ai re'oye ba'iji maire. Riusu ba'iyē'ru te'e ba'iguēbi gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iji. Te'e ruiñe ba'iguēbi gu'a bainna te'e zi'ñe beoye ba'iguēna, Riusubi baguē ba'iru ba'icuaire quē'rē ai ta'yejeiyereba Ējaguēre baguēte re'huani ēñobi. ²⁷ Leví jubē bain ta'yejeiye Ējacua ba'iyete cato, si'a umuguseña Riusu huē'e misabēna ti'anni, jo'yare huani ēoni, pico mēoñe bahuē. Ru'ru, bacua gu'a jucha ro'ire, ja'nrebi bacua bain gu'a jucha ro'ire sencaijēn bateña. Jesucristoca ja'nca si'a umuguseña yo'oye beobi. Baguē yua te'e viaje se'ga yo'oni, baguē se'gabi junni tonni, si'a bain gu'a juchare te'e jēana tēnoni senjobi. ²⁸ Moisés ira coca cani jo'case'ere ēñato, bain carajeija'cua yua ta'yejeiye pairi Ējacuare re'huasi'cua bateña. Ba'ijēna, Riusuca jē'te mame coca cani jo'caguē, baguē ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a jēja caguē, baguē Zinre cuencueni maina raoguēna, gare carajeiye beoye Riusu ba'iyē'ru ba'iji.

8

Jesús, mediador de un nuevo pacto

¹ Yureca, yēquēna yure case'ere ro'tani, ñaca quē'rē re'oye ye'yējē'ēn: Mai ta'yejeiye pairi Ējaguēreba ba'iyete cato, mai ta'yejeiyereba Ējaguē Riusu jēja ca'ncona bēani, baguē naconi te'e guansegüē ba'iji, guēnamē re'oto jēja guēna seiñuēre. ²⁻³ Ja'an Cristo ba'iguēbi Riusu cuencueni re'huasi'quēbi Riusu ba'irurebana te'e ruiñe ti'anni, baguē yo'o case'ere

re'oyereba yo'oni congüë ba'iji. Bain ta'yejeiye pairi ëjacua ba'iy'e'ru beoji. Bain hua'na se'gabi cuencueni re'huajëna, bain ta'yejeiye pairi ëjacuabi Riusu huë'e ën yija ba'i huë'ena cacani, jo'ya hua'nare huani, mai jucha ro'ire Riusuna insiñu cajën, ba misabëna ëoni picore mëojën ba'iyë. ⁴ Ja'nca ba'ijëna, Cristoca mai jucha ro'ire junni tonni, baguë recoyote Riusuna insibi. ⁴ Cristo yua ën yija bain pairi hua'na naconi ba'iyë gare porema'iji. Moisés coca caní jo'case'e'ru Riusuna ëoni insijën, ⁵ ro ën yija misabë yo' conjën ba'icua'ë. Riusu ba'irureba'ë cajën, Moisés guanseni jo'case'e'ru yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca yo'ojën ba'icua'abi Riusu mame re'huani jo'cája'yete ëñojëna, maibi masijën ba'iyë. Riusubi baguë yo'ore Moisesni caguë, "Yë'ë ën yija ba'i huë'ere yo'ocaijë'ën. Më'ë naconi cubëte ba'iguë case'e'ru güinareba'ru ba huë'ere yo'ocaijë'ën" caní jo'caguëña Riusu. ⁶ Ja'nca caní jo'caguë, Riusu ira coca caní jo'caguë bají'i. Ja'nca ba'iguëbi yurera maini mame cocare caní jo'caji. Cristote cuencueni raoguëna, Riusu yo'o case'ere quë'rë ai re'oye yo'oguë, mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iji. Riusu huë'e ën yija ba'i huë'e yo'o ma'carëan yo'oye'ru yo'oma'iji Cristo. Yo'oma'iguëbi guënamë re'oto Riusu ba'irurehana ti'anni, Riusu te'e ruiñereba yo'o congüë ba'iji. Riusubi maini quë'rë re'oye caní jo'casi'quë sëani, Cristobi mame yo'o congüë, maini quë'rë ai re'oye conni cuiraji baguë.

⁷ Baguë ira coca caní jo'case'ere masi güeseguëna, bainbi ja'an coca guansese'ere te'e ruiñe yo'oye poremajën baë'ë. Riusu bënni senjoja'fiete jëaye gare poremajën baë'ë. Poretoca, Riusubi baguë mame cocare caní jo'cama'ire'abi. ⁸ Baguë ira coca caní jo'case'ere jo'cani senjoni, mame cocare caní jo'caza caguëna, ën cocare ëñani masijë'ën:

Mai E'jaguë Riusubi coca caguëna, achajë'ën.

Yë'ë cuencuesi umuguseñabi ti'anguëna, Israel bain, Judá bain, si'a jubëte ñë'coni, mame cocare bacuana caní jo'cája'guë'ë yë'ë.

⁹ Bacua ira bain ba'isi'cuani caní jo'case'e'ru caní jo'cama'ija'guë'ë.

Bacuabi Egipto yija bainre yo'o concua zemosi'cua ba'ijëna, bacuare tëani sani, bacuare conni cuiraguë, yë'ë yo'ojai cocare bacuana caní jo'caguë ba'nhuë yë'ë.

Caní jo'casi'quëta'an, bacuabi yë'ë coca case'e'ru yo'oye jo'cani, tin yo'ojën ba'ijën ba'nhuë.

Ja'nca ba'ijëna, bacuare ëñama'iguë baë'ë.

Bacuani conni cuiraye jo'cahuë yë'ë.

¹⁰ Yureca, yë'ë bainreba Israel hue'eculare choini, mame cocare bacuani ñaca caní jo'caguë ba'ija'guë'ë yë'ë:

Ja'an umuguseña ti'anguëna, yë'ë yo'oye yëyete bacuani te'e ruiñe masi güesesa'guë'ë.

Masi güeseguëna, bacuabi si'a recoyoreba ro'tani, Riusu yëyete te'e ruiñe yo'ojën bañuni cajën ba'ija'cua'ë.

Ja'nca ba'ijëna, yë'ë yua bacua Riusureba ba'iguëbi bacuare conreba congüë, yë'ë bainre-bare bacuare re'huani baja'guë'ë yë'ë.

¹¹ Mame cocare ja'nca caní jo'caguëna, yë'ë bainbi yë'ë ba'iyete te'e ruiñe masiye poreja'cua'ë.

Yë'ë bain hua'nabi sa'ñeña cajën, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masijë'ën, yihuoye beoye ba'ija'cua'ë.

Si'a jubë ba'icua, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'acuabi yë'ë ba'iyete ëñani te'e ruiñe masija'cua'ë.

¹² Ja'nca masijëna, yë'ë yua bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere tënoni senjoni, gare se'e ro'tama'iguë ba'ija'guë'ë yë'ë, caní jo'cabi Riusu.

¹³ Ja'an cocare mame caní jo'caguë, baguë ja'anrë caní jo'case'ere se'e ro'tama'iguë ba'iji, bain yo'o yo'oni re'ojeiye porema'icua sëani.

9

El santuario terrenal y el santuario celestial

¹ Ja'nca ba'ijëna, Riusu mame coca caní jo'case'ere quë'rë re'oye masiye yëtoca, baguë ira coca caní jo'case'ere ro'tani ye'yëjë'ën. Riusubi baguë ira coca guanseni jo'cato, baguë ën yija huë'e ba'iyete, bain gugurini rëañete guanseguë cabi. ² Guanseguëna, Moisesbi Riusu ba'i huë'ere yo'oni, ru'ru ba'i sonohuë Riusu ba'i sonohuëte re'huaguëña. Ja'an sonohuëna ëñato, maja se'nquehuë baquëña. Riusuna insisi jo'jo aonbëan'ga mesa tontona tuñase'e baquëña. ³ Ja'nrëbi, yequë sonohuë, Riusu ba'irureba casi sonohuë baquëña. Ja'an reosi canre anconi cacayë. ⁴ Ja'an sonohuëna cacani ëñato, zoa curi misabë baquëña. Ma'ña sëñere toa zëonni tëose'e baquëña. Si'a ca'ncoñabi zoa curi re'huasi'cu baquëña. Sa'nahuëna ëñato, ru'ru maná aon Riusu bainna insisi aon zoa curi guënarote ayase'e baquëña. Ja'nrëbi, mai ira bainguë ba'isi'quë Aarón hue'eguë ba'isi'quë Riusu cuencueni re'huasi'quë sëani, baguë jorosi técabë baquëña. Ja'nrëbi, gata tontoña Riusu coca toyani jo'casi tontoña baquëña. ⁵ Ba gajongu ëmëje'ena ëñato, ta'yejeiye anje hua'na samucua

te'ntoni re'huasi'cuabi tuijën, bacua ganhua cabëanre ba ganjogu tapa ëmëje'enre saroni saosi'cua bateña. Ja'anru ba'iyete cato, bain gu'a jucha tënoni senjoru'ë. Ja'an yua Riusu ën yija ba'i huë'ere ba'iguëna, yureña ja'anre se'e quëama'ifñe yëquëna.

⁶ Riusu ën yija huë'e yua ja'nca ba'iguëna, pairi hua'nabi ru'ru ba'i sonohuëna cacajën, Riusu yo'o ma'carëan guanseni jo'case'ere yo'ojën bateña. ⁷ Quë'rë sa'nahuë ba'i sonohuëre cato, ta'yejeiye pairi ëjaguë se'gabi cacaye poreguë baquëña. Baguëbi cacato, te'e tëcahuëre cuencueni, te'e viaje se'ga cacaguë baquëña. Jo'ya hua'nare huani, bacua ziere sa'nahuërebana saye baguëña, baguë gu'a jucha, bain gu'a jucha, ja'an ro'ire Riusuna insiyete. ⁸ Ja'an yo'oguë ba'ise'ere ro'tato, Riusu Espiritubi maini ñaca ye'yoji. Riusu huë'e ën yija ba'i huë'ebi yuta carajeima'isi huë'e ba'iguëna, bainbi Riusu ba'iruna ti'añe yuta poremajën bateña. ⁹ Ja'an huë'ere ro'tato, Riusu mame coca caní jo'casirëne re'yeye poreyë mai. Ru'ru, ba pairi hua'nabi bain jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ire Riusuna insicajënna, bain recoyo tënoni senjoñe gare beoguëña. ¹⁰ Ro ëmëje'en ba'iyete tënoñe se'ga baquëña. Moisés ira coca guanseni jo'case'ru yo'ojën, bain aon aiñe poreye, gono uncuye poreye, bain ëntë abuye, bain ga'nihuë re'huaye, ja'an se'ga yo'ojënna, Riusu mame coca caní jo'cajairën ti'anguëna, ja'an ira coca caní jo'case'ere se'e yo'oma'ifñe baquëña.

¹¹ Ja'nrebi yo'je, Riusubi baguë ta'yejeiye pairi Èjaguëte Cristote re'huani raoguëna, maini re'oye coní cuiraguë rají'i. Ja'nca raiguë, Riusu huë'e guënamë ba'i huë'ena ti'anni, bain ro'ire Riusuna insini sencaza cabi. Ja'an guënamë ba'i huë'ere cato, bainbi yo'oma'ë. Riusu yo'osi huë'e quë'rë re'o huë'e ba'iji. ¹² Ja'an huë'e Riusu ba'i huë'ena cacaguë, te'e viaje se'ga cacani, baguë zie se'gare mai ro'ire jañuni tonni, mai tëani baja'yete re'huaguë, se'e yequë tëcahuë yo'oye beoye ba'iji. Gare se'e gu'a juchana zemoñe beoye ba'iyë mai. Baguë zie se'gare jañuni tonguë, jo'ya hua'na ziere Riusuna samají'i, ira bain pairi ëjaguë yo'ose'ru. ¹³ Ja'an pairi ëjaguëbi jo'ya hua'nare huani, bacua ziere sani, gu'a jucha bacuana cha'juani, bacua ëmëje'en ba'iyë se'gare tënoquë baquëña. ¹⁴ Ja'nca tënoquëna, Cristobi maina rani, quë'rë ai ba'iyë mai recoyorebare tënoni, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare tënoni senjoguëbi ba'iji. Riusu Espiritu carajeima'iguëbi yo'o güeseguëna, Cristobi gu'a jucha yo'oye gare beoguëbi baguë ziere jañuni tonni, mai recoyore mame re'huaguëna, mai Èjaguë Riusu carajeima'iguëni yo'o conjën ba'iyë poreyë mai.

¹⁵ Ja'nca junni tonni, mai recoyore mame re'huaguë sëani, mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iguëna, Riusubi baguë mame coca caní jo'case'ru baguë bainrebare maire re'huani baji. Ja'nca baguëna, baguë insija'ye caní jo'case'ere coní, si'arën bani, bojojën ba'iyë mai. Riusu ira coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni, Riusu bain ruiñe gare poremajën bateña. Gu'a jucha gare tënoñe poremajën bateña. Ja'nca poremajënna, Cristobi mai ro'ire junni tonguëna, Riusu mame coca caní jo'case'ru recoyo tënosi'cuabi baguë insija'yete coní baye poreyë mai. ¹⁶⁻¹⁷ Ën yija bain yo'ojën ba'iyete ro'tani, Riusu yo'ose'ere ye'yëj'ën. Èja bainguëbi baguë bonsere yequëcuana jo'caye yëto, ru'ru ba bonse coja'guëte cuencueni, utina toyani jo'caji. Jo'caguëna, ba bonse coja'guëbi ëja bainguë junni huesëye tëca bonse coyë gare porema'iji. Èja bainguëbi junni huesëguëna, ja'nrebi ba bonsere coní baye poreji. ¹⁸⁻¹⁹ Ja'nca ba'iguëna, Riusu coca caní jo'case'ere quë'rë re'oye masiye poreyë mai. Baguë ira cocare Moisesna caní jo'caguëna, Moisesbi jo'ya hua'nare huani, bacua ziere cha'juani tonguë baquëña. Riusu coca caní jo'case'ere ja'nca te'e ruiñe masi güeseguë baquëña. Si'a ba coca guanseni jo'case'ere bain ñë'cas'cuani quëani achoni, ja'nrebi toro bonsëguë, chivo bonsëguë, ja'an jo'yare huani, bacua zie jañuse'ere inni, oco naconi ja'meni, ja'nrebi oveja raña majei rañare hisopobi cabëna gueonni, ba ziena saënni, ja'nrebi zie cha'jua bi'raguëña. Ru'ru, Riusu coca toyani jo'casi pëbëna cha'juani, ja'nrebi si'a bain hua'nana zie cha'juaguë caguëña: ²⁰ "Ën zie jañuni tonse'ere ëñani, Riusu coca mësacuani te'e ruiñe caní jo'case'ere masini bajë'ën" caguëña. ²¹ Ja'nca caguë, güina'ru yo'oguë, ba Riusu huë'e, si'a baru ba'i ma'carëana zie cha'juaguëña. ²² Riusu ira coca caní jo'case'ru güina'ru yo'oguë baquëña. Bain hua'nabi Riusu ba'iruna ti'anni, Baguëni bojoza cajën, si'acuabi tëno güesëjën bateña. Ja'nca tëno güeseto, ba zie jañuse'ebi tëno güesëjën bateña. Ziere jañuma'itoca, bacua gu'a juchare tënoni senjoñe gare poremajën bateña.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Ja'nca yo'ojën ba'icuabi ro ën yija ba'i ma'carëanre tëno güesëjën bateña. Ja'nca tënojën, guënamë re'oto ba'iyete masi güesëjën bateña. Ëmëje'en se'ga tënojënna, yurera Cristobi mai ira bain ba'isi'cua tënojën ba'ise'ru quë'rë ai re'oye tënoni senjoni babi. ²⁴ Ba ën yija huë'e Riusu ba'i huë'e bain yo'osi huë'e, ja'anruna cacamají'i Cristo, te'e ruiñe ba'i huë'e beoguë sëani. Riusu te'e ruiñe ba'iru, guënamë re'oto, ja'anruna ti'anni, Riusuna mai ba'iyete sencaiguë ba'iji. ²⁵ Ira bain pairi ëjaguëbi jo'ya hua'na ziere inni, Riusu ba'irureba sonohuëna cacani, si'a tëcahuëan bain juchare sencaiguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Cristobi

ja'nca yo'omaji'i. ²⁶Yo'otoca, ên yija re'huani jo'casirênbi jo'caye beoye ai yo'oguê ba'ire'abi. Ja'nca yo'oye'ru yo'oma'iguêbi ên yija carajeirên ti'an bi'raguêna, te'e viaje se'ga Riusu ba'irurebana ti'anni ba'iji. Bain gu'a juchare gare tēnoni senjoza caguê, baguê ba'iyete Riusuna jo'cani, mai ro'ire junni tonni, baguê zie se'gare jañuni tonbi. ²⁷Ja'nca yo'oguêna, bain hua'na'ga te'e viaje se'ga junni toñe ba'iyê. Junni tonni, ja'nrêbi Riusu ba'iruna nēcani, bacua yo'oñen ba'ise'ere Riusuni sehuojên ba'iyê. ²⁸Cristo'ga te'e viaje se'ga junni tonni, ai jai jubê bain gu'a jucha ro'ire ai yo'oguê huani senjosi'quê baji'i. Ja'nca ba'iguêbi se'e êñoguê rajja'guê'bi. Ja'nca raiguê, bain gu'a juchare se'e tēnoma'ija'guê'bi. Baguêre êñajên êjojên ba'icua, baguêni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajên ba'icua, ja'ancuare inguê rajja'guê'bi. Bacuare inni, baguê carajeima'iruna sani baja'guê'bi.

10

¹Moisés ira coca guanseni jo'case'ere êñato, Cristo naconi bojojên ba'ija'yete te'e ruiñe masiye gare poremajên ba'iyê mai. Ro êmêje'en se'gare masiye poreyê mai. Ja'an coca guanseni jo'case'ere jo'ya hua'na ziere Riusuna insitoca, si'a tēcahuêan jo'caye beoye insitoca, gare re'ojeiye porema'inë mai. Riusu ba'iruna ti'anni, jo'ya hua'na ziere insise'ebi recoyo tēno güeseza cacuata'an, gare re'o bain ba'iyete porema'inë mai. ²Gare re'ojeiye poretoza, ¿guere ro'tajên si'a tēcahuêan jo'yare huani insiye'ne? Riusuni ja'nca gugurini rêanni, ba jo'ya hua'na ziere insini, te'e jēana recoyo tēno güeseza cacuata'an, ¿queaca yo'oguê, yuta gu'a jucha yo'ose'ere recoyo huanoguê'ne? ³Riusuni ja'nca gugurini rêanni, baguêna insijên, maibi si'a tēcahuêan mai gu'a jucha yo'oñen ba'ise'ere ro'tani masiyê. ⁴Ja'an jo'ya hua'na ziere, toro zie, chivo zie, ja'an zie jañuse'ebi mai gu'a jucha tēno güeseyete gare porema'inë sēani, jucha beo recoyo gare huanoma'iji maire.

⁵Ja'nca sēani, Cristobi bainguê runni, ên yijana ti'anni, Riusuna cabi: Bain hua'nabi jo'yare huani, ba zie jañuse'ere mē'ēna ro insijēna, mē'ēbi yēma'inë. Ja'nca yēma'iguêbi yē'ere rao bi'raguê, bain ga'nihuê baguêre yē'ere re'huani raohuê mē'ē. ⁶Bain hua'nabi bacua gu'a jucha yo'oñen ba'ise'ere senjoni saozca cajên, bacua jo'yare huani, mē'ē misabēna tēoni, êo güeseyê. Ja'nca êo güesejēna, mē'ēbi gare bojoma'inë. ⁷Ja'nca bojoma'iguêna, yē'ē yua mē'ē uti pēbē toyani jo'case'ere êñani, ñaca caji: “Yureca, Riusu, mē'ē yēye'ru yo'oguê raisi'quê'ē yē'ē. Ja'an coca toyani jo'case'ere êñani, güina'ru yo'oguê raisi'quê'ē yē'ē” cahuê yē'ē, Riusuni cabi Cristo.

⁸Ja'nca caguê, Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oyete ro'taguê, “Bain gu'a jucha senjoñete ro'tajên, bacua jo'yare huani Riusuna ro insiye cato, mē'ēbi bojoma'inë” cabi. ⁹Ja'nca cani, ja'nrêbi ñaca cabi: “Mē'ē yēyete yo'oguê raisi'quê'ē yē'ē” cabi. Ja'nca caguêbi bain ja'anrê yo'oñen ba'ise'ere, jo'ya hua'na ziere Riusuna insijên ba'ise'ere, ja'anre gare se'e yo'omajên ba'ijē'ên, maini cani jo'cabi. Ja'nca cani jo'casi'quêbi Riusu mame tēnoja'ñete maini yure masi güeseji. ¹⁰Riusu yēyete yo'oguê raisi'quê'ē caguê, bainguê runni, mai gu'a jucha ro'ire junni tonbi. Te'e junni tonse'e se'gabi baguê ga'nihuêete Riusuna insini, maini recoyo tēnoni jo'cabi. Gare se'e mame tēnoñe beoji.

¹¹Yureca, judío bain pairi hua'nabi Moisés ira coca, ja'anrê guanseni jo'casi coca caye'ru yo'oñen, Riusu huê'e misabēte nēcajên, bain jo'ya rase'ere huani, misabēna tēoni, Riusuna ro insini baguêni bojo güeseñu cajên, ja'anre si'a umuguseña güina'ru yo'oñen, ro yo'oyê bacua. Bain gu'a juchare senjoni, bacua recoyo tēno güeseñu cacuata'an, bacua recoyo tēno güeseyete gare porema'inë. ¹²Poremajēna, Cristobi ti'anni, Yē'ē ga'nihuêete Riusuna insiza caguê, mai jucha ro'ire junni tonbi. Gare se'e junni toñe beoguêbi yureca Riusu jēja ca'ncona bēani, mai ta'yeyete Êjaguêre re'huasi'quê baji'i. ¹³Ja'nca ba'iguêbi baguêre je'o bacua ñu'ñojeja'ñete yureca êjojê ba'iji. ¹⁴Maire ja'nca mame tēnosi'cuare re'huani jo'cabi baguê. Te'e junni tonse'e se'gabi si'a baguê bainreba, si'arēan ba'ija'cua, si'acuare recoyo mame tēnoreba tēno güeseji. ¹⁵Ja'nca tēno güeseñu, Riusu Espiritubi maini ja'anre te'e ruiñe masi güeseji. Riusu coca cani jo'case'ere êñato, ñaca caji:

¹⁶Yureca, ja'an umuguseña ba'ija'ye ti'anguêna, ên cocarebare yē'ē bainna cani jo'caja'guê'ē yē'ē, caji Riusu.

Yē'ē yēye si'ayete bacuani masi güeseja'guê'ē yē'ē.
Ja'anre bacuani si'a recoyoreba ro'ta güeseja'guê'ē yē'ē, caji Riusu.

¹⁷Ja'nrêbi, se'e yequeruna êñato, ñaca'ga caji:

Bacua gu'a jucha yo'oñen ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguê ba'ija'guê'ē yē'ē, cani jo'cabi Riusu.

¹⁸Ja'nca cani jo'casi'quêbi mai gu'a jucha yo'oñen ba'ise'ere gare huanê yeye casi'quê sēani, maibi jo'ya hua'nare huani, misabēna tēoni Riusuna insiye, ja'anre gare se'e yo'oye beoye ba'icua'ê, mai gu'a jucha tēno güeseyete.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹ Yureca, yè'è bain hua'na, Jesús zie jañuni tonse'ebi recoyoreba ténosi'cua séani, Riusu ba'irurebana gare huaji yéye beoye ti'añe porecua ba'iyé mai. ²⁰⁻²¹ Riusu hué'e èn yija ba'i hué'ere cama'iñé yè'è. Ja'an sa'nahuéreba ba'i sonohuète cama'iñé. Pairi éjagué se'gabi ba reosi canbi cacani, Riusu ba'irureba casiruna ti'añe, ja'anre cama'iñé. Jesús junni tonse'ebi ti'añe, ja'an ti'añete cayé. Riusubi yurera mame re'huaguéna, mai Éjagué Jesucristo, mai ta'yejeiyereba pairi Éjagué casi'qué, ja'angué naconi Riusu ba'irurebana ti'añe poreyé mai. Ti'anni, huajéreba huajé hua'na ba'ijénna, mai ba'iyete Riusuni sencaigué ba'iji bagué. ²² Ja'nca ba'iguéna, Riusu ba'irurebana ti'anni bañuni. Jesucristoni si'a recoyoreba jo'caye beoye ro'tajén, ti'anni bañuni. Mai gu'a jucha senjosi'cua ba'ijén, recoyo ténoreba ténosi'cua ba'ijén, bain huajé oco naconi mame zoasi'cua ba'ijén, Riusu ba'irurebana ti'anni bañuni. Bain pairi éjacuabi bacua ga'nihué zoani, ténosi'cua ruinjénna, bacua ténose'e'ru què'rè ai re'oye recoyo ténosi'cua ba'iyé mai. ²³ Ja'nca ba'ijén, mai Éjagué ingué rai cocare cani jo'caguéna, jéja recoyo re'huani, bagué cani jo'case'ere gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajén, yequécuaní Cristo ba'iyete quéani achojén bañuni. Cristo yo'oja'yete cani jo'casi'qué séani, gare caraye beoye yo'oja'gué'bi bagué. ²⁴ Ja'nca quéani achojén, sa'ñeña si'a jéja yihuojén bañuni. Yequécuaní oijén conjén, re'oye yo'ojén ba'ijé'én, te'e ruiñe yihuojén bañuni. ²⁵ Mai ñé'cani Riusuni bojo umuguseñare gare huané yeye beoye bañuni. Yequécua Cristo bain huané yeye'ru huané yeye beoye ba'ijé'én. Te'eruna ñé'cani, Riusu cocarebare sa'ñeña yihuojén, jéja recoyo re'huajén ba'ijé'én. Cristo éñojai umuguse yuara ti'anja'ñeta'an ba'iguéna, què'rè se'e ja'nca yo'ojén ba'ijé'én.

²⁶ Ja'nca yo'oma'itoca, yequèrè gu'a juchana se'e bonéni yo'oma'iñe. Cristo te'e ruiñe ba'i cocare ye'yeni, ja'n'rèbi se'e gu'a juchana bonéni yo'otoca, Jesucristo junni tonse'ebi se'e recoyo téno güeseye gare porema'iñé. ²⁷ Riusu bënni senjoja'cua se'ga ba'iyé. Cristote ja'nca jo'cani senjotoca, Riusubi maini ai bëinreba bënni, baguère je'o bacua naconi ja'an toabona jo'cani senjoja'gué'bi. ²⁸ Moisés coca cani jo'case'ere ro'tani ye'yéjé'én. Ba coca guansení jo'case'e'ru tin yo'oguéna, samucua o samutecuabi bagué gu'aye yo'ose'ere éñani, bain jubéni quéajénna, bacuabi baguèni oiye beoye ba'ijén, baguèni huani senjoñe bareña. ²⁹ Ja'nca huani senjorena, yureca Riusu Zinni gu'aye yo'oni, baguère jo'cani senjotoca, bagué bënni senjoja'ñete ro'tajé'én. Què'rè ta'yejeiye bënni senjosi'qué ba'ija'gué'bi. Jesucristo junni tonni, bagué ziere jañuni tonni, maire recoyo ténoni, bagué bainrebare mame re'huani baguèna, ja'anguébi Cristo yo'ose'ere ro gu'aye ro'tani, Cristote ro jo'cani senjoni, Riusu Espíritu ai ba'iyé ro insise'ere gu'a güeni, ja'nca yo'otoca, Riusubi baguèni ai ba'iyé ai bëinreba bëingué ba'ija'gué'bi. ³⁰ Mai hua'na Riusuni ye'yesi'cua séani, bagué coca cani jo'case'ere ro'taye poreyé mai. "Yé'è se'gabi bain gu'aye yo'ocuaní bënni senjoñé" cagué yihuobi Riusu. Ja'nca cani jo'casi'québi yequéruna toyaní jo'ca güesébi. "Mai Éjaguébi bagué bain gu'a juchare éñani, bagué bënni senjoñete bacuana huo'hueja'gué'bi" cani jo'case'e ba'iji. ³¹ Ja'nca ba'iguéna, mai ta'yejeiyereba Éjagué Riusubi bain gu'a juchare éñani, bënni senjoreba senjoñe masiguéna, bagué bënni senjoja'ñete ro'tani ai huaji yéjén, gare bënni senjo güeseye beoye bañuni.

³² Mésacua yua Cristoni què'rè ru'ru ye'yese'ere ro'tajé'én. Cristo bainreba runni, ja'n'rèbi yequécuaní je'o bajénna, mésacuabi gare ya'jaye beoye ai ba'iyé ai yo'ojén baé'è. ³³ Bain hua'nabi éñajénna, mésacuaní ai gu'aye cajén, mésacuaní ai jéja huaijénna, mésacuabi ai yo'ohué. Mésacua bainre'ga güina'ru gu'aye yo'ojénna, mésacua'ga bacua naconi te'e oijén, bacuare conjén ai yo'ohué. ³⁴ Mésacua bainre preso zeanni bajénna, mésacuabi bacuaní ai oijén conjén, bacuaní éñajén saé'è. Mésacuare je'o bacuabi mésacua bonse, mésacua yijaña, si'ayete ro téani base'eta'an, mésacua yua ai bojo recoyo re'huahué. Mésacua carajeiye beoye baja'yete ro'tani, Què'rè ai re'oye coní baja'gué'è yé'è cajén, bacua bonse téase'ere éñani, ai bojo recoyo re'huahué mésacua. ³⁵ Ja'nca coní baja'cua séani, Jesucristote jo'cani senjoñe beoye ba'ijé'én. Baguèni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajén ba'itoca, Riusubi bagué bayete mésacuana ai ba'iyé ro insireba insija'gué'bi. ³⁶ Ja'nca ba'ija'cua séani, què'rè jéja recoyo bayete Riusuni senjé'én. Ai yo'ojén ba'itoca, Riusu yéye se'gare yo'ozca cajén, güina'ru ya'jaye beoye yo'ojén ba'ijé'én. Si'aye yo'oni téjini, ja'n'rèbi Riusu ba'i re'otona ti'anni, bagué bayete te'e coní baja'cua'è. Bagué coca cani jo'case'ere ro'tani, jéja recoyo re'huani bajé'én:

³⁷ Rëño ñésebé se'ga éjojén ba'ijé'én.

Yé'è Zin cuencuesi'québi te'e jéana mésacuana ti'anja'ñeta'an ba'iji.

³⁸ Ja'nca ba'iguéna, mésacua yua yé'è re'o bainreba cuencuesi'cua séani, yé'è Zinni si'a recoyo ro'tajén ba'ija'cua'è.

Baguèni si'a recoyo ro'taye ya'jatoca, mésacuare bojoma'iguébi gare se'e re'oye éñama'iñé yé'è.

³⁹ Ja'an cocare cani jo'caguëna, mai ba'iyete ro'tajë'ën. Riusu bain ba'iyete gare ya'jaye beoye ba'iyë mai. Yequëcuabi ya'jani, Cristote jo'cani senjojëna, Riusubi bacuani bënni senjoja'guë'bi. Riusubi baguë yo'oja'yete cani jo'caguëna, mai'ga baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, Riusu naconi carajeiye beoye ba'ijën, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë mai.

11

Lafe

¹ Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taye masiye yënica, ën cocare achani ye'yejë'ën. Riusu yo'ojai cocare si'a recoyo ro'tajën banica, baguë cani jo'case'ere'ru güina'ru yo'oja'yete masireba masiyë mai. Mai ñaco se'gabi ëñani masiye porema'icuata'an, mai recyobi ro'tani, baguë yo'oja'yete masireba masiyë mai. ² Mai ira bain ba'isi'cuabi Riusu yo'ojai cocare si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi bacuani re'oye ëñani, bacuani bojobi.

³ Ja'nca si'a recoyo ro'tajën banica, Riusu ën re'oto re'huani jo'case'ere te'e ruiñe masiyë mai. Riusu se'gabi coca caguë guansegüëna, si'a ën yija re'oto saji'. Ja'anre te'e ruiñe masiyë mai. ¿Guebi re'huani jo'caguë'ne? cato'ga, baguë re'huani jo'casi re'otore ëñani, Riusu yo'ose'ereba'ë cajën, si'a recoyo ro'tani masiyë mai.

⁴ Ja'nca sëani, mai ira bain ba'isi'cuabi Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Abel hue'eguë ba'isi'quëbi Riusuni si'a recoyo ro'taguë sëani, baguë bayete Riusuna insini jo'caguë, Cain insise'e'ru quë'rë re'oye Riusuna insini jo'caguëna baguë. Ja'nca insini jo'caguëna, Riusubi Abelnï ëñani bojoguë, baguë insini jo'case'ere conï baguëna. Ja'nca conï baguëna, Riusu re'oye ëñani bojose'e, Abel yua re'o bainguë ba'ise'e, ja'anre masiyë mai. Abel yua junni tonsi'quëta'an, baguë si'a recoyo ro'tani yo'ose'ere ëñani, Riusu re'oye yo'oja'yete masiyë mai.

⁵ Enoc'ga Riusuni si'a recoyo ro'taguëre sëani, Riusubi baguëni bojoguë ëñani, Junni huesëye beoye ba'ija'guë caguë, baguëte ro'huajë tëani saguëna Riusu. Saguëna, bainbi baguëte tinjañe gare poremateña. Yureca, Riusu coca canï jo'case'ere ëñato, Enoc re'oye yo'ose'ere masiyë mai. Si'a Enoc ba'isi umuguseñabi Riusuni bojo güeseguë baquëna. ⁶ Mai hua'na'ga Riusuni bojo güeseye yënica, Riusuni si'a recoyo ro'taye bayë. Ro'tama'itoca, Riusuni bojo güeseye gare porema'inë mai. Riusuna ti'anni bojoye yënica, Riusu ba'iyete si'a recoyo ro'taye bayë. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën, Riusure cu'ereba cu'enica, baguë ba'iyete maini ëñoni, maini ai bojo güeseji baguë.

⁷ Noe'ga Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguë re'o bainguë ba'iyete ëñani bojoguëna. Riusubi ën re'otore ñu'ñojeja'ñete Noeni quëani, yogute yo'oye guansegüëna, Noebi ro' baguë ñacobi ëñani, Riusu yo'oja'yete masiye gare porema'iguëta'an, Riusu guansese'ere achani, te'e ruiñe yo'oni, ba yogute re'huani, baguë te'e bainre huajë hua'na ba'i güeseguëna. Ja'nca si'a recoyo ro'tasi'quëre sëani, Riusu re'o bainguëre re'huasi'quë baquëna. Si'a gu'a bainbi baguë recoyo ro'tani yo'oguë ba'ise'ere ëñani, bacua bënni senjoja'ñete masiye porereña.

⁸ Abraham'ga Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Riusu guansese'ere achani, Jaë'e canï yo'oguëna. Më'ë yija conï baja'ye, ja'an yijana saijë'ën caguë guansegüëna, Abrahambi sai bi'raguëna. Baguë saija'rute huesëguëta'an, huëni saquëna. ⁹ Sani, baguë conï bajai yijana ti'anni, tin bain ba'iruta'an, bëani baquëna. Ja'nca ba'iguëbi Riusu insija'yete si'a recoyo ro'taguë, ro'jo'ya ga'nihuëan huensi huë'e carajei huë'e se'gare baquëna. Baguë mamacua Isaac, Jacob, ja'ancua naconi te'e ba'iguë, si'acuabi Riusu insija'yete ëñajën ëjojën bateña. ¹⁰ Riusu huë'e jobo gare carajeima'i jobo, ja'anruna bëani bazaniñe caguë ëjoguë baquëna Abraham.

¹¹ Sara'ga Riusu yo'ojai cocare si'a recoyo ro'tago bacoña. Ai ira hua'go ba'igota'an, Riusu canï jo'case'ere'ru zin hua'guëre të'ya rani bazaniñe cago ëjogoña. Baguë canï jo'case'ere'ru güina'ru yo'oja'guë'bi cagona, Riusubi ta'yejeiyereba yo'oni, bagoni zin ba güeseguëna. ¹² Ja'nca sëani, ja'an hua'guë Abraham hue'eguë, ai ira hua'guë zin cu'eye gare porema'isi'quëta'an, zin hua'guëni baguëna, baguë bain yo'je raisi'cuabi ai ba'iyë ai jai jubë jajejiateña. Ma'choco hua'i, ziaya yëruhua mejara'carëan, ja'anre cuencueye poretoya, Abraham bain raisi'cua yua quë'rë jai jubë bateña.

¹³ Ja'ancuabi Riusu insija'yete yuta comajën, Riusuni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, ën yijare jo'cani senjoni junteña. Bacua recyobi Riusu insija'yete so'obi ëñani bojoreña. Ja'nca bojojën careña: "Riusu bayete conï baja'cua sëani, ro'ën yija ba'iyete gare jo'cani senjoñu" careña, ën yijare reño ñësebë se'ga ba'ija'cua sëani. ¹⁴ Ja'nca cacuare achato, ëñere masiyë mai. Bacua si'arën ba'ijai yijare cu'eyë bacua. ¹⁵ Bacua etani jo'casi yijare cu'eye ro'tamateña. Ja'anrute ro'tanica, ja'anruna go'iyë porere'ahuë. ¹⁶ Ja'anruna go'ima'icua sëani, quë'rë ai re'o yija guënamë ba'i yija, ja'anruna sani bañu cajën, ëjojën ba'iyë. Ja'nca

ba'ijëna, Riusubi baguë huë'e jobore bacuare re'huacaji'i. Re'huacaquëna, bacuabi baruna ti'añe ëjojën, Yë'ë Taita Riusu cajëna, Riusu'ga bacuani ai bojoreba bojoi.

¹⁷ Ja'n'rëbi jë'te, Riusubi Abraham te'e ruinë recoyo ro'tayete masiza caguë, Abrahamni coca guanseguëna. "Më'ë zin Isaacre misabëna tëoni, baguëte boni, yë'ëna insijë'ën" caguë guanseguëna. Ja'nca guanseguëna, Abraham yua Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi Riusu guansese'ere yo'o bi'raguëña. Baguë zin gaña hua'guë, Riusu cani jo'case'ë'ru baguëna insisi'quëreta'an, baguëte Riusuna go'ya bi'raguëña. ¹⁸ Isaac ba'iyete cato, Riusu coca cani jo'case'ere ëñani masiyë: "Isaac se'gabi zin cu'eguëna, më'ë bain yo'je raija'cuabi ai jai jubë jaijeija'cua'ë" cani jo'caguëña Riusu. ¹⁹ Ja'nca cani jo'caguëna, Abrahami Riusu guansese'ere achan, ja'ansi'quë caguëña: "Baguëte Riusuna insitoca, junni huesëtoca, Riusubi baguëte huajë hua'guëre se'e re'huaye masiji" caguëña. Ja'nca cani, ja'n'rëbi Riusuna insi bi'raguëna, Riusubi baguëte huajë hua'guëre go'yaguëña. Riusu raoja'guë junni tonni huajë raija'yete masi güeseguëña.

²⁰ Ja'n'rëbi jë'te, Isaaci Riusuni si'a recoyo ro'taguë, baguë mamacua Jacob, Esaú hue'ecuan Riusu re'oye yo'ojai cocare cani jo'caguëña. ²¹ Ja'n'rëbi Jacob yua ai ira hua'guë ju'in bi'raguëbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguë, baguë ro'ogué sai tubëna rëanni rohuoni, Riusuni recoyo bojoguë, baguë naje hua'na, José mamacua, ga ba'i hua'guëni Riusu re'oye yo'ojai cocare cani jo'caguëña. ²² Ja'n'rëbi jë'te, José junni huesë umuguseña ti'anguëna, José yua Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi baguë bainna cani achoguëña: "Israel bainbi Egipto yijabi gare saijëna, yë'ë gu'anre sani, Riusu insijai yijana sani tanjé'ën" cani achoguëña.

²³ Ja'n'rëbi Moisesre tē'ya rani, baguë pë'caguë sanhuëbi baguëte ëñani, Ai re'o hua'guë ba'iji cajën, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, baguëte samute ñañaguë hua'i yahueni bareña. Bain ëjaguëbi zin huaiye guansesi'quëta'an, gare huaji yëye beoye baguëte yahueni bareña. ²⁴ Ja'n'rëbi Moisesbi ira hua'guë runni, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi bain ta'yeyiye ëjaguë Faraón mamacote jo'cani senjoguëña. Bago mamaguë ba'iyë yëma'ifñ yë'ë caguë, ²⁵ yë'ë gaje bain naconi te'e baza caguëña. Faraón huë'ere ba'iguë, gu'a jucha yo'oni rëño ñësebë se'ga bojoguë ba'iyë yëmaquëña. Baguë te'e bain naconi ba je'o bacua ro'ire ai yo'oye ru'ru yëguë baquëña. ²⁶ Ai yo'ogué ba'iguëta'an, Riusu Raoja'guëreba ai yo'oja'yete ro'tani, Riusu insija'yete ai bojoguë ro'taguëña. Egipto yija bonse se'gare coní baye yëma'iguëbi Riusu ta'yeyeyereba insija'yete quë'rë bojoguë coza caguëña. ²⁷ Ja'nca cani, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi Egipto yijare jo'cani senjoguëña. Bain ëjaguë Faraonbi ai bënguëta'an, baguëni huaji yëmaquëña. Riusu ba'iyete bain ñacobi ëñañë porema'iguëta'an, baguë recoyobi ëñani masiguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi ai jëja bani, Faraonni huaji yëmaquë baquëña Moisés.

²⁸ Riusubi guanseguëna, Moisés yua Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi Pascua yo'ozca caguë, ba oveja honsëguëte huani, baguë ziere inni, Ba ru'ru tē'ya raisi'quëre huani senjoga'guëbi maire huesoma'ijaguë caguë, ba ziere bain huë'e anto sa'ro ca'noñana cha'juani jo'caye guanseguëña. ²⁹ Ja'n'rëbi, Israel bainbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, Ma Zitarate je'enjën sateña. Yija ma'aja'an saiyë'ru jobo zitara saijën jenteña. Je'enjënna, Egipto bain hua'nabi, Bacuana tuni huaiñu cajën be'tereña. Be'teni huaiye ro'tacuata'an, zitarana rucani huesëreña.

³⁰ Ja'n'rëbi jë'te, Riusu bainbi baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajëna, Jericó huë'e jobo gata tu'ahuëbi ñañani tanguëña. Siete umuguseña tē'iyeiye ganijëna, ñañani tanguëña. ³¹ Tainguëna, Rahab hue'ego, ba huë'e jobo baingo, ëmë yësi'cota'an, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tago sëani, bago bain Riusuni achama'icua naconi huesëmacoña. Riusu bain yahue ëñajën raijënna, bagobi bojogo, bacuani caca güeseni congoña. Ja'nca re'oye yo'osi'co sëani, huesëni carajeimacoña.

³² Yequëcua'ga Riusu bain hua'na yo'ojën ba'ise'ere quëaye caraji yë'ëre. Gedeón, Barac, Sansón, Jëftë, David, Samuel, yequëcua Riusu bain raosi'cua, bacua yo'ojën ba'ise'ere quëaye caraji yë'ëre. ³³ Bacuabi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, yequëcuabi ai jai jubëan bainni guerra huani zeanreña. Yequëcuabi gu'a bainni justicia yo'oreña. Yequëcuabi Riusu insija'yete yajaye beoye ëjoni coreña. Yequëcuabi airu yai ainja'ñete ëñani, airu hua'nani quë'rë jëja bajën ënsereña. ³⁴ Yequëcuabi, ai jai toa uni si'aguëna, yayoreña. Yequëcuabi, bain huani senjocua raijënna, jëajën gatini sateña. Yequëcua jëja beo hua'na ba'icuata'an, ta'yeyiye yo'oni, jëja bacuare saoni senjoreña. Yequëcua guerra huajën saisi'cuabi ta'yeyiye yo'oni, bacuare je'o bacua si'acuan zeanreña. Yequëcuabi, tin yija soldado jubëan raijënna, bacuani bi'rani saoreña. ³⁵ Yequëcua romi hua'na'ga Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajëna, bacua bain junni huesëcuabi go'ya rani bacuana ti'anni bateña.

Yequëcua Riusu bain hua'na'ga ai yo'oreña. Gu'a bainbi ai jëja huaijën si'nsejën, Yëquëna yo'ojën ba'iyë'ru te'e yo'ojën ba'itoca, mësacuare huajë hua'nare etoyë careña. Cajëna,

Riusu bainbi sehuoreña: “Bañë. Mësacuabi yë'ëre huani senjotoca, Riusu naconi ba'iguë quë'rë re'oye bojoguë ba'ija'guë'yë'yë'ë" cajën sehuoreña. ³⁶ Sehuojëna, yequëcua gu'a bainbi yequëcua Riusu bainre ai hui'ya jayareña. Yequëcuare ga'ni za'zabobi ai jëja si'nserëña. Yequëcuare preso zeanni guënameñabi huenni ya'o huë'ena guaoni jo'careña. ³⁷⁻³⁸ Yequëcuare guerra hua hua'tibi huani senjoreña. Yequëcuare ai gu'aye yo'oreña. Beo re'otona saoni senjojëna, Riusu bainbi oveja ga'ni, chivo ga'ni, ja'anbi sayani beo re'otore ba'ijën, aonre cu'e ganøjën, ai yo'oreña. Aon gu'ana ju'injën, oco ëayena ju'injën, ja'si neni ai yo'ojën, beo re'oto, cu re'oto, si'a re'otore ba'ijën, aonre cu'e ganøjën, yija gojeñana cainjën ai yo'oreña. Ai yo'ojëna, gu'a bainbi careña: “Mësacuabi Riusure jo'cani senjotoca, mësacuare huajë hua'nare etoyë yëquëna” cajëna, bacuabi yëma'ïne sehuoreña. Ja'nca sehuojën, ën yija bainbi bacuani ai gu'aye yo'ojëna, ën yijare gare ba'iyë ro'tamajën bateña. Quë'rë re'o hua'na sëani, quë'rë re'orute ba'iyë ro'tajën ëjoreña. ³⁹ Ja'nca ëjojën, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, Riusu re'o bain casi'cua ba'icuata'an, Riusu ta'yejeiyereba insija'ye, ja'an cani jo'case'ere yuta comajën, junni tonreña. ⁴⁰ Riusu ta'yejeiyë yo'oja'ye, Cristote raoye yuta caraguëna, Riusu ta'yejeiyë insija'yete ëjoye bareña. Eñoni, ja'nrebi jë'te, mai naconi Cristoni te'e zi'inni ba'ijën, si'a jubëbi Cristo re'o bainreba runni ba'iyë bareña.

12

Fijemos la mirada en Jesús

¹ Yureca, mai ira bain ba'isi'cua ai jai jubëbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, mai yure yo'oja'yete ëñajën ëjoye'ru ba'ijëna, mai'ga Riusu yëyete si'a jëja yo'ojën bañuni. Si'a gu'a jucha guaja beoye yo'ojën ba'iyete gare jo'cani senjoni, gare gu'a recoyo re'huaye beoye bañuni. ² Jesús ba'iyë se'gare ro'tajën, baguëni si'a recoyo ro'tajën, Riusu yëyete si'a recoyo ro'tajën bañuni. Jesucristo si'a jëja yo'ogüë ba'ise'ere ro'tani, Riusu bojo güeseja'yete ëjoguë ba'ise'ere'ru baji'i. Ga bainbi baguëni ai gu'aye yo'ojën, gu'a bainre huani senjoñë'ru yo'ojën, crusu sa'cahuëna baguëte quenjën, baguëte huani senjojëna, baguëbi jëaye gare ro'tama'iguë baji'i. Yë'ë Taita naconi bojoreba bojoguë baza caguë, junni tonbi baguë. Junni tonni, ja'nrebi se'e go'ya rani, Riusu jëja ca'ncona bëani, ai ta'yejeiyereba Eñaguëre re'huasi'quë baji'i Jesús.

³ Mësacuabi jëja beo recoyo re'huama'ïne cajën, baguë ai yo'ogüë ba'ise'ere ro'tani, gare guajaye beoye Riusu yëyete si'a jëja yo'ojën ba'ijë'n. Gu'a bainbi baguëni je'o bani, baguëni gu'ayerëba gu'aye yo'ojëna, mësacua ai yo'oyete oimajën ba'ijë'n. ⁴ Mësacuabi gu'a jucha gare yo'oma'ïne cajën, ai yo'ojën ba'icuata'an, Jesús ai yo'ogüë ba'ise'ere'ru ai yo'oye caraji mësacuare. Jucha yo'oye beoye ba'iyë cajën, yuta junni tonmaë'ë mësacua. ⁵ Ja'nca junni tonma'icubi Riusu yihuo coca cani jo'case'ere huanë yeye'ru ëñoñë mësacua. Riusubi baguë mamacuani bojora'rë huaiguëna, baguë yëyete yo'oye ye'yëjën ba'ijë'n. Eñ cocare achani ro'tajë'n:

Riusubi më'ëni bojora'rë huaiguëna, Riusure gu'aye ro'tama'ijë'n, mami.

Ja'nca huaiguëna, baguë yo'ore ya'jama'ijë'n.

⁶ Si'a baguë bain re'huasi'cua, baguë mamacua caguë, ja'ancuani ai yëreba yëguë sëani, bacua si'acuani bojora'rë huaiguë, bacuani re'oye ye'yoji baguë.

⁷ Ja'an cocare achani, Riusu bojora'rë huaiyete ye'yeni masijë'n. Mësacuani ja'nca huaitoca, baguë mamacuani yo'oye'ru mësacuani bojora'rë huaiguë ye'yoji. Pë'caguë sanhuë bojora'rë huaiyete ro'tani ye'yëjë'n. Bacua zin hua'nani ai yëtoca, ro'tajën bojora'rë huaijën ye'yoyë. ⁸ Riusu'ga si'a baguë bainni ai yëguë sëani, si'acuani bojora'rë huaiguë ye'yoji. Mësacuani bojora'rë huaima'itoca, mësacuani yëma'iji. Ro huacha zin hua'na ba'icure'ru mësacuani ëñaji. ⁹ Mai pë'caguë sanhuë'ga maini bojora'rë huaijëna, bacuani ai re'oye ëñajën, Jaë'ë cajën ba'nhuë mai. Ja'nca cajën ba'isi'cuabi mai Taita Riusu carajeima'iguëni quë'rë ai re'oye ëñajën Jaë'ë cajën ba'itoca, baguë naconi gare carajeiyë beoye ba'ija'cua'ë.

¹⁰ Mai pë'caguë sanhuëbi maini bojora'rë huaito, ro bacua yëye se'gare yo'ojën, rëño ñësebë se'ga maire huaijën ba'nhuë. Mai Taita Riusu'ga maire huaito, maini re'oye ye'yoyë se'gare ro'tani, baguë jucha yo'oye beoye ba'iyë'ru gare jucha beocare maire re'huani, maini baji. ¹¹ Maire ja'nca huaiguëna, maibi yurera ai yo'oyë. Gare bojoma'ïne huanoji. Ai ja'siyë ai yo'oguëta'an, Riusu ba'iyete bojora'rë ye'yëjën, recoyo re'o huanofne ba'icua ruinjën, Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'iyë mai.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹² Ja'nca sëani, Riusu bojora'rë huaise'ebi ai yo'otoca, gu'aye ro'taye beoye ba'ijë'n. Ro guajaye beoye ya'jamajën ba'ijë'n. Recoyo pa'npo ëaye beoye ba'ijën, jëja recoyo re'huani, ¹³ Riusu yëyete te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'n. Mësacua jubë bain ba'icua yequëcuabi Riusu yëyete te'e ruiñe yo'oye ti'anma'itoca, bacuare ro jo'cani senjoma'ijë'n. Bacuare oijën conjën, bojora'rë yo'ojëna, recoyo jëja bacuare re'huasi'cua ba'ija'cua'ë.

¹⁴ Mésacua porese'e'ru yo'ojèn, si'acuani recoyo bojo güesejèn ba'ijë'ën. Sa'ñeña coca huamajèn ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë Riusu jucha beoyete ro'tajèn, baguë ba'iyë'ru ba'iyë ro'tajèn, mésacua porese'e'ru baguë yëyete yo'ojèn ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, Riusu naconi te'e ba'iyë gare porema'iñë. ¹⁵ Mésacua te'e jubë bainre ëñajèn, si'acuare Cristoni recoyo bojoye conjë'ën. Yequëcuabi Cristore bojoma'itoca, yequërë sa'nti recoyo re'huani, bacua bainni gu'aye ro'ta güeseyë. Gu'aye ro'ta güesetoca, ai jai jubë bainbi güina'ru gu'aye ro'tani, Riusu senjosi'cua ruinë. ¹⁶ Yequëcuabi sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oma'iñe cajën, si'a mésacua te'e jubë bainre ëñajèn conjën ba'ijë'ën. Yequëcua'ga mai Ëjaguë yëyete yo'oye jo'cani senjoma'iñe cajën, si'a jubë bainre ëñajèn conjën ba'ijë'ën. Mai ira bainguë ba'isi'quë Esau hue'eguë ba'isi'quë, baguë yo'ose'ere ro'tani ye'yëjë'ën. Ëja mami hue'eguë sëani, baguë taita bayete si'aye coni baja'guë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi baguë yo'jeguë con coni aine ro'ire baguë ëja mamire baguëna insiguëña. ¹⁷ Insini, ja'nrëbi jë'te, baguë taita bayete coza caguëna, baguë taitabi ënseguëña. Baguëna insiye poremaquëña. Esaubi ai ota oiguë senguëreta'an, baguë taitabi tin yo'oye gare beoguëña. Mésacua'ga Esau yo'ose'ere ro'tani, Cristo yëyete yo'oye gare jo'cani senjomajèn ba'ijë'ën.

¹⁸ Mésacua yua Riusu ba'iruna ti'anni baguëni bojoto, Israel bain ai ba'irën ba'isi'cua ti'añe'ru ti'anma'icua'ë. Bacua'ga Riusu cubëna ti'anni ëñato, ai huaji yëye huanoguëña bacuare. Ai jai toa zënguëña. Zizei re'oto cato, ai na'isibë baquëña. Ai jëja tutuguëna, ¹⁹ ja'nrëbi Riusu coneta juiye achoguëña. Ja'nrëbi ai jëja coca yaye achoguëña. Ja'nca achoguëna, bain hua'nabi achani, Se'e ja'an coca caye beoye ba'ijë'ën, Riusuni senteña. Ja'nca caguëna, bacuabi ai huaji yëjën, achaye poremateña. ²⁰ Riusubi coca guansegüë, "Yë'ë ba'i cubëte pa'roma'ijë'ën. Bain hua'na, jo'ya hua'na'ga pa'rotoca, gatabi, hui perebi huani senjojë'ën" caguë guansegüëna, bacuabi ai huaji yëjën, Riusu guansee cocare quë're se'e achaye ti'anmateña. ²¹ Moises'ga Riusu cubëte ëñaguë caguëña: "Ai huaji yaye'ë. Ai huaji yëguë to'ntoyë yë'ë" caguëña.

²² Mésacuata'an yua Riusu ba'iruna ti'anto, ën yija Jerusalén huë'e jobona ti'anmaë'ë mésacua. Riusu guënamë re'oto, baguë bainreba ñë'cajairu, baguë ta'yeyeyë huë'e jobo mame re'huasiru, ja'anruna ti'anni, mai ta'yeyeyë Riusuni ëñañe poreyë mésacua. Ja'anruna ti'anni ëñato, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na ai jai jubëbi bojoreba bojojën nëcayë. ²³ Cristo bainreba ai jai jubë mame recoyo re'huasi'cua bacua ëja mami hue'ëjën ba'icua, ja'ancuabi te'erute ñë'casi'cua ba'iyë. Mai ta'yeyeyereba Riusu yua baguëre jo' bacuani bënni senjoni tëjisi'quëbi yua ja'anrute ba'iji. Riusu re'o bain casi'cua, baguë yëyete ya'jaye beoye yo'ojèn ba'isi'cua, ja'an re'o bain ba'iyë'ru re'huasi'cuabi ba'iyë. ²⁴ Mai ta'yeyeyereba Jesús hue'eguë'ga ba'iji. Mai ba'iyete Riusuni sencaiguëbi mai ro'ire mame coca cani jo'ca güeseza caguë, baguë zie jañuni tonse'ebi maire recoyo mame re'hua güesebi. Abel zie jañuni tonse'e'ru tin ba'iji. Abel ziere ro'tato, Cainre bënni senjose'e se'gare ro'tayë. Jesús ziere ro'tato, mai jucha saoni senjose'e se'gare ro'tayë. Mai mame re'huase'ere ro'tajën bojojë.

²⁵ Riusubi yurera mésacuani coca caguëna, mésacua ëñare bajën, baguë cocare te'e ruiñe achajën, baguëte güeyë beoye ba'ijë'ën. Israel bain ru'ru ba'isi'cuabi, Riusubi ën yijare baguë guansee coca cani jo'caguëna, ro achajën, baguëte gu'a güereña. Güerena, Riusubi bënni senjoguëna, gare jëyë beoye bateña. Ja'nca batena, mésacua quë'rë ai ta'yeyeyë ëñare bajën, Riusu coca guënamëbi cani jo'caguëna, te'e ruiñe achajën, baguëte güeyë beoye gare ba'ijë'ën. Baguëte güetoca, quë'rë ta'yeyeyë ai bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë mai. ²⁶ Riusubi Israel bain ru'ru ba'isi'cuani guansee coca cani jo'caguëna, yijabi ai ñu'cuyë baquëña. Baguëna, yurera baguë mame coca cani jo'case'ere achajë'ën: "Yë'ë se'e ñu'cue güeseyë yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ën yija re'oto, guënamë re'oto'ga, mai ëñañe poreyete gare ñu'cue güeseni tëjijë" cani jo'cabi Riusu. ²⁷ Baguë coca "Gare ñu'cue güeseni tëjijë" ja'an cocare ro'tato, baguë ën re'oto re'huani jo'case'e, mai ëñañe poreyete, ja'anre ñu'cue güeseguëna, si'aye beoru ñañani tainguëna, saoni senjoja'guë'bi baguë. Ja'nca saoni senjoguëna, baguë ba'i re'otobi gare ñañani tainma'iguë sëani, gare si'arën bëani ba'ija'guë'bi ba'iji. ²⁸ Ja'nca ba'iguëna, Riusu carajeima'i re'otore ro'tajën, Riusuni surupa cajën bojojën bañuni. Maibi ja'an re'oto ba'iyete coni baja'cua sëani, Riusuni si'a recoyoreba ai yëjën, baguë ta'yeyeyereba ba'iyete bojojën, baguëni gugurini rëinjën, ²⁹ mai Riusubi toa uni si'aye'ru gu'a bainre bënni senjoguë sëani, baguë ta'yeyeyë yëye se'gare te'e ruiñe yo'ojèn bañuni.

13

Como agradecer a Dios

¹ Yureca, mésacua te'e huë'e bainni oijën coñe'ru Cristo bainre'ga ai oijën conjën ba'ijë'ën. ² Mésacuabi bacuare huesëjën ba'itoca, mésacua huë'ena bacuare choini, bacuare bojojën cuirajën ba'ijë'ën. Gare güeyë beoyë bacuare cuirajën ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca cuirajën,

Riusu raosi'cua ba'ijëna, huesëhuë. Bacuare cuirajëna, Riusubi ba bainni quë'rë ai ba'ieye re'oye yo'obi.

³ Riusu bain preso zeansi'cuare'ga oijën conjën cuirajën ba'ijë'en. Bacuare huanë yema'ijë'en. Bacua ai yo'ojën ba'iyete ro'tajën, bacuani recoyo ai ba'ieye ai oijën conjën ba'ijë'en. Yequëcua, Riusu yo'o coñe ro'ire si'nsesi'cua, ja'ancuare'ga oijën conjën ba'ijë'en. Mësacua bainreba te'e zi'nñi ba'icua sëani, bacuabi ai yo'ojëna, oijën conjën ba'ijë'en.

⁴ Mësacua si'acuabi huejasi'cua banica, mësacua sa'ñeña bayete te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'en. Yequëcuani yahue baye beoye ba'ijë'en. Ja'nca yahue bani a'ta yo'ocua ba'ijëna, Riusubi bacuare ai bënni senjoja'guë'bi.

⁵ Curire ba ëaye beoye gare ba'ijë'en. Mësacua baye se'gare ro'tajën, Riusu insise'ere bojojën ba'ijë'en. Riusu cani jo'case'ere ro'tajën, baguë conni cuirayete masijë'en: "Mësacua bonse carayete masiyë yë'ë. Mësacua ni gare jo'cani senjoma'iguëbi mësacua ni re'oye conni cuiraja'guë'ë yë'ë" maini cani jo'cabi Riusu. ⁶ Ja'nca cuiraguë sëani, maibi jëja recoyo re'huani, bainni bojojën caye poreyë:

Mai E'jaguë Riusubi yë'ëni conni cuiraye masiji.

Ja'nca masiguëna, bainbi yë'ëni gu'aye yo'oye ro'tatoca, gare huaji yëye beoye ba'iyë yë'ë. Ja'an cocare cajën, Riusuni bojojën ba'ñuni.

⁷ Cristo bain ëjacuabi Riusu cocarebare mësacua ni quëani achojëna, bacua yo'ojën ba'ise'ere, bacua si'a recoyo ro'tajën ba'ise'ere, bacua ën yija ba'isi umuguseñare, ja'anre ro'tani, bacua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru yo'ojën ba'ijë'en.

⁸ Bacuabi beojëna, Jesucristoca gare carajeiye beoye mai naconi si'arën ba'iji. Baguë coca cani jo'case'e'ru gare tin yo'oye beoye ba'iji. ⁹ Ja'nca sëani, yequëcuabi tin cocare ye'yojën rajëna, gare coque güesema'ijë'en. Riusubi maire jo'caye beoye conni cuiraguë sëani, baguë coñe se'gare ro'tani, jëja recoyo re'huani ba'ijë'en. Judío ëjacuabi ti'anni, Ja'an aone ainma'itoca, jëja recoyo re'huani huajëyë, ja'an cocare guanse bi'ratoca, bacuani achama'ijë'en. Ja'an guanse'ere achani yo'ocua ca re'oye ba'ima'iñë.

¹⁰ Mai ba'iyete cato, Cristobi mai ro'ire junni tonguëna, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguëna, baguë bain ruën'ë mai. Ruinjëna, judío bainbi, Riusu bain ruiñu cajën, Moisés ira coca guanseni jo'case'ere achani te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë. Ja'nca yo'ojën ba'icua ni mai naconi Riusu bain ba'ieye gare porema'iñë. ¹¹ Ja'nca ba'ieye porema'iñete masiye yëtoca, Moisés ira coca cani jo'case'ere ëñani ye'yë'ë. Pairsi ta'yejeiye ëjaguëbi jo'ya hua'nare huani, bacua ziere inni, Riusu Ba'irureba casiruna cacani, bain gu'a juchare saoni senjojë'en caguë, Riusuna insiguë baquëña. Insini, ja'n'rëbi jo'ya hua'na ga'nihuëanre huë'e jobo ca'ncona sani ëoguë baquëña. Ja'nca cani jo'case'e'ru yo'ojën bateña. ¹² Ja'n'rëbi yo'je, Jesubi mai gu'a jucha ro'ire crusu sa'cahuëna junni tonguë, baguë ziere ja'ñuni tonguë, ja'nca yo'oguëbi judío bain huë'e jobo ca'nco reosi'quë baj'i. ¹³ Ja'nca sëani, maibi Jesubi si'a recoyo ro'tani, baguë bain ruinto, judío bain yo'ojën ba'iyete gare jo'cani senjoñe bayë mai. Ja'nca jo'cani senjoñen, Jesús ai yo'oguë ba'ise'e'ru güina'ru ai yo'oye bayë mai, jë'o bacuabi maire gu'aye yo'ojëna. ¹⁴ En yija bain yo'ojën ba'ieye'ru yo'ojën ba'itoca, Riusu bainreba ba'ieye ti'anma'iñë mai, bacua huë'e jobo yua carajeija'ye sëani. Cristo'ga maire tëani baguë sëani, baguë naconi si'arën ba'ijën ba'ija'cua'ë mai. ¹⁵ Ja'nca sëani, judío bain yo'ojën ba'ieye'ru jo'ya hua'na ziere Riusuna insiye beoye ba'ñuni. Riusuni bojoto, Jesucristo zie ja'ñuse'ere ro'tani, Riusuni bojoreba bojojën, baguë ta'yejeiye ba'iyete si'a jëja cani achojën ba'ñuni. ¹⁶ Ja'n'rëbi, Riusuni bojojën, yequëcuani re'oyereba yo'ojën ba'ijë'en. Ja'an yo'oye huanë yemajën ba'ijë'en. Mësacua bonsere bonse beocuana ro' insini huo'huejëna, Riusubi ëñani ai bojoji.

¹⁷ Mësacua jubë ëja bainbi guansejëna, Jaë'ë cajën, bacua caye'ru yo'ojë'en. Bacua'ga Riusu guanseni jo'case'e'ru mësacua ba'iyete ëñajën, Zupaibi tëteni bama'iñe cajën, mësacua ni coca guanse'yë. Bacua guanse'yete te'e ruiñe yo'otoca, Riusuni bojojën sehuoye poreyë. Mësacua ni te'e ruiñe yo'oma'itoca, bacuabi mësacua re'ne seni senjoñete ëñani, Riusu bëñete sa'ntijën ba'ija'cua'ë. Ja'nca sëani, bacuare achani, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'en.

¹⁸ Yureca, yë'ë, yë'ë gajecua, yëquëanre uajën, Riusuni sencaijën ba'ijë'en. Gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijën, te'e ruiñe yo'oye se'gare ro'tajëna, ja'nca sencaijën ba'ijë'en. ¹⁹ Ja'nca si'a jëja yo'ojën ba'itoca, Riusubi yë'ëre conguë, yë'ëre quë'rë besa mësacuana ti'an güeseja'guë'bi.

Bendición y saludos finales

²⁰ Ja'nca yë'ëre sencaijëna, yë'ë'ga mësacua re'ne Riusuni sencaiguë ba'iyë. Mai ta'yejeiyereba Riusubi maire bojo recoyo bacuare re'huaye masiguëbi mai E'jaguë Jesús zie ja'ñuni tonse'ere ëñani, yë'ë coca cani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'ozca caguë, baguë Zin Jesure go'ya rai güeseni, oveja jo'ya hua'na conni cuiraye'ru mai ta'yejeiyereba conni cuiraguëte baguëte re'huabi. ²¹ Ja'nca re'huaguëna, mësacua ba'iyete sencaiguë ba'iyë

yëquëna. Mësaqua se'gabi baguë yëyete yo'oye ti'anmajëna, baguë ta'yejeiyereba yo'oni conja'guë cayë. Baguë yëyete ai re'oye yo'oye porecuare mësaquare re'huaja'guë cayë. Ja'nca re'huaguëbi yëquëna're'ga ja'nca re'huaguëna, baguë yëye se'gare ro'tajën, Jesucristobi conguëna, baguëni bojo güeseye yo'oye yëyë yëquëna. Ja'nca yëcuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete gare caraye beoye bojojën, cani achojën bañuni.

²² Yureca, yë'ë bain sanhuë, yë'ë yihuo coca toyani jo'case'e yua ai coca toyani jo'cama'isi'quë sëani, ya'jaye beoye achajën ye'yejën ba'ijë'ën. ²³ Mai te'e bainguë Timoteore'ga quëayë yë'ë. Preso zeansi'quë ba'iguëna, baguëte etoreña. Ja'nca etasi'quëbi yë'ëna yureña raitoca, baguëbi conguëna, mësaquana ëñaguë sai'yë yë'ë.

²⁴ Mësaqua ëja bain, mësaqua gaje bain, si'acua Cristo bain jubëreba ba'icuanu saluda-caijë'ën. Cristo bain Italia yijabi raisi'cua'ga mësaquani saludaye cahuë.

²⁵ Mësaqua jubë si'acuabi Cristo ta'yejeiye insise'ere conu bani, recoyo bojojën ba'ijë'ën, cayë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

SANTIAGOBI Utire toyani saobi

Saludo

¹ Yé'è, Santiago hue'eguè, Riusure yo'o conguè, mai Èjaguè Jesucristore yo'o con hua'guè, ja'anguèbi ba'iyè yé'è. Ja'nca ba'iguèbi utire toyani, mèsacua Israel bain Cristoni te'e zi'inni ba'icua, yequècuabi je'o bajèna, si'aruanna gatini saisi'cua ba'ijèna, mèsacuani saludaguè saoyè yé'è.

La sabiduría que viene de Dios

² Yé'è bain ai yèsi'cua, mèsacuabi ai yo'ojèn ba'itoca, bojo recoyo re'huani ba'ijè'èn. ³ Cristoni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye bañuni cajèn, ai yo'ojèn ba'icuata'an, què'rè jèja recoyo re'huani, Cristoni què'rè te'e ruiñe'ru recoyo ro'tajèn ba'iyè mèsacua. Ja'anre te'e ruiñe ye'yejèn ba'ijè'èn. ⁴ Què'rè jèja recoyo re'huañu cajèn, Cristo ba'iyè bojora'rè ruiñe, ja'anre jo'caye beoye ro'tani, mèsacua ai yo'ojèn ba'iyete güeye beoye ba'ijè'èn. Ja'nca ba'itoca, mèsacuabi Cristo ba'iyete re'oye ye'yesi'cua ruinjèn, baguè naconi te'e zi'inni, gare jo'caye beoye ba'ijè'èn.

⁵ Mèsacuabi ye'yeye caratoca, Riusu coñete senjè'èn. Ja'nca senjèna, Riusubi gare ènseye beoye baguè masiye yo'oyete mèsacuani masi güeseji. Si'a bain baguèni senjèn ba'itoca, baguè masiye yo'oyete caraye beoye masi güeseji. Gare bëñe beoye ja'nca te'e ruiñe masi güeseji maire. ⁶ Baguè masi güesejete sentoca, baguèni si'a recoyo te'e ruiñe ro'tajèn senjè'èn. Yequèrè yé'èni masi güesema'iguè, ja'anre catoca, Riusubi gare coñe beoye maini masi güesema'iji. Ja'nca cajèn ba'icuabi, Riusuni recoyo ro'taye caracua sèani, yua jai ziaya tè'a tutu saoni senjose'ere ro'ba'iyè. Riusu ye'yose'ere yo'za cacuata'an, ro tin ro'ta bi'rajèn, ro huesejèn ba'iyè. ⁷⁻⁸ Yurebi, Riusuni gue èase'ere sento, ja'nrèbi ro'tama'i cocare caguè, Yequèrè yé'ère sehuoma'iguè, ja'anre cama'ijè'èn. Ja'nca cacuabi Riusuna coye ro'tatoca, gare insiye beoye sehuoma'iji Riusu.

⁹ Riusu bain bonse beo hua'na, ta'yejeiye beoni'ga, Cristoni si'a recoyo ro'tajèn ba'itoca, bojojèn ba'ijè'èn. Riusubi mèsacuare èñaguè, Ta'yejeiye ba'icua ba'iyè mèsacua, caji. ¹⁰ Yequècua Riusu bain ai bonsere batoca, ta'yejeiye beo hua'guè runza cajèn bojojèn ba'ijè'èn. Bonse bacua yua jo'ya coro carajeiye'ru besa carajeijèn ba'iyè. ¹¹ Ènsèguèbi etani, ja'nrèbi ai ja'suye sè'iguèna, jo'ya corobi ja'ansirèn güeanni si'aji. Re'o coro ba'ise'ebi ro besa carajeiji. Bonse èjacua'ga ja'nca carajeiye'ru güina'ru, Què'rè bonsere conì baza cacuata'an, gare carajeijèn ba'iyè.

Pruebas y tentaciones

¹² Riusu ma'aja'an gare jo'caye beoye ganijèn ba'icua, ai yo'ojèn ganitoca, ja'ancuabi ai bojo hua'na ruiñè. Ai yo'ojèn ba'isi hua'na ba'ijèna, Riusubi bacua coja'yete bacuana ro insiji. Huajèyereba huajècuare bacuare re'huani, bacuani si'arèn bajì. Riusuni ai yèsi'cua ba'ijèna, ja'an insija'ye bacuani zoe quèani jo'cabi Riusu. ¹³ Yequèbi Riusu ma'aja'an ai yo'ogué ganini, ja'nrèbi quèñèni, gu'a juchana gurujaitoca, ja'anguèbi, Yequèrè Riusubi yé'èni gurujai güesebi cama'iguè. Ja'nca catoca, gu'aye ro'taji baguè. Riusu yua gu'a juchana gare gurujaima'iguèbi bainni gu'aye yo'oye gare choima'iji. ¹⁴ Bain se'gabi ro gu'aye yo'o èaye ba'ijèn, Yé'è yèse'ere yo'za cajèn ba'iyè. ¹⁵ Ja'nca yècuabi ro ro'tajèn, gu'a juchare yo'oyè. Ja'nca yo'ojèn, yua què'rè gu'ajeijèn, gare junni carajeicua ruiñè.

¹⁶ Yé'è gaje bain hua'na, yé'è ai yèsi'cua, mèsacua gare huacha ro'taye beoye ba'ijè'èn. ¹⁷ Riusubi maini ro insini conguè, re'oye se'gare maini yo'ogué ba'iji. Mai Taita Riusubi si'a guènamè re'oto miàñe re'huani jo'casi'què sèani, baguè ba'iyete maini masi güeseji. ¹⁸ Ja'nca ba'iguèbi maire mame re'huayè yèguè, Yé'è bainrebare re'huani baza caguè, baguè te'e ruiñe ba'i cocarebare guansenì, maibi achanì si'a recoyo ro'tajèna, yequècua'ru què'rè ta'yejeiye ba'icuaire maire re'huani, maini què'rè bojoguè ba'iji Riusu.

La verdadera religión

¹⁹ Ja'nca sèani, yé'è gaje bain hua'na ai yèsi'cua, mèsacua yua Riusu cocarebare re'oye achajèn, te'e ruiñe ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'nca achajèn, yequècuabi coca guansejèna, te'e jèana go'iyè sehuoma'ijè'èn. Te'e jèana bëinjèn cama'ijè'èn. ²⁰ Bainbi bëinjèn catoca, Riusu yèye'ru re'oye yo'oma'inë. ²¹ Ja'nca sèani, mèsacua gu'a jucha yo'oreba yo'ose'ere jo'cani senjojè'èn. Senjoni, Riusu cocareba masi güeseni jo'case'ere te'e ruiñe achanì, Riusu case'ere güina'ru yo'oñu cajèn ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'nca ro'tajèn ba'itoca, mèsacua recoyo mame re'huasi'cua ba'iyè.

²² Ja'nca ba'ijën, Riusu cocareba cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Ro achani yo'omajën, Re'o bainguë'è yë'è catoca, mësacuabi ai huacha ro'tajën ba'iyë. ²³ Bainbi Riusu cocarebare ro achani yo'omanica, ëña re'ahuana ro ëñacu'a'ru ba'iyë. ²⁴ Bacua ba'iyete ro ëñani, ja'n'rëbi ëña re'ahuate jo'cani saijën, bacua gu'a juchare senjomajën, ja'n'rëbi bacua ba'iyete huanë yeyë. ²⁵ Riusu cocareba, maini huajëyereba huajë güese coca, ja'anre te'e ruiñe achani, jo'caye beoye yo'ojën ba'itoca, ai ta'yejeiye bojo hua'na ruiñë. Riusu cocare ro achani huanë yetoca, bañë. Riusu cocare te'e ruiñe achani yo'ocua se'gabi bojo hua'na ruiñë.

²⁶ Yequëcuabi Riusu bain ba'iyë yë'è ro'tajën, ja'n'rëbi bainni gu'aye catoca, Riusu bain beoyë. Ro huacha ro'tajën ba'iyë. Riusu bain ba'iyë ro cayë. Riusubi bacuani re'oye ëñama'iji. ²⁷ Mai Taita Riusubi baguë bainre cato, ñaca yo'ocua se'ga ba'iyë: Yëhui hua'na, romi hua'je hua'na, si'a bain sa'nticuabi ai yo'ojën ai oijëna, bacuani oire bajën conjën ba'iyë. Ro ën yija ba'iyete gare yëmajën, gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iyë. Ja'ancuabi Riusu bainreba ba'iyë.

2

Advertencia contra la discriminación

¹ Yë'è gaje bain hua'na, mësacuabi mai Èjaguë Jesucristo, Ta'yejeiye ba'iguëte si'a recoyo ro'tajën, si'a bainre te'e bainre ëñajën, yequëcuani quë'rë re'oye ëñañe beoye ba'ijë'ën. ² Samu baincuabi mësacua jubëna ti'an raiyete ro'tani ye'yejë'ën. Yequëbi bonse ëjaguë, zoa curi sutijei ga'huaña jëosi'quë, ai re'o caña ju'iguë, ja'anguëbi ti'an raiguëna, ja'n'rëbi yequë, bonse beo hua'guëbi ira caña ju'iguë'ga ti'an raiji. ³ Ja'nca ti'an raijënna, ¿mësacua jaroguëni quë'rë re'oye ëñañe'ne? Yequëre bonse ëjaguëni quë'rë re'oye ëñajën, re'o ñu'i seiñuete baguëni bëa güesema'ïne mësacua. ⁴ Bainre ja'nca ëñatoca, mësacuabi ro gu'aye yo'ojën, ro mësacua ëa ëñañe se'gare ro'tajën, bain ba'iyete ro huacha ro'tayë. ⁵ Yë'è bain ai yësi'cua, yë'è cocare achani ye'yejë'ën. Riusubi baguë bayete bainna insiye ro'taguë, bonse beo hua'na jubë ba'icuaire cuencueni, baguë baye coja'cuare bacuare re'huani baji. Baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni ai yëreba yëjënna, bacuare ja'nca re'huani baji, baguë cani jo'case'e'ru ba'iyë. ⁶ Mësacuaca bonse beo hua'nani gu'aye ëñatoca, ai gu'aye yo'oyë. Bonse ëja bain yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Bacua yua mësacuani je'o bajën, ëja bain guansecuana rëre'ni nëconi, mësacuare si'nse güeseyete señë bacua. ⁷ Ja'ancuabi yua mai ta'yejeiye Èjaguë Jesucristote gu'aye cajën ba'iyë.

⁸ Yequëre, mësacuabi Riusu cocareba toyani jo'case'e: "Më'è ja'ansi'quë ba'iyë yëguë ba'iyë'ru si'a bainni güina'ru ai yëguë ba'ijë'ën" ja'an cocarebare ro'tajën, te'e ruiñe yo'ojën ba'itoca, re'oye ba'iji mësacuare. ⁹ Èja bainguëni quë'rë re'oye ëñatoca, ro gu'aye yo'ojën ba'iyë mësacua. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuare bënni senjoja'ñete caguë, Yë'è cocareba guansese'e si'ayete ro achani tin yo'ocua'ru ba'iyë mësacua caguë, mësacuani bënni senjoñe caji. ¹⁰ Bainbi Riusu cocareba guansese'e si'ayete te'e ruiñe yo'oni, ja'n'rëbi te'e cocarë se'gare ro achani tin yo'otoca, Riusubi bacuare ëñani, Si'a cocareba ro achani tin yo'ocua're'ru ba'ijën, bacuare bënni senjoñe caji. ¹¹ Riusu yua "Èmëcua, romicua, sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijë'ën" casi'quë yua ën cocare'ga: "Bainni huani senjoma'ijë'ën" guanseni jo'cabi. Mësacua yua yeconi yahue baye yo'oma'icua yua bainni huani senjotoca, mësacua yua Riusu cocareba guanseni jo'case'e si'ayete ro achajën, gu'aye yo'ojën ba'iyë. ¹² Yureca, Riusubi baguë cocareba, ba huajëreba huajë güese cocarebare bainni masi güeseguë, bacua achani yo'oyete masiza caguë, bacuabi re'oye yo'oma'itoca, bacuare bënni senjoja'ñete caji. Ja'nca sëani, mësacua yua Riusu coca cani jo'case'e'ru coca cajën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹³ Yequëcuani oijën coñe güetoca, Riusubi mësacuani oiyë beoye bënni senjoji. Yequëcuani oire bajën contoca, Riusu bënni senjoja'ñete jëaye poreyë.

Hechos y no palabras

¹⁴ Yë'è gaje bain sanhuë, yequëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tayë yë'è cato'ga, baguë yua bainni re'oye yo'oma'iguë, ja'anguëbi yua ro ro'taguë caji. Baguë recoyo ro'taye se'ga ba'iguë, re'oye yo'oma'iguëna, Riusubi baguëni tëani baye güëji. ¹⁵ Yequëre mësacua gaje bainguë o gaje baingobi yua caña ju'iyë, aon aiñe, ja'anre caraye ba'itoca, ¿mësacua guere yo'oye'ne? ¹⁶ Yequëre ja'an caña, ja'an aon carayete ro insimajën, gaje bainni sehuojën, "Më'è yua ëñaguë saijë'ën. Re'o caña sayani, aon anni bojoguë saijë'ën" cani saotoca, ro yo'oyë mësacua. ¹⁷ Ja'nca sëani, Jesucristo recoyo ro'taye se'ga ba'ijën, bainni re'oye yo'oma'itoca, mësacuare gu'aye ba'iji. Ro mësacua yëye se'gare ro'tajën, ro yo'ojën ba'iyë mësacua.

¹⁸ Yequerë yequëbi yë'ëni ñaca cama'iguë: "Më'ëbi Jesusucristoni si'a recoyo ro'taguëna, yë'ëbi re'oye yo'oyë" cama'iguë. Ja'nca catoca, baguëni sehuoguë cayë yë'ë: "Yë'ëbi yua re'oye yo'oguë sëani, yë'ë si'a recoyo ro'tayere'ga më'ëni masi güeseyë yë'ë" sehuoyë yë'ë. ¹⁹ Sehuoni ja'nrebi, ja'anguëni se'e yihuoguë cayë yë'ë: "Më'ëbi mai E'jaguë Riusu ba'iyete ro'taguë, Yequë riusu beoji catoca, re'oye cayë më'ë. Ja'an se'gare catoca, ai caraji më'ëre. Huati hua'i'ga güina'ru ro'tajën, Riusuni ai huaji yëjën ba'iyë. ²⁰ Yureca, Riusuni ro'taye huesë ëaji më'ëre. Riusu ba'iyete ro'taye se'ga ba'iguëbi bainni re'oye yo'oma'itoca, ba'aye ba'iji më'ëre. Ro më'ë yëse'e se'gare ro'taguë, ro yo'oyë më'ë" ja'anguëni cayë yë'ë. ²¹ Yureca, mai ira taita ba'isi'quë Abraham hue'eguëte ro'tani ye'yëjë'ën. Riusubi guanseguëna, Abrahami baguë zin Isaacre sani, misabëna baguëte tëoni, Riusuna insijaza caguëna, Riusubi Abraham yo'ose'ere ëñani, Ai re'o bainguëbi ba'iji cabi. ²² Yureca, Abrahami re'oye yo'oguëna, baguë re'oye yo'ose'ere ye'yëjë'ën. Riusuni si'a recoyo ro'taguëbi Riusu guanse'ere re'oye yo'oguëna. Baguë re'oye yo'ose'ebi baguë recoyo ro'tayete masi güeseguëna. ²³ Ja'nca masi güeseguë, Riusu cocareba guanseni jo'case'ru güina'ru yo'oguëña. Riusu coca toyani jo'case'ru baquëña: "Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëte re'oye ëñaguë, Re'o bainguë'bi ba'iji, caguëña Riusu" toyani jo'case'e ba'iji. Riusu te'e gajeguë ba'iguë baji'i, Abrahamre cajën ba'iyë bain hua'na.

²⁴ Ja'nca sëani, mësacua ñaca achan ye'yëjë'ën. Riusuni recoyo ro'taye se'ga ba'itoca, mësacuare re'o bain ba'iyë cama'iji Riusu. Re'oye yo'ojën, Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Riusubi mësacuani ëñani, Yë'ë re'o bain ba'iyë, caji. ²⁵ Yeco, ira baingo ba'isi'co, Rahab hue'ego, bago yo'ogo ba'ise'ere ro'tani ye'yëjë'ën. Ëmë yësi'cota'an, bago re'oye yo'ogoña. Josué bain raosi'cuani bojogo cuiragobi, Preso zean güesema'ijë'ën cago, bacuare tin ma'abi yahue saogña. Ja'nca saogona, Riusubi bago yo'ose'ere ëñani, Re'o baingo'go cabi. ²⁶ Yureca, bainguë ga'nihuë yua recoyo beotoca, ju'insi'quë'bi ba'iji. Güina'ru, bainguëbi Riusu ba'iyete ro'taye se'ga ba'iguë, re'oye yo'oye beoye ba'itoca, baguëbi recoyo ro'taye'ru güina'ru yo'oma'iguë ba'iji. Ro baguë yëse'e se'gare ro'taguë, ro yo'oguë ba'iji.

3

La lengua

¹ Yë'ë gaje bain hua'na, mësacua jubë ba'icua yequëcuabi bainni ye'yoye yëjën, bain ye'yocuare bacuare gare te'e jëana re'huama'ijë'ën. Riusu bënni senjo umuguse ti'anguëna, Riusubi mësacuani quë'rë jëja senguë, mësacua ye'yojën ba'ise'ere ro'ta güeseni sehuoye senja'guë'bi. ² Si'a bainbi mai yi'obobi ai huacha cayë mai. Huacha cayë beoye ba'itoca, ai re'o bain ba'iyë. Mai yi'obobi ja'nca huacha cama'iñe poretoca, mai yo'o yo'oye si'aye gare huacha yo'oye beoye ba'iyë. ³ Caballo hua'nani tayoyete ro'tani ye'yëjë'ën. Maibi yua guëñañote caballo yi'obona jëoni, ja'año se'gabi si'a caballote tayoyë mai. Mai saiye yëye'ru tayojëna, caballobi ja'anruna saji. ⁴ Jai ziaya yoguan tayoye'ga ro'tani ye'yëjë'ën. Ai jëja tutuguëna, jai yogubi ai jëja saito'ga, yogu tayoguëbi ai reño tayo hua'tirë se'gabi ba yogute tayoji. Baguë saiye yëye'ru tayoguëna, ba yogubi ja'anruna saji. ⁵ Mai yi'obo'ga reño yi'obo ba'iyeta'an, ja'anbo se'gabi mai ai ba'iyë yo'ojën ba'ise'ere si'a bainna quëani achoye poreyë. Toa zi'nga ai reño zi'ngarë bani'ga, si'a sunqui re'oto cuenesere ëoni saoye poreji. ⁶ Mai yi'obo'ga, ja'anbobi jai toa zëiñe'ru ai gu'aye huesoni si'aye poreyë mai. Mai yi'obobi ai gu'aye coca cajën, ai ba'iyë ai gu'ajeyë mai. Si'a bain'ga mai gu'a cocare achan, bacuabi ai ba'iyë ai gu'ajeyë. Zupai huatire concuabi bacua gu'a toare bain yi'obona zëonse'ere ba'ijëna, ai gu'aye cajën, sa'ñeña je'o bajën ba'icua ruiñë. ⁷ Si'a hua'i hua'na ba'iyete ro'tajë'ën. Airu hua'i hua'na, ca hua'i hua'na, aña hua'na, jai ziaya hua'i hua'na, si'a hua'nabi huanë hua'na ba'icua'reta'an, bainbi si'acuare zeanni, jo'ya ye'yoni baye poreyë. ⁸ Ja'nca porecuata'an, maibi mai yi'obobi gu'a coca yeyëta, gare re'oye ye'yoye porema'iñë. Ja'anbobi gu'aye cayë jo'camajën, eo raoye'ru aña hua'na raoye'ru mai yi'obobi gu'aye cajën ja'si yo'ojën ba'iyë. ⁹ Mai Taita Riusuni re'oye cayë yëtoca, mai yi'obobi baguëni re'oye cayë. Bain hua'na'ga Riusu ba'iyete ro'tani ye'yëjë'ën, mai yi'obobi bacuani gu'aye cajën ba'iyë. ¹⁰ Ru'ru re'oye cajën, ja'nrebi gu'aye cajën, ja'ansi yi'obobi cayë mai. Yë'ë gaje bain hua'na, mësacuabi ja'nca catoca, gu'aye se'ga ba'iyë. ¹¹ Oco yua yija gojebi etaguë, re'o oco, gu'a oco, yua ja'ansi gojebi gare etama'iji. ¹² Higo sunquiñëbi olivo uncuere gare quëiñe beoye ba'iji. Bisi ëyemobi higo uncuere gare quëiñe beoye ba'iji. Onhua ziaya ba'itoca, re'o ocore eaye gare porema'iñë. Güina'ru, mai yi'obobi re'o coca, gu'a coca, te'e cayë beoye ba'uni. Re'o coca se'ga cajën ba'uni.

La verdadera sabiduría

¹³ Bain masiye yihuocuan mësacua jubëte cu'eto, ¿jarocuare cu'eyene? Bainre masiye yihuoye ro'tatoca, ta'yeyeyë beo hua'na ruinjën, re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mësacua masiyete te'e ruiñe masi güeseyë. ¹⁴ Yequëcuabi re'o ëjacua ba'ijëna,

mēsacuabi bēiñē. Yequēcua'ru quē'rē ta'yejeiye ējaguē runza catoca, mēsacuabi yequēcuanī masiye yihuoye gare porema'iñē. Masiye yihuoguē'ē yē'ē catoca, ro coqueyē. ¹⁵ Ja'nca ba'itoca, Riusu masiye yihuoye'ru tin masiyē. Zupai huati yihuoye se'gare masini, ro ēn yija ba'iyete yēcua yihuoye'ru gu'aye yihuoyē. ¹⁶ Bainbi yequēcua're gu'aye ro'tajēn, bacua'ru quē'rē ta'yejeiye ējaguē runza cajēn ba'itoca, sa'ñēña je'o bajēn, ro huesē ēaye yo'ojēn, gu'aye se'gare yo'ojēn ba'iyē. ¹⁷ Riusubi baguē masiyete maini ye'yotoca, ru'ru, mai gu'a juchare senjoni, mai recoyore tēnoji. Tēnoguēna, ja'n'rēbi, maibi yua je'o beoyē. Yequēcua'bi coca yihuojēna, re'oye achani re'oye sehuojēn ba'iyē. Yequēcuanī ai oijēn conjēn ba'iyē. Bacuanī gu'aye ro'taye beoye re'oye yo'ojēn, ro coqueye beoye ba'iyē. ¹⁸ Yequēcuanī je'o beojēn ba'itoca, maibi bacuanī re'oye se'ga yo'ojēn ba'ijēn, maibi te'e ruiñe yo'ocua ruiñē.

4

La amistad con el mundo

¹ ¿Mēsacua jubē ba'icua yequēcua queaca ro'tajēn sa'ñēña je'o bajēn, sa'ñēña huaye'ne? Ro mēsacua gu'a ēase'e se'gare huōjēn, mēsacua recoyo bēinjēn, sa'ñēña huaye ro'tayē. ² Mēsacua gu'a ēase'ere huōjēn, gue ēase'ere baza cajēn, yequēni huani senjoñē. Mēsacua yēse'ere ro'tajēn, coye poremajēn, sa'ñēña gu'aye cajēn, je'o bayē. Mēsacua yēse'ere Riusuni senma'icua sēani, coye porema'iñē. ³ Ja'n'rēbi, Riusuni sentoca, gu'aye ro'tajēn sencuare sēani, Riusubi insima'iji. ⁴ ¡Mēsacua yua Riusure ro jo'cani senjocua ba'iyē! Ñaca ro'tani ye'yejē'ēn. Mēsacuabi ro ēn yija ba'iyete z'i'inni ba'iyē yēnica, Riusuni je'o bacua se'ga ba'iyē. Ro ēn yija ba'iyete z'i'inni ba'iyē yēnica, Riusure ro jo'cani senjoñē mēsacua. ⁵ Ja'nca yo'ojēn ba'itoca, Riusu cocareba toyani jo'case'ere ro ro'tajēn ba'iyē mēsacua. Ñaca toyani jo'cabi Riusu: “Mēsacua yua gu'aye yo'oma'iñe caguē, yē'ē Espiritute mēsacua recoyona jo'cahuē yē'ē” canī jo'cabi. Ja'an cocare ro'tani ye'yejē'ēn. ⁶ Ja'n'rēbi, Riusubi maini quē'rē ai re'oye conni cuiraguē, yequē cocare maina toyani jo'cabi: “Yē'ē se'gabi ta'yejeiye ējaguē runza catoca, Riusubi gu'a gūeji. Ta'yejeiye beoye ba'iguē runza catoca, Riusubi ai re'oye conni cuiraji” toyani jo'cabi. ⁷ Ja'nca toyani jo'case'e sēani, mēsacua yua ta'yejeiye beo hua'na ruinjēn, Riusuni ja'ē'ē cajēn, baguē yēye'ru yo'ojēn ba'ijē'ēn. Zupai huatibi mēsacuare choitoca, baguēni gūeye sehuojē'ēn. Ja'nca sehuotoca, zupaibi mēsacuani huaji yēguē quēñēji. ⁸ Yureca, Riusuni z'i'inni bojojēn, baguē naconi te'e ba'ijē'ēn. Ja'nca z'i'inni ba'itoca, Riusubi mēsacuani ai bojoguē, mēsacuani z'i'inni baji. Mēsacua yua gu'a jucha bacua sēani, mēsacua gu'a juchare gare jo'cani senjojē'ēn. Mēsacua yua gu'a bainna te'e z'i'inni ba'iyē yēcua sēani, Riusuna te'e z'i'inne porema'iñē. Mēsacua recoyo gu'aye ba'ise'ere gare tēno gūeseni, Riusu se'gana te'e z'i'inni ba'ijē'ēn. ⁹ Ja'nca ba'ijēn, mēsacua gu'a juchare ai sa'ntijēn, Ai gu'aye yo'ohuē yē'ē cajēn, jo'caye beoye oijēn ba'ijē'ēn. Mēsacua ja'anrē bojojēn ba'ise'ere gu'a gūejēn, recoyo oi hua'na'ru sa'ntijēn ba'ijē'ēn. ¹⁰ Ja'nca ba'ijēn, Riusuna ti'anni, ta'yejeiye beo hua'na'ru ēñojēn, Ai gu'aye yo'ohuē yē'ē cajēn, recoyo oijēn ba'ijē'ēn. Ba'ijēnna, ja'n'rēbi Riusubi mēsacuare baguē ta'yejeiye concuare re'huani baji.

No juzgar al hermano

¹¹ Yureca, yē'ē gaje bain hua'na, mēsacua yua sa'ñēña gu'aye canī toñe beoye ba'ijē'ēn. Mēsacua bainre gu'aye canī tontoca, bacuanī si'nseye catoca, mēsacuabi yua Riusu cocareba guanseni jo'case'ere ro gu'a gūecua ēñojē. Ja'nca ēñotoca, Riusu cocarebare ro achani, ro yo'oyē. Bainre bēnni senjoñe se'gare ro'tajēn cayē mēsacua. ¹² Te'eguē se'gabi bainni bēnni senjoñe ba'iji. Ja'anguē se'gabi baguē bainre tēani baye ro'taguē, yequēcuanī huesoni si'aye concuesi'quē'bi. Ja'nca sēani, ¿mēsacua queaca ro'tajēn, mēsacua bainre bēnni senjoñe caye'ne? Riusu bēnni senjoja'ñete caye porema'iñē mēsacua.

Inseguridad del día de mañana

¹³ Yureca, mēsacua ēn cocare cacua, achani ye'yejē'ēn: “Yure umuguse, miato, yua ja'an huē'e jobona sañu. Sani, te'e tēcahuē ba'ijēn, bonsere cojēn, bonsere insijēn, curire bēyoni bañu” ja'anre catoca, yē'ē coca yihuoguēna, achani ye'yejē'ēn. ¹⁴ Mēsacua miato ba'ija'yete gare huesēyē. Ja'nca sēani, mēsacua ba'iyete ro'tajēn ba'ijē'ēn. Mēsacua ba'iyē yua picora'bērē se'ga'ru ba'iyē. Picora'bērē yuara huēni, ja'n'rēbi te'e jēana querēna sani huesēji. ¹⁵ Ja'anra'bērē'ru ba'icua sēani, ñaca cajēn bañuni: “Riusubi contoca, maibi huajē hua'na ba'ijēn, mai yo'ore yo'oye poreyē” cajēn bañuni mai. ¹⁶ Mēsacua se'gare'ru huanōñe ba'icuabi yua ro mēsacua ta'yejeiye ba'iyete ro'tajēn, mēsacua bēyoni baja'yete bojojēn cayē. Ja'nca catoca, ai gu'aye se'ga ba'iyē. ¹⁷ Re'oye yo'oye ye'yesi'cuabi re'oye yo'oma'itoca, ja'ancuabi gu'a jucha bayē.

5

Advertencias a los ricos

¹ Yureca, mäsacua bonse ëjacia, yë'ë coca yihuoguëna, achani ye'yejë'ën! Mäsacua yua ai ja'siye ai bënni senjoja'ñete ro'tajën, ai sa'nti hua'na ruinjën, ai jëja recoyo oijën ba'ijë'ën. ² Mäsacua bonse ro'a'ta bonsere bëyoni bajënnä, yua gu'a bonse se'ga ruinjä. Pu'ncani si'ase'e se'ga ruinjä. Mäsacua re'o caña yua bu'juni si'aye se'ga ba'iji. ³ Mäsacua zoa curi, mäsacua plata curi, yua roquë neni si'ase'e se'ga'ru ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua bonse ro ëa ëñani base'ere ro'tani, mäsacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere masiyë. Riusubi ja'anre masi güeseguëna, mäsacua toana uja'yete masijën ba'iyë. Yurera mäsacuabi ro yo'ohuë. Mäsacua bonsere ro bëyoni bajënnä, ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, huesoni si'aye se'ga ba'iji. Mäsacua'ga Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. ⁴ Yureca, mäsacuare yo'o concua recoyo oiyete achajë'ën. Bacuabi mäsacua zioñare téacajënnä, mäsacuabi ro coquejën, bacuani te'e ruiñe ro'imaë'ë. Ja'nca ro'imatena, bacuabi recoyo oijënnä, mai ta'yejeiye Ejäguë Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi achani, mäsacua gu'aye yo'ojën coquese'ere masiji. ⁵ Yureca, si'a mäsacua ën yija ba'i umuguseñabi mäsacua me'najei bonsere carajei beoye bajën, mäsacua gu'a ëayete ro bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, toro hua'na aon anni jujuye'ru ba'iyë. Jujuni tējini, huaiye se'ga ba'iji bacuare. Riusu bënni senjoja'ñete cayë yë'ë. ⁶ Mäsacua yua re'oye yo'ojën ba'icuare si'nseye cajën, bacuare huani senjoñe guanseyën, ai gu'aye yo'ohuë mäsacua. Ja'nca gu'aye yo'ojënnä, bacuabi mäsacuani gu'aye sehuoye poremaë'ë.

La paciencia y la oración

⁷ Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mai Ejäguë in raija'yete ro'tajën, jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Aon téarën ti'añete ëjoye'ru ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Ocorën si'aguëna, aonre téani bojoñu cajën, jo'caye beoye ëjocua'ru ba'ijë'ën. ⁸ Mäsacua yua ja'nca ëjoye'ru mai Ejäguë in rai umugusere jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Ja'an umuguse yuara te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, mäsacua jëja recoyo re'huani, gu'aye ro'taye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. ⁹ Yë'ë gaje bain hua'na, sa'ñëña gu'aye cayë beoye ba'ijë'ën. Sa'ñëña gu'aye catoca, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi mäsacuare. Ja'an Riusubi yurera maini ëñoja'ñeta'an ba'iguëna, mäsacua sa'ñëña gu'aye cayete jo'cajë'ën. ¹⁰ Yë'ë gaje bain hua'na, yequëcuabi a'ta huaitoca, mai Ejäguëni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguëni conjën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iyë ye'yeyë yëtoca, Riusu ira bain raosi'cua yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Bacua yua Riusu cocarebare quëani achojën, bainbi bacuani je'o bajënnä, ai ja'siye ai yo'ojën baë'ë. ¹¹ Ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusuni jo'caye beoye conza cajën, quë'rë bojojën, quë'rë jëja recoyo re'huahuë. Ja'nca re'huajënnä, mai bi bacua bojoreba bojojën ba'iyete cayë. Riusu ira congüë ba'isi'quë Job hue'eguëbi ja'nca'ru baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Riusubi Jobni re'oye yo'oye ro'taguë, ai ja'siye ai yo'oye cuencuesi'quëta'an, Jobni ai yëreba yëguë, baguëni ai ta'yejeiye oigüë congüëña.

¹² Yureca, yë'ë bain hua'na, ën cocare quë'rë ta'yejeiye achani ye'yejë'ën. Mäsacua coca quëayete yua te'e ruiñe masi güeseyë yënica, Riusure gare cuencuemajën, coca masi güeseyën cajë'ën. Guënamë re'oto, yija re'oto, si'a re'oto, ja'anre'ga gare cuencuemajën, mäsacua cocare quëajën ba'ijë'ën. Ja'nca cuencuetoca, ai gu'aye cayë mäsacua. Riusubi bënni senjoma'ijaguë cajën, Jaë'ë cayë yënica, Jaë'ë cayë se'ga ba'ijë'ën. Bañë cayë yënica, Bañë cayë se'ga ba'ijë'ën. Ro coqueye beoye te'e ruiñe cajë'ën. Ja'nca cajën, mäsacua coca quëani achojën ba'ijë'ën.

¹³ Yequë'rë mäsacua jubë ba'icua yequëcuabi ai sa'ntijën ai yo'oma'iñe. Ai yo'ojën ba'itoca, Riusuni uja'ja'bë. Yequëcuabi recoyo bojojën ba'itoca, Riusuni bojojën gantaja'bë. ¹⁴ Yequëcuabi yequë'rë rauna ju'injën ba'itoca, mäsacua jubë ëjacia, Riusu bainreba ëjacuare choija'bë. Chojënnä, bacuabi sani, bacuare ujacajën, Mai Ejäguëbi conja'guë cajën, hui'yabe re'corëbi ju'inguëte so'onjën, ju'inguëte huachoye senjën ba'ija'bë. ¹⁵ Ja'nca senjën ba'icuabi Jesucristobi te'e ruiñe huachoye masiji cajën, Jesuni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Jesubi ju'inguëte huachoji. Huachoguëna, huajë rani, gu'a jucha yo'osi'quë ba'itoca, Riusubi huanë yeni, se'e ro'tama'iji. ¹⁶ Ja'nca sëani, mäsacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere sa'ñëña quëajën, Gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën ba'ijë'ën. Riusubi huachoni mame re'huajë'ën cajën, sa'ñëña sencajën ba'ijë'ën. Riusu bainreba te'e ruin recoyo bacuabi Riusuni uja'jënnä, Riusubi ta'yejeiye ëñogüë sehuogüë conjä. ¹⁷ Riusu ira raosi'quë Eliás hue'eguë, baguë uja'guë ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Mai'ru ba'iyë te'e bainguë se'ga ba'iguëbi Riusuni si'a jëja uja'guë, Ocoye beoye ba'ija'guë caguë, Riusuni senquëña. Ja'nca senguëna, samute téacuëna jobo gare ocoye beoye baquëña. ¹⁸ Ja'nrebi, Riusuni se'e senguëna, se'e oco ca'niñe raoguëña Riusu. Raoguëna, se'e ocoguëna, bain aonbi iraguëna, si'a hua'nabi téani bareña.

¹⁹ Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mäsacua jubë ba'icua yequëbi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare jo'cani, gu'a ma'ana saitoca, baguëte tinjajani rajë'ën. Riusu te'e ruiñe ba'i cocare baguëni se'e quëani achoni conjë'ën. ²⁰ Ja'nca quëani achoni conjënnä, baguëbi gu'a jucha yo'oye gare jo'catoca, Riusu yua baguëni gare bënni senjoma'iguëbi baguë re'o bainre re'huani

baja'guë'bi. Si'a baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere senjoñe concua ruiñë mësacua. Ja'anre ro'tajën, mësacua bainre ëñajën conjën ba'ijë'ën.

SAN PEDROBI **Ru'ru ba'i cocare toyani jo'cabi**

Saludo

¹ Yé'è, Pedro hue'eguè, Jesucristore ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quèbi mèsacua si'acua Riusu bainreba tinruanna saoni senjosi'cuana toyani, utire saoyè yé'è. Mèsacua Riusu huè'e jobona ti'anja'cuata'an, mèsacua yua rēño ñēsebè se'ga èn yijare ba'ijèn, Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, ja'an yijañare ba'ijèn, Riusure yo'o conjèn ba'icua'è. ² Taita Riusubi mèsacuare cuencueni, baguè bainrebare re'huani, baguè Espíritute insini, baguè yéyete yo'o güesebi. Ja'nca yo'o güeseçuèna, Jesucristo cayete achani, Jaè'è cani, baguè bain ruèn'è mèsacua. Baguè yua mèsacua gu'a jucha ro'ire junni, baguè ziere jañuni tonni, mèsacua recoyote mame tēnoni, mèsacuare tēani baguè sēani, baguè bain ruèn'è mèsacua. Ja'nca ruinsi'cua sēani, Riusubi mèsacuani ai ta'yejeiye re'oye conni cuirani, mèsacuani ai bojo recoyo bacua ba'i güeseja'guè, cayè yé'è.

Una vida de esperanza

³ Yureca, mai Ja'què Riusu, mai Èjaguè Jesucristo Taita, ja'anguèbi ai ta'yejeiyereba Èjaguère sēani, ai ba'iyè ai bojo coca cajèn bañuni. Riusubi maini ai oire baguè, baguè bainrebare maire re'huani, mame recoyo bacuare re'huani baji. Jesucristobi mai ro'ina junni tonni go'ya raisi'què sēani, maire baguè naconi si'arèn ba'ija'cuare re'huani baji. ⁴ Baguè naconi si'arèn ba'ija'yete cato, ai re'oyereba ba'ija'cua'è mai. Baguè yua mai ba'ija'rute re'huacaisi'quèbi mai ti'anja'ñete èjoguèna, gare gu'aye beoye ba'i re'oto'è. Gare ñu'ñujeiñe beoye ba'i re'oto'è. Gu'a re'oto'ru gare ruiñe beoye ba'ija'guè'bi. ⁵ Mèsacua yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani ba'icua sēani, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguè, mèsacua ti'anja'ñete re'oye re'huaguè, èn yija ñu'ñujeirèn tèca gare ènseye beoye mèsacuani baguè re'huacaisi jobona ti'an güeseja'guè'bi. Ja'anrèn ti'anguèna, mèsacua ta'yejeiye ba'ija'yete te'e ruiñe èñoni ti'an güeseja'guè'bi.

⁶ Ja'an ba'ija'yete bojo hua'na ro'tajèn ba'icuata'an, rēño ñēsebè se'ga èn yijare ba'ijèn, yequèrè ai ja'siye ai yo'ojèn ba'icuama'iñe. ⁷ Ai yo'ojèn ba'ijènna, Riusubi mèsacua recoyo ro'tayete masiguè, què'rè jèja recoyo ba hua'nare mèsacuare re'huani baji. Zoa curi èoyete ro'tani ye'yèj'èn. Ai re'oye ba'i curire rutaye yètoca, ba zoa curi gatere ai ja'suye èoye bayè. Riusu'ga mèsacua recoyo ro'tayete èñani, zoa curi ai ro'iye'ru què'rè ai re'oye ba'iyè mèsacua, caji. Ja'nca sēani, mèsacuabi ai ja'siye ai yo'ojènna, mèsacuare què'rè jèja recoyo ro'tajèn bojocure mèsacuare re'huani baji. Ja'nca re'huani baguè, Jesucristo èñojèi umuguse ti'anguèna, mèsacua ta'yejeiye ba'iyete bojoguè, si'aruanna quèani achoja'guè'bi: Yé'è re'o bainrebare èñani, yé'è naconi te'e bojojèn ba'ijè'èn, cani achoja'ye ba'iji.

⁸ Mèsacua yua Jesucristoni gare èñamajèn ba'isi'cuata'an, baguèni ai bojojèn, ai yèreba yéyè. Baguèni yere èñama'icua ga ba'ijèn, baguèni si'a recoyo ro'tajèn ba'iyè. Ja'nca ba'icuabi mèsacuabi ai èama'iñereba recoyo bojoreba bojojèn ba'icua'è. Mai gare ro'tama'iñe tèca què'rè ai recoyo bojo hua'na ruinsi'cua ba'iyè mèsacua. ⁹ Riusubi mèsacua recoyo ro'tayete èñani, mèsacuani ai bojoguè tēani baja'guè'bi. Ja'an ba'ija'yete ro'tajèn, ai bojoreba bojo recoyo ba'iyè mèsacua.

¹⁰ Riusubi ru'rureba mèsacuare tēani baja'yete cani acho bi'raguè, baguè coca quèacuani choa ma'carè quèabi. Quèaguèna, bacuabi ja'an tēani baja'yete què'rè re'oye masiye yèjèn, Queaca'ne bacua gu'a juchare ro tēnoni senjoñe ro'taguè'ne cajèn ba'è. ¹¹ Riusu Espíritubi bacuani masi güeseçuèna, Riusu cuencueni raoja'guèreba ba'iyete ro'tajèn, baguè junni tonja'ñe, baguè ta'yejeiye go'ya raija'yete ro'tajèn, Ba Cristo raija'guè, queaca'ne ba'ija'guèguè'ne, ro'tajèn ba'è'è bacua. ¹² Ja'nca ro'tajèn ba'ijènna, Riusubi bacuani, ru'rureba ba'isi'cuani ñaca masi güesebi. Mèsacuabi Cristo raija'yete quèani achojènna, mèsacuare baguè bainre re'huaye se'gare ro'tama'iji. Yé'è bain yo'je ba'ija'cua bacuare re'huaja'ye, ja'anre'ga yo'oye ro'taguè ti'anja'guè'bi quèabi. Mèsacua yureña ba'icuare quèabi Riusu. Ja'nca quèani jo'casi'quèbi yureña baguè bainre cuencueni, baguè Espíritute insini, mèsacuani ai bojo güese cocare quèani achocure bacuare re'huani raobi. Yé'è cuencueni raoja'guère re'huani, mèsacuani tēani bajè'èn caguè, mèsacuana raobi Riusu. Ja'nca ai ta'yejeiye bojo güese cocare maini cani jo'caguèna, baguère guènamè re'oto yo'o con hua'na'ga, Ja'an bojoja'yete què'rè re'oye masija'ma cajèn ba'iyè.

Dios nos llama a una vida santa

¹³ Baguè tēani ba cocare mèsacuani quèani achosi'què sēani, ja'an se'gare ro'tajèn, mèsacua èñare bajèn, Riusu yéyè'ru tin yo'oye beoye gare ba'ijè'èn. Jesucristo yua ti'anja'ñeta'an ba'iguèna, Riusubi baguè re'o bainrebare mèsacuare caraye beoye re'huani, baguè ba'i

jobona ti'an güeseja'guë'bi. Ja'an ba'ija'yete si'a recoyo ro'tajën, gare jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. ¹⁴ Ja'nca ba'ijën, baguë cocare yureña te'e ruiñe achajën, zin hua'na Jaë'ë cajën yo'oye'ru yo'ojën, mësacua ja'anrë gu'aye yo'ojën ba'ise'e, ja'anre gare se'e yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusuni gare huesëjën ba'isi'cua sëani, ja'nca yo'ojën ba'nhuë mësacua. ¹⁵ Ja'nca yo'oye beoye ba'ijën, baguë choise'ere ro'tajë'ën. Gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iguëbi mësacuare cuencueni choiguëna, mësacua'ga Riusu cuencuesi'cua ba'ijën, gare gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijë'ën. Si'a mësacua ba'i umuguseña baguë yëye se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁶ Baguë coca toyani jo'case'ere ro'tani masijë'ën: "Yë'ë yua jucha beoguë sëani, mësacua'ga gare jucha beo hua'na ba'ijë'ën" toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁷ Mësacua yua baguë bain ba'icuabi baguëni uajën, "Yë'ë Taita" cajën, baguë bënni senjoja'ñete ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacuabi gu'aye yo'otoca, Riusubi bënni senjoji. Si'a bainre te'e ëñaguëbi mësacua gu'a juchare sehuoye senni achaja'guë'bi. Ga bainguë yo'oguë ba'ise'ere ëñani, baguëte ro'ija'yete te'e ruiñe caji. Ja'nca sëani, mësacua yo'ojën ba'iyete te'e ruiñe ëñare bajën, Riusu yëye se'gare te'e ruiñe yo'ojën, baguëni re'oye ro'tajën ba'ijë'ën, mësacua yua baguë re'oto ti'anja'ñete ëjojën ba'i umuguseña. ¹⁸ Riusubi mësacuare tëani, baguë bainre re'huase'ere te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua ira bain ba'isi'cua ro'ro'tajën ye'yese'ru ro'ro'tajën gu'aye yo'ojënna, Riusubi ai yo'oguë, mësacuare tëani babi. Ja'an curi carajeiye naconi ro'ima'iguë, ai yo'obi. ¹⁹ Baguë Cristo zie jañuni tonse'ebi tëani, maire re'huani baji. Mai ira bain ba'isi'cuabi re'o jo'ya hua'guë si'si beoguëte inni, bacua gu'a jucha ro'ire insijënna, Riusu'ga mai gu'a jucha ro'ire Cristo ziere jañuni ton güesebi. Baguë ai yo'oguë tëani bayete ro'tato, maibi cuencueye gare porema'inë. ²⁰ Riusu ën re'oto re'huani jo'casirën quë'rë ja'anrë Cristote cuencueni raoye jo'case'e baji'i. Ja'nca ba'iguëbi yureña se'ga Cristo raiyete mësacuani masi güesebi. Ën yija carajeirën yureca ti'an bi'raguëna, mësacuani yua quëabi, mësacua si'a recoyo ro'taye poreyete. ²¹ Quëaguëna, mësacuabi Jesucristore masijën, Riusuni si'a recoyo ro'tani ba'iyë. Jesucristobi junni tonguëna, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. Ja'nca go'ya raisi'quëbi se'e guënamë re'otona go'ini gare carajeiye beoye si'arën ta'yejeiye ba'iyë huajëguë ba'iji. Ba'iguëna, mësacua'ga baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguë naconi carajeiye beoye ba'ija'yete ai masireba masijën, ja'anre ëñajën ëjojën ba'iyë mësacua.

²² Mësacuabi baguë te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'oculare sëani, Riusubi mësacua recoyore mame tënoni re'huabi. Ja'nca mame re'huasi'cuabi Riusu bainreba si'acuani ai bojojën conjën ba'iyë. Ja'nca conjën ba'icuabi bacuani quë'rë ai ba'iyete te'e ruiñe recoyo ai yëreba yëye ro'tajën ba'ijë'ën. ²³ Ja'nca ro'tajën ba'ijën, mësacua mame recoyo tënoni re'huase'ere te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Gare carajeiye beoye ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mësacua. Baguë naconi si'arën ba'icua re'huasi'cua re'huani baji baguë. Baguë cocarebare mësacuani quëani achoguëna, mësacuabi si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tacuabi gare carajeiye beoye si'arën ba'ija'cua'ë. Baguë ta'yejeiye ba'i coca'ga gare carajeiye beoye ba'iji. ²⁴ Ën coca cani jo'case'ere ro'tajë'ën:

Si'a ën yija bainbi, Ai ta'yejeiye ba'icua ruñu cajën ba'icuata'an, te'e jëana carajeija'cua se'ga ba'iyë.

Jo'ya coro sahua carajeiye'ru ba'iyë.

Re'o corobi jorini, ja'anse'e ënsë güeanni junni reaji.

Ba sahua'ga ja'anse'e carajeiji.

Bain hua'na'ga güina'ru ba'iyë carajeiyë.

²⁵ Carajeicuata'an, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare ro'tato, quë'rë ta'yejeiye ba'iji.

Gare carajeiye beoye ba'iji, cani jo'case'e ba'iji.

Ja'an cocare ëñato, Riusu bainrebare tëani baja'guë'bi caji. Ja'ansi cocarebare mësacuana quëani acho güesebi Riusu.

2

¹ Riusubi mësacuare ja'nca tëani baguëna, yequëcuani gu'aye yo'oye gare jo'cani se'e yo'oma'ijë'ën. Mësacuabi yequëcuani gare coquemajën ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete ëa achare beoye ba'ijë'ën. Mësacua'ru quë'rë re'oye ba'iyë ëñotoca, bacuare bënni'ijë'ën. ² Ja'nca bënni'icuabi Riusu yëyete si'a jëja ye'yëjën ba'ijë'ën. Baguë yo'ore caguëna, ya'jaye beoye si'a jëja yo'ojën, Cristoni quë'rë si'a jëja recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Baguë bain quë'rë re'o bain ruñu cajën, baguë cocarebare masiyereba masiye ye'yëjën ba'ijë'ën, zin hua'guë chuchu ëaye'ru. ³ Cristobi mësacuani recoyo ai re'oye huano güesequëna, ja'nca yo'ojën ba'ijë'ën.

Cristo, la piedra viva

⁴⁻⁵ Ja'nca ba'ijën, Cristo naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijë'ën. Baguë yëye'ru mësacuani recoyo huajë hua'na ba'i güeseji. Baguë ba'iyë'ru jëja recoyo bacua runni ba'ijë'ën. Baguë ba'iyete ye'yeni ja'nrebi yequëcuani Cristo yëyete masi güeseni, baguë ba'iyë'ru ba'iyë ye'yojë'ën. Baguë yo'ore conjën baguëni uajën, baguë yua ai ta'yejeiye ba'iguëre sëani, baguëre re'oye

ēñajēn baguē ta'yejeiye ba'iyete yequēcuani masi güeseni, Mēsacua yua baguēni recoyo te'e zi'inni ba'ijēn, sa'ñeña recoyo zi'inni, baguēni ai bojojēn ba'ijē'ēn. Cristobi maire ja'nca re'huani baye yēguēreta'an, yequēcuabi baguēte gu'a güeni jo'cajēn, Riusubi baguēre rao-maji'i cajēn ba'iyē. Ja'nca cajēn ba'icuata'an, Riusubi baguēte te'e ruiñe cuencueni, maina raoguē, baguēte cabi: Yē'ē ta'yejeiyereba ba'iguēte ai yēreba yēguē, baguēte mēsacuana saohuē yē'ē, cabi Riusu. ⁶ Baguē cocare ja'nca cani jo'case'e ba'iji: Yureca yē'ē bain judío jubē ba'icuare mame re'huani baza caji.

Yē'ē ta'yejeiyereba ba'iguēte, yē'ē ai yēs'i'quēre cuencueni, bacua Ējaguēre re'huahuē yē'ē caji.

Re'huani jo'caguēna, baguēni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi yē'ē bēnni senjoja'ñete jēani, yē'ē bainreba ba'ijēn, gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ē, cani jo'case'e ba'iji.

⁷ Ja'nca sēani, mēsacua yua baguēni si'a recoyo ro'tajēn, mēsacua ta'yejeiyereba Ējaguē ai yēs'i'quēni ñajēn bojojē. Yequēcuabi baguēni recoyo ro'taye gu'a güejēna, Riusubi bacuare ro'taguē, ñaca toyani jo'ca güesebi:

Judío bain Ējacua Riusu bainre yē'yojēn ba'icuabi Riusu cuencueni raoja'guēre gu'a güeni jo'caja'cuata'an, Riusubi baguē bain quē'rē ta'yejeiye Ējaguēre re'hua'ja'guē'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

⁸ Yequēru'ga ñaca quēani achoji:

Riusu cuencuesi Ējaguēre ēñani, baguēre güejēn jo'caja'cua'ē.

Ja'nca jo'cajēna, Riusubi baguē bain ba'iyē bacuare ēnseja'guē'bi, cani jo'case'e ba'iji.

Bacua cuencuese'e'ru yo'ojēn, Riusu cocare ro'achajēn cue'yocuare sēani, Riusubi baguē yo'oja'ye cuencuese'e'ru baguē bain ba'iyē bacuare ēnseji.

⁹ Bacuare ēnseye'ru mēsacuare gare ēnsema'iji Riusu. Baguē bainreba ai yēs'i'cuare mēsacuare cuencueni re'huabi. Gu'aye yo'oye ba'icuare re'huamaji'i. Baguē yēye'ru yo'ojēn ba'icuare re'huani baji. Baguē bain recoyo tēnos'i'cua ba'ijēn, baguē naconi ta'yejeiye ba'icua te'e ba'ijēn, baguē ujayete cuencuesi'cua ba'iyē. Ja'nca ba'icuabi baguē ta'yejeiye yo'ore, mame recoyo re'huase'ere, ja'are quēani achoye bayē mēsacua. Mēsacua yua zizei re'otore ro'ro'tajēn, rēnni ganojēn, gu'aye yo'ojēna, baguē mia re'otona mēsacuani ti'an güesebi Riusu. Ti'an güeseni, baguē bēnni senjoja'ñete jējāēna, baguē bainrebare re'huani, baguē naconi carajeiye beoye ba'i güesebi Riusu. Ja'anrē quēani achoye bayē mēsacua. ¹⁰ Mēsacua ja'anrē ba'ise'ere cato, gu'a bain se'ga ba'ijēn, güejēn senjosi'cua ba'ijēn ba'nhuē. Ba'isi'cuareta'an, yuara Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyē. Mēsacua ja'anrē ba'ise'ere cato, bainbi mēsacuani oire baye beoye ba'isi'cuata'an, yureca Riusubi mēsacuani oire baguē conjí.

Vivan para servir a Dios

¹¹ Yureca, yē'ē bain ai yēs'i'cua, mēsacuani si'a jēja yihuoguē quēayē yē'ē. Mēsacua yua Riusu bainrebabi ēn yijare rēño ñēsebē se'ga ba'ijēn, ro'ēn yija bain ēa ēñajēn yo'oye'ru gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijē'ēn. Zupai huatibi jo'caye beoye ja'anna choiguē, Riusu bain ba'iyē ēnseza caguē, si'a gu'ayete mēsacuani ro'ta güeseye yeji. ¹² Ja'nca yēguēna, Riusuni huesēcuabi mēsacuare ēñajēna, yequēcuani jo'caye beoye re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca yo'ojēn ba'ijēna, gu'a bainbi mēsacua re'oye yo'ojēn ba'iyete ēñani, mēsacuani gu'aye catoca, yequērē mame recoyo re'hua güeseni, Riusu ēñojei umuguse ti'anguēna, Riusu ta'yejeiye ba'iyete bojojēn, yequērē re'oye cani achojēn ba'ima'ñe.

¹³ Mēsacua yureca mai Ējaguēni yo'o conjēn, re'oye yo'ocua ba'ijēn, bain Ējacua si'acuani Jaē'ē cajēn, bacua cayete te'e ruiñe achani yo'ojēn ba'ijē'ēn. Bain ta'yejeiyereba Ējaguēbi guansegüēna, ¹⁴ baguē yo'je cuencuesi Ējacua'ga guansegüēna, mēsacua te'e ruiñe achani, bacua cayete re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn. Baguē yo'je Ējacuare cuencueguē, Gu'aye yo'ocuaní bēnni senjojēn, re'oye yo'ocua re'oye cajēn ba'ijē'ēn caguē cuencueji baguē. ¹⁵ Ja'nca cuencuesi'cuani achani, te'e ruiñe yo'ojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca yo'ojēn, Riusu yēye'ru yo'ojēna, yequēcuabi gu'aye yo'ojēn, mēsacua ba'iyete ro'gu'aye caye yētoca, mēsacua gu'ayete ro'tani caye gare porema'ñē bacua.

¹⁶ Ja'nca re'oye yo'ojēn, bojojēn ba'ijēn, Riusu etojeisi'cua sēani, mēsacua yēye se'ga yo'ojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca ba'icuabi bainni coqueye beoye gare gu'aye yo'omajēn ba'ijē'ēn. Riusu yēye se'gare yo'ojēn, baguē yo'ore re'oye yo'o conjēn ba'ijē'ēn. ¹⁷ Si'a bainre re'oye ēñajēn bojojēn ba'ijē'ēn. Riusu bainreba naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijēn, bacuani ai yējēn ba'ijē'ēn. Riusuni si'a recoyo gugurini rēinjēn, re'oye ēñajēn ba'ijē'ēn. Bain ta'yejeiye Ējaguēre'ga re'oye ēñajēn bojojēn ba'ijē'ēn.

El ejemplo del sufrimiento de Cristo

¹⁸ Mēsacuabi yequēcuani bacua huē'e yo'o conjēn ba'ijēn, mēsacua Ējacuabi yo'o guansegüēna, re'oye achajēn, re'oyereba yo'ojēn ba'ijē'ēn. Re'o bain Ējacua se'gare re'oye contoca, gu'aji. Gu'a Ējacua, mēsacuani ai jē'o bajēn guansecua, ja'ancuare'ga re'oye yo'o conjēn ba'ijē'ēn.

¹⁹ Gu'aye yo'ocuabi mėsacua re'oye yo'ocuanı ai ja'siye huaijēn ba'icuata'an, Rıusu ēñañete ro'tajēn ba'ijē'ēn. Mėsacua ai yo'oyete masiguēbi mėsacuanı ai re'oye ēñaji. ²⁰ Mėsacua ējaguēbi mėsacua gu'aye yo'ose'e ro'ire huaitoca, Rıusubi mėsacuare bojoma'iji. Mėsacua ējaguēbi mėsacua re'oye yo'ocuanı huaitoca, mėsacuabi jēja bajēn huai güesejēn ba'itoca, Rıusubi mėsacuare ai ba'ıye ai bojoji. ²¹ Rıusu cuencuese'ere ro'tajē'ēn. Yequēcuabi mėsacua re'oye yo'ocuanı je'o bajēnna, mėsacua ai ja'siye ai yo'oye cuencuesi'cua'ē. Cristobi mėsacua ro'ire ai ja'siye ai yo'oguē ba'isi'quē sēanı, baguē ai yo'oguē ba'ise'ere ro'tanı, jēja bajēn, ai ja'siye ai yo'ojēn ba'ijē'ēn. ²² Mai Ējaguēbi gare gu'aye yo'oye beoguē'bi bajı'i. Gare coqueye beoye ba'iguēbi bajı'i. ²³ Yequēcuabi baguēte ai gu'aye cacuareta'an, baguēbi go'ıye gu'aye camajı'i. Yequēcuabi baguēni si'nsecuareta'an, baguēbi si'nsejı cocare caye beoye bajı'i. Ja'nca yo'oma'iguēbi Taita Rıusuni si'a recoyo ro'taguē, Taita Rıusu yēye se'gare yo'oye ro'tabi. Rıusu se'gabi bainni bēnnı senjoñe masiguēbi yē'ēre'ga re'oye coñe poreji caguē bajı'i Cristo. ²⁴ Baguē yo'oguē ba'ise'ere cato, mai gu'a jucha ro'ire crusu sa'cahuēna huani senjo güesebi. Yē'ē se'gabi bain bēnnı senjoja'ñe ro'ire si'nse güeseğü ba'ija'guē'ē yē'ē caguē, gu'a baingü ju'ıñe'ru junni tonbi baguē. Ja'nca junni tonguēna, maibi yureca gu'a jucha yo'oye gare jo'canı, Rıusu yēye'ru re'oye yo'ojēn ba'ıcuı ruıñe poreyē. Baguē ai ja'siye ai yo'osi'quēre sēanı, si'a recoyo ro'tajēn, mame recoyo re'huasi'cua ba'ijē'ēn. Rıusubi mėsacuanı gare bēnnı senjoñe beoye ba'ija'guē'bi. ²⁵ Mėsacuabi ja'anrē yo'ojēn ba'ise'ere ro'tato, mėsacuabi Rıusu yēyete yo'omajēn, baguēte ro'jo'canı senjoñēn ba'nhuē. Oveja zin cue'yoni oveja jubēte jo'canı senjoñe'ru yo'ojēn ba'nhuē mėsacua. Ja'nca yo'ojēn ba'isi'cuata'an, yureca mėsacua gu'a jucha yo'ojēn ba'ise'ere gare jo'canı, Cristona bonēni, baguēni recoyo te'e zi'ınni ba'ıyē. Zi'ınni ba'ijēnna, baguēbi mėsacua recoyo ba'ıyete cuirani, jo'ya ējaguē cuiraye'ru cuirani conreba congüē ba'iji mėsacuare.

3

Cómo deben vivir los casados

¹⁻² Yureca, mėsacua romı hua'na, mėsacua ēnjēbi guansegüēna, te'e ruıñe achani Jaē'ē cajēn, re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca yo'otoca, baguē yua Cristoni recoyo ro'taza cama'ıguē ba'itoca, bago re'oye yo'ogo, Cristoni si'a recoyo yo'o congo ba'ıgona, baguē yequērē bago re'oye ba'ıyete ēñanı, Cristoni si'a recoyo ro'taza cama'ıguē. Baguēni Cristo cocare cama'ıgo ba'ıgoret'a'an, bago ujayete, bago Rıusuni recoyo bojoyete ēñanı, bago gu'aye yo'oma'ıñete masını, baguē'ga yequērē Cristoni si'a recoyo ro'tanı ba'ıma'ıguē. ³ Mėsacua romı hua'na ja'nca yo'ojēn ba'ıcuı sēanı, Re'o hua'go'ru ēñıza cajēn, ro'ēmēje'en se'ga re'oye re'huaye ro'tama'ıjē'ēn. Rañabare re'oye ye'anı re'oye gueoñe, zoa curı go'sıjeı ma'carēanre roeye, re'o mare ñeoni ñeñe, ai ro'ı cañare ju'ıye, ja'anbi re'o hua'na ēñoñe ro'tama'ıjē'ēn, besa carajeyı'ya sēanı. ⁴ Re'o hua'na ēñoñe yēnica, re'o recoyo ba'ı hua'na re'huanı, Rıusu yēye se'gare re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca yo'ojēn ba'itoca, Rıusubi mėsacuanı ai re'oye ēñanı, mėsacuanı ai bojoguē caji: Ēmēje'en se'ga go'sıjeıye ba'ıgo'ru quē'rē ai ba'ıye ai re'o hua'go ba'ıyē mē'ē, caji. ⁵ Mai ira romı hua'na Rıusuni Jaē'ē cajēn ba'isi'cua'ga ja'nca yo'ojēn bateña. Ai re'o recoyo re'huasi'cuabi bacua ēñjēni re'oye ēñajēn, baguē guansese'ere achanı te'e ruıñe yo'ojēn bateña. ⁶ Mai ira baingo ba'isi'co Sara hue'ego ba'isi'cobi ja'nca yo'ogoña. Bago ēnjē Abrahamni sehuoto, baguēni "Yē'ē ējaguē" cago bacoña. Mėsacua'ga yureña bago ba'ise'ere Rıusu bain ba'ıcuı'ē, bago yo'ogo ba'ise'ere Rıusu yo'ojēn ba'itoca. Ja'nca ba'ıjēn, ai recoyo huaji yējēn ba'ıcuata'an, bojo recoyo re'huanı re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn.

⁷ Mėscau ēmēcua'ga rēnjo hua'gore re'oye ēñajēn, bago ba'ıyete re'oye ro'tajēn ba'ijē'ēn. Mėsacua rēnjo hua'go naconı Cristoni recoyo te'e zi'ınni ba'ıcuı sēanı, mėsacua jēja baye'ru ta'yeıye jēja bama'ıgote ro'tajē'ēn. Rıusubi mame recoyo re'huaguē, mėsacua rēnjo hua'go naconı te'e re'huasi'quē sēanı, baguē carajeyı beoye insıja'yete bago naconı te'e conı baja'cua ba'ıyē. Ja'nca sēanı, mėsacua rēnjo hua'go naconı Rıusuni te'e bojoñēn ujayēn ba'ija'bē caguē, mėsacua rēnjo hua'go naconı ya'ıyete beoye re'oye conjēn ba'ijē'ēn.

Los que sufren por hacer el bien

⁸ Yureca, mėsacua si'acua yē'ē yıhuo cocare te'e ruıñe achajē'ēn. Mėsacuabi Rıusuni recoyo te'e conjēn, recoyo te'e zi'ınni ba'ıjēn, te'e yo'o conjēn, sa'ñeña ai oıre bajēn, sa'ñeña ai yējēn, yequēcuı ba'ıye'ru quē'rē yo'je ba hua'na'ru ēñoñēn, re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn. ⁹ Yequēcuabi mėsacuanı gu'aye yo'otoca, bacuanı güınajeyıñe gu'aye yo'oma'ıjē'ēn. Mėsacuare gu'aye catoca, bacuare güınajeyıñe gu'aye cama'ıjē'ēn. Ja'nca yo'oma'ıcuabi bacuare re'oye cajēn, Rıusu re'oye yo'oyete bacuare ujayē'ēn. Mėsacua yua Rıusu carajeyı beoye insıja'yete conı baja'cua sēanı, bacuanı re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn. ¹⁰ Rıusu coca toyanı jo'case'ere caguēna, ja'nca re'oye yo'ojēn ba'ijē'ēn.

Si'a mėsacua ba'ı umuguseña bojoñēn, huajē hua'na ba'ıye yētoca, gu'a cocare coqueye beoye ba'ıjēn, ja'anre yequēcuıanı gare caye beoye ba'ıjē'ēn.

11 Gu'aye yo'oyete gare jo'cani senjojën, re'oye se'gare yo'ojën ba'ijë'ën.

Si'a jëja recoyo re'huaye ro'tajën, yequëcua naconi bojojën ba'iyë se'gare ro'tajën ba'ijë'ën caji.

12 Ën cocare'ga mësacua masiyë:

Riusubi si'a bain re'oye yo'ocuare ëñaguë, baguë yëyete yo'ojënna, bacuare re'oye conni cuiraye ro'taji.

Bacuabi ujañëna, bacuani te'e ruiñe sehuoye ro'taji.

Gu'aye yo'ocuare'ga ëñaguë, baguë bënni senjoja'ñete re'huaye ro'taji, caji Riusu coca.

13 Ja'nca sëani, mësacua yua Riusu yëye'ru re'oye yo'oye ro'tajën ba'itoca, mësacuanu gu'aye yo'oye yëcuabi mësacuanu ñu'ñujei güeseyë gare porema'iñë. 14 Mësacua Cristo bain re'oye yo'ocua ba'ijënna, yequëcua bi ja'an ro'ina mësacuanu ai yo'o güesetoca, bojo recoyo se'ga ba'ijë'ën. Riusubi mësacuanu ai re'oye conja'guë'bi. Ja'nca sëani, bacuabi mësacuanu je'o batoca, gare huaji yëye beoye ba'ijën, sa'nti recoyo re'huamajën ba'ijë'ën. 15 Ja'nca ba'icua bi Cristo naconi recoyo te'e z'inni ba'ijën, baguëni "Yë'ë Ëjaguëreba'ë më'ë" cajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijënna, yequëcua, bain ëjacuabi mësacua Cristo bain ba'iyete senni achajën, Te'e ruiñe sehuojë'ën guansetoca, mësacua yua te'e ruiñe ye'yesicua ba'ijën,

si'aye re'oye cani achojë'ën. Ja'nca cani achojën, bacuani re'oye ëñajën, bacua ta'yeyeyiye ba'iyete re'oye ro'tajën cani achojë'ën. 16 Ja'nca cani achojën, mësacua ba'iyete ro'tajën, Gu'aye yo'osi'quë ba'ima'iguë'ë yë'ë cajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Gu'aye yo'oma'icua ba'ijënna, yequëcua bi mësacuanu gu'aye yo'otoca, mësacua Cristo bain ba'iyete gu'aye catoca, ja'ansi'cuabi yua bacua gu'aye ro'tajën ba'iyete masini, ro yo'ojën, ro gatini sai ëaye ba'iyë.

17 Ñaca'ga ro'tajën ba'ijë'ën. Yequëcua bi mësacua gu'aye yo'ose'e ro'ina si'nsetoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ose'ere ëñani bojoma'iji. Yequëcua bi mësacua re'oye yo'ose'e ro'ina si'nsetoca, Riusubi ja'anre yëtoca, Riusubi mësacua re'oye yo'ose'ere ëñani bojoji.

18 Cristo ai yo'oguë ba'ise'ere bojoguë sëani, mësacua ai yo'oye'ga bojoji Riusu. Si'a mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'ina junni tonbi. Re'o hua'guë ba'iguëta'an, mai hua'na gu'a hua'na ba'icua Riusu re'o bainre re'huaye ro'taguë, mai ro'ina junni tonbi. Bainguë runni, ja'nre'bi baguëte huani senjojënna, Riusu Espiritubi ta'yeyeyiye conguëna, go'ya raji'i baguë. 19 Ja'nca go'ya raisi'quëbi gu'a bain ba'isicua bacuare re'huaruna sani, zijeji re'oto zemosi'cua ba'ijënna, baguë ta'yeyeyiye go'ya raise'ere cani achobi Jesús. 20 Gu'a bain ba'isicua bacua recoña ba'ë'ë. Riusu cocare ro'taye gu'a güecua ba'ë'ë. Taita Noebi ja'an yogute yo'oguë, Riusu cocare quëani achoguëna, achaye güereña. Riusubi bacua achani yo'oyete ai zoe ba'irën ëjoni jëhuaguëna, Riusu ën yija ñu'ñujeija'ñete achaye güereña. Ja'nca achaye güejënna, ocho baincua Noé bain se'gabi Riusu ñu'ñujeija'ñete si'a recoyo ro'tajënna, Riusubi bacuare tëani, yogu sa'nahuëna guaoni, huajë hua'nare huahuoguëna.

21 Mësacuare'ga güina'ru tëani baji Riusu. Tëani baguëna, mësacua yua ocona bautiza güesejën, Noé bain tëani base'e'ru Riusubi yë'ëre'ga güina'ru tëani baji cajën, yureña bainni masi güeseyë. Gare carajeyiye beocua ba'ijën, ro ëmëje'en se'gare ocobi tëno güesema'iñë mësacua. Riusuni senni achajën, Yë'ë gu'a juchare saoni senjoguë mame recoyo ba'iguëte re'huajë'ën cajën, Riusuni señë mësacua. Ja'nca senni achajënna, mësacua gu'a juchare saoni senjoni, Mësacuare tëani baza caguë, junni tonni go'ya raji'i. 22 Ja'nca go'ya raisi'quëbi Riusu ba'i re'otona ti'anni, baguë jëja ca'ncona ti'anni bëani ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi guënamë re'oto yo'o con hua'na, si'a guënamë re'oto ëjacua, huati hua'i si'acua, ja'ancua ba'iyë'ru quë'rë ta'yeyeyiye Ëjaguëbi guansegüëna, bacuabi Ja'ë'ë cajën, baguëna gugurini rëanjën ba'iyë.

4

Sirvir según los dones recibidos de Dios

1 Yureca Cristobi bainguë runni ai yo'osi'quë sëani, mësacua'ga Riusu yëyete yo'ojën bañuni cajën, baguë ai yo'oguë ba'ise'e'ru ai yo'ojën ba'itoca, ja'anre ro jo'cani gatima'ijë'ën. Mësacuabi ai yo'ojën ba'itoca, quë'rë jëja recoyo re'huani gu'a jucha yo'oma'isicua ruiñë mësacua. 2 Ja'nca ruinjën, mësacua ën yija ba'i umuguseñabi gare gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijën, Riusu yëye se'gare yo'ojën ba'iyë. 3 Ja'nca ba'ijën, mësacua ja'anre yo'ojën ba'ise'e, Riusure huesëcua yo'oye'ru yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojë'ën. Bacua gu'aye yo'oyete cato, ro a'ta gu'aye yo'ojën, bacua gu'a ga'nihuë naconi sa'ñeña yahue bani a'ta yo'ojën, jo'caye beoye güebëjën, bacua gu'a gajecua naconi gue güihuara bojojën ro rënni ganojën, bacua huacha riusu hua'ire bojoñu cajën, ro bacua yëse'ere gu'aye yo'o ëaye ro'tayë. Ja'nca yo'ojënna, Riusubi ëñani bënji. 4 Mësacuaca ja'anre yo'oye gare jo'cani senjosicua ba'ijën, bacuabi Gue ëase'e yo'oye conjë'ën, mësacuanu choijënna, mësacuabi conma'iñë. Mësacuabi conma'iñë sehuojënna, bacuabi gue ro'taye beoye achajën, mësacuare gu'aye ca bi'rayë. 5 Ja'nca yureña cajën ba'icuata'an, Riusu ëñojëi umuguse te'e jëana ti'anja'ñe ba'iguëna, bacuabi ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Riusubi bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e si'ayete bacuani ro'ta

güeseni, bacuare bënni senjoja'ñete cani jo'caja'guë'bi. Huajë hua'na, ju'insi hua'na, si'a hua'nani güina'ru cani jo'caja'guë'bi. ⁶ Yureña ju'insi hua'na yua bacua huajëjen ba'isirenbi Riusu cocarebare achani masihuë. Ja'nca masijën, si'a bain junni huesëye cuencuesi'cua ba'icuata'an, Riusu naconi si'arën ba'iyete ro'taye porejën ba'nhuë.

⁷ Yureca ën yija carajejërën te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iyë sëani, mësucua yua te'e ruiñe ro'tajën, Riusu yëyete si'a jëja yo'ojën, Riusuni uajën ba'ijë'ën. ⁸ Ru'rureba, sa'ñeña ai oire bajën, sa'ñeña conjën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, yequëcua gu'aye yo'ojën ba'iyete ta'yejeiye ro'tamajën ba'iyë. ⁹ Yequëcua yua tinrubi rajjënna, bacuani gare güeye beoye mësucua huë'ena choini cuirajën ba'ijë'ën. ¹⁰ Riusubi mësucua jubë ba'icuaire ëñani, ga bainguëni baguë ta'yejeiye yo'ore tin yo'o güeseguëna, mësucua ta'yejeiye yo'ore te'e ruiñe yo'ojën, sa'ñeña conjën, Riusuni yo'o concuare quë'rë re'oye re'huajën ba'ijë'ën. Ja'nca re'huajën ba'icuabi Riusu ta'yejeiye yo'ore tin yo'ore conjën, baguë bainni bojo güesëjën, re'oye conjën ba'iyë. ¹¹ Ja'nca tin yo'o conjën, yequëcuabi Riusu cocarebare te'e ruiñe cani achojën, baguë yëye'ru re'oye yihuojën, masi güesëjën ba'iyë. Yequëcuabi Riusu bain jubë ba'icuani re'oye yo'o conjën, Riusubi coñe porecuare maire re'huaguëna, maibi bainre ta'yejeiye conjën ba'iyë. Ja'nca tin yo'o conjën, Riusu ta'yejeiye yo'ore yo'ojën, mai ta'yejeiyereba Èjaguë Jesucristo yo'o güeseyete concua sëani, baguë ta'yejeiye Èjaguë ba'iyete cani achojën, baguëni caraye beoye bojojën bañuni. Amén.

Sufrir como cristianos

¹² Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, mësucuabi ai ja'siye ai yo'ojën banica, gare huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Gare sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. Riusu re'huani jo'case'e sëani, Riusubi Yë'ë bainre quë'rë re'o concuare re'huaza caguë, maini ai yo'o güesëji. Zoa curi rutayete ro'tani ye'yëjë'ën. Rutaye yëtoca, gatara ai ja'suye ëoni, go'chani, hui'ya sëohuëanre senjoni ëñato ai re'o zoa curi se'ga bëaji. Re'o zoa curibi ai ro'iguëna, Riusubi mësucua ba'iyete ëñani caji: Zoa curi re'oye'ru yë'ë bainbi quë'rë ta'yejeiye ai re'o hua'na'ë caguë, mësucuani ai yo'o güesëji. ¹³ Ja'nca ai yo'o güesetoca, sa'ntiye beoye ba'ijën, Cristo ai yo'oguë ba'ise'ere ro'tajën, bojo recoyo re'huani, baguë in rajja'yete ro'tajë'ën. Cristo ai yo'oguë ba'ise'ere ru ai yo'ojën ba'icuabi baguë naconi güenamë re'otona carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai cajën, ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ¹⁴ Yequëcuabi Cristo bain ba'iyete mësucuaire ëñajën, gu'a cocare mësucuaire jayajën catoca, Riusu re'oye ëñaguë coñete masijë'ën. Ja'nca re'oye congüëbi baguë Espiritute mësucuaire insiguë, baguë naconi ta'yejeiye bojojën ba'iyete maini masi güesëji Riusu, mai hua'na yua baguë bainreba cuencuesi'cuare sëani. Maini gu'aye cacuabi Cristore'ga gu'aye cajënna, mai hua'na yua Cristore re'oye ro'tajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete quë'ani achojën ba'ijë'ën. ¹⁵ Ja'nca ai yo'ojën banica, gu'a bainre bënni senjoñe'ru bënni senjo güesema'ijë'ën. Bainre huani senjoñe, bonserë jiañe, yequëcuani gu'aye yo'oye, ro hui'ya guanseye, gu'a bainbi ja'anre yo'ojënna, ëja bainbi bënni senjoñe. Mësucua'ga ja'nca bënni senjo güesema'ijë'ën. ¹⁶ Ja'nca ai yo'oye beoye ba'ijën, Cristo bain ba'iyë ja'an ro'ina ai yo'ojën bani'ga, sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi mësucuani je'o baye yo'otoca, gare gati ëaye yo'omajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi si'a jëja cani achojë'ën: Aito. Yë'ë yua Cristo bainguë'ë. Yë'ë ta'yejeiyereba Èjaguë'bi ba'iji. Riusubi baguëte raoguëna, yë'ëre tëani bajì, cani achojën ba'ijë'ën.

¹⁷ Ja'nca ba'ijën, gu'a bainre bënni senjoja'ñe te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ti'anguëna, Riusubi ru'ru baguë bainni ai yo'o güeseguë, mai gu'a juchare maini masi güesëji. Maibi ba'icuabi ai yo'ojën ba'itoca, gu'a bain Cristoni recoyo ro'taye güecuabi quë'rë ai ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. ¹⁸ Baguë coca toyani jo'case'ere ëñani masijë'ën: Riusu bainrebabi baguë naconi si'arën ba'ito, ru'ru ai yo'oye bayë. Ja'nca ai yo'oye bacuata'an, Riusuni je'o bacuabi quë'rë ai ba'iyë ai yo'ojën ba'ija'cua'ë, Riusubi bënni senjoguëna. Ja'an cocua toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁹ Ja'nca ba'ija'yë sëani, Riusubi mësucua baguë bainni ai yo'o güeseto, baguë yëyete te'e ruiñe yo'ojën, maire re'huani jo'casi'quëni jo'caye beoye uajën ba'ijë'ën. Yë'ëre re'o recoyo ba hua'guëre re'huani bajë'ën, cajën senni achajënna, baguë yua baguë cani jo'case'e'ru te'e ruiñe congüë, maini caraye beoye re'huani bajì baguë.

5

Consejos para los creyentes

¹ Yureca, mësucua Cristo bain ëjacua, mësucuani yihuo coca caguëna, achajë'ën. Yë'ë'ga Cristo bain jubë èjaguë ba'iguëbi, Cristobi ai yo'oguëna, ëñahuë yë'ë. Ja'nca èñaguë, Cristobi baguë ta'yejeiye ba'iyete se'e ëñoguë raiguëna, baguëni se'e èñaja'guë'ë yë'ë. ² Riusubi baguë bain jubë ba'icuaire mësucuaire jo'caguëna, bacuare re'oye èñajën yihuojën conjë'ën. Ja'nca conjën, jo'ya hua'na èjaguëbi baguë jo'ya hua'nare cuiraye'ru ja'nca èñajën conjën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën, sa'ntiye beoye ba'ijën, bojo recoyo re'huani, Riusu yëye'ru si'a jëja

conjèn, bacuare re'oye conjèn, ëñajèn ba'ijë'ën. Curire ba ëaye ro'taye beoye ba'ijën, Riusu bainre ëñajèn ba'ijë'ën. ³ Bain ëjacua guanseye'ru bacuare bëinjèn guansema'ijë'ën. Yë'ë gaje hua'nabi Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë cajën, mësacua'ga te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën, bacuabi ëñajënna. ⁴ Ja'nca yo'ojën ba'itoca, mai ta'yejeiyereba Èjaguë Cristobi maire in raiguë, mai yo'o conse'ere ëñani, maini bojoguë caja'guë'bi, "Yë'ëre ai re'oye yo'o consi'cua sëani, raijë'ën. Carajeiye beoye te'e bojojën bañuni" maini caja'guë'bi.

⁵ Mësacua ta'yejeiye beoye ba'icua'ga, yë'ë yihuo cocare achajë'ën. Cristo bain jubë ëjacuare re'oye ëñajën, bacua ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe ro'tajën, bacuani Jaë'ë cajën, re'oye yo'o conjèn ba'ijë'ën. Si'a hua'na yua sa'ñeña te'e ruiñe ëñajën, bacua'ru quë'rë yo'je ba'icua'ru ëñojën ba'ijë'ën, Riusu coca canì jo'case'e'ru ba'iyë:

Yequëcuabi cajën, Yë'ë yua ai ta'yejeiye masi ëjaguë ba'iyë canì achojënna, Riusubi bacuare saoni senjoji.

Yequëcuabi cajën, Yequëcuare te'e ruiñe ëñaguë, bacua'ru quë'rë yo'je ba'iguë'ru ëñoñe yëyë yë'ë cajënna, Riusubi ai caraye beoye bacuare ëñaguë conjì, canì jo'case'e' ba'iji.

⁶ Ja'nca canì jo'case'e sëani, Riusubi mai ta'yejeiyereba pore Èjaguë ba'iguëna, baguëna gugurini ruinjën, baguëni te'e ruiñereba ëñajën, baguë yëye se'gare yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijënna, Riusu cuencuerën ti'anguëna, mësacua yua ai ta'yejeiye ba'icua ruinja'cua'ë.

⁷ Mësacuabi ai guaja sa'ntijën bani'ga, baguëna ti'anni, mësacua sa'ntiyete si'aye quëani achojë'ën, mësacuare coñe masiguëre sëani.

⁸ Yureca, mësacuabi Riusu yëyete yo'ojën, te'e ruiñe ëñajën uajën ba'ijë'ën. Maini je'o baguë, ja'an zupai huati, baguë gu'aye yo'oyete ro'tajën uajën ba'ijë'ën. Baguë yua airu yai cu'e ganoguë güiye'ru Riusu bainre zeanni ñu'ñujei güeseza caguë güi ganoji. ⁹ Ja'nca sëani, mësacua yua Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, huaji yëye beoye ba'ijën, zupai huatire si'a jëja gu'a güejën senjojë'ën. Cristo bainreba si'a ën yija re'oto ba'icuaubi zupai huati ro'ire ai ta'yejeiye ai yo'ojënna, mësacua'ga bacua naconi te'e oijën, ai yo'oye ba'icua cuencuesi'cua'ë. ¹⁰ Rëño ñësebë se'ga ai yo'ojënna, mai Taita Riusu, maini ai yëreba yëguëbi yequëcua ëñaguë coñe'ru maini quë'rë ta'yejeiye ai caraye beoye ëñaguë conjì. Cristo junni tonse'e ro'ire maire baguë carajeiye beoye ba'irurebana choisi'quë sëani, baguë yua maire mame recoyo jëja recoyo bacuare re'huaguëna, mësacuabi Cristoni gare ya'jaye beoye zi'inni ba'ija'cua'ë. ¹¹ Ja'nca sëani, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojojën, Mai Èjaguëni carajeiye beoye si'arën ba'ijë'ën, baguëni ai canì achojën bañuni. Amën.

Saludos finales

¹² Yë'ë bainguë Silvano hue'eguëbi yë'ëre re'oye conguëna, Yë'ë yo'jeguë cayë baguëre. Baguëbi conguëna, ën coca mësacuani choa ma'carë yihuoguë, toyani tējilhuë yë'ë. Riusu te'e ruiñe ba'ì cocare sëani, achanì, Riusu caraye beoye coñete masini, gare jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Gare coqueye beoye ba'iguëbi mësacuani ja'nca yihuoguë toyani, Silvano naconi saoyë yë'ë. ¹³ Yureca Cristo bain jubë ën huë'e jobo Babilonia casi jobore ba'icua, mësacua ba'iyë'ru Cristo bain cuencuesi'cuabi mësacuani saludaye cahuë. Marcore'ga, Mami baguëre cayë yë'ë. Baguëbi mësacuani saludaji. ¹⁴ Sa'ñeña saludajën, Riusu yëye'ru sa'ñeña su'ncajën, bojojën ba'ijë'ën.

Mësacua Cristo bain si'acua sa'ñeña te'e bojojën, recoyo re'o huanofne ba'ijë'ën.

SAN PEDROBI Samu ba'i cocare toyani jo'cabi

Saludo

¹ Yè'è, Simón Pedro hue'eguè, yua Jesucristo ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quèbi baguèni Jaè'è caguè, baguè yo'ore conguè ba'iyè. Ja'nca ba'iguèbi, mèsacua Jesucristoni si'a recoyo ro'tajèn ba'ijènna, mèsacuani utire toyani saoyè yè'è. Mèsacuabi yèquèna cuencuese'e'ru Riusu re'o bainreba cuencuesi'cua ba'ijènna, Taita Riusu, mai Èjaguè Jesucristo, bacuabi mèsacuare'ga èñajèn, Ai re'oyereba ba'i hua'na'è cajèn bojojèn ba'iyè, Cristobi tèani bacuare sèani. ² Mèsacuabi mai Taita Riusu ba'iyè, mai Èjaguè Jesús ba'iyè, ja'anre què'rè re'oye ye'yeni masijèn, baguè caraye beoye conni cuiraye, mèsacua bojo recoyo re'o huanòfè, ja'anre què'rè ai ba'iyè masijèn ba'ijè'èn.

Cualidades del cristiano

³ Riusubi maire choiguè, baguè ta'yejeiye ba'iyete maini què'rè ai ba'iyè masi gùeseguèna, baguè yèye'ru què'rè re'oye ba'ijèn, baguè ba'iyè'ru te'e ba'ijèn, baguè naconi jo'caye beoye te'e bojojèn ba'iyè poreyè mai. ⁴ Ja'nca porecuabi baguè re'oyereba yo'oja'ye cani jo'case'ere te'e ruiñe masijèn, baguè caraye beoye insiyete conì, bojo recoyo re'huani, baguè yèyete què'rè masi hua'na ruinjèn ba'ijè'èn. Ja'nca ba'itoca, èn yija bain gu'a èaye ro'ire carajeija'cua ba'ijènna, maibi jèani, Riusu ba'iyè'ru te'e ba'iyè poreyè. ⁵ Ja'nca porecua sèani, mèsacua yure Cristoni si'a recoyo ro'tacua ba'ijèn, Riusu yèyete te'e ruiñereba yo'ojèn ba'ijè'èn. Ja'nca ba'ijèn, què'rè se'e Riusu yèyete masireba yo'ojèn ba'ijè'èn. ⁶ Ja'nca masiye yo'ojèn, ro mèsacua yèse'e se'gare yo'oye ba'ijèn, Riusu yèye se'gare yo'ojèn, baguèni bojo gùeseyè se'gare ro'tajèn ba'ijè'èn. ⁷ Ja'nca bojo gùeseyè ro'tajèn, mèsacua bainre ai oire bajèn, bacuare conjèn ba'ijè'èn.

⁸ Ja'an se'gare'ru re'oye ba'ijèn, què'rè se'e recoyo re'ojèjèn ba'itoca, mai Èjaguè Jesucristoni què'rè se'e ai ba'iyè masini, baguère re'o yo'o conca què'rè se'e ruinjèn ba'ija'cua'è mèsacua. Gare gu'aye yo'oye beoye ba'icua ruinjèn ba'ija'cua'è. ⁹ Ja'nca ba'ima'itoca, Riusu yèyete ro huesè èaye ba'icua ba'iyè. Riusuni yo'o coñete gare ro'tama'icua ba'iyè. Bacua gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'e, ja'anrè tènoni senjose'ere gare huanè yesi'cua ba'iyè. ¹⁰ Ja'nca sèani, yè'è bain hua'na, Riusu cuencuese'e, mèsacua mame recoyo re'huase'e, ja'anre què'rè se'e ro'tareba ro'tajèn, mèsacua Cristo bainreba ba'iyè què'rè se'e masireba masijèn ba'ijè'èn. Ja'nca masijèn ba'itoca, Riusubi mèsacuare gare senjoni saoye beoye ba'ija'guè'bi. ¹¹ Ja'nca ba'iguèbi mèsacuani baguè bayete ai ta'yejeiye caraye beoye insireba insija'guè'bi. Mai Èjaguè Jesucristo maire tèani baguèbi baguè carajeiye beoye ba'i jobona ti'an gùesaja'guè'bi.

¹² Ja'nca ba'iguèna, mèsacua yua ja'an si'aye masini, yèquèna te'e ruiñe cani achose'ere re'oye ye'yesi'cuata'an, yè'è yua jo'caye beoye mèsacuani ja'anre ro'ta gùeseyè yèyè. ¹³⁻¹⁴ Yureca mai Èjaguè Jesucristobi yè'è junni tonja'ñe yurera ti'anja'fete yè'èni masi gùesesi'què sèani, si'a mèsacua naconi ba'i umuguseña mèsacuani ja'an cocare cani achoguè, mèsacuani ro'ta gùeseyè yèquèna, Riusubi re'oye èñaji. ¹⁵ Ja'nca ro'ta gùeseguèna, yè'è ju'insirèn ti'anguèna, mèsacuabi yè'è coca quèani achose'ere jo'caye beoye ro'tani, gare huanè yema'ija'cua ba'iyè. Ja'nca ba'i gùeseyè ro'tayè yè'è, yureña.

Los que vieron la grandeza de Cristo

¹⁶ Mèsacuani coca cani achose'ere ro'tato, gare coqueye beoye te'e ruiñe quèahuè yèquèna. Mai Èjaguè Jesucristobi ai ta'yejeiyereba ti'an raija'guèta'an ba'iji cajèn, yèquèna se'gabi ja'an cocare ro'tamajèn ba'è'è. Yèquènabi mai Èjaguè ta'yejeiyereba ba'iyete èñani masihuè. ¹⁷⁻¹⁸ Yèquènabi baguè naconi ja'an cubè Riusu ba'i cubèna mèni, Riusubi ai ta'yejeiyereba cani achoguèna, achahuè yèquèna. Mai Ja'què Riusubi Jesucristo Èjaguèreba ba'iyete ai ba'iyè ai cani achobi. "Ènquè yua yè'è Zinreba ai yèsi'què ba'iji. Baguèni ai bojoguè èñañè yè'è" cani achoguè, si'a guènamè re'otora achoreba achoguèna, achahuè yèquèna.

¹⁹ Ja'nca achani masijèn, si'a baguè ja'anrè cani achosi cocare ro'tajèn, Riusu coca quèani achojèn ba'isi'cuabi toyani jo'cajènna, Ja'an coca si'aye què'rè te'e ruiñe ba'i cocareba'è cajèn ba'iyè yèquèna. Ja'nca te'e ruiñe ba'i coca ba'iguèna, mèsacuabi què'rè ai ta'yejeiye achani yo'ojèn ba'itoca, ai re'oye yo'oyè mèsacua. Baguè cocareba cani jo'case'ere re'oye achani yo'ojèn ba'itoca, èn yija bain gu'aye yo'oyete què'rè te'e ruiñe masijèn, gu'a recoyo ba'icua gare ruiñe beoye ba'iyè mèsacua. Ja'an coca ba'iyete cato, majahuè zèonni zijeiruna mia gùesèjèn, baru si'si ba'iyete te'e ruiñe èñañe poreyè. Ja'nca sèani, Cristo in raiye tèca ja'an cocarebare re'oye ro'tani yo'ojèn ba'itoca, baguè ta'yejeiyereba ba'iruna mèsacuani ti'an gùeseguèna, baguè coca cani jo'case'èru ai bojo recoyo re'o huanoguè ba'ija'guè'bi

mēsacuare. ²⁰ Yureca, mēsacuabi ja'an cocarebare ye'yeni re'oye masijën, què'rè ai ba'iyè ñaca ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu cocareba cani jo'ca güesesi'quë sèani, ro bain ro'taye'ru ro'tamajën, ja'an cocare gare sa'ñeñe beoye ba'ijë'ën. ²¹ Ja'an cocare cato, bain ro'tani cani jo'cama'ë. Riusu se'gabi ja'an cocare maina cani jo'ca güesebi. Baguë bainre cuencueni raoguëna, Riusu Espiritubi Riusu cocare bacuani ro'ta güesequëna, bacuabi Riusu cocare cani achohué.

2

Los que enseñan mentiras

¹ Riusubi baguë coca cani achocuare cuencueni raoguëna, yequëcua'ga ro coquejën, Riusu cocarebare quëani achoguë'ë yë'ë cajën, Riusu bainni ro coqueye se'gare ro'tajën bateña. Ja'nca coquejën batena, yureña'ga yequëcuabi mēsacua jubëna ti'anni ro coquejën caja'cua'ë. Riusu cocarebare te'e ruiñe ye'yoguë'ë yë'ë cajën, gu'aye se'gare yihuojën caja'cua'ë. Ja'nca caja'cua ba'ijën, mai Ëjaguë ba'iyete ro gu'a güejën caja'cua'ë. ² Riusubi bacua gu'a juchare senjoni saoye yëguëna, ro cue'yoni, baguë yëyete yo'oye gu'a güejën, te'e jëana bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Ro gu'a ëaye yo'ojënna, yequëcua'ga Riusu yëyete ro jo'cani senjoni, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare gu'aye cajën ba'ija'cua'ë. ³ Ja'nca ba'icuabi Què'rè ta'yejeiye ëjacua ruinjën, bonsere bëyoni bañu cajën, mēsacuani yahuera'rë coquejën yihuoa'cua'ë. Re'oye achoye cajën, Yë'ëna te'e congüë rajjë'ën cajën yihuojënna, mēsacuani coque ëaye yo'o bi'rajën ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi baguë bënni senjoja'ñe zoe cuencuese'ere bacuana ti'an güeseja'guë'bi. Ja'an bënni senjoja'ñete gare huanë yeye beoye ba'iji Riusu.

⁴ Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Bacua yua re'o hua'na re'huasi'cuata'an, yequëcua yua Riusuni gu'aye yo'ojënna, Riusubi bacuare zeanni, baguë bënni senjoairuna jo'cabi. Ai ta'yejeiye zijei re'otoreba, ba rëi gojeña, ja'anruna senjoni, baguë gare bënni senjoñe tēca bacuare zemosi'cuare re'huaji. ⁵ Taita Noé ba'isirën ba'icua're'ga ro'tajë'ën. Noebi Riusu yëye'ru re'oye yo'oyete cani achoguëna, ja'an gu'a bainbi ro cue'yoni achaye güejënna, Riusubi Noé, baguë te'e bain naconi, ochocua se'gare huajë hua'nare tēani re'huaguë, si'a gu'a bainre co'jeyabi ñu'ñujani senjobi. ⁶ Sodoma, Gomorra, ja'an huë'e joboña ba'isi'cuare'ga ro'tajë'ën. Riusubi bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e ro'ire toabi ëoni, bacuare ñu'ñujani senjobi. Ja'nca senjoni, bacua carajesisirute jo'cani, gu'aye yo'oye ro'tajën rajja'cuabi ëñani yë'ë bënni senjoñete masija'bë cani jo'cabi. ⁷⁻⁸ Baguë re'o bainguë Lot hue'eguë ba'isi'quë baguëre tēani base'ere'ga ro'tajë'ën. Ja'anguëbi Sodoma, Gomorra ja'an bain naconi ba'iguë, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere, bacua a'ta yo'ojën ba'ise'ere si'a umuguseña què'rè sa'ntiye achani ëñaguë, què'rè se'e re'otayo oi hua'guë ruinguë ai yo'oguëna, Riusubi bacua huë'e joboñare ëoni si'a bi'raguë, Lotre tēani etoni babi. ⁹ Ja'an cocare ro'tajën, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete masijë'ën. Mai Ëjaguëbi, baguë bainreba ai yo'ojënna, bacuare tēani baye masiji. Gu'a bain'ga ai gu'aye yo'ojënna, bacua bënni senjoñe ti'añe tēca bacuare preso zemosi'cuare re'huaye masiji Riusu.

¹⁰ Ja'nca sèani, Riusu coca guansese'ere ro gu'aye cajën, ro bacua gu'a ëayete yo'ojën, ro rënni ganojën cue'yojënna, Riusubi bacuare gare bënni senjoja'guë'bi ba'iji. Ja'ancua yua ro bacua yëse'e se'gare yo'oni bojoye ro'tajën, yequëcua ba'iyete oiye beoye ba'iyë. Riusu ta'yejeiye yo'je ëjacua re'huani jo'casi'cuareta'an, re'huani jo'case'e ba'iyeta'an, bacuabi gare huaji yëye beoye gu'aye cajën ba'iyë. ¹¹ Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga ba gu'a bain'ru què'rè ta'yejeiye ba'icua'ta'an, guënamë re'oto yo'o con hua'nabi bacua gu'aye yo'ojën ba'iyete gu'aye caye beoye ba'iyë, Riusubi achaguëna. ¹² Ja'an gu'a bain ba'iyete cato, airu hua'i hua'na bain tuni juiye se'ga ba'i hua'na'ru ba'iyë. Ro ro'tajën, ro huesë hua'na ba'icuabi ro gu'aye cajën, bacua gu'aye yo'ojën ba'iyë ro'ire carajeiñen ba'ija'cua'ë. ¹³ Gu'aye yo'ojën ja'si yo'ojën ba'icua're sèani, bacuare'ga güina'ru ja'si yo'o güesese'e ba'ija'guë'bi. Gatiye beoye ba'ijën, bacua gu'a ëase'ere si'a umuguse'ga yo'ojën ba'iyë. Mēsacua naconi te'e ñë'cajën, mēsacua aonre ainjën, Riusuni bojojën bañumi cajën ba'icua'reta'an, Riusubi ëñani, Gu'a recoyo ba hua'na se'ga'ë, bacuare caji.

¹⁴ Yequë bain rënjore ëa ëñani, Bagoni yahue baza cajën, gu'aye yo'oye gare jo'camajën ba'iyë. Yequëcua jëja recoyo beo hua'nare'ga choijën, Yëquëna yo'oyete conjë'ën cayë. Gu'aye yo'oye ai ye'yesi'cua sèani, bacua gu'a ëase'ere ai masiye yo'ojën ba'iyë. Riusubi bacuani ëñaguë, bacua bënni senjoja'ñete yurera cuencueji. ¹⁵ Baguë yëyete re'oye yo'oye bacuani masi güesequëna, bacuabi yo'oye güejën, Riusu yëyete gare jo'cani senjoñen, Balaam hue'eguë ba'isi'quë, Beor mamaquë ba'isi'quë ja'anguë gu'aye yo'ose'e'ru güina'ru gu'aye yo'ojën ba'iyë. Curi ba ëaye se'gare ro'taguë ba'isi'quëbi gu'aye yo'oguë baquëña. ¹⁶ Ja'nca baquëna, Riusubi baguë gu'ayete baguëni masi güesequë, baguëte bëinguë ëensebi. Baguë burrote tuiguë saiguëna, Riusubi baguë burroni bain coca ca güesebi. Ja'nca coca ca güesequëna,

Balaam, Riusu coca quëani achoguë casi'quëbi achani quëquëni, gue ro'taye beoye ba'iguë, baguë yo'oja'ye loco hua'guë yo'oye'ru yo'oja'yete yo'omaquëna.

¹⁷ Ja'nca gu'aye yo'oye ro'tacuabi mësacuana ti'anni, Te'e ruiñe ba'i cocare mësacuani yihuoyë yëquëna cajën ba'icuata'an, ro cajën, mësacuani ro guaja yo'ojën, te'e ruiñe ye'yoye gare porema'inë. Ja'nca poremajënna, Riusubi bacua ai yo'ojën ba'ija'rute re'huaji. Ai rëi goje zijeiye'ereba ba'irute bacuare re'huacaiji. ¹⁸⁻¹⁹ Bacuabi mësacuana ti'anni, si'a jëja cani achojën ba'iyë: "Raijë'ën. Yëquëna bojojën yo'oye'ru yo'ojën ba'itoca, mësacua yëye si'aye yo'oye poreyë mësca" cajën choijënna, te'e ruiñe yo'oye ye'yema'isi'cuabi bacua gu'a ëaye yo'ojën ba'ise'ere se'ga ro'tani, se'e a'ta yo'o bi'rayë. Si'aye yo'oye poreyë cajën ba'icuata'an, gu'aye yo'oye se'ga ye'yësi'cua'ë, zupai huati zemosi'cua sëani. Bain ye'yese'e se'ga yo'oye porecua sëani, tin yo'oye gare porema'inë. ²⁰ Bain hua'nabi mai Èjaguë Jesucristona ti'anni, mame recoyo re'huaye senni, ja'n'rëbi se'e bonëni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e'ru se'e yo'o bi'ratoca, bacua yua quë'rë ai ba'iyë gu'a recoyo bacua ruiñe. ²¹ Cristo mame recoyo re'huayete gare huesëtoca, Riusubi bacuare ta'yejeiye bënni senjoma'ire'abi. Yureca Cristoni masini, ja'n'rëbi baguë naconi re'aye ba'iyete gu'a güeni senjocua sëani, quë'rë ta'yejeiye bënni senjoja'ñe ba'iji bacuare. Riusu re'o coca cani jo'case'e si'ayete gare jo'cani senjojënna, Riusubi bacuani ai ba'iyë bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. ²² Bacua güeni senjose'ere ro'tato, mai ira bain ba'isi'cua cani jo'case'e'ru ba'iji. "Yai hua'guëbi baguë gu'a aon ainse'ere sisoni, ja'n'rëbi se'e bonëni, baguë gu'a sisose'ere ainji. Cuchi hua'goni abutoca, se'e banabëna tunugo saigo." Ja'n'cara'ru ye'yësi'cuare sëani, bacuare re'o bainre re'huaye porema'inë.

El regreso del Señor

3

¹ Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, mësacuani ja'anrë toyani saoguë, yure ën ja'ore toyani saoguë, mësacua re'oye yo'ojën ba'iyete jo'caye beoye yihuoguë toyahuë yë'ë. Mësacuabi te'e ruiñe yo'oye ro'tajën ba'icuareta'an, ² Riusu coca masi güeseni jo'case'ere quë'rë se'e cani achoye yëyë yë'ë. Mësacua ira bain ba'isi'cua Riusu cuencuesi'cuabi Riusu cocare toyani jo'cajënna, mai Èjaguë Jesucristobi mame recoyo re'hua cocare'ga baguëre ta'yejeiye yo'o concua naconi jo'caguëna, ja'an coca cani jo'case'e'ru ba'ija'yete gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën.

³ Ru'ru ën coca ba'ija'yete te'e ruiñe ro'tani masijë'ën. Riusu bënni senjorën ti'an bi'raguëna, Riusuni ai jayaye cacuabi ru'ru ti'anni, ro bacua gu'a ëase'ere yo'ojën ba'ija'cua'ë. ⁴ Ja'nca ba'icuabi ti'anni, ñaca'ru jayaye cajën ba'ija'cua'ë: "Riusu cani jo'case'e, Cristo gaje raija'yete cani jo'caguëna, ¿guere yo'oguë raima'iguë'ne baguë? Te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji cani jo'caguëna, mësacua taita sanhuëbi ro ëjoni jëhuacuareta'an, ti'anma'iji. Bacuabi junni huesëjënna, ru'rureba re'huani jo'casirën ba'iyë'ru guina'ru maire ba'iguë sëani, Riusubi ro coqueji maire" cajën jayaja'cua'ë. ⁵ Ja'nca cajën, Riusu te'e ruiñe yo'oguë ba'ise'ere ro'taye gu'a güecua ba'iyë. Riusubi ën yija re'otore re'huani jo'ca bi'raguë, coca guanseye se'ga caguëna, guënamë re'oto, yija re'oto ja'anse'e saji'i. Yija re'otobi saiguë, ziaya se'gabi ja'anse'e etani saji'i. ⁶ Ja'n'rëbi jë'te, Riusubi ën yija gu'a bainre ñu'ñuji bi'raguë, ja'ansi ziyare co'jeyare re'huani, bacuare ta'pini huesoni senjobi. ⁷ Baguë guanse coca se'gabi si'a re'otore re'huani jo'caye masiguë sëani, ën yija re'oto guënamë re'oto, si'ayete ñu'ñujani senjoñe ro'taguë, toabi zënni ëoni si'aye guanseguëna, si'a gu'a bain Riusuni gu'a güecuabi ai yo'ojën bënni senjos'i'cua ba'ija'cua'ë.

⁸ Mai zoe ëjyore'ga ya'jaye ro'tamajën ba'ijë'ën, yë'ë bain ai yësi'cua. Riusu cuencueni jo'cayete ye'yeni masijë'ën. Maibi te'e umugusere cuencueni, ja'n'rëbi mil tëcahuëanre cuencuejënna, Riusubi tin cuencueji. Si'aye yua te'e ba'iji, baguëbi cuencueto. ⁹ Ja'nca cuencueguëna, bain hua'nabi Riusu cani jo'case'e yo'oja'yete ro'tajën, Gare zoe ba'iguëna, Riusu cani jo'case'e'ru yo'oma'iji Riusu cajën, ai huacha ro'tajën cayë bacua. Mësacua si'a recoyo ro'taja'yete ro'taguë, mësacuare bojora'rë ëjoguë ba'iji. Bainni huesoni si'ama'ñe caguë, si'a bain gu'a jucha jo'cani senjoñete ëjoi Riusu. Bacuabi baguëni si'a recoyo ro'tatoca, bacuani bënni senjoma'iji. ¹⁰ Ja'nca ëjoguëbi, yua baguë ëñojai umuguse ti'anguëna, te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Huë'ena cacani jiangüë ti'añe'ru ba'ija'guë'bi. Bainbi baguë ti'añete ro'tama'ijënna, te'e jëana ti'an raija'guë'bi. Cristobi ti'an raiguëna, si'a guënamë re'otobi ai jëja achoye juejueni, toabi zënni uni si'aja'guëbi. Ën yija'ga si'a ënjo'on ba'iyë bain yo'ojën ba'ise'e si'aye yua toa zënni uni carajeija'guë'bi. ¹¹ Ja'nca te'e ruiñe carajeija'ye sëani, mësacua ba'iyete ro'tajën, Riusu yëye se'gare ro'tajën, baguë coca masi güesese'e'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. ¹² Riusu ëñojai umuguse ti'añete jo'caye beoye ëñajën ëjojën, Te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji cajën ba'ijë'ën. Ti'anguëna, si'a guënamë re'oto si'a ën yija re'oto toa zënni, ai ta'yejeiye ja'sureba ja'suguëna, si'aye yua go'chani carajeija'guë'bi. ¹³ Ja'nca

carajeija'guë ba'iguëna, ja'anre ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu coca canì jo'case'e sëani, mame guënamë re'oto yija re'oto, ja'anre ai mame re'huanì jo'caja'guë'bi Riusu. Re'huanì jo'caguëna, baguë re'o bain se'gabi ba'iyë poreyë. Ja'anre bojojën, ëñajën ëjojën ba'iyë mai.

¹⁴ Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, ja'an ba'ija'yete ëñajën ëjocua sëani, mësacua yure ba'i umuguseñabi si'a gu'ayete gare jo'canì senjoni, recoyo tënosi'cua se'ga ba'ijë'ën. Ba'itoca, Riusu yëye se'ga yo'ojënna, baguëbi mësacua ba'iyete ëñani, baguë bainrebare mësacuanì baguë bojoi. ¹⁵ Mësacuabi ja'nca ëñajën ëjojën, Riusu bojora'rë ëjoguë ba'iyete ro'tajë'ën. Si'a bain mame recoyo re'huaaja'yete bojora'rë ëjoi Riusu. Mai te'e bainguë ai yësi'quë Pablo hue'eguë'ga güinajei cocare mësacuanì toyani jo'cabi, Riusubi baguëni masi güeseguëna. ¹⁶ Si'a baguë uti ja'ore toyani saoguë, ja'an cocare caguë yihuoji. Caguë yihuoguëna, yequëcuabi si'aye te'e ruiñe masiye poremajën, ro huesë ëaye ëñajën, ro bacua yëse'e'ru ro'tajën, Pablo yihuose'e'ru tin yihuojën coqueyë bacua. Bacuabi si'a Riusu coca toyani jo'case'ere'ga güina'ru ëñajën, tin yihuojën coquejënna, Riusubi bacuanì ai bënni senjoja'guë'bi.

¹⁷ Ja'nca ba'iguëna, yë'ë bain ai yësi'cua, coquecuabi yuta raimajënna, mësacuanì ja'anrë yihuoreba yihuoguë quëayë yë'ë. Ja'an bain, Riusu yëye'ru yo'oye gu'a güecua, bacua coquejën yihuoyete bacua gu'a coca ye'yoyete ëñajën yo'omajën ba'ijë'ën. Gare achamajën, coque güesemajën ba'ijë'ën. Bare achatoca, Riusubi mësacua baguë bainreba ba'iyë ënseji. ¹⁸ Mai Ëjaguë Jesucristo ba'iyë se'gare ro'tajën, quë'rë re'oye ye'yejën, baguë yëye'ru quë'rë te'e ruiñe masiye yo'ojën ba'ijë'ën. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë, mai gu'a juchare saoni senjoni, baguë ba'iyete maini ta'yejeiye masi güeseguë sëani, baguë ta'yejeiye pore Ëjaguëreba ba'iyete gare jo'caye beoye canì achojën bojojën bañuni. Mai yureña ba'i umuguseña baguë naconi si'arën ba'iyë'ga baguëni gare carajeiye beoye bojojën bañuni. Ja'nca raë'ë. Amën.

SAN JUANBI

Ru'ru ba'i cocare toyani saobi

La palabra de vida

¹ Recoyo huajë cocareba quëani achosi'quë, ru'rureba ba'isirën ba'isi'quë, Jesucristo hue'eguëte quëayë yëquëna. Ja'nca quëani achosi'quë ba'iguëna, yëquënabi achasi'cua'ë. Yëquënarebabi baguëte ëñani masicua'ë. ² Ja'nca masijënna, mai recoyo huajë güeseguë, ba cocare raoni yëquënani quëani achoguëna, yëguënabi achahuë. Ja'nca achasi'cuabi mësacuani quëani achoyë. Recoyo huajë cocareba quëani achose'e'ë. Maibi achani, ba cocare ye'yeni, recoyo huajë güeseguëni masiyë mai. Taita Riusu naconi si'arën ba'iguëna, yëquënani ëñose'e baji'i. ³ Ja'nca sëani, yëquëna ëñajën ba'ise'e, yëquëna achajën ba'ise'e, ja'anre mësacuani güina'ru quëani achoyë. Yëquëna jubë naconi ñë'cani, yëquëna naconi ñë'cani, yëquëna naconi recoyo te'e zi'inni bojojën ba'ijë'ën cajën, ja'anre mësacuani quëani achoyë. Yëquënabi Taita Riusu, baguë Zin Jesucristo, bacua naconi te'e zi'inni ba'icua sëani, maibi sa'ñeña te'e bojojën, recoyo te'e ro'tajën bañuni cayë. ⁴ Mësacuabi bojoreba bojojën ba'ijë'ën. Yëquënabi mësacuana ñaca toyani jo'cani bojojë.

Dios es luz

⁵ Jesucristobi quëani achoguëna, yëquënabi achani, mësacuani güina'ru ñaca quëani achoyë: Riusubi miañe se'ga ëñoji. Zijei re'otobi gare beoji baguëre. ⁶ Ja'nca sëani, maibi zijei re'oto ganicuabi "Riusu naconi bojojën, te'e ro'tacua'ë" catoca, ro coquejën ba'iyë. ⁷ Maibi mia re'otobi ganijën ba'iyë. Maibi baguë miañebi ganiñe'ru ganitoca, maibi sa'ñeña bojojën, recoyo te'e ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'itoca, baguë Zin Jesucristo zie meose'ere ro'tajënna, mai gu'a recoyote tënoreba tënoni, maire mame re'huaji Riusu. ⁸ Yureca maibi gu'a jucha beoyë catoca, maibi ja'ansi'cuabi ro coquejën ba'iyë. Ja'nca catoca, te'e ruiñe ro'taye gare beojën ba'iyë. ⁹ Maibi mai gu'a juchare cuencueni, si'ayete quëareba quëatoca, baguë yua caraye beoye te'e ruiñe yo'oguëbi mai gu'a juchare se'e ro'tama'iguë, mai gu'a recoyote tënoni, maire mame re'huani jo'caji. ¹⁰ Maibi gu'a jucha beoyë catoca, Riusure coque huatire'ru ëñoñë. Ja'nca catoca, baguë cocareba yua mai recoyo re'huase'e gare beoji maire.

2

Cristo, nuestro abogado

¹ Ja'nca ba'iguëna, mami sanhuë, gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijë'ën caguë, mësacuani ñaca toyani jo'cayë yë'ë. Gu'a jucha yo'otoca, Taita Riusuni maire senni achacaiguë ba'iji. Jesucristo hue'eji. Te'e ruiñe yo'oguë ba'iguë'bi ba'iji. Më'ë bain juchare se'e ro'tamajën ba'ijë'ën. Riusuni sencaiji maire. ² Baguëbi junni tonguëna, mai gu'a jucha yua huanë yese'e ba'iji. Mai gu'a juchare, yua si'a bain gu'a juchare'ga ja'an ro'ire junni tonse'e ba'iji. ³ Maibi Riusu guanseni jo'case'ere achani güina'ru yo'otoca, baguëni recoyo masiye te'e ruiñe masiyë mai. ⁴ Yequëbi "Cristoni ye'yesi'quë'ë yë'ë" cani, ja'nrebi, baguë guanseni jo'case'ere ro'achatoca, ja'anguëbi ro coque huati ba'iji. Te'e ruin recoyo gare beoji baguë. ⁵ Beoguëna, maica Riusu cocarebare te'e ruiñe achani, güina'ru yo'otoca, te'e ruiñereba huacha yo'oye beoye Riusuni ai yëreba yëyë mai. Riusu recoyo ba'iyë'ru güina'ru ba'iyë masiye yëtoca, ñaca ro'tani masijë'ën: ⁶ Riusu recoyo ba'iyë'ru güina'ru te'e ba'iyë caguëbi yua Jesucristo te'e ruiñe yo'oguë ba'ise'e'ru güinareba'ru yo'oguë ba'ija'guë.

El nuevo mandamiento

⁷ Yë'ë bain yësi'cua, mësacuani guanse cocare toyani jo'caguë, mame cocare cama'iñë yë'ë. Ira jo'casi coca, ru'rureba ba'isirën guanseni jo'case'e, mësacua yua achani masise'e, ja'anre mësacuani toyani jo'cayë yë'ë. ⁸ Ja'nca ba'iguëna, yë'ë guanse coca toyani jo'case'e yua mame coca'ru mësacuabi achayë. Ja'an coca guansese'e te'e ruiñe cani jo'case'e, yua Jesucristo ëñose'e baji'i. Ja'nca ba'iguëna, mësacuabi achani, recoyo ro'tani re'huahuë. Baguë miañebi yuara maina te'e ruiñe'ru ëñoji.

⁹ Yequëbi, "Riusu miañete ganiguë ba'iyë yë'ë" caguë, yua yequëcuan je'o batoca, baguë yua yurera zijei re'otore ganiñe se'ga ba'iji. ¹⁰ Yequëcuan ai yëreba yëcua se'gabi Riusu miañete ganiñë. Ja'nca ganicuabi gu'a juchana gare gurujaiye beoye ba'iyë. ¹¹ Yequëni je'o batoca, zijei re'oto se'gare ba'iyë. Ja'nca ganicuabi bacua saija'rute huesëyë. Zijei re'oto ganicua, yua ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë.

¹² Mami sanhuë, Jesucristobi ro'iguëna, Riusubi mësacua gu'a juchare gare tënoni se'e ro'tama'iguë ba'iji. Ja'nca sëani, mësacuani cocare toyani jo'cayë yë'ë. ¹³ Pé'caguë sanhuë, ru'rureba ba'isirën ba'isi'quëni masicuare sëani, ën cocare toyani jo'cayë yë'ë. Bonsëcua,

mésacuabi gu'a huatire ta'yejeiye saoni senjosi'cua sèani, mèsacuani èn coca toyani jo'cayè yè'è.

Mami sanhuè, Taita Riusuni masicuaire sèani, èn cocare toyani jo'cayè yè'è. ¹⁴ Pè'caguè sanhuè, ru'rureba ba'isirèn ba'isi'quèni masicuaire sèani, èn cocare toyani jo'cayè yè'è. Bonsècua, Riusu cocarebabi mèsacua recoñoare re'huase'e ba'iguèna, mèsacuabi jèja bajèn, gu'a huatire ta'yejeiye saoni senjosi'cuaire sèani, èn cocare toyani jo'cayè yè'è.

¹⁵ Ro bain ro'taye, bacua ro èa èñañe, ja'anre gare ro'taye beoye ba'ijè'èn. Ja'anre ro'tatoca, Taita Riusuni gu'a güeyè se'ga ba'iji, mèsacua recoñoare. ¹⁶ Ro bain ro'taye, si'ayete cuencueto, bain gu'aye yèse'e, bain èa èñañe, bain se'gare'ru huanofne, ja'anre Taita Riusubi maini èñomaji'i. Ro bain se'gabi maini èñohuè. ¹⁷ Ro bacua ro'tani èñose'e, ro bacua gu'a èase'e, ja'an ba'iguèna, carajeiye se'ga ba'iji. Ja'nca ba'iguèna, Riusu yèye'ru yo'ocuabi yua carajeiye beoye si'arèn ba'iyè.

La verdad y la mentira

¹⁸ Mami sanhuè, èn yija carajeirèmbi yuara ti'anja'ñeta'an rèinji. Ja'nca sèani, mèsacua achase'e'ru, Cristoni ta'yejeiye güeguèbi rajji. Cristore je'o bacua ai jai jubèbi ru'ru raisi'cua sèani, èn yija carajeiyebi ti'anji. Ja'anre masiyè mai. ¹⁹ Baguère je'o bacuabi mai jubè naconi ñè'cajèn ba'isi'cuata'an, mai te'e bain beohuè bacua. Bacuabi mai te'e bain re'o bain banica, mai naconi bèani ba'ire'ahuè bacua. Mai te'e bain beocua sèani, mai jubète quèñèni sani senjohuè. Ja'nca senjojèn, tincua ruiñe èñohuè.

²⁰ Mèsacuaca Riusu Espiritute conì bacua sèani, mèsacua si'acuabi te'e ruiñe ba'iyete masiyè. ²¹ Ja'nca masicuaire sèani, mèsacua te'e ruiñe ba'iyete huesèma'icuanì coca toyani jo'cayè yè'è. Te'e ruiñe ba'iyete masicuaire sèani, mèsacuani coca yihuoni toyayè yè'è. Si'a coquejèn ba'icuabi yua te'e ruiñe ba'iyè'ru tin ba'iyè. Ja'anre'ga mèsacuabi masiyè.

²² Coque huatibi yua "Jesushi ba'Cristo ba'ima'iji" caji. Ja'an caguèbi coque huati ba'iji, Riusu Zinni je'o baguè sèani. Ja'nca je'o baguèbi Taita Riusure'ga je'o baji. ²³ Si'acua Riusu Zinni gu'a güecuabi Taita Riusure'ga gu'a güeni senjoñè. Si'acua Riusu Zinre zì'ncicuabi Taita Riusure zì'ncijèn ba'iyè.

²⁴ Mèsacuaca ja'anrè achasi cocare mèsacua recoñoana re'huanì bajè'èn. Ja'an cocareba achase'ere te'e ruiñe recoyo re'huanì batoca, mèsacuabi Taita Riusu, baguè Zin, bacua recoyo ro'tajèn ba'iyè'ru recoyo te'e ro'tajèn ba'iyè. ²⁵ Jesucristo yua ja'ansi'quèbi maini re'o cocare canì jo'cabi. Carajeiye beoye si'arèn ba'iyè mèsacua, maini canì jo'cabi baguè.

²⁶ Yequècuabi mèsacuani coque èaye ba'ijèna, bacua ba'iyete quèaguè, mèsacuani coca toyani jo'cayè yè'è: ²⁷ Mèsacuaca Riusu Espiritute conì bacua sèani, baguè Espiritu insise'ebi mèsacua recoñoare carajeiye beoye mèsacua naconi ba'iji. Ja'nca ba'iguèbi mèsacuani si'aye yè'yonì masi güeseji. Riusu Espiritu masi güesequèna, mèsacuabi yequèbi mèsacuani si'aye güesequere cu'eye beoye ba'iyè. Espiritu ye'yonì masi güesequere achato, si'aye beoru te'e ruiñe se'ga ba'iji. Coqueye beoye ye'yoji maire. Ja'nca sèani, Espiritu ye'yose'ere jo'caye beoye yo'ojèn, Cristo naconi recoyo te'e ro'tajèn ba'ijè'èn.

²⁸ Yureca, mami sanhuè, Cristo naconi recoyo te'e ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'nca ba'icuabi, Cristo èñoguè rajja'rèn ti'anguèna, maibi huajì yèye beoye jèja recoyo bajèn, gatini saiye beocuabi baguèni bojojèn èñañe poreyè. ²⁹ Jesucristo yua te'e ruiñereba ba'iguèna, ja'anre masiyè üseyete achato, si'aye beoru te'e ruiñe se'ga ba'iji. Coqueymèsacua. Güina'ru, si'acua te'e ruiñe yo'ocuabi Riusu mamacua ruinsi'cua ba'iyè. Ja'anre'ga masiyè mèsacua.

3

Hijos de Dios

¹ Aito. Mai Taita Riusubi maini ai ta'yejeiye ai yèreba yèji. Ja'nca yèguèbi baguè macuare maire caji. Baguè macuare maire re'huanì baji. Ro bain ba'icuareta'an banji. Riusuni huesèjèn ba'icuabi maire'ga huesèyè cayè. ² Yè'è bain ai yèsi'cua, maibi yuara Riusu mamacua ba'iyè. Ba'ijèna, mai ba'ija'yete yuta maini èñomaji'i baguè. Èñoma'i'ñeta'an, ñaca masiyè mai: Cristo èñojei umuguse ti'anguèna, Cristo ba'iyè'ru te'e ruiñereba èñajèn, baguè ba'iyè'ru güina'ru ba'ija'cua'è mai'ga. ³ Si'acuabi Cristo ba'ija'yete èñajèn èjojèn ba'itoca, te'e ruìn recoyo bacua ruiñè. Baguè te'e ruìn recoyo ba'iyè'ru güina'ru ba'ija'cua'è mai.

⁴ Si'acua gu'a jucha yo'ojèn ba'icuabi yua Riusu guansenì jo'case'ere gu'a güejèn ba'iyè. ⁵ Cristo yua gu'aye yo'oye beoguèbi bain gu'a juchare quèñoni senjoguè raisi'què baji'i. Ja'anre mèsacua masiyè. ⁶ Si'acua Cristo naconi recoyo te'e ro'tajèn ba'icuabi yua gu'a ma'ana ganiñe beoye ba'iyè. Gu'a jucha yo'ojèn ba'icuabi Cristoni èñamajèn ba'iyè. Baguète gare huesèjèn ba'iyè bacua. ⁷ Mami sanhuè, coque güeseyè beoye ba'ijè'èn. Te'e ruiñe yo'ocua se'gabi re'o bain ba'iyè, Cristo re'oye ba'iyè'ru. ⁸ Gu'a jucha yo'ocuabi zupai huatire concua ba'iyè. Zupaibi ru'rureba ba'isirèmbi gu'a jucha yo'oguè ba'iji. Ja'nca ba'iguèna, Riusu Zinbi zupai huati yo'oyete huesoni si'a güesequè, ja'anna raisi'què baji'i.

⁹ Riusu mamacua re'huasi'cuabi gu'a ma'ana ganiñe beoye ba'iyë. Riusubi baguë ba'iyete bacua recoñoana re'huani jo'caguëna, gu'a juchare yo'oye porema'iñë. Riusu mamacua re'huasi'cua sëani, gu'a juchare gare yo'oma'iñë bacua. ¹⁰ Ja'nca sëani, Riusu mamacua, zupai huati mamacua, bacuare ëñani, bacua tin ba'iyete te'e ruiñe masiye poreyë mai. Te'e ruiñe yo'oma'itoca, yequëcuani ai yëreba yëma'itoca, Riusu mamacua beoyë.

Amémos unos a otros

¹¹ Riusubi ru'rureba ba'isirëmbi maini guanse cocare cani jo'caguëna, maibi achahuë. Sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijë'ën, cani jo'cabi maire. ¹² Cañ ba'ise'e'ru ba'ima'ijë'ën. Zupai mamaquë ba'isi'quëbi baguë yo'jeguëni huani senjobi. ¿Guere ro'taguë, baguëte huani senjoguë'ne? Baguë yo'jeguë yo'oguë ba'ise'ebi re'oye ba'iguëna, baguë yo'oguë ba'ise'ebi gu'aye baji'i. Ja'nca sëani, baguëni huani senjobi.

¹³ Yo'je sanhuë, ro ën yija bainbi mësucuani gu'a güejëna, huaji yëye beoye ba'ijë'ën. ¹⁴ Maibi recoyo ju'insi'cua'ru ba'isi'cuata'an, yua huajëjën ba'i recoyo ba'icua ruën'ë mai. Yequëcuani ai yëreba yëcua sëani, mai recoyo mame re'huase'ere masiyë mai. Yequëcuani yëma'icua, bacuabi yuta recoyo ju'insi'cua'ru ba'iyë. ¹⁵ Bain huani senjocuabi yua si'arën ba'ija'yete gare huesëyë. Yequëcuani je'o bacua, bacuabi Riusu naconi si'arën ba'iyete gare beoyë. Ja'anre masiyë mai. ¹⁶ Yequëcuani ai yëreba yëye masitoca, Jesucristo yo'oguë ba'ise'ere ëñani ye'yeñu. Baguëbi maini ai yëreba yëguë, Maini baza caguë, mai jucha ro'ire junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, Riusubi guansetoca, maibi ja'ansi hua'na yëjën ba'iyë'ru yequëcuani güina'ru ai yëreba yëjën ba'ñuni. ¹⁷ Yequëre ën yija bonsere baguëbi, baguë bainguë carayete ëñani, ja'nrëbi, ro oiye beoye baguëna insima'itoca, baguë yua Riusu yëreba yëyete gare huesëji. Baguë recoyobi oiye beoye ba'iji baguë. ¹⁸ Ja'nca sëani, mami sanhuë, bainni ai yëreba yëye yëtoca, ro coca quëaye se'gare cama'ijë'ën. Te'e ruiñe ro'tajën, bainni conjën ba'ñuni.

Confianza delante de Dios

¹⁹ Ja'nca conjën ba'icua'ru Riusu te'e ruiñe re'huasi'cua ba'iyete masiye poreyë mai. Ja'nca masijën, mai recoyo bojo huanofne ba'iyete maina insini jo'caji baguë. ²⁰ Insini jo'caguëna, maibi recoyo gu'a jucha huanofne beoye ba'iyë. Recoyo gu'a jucha huano ëaye ba'itoca, Riusuni quëaye huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Riusubi si'aye masi E'jaguëbi mai recoñoa bojo huanofnete mame re'huaye masiji. ²¹ Ja'nca sëani, yë'ë bain yësi'cua, mai recoyo gu'a jucha huanofne beoye banica, Riusu naconi ba'ijën, jëja recoyo ba'ñuni. ²² Ja'nca bajën, mai yëse'e'ru Riusuni seña poreyë. Ja'nca senni achajëna, Riusubi maina ënseye beoye insireba insiji. Maibi baguë yëye'ru yo'ojën, baguë guansese'ere achani, güina'ru yo'ojën ba'iyë. Ja'nca sëani, maibi senjënna, si'aye maina insiji Riusu. ²³ Baguë guansese'ere cato, ñaca ba'iji: Baguë Zin Jesucristoni si'a recoyo ro'tajë'ën. Sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Ja'nca guanseni jo'case'e ba'iguëna, ja'nca yo'ojën ba'ñuni. ²⁴ Riusu guanseni jo'case'ere achani yo'ocua si'acuabi Riusu recoyo ba'iyë'ru ba'iyë. Ba'ijëna, güina'ru Riusubi bacua recoñoa ba'iyë'ru ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi baguë Espiritute maina insiguëna, mai recoñoare baguë ba'iyë huanoji maire.

4

El Espíritu de Dios y el espíritu del enemigo de Cristo

¹ Ja'nca sëani, yë'ë bain yësi'cua, yequëcuabi Riusu Espiritute baye quëacua, si'acuani te'e jëana ro'tama'ijë'ën. Ru'ru, bacua espiritute masijë'ën. Yequëre tin espíritu baye'ne cajën ba'ijë'ën. Ai jai jubë bainbi ro coquejën, Riusu cocare quëani achoguë'ë yë'ë, cajën, si'aruan ganiñë. ² Bacua espiritute masiye yëtoca, bacua ye'yo cocare achani masijë'ën. Riusu Espiritute banica, "Jesucristobi bainguë'ru rani, mai naconi baji'i" quëayë. ³ Ja'anre te'e ruiñe quëani achoma'itoca, Riusu Espiritute beoyë bacua. Cristoni gu'a güejën raisi'cua ba'iyë bacua. Aito. Cristoni gu'a güe huati hua'i raiyete achahuë mësucua. Achajëna, yuara si'a re'otona ti'ansi'cua ba'iyë ba hua'i.

⁴ Ja'nca ba'iyeta'an, mësucua yua Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë, mami sanhuë. Ja'nca ba'ijëna, Cristoni gu'a güe huati hua'ibi mësucua recoñoa ro'tayete tëtëñu cacuata'an, mësucua yua quë'rë ta'yejeiye bacuabi bacuani ënseni senjohuë. Riusu Espiritu mësucua recoñoare ba'iguëbi yua ën yija espíritu, coque huati raosi'quë, ja'anguëre'ru quë'rë jëja baji. ⁵ Bacua yua gu'a huati raosi'cuabi ro bain ro'tajën ba'iyë'ru quëani achojëna, ro bain se'gabi achani yo'ojën ba'iyë. ⁶ Maica yua Riusu bainreba ruinsi'cua'ë. Ja'nca ba'icua'bi cocare quëani achojëna, yequëcua Riusuni ye'yesi'cua banica, bacuabi maini achani bojoyë. Riusuni huesëcua banica, bacuabi maini achaye güeyë. Ja'nca ba'iguëna, te'e ruiñe recoyo ro'tacuare masiye poreyë mai. Güina'ru, recoyo coquejën quëacuare'ga masiye poreyë mai.

Dios es amor

⁷ Yē'ē bain yēsi'cua, sa'ñeña ai yējēn bañuni, Riusubi maini ai yēreba yē güeseguē sēani. Si'acua bain yēreba yēcuaibi Riusu mamacua ba'ijēn, Riusuni masiyē. ⁸ Yequēcua, bainre yēma'icuaibi yua Riusuni huesējēn ba'iyē. Riusu se'gabi bain yēreba yē güeseguē sēani, ja'ancuabi baguēni huesējēn ba'iyē. ⁹ Riusubi maini ai yēreba yēyete maini masi güesebi. Baguē Zin gaña hua'guēre ēn yijana raobi, maini huajēreba huajē güeseguēte. ¹⁰ Ja'nca raoguēbi baguē yēreba yēyete maini masi güesebi. Mai hua'na se'gabi Riusuni ai yēreba yēye ro'tatoca, ro'tani ti'anma'ñē mai. Riusu se'gabi maini ai yēreba yēguē, baguē Zinre maina raobi. Ja'nca raoguēna, mai gu'a juchare quēñoni senjoza caguē, baguē junni tonbi.

¹¹ Yē'ē bain yēsi'cua, Riusubi ja'nca'ru maini ai yēreba yēguēna, mai hua'nabi sa'ñeña güina'ru ai yēreba yējēn bañuni. ¹² Ro bain ñacobi Riusuni ēñañe beoye ba'ijēn, bain recoyo huanofne se'gabi Riusuni masiye poreyē mai. Maibi sa'ñeña ai yēreba yētoca, Riusubi mai recoñoa cacani bēani ba'iji. Ja'nca bēani ba'iguēbi baguē te'e ruiñe yēreba yēyete mai recoñoa caraye beoye re'huani jo'caji. ¹³ Baguēbi yua mai recoyote bacua'guēna, mai'ga baguē naconi te'e ba'iyē. Baguē Espiritube maina insiguēna, baguē Espiritute bayē mai. Ja'nca sēani, Espiritubi mai recoyo huanoguēna, baguē ba'iyete masiyē mai. ¹⁴ Yēquēna'ga Jesucristoni ēñasi'cua sēani, yēquēnabi bainni ñaca quēani ahojēn ba'iyē: Taita Riusubi bainre tēani baza caguē, baguē Zinre ēn yija bainna raobi. ¹⁵ Ja'nca sēani, "Riusu Zinreba ba'iji Jesús" ja'anre quēani achocua banica, Riusubi bacua recoyote te'e zi'inni ba'iji. Ba'iguēna, bacua'ga Riusu naconi te'e zi'inni ba'iyē. ¹⁶ Ja'nca ba'ijēn, maibi Riusu ai yēreba yēyete ye'yeni masihuē. Ja'anna recoyo ro'tajēn ba'iyē mai. Riusubi masi güeseguēna, ja'anre bayē mai. Riusubi bainni ai yēreba yē güeseguēna, si'acua Riusu yēreba yēyete bacua'guēna, mai'ga baguē naconi te'e zi'inni ba'iyē. Ba'ijēna, Riusubi bacua recoyote ba'iji. ¹⁷ Ja'nca sēani, Riusubi baguē te'e ruiñe yēreba yēyete mai recoñoa caraye beoye ba'iyete re'huani jo'caji. Re'huani jo'caguēna, Riusu bēnni senjojei umuguse ti'anguēna, maibi huaji yēye beoye ba'ijēn, jēja recoñoa bajēn, Riusu ba'irute nēcaye poreyē mai. Mai Ējaguē Jesucristo ēn yijare ganigüē ba'isi'quēbi Riusu naconi recoyo te'e ro'taguē ba'iguēna, mai'ga güina'ru ēn yijare ganijēn, Riusu naconi te'e ro'tajēn ba'iyē. ¹⁸ Maibi ai yēreba yējēn ba'itoca, huaji yēye gare beoji maire. Riusu masi güesese'e'ru yēreba yējēn ba'itoca, Riusubi si'a huaji yēyete quēñoni saoni senjoji. Ja'nca sēani, yequēcuabi huaji yējēn ba'itoca, Riusu te'e ruiñe yēreba yēye yua re'huaye caraji bacuare. Huaji yējēn banica, Riusu bēnni senjoñe se'gare ro'tajēn, ai yo'oyē.

¹⁹ Riusubi ru'ru maini ai yēreba yēguē sēani, maibi baguēni ai yēreba yējēn ba'iyē. ²⁰ Yua bain hua'guēbi baguē gaje bain hua'guēre ēñañe porecuata'an recoyo yēma'itoca, ¿queaca Riusuni recoyo yēye'ne, baguēni ēñañe porema'icua sēani? Ja'nca sēani, Riusuni ai yēreba yēyē yē'ē caguē, ja'nre'bi yequēni je'o batoca, ro coque huati ba'iji baguē. ²¹ Ja'nca sēani, Riusubi cocare guansequēna, ñaca achani masiyē mai: "Riusuni ai yēreba yēcua si'acuabi bacua gaje bainre'ga ai yēreba yējēn ba'ijē'ēn" guansequē cabi.

5*Nuestra victoria sobre el mundo*

¹ Mēsacua yua recoyo ñaca ro'tajēn ba'ijē'ēn: "Jesús yua Cristo Raosi'quēreba ba'iji, Riusu Raosi'quērebare sēani" ja'anre si'a recoyo ro'tajēn ba'itoca, Riusu mamacuara ba'iyē mai. Ja'nca ba'ijēn, Taita Riusuni ai yēreba yētoca, baguē mamacuare'ga ai yēreba yēyē, baguēni recoyo ro'tajēn ba'icuaire. ² Ja'nca sēani, Riusu mamacuani ai yēreba yēyete masiyē mai. Riusuni ai yēreba yējēn, baguē coca guanseni jo'case'ere achani yo'otoca, baguē mamacuare'ga ai yēreba yēyē mai. ³ Riusuni ai yēreba yēyete yētoca, baguē coca guanseni jo'case'ere achani yo'ojēn ba'ijē'ēn. Ja'nca yo'ojēn, gare guaja beoji maire. ⁴ Ja'nca ba'iguēna, Riusu mamacua si'acuabi ro bain ro'tajēn ba'iyete masini, quē'rē ta'yejeiye jēja bajēn, bacuani ēnseni senjoñe poreyē. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajēn ba'itoca, si'a gu'a bain ro'tayete masini, quē'rē ta'yejeiye jēja bajēn, bacuani ēnseni senjoñe poreyē mai. ⁵ "Jesús yua Riusu Zin ba'iji" ja'anre coca cacua si'acuabi ja'anre te'e ruiñe recoñoa ro'tajēn ba'itoca, bacua se'gabi ro bain ro'tayete masini, quē'rē ta'yejeiye jēja bajēn, bacuani ēnseni senjoñe poreyē.

El testimonio acerca del Hijo de Dios

⁶ Jesucristo hue'eguēbi maina raisi'quē baji'i. Ja'nca raiguē, oco bautizaye, zie meoni junni toñe, ja'anbi baguē ba'iyete ēñoni masi güeseguē raji'i. Oco bautizaye se'gabi ēñomaji'i. Oco bautizayebi, zie meoni junni toñebi, ja'anbi ēñoguē raji'i. Riusu Espiritubi ja'anre te'e ruiñe maini masi güeseji, te'e ruiñe ba'iguē sēani. ⁷⁻⁸ Riusubi Espiritu, oco, zie meoni junni toñe, ja'anre maina ēñoguēna, Jesucristo ba'iyete masiyē mai. Ja'an samute ēñose'e ba'iyeta'an, te'e ēñose'e ba'iji. Ja'anre masiyē mai. ⁹ Riusu Zin ba'iyete maini te'e ruiñereba masi güesebi. Ja'nca sēani, bainbi baguē ba'iyete quēani ahojēna, baguēni si'a recoyo

ro'tayë mai. Riusubi quëani achoguëna, quë'rë te'e ruiñe'ru baguëni si'a recoyo ro'taye bayë, Riusu yua quë'rë ta'yejeiye quëani achoguë sëani. ¹⁰ Ja'nca quëani achoguëna, Riusu Zinni si'a recoyo ro'taguëbi yua ja'an ëñose'ere baguë recoyorebana re'huani baji. Riusu ëñose'ere ro'tama'iguëbi yua ro coque huatire'ru ba'iji, Riusure caguë ëñoji, Riusu Zin ëñoguë ba'ise'ere ro'tama'iguë sëani. ¹¹ Yureca Riusu ëñoguë ba'ise'e yua ñaca ba'iji: Riusubi yua gare carajeiye beoye ba'i hua'nare maire re'huabi. Re'huaguë, baguë Zin se'gabi maire carajeiye beoye ba'i güeseji. ¹² Ja'nca ba'i güesequëna, baguë Zinre bacuabi baguë naconi ba'ija'cua'ë. Riusu Zin beocuabi gare carajijën ba'ija'cua'ë.

Conclusión y consejos finales

¹³ Yureca, mësacua Riusu Zin ba'iyete recoyo ro'tacuani ñaca yihuoni toyahuë yë'ë. Mësacua si'arën ba'iyete masijë'ën caguë, ñaca toyani jo'cahuë yë'ë.

¹⁴ Ja'nca ba'iguëna, maibi Riusu naconi ba'ijën, jëja recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Maibi huaji yëye beoye Riusuni ujañën señe poreyë. Baguë yëye'ru sentoca, baguë yua mai señete caraye beoye achaji. ¹⁵ Ja'nca achaguëbi mai senni achajën ba'iyë si'ayete güina'ru maire yo'ocaiji baguë. Ja'anre masiyë mai.

¹⁶ Më'ë gaje bainguëbi gu'a jucha recoyo carajei güesema'ifñete yo'oguëna, më'ëbi ëñatoca, Riusuni sencaijë'ën baguëre. Senguëna, Riusubi baguëni si'arën ba'i güeseji. Baguë gu'a juchabi recoyo carajei güesema'itoca, Riusuni senjë'ën. Yequë gu'a jucha ba'iji. Bain recoyo carajei güeseji. Ja'anre cama'ifñë yë'ë. ¹⁷ Gu'aye yo'oyete cato, si'aye gu'a jucha ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, si'ayebi bain recoyo carajei güesema'iji.

¹⁸ Ñaca masiyë mai. Riusu mamacua te'e ruiñe ba'icuabi gu'a jucha yo'oye beoye ba'iyë. Riusu Zinbi bacuani bani cuiraguëna, gu'a huati ëjaguëbi bacuani gu'aye yo'oja'ma caguë, bacuani pa'roye porema'iji.

¹⁹ Maibi Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ijënna, ën yija ba'iyete ro'tacua si'acuabi yua gu'a huati ëjaguë zeansi'cua ba'iyë. Ja'anre masiyë mai.

²⁰ Ja'nca ba'iguëna, Riusu Zin yua raisi'quë ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi mai Riusu te'e ruiñereba ba'iguëte maini masiyereba masi güeseji. Masi güesequëna, te'e ruiñe ba'i Riusuni masijën, baguë naconi te'e zi'inni ba'iyë mai. Baguë Zin Jesucristore'ga baguë naconi te'e zi'inni ba'iyë mai. Ja'anre masiyë mai. Ja'anguëbi yua mai Riusu te'e ruiñereba ba'iguë'bi. Ja'anguëni bajën, gare carajeiye beoye si'arën ba'ija'cua'ë mai. ²¹ Mami sanhuë, tin riusu hua'i, ro bain masi güesejënna, gare gugurini reañe beoye ba'ijën, gare pa'roye beoye ba'ijë'ën, gu'ana sëani. Ja'nca raë'ë. Amën.

SAN JUANBI

Samu ba'i cocare toyani saobi

La verdady el amor

¹ Yè'è, Cristo bain ira èjaguè ba'iguèbi mè'èni, Riusu cuencuesi'co ba'igona, coca toyani saoyè yè'è. Mè'è mamacuare'ga toyani saludayè. Si'a jubèni te'e ruiñe ro'taguè, si'acuani ai yèreba yèyè yè'è. Yequècua'ga Riusu te'e ruiñe ba'iyete masicuabi, si'acuabi mè'èni ai yèreba yèyè. ² Riusu te'e ruiñe recoyo re'huasi'cuabi yua caraye beoye si'arèn ja'nca ba'ijèn, mè'sacuani ai yèreba yèyè. ³ Ja'nca sèani, mai Taita Riusu, baguè Zin mai Èjaguè Jesucristo, bacuabi te'e ruiñe maini ai yèreba yèyèn, maire ai insini cuirajèn, maini oire bani conjèn, maire bojo recoyo huanofne ba'i güeseyè. Ja'anre jo'caye beoye maire ai re'oye yo'ojèn ba'ija'bè.

⁴ Yureca, yè'è mamacuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'ojènna, ai bojoguè èñahuè yè'è, mai Taita Riusu guanseni jo'case'e'ru yo'ojènna. ⁵ Ja'nca sèani, yè'è baingo, mè'èni senni achaguè cayè yè'è. Riusubi ru'rureba ba'isirèn guanseni jo'caguèna, mame cocare guanseni toyama'ñe yè'è. Si'a hua'na sa'ñeña ai yèyèn bañuni cayè. ⁶ Ja'nca ai yèye ro'tatoca, Riusu guanseni jo'case'ere achani, güina'ru yo'ojèn bañuni. Ja'nca yo'ojèn ba'ijèn, sa'ñeña ai yèreba yèyèn ba'iyè, ru'rureba ba'isirèn maire guanseni jo'case'e sèani.

Los engañadores

⁷ Yureca, coquejèn quèani achocua ai jai jubèbi si'a èn yijare ba'ijèn, si'a bainni coquejèn cayè. "Jesucristobi raiguè, bainguè'ru rajl'i" ja'anre quèamajèn, ro coqueyè bacua. Ja'nca coquejèn, Cristoni je'o bajèn ganiñè. ⁸ Ja'nca ba'ijènna, mè'sacua èñare bajè'èn. Mè'sacua yua Riusu yo'o conjèn base'ere huesoma'ijè'èn caguè, mè'sacua coni baja'yete gare caraye beoye coni bajè'èn caguè, bacua ro coquejèn ye'yoyete gare achamajèn bajè'èn, yihuoguè cayè yè'è.

⁹ Yequècuabi Cristo ye'yoni jo'case'ere ro jo'cani, mame coca tin cocare achani ye'yojèn, bacua yua Riusu naconi ba'iyete gare huesèjèn ba'iyè. Cristo ye'yoni jo'case'ere te'e ruiñe achani, güina'ru ye'yocua, bacuabi yua mai Taita Riusu, baguè Zin, ba samucuanì bayè. ¹⁰ Ja'nca sèani, yequècuabi mè'sacuana ti'anni, ba te'e ruiñe ba'i cocare ye'yoma'icuabi tin ye'yotoca, bacuani mè'sacua huè'ena caca güesema'ijè'èn. Bacuani saludaye beoye ba'ijè'èn. ¹¹ Bacuani saludatoca, bacua gu'a yo'o yo'oyete conjèn ba'iyè.

Palabras finales

¹² Yureca, mè'sacuani ai yihuo èaye rèinguèna, utire toyaye yèma'ñè. Mè'sacuani èñaguè saiye què'rè yèyè. Ja'nca èñaguè saiguè, mè'sacua naconi coca canì yihuotoca, què'rè ai ta'yejeiyè sa'ñeña bojojèn bañuni cayè.

¹³ Ja'nrèbi, yè'è baingo, mè'è yo'jego, Riusu cuencuesi'co'ga ba'igo, bago mamacua'ga mè'èni saludayè.

SAN JUANBI

Samute ba'i cocare toyani saobi

Alabanzas a Cayo

¹ Yé'è, Cristo bain ira èjaguè ba'iguèbi mè'èna utire toyani saoyè, yé'è bainguè ai yési'què Cayo hue'eguèni. Te'e ruiñe ba'iyè si'a recoyobi mè'èni ai yèreba yéyè yé'è.

² Yé'è bainguè, mè'è ba'iyete ro'taguè, Riusubi mè'èni ai ta'yejeiye conreba conja'guè caguè, yua huajèguè ba'ijè'èn, mè'ère cayè yé'è. Mè'è recoyo huajèguè ba'iyè'ru, si'a ga'nihuè huajèguè ba'ijè'èn. ³ Yequècua Cristo bainbi yé'èna rani, mè'è ba'iyete quèahuè. Mè'èbi Riusu te'e ruiñe ba'iyete caraye beoye recoyo ro'tani yo'oguèna, quèani achohuè bacua. Mè'è si'arèn yo'oguè ba'ise'e'ru mè'è recoyo ro'tayete quèani achojèna, ai bojoguè achahuè yé'è. ⁴ Yé'è mamacuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'ojèna, yé'èbi ja'anre achaguè, aireba bojoguè ba'iyè.

⁵ Yé'è bainguè ai yési'què, Cristo bainre conguè, ai re'oye yo'oguè coñè mè'è, tin bain ba'icuata'an. ⁶ Ja'nca conguèna, bacuabi Cristo bain ènjo'on ba'i jubèna rani, mè'è ai yèreba yéyete quèani achoyè bacua. Ja'nca quèani achojèna, Jesús coca quèani achocua, so'o ganijèn sai hua'nabi bacua bonse caratoca, bacuana insini cuirajè'èn. Riusu yéyè'ru insini cuirajè'èn. ⁷ Bacuabi yua Cristo yo'ore coñu cajèn, Cristo cuencuesiruanca ganija'è. Cristoni si'a recoyo ro'tama'icua, ja'ancuani bacua carase'ere seña beoye ba'iyè. ⁸ Ja'nca ba'ijèna, mai hua'na Cristo bain sèani, ja'ancuare conjèn bañuni. Bacua carasi ma'carèanre ro'insifu cayè. Riusu te'e ruiñe ba'i coca quèani achoyete bacuare coñè mai.

La mala conducta de Diótrufes y el buen ejemplo de Demetrio

⁹ Cristo bain jubè baru ba'icuanì yihuo cocare toyani saohuè yé'è. Saoguèna, Diótrufes hue'eguè, bacua ta'yejeiye èjaguè ba'iyè ai yèguèbi yèquèna cocare achayè güebi. ¹⁰ Ja'nca güeguèna, yé'è baruna sani ti'anni, baguè yo'oguè ba'ise'e beorure si'a hua'nani quèani achoyè yé'è. Coqueye se'gare yèquènani ai gu'aye huèoguè, yèquèna bain Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi baru ba'i jubèna ñè'cayè yèjèna, bacuare ènsebi baguè. Baru ba'icua'ga, bacuani coye yèjèna, bacuare ènseguè, baru ba'i jubèbi etoni saoni senjoji.

¹¹ Yé'è bainguè ai yési'què, yequècuabi gu'aye yo'ojèna, bacua yo'oye'ru yo'oma'iguè ba'ijè'èn. Re'oye yo'ocua yo'ojèn ba'iyè'ru yo'oguè ba'ijè'èn. Re'oye yo'oguèbi yua Riusu bainguè cuencuesi'què ba'iji. Gu'aye yo'oguèbi yua Riusuni èñañe beoye ba'iguè, yua Riusuni huesèji.

¹² Huesèguèna, Demetrio ba'iyete cato, si'acuabi baguète re'oye cajèna, Riusu te'e ruiñe ba'iyete masi güeseguè'bi ba'iji. Yèquèna'ga baguè ba'iyete masijèn, baguè re'oye yo'oguè ba'iyete èñahuè. Yèquènabi te'e ruiñe cajèna, mèsacuabi masiyè.

Palabras finales

¹³ Yé'èbi mè'èni ai cocare yihuo èaye rèinguèna, utire toyani saoyè yèma'iñè. ¹⁴ Jé'te, mè'èna èñaguè saiye què'rè yéyè. Ja'nrèbi, maibi sa'ñeña coca cañuni.

¹⁵ Ai bojo recoyo huanofne ba'ijè'èn. Mè'è bain gajecua ènjo'on ba'icuanì mè'èna saluda-caijè'èn, cahuè. Yèquèna gaje bain baru ba'icua'ga saluda cocare quèacaijè'èn.

SAN JUDASBI Utire toyani saobi

Saludo

¹ Yě'ë, Judas, Jesucristore yo'o conguë, Santiago yo'jeguë, ja'an ba'iguëbi utire toyani, mësacua, Taita Riusu bain cuencuesi'cuana saoyë yě'ë. Riusubi baguë bainreba ai yësi'cuare mësacuare re'huani baguëna, Jesucristo naconi carajeiye beoye ñë'casi'cua ba'iyë mësacua. ² Ja'nca ba'ijën, Riusu oire bani coñe, bojo recoyo huanofne, ai yëreba yëye, ja'anre caraye beoye ye'yeni ba'ijë'ën.

Los que enseñan mentiras

³ Yě'ë bain yësi'cua, Riusu coca, maire tëani ba coca, ja'anre mësacua quëaza caguëna, mësacua utire toya ëabi yě'ëre. Ja'nca ëaguëna, yureca, Jesucristoni si'a recoyo ro'taye, Riusu bainrebana te'erën se'ga insini jo'case'e, ja'anre ro'taguë, Mësacua jëja recoñoa re'huani, coqueye ye'yocua ni si'a jëja bëinjën sehuojë'ën. Ja'anre ru'ru mësacua toyaye bayë. ⁴ Bacua yua Riusuni gu'a güejën ba'icuabi mai jubëna yahuera'rë ñë'cani, Riusu bain ba'icua'ru ëñojën, bainni ro coquejën, gu'aye se'gare ye'yojën ba'iyë. Ja'nca ye'yojën, "Riusubi maina ai insireba insiji" cajën, ro ro'tajën, ro bain ro'tajën ba'iyë se'gare'ru ba'iyë bacua. Ja'nca ba'ijën, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Jesucristo gaña ba'iguëte gu'a güejën, baguëni je'o bajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, bacuare bënni senjoja'ñe yua cani jo'case'e ba'iji.

⁵ Mësacua yua mai Ëjaguë ai ba'irën yo'oguë ba'ise'ere ai achareba achacuareta'an, ja'anre se'e mësacua quëani achoyë yě'ë. Mai Ëjaguëbi Israel bain jubë, bacuare Egipto yijabi tëani sasi'quëta'an, ja'nrebi yo'je, baguëte recoyo ro'tama'icua ni huesoni si'abi baguë. ⁶ Yequëcua Riusu guënamë re'oto yo'o conjën ba'isi'cuare ro'tajë'ën. Riusubi bacua ba'iruanre cuencueni ëñoguëna, ro quëñëni jo'cani senjoni saë'ë. Saijëna, Riusubi bacuare preso zeanni, baguë guënameñabi huenni, zijeiyereba ba'iruna guaoni, baguë ëñojai umuguse ti'anguëna, bacuare bënni senjoja'ñete bacuana jo'caga'guë'bi. ⁷ Sodoma, Gomorra, baru ba'i huë'e joboña, ja'an bain ba'isi'cuare'ga ro'tajë'ën. Bacuabi yua güinajeiñe gu'aye yo'oni sa'ñeña ai a'ta yo'oreba yo'ojëna, Riusubi, Si'a bainbi ëñani ye'yejë'ën caguë, ba toa yayaye beoye ba'iruna jo'cani senjobi bacuare.

⁸ Ja'nca ba'iguëna, mai jubë coqueye ye'yocua'ga, bacuabi güina'ru gu'aye yo'ojën ba'iyë. Ro bacua ëo cainse'ere ëñajën, bacua ga'nihuëanbi ro a'ta yo'ojën, mai Ëjaguë guansese'ere gu'a güeni senjojën, Riusu ta'yejeiye ëjacua guënamë re'otona re'huani jo'case'ere ro jayajën, ro bëinjën cayë bacua. ⁹ Riusu ira anje jubë ëjaguë Miguelbi hue'eguë, baguë yua gu'aye jayamaji'i. Zupai huatibi Moisés ga'nihuëte baza caguëna, Miguelbi bëinguë, baguëte ënse ëaye yo'oguë, gu'a cocare zupaini cayë beoye bajji' baguë. "Riusubi më'ëni bëiñe sehuoja'guë" ja'an se'gare zupaini cabi. ¹⁰ Mai jubë ba'icua'ta'an, bacuabi te'e ruiñe ba'iyete huesëjën, ro gu'aye jayajën cayë. Airu hua'i hua'na'ru ro ro'tajën, ro bacua ëa ëñajën ba'iyete yëjën, gue ëase'e yo'ojën, ja'anna ro huesëni carajeiyë.

¹¹ ¡Ai ba'iyë ai bënni senjoñe se'ga ba'iji bacuare! Cain yo'oguë ba'ise'ere güina'ru yo'ojën ba'iyë. Balaam yo'oguë ba'ise'ere ro coquejën ye'yojën, Curi ëaji cajën, ro gu'a ma'ana ganijaë'ë. Bacua ëjacua guansemete yo'omajën, Corë bëinguë sehuose'ere ro bëinjën sehuoyë bacua. Ja'nca sehuojën, Coreni bënni senjose'ere huesëni carajeija'cua'ë bacua. ¹² Mësacua Riusuni bojojën, sa'ñeña yëreba yëjën ñë'cajëna, bacuabi ro be'teni, ro a'ta aon ainjën, gu'aye yo'ojën, mësacua re'o bain jubëte ba'ijën, si'si hua'na'ru ëñoñë. Ro bacuara'ru huanofne ba'iyë. Bacuabi ro coquejën, ro ba'iyë. Oco picobi tutu naconi ro huahuaguë saiguë, oco ca'niñete ëñoma'iji. Sunquñëa ju'insiñëa rutani senjosinëabi ro ba'iguë, uncuere quëinma'iji. Bacuabi ja'nca'ru ro coquejën, ro ba'iyë. Gare gu'a recoyo bacua'ru ëñoñë bacua. ¹³ Jai ziyabi t'ë'a saoni, chiri huëoguëna, bacuabi ja'nca'ru gu'aye yo'oye se'gare ëñoñë. Ma'choco hua'i ro ganiñe'ru gu'ana ganiñën ba'iyë bacua. Riusubi zijeiyereba ba'iruna bacuare jo'cani senjoguëna, bacuabi si'arën ba'ija'cua'ë barure.

¹⁴ Ira bainguë ba'isi'quë Enoc hue'eguë, siete ba'iguëbi Adán yo'jena raisi'quë, Riusubi baguë cocare ëñaguëna, ba coquejën ye'yocuare caguë, bacua bënni senjoja'ñete quëani achobi: "Ëñajë'ën. Mai Ëjaguëbi baguë ta'yejeiye ba'i jubë guënamë re'oto yo'o con hua'na, mai cuencueye porema'ñe ba'icua, bacua naconi raiji. ¹⁵ Si'acua gu'aye yo'ojën ba'icua re'ë'coni, bacua bënni senjoñete huo'hueni insiji. Bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cuencueni, Riusuni gu'a güe coca ro gu'aye jayajën case'ere ro'ta güeseni, bacua gu'a juchare ëñoni, bacua ni bëinreba bënni senjoja'guë'bi" cani jo'cabi Enoc. ¹⁶ Bacuabi ro bëin coca se'gare

cajën, yequëcuani gu'aye cajën ba'iyë. Ro bacua yëse'e'ru, ro gu'aye yo'ojën ganiñë. Ro bacua se'gare'ru huanoguëna, ro bacua yo'o yo'oyete ai ta'yejeiye ai quëani achoyë. Yë'ë yëse'ere coní baza cajën, yequëcuani re'o cocare cajën coqueyë.

Amonestaciones a los creyentes

¹⁷Yureca, yë'ë bain yësi'cua, mai Ējaguë Jesucristo, baguë bain raoni jo'casi'cuabi ja'anrë coca quëani achorena, mësacua ro'tajën ba'ijë'ën. ¹⁸Bacuabi ñaca quëahuë: “Ēn yija carajei umuguseña ti'anguëna, yequëcuabi ro bacua yëse'ere gu'aye yo'ojën, Riusuni gu'a güej Ro bacua se'gare'ru huanoguëna, ro bacua yo'o yo'oyete ai ta'yën, mësacuare ai gu'aye jayayë” quëahuë. ¹⁹Ja'nca sëani, ba coquejën ba'icuabi ro bacua yëse'e se'gare yo'ojën, bainni sa'ñeña bëin güeseyë. Ro bain ro'taye'ru ro'tajën ba'iyë. Riusu Espiritu beo hua'na ba'iyë.

²⁰Yë'ë bain yësi'cua, mësacuaca ja'ansi'cua yua quë'rë se'e Jesucristo naconi jucha beoye ba'ijën, quë'rë jëja reconoabi baguëni ro'tajën ba'ñuni cajën, Riusu Espiritu naconi te'e ujañën, Riusuni coca cajën ba'ijë'ën. ²¹Mësacuabi Riusu naconi ba'ijën, baguë yëreba yëye'ru si'a bainni ai yëreba yëjën, gare senjoñe beoye ba'ijë'ën. Mai Ējaguë Jesucristobi maini ai oire baguë conguë, si'arën ba'iyete maina insiguëna, ja'anre bojojën ëñajën ëjojën ba'ijë'ën.

²²Yequëcua Jesucristoni recoyo ro'taye caracua, bacuani ai oire bajën conjën, bojora'rë ye'yojën ba'ijë'ën. ²³Bacuabi ba toana uni si'ama'ija'bë cajën, bacuare tëani bajë'ën. Yequëcua recoyo ro'taye caracua, bacuani huaji yëyera'ru ëñajën conjën ba'ijë'ën. Ja'nca conjën ba'ijën, bacua gu'a juchare ai güereba güejën ba'ijë'ën. Mësacua yua gu'a ca'nmi rau baguë canre sayaye güeye'ru, bacua gu'a juchare ai güejën ba'ijë'ën. Bacua gu'a jucha güina'ru yo'oma'ñe cajën, mësacua ëñare bajën, bacuare conjën ba'ijë'ën.

Alabanza final

²⁴Yureca, mai Taita Riusubi mësacuani tëani baguëna, gu'a juchare ro'tani gurujaiye beoye ganiñë mësacua. Ja'nca tëani baguëbi mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru quëñoni senjoguë, mësacuare bojoreba bojo huanofne ba'icua re'huani, baguë ba'iru go'sijeiyereba ba'iruna mësacua jucha tënosi'cuare nëconi bajl. ²⁵Mai Riusu gañaguë ba'iguëbi si'aye masiye caraye beoye ba'iguëbi maini tëani baza caguë, mai Ējaguë Jesucristote maina raobi. Ja'nca raoguëbi baguë go'sijeiyë, baguë jai Ējaguë ba'iyë, baguë masiye guanseyë, baguë si'a jëja poreyë, ja'an ta'yejeiye ba'iguëbi gare ñu'ñujeiñe beoye ba'ija'guë cayë. Yureña ba'iguë'ru si'arën güina'ru ba'ija'guë cayë. Ja'nca raë'ë. Amén.

SAN JUAN

Guënamë toya ëñaguë ba'ise'e

La revelación de Jesucristo

¹ Riusubi yurera ba'ija'yete yë'ë bainreba concuani masi güeseza caguë, Jesucristoni masi güeseni jo'cabi, baguë bainreba concuani masi güeseyete. Baguë guënamë re'oto yo'o con hua'guëre choini, yë'ë bainguë Juan hue'eguëni ëñojaijé'ën caguë, baguëte yë'ëna raoni, yë'ëni Espiritu toya ëñobi. ² Ëñoguëna, si'aye ëñahuë yë'ë. Riusu cocarebare achaguë, Jesucristobi te'e ruiñe quëani achoguëna, Jesucristo ba'iyete ëñasi'quëbi yurera masacuani quëareba quëani achoyë yë'ë. ³ Ja'nca quëani achoguëna, Riusu cocareba yure ba'ija'yete quëani jo'case'e sëani, si'a bain ëñani achocuabi recoyo bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain achacua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain ba cocarebare güina'ru achani yo'ojën ba'icua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Ba coca ba'ija'ye yureca te'e jëana ti'anja'fieta'an rëinji.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴ Yë'ë, Juan hue'eguëbi yua Riusu bain jubëan te'e ëntë sara samubëan Asia yijare ba'ijëna, utire toyani mësacuana saoyë. Riusu bayete mësacuana ai ba'iyë ai insireba insija'guë cayë. Mësacua recoñoa ai bojo huanofne ba'icuaire mësacuare re'huaja'guë cayë. Ja'an Riusu yua ru'rureba ba'isirëmbi si'arën baji'i. Yureña si'arën ba'iji. Gare carajeiye beoye ba'iguëbi yurera maini ëñoguë raiji. Riusu Espiritu sanhuë baguë jëja guëna seiñuë të'iyeiye nëcacua, bacua'ga mësacuani güina'ru recoyona bojocuaire re'huaja'bë. ⁵ Jesucristo'ga mësacuani güina'ru recoñoa bojocuaire re'huaja'guë. Baguë yua Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiguëbi maini gare coqueye beoye te'e ruiñe quëani achoji. Baguëbi junni tonsi'quëbi quë'rë ta'yejeiyereba go'ya raji'i. Si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuani guansegüëna, bacuabi Ja'ë'ë cani yo'ojën ba'iyë. Ja'an Cristobi yua maini ai yëguë ba'iguë, mai ro'ire junni tonguë, mai gu'a juchana zemosi'cuare etobi. ⁶ Ja'anguëbi baguë yo'je ëjacua, baguë pairi sanhuë, ja'ancuani maire re'huani maire jo'cabi, baguë Taita Riusu yo'o conjën ba'icuaire. Ja'nca maire re'huani jo'caguëna, baguëni caraye beoye bojojën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete si'a bainni caraye beoye masi güeseñu cayë. Ja'nca yo'ojën bañuni.

⁷ Ja'anguëbi yureca pico re'otobi gaje meguëna, si'a bainbi baguëni ëñajën ba'ija'cua'ë. Baguëni hui pereñabi totasi'cuabi baguë gaje meñete ëñaja'cua'ë. Si'a re'oto bain jubëambi baguëni ëñajën, baguëni ai quëquëjën, ai sa'ntijën oija'cua'ë. Aito. Ja'nca ba'ija'guë'bi.

⁸ Ja'nca raija'guëbi ba'iji mai E'jaguë Riusu. Quë'rë ta'yejeiye E'jaguë sëani, carajeiye beoye ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi ñaca quëabi: "Ru'rureba ba'isirëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Yureña ba'irëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Gare carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë" cabi mai E'jaguë.

Una vision del Cristo glorioso

⁹ Yë'ë, Juan hue'eguëbi yua mësacuare te'e bainguë'ë. Je'o bacuabi mësacuani ai gu'aye huajëna, yë'ë'ga mësacua naconi ai yo'oguë ba'iyë. Maibi ai yo'ojën, Riusu ba'iyë ëñoja'rënnre ëjojën, Jesucristoni senjoë beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni cayë. Yë'ëbi yua Riusu cocareba Jesucristo masi güese'e'ere quëani achoguëna, yequëcuabi yë'ëni preso zeanni, Patmos casi jubona jo'cahuë. ¹⁰ Jo'carena, ja'n'rëbi, mai E'jaguë ta'yejeiye ba'i umuguse ba'iguëna, Riusu Espiritu naconi recoyo te'e ba'ë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë yo'je ca'ncobi ai jëja coca cani achose'e baji'i. Coneta juise'e'ru achoguë, ¹¹ yë'ëni cabi:

—Yë'ë yua gare carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. Më'ë yure ëñaja'fieta utina toyani, ba yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëanna saojë'ën. Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, ja'anruan ba'i jubëan Asia yijare ba'ijëna, toyani saojë'ën, cani achobi.

¹² Cani achoguëna, ¿Nebi caguë'ne? cahuë yë'ë. Cani, yua bonëni ëñato, majahuë se'nquehuëan, zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan naconi baji'i. ¹³ Majahuë se'nquehuëan ba'iruna ëñato, Jesucristo, Bainguë'ru Raosi'quëreba, ja'anguëbi nëcabi. Baguë ju'i can yua zoa corohuë ju'ise'e, baguë guëon na'mi tëca ti'anbi. Zoa curi tëinme yua baguë coribate tëansi'quë baji'i. ¹⁴ Baguë rañare cato, yua oveja raña'ru ai pojeiyereba baji'i, po gao mareba baye'ru. Baguë ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quë baji'i. ¹⁵ Baguë guëña'ga yua bronce guëna toana boni jue'nejeiñe'ru go'sijei guëña'fereba re'huasi'quë baji'i. Baguë coca caguë, yua ai sao ziyara achoye'ru achobi. ¹⁶ Baguë jëja ëntë sarana ëñato, ma'chocooan te'e ëntë sara samucooanre ze'enguë baji'i. Guerra hua hua'ti si'a ca'ncña re'oye guë'tosi hua'ti yua baguë yi'obobi huiguë raobi. Baguë ziare ëñato, ënsëguë jëja miañe'ru ma'ñoaguë baji'i.

¹⁷ Ja'nca ba'iguëna, baguëni ëñahuë yë'ë. Ëñani, yua baguë guëon na'mina tanni, ju'insi'quë'ru uën'ë yë'ë. Uinguëna, baguë jëja ëntë sarare yë'ëna pa'roni, yë'ëni cabi:

—Huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Ru'rureba ba'isirëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁸ Huajëreba huajëguë'ë yë'ë. Junni tonsi'quëta'an, go'ya rani, gare se'e junni toñë beoye ba'iguë'ë yë'ë. Zupai huati, bainre huani baguë toabona senjoñë poreye'ru, quë'rë ta'yejeiye E'jaguë ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁹ Ja'nca ba'iguëbi yureca më'ëni guënamë toyare ëñoñë yë'ë. Yure ba'iye, jë'te ba'ija'ye, ja'anre ëñoguëna, më'ë ëñañë'ru güina'ru utina toyani jo'cajë'ën. ²⁰ Yureca ma'chocoan te'e ëntë sara samucoan yë'ë jëja ëntë sarana zeanse'ere ëñahuë më'ë. Majahuë se'nquehuë zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan naconi ba'ise'ere'ga ëñahuë më'ë. Ëñaguëna, ja'an ba'iyete bain huesë ëaye ëña'to'ga, më'ëni quëani masi güeseyë yë'ë. Ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan, bacua jubëanni yë'ë coca quëaja'cua'ru ba'iyë. Ba'ijëna, majahuë se'nquehuëan te'e ëntë sara samuhuëan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan'ru ba'iyë.

2

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

¹ Ja'nca ba'ijëna, ru'ru ën cocare toyani Efeso jubëre quëaja'guëna saojë'ën: “Yë'ë yua ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoanre yë'ë jëja ëntë sarare bayë. Ba majahuë se'nquehuë, zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan, ja'an naconi ba'iguë ganiñë yë'ë. Ja'nca ba'iguë sëani, më'ëni coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. ² Më'ë yo'o yo'oye, më'ë jo'caye beoye jëja recoyo baye, ja'anre ëñani, si'aye masiyë yë'ë. Gu'a bainre ai gu'a güeguë ba'iyë më'ë. Yequëcua, Riusu raosi'cua'ë yëquëna, coquejën casi'cua, ja'ancuabi mësacua jobona ti'anjëna, bacua coquejën ba'ise'ere masini, bacuare saoni senjohuë mësacua. ³ Mësacua yua yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, gare jo'caye beoye jëja recoyo bacuabi yë'ë yo'o cuencuese'ere guajaye beoye yo'ojën ba'iyë mësacua. Ja'anre masiyë yë'ë. ⁴ Ën coca se'gare mësacuani gu'aye cayë yë'ë: Mësacuabi ru'rureba yë'ëni ai yëjën ba'ë. Ba'icuata'an, yurera yë'ëni ta'yejeiye yëma'iñë mësacua. ⁵ Ja'an juchana to'insi'cua'ë mësacua. Ja'anre ro'tani, mësacua gu'a juchare senjoni, mësacua ru'rureba yo'o yo'ose'ere'ru se'e güina'ru yo'o yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua gu'a juchare jo'cani, mame recoyo re'huajë'ën. Mësacua re'huama'itoca, mësacua majahuë se'nquehuëte quëñoni senjoñë yë'ë. Yë'ë bain ba'iye mësacuare quëñoñë yë'ë. ⁶ Yeque cocare mësacuani bojoguë cayë yë'ë: Mësacuabi ba Nicolaíta bain yo'o yua gu'a yo'o'ë cajën, mësacua güeyë. Yë'ë güeyë'ru güina'ru güeyë mësacua. ⁷ Riusu Espiritubi guansequëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achaní te'e ruiñë ye'yëjë'ën. Yequëcuabi jë'o bajëna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, bain huajë sunquiñë, Riusu jo'ya re'ohuë ba'iguëna, ba uncuere téani uncuë güeseyë yë'ë.” Ja'an cocare Efeso jubë quëaja'guëna toyani saojë'ën.

El mensaje a Esmirna

⁸ Yureca, yeque cocare toyani, Esmirna bain jubëre quëaja'guëna saojë'ën: “Yë'ëbi ru'ru ba'isirëmbi si'arën ba'iguë'ë. Carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. Junni tonsi'quëbi go'ya raë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. ⁹ Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Yequëcuabi ai jë'o bajëna, më'ëbi ai ja'siye ai yo'ogüë, bonse carajeiguë, ja'an ba'iyete masiyë yë'ë. Bonse carajeito'ga, Riusubi baguë bayete mësacuana ai ba'iye ai insireba insiguë ba'iji. Yequëcua judío bain cacuabi mësacuani ai gu'aye cajëna, yë'ëbi masiyë. Judío bain beoyë bacua. Ro zupai huati concua se'ga ba'iyë. ¹⁰ Mësacua ai yo'oja'yete ro'tani, huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Yureca, zupai huatibi mësacua jubë ba'icua yequëcuare zeanni, ya'o huë'ëna guao güeseyë ro'taji. Ja'nca guao güeseguëna, mësacuabi ai ja'siye ai yo'oye ye'yeyë. Si'a sara ba'i umuguseñabi ai yo'oyë mësacua. Ja'nca ba'iguëna, mësacua junni toncuata'an yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, yë'ëre gare senjoñë beoye ba'ijë'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tatoca, yë'ë naconi huajëreba huajë güeseyë yë'ë. ¹¹ Riusu Espiritubi conguëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achaní te'e ruiñë ye'yëjë'ën. Yequëcuabi jë'o bajëna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, mësacua toa zitarana huesëye beoyë ba'iyë.” Ja'an cocare Esmirna bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën.

El mensaje a Pérgamo

¹² Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Pérgamo bain jubëre quëaja'guëna saojë'ën: “Yë'ëbi yua guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña re'oye guë'tosi hua'tire bayë. Ja'nca baguëbi mësacuani coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. ¹³ Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Mësacua ba'i jobo yua zupai huati guansequë ba'i jobo ba'iguëna, yë'ëbi masiyë. Ja'nca ba'iguëta'an, më'ëbi yë'ë ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñë ro'taguë, yë'ëni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye ba'iyë.

Zupai huatibi mėsacua jobore ba'iguēna, yē'ē bainguē Antipas hue'eguēbi yē'ēni si'a recoyo ro'taguē, yē'ē yo'ore congruē ba'iguēni, ja'an ro'ire huani senjohuē. Ja'nca ba'iyeta'an, mėsacua huaji yēye beoye yē'ēni si'a recoyo ro'taye jo'camaē'ē. ¹⁴ Jo'cama'icuaata'an, ēn cocare mėsacuanu gu'aye cayē yē'ē: Pérgamo ba'i jubē ba'icua yequēcuabi ira bainguē ba'isi'quē Balaam ye'yose'e'ru ye'yojēn ba'iyē. Balaam yua Balacni gu'aye yihuoguē ba'nji. Israel bainni gu'aye yo'o güesejē'n caguē ba'nji. Imageña te'ntoni nēcose'e ja'an ro'ire jo'yare huani ain güesejē'ēn. Yeco naconi yahue bani, gu'aye yo'o güesejē'ēn caguē ba'nji Balaam. ¹⁵ Yequēcua'ga Nicolaita bain ye'yoye'ru ye'yojēn ba'iyē. Ja'an ye'yoyete ai güeyē yē'ē. ¹⁶ Ja'nca ye'yojēn ba'ijēnna, mėsacua gu'a juchare jo'cani senjojē'ēn. Mame ye'yoye re'oye ye'yojē'ēn. Ja'nca yo'oma'itoca, mėsacua ba'i jobona yuara sani, yē'ē guerra hua hua'ti yē'ē yi'obore ba'i hua'ti, ja'anbi bacuani ai jēja huaiyē yē'ē. ¹⁷ Riusu Espiritubi congruēna, ēn cocare baguē bain jubēanna quēani saoyē yē'ē. Ja'nca saoguēna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruiñe ye'yejē'ēn. Yequēcuabi je'o bajēnna, quē'rē ta'yejeiye recoyo jēja bajē'ēn. Ja'nca batoca, Riusu maná aon baguē ba'i jobo yahue baye, ja'an aonre bacuani aonē yē'ē. Ja'nrebi, ga bainguē mame mami hue'yose'ere pojeibē gatabēna toyani, baguēna insiyē yē'ē. Insiyuēna, ba coguē se'gabi ba mamire masiye poreji. Yequēcuaca masiye porema'iñē." Ja'an cocare Pérgamo bain jubēre quēaja'guēna toyani saojē'ēn.

El mensaje a Tiatira

¹⁸ Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Tiatira bain jubēre quēaja'guēna toyani saojē'ēn: "Yē'ē yua Riusu Zin ba'iguē, yē'ē ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quē ba'iguēbi, yē'ē guēña yua bronce guēna jue'nejeiñe'ru go'sijeji guēña'reba re'huasi'quē ba'iguē, ja'an ba'iguēbi mėsacuanu coca yihuoza caguē raē'ē yē'ē. ¹⁹ Mėsacua yo'o yo'oye si'aye masiyē yē'ē. Mėsacuanu si'acuanu ai yējēn ba'iyē. Yē'ēni si'a recoyo ai re'oye ro'tayē. Yē'ēni ai re'oye yo'o coñē. Jēja recoyo bacuabi yē'ēre jo'cani senjoñe beoye ba'iyē. Mėsacua ru'rureba yo'ojēn ba'ise'e'ru yureña yē'ēni quē'rē ta'yejeiye yo'o conjēn ba'iyē mėsacua. ²⁰ Ja'nca ba'icuaata'an, ēn cocare mėsacuanu gu'aye cayē yē'ē. Ba gu'a romigo Jezabel hue'egobi mėsacua jobo ba'igona, mėsacuanu etoni saoma'iñē. Bagobi yē'ē bainna sani, Riusu cocare quēago raisi'co'ē yē'ē cago, yē'ē bainni ai coquego ye'yogo ba'igo: Yeco naconi yahue bani a'ta yo'ojēn ba'ijē'ēn cago. Imageña te'ntoni nēcose'e ja'an ro'ire hua'i huani ainjē'ēn cago. ²¹ Ja'nca cagona, bago gu'a jucha senjoñete ējohuē yē'ē. Ejoquēna, bago a'ta yo'oye jo'caye gare güego. ²² Ja'nca güegona, yē'ēbi bagoni ai jēja raure jo'cayē. Yequēcuabi bagoni yahue bajēn, bago naconi a'ta yo'ojēna, bacuani ai ba'iyē ai jēja huani, ai ja'siye ai yo'o hua'nare jo'cayē yē'ē, bacua gu'a juchare senjoma'itoca. ²³ Bago mamacuare'ga ai jēja huani senjoñē yē'ē. Ja'nca yo'oguēna, yē'ē bain jubēan ba'icuanu yē'ē ba'iyete ēñani masiye poreyē. Bain masiye, bain recoyo ro'taye, ja'anre te'e ruiñe masiyē yē'ē. Ja'nca masiguēbi ga bainguē yo'oguē ba'iyete cuencueni, baguē si'nseyete huo'hueni insiyē yē'ē. ²⁴ Yequēcuaca Tiatira bain jubē ba'icuanu ja'an baingo ye'yoyete achama'ijēn, zupai huati recoyo ro'taye'ru ro'tama'iñē mėsacua. Ja'nca ro'tama'ijēnna, mėsacuanu se'e yeque yo'o yo'oye senma'iñē yē'ē. ²⁵ Yē'ē ēñojai umuguse ti'añe tēca, mėsacua yure yo'o yo'oyete gare jo'caye beoye yo'ojēn ba'ijē'ēn. ²⁶ Yequēcuabi je'o bajēnna, recoyo quē'rē ta'yejeiye jēja bajē'ēn. Ja'nca batoca, yē'ē yo'o cuencuese'ere gare jo'caye beoye yo'ojēn ba'itoca, si'a re'oto bain ējacuanu mėsacuanu re'huayē yē'ē. ²⁷ Re'huaguēna, mėsacuanu guēnañobi huaiye'ru, ba re'oto bainni ai jēja si'nsejēn guansejēn ba'iyē. Sotoroan hua'huaye'ru bacuani ai jēja huaijēn guansyē. Yē'ē Taitabi yē'ēre Ejaquēre re'huaguēna, yē'ē'ga güina'ru yē'ē bain concuare yē'ē ējacuare re'huaye poreyē. ²⁸ Yē'ē go'sijeiye'ru güina'ru go'sijeijēn ba'ija'cua'ē. Ba zijeirēn ma'choco miañe'ru quē'rē go'sijeijēn ba'ija'cua'ē. ²⁹ Riusu Espiritubi congruēna, ēn cocare baguē bain jubēanna quēani saoyē. Ja'nca saoguēna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruiñe ye'yejē'ēn cayē." Ja'an cocare Tiatira bain jubēre quēaja'guēna toyani saojē'ēn.

3

El mensaje a Sardis

¹ Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Sardis bain jubēre quēaja'guēna saojē'ēn: "Riusu Espiritu sanhuē, te'e ēntē sara samucua, ba te'e ēntē sara samu ma'chocoan, ja'anre baguēbi yē'ē cocare mėsacuanu quēani achoyē yē'ē. Mėsacua yo'o yo'oye si'aye masiyē yē'ē. Yequēcuabi mėsacua jubē yua huajējēn ba'i jubē ba'iyē ro'tacuata'an, recoyo ju'insi'cua'ru se'ga ba'iyē mėsacua. ² Ja'nca sēani, sēta rani huajē hua'na ruinjē'ēn. Jēja recoyo re'huani, recoyo ju'inse'e'ru ba'iyete mame re'huani, huajē hua'na ruinjē'ēn. Yequēcuabi, Mėsacua yua ai re'oye yo'o yo'ojēn ba'iyē ro'tacuata'an, yē'ē Taita Riusuca ja'an ro'tama'iji. Mėsacua ja'an yo'ojēn ba'iyete ēñani masiyē yē'ē. ³ Ja'nca ba'iguēna, mėsacua yua ru'rureba coca achani recoyo ro'tajēn ba'ise'ere ro'tajē'ēn. Ja'an cocare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajēn ba'ijē'ēn. Mėsacua gu'a jucha yo'ose'ere jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijē'ēn. Mėsacua gu'a juchare

senjoma'itoca, mame sètama'itoca, jian hua'guè ñami jiangüè raiye'ru mäsacuaire te'e jëana si'nseguè raiyè yè'è, mäsacua yua yè'è si'nseguè rajia'rën huesëcua sëani. ⁴Ja'nca ba'iyeta'an, mäsacua bain jubè Sardis huè'e jobo ba'icua, yequëcuabi jucha beocua ba'iyè. Bacua caña yua si'si beoye ba'iguèna, bacua yua yè'è naconi pojei canre ju'ijèn ganija'cua'è. Ja'ancuani te'e ruiñe ëñaguè bojoyè yè'è. ⁵Yequëcuabi je'o ëñajëna, recoyo què'rè ta'yejeiye jëja bajè'ën. Ja'nca batoca, mäsacua ja'ansi'cua ja'nca'ru pojei canre ju'ijèn ba'ija'cua'è. Mäsacua mami yua Riusu uti pëbëna toyani jo'case'e ba'iguèna, gare tënnoñe beoye ba'iyè, mäsacuabi si'arën ba'ija'cua sëani. Taita Riusu, baguè guënamè re'oto yo'o con jubè, bacuabi achajëna, mäsacua mamire ëñoni, Ai re'o bain'è quëani achoja'guè'è yè'è. ⁶Riusu Espiritubi congüèna, ën cocare baguè bain jubëna quëani saoyè yè'è. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi porema banica achani ye'yejè'ën." Ja'an cocare Sardis bain jubère quëaja'guèna toyani saojè'ën.

El mensaje a Filadelfia

⁷Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Filadelfia bain jubère quëaja'guèna saojè'ën: "Yè'è yua jucha beoguè, ba què'rè te'e ruin recoyo baguè, ja'anguè'bi ba'iyè yè'è. Ira Taita David ba'isi'què'ru què'rè ta'yejeiye Eñaguè ba'iyè yè'è. Baguè huè'e jobo anto sa'roñate ancotoca, yequëcuabi ta'piye porema'ñè. Yè'èbi ta'pitoca, yequëcuabi ancoye porema'ñè. Ja'nca ba'iguèbi mäsacuani coca yihuozca caguè raè'è yè'è. ⁸Mäsacua yo'o yo'oye si'aye masiyè yè'è. Ja'nca masiguèbi yureca anto sa'rote mäsacuana ancoguèna, yequëcuabi ta'piye porema'ñè. Mäsacua yua jëja yo'o yo'oye poremajèn, yè'è ta'yejeiye ba'iyete gu'a güeye caye beoye baè'è. Yè'è cocarebare achani recoñoa re'huaye, ja'anre yo'ojèn baè'è mäsacua. ⁹Ja'nca sëani, mäsacuani coca quëayè yè'è. Zupai huati concua, Judío bain ba'iyete ro coquejèn cacua, ja'ancuani mäsacua guëon na'mina gugurini rëan güeseyè yè'è. Yè'èbi mäsacuani ai yëreba yëguè ba'iguèna, ja'anre bacuani ëñoguè ye'yoyè yè'è. ¹⁰Mäsacuabi yè'è cocarebare achani, mäsacua recoñoa re'huani jo'caye beoye yo'ojèn baè'è. Ja'nca yo'ojèn ba'icuaire sëani, si'a bain ai ja'siye ai yo'oja'ye'ru mäsacuani ai yo'o güesema'ñè yè'è. Bacua recoyo ro'tayete masiza caguè, si'a ën yija bainni ai yo'o güeseyè yè'è. ¹¹Yurera ëñoguè rajia'guè'è yè'è. Yequëcuabi mäsacua premio coja'yete tëani bama'ñe cajèn, yè'è cocareba ye'yese'ere si'a jëja recoñoa re'huajèn, ja'anre gare bajèn ba'ijè'ën. ¹²Yequëcuabi ai je'o ëñajëna, recoyo què'rè ta'yejeiye jëja bajè'ën. Jëja batoca, yè'è ëja bainre mäsacuaire re'huani, yè'è Riusu ba'ijobona bayè yè'è. Riusu huè'e tubëan nëcose'e'ru mäsacuabi ba'ijèn, gare ñu'ñuñeñe beoye ba'iyè. Ja'nca ba'ijëna, yè'è Taita Riusu mamire mäsacuana toyani sè'queyè. Baguè huè'e jobo, mame re'huasi jobo Jerusalén hue'eguè, guënamè re'otobi gaje rajia'guè, ja'an mamire mäsacuana toyani sè'queyè. Yè'è mami yua mame hue'ejaye ja'anre'ga mäsacuana toyani sè'queyè. ¹³Riusu Espiritubi congüèna, ën cocare baguè bain jubëna quëani saoyè yè'è. Ja'nca saoguèna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejè'ën." Ja'an cocare Filadelfia bain jubère quëaja'guèna toyani saojè'ën.

El mensaje a Laodicea

¹⁴Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Laodicea bain jubère quëaja'guèna saojè'ën: "Yè'è yua Riusu ba'iyete ëñani masiguèrebabi bainni te'e ruiñe jo'caye beoye quëani achoguè ba'iyè. Ru'ru ba'isirën Riusu naconi te'e ba'iguè, si'a re'otore re'huani jo'caye conhuè yè'è. ¹⁵Mäsacua yo'o yo'oye si'aye masiyè yè'è. Sësè re'co ba'iyete re'huani mäsacua. Ja'su re'co ba'iyete'ru ba'ima'ñè mäsacua. ¡Sësè re'co o ja'su re'co, ja'anre uncutoca, re'oye'è cayè! Sësè re'co, ja'su re'co ja'an ba'iyete'ru mäsacua ba'ijè'ën. ¹⁶Mäsacuaca yua ro guëojei hua'na se'ga ba'ijèn, yua gu'aye ba'icua sëani, yè'è yi'obobi mäsacuare cuisani senjoñe. ¹⁷Mäsacuabi ro bojojèn ñaca cayè: Yëquëna yua bonse ëjaguèbi ta'yejeiye bonse coreba coguè sëani, ¿gue bonserere caraguè'ne yëquëna? cayè mäsacua. Ja'nca cacuata'an, Riusubi mäsacuani ëñaguè, ai yo'o hua'na, bonse beo hua'na, ñaco ëñama'i hua'na, can beohuè ba'i hua'na, ja'nca ba'iyè mäsacua, caji. Caguèna, mäsacua ba'iyete ro huesëjèn ba'iyè. ¹⁸Ja'nca ba'icua sëani, mäsacuani coca yihuozca caguè raè'è yè'è. Ai ba'iyete ai baja'ye cajèn, yè'è zoa curi tonao go'chani ai re'oye re'huase'e, ja'anre yè'ëna con bajè'ën. Bainbi mäsacua can beohuè ba'iyete ëñama'ñe cajèn, yè'è pojei canre yè'ëni con sayajè'ën. Ñaco ëñaja'ñe cajèn, yè'è ñaco ëcore yè'ëna con, mäsacua ñacona ro'queni, ñaco ëñajè'ën. ¹⁹Yè'è bain ai yësi'cua, ja'ancuani si'a jëja yihuoni si'nseyè yè'è. Ja'nca sëani, mäsacua yua jëja recoyo re'huani, mäsacua gu'a juchare tënnoni, yè'ëna bonè rajjè'ën. ²⁰Yureca, bain anto sa'rona nëcane, bacuana je'njuni achoyè yè'è. Je'njuni achoni, yè'ëre achani yè'ëna ancocua ja'ancuana cacayè yè'è. Cacani, bacua naconi te'e bojoguè, bacua naconi aon ainguè, te'e ba'iyè yè'è. Bacua'ga yè'è naconi aon ainjèn, yè'è naconi te'e bojojèn ba'iyè. ²¹Yequëcuabi je'o ëñajëna, recoyo què'rè ta'yejeiye jëja bajè'ën. Ja'nca batoca, yè'èbi bacuare choini, yè'è naconi yè'è jëja guèna seihuèna te'e bëani ba'ijè'ën mäsacuani cayè. Yè'è'ga güina'ru recoyo ta'yejeiye jëja bani, yè'è Taita naconi baguè jëja guèna seihuèna te'e bëahuè yè'è. Ja'nca te'e bëaguèna, mäsacua yua yè'è naconi yè'è jëja guèna seihuèna te'e bëajèn ba'ija'cua'è. ²²Riusu Espiritubi congüèna, ën cocare baguè

bainreba jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejë'ën." Ja'an cocare Laodicea bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën, yë'ëre caguë guansebi Jesucristo.

4

La adoración en el cielo

¹ Ja'nrëbi, guënamë re'otona ëñato, anto sa'ro anconi saose'e'ru baji'i. Ba'iguëna, coneta juiye'ru achoguë, yë'ë ja'anrë achasi'quë, ja'anguëbi yë'ëni coca cabi:

– Ënjo'onna mëijë'ën. Jë'te ba'ija'yete më'ëni ëñoza, cabi.

² Caguëna, Riusu Espiritubi yë'ëni guënamë re'otona mëabi. Mëaguëna, ja'nrëbi, queruna ëñato, Riusu jëja guëna seihuë baji'i. Ba'iguëna, Riusubi ja'anrute ñuji'i. ³ Ja'nca ñu'iguëbi ai ba'ie ai go'sijeiguë baji'i. Jaspe, cornalina, ja'an gata go'sijeie'ru ai go'sijeiguëra baji'i. Ra'ña mequë'ga esmeralda gata go'sijeie gan ga'hua'ru Riusu jëja guëna seihuë quëhuijei ga'hua'ra go'sijeiguë baji'i. ⁴ Yequë jëja guëna seihuëan, veinticuatro guëna seihuëan yua Riusu guëna seihuë të'ijeie baji'i. Ba'iguëna, veinticuatro ira ëja bain, pojei can ju'icua, zoa curi maroan tuicua, bacuabi ba jëja guëna seihuëanre ñuë'ë. ⁵ Riusu guëna seihuëna ëñato, mëjo cueye'ru saji'i. Mëjo guruyebi ai jëja achoguë baji'i. Coca caye'ru achoguë baji'i. Majahuëan, te'e ëntë sara samuhuëanbi Riusu guëna seihuë ca'nchorëte zëinse'e baji'i. Ja'anhuëan yua Riusu Espiritu sanhuë te'e ëntë sara samucua ba'iyë. ⁶ Riusu guëna seihuë ja'anrëna ëñato, guëna zítara baji'i. Cristalino guëna go'sijeie'ru ai go'sijeira baji'i.

Ja'nrëbi, Riusu guëna seihuë gajese'ga ca'ncoñana ëñato, ta'yejeie ba'i hua'na gajese'gacua baë'ë. Ja'nca ba'icuaabi ja'anrë ca'nco, yo'je ca'nco si'a ca'ncoña, yua aireba ñaco bahuë. ⁷ Ru'ru ba'iguëbi airu yai ba'ie'ru baji'i. Yequëbi toro ba'ie'ru baji'i. Yequëbi bain zia baguëbi baji'i. Yequëbi bain huihue ganhuaguë ba'ie'ru baji'i. ⁸ Ga ba'i hua'guë yua ganhua cabëan te'e ëntë sara te'ebëanre bahuë. Ai ba'ie ai ñaco bacuabi si'a ca'ncoña ëñajën baë'ë. Hue'se ca'nco, sa'nahuë ca'nco ñaco bahuë. Bacua yua jo'caye beoye gantajën na'ijajjën ñatajaë'ë:

Riusu, Riusu, Riusu

Mai Ta'yejeiereba Èjaguë Riusu, yua carajeie beoye si'arën ba'iyë më'ë.

Ru'rureba ba'isirëni si'arën ba'iyë më'ë.

Maire in raija'guëbi si'arën ba'iyë më'ë, gantajën baë'ë.

⁹ Ja'nca ba'icuaabi, Riusu carajeie beoye ba'iguëbi yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëna, bacua yua baguëni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yejeie go'sijeie cocabi gantajën, baguëni bojojën, surupa cajën baë'ë. ¹⁰ Ba'ijënna, ga gantajën ba'ieyebi ba ira ëja bain veinticuatrocuabi Èjaguë Riusuna gugurini rëanhuë. Baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguë, carajeie beoye si'arën ba'iguëna, ja'nca gugurini rëanni, bacua maroanre rutani, Riusu guëna seihuë ja'anrëna uanni, baguëni gantahuë:

¹¹ Mai Èjaguë Riusu, më'ë se'gabi ta'yejeie Èjaguë ba'iyë.

Më'ë yëse'e se'gare si'aye re'huani jo'caguëna, si'aye ba'iji.

Më'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'uni.

Më'ëni go'sijeie cocare gantajën, më'ë ta'yejeie poreyete ca'uni, gantajën cahuë bacua.

5

El rollo escrito y el Cordero

¹ Ja'nrëbi, Riusubi baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëna, uti pëbë yua baguë jëja ëntë sarare ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Sa'nahuë ca'nco, hue'se ca'nco coca toyase'e baji'i. Te'e ëntë sara samu së'quesiruanbi ta'yese'e baji'i. ² Ja'nrëbi, guënamë re'oto yo'o con hua'guë ai jëja ba hua'guëbi nëcaguëna, ëñahuë yë'ë. Ai jëja coca can achoguë baji'i baguë:

– ¿Jaroguëbi ba uti pëbë së'quesiruanre ancoye poreguë'ne? Ai ta'yejeie ba'iguëbi ja'anre yo'oye poreji, cabi.

³ Caguëna, guënamë re'oto, yija re'oto, yija sa'nahuë re'oto, si'aruanna cu'eto, ta'yejeie ba'iguë, ba uti pëbë së'quesiruanre anconi ëñañe poreguëbi beoji. ⁴ Ja'nca beoguëna, ai oë'ë yë'ë. ¿Jaroguëbi ba uti pëbë së'quesiruanre anconi ëñañe poreguë'ne? caguë oë'ë yë'ë.

⁵ Oiguëna, ira ëja bainguëbi yë'ëni cabi:

– Oima'ijë'ën. Judá bainguë, airu yai'ru quë'rë ta'yejeie jëja baguë, baguë ira taita ba'isi'quë David'ru quë'rë ta'yejeie Èjaguë, ja'anguëbi baguë je'o ëñacuare senjosi'quë sëani, ba uti pëbë së'quesiruanre ancoye poreji, cabi.

⁶ Caguëna, ja'nrëbi, Riusu jëja guëna seihuë ca'nchorë, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, bacua jobona ëñato, Riusu Mamaquë, Oveja hua'guë misabëna huani insisi'quë'ru ba'iguë baji'i. Te'e ëntë sara samu cachoñe, te'e ëntë sara samu ñacogaña, ja'anrë babi. Riusu Espiritu sanhuë si'a bainna saosi'cua te'e ëntë sara samucua, ja'ancia

yua ba cachoñëa, ba ñacogaña baë'ë. ⁷ Ja'anguë, Oveja hua'guë huani insisi'quëbi Riusu guëna seiñuëna sani, ba uti pëbë Riusu jëja ëntë sarare ba'iguëna, cobi. ⁸ Coguëna, ja'nrëbi, ba gajese'ga ba'i hua'na, ba veinticuatro ira ëja bain, bacuabi Riusu Zin guëon na'mina gugurini rëanhuë. Ja'nca rëanjën, ga ba'iguëbi arpate huaijën, ma'ña guënje re'co zoa curi ro'rohuëanna bu'ye bahuë. Ja'an ma'ña guënje re'co yua Riusu bainreba ujañën ba'ise'e baj'i. ⁹ Ja'anre bajën, bacuabi mame gantaye gantajën baë'ë:

Më'ë yua Ta'yejeiye Ëjaguë sëani, më'ëbi ba uti pëbëte coní, ba sè'quesiruanre ancocyte poreyë. Më'ë yua huani senjosi'quëbi bain jucha ro'ire junni tonni, Riusu bainre bacuare mame re'huahuë.

Si'a bain jubëan, si'a bain coca cacua, si'a bain te'e ba'icua, si'a re'oto bain ba'icua, si'acuare cu'eguë, më'ë yësi'cuare cuencueni Riusu bainre bacuare re'huahuë më'ë.

¹⁰ Riusu pairi sanhuë baguëte concua, ai ba'i jubë ba'acuare bacuare re'huani bahuë më'ë. Ja'ancuabi si'a bain yija ba'acuare guansejën ba'ija'cua'ë, gantajën cahuë.

¹¹ Gantajën cajënna, ja'nrëbi, Riusu jëja guëna seiñuë, ta'yejeiye ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, ja'anruna ëñani achato, guënamë re'oto yo'o con hua'na ai ba'i jubë, quë'rë millón ba'icubi ¹² ën cocare si'a jëja achojën, te'e cahuë:

Riusu Zin, Oveja huani misabëna insisi'quë'ru ba'iguëbi, ja'anguëbi mai ta'yejeiye Ëjaguë'bi ba'iji.

Ja'anguëbi Riusu ta'yejeiye ba'ie'ru ba'ie poreji.

Si'aye masiguë ba'ija'guë.

Quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja baguë ba'ija'guë.

Si'acuabi baguëni jo'caye beoye te'e ruiñe ëñaja'bë.

Quë'rë ai ba'ie ai go'sijeie ba'ija'guë.

Si'acuabi baguëni recoyo cajën bojoja'bë, cahuë.

¹³ Ja'nrëbi, se'e achato, si'a guënamë re'oto ba'icua si'a yija re'oto ba'icua, si'a yija sa'nahuë re'oto ba'icua, si'acuabi ën cocare te'e cajën baë'ë:

Mai Ëjaguë Riusu baguë jëja guëna seiñuëte ñu'iguë, baguë Zin naconi, bacuani re'oye cajën bojojën bañuni.

Bacuani te'e ruiñe ëñajën bañuni.

Bacua go'sijeie, bacua recoyo jëja baye, ja'anre ai ba'ie ai quëani achojën, caraye beoye si'arën cañuni, cahuë.

¹⁴ Cajënna, ba ta'yejeiye ba'i hua'na gajese'gacuabi:

—ja'nca yo'oñu! cahuë.

Cajënna, ba ira ëja bain venticuatrocuabi gugurini rëanni, mai Ëjaguë carajeiye beoye ba'iguëna, baguëni ai bojojën baë'ë.

6

Los siete sellos

¹ Ja'nrëbi, Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quëbi së'queni tayosirute te'erute ancoguëna, ëñahuë yë'ë. Ancoguëna, ba gajese'ga ba'i hua'na te'eguëbi:

¡Raijë'ën! cabi.

² Caguëna, yë'ëbi sani ëñato, caballo hua'guë pojeiguë ba'iguëna, bainguëbi tuiguë, chao perebëte ze'enguë raj'i. Rani, ëja bain marote baguëna insijënna, ai ta'yejeiye ba'iguëbi ba je'ore huaiguë saj'i.

³ Saiguëna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi, samu ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samu ba'iguëbi:

—¡Raijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

⁴ Achani, ja'nrëbi ëñato, yequë caballo hua'guë majeiñereba ba'iguëbi raj'i. Raiguëna, jai guerra hua hua'tire ba tuiguëna insihuë. Insijën, Më'ë yua si'a yija bainna sani bacua yua sa'ñeña huani senjoja'bë caguë, bacuani sa'ñeña je'o ba güesejë'ën, cahuë.

⁵ Cajënna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi samute ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samute ba'iguëbi:

—¡Raijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

Achani, ja'nrëbi, ëñato, yequë caballo hua'guë zijequë ba'iguëbi raj'i. Raiguëna, ba tuiguëbi aon reo macare ze'enguë baj'i. ⁶ Ja'nca ze'enguëna, yequëbi yua gajese'ga ba'i hua'na jobo ba'ie'ru coca caní achobi:

—Trigo aonre coye yëtoca, te'e kilo yua te'e denario so'core ro'ijë'ën. Cebada aonre coye yëtoca, samute kilo te'e denario so'core ro'ijë'ën. Hui'yabe, bisi'ëye jo'cha, ja'anre huesoye beoye ba'ijë'ën, caní achobi, aon gu'ana ju'iñe quëase'e sëani.

⁷ Caní achoguëna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi gajese'ga ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë gajese'ga ba'iguëbi:

—jRaijê'ën! caguëna, achahuë yê'ë.

⁸ Achani, ja'n'rêbi êñato, yequê caballo hua'guë, mini huesësi'quëbi raji'i. Raiguëna, ba tuiquëbi Junni Huesësi'quë hue'ebi. Junni huesësi'cuabi baguë yo'je be'tejên raë'ë. Raijënna, bacuani guansejên cahuë:

—Mêsacua yua yija re'otona sani, bain hua'na, gajese'ga parte ba'i jubëni huani senjojê'ën. Guerra hua hua'tibi, aon gu'ayebi, raubi, airu hua'i hua'na naconi, ja'anbi bacuani huani senjojê'ën, guansejên cahuë.

⁹ Cajënna, ja'n'rêbi, Riusu Mamaquëbi te'e êntê sara ba'i sê'queni tayosirute ancoguëna, misabê yijacuana êñato, Riusu bainreba huani senjosi'cua bacua recoñoa baë'ë. Riusu cocarebare, Riusu ba'iyete, ja'anre quëani achojên ba'isi'cuare sëani, bainbi bacuani huani senjohuë. ¹⁰ Ja'nca huani senjorena, bacuabi yua Riusuni si'a jêja senni achahuë:

—Ëjaguë Riusu Ta'yejeiyereba ba'iguë, jucha beoguë, te'e ruiñe ba'iguë, më'ëni coca señê. Ro bainbi yëquënani huani senjorena, ¿më'ë quejeito bacuani bënmi senjoguë'ne? ¿Quejei zoe yuta ëjoguë'ne? senni achahuë.

¹¹ Senni achajënna, pojei cañate bacuana insini, ên cocare bacuani quëahuë:

—Yuta rêño ñësebê se'ga oiye beoye ëjojên ba'ijê'ën. Mêsacua yua huani senjosi'cua ba'ijënna, yequëcua mësacua bain Riusuni te'e concua, bacuabi gûina'ru huani senjosi'cua ba'ija'cuatê. Bacua ju'inja'ñe yua Riusu cuencuese'e sëani, ja'anrên teca ëjojên ba'ijê'ën, quëahuë.

¹² Quëajënna, Riusu Mamaquëbi te'e êntê sara te'eyo sê'queni tayosirute ancoguëna, queruna êñato, yija re'otobi ai jêja ñu'cuebi. Ënsëguëbi na'i raoguë, zijei can'ru runji'i. Ñañaguëbi zie can'ru ba'iyê majequë runji'i. ¹³ Ma'chocoan'ga guënamê re'otore sê'ljên, yijana tonni carajaë'ë. Juinja higo uncue jêja tutubi tonni senjoñe'ru, tonni carajaë'ë. ¹⁴ Guënamê re'oto si'a re'oto yua te'e jëana a'nqueni saoni carajaji'i. Si'a cubëan, si'a juboan, yua quë'ñeni senjose'e bajî'i. ¹⁵ Ja'nca ba'iguëna, si'a yija re'oto ëja bain, bain ta'yejeiyê ëjacua, soldado ta'yejeiyê ëjacua, bonse ëjacua, jêja bacua, yo'o yo'oye zeansi'cua, preso etosi'cua, si'acuabi huaji yêjên, cu re'oto gata gojeñana cacani gatihuë. ¹⁶ Gatini, gata re'otona coca güjên cahuë:

—Yëquënana tonni ta'pîjê'ën. Riusu yua baguë jêja guëna seihuëte ñu'iguëbi yëquënani ëñama'ija'guë cajên, baguë Mamaquëbi yëquënani bënmi senjoma'ija'guë cajên, ja'nca tonni ta'pîjê'ën, senni achajên ba'iyê bacua. ¹⁷ Bacua si'a jêja bënmi senjojei umuguse yuara ti'anse'e sëani, ¿jarocuabi nëcani ënseye poreye'ne? güjên cahuë.

7

Los señalados de las tribus de Israel

¹ Ja'n'rêbi, yija ca'ncoña, gajese'ga ca'ncoñana êñato, guënamê re'oto yo'o con hua'na gajese'gacuabi nëcahuë. Gajese'ga ca'ncoñabi tutu ëaye ba'iguëna, guënamê re'oto yo'o con hua'nabi tê'hueni ënsehuë. Yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anna tutuye beoye ba'ijê'ën cajên, tuture tê'hueni ënsehuë. ² Ënsejënna, yequë yo'o con hua'guëbi ënsëguë etajei ca'ncobi mëiguëna, êñahuë yê'ë. Mai ta'yejeiyê Ëjaguë sê'que maca, ja'anre babi. Ja'nca baguëbi yua ba yo'o con hua'na gajese'gacua, yijana, jai ziayana ja'si yo'oye porecua, ³ ja'ancuani si'a jêja guanseguë cabi:

—Mêsacua yua yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anre yuta ja'siye saoma'ijê'ën. Ru'ru, mai Riusu bainreba baguëre concuani bacua tê'ribëanna sê'queye ba'iji, guanseguë cabi.

⁴ Caguëna, ja'n'rêbi, Israel bain jubëan si'a jubëan ba'icuabi cuencueni sê'quesi'cua ba'ijënna, bacua número cuencuese'ere achahuë yê'ë. Ciento cuarenta y cuatro mil yua sê'quesi'cua baë'ë. ⁵ Judá jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Rubén jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Gad jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁶ Aser jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Neftalí jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Manasés jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁷ Simeón jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Leví jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Isacar jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁸ Zabulón jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. José jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Benjamín jubê sê'quesi'cua yua doce mil baë'ë.

La multitud vestida de blanco

⁹ Ja'nca ba'ijënna, ja'n'rêbi, queruna êñato, yequëcua, ai ba'i jubê bain baë'ë. Bacua número ai ëama'iñereba cuencueye poremaë'ë. Si'a yija re'otoña ba'icua, si'a bain jubëan ba'icua, si'a re'oto bain tin coca cacua, si'a te'e huë'e bain ba'icua, ja'an baë'ë. Ja'nca ba'icuabi Riusu jêja guëna seihuë, baguë Mamaquë ba'iru, ja'anrute nëcajên, pojei cañara ju'ijên, ju'care bajên, ¹⁰ si'a jêja te'e cani achohuë:

Mai Ējaguē Riusu yua baguē jēja guēna seiuhuēte űu'iguē, baguē Mamaquē, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'que'ga, bacua se'gabi bainre tēani baye poreyē, cani achohuē.

¹¹ Cani achojēna, anje hua'na si'acuabi, Riusu jēja guēna seihuē tē'ijeie, ba ira ēja bain tē'ijeie, ba gajese'ga ba'i hua'na tē'ijeie nēcajēn, yua Riusu jēja guēna seihuē ja'anrēna gugurini rēanni, baguēni bojojēn, ¹² baguēni cahuē: jja'nca yo'oye poreyē!

Mai Ējaguē Riusuni re'oye cajēn bojoñu.

Baguē go'sijeie ba'ie ai ba'ie ai re'oye cañu.

Baguē masiyete ai ro'tajēn baguēni bojojēn bañu.

jja'nca yo'oñuni! cahuē.

¹³ Cajēna, ja'nrēbi, ira ēja bain ba'icua te'eguēbi yē'ēni coca senni achabi:

—¿Ja'an bain pojei caña ju'icua, gue bain'ne? ¿Jarobi ti'anre'ne? senni achabi.

¹⁴ Senni achaguēna, yē'ēbi:

—Mē'ēbi masiyē, ējaguē, sehuohuē yē'ē.

Sehuoguēna, baguē quēabi:

—Yua si'a re'oto carajeirēn ba'iguēna, bainbi ai ba'ie ai ja'siye ai yo'ojēna, Riusubi ja'ancuani tēani babi. Bacua caña yua si'si caña ba'iguēna, Riusu Mamaquē, baguē zie jañuni tonse'ena zoajēna, pojei caña re'oye zoasi cañara runji'i.

¹⁵ Ja'nca ba'icua Riusu jēja guēna seihuēna ti'ansi'cua ba'iyē.

Riusu huē'ere ba'ijēn, Riusu yo'ore jo'caye beoye conjēn, na'ijajijēn ñatajajijēn ba'iyē.

Ba'ijēna, ta'yejeie Ējaguē Riusubi bacua naconi jo'caye beoye si'arēn ba'iguē, bacuani ai oiguē conguē ba'iji.

¹⁶ Ja'nca conguēna, bacua yua se'e aon gu'ana ju'inma'iñē.

Gare se'e oco ēana ju'inma'iñē.

Bacua yua gare se'e gue ēnsē uye beoye ba'iyē.

Gare se'e ja'su ju'iñe beoye ba'iyē.

¹⁷ Riusu Mamaquēbi Riusu jēja guēna seihuē ba'irute ba'iguēbi yua oveja hua'nani conni cuiraye'ru bacuani re'oye conni cuiraji.

Ja'nca conguēbi bacuare saguē, bain huajēreba huajē oco gojeña, bacua uncuye ba'iruanre bacuani ēñoji.

Ēñoguēna, Riusu'ga bacua oijēn zēse'e beoru zoani gare tēnoji.

Ja'nca tēnoguēna, gare se'e oiye beoye ba'iyē bacua, quēabi ba ira ēja bainguē.

8

El séptimo sello y el incensario de oro

¹ Ja'nrēbi, Riusu Mamaquēbi ba te'e ēntē sara samu ba'i sē'queni tayosirute ancoguēna, Riusu ba'i jobo si'a jobobi jobo hora ba'ie yua caye beoye ba'ē. ² Ba'ijēna, ja'nrēbi, anje hua'na te'e ēntē sara samucuabi Riusu jēja guēna seihuē ja'anrēte ba'ijēna, conetahuēan te'e ēntē sara samuhuēanre bacuana insihuē. ³ Ja'nrēbi, yequē anje yua zoa curi ro'rohuēte baguēbi yua misabē ca'ncona nēcani baji'i. Ba'iguēna, ma'ña guēnje re'co ai ba'iyete baguēna insihuē, si'a Riusu bainreba ujaye naconi ca'nquese'ere. Insijēna, anjebi bacua uajēn ba'ie naconi ca'nqueni, ba misabē, zoa curi misabē Riusu jēja guēna seihuē ja'anrēte ba'iguēna, ja'anruna tēoni jumubi. ⁴ Ja'nca jumuguē, ma'ña guēnje re'co yua Riusu bainreba ujaye naconi ca'nquēguē, ba picore mēoguēna, Riusubi ēñani bojobi. ⁵ Bojoguēna, ja'nrēbi, anjebi ba misabē toare inni, ba ro'rohuēna bu'ie ayani, yija re'otona senjoni tonbi. Tonguēna, mējobi ai guruye ai jēja achobi. Mējo jue'neñe'ga ai jēja achobi. Yija'ga ai jēja űu'cuebi.

Las trompetas

⁶ Ja'nrēbi, te'e ēntē sara samu anje hua'na bacua te'e ēntē sara samu conetahuēanre bajēn, bahuēanre jui bi'rahuē.

⁷ Te'e anje ru'ru juiguēbi baguē conetate juiguēna, ja'nrēbi, oco garase'e, toa, zie, ja'an naconi ca'nquese'e yua oco to'iñe'ru tonji'i. To'inguēna, si'a yija samute macaña ba'ie te'e ru'ru uni si'abi. Si'a sunquñēa samute macaña ba'ie te'e ru'ru uni si'abi. Si'a tayahuēan beoru uni si'abi.

⁸ Ja'nrēbi, yequē anje samu ba'iguēbi baguē conetate juiguēna, ja'nrēbi, ai ba'i cubē toa zēinse'e'ru ba'ie yua jai ziayana senjoni rēose'e baji'i. ⁹ Ja'nca ba'iguēna, si'a ziaya samute macaña ba'ie te'e ru'ru yua zie'ru runji'i. Ziaya hua'i hua'na samute macaña ba'ie te'e ñēsebē ba'icua bi junni huesēni carajaē'ē. Jai ziaya yoguan samute macaña ba'ie te'e ñēsebē ba'ie yua huesēni carajaji'i.

¹⁰ Ja'n'rëbi, yequë anje samute ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ja'n'rëbi, ma'choco ai ba'ico guënamë sê'icobi jai toa təcabë zëinse'e'ru yijana to'in meji'i. Ziayaña, oco gojeña, samute macaña ba'ie te'e ru'ru ba'iyena to'in meji'i. ¹¹ Ja'an ma'choco yua Bu'jusifñe hue'ebi. Ja'nca hue'eguëna, ziayaña, oco gojeña samute macaña ba'ie te'e ru'ru ba'ie yua bu'ju re'co'ru runji'i. Ruinguëna, ai sënje re'co sëani, ai ba'i jubë bainbi uncuni junni huesëhuë.

¹² Ja'n'rëbi, yequë anje gajese'ga ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ënsëguë yua samute macaña ba'ie te'e ru'ru ba'ie yua te'e jëana na'i raobi. Ba miañe yua samute macaña ba'ie te'e ru'ru ba'ie'ru ta'yejeiye miamaji'i. Umuguse, ñami, ja'an yua güina'ru ta'yejeiye miamaji'i.

¹³ Ja'n'rëbi, guënamë re'otona ëñato, bain huihuebi jobo re'oto ganhuaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi ai jëja achoguë cabi:

—¡Yija ba'icuaire ai huani jo'caye ba'iji! ¡Yequë anje sanhuë samutecuabi coneta juijënna, gu'aye se'ga, gu'aye se'ga ba'iji bainre! achoguë cabi.

9

¹ Ja'n'rëbi, yequë anje, te'e ëntë sara ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, yuara yequë ma'choco guënamë re'otona sê'iguëbi yijana to'in meji'i. To'in meguëna, ba rëi goje anco ëjaguëre ba ma'chocote re'huahuë. ² Re'huajënna, baguë yua ba rëi gojere ancoquëna, ai ba'i picobëbi huëji'i. Jai toabo huëiye'ru huëni, ënsëguëte na'oni, si'a re'oto pico huëni, na'ini huesëbi. ³ Ja'nca huesëguëna, ja'n'rëbi, bu'nsu hua'nabi ba picobi yijana toën'ë. Ja'nca to'inni ba'ijën, buni hua'na totaye'ru bainni totaye porehuë. ⁴ Porejënna, Riusu anje hua'nabi bacuani coca cajën guansehüë:

—Tayahüëan, jünja sahuaña, sunquifñe, ja'anre gu'aye yo'oma'ijë'ën. Bain hua'na, Riusu sê'quema'isi'cua, tê'ribëna sê'quema'isi'cua, ja'ancua se'gani ja'si yo'ojaijë'ën, cajën guansehüë. ⁵ Te'e ëntë sara ña'ñaguëanbini bainni ja'si yo'oye porehuë. Bainni huani senjomaë'ë. Bacua totayebi bainni ja'si yo'ojën baë'ë. Buni totaye'ru totajën, bainni ai ba'ie ai ja'si yo'ohuë. ⁶ Ja'nca totajënna, ja'anrën ti'anguëna, bainbi Junni huesëja'ma cacuata'an, junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. Bacua junni huesëyete cu'ecuata'an, junni huesëye gare porema'ija'cua'ë.

⁷ Ba bu'nsu hua'nare cato, yua caballo hua'na guerra huaye re'huasi'cua ba'ie'ru ëñohuë. Zoa curi maroan ba'ie'ru yua bacua sinjobëanre tuiji'i. Bacua zia yua bain zia ba'ie'ru ëñohuë. ⁸ Bacua raña yua romi hua'na rañaba ba'ie'ru bahuë. Bacua gunjiñe yua airu yai gunji'ru ba'ie bahuë. ⁹ Bacua hua'i so'co yua guëna so'co ba'ie'ru bacua coribate bahuë. Bacua ganhua cabëanbi ganhuato, yua ai ba'i jubë caballo hua'na guerra hua yogan ai besa saye'ru achohuë. ¹⁰ Bacua incoñoa'ra cato, buni incoñoa'ru ba'ie bahuë. Bacua inco na'mibi bainre totato, te'e ëntë sara ña'ñaguëan bainni ja'si yo'oye porehuë. ¹¹ Bacua ta'yejeiye ëjaguë yua ba anje hua'guë, ba rëi goje ëjaguë, ja'anguëbi ba'iji. Hebreo cocabi cato, Abadón hue'ëji. Griego cocabi Apolión hue'ëji.

¹² Yureca, ru'ru huani jo'case'e yua si'ase'e ba'iji. Yuta samu huani jo'caye caraji.

¹³ Ja'n'rëbi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, Riusu zoa curi misabëna achato, ba gajese'ga cachoñe ba'irubi ¹⁴ ba anje te'e ëntë sara te'e ba'iguë, coneta baguë, ja'anguëni coca cani achobi:

—Anje hua'na gajese'gacuabi ba jai ziaya Eufrates casiya, ja'an ziaya yëruhuete preso gueonsi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, bacuare jo'chini etojë'ën, cani achobi.

¹⁵ Ja'nca cani achoguëna, ba anje hua'na yua bacua etojai umuguse, bacua etojai ña'ñaguë, bacua etojai təcahuë, ja'an etojairëne ëjojën ba'icuaire sëani, yurera si'a bain samute macaña ba'ie te'e ru'ru huani senjojë'ën caguë, bacuare etobi. ¹⁶ Etoquëna, bacua soldado hua'na caballo tuicuaire cuencuejënna, bacua número achahuë yë'ë. Samu cien millonbi guerra huajën saë'ë.

¹⁷ Ja'nca saijënna, yë'ëbi guënamë toya ëñahuë. Ba caballo tuicua yua guëna canre bacua coribana ta'yesi'cua baë'ë. Bacua guëna canre cato, toa'ru majeiñe, azurujeiye, sê'ñojeiñe, ja'an'ru baji'i. Caballo hua'na'ga bacua sinjobë yua airu yai sinjobë sa'ñesi'cua ba'ijën, toa, pico, ju'ju sêñe, ja'anre bacua yi'obobi sêcojën saojën saë'ë. ¹⁸ Ja'nca sêcojën, toa, pico, ju'ju sêñe, ja'anbi samute raure bainna uanjën, samute macaña ba'ie te'e ru'ru bain ru'ru huani senjohuë. ¹⁹ Bacua yi'obobi huani senjojën, bacua inco na'mi'ga ja'anbi bainni ai ja'si yo'ohuë. Bacua incoyore cato, aña hua'na ba'ie'ru baë'ë. Aña sinjo re'huani, bainni cuncujën, ja'si yo'ohuë. Ja'nca bainre huani senjohuë.

²⁰ Huani senjojënna, bain hua'na huaima'isi'cua, ba rauna ju'inma'isi'cua, ja'ancuabi bacua gu'a juchare yo'oye gare jo'camaë'ë. Bacua gu'a huati hua'ini bojoye jo'camaë'ë. Bacua imageña te'ntose'e, zoa curi, plata, bronce, gata, sunqui, ja'anbi te'ntose'e, ñaco ëñañe, ganjo achaye, guëonbi ganiñe, ja'an porema'iñereta'an, bacuabi yuta bacua imageña gugurini rëañe gare jo'camaë'ë. ²¹ Bacua gu'a jucha yo'oye, bainre huani senjoë,

ëco toya ëñaña, yai bain yo'oye'ru yo'oye, ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, bonsere jiaña, ja'anre yo'oye gare jo'camaë'ë.

10

El ángel con el rollito escrito

¹ Ja'n'rëbi, guënamë re'otona ëñato, anje hua'guë ai ta'yejeiye jëja baguëbi picobëja'an gaje raji'i. Ra'ña mequë yua baguë sinjobë ëmëje'en rejji'i. Baguë zia yua ënsëguë ma'ñoñe'ru miabi. Baguë guëña yua toa zëinsi guëña baji'i. ² Ja'nca ba'iguëbi uti pëbë choa pëbë ancose'ere baguë, gajebi. Gajeni, baguë jëja guëonbi jai zia yana nëcaguë, baguë ari guëonbi yijana nëcabi. ³ Nëcani ja'n'rëbi, airu yai güiye'ru ai jëja cani achobi. Cani achoguëna, ja'n'rëbi mëjo gurucua te'e ëntë sara samucuabi coca guruni achohuë. ⁴ Ja'nca guruni achojëna, ba te'e ëntë sara samucua coca guruse'ere utina toya bi'rahuë yë'ë. Toya bi'raguëna, guënamë re'otobi yë'ëni coca cani achobi:

—Mëjo gurucua ba te'e ëntë sara samucua bacua coca guruse'ere toyama'ijë'ën. Ja'anre yahueñu, cani achobi.

⁵ Cani achoguëna, ja'n'rëbi, ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëbi baguë jëja ëntë sarare ëmëje'ena huëani, ⁶ mai ta'yejeiye E jaguë Riusu, carajeiye beoye ba'iguë, si'a yija, si'a ziaya, si'a baruan ba'i hua'na, si'ayete re'huani jo'casi'quë, ja'anguëni si'a jëja u jaguë cabi:

—Quë'rë zoe ëjoma'ñu. ⁷ Anje hua'guë te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juuji'guë. Juiguëna, më'ë yahue masini cuencuese'e, më'ë ira conjën raosi'cuani ëñoni jo'case'e, carajeirën ba'ija'yë, ja'anre yurera yo'oni ëñojë'ën, Taita, u jaguë cabi. ⁸ Caguëna, ja'n'rëbi, guënamë re'otobi yë'ëni se'e cani achobi:

—Ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëna sani, baguë uti pëbë ancose'ere baguëna cojë'ën, cani achobi.

⁹ Cani achoguëna, yë'ë yua ba anjena sani, baguë uti pëbë insiye sen'ë. Senguëna, baguë yua yë'ëni coca cabi:

—Yë'ë pëbëte coni ainjë'ën. O'a baya hua'i sëñe'ru hua'i sëñeta'an, më'ëbi rëonni tējiguëna, ai sënjeñe ba'ija'guë'bi, caguë quëabi.

¹⁰ Quëaguëna, ba uti pëbëte anjena coni aën'ë. Ainguëna, yë'ë yi'obote ba'iguë, o'a baya hua'i sëñe'ru ai hua'i sënbi. Ja'n'rëbi, rëonni tējini, ai sënje yacahuë baye'ru runji'i.

¹¹ Ruinguëna, ja'n'rëbi, anje sanhuëbi yë'ëni ñaca yihuojën cahuë:

—Riusu cocarebare yua se'e bainni quëani achojajjë'ën. Bain jubëan ba'iyë, tin bain ba'iyë, si'a re'oto coca cacua ba'iyë, rey ëjacua ba'iyë, ja'ancua ba'iyete ai ba'iyë bainni quëani achojajjë'ën, cahuë.

11

Los dos testigos

¹ Cani ja'n'rëbi, cuencue tëcabëte inni, yë'ëna insini cahuë:

—Huëni, Riusu huë'ena sani, ba huë'ere cuencuejë'ën. Si'a huë'ë, misabë, baru gugurini rëincua, ja'anre cuencuejë'ën. ² Huë'e hue'se ca'ncore cuencuema'ijë'ën, si'a gu'a bain ba'ija'ru sëani. Bacua yua si'a re'oto bainbi rani, Riusu huë'e jobo Jerusalén casi jobore ai gu'a hui'ya taonni huesoja'cua'ë. Cuarenta y dos ña'ñaguëanbi ba'ijën, ja'nca yo'oja'cua'ë. ³ Yo'ojëna, yë'ë ëñoñete ëñani quëani achojaicua, samucua, costal caña ju'icua, bacuare cuencueni saoyë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi ja'nca ju'ijën, yë'ë cocare quëani achojën ba'ijaë'ë, cahuë.

⁴ Ja'an samucua yua ba samu olivoñeä, ba samu majahuë se'nquehuëan, ja'an ba'iyë. Mai E jaguë Riusu yijare re'huani jo'casi'quë, ja'anguë naconi ba'iyë. ⁵ Je'o bacuabi bacuani ja'si yo'oye ro'tatoca, toare sëcojën, bacuani ëoni si'ayë. Bacuani ja'si yo'oye ro'tacua yua ja'ncara'ru huani senjosi'cua ba'iyë. ⁶ Ja'an samucuabi yëtoca, mai quëani achojai umuguseñabi acoyë beoye ba'ija'guë cajën, oco ca'niñete tëhuoni ënseyë poreyë. Ziayañare'ga ziere re'huayë poreyë. Si'a raure bacua yëse'e'ru bainni uañë poreyë bacua. ⁷ Ja'n'rëbi, Riusu cocarebare quëani achoni tējijëna, ba gu'aguëreba, ba rëi gojera ba'iguëbi yua ba gojebi eta mëni, ba samucuan je'o baguë, bacuani huani senjoji. ⁸ Huani senjoguëna, ju'insi'cuabi ba jai huë'e jobo ma'are uën'ë. Recoyo cocabi cato, Sodoma, Egipto, ja'an casi jobo, mai E jaguë crusu sa'cahuëna reosiru, ja'an ba'iji. ⁹ Ju'insi'cuabi uinjëna, si'a bain jubëan, si'a tin coca cacua si'a re'oto bain, ja'an ba'icuabi samute umuguseña jobo, bacuani quëquësi ñacobi jia'nani ëñañë. Yequëcuabi bacuare tañe ro'tatoca, ënseyë. ¹⁰ Ba samucuabi Riusu cocarebare quëani achojëna, si'a yija bainbi recoyo ai sa'ntijën ai oisi'cua baë'ë. Ja'nca sëani, bacua ju'inse'ere bojojën, fiesta yo'ojën, bonsere sa'ñeña ro insijën ba'iyë. ¹¹ Ja'n'rëbi, samute umuguseña jobo ba'iguëna, Riusubi bacuana sëconi saoguëna, bacuabi go'ya rani

nëcahuë. Ja'nca nëcajënna, si'a bain ëñacuabi ai quëquë huesësi'cua baë'ë. ¹² Ba'ijënna, guënamë re'otobi go'ya raisi'cuani ai jëja coca cani achobi:

–Ëñjo'onna mëjje'ën, cani achobi.

Cani achoguëna, je'o bacuabi ëñajënna, ba samucuabi pico can naconi guënamë re'otona më'ë. ¹³ Mëjjenña, ja'ansirën yijabi ai jëja ñu'cuebi. Ñu'cuguëna, huë'e jobo décima parte ba'iyebi tantani si'abi. Bain hua'na siete mil ba'icuabi, yija ñu'cuguëna, huajë junni carajaë'ë. Junni carajataena, bain ba'ijën ju'inma'isi'cuabi ai quëquë huesësi'cua, guënamë re'otona ëñani, Riusu ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë cahuë. ¹⁴ Yureca, samu ba'iyë huani jo'case'e yure si'ase'e ba'iji. Yuta te'e huani jo'caye caraji.

La séptima trompeta

¹⁵ Ja'nrëbi, anje hua'guë, te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, guënamë re'oto ba'icuabi ai jëja cani achohuë:

Yureca, mai Ëjaguë Riusubi, baguë Raosi'quëreba Ba'iguë, Cristo hue'eguë naconi, bacuabi yua si'a bain ëjacuare quë'ñeni, si'a yijare bajën, carajeiye beoye si'arën guansejën ba'iyë, cani achohuë.

¹⁶ Cani achojënna, ira ëja bain venticuatrocua, bacua jëja guëna seihuëanre ñu'icuabi yua Riusu guëon na'mina gugurini rëanni, baguëni bojojën, ¹⁷ baguëni cahuë:

Mai quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, ru'rureba ba'isirënbi si'arën ba'iguë, gare carajeiye beoye ba'iguëna, më'ëni bojojën, më'ëni surupa cajën ba'iyë.

Yureca, më'ë ta'yejeiye poreguëbi si'a bainni guanse bi'raguëna, yëquënabi bojojën, më'ëni surupa cayë.

¹⁸ Si'a re'oto bainbi bëinjën, më'ëni je'o bacuareta'an, më'ëbi bacuare bënni senjoguë raë'ë. Bain gu'a juchare ëñaguë, ju'insi'cua ba'icuata'an, bacua bënni senjoñete huo'hueni tonguë raë'ë.

Më'ëre yo'o concua, më'ë ira bain raosi'cua, më'ë bainreba si'acuana më'ë premio bayete huo'hueni insiguë raë'ë.

Ëja bain, yo'o yo'oye zeansi'cua, si'acua më'ë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajën bojojën ba'itoca, yureca më'ë premio bayete bacuana huo'hueni insiyë më'ë, cahuë.

¹⁹ Cajënna, ja'nrëbi, Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'e yua ancosi huë'e baji'i. Ba'iguëna, ja'nrëbi, sa'nahuërebana ëñato, Riusu coca jia'nose'e, baguë guanseni jo'casi coca baji'i. Ba'iguëna, ja'nrëbi, mëjo jue'neñe, mëjo guruye, ja'anbi ai jëja yo'oni ai ba'iyë ai achobi. Yija ñu'cueye, oco garase'e ai jëja to'iñe, ja'an'ga baji'i.

12

La mujer y el dragón

¹ Ja'nrëbi, mëiñe ëñato, guënamë toya yua yë'ëni ëñose'e baji'i. Romigobi ënsëguë naconi ganosi'co'ru baco'ë. Ñañaguë yua bago tumusi'co baco'ë. Bago maro tuisse'e yua si'a sara samu ma'chocoan naconi re'huase'e baji'i. ² Zinbë ba'igo yua të'ya rai ëaye ba'igore ai ba'iyë ai ja'siguëna, ai yo'ogo ai oigo baco'ë. ³ Ja'nrëbi, yequë guënamë toya ja'ansirën yë'ëni ëñobi. Aña pëquë majequë ai jaiguë'bi baji'i. Ba'iguëbi te'e ëntë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi. Te'e ëntë sara samu guëna maroan yua baguë sinjobëanre tuji'i. ⁴ Baguë incobabi yoguë, ma'chocoan guënamë re'otore së'icoan, samute macaña ba'iyë te'e ru'ru yijana tonni senjobi. Ja'nca ba'iguëbi ba romigo ba'irute ba'iguë, Bago zinre të'ya raigona, baguëte anza caguë ëjobi. ⁵ Ëjoguëna, ëmëguëte të'ya raco'ë. Si'a re'oto bainre ai ba'iyë ai bënni senjoguë guanseja'guë, ja'an ba'ija'guëte të'ya raco'ë. Të'ya raigona, Riusu yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëbi yua ja'ansirën baguëte tëani, mëani babi. ⁶ Ja'nca baguëna, ba romigobi yua bain beo re'otona huë'huë sani, Riusu re'huacaisiruna gatijaco'ë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi, Riusubi cuiraguëna, bago aonre coní aingo baco'ë.

⁷ Ba'igona, ja'nrëbi, guënamë re'oto ba'icuabi guerra huaye huëohuë. Guënamë re'oto yo'o concua jubë ëjaguë Miguel hue'eguë, baguë anje sanhuë concua naconi, bacuabi yua aña pëquëni je'o bajën, baguëni guerra huahuë. Huajënna, aña pëquë, baguëre concua naconi, bacua'ga te'e huahuë. ⁸ Huajënna, quë'rë jëja bajën, aña pëquë jubëni huani tonhuë. Tonjënna, guënamë re'oto ba'iru gare beobi aña pëquë. ⁹ Ja'nca beoguë, ru'rureba ba'isirënbi ba'iguë, aña casi'quë, si'a bainre coquesi'quë, Zupai huati, Satanás, ja'an hue'eguëbi ba'iguëna, baguë, baguë coquejën concua naconi, bacuare yua yijana tonni senjohuë.

¹⁰ Senjojënna, ja'nrëbi, guënamë re'otobi ai jëja cani achobi:

Yureca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, maini tëani baguëbi gare carajeiye beoye mai Ëjaguë'ru si'arën bëaguë ba'iji.

Baguë Cristo Raosi'quëreba ba'iguë'ga baguë naconi Ëjaguë'ru te'e bëaguë ba'iji.

Ja'nca ba'ijëna, zupai huatibi Riusuna sani, mai ba'ie, Riusu bainrebare gu'aye caguë, Gu'aye yo'oye se'ga ba'iyë caguë, jo'caye beoye ro coqueguë quëaguëna, baguëte gare yijana tonni senjohuë.

¹¹ Ja'nca senjojëna, mailbi quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bayë. Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni, go'ya raisi'quëbi baguë ziere jañuni tonguëna, bacuabi baguëni si'a recoyo ro'tani, mai Èjaguë naconi te'e junni tonñu cajën, baguë ba'iyete si'a bainni jo'caye beoye quëani achohuë.

Ja'nca ba'icuabi mai Èjaguë naconi ta'yejeiye bajën te'e ba'iyë.

¹² Ja'nca sëani, guënamë re'oto ba'icua si'acuabi bojojën ba'ijë'ën.

Yija re'oto, jai ziaya re'oto, ja'an ba'icua'tan, mësuacuani ai gu'aye cani jo'case'e ba'iji.

Zupai huatibi baguë yure carajeyete masiguë sëani, yua ai bëinreba bëinguë, mësuacuana ai je'o baguë saiji, guënamë re'otobi cani achobi.

¹³ Ja'n'rëbi, aña pëquëbi baguëre yijana senjose'ere masini, ba romigo, ëmëguëte të'ya raisi'co, Ja'angoni zeanza caguë, bi'rabi. ¹⁴ Bi'raguëna, yua jai huihue ganhua cabëanre romigona insini, bagoni cahuë.

—Bain beo re'otona ganhuago sani gatijë'ën. Aña pëquëbi zeanma'iguëna, Riusu aon insija'yete aingo, samute tëcahuëan jobo barute ba'ijë'ën, cahuë.

¹⁵ Cajëna, aña pëquëbi, Bagote ziayana rëoni huesoza caguë, baguë yi'obobi ai oco cañate güisani saobi. Ai sao ziaya ba'ie'ru saogüë, romigoni rëo ëaye yo'obi. ¹⁶ Yo'oguëna, ba yija ja'an'se'ebi a'nqueni, aña pëquë ziaya saose'ere rëonni si'abi. Rëonni si'aguëna, ba ziyabi ro huesëbi. ¹⁷⁻¹⁸ Huesëguëna, aña pëquëbi romigoni bëinguë, Yequëcua bago mamacuani guerra huaza caguë saji'i. Riusu bainreba concua, baguë cocarebare achani yo'ocua, Jesús ba'iyete quëani achocua, ja'ancuani huaye ro'taguë, jai ziaya yëruhuana sani ëjoguë unji'i.

13

Los dos monstruos

¹ Uinguëna, ja'n'rëbi ëñato, yequë gu'aguërebabi jai ziaya sa'nahuëbi eta mëji'i. Si'a sara cachoñëa, te'e ëntë sara samu sinjobëanre babi. Èja bain maroan si'a sararoanbi baguë cachoñëare tuji'i. Gu'a mamiña toyase'ebi baguë sinjobëanre baji'i. Riusuni gu'aye case'e baji'i. ² Ja'an ba'i hua'guëni ëñahuë yë'ë. Airu yai hua'guë'ru ba'iguëbi mie guëon ba'ie'ru babi. Ma yai yi'obo baye'ru babi. Ja'nca ba'iguëna, aña pëquëbi baguë ta'yejeiye ëjaguëre baguëte re'huani, baguë jëja guëna seiuhuëna bëaye cabi. ³ Te'e sinjobë yua ja'si nesiru ba'iguëna, huachose'e baji'i. Huachomanica, junni huesëre'abi. Ja'nca huachose'e ba'iguëna, si'a yija bainbi ai ëñajën rëinjën, gu'aguërebani te'e conjën bañuni cajën, baguëni te'e zi'inhuë. ⁴ Zi'injën, aña pëquëre'ga bojojën, baguëni gugurini rëanhuë. Aña pëquëbi ba gu'a hua'guëre baguë ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë sëani, si'a bainbi gu'aguërebani gugurini rëanjën, baguëte bojojën coca cahuë:

—Ja'an hua'guë yua mai ta'yejeiye ëjaguëbi ai jëja baji. ¿Jarocuabi baguëni huaye poreye'ne? cahuë.

⁵ Cajëna, ja'n'rëbi, gu'aguërebabi, Ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë sëani, ai jaiguë'bi ba'iyë yë'ë caguë, Riusuni gu'aye caye se'ga ba'iguëbi cuarenta y dos ña'aguëan ëjaguë'ru bëaye poreguë baji'i. ⁶ Ja'nca yo'oguë baji'i. Riusu, baguë ta'yejeiye ba'ie, guënamë re'oto ba'icua, baguë bainreba si'acuare gu'aye caza caguë, ja'anre yo'oni jëhuaguë baji'i. ⁷ Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainreba ba'icuani guerra huayebi huesoni senjoñë poreguë baji'i. Si'a bain jubëan, si'a bain tin coca cacua, si'a re'oto bainre guanseye poreguë baji'i. ⁸ Ba'iguëna, si'a yija bainbi baguëni gugurini rëanni bojohuë. Bacua mamiña yua ru'rureba ba'isiren, ja'anrë, ba Riusu Zin, baguë uti pëbë, si'arën ba'icua quëa pëbë, bacua mami yua ja'anruna toyani jo'cama'ise'e ba'itoca, bacuabi ba gu'aguërebani gugurini rëanni bojohuë.

⁹ Ganjo bacuabi ën cocare achani ye'yeja'bë.

¹⁰ Preso zeanja'ñe cuencuesi'cuabi preso zeansi'cua ba'ija'cua'ë.

Guerra hua hua'tibi huani senjoja'ñe cuencuesi'cuabi guerra hua hua'tibi huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

Ja'nca ba'ija'cua sëani, Riusu bainrebabi baguëni gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguë tëani baja'yete ëjoye bayë.

¹¹ Ja'n'rëbi, se'e ëñato, yequë gu'a hua'guëbi yija sa'nahuëbi eta mëji'i. Samu cachoñëa, oveja zin cachoñëa'ru ba'ie baguë, aña pëquë tërëye'ru tërëguë cabi. ¹² Yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, baguë ta'yejeiye ëjaguë ba'ie'ru si'a bainni güina'ru guansegüë baji'i. Ba hua'guë ja'si nesiru huachose'e sëani, mësuacua yua baguëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën caguëna, ja'nca yo'ohuë. ¹³ Gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, bainbi ai ëñajën rën'ë. Toare guënamë re'otobi gachoni ëñoñë'ga yo'obi baguë. ¹⁴ Ja'nca yo'oguë, yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, yija ba'icuani ai coqueye guenseguë baji'i. Ja'an hua'guë

yua guerra hua hua'tibi sinjobëna huaisi'quëta'an, go'ya raji'i. Ja'nca sëani, mënacua yua baguë ba'iyë'ru imagenre te'ntoni nëconi bajë'ën, coqueguë guansebi. Guanseguëna, bacuabi baguë ba'iyë'ru imagenre te'ntoni nëcohuë. ¹⁵ Nëcojënna, gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ba imagena sëcoguëna, imagen se'gabi yi'eni coca ca bi'rabi:

–Si'acua yua yë'ëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën, guansegüë cabi.

Cani, bainbi gugurini rëanna'itoca, bacuare huani senjoñe guansebi. ¹⁶ Ja'nrëbi, si'a bain, jëja bacua, jëja beocua, bonse bacua, bonse beo hua'na, preso zeansi'cua, preso zeanma'isi'cua, si'acuare choini, bacua jëja ëntë sara o bacua të'ribë, ja'anruna baguë toyayete së'queye guansebi. ¹⁷ Guanseguëna, bainbi gu'a hua'guë mami o baguë número, ja'anre toyani së'quese'e beotoca, bonse coye, bonse insiye ja'anre yo'oye porema'inë. ¹⁸ Ja'an númerote masiye yëtoca, ai ba'iyë ro'tani masiye bayë. Ja'an masicuabi ba gu'a hua'guë númerote cuencueni, baguë ba'iyete masija'bë cayë. Baguë número yua seiscientos sesenta y seis sëani, bainbi cuencueye poreyë.

14

El canto de los 144,000

¹ Ja'nrëbi, que cubë, Jerusalén ba'iyë, ja'an cubëna ëñato, Riusu Mamaquëbi huajëguë nëcabi. Baguë bainreba, 144,000 ba'icua, baguë mami, baguë Taita mami bacua të'ribëanna toyani së'quesi'cua, bacuabi baguë naconi te'e nëcahuë. ² Ja'nrëbi, guënamë re'otona achato, arpa huaicuabi ai re'oye achoye arpa huajjën gantahuë. Ai sao ziaya achoye'ru ba'ijën, mëjo jëja cueye'ru achojën, bacua arpate huajjën, re'oye achoye gantajën baë'ë. ³ Riusu jëjauë mami o baguë número, ja'a guëna seihuë, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, ja'anrute ba'ijën, bacua mame coca gantajën baë'ë. Gantajën ba'ijënna, ba 144.000 ba'icua, yijabi tëani quë'ñeni mame re'huasi'cua sëani, ja'ancua se'gabi ba gantayete ye'yeye porehuë. ⁴ Ja'ancua yua romi pa'roma'isi'cua, si'si recoyo beocua, gu'a jucha gare yo'oye beoye baë'ë. Ja'nca ba'icuabi Riusu Mamaquë sairuan, si'aruanna te'e conni saiye. Bacuabi Riusuni, baguë Mamaquëni, bacuani ru'rureba si'a recoyo ro'tajën ba'isi'cua sëani, Riusu ru'ru tëani basi'cua baë'ë. ⁵ Gare coqueye beoye ba'ijën, gare jucha yo'oye beoye ba'ijën, si'si ëñomajën baë'ë.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶ Ja'nrëbi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje hua'guëbi jobo ca'ncore ganhuaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi Riusu cocareba carajeyë beoye ba'iyete quëani achoguë, si'a bain yijare ba'icua, si'a re'oto bain, si'a bain tin coca cacua, ja'ancuabi te'e ruiñe achaja'bë caguë, ⁷ si'a jëja coca quëani achobi:

–Riusuni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yeyeyë ba'iyete ai bojojën cani achojën ba'ijë'ën, yurera baguë bënni senjorën ti'anse'e sëani. Baguë yua guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'a oco etaruan, ja'anre re'huani jo'casi'quëre sëani, baguëni gugurini, baguëni si'a recoyo bojojën ba'ijë'ën, quëani achobi.

⁸ Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequë anje hua'guë samu ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

–Ba jai huë'e jobo Babilonia casi jobo yua huesëni carajaji'i. Gare carajaji'i. Ba jobo bainbi bacua jo'cha yua si'a re'oto bainni uncuajën, bacuare güebojën, bacua naconi gu'a juchare a'ta yo'o güesehuë, quëani achobi.

⁹ Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequë anje hua'guë, samute ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

–Si'a bain yua ba gu'a hua'guëni gugurini rëancua, baguë imagen te'ntose'ena gugurini rëancua, baguë mamire të'ribë, ëntë sara, ja'anruna së'que güesecua, ¹⁰ ja'ancuabi Riusu jo'cha ro'rohuëte coní uncuye bayë. Ja'an jo'cha ro'rohuë yua Riusu ta'yeyeyë bënni senjoja'ne sëani, bacuabi uncuajënna, Riusubi bacuani ai jëja bënni senjoji. Jai toabo, ju'ju sën toabobi zëinguëna, Riusubi bacuare ja'anruna senjoguëna, Riusu Mamaquë, Riusu anje sanhuë, bacuabi ëñajënna, ai ba'iyë ai ja'siye ai yo'ojën ba'iyë. ¹¹ Caraye beoye ai yo'ojën, bëani huajjëye gare beojënna, ba toa yua gare yayaye beoye pico huëoguëna, ai ja'siye ai uyë bacua. Gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëansi'cua sëani, gu'a hua'guë mami së'quesi'cua sëani, ai yo'oyë. ¹² Ja'nca ai yo'ojënna, Riusu bainreba, Riusu cocarebare achani yo'ocua, Jesusni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi Riusu tëani baja'yete bojora'rë ëjoye bayë. Gare jo'caye beoye baguëni ëjojën ba'ija'bë cayë, quëani achobi.

¹³ Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequëbi guënamë re'otobi yë'ëni coca quëabi:

–Më'ë utina ñaca toyani bajë'ën: “Yureñabi mai E'jaguë ro'ire junni tonsi'cuabi ai ba'iyë ai bojojën ba'iyë.” Riusu Espiritu'ga güina'ru caji: Aito. Ai ba'iyë ai bojojën ba'iyë. Re'oye yo'o yo'osi'cuabi junni tonjën, te'e ruiñe bëani huajjëye poreyë, bacua re'oye yo'o yo'ose'e yua guënamë re'otona ëñose'e sëani, quëabi.

La cosecha de la tierra

¹⁴ Quëaguëna, ja'n'rëbi, pico re'otona ëñato, yequë, Bainguë'ru Raosi'quë ba'iguë'ru pojei pico re'ohuëte ñuji'i. Zoa curi maro, ëja bain maro yua baguë sinjobëte tuji'i. Aon tëa hua'ti ga'hua, ai re'oye guë'tosi hua'tire babi. ¹⁵ Ja'nca ba'iguëna, yequë anjebi Riusu huë'ebi etani, pico re'ohuë ñu'iguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, aon tëa tëcahuë sëani, ba aonre tëani bajë'ën. Si'a yija aon yua re'oye ya'jibi, cani achobi.

¹⁶ Cani achoguëna, pico re'ohuëte ñu'iguëbi baguë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, yija aonre tëani si'abi.

¹⁷ Tëani si'aguëna, yequë anjebi Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'ebi etani, aon tëa hua'ti ga'hua re'oye guë'tosi hua'tire babi. ¹⁸ Baguëna, yequë anje toa re'hua ëjaguë ba'iguëbi misabë ca'ncobi etani, aon tëa hua'ti ga'hua baguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë hua'tibi eoni, bisi ëye si'a yijare ba'iguëna, bisi ëye ya'jirën ti'anse'e sëani, si'aye tëani bajë'ën cani achobi.

¹⁹ Ja'nca cani achoguëna, ba anjebi baguë hua'ti ga'huabi yijana eoni, bisi ëye si'ayete tëani, Riusu ëye tumu ro'rohuë jai ro'rohuëna senjoni ayabi. Ayaguëna, Riusubi bëinguë, ai jëja si'nsejën tumuñu caguë, ²⁰ huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ai jëja tumujën, ëye gonore tumujën su'rijën si'nsehuë. Ja'nca si'nsejënna, ziebi yua ba tumu ro'rohuëbi etamaquë. Etani, ai rëye saoguë, zie ziaya saoye'ru saobi. Caballo hua'na yi'obo gueonsiru tëca ba'iyë'ru rëiguë, samute cien kilómetro saoguë bajji'i.

15

Los ángeles con las siete últimas calamidades

¹ Ja'n'rëbi, se'e mëiñe ëñato, yequë guëname toya yua yë'ëni ëñose'e bajji'i. Guënamë re'oto yo'o con hua'na te'e ëntë sara samucuabi ai ba'iyë ai go'sijeie ëñojëna, ai ëñaguë rën'ë yë'ë. Raure bainni jo'cajën raë'ë. Ja'an rau, te'e ëntë sara samu raure jo'cajënna, Riusu yua ja'anbi bainre ai yo'o güeseni tëjiye ro'tabi. ² Ja'n'rëbi, guëna zitara ba'iyë'ru ëñobi. Toa zëinsira ba'iyë'ru ëñoguëna, Riusu bainreba, ba gu'aguërebani baguë imagen te'ntoni nëcose'ena ja'anna gugurini rëin güesi'cua, baguë número së'que güesi'cua, bacuabi yua guëna zitara yëruhuate ba'ijën, Riusu arpa insisi ma'carëanre huaijën nëcahuë. ³ Ja'nca nëcajën, Riusu ira bainguë consi'quë Moisés hue'eguë, Jesucristo go'ya raisi'quë, bacua ganta cocare gantahuë:

Yëquëna ta'yejeiyereba Èjaguë Riusu, më'ëbi ai ba'iyë ai re'oye yo'oguë, ai ta'yejeie yo'oni yëquënaní ëñohuë më'ë.

Më'ë te'e ruiñe ba'i ma'are yëquënaní ëñoguëna, ja'an ma'aja'an ganiñe ai re'oye ba'iji, Èjaguë. Gare carajeie beoye ai masiye guanseyë më'ë, si'a re'oto bain ëjaguëreba sëani.

⁴ Ja'nca guansequëna, si'acuabi më'ë ta'yejeie ba'iyete quëani achojën, më'ëni gugurini bojojën ba'iyë.

Ja'an yo'oma'icua gare beoyë, Èjaguë, më'ë se'gabi si'si recoyo beoguë sëani.

Më'ë si'nseja'yete yua si'a re'oto bain masi si'ase'e sëani, si'a bainbi më'ëni gugurini rëanjën raiyë, gantajën nëcahuë.

⁵ Gantajën nëcajënna, ja'n'rëbi, Riusu huë'e guënamë re'otore ba'iguëna, ba sa'nahuëreba ba'i sonohuera, Riusu coca ba'i sonohuera yua anconi ëñoguëna, ëñahuë yë'ë. ⁶ Ja'an sonohuerate ancoguëna, ba guënamë re'oto yo'o con hua'na te'e ëntë sara samucua raure jo'cani si'aja'cua bacuabi etahuë. Go'sijeie caña, si'si beo cañare ju'ijën, zoa curi tëinmeare bacua coribate tën'ë. ⁷ Etajënna, ja'an ta'yejeie ba'i hua'na gajese'ga ba'icua te'eguëbi zoa curi ro'rohuëan te'e ëntë sara samu ro'rohuëan Riusu rau re'co bu'iyë ayase'ere inni, ba anje sanhuë te'e ëntë sara samucuana insibi, bainni ai yo'o güesejën ba'iyete. Riusu yua gare carajeie beoye si'arën ba'iguëbi ja'an rau re'core re'huaguëna, anje sanhuëbi gu'a bainna jo'caye baë'ë. ⁸ Riusu huë'ere cato, baguë ta'yejeie yo'oye pore ëjaguë sëani, si'a huë'e yua toa pico ayani ta'pise'e bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, anje sanhuëbi bacua rau ro'rohuëan te'e ëntë sara samuhuëanre jañuni tonni tëjiye tëca, maibi Riusu huë'ena cacaye gare porema'iñë.

16

Las copas del castigo

¹ Ja'n'rëbi, Riusu huë'e sa'nahuëbi ai jëja coca cani, anje sanhuëni quëabi:

—Yuara mësacua rau, Riusu rau re'co ba'i ro'rohuëan te'e ëntë sara samuhuëanre yijana jañuni tonni, bainni ai yo'o güesejë'ën, quëabi.

² Quëaguëna, anje hua'guë ru'ru ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte yijana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëanjën

ba'icua, gu'a hua'guë mami se'que güesesi'cua, ja'an bainbi ai ca'mi rau ja'si nehuë. Ai gu'a ca'mi rau ai ja'siguëna, ai ba'iyë ai bain yahui sëñe baji'i.

³ Ba'iguëna, ja'nrebi, yequë anje samu ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte jai ziyana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ju'insi'quë zie jañuni tonse'e'ru runji'i. Ja'nca ruinguëna, baru ba'i hua'na, si'acuabi junni carajaë'ë.

⁴ Carajata, ja'nrebi, yequë anje samute ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte si'a ziyaña, oco eto gojeña, ja'an beoruna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, beoru zie'ru runji'i. ⁵ Ja'nca ruinguëna, Riusu anje ziaya re'oto cuiraguëbi coca caguëna, achahuë yë'ë:

Yureca, Ëjaguë, bainni ai re'oye ai yo'o güesehuë mè'ë.

Ru'rureba ba'isirenbi si'arën ba'iguë, si'si recoyo gare beoguë sëani, ai re'oye yo'ohuë mè'ë, Ëjaguë.

⁶ Gu'a bainbi mè'ë bainreba, mè'ë cocareba quëani achocuare huani senjoni, bacua ziere jañuni tonjëna, mè'ëbi yua ziere bacuani bëinguë uncuayë.

Ja'nca uncuaguëna, ba ziere uncuja'bë, cabi.

⁷ Caguëna, yequëbi misabëte ba'iguëbi coca caguëna, achahuë yë'ë:

—Aito, Ëjaguë. Më'ëbi ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu sëani, ai masiye ro'tani bainre bëinguë, ai yo'o güeseguë ba'iyë mè'ë, cabi.

⁸ Caguëna, ja'nrebi, yequë anje gajese'ga ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ënsëguëna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ënsëguëbi ai jëja toarebare zënni, bainre ëo bi'rabi. ⁹ Ëo bi'raguëna, ai ta'yejeiye ai ja'suye huanoguëna, ba bainbi Riusu ba'iyete ai gu'aye cahuë. Ba raure jo'casi'quë ba'iguëna, Riusuni ai gu'aye cajën, bacua gu'a juchare senjoma'ijën, Riusu tënofete senma'ijën, baguë ba'iyete re'oye caye beoye gare baë'ë.

¹⁰ Ba'ijëna, ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba gu'aguëreba jëja guëna seihuëna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, baru ba'i re'oto yua zije re'otora runji'i. Ruinguëna, baru bainbi ai ja'siye ai yo'ojën, ja'ansicua zemeñoare cuncujën ai oë'ë. ¹¹ Oijën, bacua ja'si nesiruanre ro'tajën, Ëjaguë Riusu guënamë re'otore ba'iguëna, baguëni ai gu'aye cajën, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere jo'cani senjoñe gare güehuë.

¹² Ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba jai ziaya Eufrates casiya jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ziyabi hueani, cueneni carajaji'i. Ja'nca cara-jeiguëna, yequë ëja bainbi ënsëguë eta rai ca'ncobi guerra huajën raiye porehuë.

¹³ Ja'nrebi, aña pëquë, ja'aguëreba, Riusu coca coqueye casi'quë, ja'ancua ba'ijëna, ai gu'a huati hua'i jojo hua'i ba'iyë'ru samutecuabi bacua y'obooani etajëna, ëñahuë. ¹⁴ Huati hua'i yua ai gu'ayereba gu'aye yo'ocua, zupai concuabi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoñe porecua baë'ë. Si'a yijana sani, si'a bain ta'yejeiye ëjacuare choini, Riusuni guerra huañu cajën, bacuare te'eruna ñë'cohuë. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu ëñojai umuguse sëani, baguëbi coca cabi: ¹⁵ "Yureca, bonse jian hua'guë ti'añe'ru te'e jëana bainni ëñoñe raijaguë'ë yë'ë. Ëñoñe raiguëna, yë'ë bain ëñajën ëjocuabi ai bojojën ba'ija'cua'ë. Ja'ancuabi bacua cañate re'oye re'huajën, can beohuëan ba'ima'ijëna, yequëcubi ëñani masiye porema'inë" cabi.

¹⁶ Yureca, hebreo cocabi cato, bacua ñë'casiru yua Armagedón hue'ebi.

¹⁷ Ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë ro'rohuëte yija ëmë re'otona jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, Riusu jëja guëna seihuëbi Riusu huë'ere ba'iguëna, ja'anrubi ai jëja coca cani achobi:

—Yua'ë. Rau re'core jañuni tonni tējihuë, cani achobi.

¹⁸ Cani achoguëna, ja'nrebi, ai jëja mëjo jue'neñereba jue'neñe baji'i. Ai ba'iyë ai ta'yejeiye ai achoguë, mëjo cuyeereba cuye baji'i. Yija'ga ai jëja ñu'cuyeereba ñu'cuye baji'i. Bain gare ëñama'ise'ru ba'iyë ta'yejeiye ai yija ñu'cuye baji'i. ¹⁹ Ba'iguëna, ba jai huë'ë jobo si'a jobobi samute ba'iruan jose'e baji'i. Si'a re'oto bain huë'ë joboñabi huesëni carajaë'ë. Riusubi ba ta'yejeiye ba'i jobo, Babilonia casi jobore ro'taguë, baru bainni ai ta'yejeiye ai yo'o güeseguë tonbi. Baguë re'co ai bëñe can'quese'ere ro'rohuëna queoni, bacuani bëinguë, uncuni si'aye guansebi. ²⁰ Ja'nca yo'oguëna, si'a juboanbi huesëni carajaji'i. Cubëanre cu'eto, gue tinjañe beoye baji'i. ²¹ Ja'nrebi, oco garasibëan, ai ba'iyë oco to'ñe'ru guënamë re'otobi tonji'i. Ga garasibë yua te'e bulto rëquëye'ru rëquëguë, bainni ëama'inëreba ja'si yo'oguëna, bainbi ai huaji yëñajën, Riusure ai gu'aye cajën baë'ë, Riusu yua rau ba'iyë'ru ai yo'o güeseguë tonse'e sëani.

17

Condenación de la gran prostituta

¹ Ja'nrebi, anje sanhuë te'e ëntë sara samu ro'rohuëanre basi'cua, te'eguëbi yë'ëna rani cabi:

—Yua raijè'èn. Saiñu. Ba gu'a romigo a'ta yo'osi'co, ziaya re'otore ba'igo, bagote bënni senjoni toñete ëñoñë yè'ë. ² Si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi bago naconi yahue umejën, a'ta yo'ojën baè'ë. Ja'nca ba'ijëna, bainbi bago gu'a jo'chana güebejën baè'ë, cabi.

³ Cani, Riusu Espiritubi saguëna, anjebi yè'ëre bain beo re'otona sani, ba gu'a romigote yè'ëni ëñobi. Ëñoguëna, airu hua'i hua'guë gu'a hua'guë majequëre tuco'ë. Gu'a hua'guëre cato, si'a gu'a mamiña Riusuni gu'aye case'e yua baguë ga'nihuëte toyani sè'ques'e baj'i'i. Te'e ëntë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi. ⁴ Gu'a romigote cato, ai re'o caña, bajacu can, majei can, ja'anre sayasi'co baco'ë. Zoa curi, go'siije gatara'carëan ai ro'ira'carëan, perlara'carëan, ja'anbi bago ñajei tëcare ñeco'ë. Zoa curi ro'rohuë gu'a jo'cha ro'rohuëte bago baco'ë. Bago gu'aye yo'ose'e, bago yahue umeni a'ta yo'oni jëhuase'e yua bago gu'a jo'cha naconi ja'mese'e baj'i'i. ⁵ Bago tè'ribëna ëñato, bago mami toyase'e, bain ye'yema'ise'e sè'quesi'co baco'ë: “Ta'yejeiye huë'e jobo Babilonia hue'eyë yè'ë. Si'a gu'a romicua, bacua ëjagobi si'a ën yija a'ta yo'ogo, ai gu'aye ëñogo ba'iyë yè'ë” toyani jo'case'e baj'i'i. ⁶ Ai gu'aye yo'ogote ëñahuë yè'ë. Riusu bainreba Jesús ro'ire junni tonsi'cuare jayago, bacua zie ñañuni tonse'ena güebes'i'co baco'ë. Ba'igona, bagoni ai ëñaguë rën'ë yè'ë. ⁷ Ëñaguë rëinguëna, anjebi yè'ëni coca quëabi:

—Bagoni ëñaguë rëiñe beoye ba'ijè'ën. Bago ba'iyë, gu'a hua'guë ba'iyë, bainbi masiye porema'icua'tan, më'ëni quëayë yè'ë. Gu'a hua'guëbi te'e ëntë sara samu sinjobëanre, si'a sara cachoñëare baguë, ba gu'a romigobi tuigona, saj'i. ⁸ Ja'nca ba'ijëna, më'ëbi ëñahuë. Gu'a hua'guëbi ru'rureba ba'isirën baj'i'i. Yureña beoji. Jè'te, ba rëi gojerebabi huajëguë eta mëni, ja'n'rëbi carajeiye beoye bënni senjosi'quë ba'ija'guë'bi. Gu'a hua'guëbi ru'rureba ba'isirën ba'iguë, yureña beoguë, jè'te huajëguë raiguëna, gu'a bain hua'nabi ai ëñajën rëiñë. Bacua mami yua yija re'oto re'huasirën quë'rë ja'anrë Riusu bain gare carama'ija'ca uti pëbë, Riusu huajë pëbë, ja'anruna toyani re'huama'ise'e ba'iguëna, ai ëñajën rëiñë bacua.

⁹ Yureca, gu'a hua'guë ba'iyete masiye yëtoca, ye'yeye porecuabi masija'bë: Baguë te'e ëntë sara samu sinjobëan yua te'e ëntë sara samu cubëan ba'iji. Ba gu'a romigobi ja'anboanre tuigo baco'ë. ¹⁰ Ja'anbëan'ga yua te'e ëntë sara samu ta'yejeiye bain ëjacua ba'iyë. Te'e ëntë saracuabi quë'ñeni senjosi'cua ba'iyë. Te'eguëbi yure ba'iji. Te'eguëbi jè'te bëaguë rajji. Ja'nca raiguëbi rëño ñëserë se'gara bëaja'guë'bi. ¹¹ Ja'n'rëbi, gu'a hua'guë ru'ru ba'isirëni ba'iguë, yureña beoguë, ja'anguëbi ta'yejeiye bain ëjaguë te'e ëntë sara samute ba'iguë, yua ba sietecua naconi ba'isi'quëbi bëajani, ja'n'rëbi carajeiye beoye bënni senjosi'quë ba'ija'guë'bi.

¹² Yureca, gu'a hua'guë cachoñëa si'a sarahuëanre ëñahuë më'ë. Ja'anhuëan yua yequë ta'yejeiye bain ëjacua si'a saracua ba'iyë. Yuta bëama'iñë bacua. Gu'a hua'guëbi bëaguë raiguëna, bacuabi baguë naconi te'e bëajën, te'e hora se'ga guanseye poreyë. ¹³ Bacuabi te'e ro'tajën, bacua ba'i joboanre gu'a hua'guëna jo'cajëna, bacua joboanre guansecajji. ¹⁴ Ja'nca ba'iguëna, si'a jubëbi huëni, Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, ja'anguëni guerra huayë. Huajëna, Riusu Mamaquëbi bacua'ru quë'rë ta'yejeiye jëja bani, bacuani ñu'ñu'ji güesëji. Baguë yua si'a bain ta'yejeiye ëjacua'ru quë'rë ai ba'iyë ai ta'yejeiye ëjaguëbi ba'iji. Yequëcua quë'rë jëja bacuabi beoyë. Baguëte concua cuencuesi'cua yua baguë bainreba sëani, baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni jo'caye beoye conjën ba'iyë, anjebi yè'ëre quëabi.

¹⁵ Quëani, ja'n'rëbi yequë cocare yè'ëni quëani achobi:

—Yureca, ba re'otore ëñahuë më'ë. Ba gu'a romigobi ja'anrute tuigo ba'igo. Ba ziaya re'oto yua si'a re'oto bain jubëan, ai jai jubëan, si'a bain coca cacua ja'ancua ba'ijëna, gu'a romigobi bacuani guansego ba'igo. ¹⁶ Ba cachoñëa si'a sara ta'yejeiye bain ëjacua ba'ijëna, më'ëbi ëñahuë. Bacua yua gu'a hua'guë naconi te'e guanseyën, yua gu'a romigoni bëinjën, ai je'o bayë. Bagote huesoni ñu'ñu'ji güesëjeyë. Bagote zeanni, bago caña beorura rutani, bago hua'ire anni, bago ga'nihuëte toana senjoni ëoyë. ¹⁷ Riusubi ja'anre bacuani ro'ta güeseguëna, ja'nca yo'oyë. Riusu cuencues'e sëani, bacuabi te'e ro'tajën, bacua joboanre gu'a hua'guëni guanse güesehuë. Riusu cani jo'case'ru ba'ija'ye tëca, ja'nca yo'oyë. ¹⁸ Yureca, ba gu'a romigote ëñahuë më'ë. Ja'angobi yua ba quë'rë ta'yejeiye huë'e jobo ba'igo. Si'a bain ta'yejeiye ëjacua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjago ba'igo, anjebi yè'ëre quëabi.

18

La caída de Babilonia

¹ Ja'n'rëbi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje, ai ta'yejeiye ëjaguë'ru ba'iguëbi gaje rajji'i. Gaje raiguë, ai ba'iyë ai go'sijeiguëbi mia re'oto ñatani saoye'ru miaguëna, yija re'oto si'a re'oto yua mia re'oto'ru runji'i. ² Ruinguëna, anjebi si'a jëja coca cani achobi: Yua gare huesëni carajaji'i. Gare huesëni carajaji'i.

Ba ta'yejeiye huë'e jobo Babilonia casi jobobi gare huesëni carajaji'i.

Huati hua'i ba'iru se'ga'ru ruinguëna, si'a gu'a huati hua'i, si'a ca hua'i hua'na gu'a je'o ba hua'na, ja'an hua'na se'gabi ba huë'e jobore ëñajën cuirayë.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iyë baji'i.

³ Bago gu'a jucha a'ta yo'ose'ebi bago jo'cha naconi ca'nquegona, si'a re'oto bain jubëanbi coní uncuní güebehuë.

Si'a ta'yejeiye bain ëjacuabi yua bago naconi ai a'ta yo'ohuë.

A'ta bonsere baza cagona, bonse insicuabi bago yëse'ere bendieni, ai ta'yejeiye curi ëjacua ruën'ë, caní achobi.

⁴ Cani achoguëna, ja'nrebi, yë'ëbi achaguëna, yequëbi guënamë re'otobi caní achobi:

Yë'ë bainreba si'acua rajjë'ën.

Ba gu'a huë'e jobore gare jo'cani quëñjë'ën.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iyë baji'i.

Bago gu'a juchare bago naconi te'e yo'oma'inë cajën, rau naconi bagoni si'nseja'ye'ru si'nse güesema'inë cajën, gare quëñëni, yë'ëna rajjë'ën.

⁵ Bago gu'a jucha yo'ose'ere jucha pëbëna toyani bëyotoca, guënamë re'oto tëca ti'anji.

Riusubi ja'anre gare huanë yeye beoye ëñaji.

⁶ Bagobi gu'aye yo'ogona, ja'anse'ebi bagoni samu viaje bënni senjojë'ën.

Bago gu'a jucha yo'ose'ere bago jo'cha re'co naconi ca'nqueni, bago uncuase'e'ru samu viaje bagoni ai yo'o güeseye uncuajë'ën.

⁷ Bago yua ta'yejeiye bonse ëjagobi a'ta bonsere ro coní bagona, bago bain junni huesëjënna, ota oija'go cajën, güina'ru bago ai ja'siye ai yo'oye tëca ai jëja si'nseyete bagona jo'cajë'ën.

Ja'ansi'co yua ro bagora'ru huanoguëna, ja'ansi'cobi cago: "Bain quë'rë ta'yejeiye ëjago sëani, hua'jego ba'iyete gare huanofne beoye ba'iji yë'ëre.

Bojoye se'ga ba'iyë yë'ë" cago.

⁸ Cagona, ja'ansi umugusebi bagote bënni senjoñe ba'iji.

Rauna ju'inë, yequë ju'insi'cuare ota oiye, aon gu'ana ju'inë, toana uni si'aye, ja'an naconi bagoni ai jëja ai yo'o güeseji Riusu, mai quë'rë ta'yejeiye ëjaguë sëani, caní achobi.

⁹ Si'a bain ta'yejeiye ëjacuabi bago naconi yahue umeni ai a'ta gu'aye yo'ojën, bago naconi re'o bonsere ro bajën, ja'ancuabi ëñani, bago uyebi toa pico huëiguëna, bagote ai ba'iyë ai jëja ota oijën ba'ija'cua'ë. ¹⁰ So'obi ëñajën, bago bënni senjoñete huaji yëye ëñajën, sa'ñëña coca caja'cua'ë:

¡Chao hua'gore! ¡Chao hua'gore!

Babilonia casi jobo quë'rë ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'coreta'an, te'e hora se'gabi më'ëni bënni senjoni tonse'e baji'i, sa'ñëña ota güijën caja'cua'ë.

¹¹ Bonse insicua'ga bago carajeise'ere ëñajën, bagote ai ta'yejeiye ai jëja ota güija'cua'ë. ¿Yureca, mai bonsere nebi coye'ne? cajën, ¹² bacua zoa curi, plata, go'sijei gatara'carëan, perlara'carëan, me'najei caña, bajacu caña, majei caña, seda caña, re'o sunqui toñoña, ai ma'ña sën toñoña, elefante gunjibi te'ntosi ma'carëan, ai ro'i sunqui te'ntosi ma'carëan, guëna ma'carëan, bronce, hierro, mármol, ja'an guëna bonse, ¹³ canela, aon re'oye sëñe, ma'ña sëñe, incienso, mirra, bisi ëye jo'cha, hui'yabe re'co, harina re'oye toase'e, trigo aon, huaca hua'na, oveja hua'na, caballo hua'na, yija gani yo, bain yo'o yo'ojën ba'icua, bacua ba'iyë, ja'anre bajën, Bonsere bendieñu cacuata'an, yureca bacuana cocua gare beoja'cua'ë.

¹⁴ Ja'nca beoja'cua sëani, ai jëja ota güijën caja'cua'ë:

Më'ë me'najei bonse, re'o aon bonse, ja'anre bani, bojogo ro'tagona, yureca gare carajaji'i.

Ja'anre cu'etoca, gare tinjañe beoye ba'iji, caja'cua'ë.

¹⁵ Ja'an bonse bendiecuca, bago cogo ba'ise'ena curi coreba cosi'cua, ja'ancuabi so'obi ëñajën, bago ai ja'siye ai oiyyete ro'tajën, bagote ai jëja achoye ota oijën ¹⁶ güija'cua'ë:

¡Chao hua'gore! ¡Chao hua'gore!

¡Quë'rë ta'yejeiye ba'i jobore!

Më'ë yua ëja romigo sëani, me'najei caña, bajacu caña, majei caña, ja'anre sa'yesi'co baco'ë. Zoa curi, go'sijei gatara'carëan, perlara'carëan, ja'nca ñesi'co baco'ë.

¹⁷ Ja'nca ba'isi'cota'an, te'e hora se'gara ba'iguëna, më'ë bonse beoru gare carajaji'i, ota oijën güija'cua'ë.

Ja'nrebi, yequëcua, jai ziaya yo ëjacua, bacuare yo'o concua, marinero hua'na, jai ziyabi bonse sani bendiecuca, si'acuabi so'obi nëcajën, ¹⁸ bago uyebi toa pico huëiguëna, ja'anre ëñajën, ai jëja achoye ota oijën güija'cua'ë:

—Yequë huë'e jobo quë'rë ta'yejeiye ba'i jobobi beoji, ota güijën caja'cua'ë.

¹⁹ Cani, bacua sinjobëanna ya'o pë'npjën, ai jëja ota güijën, coca caja'cua'ë:

¡Chao hua'gore!

¡Què'rè ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'core!

Ziaya yo éjacua si'acuabi bago bonsere sani bendiejën, curi éjacua ruën'ë.

Yureca, te'e hora se'gara ba'iguëna, gare huesëni carajeisi'co runco'ë, cajën ota güija'cua'ë.

²⁰ Yureca, Riusu ba'i jobo ba'ícua, Riusu bainreba, Riusu bain raosi'cua, Riusu cocarebare quëani achocua, mësacua bojojën ba'ija'cua'ë.

Mai Éjaguë Riusubi mësacua ai yo'ojën ba'ise'ere, bago a'ta huaise'ere ro'taguë, yurera bagoni ai ba'ie ai yo'o güeseji.

Ja'nca sëani, bojojën ba'ija'cua'ë.

²¹ Ja'nrëbi, anje hua'guë ai jëja baguëbi, ai jai gatabë aon toabë ba'ie'ru ba'iguëna, huëani, jai ziayana senjoni rëoni, coca quëani achobi:

—Ba ta'yejeiye ba'i jobo Babilonia casi jobo yua güina'ru te'e jëana ai jëja senjoni tonni rëose'e ba'ija'go'co.

Ja'nca carajeigo ba'ija'go'co.

²² Ba'ígona, arpa huaiye, bain gantaye, jurihuë juiye, coneta juiye, ja'an yua gare se'e barute achoye beoye ba'ija'guë'bi.

Bonse yo'ocua, aon toacua, bacuare baruna cu'etoca, gare se'e tinjañe beoye ba'iji.

²³ Majahuë miañe gare se'e barute ëñoñe beoye ba'iji.

Huejajën ba'ícua, bacua bojo coca cayete gare se'e barute achoye beoye ba'iji.

Ba huë'e jobo bonse bendiecua yua si'a yija què'rè ta'yejeiye éjacua ba'isi'cuata'an, yurera carajeija'cua'ë.

Ba gu'a romígobi écore uncuni guënamë toyare ëñago, si'a re'oto bain jubëanre coquego ba'isi'cota'an, yurera carajeisi'co'go.

²⁴ Ba huë'e jobo bainbi Riusu bainreba, baguë cocarebare quëani achocua, ja'ancuare ro huani senjoni, bacua ziere ro jañuni tongo, Riusu anjebi quëabi.

19

¹ Quëaguëna, ja'nrëbi, yë'ëbi achaguëna, ai jai jubë bain, si'a guënamë re'oto ba'icuabi ai jëja achoye coca gantajën, te'e cahuë:

¡Aleluya! ¡Ai bojojën bañuni!

¡Mai ta'yejeiye Éjaguë Riusubi ai jaiguë'bi ba'iji!

² Maire tëani baguëbi si'a bain recoyo ro'tayete masini, bacuani ai yo'o güeseji.

Ba gu'a romigo ta'yejeiye ba'ígobi bago ëmécua naconi yahue umeni, ai a'ta yo'ogona, si'a re'oto bainbi ëñani, güina'ru bago'ru ruën'ë.

Riusu bainreba baguëte concuani huani senjogona, Riusubi bagoni güina'ru jo'caye beoye ai bënni senjoji, gantajën cahuë.

³ Cani, ja'nrëbi, bacuabi se'e ai achoye cahuë:

¡Aleluya! ¡Bojojën bañuni!

Bagobi jo'caye beoye ai ugo.

Bago uyebi ba toa picobi jo'caye beoye si'arën huëiji, cahuë.

⁴ Cajëna, ja'nrëbi, ba ira éja bain veinticuatrocua, ba gajese'ga ta'yejeiye ba'i hua'nabi Riusu guëna seihuëna gugurini rëanni, baguëni recoyo bojojën cahuë:

—¡Amén! ¡Aleluya! ¡Ai re'oye yo'ohuë më'ë, Éjaguë! cahuë.

⁵ Cajëna, ja'nrëbi, Riusu guëna seihuë yijacuabi coca ai jëja cani achobi:

Riusu bain baguëre yo'o concua, ta'yejeiye ba'ícua, ta'yejeiye beocua, Riusuni ai ruiñe ëñajën, baguëni Jaë'ë cajën bojocua, mësacua yua baguëni bojoreba bojojën, baguëni re'o cocare ai jëja achoye cajë'ën, cani achobi.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶ Cani achoguëna, ja'nrëbi, ai jai jubë bain coca cajëna, achahuë yë'ë. Ai sao ziaya achoye, mëjo ai jëja cueni achoye, ja'an ba'ie'ru achojën, coca cahuë:

¡Aleluya!

Mai Què'rè ta'yejeiyereba Éjaguë Riusubi si'a bainni guansegüë ba'iji.

⁷ Baguë ta'yejeiye ba'iyete bojojën bañuni.

Baguëni ai re'o coca go'sijei coca cajën bojoñuni.

Baguë Mamaquë, bain jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse yuara ti'anbi.

Baguë huejaja'co re'oye re'huasi'co ba'igo.

⁸ Bago caña Riusu insise'e yua pojei caña gare si'si beo cañara re'o cañabi ai ba'ie ai go'sijeji, cahuë.

Bago re'o cañare cajën, Riusu bainreba te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ro'tajën cahuë.

⁹ Cajëna, ja'nrëbi, Riusu anjebi yë'ëni cabi:

—Ñaca toyani jo'cajë'ën: “Riusu Mamaquë, junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse aon fiesta ja'an fiestana choisi'cua yua ai recoyo bojojën ba'iyë, cabi.

Cani ja'nrëbi, se'e yë'ëni cabi:

—Ja'an coca yure caguëna, Riusu te'e ruiñereba coca'ë cayë, cabi.

¹⁰ Caguëna, ja'nrëbi, yë'ëbi yua ba anjeni ai recoyo bojoza caguë, baguë guëon na'mina gugurini réanhuë. Gugurini réanguëna, baguë yua yë'ëni coca cabi:

—Yë'ëni gugurini réañe yo'oma'ijë'ën. Yë'ë yua më'ë, më'ë te'e bain, Jesús te'e ruiñe ba'iyete quëani achocua naconi, mësacua ba'iyë'ru Riusuni te'e yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Riusuni bojoguë, baguë se'gani gugurini réanjë'ën, cabi.

Jesús te'e ruiñe ba'iyete ëñajën ba'icuaabi baguë cocarebare quëani achoye poreyë.

El jinete del caballo blanco

¹¹ Ja'nrëbi, yë'ëbi ëñaguëna, guënamë re'otobi a'nqueni saoguëna, yua caballo hua'guë ai pojequë, baguë tuiguë naconi ëñahuë. Ja'an tuiguëbi Te'e Ruiñe Ba'iguë, Riusuni si'a recoyo ro'taguë, ja'an hue'ëji. Ja'nca hue'ëguëbi bain ba'iyete te'e ruiñe masiguë, bacua bënni senjoñete te'e ruiñe tonji. Te'e ruiñe ro'taguëbi baguë je'o bacuani guerra huaye masiji.

¹² Baguë ñaco yua toa zëinse'e'ru ba'iji. Ëja bain ma, guëna mare ai ta'yejeiye tuiguë ba'iji. Baguë ta'yejeiye mami toyase'ere baguë, baguë se'ga masiji. Yequëcuabi ja'an mamire huesëyë. ¹³ Baguë can yua zie ja'ñesi canre ju'iguë, baguë yua Riusu Cocarebare quëani achoguëbi, ja'an hue'ëji. ¹⁴ Ja'nrëbi, baguëre guerra huaye concua ai jai jubë si'a jubëbi guënamë re'otore ba'ijën, ai pojei can gare si'si beo canra, re'o canre ju'ijën, caballo hua'na pojei hua'nare tuijën, baguëte te'e conjën raë'ë. ¹⁵ Baguë guerra hua hua'ti re'oye guë'tosi hua'tire baguë yi'obobi huiguë raoji. Ja'an hua'tibi si'a re'oto bainni huaza caguë, baguë guëñañobi bacuani huaiguë guanseji. Bisi ëye tumuni gono su'riye'ru bacuani ai ta'yejeiye ai bënni senjoguë huaji. Riusubi bacuani ai bënguë, baguë si'nseyete ba gono naconi ca'nqueguëna, bacuani bënni senjoguë uncuaji. ¹⁶ Baguë mami yua baguë canre, baguë guënsuuate toyase'e baji'i: “Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë'ë yë'ë. Si'a bain Ëjaguë gañaguë'ë yë'ë” toyase'e baji'i.

¹⁷ Ja'nrëbi, yequë anjere ëñahuë yë'ë. Ënsëguëni nëcaguë baji'i. Ja'nca nëcaguëbi si'a ca hua'i hua'na guënamë re'otore ganhuacuani ai jëja cani achobi:

—Raijë'ën. Riusubi mësacua aon fiestate yo'oguëna, ñë'ca rani to'teni uncuejë'ën. ¹⁸ Bain ta'yejeiye ëjacua, soldado ëjacua, jëja bacua, caballo hua'na bacua tuicua naconi, si'a bain ba'icua, yo'o yo'oye zeansi'cua naconi, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'a bain ba'icuaabi junni huesëjënna, bacuani bënni senjoñe'ru to'tejën, bacua hua'ire uncuejë'ën, cani achobi.

¹⁹ Ja'nrëbi, ba gu'aguëreba, si'a bain ta'yejeiye ëjacua, bacuare guerra huaye concua, si'a jubëbi ñë'cani, ba pojei caballo tuiguë, baguëre concua, Bacuani guerra huafiu cajën huëahuë. ²⁰ Ja'nca huëajënna, ba gu'aguëbi preso zeansi'quë baji'i. Yequëre'ga, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yë'ë caguë, ro coqueguë quëaguë, baguë'ga preso zeansi'quë baji'i. Ja'anguë yua ai ta'yejeiye yo'oni, ba gu'aguë mami së'quesi'cua, baguë imagen te'ntoni nëcose'ena gugurini réancua, ja'ancuani coqueguë, ai ta'yejeiye yo'oni ëñosi'quë baji'i. Ja'an samucuabi preso zeansi'cua, toa zitara, ju'ju toa zëinsira, ja'anruna huajëcuare bënni senjoni tonsi'cua baë'ë. ²¹ Tonjënna, pojei caballo tuiguëbi baguë guerra hua hua'tibi yi'obobi huiguë raoguë, si'a jubëte huani senjobi. Huani senjoguëna, si'a ca hua'i hua'nabi bacua hua'ire to'tejën, ai yajiye uncuehuë.

20

Los mil años

¹ Ja'nrëbi, yë'ëbi ëñaguëna, yequë anjebi guënamë re'otobi gaje raji'i. Ba rëi gojereba ta'pi ëjaguë baji'i. Jai guënamebi cadenamebi bani, ² ba aña pëquë ru'rureba ba'isirëni ba'iguë, Zupai Huati, Satanás ja'an hue'e hua'guëre zeanni, baguëte huenni, Mil tëcahuëan ba'iyë tëca huensi'quë ba'ijë'ën caguë, ³ baguëte ba rëi gojerebana senjoni, ta'pini, re'oye pë'npëbi. Mil tëcahuëan ti'añe tëca ba'ijë'ën caguëna, si'a re'oto bain jubëanre se'e coqueye beoye baji'i. Mil tëcahuëan ba'iguëna, ja'nrëbi, rëño ñësebë ba'iyë baguëte etoye bahuë.

⁴ Ja'nrëbi, yë'ëbi ëñaguëna, ëja bainbi bacua jëja guëna selhuëanre ñu'ijën, gu'a bainni bënni senjoñe caye bahuë. Re'o bainni premio ro'iyë caye bahuë. Yequëcuare'ga ëñahuë yë'ë. Jesús ba'iyete quëani achojën ba'isi'cua, Riusu cocarebare quëani achojën ba'isi'cua, yequëcuabi ja'an ro'ire bacua sinjobëanre të'yejënna, bacua reconoare barute ëñahuë yë'ë. Ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gare guguriye beoye baë'ë. Gu'aguëreba mamire yua bacua të'ribëanna, bacua ëntë sarañana gare së'que güeseye beoye baë'ë. Ja'nca ba'isi'cuabi go'ya rani, bacua Cristo Ëjaguë naconi mil tëcahuëanbi guansejën

ba'iyë. ⁵ Ja'ancua yua ru'ru go'ya raisi'cua ba'iyë. Yequëcua Riusu bainreba junni huesësi'cuabi yuta go'ya raima'ñë. Mil tëcahuëan ba'iyë tëca ëjoye bayë. ⁶ Ru'ru go'ya raisi'cuabi ai ta'yejeiye bojojën ba'iyë. Bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irënbi ti'anguëna, ru'ru go'ya raisi'cuabi gare junni huesëye beoye ba'iyë. Ja'nca ba'icua yua Riusu pairi sanhuë, Cristo pairi sanhuë, ja'nca ba'icua'ru baijën, Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'o conjë, Cristo naconi mil tëcahuëanbi te'e guansejën ba'iyë.

Derrota del diablo

⁷ Ja'nrebi, mil tëcahuëan ba'iguëna, Zupai Huati preso zeansi'quëre etoye bayë. ⁸ Etoguëna, baguë yua si'a yija bain, si'a re'oto bain jubëanre coqueguë saiji. Gog, Magog, ja'an hue'ecua si'acuare ñë'coni, Riusu bainni guerra huañu caguëna, ai ta'yejeiye jubë ba'iyë. Jai ziaya yëruhua mejara'carëanre cuencueye poretoca, quë'rë ai jai jubë bain ba'iyë. ⁹ Ja'an ba'icua jubë ganijani, Riusu bainreba ba'iru, Riusu huë'e joboreba, baguë jobo ai yëni baye, ja'anruanre të'iyeiye të'huejën raiyë. Ja'nca raijënna, toabi guënamë re'otobi gaje tonni, bacuare ëoni huesoni si'aji. ¹⁰ Huesoni si'aguëna, Zupai Huati bacuare coquesi'quëni zeanni, toa zitara ju'ju toa naconi zëinguëna, ja'anrana senjoni toñë. Ba gu'aguëreba, yequë, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yë'ë caguë coquesi'quë, bacua'ga toa zitarate te'e ba'iyë. Bacua naconi, ba samutecuabi gare jo'caye beoye ai ta'yejeiye ai ja'siye ai yo'ojën na'ijajjën ñatajajjën ba'iyë.

El juicio ante el gran trono blanco

¹¹ Ja'nrebi, yë'ëbi ëñaguëna, mai quë'rë ta'yejeiye Ejaguëbi baguë jëja guëna seihuë, jai seihuë, ai pojei seihuëte ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, yija re'otobi, guënamë re'otobi huesëni si'abi. Se'e ëñoñe beoye bajji'i. ¹² Ja'nrebi, si'a bain junni huesësi'cuare ëñahuë yë'ë. Ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'acuabi ba jëja guëna seihuë ja'anrute nëcäjënna, si'a uti pëbëanre anconi ëñohuë. Yequë uti pëbëre'ga, huajëreba huajëjën ba'icua mamiña toyasiru, ja'an pëbëre'ga anconi ëñohuë. Si'a uti pëbëanre anconi ëñoni, ba junni huesësi'cua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, yequëcuani ro bënni senjohuë. Yequëcuana bacua premio ro'ija'yete ro insihuë. ¹³ Ja'anrënbi, jai ziayana rëosi'cua, ja'an junni huesësi'cuabi jai ziayabi eta mëni nëcahuë. Ja'nrebi, yequëcua junni huesësi'cuabi yija sa'nahuëbi eta mëni nëcahuë. Si'acuabi eta mëni nëcäjënna, bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, bacua bënni senjoñe o bacua premio ro'iyë huo'hueni insihuë. ¹⁴ Ja'nrebi, huati hua'i yija sa'nahuëte ba'icua, bainni ju'in güesesi'cua, ja'ancuabi ba toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë. Ja'an yua bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irën, si'arën ai yo'ojën ba'iyë ba'iji. ¹⁵ Ja'nrebi ba huajëreba huajëjën ba'icua mami toyasi pëbëna ëñato, si'a bain mami toyama'isi'cua baijënna, bacuare yua toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë.

21

El cielo nuevo y la tierra nueva

¹ Ja'nrebi, mame guënamë, mame yija ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Ru'ru ba'isi guënamë, ru'ru ba'isi yija yua carajaise'e bajji'i. Jai ziaya'ga gare carajaise'e bajji'i. ² Mame guënamë re'otona ëñato, Riusu huë'e jobo, si'si beoye ba'i jobo, Jerusalén ba'iyë'ru mame re'huasi jobobi guënamë re'otobi gaje raji'i. Riusubi ba huë'e jobore mame re'huaguë, huejaja'go bago ënjëni tëhuogo raigo, ja'ango re'oye re'huase'e'ru mame re'huani, maina raobi. ³ Raoguëna, yë'ëbi achaguëna, Riusu jëja guëna seihuëbi ai jëja cani achobi:

—Yureca, Riusu ba'i jobo yua bain recoñoa naconi ba'iji. Bain naconi te'e ba'iguë, baguë bainrebare bacuare re'huani bajji. Ja'ansi'quëbi bacua naconi te'e ba'iguë, ⁴ bacua sa'ntijën oni zëse'e beorure tënnoni quë'ñeni saoji. Bacua ñaco zëse'ere tënnoni si'aji. Gare se'e ju'ñe beoye ba'iyë bacua. Junni huesëse'ere se'e ota oiye beoye ba'iyë. Gare se'e ja'siye beoye ba'iyë, cani achobi.

⁵ Cani achoguëna, Riusu yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëbi:

—Yureca, si'ayete mame re'huani jo'cayë yë'ë, cabi. Cani, ja'nrebi, se'e cabi:

—Ën coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare sëani, utina toyani jo'caj'ën. Bainbi achani si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë, cabi.

⁶ Cani, ën cocare yë'ëni caguëna, ñaca toyani jo'cahuë yë'ë:

—Yua'ë. Yë'ë yua Ru'rureba ba'isi'quë ba'iguëbi gare carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. Oco ëaye ba'icua yë'ëna raija'bë. Yë'ë oco eta gojebi eani, huajëreba huajë ocore caraye beoye bacuani ro uncuaza. ⁷ Je'o bacuare ta'yejeiye senjosi'cuabi yë'ëna raija'bë. Je'o bacuabi ai jëja huajjënna, bacuabi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo bacua re'huani ba'iyë. Ja'ancuabi yë'ëna raija'bë. Yë'ë baye si'aye bacuani caraye beoye ro insiza. Insini, bacua E'jaguë Riusureba ba'ija'guë'ë yë'ë. Güina'ru, bacuabi yë'ë mamacuareba ba'ija'cua'ë. ⁸ Yequëcuata'an, ro huaji yëjën gaticua, yë'ëni recoyo ro'tama'icua, ëmëcua, romicua sa'ñeña ro yahue bajjën, ro a'ta

yo'ocua, yaje uncucua, imagen te'ntoni nëcose'ere gugurini rëancua, ro coquecua, ja'ancua si'acuabi yë'ëna raiye gare porema'inë. Toa zitara ju'ju sën zë'inrana, ja'anruna senjoni toñe se'ga ba'iji bacuare. Ja'an yua bain gare junni huesëye samu ba'ie ba'iji. Si'arën ai yo'ojën ba'ie ba'iji, yë'ëni cabi Riusu.

La nueva Jerusalén

⁹ Caguëna, ja'n'rëbi, anje sanhuë te'e ëntë sara samucua, rau ro'rohuëan jañuni tonsi'cua, bacua jubë ba'icua te'eguëbi yë'ëna rani coca cabi:

—Raijë'ën. Riusu Zin, bain gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, baguë huejaja'go, baguë rënjore më'ëni ëñoza, cabi.

¹⁰ Cani, Riusu Espiritubi na'oni saguëna, ai ba'ie ai ëmë cubë na'miñona yë'ëre nëconi, Riusu huë'e jobo, Jerusalén casi jobo mame re'huase'ere yë'ëni ëñobi. Ja'an huë'e jobo yua mai Èjaguë huejaja'go'co. Riusubi guënamë re'otobi raoguëna, ba si'si beo jobobi gaje raiguëna, ëñahuë yë'ë. ¹¹ Riusu go'sijeie'ru ta'yejeie ai go'sijeie baji'i. Gataracarë ai ro'ira'carë go'sijeie'ru quë'rë ai go'sijeie baji'i. Jaspe gata go'sie'ru, cristal go'sie'ru quë'rë ta'yejeie ai go'sijeie baji'i. ¹² Ja'an huë'e jobo bonëjeiñe yua ai ëmë gata tu'ahuë si'a sara samu anto sa'roña naconi baji'i. Riusu anje sanhuë si'a sara samucua bi anto sa'roñare nëcahuë. Israel bain jubëan si'a sara samubëan, bacua mamiña te'ntose'ebi yua ba anto sa'roñare sëji'i. ¹³ Ènsëguë eta rai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Go'gohuë ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Sëribë ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Ènsëguë ruajai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. ¹⁴ Ba gata tu'ahuëte ëñato, yua ta'yejeie ze'en gatabëan si'a sara samubëan baji'i. Ba gatabëanre ëñato, Riusu Zin cuencueni raosi'cua si'a sara samucua bacua mamiña te'ntose'ebi sëji'i. Ja'nca gaje raiguëna, ëñahuë yë'ë.

¹⁵ Èñaguëna, ja'n'rëbi, Riusu anje yë'ëni coca caguëbi yua cuencue tëcabë zoa curi tëcabëte babi. Ja'an tëcabëbi sani, si'a huë'e jobo, ba anto sa'roña, ba tu'ahuë, beoru cuencuejaji'i. ¹⁶ Cuencuejani ëñato, ba huë'e jobobi gajese'ga ca'ncoña te'e ba'i ca'ncoña babi. Ba jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo ëmë ba'ie, si'a ca'ncoña te'e baji'i. Ba cuencue tëcabëbi ba huë'e jobore cuencueni ëñato, dos mil doscientos kilómetro baji'i. Ba jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo ëmë ba'ie, si'a ca'ncoña te'e baji'i. ¹⁷ Ba tu'ahuëre'ga cuencueni, bain cuencueye masie'ru cuencueni ëñato, sesenta y cuatro metro baji'i.

¹⁸ Ba tu'ahuë yua jaspe gatabi re'huase'e baji'i. Ba'iguëna, si'a huë'e jobo yua zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeie'ru ai go'sijeiera baji'i. ¹⁹ Ba huë'e jobo tu'ahuë ze'en gatabëanre ëñato, si'a go'siei gataracarë ai ro'ira'carëbi së'quese'e sëji'i. Ru'ru ba'i gatabëte jaspera'carëan së'quese'e sëji'i. Samu ba'ibëte zafirora'carëan së'quese'e sëji'i. Samute ba'ibëte ágataracarëan së'quese'e sëji'i. Gajese'ga ba'ibëte esmeraldara'carëan së'quese'e sëji'i. ²⁰ Te'e ëntë sara ba'ibëte ónicera'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara te'e ba'ibëte cornalinara'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara samu ba'ibëte crisólitora'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara samute ba'ibëte berilora'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ëntë sara gajese'ga ba'ibëte topaciora'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara ba'ibëte crisoprasara'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara te'e ba'ibëte jacintora'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara samu ba'ibëte amatistara'carëan së'quese'e sëji'i. ²¹ Ba anto sa'roña si'a sara samuñare ëñato, perlabi re'huase'e baji'i. Ga anto sa'ro yua te'e perlabëbi re'huase'e baji'i. Huë'e jobo jai ma'are ëñato, zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeie'ru ai go'sijeiera baji'i.

²² Ja'n'rëbi, huë'e jobo uja huë'ere cu'eto, gare ëñamaë'ë yë'ë. Beobi. Mai ta'yejeiereba Èjaguë Riusu, baguë Mamaquë naconi, ja'ancua se'gani gugurini rëañe ba'iyë. ²³ Ènsëguë, ña'ñaguë, ja'an miañebi ba huë'e jobona ti'anmaji'i. Riusu ta'yejeie go'sijeiebi miaguëna, ènsëguë, ña'ñaguë, ja'an miañe yëmaë'ë. ²⁴ Riusu miañe, baguë Zin miañe, ja'ancuabi miañe ëñojënna, si'a re'oto bain jubëanbi ja'an miañebi ganiñe poreyë. Bain ta'yejeie Èjacua yijare ba'icua bi mia re'otona ti'anni, bacua baye, bacua re'o premiote, ja'anre uanni jo'cayë. ²⁵ Ba anto sa'roñate cato, gare ta'piye beoye baji'i. Nami gare beoguëna, si'a umugese ancose'e se'ga ba'iji. ²⁶ Si'a re'oto bain jubëan, bacua re'o premiote ba huë'e jobona ti'anni uanni jo'cayë. Ai re'oye ëñajën ti'añë. ²⁷ Yequëcuata'an, si'si recoñoa bacua, gu'a jucha ai yo'oni jëhuacua, ro coquejën ba'icua, ja'ancuabi baruna gare ti'añe porema'inë. Huajëreba huajëjën ba'ija'cua, bacua mamiña Riusu Zin huajë uti pëbëna toyase'e ba'itoca, ja'ancua se'gabi ba huë'e jobona ti'añe poreyë.

22

¹ Ja'n'rëbi, anjebi ba huë'e jobo ziyate yë'ëni ëñobi. Ja'añana uncuto, huajëreba huajëjën, gare ju'ñe beoye ba'iyë mai. Cristal gata go'sijeie'ru ai go'sijeieya baji'i. Riusu jëja guëna seiñuë, baguë Zin jëja guëna seiñuë, ja'anruanbi etani, ² ba huë'e jobo jai ma'a joborebabi saji'i. Ja'nca saiguëna, ba ziaya samu ca'ncoña të'ntëbañare ëñato, bain huajë sunquinëbi baji'i. Ba'iguëna, ba uncue yua si'a ña'ñaguëan ya'jiguë, yua si'a sara samu uncue tin

uncue quënji'i. Ba sunqui ja'obi tèani, si'a re'oto bain jubëan, bacua raure huachoye baji'i. ³Gu'aye yo'oye yua barute ëñoñe beoye baji'i. Riusu, baguë Zin, bacua jëja guëna seiñuëanbi ba'iguëna, Riusu yo'o concuabi baguëni bojojën, baguëni gugurini rëanjën ba'iyë. ⁴Riusuni ëñajën ba'ijëna, baguë mamire bacua tè'ribëna së'quese'e ba'iji. ⁵Gare se'e na'ifne beoye ba'iguëna, ñami beoji barute. Majahuë zëoñe, ënsëguë miañe, ja'anre gare se'e yëma'ifñë. Mai Èjaguë Riusubi baguë go'sijeiyebi maire miaguëna, baguë naconi carajeiye beoye ta'yëjeiye ëjagua te'e guansejën, si'arën ba'iyë mai.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶Ja'nrebi, Riusu anjebi yë'ëni coca cabi:

—Ën coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare sëani, bainbi achani si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Mai Èjaguë Riusubi baguë bain cuencueni raosi'cuani baguë cocarebare ro'ta güeseguëbi, Yua yurerën ba'ija'yete yë'ë bain concuani ëñoza caguë, baguë anjere bacuana raobi, cabi. ⁷—¡Yureca, yë'ë ëñojairëmbi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji! caji Riusu.

Riusu cocareba, ën pëbëna toyani jo'case'ere achani si'a recoyo te'e ruiñe ro'tajën ba'icuabi ai bojojën ba'iyë.

⁸Yë'ë, Juan hue'eguëbi Riusu ëñose'e si'aye achani si'aye ëñani, yua ën pëbëna toyani jo'cahuë. Riusu anjebi si'aye yë'ëni ëñoaguëna, ba anje guëon na'mina gugurini rëanhuë.

⁹Gugurini rëanguëna, anjebi yë'ëni cabi:

—Yë'ëni gugurini rëanma'ijë'ën. Më'ë'ru Riusu yo'o conguë'ga ba'iyë. Më'ë, Riusu cocareba quëani achocua, ën coca toyani jo'case'ere achani te'e ruiñe yo'ocua, mësacua si'acua'ru te'e ba'iyë yë'ë. Riusu se'gani gugurini rëanjë'ën, cabi.

¹⁰Cani, ja'nrebi, se'e yë'ëni cabi:

—Ën pëbëna toyase'ere yahue coca ba'iyë'ru re'huaye beoye ba'ijë'ën. Si'a re'oto bainni quëani achojën ba'ijë'ën. Ba toyase'ere ba'ija'ye yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. ¹¹Ja'nca ba'iguëna, gu'a jucha yo'ocua yua quë'rë se'e gu'aye yo'oni jëhuaja'bë. Si'si recoyo ba'icua yua quë'rë se'e si'si recoyo ba'icua ruinja'bë. Re'oye yo'ocua quë'rë se'e re'ojejën ba'ija'bë. Riusu bain si'si beoye ba'icua yua gare si'si beoye ba'ija'bë.

¹²—Yureca, yë'ë ëñojairëmbi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji, caji Riusu. Si'a bain yo'ojën ba'ise'ere ëñani, yë'ë bënni senjoñe, bacua premiote ja'anre ro'taguë, bacuana huo'hueguë raiyë yë'ë, caji. ¹³Yë'ë yua ru'rureba ba'isirën ba'iguëbi carajeiye beoye ba'iyë. Ru'rureba ba'isirëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë, caji Riusu, anjebi yë'ëni cabi.

¹⁴Si'a bain si'si beo recoyo bacua ruinsi'cua yua caña zoasi'cua'ru ba'icuabi ai bojojën ba'iyë. Ja'nca se'gabi ba huajë sunquiñëna tèani uncueni huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. Ba jai huë'e jobona ti'anjën, ba anto sa'roñabi cacaye poreja'cua'ë. ¹⁵Huë'e jobo ca'ncona ëñato, gu'a bain ba'ija'cua'ë. Yaje uncucua, ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bajën ro'a'ta yo'ocua, bainre huani senjocua, imagen te'ntoni nëcose'ena gugurini rëancua, ro coqueye yo'oye yëcua, ja'an si'acuabi huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ba huë'e jobona cacaye porema'ija'cua'ë.

¹⁶—Yë'ë, Jesús hue'eguëbi yë'ë cocarebare yë'ë bainreba ba'i jubëanna quëani achojajë'ën caguë, yë'ë anje quëacaiquë naconi mësacuana saoyë yë'ë. Ira taita ba'isiquë David'ru quë'rë ta'yëjeiye ëjaguëbi ba'iyë yë'ë. Ba ma'choco zijëirën miañe'ru quë'rë ta'yëjeiye ñatani saoye'ru miaguë ba'iguë'ë yë'ë, cabi Jesucristo.

¹⁷Riusu Espiritu, baguë Zinni huejaja'go, bacuabi:

—Mësacua raijë'ën, cayë. Ën cocarebare achacuabi:

—Mësacua raijë'ën, caja'bë.

Oco ëaye ba'icuabi rani, bacuabi yëtoca, ba bain huajë ocore ro conic uncuni huajëreba huajëjën ba'ija'bë.

¹⁸Mësacuabi Riusu cocareba ën pëbëna toyani jo'case'ere achajëna, mësacuani ganreba yihuogüë quëayë yë'ë: Yeque cocare ën pëbëna toyatoca, Riusubi baguë rau tonja'ñe, ën pëbëna toyani jo'case'e, ja'anre mësacuani tonni jo'caji. ¹⁹Mësacuabi ën coca toyani jo'case'e te'e coca se'ga tënëni senjotoca, Riusubi baguë jai huë'e jobona cacaye, ba bain huajë sunqui uncure tëaye, ën pëbëna toyani jo'case'e'ru ba'iyë, ja'an yo'oye mësacuani gare ënseji.

²⁰Si'a bain ën cocare te'e ruiñe quëani achocua, ja'ancuabi:

—Jesusbi yurera ëñoquë ti'anji, cayë.

Ja'nca raë'ë. ¡Yurera raijë'ën, Èjaguë Jesús!

²¹Mai Èjaguë Jesusbi baguë bainreba si'acua mësacuani conni cuirareba cuiraja'guë, cayë. Ja'nca raë'ë. Amén.